Megyei Levéltár bővítése tervpályázat, Veszprém

Veszprém Megye Önkormányzata és Veszprém M. J. Város Önkormányzata nyilvános, országos építészeti tervezési versenypályázatot hirdetett a Veszprém Megyei Levéltár elhelyezésére szolgáló épület megtervezésére a Veszprém, Török Ignác utca 5. és 7. szám alatt lévő volt laktanyaépületek átalakításával.

A tervpályázat célja, hogy a meglévő, jelenleg levéltári raktárként használatos 2 db földszint+emelet szintekből álló, magastetős épületek bővítményekkel történő összeépítésével, átalakításával, felújításával olyan épületegyüttes jöjjön létre, amely a Megyei Levéltár elhelyezésére minden igényt kielégítően alkalmas, és megjelenésével utal az épület rendeltetésére. Elvárás volt, hogy a levéltár épülete illeszkedjék környezetébe.

A tervpályázatra 36 pályamunka érkezett, amelyből 2 tervcsomag késve került feladásra. A zsűri a két pályázatot a kiírás értelmében érdemi bírálat nélkül kizárta a pályázatból.

A Bíráló Bizottság a beérkezett, ill. a részletes zsűrizésre alkalmas pályaművek számát és színvonalát figyelembevéve megállapította: a benyújtott javaslatok igazolták a tervezési programnak a meglévő épületben való megfelelő elhelyezhetőségét.

A zsűri megállapította, hogy a pályaművek között számos átgondolt és magas színvonalon kidolgozott terv szerepelt, ezért a pályázatot *eredményesnek* minősítette és úgy döntött, hogy az I-III. helyezési díjak kiadása mellett további négy tervet megvásárol. A Bíráló Bizottság rangsorolás után a következő döntést hozta:

I. helyezett: a 22. sz. pályamű (terv.: Tér 4. Építész Kft.) és 1.200.000 Ft díjazásban részesült.

II. helyezett: a 35. sz. pályamű (terv.: Puhl Antal Építész Irodája Kft.) és 900.000 Ft díjazásban részesült.

III. helyezett: a 16. sz. pályamű (terv.: Altus 2000 Bt.) és 700.000 Ft díjazásban részesült.

250.000 Ft-os *kiemelt megvételre* került az 1. sz. (terv.: Düne Studió Kft.) és a 20. sz. (terv.: Építész Kaláka Kft.) pályamű.

150.000 Ft-os *megvételre* került a 6. sz. (terv.: ABK Építész Iroda Kft.) és a 30. sz. (terv.: Középülettervező Rt.) pályamű.

I. díjas - győztes terv:
22. sz. terv - TÉR 4. Építész Kft.
1024 Budapest, Margit krt. 29/A.
Építészek: Papp Gábor, Zsoldos Lehel, Lukács Péter.
Társtervezők: Borsi Gyula, Wégner Mátyás, Andrási László.
A terv ArchiCAD programmal készült.

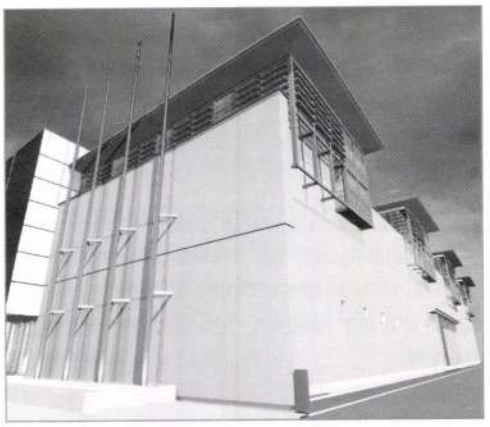

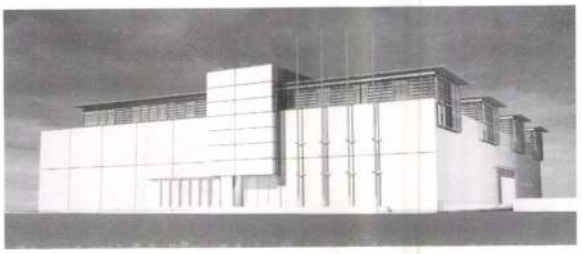

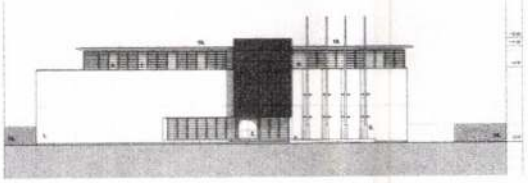

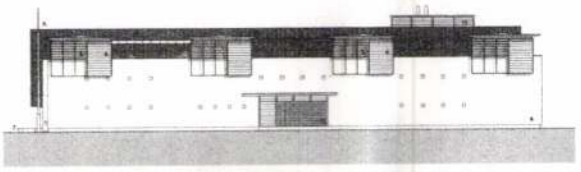

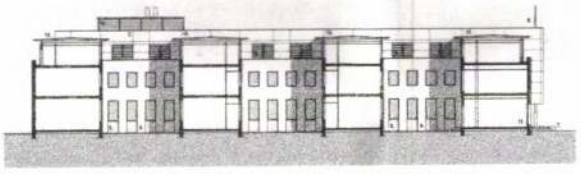

Kiemelt megvételben részesített terv:
1. sz. terv - DÜNE Stúdió Kft.
1056 Budapest, Havas u. 2.
Építészek: Molnár Csaba, Molnár Réka, Répás Ferenc.
Társtervezők: Nagy András, Németh István, Kovács György, Klujber Róbert, Mészáros János.
A terv ArchiCAD programmal készült.

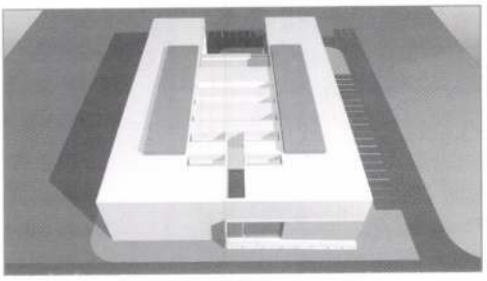

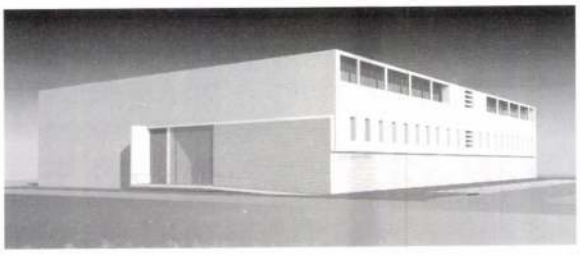

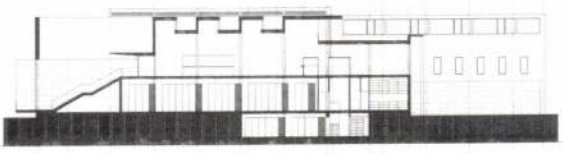

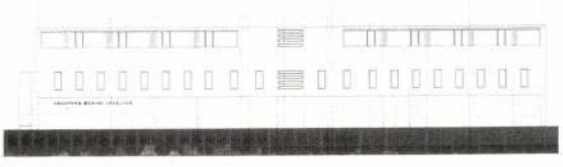

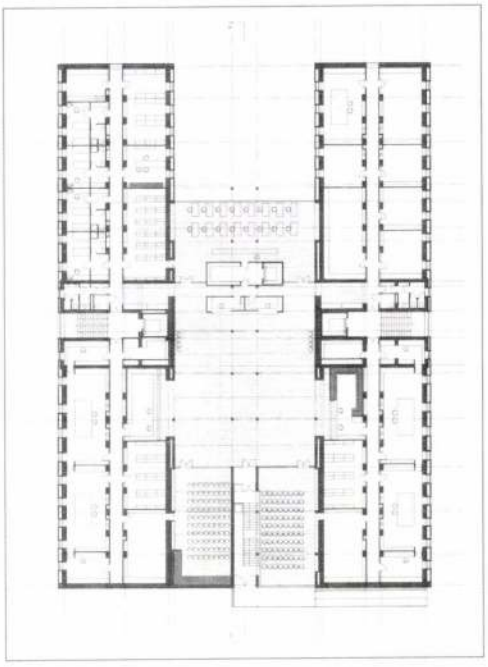

"Viking hajó" - Heves, Gyöngyösi u.

A Hevesi 2. számú Körzeti Általános Iskola tanárai és a szülők úgy gondolták, hogy az iskola megalakulásának nevezetes évfordulóját egy tárgyi objektummal teszik emlékezetessé.
Összefogással, csináld magad módon "napsugár jegyet" árultak, jótékonysági bulit rendeztek, jubileumi könyvet adtak ki, hogy az iskola udvarán elkészülhessen a fából épített "Viking játékhajó" - a gyerekek legnagyobb örömére. *Varga Rita*

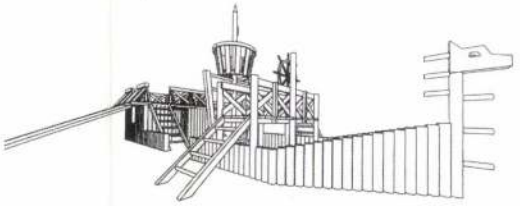

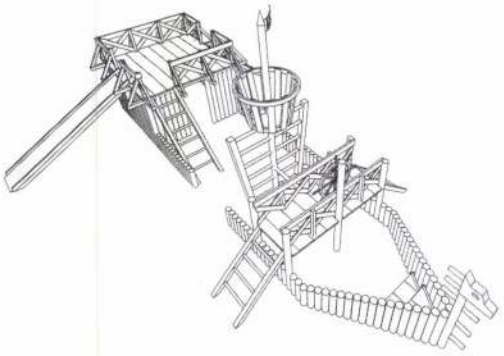

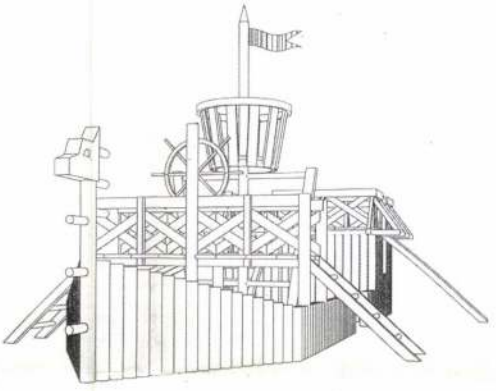

Született: 1964 Mátészalka
Tanulmányok:
1982-85 YMMF Magasépítő Szak
1988-93 BME Építészmérnöki Kar
Munkahelyek:
1985-91 Városgondozás, Heves
1991-96 Polgármesteri Hiv., Heves
1997-98 Bástya Építész Iroda, Eger
1998-tól Motívum Építész Iroda
Fontosabb tervek, pályázatok:
1987 Múzeum átalakítás, Heves
1995 Hivatali konyha és étkezde, épületátalakítás, Heves
1997 Hippolit bár kialakítás, belső ép. tervek, Eger (K. Gy-val)
1997 Irodaház, Siófok (K. Gy-val)
1998 "Halásztanya", Kisköre
1998 8 lakásos társasház orvosi rendelővel, Eger (Hoór K.-nal)
1998 Cukrászda, fodrászüzlet, lakás, Eger (Hoór Kálmánnal)
1998 Vendégfogadó, Tardos
1999 Panzió átalakítás, Kisköre
1999 Játszótér, Heves

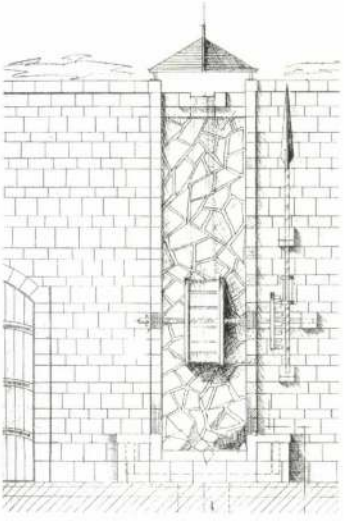

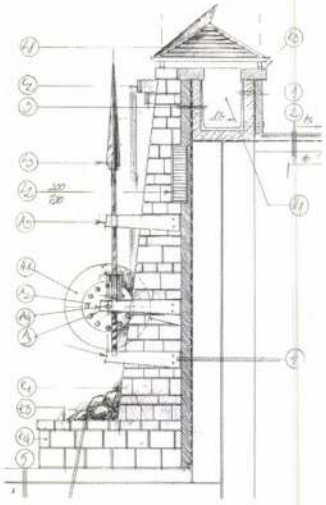

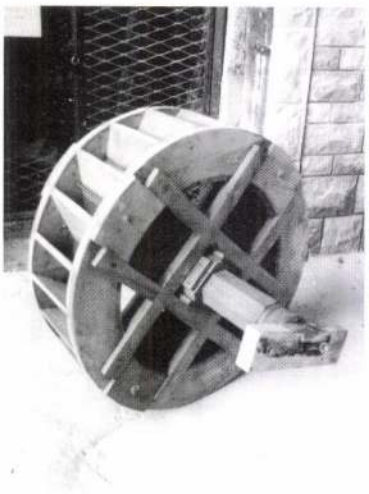

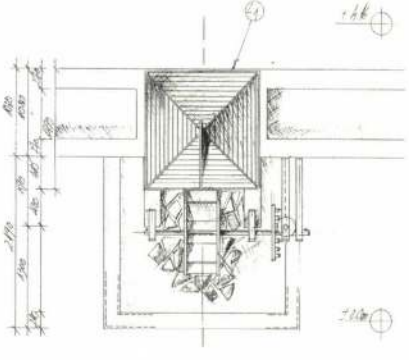

Vizikerék és támfal előtti zuhatag - Eger, Dózsa György tér 4.

Az Egri Vár bejárata melletti foghíjon épült fel az "Udvarház" vendégfogadó (építész: Hoór Kálmán). Az épületben kialakítandó vendéglátó terek (étterem, kávézó, apartmanok) és a belső udvarok komplex belsőépítészeti terveit készítettem - sokszor versenyt futva a kivitelezéssel. Az épület belső udvarában épült a meglévő beton támfalra (a gázkazán szellőzőjét elrejtve) a bemutatott építmény. A működő szerkezet és zuhatag az egykori egri vizimalmok hangulatát idézi. A vizikereket kényfából ácsolták, a támfal váltósoros, fűrészelt szomolyai kőburkolatot kapott, a zuhatag tört bazaltból, ciklopfalként épült. *Fehér László*

Született: 1956 Budaörs
Tanulmányok:
1976 Képző- és Iparművészeti Szak középisk. Bútorműves-restaurátor Szak
1984 Magyar Iparművészeti Főiskola belsőépítész diploma
Munkahelyek:
1976-83 SZÖVTERV - LAKÓTERV
1984-88 Tervezővállalat, Eger
1988-tól szabadfoglalkozású
Fontosabb munkák:
1986 Házasságkötő terem, Boldog
1988 Dervis borozó kútháza, Eger
1989 Cherry cukrászda, Eger
1993 Ref. templom belsőépítészete, Tiszaújváros (építész: Hoór K.)
1996 Érsekkert szökőkút reintegrációs terv, Eger
1997 Vendéglátó teraszok és utca bútorok, Eger belvárosában
1999 Udvarház belsőépítészete és udvara, Eger (építész: Hoór K.)

LÁSZLÓ: FORRADALOM KELL, DE NEM A NÉP, HANEM A HIVATALOK LÁZADÁSA

s boltok végveszélyben

SERES ANTAL
az MTA Közgazdaság-tudományi Intézet tudományos kutatója arról ír, mit kellene tenni azért, hogy a kis boltok ne tűnjenek el végleg.

Sejti már egy ideje mindenki, de immár kutatás is bizonyítja: nagy veszélyben vannak a mikrovállalkozások (önálló kiskereskedők), illetve az általuk üzemeltetett kis boltok. Számarányuk kétségtelenül magas, piaci részesedésük pedig állandóan csökken. A jelenlegi tendencia folytatódása, a nagy-, illetve túlzott mértékű koncentráció kialakulása, tíz-tizenöt éves távlatban sokuk ellehetetlenülését valószínűsíti. A folyamatot pedig felerősítheti, ha a várható megszorító intézkedések hatására visszaesik a lakossági reálbérek és a lakossági fogyasztás növekedése, mert ez elsősorban a tőkeszegény kis boltokat hozza nehéz helyzetbe.

Kényszerek

Egy szelekciós folyamat több okból is indokoltnak mondható a hazai kis boltok körében. Egyfelől tény, hogy a kilencvenes évek „robbanásszerű" mennyiségi növekedése miatt nemzetközi összehasonlításban a boltok száma magas. Másrészt a modern kereskedelemben nincs is szükség ócska kócerájokra, sufnikra, garázsboltokra, továbbá a „fekete" szektorra. Kellenek azonban – például fogyasztói, foglalkoztatási, várospolitikai és idegenforgalmi, továbbá társadalmi okokból – a megfelelő színvonalú kisüzletek.

Tény azonban az is, hogy a nagy alapterületű üzletek mellett a kis boltok jelentős részének funkciója alapvetően megváltozott, ám az új helyzethez közülük kevés alkalmazkodott. Más kérdés, hogy az alkalmazkodási lehetőségek kihasználása mellett a túlzott mértékű vállalati koncentráció kialakulásának és az önálló kiskereskedők, kis boltok piacról történő jelentősebb arányú kiszorulásának megakadályozásához makroszintű és önkormányzati eszközök is szükségesek.

A beavatkozás lehetőségei

Az egyik lehetőség a kormány, továbbá az önkormányzatok, a multinacionális vállalatok és az önálló kiskereskedők érdek-képviseleti szervezetei közötti négyoldalú társadalmi megállapodás. Ez lehetővé tenné a különféle érdekek kölcsönös figyelembevételét. Lényege az lehetne, hogy a bolti kiskereskedelemben a multinacionális vállalatok további magyarországi terjeszkedését, üzletnyitásait összehangolnák a hazai tulajdonú kis- és középvállalatok, illetve az önálló kiskereskedők, a megfelelő színvonalú kis boltok fennmaradási érdekével. A megállapodás jelentős társadalmi, fogyasztói csoportok érdekeit venné figyelembe, csakúgy mint a foglalkoztatási és idegenforgalmi szempontokat, továbbá a lakóhelyi életminőséget alapvetően meghatározó környezet-, egészség- és zajártalom elleni védelem követelményeit. Rögzíteni lehetne benne azt is, hogy hol indokolt a szelekció, továbbá az állami és önkormányzati aktivitás fokozása, ami a nagy és kis boltoknak, továbbá a fogyasztóknak egyaránt érdekük. Gondolok itt a nem megfelelő színvonalú üzletekre, a feketekereskedelem visszaszorítására, az import fokozott ellenőrzésére, a fogyasztóvédelmi és egészségbiztonsági ellenőrzés erősítésére, a hiányosságok és a visszaélések szigorú szankcionálására.

A másik lehetőség a nagy alapterületű egységek megnyitására vonatkozó, a versenykövetelményeket figyelembe vevő korlátozásoknak a törvénybe foglalása. (Olyan jogszabályba, amelyik csak ezzel foglalkozik.)

„A nagy alapterületű üzletek mellett a kis boltok jelentős részének funkciója alapvetően megváltozott, ám az új helyzethez közülük kevés alkalmazkodott.

A harmadik lehetőség a Gazdasági Versenyhivatal által végzett még aktívabb piacfelügyeleti tevékenység, ennek keretében pedig a monopolhelyzet és a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés feltárása és szankcionálása. Egyes nagyvárosokban a kereskedelmi koncentráció további problémája a zajártalom és a környezetszennyezés növekedése, és ezáltal az érintett lakosság életminőségének romlása. A hagyományos városkép megőrzése is fontos lenne mind az ott lakóknak, mind turisztikai szempontokból. A nagy egységek nyomulásával a belvárosok, a városközpontok és a tradicionális városrészek, illetve a lakóhelyi övezetek felé az itt működő kis boltokat is mind nagyobb veszély fenyegeti. A következmények között a kis boltok megszűnésénél is nagyobb problémát jelent a belvárosi, történelmi városrészek kiürülése, egyes városrészek és lakótelepi övezetek elszlömösödése. Ennek előbb-utóbb negatív következményei jelentkeznek, például a társadalmi szempontból nem kívánatos elvándorlás, egyes városrészek, lakótelepek gettósodása. A koncentrációs folyamat hatására egyes városrészek funkció nélkül maradnak, a gazdátlanság jelei mutatkoznak, és ez a lakókat és a turistákat is riaszthatja.

Helyi érdekek

Az önkormányzatoknak lehetőségük van pozitív diszkriminációban részesíteni a területükön tevékenykedő kiskereskedőket. Ez nem a multinacionális cégek diszkriminációját jelenti, de gondosan fel kellene mérniük jelenlegi helyzetüket, megtervezni területgazdálkodásukat, és nem a pillanatnyi igényeik kielégítése érdekében állandóan változtatni. Megakadályozhatják globális cégek letelepedését a területükön, ha a helyi lakosság, a kis és középvállalkozások fennmaradásának és fejlődésének, valamint munkahelyteremtő képességeinek érdekei, továbbá a város- és településpolitika úgy kívánják. Figyelemmel a turizmusból származó bevételeik fontosságára, történelmi, belvárosi területeiket is felhasználhatnák a kiskereskedők pozitív diszkriminálására.

Az eddigi hibás város- és településfejlesztések hatásait tompíthatja a jelenlegi helyzethez igazodó városfejlesztési koncepciók megvalósítása, például a bevásárlóközpontoknak versenyt támasztó valódi sétálóutcák kialakítása, továbbá a belvárosi és lakóövezetekben, történelmi városrészekben és azok közelében a nagy alapterületű egységek megnyitásának tiltása. Ehhez a kormányzatnak az EU kohéziós alapjaiból is kellene forrásokat biztosítani. ■

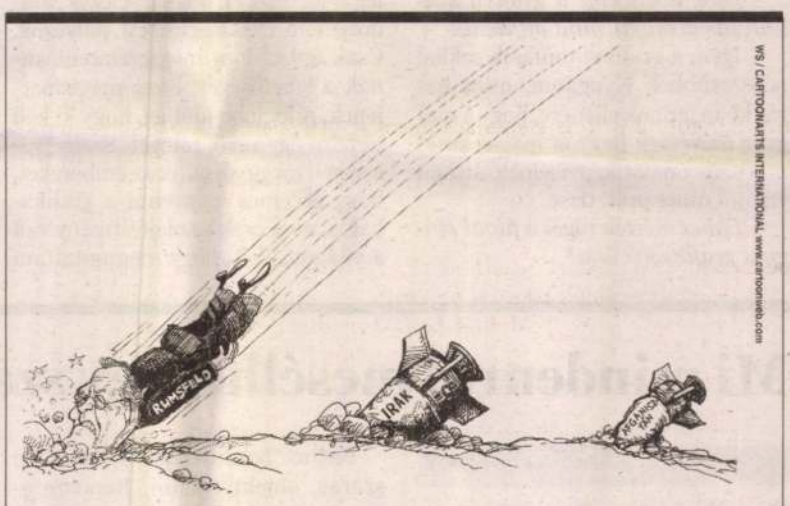

Céltévesztés PISMESTROVIC RAJZA (KLEINE ZEITUNG, AUSTRIA)

1989 súlytalanságáról

BÉNDEK PÉTER
filozófus

HABEAS CORPUS

A velünk élő válság elég jól rávilágított – az egykori állampárti Berecz János opportunus szavaival élve – a „velünk élő történelem" nem könnyebbülő terhére. Lehet itt politikai ésszel az egyes intézményeket – a miniszterelnököt, a rendőrséget, az ellenzéket, az Európai Uniót stb. – vádolni a válság kirobbanásáért, de a válság megoldására való képtelenségünk – hiszen a válság természetesen máig nem oldódott meg – azt mutatja, hogy az okok bőven bonyolultabbak, mint az agyak, amelyek észrevételezik őket.

„A politikai hisztéria kiindulópontja mindig a közösségnek valamiféle megrázkódtató történelmi tapasztalata, éspedig nem akármiféle megrázkódtatás, hanem olyan, amelyről a közösség tagjai úgy érzik, hogy annak elviselése és a belőle származó problémák megoldása meghaladja a közösség erejét..." Ezt már Bibó mondja.

Az utóbbi két hónapban végre elvált, hogy ez a történelmi tapasztalat – a magyar társadalom legújabb fél évszázados tapasztalata – valóban súlyosabb teher annál, hogy 1989 csalóka élménye felülírhatná. Egyfelől a köztársaságnak nincs (történeti interpretációba vetett) mítosza, amely egységet teremthetne alapvető reakcióinkban. Másfelől a köztársasággal kapcsolatos uralkodó (gazdasági és politikai) tapasztalatok – döntően az uralkodó rétegek önzősége és rövidlátása – nem kedveznek a koordinált pluralizmus és a köztársasági ethosz lassú evolúciójának sem, miközben a gyenge, bukdácsoló politikai közösség nyilvánvalóan képtelen arra, hogy önmaga találja meg a kádárizmusból való kivezető utat. Ha viszont így van, akkor vajon milyen alapon lehet a korszakhatár igényével rendszerváltásról beszélni – ahelyett hogy szerintem sokkal pontosabban (legfeljebb) a sztálinizmus eróziójának egyik utolsó állomását látnánk 1989-ben.

A 2006-os társadalom önazonossága, jól-léte és integritása híján (amit Bibó a hisztéria szóval jelez) az 1989-es fordulat sem tekinthető korszakhatárnak a magyar történelemben – habár rendszerváltásnak magától értetődően igen. De az utóbbi alig jelent többet bizonyos intézmények – mára az is kiderült: a legkevésbé sem időtálló – ki- és átalakításánál. Ha viszont így van, akkor újra kell gondolnunk a „rendszerváltás" politikai győztesei és vesztesei közötti erkölcsi osztozkodás alapjait.

„A bőrünkön érezhetjük, hogy sokkal inkább vagyunk 1956 októberének és novemberének az örökösei, mint a meg nem vívott 1989-es szabadságharcé.

A „rendszerváltás" korszakhatár jellegét – ide értve az új erkölcsi világ létrejöttét – a mai jobboldali erők többsége mindig is kétségbe vonta. Amit nem tettek meg eddig, az annak kimondása, hogy ha a rendszerváltás helyett legalábbis máshol kell keresni saját erkölcsi fölényüket, akkor 1989 nem okozhatta a posztkommunista párt (2006-os) erkölcsi bukását sem. Ezzel a kellemetlen belátással – amelynek kellemetlensége azonban semmivel sem nagyobb, mint a mostani állapot fenntartásáé – alkalmasint kikeveredhetne az erkölcsi ítéletalkotás a politikai megfontolások gyámkodása alól. Nem kényszerülnénk arra, hogy erkölcsi ítéletet várjunk önmaguk felett azoktól, akik nem tartották fejüket a jobboldal keresztvize alá, másrészt biztosíthatnánk, hogy továbbra se kelljen erkölcsi menlevelet adnunk azoknak, akik ezt megtették.

A bőrünkön érezhetjük, hogy sokkal inkább vagyunk 1956 októberének és novemberének az örökösei, mint a meg nem vívott 1989-es szabadságharcé. 1989-ben nem jött létre új paradigma. Mi döntöttünk így. Lépjünk tehát jobban vissza az időben, hogy megtaláljuk önmagunkat. A helyzet komplexitása, és vele a hisztéria ereje valamelyest csökkenni fog, ha el nem is tűnik. Ezt a harcot azonban a Habeas Corpus rovat és konzervatív szerzője nem vívja meg. Levonta a konzekvenciákat ebből és másból, és elköszön a Kedves Olvasótól. Minden jót! ■

Varga Zsófia

HÍREK

Cigányportrék az Egyetemi Könyvtárban

Rom som – roma férfi arcok címmel nyílik kiállítás hétfőn a Roma Parlament – Cigány Ház képgyűjteményéből az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárában. Hat kortárs roma festőművész, Ferkovics József, Kökény Róbert, Dilinkó Gábor, Bada Márta, Magyar Tibor és Szentandrássy István 11 alkotását állítják ki. A tárlat december 15-ig látható. *(mti)*

Fehér László Kisfiúját mégsem adták el

Nem kelt el Fehér László Kisfiú című képe a Sotheby's aukciós ház New York-i árverésén – közölte a művész. Először úgy értesült, hogy a kikiáltási árhoz közeli 29 ezer dollárért (5,8 millió forint) gazdára talált a kép, de éjjel kapott egy SMS-t a festmény tulajdonosától, hogy mégsem vették meg. Mint mondta, a Sotheby's neves művészettörténészekből álló hattagú zsűrije egyhangú szavazással bevette árverésre a képet, és ilyen sikert még nem ért el kelet-közép-európai alkotás. *(mti)*

George Washington-díj amerikai magyaroknak

Négy kitüntetettnek adták át az Amerikai Magyar Alapítvány idei George Washington-díját New Yorkban. Három magyar származású amerikai, Adrienne Vittadini divattervező, Edith Lauer, az Amerikai Magyar Koalíció tiszteletbeli elnöke és Balazs Somogyi ortopéd sebész, továbbá Karsai Béla, a Karsai Műanyagtechnika Holding Rt. elnök-vezérigazgatója vehette át a díjat. Az alapítvány azokat a magyarokat tünteti ki, akik kiemelkedőt alkottak a tudomány, a művészet, az üzleti élet és a népek közeledése terén. *(mti)*

EGY MONDATBAN

Mi hija még – 1995–2005 – Összegyűjtött versek címmel jelent meg Buda Ferenc Kossuth- és József Attila-díjas költő, műfordító kötete a Holnap Kiadó gondozásában, a költő hetvenedik születésnapja alkalmából. *(mti)*

A művésznek el kell adnia ma

Varga Zsófia hatéves kora óta foglalkozik grafikával. Karrierje az utóbbi három évben kezdett el felfelé ívelni. Az idén ő lesz a franciaországi Charenton-le-Pont-ban a Pillantás keletre című összművészeti fesztivál egyetlen Magyarországról érkező művésze.

Realisztikus és szürrealista elemekből építkeznek Varga Zsófia grafikái

– Hogyan jött a francia felkérés?

– Tagja vagyok egy kis grafikai műhelynek, amelyik néha cserekiállításokat szervez más európai művészcsoportosulásokkal karöltve. A francia társműhelyünk hívta fel a figyelmemet a fesztiválra. Az után már minden ment a maga útján. Küldtem egy katalógust a grafikáimról, rézkarcaimról, metszeteimről, litográfiáimról. Nem tudtam, mi az, ami nyerő lehet. Végül visszaírtak, hogy tetszenek a képek, engem akarnak. A visszajelzésekből azt látom, hogy az elbírálókra a szürrealisztikus városképeim hatottak a leginkább. Mint később megtudtam, a franciáknak az a sztereotip véleményük a kelet-európai grafikusokról, hogy szürrealisztikus, elgondolkodtató stílusúak. Azt hiszem, beleilletem ebbe a koncepcióba.

– Igaz, hogy kint a grafika közkedveltebb műfaj, mint mifelénk?

– Igen, a grafikai műfajok sokkal népszerűbbek Nyugaton, mint hazánkban, annak ellenére, hogy a magyar művészek nagyon magas szakmai színvonalat képviselnek. Itthon viszont nincs presztízse.

– Ehhez mérten rögös a fiatal magyar grafikusok útja?

– A kérdés úgy lenne pontosabb, hogy mi lehet a kiút. Nekem nagyon jót tett, hogy az évek során megtanultam eladni, menedzselni magam. A munka harminc százalékát jelenleg is az teszi ki, hogy levelezek, küldözgetem a katalógusokat, pályázok. Csak így tudom megteremteni annak a lehetőségét, hogy megismerjenek. A legjobb kiút az, hogy ki kell nevelni egy vevői réteget. Személyesen kell meggyőznünk az embereket, hogy érdemes megvenni a grafikákat is, nem csak az olajfestmény van a világon. Volt, hogy megmutattam valakinek a műhelyemet, meséltem a dolog kézműves szépségéről, arról, mi benne az érték. Általában próbálom közelebb hozni, élvezhetőbbé tenni a témáimat. Kulcsot adok a megértéshez. Ez lehet irodalmi utalás vagy felismerhető szimbólum.

– A kiállításon kívül önt meghívták, hogy dolgozzon egy párizsi képzőművészeti műhelyben.

– Ez talán nagyobb elismerés, mint a kiállítás. Legalábbis szakmailag. Ráadásul ösztöndíjjal is támogatják a munkát. Még most sem akarom elhinni. Az utóbbi három évben nagyot fordult velem a világ. Az alkotásban sokkal aktívabb lettem, és talán a munkáim is valamivel érettebbek.

HAVAS PÉTER GERGŐ

PÁLYAKÉP

Varga Zsófia 1974-ben született. A Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola grafika szakán 1992-ben végzett. Első kiállítása még '83-ban, a Liget Galériában volt. Több díjat, elismerést nyert, köztük két éve a Kisgrafikai Kiállításon a Magyar Grafikáért Alapítvány díját és 1998-ban az MKA II. Karikatúra Művészeti Fesztiválján a Kulturális Minisztérium díját. Képeit idén az Átrium Galériában és a debreceni Elméleti Galériában lehetetett látni.

Mi mindenről mesélhet egy szakácskönyv?

KÖNYV

Nagy divat mostanában az úgynevezett mesélő szakácskönyv, amelyben nem csupán a receptek száraz leírását közlik, hanem az ételek történetéről is regélnek, vagy netán arról, hogy a szerzőnek milyen viszonya fűződik hozzájuk. Ilyen szakácskönyvet írt már a publicista Váncsa István, a pszichológus Polcz Alaine vagy az eredetileg is gasztronómiával foglalkozó Zsidek László.

Bächer Iván bármit ír, képtelen száraz, objektív lenni. Rendszeresen értekezik ételekről, imád főzni. Mindent áthumanizál. Nehezen élné túl, ha csupán azt kellene írnia, vegyünk ebből húsz dekát, amabból harmincat, süssük, főzzük, tálaljuk. Bächer az alkotó főzés híve. Vannak olyan ételei, amelyekbe szinte bármi „belefér", ilyen például a frankfurti leves, amelyhez sok minden felhasználható, tetszés szerint.

Bächernek most 150 év címmel, Megannyi budapesti íz alcímmel jelent meg könyve. Kemény borítójú, kapcsos füzetről van szó, melyből egyenként is kivehetők a receptek és a róluk szóló tömör eszmefuttatások. Tíz levest, tíz hús- és halféleséget, köretet, egytálételt és sütőben készített fogást mutat be ez a kötet – furcsa módon a Fővárosi Gázművek Zrt. kiadásában. Gondolom ez az oka annak, hogy a gázvilágítás, a gáztüzelés, a gázon főzés történetéből is kapunk egy kis ízelítőt. Olvashatunk olyan egyszerű étkekről, mint a húsleves, a brassói, a rántott csirke vagy éppen a sült krumpli, de mindegyikhez kapunk valami egyéni ötletet. Megismerhetünk olyan furcsa fogásokat is, amilyen a turbolyaleves, a szoljanka, a padlutka vagy a tökös börek.

BÓTA GÁBOR

Bächer Iván: 150 év
Fővárosi Gázművek Zrt., 132 oldal, 2940 Ft

November 24-én, pénteken 19 órától:

Alföldi Róbert vendége

Parti Nagy Lajos, akinek *A fagyott kutya lába* című, új novellákat tartalmazó kötete nemrég látott napvilágot,

valamint Pálfi György filmrendező, aki Parti Nagy Lajos novellái alapján készítette el *Taxidermia* című filmjét.

Szaxofonon játszik: Vázsonyi János.

Új sorozat a Bárkában! *Találkozás kitűnő írókkal, neves művészekkel. Személyes beszélgetések, felolvasások sok zenével és meglepetésekkel. A meghívott művészekkel Alföldi Róbert színész-rendező, a Bárka igazgatója beszélget.*

Bárka Színház 1082 Bp., Üllői út 82.
Jegyrendelés: 303 6505, 323 1979 www.barka.hu

HIRDETÉS

Varga Péter
fegyverrestaurátor

- A puskareparátor, Varga Péter munkája sem mindennapi. Ez egy kicsike kis mühely, de legalább kétszintes. Ott fönt az asztaloknál az apró mühelymunka folyik, itt ben pedig ahogy látom satupad, eszterga és minden, gyalu, ami csak kell. Itt a kemény vasmunkák, mert hogy ez a mühely egy fegyverestaurátor

NÉHÁNY CENTIMÉTEREN MÚLT AZ ÉLE

Fára csavarodott a

A környékbeliek által már csak „Gál-kanyarnak" nevezett útszakaszon Sajószöged és Tiszaújváros között, ahol az Országgyűlés elnökének kísérete is karambolozott, tegnap reggel újabb baleset történt. A forgalmat egészen délutánig el kellett terelni, mivel az egyik kamiont csak nagy nehézségek árán tudták leemelni az útszéli fáról, amelyre szinte rácsavarodott.

A baleset reggel 8 óra tájban történt. Egy Lada gépkocsi műszaki okok miatt leállt a padkára, mivel tovább már nem tudott menni. Tiszaújváros felől érkezett egy Skoda, amelynek vezetője eddig még nem tisztázott okok miatt fékezett, valószínűleg valamilyen akadályt vett észre. Ez a hirtelen blokkolás a Lada mellett történt, ám a mögötte haladó Mercedes kisteherautó már nem tudott megállni, hátulról meglökte a Skodát, amely a Sajószöged felől érkező, és szabályosan közlekedő svéd kamionnak vágódott. A kamion vezetője megpróbálta félrekapni a kormányt, ennek következtében a többtonnás jármű leszaladt az útról, és szinte felnyársalódott az egyik ott levő fára.

■ ■

A Lada vezetője így emlékezett vissza a történtekre:

— Lerobbant az autóm, ezért lehúzódtam ide, a padkára. Kiszálltam, felnyitottam a motorháztetőt, próbáltam megkeresni, mi lehetett a gond, majd visszaültem a kormány mögé. Ekkor hallottam az óriási csattanást. Ha néhány másodperccel később indulok vissza a kocsi elejétől, talán én is ott maradok. A Skoda vezetője kirepült a szélvédőn, míg az asszony beszorult az ülésre. Őt a tűzoltók szedték ki, úgy, hogy szétvágták az autót. A férfi itt feküdt a földön, nagyon vérzett. Az erre jövő autóknak szóltunk, hogy értesítsék a mentőket, a rendőröket, mi itt, a helyszínen próbáltunk segíteni. Az asszony annyira jajgatott, hogy nem is nagyon mertünk hozzányúlni. Szerencsére mind a mentők, mind a tűzoltók hamar megérkeztek, így gyorsan kórházba vitték őket.

A svéd kamionban egy fiatalember ült az anyósülésen, aki mint kiderült, kolléga. *Michael Mann*, a 380 ezres példányszámú *Aftonbladet* című lap újságírójaként élményszerző körútra számított.

— Romániába indultunk, a rakomány textíliákból és ruhákból állt. Azért vállalkoztam erre a hosszú útra, mert úgy gondoltam, érdekes dolgok történhetnek velünk. Ebben nem tévedtem. A balesetről csak emlékfoszlányaim vannak, olyan gyorsan történt minden. Előttünk termett az az autó, és mi már az árok felé vágódtunk. Az az útszéli fa pontosan előttem törte be a szélvédőt, majd a kamionfülke mellett „elsuhanva" belefúródott a raktérbe. Az életem szó szerint néhány centiméteren múlott, hiszen ha telibe kapjuk, talán nem is élem túl. A fejemet így is bevertem, de szerencsére a sérülésem nem súlyos. Az egyik fényképezőgépem azonban t sen összetört, azt többé nem tudom használni.

A Mercedes kisteherautó is az árokban kötött ki.

A jobb oldalon ültem, csak centiméterekon múlt az életem – mutatja Michael Mann svéd újságíró.

■ ■

Az árokba borult jár vek mentése nehézkesen ladt. Először a totálkár tört Skodát tették fel az tómentőre, majd a Me des kisteherautót állító talpra. Az igazi gond a: ban a svéd kamionnal A 15 tonnás járműről ször lekapcsolták a has súlyú pótkocsit, majd darus kocsival megpróbá „lebontani" a fáról. Ez volt könnyű, hiszen félő hogy az óriási súly e

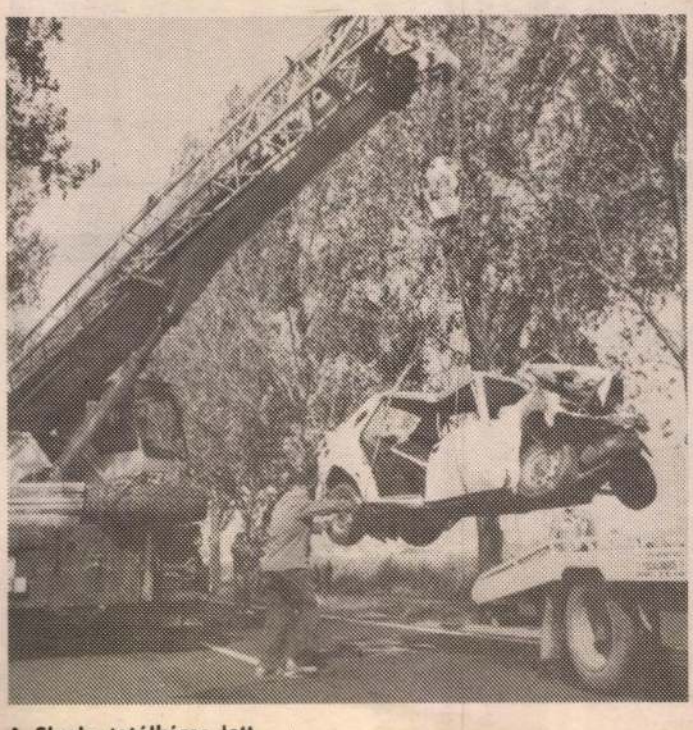

A Skoda totálkáros lett.

Tombo

Megvadult elefánt tar négy órán át rettegé Chandigarh észak-indiai város lakosságát. Az á kertből elszökött ormá valósággal tombolt az kon: megtámadott és s san megsebesített egy r őrt, majd a levegőben

Szigorított

Franciaországban pé óta 30 000 frank pénzbí és két évig terjedő bö vár arra, akit ittas vez sen érnek. A megenge alkoholszintet leszállító az eddigi 0,7-ről 0,5 e lékre. Az intézkedés cé hogy csökkentse a halálos menetelű közlekedési b esetek számát. Tavaly t mint 8500 ember veszt életét a francia utakon, 3 esetben ittas vezetés köv keztében. A franciák figy mét hetek óta reklámka pányban hívják fel a

Bogárhátú

Peruban az utóbbi idő az autótolvajok körében l lönleges népszerűségnek vendenek a Volkswagen A dél-amerikai államban év eleje óta összesen 33 bogárhátú kiskocsit lopt el tulajdonosaiktól. A lop sok annyira rendszeressé vá tak, hogy a rendőrség ner rég különbizottságot állító fel, amely az eltűnt autó felkutatására specializál dott. Így érthető, hogy újab ban minden Volkswagen-tulajdonosnak hatósági papírral kell igazolnia, hogy kocsiját legális úton szerezte.

RATOKAT A RÓNAI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (MISKOLC, PF.: 53, 3501) CÍMÉRE KÉRJÜK!

JE

Tíz gödörház
k ott. Kijelöl-
ek kiásni há-
löljáróit, mi a
nem mehet-
ki idegennel
ncsot megsze-
essék lovas ál-
a fia Szolnok
a Tiszán gáz-
et építtessen.
k a helyüket.
taik elkóborol-
az ásóbothoz
niük nem volt
dhattak a falu-
ek érezte a je-

zéltek a múlt-
ellene túljárni
a, mondta a fi-
oz! Meg a bot
ük cserépre! A
itt a fazekas-
en. Sokáig jár-
yagot találtak,
ső csúnyácska
elkészültek.
az edényeket.
nem ismerik a
t karcoltak fel
nára. Három év
eljutott az igric-
aga nem tudott
n a bögrén.
az udvar fülé-
l! Kiküldött hát
hogy minden
és törjék össze
jával egyetem-
enjen a kedvük

alatt haldoklott
kit Doboka fia
ok nagy úr lett.
a. De emléke
. Nem lett né-
múltat, annak
t kiássa maga
ett csak a szláv
k...

ép, hatalmas,
k az ő földjé-
sírjának göd-
ét... új hitet, új
haza... mégis
k által, önke-
majd a férfi-
egy darabig...
ször pusztítot-
t..."

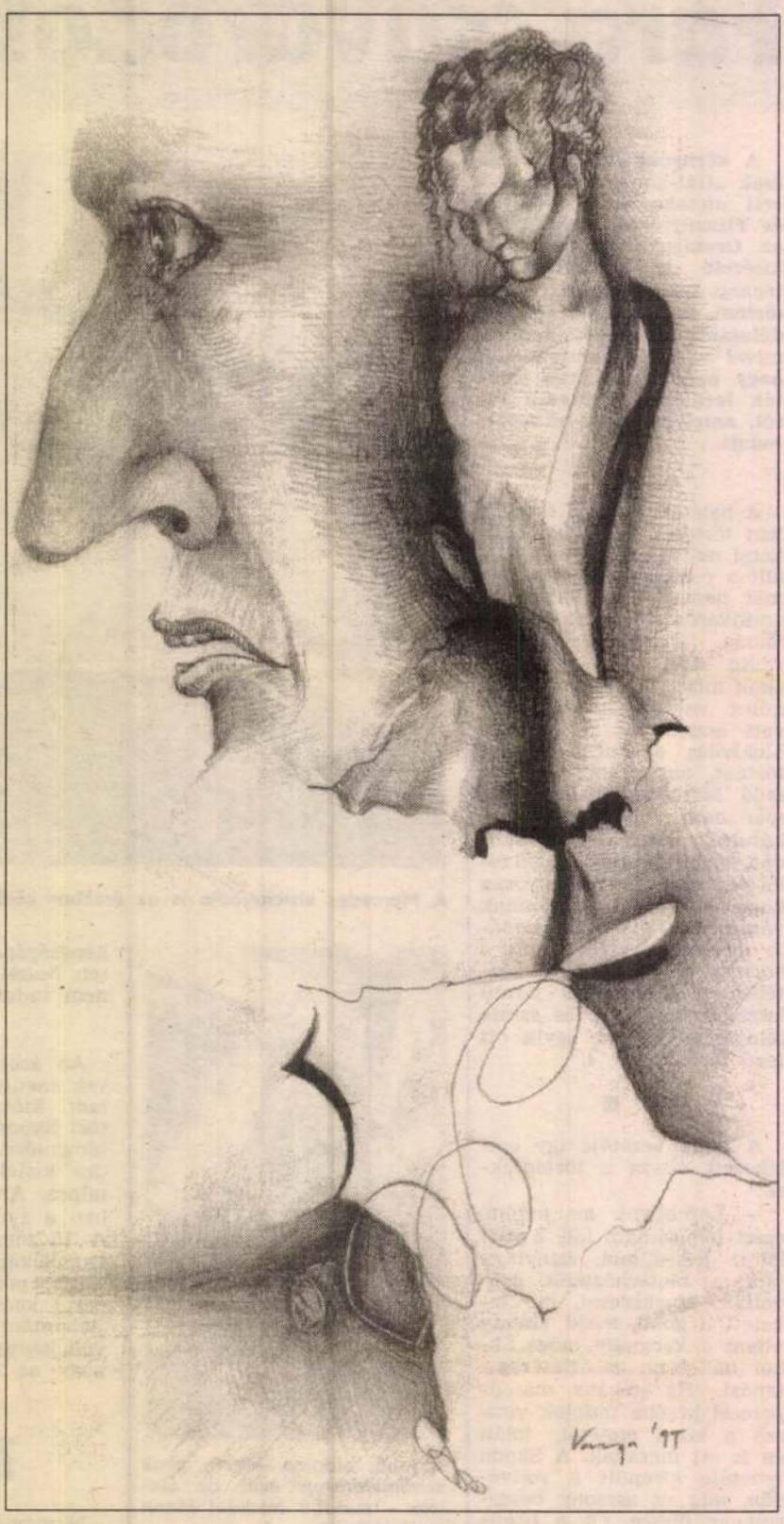

Varga Sándor grafikái

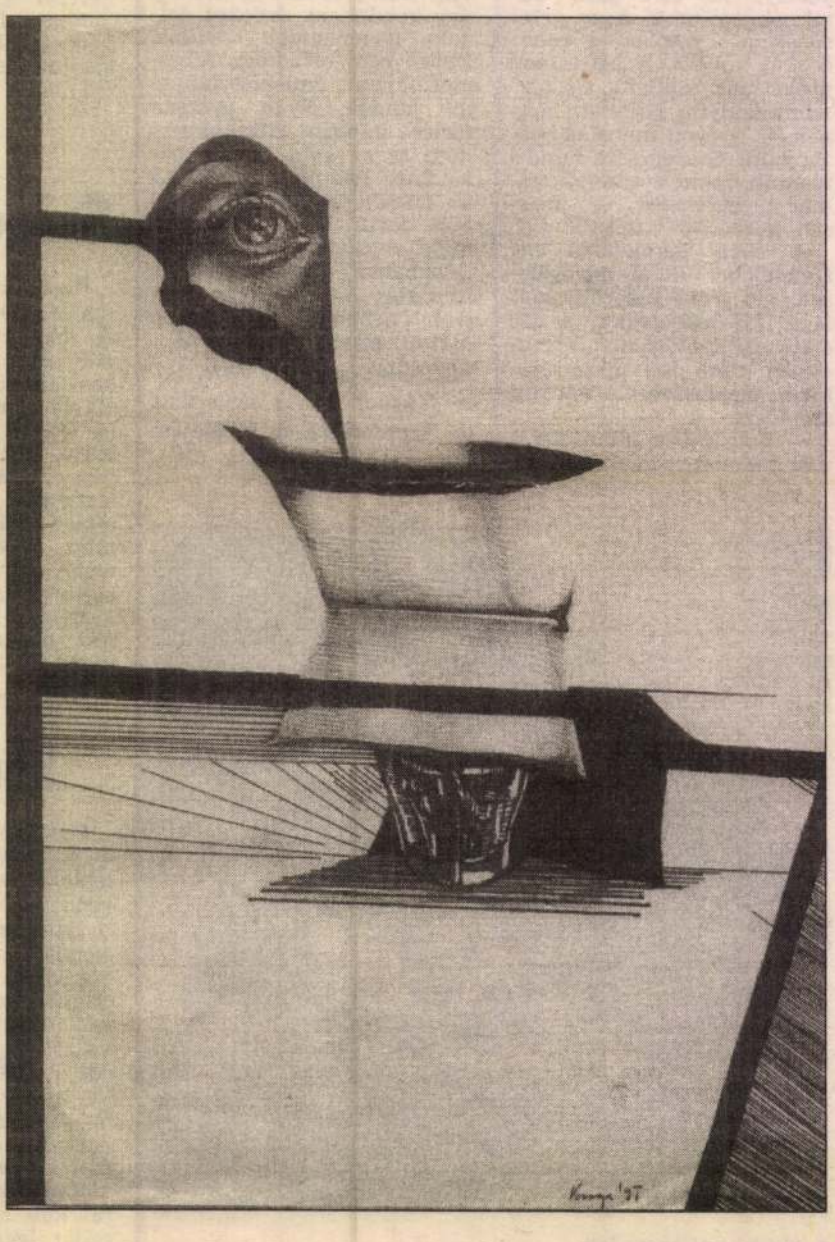

tés

Édeni rímek"

r volt,
ébünk sátort.

sem hívő
ged a kígyó,

ett már ott
ybe szállott:

émon.
is a démon

nád -
almád.

t: melled, öled
ő öleb

araggal
rki angyal!

lt
arországi
Szövetsége
ásával

VARGA Sándor

1983.IX.10. Kossuth 11.00 /-Vné-/
Repertórok.

műhely.

- Igen. Ez fémrestaurátor műhely. De mondhatnánk úgy is, hogy nagyrészt nemesfém restaurálás folyik itt. Elmondhatjuk, hogy az országban ez az egyik legjobban fölszerelt műhely, ami szinte szükséges és elengedhetetlen.

- Hogy itt akár fegyvert is lehet készíteni.

- Hát készítést nem mondhatnám, inkább restaurálást.

- Néhány olyan állapotban kerül elő a föld alól, hogy újra kell csinálni. Nem? Nézzük meg, például itt van fegyver vagy fegyver töredék az asztalon.

- Itt két fegyvert is látunk. Az egyik az egy XVII. századi karabély, amelyiknek a restaurálása már befejeződött. Ez a ugyanúgy, mint ez a másik darab az Eszterházy családnak a tulajdonában volt. És a Tárnok utcában volt elrejtve. Nem tudták az országból kimenteni és a háboru után bombatalálat érte.

- Nem tudom ez a fotó?

- Ez akkor készült, amikor a múzeumba kiállitva volt 889-es kiállitáson, és ez alapján történt a restaurálás.

- Mi adja a különlegesség értékét vagy a különlegességét ennek?

- Ilyen diszes fegyvereket nem nagyon használtak. Inkább csak diszitésül szolgáltak elefántcsont, gyöngyház berakásos.

- Mennyi az értéke egy ilyen puskának? Valaha ez nagy kincs volt?

- Valaha ez nagy érték volt. Tudunk arról, hogy régen egész falukat adtak egy-egy ilyen puskáért. Pláne abban az időben, amikor a török elől menekiteni akarták a vagyonukat, akkor ilyen puskákba fektették.

- Most is drága a restaurálása is. Gondolom pont úgy, mint az aranyozás hiszen ahhoz is valódi arany kell, ide meg valódi elefánt.

- Különböző mitológiai jelenetek vannak a csontokon és a gyöngyházak is vésettek. Körülbelül kétezer olyan paró pici csont volt, amit pótolni kellett ilyen kör alaku kis csontok.

- Hány uskát hozott rendbe már?

- Hát még nem túl sokat.

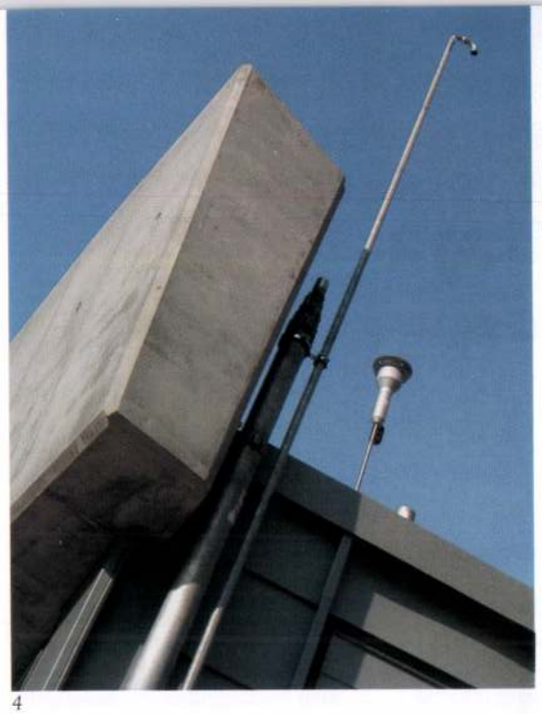

4

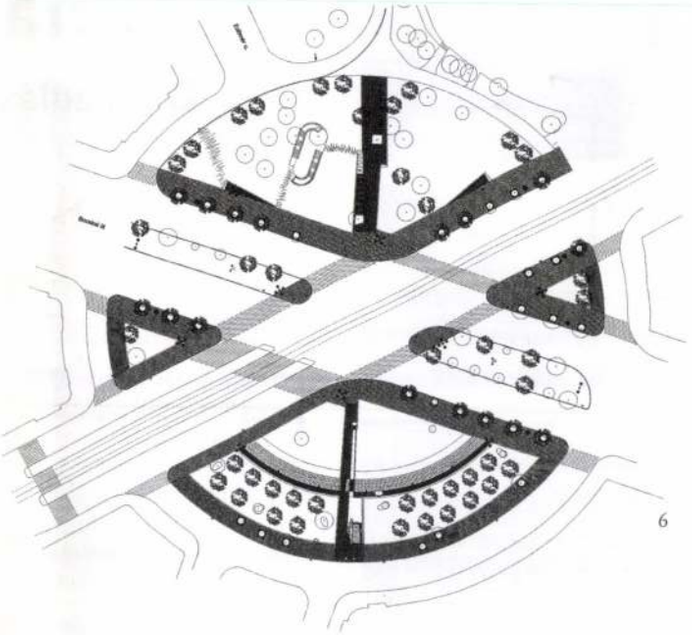

6

5

7

8

1. A lakók hamar birtokbavették a szökőkutat

2–3. A vasbeton fal értéke a kivitelezés minőségében, a több szakma tiszteletén és összefogásán nyugvó precíz technológiában rejlik. Ez, a korábban hiányzó lelkiismeretesség teszi alkalmassá annak a plasztikai értéknek a kifejezésére, melyet eddig kizárólag a téglának és a kőnek tulajdonítottunk

4. A levegőminőség-mérés eszközei

5. A könnyű és nehéz, a monolitikus és a konstruált kettősségét tükrözi az anyaghasználat, csakhogy az alkalmazott horgany – egy bizonyos távolságból már szereléstechnológiája okán sem képes a „szereltség" kellően precíz benyomását kelteni

7. A kör alakú tér ellenpontján az eredeti elképzelések szerint egy krómacél, ...dálbiztos ivókút szerepelt volna. A megbízónak ez akkor túl egyszerűnek ...gy a fák árnyékában ott – az állomás ellenpontjaként – Csontos Aladár ...enből komponált kútja áll

...ártávlatból tisztán érvényesülnek a szerkesztés erővonalai

Így a – választott, vagy kapott – anyag, a bádog anyagszerkezeti tulajdonságai miatt sem kellően poentírozza a szerelt fémburkolat konstruáltsága és a beton monolitikus tömbszerűsége közötti ellentétet; a választott forma – noha inkább plaszticitásról, mint gyűrődésről beszélünk – túlzottan közeli allúziót teremt egy copyrightos fogalommal: a foldinggal; és kimarad a legfőbb ziccer. Egy ilyen állomás folyamatosan lélegzik. Mint egy kis szörny. Egy betonszörny. Létét a levegő vizsgálata igazolja. Funkciójához keresve sem lehetne szebb, izgalmasabb és organikusabb ontológiai pozíciót találni. Csakhogy egy ilyen gondolatmenet – noha Varga Péter István szellemesen rögzíti azt koncepciójában – építészeti feldolgozása még várat magára.

1

2

3

Alma és a fája

Dobozolás japán módra

Gutai Mátyás

Tange Kenzo a japán építészetben a mai napig is mágnesként hat, vonz vagy taszít, átmenet egyszerűen elképzelhetetlen a szigetországban, már-már alfa és omega. Így van ez még a dobozépítészettel is, amely már évtizedekre tekint vissza.

4

5

Isozaki kockái

Isozaki (Iszozaki) Arata is Tange tanítványaként hagyja el az egyetemet, de kopernikuszi fordulattal hamarosan a saját útját járja. A „The Metaphor of the Cube" c. munkájában határozottan szembefordul a kor divatos gondolkodásmódjával, a tradicionális formanyelv modern anyagokkal történő megvalósításával: „Úgy hiszem, munkásságom során a kocka iránti érdeklődés és a tradicionális japán építészeti-térszemléleti szerkesztés iránti ellenérzés egyszerre jelentkezett.

Komoly kétségeim az 50-es évek japán építészetének alapján támadtak: akárcsak a múltban, a modern építészek is a forma tökéletessége körül forgás előnyeit tartják szem előtt, amely továbbra sem kísérli meg a tér tárgyiasságát megragadni, aminek alapvető témájának kellene lennie... A sajátos báj, ami a tapintást stimulálja, mint a teaházak és a múlt sukiya(szukija)-stílusú házai, továbbra is hiányoznak. Céljaim (Günmában) szinte teljes mértékben a négyzethálós rácsrendszerben és a kockák elhelyezésében jelennek meg... De az épület további jelentések sorozatát is magában foglalja... az alap kockarendszerbe helyezett kiegészítő szerkezetekben tükröződve... bizonytalanság és átlátszatlanság szüleményei, amelyek átlátszó és kiegyensúlyozott terekben jelennek meg a teljest átható kockák és négyzetek eredményeként."

A kocka mint legegyszerűbb térelem így ismét előtérbe kerül, de ezúttal Isozaki építészetében határozott filozófiai és absztrakt munkásság eredményeként jelenik meg. A határozott szerkesztés mellett a „játékosság" is meg rad: Isozaki gyakran vizuális

2

1. A képek összevetéséből látszik, hogy a támaszték vasbeton fal, nem gyűrt, hajtogatott elem, hanem síkokkal motivált tömb

2. Az állomás objektjellegét, formai extravaganciáját a telepítése ellensúlyozza. Varga Péter István nem kiemeli, hanem a környező zöldfelületi parterek közé nyomja a tárgyat.

3. A tér arányosan kialakított eleme a szökőkút-átértelmezésként jelentkező vízfelület. A forrás egy vízszintes fémlemez-hasítékból fakad, mely a koncepcióként kitűzött csobogó hangért felel.

3

4

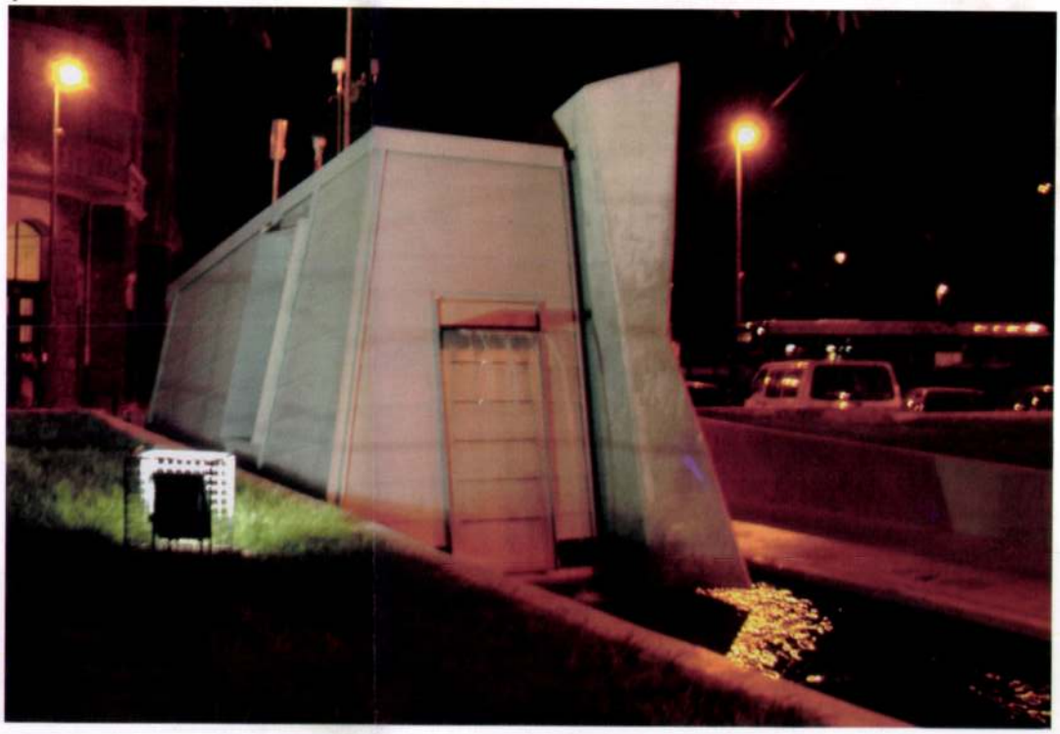

A posztorganikus jelző használata több szempontból is szerencsésnek tűnik. Egyrészt a szó valós jelentése tükrözi azt, hogy egy olyan helyzetről van szó, amely meghaladja az organikus építészetet, rögzíti az organikus utáni állapotot. Alliterációja a posztmodernnel egyfelől jelzi, hogy a másik oldal építészei a modernizmus univerzalizáló tendenciái után a helyi jellegzetességekre adott válaszként értelmezik az alkotást, másfelől a névadás ritmusával (posztorganikus-posztmodern) elfogadja a nagy elbeszélésekkel szembeni szkepszist, amely a jelenkort változatlanul jellemzi.

magyarországi posztorganikus építészeti állapotot, mint szépontot definiáló két egy- alapvetően idegenül szemlé- zat rendkívül komoly ságot mutat a hely

1

2

Megbízó: BKV Rt. DBR Metró
Generáltervező: Főmterv Rt.
Tervező: Palatium Stúdió Kft.
Építészet: Varga Péter István
Munkatárs: Veres Ádám
Lebonyolító: Eurometro Rt.
Kivitelező: Swietelsky Kft.

Fotó: Varga Péter István

szellemének kutatásában, a regionalizmus értelmezésében, a sztárépítészettel, valamint a stílusirányzatok divatjával szembeni kritikai ellenállásban. Ezeknek a – csak részben építészeti – attitűdöknek, és a mögöttük álló, rendkívül heterogén szakmai közösségnek közös jellemzőjévé vált az elmúlt tizenöt esztendőben a tégla rendkívül invenciózus – vagy éppen tapétaszerű – használata. A fentebb megnevezett posztorganikus építészetnek a tégla – bizonyos szempontból csak – akcidentális, tehát nem kikerülhetetlen vagy mitikus eleme.
A vasbetonnal szembeni ellenállás különösebben nem magyarázandó a Makovecz Imrét körülvevő második vagy harmadik generáció részéről. Kevéssé érzelmi, mint inkább a gyatra kivitelezés miatt utasította el ezt az anyagot a regionalizmust zászlajukra tűző építészek csoportja. Belátható, hogy az olyan jól sikerült alkotások, mint a Kosztolányi Dezső téri állomás, a plasztikai minőség folyamatos újraértékelésére és a betonban rejlő etikai tartalékok feltárására ösztönzi azt a generációt, amely adott esetben már unja a téglát. Varga Péter István alkotása – a korábbiakban említett házakkal együtt – ebben az értelmezési keretben tehát rendkívül fontos irányjelző, bizonyíték arra nézve, hogy az építészet története nem ért véget, a jelenkor számára is tetten érhetőek a változások. Már az egyensúlyok kedvéért is rögzítendő, hogy léteznek olyan értelmezési keretek, melyekben már kevéssé ül a levegőminőség-mérő állomás.

3

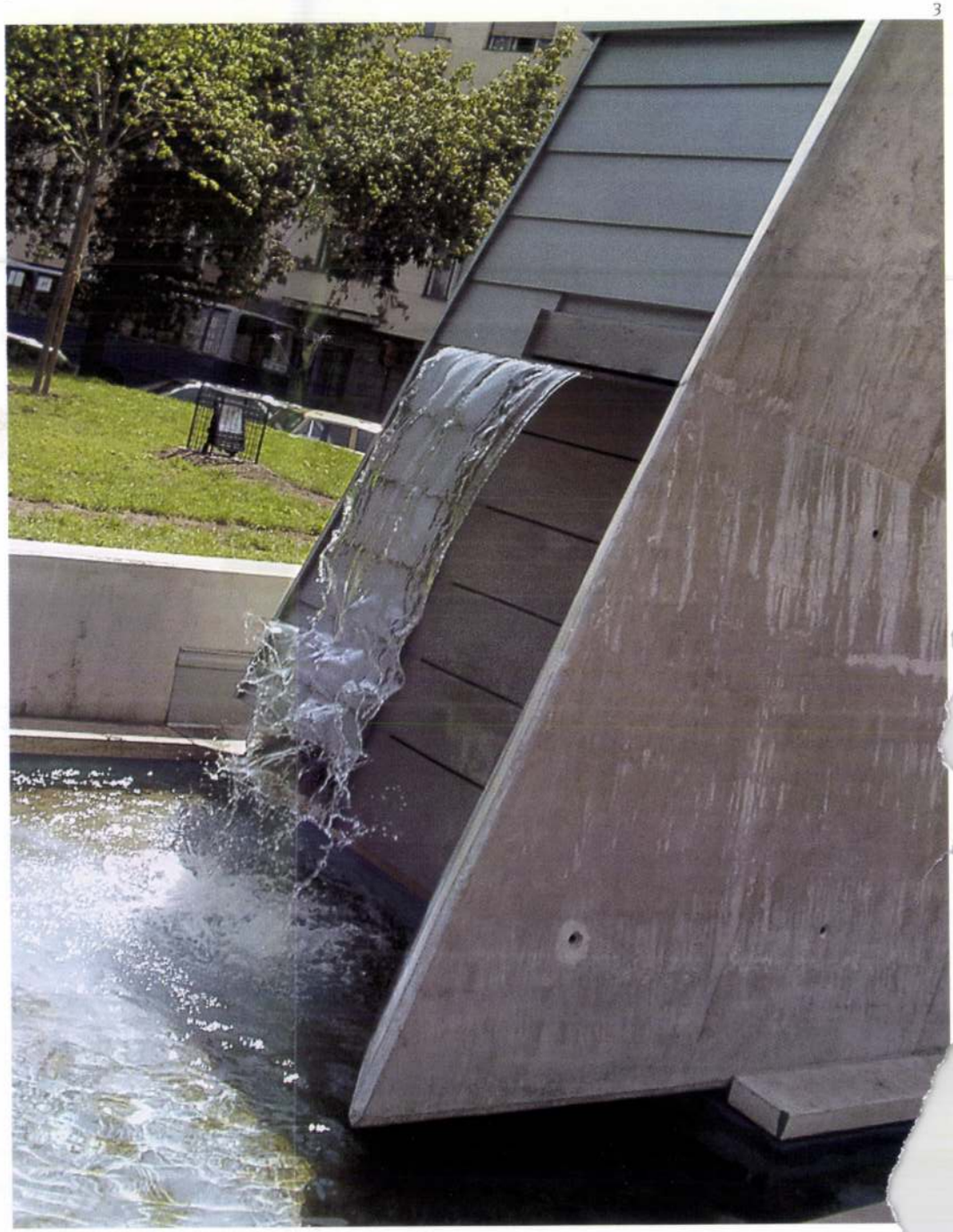

alább valaki, ha valamit keres, hát, ha nem veszi is meg, lásson. Hát én már azért nem dolgozom, hogy én ebből kereskedjem, mert kereskedelmi célre egyetlen egy darabot sem csinálok.

- Na most egy érdekes dolgot tapasztaltam, itt az őrségi fazekasok most már többen panaszkodtak, hogy ezeket a régi szépmintáju edényeket inkább a pestiek keresik, mert itt a helybenlakóknak már csak padlóváza kell, és más modern.

- Igen, erről már én is beszélgettem a budapestiekkel, azt mondták, hogy ők azért vissik ezt, meg használják is Pesten, hogy ennek a régiségének, ennek az ősi szokásnak legalább legyen az utókornak is valami, amit megtudnak mutatni, mert a falu pár év mulva, ha igy megy, itt sem található semmi, csak a városon található meg, az, ami régen a falun volt, mert a falusi nép bizony ezt nem érti meg.

- Hát Zalában már nemigen vannak fazekasok. Zalába is innen hordták valamikor a cserépedényt?

- Azt innét hordták igen.

- Itt készültek.

- Itt készült.

- Jönnek-e az ifju fazekasok tanulni?

- Jönnek, de igen kevesen. Itt Magyarszombatfán vagy hát nem tudom, hát itt volt-e inas vagy Szombathelyen volt-e, egy fiatal, hát az igen sokszor járt nálam. Mindenféle csinját-binját elérdeklődte. Most nemrégen találkoztam vele Bajánsenyén, mondta, hogy elnyerte az Ifju Mesterek cimét. Még mondta is, hogy Sándor bácsi köszönöm a sokmindenre felvilágositott, mert hasznát vettem.

- Varga Sándor fazekasmesterrel beszélgetett Nagy Piroska.

- Egyszerre itt van fönn, meg hát Magyarházán, mindenfele a falutól délebbre, hegyoldalban, mindenhol megtalálható ez az agyag.
- Valamikor gondolom, mégkevesebb ~~pénz~~ diszt raktak rá, mint most.
- Hát nézze, akkor nem volt diszitve ugy, mint most. Hát az abroncsos fazéknak is csak az abroncsa volt közbehuzva, zománccal, ecsettel, hát most már azért kivül is megöntik, egyet-kettőt, dehát az mindig régen is használati tárgy volt, mindig.
-És az abroncsos fazekat azt kemencébe tették, vagy ételhordó fazék volt?
- Nem, azt régen zsiros fazéknak használták, lekváros fazéknak, azután meg hát lakodalomkor régen olyanban főztek, a régi öregek, szabad tüznél. Voltak öregasszonyok, akiket ugy hivták, hogy ilyen kemencerakó asszonyok. Azok megépitették azt a tüzhelyet, és oda beállitották ezeke t anagyfazekakat, aztán ebbe főzték a káposztát, tyukleveset, mindenfélét a lakodalomban.
- Tessék mondani, füstös konyhát látott-e még?
- Láttam. A szomszédomban éppen itt volt, kb. volt olyan 25-3o éves, amikor lebontották azt a füstös konyhát.
- Valamikor olyanok voltak, és hát azért nem is nagyon diszitették régente az edényt, mert a füst ugyis befogta.
- Igen, mert a füst ugyis befogta, igen.
- Mit csinál legszivesebben? Azt, amitkérnek, vagypedig vannak kedves edényei is?
- Hát mindent egyformán csinálok. Hát olykor jönnek, akiknek mondjuk nem kerül bugyoga, vagy nem kerül bogrács, az mondja, hogy mire másodszor jön, addigra csinálják a részére. Hát, ha nem mondaná, akkor is csinálnék. Ugyis, hát hogy mindenből legyen, leg-

1021

1978. május 11. Petőfi 10,13 /11/ VGnd

Néhány seó sane közben

- Velemérem dolgozik Varga Sándor, az immár országszerte ismert népi fazekmesmester. Ritka szép dolgokat készít, és tulajdonképpen erzdeti szépségében, ezekkel a régi őrségi mintékkal ugy tudom, már csak Ön dolgozik. Sok látogatója van?

- Igen, van.

- De gondolom, már csak ilyen turista szezonban inább?

- Hát egész évben van. Télen is van, hát akkor nem annyi, mint igy nyáron turistaszezonban, de azért télen is van egy-kettő mindig.

- Most éppen égetésre készül.

- Hugyigás korsók. Szokat lehet használni. Ha ugy van zománcal kiégetve, akkor akár, hát mindenre lehet használni, bor, vizsek, mindennek.

- Ös ez sokáig hüsen tartja a vizet.

- Hát azt mondják, meg hüsen, hát régen ezt használtók, ugye még akkor a hűtőt nemismerték, amikor már a mi elődeink ezt is csinálták, hát ebbe hordtak vizet a mezőre, az eratók után, meg hát mindenhova, vizet kellett vinni.

- Ös hát az Ön edényit, azt rá is lehet tenni a tűhelyre, elbirják.

- Amit itt csinálunk mi, az itteni egyag, hát nemcsak pont az enyém, hát van Gödörháza, Magyarszombatfa, Velemérem, vagy erre itt csinálnak ezen a körzeten, ez mind elbirja a tüzet, mert ez olyan egyag.

- Ez az őrségi kukta?

- Hát igen, ez itt.

- Ös itt a kertje végében itt van az az egyag?

1021

1978. május 11. Petőfi lo,15 /11/ VGné

Néhány szó zene közben

- Veleméren dolgozik Varga Sándor, az immár országszerte ismert népi fazekasmester. Ritka szép dolgokat készit, és tulajdonképpen eredeti szépségében, ezekkel a régi őrségi mintákkal ugy tudom, már csak Ön dolgozik. Sok látogatója van?

- Igen, van.

- De gondolom, már csak ilyen turista szezonban inkább?

- Hát egész évben van. Télen is van, hát akkor nem annyi, mint igy nyáron turistaszezonban, de azért télen is van egy-kettő mindig.

- Most éppen égetésre készül.

- Bugyigás korsók. Ezeket lehet használni. Ha ugy van zománccal kiégetve, akkor akár, hát mindenre lehet használni, bor, viznek, mindennek.

- És ez sokáig hüsen tartja a vizet.

- Hát azt mondják, hogy hüsen, hát régen ezt használták, ugye még akkor a hütőt nemismerték, amikor már a mi elődeink ezt is csinálták, hát ebbe hordtak vizet a mezőre, az aratók után, meg hát mindenhova, vizet kellett vinni.

- És hát az Ön edényit, azt rá is lehet tenni a tüheljyre, elbirják.

- Amit itt csinálunk mi, az itteni agyag, hát nemcsak pont az enyém, hát van Gödörháza, Magyarszombatfa, Veleméren, vagy erre itt csinálnak ezen a körzeten, ez mind elbirja a tüzet, mert ez olyan agyag.

- Ez az őrségi kukta?

- Hát igen, ez itt.

- És itt a kertje végében itt van az agyag?

Varga Sándor, fazekas

Korongon forog az agyag

Kelendők az őrségi cserepek

Hihetetlen gyorsan nőtt az elmúlt évtizedben az agyag, pontosabban a cserép ára. A cserépholmik annak a divathullámnak köszönhetik kelendőségüket, amely az egyediségnek és paraszti motívumkincsnek egyaránt hódol. A falusi padlásokról, kamrákból előkotort korsók, fazekak már korábban is új életre keltek a városi lakásokban, díszként gyakran kormos külsejük képviselte a patinát. Aztán megjelentek a gyűjtők, a felvásárlók, a turisták — érdemes fazekasnak lenni. A kerámiakészítés újbóli fellendülése, árnyoldalai ellenére, értékes alkotások létrejöttét is segíti.

Vizeskorsó öblösödik a korongon.

Cserépedényért gabonát

A hatvanas években Vas megye déli csücskében — ahol *gerencséreknek* nevezik e szakma művelőit — még senki nem keresett cserépedényeket, csupán a magyarszombatfai kerámiaüzemben készítették sorozatban a kukoricáskészleteket, madárformájú lámpatesteket. A falusi háztartásokban az ötvenes években vasedény híján elkelt még néhány agyagedény, ám mára hírmondó sem maradt volna az agyagkorongozókból, ha a mai ember szépnek nem látja termékeiket, amelyeket korábban csak használhatónak hittek.

A veleméri *Varga Sándor* most nem tudna annyi edényt égetni, amennyi el ne kelne.

— Jó lesz, ha két kemencére valót megcsinálhatok az idén — mondja a 66 éves mester —, fáj már a lábam, nem bírja hajtani a korongot. Pedig most jobb, mint régen, helybe jönnek az edényért, nincs olyan nap, hogy egy autó meg ne állna a ház előtt. A háború előtt még magunk szekereztünk Zalába, Somogyba, azért tartottam magam is lovat. Vittük a korsót, fazekat, tálat, a kisebbeket kétszer, a nagyobbakat egyszer megtöltötték a vevők gabonával, az volt a fizetség érte.

Az őrségi tájszólást tisztán ejtve — nyelvjáráskutatók is gyakran elidőznek nála — hosszasan mesél a háború előtti időkről. Agyagos vidék ez, s amit a silány talaj a nyári gabonatermésből kispórolt, azt telente az agyagkorongozással igyekeztek visszaszerezni az itt élők. Akadt falu — Szomoróc —, ahol a századvégen még minden második férfi gerencsér volt, de legtöbbször csak a mezei munkák után. Egyszerű, praktikus edényeket készítettek, kevés díszítéssel: főzőfazekakat, bográcsot a nyílt tűzhelyekre, vajköpülőt, vizes- és boroskorsót, tejesfazekat, s az aratóknak bugyogva vizet adó bugyogakorsót.

Amit a maga kedvére alkotott a veleméri gerencsér.

(Boros Jenő felvételei.)

Leckebőr és fakés

A domboldali ház végében az egykor használt gazdasági épületek közt is a legkisebb kamraféle helyiség a gerencsérműhely. Körben deszkázott állványokon száradnak az agyagszürke edények, az apró ablak előtti félhomályban korongja fölé hajol a fazekasmester, mozdulataiban évszázadok tapasztalata sűrűsödik.

Jó maréknyi agyagot csap föl a korong közepére, gömbölyűre veregeti, s aztán bal lábával a korong alsó karikáját rugdalva, hüvelykujjait a forgó agyagtömbbe mélyítve már nyújtja is fölfelé a készülő, nyolcliteres vizeskorsó falát. Féltenyérnyi nedves bőrdarabbal, a leckebőrrel kívülről alakítja a formát, s végül fakéssel elsimítja róla ujjai nyomát. A korsó alsó kétharmada kész, fordított állásban külön agyagtömbből kialakítja a felső harmadot, s a két részt egybedolgozva, fehér festékes ecsetet futtat végig a nyakrészen és a „hasa" alatt. Kengyelezni, szárítani kell még a korsót, ami a többivel együtt boglyakemencébe kerül.

Hagyományos módon égetnek itt, kétszer: előbb hat órán át izzik a forróságban a háromszáz edény, aztán mázzal bevonják, és még egyszer égetik. Így csinálják azt a szomszédban *Sebőkék* is, így a gödörházi fazekasok, s a kercaszomori *Zsiga Gyula* is. Ami Varga Sándor termékeit mégis értékesebbé, alkotássá teszi, az nem más, mint a ragaszkodás a korabeli formákhoz, eljárásokhoz. Nem hódol a divatnak, mint sokan mások: öreg kövén maga őrli a darabos mázt, s véletlenül se jutna eszébe, hogy zománcfestékkel fröcskölje be cserepeit. Fehér bolti tányért sem pingál egyvelegtarkára, bár vevője annak is van, e vidéken is.

Népi iparművész

A veleméri gerencsér — bár néhány fiatal fazekas is tiszteli már az egyszerűbb, archaikusabb formákat — a hajdani céhes ipar utolsó hű követője itt, s decemberben ezért is kapta meg A népi iparművész címet. Látja, hogy örülnek munkájának, s ezért újabban már kiállításra is odaadja legszebb alkotásait, Zalaegerszeg, Körmend és Szombathely után legutóbb Szegeden mutatta be azokat.

Soós Kálmán

ehhez a massághoz úgy viszonyultak az ellenkultúra ifjú hívei, mint az életükhöz, igazán komoly indokot igényeltek, hogy lemondjanak a szimbólumról. A *Hair* (Haj) című amerikai film borzas hőse habozás nélkül lenyíratja díszét — társai borzongva, sőt iszonyodva figyelik a műveletet. Abban azért egyetért a baráti társaság, hogy megéri az áldozat: emberéletről van szó... A nagy elhatározás és tett előzményei, persze, szintén érdekesek.

Egy félszeg, szüleit mélységesen tisztelő — következésképpen mintarövid hajú — tehenészfiú fölkerekedik, hogy végre megnézze az országnyi várost, New Yorkot. Csakhamar a Central Parkban köt ki, toprongyos hippikkel és kábítószerekkel ismerkedik; azt az egy-két napot igyekszik változatosan eltölteni. Mint minden valamirevaló filmben, *Milos Forman* vállalkozásában is meglódulnak az események: a földhöz tapadt valóság és a felhők közti lebegések képei szellemesen váltakoznak, mígnem cowboy-ismerősünk mögött becsapódik a kaszárnya kapuja. Újdonsült barátai, természetesen, meglátogatják, mi több: egyikük — éppen a borzas hős — időlegesen szerepet is cserél vele, hogy néhány órán át együtt lehessen az imádott lánnyal. Csakhogy a csíny tragédiával zárul: míg a kiskatona enyeleg, barátját behajózzák helyette, s az áldozat árán összeforrott társaság már csak sír fölött elmélkedhet hajdani hosszúhajúakról és tűnt időkről.

Nem mondhatni, hogy a tényeire csupaszított cselekmény túlságosan eredeti vagy izgalmas volna. De ha hozzátűzöm, hogy a történet a hatvanas évek legvégén játszódik, és a vietnami dzsungelben végződik, akkor nyilvánvaló a rendezői szándék. Még akkor is nyilvánvaló, ha a Hair színdarabelőzményéről mindössze annyit jegyez meg egy megbízható (német) rocklexikon, hogy az 1968. április 26-án tartott ősbemutató arról nevezetes: mindössze százötvenezer dolláros befektetéssel hetenként háromszáztízezer dollárnyi profitot hozott. Belátom, ez világrekord lehet a Broadway történetében, mégis gyanítható, hogy a megfilmesítésre vállalkozó Forman korántsem ezt a világrekordot akarta felülmúlni. Sokkal inkább az érdekelte, hogy az 1978-as forgatás idejére mi maradt meg az amerikai fiatalok társadalomjobbító törekvéseiből; az úgynevezett jóléti társadalomban élő húszéveseknek mi adatik meg a cselekvésből. A rendező — és a hajdani musical szövegét alaposan átíró *Michael Weller* — nem szabja meg túl tágan a cselekvés körét, ez alighanem valóságérzéküket dicséri. Az meg emberismeretüket, hogy okkal feltételezik az ifjú nemzedék(ek)ről: a barátság és a szeretet, vagyis az érzelmi alapkategóriák akkor is együttérzésre és aktivitásra ösztönöznek, ha a történelmi körülmények nem nagyon kedveznek a történelmi tetteknek.

Kevésbé képletesen fogalmazva: annak idején a parkokban kószáló fiataloknak mindössze az az alternatíva adatott meg, hogy kivonuljanak vagy bevonuljanak. Kivonuljanak az apák kopasz, esetleg jól fésült társadalmából, vagy bevonuljanak a hadseregbe (amelynek „bőrnyakú" tagjai szorgalmasan gyilkoltak a dzsungelben). A filmesek finoman érzékeltetik, hogy azóta a cselekvés lehetőségei mit sem változ-

meg bevonuljon, eszményi katalizátornak ígérkezik. Hiszen tapasztalja is, hogy az amerikai hadseregben csak embertelenséget tanulhat, ilyenformán érettebben vállalhatja a társadalmon kívüliek nagyhajú társadalmát. Forman az akaratlan összehasonlítás és a tudatos választás bázisára építi filmjét, amely felkavaró, megrázó, lenyűgöző.

Sorolhatnám még a tetszést jelző, ám érzelmi színezetű jelzőket, mindazonáltal — a filmélménytől némiképp eltávolodva — úgy tűnik fel, mintha a rendkívül átgondolt konstrukció egy ponton kissé megbillent volna. Mindenekelőtt azért, mert csupán a férfi katalizátor alkalmas arra, hogy a rokonszenves hippiket tartalmas filantrópiával, bennünket pedig katarzissal kecsegtessen. A női főszereplő — *Beverly D'Angelo*, aki egy miszes milliomoslánynak kölcsönzi vérszegény egyéniségét — ki-kizökkent az azonosulásból. Ez a csinos és erotikus színésznő ugyanis csak csinos és erotikus: meglehetősen gyöngén énekel, és mozgáskultúrája szegényes. Ami persze nem volna baj — legföljebb szakmai vétek — egy zenés-táncos limonádéban (bár tapasztalataim szerint a producerek kínosan ügyelnek arra, hogy még a giccsparádékban is jól felkészült színészek közreműködjenek). Ez a sutaság azonban legalábbis zavar a Hair című zenés-táncos társadalombírálatban. S hogy a jellegzetesen amerikai sztárpalánta mennyire kilóg a társulatból, azt bizonyítja az is, hogy jószerint egyetlen szereposztási tévedésben marasztalható el a rendező és a producer.

A patetikus fogalmazásmód magyarázata nagyon is személyes, de talán megbocsátható: a barátságért önmagát feláldozó hős sírján az én születési évszámom olvasható. S ami ennél fontosabb: Forman és alkotótársai — a zeneszerző *Galt McDermot*, a koreográfus *Twyla Tharp* és az operatőr *Miroslav Ondricek* — úgy érzékeltetik a most harminc körüliek hiteit, tévhiteit, hogy alighanem minden nézőréteg fölfedezheti a számára érvényes mondandót. (Segít ebben *Schéry András* pontos, árnyalatokra is figyelő dalszöveg-fordítása.)

Zöldi László

Ez hogy is van?

Kis vita támadt lapunk hasábjain, de akármilyen kicsi, illő lezárni; azért is említést érdemel, mivel tulajdonképpen nem is lényegtelen dologról van szó: *az önirónia védelméről.*

Szilveszteri számunkban — régi hagyományunkhoz híven — rövidke kis humoros történeteket kértünk a nyilvánosság előtt szereplő személyektől, köztük *Szádvári Gabriellától*, a 4-évé fiatal bemondójától, aki elmondta, hogyan bakizott, hogyan keverte össze az egyik interjú konferálásakor a rangokat és a hivatalokat, miniszternek nevezve az államtitkárt, tervhivatalnak a statisztikai hivatalt stb. Hogy még inkább kiemelje ügyetlenségét — ki is figurázta önmagát; ebben az összefüggésben, sok más önironikus megjegyzés között, így

6. Ősnyomtatványok:

Aquinoi Tamás Summa angelica Nürnberg, 1492. (60) 125 P; Bellovacensis Vincentius díszesen illuminálva, XVI. századi magyar jegyzetekkel. Velence, 1494. (120) 390 P; Cassianus Basel, 1485. (50) 70 P; Dante Alighieri Divina commedia Velence, 1499. (80) 145 P; Hugo cardinalis Tertia pars operis 1500 körül (20) 30 P; Niger Franciscus Modus Lipcse, 1497. (50) 70 P; Plinius Secundus Velence, 1499. (40) 60 P; Niger Franciscus Grammatica Basel, 1512. (250) P; Schedel-Hartmann nagy világkrónikája, Haller János példánya. Nürnberg, 1493. (200) 300 P; Versor Johannes Super donato. Heidelberg, 1489. (150) 270 P; Tibullus Catullus & Propertius cum commento Velence, 1493. (100) 130 P.

7. Régi magyar könyvtár:

Magyarországon nyomtatott magyar nyelvű művek: Bojthi Gáspár Exequiae Principales Az az .... Gyulafehérvár, 1624. (15) 20 P; Káldi György Szent Biblia Bécs, 1626. (60) 80 P; Káldi György Az Vasárnapokra .... Pozsony, 1631. (50) 70 P; Kopcsényi Márton A Boldog Szűz ..., Bécs, 1631. (12) 16 P; Prágai András Feiedelmeknec Serkentő .... Bártfa 1628. (40) 50 P; Páriz Pápai Ferenc Dictionarium .... Lőcse, 1708. (40) 76 P, Mikes Kelemen példánya volt; Tasi Gáspár Elménknek .... Bártfa, 1639. (24) 30 P; Tolnai F. István Igaz keresztyéni ..... Kolozsvár, 1679. (30) 40 P; Veresmarti Mihály Intő s tanító .... Pozsony, 1639. (16) 20 P.

Magyarországon megjelent idegen művek: Felvinczi Alexander Cum bono .... Debrecen, 1683. (8) 8 P; Geleji Katona Praeconium Evangelicum .... Gyulafehérvár, 1638. (80) 100 P.

Magyar szerzőknek külföldön megjelent művei: Apáti Nicolaus Vita Triumph .... Amsterdam, 1688. (12) 13 P; Czvittinger David Specimen ..., Frankfurt, 1711. (24) 32 P; Otrokocsi Foris Origines Hungaricae .... Franeker (24) 30 P; Nadányi Johannes Florus Hungaricus .... Amsterdam, 1663. (5) 5 P; Pázmány Péter Diatriba Theologica .... Grácz, 1605. (60) 88 P.

8. Magyar szerzők sajátkezűleg dedikált és

9. Híres magyarok könyvtárából származó ex librises vagy sajátkezű névaláírással ellátott könyvek.

Sok kultúrember sajnálja, hogy ERNST LAJOS gyüjteménye nem maradhatott együtt. Megnyugtató azonban az, hogy az árverés egész ideje alatt nemcsak a főváros, hanem a vidéknek legtöbb nyilvános gyüjteménye képviseltette magát és valamennyi arra törekedett, hogy saját gyüjteményének szervesen kiegészítő részét megszerezhesse. Ez legjobban a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtárának sikerült, amely erre a célra a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól a rendes javadalmon kívül 20.000 P-t kapott.

GÁSPÁR MARGIT.

Magyar Könyvszemle
1940. II. füzet.

A tarka színek szerepe a könyv külső köntösén. A könyv optikus jeleket hordozó lapok összessége, melynek szoros tárgyi meghatározottsága és a tábla, fedél- vagy borítéklap által képviselt külső térbeli zártsága van. Éppen a lapoknak ez az egy tárggyá való összekötése az, ami a jellegzetes külső könyvszerűséget meghatározza és a zárt alkatú könyvet minden más nyomtatvány lazaságával és nyiltságával szemben élesen megkülönbözteti. A fedél valóban nemcsak átfogja, óvóan bezárja és összefogja a könyv lapjait, hanem azokkal együtt alkotja a könyv anyagi és tárgyi valóságát.

Kifelé és külsőleg a könyvet mint tapasztalati tárgyat és sajátos kialakítottságú anyagi valóságot: a köntöse képviseli. A könyv külső, határoló felületén mindíg bizonyos alaki és anyagi-minőségi meghatározottságok ömlenek el. Ez utóbbiak közül a legfontosabb szerep kétségkívül a színeket illeti meg.

A külső köntös színének kérdése alapjában más természetű, mint a könyv belsejéé. Ez utóbbinál a jelentéstolmácsoló optikus jelek lehető legkönnyebb felfoghatóságáról van szó s színesztétikai mozzanatok csak igen szűk korlátok közt érvényesülhetnek. A könyv exteriőrén: védően határoló és azt kialakítottságában mintegy művészi valóságként is megjelenítő külső régiójában viszont csak alárendelt szerepe lehet a jelölésre legalkalmasabb fehér-fekete színek megvilágítási különbségének. Más oldalról azonban annál tágabb tere nyílik a színek tetszőleges alkalmazásának, még pedig mind a könyv tárgyi valóságát hangsúlyozottan kiemelő, mind szellemi jelentését a színek érzelmi velejárójával összekapcsoló — e tekintetben már művészi — színhasználat terén.

A könyv köntösének színe kétféle természetű: esetleges, vagy céltudatosan alkalmazott lehet. Az első nem más, mint az éppen alkalmazott külső határoló lap anyagának a színe. A másodiknál, vagyis a céltudatos színalkalmazás eseténél az anyag általában alárendeltebb szerepű: mint bizonyos színminőség jön számításba, kerül felhasználásra.

A könyv külsejének művészi kialakításával összefüggő, sokrétű és különböző természetű optikai kérdések között elsőrendű fontosság illeti meg a fedelet alkotó anyagok tapintási és színesztétikai, valamint látás-érzeti kapcsolatát. Nyomatékosan kell hangsúlyoznunk, hogy a könyv köntösének a színe sohasem mint merő felületszín, hanem mindíg mint valamely anyag színe vagy színezete jön tekintetbe s merő színként szemlélve is csak mint a könyvre érzékileg és érzelmileg is rámutató tényező nyilatkozik meg.

A színek alkalmazásában bizonyos célszerűségi és esztétikai korlátok érvényesülnek. Így elsősorban is a fedél természetes rendelteté-

sére: az enteriőrt befoglaló és védő mivoltára kell tekintettel lennünk. A célszerűségi szempont erős, tartós és tisztán maradó fedelek és borítékok alkalmazását teszi szükségessé. E célszerűségi kívánalomnak nyilván a fekete felé hajló semleges szürke színek, de még inkább a barna szín telített árnyalatai felelnek meg.

Tekintetbe kell vennünk az egyes anyagok tapintási, fényelnyelő, tükröző és fényszóró tulajdonságait is. Lényegesen eltérnek egymástól a csiszolt, fémes, üveges, bársonyos, bolyhos, selymes, vagy a likacsos, szálkás, rostos, recés és érdes felületek színeződései. Meghatározott kialakítottságú anyagi felületnek sajátos, minőségileg egyenértékű színek felelnek meg. Ilyen anyagok természetes színét nem tanácsos megváltoztatnunk; vagy ha már megváltoztattuk volna: úgy telítettségi fokozatokat eltolnunk. Éppen az anyag tapintási úton is ható felszíni alkata az, ami csak meghatározott irányú „színhangolódást" tesz lehetővé. A papír az az anyag, mely a színeket szinte kivétel nélkül természetes könnyedséggel hordozza.

A színeket a könyv külső köntösén részben öncélúlag, mint elemi esztétikai tényezőket, részben pedig mint tárgyi valóságuk iránti érdeklődés felkeltésének szenzációgerjesztő eszközét használjuk. E két szempont magasabb fokon összeolvad s mint bizonyos önálló rangú művészi valóság alakító tényezője nyilatkozik meg. A művészi megalkotottságú könyv külső tetszetőssége, választékossága, alaki és anyagi mivoltának összehangoltsága mély hangulati megfelelést tükröz az általa hordozott szellemi tartalommal. Kiemeljük, hogy a könyv művészi valóságának a szín még a legegyszerűbb esetben sem kizárólagos, csupán egyik esztétikai tényezője, mondhatnók felépítő és megjelenítő eleme. A továbbiakban ez elemi szerepében világítjuk meg.

Bármilyen színű lehet valamely könyv külső köntöse, hiszen a színadás egyéni választásunk önkényétől függ. Azonban mégsem közömbös, vajjon milyen színűvé alakítottuk ki a könyvet. Ugyanis a könyv külső, formai meghatározottsága (nagysága, alakja, testessége, egyszóval plasztikus kialakítottsága) és anyaga, valamint szellemi természete többé-kevésbbé — bár nem döntő módon — összefüggnek a szín minőségével. E vonatkozásban a színek sajátos kísérő hangulatát és érzelemkeltő hatását kell mindenekelőtt figyelembe vennünk. Ezzel tulajdonképen azt mutatjuk ki, milyen érzékmögötti hatás nyilvánul meg a színminőségek által.

A goethei színek pluszoldala (sárga, piros-sárga, sárgáspiros) elevenen és lendítően, minuszoldala (kék, piros-kék, kékespiros) sóvárgóan és lágyan hat. A sárga meleg, derűs, ösztönző és szétáradó; a kék viszont hideg, távoli, üres és szomorú szín. A piros magasfeszültségű és beteljesült. A kékespirosban és a piros-kékben mély, belső nyugtalan-

ság lüktet. A sárga és a kék vegyületén: a zöld színen béke és egyensúly ömlik el.

Azonban nemcsak az egyes alapszínek mutatnak bizonyos jellemző alapsajátosságokat: egy-egy szín árnyalatai és átmenetei is az érzéki és hangulati minőségek szinte kimeríthetetlen gazdagságát tükrözik. Így beszélhetünk fínom, nemes, könnyed, lomha, alantas, súlyos és visszataszító színekről egy-egy alapszínen belül. A telítettségi fokozatoknak is nagy jelentőségük van. Ez értelemben az inkább fehérrel vegyített magas színek zártak, hűvösek és szétfolyóak. A feketétől átitatott mély színek viszont barátságosak, melegek és tömör csengésűek.

Az sem közömbös, vajjon milyen idomú felületen ömlik el a szín. Körben a kék elmélyül, háromszögben a sárga sárgábban hat, párhuzamos oldalú négyszögben a piros feszültebben lobog. A színes vonalak fokozottan kifejezik a gömbölyűségben és hajlékonyságban rejlő meleget. Az egyenesek hidegséget, és a tört, szaggatott vonalak hevességet, indulatosságot tolmácsolnak.

A színek sajátos hangulatkisugárzó tulajdonságával függ össze, hogy mind szenzációkeltésre, mind jelképes, művészi érzelem kifejezésre alkalmasak a könyv külső köntösén alkalmazva. Természetesen tekintetbe kell vennünk az egyéni színfogékonyságot is. Másképen reagál a színekre a vizuális típusú, a kezdetleges, a műveletlen, a magas műveltségű és kifínomult ízlésű ember.

Hogyan alkalmazzuk tehát a könyvművészetben a színeket? Elsősorban természetesen az anyag igényeit kell honorálnunk. Az anyag sohasem passzív s önkényesen, tetszőlegesen felhasználható valami, amiből azt csinálhatunk, amit csak akarunk. Az anyag követelményeihez alkalmazkodva mindíg szerves műalkotás kerül ki a művész kezéből. Vannak komoly és ünnepélyes, kényes és előkelő, közömbösen semmitmondó, valamint könnyed és közvetlen tapintású és színű anyagok (bőr, selyem, vászon, papír stb.).

Igen fontos, hogy a színezet ne mondjon ellen a könyv külső és belső célszerűségének. Hiszen a könyv sohasem önmagában vett valóság: a használó, olvasó emberre utal, s akkor létezik igazán, ha a használó sajátos módon összefügg, egybekapcsolódik vele.

Végül a könyv lényegének: az általa hordozott nem érzéki tartalomnak, a szellemi jelentésnek is kisugározva hatnia kell a külsőre, annak szerkezeti és érzéki-tapasztalati valóságára. Az a követelmény, hogy művészi kialakítottságában: színében is valamiképen a külső pszichogrammja legyen a belsőnek.

Különösen az utóbbi követelmény kielégítésében áll szinte határtalan sok lehetőség a könyvművész rendelkezésére. Fontos, hogy amit

a könyv belsőleg kifejez, azzal a szín valamikép lényeges: jelképi és hangulati összefüggésben álljon. Különösen költői műveknél lehet a külső érzéki és a belső, érzelmi színezet összefüggését megteremteni. Ámde nemcsak itt, hanem bármilyen más érzelemnélküli szellemi tartalmú műnél is ki lehet fejezni színekben a szellemi tartalom valamely minőségét: így pl. zártságát, megkülönböztetettségét vagy könnyedségét.

A könyv köntösének színe jelentős szerepet játszik bizonyos számú könyvek rendezett egészében: a könyvtárban is. Mint ahogy nem közömbös, milyen nagyságú és vastagságú könyveket helyezünk el egymás mellett a polcsorokon: úgy tekintetbe kell vennünk bizonyos mértékig a színeket is. Az ellentétes színek és díszítések összehangolására törekedve, mind komoly és ünnepélyes, mind nyájas és vidám könyvtár-enteriőrök alakíthatók ki.

VARGA SÁNDOR FRIGYES.

A röpirat. SZILY KÁLMÁN „*A magyar nyelvújítás szótárá*"-ban (Bp. 1902) említi, hogy KUNOSS ENDRE 1835-ben kiadott *Gyalulat, vagyis megmagyarosított jegyzéke azon idegen szavaknak, melyek ... a' magyar beszédben ... használtatnak* című magyarító szótárában „a flugschriftra még nem ismert magyar szót, noha (Jelenkor, 1832 : 424) megvan már a röpkeirat" HELMECZYTŐL. SZILY ugyanitt azt írja, hogy SÁNDOR ISTVÁN *Toldalék a Magyar-Deák Szókönyvhez* (1803) a broschurt „vakarékkönyv"-nek fordítja. A röpirat szót SZILY 1838-ban szótározza a *Magyar- és Német zsebszótár, közre bocsátá a Magyar Tudós Társaság*" c. mű nyomán. (SZILY i. m. 279. l.) KUNOSS állítását már a Sándor István-féle adat is erősen kétessé teszi, különösen, ha meggondoljuk, hogy a XVIII. század második felében milyen töméntelen sok röpiratot hoztak be egyrészt külföldről, másrészt, hogy nálunk is mennyire elterjedt „műfaj" volt! Panaszkodik és botránkozik is ekként a kor lelkiismerete, ALEXOVITS VAZUL pálos atya — írván —: „Elborította, szerelmes atyámfiai, Édes Hazánkat egy egész tengere a keresztyéntelen *Brozsurák*nak" (!) ... *(A könyvek' szabados olvasásáról* ... Pest, 1792. 7—8. l.)

Így aztán nem is csoda, ha XVIII. századi nyelvünkben a *pamflet*nak több magyarításával találkozunk. Ilyen többek között a Batsányi-féle meghatározás: a „*serkentő levél*". Az ú. n. kassai *Magyar Museum*ban BESSENYEI propagatív munkáiról ír így: „Hasonló szándékkal és igyekezettel írta Bessenyei a'Magyar Nézőt, és a'Magyarság *serkentő Levelet* is; melly két kis darabjával mind szép elméjének, mind fő-képpen Magyar Nemzete' és Nyelve' hasznán fáradhatatlanúl szorgalmatoskodó nemes szívének, minden igaz Hazafiak előtt örök betsületet szerzett". (115. l.) — A röpirat ősei közül érde-

mes még idéznünk Benyák Bernáttól a „*röplevélké*"-t. (V. ö. Takáts Sándor: *Egy elfeledett nyelvújító.* Nyr. 1901. 421. l.) Takáts szerint „1774-től fogva megjelent műveiben" él e szóval. — A XIX. század elején Verseghy Ferenc az ő eredetieskedő nyelvérzéke szerint egyszer „*repdeső könyv*"-nek, máskor „*röpülő írás*"-nak nevezi a röpiratot. „Tele voltak a' *repdeső könyvecskék* ama valóban sükertelen rágalmazásokkal, hogy e' szerzetesek (t. i. a jezsuiták) nem egyebek, a' babonáknak, az előítéleteknek, a' tisztátalan Religyiónak, a' henye életnek, az erkölcstelenségnek fészkeinél", holott folytatja „csak angyalok voltak még is azokhoz képest, akik őköt *röpülő írásaik*ban legyalázták . . ." stb. (V. ö. Horváth Konstantin: *Az „Egyházi Értekezések és Tudósítások" története . . . Verseghy Ferenc és Horváth János levelezése 1819—1822.* Veszprém, 1937.* 318. l.)

Clauser Mihály.

A sortöltő jel. XVIII. századbeli nyomtatványokban figyeltem meg, de — minthogy a betűkészletek, vagy matricák hosszú életűek voltak —, bizonyára megvolt a sortöltő jel XVII. századbeli magyar nyomtatványokban is. Olyankor alkalmazta a nyomdász, amikor a sor utolsó szava nem ért ki a sor széléig, az új szó első szótagja pedig már nem fért bele a sorba. A nyomdász ezzel a szedés tükre szélének a hézagait akarta eltüntetni. Ilyen sortöltő jelet találunk a kassai nyomda következő nyomtatványában: *Nagy Emlékezetű* Petrarcha Ferencnek *A' jó, és gonosz Szerencsének Orvoslásáról írott két könyvecskéje* . . . Ny. Akadémiai Betűkkel, 1720., továbbá a következő nagyszombati nyomtatványokban: Gánótzi-Horváth: *Emberi okosság,* 1764, Pázmány: *Prédikációk* 1768.

A sortöltő jel egyenes vonal, amely a végén felkunkorodik és önmagára visszahajlik.

Szedés alkalmával gyakran megtörtént, hogy a sor végére kerülő szó csak egy betűvel volt több, vagy kevesebb, mint amennyi egy sorba belefért. Ha kevesebb volt, ezen könnyű volt segíteni a sor „átlövésével", ritkításával. Ha több volt, némely nyomda a nazalizáció jelének a betű felett való alkalmazásával segített magán: *nẽ, semit, munkálódnũk* (Vitringa—M. V. B. F.: *Lelki élet* Frankfurt, 1712), — *Lisbonábã, javábã* (Vetsei: *M. Geogr.* Nagykároly, 1757), *mõdhattya, vagyõ nẽ* (. . . Petrarcha Ferencnek . . . *könyvecskéje,* Kassa, 1720).

Trócsányi Zoltán.

Hogyan csaltak régen a könyvtárosok? Georg Paul Hönn, D. F. S. G. Rath- und Amtmann in Coburg, a XVIII. században lexikont állított össze; ritka és a maga nemében kivételes tárgykörű

Varga Sándor

Magyar Építőművészek

1907. 7. 27.

VARGA SÁNDOR

SZOBRÁSZATI MŰTEREM
SZEGED

Tisza Lajos-körút 79. szám
Dugonics-tér sarkán.

Elvállal épület-, homlokzat- és mennyezet-díszítéseket gipsz-, terracotta, cement és műkőből, zománcozott díszítést bármiféle stílben, szakszerű kivitelben; úgyszintén fénykép vagy természet utáni szoborműveket művészies kivitelben jutányos árak mellett.

GALL ÁRPÁDNÉ
hirlapoizemányos
KÉZDIVÁSÁRHELY

„DOLOMEN
TELEFON 337.
mode

DIZI SZK

Új karnagy

A kecskeméti kudarc után az Egyetértés megvált *Fránek Gábor* karnagytól és a választmány újat választott, ettől remélve, hogy a sok dicsőséget szerzett énekkar újból visszanyeri korábbi tudását és hírnevét.

„Az Egyetértés új karnagya. Az Egyetértés dalkörének választmánya tegnap este ülést tartott, melyen Székely Mihály főgimnáziumi énektanárt egyhangúlag karnaggyá választotta, aki működését már a jövő hó elején megkezdi." (Győri Hirlap, 1911. augusztus 19.).

Természetesen eredményt egyik napról a másikra senkitől sem lehet várni. Így idő kellett Székely Mihálynak is ahhoz, hogy átvegye és megfelelő színvonalra emelje a vagongyári dalárdát.

Addig persze minden folyt a maga medrében. Folytak a próbák, igyekeztek minél többet nyújtani a dalosok, hiszen a következő évben nagy erőpróba várt rájuk: Budapest[illegible] Ferenc D[illegible]

A nyár[illegible] az Egyet[illegible] gongyári [illegible] mulatság[illegible]

„A V[illegible] mulatság[illegible] gon- és [illegible] kéntes tűzoltó testülete szombaton, folyó évi szeptember 2-án az „Egyetértés" segélyalapja javára tombola és világpostával egybekötött táncmulatságot rendez." (Győri Hírlap, 1911. augusztus 22.) Azért a szüreti mulatság sem maradhatott el:

„Az Egyetértés szüreti mulatsága. A Magyar Waggon- és Gépgyár R. T. „Egyetértés dal- és társaskör" folyó évi október 1-én útilapja javára az egylet kerti helyiségében Homokgödörszer 2. szám Molnár féle vendéglőben a dalárda közreműködésével nagy szüreti mulatságot rendez..." (Győri Hírlap, 1911. szeptember 29.).

„...Az Egyetértés folyó hó [illegible] *mast.*

„Kultúrelőadás Révfaluban. A révfalui szabadoktatási szervezet vasárnap délután 4 órakor az új elemi iskola földszinti termében tartotta első előadását... az „Egyetértés" dalkör énekszámai fejezték be a szép műsort." (Győri Hírlap, 1911. november 8.).

Ezután mulatság következett, de már 1912-ben.

„Az Egyetértés mulatsága. Az Egyetértés március 2-re hirdetett táncmulatságát közbejött akadályok miatt március hó 9-én tartja meg." (Győri Hírlap, 1912. február 20.).

A márciusi ünnep.

„A Magyar Waggon- és Gépgyár „Egyetértés" dal és

Rába

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Varga Sándor

1963. VIII. 31.

1021

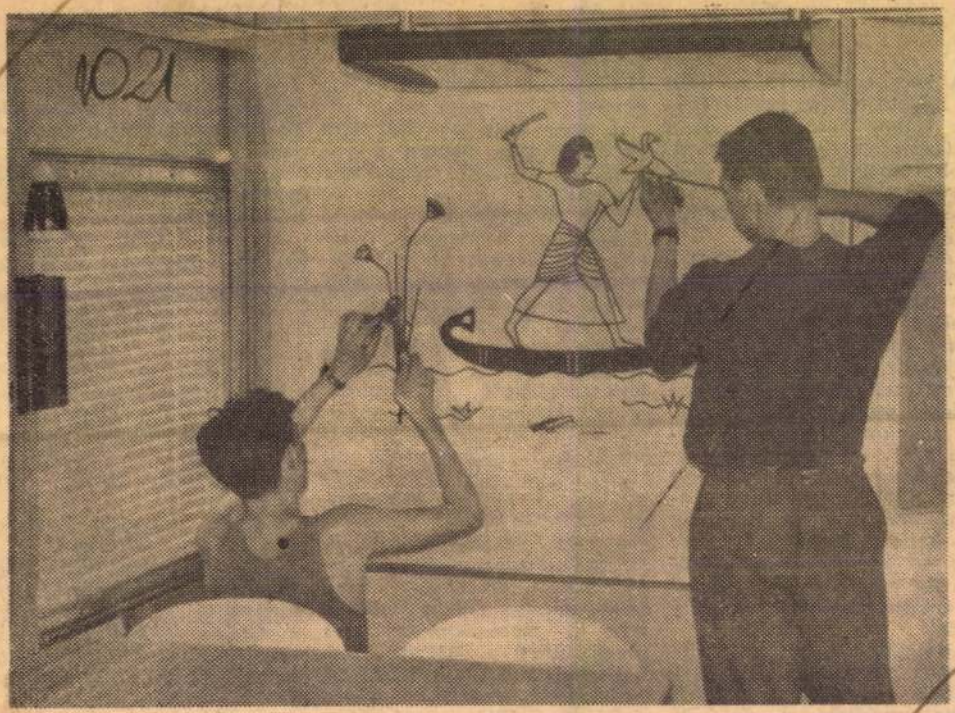

Varga Sándor tervező tervei alapján készült díszítést szerelik az Egyiptomnak készülő étkezőkocsin.

fejezi ki, amit fontosnak tart; a nem lényeges sötétségbe ágyazva él metszetein. Sokszor virtuóz módon azzal mond legtöbbet, amit elhallgat.

A bibliofil érdekű és értékű könyvből 115 példány készült: 5 példány japán, 15 példány pedig „Fabrino" papíron (számozva 1—21-ig).

VARGA SÁNDOR FRIGYES.

Das Evangelisch-Theologische Schrifttum in Ungarn. Heft 1. Die neuen Kirchengesetzbücher, von Prof. Dr. V. BRUCKNER, Miskolc und von Prof. Dr. J. S. KOVÁTS, Budapest; Soziologie und Weltanschauungsfragen, von Prof. dr. J. S. KOVÁTS, Budapest; Heft 2. Die Wissenschaft vom Alten Testament, von Prof. Dr. L. PAP, Budapest. (Bibliothek des Protestantismus im mittleren Donauraum. Für die Forschungsstelle für Kirchenkunde Südosteuropas, besonders Ungarns, a. d. theologischen Fakultät der Universität Halle-Wittemberg. Herausgegeben von MICHAEL [MIHÁLY] BUCSAY: Band I.) Akademischer Verlag, Halle, 1940. 8°. 50 + 37 lap.

A magyarországi protestantizmus olyan nagy küzdelmeiről, amilyenek a BOCSKAY és BETHLEN által vezetett megmozdulások voltak, megemlékezik minden egyháztörténet. De még a nagyobb ilyenfajta munkák is figyelmen kívül hagyták — ha nem a németnyelvű evangélikus egyházakról volt szó — a magyarországi protestantizmusnak egyéb hatalmas erőfeszítéseit, s nem szólnak a magyar protestáns öntudatnak az egyház szervezése és eleven szellemi élet kifejlesztése által való erősítéséről. Ez különösen az utóbbi két évszázadban mutatta meg káros hatásait; a XVI—XVIII. századokban a tudományos irodalom közös latin nyelve ugyanis még összekapcsolta az egész protestantizmust. Később azonban már csak az erdélyi szász evangélikus egyház tartott fenn eleven kapcsolatot a reformáció anyaországával. A magyar és szlovák protestantizmus — éppen nyelvi okokból — mintegy bezárt könyv maradt a külföldi testvéregyházak előtt. Ezt az eddigi hiányt kívánja pótolni a *Bibliothek des Protestantismus im mittleren Donauraume* cím alatt megindított vállalkozás, amelyből az első kötet 1. és 2. füzete jelent meg eddig.

Az 1. füzet elé a munka kiadója, DR. BUCSAY MIHÁLY (a hallei *Forschungsstelle für Kirchenkunde Südosteuropas, besonders Ungarns* vezetője) írt előszót, s az imént általunk elmondottakban jelölte meg az egész vállalkozás célját. A továbbiak során BUCSAY kifejti még azt is, hogy a tervezett mű a Nagy-Magyarországon — ma négy különböző államban — működő protestáns teológiai intézetek (egyetemi fakultások és főiskolák) tudományos eredményeit szeretné közvetíteni a külföldi protestantizmusnak. BUCSAY úgy gondolja, hogy ez az illető

intézetekben a kutatókedvet és ezen keresztül végeredményben a délkeleteurópai protestantizmus öntudatát is erősíteni fogja.

A *Bibliothek des Protestantismus* létrehozatalában nagy része van a halle-wittenbergi egyetem teológiai fakultása volt és jelenlegi dékánjának, D. Dr. Fr. K. Schumannak és D. H. Schmidtnek a gondolat felkarolása által. A *Magyar Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium*, a *Gusztáv Adolf-Egyesület* és a *Hallei Egyetem Barátainak Egyesülete* anyagi támogatás nyujtása által vesz részt ebben a vállalkozásban.

Bucsay beszámol arról, hogy a hallei kutatóállomás első évi munkája azt mutatta, hogy a monografikus feldolgozások előtt *a munka bibliográfiai alapjait kell megvetni.* Ennek értelmében az első kötet *(Das Evangelisch-Theologische Schrifttum in Ungarn)* a mult és jelen magyarországi protestáns teológiai irodalmának áttekitését kívánja nyujtani. A már megjelent két füzet közül az első *Az új egyházi törvénykönyvek* összefoglaló cím alatt az ágostai hitvallású evangélikus és a református egyház világháború utáni jogalkotásainak vezérelveit adja elő. Az első füzet második része és a második füzet a *szociológiai és világnézeti problémák*, illetőleg *az ótestamentomi tudományok* magyarországi irodalmi fejlődésének főbb állomásait mutatják be, az egyes dolgozatok végén a kérdésekre vonatkozó *munkák jegyzékét* állítva össze. Ezekben a jegyzékekben a munkák magyar címe után azoknak német fordítása is megtalálható. Az első jegyzék csak újabb (a mult század második felétől való) műveket ölel fel, az ószövetségre vonatkozó bibliográfia azonban XVI. századi címeket is tartalmaz. Ez utóbbi felsorolásnál, úgy gondoljuk, helyes lett volna hivatkozni Szabó Károlyra, lévén a *Régi Magyar Könyvtár* külföldön is ismert szakmunka. A kiadó az első kötet további folyamán a teológia többi tudományágainak hasonló áttekintését ígéri.

Az egész *Bibliothek des Protestantismus*t illetőleg mondanunk sem kell, hogy a vállalkozás milyen nagyjelentőségű. Nem is kívánhatunk mást, minthogy a terveknek megfelelően teljes egészében elkészüljön és ne maradjon félbe-harmadba, mint annyi hasonló nagyszabású és nagyjelentőségű munka.

Rá kell mutatnunk azonban arra, hogy a magyar protestáns teológiai irodalom olyan áttekintése, mint amilyet a *Bibliothek des Protestantismus* tervezett első kötete készül nyujtani, *magyar nyelven sincsen még.* Nem kell hosszasabban bizonygatni, mennyire hiányzik. A magyar bibliográfiai irodalomnak pedig nem válik különös dicsőségére majd, ha ezt a hiányt először egy a külföld számára, idegen nyelven készült munka pótolja. Harsányi András.

pirosas árnyalatait kedvelték. A barna színek közül nyilván a sokszor lilás árnyalatú porfírbarnát értékelik legtöbbre. Nagyon sok árnyalattal szerepel a rózsaszín; önállóan is szívesen használják. A fehérrel, világoskékkel, cinnóberrel, valamint az okkersárgával hangolják össze. Az élénk és lobogó színek uralmát legjobban talán a bambergi iskola színháromsága jellemzi: uralkodó színei a cinnóber, mínium és vörösbarna. A mínium most is — mint az előző korokban — nagy megbecsülésnek örvend, míg a cinnóbernek időnként mostoha sors jutott osztályrészül. Az iniciálék arany díszítményeit tűzpirossal szeretik szegélyezni. A X. századtól kezdve a sárga színek fokozott jelentőségre tesznek szert. Valószínű, hogy az okker- és narancssárga hódító előretörése bizánci hatás műve. Erre vallanak az arany hátterek is. Az ezüst szín jóformán csak a díszítményekben, az arannyal együtt szerepel. A fehér jelentősége mellett egészen eltörpül mind a feketéé, mind a középkor tiszta tarkaszínszeretetével ellentétes szürke színé. Az irizáló színhatás eredeti együttese: ibolya, rózsás-cinnóber és érczöld. Megemlítjük még, hogy a kölni iskola színízlését leginkább az egymástól élesen elválasztott, nyomott és nehézkes színek jellemzik.

A dús eredményű tanulmányok sora az Ottó-kor iskoláinak tárgyalásával megszakad. Kár, hogy a késő középkor kolorizmusának elemzését Atropos már nem engedte meg TIKKANEN-nek; mert kérdés, vajjon lesz-e oly igazán hivatott továbbfonója e valóban nagyszerű tanulmánynak azon a ponton túl, ahol fonala megszakadt.

VARGA SÁNDOR FRIGYES.

Frieling, Heinrich: *Die Sprache der Farben. Vom Wesen des Lichts und der Farben in Natur und Kunst.* Mit 6 Abbildungen. München und Berlin 1939, Verlag von R. Oldenburg, 8°, 196 l. A színek mivoltának s művészi és életjelentőségének vizsgálata nemcsak optikai és fiziológiai-lélektani, hanem gyakorlati, művészeti és iparművészeti szempontból is igen jelentős. Ez a fontosság — szemléleti világunk túlnyomórészben vizuális és kolorikus természete folytán — hangsúlyozottan nyilvánul meg a könyv művészete és tudománya terén is. Éppen ezért FRIELING közelmultban megjelent könyvét joggal sorolhatjuk az alapvető és nélkülözhetetlen könyvtudományi kézikönyvek közé. Minket e helyen nem annyira a fény és a szín lényegéről szóló fejtegetései, mint inkább a természet és művészet színeiről, a színek kozmikus kapcsolatáról és jelképes értékéről való megállapításai érdekelnek. A könyvfestészet aranykorát, a középkort, mágikus színértékelés és telt csengésű tarkaszínűség jellemzi. A könyvnyomtatás felfedezésének korában kezdődik a modern kolorizmus.

Ez egyrészt a semleges színek fokozatos térhódításában, másrészt pedig szerves színszemléletben és individuális művészi színhasználatban nyilatkozik meg.

VARGA SÁNDOR FRIGYES.

Koffán Károly. *De profundis.* 32 fa- és linóleum-metszet. Páris, 1934—39. FRANÇOIS GACHOT előszavával. (O. M. Képzőművészeti Főiskola kézi nyomdája.) Szerző kiadása, Budapest, 1940.

Örömmel vettük kézbe s lapoztuk végig e nemes igényű képeskönyvet, mely az ünnepi Gutenberg-évben a könyvnyomtatás első, hősi korszaka hagyományaira emlékeztető szellemben készült. Nem csoda, hogy valóban szerves műalkotás: hiszen a szerző, KOFFÁN KÁROLY, akit már párizsi évei előtt is VARGA NÁNDOR igéretes és izmos tehetségű tanítványaként tartottunk számon, az O. M. Képzőművészeti Főiskola grafikai osztályának kézi nyomdájában maga tervezte és készítette. Művész és mester összeolvad a könyvben, melynek mind nemesen tartózkodó és mégis megkülönböztetetten fínom köntöse, mind elegáns papirosán uralkodó térbeosztása és artisztikus tipográfiája az alkotó mesteri hozzáértéséről s lelkes tárgyszeretetéről tanúskodik.

A szép képeskönyv 32 metszetén (a 2., 3., 11., 12., 13. fametszet, a többi linóleumra készült) valóban a mélyből, az élet fekete mélységéből fakadó, komor epikus hangulat ömlik el. De a metszetsorozatnak csak az alaphangulata epikus. Közvetlen valóságukban a képek inkább drámai változatok egy-két téma fölött. Alakjai fojtogatóan magasnyomású, de mégis levegőtlen világban: katakombákban élnek. A reménytelen sötétség zord sziklafalaiból sarjadtak ezek a troglodyták. Lázadó mozdulataikban ősi gyűlölet és konok közöny lobog. Reménytelen lakói az infernónak; súlyos és zömök tagjaikkal — mint a mélytengeri csigák — a sötétséghez tapadnak. Sohasem indulnak el a fény felé; nem választják az ormokat a barlang helyett. Az életnek kell körülöttük megfényesednie és kiszínesednie.

Szociális igazságait és meglátásait KOFFÁN KÁROLY fekete szimfóniája könyörtelen élességgel és tragikus őszinteséggel vallja. A fehér és a fekete szín ősi nagyfeszültségű ellentéte ezért nem oldódik fel vagy enyhül metszetei alvilágában. Mindíg egy fényszóró — vagy zseblámpa — éles kévéjében jelennek meg tömör alakjai.

Alig vannak vonalai. Plasztikusan ható fehér foltokkal, a szerves forma belső erővonalainak sejtetésével fejezi ki látomásait. Innen van egyrészt képeinek archaikus szerkezete; másrészt pedig meghökkentően plasztikus hatása. A lényeg leegyszerűsített őszinteségű tolmácsolásában a kínai Dharma(tuss)-festők rokona. Mindíg csak azt

helyébe meg piszkos és rikító szegényesség lép. A Pailogosok korában őszi utóvirágzásra kerül sor. Értékei a távlatos alakításban és választékosabb színezésben fejeződnek ki. Ekkor már finom árnyékolásra is törekedtek és szerephez jutott a szürke szín.

A harmadik főfejezetben TIKKANEN a *Karoling-kor* előtti könyvfestészetet tárgyalja. Bizonyára ez a problémákkal leginkább telített korszak, melyben már az ókelta és ógermán, valamint az egyiptomi, kopt és előázsiai művészet elemeinek vándorlását, kölcsönhatását és összeolvadását vizsgálni kell. Az *ír* könyvfestészet jellemző sajátosságai közül első helyen a szélesen ömlő és szétáradó (állati!) ornamentikát, valamint a pompázó dísszel kiképzett nagy iniciálékat — az ír művészet e nagyhatású újítását — emeljük ki. Friss és vidám világos színeik közt a sötétebbek erőteljesen hatnak. Az arannyal igen takarékosan bánnak. A *Meroving*-ornamentikát halakból, madarakból alakított iniciálék jellemzik. Színkészletük szegényes; négy-öt rikító színből: sötét cinnóberből, zöldből, nápolyi sárgából, ibolyából és kékből áll. A művészi alakítás az írhez képest szintén kezdetleges és szegényes. A korai *angol-szász* könyvfestészet emlékei ír és ókeresztyén hagyományokra vallanak. Színskálájuk meglehetősen gazdag: a barna, narancssárga, vörösbarna, mély lakkpiros, zöld, sötét- és barnásszürke, sötétkék, bíbor és ezüst színt öleli fel. Uralkodó színeik a mínium, orpiment és érczöld. Jelentős szerep illeti meg a legelőkelőbb színek: a bíbor, arany és ezüst hármasságát is.

A negyedik fejezet a bizáncival sarkosan ellentétes *Karoling* könyvfestészet vizsgálata. A sajátos nyugati könyvművészetet különösen két körülmény határozza meg: 1. A Karoling művelődési körben igen sokféle hatás erővonala összegeződik. 2. Számos irányban, párhuzamosan működő s egymáshoz ható iskolákban bontakozik ki. Ez okok magyarázzák meg: miért mindenben ellentéte a hagyományokat uraló, önmagába zárkózott bizánci festészetnek. A karolingkori miniatürfestők pompázó díszítések kialakítására törekedtek. Erősen tartalmi meghatározottságú kompozícióikban is ez a cél uralkodik. A környezetet, a hátteret elhanyagolják, vagy csak kezdetlegesen fejezik ki. Vajmi kevés nyoma mutatkozik a természetérzésnek. Erősen érezni a jellegzetes kifejezőerő hiányát. A fenséges utáni törekvés szertartásos veretet ád e művészetnek. Figyelemreméltó, hogy az egyház az őt szolgáló művészettől mily kevéssé kívánta meg a földi élet külső csillogását tagadó komor és aszkétikus felfogásának kifejezését. Joggal állítja TIKKANEN, hogy a középkor egyáltalán nem áll bármely más kor mögött fényűzés tekintetében. A miniatűrfestők a hit szentségét dicsőítik s a színek tündöklő leplével ellátott — lényegében transzcendens — világ képét ábrázolják. E kor rendkívül gaz-

dag színkészletéről a következő áttekintést adjuk: A középbizánci korhoz képest a zöld csekélyebb szerepet tölt be. Két főtípusa van, az érczöld és a feketezöld. A kék szín különféle minőségek sorozatában jelenik meg. Közülök a halvány égszínkéket, az indigót, mindenekelőtt azonban az ultramarint és az ibolyát kedvelték. Fejedelmi rang illeti meg a bíbor sok árnyalatát is, az uralom és karizmás hatalom színjelképét. A vörösbarna és barnapiros színcsoport is kedvelt mind ibolyás, mind bíboros árnyalataiban. A tiszta barna, az aszkézis színe, ritkán fordul elő. Az előző korokban oly kedvelt lakkpirossal szűkösen bánnak. Gyakoribb nála a rózsaszín és igen előkelő hely illeti meg a cinnóbert. A régebben általában kedvelt sárga színek, különösen a telt csengésű, sőt rikító okkerminőségek hitelüket vesztik; ritkábbak a halk árnyalatoknál. Megemlítjük a sárgásbarna és meleg narancsárnyalatokat. Az arany királyi jelentősége — különösen az ornamentális díszítés terén — tisztán érvényesül. Csekély szerepet élvez az ezüst; nyilván mert díszítő értéke alig közelíti meg az aranyét. Megsötétedő természete miatt sem szívesen használták. A feketét és tisztaszürkét, ugyanúgy, mint a fehéret és fehérszerű minőségeket igen sokféleképpen alkalmazzák. A magasztosságot legszívesebben a fehérrel fejezik ki. A karolingkori miniatűrök színgazdagságát vázolt skálánk korántsem meríti ki. A színhasználat, vegyítés, kontraszt és kombináció, átfestés és árnyékolás útján igen sok, kiváltképpen az egyes iskolákra jellemző s éppen ezért nehezen áttekinthető és rendszerezhető minőségük van. Jellemző az *irizáló* hatásra törekvés is; a horizontálisan szembehelyezett színek szivárványos összeömlesztése tetőzi be e kor kolorizmusát.

Az ötödik főfejezetben elemzett *Ottó-kori* művészet részben a Karoling könyvfestészet folytatása, részben pedig ókeresztyén hagyományok alapján való újjákezdés. Ezt a kimondottan német irányt sajátosan középkori mivolta: elvontan díszítő és a természeti hűséget feloldó formastilizálása jellemzi. Figyelemreméltó a schématikus, szertartásos elrendezésre törekvő komponálás. A térkitöltés erősen részarányos és párhuzamosan kötött. Férfias erejű a vonalvezetés. Ünnepélyes nagyvonalúsága megfelel intenzív színei tarkaságának. Az egyes iskolák közt — jelentősek: a reichenaui, regensburgi, vidéki bajor, kölni és fuldai — a színezésben nyilvánul meg nagyobb különbség. Az Ottó-kori könyvfestészet palettáján a zöld szín számos árnyalata szerepel. Egészen új közöttük az áttetsző olívzöld. Meglepően fínomak a más színekkel való zöldkombinációk. Most is a legkedveltebb színek közé tartozik a kék: a halvány-fehérestől az ultramarinon át a súlyos indigóig. Az ibolyaszínek mély és meleg csengése mellett ünnepélyesen pompázik a bíbor. Különösen lilás és

sok keverékszínük van. A legkedveltebb színkeverékek egyrészt a világos-sötét, másrészt pedig a zöld, lila és narancssárga árnyalatok voltak. A középkori színezés jellemző sajátosságai közé tartozik az irizálás is.

A mű első, főfejezete a *későantik* és a *korai keresztyén* könyvfestészetet tárgyalja. A későantik vagy pogány festett könyveket szinte kaleidoszkópszerűen tündöklő sokszínűség jellemzi. Azért mégsem lehet azt állítani, hogy e kor miniatűristáinak palettája különösen gazdag volna. Így pl. az Ambrosiana híres görög Ilias-töredékei (1019. sz.) színkészlete két kék és zöld, továbbá egy fehér, bíbor, világosibolya, rózsa, mínium és okker színminőségből áll. Azonban ez a viszonylag igen szűk színkészlet meglepően ható kombinációkban, ritmikusan tárul elénk. A hellén szellem kolorizmusának elevensége, alkotó eredetisége és könnyed nagyvonalúsága nyilatkozik meg benne. Színlélektani szempontból figyelemreméltó, hogy a főszínek közül kétségkívül a zölddel bánnak a legtakarékosabban. Jellemző bizonyos színek jelképes használata is. A pompázó bíbor a hatalomnak, a fehér a fenségnek, eszményi bájnak és tisztaságnak, valamint a bölcseségnek a kifejezője. Az ókeresztyén könyvfestők színei is a hellén kolorizmusból fakadtak. A különbség nem annyira a könyvek új tartalmával: a keresztyén szellemmel, mint inkább a szellemi továbbfejlődéssel és a közelkeleti népek színszemléletével függ össze. A miniatűristák beható elemzése nem annyira az antik művészet kolorizmusának hanyatlását, mint inkább a lassú ízléseltolódással párhuzamosan végbemenő s a keresztyén szemlélet alapján kibontakozó új művészet kialakulását igazolja. A klasszikus ókor és a középkor összekötő századai művészetének figyelemreméltó vonása az ornamentika jelentőségének megnövekedése. A klasszikus művészi érzés kifinomultsága és összhangzatos természetessége helyébe pedig rusztikus ízlés lép. A színek rangsorában első hely a fehéret és a vele sokféleképen kombinált kéket illeti meg. Figyelemreméltó, hogy a fekete inkább csak bizonyos színek elevenségének tompítására szolgál. Az arany még szinte alig fordul elő.

A *bizánci könyvfestészet* beható vizsgálatára a második főfejezetben kerül sor. A bizánci művészet lényege egyrészt zárt ünnepélyességében és szertartásos kimértségében, másrészt a nyugati művészetnél hasonlíthatatlanabbul nagyobb egyházi függőségében: a szent személyek ábrázolását szigorú kánonnal előíró ikonográfiában valósul meg. Az az egység és törvényszerűség uralkodik e művészetben, amely a kompozíció szigorúan részarányos és párhuzamos kialakításához és a stilizálás megmerevítéséhez vezet. Első főkorszaka (a *középbizánci*) könyvfestészeti szempontból is három, egymástól meglehetős élességgel elkülönülő korra oszlik: 1. A *korai makedón* vagy képrombolás

előtti periódusban még tovább élnek a hellenisztikus és ókeresztyén kor művészi hagyományai. Leginkább a sajátosan nem bizánci vonások: erős és súlyos lomhaság, parlagiasság; kezdetlegesen síkszerű színezésű rajz, száraz színek és aranyozás jellemzik. Durva, súlyos és éles színei sorában legjellegzetesebb a bizánci könyvfestészetben mindvégig jelentős szerepet játszó zöld, továbbá a lakkpiros, az ultramarin és a cinnóber. 2. A *késő makedón* vagy képrombolás utáni kor miniatűrein sajátosan raffinált kezdetlegesség és aprólékosan díszítőstílus ömlik el. Az idegen, barbár elemek kiküszöbölődnek s véglegesen kikristályosodnak a sajátos bizánci elemek. Azonban fejlődésében is megakad, egészen megmerevedik ez a művészet. Elsősorban a művészi szemlélet képzeletnélküli szárazsága, a műalkotás schéma- és sablónszerű kivágottsága, valamint az alkotás folyamatának iskolás pedantériája, eltanultságra valló, rutinos mesterkéltsége ötlik szembe. Az egyre inkább érvényesülő s növényi elemeket kedvelő ornamentika mögött lappangó geometrikumot érzünk. A szabad lendületű nyugati miniatűrökkel szemben itt eleven színekkel kitöltött, de mégis üresen ható konstruáltság megnyilatkozását érezzük. Színkompozícióikban arany alapon a zöld, ultramarin, lakkpiros és cinnóber uralkodik. Mind a sárga színhangzatok, mind az ibolya árnyalatai másodlagos szerepet játszanak. A zöld, kék és arany kis síkrészekre elosztva folyik egybe és a keleti szőnyegekhez meglepően hasonló zsúfolt tarkaság benyomását kelti; kiváltképpen az arany pazarló használata jellemző. A szinte kizárólag használt arany alap- és háttérszínbe mintegy beillesztik a kivágott sablonként ható alakokat. Immár szerephez jut a fekete is. Mint a sötétség képzete: a bűn, a rossz, a gonosz fogalmával kapcsolódik, melyet a keresztyén képzelet az ördög alakjában személyesít meg. A bizánci festészet e fogalmakat átlátszatlan feketével szereti kifejezni. Ez annál is inkább figyelemreméltó, mert az előző korok a sötétséget bíborral ábrázolták. A feketét szórványosan árnyékolásra, körvonalrajzra is használják. A vonalvezetésben hangsúlyozott vertikalizmus érvényesül s egyáltalán nem törekszenek háromdimmenziós hatás kiváltására. Tehát a mélységet feláldozzák a képsík közvetlen valóságának. 3. A XI. századot felölelő *Komnen-kor* művészetében mind az előző időszak első felének brutális nagyvonalúsága, mind második felének minuskul-fínomsága elvész. Merev és szellemtelen schématizmus uralkodik. A fő stíluskülönbség a formálás terén plasztikus hatásra, a hagyományhoz erősen ragaszkodó színezésben pedig a színvegyítésre, megtört és komor árnyalatokra való törekvésben nyilvánul meg.

A *késő bizánci* korban mélységesen aláhanyatlik a könyvfestészet. Az elegancia helyébe otromba felületesség, a pompázó színek

különösen akkor, hogyha azok folyóiratanyagot is tartalmaznak, mert hiszen a folyóirat repertóriumok hiánya miatt ennek az anyagnak a felkutatása okozza éppen a legnagyobb nehézséget.

Rövid tallózás után megállapítottuk, hogy a könyvészetből több fontos mű hiányzik. Így például hiányoznak az Országgyűlés nyomtatványai, a naplók és az irományok egyaránt. Hiányzik az Országos Törvénytár. (Kiadja a m. kir. belügyminisztérium, Athenaeum ny.) A Magyarországi Rendeletek Táránál hiányzik a lapszám megjelölése. Nem találtuk az Országos Mezőgazdasági Kamara zárszámadásait (Budapest, Pátria), sem a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének jelentéseit, nem szerepel a „Pénzügyminiszter jelentése Magyarország pénzügyi helyzetéről" (Budapest, Állami ny.), nincsenek meg a Pénzintézeti Központ angol-, francia-, németnyelvű jelentései. A Magyar etymologiai szótárnál a „Farizeus-Foglár" felveendő volna stb. stb. Ezzel a pár kiemeléssel csak arra kívántuk a figyelmet felhívni, hogy az anyag beosztásánál, a cédulaanyag összeállításánál több gondosságra van szükség, mert hiszen az említett könyvek kétségen kívül megvannak a Széchényi Könyvtár állományában.

Mind e megjegyzésünk azonban nem csökkenti egyáltalában a munka szellemi részét végzőknek érdemét. Dr. Szóllás Ella, dr. Droszt Olga és dr. Mokcsay Júlia könyvtári tisztviselőnőknek, akik e munkájukkal a nemzeti bibliográfia kiváló, gondos és lelkiismeretes művelőinek bizonyultak, őszinte köszönetet kell mondanunk.

Trócsányi György.

A középkori könyvfestészet színei. (J. J. Tikkanen: *Studien über die Farbengebung in der mittelalterlichen Buchmalerei.* Nach dem Manuskript des Verfassers herausgegeben von *Tancred Borenius.* Helsingfors, 1933. 8°, 452 l. [Societas Scientiarium Fennica. Commentationes humanarum litterarum. V. 1.])

Tikkanen János Jakab, a kiváló finn könyvtudós és művészettörténész 1930-ban elhúnyt s kéziratban hagyta hátra élete utolsó negyede munkásságának gazdag eredményeit magába foglaló monográfiáját a középkori könyvfestészet színhasználatáról. A majdnem végleges formába öntött munkát tanítványa: Borenius Tankred simította át és bocsátotta közre. Tikkanen monumentális műve mind könyvtudományi, mind esztétikai és művészettörténeti szempontból alapvető jelentőségű. Megragadó a maga nagyvonalúságában is, és szinte százezernyi apró, mozaikszerű részletében is. Szinte áttekinthetetlennek tetsző, rendkívül gazdag anyagot ölel fel és zár magába. Jelentőségét különösen az a körülmény mélyíti ki, hogy éppen sajátos könyvtudományi szempontból ily alaposan, átfogóan, de egyúttal a

Magyar Könyvszemle
1940 III. füzet.

legapróbb részletekbe is behatolva nem tárgyalták eddig a középkor színízlésének kérdéseit. Azonban nemcsak könyvtudományi, hanem merőben esztétikai szempontból tekintve is híjával voltunk egy igazán alapos és szakszerű színízlés-történeti vizsgálatnak. Ezért szerzőnk kutatásai valóban úttörő és hézagpótló jelentőségűek.

Tanulmánya eredményei két vetületben tárulnak elénk. Egyrészt a könyvtudományi szempontból fontos középkori könyvfestészeti emlékek színezésének művészettörténeti tárgyalásában és fínom elemzésében, másrészt pedig nemcsak e festészet stíluskérdéseinek, hanem azokon túlnyúlva: a színek általános jelentőségének, a színízlés mivoltának, váltakozásának megvilágításában.

Bevezetésében a középkori miniatűrfestészet palettájának festék- és színkészletét tekinti át. A festékkészítés antik hagyományokra nyult vissza. Erre utal mind az ú. n. *athos-hegyi festőkönyv* s a reánkmaradt több latin receptgyüjtemény, mind Theophilius és Cennini idevágó írása. E források tanusága szerint a miniatűrfestők meglehetősen sok festéket ismertek. Zöld festékeik: spanyolzöld, seladonit, malachit, továbbá az auripigment s az indigó keveréke. A kék festékek közt különösen kedvelt volt az ultramarin, a színek királynője, valamint az azurit (citramarin) és az indigó. A középkor színízlése legtöbbre a bíbort értékeli: mély violába olvadó, majd a piros, majd pedig a kék felé hajló árnyalatai alkották az arannyal és az ultramarinnal a középkor fő színháromságát. Közeli rokona a porfirbarna. A piros-vörös skálát a skarlátvörös, a kármin (karmazsin), a lakkpiros, a rózsa, a mínium, a vörösbarna és a cinnóber tölti ki. A görög kéziratokban oly gyakori narancssárga és narancsbarna festékanyagot nem ismerjük. Igen kedvelt szín a barna. Az aranyat nagyon szerették s főképen fényes és tündöklő jellege miatt kedvelték. (Az arany az a szín, melyet mint ábrázoló színt a középkorral szemben a mai festészet alig használ; szerepe szinte kizárólag a díszítés terére szorult.) A középkori miniatűrfestők színszimfóniáiban tisztes hely illeti meg az okkert mind világos, mind sötét árnyalataiban. A kedvelt festékek sorába tartozik még a nápolyi sárga, valamint a zöld keverésére is használt „orpiment". Sárga festékek még a sáfrány és a genista. Helyi színként szerették használni a fehéret. Főszerepe a többi szín világossá tételében s a fény kifejezésében állt. A bizánci festészet az éles fényfolokat kedvelte. A feketét szinte kizárólag csak keverésre, árnyalásra használják. Helyi színként — a sötétség kifejezésére — csak a középkor elején találkozunk vele. A szürke is a legritkább színek közé tartozik. Az ezüstöt is csak kivételesen alkalmazzák; jól tudták, hogy e festék gyorsan oxidálódik, megfeketedik. Kétségtelen, hogy a miniatűristák színskálája festékkészletükhöz viszonyítva igen gazdag. Számos primär- és igen

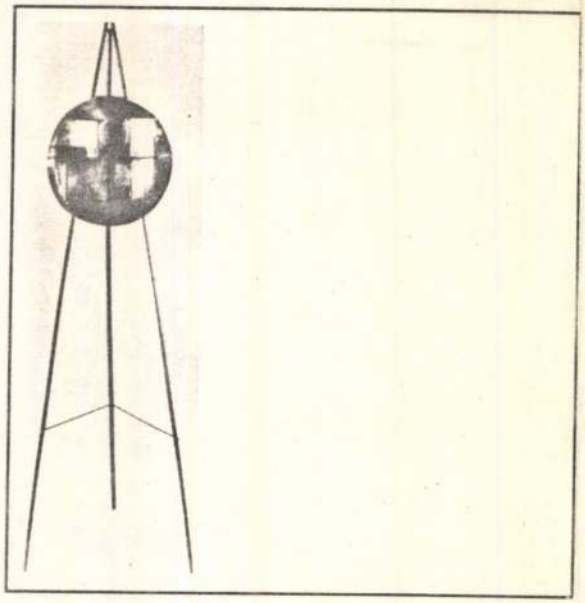

VARGA TAMÁS

1953. május 13-án Budapesten született. 1971—1977. között végezte művészeti tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán (Bp.), Mikus Sándor és Vigh Tamás növendékeként. Művei szerepeltek a Csepel Művek Munkásotthonának kiállításán 1977-ben.

Lakcíme: Budapest VIII., József krt. 22—24.

Budapest, 1977, acéllemez, 260 cm

Magyar vonatkozás kiállítás Bp. Műcsarnok 1978.
V.5-28.

Varga Tamás
szobrász

A COLLEGIUM HUNGARICUM-BAN, az osztrák főváros magyar kulturális központjában tegnaptól látható Varga Tamás szobrászművész szobrokból, kisplasztikákból, érmékből, domborművekből és grafikákból összeállított kiállítása.

Népszabadság, 1988. febr. 27.

Varga Tamás

Mezőkövesd, Tanácsköztársaság úti lakótelep
Varga Tamás: Pulyka, mészkő ivókút,
M: 170 cm;
megbízás: 1977. X.

— : Köztéri munkák.
Művészet, 1980. augusztus – 47. lap.

Varga Tamás, szobrász

SYLVESTER JÁNOSNAK szobrot állítanak Sárváron. A XVI. század nagy humanista tudósának alakját, aki ebben a városban tevékenykedett és nyomdát is vezetett, Varga Tamás szobrászművész mintázza meg bronzból.

– : Hk

8.

Népszabadság, Bp. 1980 júl. 11.

Varga Tamás,

a MEGZ Mesteriskola Előadásai.

V. ciklus 1979-80.

Varga Tamás: Művelődési otthonak funkcionális kérdései

Művelődési otthonak funkcionális kérdései.

Magyar Építőművészet, 1979., 1-2 szám, 4-old.

Varga Tamás

SZOBROT ÁLLÍTANAK Sárváron Sylvester Jánosnak, a XVI. század nagy humanista tudósának, aki 1534-től itt, a Nádasdyak birtokán tevékenykedett a magyar művelődés érdekében. Az életnagyságú bronzszobor elkészítésére Varga Tamás szobrászművész kapott megbízást.

Magyar Hirlap 1980/7/11/8

...ga Tamás, szobrász

Sylvester János emlékezetére

Szobrot állítanak Sárváron Sylvester Jánosnak, a XVI. század nagy humanista tudósának, aki 1534-től itt, a Nádasdyak birtokán tevékenykedett a magyar művelődés érdekében. Az életnagyságú bronzszobor elkészítésére Varga Tamás szobrászművész kapott megbízást, s a Képzőművészeti Lektorátus már elfogadta a szobor tervét. Az ország első Sylvester-szobrát a jövő év első felében állítják fel a Nádasdy-várban működő, Sylvester János nevét viselő járási-városi könyvtár előterében.

Sylvester János Nádasdy Tamás meghívására költözött Sárvár-Újszigetre, amely abban az időben a magyar művelődés egyik virágzó központja volt. A humanista műveltségű főúr Sárváron iskolát építtetett, majd nyomdát létesített. Sylvester ebben az iskolában tanított és a nyomdát vezette. Itt jelent meg 1539-ben Sylvester János magyar—latin nyelvtana, a Grammatica Hungarolatina, majd 1541-ben a hazánkban nyomtatott első magyar nyelvű könyv, az Újtestamentum. (MTI)

- Sylveste

Esto 7

8.

10.

Varga Tamás, szobrászművész

Kratochvíl Mimi: Szobrászformált élmények. Varga Tamás kiállítása, a bécsi Collegium Hungaricumban, 1988. febr. 25. nyitott meg.

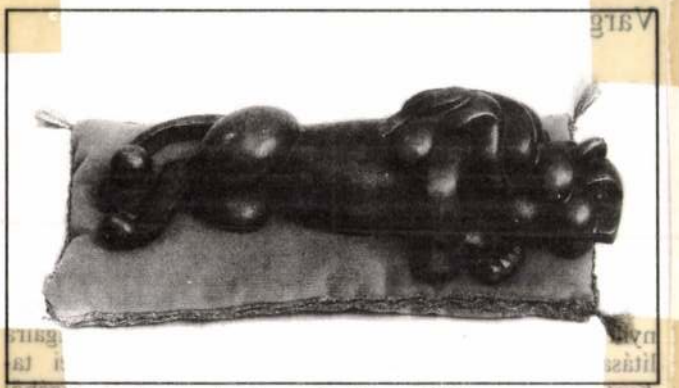

Varga Tamás: Kis oroszlán, bronz, 6 × 20 cm, 1986

„Kis Morpheus bronz," 25 × 70 cm, 1986. (repr.)

Művészet, 1988. okt. 4-old.

lds partnerships between
nd Britain.
exible person for the post of

ions Officer

as:
ormation materials;
pages;
lia;
standards;

following qualifications and skills:

olic Relations;
written and spoken;
onal skills;
ign;
to work independently and in a team;
and e-mail packages.

loping job, a friendly environment and a
s a month. This is a one-year fixed term

ing how you meet the requirements for this
names and contact details of two referees.

The British Council

Érd, Tárnok, Diósd és Sóskút még nem döntöttek arról, csatlakoznak-e a majdan megépülő dél-budai szennyvíztisztítóhoz, fővárosi szakemberek hasznosnak tartanák, ha a telep regionális beruházásként valósulna meg és működne a jövőben. Lapunkban már beszámoltunk róla, hogy az ötlettel Érd polgármestere kereste meg Budapestet. A főváros támogatja az elképzelést, a megvalósításról elkezdődtek a tárgyalások. Az eredeti elképzelések szerint a telep csak 2010

DANUBIUS
THERMAL & SPORT HOTEL
BÜK

NYARALJON CSALÁDJÁVAL, BARÁTAIVAL BÜKFÜRDŐN!

FELEJTHETETLEN ÉLMÉNYFÜRDŐZÉS

Négycsillagos szállodánk aktív kikapcsolódási lehetőséggel, sokszínű sport- és fitneszprogramokkal várja vendégeit. Fedezze fel Ön is májusban megnyitott élményfürdőnket, mely 170 m² vízfelületen részben fedett, részben nyitott medencerendszerével, pezsgőfürdőkkel, masszázsfúvókákkal, gejzírrel izgalmas szórakozást biztosít.

Aktív pihenés

Tartalma: min. 3 éjszaka szállás félpanzióval, a fürdőrészleg korlátlan használata:*
élményfürdő, kerti és fedett uszoda, termálfürdő, gőzfürdő, szauna és sport all inclusive: tenisz, squash, minigolf, kerékpár, fitneszterem, bowling, sportanimáció, áfa, ifa.

* 7 éjszakás tartózkodás esetén
2 masszázst adunk ajándékba.

Ár: 12 200 Ft/fő/éj kétágyas szobában,
3400 Ft/fő/éj egyágyas felár.
12 éves korig gyermekkedvezmény!
Érvényesség: 2001. június 2-30-ig, illetve 2001. július 28-augusztus 17-ig.

Érdeklődés és szobafoglalás:
Danubius Thermal & Sport Hotel Bük
Tel.: (94) 558-500, fax: (94) 358-620
E-mail: thermal.sales@savaria.hu

DANUBIUS HOTELS GROUP

VARGA TAMÁS NÉPSZABADSÁG 2000.

Emlékhelyet avattak Angyalföldön

Hatvanhárom éves a XIII. kerület FOTÓ: GÁRDI BALÁZS

A XIII. kerület napján, az önálló városrész megalakulásának 63. évfordulóján *Tóth József* polgármester és *Nemeskürty István* millenniumi kormánybiztos, Angyalföld díszpolgára avatta fel a XIII. kerület emlékhelyét. *Varga Tamás* szobrászművész Őshajó című alkotása témájában több szálon kötődik a városrész múltjához. A kerület napján a polgármester átadta a díszpolgári okleveleket is és a kerület kulcsát. Ebben az évben a képviselők döntése nyomán *Farkasházy Tivadar* újságíró, *Mohácsy László* nyugalmazott jogász, *Papp László* olimpiai bajnok ökölvívó, *Szabó István* filmrendező és *Szabó Zoltán* festőművész lett Angyalföld díszpolgára.

A péntektől tíz napon át tartó kerületi napok közel félszáz eseménnyel – többek között könnyű, és komolyzenei koncertekkel, kiállításokkal, a Duna-parti latin karnevállal és a kisebbségi fesztivállal – várják a szórakozni és kikapcsolódni vágyókat.

A rendezvénysorozat keretében indul el a Szent István parki nyáresti koncertsorozat is.

A. G.

ilds partnerships between
and Britain.
flexible person for the post of

ations Officer

areas:
nformation materials;
eb pages;
nedia;
ign standards;

the following qualifications and skills:

Public Relations;
oth written and spoken;
ersonal skills;
design;
ble to work independently and in a team;
rnet and e-mail packages.

eveloping job, a friendly environment and a
ross a month. This is a one-year fixed term

laining how you meet the requirements for this
the names and contact details of two referees.
01 to

The British Council

Érd, Tárnok, Diósd és Sóskút még nem döntöttek arról, csatlakoznak-e a majdan megépülő dél-budai szennyvíztisztítóhoz, fővárosi szakemberek hasznosnak tartanák, ha a telep regionális beruházásként valósulna meg és működne a jövőben. Lapunkban már beszámoltunk róla, hogy az ötlettel Érd polgármestere kereste meg Budapestet. A főváros támogatja az elképzelést, a megvalósításról elkezdődtek a tárgyalások. Az eredeti elképzelések szerint a telep csak 2010 megoldással jelentősen csökkenthetők a beruházási, üzemeltetési költségek és a káros környezeti hatások. Utalt arra, hogy Budaörsön legalább százötven kilométernyi csatorna hiányzik, rendkívül elöregedett tisztítótelepének halaszthatatlan felújítása pedig jelentős összegeket emésztene fel. Hasonló a helyzet a többi, már említett vidéki településsel is. A térségben tehát összességében csaknem hétszázötven kilométernyi csatornát, húsz kilométernyi főgyűjtőt, nyolc nagyobb szivattyútelepet és negyvenöt-

uniós pályáz
sével. Ha megszületik a döntés a közös létesítményről is, az egységes pályázat a legrövidebb idő alatt összeállítható. A már elkészült tervdokumentációk és az előzetes környezeti hatástanulmányok is egyértelműen igazolták a regionális telephely előnyeit, így az önkormányzatoknak, a hatóságoknak és a pályázatok elbírálóinak nagy segítséget jelenthet döntésük meghozatalában – mutatott rá a főosztályvezető.

K. A. I.

DANUBIUS
THERMAL & SPORT HOTEL
BÜK

NYARALJON CSALÁDJÁVAL, BARÁTAIVAL BÜKFÜRDŐN!

FELEJTHETETLEN ÉLMÉNYFÜRDŐZÉS

Négycsillagos szállodánk aktív kikapcsolódási lehetőségekkel, sokszínű sport- és fitneszprogramokkal várja vendégeit. Fedezze fel Ön is májusban megnyitott élményfürdőnket, mely 170 m² vízfelületen részben fedett, részben nyitott medencerendszerével, pezsgőfürdőkkel, masszázsfúvókákkal, gejzirrel izgalmas szórakozást biztosít.

Aktív pihenés

Tartalma: min. 3 éjszaka szállás félpanzióval, a fürdőrészleg korlátlan használata:*
élményfürdő, kerti és fedett uszoda, termálfürdő, gőzfürdő, szauna és sport all inclusive: tenisz, squash, minigolf, kerékpár, fitneszterem, bowling, sportanimáció, áfa, ifa.

* 7 éjszakás tartózkodás esetén 2 masszázst adunk ajándékba.

Ár: 12 200 Ft/fő/éj kétágyas szobában, **3400 Ft/fő/éj** egyágyas felár.
12 éves korig gyermekkedvezmény!
Érvényesség: 2001. június 2–30-ig, illetve 2001. július 28–augusztus 17-ig.

Érdeklődés és szobafoglalás:
Danubius Thermal & Sport Hotel Bük
Tel.: (94) 558-500, fax: (94) 358-620
E-mail: thermal.sales@savaria.hu

DANUBIUS HOTELS GROUP

A Vörösmarty Mihály Gimnázium
(1085 Budapest, Horánszky utca 11.)
igazgatója
pályázatot hirdet
IGAZGATÓHELYETTESI és
MATEMATIKA–FIZIKA–INFORMATIKA
szakos tanári állás betöltésére.

Az igazgatóhelyettesi állás betöltésének feltételei:
egyetemi végzettség, lehetőleg angol és/vagy francia szak, vagy informatika szak, tanügy-igazgatási vezetői gyakorlat. Bérezés a kjt. szerint.

A pályázathoz csatolni kell:
szakmai önéletrajzot, végzettséget igazoló okiratok másolatát.

Az állás elfoglalásának időpontja: 2001. augusztus 15.

A MASZER® Rt.
Magasépítési Igazgatósága
növekvő feladatainak végrehajtására keres
PROJEKTVEZETŐ FŐMÉRNÖKÖT,
TERMELÉS-ELŐKÉSZÍTŐ MÉRNÖKÖT,
ÉPÍTÉSVEZETŐT.

Elkötelezett, magas színvonalú munkáért kiemelkedő jövedelmet biztosítunk.

Jelentkezés írásban, a szakmai önéletrajz és a felsőfokú végzettséget tanúsító okiratok másolataival
„Magasépítés" jeligére

1097 Budapest, Koppány u. 13–15.

Tisztelt olvasónk, tisztelt hirdető partnerünk!

Ha a
NÉPSZABADSAG BUDAPEST-ben
szeretné hirdetését elhelyezni,
ha reklámüzenetével az úgynevezett Budapest-célcsoporthoz szeretne fordulni, kérjük, keressen meg bennünket a **436-4431-es** telefonszámon vagy a **436-4437-es** telefaxon, illetve írjon e-mail címünkre:
okokeny@nepszabadsag.hu

NÉPSZABADSÁG
Magyarország legkedveltebb napilapja

Kitüntetések fővárosi pedagógusoknak

A fővárosi önkormányzat pedagógusnapi ünnepségén tegnap első ízben adták át a Pro Scholis Urbis (PSU) Közalapítvány Budapest Közoktatásáért díjait.

Az alapítvány tavaly Budapest Közoktatásáért díjat alapított, amellyel egyéneket és közösségeket jutalmaz kiemelkedő munkájukért. A pedagógusnap alkalmából, a Békésy György Posta- és Távközlésforgalmi Szakközépiskolában rendezett ünnepségen tegnap *Molnár István,* a PSU kuratóriumának elnöke és *Schiffer János* főpolgármester-helyettes köszöntötte a kitüntetetteket. *Glatz Ferenc,* a Magyar Tudományos Akadémia elnöke az oktatásügy fejlesztéséért, a tudománytörténeti és tudományszervezési területen végzett több évtizedes kiemelkedő tevékenységéért részesült a díjban. *Loránd Ferenc* egyetemi docens, kandidátus az esélyegyenlőtlenségek mérsékléséért folytatott több évtizedes kimagasló tevékenységével nyerte el a kitüntetést. *Brazorottó Jenőné,* a XV. kerületi Pattogós utcai Száraznád Nevelési és Oktatási Központ vezetőjeként végzett kiváló pedagógiai munkásságáért vehette át az elismerést. A Mexikói Úti Általános Iskola és Diákotthon tanárai és dolgozói a mozgássérült gyermekek nevelésének országos programjáért, az integrált oktatás módszertani megalapozásáért kapták meg a Budapest Közoktatásáért díjat, *Ligeti Erika* kisplasztikáját.

Cs. K. É.

Újpest gyermekeiért

A gyermeknap és a közelgő pedagógusnap alkalmából átadták a IV. kerületi önkormányzat Újpest Gyermekeiért díját, valamint az Újpest Kiváló Tanulója, az Újpest Kiváló Diáksportolója és a Kiváló Diákközösségi Munkáért elismeréseket – tájékoztatta a polgármesteri hivatal sajtóreferense az *MTI-t.*

Az Újpest Gyermekeiért díjat – amelyet első alkalommal 1993-ban adtak át – az idén hat pedagógusnak és egy gyermekorvosnak ítélték oda.

Az elismerést a lakosság, a kerületi intézmények és a helyi civil szervezetek javaslatára az önkormányzat képviselő-testülete minden évben azoknak ítéli, akik a gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődéséhez több évtizedes munkával járultak hozzá.

Az 1994-ben alapított Újpest Kiváló Tanulója és Újpest Kiváló Diáksportolója címeket – amelyekre az oktatási intézmények tesznek javaslatot, és amelyek odaítéléséről szintén az önkormányzat képviselő-testülete dönt – az idén nyolc-nyolc diák kapta.

A Kiváló Diákközösségi Munkáért elismerést – amelyet 1995 óta adományoz az önkormányzat – három általános iskolás és két gimnazista vehette át az Újpesti Városháza dísztermében megrendezett ünnepségen.

Emlékhelyet avattak Angyalföldön

Hatvanhárom éves a XIII. kerület

FOTÓ: GÁRDI BALÁZS

A XIII. kerület napján, az önálló városrész megalakulásának 63. évfordulóján *Tóth József* polgármester és *Nemeskürty István* millenniumi kormánybiztos, Angyalföld díszpolgára avatta fel a XIII. kerület emlékhelyét. *Varga Tamás* szobrászművész Óshajó című alkotása témájában több szálon kötődik a városrész múltjához. A kerület napján a polgármester átadta a díszpolgári okleveleket is és a kerület kulcsát. Ebben az évben a képviselők döntése nyomán *Farkasházy Tivadar* újságíró, *Mohácsy László* nyugalmazott jogász, *Papp László* olimpiai bajnok ökölvívó, *Szabó István* filmrendező és *Szabó Zoltán* festőművész lett Angyalföld díszpolgára.

A péntektől tíz napon át tartó kerületi napok közel félszáz eseménnyel – többek között könnyű, és komolyzenei koncertekkel, kiállításokkal, a Duna-parti latin karnevállal és a kisebbségi fesztivállal – várják a szórakozni és kikapcsolódni vágyókat.

A rendezvénysorozat keretében indul el a Szent István parki nyáresti koncertsorozat is.

A. G.

ÁV szombath
vító Üzem pá
írdet tűzvéde
unkakörbe. Pál
étel: középisk
g, felsőfokú t
szakképesítés,
izonyítvány. Bé
/1983. (XI. 12.)
endelet alapj
zni lehet az üz
án, Szombathe
. 85.

(21 5

i Költségvetés
lvesz kőművesek
nkásokat, lakato
nyéki munkahe
alamint egy nyug
dminisztratív mun
api négyórás el
ggal. Fizetés meg
szerint. Jelentke
rony, Rohonci u. 6.

(21 520)

mbathelyi Tejüzem
háromműszakos
örbe portás dolgo-
egyműszakos mun-
gépbeállító laka-
valamint egymű-
munkarendben női
at termékleszedő
örbe. Jelentkezés
telí vezetőnél.

(21 578)

felsőfokú nyelvvizsga, legalább ötév
vezetői gyakorlat.

Bérezés a 21/1983. (XII. 17.) ÁBMH. sz.
rendelkezés szerint.

A pályázatokat önéletrajzzal, az eddigi
szakmai tevékenység részletes leírásával
november 15-ig a kereskedelmi osztály
vezetőjéhez kell megküldeni.

(21

TEKINTSE MEG ÖN IS CELLDÖMÖLKÖN A
LEGKORSZERŰBB GÁZKÉSZÜLÉKEINEK T
TERMÉKBEMUTATÓJÁT
Helye: Kemenesalja Művelődési Központ Köztár

Varga Tamás
művészet
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 337-748, 340-726

1984-11-11.

VAS NÉPE

Sylvester relief Sárváron

1021

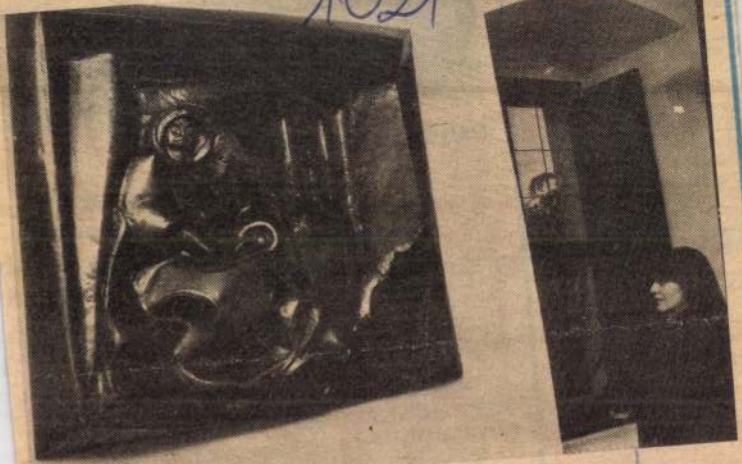

A róla elnevezett városi könyvtár falát díszíti pár nap óta az a rézdomborítás, amely az idős mestert ábrázolja az általa magyarra fordított Bibliával a kezében. A Sylvester relief fővárosi művész, Varga Tamás alkotása, s a megyei tanács végrehajtó bizottsága megrendelésére készült. A mintegy 120x120-as mű felületén megjelenik az egykori „nyomógép" képmása is, valamint egy idézet a bibliai szövegből.

Fotó: Benkő

címmel vicclapot szerkesztett és illusztrált. Arra is maradt még ideje, hogy megtanuljon oroszul, németül és franciául. Rengeteget olvasott. Szívesen emlékezett arra, hogy Puskin verseit, főleg az Anyegint, könyv nélkül tudta. Mikor Oroszországban kitört a forradalom, megszökött a táborból regénybe illő, viszontagságos úton; a halálos ítélet végrehajtásától hegedülése mentette meg, — de visszavitték a táborba.

1920-ban került haza. Megvan még a csóti leszerelőtábor 1920. augusztus 20-án kelt igazolványa.

1921-ben Halápy János Budapesten polgári iskolai tanári állást kapott. Ekkortájt ismerkedett meg Hatvany Lajosnak, a Nyugat egyik alapítójának, a nagy irodalmárnak leányával, Violával.

A posztimpresszionista, kubista, expresszionista törekvések útját követő, haladó szemléletű művészek csoportja, a Képzőművészek Új Társasága (a KUT), melynek Halápy János egyik alapító tagja volt, 1924-ben alakult. A KUT célját, nevezetesen azt, hogy „művészetünk haladó szellemű, progresszív, magyar, de európai orientációjú legyen", magáévá tette, kiállításain rendszeresen résztvett. Első elnöke Márffy Ödön, alelnöke Kmetty János, a tagok közül Egry József, Szobotka Imre, Berény Róbert, Novotny Emil Róbert, Bor Pál festők, valamint Csorba Géza, Pátzay Pál és Varga Oszkár szobrászművészek már évek óta jó barátai voltak, de hogy az ismeretségek eredetére fényt vessek, jó messzire vissza kell nyúlnom a múltba.

Tiszaabádon született, 1884-ben, Kovács Sándor földműves és Takács Mária gyermekeként Kovács Júlianna. Édesapjának nagybátyja az 1819-ben született Kováts Mihály festőművész volt; az ő kivételével Juliska ősei mind apai, mind anyai ágon földművesek, napszámosok, halászok voltak. Juliska édesanyja korán meghalt, a mostohaanya pedig elüldözte a kislányt a háztól. Juliska Kecskeméten, anyja nagynénjének kocsmájában talált menedéket, de ott is cselédsorban tartották. Ott ismerkedett meg az igen fiatal Hatvany Lajossal, aki a magyar cukoripart európai szintre emelő, dúsgazdag, 1908-ban bárói rangot kapott Hatvany-Deutsch családból származott.

Egymásba szerettek. Hatvany, aki Juliskát mindvégig bőkezűen ellátta mindennel, Budapestre hozta a művészhajlamú, szép, szőke leányt. Juliska 18 éves volt, amikor Hatvany leánya Viola 1902. november 11-én megszületett, és 22, amikor fia Kari 1906. november 4-én világra jött. Hatvany feleségül akarta venni Juliskát, de édesapja — hithű zsidó lévén — nem engedte meg, hogy fia elvegye a református földműves leányát. Juliskának és a gyerekeknek azonban „nevet" kellett adni, ezért hozzáadták egy Varga Boldizsár nevű idős hatvani iparoshoz, aki a gyerekeket adoptálta, majd rövidesen meghalt.

Juliska a gyerekekkel 1912-ben Budapestről Münchenbe költözött, hogy ott Hollósy Simonnál tanuljon. (Hollósynak a Magyar Nemzeti Galériában levő gyönyörű önarcképe Juliska tulajdona volt.) Hatvany Lajos Juliskát és a gyerekeket Münchenben gyakran meglátogatta. Később Juliska a szobrászat kedvéért hűtlen lett a festészethez, és jóval később a KUT kiállításain gyakran szerepeltek szép szobrai Varga vagy Takács Júlia néven. 1911-ben a szerző nevének közlése nélkül a Nyugat kiadásában jelent meg „Az Árva Mariska Napjai" című, önéletrajzi ihletésű regénye, amelyhez Bródy Sándor írta az elragadtatott előszót.

Juliska a gyerekekkel 1917-ben tért vissza Budapestre. Hatvany, akinek az idő tájt Winsloe Christa volt a felesége (az első), ekkor örökbe fogadta gyermekeit. A gyerekeknek házitanító kellett, így került hozzájuk a legidősebb Halápy fiú, Jenő, aki később feleségül vette Juliskát. Mikor Halápy János hazatért a hadifogságból, náluk ismerkedett meg Hatvany Violával, akit 1923-ban feleségül vett.

Jenőék és Juliskáék vendégszerető házában szinte mindennapos látogatók voltak Juliska művészbarátai. Náluk ismert meg annyi képzőművészt a hadifogságból hazatért Halápy János.

Hatvany Lajos az 1918-as polgári demokratikus (az ún. Őszirózsás) forradalom idején a Nemzeti Tanács tagja volt, és emiatt 1919-ben Ausztriába emigrált. Viola és János gyakran meglátogatták, előbb Bécsben, majd a híres Hermes-villában, Erzsébet királyné egykori lainzi kastélyában, amelyet Hatvany hosszabb időn át bérelt.

A Hatvanyval való családi kapcsolat volt az oka, hogy 1924-ben Halápy János elvesztette tanári állását, amelyet csak 1938 novemberében kapott vissza, holott már 1932-ben, Hatvany Violától való válása után kérte, hogy a Főváros alkalmazza újra.

Hatvany Lajosnak amnesztiát ígértek, tehát 1927-ben hazatért Magyarországra. Bár a Törekytanács hosszú szabadságvesztésre ítélte, mert emigrációja alatt éles hangú cikkekben támadta a magyarországi ellenforradalmi rendszert, a nemzetközi tiltakozás eredményeként Hatvanynak nem kellett letöltenie büntetését. Az ő révén került Halápy János kapcsolatba a korszak haladó szellemű kiváló íróival, költőivel, művészeivel.

Egy alkalommal Hatvanyék fényes estélyt adtak, amelyre Bartók Béláék is elfogadták meghívásukat. Hatvany nagy örömmel fogadta Bartókot, de bevallotta, hogy ő bizony botfülű, nem zeneértő. Úgy hatott ez az igen érzékeny lelkű Bartókra, mint a hideg zuhany, de szerencsére ott állt mellettük Halápy János, akit mélységesen vonzott a zene. Gondjaiba vette Bartókot, leültek egy kanapéra, de a szűkszavú Bartókkal nehéz volt beszélgetni. Akkoriban gyakran adott estélyeket a művészetkedvelő liberális nagypolgárság és ezekre néha mind Bartók, mind Halápy hivatalosak voltak. Bartóknak úgy látszik rokonszenves volt a festő; ilyen alkalmakkor odalépett hozzá és elbeszélgettek. Bár Halápy János **Bartók-portréja** (XIV. kép) sokkal később, fénykép után készült, a személyes találkozás, az élmény izzása átsüt ezen a képmáson.

Hatvany Lajos bőséges apanázst adott leányának. Ez tette lehetővé, hogy 1925 és 1928 között több ízben hosszú hónapokat tölthettek Párizsban, hogy Halápy János ott festői tanulmányait folytassa.

„Döntő hatással volt művészetének alakulására, hogy 1925—28 között több ízben hosszabb időt, fél-fél esztendőt is Párizsban tölthetett. [. . .] A párizsi időszak lázas formakeresést jelentett, fáradhatatlanul sajátított el mindent, ami a festészet műhelytitkaiból megtanulható. Párizs abban az időben, a huszas évek végén, valóban a modern művészet fővárosa volt nemcsak európai, hanem világviszonylatban is. A francia művészet lenyűgöző hatására, az impresszionisták színdús festőiségének igézetében és az utánuk teret hódító Nabis, Fauves, kubista irányzatok világában, ebben az izgalmas, forró légkörben ért művésszé Halápy János. Eljárt a La Grande Chaumière-ben folyó esti aktrajzolásokra, és a művészek törzshelyén, a Café du Dôme-ban találkozhatott a többi Párizsban tartózkodó magyarral. Tanulmányozta a kis galériák kiállításait, megismerte Braque „Guéridonos" csendéleteinek sorozatát, elbűvölte Matisse csodás színű dekoratív pikturája, látta Picasso sajátos szimbolikájú, megdöbbentő műveit.

Az élő Párizs mellett nagy hatással volt rá a múzeumok, a képtárak Párizsa is. Volt időszak, amikor reggeltől estig a Louvre gyűjteményeit tanulmányozta. Szerette a régi mestereket, kiválasztotta a felfogásához legközelebb álló remekműveket, napokig vissza-visszajárt szemlélésükre. Rembrandt művészetét értékelte a legnagyobbra. Az impresszionisták közül Claude Monet állt hozzá a legközelebb. Újra és újra megnézte a Cézanne-emlékkiállítást a Bernheim-Jeune Galériában, Gauguin műveinek bemutatóját a Musée du Luxembourg-ban.

Párizsi munkáiból sajnos kevés maradt meg, a második világháború alatt nagy részük elpusztult, sokat később át is festett. Csak néhány akvarelljét ismerjük ebből az időszakból. A legkorábbi 1926-ban készült, címe **Balatonfüred** (2. kép). Az 1928-as **Önarckép intérieurben** című (9. kép) a tükörből látható szobabelső előterében ülő művész arca, alakja kevés ecsetvonással, szinte csak konturokkal jellemzett. A háttér formáinak — fotelnek, képnek, festőállványnak — átmetszése a kubizmus komponálásmódjának tanulmányozására vall. Az **Aktta-**

HALÁPY JÁNOS

Életünkről, kortársakról
írta
felesége: Lili

Magyar Tudományos Akadémia
Művészettörténeti Kutató Intézet
Könyvtár
Budapest
23.164

A szerző kiadása, 1987

VARGA (Tolnai) Julia
archivum

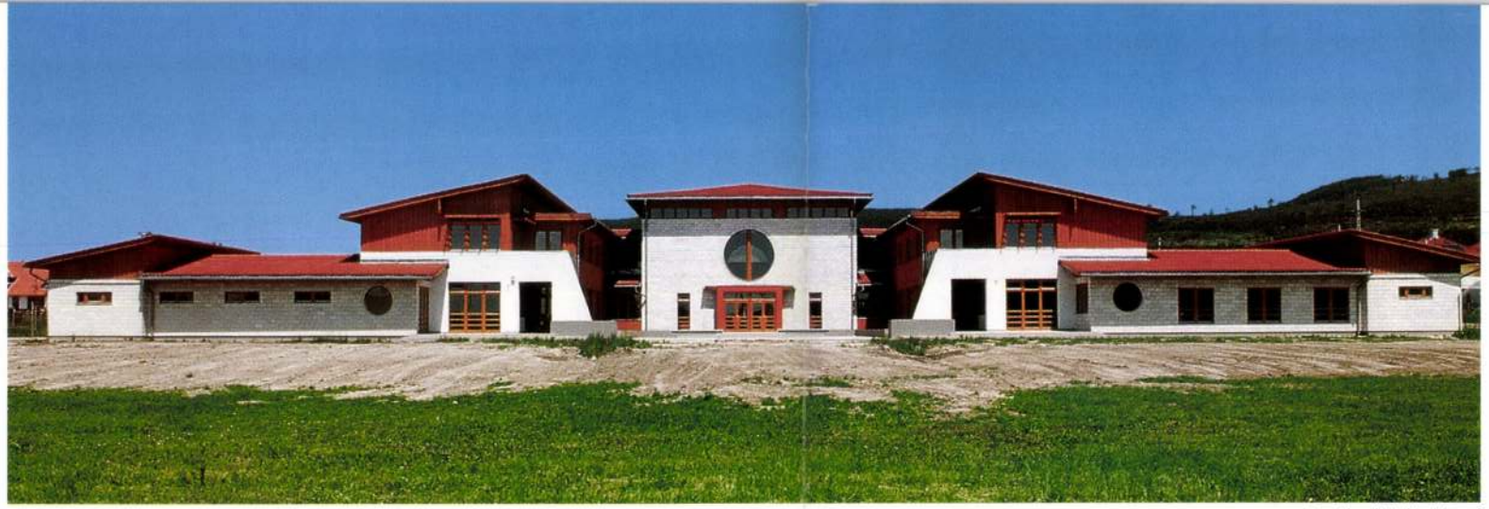

Fotók: Hajdú József

Okrutay Miklós

Komoly játék

Iskola Telkiben

Építész: Varga Tamás

A főváros környéki települések biztos léptekkel haladnak önmaguk felszámolása felé, egykor karakteres vonásaik szétfolynak és érzéketlen pacákká állnak össze a térképen. Itt már nem lehet „együttmentnek" lenni, a generációkon átívelő kötődés az, ami kedves egzotikummá szelídült. Igazi telepes mentalitás, az előbb érkezés adja a rangot.

Akad-e bármi esély is a hely szellemének megőrzésére, amikor a lakóhely választásakor nem a falu mélyén megbújó kúria kertje, az évszázados pincék együttese, a stációsor végén várakozó kápolna a döntő érv, hanem a fővárosba vezető autóút hossza és az amelletti szupermarketek száma a mérlegelés elsődleges szempontjai? A kereslet ilyetén ösztönösségének vizsgálata mellett a kérdések hasonló erővel szólnak a településtervezőkhöz, akik jószerivel „rendezésiterv-készítőké" degradálják saját tevékenységüket. Mert képtelenség, hogy akár csak egyetlen példa ne születhetett volna a meglévő települési karaktert szervesen továbbfejlesztő megoldásra.

Telki, amely közelsége folytán az elsők között „felfedezett" településként az agglomeráció kitüntetett helyének számít, az eddigiek során az átalakulás tipikustól némiképp eltérő jegyeit mutatta.

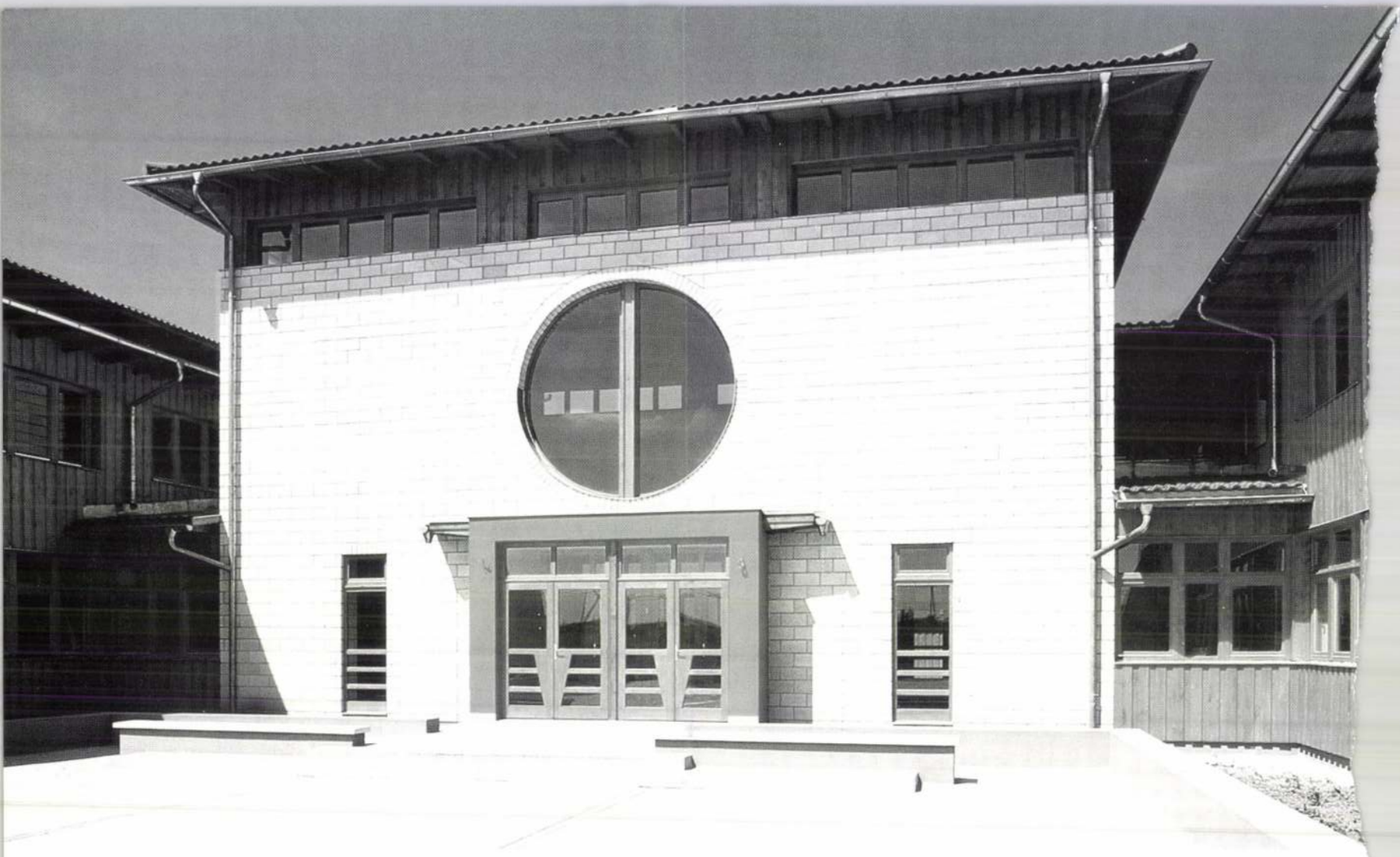

Feltétlenül a döntéshozók – és tervezők – javára írható, hogy a környező mezőgazdasági területek belterületbe vonásakor a kezdetektől igyekeztek elkerülni a folyamatok spontán elszabadulását. Az ófalu hangsúlyos és eredményes településképi védelme mellett, ha ahhoz szervesen nem is kapcsolódó módon, az új településrész határozott karakterű, egységes megjelenésű, a léptékeket is meghatározó beépítését határozták el. Ezen törekvés első eredménye az 1998-ban Pro Architectura-díjas lakópark (tervezők: Németh Ferenc és Varga Béla).

A folytatásban a figyelem a településközpont legfontosabb épületének szánt iskolaépületre irányult, melynek tervezője az előzőekből következő kihívással találta szemben magát. Épületének – elsődleges funkcióján túlmutató módon – identitásteremtő erővel is kellett rendelkeznie. Varga Tamás iskolaépületének legfőbb erénye, hogy minden erőlködés, túlfűtött gesztus nélkül teljesíti ezen elvárásokat. Egyszerre ünnepélyes és játékos, magabiztosan hangsúlyos és a – természeti és épített – környezethez alázattal igazodó, üde és komoly.

Ám legfőképpen mégiscsak iskola. Tervezője szerint, mint ilyen, elsősorban az itt tanuló gyerekek élettere, ami egyúttal a Rend helye is, ahol minden – a közösségi lét megélésének biztosítása mellett – a szellemi gyarapodásnak van alárendelve. Ez a megközelítés számos, a megszokottól eltérő megoldást eredményezett.

Talán a legfeltűnőbb a tanári szobák külön blokkba szervezése és annak az épület végében való elhelyezése, leválasztva a tantermek együtteseiről. Ily módon a tanárok fokozottabb jelenlétre kényszerülnek diákjaik között, ha nem akarják a szüneteket fel-alá ingázással tölteni. Mindez a kisiskolások beilleszkedését segíti majd, hiszen ők még a szorosabb nevelői kapcsolatot igénylik. Hasonlóan az ő oktatásuk megszokott kereteit tágítja a földszinten elhelyezett termeik közvetlen kertkapcsolata. Jó idő esetén a terem mellett kialakított teraszra költözhet ki az osztály, amit a srácok biztosan szeretnek majd, és remélhetőleg a tanítóniket sem kell félteni attól, hogy kevésbé tudják itt, a szabad ég alatt, madárszóban fenntartani a figyelmet. Ami szintén feltűnő, az a termek alaprajzi mérettől független tágassága, ami a teljes falszélességben megnyitott ablaksávokon beáradó fénynek köszönhető. A tervező a tantermekkel egyenrangúan kezeli a közösségi tereket, a folyosók, a fórum, az átrium és a fogadóudvar tágassága mármár pazarlóan nagyvonalú.

Az épület azzal együtt, hogy lényegéből fakadóan iskolaként is a település közösségi életének színtere – az általános iskolások tanítása mellett természetszerűleg alkalmas különböző előadások, tanfolyamok befogadására –, a külön bejárattal rendelkező, és így az iskola működésétől függetleníthető könyvtárával és melegítőkonyhás éttermével a falu közösségi életében kiemelkedő szerephez jut.

A tartalmi áttekintés után érdemes Varga Tamás szerkesztési megoldásainak is figyelmet szentelnünk. Az épület funkcionális egységekre lebontott tömegek addíciójaként áll össze, ami egyszersmind üde játékosságot is eredményez. Ám ez komoly játék, az esetlegesnek, a véletlennek itt nincs helye. Elegendő a főhomlokzat – így az innen feltáruló tömegek – szerkesztését követnünk. A kishajlású tető az ortogonális nézeten azonos síkot képez, megszakításokkal ugyan, de törések és ugrások nélkül fut a középpont felé. Az oldalbejáratokat hangsúlyozó falak ferde éle erre a síkra merőlegesen szerkesztett. Mindez a térbeli torzulások következtében a valóságban kevésbé érvényesül, mégis a szerkesztés szigorúan következetes végigvitelének bizonyítéka.

Játékosság és fegyelem.

Hogy egy másik példát is hozzunk e kettősségre: a szimmetria rendkívüli erővel uralja az épület látványát, ebbe mégis belefér, hogy az oldalszárnyakon a mögöttes tartalom függvényében eltérő ablakformák jelenjenek meg.

Az additív szerkesztés nyomán könnyedén leírható az épület alapképlete. A kétszintes tantermi szárnyak, melyeket az északi oldalon az egyszintes tanári blokk köt össze – és amelyekhez délről az éttermi, illetve a könyvtári blokkok csatlakoznak – közösségi tereket, a szélesen feltáruló díszudvart – valóságos cour d'honneur-je lesz ez, ha a kertészet is felzárkózik az építészet mellé –, a fórumnak álmodott fogadótér csarnokát és egy váratlanul bensőséges átriumot zárnak közre.

Általános Iskola I
Elementary School, Telki, 2001

Építész tervező I **Architect:**
Varga Tamás – V.T. Arch Kft.
Konyhatechnológia I **Kitchen technology:**
Dr. Nagy Józsefné
Statika I **Structure:**
Bősze Béla – Bőszeterv Kft.
Gépészet I **Plumbing:**
Lencsés János – L'evél Kft.
Elektromos tervezés I **Electrical planning:**
Somlai Zoltán – Procont Kft.
Kivitelezés I **Main contractor:** ENTAZISZ Kft.

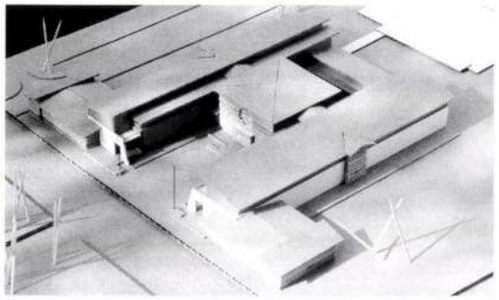

1.

2.

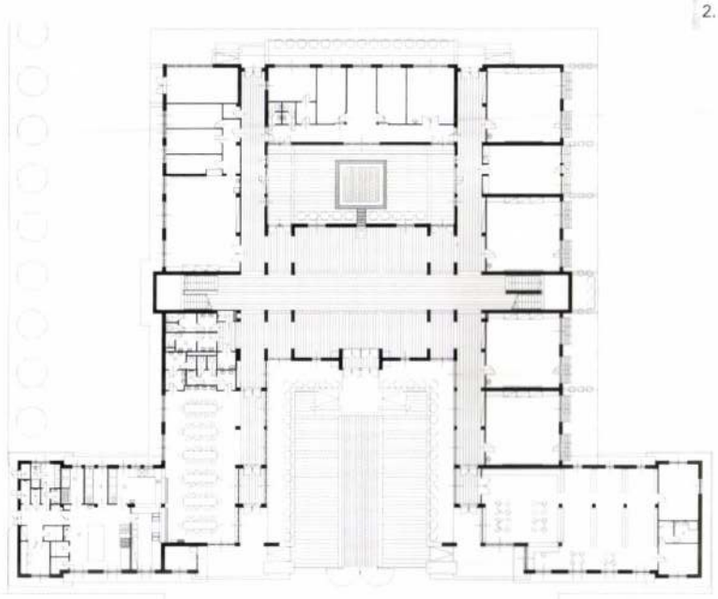

3.

4.

1. **Modell** I Model
2. **Ortogonális homlokzati rajz** I Orthogonal drawing
3. **Földszinti alaprajz** I Ground floor plan
4. **Emeleti alaprajz** I Floor plan

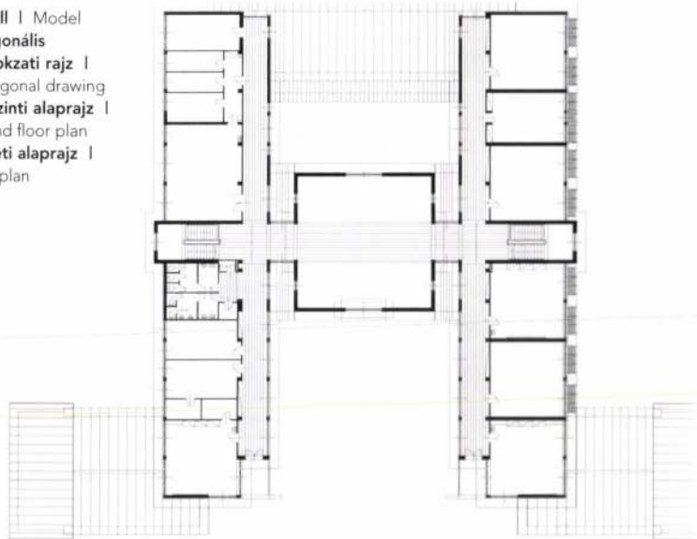

Miklós Okrutay: A Serious Game

Architect: Tamás Varga

Settlements on the outskirts of Budapest are steadily heading for their self-liquidation as their formerly characteristic features are flowing away to flock together into soulless splashes on the map. It is no longer possible to be "flotsam and jetsam" here, as it is the emotional frolic bridging over generations that has been tamed into a charming exotic quality. It is the settlers' mentality at work: the first to arrive is destined to become more prestigious and privileged.

Is there any chance of preserving the colour locale and the local spirit when the main reason on selecting a dwelling place is no more the garden of a

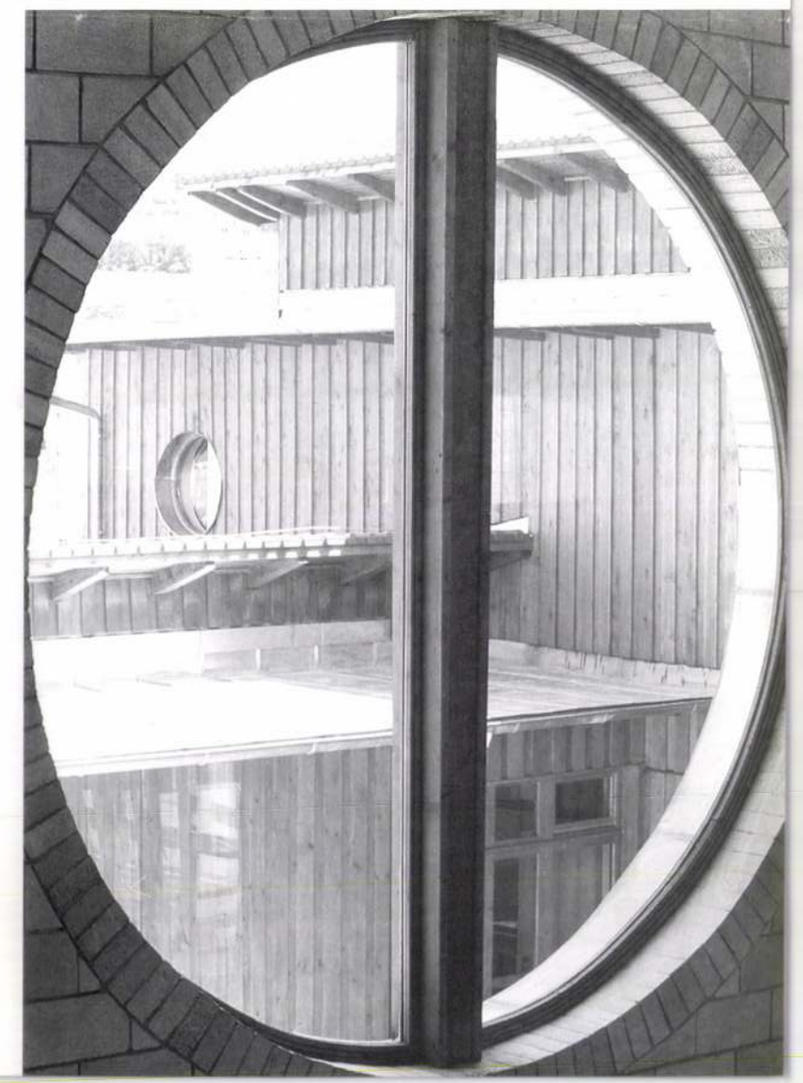

mansion hiding in the depth of a village, neither the row of centuries-old wine cellars, nor the chapel waiting at the end of the station of the Cross – instead it is the length of the road leading to the capital and the number of supermarkets located alongside that primarily count when making such a decision? Besides examining the spontaneity of demand, there are other issues calling upon designers and architects with the same urge and power – upon people presently degrading their own activities into "development-plan making". It is absurd in itself that there is hardly a single case to be quoted here of an organic development of an already existing settlement nowadays.

Due to its proximity, Telki is regarded as a privileged one and rates among the first "explored" ones in the agglomeration, as its development has revealed some features deviating from the typical way of transformation so far. It is no doubt a positive achievement by decision-makers and designers that they tried to avoid the spontaneous breaking loose of procedures from the very beginning, when it came to the inclusion of rural areas into "downtown" districts. Besides the protection of the character of the old village – an emphasized and successfully managed project – the new section of the village was blessed with a strong character and a uniform appearance, the scales of development for which have been also well-defined, even though it lacks linkage in an organic way. The fruit of this intention is the Pro Architectura prize awarded to its architects, Ferenc Németh and Béla Varga in 1998.

In the follow-up phase attention was drawn to the most important building as intended: this being the school complex, the architect of which has had to face a challenge ensuing from the situation described above. His building was to reach far beyond its primary function as it had to possess extraordinary powers to establish identity. The school building by Tamás Varga reveals the chief virtue of effortlessly coming up to such expectations without any forced or overstrung gesture. Solemn and playful, self-assured and emphatic, it humbly adjusts itself to its environment, remaining both natural and artificial, fresh and serious as well. Above all, it is a school indeed. According to its architect, the building as such is first of all the living sphere for children who attend the institution. At the same time it is the location of Order where everything is subjected and subordinated to spiritual-intellectual enrichment, whilst also guaranteeing the facilities for living a communal life. This approach has produced a number of results and solutions quite different from what we are used to.

Probably the most striking one of them is the organization of the staff rooms into a separate block, and its location at the end of the building, thus dividing it off from the cluster of classrooms. This way teachers are forced to be more often present among their students, unless they want to spend the breaks by commuting to and fro. This also promotes the adaptation of lower-grade students who require closer monitoring and more direct relationship with educators. Similarly, the usual framework of their education has been enlarged via the immediate access of their ground-floor classrooms and the garden. When the weather is fine, the whole class can move out onto the terrace located next to the room – an opportunity children will probably love to grasp, and hopefully teachers are not afraid of having to get their attention with the birds singing around in the open air. Another remarkable feature is the spaciousness of the rooms independent of their horizontal plan dimensions. This is due to the window lanes set along the whole width of the walls, thus there is ample daylight coming through.

The designer tackles the communal rooms, the corridors, the forum, the atrium and the reception court as equals, their spaciousness is almost lavishly generous.

Being a school involves also being a scene of the communal life of the village – as by its very nature the building is capable of hosting lectures and courses. Besides fulfilling its primary function of education, it houses a library with a separate entrance, which can thus be operated independently of the school. It also includes a kitchen for preparing hot dishes, a facility that performs a significant role in the life of the village community.

After a survey of its contents, it is time to deal with the structural solutions applied by Tamás Varga. The building is constructed as an addition of blocks broken up into functional units, which at the same time results in refreshing playfulness. Yet it is indeed a serious game – having no place for the accidental or the incidental. To prove this, it is enough to view the structuring of the main façade and the bulks that open up from here. The slight inclination of the roof creates an identical plane on the orthogonal section, and – via some interruptions though – it runs straight toward the center without breaks or jumps. The walls accentuating the side entrances have their slanting edges perpendicular to this plane. As a result of such spatial distortions, this solution is less prominent in reality, yet it remains a convincing evidence of the strictly consequent application of designing.

Playfulness and discipline.

To quote yet another example of the very same duality: symmetry governs the sight of the building as a dominant, overwhelming agent, and yet on the lateral wings it can also tolerate the appearance of different window designs that change in accordance with the various contents behind them.

The additive type of organization and structuring makes it simple to describe the basic formula of the building. The two-floor wings of classroom units linked by the one-floor staff block on the northern section – and joined by the canteen and library blocks from the south –, the communal rooms, the wide lane of the formal courtyard – which is sure to become a real cour d'honneur as soon as landscape gardening will catch up with architecture – come to enclose the hall of a reception area designed as a forum and an atrium that reveals surprisingly intimate qualities.

Varga Tamás

Öntésre vár a Nagy Imre-szobor

A mártír miniszterelnök gipszszobrát tegnap szállították át az öntödébe. Képünkön Kocsis János, a kivitelezőműhely tulajdonosa, Varga Tamás szobrászművész és az öntöde dolgozói

Havran Zoltán felvétele

A *Nagy* Imre-szobor megvalósítására kiírt tavalyi pályázat nyertese, a 44 esztendős *Varga* Tamás szobrászművész műtermében elkészült a teljes kompozíció, amely egy hídon állva jeleníti meg a mártírsorsú miniszterelnök alakját. A hídszerkezet már korábban az öntőműhelybe került, a több mint két méter magas, gipszből mintázott főalakot – technikai okokból, a szokásoknak megfelelően félbevágva – hétfőn reggel szállították el *Kocsis* János öntödéjébe, a Szobor és Színesfém Kivitelező Kft. műhelyébe. Mint megtudtuk: a figura öntéséhez *350-400 kiló bronzra* lesz szükség, a teljes alkotás megvalósításához pedig mintegy öt tonnára.

Az emlékművet – mint azt a szoborkuratórium tegnapi ülésén is megerősítették – Nagy Imre születésének centenáriumán, *június 6-án* avatják fel a Parlament közelében, a Vértanúk terén.

(kurcz)

jelzi, hogy három ország *lassan kinövi az EBRD-t*" – mondta *Bod* Péter Ákos, az Európai Újjápítési és Fejlesztési Bank térségi igazgatója tegnap a *Magyar Nemzet* érdeklődésére. A szófiai közgyűlés előtt olyan várakozások fogalmazódtak meg, amelyek szerint a gazdaság átalakításában élen járó országok: Csehország, Lengyelország és hazánk aránytalanul sok hitelt kapott az EBRD-től, s a *londoni* székhelyű pénzintézetnek a jövőben inkább *az orosz gazdaságot, illetve a balkáni országokat* kell kölcsönökkel élénkítenie.

lalatok fejlesztéséhez nem sietnek jelentősebb hitelt nyújtani. A magyar hiteligények további fenntartását jelezte előre a közgyűlésen elhangzott felszólalásában *Draskovics* Tibor pénzügyi államtitkár is. A kölcsönök nyújtásában a jövőben is a fejlesztési programok megalapozottsága lesz mérvadó, mindamellett az EBRD tengeren túli részvényeseinek érdeke az orosz gazdaság mielőbbi talpraállása, s ehhez az EBRD hitelkereteit is mind teljesebben szeretnék rendelkezésre bocsátani.

(m. p.)

oroknek csak nehezen sikerült kiszabadítaniuk a diákok karmai közül a kínai küldöttség egyik tagját. Az előkészítő bizottság ülésén húsz ország képviselője is részt vett. A kínai hivatalos véleményeket tükröző hongkongi újságok elhallgatták a történteket, és méltatták a konzultációt, ahol szerintük a társadalom különböző rétegeinek nézetei hangozhattak el.

Az előkészítő bizottság zárt ajtók mögött tartott ülésére nem kaptak meghívót a kínai elképzeléseket elutasító ellenzékiek.

London biztatásnak vette az EU-főbiztos véleményét

Telített a brit marhahúspiac

Londonból jelenti az *MTI: Nem várható jelentős piaci lehetőség* a magyar marhaágazat számára Nagy-Britanniában annak ellenére sem, hogy a marhakórpánik fellángolása miatt a brit állomány jelentős része kiesik az értékesítési láncból – ez derült ki a Brit Mezőgazdasági Termelők Szövetsége (NFU) elnökének szavaiból. Sir David *Naish* az MTI kérdéseire válaszolva hétfőn Londonban kijelentette: a brit szarvasmarhaágazat termelésének átlagosan 20 százaléka került külpiacokra, a kereskedelmi forgalomból kivont, idősebb tejelő állomány azonban éppen a húsz százalékát jelenti a teljes egyedszámnak, így a belső piac még akkor is hozzávetőleges *egyensúlyban lesz*, ha sikerül helyreállítani a pánik kitörése előtt jellemző fogyasztói bizalmat e húsféleség iránt. Sir David közölte: az exporttilalom miatt *a hagyományos brit külpiacokon támadhat inkább űr*, s ha ott hamar újjáéledne a kereslet, ezt az űrt betölthetik a *vetélytárs* szállítók. A válság előttinek mindössze 80 százalékát elérő hazai fogyasztás viszont egyhamar aligha áll vissza a marhakórbotrány előtti szintre, így a belső piac túltelített marad. Sir David Naish a kereskedelmi bojkott által a hazai ágazatnak okozott kárt csak az első évben *egymilliárd font körülire* taksálta.

A brit kormány a héten – várhatóan már kedden – Brüsszel elé terjeszti cselekvési programját a marhakórjárvány ügyében. Jóllehet, az EU mezőgazdasági főbiztosának hét végi kijelentése – miszerint ő is meg van győződve a brit marhahús fogyasztásának veszélytelenségéről, s az embargót csak a marhahús európai kereskedelmének összeomlásától tartva szorgalmazta – alaposan kikezdte az unió intézkedéseinek hitelét Londonban. A brit kabinet Franz *Fischler* nyilatkozatának ismertté válása után azonnal követelte a bojkott *feltétel nélküli feloldását*.

VARGA TAMÁS szobrai

Magyar Nemzet
1996 IV. 16

Nagy Imre mártír lett

:„Magadra hagytunk tégedet
kicsiny hugunk,
te drága Magyarország"
Ramon Cue Romano spanyol költő

Az Új Magyarország január 2-i számában megjelent a *Mécs Imre* által vezetett Ötvenhatos Emlékbizottság 7 pontos felhívása, melynek a lényege, hogy 96-ban kettős évforduló van: az 1956-os forradalom 40. és Nagy Imre születésének 100. évfordulója. (Az 1100 éves évfordulóról sem ők, sem *Göncz Árpád* nem emlékezett meg újévi beszédében.) Továbbá: a Magyar Köztársaság parlamentje az 56-os forradalomtól eredezteti legitimitását – (ez így van) –, az állam alakítson ki új ünnepi rendet, s október 23-a mellé, mely a szabadság ünnepe, tegye nemzeti kegyeleti emléknappá *június 16-át*, Nagy Imréék felakasztásának napját, október 6-a példájára.

A 3. pont szerint a fővárosi önkormányzat gondoskodjon arról, hogy *az Országház közelében* október 23-án a szabadságharc emlékművének *alapkövét* helyezzék el. A továbbiakban sírhelyek, emlékhelyek felméréséről, esetleges újak felállításáról, tudományos konferenciák és kiadványok kezdeményezéséről és a társadalom szükséges részvételéről szól a felhívás, mely a kormányhoz, önkormányzatokhoz, Göncz Árpádhoz és a társadalmi szervezetekhez fordul a méltó megünneplés végett.

Mielőtt kifogásaimat leírnám, szólni kell az 1994 októberében megalakult 56 tagú bizottságról. Nem tudni, kik válogatták össze az 56 embert, de amelyik 56-os bizottságban olyan emberek is szerepelnek, akik egy napot sem ültek, míg *Pongrátz Gergely*, a Corvin köz volt parancsnoka nincs benne! – az a bizottság előttem nem „legitim". Olyan, mintha *Kmety* tábornok hazajött volna emigrációjából, és egy 48 emberből álló bizottságban számára – aki végigharcolta 1848-at – nem akadt volna hely!

Szerintem 4 kategóriája van az igazi 56-osnak. 1.: a harc közben elesett forradalmárok, 2.: a kivégzettek, 3.: akik harcoltak, s ezért elmenekültek, 4.: a börtönben ültek körülbelül 90 százaléka, mert sajnos legalább 10 százalék besúgó volt köztünk – ők tehát zsarolhatók, nem „tántoríthatatlanok".

Másodsorban: Mécs Imre nemcsak ennek a bizottságnak az elnöke, hanem benne van a „Megbékélés Emlékmű Bizottságban" is, mely körülbelül két éve a Kossuth Lajos tér közepén letette a zavaros elméletre épült „közös" emlékmű alapkövét. Ő sokat beszél arról, hogy sajnálja a meghalt ávós sorkatonákat, s ezért közös emlékmű kell. (Én láttam az alapkőletételt, a Földművelésügyi Minisztérium árkádjai alól: *Dornbach Alajos* is ott volt és Göncz Árpád is támogatja az ügyet!) Áldozat mindig volt, minden forradalomban. De már el lett döntve, hogy melyik oldalon állt az igazság! Soha még kuruc és labanc egy szoborban nem szerepelt! Egyébként is elnyerte a Nagy Imre-szobor pályázatot *Varga Tamás* szobrászművész (*Varga Imre* fia), és októberre a szobor állni fog a Kossuth tér csücskénél, a Vértanúk terén. Milyen alapkőről beszélnek?

Szerintünk – „tántoríthatatlan" 56-osok szerint – feltétlenül a *Corvin köz közelében is kell egy szobor, az utcai harcosokról.* A féllábú Jancsikról, akiket november 4-én orosz golyó ölt meg a Corvin közben, a kivégzett harcosokról, és a 10-14 éves „benzinesüveges" srácokról, akik már bátorságukkal bevonultak a történelembe. Hiába gúnyolja őket *Szabó Miklós* SZDSZ-es történész és az utcai eseményeket hiába próbálja „lincselésekre" degradálni. A svájci *Gosztonyi Péter* is elismeri, hogy 30-40 lincselés elenyésző szám a forradalmak történetében. A Kossuth téren, *Mikes Tamás* „temetői szemtanú" szerint *820-an* haltak meg, a börtönökben 400-at kivégeztek és 20 ezer volt elítélve. Több száz fiatal volt letartóztatva, a HM pincéjében – *Földes László* emlékiratai szerint. Későbbi sorsuk ismeretlen! Mosonmagyaróváron több mint száz áldozat volt a sortűznél. Ezek tények, a harminc meglincselttel szemben. Valamint az is, hogy *forradalom* még nem győzött – hacsak 12 napra is – *fegyver nélkül!* Ezt a történészeknek is tudni kellene. Ahogy 1848-hoz kellett Széchenyi műveinek felvilágosítása, a márciusi ifjak és Kossuth lánglelke – ugyanúgy kellett Bem apó, a vörös sipkások, a hős tábornokok, az ozorai és pákozdi parasztok, a „hon-véd"-ek és nemzetőrök. Mellesleg Petőfi és Vasvári is fegyvert ragadott!

Ugyanígy 56-hoz is kellettek a reformkommunisták is, hogy a Rákosi-bolsevista abroncs lazuljon – de kellett a fegyveres végrehajtás is! A bátorság. A lánglelkű hazaszeretet. *Heine* nem írt volna verset 1848-ban holmi politikai vitákról!

Nagy Imre születési évét szerintem nem kell nemzeti ünneppé tenni – személyi kultusz lenne. Nem ő tette 56-ot naggyá – hanem 56 tette őt naggyá! Ő ment az események után, népe szabadságvágya után. De nem volt vezércsillag, mint Petőfi és Kossuth. Csak az erős szovjet nyomás ellen fel tudott – *népével együtt* – lázadni, mert szerette a népét! Halálával, a tárgyaláson való viselkedésével felnőtt 56 óriási magaslataihoz! Mártír lett. Mindent helyrehozott. – De haláluk napja sem azonos október 6-a, a 48-as teljes *katonai vezérkar* kivégzése napjával! Az: szimbólum volt. 56-ban ez a szimbólum *november 4-e* volt, egy nép totális letiprása, tankokkal való megszállása. *Az a nap* a mi igazi gyászünnepünk!

A Nagy Imre-szoborral egyetértek, de *feltétlen kell szobor az utcai harcosoknak*, a Szovjetuniót először megfélemlítő, és későbbi bukásukat okozó első ellenállóknak, a hős, bátor magyar férfiaknak, fiúknak és nőknek.

Áldozataik nélkül másképp alakult volna a világtörténelem!

Kéri Edit

MERRE, HOGYAN?

Mit tudom én. Amerre a katonák. Ahogyan a tenger.
Nagyböjt, Pilinszky, Március idusa. A tusakodóknak is.
A vetélkedőknek. A cserbenhagyóknak, a részedetteknek, megcsömörlötteknek. Az alázat hirdetőinek, a gőgösöknek a jóakaratú embereknek is.
Kiért, miért? Világok, közöljétek! Csatavesztés a földeken, honfoglalás a levegőben? Minden lélegzetvétel megsebez.
Milyen felemás érzések közt élünk. Milyen sokféle vonzások között. Pedig zuhanunk, mint a kő. Egyenesen és egyértelműen.
Hányféle találkozás, Istenem! Együttlét, különválás, búcsúzás. A mulandó s a múlhatatlan hányféle helycseréje.
Ki számíthat ma hitelesnek? Az is hibás, akit becsapnak? A tradíció ösvényét mindig újra kell kezdeni.
Vonzások közt, de hívás nélkül. Hányféle szégyen és képzelt dicsőség. Mi törjük el, repesztjük ketté... Az ember itt kevés a szeretetre, szemközt a lincselő tömeggel.
A pokol első, második, harmadik, negyedik köre. Majd az ötödik, hatodik és végül is a legutolsó. Mi is történik minden tettünk boldogtalan és irtóztató ideje alatt? Semmit sem tudunk.
Talán még napjaidban hírül adhatod adhatod azt, miről hírt adnod itt egyedül érdemes. De ez se végleges. Az ember itt kevés a szeretetre.
Összeomlásunk mindent befalaz, egy pillanatra és örökre. De ez is mit jelent? Talán azt, hogy mindent megértek.
Nincs több, nincs, mint a bűnözők szeme. Téren-időn túl, utoljára a tiszta akadály.
Ki mer az ég dagálya és a föld apálya idején útrakelni, akárhová?
Merre, hogyan? Amerre a katonák a vereségben, ahogyan a tenger az összetört szentségtartóban. De ez a szép, ez a gyönyörűségen ejtett örökös baleset.
Milyen nap is van ma?!

Lejegyezte: Sándor György

üzlethelyiséggel
rendelkező
vállalkozókat keresünk.

⇩

-BIZTOS JÖVEDELEM KOCKÁZAT NÉLKÜL!
-MAGAS JUTALÉK!
-EGÉSZÍTSE KI VÁLASZTÉKÁT!
-KERESSEN MÉG TÖBB PÉNZT!
-MI BIZTOS PARTNEREI LESZÜNK!

Üzletkötőink készséggel állnak rendelkezésére, telefonhívását követően három napon belül felkeresik Önt.

Tel.: 134-1328

rádió

URH 91,9 MHz

Észak-Budapesten, Vácott, Gödöllőn,
Szentendrén, Dunakeszin
és további 30 településen

Adás: 5–13 óráig

Hirdetésfelvétel:
Tel./fax: (06-27)-311-322, (06-27)-311-405,
120-8493, 140-8334

Az Új Ember Könyvesbolt ajánlata

Könyvek kedvezményes áron:

Don Camillo és a fiatalok
(G. Guareschi nagysikerű regénye)
Ha nálunk vásárolja meg, olcsóbban jut hozzá!
348,— Ft helyett 290,— Ft-ért

Elmer István:
A történelem orgonáján Isten játszik
(Az Új Ember 50 éves története dokumentumok alapján, szépirodalmi válogatással Pilinszky János, Rónay György, Sík Sándor, Károlyi Amy, Illés Endre, Fekete István és mások műveiből.)
560,— Ft helyett 420,— Ft

Hang szólít
Isten-kereső versek a XX. század világirodalmából
272,— Ft helyett 100,— Ft-ért

Címünk:
1053 Budapest, Ferenciek tere 7—8. (Kárpátia-udvar)
Tel.: 117-3933
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 9—18 óráig

nogy megjelent az el... ...ének 4. kötete. A magyar nyelvű változat 18 részből áll; a világ legkorszerűbb, legátfogóbb tudásanyagát tartalmazza. (Az 5. kötet 1996 tavaszán, az utolsó 1999 nyarán hagyja el a nyomdát.)

VALÓDI BŐRKÖTÉS, ARANY ÉLMETSZÉS TESZI IDŐTÁLLÓVÁ A CSAKNEM 800 OLDALAS, NAGYALAKÚ KÖNYVEKET.

A Britannica Hungarica páratlan érték: az egész család épülése, az igényes otthon ékessége. Számos érdeklődő óhajának eleget téve a kiadó részletfizetési lehetőséggel is kínálja a sorozatot.

A magyar könyvtárosok szavazatai alapján az 1995. év szakmai nívódíjas könyve

MEGRENDELŐLAP

A kedvezményes akció keretében megrendelem a
Britannica Hungarica Világenciklopédia

18 kötetből álló teljes sorozatát
(az így előfizetett sorozatnál az infláció kizárt)
☐ egyösszegű előfizetéssel 63 800 Ft
☐ részletfizetéssel. Fizetendő 13.000 Ft előleg, 3.500 Ft kezelési költség, majd 24 hónapon át havi 2.900 Ft

☐ **1. kötetét** ☐ **2. kötetét** ☐ **3. kötetét** ☐ **4. kötetét**
(á: 3.900 Ft-ért)

A feltüntetett kedvezményes árak az ÁFÁ-t tartalmazzák.

☐ A kötet(ek)et postázzák részemre (300 Ft/kötet).
☐ A kötet(ek)et személyesen veszem át a kiadóban.

Név:.....
.....Tel.:.....
Lakcím:.....
.....

Megrendelés:
Új Magyarország/Britannica 1085 Bp., Blaha Lujza tér 1-3.
További információ:
Magyar Világ Kiadó, 1137 Budapest, Szt. István krt. 22.
Tel.: 112-0281, 132-6190; Fax: 112-0208

150 éve nem jelent meg ilyen nemzetközi lexikonsorozat"
(KÖZNEVELÉS)

„A tudás ajándéka"
(MAGYAR NEMZET)

„A Britannicában a különféle témákat mindig a legkiválóbb szakértők dolgozzák fel"
(ESTI HÍRLAP)

„A hazai könyvészet egyik mérföldköve"
(KURÍR)

„Fejedelmi könyvcsoda"
(ÚJ MAGYARORSZÁG)

„Az egyetemes kultúrtörténet egyik legeslegjobb, maradandó, ám csöppet sem avitt ismerettára"
(PEDAGÓGUSOK LAPJA)

„Végre olvasható lexikon kerül a kezünkbe"
(MAI NAP)

„A Britannica 130 ország több mint 4 ezer tudósának műve – ez garantálja pontosságát; a több száz éves angol hagyomány pedig olvasmányos stílusát"
(MAGYAR HÍRLAP)

„A Britannica hű önmagához, a véleményformáló cikkalkotáshoz"
(NÉPSZABADSÁG)

VARGA St. Luigi

...csoport munkáin belül a legizgalmasabbak Colta Onisim szines ceruzarajzai voltak. Ezek, naturalisztikus, realista betétekkel olyan áttételes információkat hordoztak, amelyek részben több értelmü metszetekként hatottak, részben a különböző környezetbe ágyazottság révén más-más tartalommal töltekeztek fel. Colta Onisim árnyalt fonomságát a többiek (Gnandt János, Szveszcsák Ludovic, Tamás Mária, Pacurar Mihaela, Varga St. Luigi) nem tudták elérni.

Irja: Chikán Bálint: Médiu, Képzőművészeti kiállitás Sepsiszentgyörgyön. = Jelenkor, 1973/1. 85.p.

Varga Sándor
népi iparművész

- Csak nem Varga bácsihoz van szerencsém!?

- Elfogy, igen. Akkor mentem vásárba is, faluba is.

- Ismerte a környékbeli fazekasokat még annak idején. Mindenki egyforma mintával, formával dolgozott?

- Nem. Mindenkinek van egy sajátos mintája, formája. Olyan két fazekas nincs, hogy egyformát csinált volna. Mo ndjuk általában ez egy olyan őrségi fazon. Ugyhogy ezt a fazont, formát ...

- Szabad ezt innen levenni?

- Tessék. Az lakodalmas boroskorsó.

- Hát nem tudom, hogy hány liter bór fér egy ilyenbe.

- Hát 6-7. Régen a pincér a lakodalomban ilyenben hortta a bort, és ebből töltögette az asztalon az üvegeket. Emléknek, disznek veszik.

- Ez itt fönn?

- Régi aratókorsó.

- Szinében is, formájában is olyan egyszerüek, olyan szépek. Tehát azt gondolom, hogy ezen a vidéken nem is volt olyan jellemzők, hogy agyondiszitsék, c ifrázzák.

- Nem. Kétféle mázot használtak régen. Zöld mázot meg feketét. Leginkább ezt a kettőt. Meg hát még most is azt használok.

- Agyag van itt a környéken?

- Itt van mindjárt. A háztól nem messze.

- Hát akkor van miből dolgozni. Ugye?

- Hát volna miből csak az nincs ki dolgozzon.

- Sok tányért is készit.

- Mikor nősültem akkor a lakodalmas sereg elejbe ilyen tányérokat raktak. Csak éppen a menyasszony, meg a vőlegény az előtt volt csak fehér tányér vagy porcelán tányér.

- Cserép tányérból ettek?
ú
- Igen. Aztán bográcsok, lábos, cserép lábos. Az a legjellegzetesebb. Hogyan is mondjam, hát előirás, hogy ebbe minden darabba lehet sütni főzni, mert ezt tüzálló.

1980. IX. 4. Petőfi 12.55 /Vné/
Kapcsolás a győri körzeti studióba

- De igen.

- Pihenőn van?

- Pihenőn, nagyon megálmosodtam.

- Hú akkor rosszkor jöttem.

- Nem, inkább jó. Mintáztam, aztán megálmosodtam. Ezeken a vacakokon dolgoztam.

- Vacakokon! Ittvan a felirás, Varga Sándor népi iparmüvész. Varga bácsi az őrségi, a ... fazekasságnak mik a jellemző szinei, milyen szinekkel dolgozik?

- Hát ezek a jellemző szinei, amikkel én dolgozok. Ezzel dolgoztak az elődeim, egy kis zöld, fehér, barna.

- Mit tetszik keresni?

- EGy fajta bugyogát. Majd hozom. Az ország területén nem látta sehol.

- Ez egy kerek, köcsögszerü valami, és két nyilása van.

- Igen. Nagyon régi divat, mert mi az én szüleim is már csinálta, az én apám már az is fazekas volt. Ma alig divat.

- Varga bácsi! És sokan élnek még igy fazekasok, mint maga?

- Nincs. Mert kihaltak. Meg ez a mesterség is igy kihal. Nincs utód, aki csinálja, az sincs. Ez lesz ez az égetés az első, amit csináltam ebben az esztendőben.

- És hol tudja eladni?

- Hát innen a kirándulók majd elhordják.

- Tehát üzletbe nem dolgozik.

- Én sehova, senkinek se.

- Sose dolgozott boltba?

- Hát nem. Előbb, amit dolgoztam, azt elhordtam magam Somogyba, Zalába. Nyugdijas lettem, azóta meg csak egy éven át csak két kemencével csinálok, többet nem. Addig vásik, addig vásik, amig elvásik.

- Elfogy-

A kabinetvezető szerint a gazdasághoz csak átfogóan lehet nyúlni, a pénzügyi szemlélet kizárólagossága egyik válságtól a következőig vezet. Ennek nemzetközi következményei is vannak, hiszen a Világgazdasági Fórum megállapítása szerint hazánk versenyképességben hátrább szorult.

A legutóbbi kormányülés egyes határozataival kapcsolatban elhangzott, hogy a kisgazdák szerint éppen a feketegazdaságot erősíti az az intézkedés, amely az egy évig tb-járulékot nem fizetőktől megvonja a vállalkozói igazolványt. Ha ez bekövetkezik, a vállalkozás az illegális szférában folytatódik. Ugyancsak elutasítják azt az elgondolást, amely most az APEH-ot a tb-behajtásokba kívánja bevonni. Emlékeztetett rá: a vámosokkal történt összeolvasztásról nem is olyan régen derült ki, hogy rossz döntés volt. A kisgazdák szerint első lépésként a kintlévőséget kellene felmérni, hiszen ma csak számháború folyik róla.

N. Zs.

hető lenne a vállalkozói engedély. A kamara szerint ez egy újabb várható hátrányos megkülönböztetés a még dolgozó és foglalkoztató vállalkozói réteggel szemben.

A Magyar Kézműves Kamara meggyőződése szerint a társadalombiztosítás 220 milliárd forintos kinnlevőségéből nem az egyéni vállalkozókat terhelő rész az, amelynek behajtása a tb gondjait érzékelhetően enyhíte-

A japán pénzügyminisztérium megvizsgálja a gyengébb minősítésű kötvényeket, és elemzi, hogy a japán pénzintézetek miként reagálnak, ha klienseik nem fizetnek. Az MTI értesülése szerint a Magyar Nemzeti Banknak az utóbbi, több mint tíz évben Japánban kibocsátott kötvényeire nem terjed ki a vizsgálat, azok ugyanis jobb minősítésűek, s a japán pénzügyi illetékesek körében fel sem merült, hogy e kötvényekre az MNB ne fizetne. Az MNB tavaly kezdte meg korábban jegyzett kötvényei után az első törlesztést.

Budapest III. ker., Óbuda–Békásmegyer Önkormányzatának képviselő-testülete

pályázatot hirdet

az önkormányzat által alapított egyszemélyes Celer Kft. ügyvezető igazgatói álláshely betöltésére

Pályázati feltételek:
– magyar állampolgárság,
– büntetlen előélet,
– legalább 3 év szakmai gyakorlat,
– műszaki egyetemi vagy főiskolai végzettség

(Hosszabb idejű szakmai – házkezelési – és vezetői gyakorlat esetén középfokú műszaki végzettség is elegendő.)

A pályázatnak tartalmaznia kell:
– részletes szakmai önéletrajzot,
– erkölcsi bizonyítványt,
– képesítést tanúsító okirat másolatát,
– a szervezet működtetésére vonatkozó szakmai elképzelést.

Bérezés: megegyezés szerint.

További tájékoztatást ad a Polgármesteri Hivatal munkaügyi vezetője. (Telefon: 188-8703.)

A pályázatot 1996. június 19-ig lehet benyújtani az önkormányzat polgármesteréhez (1033 Budapest, Fő tér 3.).

Az ügyvezető igazgató kinevezéséről az önkormányzat képviselő-testülete soron következő ülésén dönt.

Az álláshely 1996. július 1-jétől betölthető.

Az igazgatói megbízás 2000. június 30. napjáig szól.

Eredménytelenség, illetve nemleges döntés esetén az önkormányzat új pályázatot ír ki.

ínál inkább felháborítónak tartja a kamara, mert köztudott, hogy a társadalombiztosítás fő adósai a nagy állami cégek, vállalatok. A Magyar Kézműves Kamara a kamarai törvényben kapott felhatalmazás alapján a leghatározottabban tiltakozik az egyéni vállalkozókat megkülönböztetetten hátrányosabb helyzetbe hozó diszkriminatív intézkedés bevezetése ellen. (MTI)

index 19,58 pontot emelkedett, és 5693,41 ponton zárt. A New York-i értéktőzsdén 381,9 millió részvény cserélt gazdát. 1348 papírnak emelkedett, 973-nak csökkent és 816-nak változatlan maradt a jegyzése. Az olajárak csökkenése ellenére az olajipari vállalatok részvényei erősödtek.

A New York-i árutőzsdén a nyersolaj ára 0,86 dollárral 19,90 dollárra gyengült hordónként.

nyei 1 1/4 dollárral 60 3/8 dollárra erősödtek a New York-i értéktőzsdén. A Mobil 1 1/8 dollárral javult és 112 7/8 dolláron zárta a napot. A telefonpiacon árharc van kibontakozóban. Az ATT részvényei 1 1/4 dollárral 62 7/8 dollárra gyengültek. Az Intel egy személyi számítógép–videotelefon kombinációt tervez piacra dobni, részvényei 1/8 dollárral 71 1/2 dollárra emelkedtek.

rokba szorítják, akkor adminisztratív intézkedésektől sem riad vissza – írta a Reuter saját értesülésére hivatkozva.

– Tanulmányozzuk az adminisztratív intézkedések használatát, például a bankhitelek korlátozását vagy a minimális tartalékolási kötelezettség növelését, de csak mint végső eszközt – mondta *Marian Jusko*, a szlovák központi bank alelnöke a Reuternek.

A Szlovák Nemzeti Bank szerdán 60 bázisponttal 7,5 százalékra növelte visszavásárlási kamatlábát, a fordított repokamatot pedig 20 bázisponttal 6 százalékra emelte, csökkentendő a tőkepiac likviditását. A gyorsan növekvő pénzellátás ellenében növelni kellett a refinanszírozás árát, de ez még nem volt nagyon radikális intézkedés – mondta Jusko.

Szlovákia fő pénzellátási mutatója 24,1 százalékkal nőtt márciusban az előző márciushoz képest, az egész évi eredeti 13,2 százalékos célszám helyett. A központi bank a héten egyenest 11,6 százalékra módosította az éves célszámot.

Tőkepiaci kereskedők berzenkednek, mondván, hogy a központi bank „kiszárítja" a tőkepiacot, sőt, meggyőzte a piac legfontosabb szereplőjét, az állami Slovenska Sporitelna takarékpénztárat, hogy vonja ki pénzét a bankközi piacról – írta a Reuter.

Észtországban megnyílt a tőzsde

Máris számottevő a külföldi érdeklődés

Észtország fővárosában pénteken megnyílt az értéktőzsde, a legújabb Kelet-Európában – jelentette Tallinnból a Reuter.

– A tőzsdenyitás igen fontos Észtországnak mint fiatal demokráciának: mostantól fogva az ország a civilizált piacgazdasági országok közé tartozik – mondta ünnepi beszédében *Ivar Lukk*, a tőzsdetanács elnöke.

Az első kötést ünnepélyesen meghagyták *Lennart Meri* köztársasági elnöknek, aki telefonon vásárolt, tőzsdeügynöke közvetítésével.

Indulásnak hat céget jegyeztek be a tallinni értéktőzsdén, öt nagyobb bankot, valamint egy állami befektetési alapot. A tőzsde piaci összértéke a kezdet pillanatában hárommilliárd észt korona (körülbelül 250 millió dollár) volt. Minden munkanapon négyórás kereskedelem lesz a tallinni értéktőzsdén, ahol angolszász típusú, a forgalmazók eladási árajánlataival vezérelt részvénykereskedelmi rendszert alkalmaznak. Lettországban és Litvániában a francia típusú, vételi ajánlatokkal vezérelt rendszert vezették be.

A három balti állam közül utoljára Észtországban nyílt tőzsde, de a tőzsdetanács elnöke szerint ez sikeresebb lesz, mint a másik két ország hasonló intézménye, melyek vegyes tapasztalattal jártak.

– A likviditás és a külföldi érdeklődés már az első napon is nagyobb, mint másutt – mondta Ivar Lukk.

A Reuter emlékeztetett, hogy az eddigi nem hivatalos észt részvénypiacon (OTC) a napi forgalom általában meghaladta a 15 millió koronát (1,25 millió dollár), míg a litván piacon naponta 200 ezer dollárnak, a lett piacon pedig 100 ezer dollárnak megfelelő összeg szokott forogni naponta.

A külföldiek nyitottnak tartják a 1,5 millió lakosú Észtország gazdaságát, amely a legtöbb külföldi befektetést vonzotta eddig a három balti állam közül – írta a Reuter.

● A tokiói értéktőzsdén pénteken ismét jobbára emelkedtek a részvényárak, kereskedők szerint határozott irányt nélkülöző forgalomban. A 225 válogatott részvény átlagából számított Nikkei-mutató, amely mindvégig szűk sávban mozgott, 69,84 pontot, azaz 0,3 százalékot erősödött, és 21 956,19 ponton zárta a napot. Csütörtökön a tőzsdebarométer még 131,15 ponttal gyengült. A tokiói értéktőzsde első szekciójában becslések szerint 380 millió részvény cserélt gazdát az előző napi 409,37 milliót követően. 532 papírnak emelkedett, 514-nek csökkent és 165-nek nem változott a jegyzése.

Újabb bankok várnak vevőre

Az idén a privatizáció korántsem lesz olyan látványos, mint 1995-ben volt – jelentette ki *Polgár Viktor*, az ÁPV Rt. ügyvezető igazgatója tegnap az Euromoney és a Central European magazin által szervezett nemzetközi szemináriumon.

Polgár Viktor szerint a Mol Rt. magánosítását jövő évre kell befejezni. Az olajipari cég 20 százalékát már privatizálták, az ÁPV Rt. 25 százalék plusz egy aranyrészvényt megtart, a fennmaradó tulajdoni hányadot pedig két szakaszban szeretnék eladni. A magánosításra váró nagy állami cégek közül az ÁPV Rt. vezetője megemlítette a Rábát, a Taurust, az Ikarust, a TVK-t, az Antenna Hungáriát. Az Alkaloida eladása előtt komoly környezeti károkat kell a gyárnak semlegesítenie. Hangsúlyozta, hogy a privatizáció egyik legfontosabb területe a bankszektor, ahol a néhány kisebb és nagyobb pénzintézet várja külföldi vásárlóit. A másik fontos terület az ingatlanok privatizálása. Egyebek között 29 volt szovjet katonai bázis magánosítására írnak ki tendert, és a helyi önkormányzatok a bevételek 50 százalékát megkapják. Leszögezte azonban, hogy a magyar állam nem kívánja eladni a portfóliójában lévő erdőket, az állami gazdaságok esetében pedig a többségi tulajdonos marad.

A privatizáció másik fontos területe a szállítmányozás lesz – mondta Polgár Viktor –, így tervezik a Hungarocamion, a Mahart és a Malév még állami tulajdonrészének eladását, valamint fővárosi taxivállalatok magánosítását. (MTI)

mítani. Ha ez a fizetőképes igény a minimális gazdaságosság alá süllyed, akkor öngyilkosság a kiadást folytatni. Eddig elboldogultunk, kivált azért, mert kicsik a (nonstop) üzemeltetés költségei (egy személyben vagyok lektor, korrektor, raktáros, futaros stb. stb.). De fél, hogy eddigi érdekes politikai és kultúrtörténeti témáim eltűnnek a palettámról. Persze, mások is ilyen cipőben járnak. Meglehet, híján vagyok a nyilvánosságnak is, értékes ritkaságok, kalandos sorsú, fontos könyvek sok száz példányban maradtak a nyakamon. Nagy csalódást okozott nekem például, hogy az ország negyvenezer orvosa közül nem

sorozatát indítottam el, ami a jelek szerint igen jól megy: a kertészkedésről, méhészkedésről szóló kiadványokat elkapkodták. De egészében véve minden a kiadót sújtja. Azonnal kell fizetnie, szerzőnek, nyomdának stb., míg a terjesztés a könyvet bizományba veszi át, s jócskán késve vagy alig fizet. Arról nem beszélve, hogy önkényesen emelik vagy engedik le a könyveim árát, amit nem hagyhatok jóvá. De hát azzal, aki keresni akar rajta, nem lehet vitatkozni. Az egyetlen járható útnak az bizonyul, hogy a hasonló kiskiadókkal szövetkezzék az ember, különben eltűnik a kultúrával együtt a magyar szellemi életből.

Metz Katalin

Magyarországon ritkábban játszott filmjét tekinthetik meg az érdeklődők május 31. és június 18. között a Művész moziban, illetőleg a budapesti Goethe Intézetben. Az 1982-ben elhunyt német forgatókönyvíró, rendező és színész éppen a nyitóvetítés napján lenne 50 éves. A Teréz körúti moziban tűzik műsorra például A kis zűrzavar, a Márta, a Sátánpecsenye című alkotásokat. A Miért lett R. úr ámokfutó?, a Petra von Kant keserű könnyei, A szabadság ökölјoga, az Amikor 13 újhold van egy évben, valamint A harmadik generáció című, 1978-ban készült Fassbinder-filmet pedig az Andrássy úti Goethe Intézetben vetítik.

Zenés üzenetek műholdon

Az elektronikus médiumok születését nem sokkal követve indultak hódító útjukra előbb a rádiós, később a televíziós kívánságműsorok. A televíziós és rádiós technika, valamint a telefonszolgáltatások fejlődésével a hagyományos, levelezős módszert felváltották az élő kívánságműsorok, amelyek mindmáig népszerűségnek örvendenek egy-egy adó programjában.

A Szabad Európa Rádió *Zenés üzenetek* című műsora több volt egyszerű szórakoztató adásnál: egymástól távolra került családtagokat, rokonokat, barátokat kötött össze az éteren keresztül – gyakorlatilag az egyetlen lehetőség volt arra, hogy cenzúrázatlan üzenetek kurtítás nélkül juthassanak át a vasfüggönyön. A Duna Televízió ma délután 18.15-kor kezdődő *Zenés üzenetek „Dunán innen, Dunán túl"* című kívánságműsora – a forradalom negyvenedik évfordulóján – tisztelgés a Szabad Európa Rádió egykori vállalkozása előtt. „Egy műsor, melyet a közönség

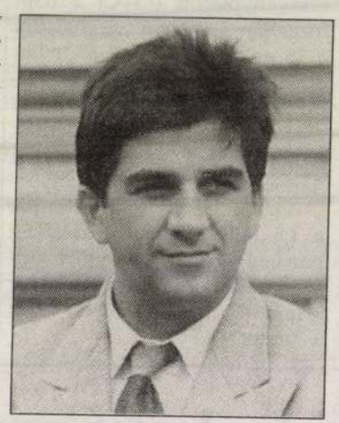

Gásparik Attila és Lukács Bea várja a nézők hívásait

szerkeszt" – ígérik a szervezők, akik (*Ordódy György* rendezővel, valamint *Lukács Bea* és *Gásparik Attila* műsorvezetővel) várják a Duna TV valamennyi nézőjének kívánságát a határokon innen és a határokon túlról is. Egy ilyen adásba természetesen éppenúgy belefér az operett, az opera, a klasszikus zene, mint a pop, rock, a színházi előadás részlete vagy a szavalat. A cél azonban most sem csak a szórakoztatás: a műsor nem csupán választott felvételeket közvetít, hanem üzeneteket is, amelyek így – a műhold segítségével – a leggyorsabban juthatnak el az ország legtávolabbi pontjaira vagy külföldre.

(–y–)

Bár a napokban készült el és már a boltokban van Szörényi Örs második, Percemberek című albuma (lemezbemutató: június 18-án az Óbudai Globe Royalban), most mégis inkább arról kérdeztük az ifjú zenészt, miért nem játszott ő is az Illés-koncerteken.

– Te reklámoztad az Illés-koncerteket, s magad is nyilatkoztad, hogy esetleg fellépsz, így mindenki joggal számított rá, hogy te is a színpadon leszel. Mégsem ez történt.

– Nemcsak felmerült a gondolat, de konkrétan szóba is került a fellépésem. Az Illés együttes tagjai és a szervező cég (az Illés '96 Kft.) is kifejezetten örültek az ötletnek, egy zenekaron kívül álló személy miatt – akit nem kívánok megnevezni – azonban meghiúsult a terv.

– Hogyan érintett a döntés?

– Mivel emberi és szakmai szempontból is nagyon jól jött volna nekem ez a közreműködés – hiszen nemrég elkészült második lemezemet nagyban népszerűsíthette volna az ottlétem –, kissé csalódott vagyok. Ha nem kerül szóba, talán nem így érezném, de meg kell mondjam: nem esett jól.

– Információink szerint mások „vendégszereplése" anyagi okok miatt hiúsult meg. Gondolom, nálad nem ez állt a háttérben.

– Hogy másokkal kapcsolatban mi történt, azt nem tudom, én mindenesetre vállaltam volna a fellépést akkor is, ha egy fillért sem kapok érte. Megtiszteltetésnek éreztem volna, ha ott lehetek.

– Idén semmilyen évfordulót nem ünnepel az Illés együttes. Szerinted miért éppen most kellett ezt a koncertet megrendezni?

– Valószínűleg elérkezett az utolsó pillanat, amikor úgy érezték, hogy fizikailag még képesek egy ilyen kaliberű, két és fél órás koncertet végigcsinálni.

– Elhiszed, hogy ez a koncert volt az utolsó?

– Kisebb bulik talán lesznek itt-ott, egy-egy tv-felvétel erejéig találkozik a csapat, nem hiszem azonban, hogy nagyobb koncertet adnának. Egyébként úgy tudom, hogy apám 1984-es fellépését leszámítva most van szó először búcsúkoncertről, az Illés zenekarnak nosztalgiakoncertjei voltak.

– Gondolom, azért kimentél a Sportcsarnokba.

– Két koncerten – az elsőn és az utolsón – kint voltam. Nagyon tetszett. Sajnálom, hogy nem lehettem közöttük.

Cs. O.

Kritikatörténeti konferencia

Kritikatörténeti konferenciával ünnepli megalapításának negyvenedik évfordulóját a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete. A magyar irodalomtudomány történetét tárgyaló ülésszak fontos résztémákról szóló előadásain, a legújabb kutatások eredményeit igyekeznek majd egymásnak felmutatni a résztvevők.

A kongresszusmegnyitó ülésen – amelyre június 5-én délelőtt 10 órakor kerül sor – *Glatz Ferenc*, az MTA elnöke és *Bodnár György*, az Irodalomtudományi Intézet igazgatója tekint vissza az elmúlt négy évtized kritikatörténeti fejlődésére, ezt követően pedig *Pomogáts Béla* és *Kecskeméti Gábor* mutatják be az intézet frissen napvilágot látott könyveit. Az ülésszakot 5-én délután, illetve 6-án és 7-én tartják.

(-kor)

Nagy Imre-szobor Budapesten

Nagy Imre egykori magyar miniszterelnök első budapesti szobrát – az 1958-ban kivégzett kormányfő születésének 100. évfordulója alkalmából – június 6-án avatják fel az V. kerületben, a Vértanúk terén. Az ünnepi eseményen beszédet mond *Göncz Árpád* államfő, a Nagy Imre nevét viselő kuratórium elnöke – tájékoztatták a testület képviselői az újságírókat pénteken az Országházban.

Az egész alakos műalkotás *Varga Tamás* szobrászművész munkája. Nagy Imre emlékének köztéri megörökítését – 200 ezer USA-dollár felajánlásával – két üzletember, *Demján Sándor* és *Andrew Sarlós* kezdeményezték 1994-ben. A szoborállítás kivitelezését irányító Budapest Galériában a közelmúltban két hétig álltak közszemlén a a meghívásos pályázatra elkészített alkotások. A sajtótájékoztatón *Schiffer János* főpolgármester-helyettes elmondta, hogy június 6-án a Budavári Palota E épületében Nagy Imre életútját nyomon követő kiállítás nyílik. *Hegedűs B. András* történész arról számolt be, hogy június 7-én bemutatják *Rainer M. András* monográfiájának első kötetét, mely Nagy Imre politikai munkásságának a gyermekkortól első miniszterelnökségéig tartó időszakát dolgozza fel. A könyvbemutatót egész napos tudományos konferencia kíséri majd. (MTI)

● *A tegnap délelőtti testületi ülésen hivatalosan is átvette az Operaház főigazgatói tisztét Szinetár Miklós az azt eddig ideiglenesen betöltő Venczel Sándortól. Reformterveinek kidolgozására december végéig kell sort kerítenie. Igaz, a jövő évi műsorterv készen várja az új főigazgatót, szereposztást még együttesen dolgozhatják ki az esetek többségében.*

Új MAGYARORSZÁG
1085 Budapest VIII., Üllői út 32.
Levélcím: 1410 Budapest, Pf. 199.

Kiadja a Nemzeti Média Kft. ● Ügyvezető igazgató, megbízott főszerkesztő: Franka Tibor ● A szerkesztőség telefonszámai: 210-2975, 210-2976, 210-2988 ● Titkárság: 210-3782 ● Telefax: 210-3047, 210-2564 ● Hirdetésfelvétel: 1085 Budapest VIII., Üllői út 32. Telefon: 210-3786 ● Fax: bármelyik szerkesztőségi szám/2428-as mellék ● Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt., árusításban megvásárolható az alábbi terjesztők hírlapárusainál: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a regionális részvénytársaságok. ● Kiadói Lapterjesztő Kft. ● Előfizethető a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (Budapest XIII., Lehel út 10/A, levélcím: HELIR, Budapest 1900) ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban, közvetlenül vagy postautalványon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636/021-02809 pénzforgalmi jelzőszámra. ● Előfizetési díj egy hónapra 650 Ft, negyedévre 1950 Ft, fél évre 3900 Ft, egy évre 7800 Ft. Külföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat, H–1339 Budapest, Postafiók 149. Nyomtatás: Vörösmarty Nyomda Rt., Székesfehérvár, Irányi Dániel u. 6. Telefon: (22) 312-550. Felelős vezető: Papp Károly elnök-igazgató ● ISSN 1215-0185 Bp. – ISSN 1215-1386 vidék

Új Magyarország 1996 január 1.

hatással jártak a brit marhaállományt pusztító agyi fertőzés (BSE) leküzdését célzó intézkedések. A *The Independent* által megszerzett bizalmas feljegyzésekből kitűnik, hogy a gyógyíthatatlan emberi agysorvadással összefüggésbe hozott kór aránya a fiatal marhaállományban még mindig 1,5 százalék, vagyis *alig kevesebb, mint hat évvel ezelőtt,* annak ellenére, hogy a brit kormány már 1988-ban megtiltotta a fertőzés gócaként azonosított, gyaníthatóan fertőzött juhbelsőséget tartalmazó tápféleség forlom ellenére továbbra is fertőzött. Egyben a hosszú lappangási idő miatt rengeteg kereskedelmi forgalomba bocsátott állat lehet fertőzött a ritkítás ellenére is.

A kiszivárogtatás kényes időszakban éri a brit kormányt: London a héten készül teljes sebességre kapcsolni az EU-embargó megtorlásaként meghirdetett obstrukciós hadjáratát, *Hogg* államminiszter és *Rifkind* külügyminiszter pedig hat országot érintő körútján személyesen próbálja meg jobb belátásra bírni a tilalom mellet érvelő uniós társállamokat.

közművesítési, közlekedési és környezetvédelmi minisztérium mellett. A csökkentés nem érinti sem a védelmi, sem az elnökségi minisztériumot, sem a szociális ügyek minisztériumát. Az intézkedés célja – az államtitkár szavai szerint – az, hogy a vállalkozók és befektetők bizalma megerősödjön és élénküljön a gazdaság, valamint a maastrichti egyezményben foglaltak betartása. A múlt évben 5,8 százalékos volt az állami költségvetés hiánya, ezt 1996-ban 4,4, 1997-ben pedig három százalékra kívánják csökkenteni.

Bizonytalanság a csehországi választások nyomán

Két győztes Prágában

PRÁGA – A csehországi parlamenti választások eredményei szinte *egy csapásra megváltoztatták* a Cseh Köztársaság megszokott politikai arculatát. Bebizonyosodott, hogy a választók Csehországban sem a piacgazdaságra való áttérés szempontjait tartják elsődlegesnek, hanem a maguk pillanatnyi helyzete szerint döntenek.

A cseh politikai színtéren *egyértelmű patthelyzet* alakult ki. A választásokat három százalékkal megnyerő Polgári Demokrata Párt keze éppúgy meg van kötve, mint a második helyzetté, *a választások igazi nyertesévé*, a Cseh Szociáldemokrata Párté. Új szavazás kiírását jelenleg sem Václav *Klaus*, sem Milos *Zeman* pártja nem tartja szükségesnek, de a szociáldemokraták egyúttal jelezték, hogy *támogatnák a kisebbségi kormányt* – ha abban *nem venne részt* Václav Klaus. A szociáldemokrata pártelnök, Zeman azt is jelezte, hogy szerinte a patthelyzetből kivezető út, ha a köztársasági elnök, Josef *Luxot*, a Kereszténydemokrata Unió–Csehszlovák Néppárt elnökét bízná meg kormányalakítással, ám Lux sietett közölni, hogy pártja *az eddigi koalíció folytatásának* a híve.

A HELYZET ELEMZŐI egyöntetűen aláhúzzák: bárki is alakítsa meg a kisebbségi kormányt, a kabinetre nem vár irigylésre méltó sors. Az új parlament ugyanis előreláthatólag *módosítja* az előző törvényhozás által jóváhagyott törvények egyikét-másikát, például a szociálpolitika terén, vagy elutasítja az új cseh–szlovák határról szóló törvényt (ami kedvezőtlenül hatna a Pozsonnyal való kapcsolatokra) vagy, ami szintén elképzelhető, érvényteleníti a nyugdíjkorhatár-törvényt. Az új parlament magatartásának első próbája az új kormány iránti bizalmi szavazás lesz. Ha az ellenzékiek mind betartják a pártfegyelmet, a kabinet megalakítása *szinte lehetetlen*. Ezért a kisebbségi kormány nem jelent stabil megoldást.

Olyan eszmefuttatások is napvilágot láttak a cseh sajtóban, hogy Milos Zeman a törvényhozásban most lehetővé teszi a jobboldalnak a kormányalakítást, de képviselőinek „létszámerejével" olyan lépéseket visz keresztül, amelyek pártja számára újabb pontokat, s *az idő előtti választásokon pedig győzelmet* jelentenek.

Közben kezdetét vette a kormánykoalíció *viszonylagos kudarcá* okainak vizsgálata. A szakértők főleg arra mutatnak rá, hogy a kabinet *túlságosan magabiztos* volt, *lebecsülte a baloldali erőket*. Egyre több bírálat éri a kritikára mindig nagyon érzékeny Václav Klaust, szemére hányják *arroganciáját és hiúságát*.

A VÁLASZTÁSOK POZITÍVUMA, hogy a politikai színtér *polarizálódott*, főszereplői ezentúl az erős jobboldal és az ugyancsak erős baloldal. A mérleg másik serpenyőjében viszont ott lehet *a privatizáció ütemének csökkenése, a külföldi befektetők elbizonytalanodása*, külpolitikai téren pedig a megfigyelők arról beszélnek, hogy a belpolitikai stabilitás hiánya *veszélyeztetheti* a cseh diplomácia legdédelgetettebb célját – a gyors NATO-, illetve EU-integrációt, nemkülönben a tervezett cseh–német megbékélési nyilatkozat jóváhagyását.

Ebben a helyzetben *megnő Václav Havel köztársasági elnök befolyása*. Kétségtelen, s ebben a két riválisi vezető párt is egyetért, hogy az államfőnek fontos szerepe lesz a stabil kormány létrehozását célzó *politikai kompromisszumok* keresésében.

(somogyi)

tásai a tagságra várók számára most és a csatlakozási tárgyalások időszakában. Ez volt a célja az *Euration* és a *Hans Seidel Alapítvány* szervezésében tartott hétfői tanácskozásnak – közölte lapunkkal *Izikné Hedri* Gabriella, a konferencia elnöke. Parázs vita bontakozott ki az uniós félelmeket ismertető német előadók és a magyar álláspontot képviselő szakemberek között.

„Elfogadhatatlannak tartunk minden negatív diszkriminációt a csatlakozás előtt és az után is, mivel az hosszú időre, sőt esetenként végleg kizárná a magyar termelőt a piacról" – jelentette ki *Benedek* Fülöp, a Földművelésügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára. *Kádár* Béla, az Országgyűlés költségvetési és pénzügyi bizottságának elnöke az EU–magyar kapcsolatokban az agrárkereskedelem súlyát elemző előadásában hangsúlyozta, Magyarországon minden dollárnyi mezőgazdasági exportra 11 forint támogatás jut, s feltette a kérdést,

Wolfgang *Gröbl*, a német mezőgazdasági minisztérium közigazgatási államtitkára kifejtette: a mezőgazdaság nemzeti szintre utalását azért ellenzi, mert megosztja a közösséget. A „pénzügyi szolidaritás" a kompenzációs kifizetésekre is vonatkozik, amiből természetesen egyetlen tag sem hagyható ki, amennyiben a közös terhekből is részt vállal. Mindazonáltal helyes lenne, ha a magyarok a csatlakozási tárgyalások során nem csak azzal foglalkoznának, hogy az ország miként részesedhet a kompenzációból, hanem azzal is, hogy milyen befizetésre lesz képes – tette hozzá a német államtitkár.

Hetek óta húzódik a legfontosabb *zöldség- és gyümölcsfélék importbeléptetési ára körüli vita*. Mint arról már a *Magyar Nemzet* áprilisi *EU-hírlevelében* is beszámoltunk: az unió mindent a magasabb, friss gyümölcs beléptetési árszintjén határoz meg, ami pedig sérti az Európa-megállapodást is. Amennyiben ronthatja az EU-ról a lakosság körében kialakult kedvező képet is – fejtette ki aggályait Benedek Fülöp. Wolfgang Gröbl sietett megnyugtatni kollégáját: az Európai Bizottság utolsó ülésén felvállalta azt a – egyetlen ország által ellenzett – német–osztrák javaslatot, hogy a kelet-közép-európai importban csak az „asztalra kerülő" gyümölcsökre vonatkozóan alkalmazzák a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) beléptető árait. A feldolgozásra szánt szállítmányokra a közösségnek kedvezményeket kell nyújtania a társult országoknak – tehát valóban *napok kérdése a helyzet kielégítő rendezése*.

Nemrég bejegyzésre került a már két éve működő *Közép-európai Gazdatanács* – számolt be *Kozma* Huba, ennek a testületnek és a Magyar Gazdakörök Országos Szövetségének elnöke. A gazdatanács a közeljövőben kívánja a kapcsolatot felvenni a COPA-val, az EU-n belül működő parasztszövetséggel.

(r. sz.)

KÖZLEMÉNY

A Merkantil Bank Rt. értesíti Tisztelt Ügyfeleit,
hogy 1996. június 5-től a Mobil Pénztárjegy
„A" sorozatának értékesítését átmenetileg felfüggeszti.
A beváltás zavartalan.

Ugyancsak 1996. június 5-től kezdődően a Mobil Pénztárjegy
„B" sorozatának alapkamata 23%-ra csökken.
A kamatprémium változatlanul 1%.

MERKANTIL BANK RT.

jegyet kell adni. A DÉMÁSZ-jegyzéshez képest, amikor harmincezer forintnyi kárpótlási jegyért négy részvényt adtak, bizonyos szempontból kedvezőbb az ÉMÁSZ akció: most ugyanis a harmincezer forintnál kevesebb kárpótlási jeggyel rendelkezők is jegyezhetnek. A jegyzésnél *előnyt* élveznek az alanyi kárpótoltak, az önkormányzatok és a mezőgazdasági szövetkezetek. A határon túl élő kárpótoltak részére 50 ezer részvényből álló csomagot különítettek el.

A jegyzést *200 OTP* fiók bonyolítja le, a határon túli magyarok a kárpótlási jegyet gyűjtő társaságok szolgálatait is igénybe vehetik. A *Kárpótlási és Kárrendezési Hivatal,* valamint a *Határon Túli Magyarok Hivatala* eddig hat társaságnak adott támogató levelet.

Az ÉMÁSZ részvény – kárpótlási jegy csereakció június 13-ig tart. A jegyzésnél az igénylő lapok leadásának ideje nem jelent sorrendiséget, az igényeket az allokációs szabályok szerint elégítik ki.

(osváth)

Léphaft Pál rajza

(Munkatársunktól)

Információink szerint két változatot dolgoztak ki az adóreform előkészítői a szellemi kedvezmény – jelenleg a szellemi tevékenység végzéséből származó jövedelem 25 százaléka, de maximum 50 ezer forint levonható az adóból – szigorítására, igaz, a legújabb hírek szerint mégsem javasolnák ezek bevezetését, legalábbis nem 1997-től.

Teljes egészében *szűnjön meg* a szellemi tevékenység adókedvezménye jövőre, vagy *kizárólag a szabadalmi oltalom* tárgyának hasznosításából származó jövedelmet illesse meg az adókedvezmény, amelynek mértéke ne változzon – elvileg ezeket az alternatívákat tartották elképzelhetőnek információink szerint az adóreform előkészítői. Állítólag egyértelművé vált ugyanis, hogy szellemi tevékenység címén egyre több személy egyre magasabb jövedelmet ér el, és már régen nem a tudósok, illetve a művészek „élvezik" az „öröklött" kedvezményezettséget, hanem sok más tevékenység után is igénybe vehető.

(Folytatás a 9. oldalon)

(Munkatársunktól)

TEMESVÁR – Számos kérdés marad továbbra is függőben a romániai helyhatósági választások első fordulója nyomán. Nem tudni pontosan azt sem, hol volt érvényes a szavazás, illetve hol kell két hét múlva megismételni. E bizonytalan városok közé tartozik többek között *Bukarest is.*

A hivatalos végeredményeket a hét közepére ígérik a választási bizottságok. Nem hivatalos adatok alapján azonban már hétfőn körvonalazódni látszottak az erőviszonyok Románia több városában. Ezek szerint Marosvásárhelyen *az RMDSZ jelöltje, Fodor* Imre már az első fordulóban megszerezte a szavazatok több mint felét, így a következő négy évben ő lesz a város polgármestere. Bizonyosnak tűnik az is, hogy szintén az első fordulóban *újraválasztották* Kolozsvárott a nacionalista Román Nemzeti Egységpárt elnökét, Gheorghe *Funart.*

(Folytatás a 3. oldalon)

a legoptimálisabb, ha *ismét az eddigi cseh koalíció* alakítana kormányt – az ellenzéki szociáldemokratákkal kötött megegyezés alapján. A cseh államfő a választások utáni négy legerősebb párt elnökével folytatott megbeszéléseit követően az *MTI* szerint kijelentette: a kormányalakítási megbízás „*még messze van*" és komoly tárgyalásokat igényel. „Senkit nem vagyok hajlandó megbízni kormányalakítással *elhamarkodottan*" – szögezte le Havel.

(Elemzésünk a 2. oldalon)

Huszonegy-öt arányban döntött a kuratórium

Hajdú István a rádió elnöke

(Munkatársunktól)

Hajdú István lesz a Magyar Rádió rövidesen megalakuló részvénytársaságának elnöke – döntött a tegnapi zártkörű meghallgatást követő választáson 21 igen és öt nem szavazattal a közalapítvány kuratóriuma. Az újdonsült elnök – aki legkorábban augusztus elsején foglalhatja el hivatalát – 1988 szeptembere és 1990 májusa között már volt az intézmény elnöke. Hajdú – aki korábban az MSZMP IX. kerületi első titkára is volt – a közbeeső években a Műegyetemen tanított, s nagyarányú győzelme kellemes meglepetés számára.

(Folytatás és interjúnk a régi-új rádióelnökkel az 5. oldalon.)

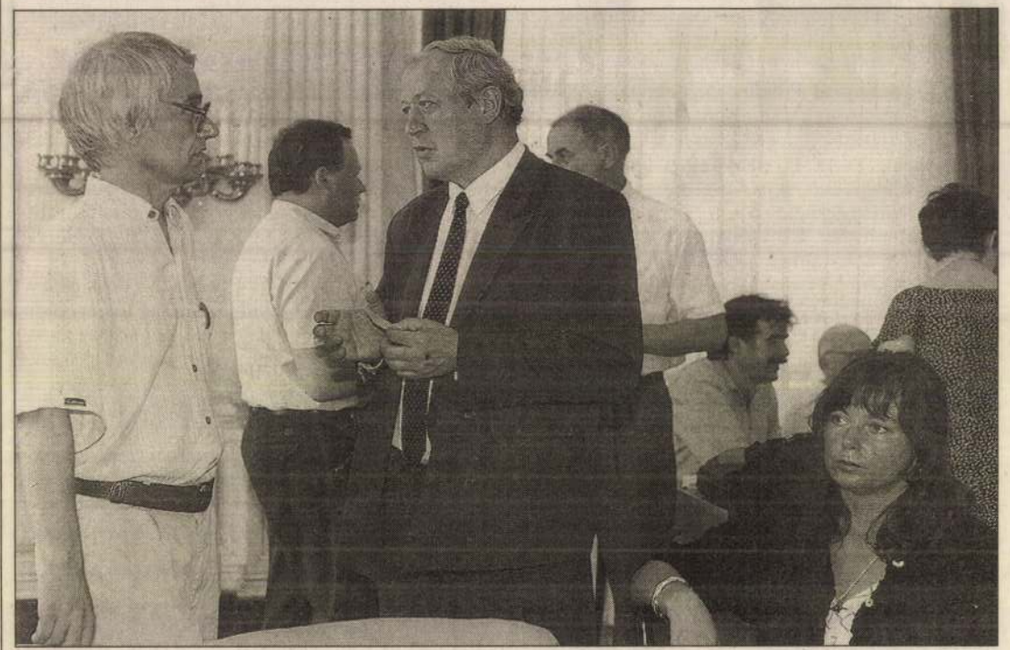

Hajdú István, a leendő rádióelnök (középen) Gálik Mihály és Hankiss Ágnes kuratóriumi elnökségi tagok társaságában a tegnap délutáni meghallgatás előtt

Weber Lajos felvétele

Szobor és paragrafus

A veszélyes költői játék a főnévi igenevekkel (az áldozatokat eltemetNI, a bűnösöket néven nevezNI) immár a történelem része: hiába érték retorziók annak idején a politikai imperatívuszokat megfogalmazó poétát és a költeményének helyet adó folyóiratot, Nagy Imre újratemetése a rendszerváltozás szimbólumaként vált fölemelő valósággá. Hét évvel ezelőtt a nemzeti egyetértés megtestesítőjét tisztelhettük mártír miniszterelnökünkben, mára azonban – anélkül, hogy ő maga bármit is hozzátehetett volna politikusi életművéhez – megítélése meglehetősen ellentmondásos: attól függően, hogy éppen milyen oldalról nyilatkoznak meg róla.

Pedig születésének centenáriumára szobrot is állítanak neki, s az emlékét megörökítő törvény tárgyalását is megkezdte a parlament – formálisan tehát minden a legnagyobb rendben van. Csakhogy időközben a negyvenéves évforduló apropóján magának 1956-nak az újbóli átértékelése is megindult: van, akinek Nagy Imre kommunista, van, akinek reformer voltával akad gondja; ahelyett, hogy a valóságos ember és az adott történelmi helyzet viszonyából indulnának ki. Sőt, az esett meg, hogy a Nagy Imre-törvényt az állampárt jogutódja terjeszti be; s azok a legbőszebb ellenzői, akiket hét–nyolc éve többek között éppen antikádárista frazeológiájuk és Nagy Imre-kultuszuk révén ismert meg az ország...

A törvény meglehet, hatályba lép; a szobor pedig biztosan állni fog. Burkolt poétai infinitivusokra sem lesz remélhetőleg szükség egyhamar. A kérdés csak az: mivégre a paragrafus és mivégre a bronz, ha sehol nincs az egység, ami világra segítette őket?

Csontos János

MAGYAR NEMZET 1996 június 4

KÜLPOLITIKAI HELYZET

ELSZOMORÍTOTTÁK a Koszovóban szerzett tapasztalatai Elisabeth Rehnt, az ENSZ-főtitkár emberi jogi ügyekben illetékes különképviselőjét. Az e tartományban uralkodó helyzet miatt nem ért egyet teljes mértékben azzal, hogy az európai országok többsége elismerte (kis) Jugoszláviát. Ezért például a volt finn védelmi miniszterasszony azt fogja javasolni a helsinki kormánynak, hogy még várjon ezzel a lépéssel. Ugyanilyen tartózkodóan viselkedik az Egyesült Államok, amely igyekszik rábírni Belgrádot, hogy tartsa tiszteletben az emberi jogokat, és biztosítson autonóm státust Koszovónak. Bizonyos jó tapasztalatokról is beszámolt az ENSZ-küldött a Monitor című hetilapnak adott nyilatkozatában, mondván: az albán többségű, de Szerbiához tartozó tartományban mind az albánok, mind pedig a szerbek bizonyos mértékű készséget mutattak a párbeszédre. Milosevics elnök azonban elutasította Elisabeth Rehn javaslatát, hogy közvetítsen e dialógusnak a megindításában.

AZ EMBERI JOGOK kerültek terítékre más vonatkozásban is; a kínai sajtó – két nappal a Tienanmen téri vérontás hetedik évfordulója után – támadja az Egyesült Államokat, amiért kifogásolja a pekingi állapotokat. Az Amnesty International múlt heti jelentése szerint „Kínában senki sincs biztonságban a hatósági önkény miatt". Az angol nyelvű China Daily válaszul erre azt írta, az Egyesült Államoknak saját portája előtt kellene söpörnie, gondoskodnia az etnikai kisebbségek és a nők jogainak védeméről. Washington – e lap véleménye szerint – „már-már hittételként" ismételgeti saját értelmezését az emberi jogokról, és elvárja, hogy az egész világ higgyen ebben. Akik nem teszik ezt, azokat eretnekként kiátkozza és hátrányos megkülönböztetéssel sújtja. A kínai államtanács (a kormány) szóvivője egyébként pontatlannak minősítette az Amnesty International jelentését. A szóvivője kijelentette: ennek az értékelésnek „nincs semmi köze a kínai valósághoz". Van ugyan javítani való az emberi jogok érvényesítési terén Kínában, de a kormány mindent megtesz a hibák kiküszöböléséért.

IDŐLEGES LEHET CSAK egy Václav Klaus vezette jobboldali kisebbségi kormány és a baloldali parlament együttműködése Csehországban – véli a Mladá fronta Dnes. Ez a modell nem más, mint az idő előtti választások előjátéka. A lap szerint lehetetlen, hogy a Polgári Demokrata Párt és a Cseh Szociáldemokrata Párt négy éven át közösen dolgozzon. Az ilyesmit csak olyan kompromisszumokkal lehetne megoldani, amely e két tábor közötti nagy eltéréseket teljesen elmosná. A prágai lap elemzése végül arra fut ki, hogy ez megengedhetetlen mindkét párt és a cseh demokrácia szempontjából egyaránt. Gyakorlatilag „új népfront" jönne létre, és valódi ellenzéké a jelenlegi szélsőséges erők válnának. (T. I.)

Budapest az út háromnegyedét megtette

Párizs EU-s törekvéseink mellett

Gál Zoltánnal, az Országgyűlés elnökével kezdte meg tárgyalásait csütörtökön Philippe *Séguin* a Francia Köztársaság Nemzetgyűlése elnöke, aki meghívásra tartózkodik Magyarországon. Gál Zoltán a találkozón hangsúlyozta: a parlamentek közötti kapcsolatok az Európai Unióba való belépésünk szempontjából rendkívül fontosak, hiszen Franciaország meghatározó szerepet játszik az egységesülő Európa kialakításában. Philippe Séguin elismeréssel szólt Magyarország szerepéről, bátorságáról a politikai és gazdasági átalakulás megindításában Kelet- és Közép-Európában, s arról a szándékáról, hogy kapcsolatai a szomszédos országokkal konfliktusmentesen és az Európai Közösség normáinak megfelelően alakuljanak. A Francia Nemzetgyűlés képviselői osztják a francia végrehajtó hatalom álláspontját az Európai Unió bővítése kapcsán, s *támogatják Magyarország csatlakozási törekvéseit*. S mint mondta, arra számít, hogy a csatlakozások Magyarországgal 1998 elején megindulhatnak, jelentette az *MTI*.

Göncz Árpád és *Horn* Gyula is fogadta a vendéget. Philippe Seguin ez alkalommal szintén hangsúlyozta: *„Franciaország szükségesnek és sürgetőnek tartja Magyarország csatlakozását az Európai Unióhoz"*. A francia politikus utalt arra, hogy Párizs szeretné, ha már 1998 elején megkezdődnének az érdemi tárgyalások az unió bővítéséről. Göncz kifejtette: *Magyarország az unióhoz történő csatlakozáshoz vezető út háromnegyed részét megtette*. Hazánk fontosnak tartja, hogy az Európai Unióba való integrálódásunk egy folyamat eredménye legyen, és ennek fontos része az is, hogy már most bevonják hazánkat a különböző döntések meghozatalába.

Horn Gyula azt emelte ki, hogy a magyar kormány készen áll az együttműködés elmélyítésére, és a vitás kérdéseknek az európai normák szerinti rendezésére a szomszédaival.

Göncz Árpád Lancutba utazik

Göncz Árpád június 7. és 8. között, Aleksander *Kwasniewski* lengyel köztársasági elnök meghívására, részt vesz a közép-európai államfők lancuti találkozóján. A tervek szerint a lengyelországi eszmecserén nyolc köztársasági elnök kötetlen megbeszélést folytat a térség helyzetéről, a kapcsolatok fejlesztésének lehetőségeiről.

Csecsen-orosz tárgyalások

Eredménytelen forduló

Eredménytelenül végződtek három nap után az ingusföldi Nazranyban a május végi moszkvai fegyverszüneti megállapodás megvalósításáról folytatott csecsen-orosz tárgyalások. Vjacseszlav *Mihajlov* nemzetiségügyi miniszter, az orosz tárgyalóküldöttség vezetője közölte, hogy sem a fegyverszünetről, sem pedig a fogolycseréről nem tudtak megállapodásra jutni. Az *MTI* értesülése szerint vasárnap délután folytatják a tárgyalásokat Nazranyban.

A kedden kezdődött találkozó során a fő ellentétet az orosz csapatkivonás, illetve a csecsen alakulatok lefegyverzésének kérdése okozta. A csecsenek az orosz egységek haladéktalan kivonását követelték, és csak ez után ígérték a fegyverletételt. Orosz részről viszont előbb a fegyverszüneti megállapodás megvalósítását és a csecsenek lefegyverzését akarták elérni. Nyolcszori egyeztetés után, az utolsó orosz megállapodástervezetben végül egy olyan javaslat szerepelt, amely szerint *augusztus végéig vonnák ki az orosz csapatokat*. Nem tudtak azonban sem erről, sem a fogolycseréről megállapodni. A csecsenek ugyanis a fegyverszünet megvalósításáról szóló egyezmény aláírásától tették függővé ez utóbbi kérdésben is az egyezséget.

Raslan Allush megbeszélései

Füzessy Tibor, az Országgyűlés alelnöke csütörtökön fogadta Raslan *Allusht*, a Szír Köztársaság külügyminiszter-helyettesét, aki *Kádár* Lászlónak, a Külügyminisztérium helyettes államtitkárának meghívására tartózkodik Magyarországon, jelentette az *MTI*. A találkozó során Füzessy Tibor reményét fejezte ki, hogy a korábban örvendetes fejlődésnek indult kétoldalú kapcsolatok új lendületet vesznek. A szír vendég szintén hangsúlyozta: az együttműködés Szíria és Magyarország között országaink politikai irányultságától függetlenül mindig gyümölcsözően alakult. Örömmel nyugtázta Magyarország törekvését, hogy az Európai Unió tagja legyen, mellyel országának is jók a kapcsolatai.

Rifkind római fenyegetőzése

„A firenzei menü egyetlen fogása a brit marha lesz"

Rómából jelenti az *MTI:* Nagy-Britannia nem fogja lehetetlenné tenni az Európai Unió június végi firenzei csúcsértekezletét, de ha addig nem születik megegyezés a brit marhákat sújtó embargó feloldásáról, *a firenzei menü egyetlen fogása a brit marha lesz* – helyezte kilátásba Malcolm *Rifkind* brit külügyminiszter a olasz sajtóban csütörtökön megjelent interjújában.

Rifkind, aki szerda este tárgyalt az *EU* soros elnöki tisztét ellátó Lamberto *Dini* olasz külügyminiszterrel, római tárgyalásai után adott nyilatkozatában üdvözölte a brit marhákat sújtó EU-embargó részleges feloldását, de leszögezte, hogy „az együtt nem működés politikája" egyelőre folytatódik. A brit külügyminiszter hangsúlyozta: Nagy-Britannia azzal, hogy a jövő hét elején nem teszi lehetetlenné a szlovén társult tagságról szóló megállapodás aláírását, csak a bojkott meghirdetésekor kilátásba helyezett lehetséges kivételek egyikével él.

A brit külügyminiszter nem hagyott kétséget afelől, hogy a június 21-22-én sorra kerülő firenzei csúcson a brit marhák problémája minden más kérdést háttérbe szorít majd, ha az embargó feloldásáról nem születik addig megegyezés. Rifkind cáfolta, hogy Nagy-Britannia álláspontját belpolitikai megfontolások határoznák meg, szerinte ilyen megfontolások éppen az embargó fenntartását szorgalmazó országokat vezérlik.

Össze kell hangolni a szabványokat

Pozsonyi CEFTA-értekezlet

POZSONY – Megkezdődött a Közép-európai Szabadkereskedelmi Egyezmény öt országa miniszteri közös bizottságának értekezlete Pozsonyban. Az idén elnöklő Szlovákia gazdasági és kereskedelmi minisztere, Jozef *Ducky* nyitotta meg a tanácskozást, amelyen a résztvevők értékelik a tavaly szeptemberi *CEFTA*-kormányfői találkozón jóváhagyott lépéseket, megvitatják a CEFTA szervezeti felépítésével kapcsolatos javaslatokat és észrevételeket, valamint előkészítik az őszi újabb miniszterelnöki tanácskozást.

A miniszteri értekezlet résztvevői úgy értékelik, hogy az egyezmény működése a tagországok gazdaságára és kölcsönös kereskedelmére nézve hasznos, ezért azt tovább kell fejleszteni. A megbeszélés fő témája az úgynevezett kényes vagy érzékeny tételek körének megvitatása, illetve a velük kapcsolatos problémák tisztázása, mert a szeptemberi kormányfői egyezség szerint tovább kellene liberalizálni a kereskedelmet. (Mint ismeretes, Szlovákia például szeretné meghosszabbítani több tétel esetében is a védővámot, illetve az úgynevezett vámpótlékot.) Jozef *Sucha*, a szlovák gazdasági minisztérium szóvivője a tanácskozás témái közül kiemelte a minőségi bizonylatok kölcsönös elismerését, amely pillanatnyilag a legnagyobb technikai akadályt jelenti a CEFTA-országok kereskedelmében. Mivel minden ország nemzeti szabványai közt vannak eltérések, egyik sem fogadja el a másik minőségi bizonylatát, mondta. A megoldás szerinte is az *EU*-szabványok meghonosítása lesz, ám ennek ütemét is elő kell készíteni.

Pozsonyban megbeszélés folyik majd a tervezett pozsonyi CEFTA-iroda létrehozásáról is, mivel a tavalyi kormányfői megállapodás szerint a szakértői bizottságokban elért eredményeket is az őszi CEFTA-csúcs elé kell terjeszteni.

(neszméri)

Cél az információcsere

Miniszterelnöki irodavezetők találkozója

POZSONY – Kétnapos tanácskozáson látja vendégül kilenc európai ország – közte Magyarország – miniszterelnöki irodavezetőjét a szlovák kormányfő irodájának vezetője, Anna *Nagyová* Pozsonyban. A találkozó célja az összehívó szerint a tapasztalatcsere, a barátkozás és ismerkedés mellett az együttműködés hatékonyságának javítása, illetve a legfontosabb információk kölcsönös és gyors cseréjének elősegítése. A résztvevők munkaebéden találkozhattak *Meciar* szlovák kormányfővel, délután pedig a történelmi nevezetességű Dévényre látogattak, hogy ott folytassák megbeszéléseiket.

(n. s.)

Ukrán sajtóbírálat

Támadják a honfoglalási jelképeket

Ungvárról jelenti az *MTI:* Az ukrán nép méltóságát sértőnek és elfogadhatatlannak tartja a magyar honfoglalás millecentenáriuma alkalmából állítandó vereckei emlékművet és a Kárpátaljára tervezett „fényűző" évfordulós rendezvényeket – írja az Ungváron megjelenő *Szribna Zemlja Feszt* című népszerű ukrán nyelvű hetilap csütörtökön megjelent számának terjedelmes cikke. A *„Kiszínezett történelem"* című írás szerzője nemtetszésének ad hangot azzal kapcsolatban, hogy a budapesti Magyar Nemzeti Galéria előterében – szerinte – népszerűsítés céljából árusítják tömegével azokat a képeslapokat, amelyeken *Vágó* István festőművész ugyanott kiállított festménye látható arról, hogy mint hódolnak be a magyaroknak Kijev kapuja előtt a város alázatos ukrán lakói. A magyarokénál is furcsábbnak tartja a cikk a jelenlegi ukrán politika „művészeinek" a hozzáállását a kárpátaljai honfoglalási ünnepségekkel kapcsolatban, amelyek megrendezésére millecentenáriumi szervezőbizottság is alakult a megyei állami adminisztráció második emberével az élen. A lap úgy véli, hogy a jubileumi színjátékban a kárpátaljai ukrán embereknek a Vágó-festményen ábrázolt behódoló szerepet szánják mai miliőben.

A szervezők ehhez partnerekre találtak Gennagyij *Udovenko* ukrán külügyminiszter és a Nemzetiségi Minisztérium személyében. Ők ugyanis levélben közölték, hogy támogatják a magyar emlékmű felállítását és a rendezvények megtartását – fogalmazott a lap. Még pénzt is találtak útépítésre, jóllehet az emlékművet a magyarok finanszírozzák. Az augusztusi ünnepségeken részt vesznek majd magyarországi államférfiak is, főként azoknak a megyéknek a vezetői, amelyek az úgynevezett Kárpátok Eurorégió kialakításában közreműködnek – jósolja az újság. Nyilvánvaló a szándék – véli a sajtóorgánum –, hogy itt az említett államközi formációnak a működéséhez akarnak történelmi és etnopolitikai alapot kreálni. Az írás szerint a kárpátaljai magyar cserkészek tervezett tábortűzgyújtása a Galíciát Kárpátaljától elválasztó Vereckei-hágón az Árpád-vonal visszaállítását jelképezi.

A hetilap fontosnak tartja ugyan a honfoglalás megünneplését, de nem olyan formában, ahogy abba az ukrán hatalom beleegyezett. Miért nem Csapnál vagy Záhonynál állítják fel az emlékművet? Talán azért, hogy az utazó a Vereckei-hágón átkelve azt gondolja, hogy Magyarországon jár? – teszi fel a kérdést az újság. Majd rámutat: örvendetes, hogy az ukrán kormány ebben a nehéz helyzetben pénzt ad a kisebbségi megemlékezésekre, ugyanakkor a helyi hatalom semmit nem tesz, hogy Kárpátalján emlékművek örökítsék meg az ukrán nép nagyjait is.

(Írásunk a honfoglalási emlékműről a 12. oldalon)

30 éves a Nyári Idegennyelvű Tábor

Óvodáskortól 14 éves korig
Kezdőtől haladó szintig

Angol, német, francia, olasz

10–12 fős csoportok, június 17-től július 26-ig
egy-, illetve kéthetes turnusokban

Egésznapos nyelvi foglalkoztatás

8–16 óra között
Óvodásoknak délutáni alvási lehetőség

Képzőművész csoportok

6–14 éves gyerekeknek
június 24-től július 19-ig
egy-, illetve kéthetes turnusokban

Gyülekezőhelyek:
Budapest 11 különböző pontján
I. Batthyány tér, III. Flórián tér, III. Laborc u., IV. Rózsa u., V. Erzsébet tér, VIII. Keleti p.u., IX. Boráros tér, XI. Móricz Zsigmond körtér, XIV. Őrs vezér tere, XIX. Kőbánya–Kispest metróvégállomás, XXII. Leányka u.

Közlekedés: különbuszokkal

Programok:
strand, Margitsziget, Állatkert, cseppkőbarlang, botanikus kert stb.

Étkezés: éttermekben

A NYIT Alapítvány segítségével több testvér befizetése esetén nagy kedvezmények.

Intenzív angol és német nyelvtanfolyamok 10 éves kortól, felsőtagozatosoknak, középiskolásoknak:
június 17-től június 28-ig
július 1-től július 12-ig

Beiratkozások helye: 1027 Budapest, Szász Károly u. 2.
hétköznapokon 16–18 óráig
június 17-től III. ker., Laborc u. 2. Táboriroda

Felvilágosítás:
212-1492, 06/20/348-946

Fogyatékos támogatások Közelkép a 7. oldalon

Magyar Nemzet

Ára: 29 Ft Magyar Árutőzsde melléklettel ALAPÍTOTTA: PETHŐ SÁNDOR PÉNTEK, 1996. június 7. LIX. évfolyam, 132. szám

Göncz Árpád avatta fel a budapesti Nagy Imre-szobrot

Nemzeti hőseink sorában a helye

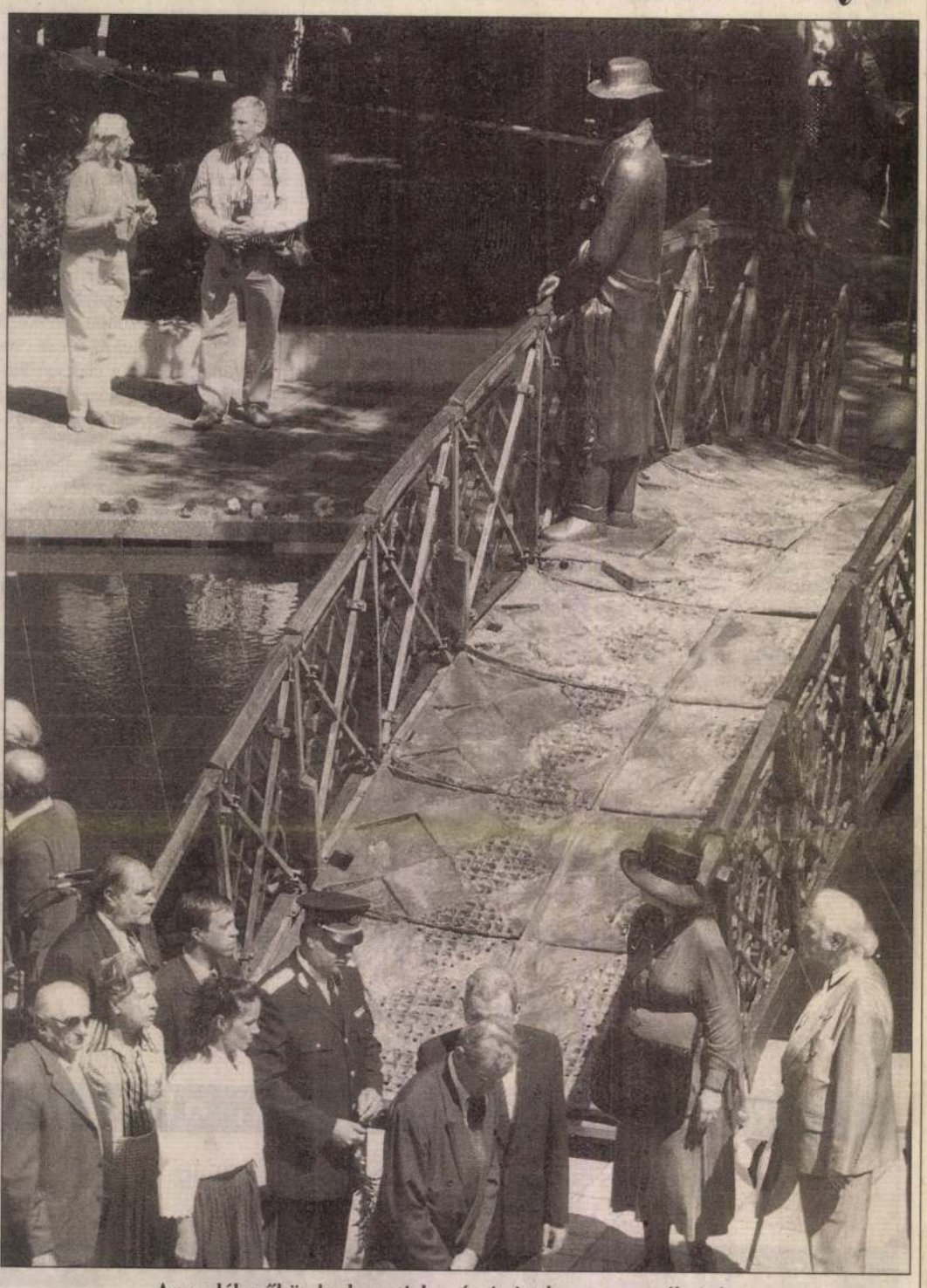

Az emlékműhöz budapestiek százai vittek egy-egy szál virágot

Weber Lajos felvétele

(Munkatársunktól)

A mártírsorsú miniszterelnök 100. születésnapja tiszteletére *Göncz* Árpád köztársasági elnök, a szoborkuratórium elnöke csütörtökön avatta fel *Nagy* Imre első budapesti köztéri szobrát, *Varga* Tamás alkotását, a Vértanúk terén. Az emlékmű három üzletember, *Sarlós* András, *Demján* Sándor és *Fejér W.* Béla adományából valósult meg; a környezetkialakításhoz a kormány, a főváros és az V. kerület is hozzájárult. A Nagy Imre-szobrot az ország három legfőbb közjogi méltósága együtt koszorúzta meg. Az emlékműhöz a budapestiek százai hoztak egy-egy szál virágot. A megemlékezésen jelen volt Harry *Wu*, ismert kínai ellenzéki polgárjogi aktivista, aki annak idején felemelte szavát az 1956-os magyar forradalomért.

(Folytatás az 5. oldalon, Harry Wu nyilatkozata a 3. oldalon.)

1998-tól kell fizetni az M3-as autópályán

Egyszeri nyugdíj-kiegészítés

(Munkatársunktól)

Azok a nyugdíjasok, akiknek a havi járandósága nem éri el a tizenhétezer forintot, háromezer forintos egyszeri kiegészítést kapnak júliusban – többek között erről is döntött a kormány tegnapi ülésén.

A kabinet ülését követő sajtóértekezleten *Kiss* Elemér miniszterelnökségi államtitkár közölte: a kormány több rendeletet alkotott a nyugdíjak ügyében. E szerint a nyugdíjasok *januárig visszamenőleg megkapják azt a félszázalékos emelést*, amely a korábban elfogadott 12,5 százalékból még hiányzott. Ezzel a döntéssel egyébként a nyugdíjbiztosító önkormányzat is egyetértett. A miniszterek döntöttek arról is, hogy a 17 ezer forint alatti nyugdíjasok *egyszeri, háromezer forintos* kiegészítést kapnak. Ide értendők mindazok, akik öregségi, rokkantsági, baleseti, özvegyi és szülői nyugdíjra, továbbá árvaellátásra, szolgálati, mezőgazdasági vagy szövetkezeti, illetve szakszövetkezeti járadékra jogosultak. Mint megtudtuk, *a 17 ezer forintos határ a félszázalékos emelés előtti összegre vonatkozik*. Újságírói kérdésre Kiss Elemér megerősítette: a nyugdíjbiztosító önkormányzat törvénymódosítást kezdeményez, hogy *további emelésre* legyen lehetőség. Az államtitkár hangsúlyozta, a jelenlegi törvény szerint nem adható több emelés, s nyilvánvaló, hogy ha törvénymódosításra kerül sor, akkor a további nyugdíjemeléseknek meg kell teremteni a forrását.

Aláírták az M3-as autópálya felújításáról, illetve továbbépítéséről szóló keretszerződést és garancianyilatkozatot. A továbbépítés Füzesabonyig és a jelenlegi pályaszakasz felújítása várhatóan 1998. augusztus 31-éig befejeződik. A fizetőrendszer bevezetésére a két szakaszon egyszerre kerül sor; *a tervezett kilométerkénti díj '98-ban 9,50 forint lesz*. A kabinet meghatározta a tarifapolitikai alapelveket is.

(Folytatás az 5. oldalon)

A tisztiorvosi hivatal mulasztásra gyanakszik

Háromezren kaptak ételmérgezést a fővárosban

(Munkatársunktól)

Az utóbbi harmincöt év legnagyobb tömeges ételmérgezése történt szerdán Budapesten. Csütörtök estig háromezren betegedtek meg, közülük százhetvenet, többségükben gyermekeket szállítottak kórházba. A fertőzöttek közül csütörtök délután senki sem volt életveszélyben. A tisztiorvosi hivatal a főváros és környékének több iskolájában és óvodájában rendelt el zárlatot.

(Folytatás a 4. oldalon)

Konszenzus Prágában

Václav Klaus alakít kormányt

PRÁGA – A cseh közvélemény rendkívüli érdeklődéssel várta Václav *Havel* köztársasági elnök tegnap délutáni találkozóját a kormánykoalíciót alkotó három párt, illetve az ellenzéki szociáldemokrata párt elnökével. A megbeszélések középpontjában az új kormány összetételével összefüggő kérdések álltak.

(Folytatás a 3. oldalon)

A MIG-ügy miatt maradt el a kitüntetés?

Vezérkarifőnök-váltás a honvédség élén

Göncz Árpád köztársasági elnök, a fegyveres erők főparancsnoka beiktatta tisztségébe, egyúttal altábornaggyá nevezte ki Végh Ferencet, a honvéd vezérkar új főnökét és parancsnokát csütörtökön a Honvédelmi Minisztériumban tartott ünnepségen.

Elődje, *Németh* Sándor altábornagy hat hónapos felmentési ideje végén eléri a hivatásos szolgálat felső korhatárát, az 55. évet, és nyugállományba vonul. (A vezérkarifőnök-váltásnak nincs köze az úgynevezett MIG-ügyhöz, hiszen a személycseréről már februárban döntés született. Az *MTI* információja szerint viszont a magyar vadászgépek lengyelországi gyakorlatával kapcsolatos vizsgálattal függ össze, hogy a szokásosnál jóval szűkebb körben tartották az ünnepséget, illetve a távozó vezérkari főnök nem kapott kitüntetést.)

(Folytatás a 4. oldalon)

Parlamenti csúcs

Az európai parlamenti elnökök Budapesten tartják ma kezdődő kétnapos konferenciájukat. E parlamenti csúcstalálkozón 41 ország és hat nemzetközi szervezet képviselteti magát. Az a tény pedig, hogy Magyarország nyerte el a kétévenként sorra kerülő találkozó megrendezésének jogát, arra utal: Európa méltányolja a magyar parlament eddigi eredményeit, elismeri a térségünkben végbement változást.

Bár a népes küldöttség élén a parlament tegnapi néptelen plenáris ülésére ellátogva a francia nemzetgyűlés Budapesten tartózkodó elnöke bizonyára csodálkozott: ilyen kis létszámú a magyar törvényhozás. Talán a parlamentarizmus kezdeti nehézségei számlájára írható, hogy nálunk alig egy tucat képviselő jelen- s a kormány távollétében is folyhat alkotmányozás. Magyarország ma mindenesetre abban érdekelt, hogy mielőbb elnyerje az európai uniós tagságot, ugyanakkor ne veszítse el a kontinens nyugati és keleti része közötti, hagyományos összekötő szerepét sem. E kettős célkitűzést jól szolgálja a mostani tanácskozás, amelyen átalakuló kontinensünk jövőjének alapkérdéseiről lesz szó.

A rangos előadók többségének, a parlamentáris demokrácia európai nagyköveteinek demokratikus elkötelezettsége sem újkeletű. (Legalábbis nem hatéves múltra tekinthet vissza.) A parlamentek szerepe a piacgazdaságok és a demokrácia erősödésében, a társadalmi és gazdasági válságok kezelésében témakörben például Rita Süssmuth, a német Bundestag elnöke tart vitaindító előadást. Van tehát kitől tanulnunk. Örömteli, hogy mi is megoszthatjuk másokkal a pluralista demokrácia működtetésében szerzett kezdeti tapasztalatainkat. Bár a huszadik század végi Európában a parlamentek mint épületek még sérülékenyek, szilárd a kontinens népeinek elkötelezettsége a parlamentarizmus eszméje, az alkotmányosság iránt. Mától, itt, Budapesten is ezt erősíti tovább az európai parlamenti tanácskozás.

Bodnár Lajos

Százezer dollár kártérítésre kötelezték

Pert vesztett a VICO Rt.

A Magyar Nemzet információja szerint elveszítette a szerzői jog megsértése tárgyában indított pert a VICO Rt. A Legfelső Bíróság április 12-i, jogerős döntését a minap kapták kézhez az érintettek.

Mint arról lapunk közelmúltban publikált sorozatában is szó esett, a *Fenyő* János tulajdonában lévő VICO Rt. ellen pert indított a *Fox*, a *Disney* és a *Columbia Tristar* cég hét, videokazettán megjelenő film engedély nélküli forgalmazása miatt.

Tavaly november 9-én a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt a felperesek és a VICO Rt. cég jogi képviselője megállapodást írt alá, amely szerint az elsőfokon eljárt bíróság végzésében kiszabott *százezer dollár* bírságot a VICO Rt. befizeti az *ASVA* Audiovizuális Művek Szerzői Jogait Védő Közcélú Alapítvány számlájára. Ezt követően, Fenyő János, a VICO Rt. tulajdonosa 1995. november 20-án fellebbezéssel élt, mondván: *ügyvédje nem a megbízás szerint járt el a megállapodás megkötésekor*. A fellebezési kérelmet a bíróság elutasította, így került az ügy a Legfelsőbb Bíróságra, ahol *helybenhagyták az elsőfokú ítéletet*.

A százezer dollárból 44 ezer 436 dollárt tesz ki a jogdíj, a fennmaradó rész pedig a per során felmerült költség.

A jogerős végzés szerint a VICO Rt. köteles az ítélet kézhezvételétől számított 15 napon belül befizetni a százezer dollárt az ASVA számlájára.

(sz. l.)

A holnapi 32 oldalas Magyar Nemzetből

Interjú Szabó Györggyel

Orbán Viktor félidős politikai helyzetelemzése

Bod Péter Ákos a gazdaság állapotáról

Az ellenzéki kerekasztal ötszögesítése

A tőke sarca

Ki számít ma jó partinak?

Rabszolgamunka Dél-Magyarországon

Hazatérő műkincsek

Hangváltás a rádióban

Helmut Kohl helyzetértékelése a CDU kongresszusán

Sorskérdés az európai egyesülés

Az európai egyesülési folyamat továbbvitele sorskérdés a kontinens számára, s jelenleg egyedülálló történelmi lehetőség nyílik a döntő lépések megtételére – jelentette ki *Helmut Kohl* tegnap Karlsruhében pártja, a Kereszténydemokrata Unió (CDU) kongresszusán. A pártelnök-kancellár hangsúlyozta, hogy az Európai Uniónak a következő két évben kell meghoznia azokat a döntéseket, amelyek biztosítják az európai egyesülési folyamat visszafordíthatatlanságát.

– Amennyiben a jövő évben kezdődő és várhatóan 1997-ben befejeződő kormányközi felülvizsgálati konferencián nem születnek meg a szükséges határozatok, az országok hajói különböző irányba haladnak tovább, és búcsút mondhatunk az európai egyesülésre vonatkozó elképzelésnek – jelentette ki Kohl. Rámutatott, hogy a minden európai népnek helyet biztosító szabad és egységes Európa kialakításától függ a béke vagy háború kérdése; állítása bizonyítékaként a délszláv háborút említette.

Az EU tagállamainak tervezett közös pénzrendszeréről Kohl elmondta, hogy a német kormány számára a stabilitás a legfőbb szempont. Meggyőződése szerint az Európai Unióban az elmúlt években politikai és gazdasági területen elért szinte valamennyi eredmény megkérdőjeleződik, ha kudarcot vall a monetáris unió. Hangsúlyozta, hogy nem „német hisztériáról" van szó, amikor Bonn szigorúan ragaszkodik a közös pénzrendszer kialakításának Maastrichtben meghatározott előfeltételeihez.

A 22 éve a CDU élén álló Kohl kedvező képet festett pártja helyzetéről és az országot 13 éve kormányzó keresztény–liberális koalíció tevékenységéről. Bár a kongresszus előtt a párton belül is többen tartottak attól, hogy a felmérések szerint igen népszerű CDU túlságosan elbízza magát, Kohl beszédét a teljes elégedettség jellemezte. Megfigyelők szerint a CDU jelenlegi 45 százalékos támogatottsága jelentős mértékben a legfőbb politikai ellenfél, a szociáldemokrata párt elhúzódó belső válságának köszönhető. A nagyobbik kormánypárt szinte teljes egészében a kancellár személyének és népszerűségének köszönheti jelenlegi politikai súlyát.

A holnapig tartó kongresszus első napján – az általános politikai vita után – az Európai Unió továbbfejlesztéséről tanácskozik a mintegy ezer küldött. Ma a következő évezred kihívásaira adandó politikai és gazdasági válaszokról tárgyalnak, majd szerdán a párt szervezeti megújítását szolgáló intézkedésekről döntenek.

Elkártyázott bizalom

„Tudatában vagyok, hogy hibát követtem el" – mondotta *Mona Sahlin*, Svédország 38 éves miniszterelnök-helyettese, a szociáldemokrata párt egyetlen jelöltje a párt elnöki és az ország miniszterelnöki posztjára, azután, hogy *Ingvar Carlsson* szeptemberben bejelentette lemondását.

A botrány a legnagyobb svéd esti lap, az Expressen hasábjain kezdődött el, ahol az újságírók fényt derítettek az igen népszerű politikus asszony visszaéléseire az állami hitelkártyával. A bizonyítékok nyomására Mona Sahlin beismerte, hogy a rendelkezésére bocsátott kártyát magáncélra használta. Többek között több ezer koronáért vásárolt luxusruhákat, mintegy tízezer koronáért bérelt gépkocsit, körülbelül ugyanannyit költött a család belgiumi szabadságának finanszírozására, valamint több esetben készpénzigényét is az adófizetők pénzéből oldotta meg.

Mona Sahlin visszafizette ugyan a pénzt az államkasszába, ám csak jó néhány hónap elteltével. Arról nem is szólva, hogy természetesen senkinek sincs joga az állami hitelkártyát, még ha csak időlegesen is, saját céljaira használni. Fény derült továbbá arra is, hogy bár a miniszterelnök-helyettesi poszttal mintegy 50 ezer korona fizetés jár havonta, a Sahlin család háza táján ismétlődnek a napi gondok a privát számlák kifizetésénél.

Az eset napfényre kerülte után a svéd államügyész több feljelentést kapott a miniszterelnök-helyettes ellen, ami az ország történetében egyedülálló. Hogy végül is lesz-e ügyészi vizsgálat Mona Sahlin ellen, az a napokban fog kiderülni.

Mona Sahlin a svéd munkásmozgalom egyik legnépszerűbb alakja, egy új szocialista politikai irányvonal megtestesítője. Népszerűségét a választói között elsősorban közvetlenségének, egyszerű szóhasználatának tulajdonították. Többek között ennek és a hangzatos jelszavaknak köszönhetően alig több mint egy évvel ezelőtt a szociáldemokraták visszaszerezték a választók bizalmát és a *Bild*-kabinettől átvették a sok gonddal küzdő ország irányítását.

Ingvar Carlsson és Mona Sahlin buzgón hirdette, hogy hatalomra kerülésükkel minden ismét jóra fordul, sőt nem tartották elképzelhetetlennek, hogy egy hónap leforgása alatt 150 ezer új munkalehetőséget tudnak biztosítani az ország több mint félmillió munkanélkülijének.

Telt, múlt az idő, és a hangzatos jelszavakat a valóság váltotta fel. A polgári kormány által 80 százalékra csökkentett munkanélküli-segélyt a Carlsson-kormány 75 százalékra csökkentette, csakúgy, mint a betegségi biztosítás mértékét, annak ellenére, hogy hatalomra jutásuk előtt a 90 százalékra való visszatérést ígérték. A munkanélküliség továbbra is az EU átlaga felett van. Az amúgy is igen magas adóterhet további 51 milliárddal emelték és lecsökkentették a családi pótlékot. Bármilyen stabilnak is tűnt a szocialisták tömegbázisa, a spórolási intézkedések és az ígéretek be nem tartása elégedetlenséget váltott ki úgy a választók között, mint a párton belül. A szociáldemokraták gondjait most tehát alaposan tetézi, hogy a párt zászlóvivője a szó szoros értelmében elkártyázta a választók bizalmát.

Balassa László
Stockholm

● Szaddám Huszein iraki elnök a szavazatok 99,96 százalékát nyerte el a hatalmának meghosszabbításáról tartott vasárnapi népszavazáson – jelentette tegnap az AFP. Izzat Ibrahimnak, a választási bizottság elnökének közlése szerint a részvételi arány 99,05 százalékos volt.

● Radikális diákok törtek be tegnap Szöulban a Demokratikus Liberális párt (DLP) székházába, és követelték két, bűnösnek tartott, volt tábornok-elnök, Cson Tu Hvan és Ro Te Vu felelősségre vonását. A koreai egyetemi diáktanács 13 tagja addig tartotta megszállva a székház hatodik emeletét, amíg a rohamrendőrök véget nem vetettek a tiltakozó akciónak. Az utcán több száz társuk Molotov-koktélt dobott rendőrségi rohamkocsikra.

● A Vatikánban minden különösebb rendezvény nélkül, egyszerű munkaszüneti nappal ünnepelték tegnap azt, hogy 17 évvel ezelőtt, 1968. október 16-án választották meg pápává Karol Wojtyla lengyel bíborost, Krakkó akkori érsekét. Az új pápa II. János Pál néven lépett az egyházfői trónra. II. János Pál „a rekordok pápájaként" is szerepelni fog az egyház történetében: 17 év alatt 188 apostoli utat tett a Vatikánon kívül, közülük 120-at Olaszországban, 68-at Itália határain túl. Több mint egymillió kilométert utazott.

● Németh János, a Magyar Köztársaság új ungvári főkonzulja tegnap átadta megbízólevelét a kijevi külügyminisztériumban. A magyar diplomatának Hennagyij Udovenko, az ukrán diplomácia vezetője nyújtotta át a működési engedélyt. A kinevezési okirat (pátens) átadása után rövid beszélgetésen Udovenko kiemelte: Kijev számára az igazán hasznos segítséget mindannak a tapasztalatnak az átvétele jelentheti, amelyet például Magyarország halmozott fel az utóbbi évtizedekben. Németh János hangsúlyozta a záhonyi Tisza-híd rekonstrukciójának fontosságát.

Senki sem akar „másodhegedűs" lenni

Koalíciós partnerek választási párviadala

Bécsi tudósítónktól:

„Ezúttal minden lehetséges" – szól a decemberre előre hozott ausztriai parlamenti választások uralkodó prognózisa.

„Csalódott vagyok, miként polgártársaim többsége" – mondotta *Klestil* köztársasági elnök tévébeszédében, amely (tekintve, hogy az államfő csak újévkor vagy egészen rendkívüli alkalmakkor szokott megszólalni a kamerák előtt) a Presse kommentárja szerint a fejlemények indokolatlan „túlreagálása" volt. Tény, hogy a közvélemény 70 százalékban ellenezte a választások előrehozását.

Klestil a politikai stabilitásért érzett általános aggodalomnak adott hangot, zavartalan kormánybeli együttműködésre szólítva fel a választásokig hátralévő időben a kettétört koalíció pártjait. Ami igencsak nehéznek ígérkezik: a választási kampány fellángolásával hirtelen ellenfelekké vált partnerek hangja élesre váltott egymással szemben a parlamentben éppúgy, mint *Vranitzky* 1,3 milliós példányszámban osztogatott röplapján, amely a Néppárt és a Szabadságpárt összefogásának veszélyével riasztja a polgárokat, s amelyre a Néppárt felháborodottan reagált.

Wolfgang Schüssel néppárti alkancellár „nem örül a választásoknak, amelyeket a szocdem párton belüli balratolódás tett elkerülhetetlenné". Célja: pártjának, mint első számú politikai erőnek, megszerezni a kancellári és a pénzügyminiszteri posztot. Ha ez nem sikerülne, alkancellárságot nem vállal ismét, inkább marad egy ellenzéki párt élén. A szabadságpárti *Haider* kormányba kerülését „problémának", esetleges kormányfői vagy alkancellári megbízatását „katasztrófának" tartaná. Ugyanakkor szerinte a külföld „túlbecsüli Haider fontosságát", aki nem más, mint egy „tehetséges kaméleon", s a „Harmadik Köztársaságról" szőtt terveivel árt az országnak. Mindenesetre: „Aki rám szavaz, Haidert gyengíti" – hangoztatja.

A nagy ellenfél, Vranitzky kancellár ennek ellenére továbbra is „szabadságpárti" orientációval gyanúsítja a Néppártot, s azt állítja: „Aki Schüsselre szavaz, Haiderre is szavaz." Ő maga, miként ellenfele, elutasítja a gondolatot, hogy alkancellár legyen egy olyan kormányban, amelyben pártja csak „másodhegedűs". Ha a választásokon a Néppárt győzne, ő kész ellenzéki szerepet is vállalni. A Néppárt helyett más koalíciós partnert egyelőre nem keres pártjának, az a számba jöhető Zöldekkel és Liberálisokkal együtt amúgy sem rendelkeznék parlamenti többséggel.

Az esélyeket latolgató közvélemény-kutatók arra hívják fel a figyelmet, hogy ausztriai választások előtt három párt még soha sem vetélkedett ennyire fej fej mellett: a legújabb felmérés a szociáldemokratáknak 30, a Szabadságpártnak 27, a Néppártnak 26 százalékos szavazatarányt ígér. A polgárok csaknem fele még nem tudja, kire fog szavazni, így „minden lehetséges". A szocdem–néppárti koalíció felújítását mindenesetre ma már csak a választók egyharmada támogatná.

Berényi György

Újabb ausztriai levélbombák

Két levélbomba robbant tegnap dél körül Alsó-Ausztriában. Az egyiket *Maria Loleynek* címezték, aki igen sokat tett a menekültekért, a másikat pedig egy perzsa orvosnak. Mindkét esetben a címzett kezében robbant a küldemény, súlyos sérüléseket okozva. Az osztrák belügyminisztérium közlése szerint a stronsdorfi orvos levelét St. Pöltenben postázták, s rajta feladóként egy pénzügyi tanácsadó iroda neve szerepelt.

A belügyminisztérium délben kiadott felhívásában óvatosságra intette a lakosságot, s közölte: nem felel meg a valóságnak, hogy a nap folyamán egy harmadik levélbomba is felrobbant Ausztriában. *Heinz Fischer*, az osztrák parlament elnöke határozottan elítélte a merényleteket, s annak a reményének adott hangot, hogy hamarosan megtalálják a tetteseket, s vége lesz a terrorhullámnak.

Tegnap tanúként jelent meg az 1993. decemberi levélbombasorozattal kapcsolatos per bírósági tárgyalásán *Helmut Zilk* volt bécsi polgármester – akinek egyik kezét megcsonkította annak idején egy levélbomba – és *Madeleine Petrovic*, a Zöldek szóvivője. Ez utóbbi nem nyitotta ki a neki szánt gyanús küldeményt, mert feladóként ugyanaz a név állt rajta, mint egy másnak szánt korábban felrobbant levélen. Mindkét politikus arról számolt be, hogy azóta is többször megfenyegették őket, sőt a szóvivőnővel tegnap hajnalban egy ismeretlen telefonáló közölte: ha vallomást tesz, akkor újabb bombát küldenek neki. Zilk a tegnapi merényletek miatt a parlamenti rendkívüli ülésének egybehívását szorgalmazta. Jóllehet a törvényhozás a múlt héten feloszlatta önmagát, hogy lehetővé tegye a választások előrehozását, Zilk szerint a politikai terrorizmus ügye feltétlenül megér egy rendkívüli ülést.

Naprakész információk

Pozsonyi tudósítónktól:

A hét végén tért haza háromhetes amerikai körútjáról a Magyar Koalícióhoz tartozó Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom elnöke. *Bugár Béla* az amerikai külügyminisztérium információs szervezete meghívásának tett eleget két másik szlovák parlamenti képviselővel együtt. Az MKDM elnöke amerikai tapasztalatait összegezve tegnap azt hangsúlyozta: vendéglátói naprakész információkkal rendelkeznek a szlovákiai belpolitikai helyzettel kapcsolatban.

A szlovákiai magyar politikus szerint amerikai partnereik értesültek a *Michal Kovác* köztársasági elnök ellen intézett támadásokról, sőt arról is tudnak, hogy *Roman Hofbauer*, a Demokratikus Szlovákiáért Mozgalom honatyája a parlamentben élesen bírálta a Szlovákiában működő liberális szellemű alapítványokat. Az államigazgatásban Amerikában már minden lehetséges jogkört decentraliztáltak, s az adók elosztásával sikerült megteremteniük a régiók anyagi alapjait is. Ez Bugár Béla szerint követendő lenne Szlovákiában is. A szlovák parlament küldöttsége egy magániskola anyagát is magával hozta, mely a gyakorló önkormányzati képviselők, valamint polgármesterek számára biztosít továbbképzést. Bugár Béla elmondta, hogy az Amerikában töltött három hét alatt igyekeztek találkozni a nemzeti és etnikai kisebbségek képviselőivel is.

(kamoncza)

KORDAX DIVAT

Az Aquascutum:
a minőség világszínvonala
hölgyeknek és uraknak.

Nyitva: hétfőtől-péntekig: 10–18
szombat: 10–14

Budapest V., Haris köz 6.
Telefon: 118-2847

Hirdetni óhajt?

Várjuk telefonját

reggel 9 és este fél 6 között
a 138-4761-es telefonon.

A telefonon feladott apróhirdetése
a MÁSNAPI Új Magyarországban megjelenik

Állunk rendelkezésére – telefonon is:

Új MAGYARORSZÁG

ÁRA: 29 FORINT

V. ÉVFOLYAM, 244. SZÁM • 1995. OKTÓBER 17., KEDD

Új MAGYARORSZÁG

POLGÁRI NAPILAP

Merre át!
5. oldal
Út-mutató
7–9. oldal
Kenyérkufárok
11. oldal
Rém-álmoskönyv
11. oldal

Horn Gyula „küldetése"

A miniszterelnök a közeli napokban Zágrábba és Belgrádba látogat

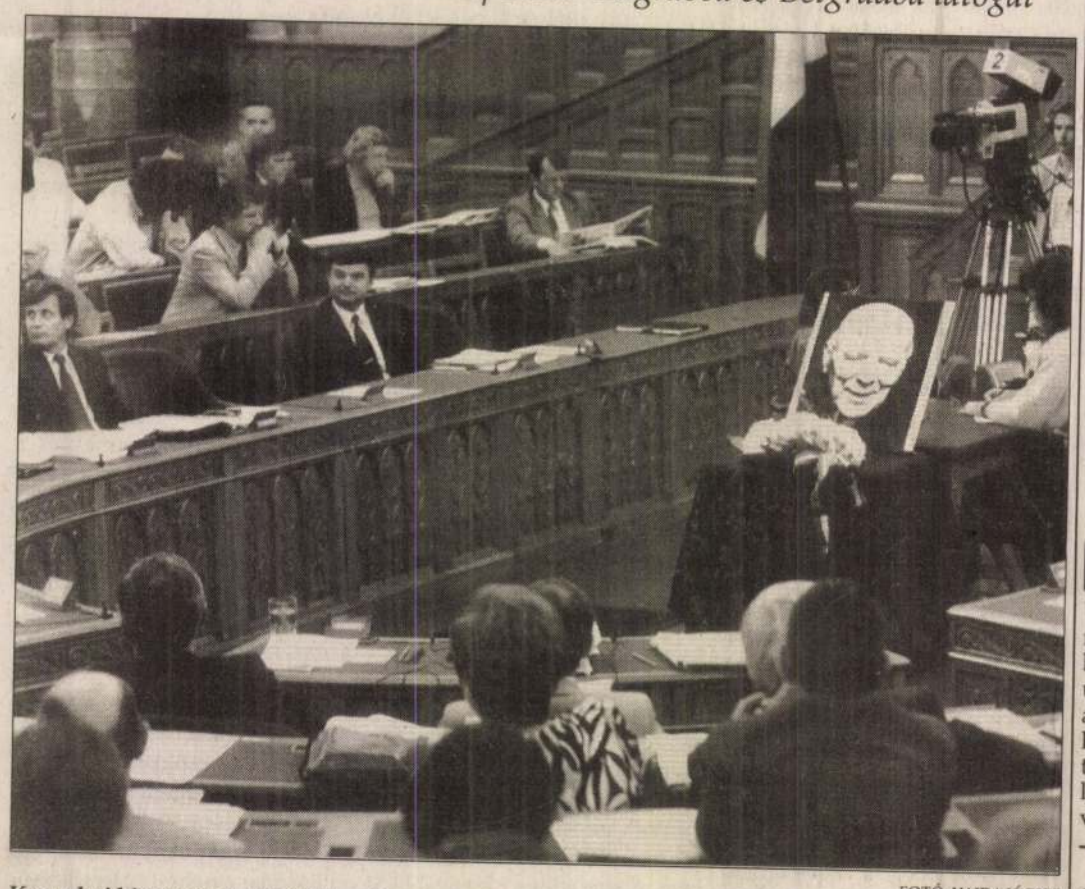

FOTÓ: VAJDA JÓZSEF

Kegyeleti bizottságot alakított az Országgyűlés egykori elnöke, Varga Béla temetésére

Tegnap délután a parlament *Horn Gyula* napirend előtti felszólalásával kezdte a munkáját. A miniszterelnök beszédében emlékeztetett arra, hogy a kormányzat feladata az ország biztonságának és politikai stabilitásának a fenntartása. Az előző és a jelenlegi kabinetnek köszönhetően hazánk nem keveredett bele a délszláv konfliktusba, és az elmúlt tizenöt hónap alatt jelentős előrelépés történt az Ausztriához, Szlovéniához, valamint Ukrajnához fűződő jószomszédi kapcsolatainkban. Fordulat következett be a magyar–szlovák viszonyban is, a két ország közötti konkrét vitás kérdések megoldása került napirendre. Magas szintű tárgyalások folynak a román–magyar viszony rendezésének érdekében. A kormány következő feladata a jószomszédi viszony javítása Horvátországgal, valamint Kis-Jugoszláviával. Ennek érdekében a közeljövőben miniszterelnöki látogatásra kerül sor Zágrábban és Belgrádban.

Fontos, hogy hazánk is tegyen a béke érdekében, hiszen szomszédos országként, illetve az EBESZ soros elnökeként érdekeltek vagyunk a háborúskodás mielőbbi befejezésében. Érdekünk, hogy a volt Jugoszláviában megkezdődjön az újjáépítés, amelyben hazánk is részt kíván venni, sőt arra is kész, hogy integrálja más országok ilyen irányú törekvéseit. A térség békéje lehetővé tenné azt is, hogy a Magyarországon tartózkodó 25-30 ezer menekült hazatérjen otthonába, és javuljon a vajdasági, illetve a horvátországi magyarok helyzete. A magyar kormány ez utóbbiért mindent meg kíván tenni, mert ellene van azoknak a törekvéseknek, amelyek az egyes területek etnikai összetételének megváltoztatását célozzák.

Folytatása a 4. oldalon

A Nemzeti Szövetséggel tartanak az 56-osok

Torgyán József a koalíció végső agóniájáról

Torgyán József az MSZP hajósi választmányi ülésével kapcsolatban a kisgazdapárt meg nem nevezett informátorától szerzett értesülések alapján arra a következtetésre jutott, hogy ez volt a koalíció agonizálásának utolsó állomása, amikor a frakción belüli frakció eldöntötte: nem tesznek az SZDSZ-nek semmilyen további engedményt, de ha az mégis erőltetné, felmondják a házasságot. Hozzátette, a koalíció szakadására és *Horn Gyula* menesztésére már nem kell sokáig várni.

A saját miniszterelnöki jövőjét firtató újságírói kérdés elől Torgyán kitért, mondván: ma még csak egyet lehet biztonsággal megjósolni, mégpedig azt, hogy a következő miniszterelnök nem Horn Gyula lesz.

Folytatása az 5. oldalon

Kósáné helyett Kiss Péter?

Új Magyarország-információ:

Úgy hírlik, hogy a szocialisták megtalálták *Kósáné Kovács Magda* leköszönt munkaügyi miniszter utódját, mégpedig *Kiss Péter*nek, a Baloldali Ifjúsági Társulás elnökének a személyében. Arról nem tudni, hogy amennyiben hivatalos felkérésre kerül sor, Kiss elvállalja-e a megbízást.

Lebetegítő „üzemorvosok"

A Budapesti Kézműves Kamara tiltakozik a kötelezővé tett üzemorvosi ellátás bevezetése miatt, mert úgy véli, hogy a már meglévő terhekhez kapcsolódó közfeladatok ellátására kötelezik a kisvállalkozókat. E közfeladatok finanszírozására azok a befizetések – társasági adó, személyi jövedelemadó, tb-járulék – szolgálnak, amelyekre eddig is kötelezve volt minden munkáltató és munkavállaló – nyilatkozta lapunknak tegnap *Hefter József*, a Budapesti Kézműves Kamara (BKK) elnöke.

Hangsúlyozta: a kötelezővé tett üzemorvosi ellátással és más intézkedésekkel anélkül duplázódnak meg a kisvállalkozók terhei, hogy a megnövekedett befizetésekért bármilyen ellentételezést kapnának.

Folytatása a 6. oldalon

Köztéri szobor Nagy Imrének

Varga Tamás szobrászművészt kéri fel Nagy Imre első budapesti köztéri szobrának megalkotására a mártírhalált halt miniszterelnök nevét viselő alapítvány kuratóriuma. A Budapest Galéria már a közeljövőben szerződést köt a művésszel a kivitelezésre.

Kádár Béla kemény bírálata

A költségvetés mögött mindenkor elfogadható gazdaságpolitikának kell állnia, amely országos érdekeket szolgál. A legnagyobb baj az, hogy az idei és a jövő évi költségvetés is csupán egyensúlyjavító célokat szolgál – jelentette ki tegnap *Kádár Béla* (képünkön), a parlament pénzügyi és költségvetési bizottságának elnöke, aki a Szegedi Közéleti Kávéház vendége volt. A zsúfolásig megtelt teremben időszerű gazdasági és pénzügyi kérdésekről szólt. Egyebek között aláhúzta, a jelenlegi kormány hiába állítja, hogy a Bokros-csomagnak már számos pozitívumát tapasztalhatjuk, mert ez nem felel meg a valóságnak. A világon nincs egyetlen ország sem, ahol a termelésjavítási tendenciáknak már három-négy hónap múlva észlelhető jelei lennének.

Utcára készül az ország

Új Magyarország-összeállítás:

Ahogy hidegednek a napok, úgy néz egyre forróbb ősz elé a kormányzat. A már-már torkot szorító nadrágszíjmeghúzó intézkedések következtében fuldoklik az ország a pedagógusoktól a rendőrökön át az egészségügyi dogozókig. Sőt, a pénzügyminiszter a jövőt sem festi reménytelire, hiszen 1996-ra további reáljövedelem-csökkenést jelez. Félő azonban, hogy sok helyütt nincs már miből alább adni. Sztrájkra készülnek a belügyiek, a honvédek, a nővérek, a tűzoltók, a vasutasok és a tanárok is.

Összeállításunk a 4. oldalon

A bíboros hazatért

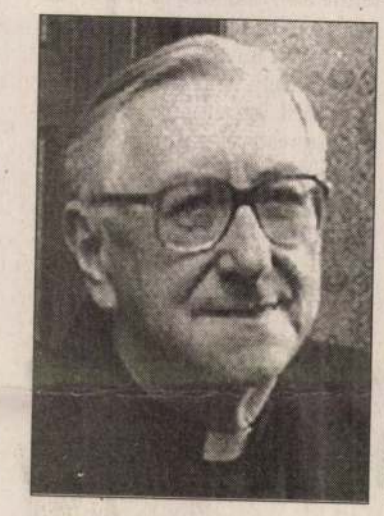

Jó egészségi állapotban hétfőn, a kora délutáni órákban elhagyta az esztergomi kórházat *Paskai László* (képünkön) bíboros-prímás, az Esztergom-budapesti Főegyházmegye érseke, aki szeptember 30-án szívrohamot kapott. A 68 éves főpap távozása előtt meleg szavakkal köszönte meg a Vaszary Kolos Kórház dolgozóinak gondos munkáját, valamint a hívők, politikusok és tisztelői jókívánságait. A bíboros egy ideig az esztergomi prímási palotában pihen, majd egészsége további javítása érdekében szanatóriumban kezelik.

Sikertelen MIÉP-akció

Az Országos Választási Bizottság információi szerint eredménytelen volt az energiaszektor privatizációja elleni MIÉP-akció, ugyanis az összegyűjtött hetvenhétezer tiltakozó aláírás között nem találtak ötvenezer érvényeset. Az aláírások a személyazonosító jel hibája miatt váltak érvénytelenné.

Vasárnapi Újság: ígérik, marad a szellemisége

Magyarázták a bizonyítványt

Mint lapunk már hírül adta, hétfőtől *Sediánszky Jánost* bízta meg a Magyar rádió vezetősége a Vasárnapi Újság felelős szerkesztői feladatainak ellátásával. Mint ismeretes, augusztus 20-án a Vasárnapi Újság vezetése közben *Király Edit* rosszul lett. *Rékai Gábor*, a Kossuth Rádió adófőszerkesztője az eset nyomán *Lakatos Pál* addigi felelős szerkesztőt felmentette. Arra az újságírói kérdésre, hogy mit kellett volna tennie Lakatosnak ahhoz, hogy ne veszítse el pozícióját, az adófőszerkesztő azt válaszolta, hogy nem lett volna szabad olyan stábot felállítania, amellyel ez az eset megtörténhet.

Folytatása az 5. oldalon

Lemondott a boszniai szerb kormányfő

A boszniai nemzetközi összekötő csoport ma hivatalos ülést tart Moszkvában – közölte tegnap az orosz külügyminisztérium szóvivője. *Richard Holbrooke* amerikai külügyi államtitkár-helyettes tegnap este érkezett az orosz fővárosba. Az Egyesült Államok moszkvai nagykövetsége szerint *Strobe Talbott* amerikai külügyminiszter-helyettes is Moszkvába utazik, de nem tudni, hogy részt vesz-e az összekötő csoport tanácskozásán.

A boszniai tűzszünet tegnapra virradóra megszilárdult – jelentette a dpa. Az ország nyugati részén lévő válságövezetekben, ahol az elmúlt héten a fegyvernyugvás életbelépése után is heves harcok folytak, a szarajevói rádió közlése szerint a szemben álló felek már csak szórványos harcokat folytattak, és rövid tűzpárbajokat vívtak.

A boszniai hadsereg parancsnoksága Szarajevóban a muzulmán–horvát szövetségesek nyugat-boszniai offenzíváját már vasárnap befejezettnek nyilvánította.

Folytatása a 3. oldalon

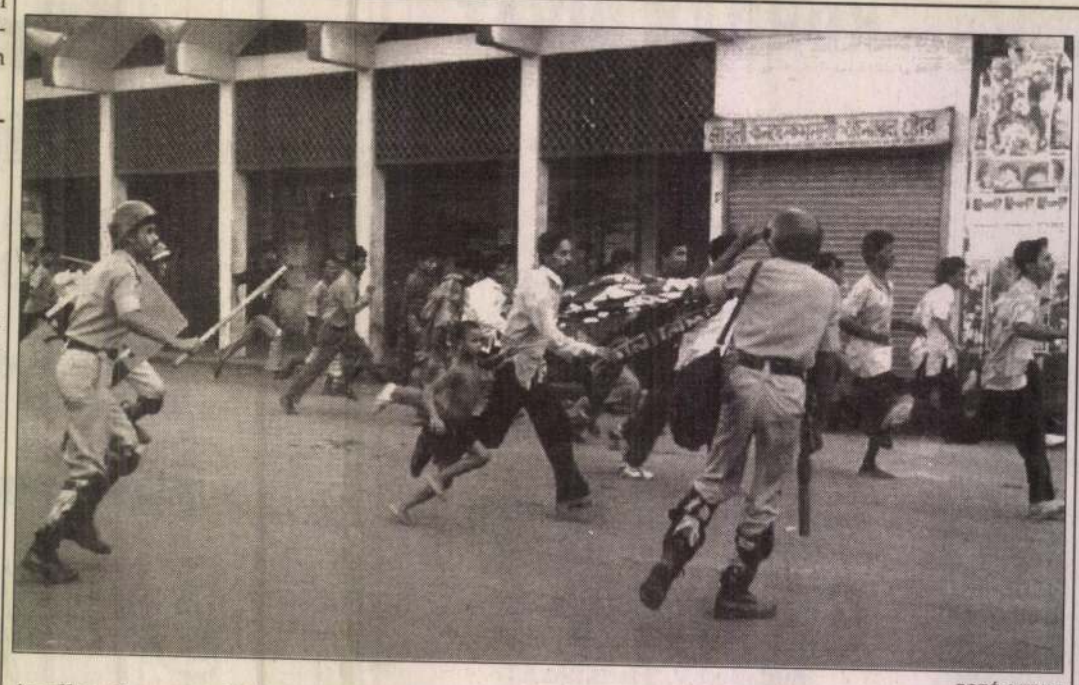

FOTÓ: MTI/AP

Az ellenzék szervezésében tegnap Banglades fővárosában négynapos általános sztrájk kezdődött a kormány lemondatására. Már az első napon közbeléptek...

Amerikai befektetők a parlamentben

60 milliárd dollár a tét

Magyarországon érdemes beruházni, befektetni, mondták azok az amerikai üzletemberek, akik vezető USA-beli és kanadai befektetési alapok képviselőiként érkeztek hazánkba. Most már csak arra lenne szükség, hogy a magyar közvélemény is elfogadja: érdemes áldozatot vállalni, tovább korszerűsíteni az országot. Ezt hangoztatta *Horn Gyula* miniszterelnök a sajtó képviselőinek hétfőn délelőtt az Országház épületében azután, hogy az Egyesült Államok és Kanada vezető befektetési alapjainak képviselőivel tárgyalt.

Folytatása a 6. oldalon

Varga Tamás szobrai

Magyar–magyar csúcs

Amerika nem aggódik

A washingtoni külügyminisztérium szóvivője – a magyar–magyar csúccsal kapcsolatos szlovák és román tiltakozást ismételten felemlegető kérdésre válaszolva – hétfői sajtótájékoztatóján rámutatott, hogy a budapesti kormány világossá tette: a találkozón született nyilatkozat nem jelez elmozdulást a magyar politikában, és Magyarország a jövőben sem fog területi változást sürgetni a határain túl élő magyar kisebbségek érdekében.

Nicholas Burns leszögezte azt is, hogy az amerikai kormányzat támogatja a közép-európai kisebbségek törekvését kulturális örökségük megőrzésére, ugyanakkor továbbra sem fogadja el az etnikai alapú területi jogok elvét. Szavai szerint Washington reméli, hogy a közép-európai kormányok – beleértve a magyar kormányt is – olyan lépéseket tesznek, amelyek biztosítják a béke és nyugalom légkörét országaikban, és előmozdítják a többségi és kisebbségi csoportok közötti jó kapcsolatokat.

Természetesen az Egyesült Államok teljes mértékben támogatja a közép-európai etnikai kisebbségek erőfeszítéseit kulturális örökségük megőrzésére, illetve arra, hogy szabadon és méltányos módon részt vehessenek annak az országnak a politikai folyamataiban, amelynek állampolgárai – idézte a szóvivő szavait az MTI.

Beteg szlovák demokrácia

Bírálat balról

A Szlovák Demokratikus Baloldal Pártja (SDL) tegnapi nyilatkozatában arra szólította fel a szlovák kormánykoalíció pártjait, hogy tudatosítsák végre saját történelmi felelősségüket, és változtassanak a kormány eddigi politikáján. A baloldali párt intelmeit *Helmut Kohl* német kancellár Szlovákia NATO-esélyeivel kapcsolatos – Pozsonyt elmarasztaló – kijelentése, az Egyesült Államoknak a kérdésben vallott álláspontja, valamint az váltotta ki, hogy *Vladimír Meciar* kormánya (az SDL szerint) félvállról veszi az aggasztó jelzéseket – jelentette az MTI.

Az SDL megítélése szerint a Szlovákiában képződő politikai, erkölcsi, gazdasági és szociális károkért a jelenlegi szlovák kormánykoalíció pártjai lesznek felelősek, ha azonnal nem bírálják felül eddigi politikájukat, nevezetesen a demokratikus elvekkel, a jogállamisággal és a privatizáció ellenőrzésével kapcsolatban megmutatkozó szemléletüket.

Az indulatok nem csillapodnak

A tévedések elismerését várják a kolozsvári főszerkesztőtől

Tudósítónktól:
Tegnapi számunkban is beszámoltunk már róla: a Magyarok IV. Világtalálkozója utáni hetekben már-már sajtóbotránnyá fajuló vita pattant ki a kolozsvári Szabadság című napilap főszerkesztője és a Magyarok Világszövetségének Erdélyi Társasága (VET) között. A VET kifogásolta *Tibori Szabó Zoltán* főszerkesztő cikkeinek hangnemét, tartalmát, amivel a világtalálkozót, annak rendezvényeit támadta. Ezzel kapcsolatban a VET Védnökségi Testülete *Csiha Kálmán*, az erdélyi református egyházkerület püspöke, *Mózes Árpád* evangélikus püspök, *Czirják Árpád* római katolikus érseki helynök (Kolozsvár), *Tempfli József* római katolikus megyéspüspök (Nagyvárad), *Erdő János* unitárius püspök és *Tőkés László* királyhágómelléki református püspök aláírásával nyilatkozatot tett közzé, amelyben többek között leszögezték:

„... Aggodalommal tölt el bennünket, hogy Kolozsvár magyar nyelvű napilapjának, a Szabadságnak főszerkesztője, Tibori Szabó Zoltán az eseménnyel kapcsolatban elsődlegesen nem közösségünk tárgyilagos tájékoztatását tartotta feladatának. Ellenkezőleg: sértő minősítésekkel igyekezett a világszövetség kongresszusának munkálatairól hamis képet alakítani ki az olvasóban, részeként annak a jelenségnek, mely kampányszerűen igyekszik minimalizálni Magyarországon és a környező országokban a világszövetség törekvéseit".

Patrubány Miklós, a Magyarok Világszövetsége Erdélyi Társaságának az elnöke – kiegészítendő a már megjelenteket – az *Új Magyarországnak* kifejtette: – A vita folytatódni fog. Mi, a Világszövetség, úgy értékeljük, hogy nem rólunk van szó, hanem a sajtó nyilvánosságáról, etikájáról, hiszen minden egyes megszólalásban, amit Tibori Szabó Zoltán felsorakoztat maga mellett – nevesebb és kevésbé nevesebb írók tollából – egy-két súlyos pontatlanság belecsúszik a szövegbe. Valószínű, hogy én magam is fogok válaszolni, és ha igen, ezt csak azért teszem, hogy ismét megkérjem Tibori Zoltán főszerkesztőt, közöljék a Szabadság napilapban a Magyarok Világszövetségének záródokumentumait. Hiszen a vita valójában akkor pattant ki, amikor megkértem, tegyék közzé a világtalálkozó dokumentumait, és akkor a főszerkesztő ezeket lefitymálva írta meg a vita központját képező gondolatait. Az ügyet akkor lehet csak elfogadhatóan lezárni, hogyha a főszerkesztő nyilvánosan elismeri a tévedéseit, mert az eddigi megnyilvánulásaival sok embert felbosszantott Kolozsvárott és másutt is.

Botos László

Média-pálfordulás?

A kormányfőnek igaza lesz. A sajtó nálunk alapjában véve ellenzéki. Bár amikor annak idején erről beszélt, inkább az ellenkezője volt rá jellemző. Mostanában viszont mintha valamiféle média-pálfordulás játszódna le. A pirosszegfűs-kékmadaras hűség kezd a visszájára fordulni. Mind több helyen bírálják a kormányt. Még azok is, akik azelőtt tűzbe mentek volna érte, majd égetnivalóságukat óvatosabb kabinetpártfogolásra cserélték, miközben jól odamondogattak a szocialista–szabaddemokrata kormány ellenzékének.

Mi történt a médiával? Kitért a vörösből rózsaszínűre váltó hitéből?

Szó sincs róla. Nem keresztelkedett át, bárha színeváltozása csakugyan szembetűnő. Most már nem divat az ellenzéket leszólni. Nyilvánvaló tudniillik, hogy nem azért mennek nyomorúságosan a dolgok, mert az ellenzék rossz. Ezt persze nem a sajtó állapította meg, hanem a közvélemény. Alaposan megnehezítve a média felemás helyzetét: ha továbbra is mégoly óvatos kormánypárti marad, megcsappan a tábora, s ezt nem engedheti meg magának, hiszen már így sem lebecsülhető a vesztesége; marad tehát az úgynevezett mértéktartó bírálat, amely tulajdonképpen ebhasonlatot kíván: a kutyaugatás nem hallatszik az égig, főleg ha közben a derék négylábú barátságosan csóválja a farkát.

A sajtó jelenlegi „tárgyilagossága" úgy fest: éppúgy helyt ad a kormányszólamoknak, mint a kabinetkritikának, igaz, csak módjával bírál, nehogy félreértsék; mert azért nem tért ki az eredeti hitéből, s nem tagadja meg régebbi önmagát. A kormány szellemi reflexei ugyanúgy a pártállami rendben gyökereznek, amint a sajtó tekintélyes részéé, amely hasonlóképpen a rendszerváltás előtti időkből származik.

Ellenzékiségében tehát nem a meggyőződés, hanem a közhangulat ölt testet. De ez még rosszabb: ha netán sikerül eleget tennie ellentmondásos feladatának, akkor mind a kormány, mind a közvélemény be lesz csapva. A kabinet elhiszi, hogy alapjában véve mégiscsak jó úton jár, a közvéleménybeli feszültség pedig nem fenyeget robbanással, mert az ellenzéki köntöst öltő média kiereszti a gőzt.

Kettőjük közül melyikük csalódása a tragikusabb? Ki tudja. Annyi mindenképpen bizonyos, hogy egyik sem kerülhető el. Hacsak abból a bizonyos sajtókutyából nem lesz ellenzéki szalonna. Ám ez még képzavaros reménynek is nevetséges.

Veszprémi Miklós

Olaszország közvetíthet a mostari válságban

Zágráb döntéshozatal előtt

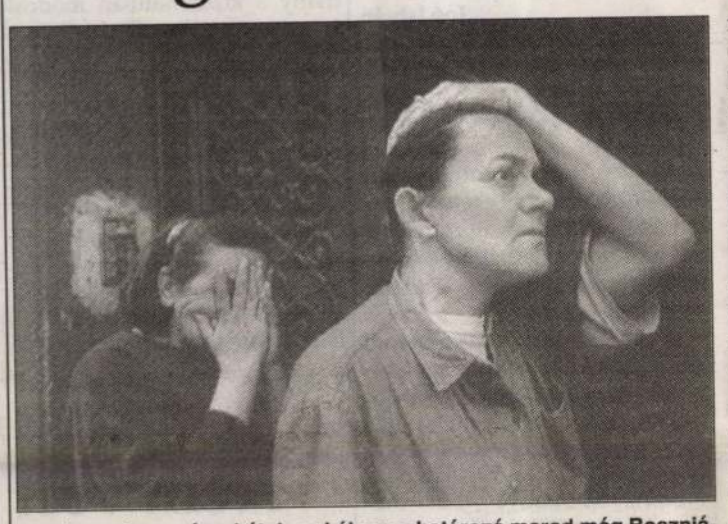

A gyász, a harag és a kétely sokáig meghatározó marad még Boszniában
FOTÓ: ARCHÍV

Horvátországi tudósítónktól:
A mostari helyzettel kapcsolatban Horvátországhoz intézett múlt heti „ultimátumnak" – *Tudjman* elnök minősítette annak – egyelőre nincs újabb fejleménye annál, mint hogy a horvát államfő Splitben kijelentette: „A horvát állampolitika legmagasabb szintjén foglalkozunk a napokban ezen európai körök és világtényezők legújabb ultimatív követelésével. Olyan döntést hozunk, amely a horvát állam, a bosznia-hercegovinai horvátság, Európa és a nyugati világ érdekében áll, de nem fogjuk megengedni, hogy Horvátországra nézve megalázó, érdekeivel ellentétes megoldásokat kényszerítsenek ránk."

A tegnapi horvát lapok szerint a hétfői római olasz–horvát külügyminiszteri találkozó eredménye, hogy Olaszország jóformán teljes egészében átveszi azt a szerepet, amit eddig a németek töltöttek be Horvátországnak az Európai Unióhoz, a nyugat-európai integrációhoz való törekvései képviselete terén. *Mate Granic* átadta Rómában az olasz–horvát barátsági és együttműködési egyezmény szövegtervezetét, és nincs kizárva, hogy az okmányt már *Lamberto Dini* szeptemberre esedékes zágrábi látogatásán aláírhatják.

Mostarral kapcsolatban Granic kifejtette: Horvátország szerint átmeneti megoldást kell találni arra az egy hónapra vagy valamivel hosszabb időre, amíg az alkotmánybíróság meghozza döntését a választások törvényellenességére tett fellebbviteli perben. Horvát részről ugyanis azt ajánlják, hogy a város az Európai Unió igazgatása alatt maradjon addig, a bosnyákok viszont követelik, hogy mindentől eltekintve válasszák meg a polgármestert és a városi önkormányzatot. Dini kijelentette: Olaszország azon lesz, hogy mindkét fél számára kielégítő megoldást találjon ebben a kérdésben.

A horvát kormány tegnapi sajtótájékoztatóján közölték, hogy *Matesa* miniszterelnök ma átnyújtja *Klein* tábornoknak, a horvát Duna-mente átmeneti közigazgatási testülete vezetőjének azt a horvát követelést, hogy az UNTAES ellenőrzése alatti területeken december derekán tartsák meg a választásokat. Elhangzott az is, hogy augusztus derekára megnyílhatna újra az udvari magyar–horvát nemzetközi határátkelőhely, amely a horvátországi háború kezdete óta zárva van.

Bencze Lajos

A külügyminiszteri találkozón Olaszország és Horvátország megegyezésre jutott a volt jugoszláv köztársaságban élő olasz nemzeti kisebbség helyzetének rendezéséről. Az ősszel aláírandó kisebbségvédelmi egyezmény a La Repubblica című lap értesülése szerint egyebek között azt tartalmazza, hogy a horvátországi Olasz Uniót ismerik el az olasz kisebbség törvényes képviselőjének. Zágráb lehetővé teszi, hogy az önálló Horvátország és Szlovénia megalakulása után az új országhatár által kettéosztott olasz kisebbség tagjai szabadon közlekedhessenek a két ország között. Az egyezmény újból megerősíti majd az olasz kisebbség eddigi jogait is. (MTI)

Budapesti megemlékezés Hirosimáról

Hazánk álláspontja és az atomfegyverek

Az idei Hirosima-emléknapot negyvenegy hazai és tizenhat nemzetközi alternatív tömörülés részvételével tartják meg augusztus 5-én Budapesten – hangzott el a szervezők tegnapi sajtótájékoztatóján. *Perneczky László*, az ALBA Kör ügyvivője elmondta: a hetedik alkalommal megrendezendő esemény ez évi jelszava: „Atomfegyvermentes Magyarországot!" lesz. Hazánkban ugyanis – noha jelenleg nem állomásoztatnak nukleáris tömegpusztító eszközöket – sem törvény, sem az alkotmány nem tiltja azok tárolását. A demonstrálók annak érdekében emelik fel hangjukat, hogy az új alaptörvény már tartalmazza ezt a kitételt. A résztvevők a Külügy-, a Honvédelmi Minisztérium, majd pedig a Parlament elé vonulnak, ahol céljaikat, elképzeléseiket tartalmazó petíciót adnak majd át – tájékoztatott az MTI.

A sajtótájékoztatón megjelent *Gyarmati István*, a honvédelmi tárca helyettes államtitkára is, aki azt ajánlotta: a közeljövőben a demonstráció szervezői és a szaktárca képviselői rendezzenek nyilvános vitát arról, miként lehetne a legjobban szavatolni Magyarország biztonságát. A hirosimai atomtámadás évfordulója ugyanis „túl gyászos esemény ahhoz, hogy politikai vitanappá nyilvánítsák".

India hajthatatlan Genfben

A tegnaptól folytatódott genfi leszerelési konferencián India meg fogja akadályozni az atomfegyverek globális betiltására vonatkozó megállapodás aláírását, amennyiben annak szövege nem tartalmazza az összes tömegpusztító fegyver meghatározott időn belül történő megsemmisítését – jelentette az ITAR-TASZSZ, az indiai külügyminisztérium jegyzékét ismertetve.

A dokumentum szerint a Genfben tárgyaló indiai küldöttség olyan utasítást kapott, hogy a konferencia résztvevőivel ismertessék meg India szilárd álláspontját. Eszerint a készülő megállapodás céljául nemcsak az atomfegyverek elterjedésének megakadályozását kell kitűzni, hanem a nukleáris arzenál globális megsemmisítését. Az újdelhi kormány úgy véli, hogy ha e kérdésben nem születik konszenzus Genfben, akkor a megállapodás tervezetét ugyenezen fórum résztvevőivel át kell dolgozni, vagy pedig az ENSZ-közgyűlés őszi ülésszaka elé kell terjeszteni. Ugyanezen szellemben nyilatkozott *Inder Kumar Gudzsral* indiai külügyminiszter is a Times of India című lap tegnapi számában. (MTI)

Rejtélyes repülők

láv orvoskutatók egy cso-
elszólította a belgrádi kor-
kérjen nemzetközi vizs-
boszniai Doboj város-
t rejtélyes megbetege-
ben, mert gyanújuk
zágban állomásozó
ipróbálták egy bio-
hatását az ottani
akosságon.
SZSZ tegnapi je-
július 15-én két
llt el kis magas-
felett, s valami-
anyagot szórt le.
később tömeges
et észleltek a
ztársaság nyu-
városban. So-
köhögőroha-
és fejfájás-
an jelentő-
betegek
tegségek

is felütötték fejüket, amelyek gyakorlatilag ismeretlenek voltak e tájon. Az orosz hírügynökség beszámolója szerint állítólag állatok váratlan elhullása és a növényzet károsodása is erősíti a belgrádi orvosok gyanúját.

A nemzetközi béketeremtő erők (IFOR) képviselői cáfolták, hogy bárminő kapcsolat lenne a doboji megbetegedések és a NATO-gépek manővere között – írta az orosz hírügynökség.

A boszniai szerb kormánypárt és az úgynevezett ellenzék szinte kivétel nélkül egyetértett a lényeges politikai kérdésekben – így Karadzsics és Mladics sorsáról is – azon a pártközi tanácskozáson, amelyet Banja Lukában tartottak meg – közölte tegnap az Alternatív Tájékoztató Hálózat nevű boszniai sajtóügynökség. (MTI)

„Friss" demokratákból álló kormány alakult Mongóliában. Az utóbbi 75 évben először a kommunisták egyetlen miniszteri poszthoz sem jutottak – jelentette tegnap a Reuter ulánbátori parlamenti forrásokra hivatkozva.

Ellenállnak a „földalatti papok"

Újraszentelési viták a cseh katolikus egyház soraiban – Kemény bírálat

A cseh püspöki konferencia újabb nyílt felhívással fordult a kommunista Csehszlovákiában működött úgynevezett földalatti egyház papjaihoz, hogy fejezzék be illegális, a katolikus egyház szabályaival ellenkező tevékenységüket, szabaduljanak meg a múlttól, és békéljenek meg az új helyzettel – jelentette be a cseh katolikus püspökök szóvivője, *Miroslav Fiala*. A dokumentum hangsúlyozza, hogy mindazok az egyházi személyek, akiket a hatvanas és a hetvenes években illegális körülmények között szenteltek fel, most a Vatikán döntése értelmében lehetőséget kapnak arra, hogy a felszentelést hivatalosan is megismételjék.

Fiala beismerte, hogy számos „földalatti pap" elutasítja az újraszentelést, ami miatt éles vitában állnak a hivatalos egyházi méltóságokkal, főként *Miroslav Vlk* prágai érsekkel.

A cseh katolikus egyház hivatalos feje az Il Regno című vatikáni hetilapban nemrég keményen bírálta az egykori földalatti szervezeteket, mert szerinte számos esetben nem tartották be az egyház előírásait. A bírálat heves, elutasító reakciókat váltott ki Csehországban. A rendelkezésre álló adatok szerint a volt Csehszlovákiában a hatvanas évektől működő földalatti katolikus egyház mintegy 200 személyt szentelt pappá, illetve 28 papot püspökké. A papok között majdnem egy tucat nő is található, s a férfiak közül több mint harminc nős. Mindez ellenkezik a katolikus egyház szabályaival.

A cseh püspöki konferencia most a nős római katolikus papoknak felkínálta azt a lehetőséget, hogy térjenek át a görög katolikus hitre, amely engedélyezi a nősülést. Az érintettek többsége ezt elutasítja.

Az MTI által idézett nyilatkozatában a szóvivő leszögezte: az egyház megérti, hogy az illegalitásban felszentelt papok Krisztus ügyét kívánták szolgálni a nehéz körülmények között is, és munkájukat nagyra becsüli. Nem kívánja őket kiközösíteni, de tevékenységük törvényesítése az egyházi normák szerint feltétlenül szükséges.

Forró ősz előtt az ország?

Szakszervezeti vezetők nyilatkozata – „Emberszabásúbb" gazdaságpolitikát akarnak kikényszeríteni

Folytatás az 1. oldalról

Szabó Endre, *a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma elnöke:*

– Annyi bizonyos, hogy a szokottnál is izgalmasabb ősz elé nézhetünk, biztosan nem marad el a vita- és konfliktusözön. A költségvetési szféra érdekeit tekintve igen sok a kételyünk, például az idei bérmegállapodás teljesítésével kapcsolatban. Elsősorban a 19,5 százalékos közalkalmazottibér-emelés problémájára gondolok. Ugyanakkor a már megjelent, a jövő évre vonatkozó költségvetési irányelvek számos eleme is riasztó, elfogadhatatlan. Mindössze hat százalékkal növelnék például a költségvetési intézmények központi támogatását, miközben 17-19 százalékra tervezik az inflációt? Csak ott lesz béremelés, ahol további létszámcsökkentést hajtanak végre? Ha a kormány felrúgja az idei bérmegállapodást, s ha a jövő évi gazdaságpolitikai, költségvetési elgondolások nem változnak meg érdemben, ezek várható következményeivel az intézmények működésére s a bérek, a nyugdíjak alakulására nézve, akkor ismét igénybe kell venni a radikálisabb módszereket. Ha nem juthatunk egyezségre az önkormányzatokkal s a kormánnyal, amely netán megszegné a tavaly márciusi hároméves megállapodást is, a részben kipróbált eszközök mellett esetleg a sztrájk és a komolyabb megmozdulások sem elképzelhetetlenek.

Fócze Lajos, *az Autonóm Szakszervezetek elnöke, a hat ÉT-beli szakszervezeti tömörülés soros elnöke:*

– Tárgyalási szinten biztosan forró lesz az augusztus vége és az ősz. Ezektől azt reméljük, hogy a senki számára nem elég jó, de mindenkinek végső soron kielégítő, valódi kompromisszum megszületik. Az autonómok azt vallják, a tárgyalás a sztrájknál alapvetőbb eszköz. Csak augusztus végén, szeptember elején lesz látható, hogy a 95 végi, 96 eleji megállapodások miként valósultak meg a versenyszférában és a közalkalmazottak, köztisztviselők világában. A reálbérek szintje és az infláció mértéke mellett igen kíváncsiak vagyunk arra, mi történt a privatizációs bevételekkel, illetve milyen technikával történik manapság a Magyar Nemzeti Bank és a Pénzügyminisztérium közötti elszámolás. Az itt várható ÉT-beli csatákon túl ezen az őszön kell erőfeszítéseket tenni a munkavállalók és a nyugdíjasok érdekében a társadalombiztosítás költségvetése, a nyugdíjkorrekció és a szociális ellátás tekintetében is. A jövő évi új bérrendszerről előbb kellene – pozitív értelemben – dönteni az 1997-re vonatkozó bértárgyalásoknál, azoknak azonban eredményre kell vezetniük, mielőtt a költségvetési tervezet napvilágra kerül.

Nagy Imre, *a Munkástanácsok Országos Szövetségének alelnöke:*

– Biztos, hogy nem a hivatásos meteorológusoktól függ, milyen lesz a vénasszonyok nyara. A kormány tett bizonyos ígéreteket a szakszervezeteknek, amelyek beváltása – legalábbis – késik. A közakarat megjelenésére várunk, „gőzleeresztő" műsorokat, egyes közéleti személyiségek megdicsőülését szolgáló demonstrációkat vagy kamikázeakciókat nem tervezünk. Ez nem zárja ki azonban annak lehetőségét, hogy a többi szakszervezeti konföderációval összehangoltan nyomást gyakoroljunk a kormányra a megállapodások megtartása és a jövő évi gazdaságpolitika „emberszabásúbb" tételére. A szakszervezeteknek végre együtt kellene fellépniük, ami csak akkor lehetséges, ha mindegyik tömörülés észre vesz bizonyos kívülről jövő, megosztó törekvéseket. Az Érdekegyeztető Tanács tervezett átalakítására gondolok, amely kiszoríthatna némelyeket a munkavállalói oldal képviseletéből...

Joó István

Dologtalan munkanélküliek

Egyik kisvárosunk önkormányzatánál volt dolgom a tél folyamán, s megütközve tapasztaltam, hogy míg az épületben hosszan kígyózó sorban várakoztak a városka polgárai – köztük nem egy derék férfiember – a kiosztandó szociális segélyekért, a polgármesteri hivatal előtt a bordásra fagyott járdán csupán egy vézna asszonyka, a hivatal takarítója küzdött súlyos hólapátjával a nyaktörő akadállyal.

De nem csupán a hivatal előtti járdaszakasz, a kisváros egész központja havas, latyakos és járhatatlan volt. Furcsálltam a dolgot, s meg is kérdeztem a polgármestert: miért nem állítanak be a kevés számú takarító mellé néhány segélyért folyamodót? Önszántából egyik sem jön, kötelezni őket erre pedig nem lehet, törvény tiltja – válaszolta a polgármester.

Igazságtalan törvény – hümmögtem magamban, hogy a városnak kötelessége segíteni a bajbajutottakon, amikor viszont az önkormányzat kerül bajba, rajta nem segítenek, legalább ezek a kényszerűen dologtalan férfiak.

Efféle gondolatok másnak is eszébe juthatott, ugyanis a kormány a közelmúltban módosította a szociális ellátásról és a munkanélküliek foglalkoztatásáról szóló törvényt oly módon, hogy ez év szeptember 30-tól csak azok a munkanélküliek kaphatnak jövedelempótló támogatást, akik legalább 90 napig munkavégzést tudnak igazolni.

A törvénymódosítást követően új feladataikhoz és megváltozott lehetőségeikhez igazodva az önkormányzatok munkához láttak, hogy az új helyzetnek megfelelően szervezzék meg úgy a támogatások, mint a közmunkák rendjét.

Első lépésként elkészítették a jövedelempótló támogatásban részesülők névsorát, illetve felmérték a felajánlható álláshelyeket, s erről értesítették az érintetteket. Felhívták a figyelmüket arra is, hogy a megváltozott rendelet értelmében, amennyiben nem tudják igazolni, hogy 90 napot közmunkával töltöttek, úgy nemcsak az ezért járó pénztől, de fél évig a havi 9600 forintos jövedelempótló támogatástól is elesnek.

Hozzáláttak tehát a munkához, és elkeseredtek. Elkeseredtek, mert míg nem szűnünk panaszkodni velük és miattuk, a munkanélkülieknek a jövedelempótló rendszerből való kizárása a jelek szerint épp a munkanélkülieket érdekli a legkevésbé. Az önkormányzatok által felajánlott munkahelyekre közel felük nem is jelentkezett.

Én nem tudom, ezek után érdemesek-e további aggodalmunkra és együttérzésünkre? További kérdés: ha ezekre a pénzekre nincs szükségük a munkanélkülieknek, vajon miből élnek?

És nemcsak mi, a „közvélemény" csalódtunk, de alighanem csalódottak az önkormányzatok is, akik a közhasznú munkavégzés megnövekedett lehetőségeitől várták, remélték a települések, a kerületek önkormányzati tulajdonú ingatlanainak takarítását, a közparkok és közutak megtisztítását, a lomtalanítási munkák elvégzését, az iskolák és óvodák nyitás előtti kitakarítását, netán télen a hó- és jégbordák eltakarítását.

P. T.

Reform helyett fogyókúra

Az MSZP frakciója – mint arról tegnapi számunkban beszámoltunk – az államháztartási reform késlekedésével kapcsolatban kritikát is megfogalmazott, a költségvetés jövő évi alakulását illetően bizakodó volt. *Burány Sándor* frakcióvezető-helyettes pedig úgy nyilatkozott: ésszerű fogyókúrára van szükség a közkiadások tekintetében, s utalt rá, a stabilizáció sikere is ezen múlik.

Bogár László parlamenti képviselőt, a Magyar Demokrata Néppárt gazdasági szakértőjét arról kérdeztük: a kormányzati koncepcióban felvezetett „fogyókúrás" elemek valóban előmozdíthatják-e az eddig inkább csak szóban hangoztatott stabilizációs erényeket? A legsúlyosabb hibája a koncepciónak, hogy éppen az nincs benne, amiről szólna: a koncepció. Az MSZP frakcióülése utáni nyilatkozatokból úgy látja, ismét szlogenszinten folytatódik a gazdaság sokat emlegetett „rendbetétele".

Tetszetős lépés lehet például a gazdaságpolitikában járatlan tömegek számára, hogy a központi adminisztrációt 20 ezer fővel fogják csökkenteni. Hogy ez a költségvetési összvolumen szempontjából milyen jelentéktelen megtakarítás, azt két számadat jól szemlélteti: a teljes államadósság 5 ezer milliárd forint, az államháztartás teljes kiadása pedig 3 ezer milliárd. Ez a stabilizációsnak beharangozott tétel még az 1 százalékot sem éri el, csupán ezredekben számolható.

Pénztárosi szemléletet tükröz tehát a tervezett lépés, és ha ehhez hozzávesszük, hogy az elbocsátások szervezetileg kaotikus állapotokat okozhatnak, akkor könnyen belátható, az amúgy sem magas színvonalú ellátásban további színvonalcsökkenés várható.

– A reálbércsökkenés megállítása reális kormányzati terv?

– A rendelkezésre álló adatok és a költségvetési irányelvek közzétett részletei alapján 1997-re az előző három év összesített reálbércsökkenése el fogja érni a 20 százalékot. A kormányzatnak ezzel kellene szembenéznie, hiszen ebben a prognosztizált adatban még nincs is benne a burkolt reáljövedelem-csökkenés. A kórházbezárások, a kórháziágyszám-csökkentés, az alkalmazotti létszám csökkenése ugyanis mind-mind a lakosság természetben kapott juttatásait rövidítik meg, így jövedelmének értéke a kormányzati lépések következtében tovább fogyatkozik.

– Nincs tehát szükség az államháztartás megreformálására?

– Éppen ellenkezőleg. Csakhogy a kormány a stratégiai lépések helyett folytatja a toldozást-foldozást. A sokat emlegetett Bokros-csomag is csak egyké makrogazdasági intézkedés erejéig volt hatékony, a többi értelmetlen lakossági zaklatásnak bizonyult. Ezek a fogyókúrás beavatkozások csupán arra jók, hogy az eddig még úgy-ahogy működő rendszereket teljesen szétzilálják.

Megyeri Dávid

Lezsák a határra készül

Tegnap megszületett a megállapodás *Lezsák Sándor,* az MDF elnöke „valóságnéző" programsorozatának folytatásáról *Kiss Kálmán* vezérőrnaggyal, a Határőrség Országos Parancsnoksága rendészeti főigazgatójával.

A rendőrség és a tűzoltóság után a mostani hétvégén, szombatról vasárnapra virradó éjjel a három szomszédos országgal – Ausztriával, Szlovéniával és Horvátországgal – közös határszakaszt keresi majd fel a politikus. A program szombaton délután öt órakor kezdődik Szombathelyen, innen Szentgotthárdra, Rédicsre, majd Letenyére vezet az út. A cél ugyanaz, mint a másik két testületnél: az élet- és munkakörülmények alapos megismerése.

A határőrökhöz Zalalövőről érkezik az MDF elnöke: a „rendkívüli szolgálat" előtt elindul ugyanis 1100 kilométeresre tervezett millecentenáriumi kerékpártúrájára. Az első szakaszban – holnaptól kezdve – Zala megye kistelepüléseit járja végig Lezsák Sándor.

(ha)

A Fidesz az Interneten

A Fidesz-Magyar Polgári Párt minden alapdokumentuma hozzáférhető lesz ezután az Internet hálózaton – jelentették be tegnap.

Szájer József frakcióvezető az Internetben rejlő hallatlan információs lehetőségeket ecsetelte, és felmérésekre is hivatkozott: a műszaki értelmiség mind nagyobb hányada informálódik az Internet-hálózaton, és a fiatal generáció körében is mind közkedveltebb a nemzetközi szolgáltatás. A Fidesz főként angol és német nyelven teszi közzé a róla szóló adatokat, és egész sor olyan információval szolgál, amely eddig csak hosszas könyvtári keresgéléssel volt esetleg hozzáférhető. Így az alapító nyilatkozattól kezdve a részletes önéletrajzokon keresztül a párt vezető politikusainak alakulásuk óta elhangzott beszédeiig mindenki kedvére kalandozhat a Fidesz múltjában, jelenében, s így jövőjében, de a Fidesz közreadja önálló újságját, hírlevelét is. A Fidesz Internet-száma: www.fidesz.hu

M. D.

● A csaknem egy éve tartó felújítási munkálatok végeztével ma átadják a II. kerületben lévő hajdani zarándokhelyet, a Szentkutat, falán a Mária gyermekével című domborművel.

A Budapest Galéria cáfol

Nem volt határidő – vagy mégis?

Július 25-i számunkban *Nagy Imre-emlékhely hitelben* címmel arról írtunk, hogy az emlékhely építésében részt vett vállalkozók elvégzett munkájukért mindmáig nem kapták meg a teljes munkabért, holott a szerződésben rögzített határidő már jó ideje lejárt. *Zsigmond Attila,* a megrendelő Budapest Galéria igazgatója ezzel szemben azt mondta – idézzük –: a megállapodás nem tartalmazott semmiféle határidőt.

A két, egymásnak ellentmondó véleményt követően megnéztük a szóban forgó megállapodást, amiből viszont kiderült, hogy mégiscsak volt határidő. Ezt az észrevételünket is beleírtuk a cikkbe...

A megjelenést követően a Budapest Galéria gazdasági igazgatója, *Pogonatos Miklósné* helyreigazítási kérelemmel kereste meg szerkesztőségünket. Érvelése szerint miután már a szerződés aláírásakor mégiscsak nyilvánvaló volt, hogy a határidőig nem tudnak fizetni (tehát volt határidő – *A szerk.*), született a megállapodásnak egy melléklete. Ennek 5. és 6. pontjában ez áll: „5. A Megrendelő minden kifizetését a Kuratóriumtól kéri. A késedelmes fizetés következményeit csak a neki felróható esetben vállalja. 6. A szerződés csak a jelen mellékletben foglaltak figyelembevételével érvényes."

Miután mi az igazgatónak mindössze egyetlen mondatát („*A megállapodás nem tartalmazott semmiféle határidőt*") cáfoltuk, a helyreigazítási kérelem értelmezhetetlen. Határidő ugyanis volt, lám még a hivatkozott melléklet is szót ejt „késedelmes fizetés"-ről.

Az már egy másik kérdés, hogy a késést ki kinek rója fel és miért. De ez már legyen az ő dolguk.

P. G.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Pesterzsébeti Polgármesteri Hivatal komplex pályázatot hirdet a Budapest Fővárosi Kerületek Földhivatalnál vezetett ingatlan-nyilvántartásában 9262. sz. tulajdoni lapon, 179 965 hrsz. alatt feltüntetett, XX. ker. önkormányzat tulajdonát képező Török Flóris u. 227–229. sz. alatti iskolaépület.

1. elidegenítésére,
– kihirdetési ár bruttó 176 184 500 Ft
(Elsőbbséget élvez az a pályázó, aki egy összegben, készpénzben fizet.)
2. bérbeadására,
– egyszeri használatbavételi díj összege: 500 000 Ft +25% áfa
(határozatlan időre szóló bérleti szerződés)
– bérleti díj: 10 800 Ft/nm/év + áfa
3. közös hasznosításra.

A beérkezett pályázatok közül a fenti sorrendben választja ki az önkormányzat a számára legkedvezőbb ajánlatot tevő pályázat nyertesét, amennyiben a feltételeknek megfelel.
Az ingatlan területi adatai:
– telek területe: 7143 nm
– pinceszintek területe: 830 nm
– oktatási szintek: 2641 nm
A pályázatok benyújtásának határideje: 1996. augusztus 22. déli 12.00 óra (A pályázat leadása zárt borítékban történik.)
Több pályázó esetén a versenytárgyalás időpontja: 1996. augusztus 27-én 10.00 órakor lesz.
Helye: Városháza (Bp. XX., Kossuth L. tér 1.), nagyterem.
A versenytárgyaláson való részvétel feltétele, hogy a pályázó 300 000 Ft bánatpénzt az önkormányzat számlájára befizet, és a befizetést igazoló csekket a versenytárgyaláson bemutatja.
A pályázat feltételeiről felvilágosítást ad (műszaki dokumentáció és csekk átvehető) a polgármesteri hivatal vagyongazdálkodási osztályán ügyfélfogadási időben Tóth Csaba (Bp. XX., Kossuth L. tér 1. II. em. 90. szoba). Tel.: 283-0640/188 mellék.

Pótfelvételi és kétszakos nulladik évfolyam a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán

A PÓTFELVÉTELIRE AUGUSZTUS 2-IG LEHET ÍRÁSBAN JELENTKEZNI
– angol nyelvtanári (főiskolai),
– német nyelvtanári (főiskolai),
– kommunikáció (újságírás) szóbeli beszélgetésből álló alkalmassági vizsga,
– ógörög (írásbeli latinból),
– szociológia (felvételi történelemből és matematikából),
valamint a Felsőoktatási Felvételi Tájékoztatóban megjelent szakokra.
A felvételi a középiskolai tananyagra épül. Csak szakpárra történő jelentkezést tudu elfogadni. A szakok szabadon párosíthatók, de két nyelvtanári szak nem párosítha
Tájékoztatás: PPKE BTK Tanulmányi Osztály, 2081. Piliscsaba, Egyetem u. 1.
Telefon: 26-375-375, (1-138-4040).

Kétszakos nulladik évfolyam

Jelentkezni magyar, történelem, angol, német, olasz, francia, spanyol, latin, ógör szociológia és kommunikáció (újságírás) szakra lehet. A záróvizsgát legjobban t felvételt nyerhetnek a Karra, a többiek újabb egy évig folytathatják a programot, egyetemi előkészítőt, az egyetemi tanulmányok részét képező általánosan köte alapozó tárgyakat és nyelvtanulást tartalmaz heti 21–28 órában. Diákigazolván
Tandíj: 39 000 Ft/félév.
Jelentkezési határidő: szeptember 12.
Tájékoztatás: a (26)-375-375 számon vagy felbélyegzett boríték megküldés PPKE BTK Oktatási Központ, 2081 Piliscsaba, Egyetem u. 1.

. ÉS TELEVÍZIÓMŰSOROK

13.15 A temetés. Carlos Fuentes elbeszélése **13.45** Időjárás- és vízállásjelentés **14.00** Kabarécsütörtök **17.03** Petőfi-délután **19.03** Észkerék **19.30** Enciklopédia **20.00** A Deep Purple együttes összes lemeze **21.03** Manapság... **21.10** Állomáskereső **21.15** Petőfi-kabaré **21.15** Körös-körül zene **22.30** Jazzlista **23.03** Sporthíradó **23.10** Ennyi...

TV 1

5.40 Gazdatévé **6.00–9.00** Nap-kelte **9.00** Tízórai. Benne: **9.10** Kaliforniai álom. Amerikai tévéfilmsorozat. 65/31. **11.00** Marienhof. Német tévéfilmsorozat. 52/22. **12.00** Hírek, időjárás **12.05** Üzlet délidőben **12.25** Welcome to Hungary! Angol nyelvű gazdasági magazin **12.55** Telepakk **15.00** Hírek, időjárás **15.00** Segítség! Mentálhigiénéről mindenkinek **15.20** Repeta. Irodalom **16.00** Hírek, időjárás **16.05** Zöldbéka **16.30** Topmodell. Brazil tévéfilmsorozat. 180/143. **17.00** Kapcsolj be! **17.30** Kormányváró **17.55** Az utódok reménysége. A zsidó hitközségek műsora **18.15** Üzlet. Gazdasági információk **18.30** Hogy is van ez? **19.00** Gyereksarok **19.15** Naprakész **19.30** Híradó **19.55** Időjárás, reklám **20.01** Telesport **20.15** MC. Magyarok Cselekedetei **20.25** Kisváros. Kazettahamisítás **21.05** Valencia-rejtély. Tévéfilm **22.45** Hűség és árulás. Az amerikai gengszterizmus története. Amerikai dokumentumfilm **0.15** Híradó **0.20** BBC-Híradó

TV 2

7.55 Műsorajánlat **8.00** Közvetítés a parlament üléséről **15.35** A vállalkozás szenvedélye. V/5. **16.00** Repeta – Kötelező olvasmány. James Burke rendhagyó gondolatai a változásról. Angol dokumentumfilm-sorozat. X/10. **16.50** Napjaink **17.00** Natura magazin **17.30** TOP-40 **18.00** Körzeti híradók **18.15** Körzeti magazinok **19.05** MacGyver. Amerikai tévéfilmsorozat. A gyilkos **20.00** Pünkösd a Hit Gyülekezetében. Riportfilm **20.15** Zene, zene, zene **21.00** Híradó **21.10** Környezetünk hírei **21.15** Kriminális **21.45** Múzsa **22.00** Objektív **22.25** Időjárás, reklám **22.30** **22.30** Lapzárta **22.35** Sportműsor **23.40** Az alku. Német film **1.20** MC Magyarok Cselekedetei (ism.)

DUNA TV

8.00–12.00 Képes krónika **12.00** Lapozó **12.20** Régiók **13.00** Esti kérdés (ism.) **13.15** Emlékképek – régi híradók **13.30** A nagy csaták. Francia dokumentumfilm-sorozat **15.05** Turay Ida filmjeiből. Janika. Magyar filmvígjáték **16.20** A zene arcai **17.00** Ahol az ember figyel a szomszédjára **17.30** Mese **18.00** Híradó **18.15** Don Quijote. Spanyol tévéfilmsorozat. V/5. **19.15** Cseppek varázsa. III/2. **20.05** Váltó. **20.45** Esti kérdés **21.00** Híradó **21.15** Sportpercek **21.25** Színházi Élet (ism.) **21.55** Az első száz év – Ermanno Olmi. Körülmény. Olasz film **23.30** Szatelitháború. Angol dokumentumfilm. III/3. **0.10** Vers. Balassi Bálint: Adj már csendességet. Elmondja: Papp Zoltán. Hírújság

HBO

16.30 Taz-mánia. Amerikai rajzfilm **17.00** Alf. Amerikai minisorozat **17.30** Spionfióka. Amerikai akciófilm **19.05** Falcon Crest. Amerikai tévéfilmsorozat **20.00** Holdfényes éjszakán. Amerikai romantikus filmdráma **21.30** Elbűvölve. Amerikai filmdráma **23.10** Veszélyes elemek. Amerikai krimi **0.45** Playboy. Erotikus ábrándozások

SZÍV TV

0.00, 4.30, 9.30, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00 és **15.00** Szív TV képes magazin **0.30, 11.30, 13.30, 15.30, 16.05, 19.30** és **23.30** Kereskedelmi műsor **9.00** Prima torna hölgyeknek **12.30** Family album **14.30** Vállalkozók magazinja **16.00** Műsorajánló **16.30** Extrém **17.00** Torna **17.30** Kojak. **18.30** Gyermekmozi **19.00** Hétpróbás **20.00** Balatoni évadnyitó **20.30** Mozdulj! **21.00** Kisvárosi igazság. Amerikai film **23.00** A hónap szépe. Május. (ism.)

ATV 47

5.30–8.30 Szerda esti műsor ismétlése **19.00** Műsorismertetés, hírek **19.05** Mese gyerekeknek **19.15** Táncnézőben **20.00** Los Angeles-i harcosok. Amerikai film **21.50** Mondjuk a magunkét... **22.30** Klippercek **22.45** Valóságos mondák **23.10** A sebesség túlélői

SPEKTRUM TV

18.00 A Manaslu meghódítása **19.00** A mi természetünk. 25. rész **20.00** A múlt nyomában. 21. rész **20.30** X-repülők. 2. rész **21.00** Harc az olajért

EUROSPORT

11.00 Tenisz **18.30** Olimpiai magazin **19.00** Labdarúgás **20.45** A sebesség világa **22.00** Tenisz **23.00** Golf **0.00** Vitorlázók magazinja **0.30** Tenisz

SUPER

17.30 Financial Times **18.00** ITN-világhírek **18.30** Ushuaia **19.30** Selina Scott talkshow-ja **20.30** NBC-hírmagazin **21.30** ITN-világhírek **22.00** Sport **23.00** Jay Leno-show

RTL

17.00 Kockázat **17.30** Egymás közt. Német szappanopera **18.00** Jó estét! **18.30** Exkluzív **18.45** Híradó **19.10** Vigyázat, robban! **19.40** Jó idők, rossz idők. Német szappanopera **20.15** Dr. Stefan Frank. Német kórházsorozat **21.15** Városi klinika. Német kórházsorozat. **22.15** Magnum. Amerikai krimisorozat **0.00** Híradó **0.30** A Cheers bár. Amerikai vígjátéksorozat

JÚNIUS MÁR JAVÍTHAT A REKORDLISTÁN

Kapitális halak kenyeit keressük

VARGA TAMÁS szobrász

75 ÉV UTÁN ÚJRA: SPORTTÖRVÉNY

Kuncze szigorúan spórol

A parlament várhatóan még a nyári szünet előtt dönt a sport igazgatásáról és vagyoni kérdéseiről szóló törvénytervezetekről, s ha elfogadja, 75 év után ismét törvény rendezheti a sport ügyeit – mondta Kuncze Gábor belügyminiszter szerdán Budapesten.

A sport vagyoni helyzete rendeződhet azáltal, hogy a tervek szerint az egyes sportlétesítményeket jelenlegi használóik tulajdonába adnák. A Teve utcai új ORFK-központ jövő évi befejezéséhez, illetve az épület berendezéséhez a kormány plusz kétmilliárd forintot adott. A miniszter hangsúlyozta, hogy szigorúan figyelemmel kíséri a beruházást, s az általa indokolatlannak tartott kiadásokat letiltja, mivel nem szeretné, ha a vidéki fejlesztésektől elvonnák a pénzt.

Kuncze másként szabályozná az országgyűlési képviselők mentelmi jogát, lehetővé tenné ugyanis, hogy lefolytassák a büntetőeljárásokat az egyes ügyekben, hogy a gyanú árnyéka ne vetődjön az adott képviselőkre.

EZ TÖRTÉNT A TISZTE

Napirendei

Az Országgyűlés a közoktat sának általános vitájával ke felsőoktatási törvénymódosi folytatódott a polémia az alk

Nagy vitát váltott ki ellenzék és a koalíció között a Házszabály-módosításra benyújtott határozati javaslat. A kormánypárti szónokok elsősorban a napirenden kívüli felszólalások szabályozásáról fejtették ki véleményüket. Többen leszögezték: véleményük szerint a joggal való visszaélés, amikor bárki országos érdekekre hivatkozva saját imázsa építésének szolgálatában sokadrangú ügyekkel köti le a parlamentet, és lefoglalja a televíziós

Utolsó simítások

A Nagy Imre-szobor avatására június 6-án kerül sor Budapesten, a Vértanúk terén. A szoborhoz egy tízméteres híd tartozik, amely egy medence felett fog átívelni. A Budapest Galéria által kiírt pályázat nyertese Varga Tamás szobrászművész jelenleg az utolsó simításokat végzi alkotásán.

TÁMOGATÓK / SPONSOREN SIND / SPONSORS :

A-tól Z-ig SZOLGÁLTATÓ IRODA, CSONGRÁD
BOLDOGH FERENC ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ, BAKS
CSONGRÁDBOR KFT, CSONGRÁD
FERENTZI ANDRÁS TEHERFUVAROZÓ, CSONGRÁD
LVM ART BT, CSONGRÁD
MURÁNYI AUTÓKERESKEDÉS, CSONGRÁD

TISZAI GALÉRIA

MEGHÍVÓ / EINLADUNG / INVITATION

A *Tiszai* GALÉRIA Kft TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT

VARGA TAMÁS

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA, MELYET

MATYIKÓ-SEBESTYÉN JÓZSEF

KÖLTŐ

NYIT MEG 1997. OKTÓBER 20-ÁN HÉTFŐN 16 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: 1997. NOVEMBER 22-IG

HÉTFŐ - PÉNTEK: 9-12 ÉS 13-17; SZOMBAT: 9-12 ÓRÁIG

BELÉPÉS DÍJTALAN

Tiszai GALÉRIA Kft CSONGRÁD, DÓZSA GYÖRGY TÉR 4.

TEL./FAX: 63/482-210

DIE *Tiszai* GALERIE LÄDT SIE UND IHRE FREUNDE HOCHACHTUNGSVOLL ZUR AUSSTTELLUNG

BILDHAUER

TAMÁS VARGA

DIE VON

JÓZSEF MATYIKÓ-SEBESTYÉN

DICHTER

AM MONTAG DEN 20. OKTOBER 1997 UM 16 UHR ERÖFFNET WIRD.

DIE AUSSTELLUNG IST BIS ZUM 22. NOVEMBER 1997

VON MONTAG BIS FREITAG 9-12 BZW. 13-17 UHR,

AM SAMSTAG 9-12 UHR ZU BESICHTIGEN.

DER EINTRITT IST KOSTENLOS

Tiszai GALÉRIA Kft CSONGRÁD, DÓZSA GYÖRGY TÉR 4.

TEL./FAX: 63/482-210

THE GALLERY *Tiszai* LTD RESPECTFULLY INVITES YOU AND YOUR FRIENDS TO THE EXHIBITION OF THE

SCULPTOR

TAMÁS VARGA

WHICH IS GOING TO BE OPENED BY

MR. JÓZSEF MATYIKÓ-SEBESTYÉN

POET

AT 4 P.M. ON MONDAY 20TH OKT 1997.

THE EXHIBITION CAN BE VISITED UNTIL 22TH NOV 1997

MONDAY-FRIDAY: 9-12 A.M. AND 1-5 P.M. SATURDAY: 9-12 A.M.

NO ADMISSION FEE

Tiszai GALÉRIA Kft CSONGRÁD, DÓZSA GYÖRGY TÉR 4.

TEL./FAX: 63/482-210

rult. Még az év elején történt, hogy fölkértük Kocsán Lászlót és Kuli Orsolyát, hogy segítsenek művészeti munkánkban. Róluk annyit kell tudni, hogy a jászberényi népi együttesben táncolnak, vagyis mindketten ott dolgoznak. Mindketten a népművésze`t ifjú mesterei, Martin György-díjas táncosok, aranygyűrűs, illetve -sarkantyús tácosok. Amikor januárban eldöntötte az együttes,

Mi történt még el... az évben az együttessel?

– Hadd térjek vissza augusztus 20-ához! Az Alkotói díjjal járó pénzösszeget is a nagykállói fellépésünkre használtuk fel. Azt hiszem, ez dupla öröm. A megye is, a város is láthatja, hogy nem érdemtelenül pazarolta ránk jóindulatát, nem hoztunk szégyent azokra, akik mellénk álltak. Ez a nagykállói három díj, azt hiszem, önmagáért beszél.

odavalósi és a lelke egy darabja még mindig ott van. S úgy gondolja: az együttes méltó arra, hogy eljussunk oda, ahol ő született...

● ***Hol van ez a hely és mi a neve?***

– A település neve: Alekszandrovac, s a Szerb-hegységben található.

● ***Az ajándékozó kísérte el az együttest?***

– Nem jött velünk. A polgármester úr és felesége kí-

dott egybe. Terveink vannak: szüleinknek bált akarunk rendezni. Másképpen akarunk ott bemutatkozni! November 28-án, pénteken lesz ez. Hogy mi lesz ott, az legyen meglepetés. S még valamit szeretnénk közhírré tenni: december 20-án lesz a karácsonyi gálaműsorunk. A harmadik! Jövőre pedig egy új fesztiválon szeretnék újabb sikerre szert tenni.

B. Gy. Gy.

tettek oly lázas gyorsasággal a csongrádi benzinkút közelében, a szegedi és szentesi út találkozásánál, s a messziről szembetötlő – a tájba ugyan nem illő – kéktető alatt mivel is foglalkoznak.

Új színfolttal bővült a csongrádi szolgáltatások palettája, ugyanis megnyílt a Sika Trans Kft. szolgáltatóháza, ahol a Hyundai gépjárművek minden típusát megtalálhatják az érdeklődők, vagyis a személygépkocsiktól kezdve a terepjárókon át a haszongépjárművekig.

Mint megtudtuk: foglalkoznak gumiabroncs-szereléssel és -értékesítéssel is. Kedvező árakkal, teljes körű választékkal várják a vásárlókat.

Szolgáltatásaik körébe tartozik természetesen a Hyundai gépjárművek garanciális és garancián túli, valamint más típusú járművek szervizelése.

● ***Termőre fordultak a szilvafák***

Pálinka - törkölyből is

● **Munkatársunktól**

A jó pálinkának évjárata van. Az idei pedig a jobbak közé tartozik. A csongrádi szeszfőzde üzemeltetője, Borbély János szerint – aki kilenc éve főzi a bódító nedűt – az idei lesz az egyik legjobb.

Az idén döntően szilvából készítettek cefrét a gazdák. A szilvának ugyanis a szezonban – még felezetten sem – nem volt megfelelő az átvételi ára. A kedvező időjárásnak is köszönhető, hogy egy hektoliternyi szilvacefréből akár 12 liternyi pálinkát is lehet főzni.

A vállalkozó tapasztalata szerint gyümölcsből ebben az évben azok közül készítenek sokan cefrét, akik kárpótlás útján jutottak földterülethez, s a két-három éve telepített fáik most fordultak termőre. Közülük többen még soha nem készítettek cefrét. Pedig a jó pálinka egyik titka a jó cefre. Ezért a „kezdőket" írásos és szóbeli tanácsokkal is segítik.

A szüret végeztével a törkölyből is sokan főzetnek pálinkát. Ennek a főzésére is megkezdték már az előjegyzést. Az eddigi főzetésekből kiindulva úgy tűnik, hogy sok lesz a gyümölcspálinka, s így kevesebben főzetik ki a préselt szőlőt.

A szeszfőzde vezetője szerint sok termelő csupán ledarálta és nem préselte ki az idei termést. Ebből pedig arra lehet következtetni, hogy számos csongrádi szőlősgazda bor helyett inkább pálinkát készíttet a szőlőből.

seire. 1924-ben nősült, feleségül

VARGA TAMÁS szobrán

A boszorkányok a Tiszai Galériában (vannak!?)

● **Munkatársunktól**

Boszorkányok pedig nincsenek. Vagy mégis vannak? Nos, aki a csongrádi Tiszai Galériában már látta Varga Tamás különös szobrait, az már csodálkozott egy jó nagyot az élet furcsaságain.

Ki ez a különös témába kapaszkodó szobrász? A neve: Varga Tamás, 1953-ban született, első mestere édesapja: Varga Imre, az Európa-hírű szobrászművész. A fiú több köztéri szobra közül hadd említsünk egyet: Nagy Imre mártír miniszterelnök emlékművét, Budapesten.

Varga Tamás boszorkány-szobrairól a megnyitón Matyikó Sebestyén József (a költő) ezt mondta: „A körülöttünk látható szobrok érdekes és Würzburgban megtörtént „égetéseket", a hatalom talajt vesztett lelkivilágát, valós személyeket dokumentálnak... Két fiú a székesegyházból, tizenkét évesek, dr. Schultz gyereklánya, Viertel, a pék... tanúi lehetünk egyféle történelmi bűneset megidézésének, mert hiszen az egykori würzburgi püspökség által levezényelt inkvizíció áldozatainak lelkét, lelkivilágát tükrözik e szobrok... Micsoda elborzasztó hit küldött ártatlan gyermekeket a máglyára..."

Varga Tamás boszorkány-plasztikái kőből készültek. Tökéletes technikai kivitel, erős a körplasztikai jelleg. A művész számára a múlt, s félő, hogy a jelen vagy a akár a jövő képe jelenik meg...

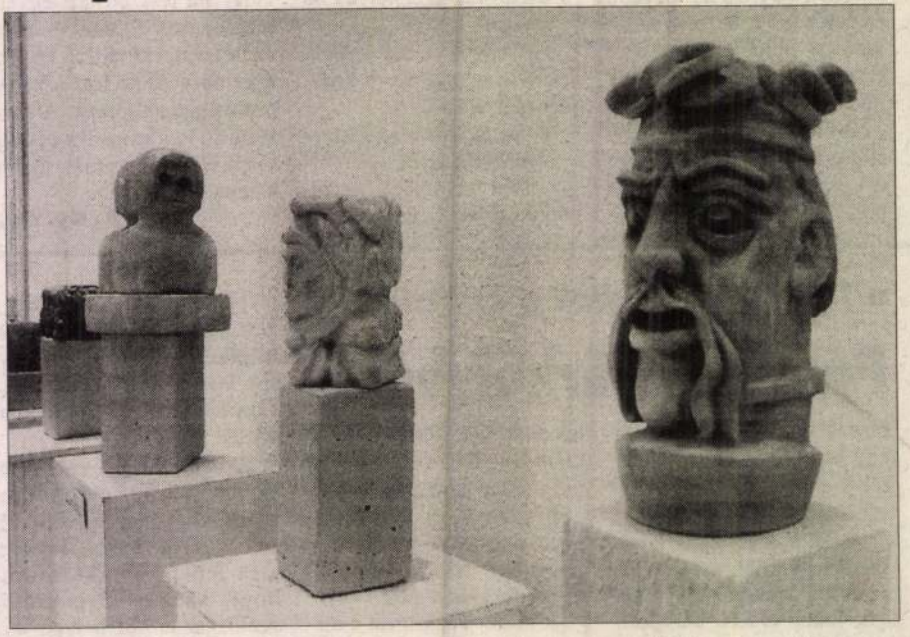

Viertel, a pék, Egy öregasszony, Az ács felesége és a többi ártatlan lélek kőbe faragva... ***(Fotó: Enyedi Zoltán)***

1997. nov. 4. Délmagyar

- Az asztalon van Sándor bácsinak egy nagy könyve, vendégkönyve. Az első oldalon ez van. " Ez a falu Velemér, él benne egy völöntér, Varga Sándor a neve, irjál ebbe izibe." Hát sokan megfogadták a tanácsot. Tényleg a világ minden részéről vannak itt irások. Valamelyik különösen kedves, hogy el tetszett vinni a könyvet? Az Őrség csodálatos hagyományainak eleven örzője azok a mesterek, akiknek a munkáji ma is ujrateremtik a népi müvészetet. Közöttük is feledhetetlen erüv el és müvészettel alkotja meg nagyszerü cserepeit Varga Sándor bácsi, akinek mun kájával és müvészetével, mühelyében, udvarán ismerkedhettünk meg, akárcsak most mink.

Szeretettel meghívjuk Varga Péter
IZRAEL című fotókiállításának megnyitójára

2001 október 4-én, csütörtökön 19.oo órára.
A kiállítást megnyitja: Gulyás Miklós

VISTA rendezvényterem
1061.Budapest,
VI. Paulay Ede u. 9.
A kiállítás megtekinthető 2001. október 5-től 19-ig 9.oo-18.3o között.

A kiállítás létrejöttét támogatta a Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója

VARGA PÈTER

Natanya, 1997.

Segédszemélyzet főszerepben

Veszélyben az idei cannes-i filmfesztivál?

KIS TIBOR
párizsi tudósítónk

Ha háborút akarnak, akkor megkapják – üzente a cannes-i filmfesztivál szervezőinek a franciaországi színházi segédszemélyzet tiltakozó mozgalma, amely már hosszú hónapok óta különféle látványos akciókkal igyekszik felhívni a közvélemény és a kormány figyelmét a bérek és a munkakörülmények javítására irányuló követeléseik jogosságára. A mostani kölcsönös keménykedés nyomán sokan már azt is elképzelhetőnek tartják Franciaországban, hogy a holnap kezdődő cannes-i fesztivált súlyos botrányok árnyékolják majd be.

A tiltakozó színháziak „minimális igényként" azt kérték a cannes-i szervezőktől, hogy a fesztivál ünnepi megnyitóján képviselőjük rövid beszédben ismertethesse igényeiket, másnap pedig a fesztiválpalotában tarthassanak sajtótájékoztatót mozgalmuk céljairól. Az igazgatóság erre azt válaszolta, hogy a francia művészek többségéhez hasonlóan e testület is szolidáris a mozgalommal, de a fesztiválpalotát mégsem bocsáthatják rendelkezésükre, mivel ez más célokra való.

A bérkövetelő mozgalom – a nagy szakszervezeti szövetségek támogatásával – ezek után szánta rá magát a „hadüzenetre", hangsúlyozva, hogy nem akarják ellehetetleníteni a nagy filmes seregszemlét. Ugyanakkor ragaszkodnak ahhoz, hogy fórumként használhassák Cannes-t követeléseik ismertetéséhez.

Első lépésként a tiltakozó mozgalom tagjai a múlt hét végén élő láncot alkotva megakadályozták, hogy a fesztiválfilmek Párizs környéki raktárából Cannesba szállítsák el a bemutatásra váró francia versenyfilmeket (ez azóta már megtörtént). A szóban forgó filmek rendezőinek többsége egyébként szolidaritást vállalt az akcióval, és nyilatkozatban követelte a kulturális kormányzattól a színházi segédszemélyzet munkakörülményeinek javítását. A rendőrség a maga részéről nem zárja ki a nagyobb arányú rendbontásokat a következő napokban Cannes-ban.

DÍJAT NYERT egy magyar dokumentumfilm a besztercebányai Envirofilm Nemzetközi Filmfesztiválon – közölte a film készítője, Mosonyi Szabolcs. Az Amikor a Tisza virágzik... című alkotása a fesztivál dokumentumfilm kategóriájának győztese lett. A film a tiszavirágot, a Föld egyik legkülönösebb szaporodási szokásával rendelkező állatfaját mutatja be. (MTI)

Az anya maradhat, a gyereket kitoloncolnák

INOTAI EDIT
berlini tudósítónk

Nem sokon múlt, hogy egy nappal 13. születésnapja előtt kitoloncolták Németországból az ukrán *Elvira Trofymenkót*. A túlbuzgó idegenrendészeti hivatal úgy vélte, hogy a kislánynak nincs jogalapja Berlinben tartózkodni. Bár már csaknem két éve itt él, rekordidőn belül megtanult németül, kitűnő tanuló, számos barátja van, és családi háttere is rendezett, de mivel édesanyjának nincs önálló jövedelme, a kislánynak a törvények szerint mennie kellene. Ráadásul egyedül. Édesanyja ugyanis maradhat, az ő helyzetét a bürokraták rendezettnek minősítették. *Ina Trofymenko* évek óta együtt él egy német férfival, akitől két éve gyermeke is született. A családhoz tartozik természetesen Elvira is, valamint a férfi előző házasságából született két fia. Így könnyen érthető, hogy Ina asszonynak miért nincs állása: négy gyerekről és a háztartásról gondoskodik. Élettársa, aki vállalkozóként számos újságboltot üzemeltet, hiába biztosította írásban a hivatalt arról, hogy képes eltartani a hattagú családot, ez sem sokat segített. A férfi megpróbálta örökbe fogadni Elvirát, de ehhez a kislány édesapjának hozzájárulása is kellett volna – ő viszont néhány éve nyomtalanul eltűnt Bulgáriában. A precíz német hatóságot nem zavarta, hogy a 13 éves kislánynak jelenleg egyetlen rokona sincs Ukrajnában, múlt héten közölték a családdal, hogy április 30-án búcsút kellett volna mondaniuk a gyereknek. Elvira anyja kétségbeesésében a sajtóhoz fordult, és a nagy médiaérdeklődés hatására politikai ügy lett a kitoloncolásból. Maga Berlin belügyi szenátora vizsgálta meg a helyzetet, és döntött arról, hogy „humanitárius okokból" mégiscsak maradhat Elvira.

A sajtó most ünnepli a győzelmet, Elvirát a sikeres beilleszkedés példaképének nevezi, valamint azt feszegeti, hogy a hivatalnokok hova tették a józan eszüket, amikor a kitoloncolási döntést meghozták.

Emlékműavatás

FOTÓ: MTI – HORVÁTH MÓNIKA

Emlékművet avattak szombaton Siófokon az elmúlt évben történt buszbaleset áldozatainak emlékére. Varga Tamás szobrászművész Krisztus feltámadása című szobrát a német turistabusz balesetének helyszínéhez közeli kápolna oldalában avatták fel

Új nagyváradi rádiók

MUNKATÁRSUNKTÓL

A romániai Országos Audiovizuális Tanács (CNA) úgy döntött, hogy engedélyezi egy ultrarövid-, valamint egy középhullámon működő rádió létrehozását Nagyváradon. Ennek értelmében vélhetően hat hónapon belül elkezdi működését a *Radio Varadinum* névre hallgató, napi 24 órás sugárzási idejű, magyar nyelvű kereskedelmi rádióadó. Középhullámon a szintén magyar nyelvű, katolikus *Mária Rádió* nyert műsorszórási jogot.

TELEVÍZIÓ-MŰSOR

MTV

05.35 Hajnali gondolatok **05.38** Agrárhíradó **05.50–09.00** NAP-KELTE. Benne: **08.05** Érettségi 2004. Érettségi tételek magyar nyelv és irodalomból a gimnáziumok és szakközépiskolák nappali tagozatos tanulói számára **09.00** Napi mozaik. Benne: **09.45** Hol-mi? Szabadidős programajánló műsor; **10.00** Egészségére **11.00** Parlamenti napló **12.00** Déli harangszó **12.01** Híradó délben. Közben: **12.16** Körzeti híradók; **12.31** Világhíradó; **12.41** Informatikai híradó **12.43** Uniós híradó; **12.49** Kárpáti krónika **13.00** Jelentés – Tények és képek Magyarországról **13.20** Roma. Magazin **13.50** Domovina. Szlovák nyelvű nemzetiségi magazin **14.20** Kutya legyek... Kanadai ifjúsági tévéfilmsorozat, 6.: Magánidomár **14.45** Földközelben **15.15** Repeta **16.00** Élesben. Közéleti talkshow **16.45** Kachorra – az ártatlan szökevény. Argentin tévéfilmsorozat, 138. **17.35** Közeli – Kulturális híradó **17.40** Mi és az EU **17.45** Körzeti híradók **17.55** Híradó. Utána: Gazdasági híradó **18.00** Telesport – Úszó Eb **18.10** A klinika. NSZK-tévéfilmsorozat. A kudarc II/1. **19.00** Quizfire. Tűz-víz-kvíz. Műveltségi vetélkedő

19.30 **Híradó este**
20.05 **KÉKFÉNY**
Bűnügyi magazin
21.05 **T.Akta**
Tomóczky Anita műsora
21.55 **Magyar olimpikonok**
22.00 **HÉTFŐ ESTE**
Benne: **Híradó**
22.35 **Provokátor**
Tényképek a valóságból
23.05 **Telesport**
– Amiről nem beszélünk...
Riport-dokumentumfilm
23.55 **Telesport**
– Bundesliga-összefoglaló
00.50 **Végtelen nyár**
Argentin
tévéfilmsorozat, 19.

M 2

05.35 Hajnali gondolatok **05.38** Agrárhíradó **05.50–09.00** NAP-KELTE **09.00** Válaszd a tudást! **10.25** Hétnapatár. A hét hírei határok nélkül a Kárpát-medencében **11.05** Friderikusz – A szólás szabadsága **12.00** Déli harangszó. Utána: Társasutazás – Európa csillagai. Olasz dokumentumfilm-sorozat. Claudia Schiffer – Chilloni vár –Bernardo Bertolucci **12.30** Az én váram... Lakáskultúra mindenkinek. Osskó Judit műsora **13.00–16.30** Közvetítés a parlament üléséről **16.30** NAP-NYUGTA **19.05** Telesport – Úszó Eb
20.00 **Híradó este**
20.35 **Záróra**
21.20 **Membrán**
21.50 **Úrvacsora**
Svéd film
Fsz.: Ingrid Thulin, Gunnar Björnstrand, Max von Sydow. R.: Ingmar Bergman
23.10 **Közeli**
Kulturális híradó
Éjszakai választék
23.15 **Válaszd a tudást!** (ism.)
00.45 **Magyar Ház**
Palackposta
01.10 **Földközelben**
01.40 **Nők mindörökké**
Argentin tévésorozat, 42–43.
03.20 **Membrán**
03.50 **Telesport**
– Úszó Eb
04.40 **KÉKFÉNY**
Bűnügyi magazin

TV 2

06.00 Norbi. Wellness határok nélkül (ism.) **06.30** Jó reggelt, Magyarország! **07.00** Laza©. Szórakoztató, vidám reggeli csevej **08.50** Stahl konyhája **09.00** Tripla vagy semmi **09.30** Hélène szemei. Francia filmsorozat, 10. **10.40** Teleshop **12.00** Szeretők és riválisok. Mexikói filmsorozat, 54. Mozidélután **13.00** Oliver története. Amerikai romantikus film. Fsz.: Ryan O'Neal, Candice Bergen, Nicola Pagett. R.: John Korty **15.00** Kapcsoltam. Telefonos vetélkedő **15.30** Beverly Hills 90210. Amerikai ifjúsági filmsorozat, 50.: Esküvő **16.30** Jakupcsek. Közéleti talk-show **17.30** A betolakodó. Mexikói filmsorozat, 102. **18.30** Tények. Hírműsor **19.05** Aktív. A TV2 magazinja
19.45 **A csaj nem jár egyedül**
Amerikai romantikus vígjáték
Fsz.: Freddie Prinze Jr., Rachael Leigh Cook, Jodi Lyn O'Keefe, Kieran Culkin
R.: Robert Iscove
21.45 **Szulák Andrea Show**
Nem harap a néni!
Egy este, amikor minden kiderül, és amikor mindenki derül!
Közben: **Kenósorsolás**
22.55 **A halhatatlan**
Német–amerikai akciófilmsorozat, 6.
Kedvező paraméterek
23.55 **TopSport**
Sportmagazin
00.30 **Jó estét, Magyarország!**
00.55 **Siska**
Német krimisorozat, 32.
Az utolsó menedék

RTL KLUB

06.00 Yugioh. Japán animációs filmsorozat **06.30** Reggeli. Ébresztőshow Benne: **06.30**; **07.00**; **07.30**; **08.00**; **08.30** Hírek **08.38** Találkozások – Reggel **09.00** Receptklub (ism.) **09.10** Vad szenvedélyek. Argentin filmsorozat, 69. **09.35** Játék! Játék! Játék! **10.30** Top Shop **11.30** Delelő. Vidám magazinműsor délidőben. Benne: **12.00** Híradó – Déli kiadás **13.10** Országház. Heti magazin (ism.) **13.35** Játék! Játék! Játék! **14.55** Disney-rajzfilmsorozat. Balu kapitány kalandjai **15.20** Receptklub **15.35** Édes dundi Valentina. Venezuelai filmsorozat, 49. **16.35** Balázs – A szembesítőshow **17.25** Mónika – A kibeszélőshow **18.30** Híradó – Esti kiadás **19.00** Fókusz. Közszolgálati magazin
19.40 **ValóVilág**
Újra a lét a tét!
20.35 **Barátok közt**
Magyar filmsorozat, 2471–2472.
21.15 **Négy esküvő és egy temetés**
Angol vígjáték
Fsz.: Hugh Grant, Andie MacDowell, Kristin Scott Thomas. R.: Mike Newell
23.35 **BeleValóVilág**
Újra a lét a tét!
24.00 **Sportklub**
Az Arany Ászok Liga mérkőzéseinek összefoglalója
00.30 **Találkozások**
– este
Sztármagazin
00.40 **Híradó**
– Késő esti kiadás
00.50 **Krízis**
Amerikai akciófilm
Fsz.: David Bradley, Thorsten Nickel, Brad Milne
R.: Jalal Merhi
02.20 **Fókusz**
Közszolgálati magazin (ism.)

VIASAT TV

06.20 Pöröly felügyelő. Amerikai rajzfilmsorozat, 17. **06.50** Futurama. Amerikai rajzfilmsorozat, 14. **07.20** Tv-shop **08.20** Telefonos játék **10.00** Halálbiztos diagnózis. Amerikai krimisorozat, 116. (ism.) **11.00** Hetedik mennyország. Amerikai vígjátéksorozat, 10. (ism.) **12.00** Űrbalekok. Amerikai vígjátéksorozat, 56. (ism.) **12.30** Kaliforniába jöttem. Amerikai vígjátéksorozat, 10. (ism.) **13.00** Dr. Csernus. Talk-show, 101. (ism.) **13.35** Murder One. Amerikai akciósorozat, 35. **14.35** Halálbiztos diagnózis. Amerikai krimisorozat, 117. **15.35** Hetedik mennyország. Amerikai vígjátéksorozat, 11. **16.35** Sabrina, a tini boszorkány. Amerikai vígjátéksorozat, 59. **17.05** Buffy, a vámpírok réme. Amerikai sorozat, 42. (ism.) **18.00** A Simpson család. Amerikai rajzfilmsorozat, 303. **18.30** Alul semmi. Amerikai sorozat, 56. **19.00** Kaliforniába jöttem. Amerikai vígjátéksorozat, 11. **19.30** Dr. Csernus. Talk-show, 102.

Barátok közt **RTL Klub, 20.35**

20.05 **A narancsvidék**
Amerikai sorozat, 18.
21.00 **Szex és New York**
Amerikai filmsorozat, 30.
21.35 **Szex és New York**
Amerikai filmsorozat, 18.
22.10 **Mocsok macsók meséi**
Amerikai
vígjátéksorozat, 6.
22.50 **X-akták**
Amerikai fantasztikus sorozat, 53.
23.50 **UEFA Bajnokok Ligája**
Heti magazinműsor
00.25 **Kéjfél** Telefonos játék
01.30 **Star Trek:**
Az új nemzedék
Amerikai sci-fi sorozat, 11.
02.20 **Jerry Springer**
Amerikai talk-show

DUNA TV

05.30 Gazdakör **05.45–08.20** Indul a nap **08.20** Hungarorama. Kitekintő **08.30** Matematikustörténetek. Magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 4.: Frankl Péter matematikus **09.00** A Randomátjáró. Kanadai tévéfilmsorozat, VIII/2. **09.45** Mi a manó az a nano? Magyar ismeretterjesztő film (ism.) **10.30** Heti Hírmondó (ism:) **11.15** Zöldövezet. Csodavilág 2. – Környezetvédelmi magazin (ism.) **11.40** Bekezdések. Vasy Géza irodalomtörténész (ism.) **11.50** Hírek, Időjárás **12.00** Déli harangszó. Utána: Vers **12.10** Gazdakör (ism.) **12.25** Hittörténeti archívum – Búcsújáróhelyek. Magyar ismeretterjesztő film Mánapócs – Kárpátalja **13.15** Lyukasóra (ism.) **13.55** „A madarak és fák napja". Szignó. Magyar ismeretterjesztő film **14.50** Navigátor. A havasok titkai Ausztrák ismeretterjesztő film. A Magas-Tauern Nemzeti Park **15.40** Emlékképek – Régi híradók (ism.) **16.00** Heuréka! Megtaláltam! Tudományos, innovációs, ismeretterjesztő magazin **16.30** Régiók – Marosvásárhely **16.55** Öt perc zene **17.00** Kalendárium. Szolgáltatóműsor **17.50** Helyesen! Balázs Géza nyelvművelő műsora **18.00** Híradó; Sport; Időjárás **18.30** Táncrend. Magyar dokumentumfilm **19.15** Mese **19.55** Vers
20.00 **Majd a komornyik**
Angol tévéfilmsorozat
12.: Bertie vitorlát bont

Nő a baj **HBO, 17.30**

20.55 **Tálentum** Szín-vallás
21.20 **A világörökség kincsei**
Angol ismeretterjesztő film Timbuktu, a cél maga az út – Mali
21.35 **Bekezdések**
Kányádi Sándor költő
21.45 **Híradó; Sport; Időjárás**
22.10 **Közép-európai magazin**
22.40 **Arckép sötét háttérrel**
Magyar dokumentumfilm
23.45 **Embernek születtem én**
23.55 **Világok világa**
A Kormorán Erdélyben
01.00 **Himnusz**
01.05 **Híradó; Sport**

ATV

07.00 Más-nap. Közéleti információs magazin **09.00** Vasárnapi pol-show (ism.)**11.00** Délidő... Boross Dezső műsora. Benne: Hírek **13.00** Hírpercek **13.05** Interaktív játék **15.00** Hírpercek **15.05** World Net **15.20** Kisfilm **16.00** Hírpercek **16.05** Interaktív játék **17.00** Hírpercek **17.05** Modern horgász **17.30** Interaktív játék **18.00** Hírpercek **18.05** Interaktív játék **18.30** Szemle. Kulturális magazin **19.00** Ma este. Benne: Híradó; Időjárás; Összefüggések
20.00 **Egyenes beszéd**
Amit a nap híreiről tudni kell
21.00 **Hírpercek**
21.05 **Újságíróklub**
Vélemények a politikáról. Műsorvezető: Dési János
22.00 **Híradó**
22.15 **Ingatlanpiaci körkép**
Magazinműsor
23.00 **Interaktív játék**

SPORT 1

08.45 Játszótér **09.00** Labdarúgás. Angol bajnokság, 37. forduló, Manchester United-Chelsea (ism.) **11.15** Televíziós vásárlás **11.30** Labdarúgás. Német bajnokság, 32. forduló, Bayern München–Werder Bremen (ism.) **13.45** Televíziós vásárlás **14.00** Televíziós vásárlás **14.15** Motokrossz, országos bajnokság, 4. futa, összefoglaló (ism.) **15.15** NHL jégkorong-mérkőzés, rájátszás **17.15** Labdarúgás. Spanyol bajnoki összefoglaló **18.15** Labdarúgás. Olasz bajnoki összefoglaló **19.15** Mai helyzet **19.30** Labdarúgás, angol bajnoki összefoglaló
20.30 **NBA kosárlabda-mérkőzés, rájátszás**
LA Lakers-San Antonio
23.00 **Snooker**
Összefoglaló, 24/9. rész
01.00 **Játszótér**
01.15 **Mai helyzet** (ism.)

SPEKTRUM

08.00 A foci története 5.: Az európai labdarúgás fejlődése **09.00** Technopolisz 6.: A város éhes **10.00** Láss világot! 23.: Guatemala **10.55** Puma – próba **11.50** Menyegzőőrület 1.: **12.50** A fal 2.: Hidegháború és propaganda **13.55** A Sinn Fein és az IRA 2. **15.05** Emberkert 3. **16.05** Hagyományos afrikai gyógymódok 6.: Népi gyógyítás és tudományos értékelés **16.45** Gyűjtőgetők 3.: Sport **17.15** Paganini démona **18.25** Rándulj ki Rickkel! 19.: Québec City **19.00** Az úti cél 34. Szingapúr
19.40 **Állati pofák 8.**
Utánzóművészek az állatvilágban
20.40 **Kvantummozaik 18.**
21.10 **Technikavalkád 6.**
21.40 **Hidegháborús patthelyzetek 5.**
22.45 **Híres vonatok 2.**
A Royal Scotsman
23.50 **Legény – Lakás 5.**
00.20 **Latin-Amerika ízei 14.**
Salvador, Brazília
00.50 **Mérföldkövek 9.**
Molekuláris genetika, Genetika
01.25 **E mint elektronika 1.**

HBO

06.30 Nő a baj. Amerikai vígjáték **08.05** Őrült és gyönyörű. Amerikai romantikus dráma **09.45** Pauline és Paulette. Belga vígjáték **11.05** Én, te, ők. Brazil filmdráma **12.50** Kihevered, haver. Amerikai romantikus vígjáték **14.15** Bonhoeffer: Isten szolgája. Kanadai filmdráma **15.45** Szellemkutya akcióban. Amerikai családi film **17.15** Nő a baj. Amerikai vígjáték **18.50** Felvétel indul! 123. Filmmagazin
19.25 **Texas Rangers**
Amerikai westernfilm
Fsz.: James Van Der Beek, Dylan McDermott, Alfred Molina. R.: Steve Miner
21.00 **Wasabi**
– Mar, mint a mustár
Feliratos francia akcióvígjáték
Fsz.: Jean Reno, Michel Muller
R.: Gerard Krawczyk
22.35 **Pasifogó kísérletek**
Amerikai filmdráma
Fsz.: Uma Thurman, Gena Rowlands, Juliette Lewis
R.: Mira Nair
00.15 **Gyilkos bolygó**
Angol sci-fi krimi
02.05 **Hollywoodi sztárok 25.**
– Winona Ryder
Amerikai dokumentumfilm
02.30 **Tesók**
Amerikai vígjáték
04.15 **Bonhoeffer:**
Isten szolgája
Kanadai filmdráma
05.45 **Mozi! Mozi! Mozi! 19.**
Filmmagazin

MINIMAX

05.30 Little People **05.35** Clifford, a nagy piros kutya **06.05** Maisie MacKenzie, az edinburgh-i cica **06.15** Frakk, a macskák réme **06.25** Blinky Bill kalandjai **06.50** Ned varázsgömbje **07.05** Marcelino **07.30** Simsala Grimm **08.00** Providence, a rejtélyes kisváros **08.25** Pirosalma szép mesei **08.35** Doug **09.00** Little People **09.05** Clifford, a nagy piros kutya **09.35** Maisie MacKenzie, az edinburgh-i cica **09.45** Frakk, a macskák réme **09.55** Blinky Bill kalandjai **10.20** Ned varázsgömbje **10.35** Marcelin **11.00** Simsala Grimm **11.30** Cyberchase, avagy kalandozások a cyber világban **11.55** Pirosalma szép mesei **12.05** Doug **12.30** Little People **12.35** Clifford, a nagy piros kutya **13.05** Maisie MacKenzie, az edinburgh-i cica **13.15** Frakk, a macskák réme **13.25** Blinky Bill kalandjai **13.50** Ned varázsgömbje **14.05** A varázslatos iskolabusz **14.35** Marcelino **15.00** Cyberchase, avagy kalandozások a cyber világban **15.25** Pirosalma szép mesei **15.35** Doug **16.00** Clifford, a nagy piros kutya **16.30** Maisie MacKenzie, az edinburgh-i cica **16.40** Albert kérdezi – Mi az élet? **16.55** Blinky Bill kalandjai **17.20** Ned varázsgömbje **17.35** Marcelino **18.00** Simsala Grimm **18.30** Providence, a rejtélyes kisváros **18.55** Esti mese: Pirosalma szép mesei **19.05** Doug

HÍR TV

06.30, 10.35, 12.35, 13.35, 17,35 Naptár **09.05** Keresztmetszet (ism.) **10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 21.00, 22.00** Híradó **11.05** A jövő hét (ism.) **13.35** Háttér (ism.) **14.05** Kérdések órája (ism.) **15.35** Heti nézőtér (ism.) **16.05** Itthon történt (ism.) **16.35** Hírvilág (ism.) **18.15** Stopper **18.30** Gazdasági híradó **19.00** Hír + Háttér **20.05** A nap vendége **20.35, 23.35** Lapzárta **21.35** A nap tükre **22.30** BBC World-híradó **23.05** Belépő

HÍREK

Tizenegyezer dollárt (mintegy 2 millió 300 ezer forintnak megfelelő összeget) hagyott el egy szobafestő az Egyesült Államokban, de három becsületes embernek köszönhetően visszakerült hozzá. Tom McAnally több nagyobb munkája után kapta meg egyszerre a pénzét, egy benzinkútnál azonban elveszítette. Csak következő munkájának helyszínén vette észre, hogy a zsebe üres. Visszament a kúthoz, melynek boltjában tájékoztatták, hogy két férfi a parkolóban nagyobb összeget talált, amelyet azután leadott a boltvezetőnek, az pedig a rendőrségnek. McAnally a rendőrségen már be tudta bizonyítani, hogy valóban övé a pénz.

Úgy tűnik, a jó pénz sem vész el...

MTI

ELHUNYT BARNEY KESSEL világhírű dzsesszgitáros. A művész életének 80. évében agytumor következtében hunyt el. A neves zenészt San Diegó-i otthonában csütörtökön hosszú évek betegeskedése után érte a halál. A hírt a gitáros felesége és barátai jelentették be. Kessel egészen 1992-ig aktív fellépő művész volt, további pályáját azonban megakasztotta egy szélütés, amelyből már szervezete nem tudott felépülni. 1972-ben Herb Ellisszel és Charlie Byrddel megalakította a Great Guitarst, mellyel 1982-ben Magyarországon, a Debreceni Dzsesszfesztiválon is fellépett. (MTI)

LÖVÖLDÖZÉS EGY AMERIKAI KÖZÉPISKOLÁNÁL. Négyen súlyos sérüléseket szenvedtek pénteken egy lövöldözésben az Egyesült Államokban, Baltimore-tól tizenhat kilométernyire fekvő Randallstown városának középiskolája előtt. A jótékonysági célból rendezett kosárlabda-mérkőzés után egy BMW gépkocsi állt meg az iskola épülete előtt. Két személy kiszállt belőle, és lövöldözni kezdett, majd visszaszállt az autóba, és elhajtott a helyszínről. A négy sebesült az iskola négy diákja, akik éppen távozóban voltak a mérkőzésről. A szemtanúk beszámolói alapján a rendőrség elfogott egy gyanúsítottat. (MTI)

ŐRIZETBE VETTE a rendőrség a hét végén azt a celldömölki férfit, aki több késszúrással megölte élettársát, majd felgyújtotta a házat. A 44 éves férfi szóváltásba keveredett 37 éves élettársával, aki tv-t nézett. Ezt követően ragadott kést és szúrta hátba többször a nőt, majd kihúzta az udvarra, hogy újraélessze. Miután ez nem sikerült, kihívta a mentőket és a rendőrséget. Megérkezésükig rongyokat locsolt le hígítóval, majd felgyújtotta a házat, amely teljesen leégett. (NÉPSZABADSÁG)

AUTÓBALESET. Egy ember meghalt, egy pedig megsérült, amikor négy személygépkocsi ütközött vasárnap a 41-es számú főút beregsurányi szakaszán. Az eddigi adatok szerint egy 55 éves rohodi férfi által vezetett gépkocsi frontálisan ütközött egy, az ukrán határ felől érkező ukrán rendszámú autóval, majd további két jármű csapódott az autóknak. A rohodi lakos a helyszínen életét vesztette, míg az ukrán sofőrt súlyos sérülésekkel a mátészalkai kórházba szállították a mentők. (MTI)

Lehoczki István

Szerencsés találkozás

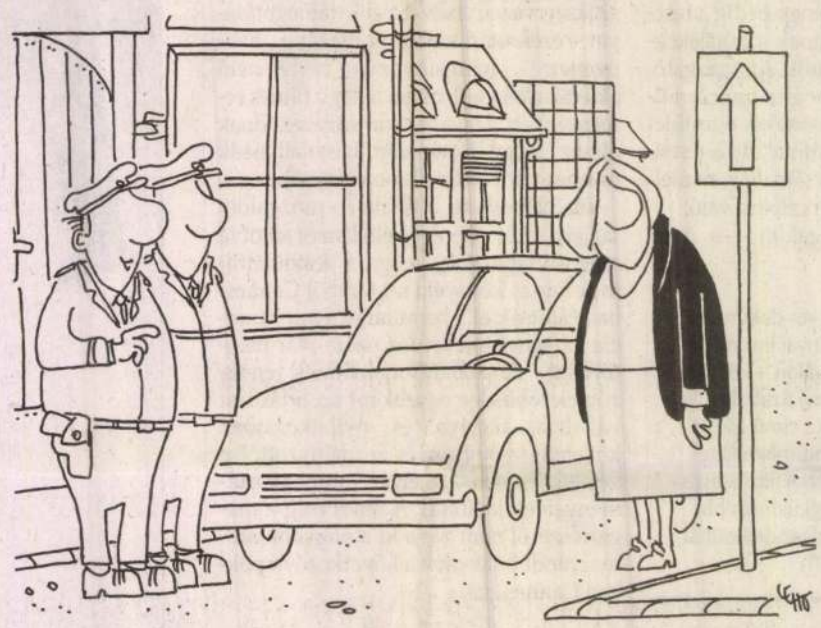

– Úgy látom, el tetszett tévedni, tanító néni! Akkor most talán megbeszélhetnénk, hogy tényleg annyira rossz-è Lacika környezetismeretből.

Az ötös és a hatos lottó 19. heti nyerőszámai

2, 18, 32, 55, 59
Jokerszám: 670 664

4, 6, 16, 22, 24, 38
Pótszám: 36

RENDŐRMOTOROSSAL ÜTKÖZTEK. Megkülönböztető fényjelzést használó, a ballagó diákok menetét biztosító rendőrmotoros elé lépett figyelmetlenségből egy anya és kislánya a hét végén Székesfehérváron, a Várkörúton. Mindhárman súlyosan megsérültek. A kilencéves kislány combcsonttörését még aznap megoperálták a fehérvári Szent György Kórházban. A gyermek állapota kielégítő. Édesanyja lábszárcsonttörést, a motoros rendőr kulcscsonttörést szenvedett, ő már elhagyhatta a kórházat. A rendőrség szakértők bevonásával vizsgálja az esetet. (NÉPSZABADSÁG)

VONATBALESET. Körülbelül hatvan ember szenvedett kisebb-nagyobb sérüléseket egy szombati müncheni közlekedési balesetben. A baleset a müncheni gyorsvasút egyik vonalán történt: utasokat szállító szerelvény ütközött egy műszaki szerelvénnyel – valószínűleg ez utóbbi szerelvény miatt következett be az ütközés. A sebesülteket vagy a helyszínen látták el, vagy kórházba szállították. (MTI)

FÖLDRENGÉS. Közepes erejű földrengés rázta meg vasárnapra virradóra Pakisztán délnyugati részén Kvetta városát. A Richter-skála szerint 4,7-es erősségű rengés nem sokkal éjfél után történt. A földmozgás óriási pánikot okozott, de az első jelentések szerint mindössze 15 ember szenvedett könnyebb sérülést. Kvettát 1935-ben 7,5-es erősségű földrengés döntötte romba, akkor mintegy 50 ezer ember vesztette életét. (MTI)

DEMONSTRÁCIÓT TARTOTT vasárnap két szomszédos Pest megyei település. Pilisborosjenő és Üröm lakóinak egy része az ellen tiltakozott, hogy a Budapestet elkerülő M0-ás körgyűrű tervezett új szakaszának nyomvonala e községek határában fut. A pilisborosjenői sportpályán hozzávetőleg 150-en gyűltek össze, és petíciót fogalmaztak meg, amelyet az illetékes tárcák vezetőinek küldenek el. A petíció lényege: a helyiek féltik környezetüket az út megépítése nyomán a nagy forgalom miatt keletkező zaj- és levegőszennyező hatásoktól, ami szerintük rontaná az életminőségüket, és károsítaná az egészséget. (MTI)

HAVAZOTT AUSZTRIÁBAN. Tíz centiméteres frissen hullott hó borította be péntek éjszakára Salzburg és Karintia tartományok magasabban fekvő részeit. A péntek délután kezdődött havazás miatt több útszakaszon is kötelezővé tették minden jármű számára a hóláncok használatát. Többek között a B99-es főúton, Rennweg és Sankt Michael, illetve Untertauern és Tweng között, valamint a B107-esen, Ausztria legmagasabb hegycsúcsának, a Grossglocknernek a közelében. (MTI)

Rendőri fedezet gázolajtolvajoknak

Háromfős gázolajtolvaj-bandát lepleztek le a XX–XXIII. kerületi kamionparkoló és logisztikai bázis közelében. Az egyikük rendőr volt, a Bács-Kiskun megyei Kunszentmiklós rendőrkapitányságának bűnügyi technikusa.

A kerületi kapitányság járőrei a gázolajlopások miatt járőröztek az utóbbi időben a szokottnál is gyakrabban a logisztikai bázis közelében. A tettesek kifigyelték, hogy melyik induláshoz készülő kamion tartályait tankolták tele, majd amikor a sofőr lepihent, lefeszítették a 600-800 literes tartályok zársapkáit, és kiszivattyúzták belőle az üzemanyagot.

Csütörtökről péntekre virradóra azonban a gázolajtolvajokra vadászó a járőrök hosszú idő után végre szerencsével jártak. Észrevették, hogy az egyik kamion üzemanyagtartályáról már letörték a zársapkát, s hogy a közelben egy furgon várakozik. Három férfi ült benne. A rakterében közel egy köbméteres tartályt találtak, valamint előkeült egy kisméretű, csendesen működő szivattyú. A járőrök közölték a három férfival, hogy gázolajlopás gyanúsítottjaiként beviszik őket a kapitányságra, mire egyikük elővette a rendőrigazolványát. „Kollégák, nem kellene ebből akkora ügyet csinálni" – mondta, majd amikor látta, hogy a rendőrök mégiscsak elő akarják állítani őket, negyvenezer forintot ajánlott fel, ha futni hagyják.

Az ügyben lopás kísérletéért és hivatali vesztegetés gyanújával a Budapesti Ügyészségi Nyomozóhivatal jár el.

F. GY. A.

Új balatoni hajó

TUDÓSÍTÓNKTÓL

Új hajóval gazdagodott a balatoni flotta. A 205 millió forintért megvásárolt és átalakított 650 személyes utasszállítót Törökországban vásárolta a Balatoni Hajózási Rt. A 2001-ben gyártott vízi jármű, amelynek neve: Balaton 1, egyelőre a Dunán közlekedik – mondta *Horváth Gyula*, a hajózási társaság vezérigazgatója. De amint a vízállás megengedi – legkésőbb az év végéig –, a Sió-csatornán „feljuttatják" a Balatonra. Addig bérbe adták egy fővárosi rendezvényszervező vállalkozásnak.

Pert nyert Naomi Campbell a Mirrorral szemben

R. HAHN VERONIKA
londoni tudósítónk

Több mint három éve húzódó ügy vett újabb fordulatot, amikor a legfelső bíróság szerepét betöltő lordbírák a másodfokon hozott döntést megváltoztatva kimondták, a *Mirror* napilap belegázolt *Naomi Campbell* szupermodell magánéletébe. A bulvárlap 2001 elején fényképet jelentetett meg a fekete szépségről, távozóban a drogproblémák leküzdéséhez segítséget nyújtó egyesület, a Narcotics Anonymous üléséről. Első fokon a bíróság Campbell javára döntött, úgy értékelte, a lap megsértette a szupermodell személyiségi jogait. A Mirrort 3500 fontos kártérítésre kötelezte.

A lap megfellebbezte a döntést, és másodfokon a bíróság a szerkesztőségnek adott igazat, egyben 700 ezer font (több mint 250 millió forint) jogi költség megfizetésére kötelezte Campbellt. A lap érve az inkriminált fotó megjelentetése mellett az volt, hogy Campbell hazudott a médiának, és meg nem érdemelt publicitást élvezett, amikor kérdésekre válaszolva tagadta kábítószer-függőségét. A modell elismerte a Mirror jogát annak leleplezésére, hogy drogos, és segítségre szorul, de szerinte a terápia részleteit bizalmasan kellett volna kezelni.

A lordbírák mostani, 3:2 arányban meghozott végzését követően a távol maradt 33 éves sztár nevében ügyvédje jelentette ki, hogy „az ítélet nemcsak személy szerint Campbell álláspontját igazolja, hanem ami sokkal fontosabb, megerősíti az emberek jogát magánéletük fontos elemeinek megvédésére". *Piers Morgan*, a Mirror ostromolt főszerkesztője viszont úgy véli, „nagy nap ez a hazug, drogos primadonnák számára, akik szeretik az ujjuk körül forgatni a sajtót".

Szimultán Szegeden

FOTÓ: MTI – NÉMETH GYÖRGY

Több száz táblán versenyezhettek amatőr sakkozók vasárnap Szegeden, egyebek között Mádl Ildikó, Ács Péter és Berkes Ferenc nagymesterekkel. A képen látható Lékó Péter huszonöt táblás szimultánt játszott

Sikeres európai űrsiklókísérlet

MTI Eredményes volt a szombaton végrehajtott első siklórepülési kísérlet az európai űrsikló prototípusával. A kísérletben egy nagy teherbírású helikopter vitte fel 2400 méteres magasságba az EADS európai védelmi, repülési és űripari konszern Phoenix nevű, német tervezésű űrsiklómodelljét. A helikopter a földfelszín feletti 2400 méteres magasságban engedte el a pilóta nélküli prototípust, s az 90 másodpercnyi siklórepülés után tökéletesen sima leszállást hajtott végre a kijelölt leszállópályán – mondta *Johanna Bergström-Roos*, a svédországi Kirunában levő kísérleti repülőtér-űrrepülőtér illetékese. Szerinte a fejlesztés következő szakaszában nagy magasságokra tervezett hőlégballonnal a mostaninál jóval magasabbra viszik fel a prototípust. Hozzátette, végső fokon az űrjárműnek képesnek kell válnia arra, hogy 130 kilométeres magasságból siklórepülésben érjen földet.

A most fellőtt prototípus hossza valamivel kevesebb mint hat méter, súlya 1200 kilogramm, szárnyainak fesztávolsága 3,9 méter. Méretei hatodát teszik ki a tervezett majdani, tényleges űrsiklóénak.

Zombori, az „új pionír"

MUNKATÁRSUNKTÓL

A magyar születésű *Zombori Gyula* (Julius Zombori) lett a 2004. évi „New Pioneer" kanadai díj egyik nyertese. Az okleveles könyvvizsgáló és közgazdász 2000 telén, 44 évesen érkezett Torontóba, életében először ekkor szembesült a munkanélküliséggel, korábban Magyarországon sohasem jelentett számára nehézséget az elhelyezkedés – értesült a budapesti kanadai nagykövetség hírközlönye, a *Juhar Levél*. Zombori sorsának jobbra fordulását annak köszönheti, hogy bekapcsolódott a torontói „Skills for Change" közhasznú szervezet képzési programjába, amely az elhelyezkedést segíti elő. Tizenhat hónapos munkanélküliség után egy vezető nemzetközi könyvvizsgáló és tanácsadó cégnél sikerült képzettségének megfelelő állást találnia. A „New Pioneer" díjja Zomborinak a kanadai társadalomba történő sikeres beilleszkedését, valamint kiemelkedő teljesítményét ismerték el.

1136. Budapest, Tátra u. 20/b
Tel., fax: 320-53-80

E-MAIL: UJLIPOTVAROS@CHELLO.HU
HONLAP: //MEMBERS.CHELLO.HU/UJLIPOTVAROS

TÜSKE

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

Szeretettel meghívjuk
Önt és barátait

Varga Tüske Péter

képzőművész
kiállítására.

A kiállítást megnyitja:
Kozák Csaba
művészeti író

2004. június 8-án (kedden)
19 órakor.

Megtekinthető:
június 25-ig
hétköznap 14-20 óráig.

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

VARGA TÜNDE

1997. okt.31-nov.24.

"Mindenből kettő" – festmények, fotók, installációk

Varga Tünde – Cím nélkül, 1997 (vászon, papír, akrill; 210x335 cm)

Megnyitó: 1997. október 31-én, pénteken este 6 órakor
Megnyitja: Keserü Ilona festőművész

Nyitvatartás: Keddtől-péntekig 13-18 óráig, szombaton 10-14 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

A gyors lehetőségek — ragaszthatóság, vághatóság, különböző technikák egyidejű használata, a rövid száradás után történő újrakomponálhatóság — variálhatósága elméletileg végtelen, mivel a tér mint látvány, mint időélmény, mint az ember önmaga által választott, alakított, magára szabott környezete, mintegy önmagának tükröt állító produktuma is határtalan.
A tér és az idő együttes változásának összehangolása, az adott tér inspiráló jellege vagy a fotó használata (a fotó képelemként van jelen: a mások által készített fotó számomra a tér láthatatlan arcát mutatja) az általam használt térdefiníciót gazdagítja.
A munka, azon a falon vág lyukat a térbe, ahol készül. A kép műteremben aktualizált létformája, eleve a szintetizáló viszonyításokra helyezi a hangsúlyt. Hasonlatos ez a szituációba helyezett művek (installációk) jellegéhez, azzal a különbséggel, hogy a műtermet általában nem tudom kiállító térként szemlélni. A kép mellett lévő látvány ugyanúgy beleszól a kompozícióba, mint a rajtalévő.

Varga Tünde

VARGA TÜNDE

1967-ben született Szabadkán.
1991-ben diplomázott a budapesti Képzőművészeti Főiskola alkalmazott grafika szakán.
Jelenleg a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Művészeti Karán festészeti szakirányú továbbképzésen vesz részt.

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Szakkollégiuma,
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
Budapest Art Expo Alapítvány

chesteri elődöntőben

'A • ATLA

ytelenek?

denkinek el kell fogadnia, hogy ebben a mezőnyben már nincsenek könnyű ellenfelek. Floridában a mérkőzéseink színhelyén magas a páratartalom, amihez mi nem vagyunk hozzászokva. A második helyet kell megszereznünk, ennek szellemében kell játszanunk. A cél megvalósításához azonban sajnos nem elég az otthoni bajnoki találkozókon megszokott teljesítmény. Ennél sokkal többet kell letenni az asztalra.

Bicskei Bertalan az 1984-ben ifjúsági Európa-bajnokságot nyert válogatott szakvezetője, az utolsó számottevő magyar futballsiker kovácsa eképp vélekedett esélye-

A teniszszenté

Bár Wimbledonban még csak az elején járnak a küzdelmek, már biztos, hogy az idei nem hivatalos füves pályás teniszbajnokság bekerül a rekordokat felsoroló évkönyvekbe. A tenisz szentélyében ugyanis még sohasem fordult elő, hogy a nyolc kiemelt közül öt ne kerüljön be a második fordulóba. A hetedik helyen rangsorolt osztrák *Thomas Muster* sérülésére hivatkozva már a verseny előtt visszalépett, hétfőn az amerikai *Andre Agassi* (3.), *Michael Chang* (6.) és *Jim Courier* (8.), búcsúzott, kedden pedig az orosz *Jevgenyij Ka-*

VARGA ZOLTÁN

Hevesi Nagy

'96-jún. 27

Helyreállították a szent szobrát

Egyéves munkával restaurálta Varga Zoltán szentendrei szakember az Egerszalókon, a Széchenyi és Rákóczi utca sarkán látható Nepomuki Szent Jánost ábrázoló szobrot. A 350 ezer forintos költséggel felújított alkotást az előzetes tervek szerint augusztus huszadikán szentelik majd fel. A műemlék restaurálásának összegét az Országos Műemlékvédelmi Hivatal, az egerszalóki egyházközség és az önkormányzat közösen fedezte.

FOTÓ: GÁL GÁBOR

Köztudottan
ez a legjobb hely arra,
hogy Ön
hatásosan helyezze
el hirdetését.

Dunaú
h
SZERDA — 1996. má

Biztosított tervezés

A székesfehérvári építkezésekre kacsintgatnak

A Dunaferr acélszerkezeti üzletága stratégiai céljának tekinti, hogy teljeskörű szolgáltatást nyújtsanak az építészeti beruházások számára. A kapcsolódó kft.-k az utóbbi egymásfél év alatt több olyan terméket, acélszerkezetet fejlesztettek ki, amelyek igen sikeresnek igérkeznek. A divízióhoz tartozó Dunaferr Tervező és Mérnöki Iroda (DTMI) Kft.-nek fontos szerep jut a stratégiai elképzelésekben, részt vettek a Szigma-szerkezet kifejlesztésében is, de önálló cégként is egyre jobban megtalálják helyüket a piacon.

Az új Dunaferres acélszerkezetekhez is kapcsolódóan jelentősen bővítette a DTMI az acélszerkezeti tervezők csapatát. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy a két évvel ezelőtti 58-ról 78-ra nőtt a munkatársak száma. Sok jól képzett fiatal szakembert sikerült a céghez csábítani, akik a

A Dunaferr tervezői munkákkal történő kiszolgálása mellett a kft. egyre erőteljesebben kíván megjelenni külső piacokon. Hertelendi István nagy lehetőséget lát a fellendülő gyárépítésekben. Fontos munka ebből a szempontból, amelyet az Alcoa-Köfém amerikai tulajdonú székesfehérvári cég számára beruházási tanácsadóként végeznek. A teljes projekt rajtuk keresztül fut — a tervezési munkák árbevétele várhatóan 15-20 millió forintot tesz ki —, a könnyűfém keréktárcsákat gyártó üzem építése rendkívül gyors ütemben zajlik, jelenleg a „derekánál" jár. Ha sikerül, jelentős referencia lesz, elsősorban a stratégiailag fontos, gyorsan fejlődő székesfehérvári beruházásokban való részvételhez.

A tervező iroda a — szintén sürgető — jégpályabefedés terveinek készítését is megkapta feladatul. A Dunaferr centerek [illegible] arcula-

VARGHA TAMÁS

1996. május 8., SZERDA

DUNAÚJVÁROSI NAPLÓ
FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

Szoboravatás a centenáriumon

Nagy Imre — közhelyek nélkül

Alig néhány hét múlva új szobor kerül Budapest egyik közterére. A szobor Nagy Imrét, az 1956-os forradalom mártír miniszterelnökét, a megtorlás áldozatát ábrázolja majd. A Kossuth tér délkeleti sarkánál található Vértanúk terére kerülő szobor alkotója, az 1953-ban született Vargha Tamás szobrászművész.

— A meghívásos pályázatot tavaly év közepén hirdették meg, szeptember végén kellett beadni a pályaműveket, s október elején született meg a zsűri döntése — emlékezik Vargha Tamás az izgalmas hetekre. — A kiírás nem 1956-os emlékműre, hanem Nagy Imre szobrára vonatkozott, én azonban úgy éreztem, természetes, ha a mű a forradalom mementójává is válik.

— Hogyan jött létre a pályamű?

— Legelőször persze örömet, a megtiszteltetés érzését keltette bennem, hogy meghívtak a pályázatra. Azután azt mondtam: Jaj istenem... összeszedtünk minden létező könyvet, átnéztem az MTI-nél fellelhető összes fotográfiát. Alapszinten ugyanis mindenki tud valamit róla, de ez többnyire közhelyekből áll. Így hát sokáig inkább csak búvárkodtam, úgy gondoltam, megvárom, jön-e valami értelmes gondolat. Mert az emlékművek problémája általában az, hogy hiába mintázzuk nagy egyéniségről, legtöbbször mégiscsak egy kövön álló emberi alak lesz belőle. El akartam kerülni ezt az alul kő, felül figura sémát.

— Milyennek látta Nagy Imre személyiségét?

— A tempós stílusa ragadott meg! Hogy mindig csak annyit tett meg, amennyi egy szilárd etikai rendszerbe belefért. Ami nem, azt nem vállalta. Ugyanakkor ez a bizonyos etikai rendszer nem lógott ki nála, sohasem hivalkodott vele. Életet szerető ember volt, akit a többiek emberként is, vezetőként is el tudtak fogadni, s aki, amikor kellett, határozottan tudott cselekedni.

— Álló, tűnődő alakot formált, amint egy híd korlátjára támaszkodik. A hídmotívumra hogyan talált rá?

— Millió más ötlet bukkant fel bennem először, azután elkezdett motoszkálni bennem, majd megragadt a híd formája. Ami az alakot illeti: úgy éreztem, az élő személy köpcössége fontos is, meg nem is, de rájöttem, nem elsősorban az alkati adottság a lényeg. A műnek egyfajta pátoszt kell sugallnia, azt, amit az én generációm számára — a felnőttek elbeszélése alapján — Nagy Imre sorsa, tartása hordozott.

— Közben — Finta József és munkatársai tervei alapján — hamarosan megkezdődik a tér építészeti átformálása is, hiszen a szobrot június 6-án, a politikus születése századik évfordulóján fogják felavatni.

P. Szabó Ernő

VARGA Tamás

MAGYAR HÍRLAP

1996. aug. 16

Engedély nélkül épült

Nem fizetnek a Nagy Imre-szoborért

Hitelbe készült emlékmű

FOTÓ: MÜLLER JUDIT

MH-információ

Továbbra is több mint tizenegymillió forinttal tartozik a Budapest Galéria a Vértanú téren felállított Nagy Imre-emlékmű kivitelezőjének, a Varpex Kft.-nek. A 25 millió forintos beruházás finanszírozására annak idején – adományozók mellett – a főpolgármesteri hivatal és a kormány is garanciát vállalt.

A vértanú miniszterelnök emlékműegyüttesének elkészültét többéves előkészítő munka és hosszas viták előzték meg. A szobor felállításának védnökségét pedig maga Göncz Árpád köztársasági elnök vállalta. Az ügy szépséghibája mindössze annyi, hogy a szerződést aláíró Budapest Galéria nem utalta át a fővállalkozó Varpex Kft.-nek az összeg közel felét.

Varga Sándor ügyvezető érszóbeli megállapodás alapján ők április végén megkezdték a kivitelezést, és határidőre befejezték a munkálatokat. Azonban már a május 3-án megkötött szerződést követően számos furcsa momentum kísérte az emlékmű építését. A kivitelezési tervek késve készültek el. A Varpex Kft.-t pedig 25 ezer forintos pénzbírság fenyegette, mivel az átadás napján sem kapták kézhez az építési engedélyt. Az okmányok csak két nappal később, június 8-án érkeztek meg. A kilátásba helyezett büntetést a hatóság pedig egyszerűen „elengedte".

Az apróbb zökkenőkön túltettük magunkat, a kiegyenlítetlen számlák azonban már-már a cég működését veszélyeztetik, ugyanis a munkában részt vevő alvállalkozóknak folyamatosan kell fizetni –

Az eddig három részletben megérkezett pénzhez is késve jutottak hozzá. A fennmaradó mintegy tizenegymillió forinttal pedig két hónapja tartozik a Budapest Galéria. Arról, hogy a kamatokkal mi lesz, Varga Sándornak fogalma sincs, s egyelőre bírósághoz sem kíván fordulni, mert, mint mondja: attól tart, hogy ez kedvezőtlenül befolyásolná cége további működését. Úgy véli, hogy a felelősség amúgy sem a galériát terheli, hiszen a finanszírozásért garanciát vállaló főpolgármesteri hivatal utalja késve a hiányzó összeg nagyobbik részét. Az ügyvezető hozzátette: többször kereste az ügyben illetékes Schiffer János főpolgármester-helyettest, akit azonban egyszer sem sikerült elérni. A titkárságon sommásan csak annyit közöltek pénzügyi osztály vezetői szabadságon vannak.

Schiffer János kérdésünkre elmondta: a főváros hatmillió forint kifizetését vállalta, és ennek a kötelezettségének eleget tett.

Mindennek ellentmond Pogonatos Miklósné, a Budapest Galéria gazdasági igazgatójának állítása, aki kifejtette: a főváros a mai napig nem utalta át az ígért hatmillió forintot. A kulturális ügyosztályon a pénz megérkezésének időpontját firtató kérdésére neki azt válaszolták, hogy augusztus 21-én a környezetvédelmi osztályon érdeklődjön. Az igazgatónő elmondta, hogy a fennmaradó ötmillió forintnyi hátralékot külön engedély alapján, áfa-visszaigénylésből kívánja kiegyenlíteni a galéria.

Varga Tamár nélkül

z IKEA-val a suli is bu

Augusztus 16. és szeptember 12. között „Itt a suli" – az IKEA-ban!
ól a ceruzáig mindent megtalálsz nálunk, ami egy újabb sikeres tanévh
KEA minőség és design a legjobb áron, és az iskolakezdés várva várt es
A suli is buli!

Vattra
cserép, 13 cm Ø, fehér
190,–
1500,–
Fabian polc
fehér, fém konzollal
1350,–
Gabriel polc,
60 cm hosszú
kezeletlen fa
2790,–
Femman íróasztallámpa
fekete/kék és ezüst színű
(talp nélkül)

ar | **Iskola tantestülete** | terhelte az intézetet.

PIONEER®

A Pioneer az Ön igényeit tartja szem előtt. Ezért hozta létre korszerű vetőmagüzemét Szarvason.

Csírájában hordja a sikert

A Pioneer gondoskodik róla, hogy a hazai termelők a saját termőföldjükön a legtöbbet nyújtó, kiváló minőségű hibridekkel gazdálkodhassanak.
Ha Ön a Pioneert választja, a saját szemével tapasztalja meg a Pioneer hibridkukoricák rátermettségét itt a Mezőföldön is. A magas termésátlagot.
A fokozott ellenállóképességet a betegségekkel és szárazsággal szemben.
Az alacsony betakarítási víztartalmat.
A megbízható hozamot.
Ezen Pioneer tulajdonságok az Ön személyes sikerét garantálják.

A Mezőföld vidékének gazdálkodói számára a Pioneer különböző éréscsoportú hibridkukoricáit ajánlja szarvasi üzeméből.

FAO 200 - Marietta, Helga, Felícia, Monessa
FAO 300 - Clarica, Monalisa, Clarisia, Stira, Evelina
FAO 400 - Nastia, Ida, Colomba, Dunia
FAO 500 - Florencia

Válasszon a Pioneer napraforgóhibridjeiből.
Korai - Natil, Kamil
Középérésű - Lympil, Astil, Ketil

PIONEER®
Technológia, mellyel sikert arat

Mezőmag Kft. (Székesfehérvár) tel. 22/314-288
BayWa Agrár Kft. (Székesfehérvár) tel. 22/316-280
KITE RT (Sárbogárd) tel. 25/467-352

További információkért forduljanak munkatársainkhoz:
Timár Béla (Tel: 30/326-243, 34/381-804)
Apagyi Tivadar (30/406-323, 34/337-988)
Molnár Géza (Tel.: 60/461-621, 75/336-297)

Dr. Mikó Péter, a Független Kisgazdapárt Fejér megye 2-es választókerületének országgyűlési képviselőjelöltje 1998. március 18-án (szerdán) 18 órakor Seregélyesen bemutatkozó fórumot tart a művelődési házban, melyre tisztelettel meghívja Seregélyes választópolgárait. Ajánlási szelvénye (kopogtatócédulája) átadását tisztelettel kérem és köszönöm.

Bort, búzát, békességet! **Dr. Mikó Péter,** a 2-es vk. képviselőjelöltje

Új Szövetség Magyarországért közleménye

Müllek Ferenc bányamérnök az Új Szövetség 5. sz. választókerületének képviselőjelöltje lakossági fórumot 1998. március 18-án, szerdán este 6 órakor az iszkaszentgyörgyi Kastély Kultúrházban, valamint 1998. március 19-én, csütörtökön este 6 órakor a fehérvárcsurgói kultúrházban. A rendezvényen lehetőség lesz az ajánlószelvény leadására is, ezért kérjük támogatóinkat, hogy hozzák magukkal szelvényeiket. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

az Új Szövetség Magyarországért helyi képviselői

Teadélután

Értesítjük az olvasóközönséget, hogy Liebmann Katalin, az MDF 4. sz. vk. országgyűlési képviselőjelöltje teadélutánra vár minden kedves érdeklődőt 1998. március 19-én, csütörtökön 17 órakor Mezőfalván, a Művelődési Házban (Kinizsi u.). Mindenkit szeretettel várunk és kérjük azokat, akik ajánlószelvényeiket Liebmann Katalinnak szeretnék átadni, hozzák magukkal a találkozóra.

Biztonságot a mindennapoknak! **az MDF 4. sz. VEF**

Dr. Berecz Botond Pusztaszabolcson

Értesítjük a választópolgárokat, hogy a Kereszténydemokrata Néppárt képviselőjelöltje 1998. március 19-én 17.30-kor fórumot tart a Petőfi Művelődési Házban. Mindenkit szeretettel várunk. **KDNP**

A Munkáspárt móri rendezvénye

A Munkáspárt Mór és Környéke Koordinációs Bizottsága választási kampánynyitó gyűlését március 19-én 16 órakor tartja az Erzsébet téri Művelődési Házban. Előadó Nagy Pál ny. bányamester, a Munkáspárt Központi Bizottságának tagja, a Fejér megyei 5. sz. országgyűlési képviselői választókerület képviselőjelöltje. Vendége Kovács István a Munkáspárt megyei elnöke. A választópolgárokat ezúton is meghívja és tisztelettel várja, hogy az érdeklődők, a bennünket támogatók ajánlószelvényeiket hozzák magukkal.

A Munkáspárt Móri Koordinációs Bizottsága

Kű Lajos lakossági gyűlést tart

Értesítjük a tisztelt olvasóközönséget, hogy Kű Lajos a Független Kisgazdapárt 1-es számú választókerület országgyűlési képviselőjelöltje minden érdeklődőt vár 1998. március 19-én (csütörtökön) a székesfehérvári Petőfi Általános Iskolában. Kezdési idő: 18 óra. Szíveskedjenek a kopogtatócéduláikat magukkal hozni, amit hálásan köszönök. Nagy szeretettel és tisztelettel várok minden kedves érdeklődőt. Bort, búzát, békességet! **Kű Lajos**

és az FKgP Városi Vezetősége

Dr. Mikó Péter Seregélyes-Szőlőhegyen

Dr. Mikó Péter, a Független Kisgazdapárt Fejér megye 2-es választókerületének országgyűlési képviselőjelöltje 1998. március 19-én (csütörtökön) 18 órakor Seregélyes-Szőlőhegyen bemutatkozó fórumot tart az általános iskolában, melyre tisztelettel meghívja a szőlőhegyi választópolgárokat. Ajánlási szelvénye (kopogtatócédulája) átadását tisztelettel kérem és köszönöm. Bort, búzát, békességet! **Dr. Mikó Péter, a 2-es vk. képviselőjelöltje**

FKgP-közlemény

Kű Lajos és dr. Mikó Péter a székesfehérvári 1-es és 2-es választókörzet képviselőjelöltjei nagy tisztelettel kérik a velük szimpatizálókat, hogy amennyiben kitüntetnek bennünket megtisztelő bizalmukkal, úgy ajánlószelvényeiket (kopogtatócéduláikat) az alábbi címre leadni szíveskedjenek: Székesfehérvár, Piac tér 12-14. sz. alatt, 8-16 óra között. Hálásan köszönjük előre is!

Bort, búzát, békességet! **Kű Lajos és dr. Mikó Péter**

Különbözőek vagyu
gálnak minket, mé

Ezért március 31-ig továbbra
előfizethet a Pannon GSM sz
mely utóbbi már nettó 10 00
találhatja a számára leginkáb

vagy az Önhöz legközelebbi hivatalos vis
lehetőségek csak Pannon GSM előfizetés v
kártyával, a bérelhető készülékek csak a b
erejéig érvényes! *Négy hónapon keresztül

megmunkálásra. Tel.: 22/441-105. (269398/2H)

Öreghegyen, 180 n.öl telek 10 éves épülettel eladó telek árában. Telefon: 06/20/715-661. (269690/1K)

Székesfehérvár, Kőrösi úton 1000 n.öl zártkert eladó. Érdeklődni: 310-371. (269892/1K)

Kincsesbányán, a víztározóhoz közel 800 m² telek szőlővel, gyümölcsfákkal 3 x 4 m szerszámbódéval eladó. Irányár: 160 ezer Ft. Érd.: 22/418-387. (269899/1T)

Iszkai úti zártkert, téglaépülettel eladó. 1,2 millió Ft. 343-171. (269923/1K)

Pákozdon, üdülőövezetben, főút mellett, 800 n.öl szántóföld, megosztva is eladó. Érd.: 22/458-644. (269954/1H)

150 n.öl kert megművelhető. Érdeklődni telefonon: 22/388-500. (270104/1K)

Modern, bútorozott, telefonos családi ház garázzsal, hosszabb távra kiadó. Érdeklődni: 300-704, 16.00 óra után. (269929/1H)

1,5 szobás lakás a Skála mellett, április 1-től kiadó. Telefon: 06/30/600-617. (269984/1K)

ÜZLET, IRODA

A Loranger ipari parkban 200, 400, 1000 négyzetméteres raktárak, kedvező áron kiadók! Tel.: 06/30/471-011, 88/323-186. (287882/4H)

Polgárdi üzletközpontban 20 m²-es üzletek eladók. Érdeklődni: 310-847. (265825/3K)

Sarló utcai üzlethelyiségek tulajdonjoga eladó. Érd.: 06/30/370-261, 06/30/365-806. (269298/3H)

AEG T&D

Az AEG Union Kft.

TERÜLETI KÉPVISELŐT

keres kis-, közép- és nagyfeszültségű villamosberendezések értékesítésére Székesfehérvár és Pécs székhellyel

Elvárások:

szakirányú végzettség
tárgyalóképesség
jó kommunikációs készség
német vagy angol nyelvismeret
saját személygépkocsi.

A jelentkezéseket szakmai önéletrajzzal Értékesítési Irodánk címére kérjük:

1125 Budapest, Zalatnai u. 2.

(012906/6/IE)

A FIALLA
Székesfehérvár Kft.

FIAT gépjármű értékesítői munkakörbe keres

értékesítői gyakorlattal rendelkező fiatal, agilis munkatársat.

(269382/1H)$

Elvárásaink:

- érettségi bizonyítvány
- jó megjelenés
- számítógép alapismeretek
- nagyfokú kerativitás
- szakirányú végzettség ill. kiterjedt ismeretségi kör előnyt jelent

Amit kínálunk:

- kulturált munkakörülmények
- teljesítmény bérezés
- szakmai előrejutási lehetőség

Fényképpel ellátott szakmai önéletrajzot az alábbi címre kérjük postázni:

FIALLA Székesfehérvár Kft.,
Székesfehérvár,
Szent Flórián krt. 4.

Hagszórógyártással foglalkozó **HSS Kft.** állást hirdet min. 3 éves gyakorlattal rendelkező, termelésirányításban jártas **GYÁRTÓMÉRNÖK** részére, aki az ügyvezető közvetlen irányítása mellett a szerelési folyamatok teljes körű felügyeletét fogja ellátni. Felelős lesz a szerelőszalagnál dolgozó 50 fő operátor munkájának optimális megszervezéséért, a szerződésben rögzített mennyiségű, minőségű termékek legyártásáért, valamint az új termékek gyártásba való bevezetéséért.

Elvárások: – műszaki jellegű felsőfokú végzettség
– kommunikációs szintű angolnyelv-tudás.

Ha sikerült érdeklődését felkeltenünk, kérjük küldje el fényképes magyar-angol nyelvű önéletrajzát.

Cím: HSS KFT.
8002 Szfvár, Pf. 337.

(269966/1Hzs)

Tel.: 316-814. (268SE)

Opel Astrát, Corsát, Caravant, Vectát vennék. 06/60/364-239, 06/60/394-314. (290548/1K)

0 évestől sérült, totálkáros autót veszek készpénzért. 06/30/490-210. (268053/3H)

Lada Samara 1300-as, garázsban tartott eladó. Telefon: 311-719. (268895/1K)

Wartburg lejárt műszakival, olcsón eladó. Érd.: 426-242. (269834/1K)

NISSAN KOMPREX-C Kft.

HIVATALOS MÁRKAKERESKEDÉS SZAKSZERVIZ

– Karosszérialakatos munkák
– Alkatrészértékesítés
– Fényező munkák
– Használtautó-értékesítés (beszámítás)

Nálunk a kiszolgálás: vevőközpontú udvarias és barátságos!

(268779 1H)

NISSAN KOMPREX-C KFT.
Szfvár, Új Csőri út (8-as főút)
Tel.: 22/310-208; 349-289

NISSAN

VW Golf III. 1.4 CL, 1994-es eladó. Telefon: 06/30/296-769. (269854/1K)

Skoda 105 S szgk. eladó. Érdeklődni lehet: 22/441-127-es telefonszámon. (269871/1K)

Ford Escort XR3i, 1.6 benzines, '85-ös évjáratú, extrákkal eladó vagy Peugeot 205-ös dízelre cserélhető, irányár: 420 ezer Ft. Tel.: 06/30/698-939, este: 22/407-517. (269884/1T)

Vásároljon szélvédőt nagyker áron!

Tavaszi meglepetés:

a nálunk vásárolt szélvédőt díjmentesen beépítjük.

Ugrics és Szabó Kft.

Szfvár, Zámoly utca 50.
Tel.: 337-037. (269068/1H)

'85-ös Zastava eladó szép állapotban. Érd.: 06/30/276-580. (269894/1K)

Trabant kitűnő állapotban, 128 ezer Ft-ért eladó. Érd.: 06/20/745-258. (269908/1T)

'93-as Suzuki Sedan eladó. Ár: 999 ezer Ft. Érdeklődni: 22/364-705. (269913/1K)

VW Passat Variant '86-os, 1.8i kat. megkímélt állapotban eladó. Érd.: 06/30/597-541. (269930/1K)

RÉCS Kft. Autószerviz - alkatrészüzlet

- injektor-motordiagnosztika és javítás (minden típus)
- **OPEL** típusok garanciaidőn túli javítása, szerviz, műszaki vizsgáztatás
- **OPEL** alkatrészek forgalmazása.

(269128/1Hzs)

Székesfehérvár, **Herman O. u. 26. (22/310-218.)**
Nyitva: hétfő-péntek 8.00-16.00 óráig.

Opel Astra 1.4 '93-as, 5 ajtós eladó. Telefon: 06/22/307-365. (269944/1H)

VW Passat '80-as évjáratú, 1.5 dízel kombi, friss műszakival és zöldkártyával eladó. Érdeklődni: 06/60/464-595, illetve 22/410-431, este. (269945/1K)

1987-es Renault 5-ös, ezres benzines, 3 ajtós kitűnő állapotban eladó. Érd.: 22/315-813. (269960/1T)

se a korabeli röplapokban, vala- 1oldi estéje kézirata.

tényekről). A puding próbája. ke

VARGA ZOLTÁN keramikus

'98. márc. 18. FEJÉR M.-i HÍRLAP

A nő korongoz, a férfi díszít

Két fiatal kerámiakészítő bemutatkozó kiállítása a színházban

A Vörösmarty Színház galériájában Berta József kézműves mester nyitotta meg egy fiatal székesfehérvári kerámiakészítő házaspár kiállítását.

Szeidel Ágnesnek és Varga Zoltánnak ez az első bemutatkozó tárlata. Ágnes Csákváron, Kaposváron, majd Mezőtúron tanulta a mesterség fortélyait. Ő formálja a korongozott tárgyakat, a mázas edényeket. Varga Zoltán az új formákban, színezési módokban és a vésésekben mutatja meg kísérletező, teremtő kedvét. Ösztönei, saját fantáziáját követve egyéni, sajátos világot teremt, amely eltér a hagyományoktól, mégsem idegen

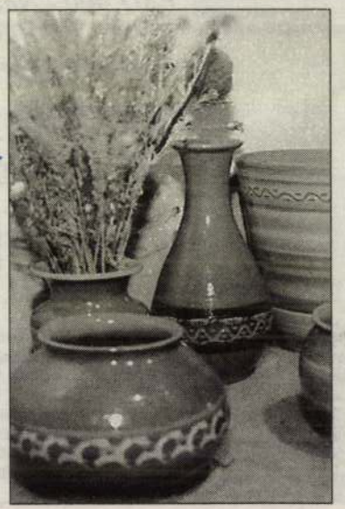

azoktól. Sok tárgy őrzi a klasszikus formákat, de szívesen vállalkoznak a tradícióktól eltérő díszés használati tárgyak készítésére. Négy éve élnek együtt, kisfiuk hároméves. Két éve dolgoznak a Napról elnevezett műhelyükben, ahol a napsárgák, az agyag, a földfestékek uralkodnak, a mázak színei ragyognak. Együttműködésükben izgalmas, hogy a hagyományos női és férfiszerep felcserélődött. Régen a nő díszített, a férfi korongozott. Az ő esetükben a feleség a tanult keramikus, ő formálja a tárgyakat, pörgeti a korongot, a férj pedig ízlésesen, mértéket tartó fantáziával fölékesíti. —ze—

Nagy Imre a gyermekek között

Megfigyelések egy új szobor környékén

A parkfelület nem csökkent. Maradt a japánakác, a hárs, a juhar. Maradt, sőt nagyobb lett a medence. Aranyhalak talán később. Nem érte sérelem a Vértanúk terének komplikált szerepkörét sem. Továbbra is alkalmas lesz a hely a kettes számú központi házasságkötő teremből kicsordult násznép feltartóztatására és a parlament előtti tavaszi–őszi tüntetési szezon infrastrukturális gondjainak enyhítésére (gyertyaosztás, jelvényárusítás, ilyesmi). Valamint randevúzni, kutyázni, hajléktalankodni is lehet majd itt. Úgy, mint régen. És ha az aggályok végképp eloszlanak – figyeljék meg, az avatástól számított legrövidebb időn belül a nép az új létesítményt be fogja lakni. Mintha mindig itt lett volna. És ez jó. Ez jó.

A kivégzett magyar miniszterelnök új emlékművének minden esélye megvan, hogy az idegeket nem továbbfeszítve, az indulatokat nem fölszítva, az ellentéteket nem kiélezve környezetbarát módon illeszkedjék a körletrendbe. Nagy Imre bronzszobrát távolabbról ugyanis alig lehet észrevenni. Hídon áll, amelynek még az alapszerkezete is el van rejtve: az acélmagra az alkotó finom bronzköpenyt szerkesztett. Csak egy-két óvatlan helyen villan elő a brutális fehér fém anyaga, hunyorítva pedig az sem látszik.

De ha már a hidacska alakja oly megejtően emlékeztet a nagy francia impresszionistának, Monet-nak Tavirózsa-sorozatán szereplő, és japánkertjét gyakran átszelő motívumához, a reggel, délben, este lefestett látomáshoz, én is megnéztem délelőtt, szieszta-időben, alkonyatkor a „mi hidunkat", viselkedését figyelendő. A hídon lehet átballagni és korlátjára támaszkodni. Lehet a figura mellett megállva velemerengeni és vállát kordiálisan átölelve tettetetten haverkodni vele. Továbbá lehet a hídról vízbe köpni, vagy szappanbuborékokat fújni, kicsit alábújni, esetleg tűnődni, hogy a havazó nyár bolyhos pihéi miként lepik el az alig fodrozódó tükröt. Ha már Monet-nál tartunk.

Leginkább mégis mindig ugyanaz figyelhető meg. Egy kalapos, szemüveges, bajuszos, esernyős és bánatosan jovális bronz bácsit élő gyerekek vesznek körül és elhalmoznak csintalanságuk, fiatalságuk, ártatlanságuk megannyi bohó jelével. A hidat mászókának használják. A vizet várároknak. Az őket figyelő parton hagyott szülőket káposztafejeknek. Az öregurat pedig csősznél maradandóbb ércbabának. (Vesd össze: japánkert – kerti törpe – törppapa stb.)

Édes zsánerjelenetek sora pereghet le a megfigyelő szeme előtt. Mint ahogy efféle élménye lehetett hajdanában annak a fotóriporternek, aki a mára nyugdíjazott mohácsi Lenin-szobor (Varga Imre), a lefelé lépő, törődött államférfi bácsi mellé kontrasztként eleven, rohanó kisúttörőket fényképezett címlapjához, mert tudta, hogy a kisúttörők dacosra szorított kezecskéjében csak a vak nem látja a jövő zálogát. Mint ahogy hasonló benyomása lehetett egykor annak a napközistanárnőnek, aki a mára kvietált budapesti Münnich-szobor (Kiss István), a fontos döntéseket hozó szigorú elvtárs bácsi bronz íróasztalán engedélyezte a hintába belefáradt gyerkőcöknek a szelídebb dobókockás társasjátékot. Magazinfotó erről is készült. És bár nem volt sem kisúttörő, sem napközis, de annak idején, hasonló képességből ült lencse előtt modellt a Kossuth téri bronz József Attilával (Marton László) „a rakodó part alsó kövén" – ami persze a felsőnél is feljebb van – az akkor szépreményű Pozsgay Imre, hogy a költővel együtt nézze az elúszó dinnyehéjat. Amit persze onnan nem láthatott se elven, se holt. Hát még a többit.

Vértanúk tere – Budapest, 1996

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

A közép- és késő-Kádár-korban született egy szobortípus, ami gyermekké tette a befogadót. Játszott vele, mesélt neki, elszórakoztatta. Ez a szándék a szobrot leléptette a túl magas talapzatról, testközeli pozícióba helyezte, a körülmények műtyürkéivel vette körül, és szinte fölszólított a fogdosásra. Az igény érthető volt. Annyi korábbi kor emelt posztamenst később felrobbantott, ledöntött, eltávolított vagy egyszerűen csak érvényét vesztett nagyságok alá, hogy a magasítás eleve gyanús lett. A megromlott házasságokért gyakran okolják magát az ágyat...

„Nagy férfiak teszik dicsővé hazájukat, s ha a nemzet mélyen érzett háláját azáltal fejezi ki, hogy nekik emléket emel, nem őket dicsőíti, hanem önmagát" – mondta Pulszky Ferenc anno, valamikor az Eötvös-szobor avatásán. Amikor viszont túl gyakran fordult elő az elmúlt száz évben, hogy a nemzet öndicsőítésére nem sok volt az ok és a hála hirtelen csalódásba csapott, akkor a hősi, a történelmi, a sorsszerű, azaz a patetikus szoborállítási attitűdöt célszerű volt más tónussal fölcserélni. Valami „emberivel", „priváttal", „hétköznapival". A hetvenes-nyolcvanas években sorozatban készültek ezek az alkupozícióban fogant, a nemzeti konszenzussal hadilábon álló, ámde szellemes, ironikus nagyplasztikák. Széchenyi pártállamban problematikus reformizmusát úgy lehetett eladni (a lendülő karú kossuthi radikalizmus ellenében), hogy a gróf bronz asztalán egy kiteregetett nagy magyar hegy- és vízrajzi térkép szeretetteljes összetapicskolására volt mód. Bartók konzervatívoknak nehéz népi modernizmusát úgy lehetett kedvesebbé tenni (a fehér asztalnál zeneszóra sírva vigadni vágyók ellenében), hogy a figura fölé figyelemelterelő harangkompozíciót függesztett a művész, amelyet ráadásul egy hazai szemnek mindig kedves székelykapunak rendelt alá. Kun Béla szobor-báját pedig egy furcsán megbillenő lámpavas adta addig, amíg nem deportálták az emlékművet a Vérmezőről, és ameddig a fortélyos geg az erkölcsi-történelmi problémákat úgy-ahogy feledtetni tudta.

Nem hinném, hogy az új Nagy Imre-szoborral az a fő baj, hogy a kiírt pályázatra – a források tanúsága szerint – igen gyatra anyag érkezett, és a zsűri tagjai csak egyetlen dologban egyeztek meg, nevezetesen abban, hogy „relatíve" még a győztesé volt a legmeggyőzőbb munka. Köztéri versenyfeladatoknál az ilyen gyakran megesik. Nem is az a fő baj, hogy a szobrot alkotó Varga Tamás, Varga Imre fiaként és igazi jó gyermekként, az apai ötlettárból indult ki, anélkül azonban, hogy a figuraképzés természetességét, érzékenységét, okosságát otthon elleste volna. Változó szerencséjű szobrászdinasztiák esetében ez is gyakran előfordul. Még csak az sem igazán baj, hogy a kivégzett magyar miniszterelnök szituettje nem ilyen volt. Enyhén korpulens alkatát, paraszti eredetről árulkodó robusztus izomtapadását a bőségesen fennmaradt dokumentumok híven megőrizték. És a modell valószínűleg álmában sem gondolta volna, hogy egyszer még finom, zsabós, asztrális Krúdy-hőssé válik a Lipótváros kellős közepén.

A baj sokkal inkább társadalomlélektani. Ha 1996-ban olyanfajta szobor emelődik Nagy Imrének, amely viselkedésében, mentalitásában – le merem írni –, kispolgári érzelmekkel telített gyermekdedségében pontosan olyan, mintha húsz évvel korábban készült volna, az arról árulkodik, hogy e kor Nagy Imrével nem tud mit kezdeni. Egyrészt a régi, bevált módon a gyerekeknek (és a gyerekekként kezelt serdültebb népeknek) a kegyét keresve kellemkedik. Másrészt, szintén a régi bevált módon a közmegegyezés hiányát leplezve a lényegről a részletre, a nembeliről a partikulárisra tereli a figyelmet. Azaz politizál, ravaszkodik, taktikázik, ügyeskedik.

Jó, hogy van Nagy Imre-szobrunk. Az is jó, hogy a kis park kellemes maradt. De végtelenül jellemzőnek érzem, hogy a kettő együtt mégsem lett jó.

P. Szűcs Julianna

Beszökik az ősz

Ravel G-dúr zongoraversenye Kocsis Zoltánnal

Néha azt gondolom, hogy okos dolog óvatosan bánni a nagy szavakkal. Annyi itt a zseni és meg nem értett zseni, sztár és eljövendő nagyság, hogy a bölcs ember inkább következmények nélkül fogalmaz. Jó, de nem nagyon rossz, de nem fölháborító. Csínján kell bánni a szavakkal.

Máskor. Most nem. Számomra az új Kocsis-lemez, amelyen a Budapesti Fesztiválzenekarral Ravel G-dúr zongoraversenyét játssza, interpretációtörténeti jelentőségű. Kisebbre fordítva: azt hiszem, ebből a felvételből értettem meg valamit a művel kapcsolatban, ami azelőtt mindig gondot okozott. Nem is az egész felvételből, csak Kocsis játékából. A fesztiválzenekar persze nagyon jó, de ha egy Philips-lemezen szólnak, az ember óhatatlanul a legjobbakhoz hasonlítja őket, és akkor a zenekar még mindig kezdő, rendkívül tehetséges ifjú, komoly hiányosságokkal. A vonósok most sem szólnak úgy, ahogy kellene, rögtön a darab elején nem tágul eléggé belépésükkel a tér, nem érezni az együttes játék kibomlását, a fúvósok, elsősorban a fafúvók viszik a zenekari szólam hangsúlyos részeit. Kissé eltúlozva: nagyon képzett szólisták állnak egymással szemben, nem testület és zongorista. A tiszteletkört azonban most helyénvaló lefutni: az összehasonlítási alapot csakugyan a legjobbak szolgáltatják. Nem lehet eltúlozni annak a jelentőségét, hogy az egyik legnagyobb kiadó egyáltalán alkalmasnak talált egy magyar zenekart a zongoraversenyek eljátszására, és nem olcsójánosságból, nem koprodukciós szerződés körében esett a választás a fesztiválzenekarra.

Kocsis játékáról mindig jó beszélni, mert úgy ért meg belőle egyre többet az ember, úgy vesz észre új dolgokat, hogy közben a régieket sem kell megtagadnia. A fő elemek most is igazak maradtak. Kocsis zongorázása számomra továbbra is ütőhangszeres jellegű, ami természetesen nem jelenti azt, hogy száraz volna vagy színtelen, csak a színek nem annyira vaskosak, nem annyira dúsak; ha már színekről van szó, inkább Botticellit idézik, nem, mondjuk, Leonardót. Ehhez a színezéshez azonban – máskor is, de itt nagyon jól érzékelhetően – olyan dinamikai és ritmikai rugalmasság társul, hogy egyértelmű: nem arról van szó, hogy Kocsis valamit nem tud, egyszerűen csak lemond egy eszközről, amely az ő esetében nem használható. Csak ezekkel a könnyebb színekkel marad jól érzékelhető a szólam rugalmassága, csak így látható a játék rajza.

Ettől persze még nem válna a G-dúr zongoraverseny bármiféle magán-interpretációtörténet számára rendkívül jelentőssé. Azért vagyok különösen hálás a lemezért, mert számomra érthetetlen volt, hogy kerül egymás mellé, hogyan illeszkedik a koncert három tétele. Úgy képzeltem, hogy volt Ravelnek egy nagyon furcsa, veszedelmes szépségű lassú tétele, olyan, amely később zenei közhelyeket szült. Mintha a hatvanas években készült szomorkás francia filmek jeleneteit kísérné, amelyeken a szerelmesek végképp szakítanak, és a főhős egyedül csatangol az őszi Párizsban. A műnek ehhez a leghosszabb tételéhez sehogyan sem illett a dzsesszes Allegramente, sem a szédítő tempójú, rövid, erős Presto. Kocsisnál a három tétel összeáll. Nem tagad le a zongorista semmit a lassú tétel érzelmességéből, csak kicsit feszesebbre veszi a zenét, megtart valamit az izgatottságból, és nem engedi elomlani a hangulatot, sem elandalodni a hallgatót. Olyan az egész, mint Verlainenek ez a két sora: „Szívemben könnyezik, / s esik kint is, az utcán." Attól olyan szorító hatású az első sor érzelme, hogy közben a józan, könnytelen szem az ablakon át a városra néz.

Alig változik valami. Csak a három tétel kerül a helyére, egymás mellé, csak az éteri melankóliájú, veszedelmes őszi zenéből lesz minden időre való fenyegető, szép üzenet. *(Ravel Zongoraversenyek – Philips 1996.)*

Fáy Miklós

alföld — Ízelítő a júniusi számból

„Ahol a gyógyír-alma minden / ősszel elválik az ágtól, és / ott rohad el érintetlen, az / édeskés talajon magától, / ez bölcs ironikus tőzeg / csak fekszik magatehetetlen, / kissé állat, kissé közet, de / vadászhatatlan, ehetetlen, / pár négyzetméter ez a körzet, / forrást ereszt, egy ihatatlant... / oda vágyik a gyenge elme, / oda-útra pakol az erős, / onnan-sejti a halál-alma / ittmaradásához az erőt." (Kemény István: Kert)

Kemény István, Simon Balázs, Peer Krisztián, Orbán János Dénes, Böndör Pál versei.

„Még hogy én antiszemita volnék!, mondta. Az arabokat kifejezetten kedvelem. Én nem vagyok se filó- se Anti. Azt tartom: a zsidók épp olyanok, mint bárki más, csak egy kicsit jobban. Minden nép azt hiszi magáról, hogy kiválasztott. Váltottunk néhány kényszeredetten jópofa mondatot a lánnyal, de szilánkokra törtek a hallgatás hideg falán. Tán az ital tette, de elég lassan fogtam fel, hogy ezek a srácok nem méltatnak arra, hogy hozzám szóljanak. Azért, mert én goj vagyok. Ha amiatt tették, mert már velük is megcsinálták volt ugyanezt más asztaloknál, szar lehet zsidónak lenni." (Temesi Ferenc: Pest)

Márton László: A Gyomor és a többi Testrész vitája (dramolett).

A kortárs levelei. Kass János Artner Margit művészetéről.

Nem katekizmus, hanem ízlés. Németh G. Bélával beszélget Szirák Péter.

Danyi Magdolna és Schein Gábor tanulmánya Pilinszky János költészetéről.

Kulcsár Szabó Ernő kritikája Szirák Péter Az úr nem tud szaxofonozni, Szirák Péteré Szilágyi Márton Kritikai berek című kötetéről.

A szám Artner Margit rézkarcaival jelent meg.

Az OTP BROKER Rt. és a DAIWA-MKB Rt. mint az Észak-magyarországi Áramszolgáltató Részvénytársaság névre szóló „A" sorozatú törzsrészvényeinek nyilvános forgalomba hozatallal kárpótlási jegyek ellenében történő értékesítése során megbízott forgalmazók, az Állami Értékpapír- és Tőzsdefelügyelet 1996. június 10-én kelt 20.310-1/96. számú határozatában jóváhagyott Tájékoztató módosítást teszik közzé:

A korábban megjelent nyilvános Tájékoztató 10. oldala 5. bekezdésének utolsó mondata és a 6. bekezdése az alábbiak szerint módosul:

A Mezőgazdasági szövetkezetnek az allokációs elsőbbségének érvényesítéséhez az alábbi dokumentumot kell bemutatnia és annak másolatát a jegyzési helyen leadnia:

– A Megyei Kárrendezési Hivatal által a Mezőgazdasági szövetkezetek részére az árveréseken beszedett és részükre kiadott kárpótlási jegyek igazolására vonatkozó okiratot.

Valamint a Tájékoztató 24. oldal 2. pont első bekezdése az alábbiak szerint változik:

– a részvényigénylő nem rendelkezik a Tájékoztatóban megkövetelt dokumentumokkal (pl. OKKH határozat, képviselőtestületi döntés, Megyei Kárrendezési Hivatal által a Mezőgazdasági szövetkezetek részére kiadott okirat stb.)

52520NP

Döntő fölény

Hiányérzet — Xantia 2.0 TCT

0 — 18

A Citroën Xantia 2.0 TCT 1996-os modellje 18 db., minden igényt kielégítő extrájával nem csak a vezető hiányérzetére mér döntő csapást.

Góllövőink:
- 150 LE Turbo motor
- ABS
- vezetőoldali légzsák
- automata klíma
- indításkód
- szervókormány
- metálfényezés
- hidraktív II.
- pollenszűrő
- színezett üvegezés
- állítható vezetőülés
- infrás központi zár
- elektromos ablakemelők
- könnyűfém keréktárcsák
- számítógép-vezérelt felfüggesztés
- kormányról vezérelhető HIFI
- automata szintszabályzás

4.990.000 Ft
28.6 Ft/FRF árfolyamon

CITROËN
Fedezze fel a különbséget!

Nagy
1097 Budapest IX., Könyves Kálmán krt. 26.
Tel.: 216-7100, 216-7101 ~ Fax: 216-7110

VARGA Tamás szerkén

Stratégia a vállalkozási boom utánra

Már most is nehezen jön a PHARE-pénz

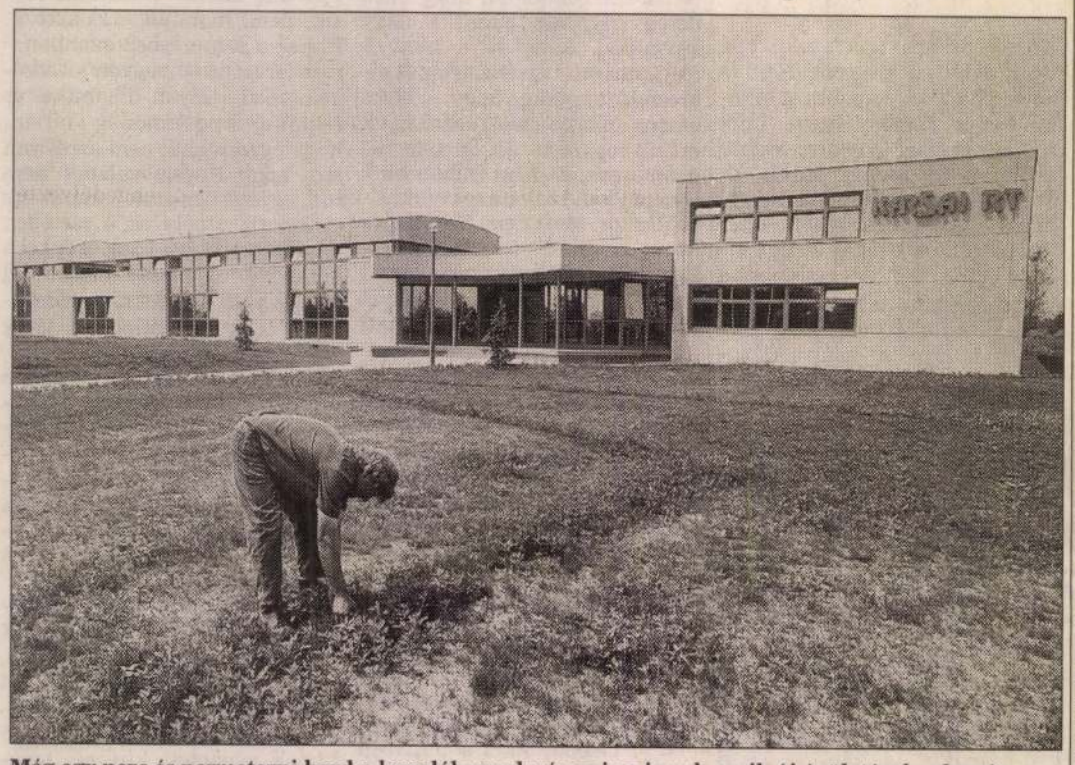

Még egy perc és permetezni kezd a locsolóberendezés az ipari park egyik új épületének udvarán

VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

Magyarország a korlátozottan szabad gazdaságok közé tartozik – állapította meg nemrég az amerikai Freedom House jelentése. Megállapításukat egyebek mellett arra alapozták, hogy hazánkban egy új vállalkozás megalapítása még mindig nagyon nehézkes, bürokratikus folyamatnak számít. Ma már azonban nem is ez az igazi gond – állítja Tóth Ferenc, a székesfehérvári helyi vállalkozói központ (HVK) igazgatója, a közelmúltban megalakult Vállalkozásfejlesztési Hálózat Egyesület elnöke – hanem az, hogy miként maradhatnak talpon és fejlődhetnek a már megalakult és működő kisvállalkozások.

Az elmúlt öt évben minden megyében megalakultak a regionális vállalkozásfejlesztési központok, amelyek már majd kétszáz irodát működtetnek. Az eredeti cél az volt, hogy a kisvállalkozások indulását segítsék tanáccsal, oktatással, információval és kezdő tőkével (ez a mikrohitel intézménye, amelynek egy-egy vállalkozó által igénybe vehető összege ma 850 ezer forint).

❑

A hálózat létrehozatalához mintegy 400 millió forint kellett, felét a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány állta – részben a PHARE támogatásával –, másik felét pedig helyi források tették ki. Tóth Ferenc szerint a helyi vállalkozói központok ma a gazdaságfejlesztés bázisát adják.

Számokkal alátámasztva: a legrégebbiek egyike, a székesfehérvári központ ügyfélforgalma öt év alatt megközelítette a 40 ezret, a tanácsot kérők ötöde alapított három hónapon belül saját vállalkozást, a bukási arány pedig – mondja Tóth – nem éri el a tíz százalékot. A legfiatalabb központok közé tartozik a Békés megyei, itt két év alatt 7000 ügyfél fordult meg és 650 vállalkozás jött létre – sorolja *Csik András* igazgató –, amelyek mintegy százmillió forintnyi hitelt kaptak az induláshoz.

Jelenleg mindegyik központnak más a munkamódszere, mások az erősségei és a gyengéi, nem alakult ki egységes információs és oktatási rendszer, szétaprózottak a külkapcsolataik. Mindez párhuzamosságokhoz vezet, ami rontja a munka hatékonyságát, pazarlásokhoz vezet és a meglévő forrásokhoz sem tudnak hozzájutni – indokolják az egyesület létrehozatalát. A Fejér megyei központ elsősorban az ipari vállalkozások fejlesztésére helyezte a hangsúlyt, a napokban adják át a terveik alapján kialakított ipari parkot, amely félmilliárd forintba került. A budapestiek által elkészített távoktatási programot négy megyében sugározták, és 130 ezer emberhez jutott el. A Békés megyeiek külföldi cégek megkeresésére indítottak be olyan termelési programot, amely már több mint félszáz kistermelőnek ad biztos piacot. Tehát mindegyik megyének megvan a maga sajátossága, a bennük rejlő lehetőségek együttvéve óriási erőt jelentenek – állapítja meg Tóth.

❑

Közös stratégia kialakítására két okból is szükség van. Az egyik az, hogy a vállalkozásalapítási boom napjainkra lezajlott, kialakult a piacgazdaságokra jellemző vállalkozói struktúra. A számok legalábbis ezt mutatják, hiszen több mint félmillió kis- és mikrovállalkozás működik ma az országban. A kisvállalkozók többségének azonban nincs sem gyakorlata, sem kapcsolatrendszere ahhoz, hogy talpon tartsa, továbbfejlessze a cégét. A HVK-nak most már ehhez kell segítséget adnia. A másik, hogy az ezredfordulóra várhatóan megszűnik a PHARE-támogatás, hiszen ebből a pénzből az Európai Unió tagjai már nem részesedhetnek. Már most is elég nehezen jön a pénz, hiszen az 1995-ben lejárt szerződést Brüsszel mind a mai napig nem újította meg. A központoknak tehát önfenntartóvá kell válniuk. Tudják viszont, miként lehet pályázatok útján pénzt elnyerni. Ez pedig majd az EU-tagsággal értékelődik fel, hiszen a közös forrásokból csak megfelelő projektekre szerezhető forrás.

Arra a kérdésre, hogy miként válhatnak önfenntartóvá a HVK-k, Tóth szerint a válasz nagyon egyszerű: a vállalkozóknak olyan szolgáltatásokat kell nyújtaniuk, amelyekre fizetőképes kereslet van. A már gyakorlottabb vállalkozók is egy sor olyan gonddal találják magukat szemben, amelynek a megoldásához speciális szakértelem és kapcsolatrendszer kell. Ezek között említi a fejlődéshez szükséges tőke megszerzését, a beruházási szaktanácsadást vagy a válságmenedzselést. A központok azonban a jövőben is ingyenes szolgáltatásként látnák el eredeti feladatukat, a kezdő vállalkozók támogatását.

❑

Az egyesület célja – összegzi Nagy Miklós, a budapesti központ igazgatója – a közös stratégia mellett egységes szolgáltatási rendszer kialakítása a HVK-k számára. Tehát egy vállalkozó pontosan ugyanazt a szolgáltatást (tanácsadást, oktatást, felkészítést, információt) kapja meg az ország minden irodájában. A HVK-knak amellett, hogy maguknak is fel kell készülniük az EU-hoz való csatlakozásra, a vállalkozókat is hozzá kell segíteniük az új követelményrendszer teljesítéséhez. Ha ezt nem sikerül elérni, az unióban is hátrányba kerülnek a magyar kis- és középvállalkozások, mert a térségben nincs olyan ország, ahol valamilyen formában ne működnének vállalkozásfejlesztési központok.

Hámor Szilvia

HATÁRIDŐS PIACOK

	Határidő	Új elszámolóár	Előző elszámolóár	Nyitott kötésáll.
	BÉT			
3h.d.k	Június	94,31	94,31	217
	Július	94,37	94,37	140
	Augusztus	94,46	94,47	80
	Szeptember	94,56	94,56	529
	December	94,68	94,66	973
	'97. március	94,84	94,84	660
BUX	Június	3000,00	2950,00	618
	Szeptember	3050,00	2987,00	931
	December	3100,50	3044,50	762
	'97. március	3150,00	3092,50	642
DEM	Június	98,20	98,20	406
	Július	99,50	99,80	5
	Augusztus	101,60	101,60	5
	Szeptember	103,30	103,30	42
	December	107,90	107,90	366
	'97. március	112,65	112,65	100
USD	Június	150,07	150,07	1 095
	Július	153,06	153,06	54
	Augusztus	155,46	155,46	125
	Szeptember	156,06	156,05	230
	December	162,60	162,60	416
	'97. március	168,00	168,00	251
ECU	Június	184,99	184,99	1 797
	Július	187,60	187,60	163
	Augusztus	190,72	190,72	232
	Szeptember	194,04	194,04	550
	December	202,45	202,45	406
	'97. március	210,10	210,10	449
	BÁT			
DEM	Június	98,40	98,50	57 538
	Július	99,50	99,50	2 650
	Augusztus	101,50	101,50	19 400
	Szeptember	103,10	103,10	87 257
	December	107,90	107,90	28 980
	'97. március	112,00	112,00	4 115
USD	Június	150,45	150,30	30 323
	Július	152,20	152,20	3 400
	Augusztus	155,00	155,00	2 150
	Szeptember	156,80	156,80	76 574
	Október	159,00	159,00	300
	December	162,85	162,85	26 997
	'97. március	168,30	168,30	18 858
	'97 június	174,40	174,40	2 100
ECU	Június	185,85	185,50	36 431
	Július	188,00	188,00	7 015
	Augusztus	191,05	191,05	5 215
	Szep			120 711
	Dec			50 515
	'97.			61 238
	'97.			5 520
GBP	'97.			3 500
	'96.			1 200
JPY	Június	137,00	136,10	200
	Július	140,95	140,95	8 431
	Augusztus	144,10	144,10	600
	Szeptember	146,43	146,43	19 650
	December	155,00	154,70	26 241
	'97. március	162,60	162,45	20 915
	'97 szeptember	180,00	180,00	49 316
ITL	Június	96,98	96,98	5 500
	Július	97,90	97,90	0
	Augusztus	99,70	99,70	6 100
	Szeptember	100,50	100,50	30 150
	December	103,85	103,85	33 953
	'97. március	106,99	106,99	30 503
CHF	Június	119,50	119,50	68 170
	Szeptember	124,00	124,00	1 000
	Október	127,40	127,40	5 400
	December	130,70	130,70	0
	'97. március	137,70	137,70	1 575
Kamat	Június	23,07	23,07	2 560
	Szeptember	22,10	22,10	800
	December	22,12	22,12	380
				60

Lapzártánkig a BÁT adatok nem érkeztek meg.

Politikai halászat a kamarákban?

Fodor László beruházási kódexet sürget

Nem látok rá esélyt, hogy 1998 előtt három százaléknál nagyobb gazdasági növekedés legyen a gazdaság egészében, ennél kisebb mérték esetében pedig nincs „fenntartható növekedés" – mondta kérdésünkre Fodor László, a Magyar Közgazdasági Társaság fejlődésgazdaság-tudományi szakosztályának egyik vezetője. Az ismert közgazdász, aki korábban a gazdasági kamara főtitkára, majd a Köztársaság Párt gazdasági „ideológusa" volt, ma úgy látja: az 1998-as választásokon az új közjogi kamarák és a munkaadói szövetségek együtt indítanak majd független, a vállalkozók érdekeit a pártoknál markánsabban megjeleníteni képes jelölteket.

– Mi indokolja egy ilyen szakosztály létrehozását a Közgazdasági Társaságban éppen most, amikor nyugvópontra került a vita az „élénkítéspártiak" és az „egyensúlyőrzők" között?

– A szakosztályt azért hívtuk életre, hogy a makroproblémákon kívül a vállalati-vállalkozási szférának is legyen igényes vitafóruma. Egyébként nem a vita ért véget, hanem a gazdaságpolitika „főcsapásának" iránya dőlt el: középtávon – azaz még az idén és jövőre is – a fenntartható növekedés elérése a cél, de elsőbbséget továbbra is a makroegyensúly őrzése kap. Ezzel én, mint mérsékelt növekedéspárti egyet is tudnék érteni, ha nem látnám, hogy a gazdaságban meglévő egészséges növekedést a kormányzat csak szavakban bátorítja, tettekben viszont korlátozza. Szakosztályunk elemzi a reálszféra tapasztalatait és a döntéshozóknak javaslatokat tesz: hogyan lehetne érdemben fenntarthatóvá tenni a növekedést.

– Hogyan? Nyilván többletforrások bevonásával.

– Csak félig talált. Bár a hazai életképes vállalkozók számára valóban bővíteni lehetne az eddiginél reálisabb kamatfeltételű, többéves futamidejű fejlesztési hitelek körét. A kormánynak bíznia kellene antiinflációs politikájában. Ha ez sikeres, akkor a kölcsönöket az erőre kapó vállalatok képesek törleszteni. Nem kell attól tartani, hogy a keresletbővülés ismét nagyobb hiányhoz vezet. Hiszen az egyensúlyjavulás következtében máris érződik: csökken a költségvetés pénzelszívó, hitelkiszorító hatása, miközben a megtakarítások növekednek. Tehát hiteloldalról is van fedezete a teljesítménnyel megalapozott növekedésnek.

Ésszerűség

– A hitelcsapok kinyitásán kívül még milyen élénkítési megoldásokat javasolnak?

– Az állam kezében ma is sok, a megalapozott növekedést segítő eszköz van, csak nem használja ki őket.

– Például?

– Többletkedvezmények nélkül javítaná a befektetési klímát a régóta ígért beruházási kódex. Ez nem a tőke nációja, hanem a befektetés mértéke, a munkahelyteremtés és az infrastrukturális hozzájárulás alapján nyújtana adókedvezményt. Felül kellene vizsgálni az állami külgazdasági rásegítő politikát is: növelni kellene a gazdaságdiplomácia szerepét, és racionalizálni a külképviseleti rendszert. Szorgalmazzuk, hogy érvényesüljön az EU-konform piacvédelmi politika itthon, illetve használják ki legalább a jelenlegi kvótákat külföldön. A vállalkozások segítéséhez az állami szerepvállalásnak módosulnia kellene. Ideje volna, hogy a deklarációk után végre hozzá is kezdjenek az államháztartási reformhoz.

– Ezek a javaslatok valóban nem az élénkítés „ortodox" megközelítéséből fakadnak. Ha megvalósulnának, mennyi növekedéssel kalkulálna?

– Számításaink szerint még így is csak 1998-ra érnénk el a három százalékot, ami – a vállalkozók és a lakosság szempontjából – a növekedési küszöb. Ez alatt mindent stagnálásnak élnek meg, mint ahogy az is. Azt nem vitatom, hogy makrogazdasági megközelítésből fontos jelzés, hogy tavaly, a stabilizáció ellenére sem fordult recesszióba a gazdaság egésze. Ám fenntartható növekedésről a bűvös háromszázalékos határ alatt még vitatkozni sem érdemes.

Társadalmasítás

– Jelezte, hogy ehhez az élénküléshez nem többlet állami forrásokra, hanem másfajta elosztásra volna szükség. Hol és miként?

– A nyolcvanas évek végén a Magyar Gazdasági Kamara vetette fel, hogy a decentralizált alapok helyett létre kellene hozni az Országos Társadalom- és Gazdaságfejlesztési Alapot. Ma ezt aktuálisabbnak tartom, mint valaha. Hiszen már csak öt elkülönített alap van, ugyanakkor jelentős állami támogatások „bujkálnak" egy-egy szaktárca, illetve a mögöttük álló szakmai, érdekvédelmi lobbyk támogatására. A sok pénzt egy közös alapba kellene vonni, és ki kellene vonni az államigazgatás hatóköréből.

– Hasonló javaslattal állt elő nemrég az OMFB. Törekvésük nem egy újabb fejlesztési minisztériumot álcáz?

– Ha továbbra is az állam dönt a pénzek szétosztásáról, akkor egy ilyen alap hivatalként, vagy hatóságként működik. De a mi javaslatunk – amely számol az OMFB részvételével, de nem az irányításával – társadalmasítaná a döntési folyamatot. A közös pénzalap kuratóriumában ugyanis helyet kapnának a kamarák, a munkavállalói és szakmai érdekképviseletek, valamint az önkormányzatok. Az alapnak lennének regionális programjai, a pályázatokhoz társítani lehetne különböző nemzetközi szervezetek hiteleit is. Mindazonáltal a lényeg az, hogy a sokfelé pántlikázott pénzt a mai presztízsszempontok és lobbyérdekek helyett, összehangoltabban használják fel a vállalkozások élénkítésére.

– Az elmúlt években a Köztársaság Párt gazdasági „ideológusa" volt, majd – gazdaságélénkítő nézetei fenntartása mellett – szakított a szervezettel. Miért?

– Nem értettem egyet a pártelnök vezetési stílusával, és nem támogattam azt sem, hogy „szimbiózisban" létezzünk a VOSZ-szal. Emellett úgy véltem: akkor lehetünk sikeresek, ha szövetségre lépünk az Agrárszövetséggel és a Vállalkozók Pártjával, hiszen gazdasági törekvéseink fedték egymást.

Lehalászás

– Ma is úgy gondolja, hogy pártban kell megjelennie a vállalkozói érdekeknek?

– Nem, mivel közben kialkult az új kamarai rendszer. Minden jel arra mutat, hogy a közjogi kamarák, együttműködve a munkavállalói és a szakmai érdekképviseletekkel, sokkal pontosabban és markánsabban meg tudják jeleníteni a vállalkozói csoportok érdekeit, mint a pártok. Arról már nem is beszélve, hogy a kötelező kamarai tagságból fakadóan sokkal tőkeerősebbek is. Így 1998-ra reálisan lehet azzal kalkulálni, hogy ismert személyiségeik – független jelöltként – elindulnak a választásokon. Ha be is jutnak a parlamentbe, akkor kialakulhatna a gazdasági érdekérvényesítés új, tisztább és átláthatóbb rendszere. A mai szisztémában ugyanis végletesen és kibogozhatatlanul összekeveredik a politika és az üzleti szféra kapcsolatrendszere.

– Ha ez igaz, akkor a pártoknak nem áll majd érdekükben a kemény versenytársak beengedése a küzdőtérre.

– Már most észlelik a veszélyt. Véleményem szerint a közeljövőben megkezdődik a kamarák politikai lehalászása.

Bosssányi Katalin

PÉNZ- ÉS TŐKEPIAC 1996. JÚNIUS 10.

BUDAPESTI RÉSZVÉNYÁRFOLYAMOK

Név	Üzl. sz.	Árf.-ért. (Ft)	Db	Nyitó-ár	Záró-ár	Átlag-ár
AgrimB	–	–	–	–	–	–
AgrimN	1	187 500	10	18 750	18 750	18 750
Arpok	–	–	–	–	–	–
BChem	84	100 816 695	35 757	2 800	2 820	2 819
Bfusz	–	–	–	–	–	–
Hway	–	–	–	–	–	–
Meinl	–	–	–	–	–	–
Csop	1	325 920	291	1 120	1 120	1 120
Danub	39	132 060 130	54 324	2 450	2 500	2 431
Domus	–	–	–	–	–	–
Dhold	–	–	–	–	–	–
Egis	26	55 262 510	7 331	7 480	7 540	7 538
Eravis	2	103 200	24	4 300	4 300	4 300
Fotex	6	1 165 270	7 500	156	155	155
Fonix	–	–	–	–	–	–
Garent	–	–	–	–	–	–
Global	1	43 500	30	1 450	1 450	1 450
Globus	1	12 000	12	1 000	1 000	1 000
Grabo	6	708 160	209	3 320	3 400	3 388
Gsun	7	544 870	1 694	325	320	322
Hajdut	–	–	–	–	–	–
Human	60	43 090 315	22 608	1 890	1 900	1 906
Hung	–	–	–	–	–	–
IBUSZ	–	–	–	–	–	–
IEB	57	51 338 550	1 445	34 300	35 800	35 528
Konzum	–	–	–	–	–	–
Martfu	–	–	–	–	–	–
Mol	55	29 366 020	17 359	1 680	1 695	1 692
Noil	–	–	–	–	–	–
Novotr	–	–	–	–	–	–
OTP	41	25 423 785	13 964	1 780	1 850	1 821
Pgaz	12	18 951 900	3 300	5 750	5 800	5 743
Pick	9	2 197 005	331	6 650	6 605	6 637
Pflax	–	–	–	–	–	–
Pplast	5	1 440 000	360	4 000	4 000	4 000
Pvalto	7	458 400	730	620	630	6 28
Richt	52	47 557 370	7 024	6 690	6 800	6 771
ScoopS	–	–	–	–	–	–
ScoopT	3	21 592 000	10 110	2 135	2 200	2 136
Sopron	9	545 700	182	2 990	3 000	2 998
Styl	–	–	–	–	–	–
Zalakerámia	3	78 000 000	13 000	6 000	6 000	6 000
Zwack	16	3 923 510	1 090	3 590	3 600	3 600
Kárp. jegy	51	67 290 276	174 105	390	385	386

BUX: 2993,84

(+33,50)

AZ MNB VALUTAÁRFOLYAMAI

Pénznem	Árfolyamok Vételi	Közép	Eladási
GBP	233,32	235,54	237,76
AUD	120,16	121,26	122,36
BEF (100)	479,79	484,58	489,37
DKK	25,56	25,82	26,08
FIM	32,15	32,47	32,79
FRF	29,13	29,42	29,71
GRD (100)	62,57	63,17	63,77
NLG	88,18	89,06	89,94
IRP	239,09	241,37	243,65
JPY (100)	138,53	139,91	141,29
CAD	111,22	112,27	113,32
KWD	505,73	510,57	515,41
DEM	98,67	99,65	100,63
NOK	23,09	23,32	23,55
ITL (1000)	97,75	98,68	99,61
ATS	14,02	14,16	14,30
PTE (100)	95,72	96,67	97,62
ESP (100)	116,95	118,12	119,29
CHF	119,46	120,67	121,88
SK	22,48	22,70	22,92
USD	151,72	153,17	154,62
ECU	186,58	188,40	190,22

AZ MNB DEVIZAÁRFOLYAMAI

Devizanem	Árfolyam	Devizanem	Árfolyam
GBP	234,69	DEM	99,66
AUD	121,50	NOK	23,32
BEF (100)	484,69	ITL (1000)	98,64
DKK	25,82	ATS	14,16
FIM	32,47	PTE (100)	96,60
FRF	29,43	ESP (100)	117,99
NLG	89,06	CHF	120,80
IRP	240,92	SK	22,65
JPY (100)	140,08	USD	153,04
CAD	112,16	ECU	188,47
KWD	509,96		

Bribus®
20% bevezetési engedmény
A holland konyha- és fürdőszobabútor-szalonban
közel 200 féle szín közül választhat

• kamatmentes részletfizetési lehetőség 50% előleg befizetése mellett
ingyenes júniusban
a tervezés, valamint a budapesti szállítás és beszerelés
Címünk: Bribus Kft. Budapest XIII., Béke út 51-55.
Tel./fax: 270-4830
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig: 9-18, szombaton: 9-13 óráig

ÉPÍTÉSZETI BARANGOLÁSOK ERZSÉBETVÁROSBAN

A Springer Verlag irodaháza

Szakítva az eddigi gyakorlattal, mely szerint sorozatomban inkább régebbi épületeket mutattam be, ez alkalommal vadonatúj házról írok, mégpedig nem puszta ismertetést, hanem kritikát. Nálunk ez a műfaj nem létezik, noha a századforduló óta

hiányolják. Filmekről, színdarabokról, regényekről és versekről, sőt néha képzőművészeti alkotásokról is jelennek meg kritikák, gyakran kemények, ám a mindennap szemünk előtt lévő épületekről szinte soha. Ennek következtében a mégoly súlyos vizuális helyesírási hibáktól sem szisszenünk fel: *nem tanultuk meg észrevenni.*

A Wesselényi és Nyár utca sarkán 1989-91 között épült fel a tudományos könyvkiadással foglalkozó Springer Verlag (nem tévesztendő össze a konszernnel) új irodaháza, *Varga Tamás* és *D. Sági Ágnes* (KERTI Studió Kft.) tervei alapján, az osztrák AST und Co. vállalat kivitelezésében.

A ház első pillantásra érdekes, változatos, láthatóan *alkalmazkodni igyekszik környezetéhez* és kivitele is gondos, jó minőségű. A tervezők feladata izgalmas és nehéz volt, hiszen rendkívül keskeny, mindössze hét méter széles telekről van szó, melyet egyik oldalról hatemeletes, a másikról kétemeletes bérház szegélyez. Véleményem szerint az első hibát akkor követték el az építészek, amikor a helyszínt sarokteleknek fogták fel, hiszen *a két irány nem egyenrangú:* a telekre kerülő épület elsődleges feladata a Wesselényi utca térfalát „befoldozni", vagyis a helyszín emblematikus, azaz „falszerűbb" épületet kívánt volna. Ezzel szemben a tervezők *a sarkot hangsúlyozták az üveges zárterkéllyel*, és az amúgy is keskeny oldalhomlokzatot szétfaragták az alacsonyabb szomszédhoz igazodás jegyében. Az osztópárkány csak a lelkiismeretük megnyugtatására jó, félbevágja a házukat, s a felső rész a besűrített ablakokkal toldaléknak tűnik.

Valójában architektúrája egyik szomszédjához sem illeszkedik, hiszen az eklektikus épületnek nem a lényegét: arányrendszerét, ritmusát követi (az ott emeleti háttérfelületként szolgáló sárga téglát is másként használja, a földszint burkolására), s az 1929-ben épült, *Barát* és *Novák* által tervezett modern bérház vízszintes csíkozását, zárterkély-képzését sem veszi figyelembe. Nem is kellene, ha a házuk öntörvényűbb lenne.

A legfőbb hibának azt tartom, s ebbe a hibába majd minden *posztmodernkedő* építész beleesik, hogy *össze nem illő elemeket használ egy épületen.* A sarok vas-üveg zárterkélye az avantgárd, esetleg a premodern formakincsét idézi (sok ilyet találni a fővárosban!), egy ilyen elemet nem keretezek fallal, és főleg nem húzok rá Bramac-cserepes sapkát. A párkányos magastető (amit a nagy magasság miatt alig látni) és az oromzattal lezárt rizalit inkább régebbi korokra utal, azok formai következetessége nélkül. Akkor ugyanis nem tettek volna háromszögű oromzattal lezárt és kiugratott középrészre raszter osztású üvegfalat, mert az ember nem „repi" tárgyalót, hanem lépcsőházat sejt mögötte. Egyszóval a stíluskeverés, a motívumok kölcsönzése *nem vezethet oda, hogy az épületnek ne legyen egységes, saját kompozíciója.* Végül a színekről: a sárgafehér falakon a zöld ablakok-ajtók szépek, a lila párkány elmegy, de a fémszerkezetek pirosát már soknak érzem.

Az elsőépületes tervezőt kérem, ne keseredjen el, segítő szándékkal írtam e kritikát, bízva abban, hogy további pályáján hasznára válhat.

Ferkai András

Szigetszentmárton '92 nyara

Simon Attila – portré (1991)
50x70-es szénrajz

Hajnali öt körül apa és fia szokásos pecatevékenységét zavarja meg egy furcsa, álomkóros társaság. Mintegy negyvenen, a legkülönbözőbb korú gyerek és felnőtt, mappákkal felszerelkezve lepik el a terepet, előkerülnek a ceruzák, ecsetek. És jön fel a nap is.

Igen, Önök már tudják, ez az „MS"-Mester Kör, egyenesen Pestről, az Almássy térről. Telephelyük itt a parton az Erzsébetvárosi Önkormányzat tábora, most művészteleppé avanzsálva. Most egy „csemetét" látunk, amint tanítgatja egy „diákkorú". Ilyen kis csapatokkal találkozhatunk mindenhol Mártonban. Ez az egyetlen kötelező program, de szokatlanul vagány dolgokat látni a kisebbektől is.

Gyöngyösi Levente – Házak (1991)
50x60-as olajvászon

A hely pompás, van itt szikrázó napfény és Dunapart, árnyas fák, nádas, vagy rikítóan sárga mező.

És fürdés, ugrabugra a Dunába minden helyzetből, poénhegyek. Ezek is mi vagyunk. De volt itt vérre menő sportvetélkedő: foci, pingpong-, röplabdabajnokság. És erőfitogtatás az egy szem csónakért.

És szerelem és féltékenység.

És kaja az „Andalgó"-ban.

És megint rajz, most modell után a helyi iskolában. Ez nem volt kötelező, de furcsa mód, a szorgos kis művészek szép számmal megjelentek.

És a vége felé a nagy „kiteregetés", az iskola folyosójára.

Csak az alkalmi zsűri volt bajban, mert abban még tudtak dönteni, kié legyen az 1000 forintos, „legígéretesebb gyermek" díja (a nyolcadikos Renáta és a harmadikos Szandra kapta megosztva), még a „legSzigetszentmártonibb" munkára – Parragh Mónit díjazta (1400 Ft). A másik két díjra 12 táborlakót tartott érdemesnek, ezért úgy határozott, hogy döntsék el egymás között. Az eredmény: a fődíjat Kollár Edvina nyerte (2000 Ft), az „alkotótábori" díjat Simon Attila (1600 Ft).

És az utolsó este a szalonnasütés, kicsit áztatva, amitől aztán nem volt mindenki teljesen rendben.

Díjkiosztás; – citromdíj (túrótorta) Gyöngyösi Leventének, aki több kategóriában is második, kókuszos csoki és sós mogyoró sportdíjakra, hogy ne maradjon ki senki (a Skorpió Kft. jóvoltából).

De miből telt minderre? Nos, az Erzsébetvársi Honatyák szavaztak meg 30 000 Ft-ot tábori pályázatunkra.

Megyünk jövőre is, ha lehet!

KIÁLLÍTÁSUNK:
Szept. 21-én 18 órakor nyitás
Almássy Téri Szabadidőközpont I. em.
Kiállítóhelyiség
1075 Hungary Budapest, Almássy tér 6. III. em. 116.
„MS"-Mester kör – hétköznap 16–19 óráig.

az „MS" Mester kör tagjai

1991

Erzsébetváros jeles polgárai

Te vagy a fény, Baracknyílás idején, Járom az utam, Ma este nem gondoltam rád, ki ne ismerné ezeket a szerzeményeket, amelyeket évtizedekkel ezelőtt még a pékinas is dúdolt. A mai pékinasok – ha egyáltalán vannak –, már másfajta nótákat fütyülnek. Ez azonban mit sem csökkent *Horváth Jenő* zeneszerző érdemein. A méltatlanul elfeledett vagy ritkán játszott komponistáról sógornője Kunu Vilma énekes (aki Rácz Vilma, és Lotti néven is énekelt az elmúlt évtizedekben) írt megemlékezését, amelyet az alábbiakban kisebb rövidítésekkel közlünk.

Ebből az alkalomból kerestük fel a zeneszerző özvegyét is Bíró utcai lakásán:

– Jövőre lesz húsz éve, hogy elhunyt a férjem, aki ha élne, 78 éves lenne az idén – mondta. Csak a kórházban tudtuk meg, hogy már két szívinfarktust hordott ki lábon, és a harmadik, ami a rosszullétét okozta, el is vitte. Az utolsó percig ragaszkodott az élethez, még a kórházban sem akart maradni.

– Milyen ember volt Horváth Jenő?

– Nagyon barátságos, közvetlen, emberszerető volt, aki mindenkin próbált segíteni. Egyszer karácsonykor egy idegent hozott a lakásba, akin látszott, hogy borzasztó nyomorban élhet, s úgy mutatta be: egyedül van, nincs senkije. Mit tehettem én is, megvendégeltük a férfit. Állandóan jó kedve volt a Jenőnek, csak az bántotta, amikor tehetségtelen embereket látott feljebb lépni a ranglétrán.

– Hol ismerkedett meg vele?

– A Napfény presszóban, ahol sokat játszott. Egy baráti társasággal voltam 1952-ben ott, akkor ismerkedtünk meg, és utána egy évig udvarolt nekem. 1953 novemberében volt az esküvőnk. Bevallom, hogy bár nagyon szerettem, de amikor megtudtam, hogy már két felesége volt, kicsit elbizonytalanodtam. De nem bántam meg végül is a döntésemet, húsz gyönyörű évet éltünk együtt. Jól megértettük egymást.

– Hány dalt, slágert írt a férje?

– Több százat, vagy talán több ezret. Rengeteg szerzeménye itt hever a fiókokban ma is, amelyek soha el nem hangzottak. Igaz, szöveg sincs mindegyikre írva. A legjobban az bánt, hogy az emlékét nem ápolják kellő tisztelettel. Azt szeretném, ha a Nyár utcai szülőházát legalább egy emléktáblával megjelölné az önkormányzat.

– ti –

Egy jókedvű zeneszerző
(Horváth Jenő, 1914–1973)

Horváth Jenő zeneszerző és szövegíró. Jövőre lesz pontosan 20 éve, hogy elhunyt. Kerületünkben, a VII. kerületben, Erzsébetvárosban született és lakott. Világhírű művészember volt, slágereit, dalszövegeit ma is szeretettel, élvezettel dudolják szerte hazánkban, szerte az egész világon. Mert felejthetetlen volt a művészete.

Ő azok közé tartozik, akiknek szelleme, szellemi munkája örökké él és csodálatos muzsikája nemzedékről nemzedékre száll át, áthatva az emberi szíveket, lelkeket.

Horváth Jenő zeneszerző és szövegíró a sógorom volt, így róla közvetlen formában írhatok, olyan közérdekű történeteket is, melyeket kevesen ismernek, kevesen tudnak.

Jól érezte magát Erzsébetvárosban, itt élt, itt szállta meg az ihlet, itt alkotott. Munkásságára büszkék az erzsébetvárosi lakók. Talán egyszer emléktábla fogja jelezni azt a helyet – bár a szülőháza helyén már új építmény áll – ahol ez a nagyszerű ember, e nagy művész 1914-ben született.

●

Erzsébetvárosban is borzasztó volt átélni a II. világháborút. A szörnyű emlékeket nem lehet feledni. A Belvárosban, a Vörösmarty téri cukrászda épületében angol, amerikai sebesült pilótatisztek tartózkodtak. Az utcákon, romos házak között nem volt tanácsos egyedül járni, részeg szovjet katonák garázdálkodtak. Apám 1945. január 10-én úgy ért haza, hogy nem volt rajta ruha. Orosz katonák egyszerűen levetkőztették. Mindenütt a félelem uralkodott el, sötétedéskor elnéptelenedtek az utcák. Változott a világ, változtak az emberek. A háború előtti élet, a jókedv, a hangulat mély sötétségbe váltott. Pedig micsoda élet folyt a Belvárosban, s itt Erzsébetvárosban is!

Emlékszem azokra a szép időkre, amikor Erzsébetváros és környéke ragyogott, élménydús volt, mindenki boldog és megelégedett volt. Varázsa volt mindig Erzsébetvárosnak. Ezt a varázst élvezték az itt élő polgárok és a kerületbe szórakozni, kikapcsolódni jövők egyaránt.

Igaz, voltak akkor is dülöngélő, mérsékelten ittas egyének. De még az ő hangulatuk is kedves volt és meghitt. Jókedvűek voltak, énekeltek, dudorásztak. Slágereket, dalokat fütyültek, s mosolyogtak. A belvárosi és erzsébetvárosi terek, utcák meghitt, családias vendéglátó helyekkel voltak körülvéve, szinte csalogatták a vendégeket. A legtöbb hangulatos helyen bárzongoristák vagy kisebb együttesek szolgáltatták a hangulatos muzsikát, a szívekbe hatoló slágereket, dallamokat. A *Lugano* (Andrássy u. sarok), ahol *Turán László* muzsikált, a *Halló bár*, az *Emke*, a *Kit-Kat* szórakozóhely, az *Emkegrill*, ahol *Tabányi Mihály* és *Kiss Elemér* együttese zenélt, mind-mind kedves vendégváró hely volt. De sorolhatnám tovább; kerületünkben működött az *Osztender Kávéház* (Rákóczi u. 24.), jelenleg vas és edény üzlet, a *Polgári Kávéház* (Akácfa–Dob u. sarok) – varrodának építették át, a *MEGA* (Csányi u.) éjszakai szórakozóhelye, a *Suhajda Étterem* (Nagydiófa u.–Dohány u. sarok) zenés szórakozóhelyek voltak. Az Akácfa utcában a *Balaton Étterem* előtt a *Raposa–Három huszár* vendéglő üzemelt, ahol 16 tagú cigányzenekar adott kitűnő hangulatot. Üzemelt a Weselényi utcában a *Kukorica csárda* is, jelenleg külföldi tulajdonba került, de a Klauzál tér 14-ben is a jelenlegi hírhedt kocsma helyett *szolid, minden igényt kielégítő zenés étterem várta a lakosságot*, ahol folyamatosan melegétel-kínálat is volt, és *Berki Zoltán* szolgáltatta a kitűnő zenét.

Erzsébetváros akkor gyönyörű kerület volt, az utcák, házak kívül-belül tiszták, rendezettek voltak, az ódon városi jelleget meghatározó gázlángos utcai lámpáival. A *Continental Szálló* a háborút követően még 2-3 évig működött a Nyár utca és Dohány utca sarkán. A nyilvános fürdő is a nagyközönség rendelkezésére állt. Délelőtt a hölgyek fürödhettek, délután az urak. Maga a Continental Szálló étterme, recessziója és a presszó egész éjjel nyitva volt. Aztán a

háború után 2-3 évvel bezárta kapuit e csodálatos szálló. Egyszerűen elzárták a vizet, s ezzel megszűnt kerületünk egyik nevezetessége. Az épületet a pártállam időszakában elhanyagolták, hagyták tönkremenni. Pedig akkor még, akár külföldi érdekeltséggel is *meg lehetett volna menteni eredeti állapotában e csodálatos szállodát*, amit a külföldiek is megszoktak, megszerettek. Mennyi ilyen nagy értéket képező épület, közhasznú intézmény került a Continental szálló sorsára! Ha ma arra sétál valaki, nem tudja elképzelni, hogy egy ilyen központi helyen megépült, csodálatos stílusú, masszív épületet miért nem becsültek meg, miért nem újították fel és miért nem hasznosították...

Ilyen környezetben élt és tevékenykedett sógorom, Horváth Jenő is. 1914. május 28-án született Budapest VII. kerületében a Nyár u. 32. sz. alatt. Elvégezte a Zeneművészeti Főiskola hegedű-zongora szakát, *Ferenczy György* volt a zongoratanára, *Zatureczky Ede* és *Országh Tivadar* pedig a hegedűtanárai.

1945 februárjában a kegyetlen téli esték idején töprengeni kezdtem. Arra az elhatározásra jutottam, hogy Horváth Jenő sógorommal valamilyen szabadtéri előadást, műsort kellene szervezni a közelgő nyári időszakra. Hosszú utánjárás és rengeteg tárgyalás eredményeképpen elgördültek az akadályok. Tervemhez Horváth Jenő csatlakozott és beleegyezését adta.

Ekkor csodálatos dolog történt. Egy pár neves színész, akik most is élnek (Rátonyi Róbert, Vay Ilus, Lugossy György), a meghirdetett nemes cél érdekében vállalták az ingyenes fellépést, s hozzájuk nagyon sokan csatlakoztak még, többek között a Fővárosi Nagycirkusz is. Abban az időben már beszerezhetők voltak a Budapesti Rendőrfőkapitányságtól, valamint a Budapesti Pártbizottságtól az engedélyek a műsoros est rendezésére, így már csak a konkrét szervezési feladatok voltak hátra, amit a magam nevében és családom nevében vállaltam. Nagy hálával tartozom Horváth Jenőnek, hogy a szervezési munkámhoz ilyen nagy segítséget nyújtott. A gálaest célja a Vöröskereszttel együttműködve az volt, hogy a belépődíjakból, valamint a vacsorákból befolyt összeget a hazatérő hadifoglyok részére adhassam át, akik mindvégig jelen voltak ezen a rendezvényen, gálaesten.

A *gálaestet* a VII. ker. Nagydiófa u. 32. sz. alatti kétudvaros házban rendeztük meg. A színházi kellékeket, drapériákat, kuliszszákat a *Magyar Színháztól* kaptam kölcsön, amely még műszaki segítséget is nyújtott. Külön lakások voltak öltözőknek berendezve. Már az esemény előtt napokkal hangszórós kocsik hirdették a műsort, plakátokat ragasztottunk ki szerte a kerületben és a kerületet övező utcákban, tereken. Aki a művészeti világban számított, és itthon volt – neves művészek, táncenészek, énekesek, cigányzenészek, egyöntetűen mind csatlakoztak a gála-

(Folytatás a 11. oldalon)

VARGA Tamás ejtett

HSMK

A nagykanizsai
Hevesi Sándor Művelődési Központ
márciusi műsorelőzetese

1-én (hétfőn) 15 és 18 órakor, *valamint*

2-án (kedden) 18 órakor *a Műszaki és a Kereskedelmi Szakközépiskola tanulói bemutatják: Rejtő Jenő: AZ ELLOPOTT CIRKÁLÓ című vígjátékát - zenével*

1-én (hétfőn) 17 órakor *"INGYEN LAKOMA" - a Kortárs című folyóirat bemutatkozása*

4-én (csütörtökön) 17 órakor *HUMÁNÖKOLÓGIAI SZABADEGYETEM - A természetvédelmi területek problémái címmel Dr. Szabó Márta előadása*

5-6-7-én (péntek-szombat-vasárnap) *I. KANIZSAI DIVAT NAPOK - Színes, változatos programok mellett, termékbemutató, kiállítás és vásár!*

7-én (vasárnap) 19 órakor *a NEMZETI FILHARMÓNIA 3. bérleti hangversenye a NAGYKANIZSAI SZIMFÓNIKUS ZENEKAR koncertje*

9-én (kedden) 16.30 órakor *a KERTBARÁT KLUB nyilvános programja: A metszés jelentősége a szőlőtermesztésben címmel Horváth Lajos előadása*

11-től április 10-ig *VARGA TAMÁS szobrászművész kiállítása. Megnyitó: 11-én (csütörtökön) délelőtt 11 órakor*

15-én (hétfőn) 20 órakor *NEMZETI ÜNNEPÜNK alkalmából a BOJTÁR és a PATKÓ BANDA Népzenei Együttesek műsora, utána Táncház*

18-án (csütörtökön) 10.30 és 13.30 órakor *Lázár Ervin: A KISFIÚ ÉS AZ OROSZLÁNOK - a pécsi "Bóbita" Bábszínház előadása*

20-án (szombaton) 19 órakor *JAZZ HANGVERSENY, játszik: a BOP-ART ORCHESTRA, valamint Namyslowski és Sciéranski*

20-án (szombaton) 16 órakor *GYERMEKTEAHÁZ, JÁTSZÓHÁZ*

21-én (vasárnap) 19 órakor - *bérleten kívüli színházi előadás Sütő András: ADVENT A HARGITÁN - dráma, a Budapesti Nemzeti Színház kamaraelőadása*

(Csaknem elfelejtett) "adalék" az "Ellopott cirkáló"-hoz

Végy néhány vileda felmosószerkezetet, nyelestől, meg 8 db vileda "felmosófejet", egy csomó széket, paravánt, pár ötletes jelmezt, négy táncosfábú és kilenc "mindentudó" középiskolás színészpalántát, hét szupertechnikust, hallgass sokat és figyelmesen az előre megírt-felvett kitűnő zenét, dalokat, persze nem árt - alapként, egy valamirevaló forgatókönyv sem, ha teszem azt, kedved támadna színpadra állítani az "Ellopott cirkáló"-t.

S ha Ön kedves olvasó látta is az előadást biztosan megérezte, hogy a kiváló zeneszerző-szövegírón, Ivánosics Jánoson, s a hangszerelő és a dalbetéteket hozzáértéssel (és türelemmel) betanító és felvevő Baráth Zoltánon, Vámos Bélán és természetesen a szimpatikus szerepiőgárdán kívül még valakinek az összefogó, az egész darabot átsugárzó munkájára szükség volt ahhoz, hogy az előadás színvonalát az igazi profi színházak mellé soroljuk.

Először is kellett egy vérbeli dramaturg-vénával megáldott kéz és agy, aki a 200 oldalas Rejtő regényből megírta, (s ez korántsem volt egyszerű munka) az "Ellopott cirkáló" színpadi forgatókönyvét. Aztán kellett egy megszállott, szikrázó tehetségű, határozott, de a diáktársulat minden egyes tagját (technikusokat és minden segítőt is) forró szeretettel irányító, "színészvezető", a darabot végülis színpadra álmodó és megvalósító rendező. Jelen esetünkben: a forgatókönyvíró - rendező, aki tanár a "Zsigmondy-Winkler" Műszaki Középiskolában, Teleki Tünde. Neki és társulatának egy egész város nevében lelkesen: gratulálunk!

E. K.

Népszerű művek a Nagykanizsai Szimfónikus Zenekar Műsorán

Március 7-én, vasárnap este 7 órakor a Nemzeti Filharmónia bérletsorozatában a Nagykanizsai Szimfónikus Zenekar lép fel a HSMK színpadán Gellért Zoltán vezényletével és két vendégszólistával. Műsorukon dallamos, népszerű művek szerepelnek.

Camille Saint-Saëns francia zeneszerző neve talán kicsit idegenül cseng, de hattyút megjelenítő, gordonkán megszólaló bánatosan gyönyörű melódiája mindenki számára ismerős. Ez a muzsika "Az állatok farsangja" című művének egyik tétele, ami a hangverseny nyitószáma lesz. Szerzője 1886-ban írta farsangi meglepetésként egy gordonkaművész barátja számára. Tréfás alcíme: "Zoológiai fantázia két zongorára és zenekarra." Tizennégy rövid tételében bájosan, humorosan és rendkívül karakteresen különböző állatokat jelenít meg, mögöttük emberi tulajdonságokat is elrejtve. Találkozhatunk a műben a királyi oroszlánnal, tyúkokkal és kakasokkal, vadszamarakkal, teknősökkel, elefánttal, különböző madarakkal, s a már említett hattyúval. A tizenegyedik tétel a "Zongoristák" címet viseli, akiket önirónikusan szintén az állatfajták közé sorolt a szerző. Több ismerős muzsika kacsint ránk a tételekből: a teknősbékák például Offenbach híres kánkánjának "lassított fordulatszámú" zenéjére próbálnak táncolni, de hallhatunk Berlioz és Rossini dallamtöredékeket is. A mű előadásában Szelecsényi Norbert és Juhász Éva zongoraművész-házaspár működik közre.

Már az ősbemutatón, 1924-ben is hatalmas sikert aratott Gershwin Kék rapszódiája, melynek népszerűsége azóta is töretlen. A akkor huszonhat éves szerző zseniális ösztönösséggel olvasztotta össze művében a népies, jazz-zel kombinált stílust a klasszikus zene formavilágával. A darab indítása rögtön fölkelti a közönség érdeklődését: szólóklarinét trillát hallunk, amely egy két és fél oktávon át felsivító glisszandóban folytatódik. Az ősbemutató első klarinétosa állítólag öt napig gyakorolta ezt a kényes részt. A bizarr indítást a különböző karakterű témák bemutatása követi zongorán és zenekaron, majd a megismert témákat variálja a szerző. A mű végére nagyhatású, ragyogó kóda tesz pontot.

A hangverseny befejezéseként olyan művet játszik a zenekar, amelynek szerzőjét, Ernst Fischert nem is jegyzik a zenei lexikonok; műve, "Az Alpoktól délre" mégis rendkívül népszerű volt különösen a második világháború előtt. A négytételes darab igazi szórakoztató zene: benne nem is kell mélyebb tartalmat keresnünk, egyszerűen át kell adni magunkat behízelgő dallamainak. Ezek a dallamok egy kikötő pezsgő életét, tengerre nézó teraszt, virágos sétányt és tarantellát táncoló fiatalokat varázsolnak elénk.

Mindhárom darab hálás feladatot jelent a kanizsai zenekarnak, s minden bizonnyal egy igényesen szórakoztató estét a közönségnek.

Kocsis Katalin

Kanizsai jazz-naptár '93

A dél-zalai városban az idén is beindul a "zenehenger", azaz megnyugodhatnak a jazz-rajongók: a Hevesi Sándor Művelődési Központ szervezésében szuperprodukciók ígérnek ritka csemegét az igényes zenei műfaj kedvelőinek.

Március 20-án a Bop-Art Orchestra koncertje valószínűleg teltházas lesz. A négy kitűnő zenész (Malecz Attila - billentyűsök, Kormos János - gitár, Faludi Tamás - basszusgitár,

MŰSOR KALAUZ 1993. március

KANIZSA 30

Varga Tamásról

A Nagykanizsai Hevesi Sándor Művelődési Központ meghívja VARGA TAMÁS szobrászművész kiállításának megnyitására 1993. március 11-én (csütörtökön) délelőtt 11 órára Megnyitja: Kratochwill Mimi művészettörténész Megtekinthető: Április 10-ig, naponta 10-13 és 14-18 óráig

Művészettörténeti lexikonjainkban még nem találjuk Varga Tamás szobrász nevét, művészi munkásságáról még nem írtak könyveket, vallanak viszont róla köztéri szobrai, kisplasztikái, rajzai és kiállításai.

Budapesten, 1953-ban született Varga Tamás.

A Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában tanult, majd a Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait. 1977-ben diplomát kapott. 1978-ban "Budapest" című 260 cm magas acéllemez plasztikájával már szerepelt a budapesti Műcsarnokban, a Magyar Szobrászati Kiállításon, felállították köztéri művei közül a Pulyka-kutat Mezőkövesden, a Nap és a Hold kompozícióját Keszthelyen, Sylvester János domborművét Sárvárott, Mátyás király emlékművét Budán és ugyancsak Mátyás király emlékére tervezett szobrát, ami Wiener-Neustadtban került felállításra.

Számos kiállításon szerepeltek művei (Stúdió kiállítás, Soproni Érembiennálé, stb.) és több egyéni kiállítást rendeztek legjobb alkotásainak bemutatásával. (Vízivárosi Galéria 1987, bécsi Collegium Hungaricum 1988, berlini Magyar Kultúra Háza 1991.)

Főiskolai munkáitól kezdve sokrétű, széles érdeklődési köre mutatkozik Varga Tamás műveiben, amelyek nagyméretű szobrai, kisplasztikái, domborművei, érmei és rajzai. Anyagukat tekintve a szobrok a bronz, a kő, a fa, a réz, az ólom, gipsz és a porcelán. Egyedi grafikái és a szobraihoz készített tanulmányok teszik teljessé eddigi munkásságát.

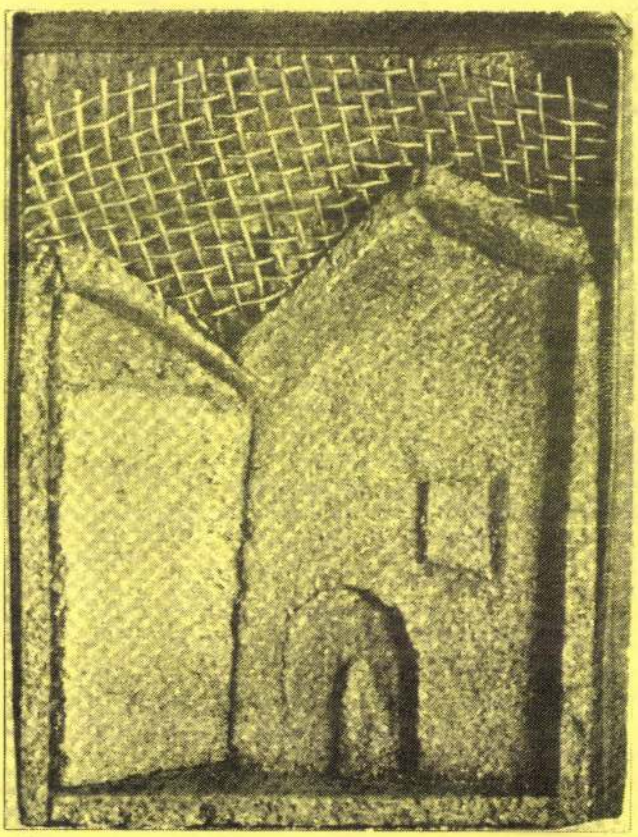

Érdekes megfigyelő képessége, rendkívüli fogékonysága már főiskolai éveiben is ráirányította figyelmét az élet apró dolgaira éppúgy, mint életével tapasztalásának látószögéből a nagy összefüggésekre. Műveiből kiolvashatók azok a helyszínek, ahol elidőzött, mielőtt szoborrá, vagy grafikává formálta volna élményeit.

Vasútállomásokon, várótermekben átélt benyomásait örökítik meg terrakotta szobrai, különös jelenségekké válva e várótermi alakok, karakterteremtő ereje által összefogottan és kiemelve mutatják jellemzőiket.

Állatkerti kirándulásai, barangolásai hangulatából születtek remek kisplasztikái, amelyekben megcsillan humorérzéke, amihez még sok esetben a cím-választás is kiteljesíti a szoborban elmondottakat.

Állatfigurát választott akkor is modelljéül, amikor egy-egy tragikus élethelyzetet kívánt bemutatni.

A fiatal művész mély érzékenységgel és szeretetteljes közelítéssel ábrázolja az idős embereket és az élet rokkantjait. Bravúros mintázással realisztikus ábrázolásmódját csillogtatja meg.

Leány- és fiatal nő alakjait a kerekded formákkal összefogott ülő, álló, vagy fekvő helyzetben ábrázolja. Nem is annyira portrészerűek e művek, inkább az örök fiatalság szépségének megtestesítői.

Harmónikus tartásukban szemlélődés, visszafogottság érződik, nagyvonalú mintázásával, a tömör és sima felületkezeléssel váltogatva alakjainak ruházatát, lepleinek redőzeteit, amelyek erővonalakként hullámzanak művein, eleganciáját tükrözik.

Emlékműveit a tudós vizsgálódással teli eszményképek iránti tiszteletadás övezi, akár Mátyás királyra, akár Sylvester Jánosra gondolok.

Szobrait, rajzait bemutató kiállításai egy-egy állomást jelentenek művészi útján, e kiállítása itt Nagykanizsán a 40. életévébe lépő művésznek tiszteleg alkotásai bemutatásával.

Kratochwill Mimi

Varga Tamási szobrai

Mélyi 1993/1.

A tiszta ész dicsérete

Ritka szerencse és kiváló lehetőség, amikor építészi pályáját valaki mindjárt egy bérirodaház tervezésével kezdheti. Első házát a város jól látható helyére, a Wesselényi utca egyik foghíjtelkére építtetheti, még akkor is, ha a telek rendkívül kedvezőtlen feltételekkel rendelkezik. Így járt Varga Tamás, akinek – D. Sági Ágnessel közösen tervezett – első épülete 1991 óta modern, mégis tisztelettudóan visszahúzódó homlokzattal áll a Nyár utca sarkán. Hat emelet magasságig fölfutó ablaksorai közömbösen bámulnak el a szemben levő ház fölött, széles és súlyos formákat hordozó felületével, az utca többi házával hasonlóképp nyomasztóan telepszik rá az arra járók lelkére. Az irodaházból sugárzó komolyság azonban látszat csupán. Akár valamely díszletszerűen kialakított római barokk terecske grandiózus kulisszahomlokzata, e Wesselényi utcai méltóságos homlokzat is csak egyetlen szobányi térmélységet takar. A Nyár utcai oldalon körülbelül 5,5, a túlsó, szomszéd házhoz kapcsolódó rövid él hét méter mélységű, miközben a homlokzat 23 méter szélességben tapasztja az egymásra halmozott irodahelyiségek sorát a Nyár utcai házsor végéhez. E keskeny telken valaha földszintes ház honolt, ma (a pincével együtt) nyolc és fél szintes, (bruttó) 1400 négyzetméteres jól kihasználható irodaépület. Manapság nemigen szokás már, hogy a ház arca, külső felületei valamiképp jelezzék a belső térkialakítások struktúráját. Első pillantásra erről a nem hivalkodó, a kor átlagából alig elütő homlokzatról sem sejteni, hogy szegényes stiláris megoldásaival egy kiváló, ésszerű és a körülményekhez remekül hozzárendelt szerkezetet fejez ki. A hosszúkás, enyhén trapézformájú alaprajz koncepcionális magját a ház bejárata és a vele szemközt elhelyezkedő lépcsőház köré szervezett zárt rendszer alkotja. A házbelső ezen szakasza azonos a portál fölött lépcsőzetes konzolozással a falaikból kiléptetett rizalitos szakasszal. Az utca többi házának tekintetében akár

SZANDELSZKY BÉLA FELVÉTELE

formai elemnek is vélhető megoldást könyörtelen gazdaságossági szempontok indokolták.

Az épület kevéssé hangsúlyos lábazatában megbúvó kapuját a rizalit s a főpárkányt is áttörő timpanonban végződő üvegsíkja jelzi. A zöld színű fémkeretezés és a négyzetes üvegmezők motívumát a ház sarkára helyezett zárt erkélysor ellenpontozza. A lábazat burkolata itt felkapaszkodik az első emeletre is, optikai átkötést alkotva a Nyár utcai ház magas lábazata és a Wesselényi utcai portál konzolos megoldása közé. Az első emeleti sarokerkéllyel teremtett hangsúly nem csupán a főhomlokzat kiegyensúlyozását, de a sokkal szűkebb és összetettebb feladatot jelentő rövid oldal ésszerű kialakítását is szolgálta. Itt ugyanis, az irodaház három és fél szinttel emelkedik túl a mögötte meghúzódó eklektikus bérház magasságán. A szomszéd zárópárkánya itt övpárkányban folytatódik, amely fölött megváltozik az ablakosztások rendje; a földszinttől kezdődő egymás fölötti ablakpárokat három franciaerkélyes nyílás váltja fel. Leleményes megoldás, amely azonban összekapcsolva a főhomlokzat kissé nehézkes, nem eléggé nagyvonalú megoldásaival (mint az igencsak komformis timpanon) bármilyen tiszta képletet teremt is, alulmarad az alaprajz racionális tisztaságának.

Bojár Iván András

Áprilisban ismét lesz Wajda-előadás

Wyspianski Menyegző című darabját csütörtökön mutatta be a Nemzeti Színház, ünnepi előadáson. A premiert április 8-án tartják meg a Nemzetiben.

A századfordulón Krakkóban játszódó Menyegző „ötletét" egy megtörtént esemény szolgáltatta. A Menyegzőben a település értelmisége jelenik meg. Annak a városnak az elitje, amely mindig is a lengyel kultúrát és szellemiséget jelképezte. A helyszín és az időpont ugyanakkor sugallja már a Monarchia összeomlását, és előrevetíti a XX. század pusztító eseményeit is. Stanislaw Wyspianski műve a lengyel és az egyetemes irodalom kiemelkedő alkotása. Minden korban és minden korhoz van üzenete – hangsúlyozta Andrzej Wajda rendező szerdai sajtótájékoztatóján. A világhírű lengyel film- és színházi rendező gondozásában mutatja be a Nemzeti Színház a darabot.

Wajda elmondta: a dráma valóságos és képzeletbeli jelenetek füzéréből áll, ezenkívül felvázol bizonyos ideológiai és társadalmi magatartásformákat. A Menyegző színpadra állítása elmélyült munkát igényel a játék minden részvevőjétől: rendezőtől és színésztől egyaránt. Utalt arra is: a Nemzeti Színház felkérését évekkel ezelőtt „megkapta", de a közös budapesti munkára csak ebben az esztendőben vállalkozhatott. Arról is beszélt, hogy nem először találkozik Wyspianski drámájával. Első alkalommal az 1960-as években az „eredeti" helyszínen, Krakkóban rendezte, a hetvenes években filmre vitte, és legutóbb Salzburgban mutatták be tavaly.

Wyspianski művét Spiró György fordította magyarra. Az előadás díszlet- és jelmeztervezője Krystyna Zachwatowicz (Andrzej Wajda felesége), a rendező munkatársa Janusz Kica lengyel művész volt.

K. S.

A nagy természetátalakító

Kelemen Tas tanszékvezető egyetemi docens nagyot szippantott a friss, tavaszi légből, aztán elégedetten körülnézett. A fák rügyeztek, a málna már nekiállt burjánzani, a gyom újult harcot indított a maradék fű ellen, s ami a legfontosabb, a kilátás sem változott egy csöppet sem.

Kelemen széket hozott az erkélyre, és gyönyörködött egy keveset a lába alatt elterülő Dunakanyarban. A váci cementgyárra nyíló kilátást ugyan évek óta eltakarta a szomszéd némileg alpesi stílűre sikeredett faháza, de ha az ember kiállt az erkély sarkába, és kihajolt egy kicsit, még mindig láthatta a vöröskői kilátó csücskét. Kelemen távcsövet hozott, és ellenőrizte a Duna túlpartján lévő kis templomot. Az óra idén is tizenegy után hét percet mutatott, így Kelemen megnyugodhatott. Valóban nem változott semmi.

Ami azt illeti, Kelemen minden áldott évben eltöltött ennyi időt az erkélyen ülve. Aztán munkához látott. Telektulajdonossága első évében főként a házzal volt elfoglalva: festett, mázolt, tapétázott, s végül a hatelemes konyhabútort is felvitte a hegytetőre, egyetlen fuvarral a Lada tetején. Honalapítói elszántsága az ősz eljövetelével mit sem csökkent. A tél beálltával tervezőasztalához ült, sarokpadot, ágyat, szekrényt rajzolt, s a következő ősz úgy köszöntött rá, mint szomszédságszerte elhíresült asztalosra. El is szontyolodott Kelemen, mert – miután a faházat egyetlen hétvége alatt lefújta szüllődző szprével – kénytelen volt késznek nyilvánítani a művet.

Így aztán a következő tavasszal már a hóolvadás előtt mondogatni kezdte, hogy nicsak, milyen kis úszóövet növesztett rá a tél. Senki sem lepődött meg tehát, amikor a rügyfakadással egy időben meglátta őt mackóalsóban hajladozni a hegytetőn. Kelemen csákánnyal bontotta a hegyet, a rögöket talicskába lapátolta, eltolta a közeli horhosig, ahol szép lassan nődögélt a töltés.

Két nyárba telt, hogy Kelemenék hegyoldali meredélyéből – „lankás telek" jelezte annak idején a hirdetés – csinos teraszok alakuljanak ki. „Így könnyebb füvet nyírni" – próbálta bagatellizálni művét a docens, de a családtagok többször rajtakapták, amint elégedetten szemléli az egykori vadon helyén napozó, labdázó, dőzsölő vendégsereget.

Ezen a tavaszon azonban kissé kedvetlenül kerülgette Kelemen a házat. Hat köbméter tábortűzhöz való fa sorakozott felfűrészelve az eresz alatt, a hetvenkét, magról nevelt tuja mindegyike fegyelmezetten cseperedett, a gyümölcsfák megmetszve várták a májust, a fürdőszobában sem csöpögött már a csap. Kelemen Tas mélyen elgondolkodott e tökéletesség láttán, aztán – mivel jobb nem jutott az eszébe – bezörgetett kedves barátaihoz, a horhos felőli szomszédokhoz.

Talán két pohár sörbe se telt, hogy megszülessen az egyezség. Kelemen megvidámodva veregette a férfi vállát, kezet csókolt az asszonynak, aztán csákányt ragadott, talicskát és lapátot, és boldogan nekifogott lebontani a szomszédék hegyoldalát.

N. Kósa Judit

A BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL NEGYEDIK HETI PROGRAMJA

1994. április	1., péntek	2., szombat	3., vasárnap	4., hétfő	5., kedd	6., szerda	7., csütörtök
Budapest Kongresszusi Központ							Magyar Állami Hangversenyzenekar G. Pretre
Zeneakadémia		„Kontrasztok" kamaraest Schiff A. zongora, H. Holiger oboa és mások	MR Szimfonikus Zenekara és Énekkara Ligeti A.		Solistes Européens Luxembourg C. Katsaris zongora J.-M. Händler		
Pesti Vigadó				Camerata Transsylvanica Rohmann I. zongora	Pécsi Szimfonikus Zenekar francia énekes szólisták J.-P. Penin	Filharmóniai Kamarazkr. Hauser A. zongora Kollár I.	
MTA Kongresszusi Terem	J. Rodgers ének R. Vignoles zongora			His Majestys Sagbutts and Cornetts	Concerto Armonico A. Boeke, Bátori B. blockflöte	Kodály Vonósnégyes	Falvai S. zongora
Mátyás-templom					Kodály Kórus (Debrecen) Kamp. S.	Magyar Állami Énekkar Antal M.	
Városháza Díszterem *Merlin Színház				* Szeretni kell		* Demény A. szerzői est	Budapest Sinfonietta M. T. Uribe ének Ligeti A.
Magyar Nemzeti Múzeum *Kelenföldi Ref. Templ.				* Alföldy-Boruss Csilla orgona			
Operaház *Erkel Színház	Parsifal (17.00)						
Fővárosi Operett Színház *Petőfi Csarnok							
Arany János Színház							
Katona József Színház							
Madách Színház *Nemzeti Színház			* Company Art of Dance (15.00) * Duna Művészegyüttes	* Budapest Balett (18.00) * Ladányi A. és a Veszprémi Táncműhely (20.30)	* Budapest Táncegyüttes	* G. Balettműhely (18.00) * Artus (21.00)	
Stefánia Palota *Budai Vigadó	* Szeged Néptáncegyüttes	* Nyírség Néptáncegyüttes					
Szindbád Mozi	Portugál Filmhét						
Színházi bemutatók		Anita (Radnóti M. Színház)	Varázsfuvola (Kiscelli romtemplom)		9. Országos Kamaraszínházi Találkozó		9. Országos Kamaraszínházi Találkozó
Hangversenyek múzeumokban, szállodákban, műv. központokban, és egyéb programok	Bartók Emlékház (18.00)	Liszt Múzeum (11.00) Ramada Grand Hotel (19.00)					

Varga Tamás ajánlata

KK KAISER+KRAFT

Német tulajdonú kereskedőház
SZÁMVITELI/PÉNZÜGYI
területre munkatársat keres.

Feltételek:
– mérlegképes könyvelői végzettség,
– németnyelv-ismeret,
– számítástechnikai ismeret előnyt jelent,
– életkori kikötés nincs.

Bérezés:
– megegyezés szerint.

Jelentkezés:
– kézzel írott önéletrajzot kérjük a 2040 Budaörs, Pf. 53. címre megküldeni.
További információk: 166-7497 Seidl Gábor
Referencia szám: 701/94.

PRP

SVÁJCI–MAGYAR VEGYES VÁLLALAT
kiépített szállítói háttérrel, vas-, fém-, betonacél-eladásban jártas, agilis
ÜZLETKÖTŐT KERES.
Feltétel: szakirányú végzettség, orosz-, angolnyelv-tudás
Fizetés: megegyezés szerint.
Jelentkezés: Koltai Gábor
131-2566, 269-0193

71642 LJ

BUDAPEST HILTON

HÚSVÉT A HILTONBAN

GAZDAGON TERÍTETT SVÉDASZTALLAL VÁRUNK MINDEN KEDVES VENDÉGET...

1994. április 3-án 11-15 óráig
A BUDAPEST HITON BÁLTERMÉBEN

KÖZREMŰKÖDIK
A BUDAPEST RAGTIME BAND

játékvásár, tojásfestés, marcipánszobrászat, Puszi és Ernesto bohócok

Belépő: 1800 Ft
Gyerekeknek: 900 Ft

...KICSIKET ÉS NAGYOKAT EGYARÁNT.
ASZTALFOGLALÁS: 175-1000

70519 JP

VASEDÉNY

Húsvéti vásár!
Április 1-2-ig!
Minden termék 10%-kal olcsóbb!
A **TRIO Üzletház** István téri Kisáruházában /IV. István tér 4./
és a
Koktél Kisáruházban /IV. Király u. 9./
ÁPRILIS 1-én TRÉFÁS MEGLEPETÉS!
Mindenkit szeretettel várunk.

ATLANTIC

Budapesti üzlethálózattal rendelkező kereskedelmi részvénytársaság felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező marketing előadói munkakör betöltésére pályakezdő, kreatív, elemző munkatársat keres. Idegen nyelv és számítógépes ismeret előnyt jelent.
A szakmai önéletrajzokat „Marketing" jeligére az alábbi címre kérjük: VASEDÉNY RT., Kereskedelempolitikai főosztály 1095 Budapest, Soroksári út 86.

71662 LJ

VÁR AZ ÚJSÁGÍRÓ-ISKOLA

Megjelent a MUOSZ Bálint György Újságíró Iskola 1994/95. évi tájékoztatója.

Megkezdődött a jelentkezés a következő tanévre.

Újságíró-tanfolyamok: előadóink egyetemi és főiskolai tanárok, szerkesztők, rangos újságírók, rádiós és tévés személyiségek. Hallgatóink sajtótörténetet, szociálpszichológiát, politikai és társadalmi kommunikációs ismereteket, sajtónyelvet, elektronikus szöveg-, kép- és tördelőszerkesztést tanulnak. Sajtóműfaj-ismeret, íráselemzés és szakmai specializáció során kétszemeszteres, kiscsoportos oktatás keretében gyakorlati újságírói feladatokra készülnek.

Az 1994/95-ös tanévben az eddigiektől eltérően közép- és felsőfokú újságírói szaktanfolyamot indítunk.

Az **érettségizettek** számára heti négynapos elfoglaltságot jelent a tanfolyam, mely nagy mértékben növeli az egyetemi és főiskolai felvételre készülők esélyeit is.

A heti kétnapos elfoglaltságot jelentő oktatással, posztgraduális jellegű, **felsőfokú tanfolyamunkra** kizárólag egyetemet, illetve főiskolát végzett fiatalokat várunk. Lehetővé tesszük, hogy a lapoknál dolgozók vagy rendszeresen külsősök munkaviszonyukat, vagy munkakapcsolataikat fenntartsák.

Televíziós előkészítő-stúdió: Munka mellett végezhető stúdiónk célja: leendő tévériporterek, a tévé műsorszerkesztése, gyártási és műszaki ismeretek iránt érdeklődő fiatalok bevezetése a szakmába.

Fotóriporteri szaktanfolyam: Kétszemeszteres, kiscsoportos elméleti és gyakorlati képzés, a fotózás alapjait jól ismerő, fotózási gyakorlattal rendelkező, a sajtó iránt érdeklődő, érettségizett fiataloknak. Heti ötnapos elfoglaltság, szakmai gyakorlat.

Laptervező- és képszerkesztő tanfolyam: Újságok, magazinok, egyéb kiadványok vizuális megjelenítéséhez értő, tervező és kivitelező szakemberek képzése szerkesztőségek, lapkiadó vállalatok és reklámügynökségek számára. A jelentkezés feltétele: középfokú végzettség, vizuális megjelenítési készség, kreatív személyiség. A tanfolyam hat hónapos, heti három nap elfoglaltsággal.

Sajtóinformatikus-újságíró szaktanfolyam: Sajtódokumentációs rendszerek és számítógépes adatbázisok kialakításával, tervezésével, kezelésével foglalkozó szakemberek képzése. A tömegkommunikáció és informatika iránt egyaránt érdeklődő, felsőfokú végzettséggel vagy több éves sajtódokumentátori gyakorlattal rendelkezők szak-, illetve továbbképzése. A tanfolyam tíz hónapos, heti egynapos elfoglaltsággal.

Sajtóreklám- és hirdetésszervezés, public-relations-ismeretek: Az átstrukturálódó gazdaságban és sajtópiacon jelentősen megnőtt a reklám szerepe, ugrásszerűen megnövekedett az igény a sajtóreklámhoz, hirdetésszervezéshez, public-relationshoz értő szakemberek iránt. A tanfolyam heti egy egész napos elfoglaltsággal jár.

A tanfolyamokat eredményesen végző hallgatók vizsgakötelezettségeik teljesítése után a művelődési és közoktatási miniszter 17/1990. XII. 20. MKM rendelete értelmében a megfelelő munkakörök betöltésére jogosító bizonyítványt kapnak. A kiváló teljesítményt nyújtó hallgatók elhelyezkedését – csakúgy, mint a korábbi esztendőkben – az iskola eredményesen támogatja.

Tanfolyamaink tandíjkötelesek. A tandíj – az összegtől függően megállapított – részletekben fizethető.

Tanfolyamaink helye: Bálint György Újságíró Iskola VI. ker., Andrássy út 101.

Az egyes tanfolyamok tematikájáról, időbeosztásáról, tandíjáról az iskola jelentkezési lappal ellátott tájékoztatója közöl részleteket. Beszerezhető a Magyar Újságírók Országos Szövetsége portáján, Budapest VI., Andrássy út 101.

Érdeklődés: az iskola tanulmányi osztályán a 142-4703-as telefonon.

71130NP

TÁVKÖZLÉSI OKTATÁSI ALAPÍTVÁNY

A Távközlési Oktatási Alapítvány kuratóriuma a titkári teendők ellátására munkatársat keres

Feladatai:
Összefogni és szervezni a kuratórium ügyeit és az alapítvány folyamatban lévő projektjeit.
Irányítani és ellenőrizni az alapítvány gazdálkodással foglalkozó szervezeti egységeit.
Ellátni a kuratórium ügyviteli feladatait, koordinálni a hivatalos ügyeit.
A kuratórium részére tájékoztatókat, jegyzőkönyveket, jelentéseket készíteni.

Elvárásaink:
Távközlési szakirányú egyetemi végzettség, pedagógiai végzettség, legalább 5 éves szakmai gyakorlat. Angol- vagy németnyelv-ismeret előnyt jelent.
Kérjük, hogy a részletes önéletrajzát fényképpel, bizonyítványmásolatokkal ***1994. április 30-ig*** az alábbi címre küldje meg:

Linke György kurátor
Távközlési Oktatási Alapítvány
1476 Budapest, Pf. 69.

71500 JP

Intenzív számítógépes tanfolyamok

4x4 órában
(délelőtt vagy délután)

Modulok:
Gépkezelés (DOS, Windows)
Szövegszerkesztés (WinWord 2.0)
Táblázatkezelés (Excel 4.0)

Tanfolyamdíj:
modulonként 6400 Ft/fő (alapdíj)
2 vagy 3 modul együtt:

8–12% KEDVEZMÉNY
cégeknek 4 fő felett: – **500 Ft/fő**

MTA MMSZ Kft.
Computer Stúdió
1119 Budapest, Etele u. 59–61.
Tel.: 185-0454, fax: 161-2006

70221NP

A **HOLLAND SZERVIZ Kft.**
felvételre keres
mérnököket és technikusokat
Canon másológépek, telefaxok és nyomtatók szervizeléséhez.
Feltétel: saját személygépkocsi, német vagy angol nyelvtudás.
Gyakorlattal rendelkezők előnyben.
Telefon: 186-1457, 267-1274
Kérjük a jelentkezőket, hogy önéletrajzot hozzanak magukkal.

1118 Budapest,
Pannonhalmi út 14.

CSÖMÖR NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

pályázatot hirdet

a helyi Idősek Napközi Otthona igazgatói állásának betöltésére

Az állás azonnal betölthető.
Pályázati feltétel: felsőfokú vagy középfokú iskolai végzettség (középfokú végzettség esetén a közegészségügy vagy a szociális gondozás területén szerzett, ötévi gyakorlat).
A pályázatokat a Népjóléti Közlönyben való megjelenéstől számított egy hónapon belül lehet benyújtani a polgármesteri hivatalban (Csömör, Szabadság u. 3. 2141).
További információt adnak a 184-2171-es telefonszámon (polgármesteri hivatal).

MUNKATÁRSAT KERESÜNK!

BIZALMI, FELELŐSSÉGTELJES MUNKAKÖRBE
(közlekedés-gépészmérnöki végzettséggel)

– gépjármű-kereskedelmi gyakorlattal
– szerződéskötési – pénzügyi ismeretekkel rendelkező
– kreatív, dinamikus
– tárgyalóképes
– jó megjelenésű
– életkora 30–40 év között
– erkölcsi bizonyítvány, kézzel írott, részletes szakmai önéletrajzzal.

Munkaköre: Haszongépjármű-értékesítő vezető (a Budapest, XV. kerületben)

Feladata:
– A bevezetett haszongépjármű kereskedelmi telep ügyfélforgalmának biztosítása, kezelése.
– a gépjárművek vevők részére történő bemutatása
– ajánlatok, lízingajánlatok biztosítása
– szerződés, üzleti előkészítés
– a gépjármű-értékesítéssel összefüggő feladatok.

Jelentkezés: a hirdetés megjelenésétől számított 1 héten belül, a Népszabadság 1960 Budapest címre, a kiadóba.

Jelige: „ÉRTÉKESÍTÉSI VEZETŐ"

71380 JP

CSÖMÖR NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

pályázatot hirdet

a helyi Mátyás Király Általános Iskola igazgatói állásának betöltésére

Az állás 1994. augusztus 1-jétől tölthető be.
Pályázati feltétel: felsőfokú végzettség és ötévi pedagógiai gyakorlat.
A pályázatokat a Művelődési Közlönyben való megjelenéstől számított egy hónapon belül lehet benyújtani a polgármesteri hivatalban (Csömör, Szabadság u. 3. 2141).
További információt adnak a 184-2171-es telefonszámon (polgármesteri hivatal).

Amerikai, **az egészségügy területén működő társaság**

keres 25 és 40 év közötti,
gyógyszerész vagy orvosi diplomával, valamint gépkocsi-vezetői jogosítvánnyal rendelkező **budapesti lakost,**

értékesítői munkakörbe

Az angolnyelv-tudás előny, de nem feltétel.
A megfelelő személyi adatokkal kiegészített, teljes szakmai önéletrajzot, a fizetési igény megjelölésével, lehetőleg angol nyelven,

deleeuw health jeligére,
a Hírlapkiadó Vállalat címére küldjék el:
Budapest, Blaha Lujza tér 3. 1085.

A TAURIL Kft. felvesz

– **VEGYÉSZMÉRNÖKÖT** üzemi munkakörbe, jelentkezés: 147-3913 telefonon;

– **EXPORT REFERENST** külkereskedelmi főiskolai végzettséggel, németnyelv-tudással;

– **KERESKEDELMI ÜGYINTÉZŐT** németnyelv-tudással, jelentkezés: 157-0832 telefonon.

71499 JP

AKCIÓ! AKCIÓ!
ÉPÜLETFA
AJTÓ-ABLAK- ÉS FATERMÉKÉRTÉKESÍTŐ Kft.
1139 Budapest, Kartács u. 27.

AKCIÓ!!!
SOFA FESTETT (barna és fehér) NYÍLÁSZÁRÓK TELJES VÁLASZTÉKÁVAL, MINDEN TÍPUS ÉS TÍPUSON KÍVÜLI MÉRETTEL VÁRJUK!

10–30% KEDVEZMÉNY
FEBRUÁR 1-JÉTŐL ÁPRILIS 30-IG

– BEJÁRATI AJTÓK (egyszárnyú, kétszárnyú)
– ERKÉLYAJTÓK (egyszárnyú, kétszárnyú)
– ABLAKOK (bukó, bukó-nyíló, középen felnyíló, fix üvegezésű, réz- és alumínium osztással)
– íves és háromszög alakú fix ablakok

BUDAPESTEN A LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK!

Tel.: 120-8665
Nyitva: hétfő–péntek: 8–16.30-ig
szombat: 8–12-ig

71531 JP

Varga Tibor
ARGUS
DOKUMENTATIONS-SERVICE PRESSE, RADIO, TV
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE AG
CH-8030 Zürich
Telefon 01 252 49 37
Walliser Volksfreund
Naters (CH)
Aufl. t. 9248
6. Juni 1983
VARGA TIBOR 1021

Vor dem 20. Tibar-Varga-Festival

Eine einmalige Eröffnung

SITTEN – Das Tibor-Varga-Festival ist ohne Zweifel das künstlerische Ereignis erster Güte im Wallis. Während den 19 vergangenen Auflagen ist dieser Anlass zum Symbol für klassische Musik im Wallis geworden. In kein anderes Ereignis kultureller Art wird im Wallis soviel Geld, vorallem seitens der Loterie Romande und soviel Energie gesteckt.

Am kommenden Mittwoch, den 8. Juni, wird in der Matz in Sitten die 20. Auflage des Festivals mit einem einmaligen Ereignis eröffnet. Das Orchestre de la Suisse Romande unter der Direktion von Mario Venzago wird Werke von Debussy, Ravel und Brahms interpretieren. Als Solisten wirken mit: Boris Pergamenschikow, Violoncello und Tibor Varga, Violine.

Die Aufführung kommt in Zusammenarbeit mit Radio-Television Suisse Romande 2 zustande. Tibor Varga wird dieses einmalige Konzert Ernest Ansermet zum 100. Geburtstag widmen, dem Gründer des Orchestre de la Suisse Romande.

Es war im Jahre 1918 als Ernest Ansermet das Orchester der welschen Schweiz gründete. In den ersten 10 Jahren kämpfte das junge Orchester ums nackte Überleben, später konnte dieses Ensemble auf soliden und festen Füssen stehen und wurde weitherum bekannt. Die Struktur des heutigen Orchesters stammt noch grösstenteils von Ansermet selber, der das Orchester, sein Orchester, ein halbes Jahrhundert lang dirigierte, bis er sich 1967 zurückzog.

Tibor Varga, von dem das Walliser Musikfestival und die damit verbundenen Meisterkurse ihren Namen haben, muss hier nicht mehr näher vorgestellt werden. Vor mehr als 20 Jahren wählte Tibor Varga das Wallis zu seiner Wahlheimat. Dies der Gesundheit seines Sohnes Gilbert zuliebe, der heute Orchestermeister ist. Tibor Varga brachte all das ins Wallis, was nötig war, um hierzulande eine ausserordentliche musikalische Entwicklung einzuleiten, um die uns heute viele Städte beneiden. Renommierter Solist, ist Tibor Varga zugleich einer der berühmtesten Musikpädagogen in der Welt der Violonisten. Aus seinen Sommerkursen in Sitten heraus entwickelte sich das Festival, das heute Weltruf geniesst.

Erwähnen wir, dass Tibor Varga mit seinem Festival-Orchester auch dieses Jahr nicht nur in Sitten, sondern auch im Oberwallis auftreten wird, um so eine breitere Öffentlichkeit an dieser internationalen Veranstaltung teilhaben zu lassen.

einspräsident Josef Jenelten in
Willkommensgruss zum 32. Ver
musikfest in Ernen. Die Sektion
Gommer Bezirksmusikverband
mit ihnen die Gastsektion «Gl
erschienen fast vollzählig. Von
schattigen Dasein Ernens spür

Das Gommer Verbandsmusikfest unter dem

RJUK TAGJAINKAT A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara XII. kerületi szervezetének megalasára **november 29-én, szerdán 18 órakor** kerül sor a HÍD Szolgáltató Iroda tanácstermében (I. kerület la u. 13/B.)

ztrák–Magyar Európa-iskola

Iskolaavató az Istenhegyi úton

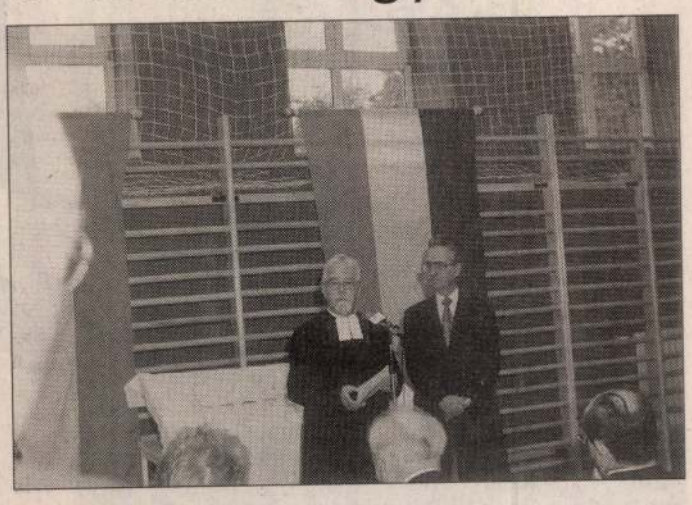

Keresztény Iskolatestvérek szerzetesrend Osztrák–ar Európa-iskoláját – ame-Istenhegyi út 32. szám alatt ember 4-e óta működik – ber 31-én avatták fel. Az ünnigen beszédet mondott töbközött *Göncz Árpád köztárvi elnök, dr. Erich Kusá, az Osztrák Köztársaság esti nagykövete,* és *Valen-Géza prelátus,* az „Osztrák–ar Európaiskola Alapítr" elnöke. Az ünnepségen elent *Honti Mária,* a Művei és Közoktatási Minisztériközigazgatási államtitkára, *t-Iványi István* külügyi álrátkár, *dr. Ternyák Csaba,* a yar Püspöki Kar titkára, *dr. chl Sándor,* hazánk bécsi nkövete, *dr. Udvardy-Nagy bán* a kerület polgármestere, mint a fővárosi és kerületi nélet sok jeles személyisége.

Göncz Árpád meleg szavakt köszöntötte a jelenlevőket. melte, hogy a fontos és még itosabb személyiségek mellett eglényegesebbek a gyerekek, knek öröme máris meleg belvarázsol a vöröstéglás főépübe. Az ide járók kitűnő oktaktól tanulhatnak. A német elv mellett elsajátítják a hitet, erkölcsöt, s ami még fontobb: magyarként az európaisát. – Iskolát avatni mindig nagy öm – mondta a köztársasági elsők –, egy régi, nagyhírű oktatás intézményt 45 év kényszerű ünet után újra indítani pedig vételes pillanat. A gyerekeknek azt kívánta, hogy érezzék otthonuknak az iskolát, a hozzánk érkezett iskolatestvéreknek köszönetét és azon reményét fejezte ki, hogy második hazájukat találják meg nálunk.

Dr. Erich Kussbach nagykövet méltatta az iskolaavatás jelentőségét, utalt a megvalósulásig vezető fáradságos útra. Az osztrák kormány és a maga nevében szívből jövő köszönetet mondott mindazoknak, akik segítettek az iskola létrehozásában. Külön kiemelte *dr. Pálos Miklós* volt államtitkár fáradozását az épület visszaadása ügyében, és *dr. Vörös Imre* alkotmánybírónak, a Keresztény Iskolatestvérek jótevőjének áldozatos közreműködését. Megköszönte a XII. kerület vezetőinek, a tervezőknek és kivitelezőknek, hogy lelkiismeretes munkával, viszonylag rövid idő alatt igen szép és alkalmas épületet alakítottak ki. A nagykövet hangsúlyozta, hogy ez az iskola a találkozás helye lehet, osztrák és magyar felnőttek, gyerekek fejleszthetik tovább a két ország jó kapcsolatát. Méltatta Valentiny Géza prelátus, *Johann Gassner,* a Keresztény Iskolatestvérek ügyvivője, *Alfred Brychta* iskolaigazgató, az egyházi és világi tanárok már eddig is kitűnő iskolaszervező munkáját, és Isten áldását kérte az új intézményre.

Az ünnepség végén a diákok piros, fehér és zöld virágokkal díszítették a termet; az osztrák és magyar nemzeti színekben pompázó díszek a közös ügy szép jelképét jelenítették meg.

Hámory

Lépkedés vagy vánszorgás?

Alig két kilónyi súlyú, de öt méter hosszú és össze nem ajtható díszlécet kellett a város egyik részéből a másikba átszállítanom. Öreg vagyok, ezért a legcélszerűbb (és legolcsóbb) megoldást választottam: elindultam vele gyalog. A ferencvárosi Vágóhíd utca és a hegyvidéki Kiss János altábornagy utca közti távolságot csúcsforgalomban, komótos léptekkel 45 perc alatt tettem meg. Könnyű dolgom volt, nem kellett kerülgetnem senkit, mert a járdákon alig volt járókelő. Közben a Gellért-hegy oldalában még pihentem is keveset egy padon.

Mikor a sérülékeny, merev rúddal szerencsésen hazaértem, elgondolkodtam. A nap ezen órájában a biztonságos közlekedés érdekében kát megkönnyítő és a kényelmet szolgáló tömérdek ügyes szerkezet és csodatévő tabletta használata dacára a mai ember a napi munkája után kimerültebb, mint az öregapám volt. Ő, aki kéziszerszámok segítségével gyalogosan dolgozott, fejben számolt, sosem járt orvosnál és esténként olvasással növelte irigylésreméltó műveltségét.

Nyomatékosan hangsúlyozom, hogy a szomorú állapotokért a bizonytalanságért nem a műveltségnek, de főleg az emberi agy befogadó készségének növekedése annyira elmaradt a technikai fejlődés ütemétől, hogy emiatt felborult a nélkülözhetetlen biológiai egyensúly. A megoldás azonban nem a technikai fejlődés visszafogása, hanem az általános biológiai műveltség erőteljes emelése.

Semmiféle fejlődési folyamatot nem szabad „visszafordítani"! A technikai forradalom napról-napra új utakat keres magának. A biológiai forradalom még késik. Miért nem keres senki újféle biológiai felfogást? Hiszen a biológia tárháza sokkal gazdagabb, mint a legfejlettebb technikáé. Lépten-nyomon rendre bebizonyosodik, hogy a természettel harmonizáló utak a legcélszerűbbek.

Mint például a gyaloglás a Vágóhíd utcától a Kiss János altábornagy utcáig.

Simon Ferenc

ok, akik nem tudnak

ik volna a rosszat, s a jót. Zaciba, de Mert ott van a Moszkva tér a zsibárusk, voltam is velük kukázás közben is, tam a hátizsákba, „csöves szatyorba". át már ismerjük! Menjenek tovább, ne dezt a főnök élettársának, Eszternek n tartunk (beleszámítva az ugrásrakész megállva (felül hatalmas villasor, lent t: nagy zöld zacskóba téve rengeteg, ak úgy ömlik ránk a zakóáradat. – No nénk – mondja Eszter, cseppet sem t aztán a téren a metró szellőztetőinek , van ott még fogpiszkáló, cigarettatöt megszerel, rendbehoz, s már eladható vannak, egész színvonalasak is.

áluk, pedig próbáltak ők helyfoglalási sz csak ennyi volt: – Csöveseknek nem hivatal részéről letudott volt a dolog. azért járták meg a bányákat, kohókat, gszűnvén, innen csak úgy el lehessen g csak nem is csövesek, csak hajléktak, van tartalékuk... Energiából is. Mert azért, hogy munkából éljenek és ne akik mindig tiszta ruhában árulnak, kimég útban sincsenek...) Emlékszem az gy fantasztikus könyves lenn a téren. emondta, mik az újdonságai (több „félmégis megvásárolta a bódét egy kiadó, onyvát árul. Közönsége is megváltozott, fiúkhoz, Eszterék-Paliékhoz. Mert ott is steril) érték, amit érdemes olcsón iség (a csóróbbja, de lassan mindegyik Még orvosi szakkönyvet is láttam néme-a tartalom érdekli, sőt még hoz is árut,

Oltai György

VARGA TIBOR

„Sámándobot verek"

Meglepetés erejével hatott, hogy a MOM Művelődési Ház termeinek falait átvarázsolták. Festmények, grafikák láthatók az eddig kopár falakon. Új szín, új kezdeményezés. Mint megtudtuk, Varga Tibor munkáiból nyílt az alkalmi kiállítás. Beszélgetésünk alkalmából így vallott pályájáról.

Varga Tibor festőművész

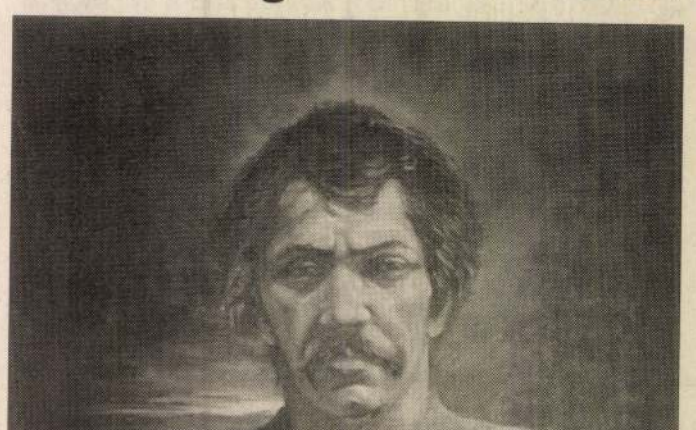

Varga Tibor 1954 júniusában született Debrecenben. Itt szívta magába a „Pátria" szeretetét, *Bocskay, Rákóczi, Csokonai Vitéz Mihály* tiszteletét, a cívis öntudatot, a nyakas református lelkületet. Korai gyermekkora óta vonzotta a képi ábrázolás. Rajztanára *Solymosi László* tanár úr volt, aki meghatározó jelentőségű hatással volt rá. 1968-ban Budapestre került, ahol az akkori *Dési Huber* Kézpőművész körbe jelentkezett, s *Klimó Károly, Tamás Ervin* és *Laborcz Ferenc* tanítványa lett.

Gimnáziumi tanulányai közben, és amikor ötvöstanuló volt, *Búza Barna, Grantner Jenő, Pándi-Kiss János* szobrászművészek tanították művészetre. Ötvöstanulóként fedezte fel az akkori igen erős és jó hírnek örvendő Vasutas Képzőművész Kört, ahova jelentkezett, és ahol *Kirschmayer Jenő* szobrászművész tanítványa lett.

Időközben reklámgrafikusi vizsgát tett, s különböző dekorációkban dolgozott. Majd dekorációvezetőnek is kinevezték, ami mellett reklámpropaganda szakmai képesítést szerzett. Később ezen a területen dolgozott tízegynéhány évig.

Míg a „stabil" munkaköre megvolt, a Képcsarnok Vállalat számára dolgozott, mint festő. Itt exportra készített festményeket, természetesen meghatározott tárgykörben kellett maradni, mert az elvárt témák voltak csak „eladhatóak" – legalábbis szerintük. Ezek a kötöttségek később az „önfeladás" határát kezdték átlépni, ezért abbahagyta ezt a jellegű tevékenységet.

Azóta ez létfenntartása alapja, de ez teremti meg a külső befolyástól mentes művészi munka anyagi lehetőségeit is számára.

Kiállított a londoni Tiffany Galery, a bécsi Piaristen Galéria Balatonfenyvesen, majd a Magyar Iskola Alapítvány rendezésében a hátrányos helyzetű gyermekek javára szervezett tárlatokon.

A nép-nemzeti irányzathoz tartozónak vallja magát, bár mindig városlakó volt, mégis a vidék romlatlan népéhez tartozik. Feleségével néprajzi gyűjtéssel is foglalkoztak, persze amatőrszinten. Ez az érdeklődése, valamint a homály – ami történelmünk majd' minden fejezetét és korszakát körülveszi –, vezette egyfajta feltáró-jellegű történelmi kutakodáshoz. Természetesen ez az érdeklődés meghatározza festői munkáinak tárgyát is. Megkísérli megtalálni az utat a gyökerekhez, s visszsza korunkba, újrahasznosítva mindazt, amelyek elődeink felhalmozott tudása és hitéből fakadó jelképei, ma is érvényes jelentéssel bírnak.

er-nő

Budai csalogány – Pestbuda ör

A
Oper
ge v
neki
– s a
kerü
V
egye
sége
A
gott
fiak
ség
hősr
pesti
D
sorre
forró
tástó
Gyu
V
idők
megt
szere
ben l
fële l
vid i
A
zásná
ügye
életre
nézők
Re
felfog
Forra
példá
nossá
Belső
hossz
vics é
akit s
erőser
zott sz

Hegyvidék

1995. nov. 22.

A Duna Galéria szeretettel meghívja

Varga Tüske Péter

önálló képzőművészeti kiállítására

Megnyitja:
dr. Pogány Ö. Gábor
2001 november 21-én, 19 órakor

A kiállítás megtekinthető november 21.-december 9. között 10-18 óráig.

XIII. Budapest Pannónia u. 95.
Támogatók: MAOE

The DUNA Galéria cordially invites you to the opening of

exhibition of

Varga Tüske Péter

Opening speech:
dr. Gábor Ö. Pogány
at 7 pm 21st of November 2001

The exhibition will be on between10am-6pm from 21st of November until 9th of December

XIII. Budapest Pannónia u. 95.
Sponsors: MAOE

VARGA TÜNDE • **1997. okt.31-nov.24.** •

"Mindenből kettő" – festmények, fotók, installációk •

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

Varga Tünde – Cím nélkül, 1997 (vászon, papír, akrill; 210x335 cm)

Megnyitó: 1997. október 31-én, pénteken este 6 órakor
Megnyitja: Keserü Ilona festőművész

Nyitvatartás: Keddtől-péntekig 13-18 óráig, szombaton 10-14 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

A gyors lehetőségek — ragaszthatóság, vághatóság, különböző technikák egyidejű használata, a rövid száradás után történő újrakomponálhatóság — variálhatósága elméletileg végtelen, mivel a tér mint látvány, mint időélmény, mint az ember önmaga által választott, alakított, magára szabott környezete, mintegy önmagának tükröt állító produktuma is határtalan.
A tér és az idő együttes változásának összehangolása, az adott tér inspiráló jellege vagy a fotó használata (a fotó képelemként van jelen: a mások által készített fotó számomra a tér láthatatlan arcát mutatja) az általam használt térdefiníciót gazdagítja.
A munka, azon a falon vág lyukat a térbe, ahol készül. A kép műteremben aktualizált létformája, eleve a szintetizáló viszonyításokra helyezi a hangsúlyt. Hasonlatos ez a szituációba helyezett művek (installációk) jellegéhez, azzal a különbséggel, hogy a műtermet általában nem tudom kiállító térként szemlélni. A kép mellett lévő látvány ugyanúgy beleszól a kompozícióba, mint a rajtalévő.

Varga Tünde

VARGA TÜNDE

1967-ben született Szabadkán.
1991-ben diplomázott a budapesti Képzőművészeti Főiskola alkalmazott grafika szakán.
Jelenleg a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Művészeti Karán festészeti szakirányú továbbképzésen vesz részt.

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Szakkollégiuma,
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
Budapest Art Expo Alapítvány

Varga Vasile

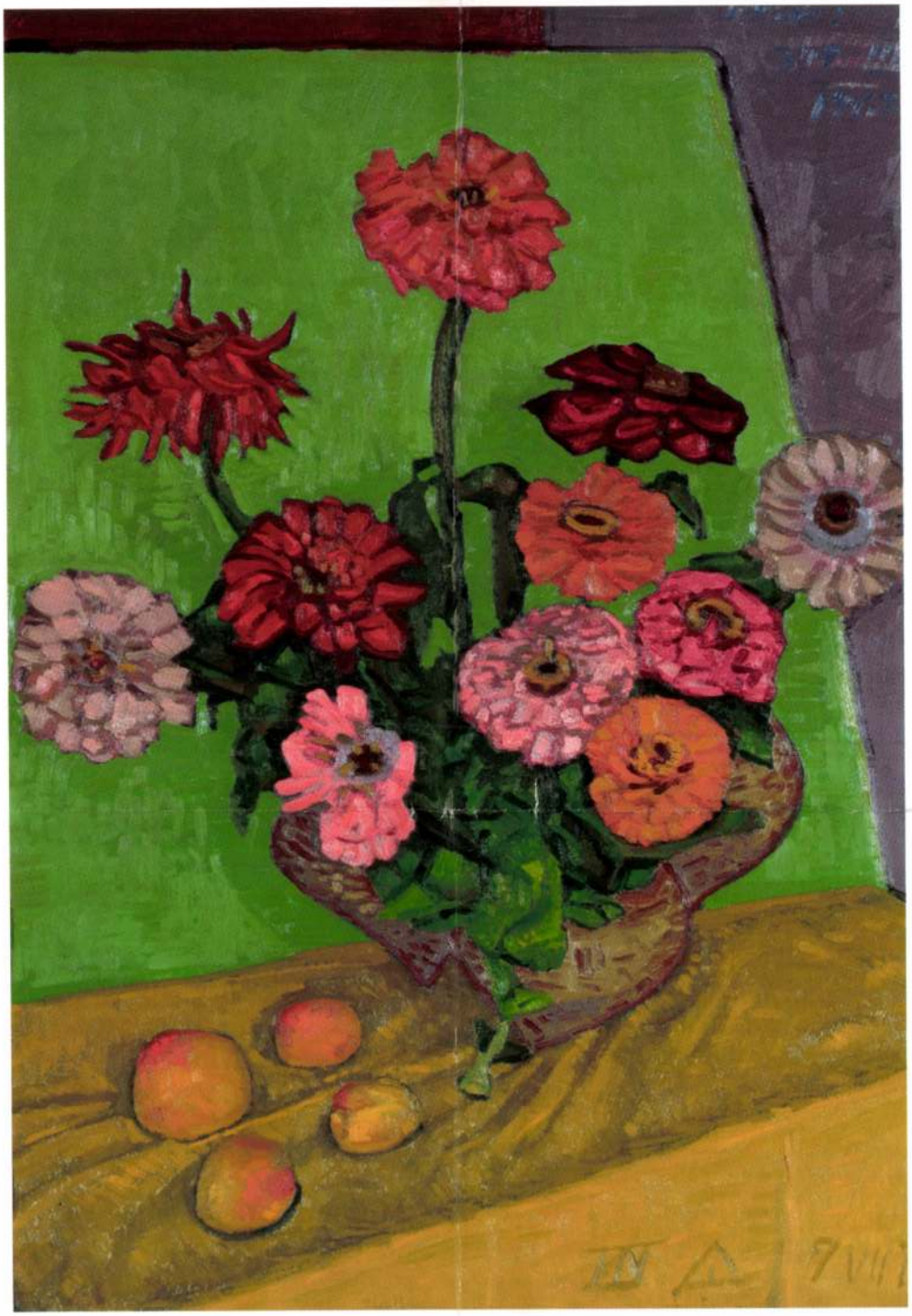

123.

123. ▲
Varga Vasile (1911-?)

Virágcsendélet Van Gogh-nak hódolva
Olaj, karton 100x69 cm
Jelezve jobbra fent: Varga Vasile
Kikiáltási ár: 250.000 Ft

124.

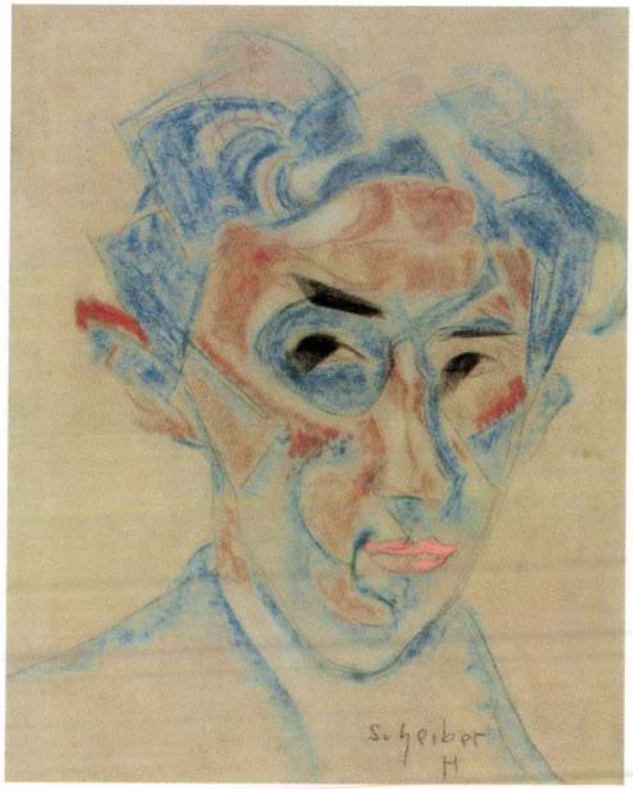

124.◄
Scheiber Hugó (1873-1950)

Férfi portré
Pasztell, papír 42x33 cm
Jelezve jobbra lent: Scheiber H.
Kikiáltási ár: 300.000 Ft

125.

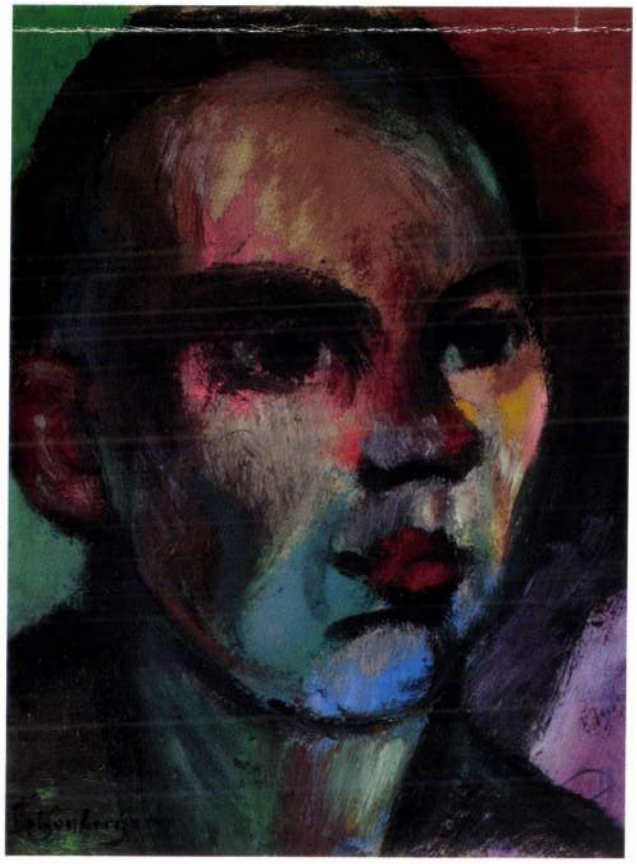

125.◄
Schönberger Armand (1885-1974)

Portré (Önarckép?)
Olaj, papír 24x18 cm
Jelezve balra lent: Schönberger
Kikiáltási ár: 300.000 Ft

93. ▲
Thorma János (1870-1937)

Hölgy virágcsokorral
Olaj, vászon 44 x 60 cm
Jelezve jobbra lent: Thorma
Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

VARGA VASILE

94.

94. ▲
Varga Vasile (1911-?)

Margaréták Van Gogh emlékére
Olaj, karton, vászonon 91 x 71 cm
Jelezve jobbra fent: Varga
Kikiáltási ár: 220 000 Ft

FELVÉ
GY
GYORS

JEL
részlete
a szeme
Hámán

ÉZMÉNYEK, MAGAN-
, FIGYELEM!
SOKAT LEBONTÁSRA
REZÉS
TÉKESÍTJÜK.
21-én és 24-én tartunk.
tca 3. szám alatti alagsorban.
tek jegyzéke megtekinthető
irdető tábláján.
EI VÁROSI TANACS
I VÁLLALAT
ssuth u. 12—14.

kezdő
munkavállalót
munkakörbe
felvesz
i Kefegyár

85 éves korában, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése március hó 23-án, csütörtök délután 1 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében a ref. egyház szertartása szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Magyar u. 24.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

ÖZV. DELI JÁNOSNÉ
Hüse Mária

77 éves korában, 1978. március 12-én váratlanul elhunyt. Szeretett kedves halottunkat folyó hó 22-én, szerdán déli 12 órakor fogjuk a Köztemető I. o. ravatalozójából a református egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni. Székely Dénes és családja. Lakás: Debrecen, Vendég u. 74. Előző lakás: Balmazújváros, Szoboszlói út 44.

Mélyen megrendülve tudatjuk, hogy szeretett testvérünk és jó rokonunk,

SOÓS IRÉNKE

hosszú, súlyos szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat március hó 22-én, szerdán délelőtt 11 órakor helyezzük örök nyugalomra a Köztemető I. o. ravatalozó termében a református egyház szertartása szerint. Gyászoló testvérei és rokonai. Lakás: Debrecen, Leiningen u. 13.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 MÁR 18
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
Varga O. Valéria

Békés megye bemutatkozik

Pedagógus képzőművészek kiállítása Debrecenben

1021

A Napló már hírt adott róla, hogy a Pedagógus Művelődési Ház vezetősége kiállássorozatot tervez, melynek során a szomszédos megyék pedagógus képzőművészei mutatkoznak be Debrecenben. Először a Heves megyeiek munkáit láthatta a debreceni közönség. Március 18-án, szombaton délelőtt 11 órai kezdettel dr. Kovács György, a Hajdúböszörményi Óvónőképző Intézet igazgatója és dr. Tóth Ervin művészettörténész a soknemzetiségű Békés megye pedagógus képzőművészeinek kiállítását nyitja meg. A tárlat egyben alkalmat ad a Hajdú-Bihar megyei és a békési pedagógusok találkozójára és szakmai tapasztalatcseréjére. A rendező szervek úgy szervezték meg a találkozót, hogy a békési vendégeknek módjuk lesz megismerkedni Debrecen kulturális és képzőművészeti értékeivel.

Egy kép a kiállítás anyagából. Varga O. Valéria: Pásztor (batik)

A rend
városi Gá
lül a lak
tók készi
terveit. E
lül műsza
szempontb
tervet és
vitelezhető

Világos tehát a telepítés: a gázműveknél több osztályt érintő *összehangolt* munka eredményeként engedélyezik új készülék felszerelését vagy vezeték építését. Hogyan lesz ebből 16 vádlottas bűnügy, kilóra mérhető aktacsomag és 50 oldalas vádirat? Anyagi okokból: a gázműveknél néhány osztályvezető, művezető, kirendeltségvezető *„összehangoltan"* dolgozott — a saját zsebére.

Horváth Illés, a fogyasztói szolgálat egyik osztályvezetője felhívta dolgozói figyelmét; *jelentős mellékjövedelemre* tehetnek szert, ha a náluk megforduló kisiparosoknak — megfelelő ellenszolgáltatás fejében — *tervvázlatokat készítenek.* Nos, a tervjóváhagyó csoport különböző kifogásokkal visszaadta a kisiparosok által benyújtott terveket, ily módon mintegy kényszerítve őket arra: a gázművek dolgozóival terveztessenek. Ennek következményeként a kisiparosok az egyszerűbb megoldáshoz folyamodtak; nyilván — gondolták — a tervjóváhagyók ismerik a legjobban a vázlatkészítés aznapi *alaki követelményeit* (ezek naponta változtak), így tehát őket kell megbízni a rajz elkészítésével.

Így szinte valamennyi, a fővárosban dolgozó gázszerelő kisiparos a gázművek e „készséges" dolgozóival terveztetett, hiszen így azonnali jóváhagyáshoz, engedélyezéshez jutott. A korrupt vezetők pedig jelentős illegális jövedelemre tettek szert.

E vesztegetési ügy nagyságát jelzi, hogy például *Nyíregyházi Károlynét* 40 rendbeli, *Pásztor Istvánt* 72 rendbeli, *Ghillány Zoltánt* 69 rendbeli, részben folytatólagosan, kötelességszegéssel elkövetett vesztegetés *bűntettével* vádolják. Ugyanakkor az ügyészség indítványozza, hogy a vádlottakat *több százezer forint* elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezze a bíróság.

A Gázművek „tervrajzművészei" ügyében a Pest Kerületi Bíróságon *dr. Balla Péter tanácsa* hoz majd ítéletet.

Somogyi Márta

ákról
áborba

kozás és egész napos *egri kirándulás.*

Július 26-án *tábortűzzel* zárul a tábor.

VÁSÁRNAPTÁR

A rövidítések jelentése: országos állat- és kirakóvásár **-oák,** országos kirakóvásár **-ok,** országos állatvásár **-oá,** országos sertésvásár **-osv,** autóvásár **-av.**

Június 20.: Mándok **-ok, Június 21.:** Fertőszentmiklós, Hatvan, Kölesd **-oák,** Bódvaszilas, Gávavencsellő **-ok, Június 22.:** Barcs, Csorna, Jánoshalma **-oák,** Karcsa **-ok, Június 23.:** Pacsa, Tiszalök **-ok, Június 24.:** Komádi **-oák,** Nagykálló **-ok,** Dévaványa **-oá. Június 25.:** Mágocs, Mindszent, Szank **-oák,** Gyál **-osv. Június 26.:** Battonya, Izsák, Jászkisér, Kisújszállás, Pécsvárad, Tápiógyörgye **-oák,** Érd **-ok,** Békés, Csorna, Debrecen, Eger, Érd, Hatvan, Kecskemét, Kisújszállás, Komárom, Komló, Miskolc, Nagyatád, Nyíregyháza, Pécs, Siklós, Siófok, Szarvas, Zalaszentgrót **-av.**

Varga Tóth Imre

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

HÉTFŐI HÍREK
1983 JUN 20

Művészet? Mesterség? Varázslat?

1021

Villával éget képet a fába

Fidel Castro vendége volt – Imperiált formázza az NSZK-ban

Hat *villa* izzik a gáztűzhelyen. Hagyományos, tőből levágott fokú, kúp alakúra reszeltek. Furcsa evőeszközök. *Varga Tóth Imre* előkészít egy falapot, s boszorkányos ügyességgel portrét éget bele. Az izzó villa adja a sötét színeket, a lassan kihűlő a világosat. S formálódik az arckép: *Nagy László szomorú-szép feje.*

Varga Tóth Imre — művész. Ő inkább életművésznek tartja magát. Bár csak közeledik a negyvenhez, élettörténete megírva bizonyára sikerkönyv lenne: volt segédmunkás, vendéglátós, évekig járta a nagyvilágot mint dobos, most éppen egy szövetkezetnél iparművészkedik. S közben portrékat, tájképeket éget a spéci evőeszközökkel. S utazik...

— Szívesen csinálok bárkiről képet, egyetlen kikötéssel: személyesen szeretem átadni — mondja. — Így sikerült már találkoznom magyar vezetőkkel, harminc napot töltöttem Kubában *Fidel Castro vendégeként*, két hétig voltam *Moszkvában* a követség segítségével *egy Brezsnyev-portré kapcsán.* Persze a hobbi mellé kapok megrendeléseket is, a Honvédelmi Minisztérium felkérésére például hatalmas képet készítettem a két magyar és a szovjet űrhajósról. Szerencsés embernek vallom magam: élvezem, amit csinálok.

Dolgai meghökkentik a hozzáértőket és a laikusokat egyaránt. Egy alkalommal megpróbálta értékeltetni néhány munkáját hivatalosan, annak rendje és módja szerint a képzőművészeti bolthálózatban. Nem tudtak mit kezdeni vele. Majd kapott egy jó tanácsot: inkább fessen, a festménynek könnyebb elkészíteni az árkalkulációját.

Munkáit egyébként több kiállításon bemutatta már, nagy tetszést aratott. Kuriózum számba vehető módszerét szívesen átadná, bemutatná szakköröknek, művelődési házaknak. Most éppen

az NSZK-ba készül: meghívták, hogy égessen egy óriási képet *Imperiálról*, a „csodalóról".

(somogyi)

VARGA Vera művészettörténész
Könyvvilág 1990.2.sz. 28.p.

Varga Vera
RÉGI MAGYAR ÜVEG

A hazai üveggyártás kezdetének meghatározásában alapvető kérdés az első magyar üvegcsűr működésének bizonyítása. Az eddig előkerült adatok szerint a teplicei huta 1450 körül már működött. A XVIII. században a Rajna-vidéki üveghuták mintájára az ország erdős vidékein több helyen is léteztek üveget előállító műhelyek.

Érdekesség, hogy Pásztón az ásatások alkalmával a XII. századból származó üveghutát tártak fel. Sárgás, palackzöld és színtelen, átlátszó pohárdarabokra, barna, füstszínű és kék palackmaradványokra bukkantak.

Az európai üvegművesség története során a Római Birodalom üvegiparát a bizánci, illetve a velencei-muránói üveghuták örökítették tovább, majd a kora középkorban a szerzetesi, apátsági műhelyek folytatták a mesterséget.

Georg Kraus, erdélyi szász krónikaíró feljegyzése szerint Bethlen Gábor 1619–1620-ban a Velence melletti Muránóból üvegeseket hozatott Porumbákra, akik kristályt készítettek. Később a díszesebb használati, háztartási üvegek gyártása megszűnt, és csak tégelyeket és az arany- és ezüstbányászat igénye szerinti választó- és porcüvegeket, valamint ablaküvegeket csináltak.

Az első üvegtáblát 1685-ben Haller János hozta Bécsből Magyarországra.

A XIX. században különváltak az üvegtárgyakat előállító üzemek és a díszítőműhelyek. Az üvegipar fejlődését is gyorsították a Védegylet ipari kiállításai, különösen pedig az 1862-es londoni, az 1873-as bécsi és az 1900-as párizsi világkiállítások.

Az 1860-as évek elején honosodott meg Magyarországon az üvegfestés, melynek nemzetközileg is elismert képviselője volt Róth Miksa. Pantocsek Leó Valentin felfedezése – az íriszes üveg – tovább emelte a magyar üveg világhírnevét.

Varga Vera most megjelent könyvében a magyar üvegtörténet kiemelkedően jelentős tárgyainak elemzésén keresztül felvázolja a magyar huták történetét és az adott használati, illetve díszüveg készítési technikájának, stílusvonásainak, ezek összefüggéseinek meghatározását, esetenként az ikonográfiai tartalomra és a művelődéstörténeti háttérre vonatkozóan is. A rövid üvegtörténet és a technikai útmutató a tárgyelemzésekbe kivonatszerűen említett technikákat, fogalmakat, régi formai előképeket a lehetőségekhez képest részletesen magyarázza. A kötetet rövid bibliográfia, német és angol nyelvű ismertető és katalógus egészíti ki. (Képzőművészeti)

Geröly Tibor

3. F. fasc. 4. F. 1952;
tom. 2. 1952: tom. 2. fasc. 1. F.
fasc. 2. F. fasc. 4. F. 1953:
fasc. 2. F. fasc. 3. F. fasc.
4. F. 1955: tom. 4. 1955:
tom. 6. fasc. 1. F. fasc. 3. F.
fasc. 4. F. 1958: tom. 8.
1959: tom. 9. 1961: tom. 10. x
1962: tom. 11. 1964: tom. 12. x
tom. 13. x 1967: tom. 15.
1968: tom. 16. 1969: tom. 17.
1970: tom. 18. 1971: tom. 19.
1972: tom. 20. 1973: tom. 21.
Suppl. 14. 1974: tom. 22.
1975: tom. 23. 1976: tom. 24.
1977: tom. 25. 1978: tom. 26.
1979: tom. 27. 1980: tom. 28.

ménytelenségének. Befejezésül hadd álljon itt az a néhány sor, amely a tragikus életérzés summájaként is felfogható:

„Szolón megsiratta halott fiát; látta ezt egy nagyokos, és így szólt: »Miért sírsz, hisz ez semmire se jó?« Mire a bölcs így válaszolt: »Éppen azért, mert semmire se jó.« Persze világos, hogy jó valamire a sírás: legalábbis megkönnyebbül tőle az ember; mégis nyilvánvaló a válasz mély értelme; nyilvánvaló, hogy miért így válaszolt Szolón a pimasz kérdésre. És meg vagyok győződve róla, hogy sok bajt elháritanánk, ha mindannyian kitódulnánk az utcára, kiteregetnénk a fájdalmainkat, s akkor esetleg az derülne ki, hogy csak egyetlen fájdalmunk van, egyetlen közös fájdalmunk, együtt zokognánk miattuk, az égre kiáltoznánk, és Istent szólítanánk. Meghallana bennünket, ha nem hallgatna is meg. Az a legszentebb a templomban, hogy olyan hely, ahol együtt sírnak az emberek. Ha a sorsverte tömeg együtt elénekel egy *Miserere*-t, az annyit ér, mint egy filozófia. Nem elég gyógyítani a pestist, sírni is kell tudni miatta. Igen! Tudni kell sírni! Hogy miért? Kérdezzétek meg Szolóntól."

Keszthelyi András

(Miguel de Unamuno: A tragikus életérzés. Európa. Gondolkodók. 400 oldal, kötve 65 Ft.)

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk 1994. május 24-én, kedden, 14 órára

VARGA VERA

A nemzetközi és magyar historizáló üveg főbb irányai
című kandidátusi értekezésének

munkahelyi vitájára, mely az Iparművészeti Múzeum könyvtárában lesz.

A munkahelyi vilta elmöke: Dr. Veres László kandidátus, a miskolci Herman Ottó Múzeum igazgatója.

Az értekezés egy példánya az Iparművészeti Múzeum könyvtárában megtekinthető.

VARGA Vera

NAGY MERÉNYLETEK

ROBERT KENNEDY

1968. június 5., 1 óra 50 perc. A Kennedy-család sajtófőnöke az összehívott újságírók elé lép. Felvillannak a vakuk, felberregnek a kamerák. A szóvivő megigazgatja fekete nyakkendőjét és remegő hangon mondja:

— *Hölgyeim és Uraim, újabb szomorú nap virradt Amerikára: Robert Francis Kennedy szenátor tegnap 1 óra 44 perckor meghalt. Hatvan pillanatában mellette volt felesége, két húga, sógora és sógornője. A szenátor negyvenkét esztendős volt.*

Amerika és a világ az újabb sokk hatása alatt van. „Nem egészen öt esztendeje — írja az ország egyik legnevesebb publicistája, *Joseph Alsop* — megölték *az egyik* Kennedy-fivért, aki elnök lett, most pedig végeztek a másikkal, aki elnök *akart* lenni. Mintha átok ülne ezen a családon..."

Áttörés a maffiánál

1963. november 22. Dallasban megölik John Kennedy elnököt. Már akkor rebesgetik, hogy az ügyhöz köze lehet egy sudár, gyönyörű olaszos szépségnek, „a *tizokzatos Judith asszonynak*" (azonban a nevét is tudjuk: *Mrs. Exnernek* hívták), aki a gyilkosság előtt bejáratos volt a Fehér Házba és aki — ez ma már vitathatatlan — *Salvatore* (becenevén Sam) *Giancanának*, a Cosa Nostra egyik koronázatlan királyának, Al Capone egykori testőr-sofőrjének dolgozott.

1965. július 19. Az olasz—amerikai maffia történetében először fordul elő, hogy vallomást tesz a Cosa Nostra egyik vezetője. *Joe Valachi*, New York „capója" ezen a napon fejezi be töredelmes beismerését, amelynek jegyzőkönyve *tizenkétszáz* (!) oldalt tesz ki. Ebből bizony sok száz oldal foglalkozik azzal, amihez a hatóságok addig a legkevésbé mertek hozzányúlni: *a „szakszervezeti businesssel"*.

Amit eddig el sem mert képzelni senki: az Egyesült Államok fiscal igazságügy-minisztere nekiront annak a szakszervezetnek — a szállítómunkásokénak, az úgynevezett *teamsterekének* —, amely addig már csak azért is tabu volt, mert kegyei vagy ötmillió szavazatot jelentettek az elnök- és a kongresszusi választások idején — és amelyről köztudott volt, hogy *vezetőségét a legszorosabb szálak fűzik a Cosa Nostrához.*

Hurok Hoffa körül

1966. december 18. A teamsterek vezére, *Amerika egyik legrettegettebb embere, James (Jimmy) Hoffa életében talán először sápad el:* megkapja a végzést, amely szerint az Egyesült Államok legnagyobb szakszervezeti szövetsége, az AFL—CIO *kizárja* tagszervezetei sorából a teamstreket. A határozaton *George Meany* aláírása.

Meany ugyanaz az AFL—CIO-nál, mint Hoover az FBI-nál: mindenkiről mindent tud, évtizedek óta elmozdíthatatlan, *az ország egyik legnagyobb hatalmú embere.* „Baj van, fiúk — mondja Jimmy Hoffa vezérkarának. — *Ha a jó öreg George alá merte írni ezt, akkor Bobby készül valamire. Ez az ír fattyú nem tanul a bátyja példájából.*"

1967. január 30. Amerika-szerte bombaként robban a hír, hogy a hatóságok „megfelelő bizonyítékok birtokában" őrizetbe vették Jimmy Hoffát. „Amerika egyik legveszélyesebb emberét" egy szövetségi bíróság „erőszak alkalmazásáért, választási visszaélésekért, közpénzek sorozatos eltulajdonításáért és többrendbeli okirathamisításért *tizenhárom évi börtönre* ítéli. Az ország a fiatal igazságügy-miniszter bátorságát csodálja, de a *Washington Post* — az a lap, amely később a *Watergate*-ügy felgöngyölítésében szerzett hervadhatatlan érdemeket — a hírt kommentálva így ír:

„Az Egyesült Államok, sajnos, olyan ország, ahol egy igazságügy-miniszterrel ennél kisebb okból is történhet valami. Dallas egyszeri eset volt, de nem megismételhetetlen. A Robert Kennedyt fenyegető veszély abban a pillanatban megsokszorozódnék, ha a néhai elnök öccse rászánná magát arra, hogy harcba induljon a Fehér Házért."

1968. február 21. Robert Kennedyt megkérdezte a CBS televízió riportere, indul-e az elnökválasztásokon.

— Nem csinálok hosszú távú terveket, de pillanatnyilag úgy látom, Lyndon Johnson elnök *mindenképpen* megszerzi az elnökjelöltséget a Demokrata Párt augusztusra tervezett *chicagói konvenciójára*, ahol a delegátusok nagy többsége hagyományosan a hivatalban lévő elnökre szavaz.

1968. március 12. New Hampshire-ben sor kerül az első előválasztásra és ennek eredményét Amerikában mindig *szeizmográfnak* tekintik. *A Kennedy-agytrösztöt sokkolja a hír, hogy Johnson itt megsemmisítő vereséget szenved a liberális Eugene McCarthy szenátorral szemben.*

„A mai napon kinyilvánítom..."

1968. március 13. Robert Kennedy egy rádióállomásnak kijelenti, hogy „New Hampshire után megváltozott a helyzet és újra át kell gondolnom lehetőségeimet".

1968. március 14. Kennedy és felesége, *Ethel* asszony New Yorkba repül, ahol a PanAm-palota harmincadik emeletén, sógora és kampánymenedzsere, *Stephen Smith* irodájában már várja a híres agytröszt: *Edward Kennedy, Arthur Schlesinger, Theodore Sorensen, Pierre Salinger* és a néhai testvér legbensőbb tanácsadója, *Kenneth O'Donnell* (*neki* mondta a gyilkosság reggelén John Kennedy, hogy egy sikeres merénylethez *„elég egy magas épület és egy jó puska"*).

A klan „csúcstalálkozóján" megszületik a döntés: ha McCarthy meg tudta verni Johnsont **New Hampshire-ben, aligha lehetvitás, hogy *ilyen* családi háttérrel, pénzzel és kampány-apparátussal, valamint *egy meggyilkolt, népszerű elnök glóriájával* „Bobby a siker komoly reményével léphet a ringbe."**

Azok, akik ott ülnek a harmincadik emeleten, jól tudják, hogy *az amerikai profiboksz törvényei az amerikai profipolitikára is érvényesek: a ringben nemcsak győzni, de meghalni is lehet,* különösen akkor, ha az embert Kennedynek hívják. De a döntés megszületett.

1968. március 15. Robert Kennedy a Capitoliumon, ugyanúgy és ugyanott, ahol nyolc esztendeje John tette ezt, tíz gyermeke és felesége kíséretében a riporterek elé áll és ünnepélyesen bejelenti: *„A mai napon kinyilvánítom, hogy jelöltként indulok az Egyesült Államok elnöki tisztségéért folyó küzdelemben."*

A kocka elvettetett. Ma már tudjuk, hogy ez a néhány szó egy újabb Kennedy életébe került. *Nemcsak* ő hozta meg a döntést — azon, vagy valamelyik következő napon, valahol meghozták *mások* is...

Együtt Jimmy Hoffával (a kép jobb szélén) akit később 13 évi börtönre ítéltek...

FOTÓ: ARCHÍVUM

Éjfél a bálteremben

1968. április 16. Warren Rogers, a hatalmas példányszámú „Look" magazin washingtoni szerkesztője, Robert Kennedy személyes jóbarátja ezt írja lapjában „Bobby elhatározása" címmel: *„Annak az embernek, aki rács mögé merte dugni a félelmetes Jimmy Hoffát, tudnia kell, hogy kegyetlen és gátlástalan ellenség les rá elnökjelöltsége első pillanatától."*

1968. május. Az agytröszt számítása beválik: a halott elnök öccsét, a maffia kihívóját *„champ"*-ként, bajnokként üdvözli a ringben a közvélemény óriási hányada; minden jel arra vall, hogy az öreg Joe jóslata valóság lesz és a *második Kennedy-fiú is elindul a Fehér Ház felé.* Egyik siker a másikat követi és miközben a gyűléseken kipirult fiatal arcok fogadják a jóképű jelöltet és *Lyndon Johnson* elnök környezetében is nő az aggály a *Boss* politikai jövője miatt, *valahol valakik a tőlük megszokott szuperprofi módon felkészülnek arra, hogy ne bízzák a véletlenre az események alakulását.*

1968. június 4., Los Angeles. Miután az ifjú jelölt diadalmaskodik a dél-dakotai előválasztásokon, besöpri a legtöbb elektort jelentő amerikai állam voksait, a napfényes Kaliforniában és ezzel *óriási lépést* tesz affelé, hogy augusztusban a chicagói konvención Johnson elnök elől *elhódítsa* a Demokrata Párt elnökjelöltségét. Ezt már meg kell ünnepelni és nem is akárhogyan. A színhely a kaliforniai szuperváros egyik szuperszállója, az *Ambassador.*

Varga Vilmos festőművész

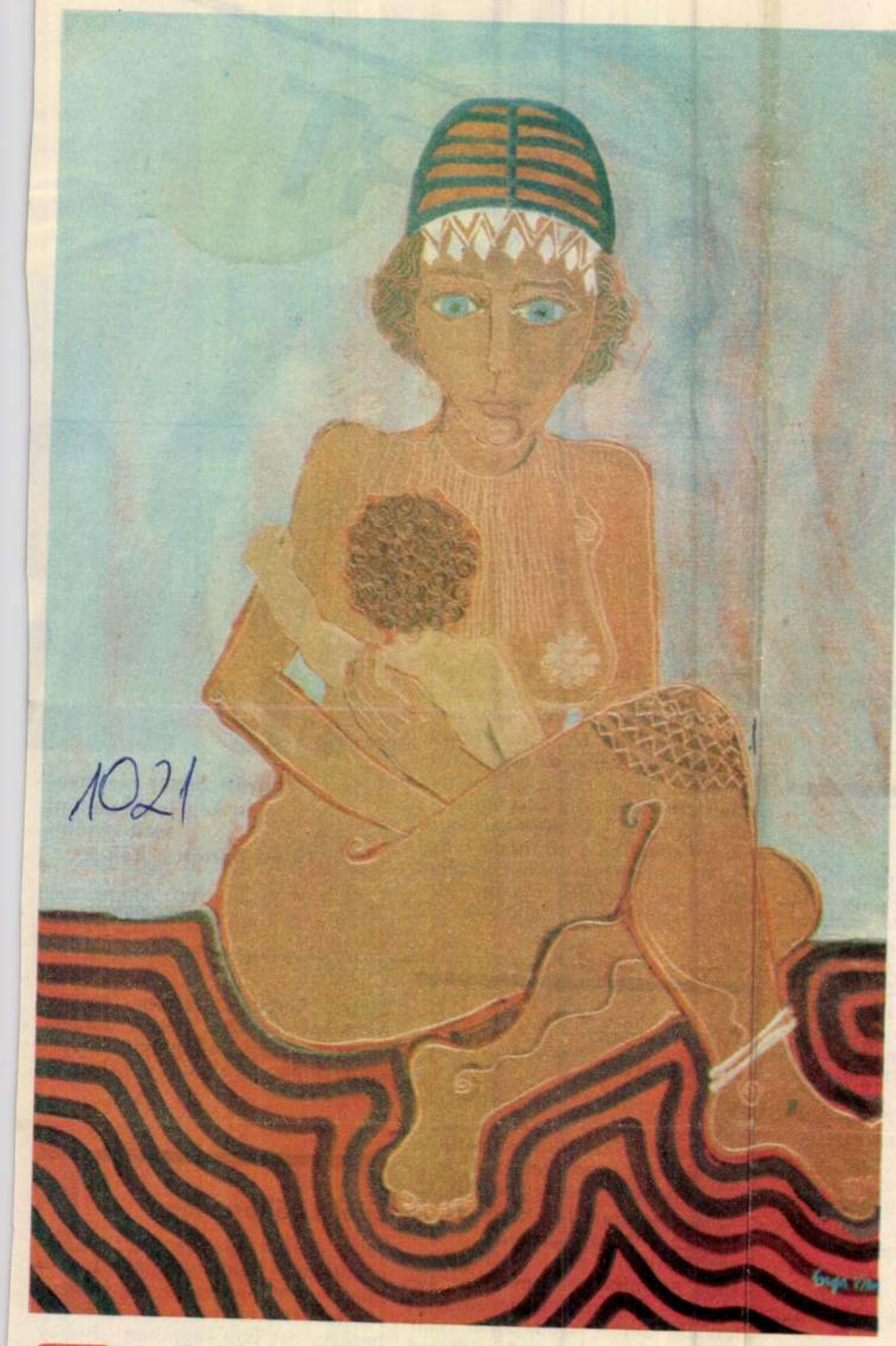

A zöldségüzlet bejáratánál

Nő gyerekkel

Karaván

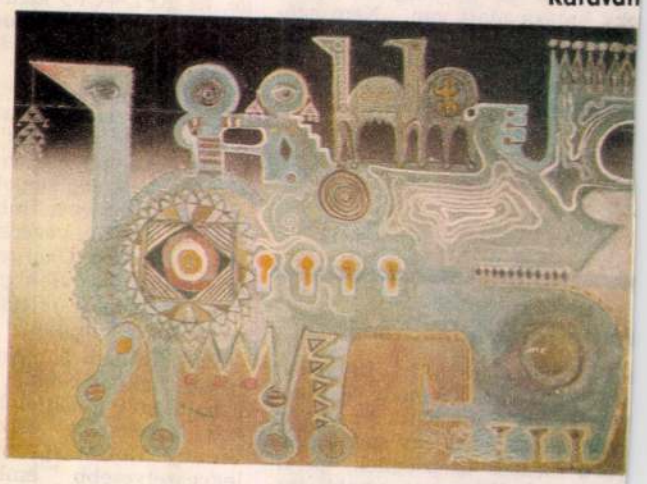

Algériai motívumokkal

Az Erkel Ferenc Művelődési Házban kiállítást rendeztek *Varga Vilmos* képeiből. A festő Algériában végezte művészeti tanulmányait, s ott ismerkedett meg az algériai népművészettel, amely igen nagy hatással volt rá. Az iszlám kultúra térhódítása előtt az Algéria területén élő népek sajátos, fejlett kultúrával rendelkeztek. Képi világukat a geometrikus motívumok jellemzik, s ezeket a motívumokat használja fel Varga Vilmos.

A kiállításon látott képei arról tanúskodnak, hogy sikerült szerves egységbe rendezni egy távoli nép művészetének legjellegzetesebb motívumait, és azokat egy új esztétikai szférába emelni. Az európai festészet hagyományain nevelkedett néző nem érzi idegennek ezeket a festményeket, hiszen a hivalkodástól mentes, visszafogott, mondhatni szikár előadásmód megóvta Vargát attól a veszélytől, hogy látványos, ám sekélyes művekkel lépjen a magyar közönség elé. Képei azt bizonyítják, hogy a fiatal festő olyan úton jár, amelyen érdemes tovább haladni.

(RAPAI)

FOTÓ: ÁCS IRÉN

Szent család

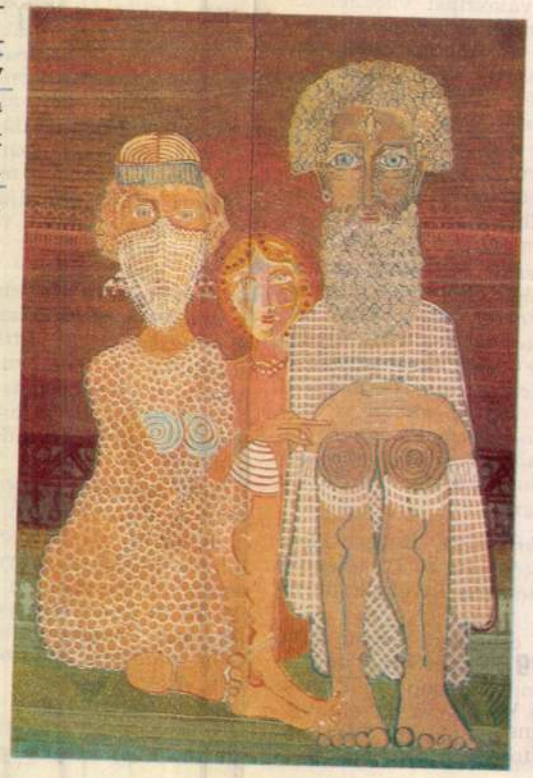

Constantini lány

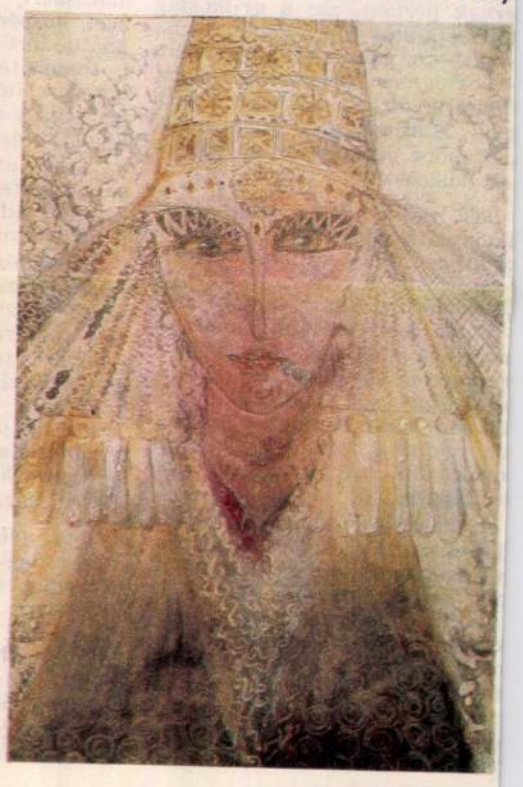

vette körül, s meg kell hagyni, get hozta vissza. *Vaculik Tibor* a társulat felnőttségre ébredt.

BOHÁR ANDRÁS:

Képzőművészet

Kontaktus — kapcsolat

Április 25—26-án Budapesten a Dokuplast bemutatótermében valódi *kontaktus* megteremtésére tettek kísérletet vajdasági művészek. A Lakitelek Alapítvány támogatásával létrejött kétnapos program szimbolikus jelentőségét azt hiszem felesleges hangsúlyozni.

Ez a *nem politikai* kapcsolatteremtés olyan lényeges érintkezési pontokra hívta föl a figyelmünket, amelyek az univerzalisztikus megnyilatkozások felé mutatnak. Metapolitikai szinten érzékelteték a társadalmi és kulturális természetű konfliktusok feloldásának esélyeit. És ez mindig is a művészet kiváltsága marad, az az érzékenység, amellyel úgy tud megfogalmazni kérdéseket, hogy abba már beépíti a sokféle válasz lehetőségét.

A több mint húszéves kapcsolat a vajdasági progresszív művészek és a hazai alkotók között annak idején elsősorban a *Bosch + Bosch* csoport és az *Új Symposion* folyóirat révén valósult meg. *Akkor* a hazai alkotók kaptak támogatást, megerősítést a vajdaságiaktól...

A Kontaktus programjában szereplő vajdasági művészek a hetvenes évek elején megkezdett *multimediális* tradíció folytatói, a szó, a hang és a kép szintézisét célba vevők.

Az eseménysorozat *képzőművészeti* részében szerepelt *Dragomir Ugren*, aki különös archaikus jelrendszerével hívta föl magára a figyelmet. *Vera Zarić* abszurd, mitikus emberfigurákat jelenített meg plakátszerű festményein. *Bada Tibor* groteszk, energikus magatartásköltészetének képi megfogalmazásai hagytak nyomot. *Kerekes László* társadalmi-etikai indíttatású „alaksorozatot" jelentetett meg. *Milica Mrdja Kuzmanov* és *Predrag Sidjanin* videoperformance-okkal jelezte az ősi mítoszok és a konceptuális gondolkodásmód jelen lehetőségeit. *Slavko Matković* „ragasztószalag-szövegeinek" fénymásolattal előállított nagyításai a vizuális költészet új aspektusait tárták föl. *Szombathy Bálint* (Art Lover) — aki egyben a kiállítás művészeti szervezője is volt —, elektrografikai képeket mutatott be, amelyeknek alapjai „elrontott hírügynökségi fotók" voltak; ezekben a művészeti aktusokban elsősorban nem az önálló képalkotás kapott hangsúlyt, hanem a személyes rámutatás jelentősége került előtérbe.

A hazaiak közül *Csáji Attila* „lézer szuperpozícióival" és lézervideójával, valamint *Varga Vilmos* „új-orientalizmusával" mutatkozott be.

Fontos mozzanatai voltak a kétnapos programnak a különböző akciók, performance-ok. *Ladik Katalin* „Bukott angyalának" látványban, effektusokban és mozgásban megfogalmazott víziója, *Bada Tibor* mint „Bada Dada", valamint *Miroslav Mandić* nagyszabású művészet projektuma magyarországi szakaszának lehettünk részesei, aminek keretében a költő április 26-án *Jakov Ignjatović* szerb író szülőházától *Esterházy Péter* Emőd utcai házához gyalogolt a magyar aranycsapat tiszteletére. Az utóbbi esemény annak a tízéves, *Európa Rózsája* című vállalkozásnak a része, amely során a művész mindennap 25 kilométert tesz meg különböző országokban, hogy végre 2001-ben kirajzolhassa „Európa rózsáját".

Az akciók mintegy bemozdították a képeket és élővé tették — reméljük, nemcsak két napra — az olyannyira nélkülözhetetlen *kapcsolatot*.

Álomcsapat

Hamlet tudta, mit kell tennie. Ha egy őrült világban mint utolsó normális, meg akarja vetni a lábát, az egyetlen módszer az, hogy rálicitál. Elfogadja a játékszabályokat, őrültnek mutatja magát, s környezetében a békétlen lelkek megnyugszanak: minthogy vallatójuk eszelős, nem kényszerülnek a tükörbe nézni. Sőt, ki is adják magukat.

Howard Zieff rendező hasonló módszerrel él *Álomcsapat* című mozija ürügyén. Bolondokházába tömöríti a világ abszurditásával meg nem békülőket. A színhely pedig New York, minden városoknak alighanem legzavarosabbika. Ide viszik egy meccsre lábadozó ápoltjaikat egy diliház jóindulatú orvosai. A két világ — „őrült" és „normális", tetszés szerint felcserélhető — ütközéséből váratlan dolgok születnek. A sztori magja négy ápolt, az úgynevezett álomcsapat kalandjai köré sűrűsödik. Henry, akinek elviselhetetlen rendmániája azzal a kényszerképzettel párosult, hogy ő valójában elmeorvos; Jack, aki már tizenkét éve kizárólag a baseball iránt mutat érdeklődést, és csak a tévéközvetítések szókészletével hajlandó kommunikálni; Albert, aki Jézusnak hiszi magát és gyakorta tolja le nadrágját a hallgatására összegyűlt tömeg előtt; s végül Billy, aki nem is beteg, csak éppen agresszívabb a kelleténél. *Christopher Lloyd* (Spielberg utóbbi filmjeinek sztárja), *Peter Boyle*, *Stephen Furst* és *Michael Keaton* megható, gyerekesen komoly humánummal és a ripacsság határain innen alakítják ezeket a ziccerszerepeket. Olyannyira, hogy nyoma sincs a kloroformszagnak, amely az angolszász kórházi gagfilmek láttán számomra az émelygés legbiztosabb előjele. Egyensúlyozásuk a betegség minuciózus megjelenítése és a beteg világot józanul minősítő normális reakciók között igazi humor forrásává válik. A rendező pedig olyan tempót diktál, hogy a helyenként kabarébetétekre széteső sztori mégis gördülékeny és jól megkomponált marad.

Hamar megszeretjük a „betegeket", magunkra ismerünk bennük, és szorítunk, hogy sikerüljön megmenteniük a pszichodráma-terápia csoportvezetőjét, az igazi doktort, akit *Dennis Bousikares* alakít. Őt ugyanis hamar helyben hagyja egy rendőrmaffia, majd — mivel egy gyilkosság szemtanúja lett — meg is akarják ölni. A Hamlet korában kizökkent világ ma is ugyanúgy tótágast áll: a rendőrök gyilkosok, a bolondok pedig nyomoznak utánuk.

A feladat terhe alatt gyógyulni kezdenek az álomcsapat tagjai, az agresszív Billie-nek feltámad a felelősségtudata, a katatóniás Jack megszólal, a Jézus-tudat halványulni kezd Albertben, és Henry hazamegy meglátogatni a családját... Közben olyan örökzöldek hangzanak el, mint a Road Jack, és az egész mozi igen mulatságos, jóféle semmiség. *(Dunafilm)*

VARGA Vilmos

Varga Virág

Varga Virág festőművész tárlatát március 30-án, hétfőn délután 5 órakor Pogány Ö. Gábor művészettörténész nyitja meg a Hazafias Népfront Kis Galériájában. (Bj. VIII., Rákóczi tér 2.)

Magyar Nemzet 1987. III. 27.

VARGA VIRÁG

METRO: 2000. III. 20

Lingel Bútor- és Művészeti Bemutatóterem Varga Virág festőművész kiállítása

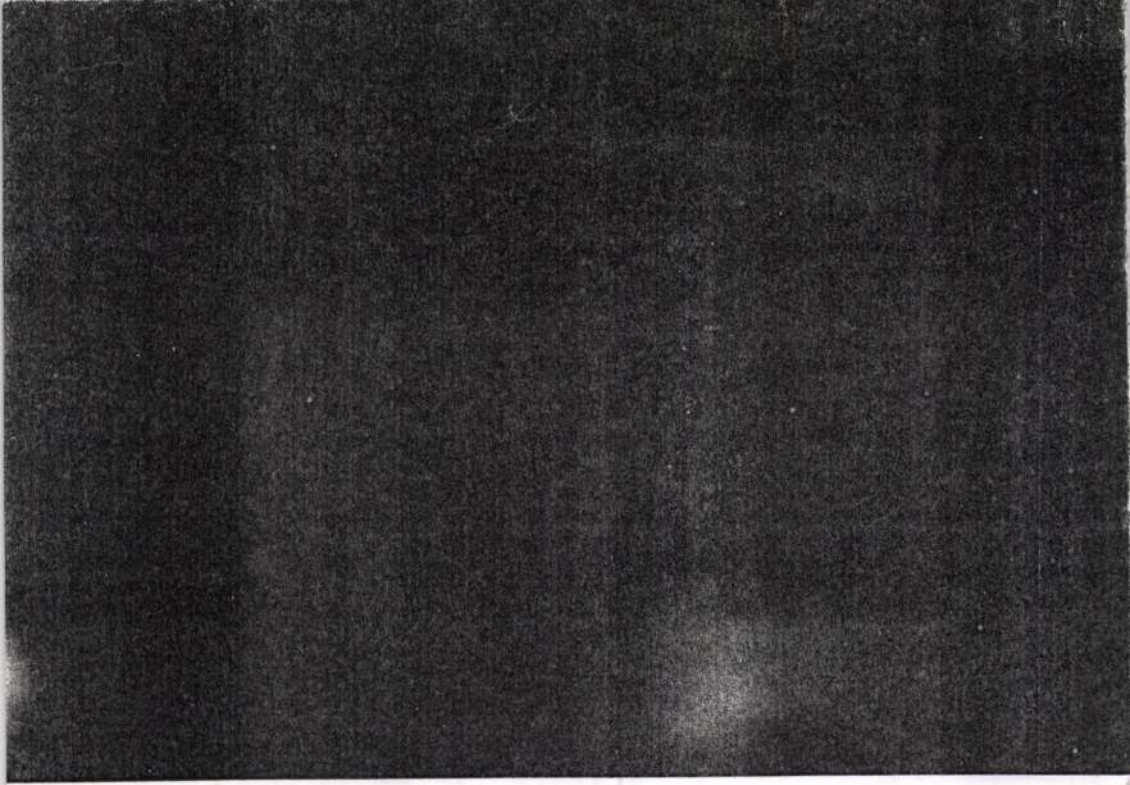

VARGA VIRÁG festő

VASÁRNAPI HÍREK

1990. SZEPTEMBER 9.,

Ma, vasárnap Varga Virág és Tarr János festőművész kiállítását a SZOT rózsadombi üdülőjében (II., Vérhalom u. 17.) délután 5 órakor Geröly Tibor nyitja meg. **Hétfőn** a Képzőművészeti Kiadó Diszkont Áruházában (Kerepesi út 26.) Susan Dobay kaliforniai festőművész kiállítását délután fél 6-kor Pogány Ö. Gábor nyitja meg. Közreműködik Dévai Nagy Kamilla. — A Pécsi Orvostudományi Egyetem előcsarnoká-

MAGYARORSZÁG BÉKÉS MEGYE

Tervfelülvizsgálat

A muronyi általános iskolában évtizedek óta égetően szükséges lenne egy tornateremre. A helyi önkormányzat úgy döntött: megépíteti a szükséges létesítményt, s a költségekhez a saját erőn túl 6 millió 122 ezer forint céltámogatásra nyújt be pályázatot. A kiviteli tervek elkészültek, a hely kijelölése megtörtént, a település jogosult céltámogatásra, ám mégsem kapta meg a kért összeget, mert a tervek nem felelnek meg a támogatást nyújtó elképzeléseinek. Így a tornaterem építése átmenetileg csúszik.

Őszi sorozás

A napokban kezdődött és október 22-én fejeződik be Békéscsabán, a megyei hadkiegészítő parancsnokságon az őszi sorozás. 1600 fiatalt soroznak, és többségük novemberben, valamint februárban be is vonul katonának.

Testületi ülés

Bélmegyer önkormányzati képviselő-testülete ma két órakor tartja ülését. Napirenden szerepel egyebek között az önkormányzat idei első félévi gazdálkodása, az élelmezési nyersanyagnormák megállapítása, s tájékoztató hangzik el a község közbiztonságának helyzetéről.

Korszerűsítik a békési benzinkutat

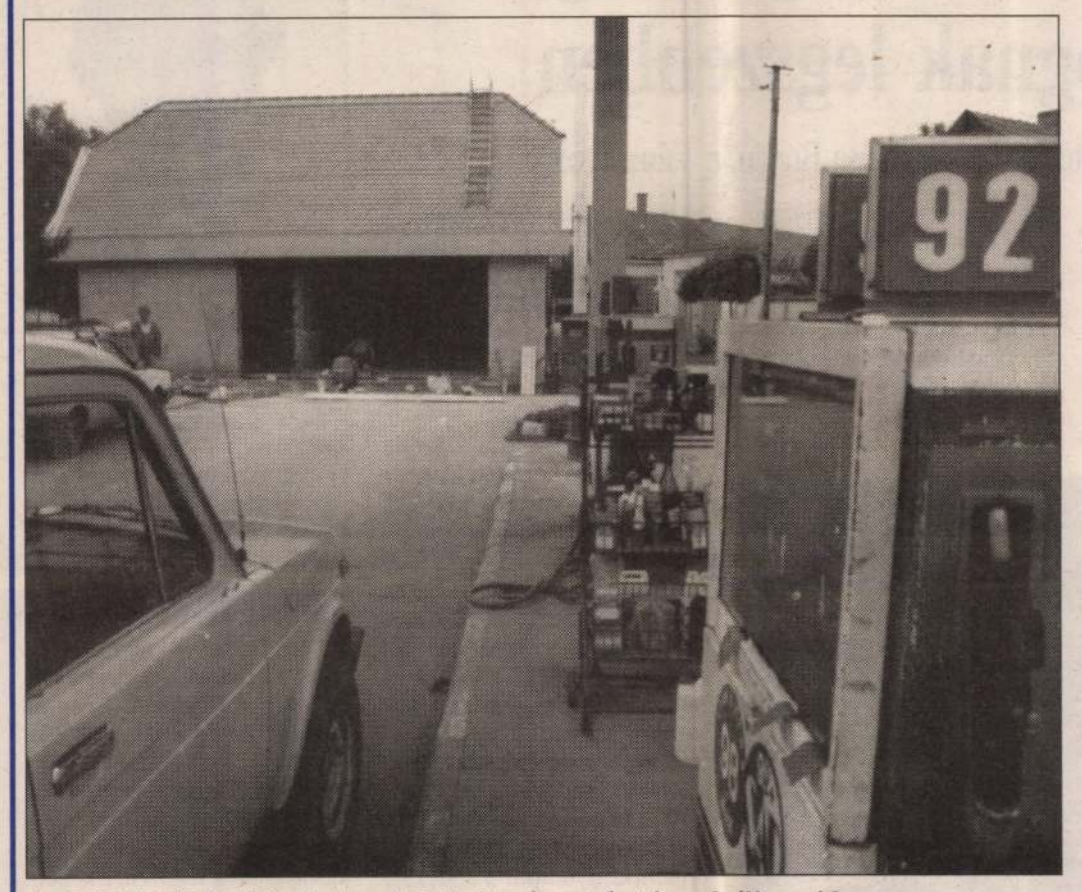

Az új épület elkészültével a kereskedelmi tevékenységet is szolgálja majd

FOTÓ: KOVÁCS ERZSÉBET

Egy bő esztendeje, a kuvaiti olajtársaság és az Áfor — ez utóbbi időközben átalakult és felvette a MOL Rt. nevet — házasságából született meg az a 17 magyarországi üzemanyagtöltő állomás, mely a Q8-as nevet viseli. Az alakulás pillanatától ennek a nagy családnak tagja lett a békési Áfor-benzinkút is. A közös útra lépéskor eldöntötték, hogy a hálózathoz tartozó töltőállomásokat korszerűsítik, s európai színvonalúra építik ki.

Az elképzelések megvalósításához nyomban hozzá is láttak, a Dunántúlon kezdődött a nagy munka, melynek utolsó láncszeme a békési üzemanyagtöltő állomás teljes rekonstrukciója. A fővállalkozó a kecskeméti Baustar Kft. A korszerűsítés két ütemben készül: az idén átadásra kerül a kereskedelmi tevékenységet szolgáló, újonnan épülő létesítmény, jövőre pedig a környezetbarát, dupla falú szigeteléssel készült tartályokat helyezik el a meglévők helyére, kicserélik és bővítik a kútfejek számát, valamint elkészül az új térburkolat is. Mindez az üzemeléssel egyidőben! Ideiglenes jelleggel ugyanis tartályokat telepítenek a töltőállomásra, konténeres kútoszlopok biztosítják valamennyi üzemanyag-féleségből a zavartalan kiszolgálást, hogy a jövő év végére aztán egy korszerű üzemanyagtöltő állomáson tankolhassanak majd az autósok.

—SZ—

Olvasóink írják

Az itt közölt vélemények nem okvetlenül azonosak a szerkesztőségével. Az olvasói leveleket a szerzők előzetes hozzájárulása nélkül, mondanivalójuk tiszteletben tartásával, rövidítve jelentetjük meg.

Visszhang

Gyula elsivatagosodik?

Mindig nagyrabecsüljük a Hírlapnak a visszásságokat, hanyagságot tollhegyre tűző megállapításait. Ez vonatkozik a szeptember 15-én megjelent Gyula elsivatagosodása című glosszára is.

Érintettnek is érezhetnénk magunkat, még akkor is, ha a szerző nem a vízügyi igazgatóságnak, hanem „a területközi környezetvédelem ellátására hivatott" hivatalnak tulajdonította székházunkat, és annak adresszálja az elszáradó fákkal kapcsolatos megjegyzését.

Amíg a fák éltek és menthetők voltak, igyekeztünk menteni azokat. Az idei nyár adta meg a kegyelemdöfést — sajnos nemcsak ennek a két fának —, ezért augusztus közepén már döntést hoztunk arról, hogy a fákat az igazgatóság saját költségén kicseréli. Mindezekre tekintettel kértük meg az önkormányzattól a fakitermelési és az új fatelepítési engedélyt. Igazgatóságunk ezzel igyekszik szerény mértékben hozzájárulni a város képének javításához és nem utolsó sorban méltó környezetet teremteni a székház homlokzatán novemberben Huszár Mátyás tiszteletére elhelyezendő emléktáblának.

DR. BOLDIZSÁR ANTAL OSZTÁLYVEZETŐ,
KÖRÖSVIDÉKI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

*

Munkatársunknak Gyula elsivatagodásáról, a gyepek, virágok és fák pusztulásáról írott glosszája fent olvasható visszhangjának megjelentetésével több mint egy hetet vártunk. Kíváncsiak voltunk, valamely illetékes érintve érzi-e magát a Kiss A. János írása olvastán. Nem érezte. A nem illetékes levelét készséggel, de szomorúan tesszük közzé: Gyula — ha a természet úgy akarja — sivatagosodik tovább.

SZERKESZTŐSÉG

Kezdődik a vadászat

Az 5 ezer 66 hektár vadászati területen gazdálkodó bélmegyeri Stroh Vadászati Bt.-nél a közelmúltban fejeződött be a nyári vadászati szezon, de máris az alig egy hónap múlva kezdődő őszi és téli idényre készülnek. A külföldiek által is szívesen látogatott vadászterületen a nyáron 18 őzbak és 62 vaddisznó került terítékre. Az idei vadászati szezonra szép állomány várja e sportág szerelmeseit. A közelgő keresővadászatokon legalább 200 nyúl és 2 ezer fácán kerül kilövésre. Az első külföldi vadászvendégek októberr 22-én indulnak a bélmegyeri erdőkben.

DUNAHOLDING KFT

felszámoló szervezet

NYILVÁNOS PÁLYÁZATOT HIRDET

a Békési Gépgyártó Vállalat „FA" telephelyének értékesítésére.
Cím: 5630 Békés, Vésztői u. 1/1.

A telephelyi ingatlan egybeni értékesítése esetén az irányár: 70 000 E Ft + áfa.

FŐBB ADATOK:	— a telep hrsz.-a:	0577/1.
	— a telek területe:	148 813 m²
	— üzemépület alapterülete:	7452 m²
	— iroda, szoc. létesítmény:	1870 m²
	— raktár	780 m²

A telephely részekre osztva is megvásárolható.

A részértékesítés lehetőségeinek jogát a felszámoló szervezet a beérkezett pályázatok függvényében fenntartja. A pályázatot a felszámoló egyébként érvénytelennek nyilváníthatja.
A telephelyre és a részértékesítésre vonatkozó információt a tenderfüzet tartalmazza.
A vagyontárgy megvásárlására kárpótlási jegy, valamint E-hitel nem vehető igénybe.

A pályázat benyújtási határideje: 1993. október 20., 14 óra.

A vételi szándék bizonyítására a pályázati irányár 10%-át, mint bánatpénzt az ajánlattevőnek a pályázat benyújtásának határidejéig a felszámoló jogi képviselőjénél letétbe kell helyezni készpénzben vagy átutalással, a Dr. Bagdi—Dr. Boros—Dr. Kovács Ügyvédi Irodának a MEZŐBANK Békéscsabai Fiókjánál 269-98923/0420600 bankszámlára, az összeg rendeltetésének megjelölésével.
A pályázónak csatolni kell az ingatlan megvásárlására vonatkozó fizetési garancia másolatát (pl.: bankgarancia, hitelszerződés, fedezetigazolás stb.). A pályázat eredményéről a kiíró 1993. november 15-éig értesíti a pályázókat. A pályázati részvétel feltétele a tenderfüzet átvétele. A tenderfüzet titkossági nyilatkozattal 5000 Ft-ért megvásárolható Békés, Vésztői u. 1/1. alatt.
A pályázat jeligés, a borítékon kérjük feltüntetni: „Vevő".
A telephely munkanapokon megtekinthető.
Felvilágosítást ad: Óvári Mihály igazgató (a felszámoló helyi megbízottja).
Telefon: *(66) 341-776, telefax: (66) 341-948.*

Építőipari kisgépek kölcsönzése!

Békéscsaba, Ipari u. 5.
Telefon: (66) 446-146.

A Petőfi Mgtsz, Dombegyház kertészete meghirdeti a szedd magad mozgalmat.

Starking, golden téli almából 10 Ft/kg áron, amíg a készlet tart!

Nyitva: 7—16 óráig, vasárnap 7—12 óráig.

TRIVIUM KFT

Ha vámkezeltetni akar, ha közúton, vasúton fuvaroztatni akar, ha vámgaranciát akar,

TRIVIUM

MÁV Vámudvar, Békéscsaba.
Telefon/fax: (66) 321-864.

KOSSUTH KH HOLDING
VAGYONKEZELŐ RT. TRUSTEE CO. LTD.
BUDAPEST • HUNGARY

Pályázati felhívás!

A Kossuth Holding Vagyonkezelő Részvénytársaság az egyszerűsített privatizációs program keretében, az Állami Vagyonügynökség bizományosaként **nyilvános, egyfordulós** pályázatot hirdet

a SALIX Békési Kosáripari Kft. állami tulajdonú, kisebbségi részarányt megtestesítő üzletrészének megvásárlására.

A TÁRSASÁG SZÉKHELYE: 5630 BÉKÉS, SZENT PÁL SOR 1.

A társaság 1992. május 1-jén alakult meg a Békési Kosáripari Vállalat általános jogutódjaként. A társaság törzstőkéje 62 000 E Ft, saját tőkéje az 1992-es év lezárását követően 125 524 E Ft. Az állami tulajdon részaránya 10%. A társaságban a tagsági jogok a tulajdoni arányhoz igazodnak. A társaság tevékenysége fűzfavesszőből fonott termékek (kosarak, tárolóládák, bútorok) előállítása.

Az eladási ajánlat a társaság 6200 E Ft névértékű, 10%-os tagsági jogot biztosító üzletrészére vonatkozik. A pályázó vételi ajánlata a meghirdetett teljes üzletrészre kell kiterjedjen. A vásárláshoz Egzisztencia-hitel igénybe vehető, kárpótlási jegy fizetőeszközül szerepelhet.

A pályázatra jelentkezés feltétele a pályázati kiírást tartalmazó dokumentáció megvásárlása. A pályázati kiírás 5000 Ft + áfa befizetése ellenében megvásárolható 1993. október 22-éig munkanapokon 9 és 15 óra között az alábbi helyeken:
— a Kossuth Holding Vagyonkezelő Részvénytársaság székhelyén, Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37. I. emelet, és
— a Kossuth Holding Vagyonkezelő Rt. Dél-Alföldi Irodájában, Békéscsaba, Szabadság tér 11—17. II. emelet.

A pályázat benyújtásának határideje:
1993. november 10., 10 óra.

A benyújtás helye: **a Kossuth Holding Vagyonkezelő Részvénytársaság Dél-Alföldi Irodája.**

A pályázatokat a kiíró 1993. november 30-áig bírálja el.

További információk szerezhetők: Hideg András területi igazgatónál.

Levélcím: *Kossuth Holding Rt. Dél-Alföldi Iroda, 5600 Békéscsaba, Szabadság tér 11—17.*
Telefon: *(66) 447-247.* ***Telefax:*** *(66) 321-810.*

Varga Virág festő

A csillagok Görögországban ragyognak legszebben

Varga Virág festőművész kiállítása Budán, a Várnegyedben

Budán, a Várnegyedben, még kora őszi időben is élénk a turistaforgalom. Egy-egy idegenvezető, mint kotlós a csibéit, vezeti csapatát. Sajnos a „vonulási irány" elkerüli a Dísz téri kiállítótermet, pedig érdemes lenne oda is bekukkantani. Igaz, hamar lelassulna a kíváncsiságtól űzött galopp, hiszen Varga Virág festőművész kiállításánál jólesik egy kis lelki felfrissülés.

Mélytengeri liliom, Vámpír, Törpe bohóc, Szmog a város felett, Fekete tulipán. A címek is jelzik milyen vibrálóan sokféle Varga Virág témaválasztása. Hát még a színei! A hajnali virágoskert diszkrét derengésétől a tűzhányók rőt vöröséig, tengermélyek tompa kékjétől a harsányan zöld mezőkig nagy utazásokat tehetünk a Gádorosról indult művésznő társaságában.

Varga Virág: Éjszakai jelenség

— Sok színnel festek, s néha előfordul, hogy alkalmazkodnom kell az anyaghoz, hiszen a festék kezdi diktálni nekem is — mondja Varga Virág. — A Tűzliliom című képemhez órákig kevertem a festéket, mire eltaláltam a megfelelő árnyalatot. Az akvarellnél nem lehet javítgatni, ott minden színnek azonnal a helyén kell lennie. A lilát nagyon nehéz eltalálni, ezért is szeretem. Persze néha olyan szerencsém van, hogy a tubusból mindjárt a papírra nyomom a festéket, és máris kész a kép. Azt is tudni kell, hogy a különböző papírokon miként viselkednek a festékek, s vigyázni, nehogy „összevesszenek" az anyagok. Sok csínja-bínja van a munkának, amit meg kell tanulni, hogy az ember másokkal is közölni tudja a gondolatait.

Technikai tudás, nagy élettapasztalat és egyfajta bölcs derű, amelynek birtokában Varga Virág a közönség elé léphet. Utazásai során legalább ennyit csapongott, mint amilyen mélységeket és magasságokat a képeivel bejár.

— Ezt a Naplementét Svédországban láttam ilyennek — mondja. — Ott mások a színek, még az ég kékje is egészen más. A csillagok pedig Görögországban ragyognak legszebben. Dani unokám Svédországban él, és még sose látott csillagot. Náluk fehér éjszakákon még éjfélkor is kéknek látom kertjükben a nefelejcset. Nosza, elvittem a gyereket Hellas földjére, nézzük együtt a csillagokat. Ezekről az utakról képek is születnek. De nekem az is elég, ha a televízióban meglátok egy színes lepkét, máris megfestem.

Varga Virág

Irigylésre méltó alkat. Bájos elegancia sugárzik a képeiről, s ha vele vagyunk, nem is gondolunk arra, mennyi sok izgalmat jelenthet egy ilyen kiállítási anyag elkészítése. Drága a festék, nagy a terem bére, s az a sokszor emlegetett „fizetőképes kereslet" erősen megfogyatkozott. Aki szereti a szépet, aki vásárló lehetne, örül, ha ennivalóra költhet. Mecénás nélkül ma egy festőművésznek könnyen felkopik az álla.

— Ha fiatal volnék, a mosolyomért vagy az alakomért is találnék mecénást. Most viszont kénytelen vagyok „csupán" a művészetemben bízni. Talán jobb is így.

A. T.

Jó start

Bár döntés még nem született, a kormányzati szervek pályázati megmérettetésre alkalmasnak találták Lökösháza község környezetvédelmi pályázatát. Ennek keretében úgynevezett „szippantott szennyvíztelep", dögtemető és szeméttelep épülne. A szennyvíztelepet biológiai tisztítás után a természetbe nyugodt lelkiismerettel visszajuttatható víz hagyná el.

Murony költségvetése

Murony önkormányzati képviselő-testülete szeptember 27-én, hétfőn délután három órai kezdettel tartja soros testületi ülését. Napirenden szerepel egyebek között a polgármesteri hivatal és a község intézményeinek létszámhelyzete, valamint a település idei költségvetése, s annak módosítása.

Megszűnt a bölcsőde

Gyomaendrődön bezárt a Fő u. 42. szám alatt működő bölcsőde, s ezzel egyidőben elkészült az épület átalakításáról szóló terv is, amely új funkcióval ruházza fel a régi ingatlant.

BMW-s csempészek

Az Orosházi Határőr Igazgatóság gyulai határforgalmi kirendeltségén néhány nappal ezelőtt belépésre jelentkezett egy török és egy német állampolgár BMW típusú személygépkocsival. Az útiokmányok ellenőrzése során a „Dzseni"-nek nevezett kábítószerkereső kutya az autóhoz futott és megszemlélte a szépen csillogó kocsit. Körbejárva az autócsodát megállt egy helyen és semmi áron nem volt hajlandó onnan eltávozni, amíg a kocsi kesztyűtartóját ki nem nyitották. Ellenőrzéskor a kesztyűtartóban lévő cigarettás dobozból nylon tasakokban 49,5 g mennyiségű kábítószer-gyanús anyag került elő. A vizsgálat megállapította, hogy a jószimatú fekete spániel valóban kábítószert talált. Az üggyel most már a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság foglalkozik. A török és a német állampolgár az ügy tisztázásáig a rendőrség vendégszeretetét élvezi.

Nagybánhegyesen tervezik

A nagybánhegyesi önkormányzat elhatározta — mivel a meglevő szeméttelep nem felel meg a kor követelményeinek —, hogy pályázatot nyújt be egy új, korszerű telep beruházására. Az új hulladéklerakót egy kilométerre a falutól, közúton jól megközelíthető helyen tervezik megépíteni. Megvalósítása érdekében a munkaügyi központhoz adtak be pályázatot, valamint most készül céltámogatásra és a Környezetvédelmi Alaphoz is egy-egy pályázat. A beruházás becsült költsége közel 10 millió forint lesz.

Ez az érme sokat ér ma

Jóval többet, mint amennyit az ókori Pannóniában ért. Persze Marcus Aurelius ideje óta a pénzpiacokat a legkülönfélébb változások érték, s ma már nem csupán a fémpénz az érték. A Budapest Bank Aquincum Értékjegy II/A ellenáll az időnek. Egy év múlva éppúgy jóval többet ér, mint ahogy az Aquincumban talált denarius értéke is növekedett az évszázadok alatt.

Az Aquincum Értékjegy II/A, amely az Aquincum értékjegysorozat legújabb tagja, egy biztos alapokon nyugvó befektetés. Lejárata egy év, kamata garantált kamatból és kamatprémiumból tevődik össze, induló kamata évi 20 százalék. Kapható 10.000 és 100.000 forintos címletekben a Budapest Bank Rt. fiókjaiban.

EURO RSCG HAVASI

AQUINCUM ÉRTÉKJEGY· II/A BUDAPEST BANK RT.

Muppet Show

Mezőkovácsházán december 18-án 13 órától — a helyi Fidesz alapszervezet szponzorálásával — karácsonyi meglepetés várja a művelődési központba látogatókat. A Muppet Show néven elnevezett programban zsibvásári csere-bere akció, árverés, tátika, óriás amőba, jazz-balett, Crazy és táncklub várja az érdeklődőket. A vidám műsor mellett karácsonyi ajándékkészítés és fenyőfadíszítés is lesz.

Kutyaságok

Dombegyházon 624 udvarban 849 kutyát tartanak nyilván. A hatósági állatorvos 8 kutyaharapási ügyben intézkedett: a „fenevadakat" megfigyelési zárlat alá vonta. A kötelező veszettség elleni oltásra az idén júliusban került sor, a benővő állomány vakcinázása folyamatosan történik. Örvendetes, hogy a nem kötelező védőoltásokat is egyre nagyobb számban kérik a kutyatartók.

Sör után virsli

Szerencsés átszervezésnek lehettünk tanúi a napokban, amely két mezőkovácsházi vállalkozást is érint. Megszűnt ugyanis az Árpád utcán üzemelő Fekete nyolcas nevű söröző, helyette — kiszélesítve eddigi vendéglátói tevékenységét — Szentiványi László magánvállalkozó nyitott meg egy meleg ételeket is forgalmazó Snack-bárt. Mint hallottuk, a kulturált környezetben működő büfé igazodva a fiatalok igényeihez a hét minden napján reggel 7-től éjfélig tart nyitva. Gondoltak az idősebb korosztályra is, mert naponta kellemes hangulatú élőzene fogadja a vendégeket.

Gyulán a legolcsóbb?

Új, s szándéka szerint áruit a város minden más üzleténél olcsóbban kínáló diszkontáruház nyílt meg pénteken Gyulán. *Csiszer György*, az önkormányzat szociális foglalkoztatójának műszaki vezetője elmondta, hogy az általuk üzemeltetett boltban élelmiszereket, vegyi árukat árusítanak majd.

— Július elsején jött át a szociális foglalkoztató ide, a volt relégyár udvarán álló önkormányzati ingatlanba — mondta Csiszér György. — A költözésre, az elhelyezkedésre 1,7 millió forintot kaptunk az önkormányzattól. A Népjóléti Minisztérium rehabilitációs alapjából 3 millió 550 ezer forint vissza nem térítendő támogatást utaltak ki számunkra, sőt adtak 1,3 millió forint kamatmentes kölcsönt is. Ebből alkíthattuk ki az áruházat is. Egyetlen feltételt támasztottak: emeljük meg 15 fővel az általunk foglalkoztatott rokkantak számát. Most az egész telepen közel nyolcvan csökkent munkaképességű, alacsony jövedelmű, nyugdíjas dolgozónk van.

— Nem messze önöktől van egy másik kereskedés is, amely úgy indult, mint Gyula legolcsóbb boltja.

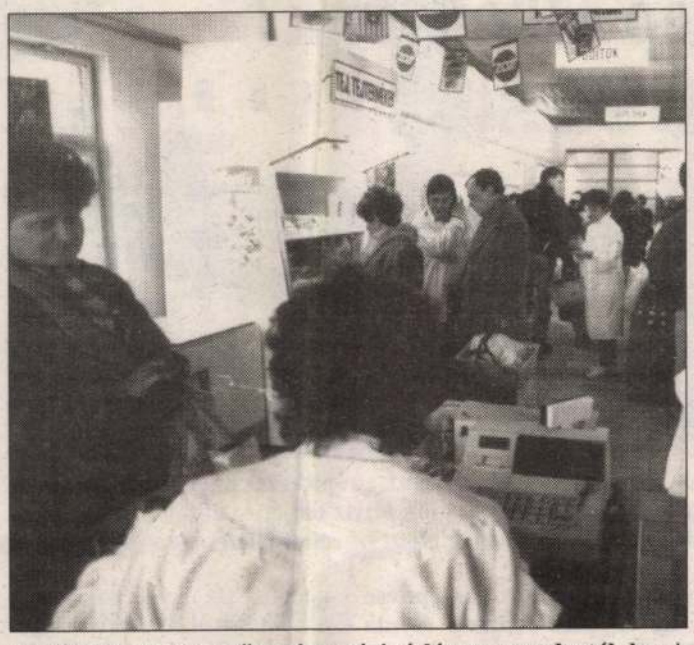

Az új boltot egyszerűen, ám mégis ízlésesen rendezték be. A volt relégyár portája mellett elhaladva egyenesen a boltba jutnak a vásárolni szándékozók FOTÓ: FAZEKAS FERENC

— Igen, úgy indult. Mi 1 millió forintos árukészletet szereztünk be. Ezen túl csak itt válthatók be a polgármesteri hivatal és a családsegítő által kiadott utalványok. A cél ezzel az, hogy a lehető legtöbb árut szerezhessék be az utalvány értékén. Az üzletet csaknem teljesen saját kivitelezésben alakítottuk ki. Hétfőtől péntekig reggel fél hét és este fél hat között tartunk nyitva, szombaton déli 12 óráig. Természetesen ezüst- és aranyvasárnap is kinyitjuk a diszkontáruházat.

Az új kereskedelmi létesítményt nagyszámú érdeklődő előtt *dr. Mátrai Mihály* alpolgármester adta át a vásárlóknak.

K. A. J.

Varga Virág akvarelljei

A Békés megyei Gádorosról származó fővárosi festőművésznek legújabb kiállítása december 20-áig tekinthető meg Budapesten az Arany János Színházban, ahol a képek a Stílus Alapítvány Folyosógalériáján vannak elhelyezve.

A Mór és menyasszonya, az Éjszakai jelenség, a Tündérkék, de a többi, a nem figurális művek is hasonlatosak a zene varázsához, mint Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott igazgatója mondta: főként a szemlélő idegein, érzékletein át hatnak.

Varga Virág első önálló kiállítása 1986-ban volt Stockholmban, ezt követte 12 budapesti, majd egy szülőfalubeli: a gádorosi tárlat. Az idei őszön pedig egy a budai Dísztér egyik kiállító termében.

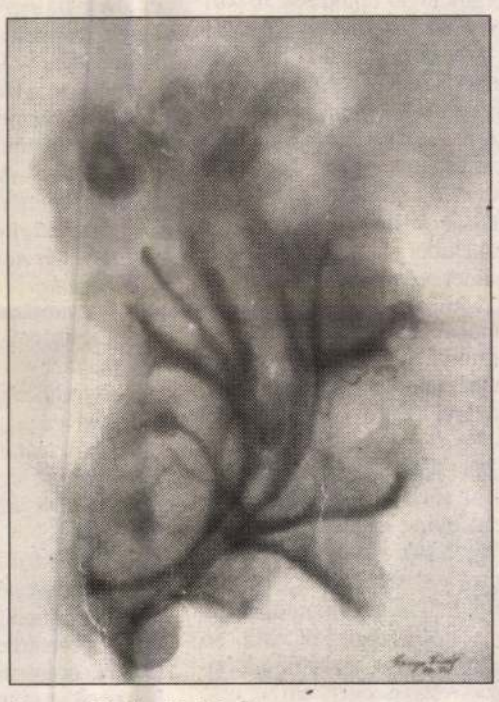

Varga Virág: Nefelejts

A fogoly önkormányzat

Három évvel ezelőtt valami újjászületett Magyarországon. Ez az újjászületés mérföldkőként minőségi változást hozott minden település életében és sorsának lehetséges alakulásában. Voltak ugyan a múltban szabad királyi városok és mezővárosok, megjelentek az önállóság csírái, ám az, hogy valamennyi emberlakta szervezett közösség azonos jogokat élvezzen és egyenrangú legyen — ez bizony 1990. eredménye, s úgy hívják: önkormányzatok.

Az önkormányzat azoké a polgároké, akik lakják, az a hely, ahol születünk és felnevelkedünk, ahol élünk és dolgozunk, ahol hozzájuthatunk — illetve hozzájuthatnánk — mindahhoz, amire szükségünk lehet. Az, hogy például van út és járda — bár nem elegendő —, amin nap mint nap végigmehetünk, hogy víz folyik a csapból és van hová lefolynia, hogy van óvoda és iskola, ahova gyermekeink eljárhatnak, majdnem olyan természetes, mint a levegő, amit belélegzünk. Pedig egyáltalán nem olyan természetes! Ezeknek létrehozása és fenntartása komoly anyagi erőforrásokat és felelősségteljes alkotó és szervező munkát igényel.

Önkormányzataink tehát — több, mint háromezren —, jól-rosszul, de működnek. S ha azt tesszük mérlegre, elégedettek vagyunk-e, ne felejtsük el, hogy ezek (mi) törvényből tanulták (tanultuk) a demokráciát! Nem adatott meg nekünk, hogy az élet folyamatos fejlődése juttasson el bennünket egy bölcsen és ésszerűen, praktikusan működő szervezetrendszerhez. Nekünk iskolát és tanulópénzt csak a saját bőrünkön szerzett tapasztalataink jelenthetnek. Önkormányzati képviselőként magam is a gyakorlatban igyekszem elsajátítani, amit lehet és tenni, amit kell.

Ahhoz azonban, hogy önkormányzataink egyre jobban és jobban működjenek, még tennünk kell bőven és nem is keveset! Önkormányzataink költségvetéseik elkészítésének időszakát élik. Ez idő tájt talán nem hiábavaló néhány alapvetésben tisztázni a települések jelenlegi anyagi alapjait.

Az önkormányzatok most olyanok, mint az a rab, aki körömreszelővel akarja elfűrészelni a börtönrácsot. Jelenleg a központi költségvetés foglyai vagyunk. Ha a kormány akarja, a pénzügyi szabályozók eszköztárával akár meg is fojthat bennünket. Mert hogyan is állunk jelenleg? Minden önkormányzat gazdasági sorsa az ország éves költségvetésében dől el, amelynek elkészíttetése és előterjesztése a kormány feladata. A költségvetés a parlamentben, mint az közismert, egy úgynevezett egyszerű többséggel eldöntendő törvény, amit a kormánykoalíció pártjainak képviselői — MDF, kisgazdák, kereszténydemokraták — szavaznak meg. Nekünk, ellenzéki padsorokban ülő képviselőknek szinte semmi beleszólásunk sincs a költségvetés tartalmába, egyszerűen azért, mert kevesebben vagyunk. Szabad-e egy település sorsát a mindenkori kormánynak alárendelni? Meggyőződésem szerint semmiképpen sem! Az önkormányzatoknak gazdasági önállóság kell, amelynek megteremtéséhez a helyben képződött személyi jövedelemadó nagyobb részét a településen kell hagyni és helyben felhasználni. Ahol nagy a munkanélküliség és kevés a munkalehetőség, ott a kiesett személyi jövedelemadó megfelelő pótlásáról szükséges gondoskodni. Nem lehet cél ugyanis, hogy a kis falvak elnéptelenedjenek. A jelen önkormányzati rendszerének egyik legsebezhetőbb pontja, hogy a központi hozzájárulások változásaival szemben nincsenek biztosítékok. Meg kell akadályozni, hogy az önkormányzatok csak a vagyonuk felélésével tudják működőképességüket fenntartani! Az államháztartási és a hozzá kapcsolódó adóreform hozhat csak megoldást, ám addig is növelni kell az önkormányzatok részesedését a központi adókból és forrásokból. A központi és a helyi költségvetések közötti bevételi arányok komoly változtatásra szorulnak.

Ahhoz, hogy a helyi önkormányzatokban, a településeken mindenki jól érezhesse magát, mindenki otthon legyen, elsősorban ezek gazdasági alapjait szükséges megváltoztatnunk!

DR. SARKADINÉ
DR. LUKOVICS ÉVA
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Olvasóink írják

Az itt közölt vélemények nem okvetlenül azonosak a szerkeszt ségével. Az olvasói leveleket a szerzők előzetes hozzájárulá nélkül, mondanivalójuk tiszteletben tartásával, rövidítve jele tetjük meg.

Visszhang

„Legalább hadd védjük meg magunkat!"

Kezdhetném e sorokat, ha csupán sértődött ember le Ugyanis Gyulán november 13-án rendezték meg a Miss Univ Hungary '94 területi döntőjét, melyen mint a 15-ei Hírlap megjelent cikkben olvasható, Maris Tibor és zenekara igyek biztosítani a közönség zenei szórakoztatását. Sajnos a zeneko az egész cikkben mindössze három mondat szól és kizár negatív hangvételben. Idézek a cikkből: „A zenekar — ha ép figyelt a műsorvezető végszavaira — a hangulat motorja működött. (Igaz, alkalomhoz illetlen öltözetben.)... stb.

Sajnos, a cikket szerkesztő újságíró úr egy sort sem ír a hogy például a műsorvezető, illetve a színpadon bemutat szponzorok is „bakiztak" nem egyszer, nem kétszer. Isten emberek vagyunk, nem!?

Apropó, az öltözetünk. Nem tudom az újságíró úr milyen et kódex szerint öltözik „alkalomhoz illően", illetve milyen ala minősítette „alkalomhoz illetlennek" öltözetünket, melyről f is küldhetnénk, de talán elegendő lesz leírnom! Maris Ti studiótulajdonos és zenekarvezető a legújabb divat szerint, ú nevezett színes öltönyben, nyakkendőben jelent meg. Dobos úgyszintén színes öltönyben, nyakkendőben jelent meg. A g ros-énekes sötét nadrág, világos ing, mellény és nyakkendő izgulhatott az est sikeréért. Az ebben a műsorszámban vo éneklő hölgy ruhája volt olyan elegáns, mint néhány versei hölgyé. (Ezt csakis pozitívan értem!) Végül magamról, aki jó szólóénekesként „produkáltam" magam, sötét nadrág, hal kás ing, világos, mákpöttyös zakó és nagyon szép nyakkend „díszelegtem". Azt hiszem vizuálisan el lehet képzelni ru tunkat. Arról nem is beszélve, hogy az ilyen megjegyz melyek a cikkben szerepelnek, közelről érintik a hitelr határait!

Az újságíró úrnak nem volt ideje egy rövid interjút ké zenekartól!? Elmondhattuk volna, hogy az első fellépésün és mindössze négy hónapos együttgyakorlás előzte meg. Eln hattuk volna, hogy kellemes meglepetést okoztunk a néző ülőknek, akik még a folyosón is tapssal köszöntöttek bennü műsor szünetében. Fási Ádám igazgató úr szintén őszinte t sét fejezte ki. A művelődési ház igazgatója, Bagyinszki Zol többször is személyesen gratulált.

Tisztelet szerkesztőség! A Békés Megyei Hírlapot, n demokrata szemlélethez közel álló és fölöttébb humán beá ságú lapként ismertem meg. Levelemmel kizárólag „megm rázni" szerettem volna magunkat és semmiképpen sem csor a Hírlap érdemeit!

Maradok Önök iránt tisztelettel:

HUSVÉTH D. GY

Visszhang a „Visszhang"-r

Lapjuk október 18-ai számában közölt „Visszhang" címszó közölt „Nem az elhangzottak szerint jelent meg" címmel lek olvasói levélre reagálva írom alábbi levelemet, melyet sz nénk lapjukban viszontlátni.

Mindenekelőtt kijelentem, hogy a tényleges beszélgeté mint ahogy a többi olvasó sem — nem hallottam. Az írás vis megjelent, mint ahogy az ellenreakció is. Ebből következtetv már ennyire tiltakozni kell, valami csak elhangzott. Így: „Je leg tisztázatlanok a földtulajdon viszonyok. A kárpótlások fo matban vannak, de a jóminőségű földek már gazdára talá (sic). Az új földtulajdonosokkal nehéz együttműködni, mert saságunkat ellenségnek tekintik."

Nem tudom pontosan hová tenni az „új földtulajdonos" kif zést, szóhasználatot. Szívesen vennénk sokan, ha a vezérigazg úr megmagyarázná nekünk. A volt ÁG (most már rt.) az erede igazi birtokos, akié volt, az csak amolyan „új földbirtokos"? hogy a földterületet hasznosítani kell, még megértem. Ö valóban hasznosítani kívánják. Eddig jó! Csak azt is szeret tudni, hogy kinek a hasznára.

Az áll az írásban „a tényleges válaszadás során foglalko: azzal a kedvezőtlen jelenséggel, ami több esetben előford földárverések során, ami az aranykoronában nem kifejez értéknövelő költségek kifizetése területén jelentkezik". Há zony! A körülbelül 500 ezer forintban visszakapott — vigy nem megvásárolt! — földtulajdon tényleges használatba v 1 millió 300 ezer forint (bagatell!) azonnali befizetése, „természetesen" az aranykoronában nem kifejezhető értékn lő költség (így például az elmúlt gazdasági évben végzett trá zás, munkabér, közteher, prémium stb., és még örüljünk, hog nem évtizedekre visszamenőlegesen számítják"). Akinek a készpénze lenne, hogy a dekrétum (azonnali befizetés) utá teljesítse, kétlem, hogy mezőgazdasági kisvállalkozóvá válj

Az a sok értetlen talán értőbbé válna, ha a vezérigazgató részére küldött levelekre írásbeli és főleg érdembeli vála adna. Az sem lenne hátrány, ha az előzetesen egyeztetett sz lyes megbeszélésre — ha már személyesen nem tud jelen len olyan munkatársakat bíz meg teljes körű felhatalmazással, ott érdemben válaszokat tudnak adni, és döntési joggal bírn

Az említett levelekről és személyes tárgyalási szándékai (mi ott voltunk) gondolom vezérigazgató urat munkatársai koztatni tudják.

FÁBIÁN PÁLNÉ, BÉKÉSC

* * *

Felajánlottuk a válaszadás lehetőségét a Hidasháti M gazdasági Rt.-nek, de nem kívántak reagálni a fent je problémákra. SZERKESZT

Varga Virág festő

MAGYARORSZÁG BÉKÉS MEGYE

Koszorúzás Kodály szobránál

artók Béla Zeneiskola és eművészeti Szakközépis- Kodály Zoltán születésé-111. évfordulója alkalmá-koszorúzást tart 1993. de-ber 16-án 17.30-kor Bé-sabán az Árpád sori Ko-szobornál. Közreműkö-a Bartók Béla vegyeskar és eneiskola leánykara Rázga sef karnagy vezetésével.

arácsonyi játszóház

dgyesegyházán a művelő-ház és az általános iskola könkormányzata kezdemé-zésére a pedagógusok vételével decembertől den hét szombatján játszó-a várják a gyerekeket. A zelebbi rendezvényre 18-től 12 óráig „Karácsonyi ülődés" címmel kerül sor. glalkozáson ajándékokat tenek gyöngyből, papír-s textíliából. Lesz csoma-technika, díszdobozok gatása és díszítése, mé-lácssütés, bábkészítés, rmából ékszer, szívó-ól nyaklánckészítés. A a befejezéseként a gye-maguk díszítik fel a mű-ési ház fenyőfáját. A aradt díszeket hazavi-és felrakhatják a saját sonyfáikra.

Ajándékozások

lesz gyulai szervezetét a sony közeledte meglehe-aktívvá tette. December , pénteken este fél hatkor eiskola előadótermében sősorban a több támoga-génylő gyerekek kedvéért karácsonyi ünnepséget veznek. *Cséfán Lajos* kö-tője után *Hevesi Imre* 45 es műsorát láthatják, hall-ik a gyerekek.

esz gyermekdivat-bemu-is, bár a zenei meglepetés osabbnak tűnik. Az est bolasorsolással zárul. Úgy ezik, hogy üres kézzel etlen gyerek se megy haza. ember 22-én 16 órakor a iális otthon éttermébe annak be a fideszesek. Itt műsort adnak, ha igaz, a borák együttes vállalt fel-st.

Új pékség Zsadányban

ember 13-án kezdte meg ödését Zsadányban a Ma- Kft. péküzeme. Az olasz orral 20-22 fajta sütőipari éket tudnak előállítani, féle kenyértől a zsemlén ifliig. A hét főnek munkát sító vállalkozás a kör-öt településére is szállít pékárut.

Bemutatkozik a Sebes György Iskola

halmon, a városi művelő-központban december 14-ste hat órakor kerül sor a es György Általános Isko-mutatkozó műsorára.

Viszontagságos út vezet a gyulavári gondozóházhoz

Lesz-e Szép Alkonyunk?

A gyulavári gondozóház „megalapozottan" várja a tavaszt, az építkezés mielőbbi folytatását. Képünkön: Reményi Józsefné és Makovecz István, akik télvíz idején sem tétlenkednek: az idősek klubja — s a leendő gondozóház — számára telefont szereltetnek fel

Úgy tűnt egy ideig, hogy a gyulavári gondozóház építése szakítópróba lesz a Gyula és az egy-két évtizede Gyula részévé lett, addig önálló település, Gyulavári viszonyában. A hetvenes-nyolcvanas évek elhibázott településfejlesztési politikája a városkörnyéki települések orra előtt mézesmadzagként húzta el az egyesülés lehetőségét. Aztán kiderült, hogy a városoknak eszük ágában sincs a növekedésükből származó többletbevételt a csatlakozó település fejlesztésére használni, inkább a belvárosok csicsásítására, megalomániás építkezésekre használták fel. Nem meglepő, hogy ezek a településrészek időnként fellázadnak, s az önállóság csodatételének délibábját kergetik. Gyulaváriban a rendszerváltás körül az egyesítésben jeleskedők egyike-másika a „visszacsinálással" akart tőkét kovácsolni magának, de a gyulaváriak — bár értik a tréfát — nem voltak kaphatók erre.

Gyulavári szervesen egybeépült a korábbi Gyulával. Ám a városiasodás mércéje legfeljebb a Körösön inneni Újvárban mozdult a kívánatos felé. A gáz meg egyebek bevezetését alighanem az anyaváros nélkül is megoldották volna, ám olyasmi, ami a *városi rangot* erősíti, nem nagyon gyökerezhetett meg ebben a városrészben. Ilyen körülmények között gondoltak arra az Óváriak, hogy a maguk csendjével, jó levegőjével a városi funkciók közül részt vállalhatnának az öregek gondozásából. Az évente közel kétmilliárdos költségvetés azonban alig akarja kiizzadni az erre való milliókat. Pedig a váriak még nagy szülöttük, Bay Zoltán gyulaiasítását is természetesnek vették.

Makovecz István, Óvári nagyobbik felének képviselője három éve felismerte: ez a fejlesztés nem csupán arra jó, hogy segédkezzen a város (egésze) egy szociális problémájának megoldásában, hanem ismét összefoghatja a gyulaváriakat, s lokálpatriotizmusukat belesimíthatja a *gyulaiság* sokat emlegetett — s nem vitás: létező — szellemiségébe. Ám amíg a képviselő-testület meglehetős nagyvonalúsággal kezelt néhány egyéb, fejlesztéssel, működtetéssel kapcsolatos költségvetési tételt, a gyulavári gondozóház máig nem nyerte el az „édesgyermeki" státust.

Makovecz István szervezgetett, lobbyzgatott, s egyszercsak megindult az építkezés. Jó partnerre talált *Reményi Józsefnében,* a város Területi Szociális Gondozási Központjának vezetőjében. Ő ugyanis megértette, hogy a gyulaváriak szándéka elsősorban a város egészének érdeke, s egy feszítő gond megoldását segítheti elő. Persze ő szakember. A képviselő-testület némi győzködés után rábólintott a „Szép Alkony" gondozóház létesítésére, s egy millióval életképessé tette az építést támogató „Őszidő Alapítványt". Ezt a pénzt nagyjából elvitte a tervezés.

Ha elkészül egykor, 14 szobával várja az időseket a ház. Reményiné tanult egy hasonló fejlesztésük tapasztalataiból, s ragaszkodott a szükséges kiegészítő helyiségek maradéktalan megvalósításához is. Ma 36 millió forintra becsülik a beruházás végösszegét, ám az első lépcső végéig mielőbb szeretnének eljutni. Ugyanis a második ütem fedezetét a már elkészült épületrészbe beköltözőktől származó bevételekkel kívánják megalapozni.

— Házaspároknak, egyedülállóknak is alakítunk ki szobákat — mondja Reményi Józsefné. — A berendezéssel kevesebb gondunk lesz, mert a beköltözők magukkal hozhatják a hozzájuk kötődő, szívüknek kedves bútordarabokat. A gondozóház egybeépül az idősek klubjával, így már a teljes megvalósítás előtt is működőképes lesz. Az első ütemet a jövő év végére szeretnénk befejezni, a másodiban megépült részt egy esztendővel később. Ha a képviselő-testület 1994-es költségvetésében biztosítaná a jövő évre kért 10 millió forintot, ez a program tartható is lenne. Az ősszel elindult az építkezés, mára készen állunk a ház egészének alapozásával. Sokat segített a gyulai tűzoltók sok-sok órás, nagyon ügyes munkája. A gyulai büntetésvégrehajtási intézet igen kedvezményes árat számított fel a rabok munkájáért. De bárkihez fordultunk, szívesen segített. Az építkezés folytatására közmunkát is igénybe vennénk. Célunk az, hogy 12 személy elhelyezését mielőbb megoldjuk.

— *Gondolom segített a Népjóléti Minisztérium is, hiszen Surján úr nagy csinnadrattával személyesen helyezte el a gondozóház alapkövét.*

— A miniszter úr nem vállalt kötelezettséget, ennek ellenére megpályáztuk a támogatást. Nem nyertük el.

Makovecz István igyekszik túltenni magát a dolgon.

— Ezután is adunk be pályázatokat, ahol csak esélyt látunk — mondja.

A testület döntése szerint a gondozóház csak gyulaiakat fogadhat be, pedig más vidékekről is éléken érdeklődnek iránta. (Lehet, hogy jó befektetésnek ígérkezik a gondozás?) Igaz, a beruházás a város pénze nélkül nem indulhatott volna meg, s aligha lesz befejezhető. Már látszik, hogy kicsinek bizonyul a telek, a ma rendelkezésre állóra rátelepedett az épület. Volna is a szomszédságban egy elfogadható áron megvásárolható. A testület akár dönthetne a megvételéről is, hiszen a mainál olcsóbban aligha úszhatják meg. Igaz, az már egy másik testület gondja lesz.

K. A. J.

Fegyelmezett felszólalásokkal tarkított falugyűlés

Nem tudom mi célból, de két meghívót is kaptam Szabadkígyósról a szombat délutáni falugyűlésre. Egyik névtelenül érkezett, a másik borítékra ráírták a feladót. Csak az önkormányzattól nem kaptam. De ahhoz az évek alatt hozzászoktam már. „Civilek" általában akkor küldenek meghívót, ha botrányt szimatolnak.

Nos botrányra nem került sor, de jócskán kapott kérdéseket Filó János, Szabadkígyós polgármestere.

A falugyűlésre meghívót kapott Búzás Zoltán, a Matáv Békés megyei üzemének vezetője is.

Egyetlen napirendként polgármesteri beszámoló hangzott el az 1993-as esztendő eddig elvégzett munkájáról. Például arról, hogyan osztották fel a költségvetésben szerepelt összeget, hányan kaptak a különböző segélyekből és mennyit költött erre az önkormányzat. Filó János polgármester beszélt a közrend-közbiztonságról és arról, hogy új körzeti megbízott került a településre. Pár mondatban vázolta a jövő év terveit. Hogy csak néhányat említsünk: szeretnék az Ady Endre utca aszfaltozását elvégezni, a temetőben egy hamvasztót létesíteni és további járdát építeni.

Búzás Zoltán a telefonhelyzetről tájékoztatta a megjelenteket.

Az első hozzászóló azt javasolta, hogy a polgármesteri hivatalhoz tartozó öthektáros földterületet műveltessék meg és ne adják ki bérbe. Így megoldódna az óvodák, iskolák és az idősek klubjának étkeztetése, hiszen ezen a földön megtermelhetnék a nyersanyagot.

Több telefonnal kapcsolatos kérdés hangzott el. Például az, miért tudták az újkígyósiak megszervezni, a szabadkígyósiak nem, hogy több mint 500-an telefonhoz jutottak? Miért van az, hogy a közterületen lévő telefonfülkék szinte állandóan használhatatlanok? Kíváncsiak voltak a falugyűlésen megjelentek, ki vagy kik döntik el, az útalappal rendelkezők milyen sorrendben kapják az aszfaltborítást? Megkérdezték: a művelődési ház nagytermét miért nem használhatják — átmenetileg — tornateremként a gyerekek? Miért sújtják azonnal pénzbírsággal azokat, akik enyhébb szabálytalanságot követnek el, nem lenne-e tisztességesebb, ha először figyelmeztetésben részesülnének?

Filó János válaszában elmondta, hogy mindeddig senki nem jelentkezett a polgármesteri hivatal 5,5 hektáros földjének művelésére, nem zárkózott el a javaslattól, hogy esetleg megtermeljék az óvodák, iskolák étkeztetésére felhasználandó nyersanyagot. Az útalappal kapcsolatosan a sorrendiség a döntő. Annak sincs akadálya, hogy a művelődési házban tornaórákat tartsanak.

Búzás Zoltánnak most sem volt könnyű helyzete, hiszen aki telefonra vár, azt nehéz meggyőzni, hogy nem csak a Matávon múlik mikor kaphatja meg. Hogy 500 igénylő telefonhoz jutott Újkígyóson, azt elsősorban annak köszönhetik, hogy volt egy jó értelemben vett rámenős szervező. A privatizáció után tud érdemben nyilatkozni a telefonbekötések várható idejéről. Az pedig végképp nem a Matáv „vétke", hogy rosszak a nyilvános telefonok. Működnek ugyanis a telefonrongálók. Ígérte az üzemvezető, hogy szerelőik sűrűbben vizsgálják a nyilvános fülkéket.

B. V.

Felhívás

Az Országos Versmondó Egyesület József Attila országos vers-, énekelt vers- és prózamondó versenyt hirdet.

A nevezés feltételei: A versenyre jelentkezhetnek azok az amatőr versmondók, gitáros énekesek, akik betöltötték 14. életévüket. A versenyzők hat verssel vagy prózával nevezhetnek József Attila költészetéből válogatva, illetve olyan költők, írók verseivel vagy prózáival, amelyek József Attila költészetének gondolatvilágát hordozzák. Az országos döntő időpontja: 1994. április 7-8-9-10., helyszíne a Közművelődés Háza, 2800 Tatabánya, Szent Borbála tér. Telefon: (34) 316-644. A verseny felmenő rendszerű. A helyi és megyei válogatókat saját döntésük alapján a művelődési intézmények szervezik. A továbbjutók nevezési lapjait 1994. március 10-éig kérjük megküldeni az alábbi címre: Közművelődés Háza, 2800 Tatabánya, Szent Borbála tér.

A megyékből 2 fő, Budapestről 6 fő versenyző továbbjutását, nevezését várják az országos döntőbe. A rendező szervek biztosítják a versenyzők teljes ellátását (szállás, étkezés) 1994. április 7-én 13.00 órától április 10-éig 12.00 óráig. Az országos döntő nevezési díja 500 Ft, mely összeget a küldő szervek is átvállalhatják.

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a Békés Megyei Hírlap című napilapot ..... példányban a következő címre:

Név: .....

Cím: ☐☐☐☐ .....

..... utca ..... sz.

Az előfizetési díjat a fenti címen számlával jelentkező kézbesítőnek a továbbiakban

☐ készpénzzel ☐ folyószámláról ☐ csekken fizetem.

1 hónapra 375 Ft ☐ 1 negyedévre 1125 Ft ☐

1 félévre 2250 Ft ☐ 1 évre 4140 Ft ☐

.....
aláírás

A megrendelőlapot a Népújság Kft. címére — 5600 Békéscsaba, Munkácsy u. 4. sz. — kérjük visszaküldeni.

2
1 ÉVRE 3

- 3 éves futamidő
- első évre fix kamat: 21%
- 2. és 3. évben változó kamat
- lejáratkor kamatos kamat
- bármikor visszaváltható

A holnap biztonsága

Maraton Betétjegy

Bármilyen összegben váltható:

Békéscsaba, Munkácsy u. 2. Vésztő, Wesselényi u. 2.
Mezőkovácsháza, Alkotmány u. 53.

Varga Virág

Varga Virág festőművész tárlatát március 30-án, hétfőn délután 5 órakor Pogány Ö. Gábor művészettörténész nyitja meg a Hazafias Népfront Kis Galériájában. (Bj. VIII., Rákóczi tér 2.)

Magyar Nemzet 1987. III. 27.

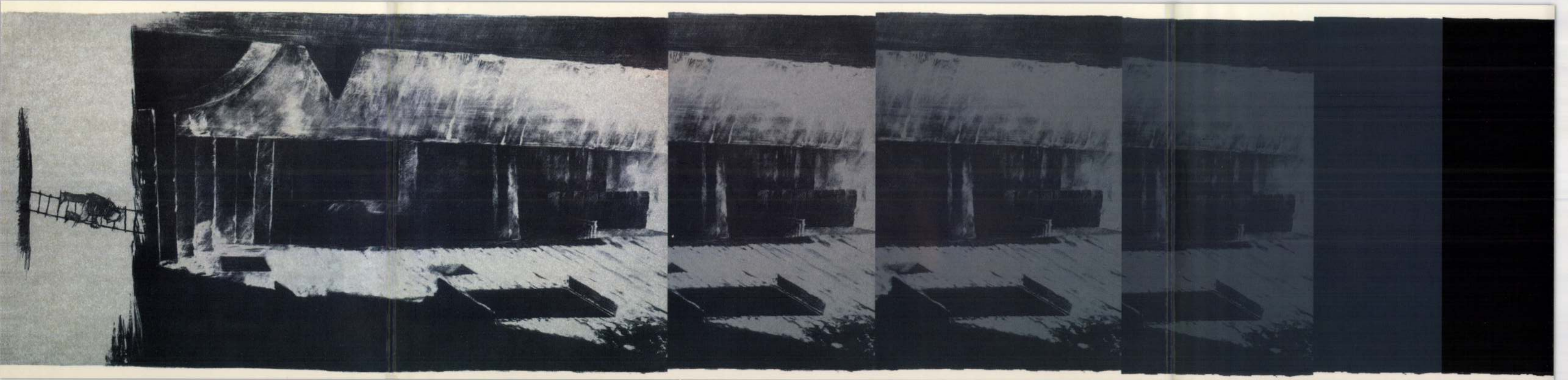

A Budapest Galéria meghívja Önt!

Varga Zsófi

grafikusművész kiállításának megnyitójára a Budapest Galéria Kiállítóházába (1036 Budapest, Lajos utca 158.) 2005. november 24-én csütörtökön 18 órára. A kiállítást megnyitja Somogyi Zsófia művészettörténész. Megtekinthető 2006. január 8-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A meghívóban szereplő grafika címe: Ars longa vita brevis
litográfia, 2005 15x35cm

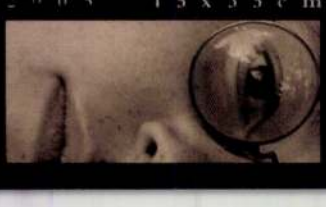

Tárlatajánló

Kisgrafika 2004

Az Újpest Galéria nem először ad otthont nemzetközi kisgrafika-kiállításnak. Több mint húsz évvel ezelőtt, Tihanyban indult a kezdeményezés, amely közös bemutatkozási lehetőséget kínált a műfaj kortárs képviselői számára. 1992-től került át a helyszín Újpestre, ahol immár a hetedik alkalommal rendeznek tárlatot a legfrissebb anyagból. A műfajról és a bemutatásra kerülő munkákról *P. Szabó Ernő* művészeti író, a kiállítás megnyitója tájékoztatta lapunkat.

A szakember szerint a kisgrafika napjainkban az egyik legnépszerűbb képzőművészeti műfaj, hiszen a sokszorosított képek könnyebben eljuthatnak a gyűjtőkhöz, mint az egyedi alkotások. Számos érdeklődő nem rendelkezik jelentősebb pénzösszeggel, de szereti a szép műveket. Alkalmanként közülük kerülnek ki azok, akik megengedhetik maguknak, hogy kiválasszanak és megvásároljanak egy-egy munkát. A kisgrafika néhány évtizede még a sokszorosított grafika szerves része volt, mára azonban önálló műfajként tartják számon. Formai kötöttsége, hogy mérete nem haladhatja meg a húszszor húsz centimétert. Idetartoznak a nyomtatványok, a könyvillusztrációk, az ex librisek, illetve az egyéb alkalmazott grafikák. E képek nem toll- vagy ceruzarajzok, hanem sokszorosító eljárással készült alkotások. *P. Szabó Ernő* beszámolt arról, hogy a legutóbbi kiállításra nyomtatóval előállított komputernyomatok is érkeztek, ám azóta a számítógépes grafika hívei önálló egyesületet hoztak létre, és önállóan állítanak ki. Újpesten ezúttal a műfaj klasszikus technológiával készített műalkotásai láthatók. Ilyen a magasnyomás - elsősorban a fametszet -, amelyet a középkor óta előszeretettel alkalmaznak a művészek, valamint a kevésbé erős kontúrokat mutató linóleummetszet. Ugyancsak hagyományos módszer a mélynyomás, amely elsősorban a rézkarcot, illetve a foltmaratást rejti magában. A síknyomással készült litográfiák, azaz kőnyomatok is megjelennek a tárlaton, és ott vannak az 1960-as évektől népszerű szitanyomatok is. A kisgrafikai biennále nem titkolt célja, hogy életben tartsa ezeket a nemes eljárásokat, és egyben bátor kísérletre biztasson. Az újpesti kiállítást követően az anyagot számos művészeti középiskolában is bemutatják, ahol a diákok közelről is tanulmányozhatják a különféle technikákat.

Szönyi Krisztina: Szék-levél

A tárlat megnyitóján Újpest Önkormányzatának nevében (képünkön balról jobbra) dr. Chikány Gábor, a közművelődési, oktatási bizottság elnöke, a grafikusszakma képviseletében P. Szabó Ernő művészeti író és Butak András grafikusművész köszöntötte a kiállítás alkotóit

Újpest Önkormányzatának egyik díjazottja: Kántor Jenő grafikusművész

(Fotó: Zalka István)

Az Újpest Galéria kiváló adottságaival méltó helyszíne a kiállításnak - vallja a szakember. A belvárosi „divatgalériákkal" szemben itt számos törekvés helyet kap, valódi műhelyről beszélhetünk. Számos újpesti kötődésű művész munkája kapott helyet a tárlaton. Annak idején *Butak András*, a Magyar Grafikusművészek Szövetségének elnöke, a Magyar Grafikáért Alapítvány elnöke kezdeményezte, hogy a biennále ebben a városrészben találjon otthonra. Szinte természetes, hogy a Munkácsy-díjas grafikusművész - gipszmetszeteivel - maga is a kiállítók között van.

A bemutatásra kerülő munkák között száznál is több a magyar alkotás. A külföldi művészek számára évek óta igen vonzó a biennále, a művek mintegy harmada a határon túlról érkezett. P. Szabó Ernő művészettörténész megjegyezte, hogy a külföldi képek feltűnően merészebbek, színesebbek, mint a hazai kisgrafikák, több bennük a humor. A hagyományok szerint díjazásban azonban csak a magyar művészek részesülnek. Az idei tárlat anyaga alapján a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának díját *König Róbert* és *Szőnyi Krisztina* megosztva kapta. A Magyar Grafikusművészek Szövetsége *Nagy Gábor Györgyöt*, a Magyar Grafikai Alapítvány *Varga Zsófiát*, a Magyar Alkotóművészek Egyesülete *Borgó György Csabát* tüntette ki. Újpest Önkormányzatának díját *Kántor Jenő* és *Szirányi István* vette át.

A neves művészeti író végül arról számolt be, hogy a kiállított anyag - a művészek felajánlása nyomán - a Magyar Grafikáért Alapítvány tulajdonába kerül, amely immár több mint 1200 grafika birtokosaként alkalmi kiállításokat, hazai és nemzetközi bemutatókat tart.

A Kisgrafika 2004 című kiállítás október 10-ig látható az Újpest Galériában (Árpád út 66.).

R. A.

Olvasóink írják...

Időbank

Gyakran, egyre többünkkel fordul elő, hogy meg kellene javíttatni valamit, de nincs pénzünk szerelőt hívni... Nyugdíjasok, kismamák és mások között több helyen terjed az időbank, mely szerint én megjavítom egy kismamának a vízcsapját, villanyt szerelek, ő pedig kimossa a ruhámat...

Időmilliomos rokkantnyugdíjas vagyok, Újpesten és környékén vállalnám, hogy koordinálom a felajánlásokat és az igényeket, az érdekelteket összehoznám egymással. A fentieket kiegészíteném olyan lehetőséggel, hogy aki nem tud munkát felajánlani mondjuk egészségügyi okok miatt, de van egy feleslegessé vált műszaki cikke, egyéb tárgya, azzal is „fizethet" annak, akivel megegyezik. Kedvcsináló felajánlás: Megbízható férfi napi- és nagybevásárlást vállal rendszeresen, szüksége lenne egy szobakerékpárra. Talán van olyan intézmény, vállalkozó, aki segítene, pl. ingyenes hirdetési lehetőséggel, weboldalkészítéssel stb. A telefonszámon: 06-30-443-6835.

Helfrich Zoltán

GÉCZI JÁNOS:

Fiúk

fiúk akikkel egy akolban
rozsszalmán fekve vagy zabon
vagy pegazusainkból jóllakottan
lóhúst zabálva hat napon
a hetedikre semmit se hagyva
nem jutunk sehonnan sehova
alommá törve pofázásunk sorsunk;
mi már nem leszünk csupán voltunk

MH SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi rajza

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 SEP 14

1021

Varga Zsófi: Gyermekrajzszakértők

produktum nem mérhető. Ezekben az esetekben az eredmény megítélése csak szubjektív módon, „tetszik-nem tetszik", vagy szeretem-nem szeretem" alapon történhet. Ilyen szakma például a reklám: ugyanaz a hirdetés egyesekből tetszést vált ki, míg másokat taszít. De jó lenne, ha —*iszlai*— belegondolna: ugyanilyen szakma az újságírás is. Namármost: ahogy vannak tehetségtelen reklámosok, úgy vannak tehetségtelen újságírók, ahogy a jó reklámszakemberek kezéből kerülhetnek ki gyenge — vagy legalábbis sokak által gyengének tartott — reklámok, úgy a jó újságíró is írhat rossz cikket. Ezek tények. Ha pedig elfogadható —*iszlai*— logikája és általánosító módszere, akkor ugye az is leírható: „Újságíróink hülyítenek bennünket." Sőt, ezen az alapon az is állítható volna, hogy hülyítenek a tévések, a rádiósok, a filmesek, az írók, a költők... Mindenki hülyít mindenkit. Mindenki hülyít, aki megszólal, aki kommunikál, akinek közölnivalója van.

Nem vezet ez túl messzire?

Egy hülyítetlen hülyítő

Hamburger Béla

érvek nélkül [illegible] sajtó inkább az ő sirámaikat terjesztette — (tudniillik az írókét. A Szerk.) tűnődik Varga György —, s ha az Élet és Irodalom közölt is egy nagyon szelíd hangú, rövid válaszcikket Vámos Miklós tízflekkes pamfletjére, rögtön újra a megbántottnak adott szót." Az említett mű Vámos Miklós Ki nem küldött tudósítás a Landerer és Heckenast nyomdából című írása volt (Élet és Irodalom, 1982. 11. szám). A „szelíd válasz" Mészáros Anna, a Zrínyi Nyomda főosztályvezetője tollából jelent meg (Egyedül a nyomda? Élet és Irodalom, 1982/14. szám), és erre válaszolt Vámos Miklós. Csak néhány megjegyzést: a siránkozó írók azért siránkoznak, mert fur-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi,

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 MÁJ 13

1021

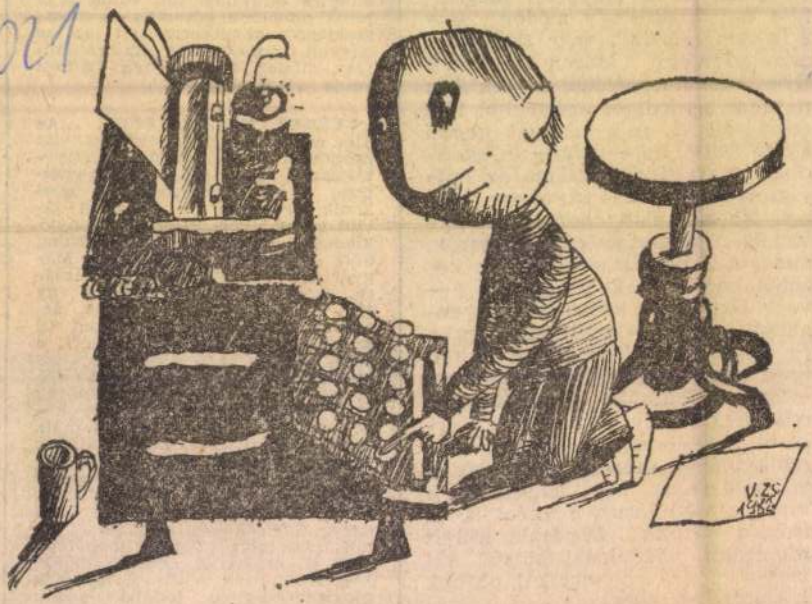

Varga Zsófi rajza

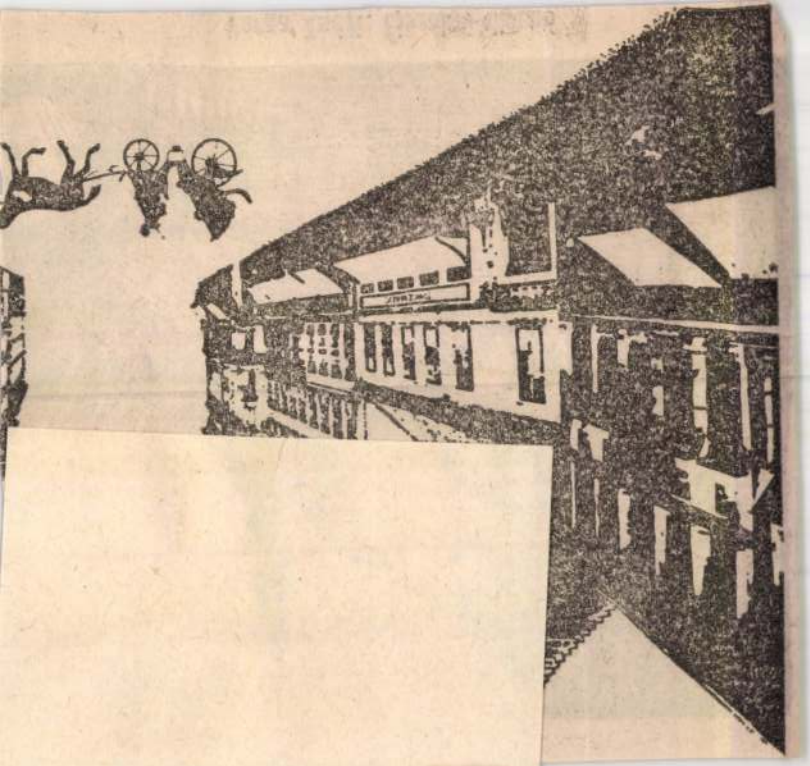

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 DEC

1021

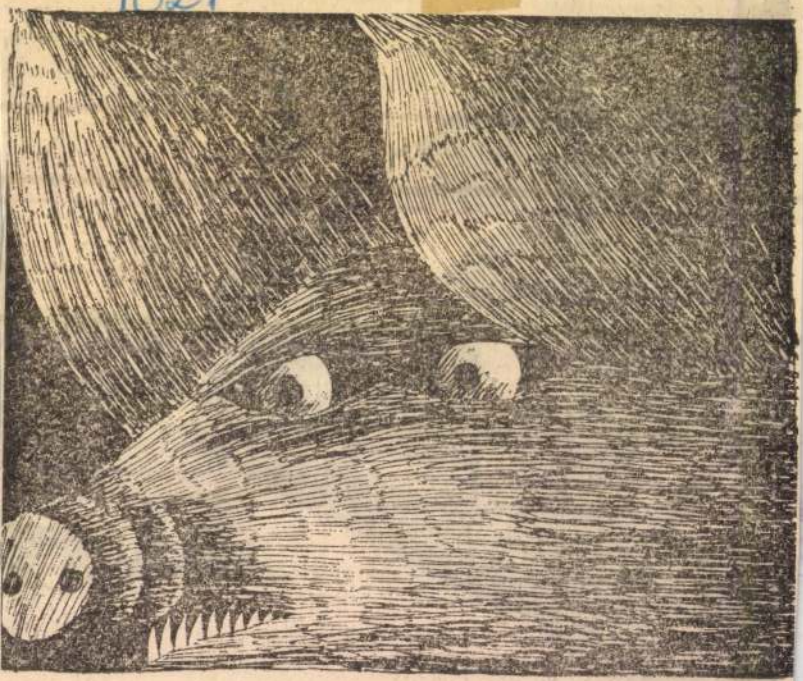

Varga Zsófi: Éjszakai disznó

Árvay László

Bojcsuk Iván

Fenekovács László

Gyulai Líviusz

Halász Géza

Jelenszky László

Kaján Tibor

Kemény György

Lipták György

Makina

Sajdik Ferenc

Szalay Pál

Szerényi Gábor

Tettamanti Béla

Varga Zsófi

VARGA ZSÓFI

A Budapest Galéria meghívja Önt a

KOKSZ

azaz KOrtárs Karikatúra és SZatíra

MŰHELY

kiállításának megnyitójára

2003. november 20-án, 17 órára,
valamint
2004. január 4-én, 16 órára
a kiállítás bezárására

a Budapest Kiállítóterembe
(1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.).

A kiállítást megnyitja, majd bezárja

Andrassew Iván
közíró.

A KOKSZ Műhely tagjainak művei megtekinthetők a magyar virtuális karikatúra múzeumban ***(www.karton.hu)*** *és a VirtuArtNet Galériában* ***(www.virtuartnet.hu)***.

A kiállítás megtekinthető 2004. január 4-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

[illegible] három napra az osztályt az országban, ahová kiránduló gusztusuk kívánja, méghozzá ingyenesen, csak — ez a kérésük — lelkiismeretesen szedjék.

Meg kell mondani, hogy ez sem használ.

Nem ártana a hálaigénnyel kissé szerényebbnek lenni, nincs ok melldöngetésre, a szüretkori diákmunka dicséretére. Nem segítség ez, legtöbbször köszönet sincs benne.

●

Az említett kérdőjelezgetések **persze a hetvenes években bolhacsípéssel sem értek föl.** Mit számíthattak? A megyében hárommilliárdos értéket hozott az alma, mintegy felét a nagyüzemekbe. És a gyönyörű kertek jólszabott ruha-

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Varga Gábor

1984 AUG 31

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

SONGOR RÓZSA RIPORTJA:

„Megegyezünk

óvárosi kétszobás, nácsit elcserélek...

Széles vállú atléta, szeme csil-g, napsütötte bőrű. Hosszan, erő-akosan csönget, ajtónyitáskor be-dul az előszobába. Köszönés he-ett mutatóujját végighúzza a ta-tán, az asszonyka, aki a hirde-t feladta, köszön, s azt mondja, sék befáradni. A széles vállú n hallja, vizsgálódik, majd az el-ajtóhoz tolat, benyitja. Fürdő-oba. Ez is csempe, fordul mögöt-álló asszonyához, aztán az al-erélőhöz fordul. Ha az enyémet tná, romhányi, minden helyiség-n. A fürdőszoba kicsi, a W. C. is nne, förtelmes. Már a következő ót nyitja. Sportoló lehet, gondol-a halvány asszonyka. Nem is ármilyen, enbéegyes, válogatott, it elkényeztetett testi adottsága a sors. Izmai szétfeszítik a ka-ját. Spejz, kérdi fitymálva, s le-nt. Étkezőfülke? Az alcserélő ttárja karjait, tágas a konyha, ndja mentegetőzve. Étkező nin-n. Hány négyzetméter a ás, kérdi a széles vállú. A hal-y asszony megmondja. Patkány-k, bugyan a nevetés, a széles lúnak tetszik saját tréfája. Ne-háromszobás kellene. A hir-

Ott látta meg a világ első csodáját, a hangosfilm-darabkákat. Erre ilyen utca nincsen, mondták érdeklődésére az arra járók. Ez az utca a Corvin áruház mellett van. Az sem rossz, ocsúdott csalódásából, gyermekkorának másik színtere volt, az áruház mozgólépcsője, a világ második csodája akkoriban. Hányszor ment rajta föl és le, hányszor... Öregember nyit ajtót, kartonkötény van előtte. Fáradjon beljebb. Hosszú a szoba, széles, mint egy folyó. Az öregember visszaül a székre, tisztítja tovább a borsót. Öregasszony terem elő, valahonnan a falból. Áll egymással szemben a két asszony, a pesti és a vidéki. Hagymás pörköltszag úszik végig a szobán, az öregember buzgón pattogtatja ujjai között a borsóburkokat. Hogy tisztít ablakot, kérdi a vidéki öregasszony, nagyon magas. Az, feleli a pesti, öthúsz, levegős, tágas. Takarítónő jön, évente kétszer, untig elég, amint látja. A tapéta nyugatnémet, a fiam hozta kintről. A padlólakk is nyugatnémet. Hány négyzetméter, kérdi a vidéki, mivel szobát lát mindenfelé. Hatvanöt. Fürdőszoba? Itt van, tessék. A pesti öregasszony kitár egy ajtót, mögötte rövid fürdőkád, a helyiség nem magosabb az ajtónál. Mintha a falból

kelt az ország, cserélgetnek összevissza. Nálunk más a helyzet, nekünk fel kell költöznünk a gyerekek mellé. Szükségük van ránk az unokák miatt, mindkettő óvodás, szegény lányunk megszakad, mi meg itt tétlenkedünk a nyugdíjban. Egy lakás ma életmű, mondja az idős, de nem öreg asszony, fiatalos férje helyesel. Egész életünk, kettőnk munkájának gyümölcse ez a kis ház. A szívem szakad meg, ha egyszer megtetszik valakinek, bár egyelőre nem fenyeget a veszély. Ide épült a kenyérgyár, elvettek a kertünkből is egy darabot. A liszt, a kéménypernye száll, szállong körülöttünk, be a lakásba. A csöpp udvarból nézhetjük a kenyérgyár hátát, az utca felől meg a toronyházakat. Ezért fordul meg mindenki, aki meglátja, pedig hetenként adunk fel hirdetést. Volt néhány lehetőség azért... A kilencedik kerületben, négyemeletes bérházban, földszinten, az udvar sarkában, W.C. a pincelejárat mellett, nedves falak, lehet, hogy csak a szellőzetlenség okán. Az udvar, mint egy temető, zord, rideg. Mit fogunk mi itt csinálni, mondom a páromnak. Alig leszünk itthon, hiszen közel vannak a gyerekek, ez a legfontosabb. A baj ott kezdődött, hogy pénzt is kértek, lelépést. Hogy az

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 AUG 03

ÉLET ÉS IRODALOM

Varga Zsófi

1984

Varga Zsófi rajza

legalázkodott és alig keresett. isszafogta a kiadásait. A felesége em kapott télikabátot. Nem fizet- k be a Skodára, pedig a régi yolcéves, majdnem szétesik alat- ık. Nem mentek el nyaralni. A verekek szemében már-már gyű- let villan, ahogy az apjukra néz- ek, mert még azt a rohadt Adi- as tornacipőt sem kapták meg, íg a többiek az osztályban, akik- ek nem író a faterjuk... A szer- eladósodik. Édesanyja fejcsóvál-

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Élet és Irodalom

Varga Zsófi, festőnő

1983 NOV 11

/1021

Varga Zsófi: Komilfó

nk:

áncol
el nekem

jra =
elj.

erset

gint dús mosolyát
d körülöttem

d értelek
d
tet magadból
envedély.

elott ultunk és szorgalmasan d

Elhangzott 1983. augusztus 22-én
Farkasréti temetőben.

JEGYZETE:

ANYÓ

vás (mert bizonyos helységekbe
csak 15 vagy 20, sőt New York né
melyik kerületén belül még csa
10 centbe került legutóbb), nem
csak egy *quartert* (25 centest), ha
nem öt *nickelt* (5 centest) vagy ké
dime-ot (10 centest) és egy nicke
is bedobhatok: a készülék tud ösz
szeadni.

Kellemes szolgáltatása Bell anyó

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 AUG 2[illegible] 6

1021

Varga Zsófi rajza

suk, akkor azt mondhatjuk: patthelyzet állt elő. Ez a magyarázata a tanácstalanság látványos megideológizálásának. A szakma országos seregszemlélének nem kell mindenáron programot hirdetnie. Hiszen fórum. Arra szolgál, hogy lehetőséget adjon minden szellemi körnek és tehetséges műnek a bemutatkozásra. Olyan programot adni, azonban, amilyen a katalógusban áll, nemcsak felesleges, hanem már majdhogynem értelmetlenség. Csak zavart okoz — segíteni aligha segít — a *textilrealitás—textilrealizmus* szlogen. Ebbe a jelszóba mindenki és minden belefér. A hagyományos és az újító, a tetsző piros és kék hártyá szik, *Latin Anna* barna r ból épít domborműveket. nemében mind hibátlan vezet rájuk nézni. Csak é lemi élményt nem A textil — akár az anya funkció — értelmezésébe változás nem érzékelhető. ben bizonyosan nem; isn ahhoz *Gecser Lujza* gát, hogy értékelni tudj vész drapéria-alakjainak magányát, amelynek id nyezet a biennálé tarka Itt inkább a finom textú árnyalatos faktúrák érvé Egyfajta új festőiség van

HÁRS ERNŐ:

A kőfaragó háza

Két-háromezer év múltával, ha esetleg kiásnak
az x-ik atomháború radioaktív hamurétege alól,
zavarban lesz előtted a majdankori régész.
Mindent talál, téglát, palát, fajanszot,
műmárványt, csempét, faburkolatot,
de semmit, egy vonást se a falon,
szín-kövületet, szobortörmeléket,
egyetlen lélek-hieroglifát sem,
hogy valaha mily istenek előtt
hajtottak fejet luxus-pusztaságod
világgá fújt pitypang-könnyű lakói.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1081 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Varga Zsófi
1984 JUL 27

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Varga Zsófi: Násznép

1984. JÚLIUS 27.

Meséink lelőhelyei

Hogy mai magyar íróink közül körülbelül kik írtak — s átdolgozással egybekötve kik fordítottak — mesét, azt az ismert nevek után indulva csak-csak ki lehet búvárolni néhány jobb közkönyvtárunkban. A kérdés azonban (kérlelhetetlenül) nem mindig a fenti formában szokott fölmerülni. Inkább úgy, hogy X-nek vagy Z-nek *hol* található az az eredeti vagy adaptált meséje, amire szükség volna.

Ha — elvétve — van az írónak önálló mesegyűjteménye s benne van minden meséje, könnyű a megoldás. Ha nincs, desperáló lappörgetés, tartalomjegyzék-bökdösés következik százötven-százhatvan (!) *vegyes* mesegyűjteményben. A további eszeveszett nyálazásokat egyszer s mindenkorra megszüntetendő, *Jakubecz Ilona* és *Tompek Lászlóné* úgy döntött: elkészítik azon mesék elemző jegyzékét, melyek felszabadulásunktól 1979. december harmincegyedikéig magyarul napvilágot láttak a különféle gyűjteményekben.

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

ALEKO KONSZTANTINOV: HIHETETLEN TÖRTÉNETEK EGY MAI BOLGÁRRÓL (Európa)
JOYCE CAROL OATES: ÁLDATLAN SZERELMEK (Európa)
JOYCE PORTER: DOVER MINDENT MEGOLD (Európa)
KURT VONNEGUT: BÖRTÖNTÖLTELÉK (Európa)
PENELOPE FITZGERALD: EMBERI HANGOK (Magvető)
ED MCBAIN: TÍZ PLUSZ EGY (Magvető)
LEONARDO SCIASCIA: AZ EMBER, AKI NEM EMLÉKEZETT SEMMIRE (Magvető)
SOMLYÓ GYÖRGY: RÉSZLETEK EGY MEGÍRHATATLAN VERSES-REGÉNYBŐL (Magvető)
PASSUTH LÁSZLÓ: ANSELMUS (Szépirodalmi)
SÁRÁNDI JÓZSEF: A TELJESÍTMÉNY GYÖNYÖRE (Szépirodalmi)

TANULMÁNY, DOKUMENTUM

F. W. J. SCHELLING: A TRANSZCENDENTÁLIS IDEALIZMUS RENDSZERE (Gondolat)
KERÉNYI KÁROLY: PSEUDO-ANTISTHENÉS (Helikon)

HIR SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 AUG 19

1021

Varga Zsófi rajza

csakis hozzáértőkkel érdemes. Száz vagon alma hétmillió gyümölcs egyenként történő kézbevételét s alapos körülnézését jelenti. A fészeknyi falvacskák ötven-hatvan gyakorlott asszonya elvégezte, miközben nem panaszkodott sem a szeme, sem a karja, sem a dereka fáradtságára. Csoda, hogy nem jutott még valakinek az eszébe: Szabolcsban az almát feldolgozó asszonynak bizony szobrot kellene emelni!

Valóságos embertömeg lepte meg szeptemberenként a pirosan villódzó almásokat, tehergépkocsik konvojai robogtak a határ felé, az emberek örömmel, kicsattanó jókedvvel, szinte repesve munkálkodtak,

catjával érkeznek hajnalonként a messzi üzemek autóbuszai. De ők sem voltak elegen, bevonták hát a diákokat, aztán toboroztak az ország minden részéből, még bányászokat (!) is.

Még ez sem volt elegendő, s a szállítás is akadozott. Kézenfekvőnek látszott, hogy a szezont meg kell nyújtani. Lobogtatták a külkereskedelmi elemzéseket: márciusban mennyivel drágább az alma a nyugati tőzsdéken, mint októberben. Hűtőtárolókat kell tehát építeni, s akkor dobni piacra az árut, mikor a legtöbbet fizetnek érte. Világos! S ez ama előnnyel is jár, hogy a szüretek asszonyhősei akár egész télen folyamatosan dolgozhatnak.

lelkiismereti kérdés. Ez pedig az alapozáshoz eléggé ingoványos altalaj, és a minőség feketén, fehéren megmutatja, hogy az öntudat még kínosan alulmarad a havi keresettel vívott lankadatlan, ám egyelőre kilátástalan küzdelmében.

És az eretnekek általánosítani merészeltek. Szerintük a magyar mezőgazdaság újabb története bizonyítja, hogy a nagyüzemben minden sikert hozott, olykor világsikert, amit szakszerűen, jó géppel végezhettek, de semmi sem, amiben döntő az emberi hibázás lehetősége. Mert az nemcsak lehetőség.

Márpedig az almatermesztésből ez kiiktathatatlan.

S e „nemcsak lehetőség" — fájdalom — bizonyítható ténnyé vált.

detére. Nehezen érthető két kérdés: Miért kell felújítani egy alig termelésbe lépett ültetvényt? Ha korszerűsítést értenek a rekonstrukción, akkor meg miért nem lehetett eleve korszerűen kezdeni az első hullámban?)

Tény, hogy az almatermesztés passzusainak jó része mindmáig kidolgozatlan. Egy állami gazdaság főkertésze így fogalmazott: — Kérdéseinkre a tudománytól nem kapunk használható válaszokat.

Talán emiatt *sem* sikerült az utóbbi évtizedben *sem* eléggé termelékeny koronaformájú, magas hozamú, célszerű fajtaösszeállítású kerteket ültetni. (Például: a karcsú orsóműveléssel a termelékenység legalább másfélszeresére nő. E koronaforma térnyerése megold-

(A riport második, befejező részét következő lapszámunkban közöljük.)

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Főszerkesztő: BATA IMRE; helyettes főszerkesztő: FARAGÓ VILMOS és ZÖLDI LÁSZLÓ
Szerkesztőség: Budapest, Széchenyi utca 1. 1054. Telefon: 533-122, 533-237, 533-590, 113-221
KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA!
Kiadja: LAPKIADÓ VÁLLALAT Budapest VII. Lenin krt. 9—11. Levélcím: 1906. Postafiók 223. Telefon: 221-285
Felelős kiadó: SIKLÓSI NORBERT vezérigazgató. 84—4298. Szikra Lapnyomda Budapest. Felelős vezető: CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető: a helyi (Budapesten a kerületi) kézbesítőhivataloknál és kézbesítőknél. Külföldön terjeszti a „Kultúra" Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. H — 1389 Budapest, Postafiók 149
Előfizetési díj havonta 24 forint, negyedévre 72 forint, fél évre 144 forint, egész évre 288 forint
INDEX: 25 244
HU ISSN 0421 -8848

MEGJELENIK MINDEN PÉNTEKEN 16 OLDALON

Varga Zsófi
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 334-748, 340-726
1984 AUG 31
ÉLET ÉS IRODALOM
1021

Varga Zsófi rajzai

Varga Zsófi, Élet, rajzok.

A másik kiállítás Varga Zsófié. Vele már találkozhattatok egy régebbi Révkalauzunkban. A felnőttek pedig az Élet és Irodalom lapjairól ismerik rajzait. Most aképeit nézhetitek meg a Liget Galériában, az Ajtósi Dürer soron. Tudósításunk a megnyitón készült.

- Varga Zsófi rajzait az Élet és Irodalomból ismerjük, nagyon megtetszett és úgy gondoltuk, hogy bemutatjuk a közönségnek. A Galéria az Ajtósi Dürer sor 5-ben a Liget sarkán található, szeretettel hívunk benneteket erre a kiállításra, amely június 2[illegible].-ig tekinthető meg.

- A kiállítás megnyitója és szervezője szólt hozzátok, de egyben közönséget is képvisel.

- Nagyon megfog engem az erejével, az itt látható müveken Zsófi a saját élményeit, családját mindennapjait mutatja be, rajzolja le, álmait, vágyait jeleníti meg, reméljük, hogy mindegyikőtöknek kellemes élmény lesz és ebben az évben még csinálunk gyerekeknek szóló kiállítást, amiről majd tudósítunk benneteket.

- Nektek mondanak-e valamit ? Mondanak nektek valamit ezek a rajzok ?

- Hát elég sokat mondanak. A Zsófiról, hogy hogy rajzol és hogy mit.

- V zess el engem ahhoz a rajzhoz, amelyik a kedvenced.

- Ez a látogatás a gazdag művésznél ezen nagyon sokáig dolgoztam és ez a ... előtt, ez egy kisebb rajz de azért úgy szép szerintem. Ez én vagyok és ez egy önarckép tulajdonképpen csak nem arckép, hanem öntestkép mondjuk.

- Máté ugyebár ezeknek a rajzoknak majdnem főszereplője. Gyere, ugye tevagy a testvére az öccse a Zsófinak.

- Igen.

- És neked hogy tetszenek ezek a rajzok ?

- Hát tetszenek.

- Szoktál rajzolni ? Nem ?

- A Tamás, mert a Tamás mindig azt mondja, hogy rosszul rajzolok.

- A Tamás az apu ugye különben ?

- Igen. Azt mondja, hogy jobban rajzol, nálam.

- És neked melyik rajzok tetszik a legjobban a Zsófinak ?

- Az, hogy a w.cóén ül a Zsófi és bámészkodik, meg az Ibi vázlatok még a négy fej, csak a w.c.óén bámészkodik a Zsófi az nincs benne.

- Na jó, és szeretnél úgy rajzolni mint a Zsófi ?

- Hát azt még nem lehet, mert még nem vagyok olyan nagy.

/zene/

1983. VI. 10. Kossuth 15.05
Piskalaux:

- Mi érdekli őt ?

- A valóság.

- Te is így látod a valóságot ?

- Nem. Mindenki máshogy látja a valóságot.

- Ez a Zsófi volt ugye ? Aki itt most közbeszólt. Szóval szerinted te másként látod a valóságot ? Mint a többi gyerek?

- Talán egy kicsit másként.

- Mennyiben ?

- Kicsit komolyabban látom talán.

- Fél évvel ezelőtt beszélgettünk emlékszel ? Sokat rajzoltál azóta ?

- Hát eléggé.

- Hogy készültél erre a kiállításra ?

- Hát én metszettem a plakátomra ki egy kis rajzocskát, meg névjegyet is metszettem, a meghívót azt nem én.

- És milyen volt a tegnap este ? Amikor tudtad, hogy ma lesz a kiállítás megnyitója ?

- Hát eléggé izgultam. Itt berendeztem a kiállítást. Takarítottam.

- És te választottad ki ezeket a rajzokat ?

- Nem, egy zsüri választotta ki.

- Abba volt valami beleszólásod, szóval volt valami elképzelésed arról, hogy mit mondjon ez a kiállítás ?

- Ez időrendben van.

- És hány kép van itt ?

- Ugy tudom 2[illegible].

- Ugye újszerű neked is így, ilyen formában. Hogy tetszenek itt a falon ?

- Hát van amelyik nem tetszik, egy kicsit szégyellem a régebbi rajzokat.

Varga Zsófi, gyermekrajzok

Varga Zsófi grafikáihoz

Varga Zsófi: Gyerek

Varga Zsófi metszetei valódi, erős és tiszta grafikák. Nagy lépés ez a műfaj afelé, hogy a gyerektehetségből végül valóban művész legyen. Itt nincs helye bizonytalan firkának, a szálkásság pedig, amely a rajzoknál manír árnyékát vetíthette előre, a metszetben technikai tudás és erény. Egyetlen hibájaként azt lehetne felróni, hogy az arcok kiábrándult fintorai nem illenek egy 11 éves kislány világához. Naiv gyermekrajzokat azonban már a hétéves Varga Zsófitól sem kaphattunk, s ahogy „öregszik", nem lesz naivabb... Ez az ő világa, pontosabban sajnos a miénk, de már ő is érti.

Somogyi Győző

Somogyi

12

Élet és Irodalom · Bp. 1985. jún 14

XXIX/24

Varga Zsófi, gyermekrajzok

Varga Zsófi rajza

4

aug. 2. XXIX/31

SASHÁZ

töltve.

Pedig minden jól indult. Világos volt a cél, és eléréséhez sikerült megteremteni a feltételeket. A célnak szinte mindent alárendeltünk, bár inkább a cél rendelt maga alá minket. Jóban voltunk egymással, hiszen ugyanazt akartuk, együtt-

mert ha keresztbe te-

más helyzetben van, mint a társasháziak. Ő legfeljebb magára vethet, ha nem tetszik neki valami a házban vagy a ház körül. Igaz, neki ott vannak a szomszédok, ugye, és a jó szomszédi kapcsolatok fejlesztése sem mindig zökkenőmentes.

A szocialista együttlakás feltéte-

él nélkül. Hiszen még a legfo
osabb is negatív cél: nem szab
agyni, hogy lemaradjunk a vilá
ól. Márpedig e mögé igazán ne
ehet felsorakoztatni egy ország
ármennyire létkérdés is. Ha v
zont nincs nagy, közös, mozgósi
él — és ilyen csak válságos idő
ben szokott lenni —, akkor nin
s értelme ilyet fabrikálni. Csina
ni legfeljebb azt lehet, hogy f
szabadítjuk a társadalom ene
giáit, szabadabbá, több irányú
és rugalmasabbá tesszük mozgás
A rugalmas, mozgékony mechan
mus pedig csakis akkor jöhet l
re, ha sokféle cél verseng egym
sal, és sokféle eszközt lehet igé
be venni elérésükhöz. Kínai zs

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

Varga Zsófi: Skicc

6.

4p.80 XXIX/35

Azt hihetné az ember, az idegen-
yűlölet buta, tömpe homlokú, csi-
ás kísértete járja Európát.
A mechanizmus ócska, primitív,
le tökéletesen működik. 1971 má-
usában egy véletlenül éppen ma-
yar gengszter miatt magyargyűlö-
et söpört végig Nyugat-Európán.
Vo, nem egész Nyugat-Európán.
Csak az alján. Csak azon a tömeg-
étegen, amely erre amúgy is haj-
amos volt. Amely minden lehet-
éges és lehetetlen, kézzelfogható
agy koholt esetet beépít, beleszer-
teszt a maga szűk elméjébe, elő-
téleteinek, indulatainak igazolásá-
a. Agyában a gyűlölet karikatúrá-
kat rajzol: arról, hogy milyen a
magyar, milyen az ír, milyen a
rancia, milyen az olasz, milyen a
öbbi. A mi tájainkon a távolabbi
épek karikatúrája meglehetősen
ures; nálunk nem fungál az egy-
émely flamandban kialakult kép
a vallonokról, vagy vallonok élc-
rajza flamandokról, nincsenek kü-

Varga Zsófi, gyermekrajzok

Varga Zsófi rajza

Varga

16.

Élet és Irodalom · Bp. 1985. aug. 30. XXIX/35

Varga Zsófi

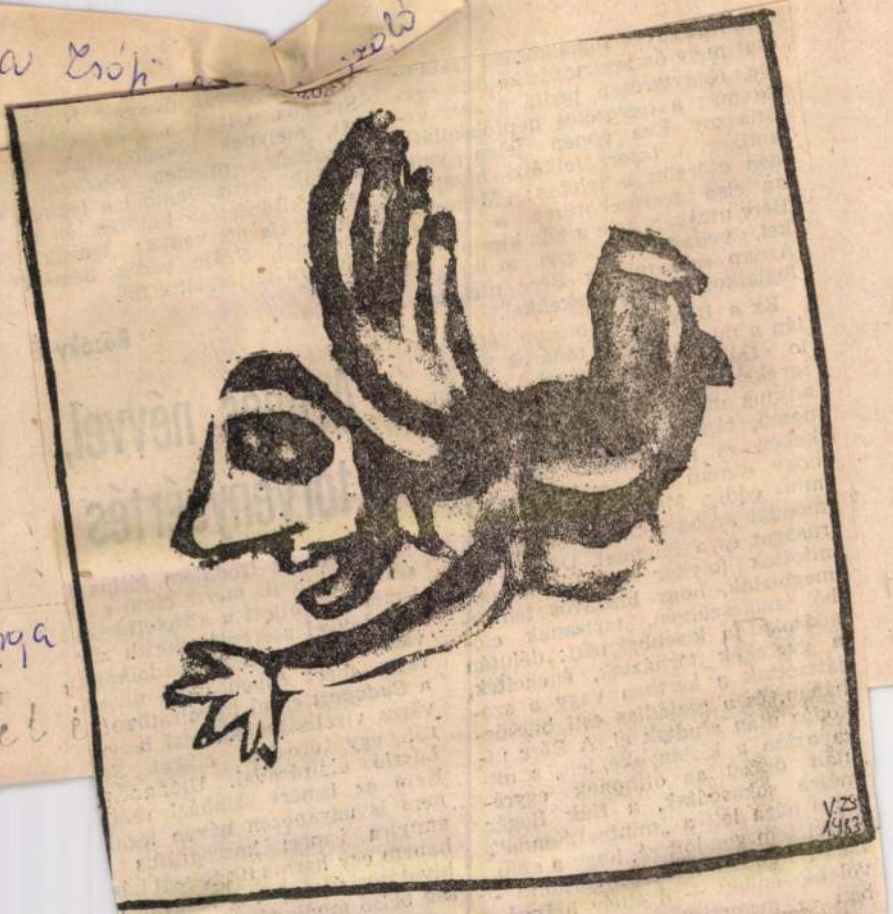

Varga Zsófi: Angyal

Varga
Zsófi

1.
XXIV/33

kodás után aludtak el. A Bérc utca aztán a kislányoké lett, s miután ősszel az otthonok egyremásra sokasodtak, a fiúk Bogár utcai háza lett a „mintaotthonná". Senki sem gondolt rá, hogy a szép, tágas, minden hadi célponttól távol eső épület — óvóhely hiányában — mennyire veszélyessé vá-

László aláírásával. Utánanézt
Nem az ismert színházi rend
nem is ugyanezen néven legal
annyira ismert koreográfus
hanem egy harmadik Seregi Lás
hivatásos újságíró, a Magyar
ság belső munkatársa.

Az ilyen helyzet bizony alkal
adhat a nagyközönség megtéves

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

Varga Zsófi rajza

3

25. XXIX/43

maja.

Heckenasték múlt századi Ismerettára Korcyra néven ismeri Kérkirát, mint a jón szige-

asztalok, letelepszem egy...
szomszédban cserzett arcú ötvenes férfi ül, szemben vele ...

alapját, melynek hiányában mutatja ki Vitányi a bajok fő-okát, gyökerét.

★

Bírálhattuk az elavult törvényeket; volt rajtuk mit bírálni. De mit adtunk mi helyettük? Mit adott az irodalom, a művészetek, a tudomány? Hol az új kultúra?

Szellemileg-testileg veszélyeztetett társadalom ez a mai kultúrák között élő, a tömegszórakoztatás sovány választékára manipulált, fogyasztásra ítélt társadalom. S Vitányi éppen itt nem folytatja. Kimondja, hogy

Varga Zsófia rajza

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-126

Varga Zsófia
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 JUL 6

1021

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 JUN 22.

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Varga Zsófi rajza

nymus, két kicsi névtelen.

— A gyerekeknek a születéskor nem adnak nevet, csak akkor, ha megkeresztelik őket. Ha megérik a gyerekek az egy évet... Ha korábban meghalnak, mintha meg se születtek volna. Lehetetlen kideríteni, hogy az anyák hány gyereket szültek, s valójában hány gyereket nevelnek. A naplóban csak az anya neve áll, a gyerek neme, súlya, hossza és fizikai állapota.

— Hány szülést végeznek havonta?

— Kétszázötvenet-kétszáznyolcvanat.

— Sok ez vagy kevés?

— A huszonnyolc ágyhoz képest sok. De csak azért, mert hat-tizenkét órával a szülés után hazaengedjük az anyákat. Aki éjszaka megszül, reggel tíz órakor már kint ül a priccsen és várja a hozzátartozóját... A szülőnő alig tud menni, olyan „beteg". Aztán, amikor magukra

Varga Zsófi, operatőrsegéd

Varga Zsófi rajza

Varga

Élet

9.

XXIX/45

teremtésről egy értelmes szót sem tud mondani, részint pedig, mert elérkezett-

nem tudja, San-si visz
cára, és látta, hogy itt.

Kovács Tamás: Unicornis

MK SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi (8 éves)

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JAN 15

1021

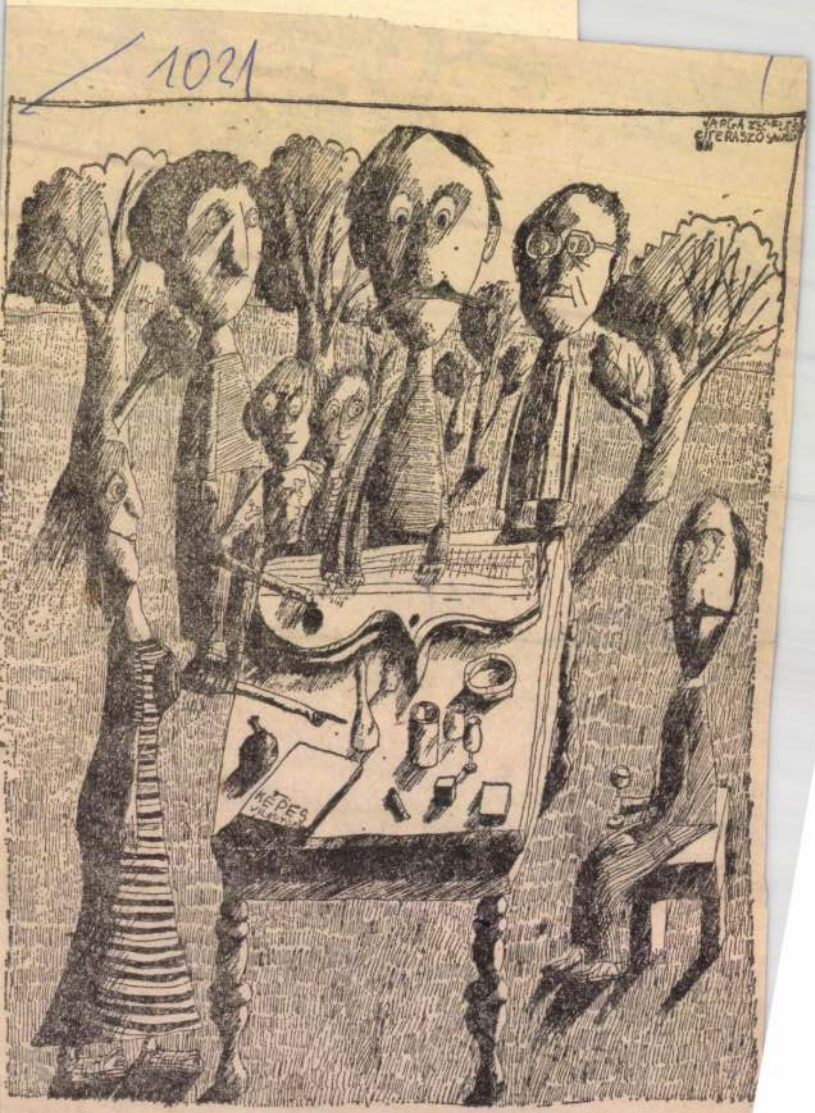

Varga Zsófi (8 éves) rajza

WEÖRES SÁNDOR:

Fécesz

I.

Ma nem tudom mi lelt,
rámszállt a lustaság,
a kábult tespedés,
rámhajló nagy virág.

Kábító mély szaga
zúgatja a fülem,
káprázik a szemem.
Ugyan mi van velem?

Nem tudom, nem tudom.
Fülledt és naptalan
a bensőm, sík, nyugodt
és mégis nyugtalan.

És, igen: tegnap is
épp így . . . sík lomhaság . . .
hány napja? tudja szösz . . .
rámhajlik virág,

a nagy bordó virág,
a mérges unalom:
egyedül s mással is
folyton unatkozom.

Nem köt le semmi könyv,
olvasni nem birok,
barát és lány mellett
szórakozott vagyok

s ha szólok egyet is
újabban: rengeteg,
egész nap tétlenül
diványon heverek

s már hétkor délután
mágnesként vonz az á
s nincs bennem semm
se terv, se cél, se vágy,

se könny, se fájdalom
és szerelem se, nem:
a nagy bordó virág
van csak mindig velem.

II.

Mi lenne jó ma még?
nem tudom, nem tudom,
aludni egyre csak,
mélyen, nagyon, nagyon
aludni, mint a Hold,
elhalva és bután
és mélyen, mint a kriptabolt,
az volna jó talán.

Holnap mi lenne jó?
nem tudom, nem tudom,
heverni a füvön,
baktatni az uton,
víz mellé ülni le,
az volna jó talán,
a cigarettám füstje kék,
azt nézni óraszám.

Holnapután-után?
lánnyal heverni le,
szerelmesnek lenni
nagyon-nagyon bele,
nem ölelném agyon,
nem csókolnám agyon:
szeretni volna jó, bizony,
nagyon-nagyon-nagyon.

Következő napon
egy templom várna rám
és más nem lenne ott,
csak én s Krisztus talán:
elszívnánk két bagót
s leülnénk csöndesen . . .
kezet fognánk: szervusz pofám
s béke szent legyen.

Azután? azután . . .
utolsó stáció . . .
talán megint, megint
aludni volna jó,
aludni, mint a Hold,
örökre és bután
s a mérges, nagy, bordó virág
hervadtan hullna rám.

ÁRA: 6,– Ft

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófia

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 JAN 06

1021

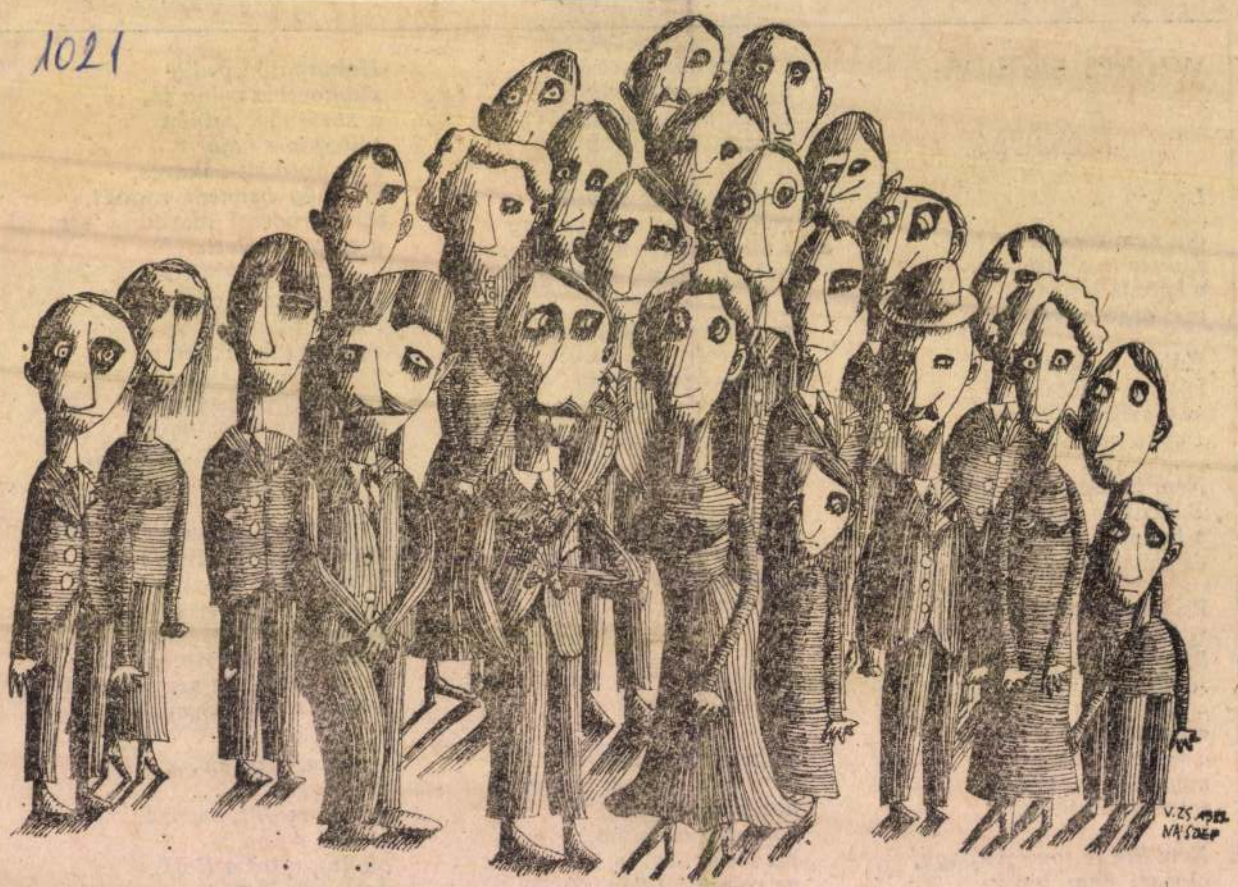

Varga Zsófi: Násznép

Varga Zsófi rajzai

HIRSAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi
grafikum

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 JUN 29
1021

a luk-vonal-téglacikkely-l
Amelynek alumínium-luk
a Szaturnusz gyűrű-köteg
Hova temette a zenét a g
Amit a mágneses szalag, c
öröm-dörejben, mint a kö
medúzák taknya, dobhárt

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zoltán
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 JUN 2 91

1021

morgó kutyák közt kuporogtunk vacogva,
ráncos, fonnyadó köpenyeinkbe mozdulataink
belealvadtak, mint a vér, hirtelen fény tekeredett ránk,
eltaszithatatlan ragyogás, villámizzású hajzatát
a mindenség lebontotta, láttuk akkor, hogy madárszárnyú
férfiak közelednek őrhelyünkhöz, idegen öltözékük,
mint az égő tetőről alácsorgó tűz, szikra-uszályos,
a kösziklával letakart fekete jászolnak megtörték
pecsétjét, fölébresztették királyukat
vasszögekkel átlyuggatott kezeit csókolgatva,
magasba suhogtak véle, tündökölve, rikoltva,
s mielőtt rájuk kattant a végtelen, a harmat-keresztjeik
súlya alatt térdreesett füveket kiterjesztett
szárnyakkal megáldották. csuklyás csapat haladt el
mellettünk, álmok csengőivel megjelöltek,
csillagkereplőik sugarait égtájak fölé száműző
botorkálók, halált csirázó magvakkal ágyékukban,
rémület prései közt recsegő arcunkból kiserkent a verejték,
s láttunk akkor egy asszonyt a lesoványodott fák alatt,
a búzavirágok kék lángjaiban megedzett nyílvesszőket
fölnyitott koponyájuk tegezében hordozó kalászokról
kiáltozott, virrasztó szemein könnyek sarkantyúi,
háta mögött aranyfésűjét sörényébe tűző
oroszlán, remegő messzeség, lábnyomoktól
sebhelyes sivatag.

Földi Péter rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 DEC 23

Grafika

/1027/

Varga Zsófi: Vernisszázs

des poklait, a szeretet mögé rejtett, egymásnak feszülő indulatokat, de mire az idősebbik fiú Amerika felé hajózik, „kiúszik a képből" a béke. Igaz, másnap kitör az első világháború, az élet mindenütt kaotikusabbá lesz. De ezt a ritmusváltást kár volt írói hang- és ritmusváltással is kísérni. Az olvasó észreveszi, hogy már a címre is gondolva kerülnek havazásos jelenetek a leírásba, s a szereplők nem saját akaratuk szerint mozognak, hanem az író szándékát követve tartanak vala-

MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 SEP 23

1021

Varga Zsófi rajza

a kutatásnak tisztáznia, hogy a Négyesy-jelenség megvilágításával egy alkotói típus lélektanához is közelebb jusson.

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság évi utolsó ülésén adják át — immár hagyományosan — az 1981-ben alapított Toldy-emlékérmet is, amelyet az idén ketten kaptak meg. *Baránszky-Jób László* tanári és sok tárgyra kiterjedő, rendkívül szuverén tudósi munkásságáért vehette át az emlékérmet, *Stoll Béla* pedig kiemelkedő irodalomtörténészi és szövegkiadói tevékenységéért. Kiosztották a Társaság irodalomtörténeti pályázatának díjait is.

D. Magyari Imre

kalmazta az antik versidomokat. Verseit mindig rosszul menedzselte. Most hogy ő meghalt, támadjanak azok méltó új életre.

Sz. L.

Egy könyvész halálára

Ella 1912-től kerek fél évszázadon át szolgálta a könyv ügyét. Tizenöt éves korában lépett a Singer és Wolfner kiadó szolgálatába és dolgozott — ugyanazon a széken — a cég felszámolásáig, 1949-ig.

Benedek Marcell 1939-ben a Singer és Wolfner irodalmi igazgatója lett. *Naplómat olvasom* című kötetében erről beszámolva, a vállalat belső életének képét is felvillantja és bemutatja néhány munkatársát, elsőként éppen — ahogy itt említi — „a legendás »Ellát«", *Almási Gusztávnét:* „Jó ember, feleség, anya; okos is, de okosságánál többet ér az abszolút biztos ösztöne, amelyre nyugodtan rábíznék nagyobb gépeze-

Bemutató a Nemzeti Színházban, december 16-án

SARTRE: ALTONA FOGLYAI. Bemutató a békésmegyei Jókai Színházban, december 16-án

PUCCINI: BOHÉMÉLET. Bemutató a győri Kisfaludy Színházban, december 16-án

GÖRGEY GÁBOR: GALOPP A VÉRMEZŐN. Bemutató a Madách Kamarában, december 17-én

SZABÓ MAGDA: TÜNDER LALA. Bemutató az Állami Bábszínházban, december 17-én

PILINSZKY KARÁCSONYA. Balaskó Jenő előadása a Szkéné Színházban, december 16-án, este 6-kor

Hangversenyek

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián, december 16-án. Vezényel és közreműködik: Földes Andor

ÜNNEPI HANGVERSENY KODÁLY ZOLTÁN SZÜLETÉSÉNEK 101. ÉVFORDULÓJÁN, a Pesti Vigadóban, december 16-án

A BUDAPESTI FILHARMONIAI TÁRSASÁG hangversenye a Zeneakadémián, december 19-én. Vezényel: Ferencsik János

A LISZT FERENC KAMARAZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián, december 20-án és 23-án

FELLEGI ÁDÁM zongoraestje a Pesti Vigadóban december 20-án

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR Sajtóinformáció
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 DEC 16

1021

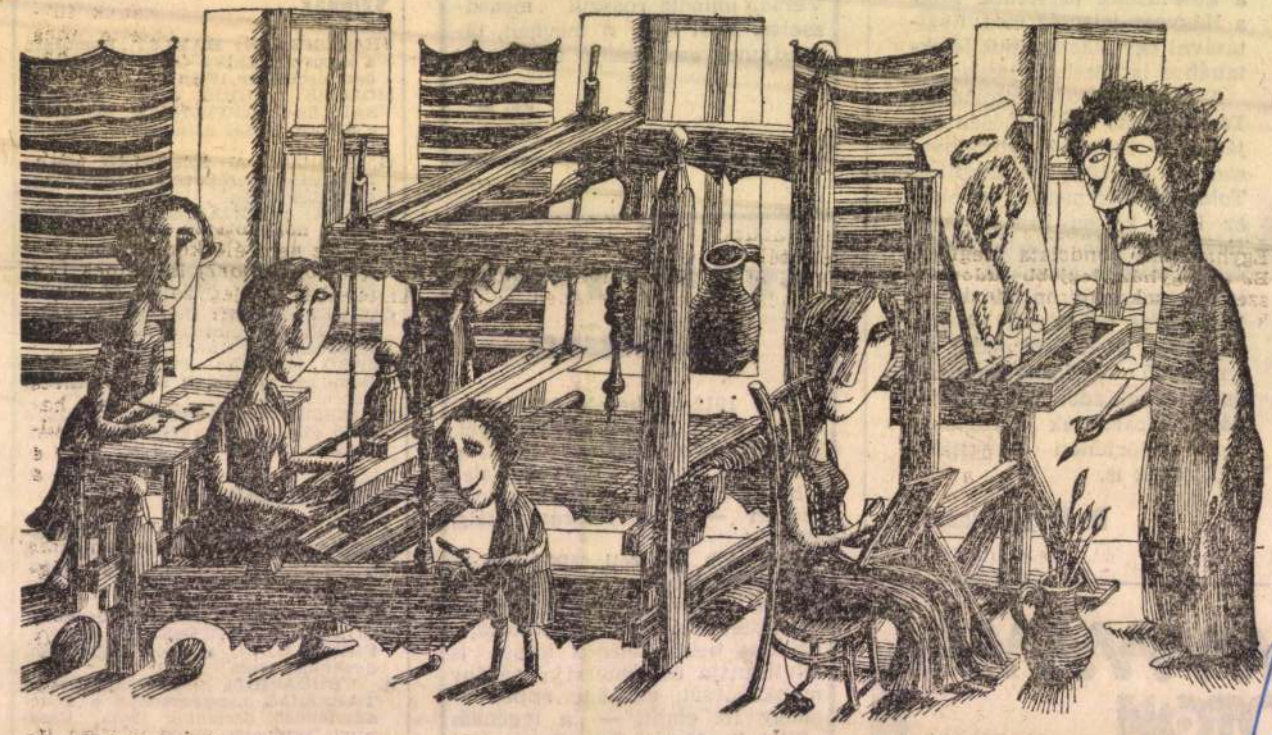

Varga Zsófi rajza

Varga Zsófi grafikus gyermekrajzoló

Varga Zsófi rajza

Varga

Élet

5

XXVII/34

értelek

et magadból
nvedély.

JEGYZETE:

ANYÓ

vás (mert bizonyos helységekben csak 15 vagy 20, sőt New York némelyik kerületén belül még csak 10 centbe került legutóbb), nemcsak egy *quartert* (25 centest), hanem öt *nickelt* (5 centest) vagy két *dime*-ot (10 centest) és egy nickelt is bedobhatok: a készülék tud összeadni.

Kellemes szolgáltatása Bell anyó

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

Varga Zsófi:
Tegnap nem ittam eleget

Varga Zsófi: Teg ... get 16

Élet és Irod ... 3. aug 5. XXVII/31

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

Varga Zsófi: Komikfó

Varga Zsófi: Kom

Élet és Iroda

4.

nov. 11. XXVII/45

ked is olyan egzisztenciád, mint
egy normális fölnőtt embernek,

Varga Zsófi, gyermekrajzok

Varga Zsófi rajza

Varg

Élet

19. XXVII/33

kat egyszer s mindenkorra megszüntetendő. *Jakubecz Ilona* és *Tompek Lászlóné* úgy döntött: elkészítik azon mesék elemző jegyzékét, melyek felzabadulásunktól 1979. december harmincegyedikéig magyarul napvilágot láttak a külön-

PASSUTH LÁSZLÓ: ANSELMUS (Szépirodalmi)
SÁRÁNDI JÓZSEF: A TELJESÍTMÉNY GYÖNYÖRE (Szépirodalmi)

TANULMÁNY, DOKUMENTUM

F. W. J. SCHELLING: A TRANSZCENDENTÁLIS IDEALIZMUS RENDSZERE (Gondolat)
KERÉNYI KÁROLY

Varga Zsófi, gyerekrajzoló

mir Károly nemrég egy cikkében megírta, magyarul azt jelenti, hogy Pisze Berci) éveken át ott lektorkodott, ahová jó évtizeddel halála után, 1971-ben bekopogtam kollégájához, utódjához, Erval úrhoz.

[illegible] csak, jöjjön — mondta kedélyesen magyarul. Beszélgetésünk elsősorban az általa szerkesztett lap körül forgott, s egy fél óra múltán kijelentette: ha hajlandó volnék a lakásán is fölkeresni, a ferde nyakú palackjáról híres Armagnac konyak mel-

zet éjjel-nappal [illegible] biek, amelyek elnyúlnak fölötte mohón, majd ernyedten. És hol lehet az előző nap átadott könyvem? Már ő is a könyvrakás tetején kuksol, várva, hogy ő is elsüllyedjen?

Egyenesen nem mertem fölten-

kiadásban. [illegible] egy évtized, s az élre kerülünk. Évente százmillió könyvet adunk majd ki, vagyis minden lakosra tíz könyv jut egy évben. És tele lesznek a könyvüzletek, és az értelmiségiek lakásában, mint nálam is otthon, a

[illegible] rommillió nem [illegible].

A külföld közönyéről, s a kiadók, meg a jóindulatú lektorok csömöréről pedig, ha tudnám, Erval urat kellene most megkérdeznem egy pohár Armagnac mellett.

Varga Zsófi: Vernisszázs

csillagkereplőik sugarait égtájak fölé száműző
botorkálók, halált csírázó magvakkal ágyékukban,
rémület prései közt recsegő arcunkból kiserkent a verejték,
s láttunk akkor egy asszonyt a lesoványodott fák alatt,
a búzavirágok kék lángjaiban megedzett nyílvesszőket
fölnyitott koponyájuk tegezében hordozó kalászokról
kiáltozott, virrasztó szemein könnyek sarkantyúi,
háta mögött aranyfésűjét sörényébe tűző
oroszlán, remegő messzeség, lábnyomoktól
sebhelyes sivatag.

Földi Péter rajza

Varga Zsófi gyermekrajzoló

Varga Zsófi rajza

7.

C 16. XXVII/50

Színház

SHAKESPEARE: HAMLET. Bemutató a kaposvári Csiky Gergely Színházban, december 16-án

MOLIÈRE: TUDÓS NŐK — VERSAILLES-I RÖGTÖNZÉS. Bemutató a Katona József Színházban, december 16-án

G. B. SHAW: A SZERELEM ÁRA: Bemutató a Nemzeti Színházban, december 16-án

SARTRE: ALTONA FOGLYAI. Bemutató a békésmegyei Jókai Színházban, december 16-án

PUCCINI: BOHÉMÉLET. Bemutató a győri Kisfaludy Színházban, december 16-án

GÖRGEY GÁBOR: GALOPP A VÉRMEZŐN. Bemutató a Madách Kamarában, december 17-én

SZABÓ MAGDA: TÜNDER LALA. Bemutató az Állami Bábszínházban, december 17-én

PILINSZKY KARÁCSONYA. Balaskó Jenő előadása a Szkéné Színházban, december 16-án, este 6-kor

Hangversenyek

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián, december 16-án. Vezényel és közreműködik: Földes Andor

ÜNNEPI HANGVERSENY KODÁLY ZOLTÁN SZÜLETÉSÉNEK 101. ÉVFORDULÓJÁN, a Pesti Vigadóban, december 16-án

A BUDAPESTI FILHARMONIAI TÁRSASÁG hangversenye a Zeneakadémián, december 19-én. Vezényel: Ferencsik János

A LISZT FERENC KAMARAZENEKAR hangversenye a Zeneakadémi-

...mu kötetében erről beszámolva, a vállalat belső életének képét is felvillantja és bemutatja néhány munkatársát, elsőként éppen — ahogy itt említi — „a legendás »Ellát«", *Almási Gusztávnét*: „Jó ember, feleség, anya; okos is, de okosságánál többet ér az abszo...

...OTON

...zet

Varga Zsófi, gyermekrajzok

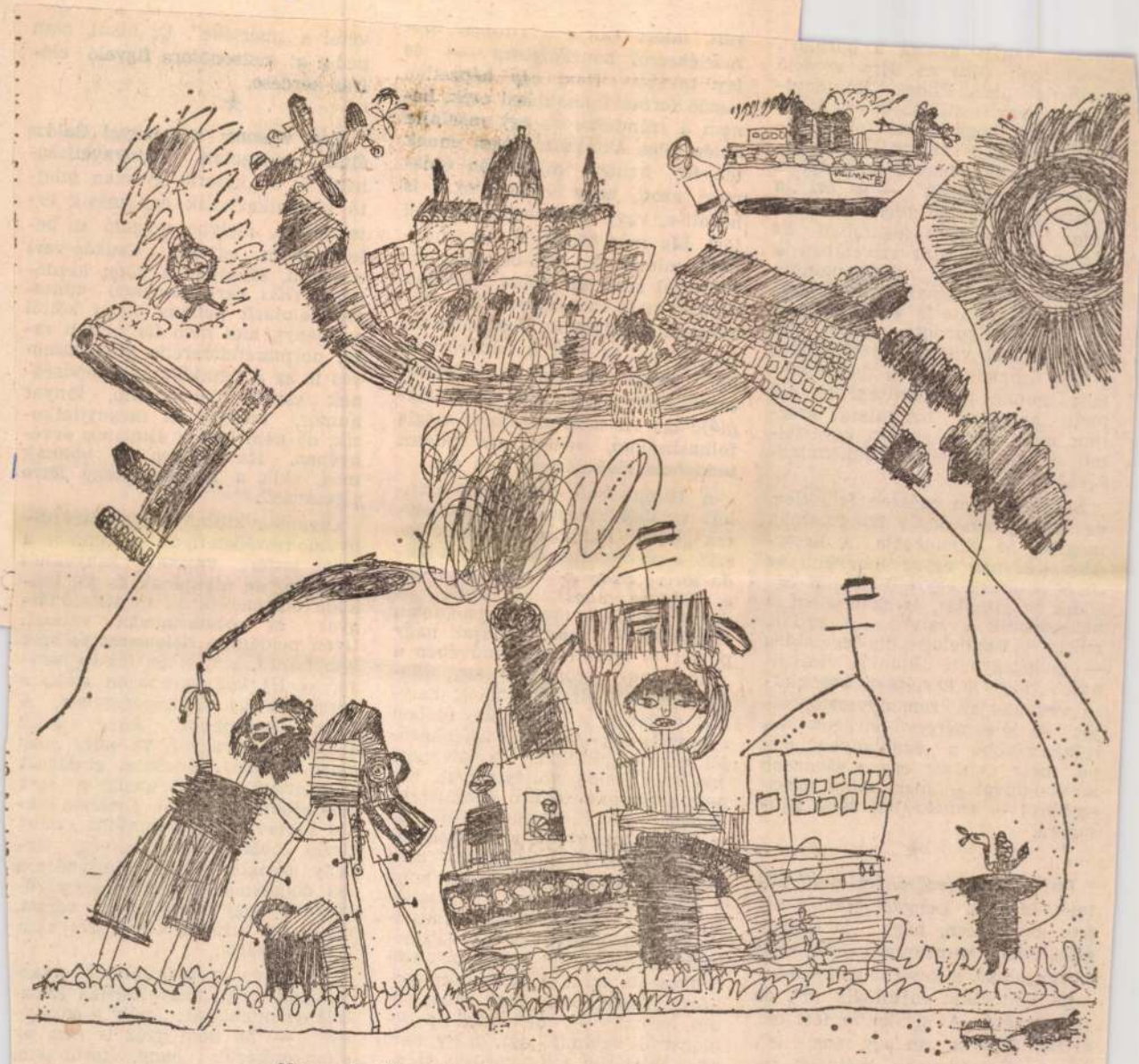

Varga Zsófi rajza, 1979: A Duna-parton, mikor kiöntött

...nélkül, vagyis gyalog a porban. Ezért nyúl újra és újra vezér szellemek után. Ennek tulajdonom, s nem a stílusbeli önállósá hiányának, hogy itt-ott József A tilás képeket is használ („pusztu va sokasodik benned a világ, szövetidegen anyag" — ez ezt József Attila-képet idézi föl ben nem: „Szaporodik fogamban a idegen anyag, mint szívemben a halál"). A kötet alaphangulata azonban Kosztolányi *Boldog, szomorú dal*át juttatja emlékezetembe. A megállapodott, külső körülményeivel viszonylag elégedett, a test örömeinek és a testre szabott munka gyönyörűségének élő férfi „normális" hangulatát érezteti, mely sokak szerint egyértelmű a jól temperált boldogtalansággal.

Ennek a nem egészen felhőtlen, de lényegében derűs hangulatnak megvan az ellenpontja. A keserédes kedvnek egyre keserűbb az üledéke, mert egyre közelebb érződik az elmúlás, és az unalom is belopakodik a szívbe. A szplín, amely — Baudelaire óta legalábbis — melegágya a „Romlás virágainak". Hogy a kertészeti hasonlatra visszatérjek: reményvesztő, baljós és lélekmérgező virágok teremnek abba a „vadalanyba" oltva, mely Csukást egyre sóvárabb nosztalgiával — mert mind messzebbről — emlékezteti saját ifjúságára.

★

Ima a vadevezősökért című kötetét bírálva, Lengyel Balázs azt írta az ÉS-ben, hogy „A versek előteréből kamaszosan hányaveti és magabízó, a keserűt gyorsan felejtő költőalkat rajzolódik ki", de szerencsére „A kirakatba tett önarckép mögött van egy másik is", és ez „Érzékenyebb, mélyebb tekintetű, kontemplatívabb".

...vagy, Magyarország" dallamtorzulata, melylyel a zenész a legzordabb időben e mondatnak éppen az ellenkezőjét akarta „állítani". Csukás persze nem Dsida költészetével, hanem a balsorsot előíró világ „szépségével" és „hibátlanságával" vitatkozik. Azonkívül: a ritmushibás asszonáncok, ritmusváltások arra az elvre vezethetők vissza, hogy a költő el akart térni a „szabályostól", s egyszerre kétféle ritmikai hatást akart elérni. Elismerem, Csukás ritmusváltogatása szegényesebb, mint a szimultán (polifon) ritmus, és „rossz" rímei sután hatnak — de ezzel is demonstrál valamit. Azt, hogy nem akar belebújni a Nyugat-régi szépség-kultuszát követő költők agyon-

...*kiló között*, a *Könnyű kis influenza*, az *Új könyvespolcom előtt*, a *Játék az új szemüvegemmel*, *A postáskisasszonyok kissé kiült szoknyában* vagy a *Te mire gondolsz közben?*. Beszédes címükért válogattam ezeket (pedig a sort folytathattam volna). Ezekben sokkal többet teljesít, mint ígér, mert tiszta távlatot nyit egy-egy szerény ablakon létünk önértékére, a kis dolgokban is rejlő nagyszerűségre; nagy dolog, hogy verset, méghozzá kitűnőt képes írni akár a fogfájásáról.

Vonzó és gyönyörködtető olvasmányok ezek, megvalósítják Kosztolányi mondását: „mély a sekélység" — ha nem győz is meg az ellenkezőjéről: hogy korunkban mindig „sekély a mélység".

Varga Zsófi, gyermek rajzoló

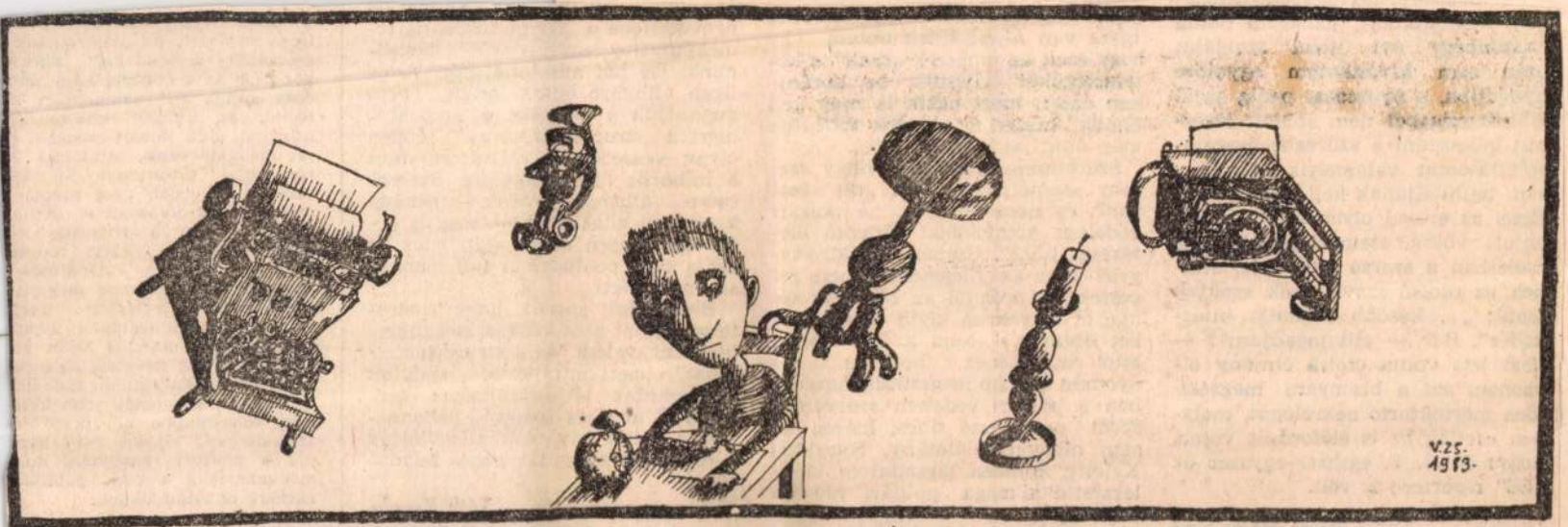

Varga Zsófi rajza

1.

XVII/15

Élet és Madalam Op.1983.

e az életünk, ha
ermonukleáris tö-
verekről" beszél-
t tehetünk? Amíg
ünk, addig nem
nket a homokba,
ifizmus" éppen
s szemlélet, mint
riakeltés. Szeren-
áraink — néhány
ve — meg is ér-
ért sajnálatos, ha
an a toll munká-

yit, hogy ismere-
szokás megkülön-
és „struccpacifiz-
ıdkettő védelmi
ogosultságát kér-
azokat „pellengé-
átásként vállalják
ilat nehéz felada-

Tóth Károly
elem szerkesztője

PERCZ GÉZA, MISKOLC. Levél
frónk szeretné, ha „beavatnánk
szerkesztés rejtelmeibe". Egésze
pontosan az a gondja, hogy miér
csak április 8-i számunkban kö
zöltük az ünnepi kitüntetette
névsorát, akik között raadásul sa
ját munkatársunk, a Rózsa Fe
renc-díjjal kitüntetett **Máriássy Judit** is szerepel. „Jól tudom –
írja miskolci olvasónk –, hetilap
ról lévén szó, a frisseség ner
alapkövetelmény. Azért mégse
szabadna ennyire »utánalőni«
napisajtónak." Röviden megejtjü
a beavatási szertartást: április
1-én megjelenő számunk lapzá
tája szerdán, március 30-án vo
A kitüntetettek névsorát legkorá
ban április 1-én délután tudhattu
volna meg. Így tehát, jobb késő
mint soha-alapon következő la
számunkban, április 8-án közö
tük a névsort, amelynek doku
mentumértéke a késői publikálá
ellenére is vitathatatlan.

Varga Zsófia gyermekrajzoló

Varga Zsófia rajza

3.

r. 1. XXIX/9

noros számot, volt benne Villon, Karinthy meg egy-két népköltés s. Első este megtapsolták egy kevesen, második este néhányan. A ónevű színművész boldogtalan volt. Fel-alá rohangált a takarásban és mindenkinek kétszer bemutatkozott. Végül valaki megsajnálta: „Te, figyelj, itt te vagy a hunoros szám. Ezeknek mi vagyunk vándorünnep, ide röhögni jönnek az emberek, nem mosolyogni. Te nem vagy nagyon kövér, te nem vagy nagyon sovány, te nem vagy nagyon csúnya, akkor disznólkodj egy kicsit!" A jónevű színművész gyors felismerések embere volt, gy eltemette rögtön a nótát és áromkodott, mint a jégeső. Vizesi paródiát rögtönzött és káromodott. Szmokingban csúszott-mázott a poros deszkákon és káromodott. Sokan fuldokoltak a röhögéstől. Előadás után leült mellém. Te, öcsi, nekem lesül a bőr a képemről, mondta boldogan.

Az előző történettel nem az abban kétségtelenül megjelenő és a Domonkos László által (Élet és Irodalom, február 15.) leírt, „hippodrom-alapokon" álló szórakoztatás létjogosultságát kívánom alátámasztani. Még akkor sem, ha ez a fajta „le kell menni kutyába"-szemlélet naponta bizonyítja életképességét. Másképp hogyan is lephette volna így el a gyom Nagy Bandó kedves Humor-Hortobágyát? Ez a történet, legalábbis nekem, arról szól, hogy ha a szórakoztatásban a siker mércéje a

Tóth Sándor: Megkötözött

joggal merül föl a kérdés, érdemes-e ennyit beszélni arról az elszomorító, de nem túl jelentős tényről, hogy alkalmanként egy-egy kultúrházba beül két-háromszáz ember, végignéz rossz, roszszabb, még rosszabb műsorokat. Egy-két, talán meglepő adattal szeretném igazolni magam. Becslésem szerint Magyarországon egy hónap alatt legalább annyian néznek meg ilyen vagy olyan helyi műsorokat, ahányan a havonta jelentkező, oly sokat emlegetett Telepódiumot látják. A SZÚR egyetlen műsoros majálisán többen vesznek részt, mint ahány példányban Woody Allen könyve megjelent. A haknik mennyisége tehát nem lebecsülendő, mégsem ellenőrzi senki ezen műsorok többségének tartalmát, színvonalát.

★

Amit hiányolok, az, persze, nem a kukacoskodó cenzúra, nem az akadályokat állító bürokratizmus, hanem a *fogyasztói érdekvédelem*. Azaz, itt-ott van az is. Magam is

Gyanítom, nem véletlen, Nagy Bandó András, aki ista, nem humorával próédeni magát, mint ahogy olt véletlen az sem, hogy az évek egyik legjobb képesarodistája, Gálvölgyi János lolom, baráti jó tanácsra –, megkezdte a komoly szályát, egy időre abbahagybohódkodást". Voltam egy tudományos konferenahol tudományos emberek nyos hozzászólásai sorában csak az egyik résztvevő, indennapi szónoki bravúrdkívül találó viccel mondzt, amit kétségkívül órákig ázhatott volna azoknak, bren tudnak maradni. A en aztán ki is derült, hogy a vicces fiúnak" vannak jó ötletei, de azért „nem indig komolyan venni".

mi az oka, hogy olyan a szikkadt unalom „jez elmélyült felkészültséget? megválaszolása talán egy vita feladata lehetne. Ami ebbol idetartozik, az pusztán anynyi, hogy ahol alantas dolognak számít, ha valaki szórakoztató, ott előbb-utóbb alantassá válik a szórakoztatás. Ha a humor kiszorul a kommunikációból, az igény és a pótcselekvés megteremti a röhögés szertartásait. És ha ez így van, akkor hiába sikerült remek bandát összekapnia a neves haknikiszervezőnek; a helyiekkel egyeztetve kiderült, hogy ők főként egy úgynevezett erotikus táncosnőre volnának kíváncsiak. A megrendelő óhaja szent, tehát szerzett egy táncoslányt, aki tudta azt, amit csak a modern balett ászai tudnak: ritmus ellen lépni. De táncolni, sajnos, nem tudott. Mindezt, persze, meztelenül nem tudta. No, vártak rá fél órát, aztán elindultak nélküle. Ha nem is az elitkultúra, de legalább a kulturális elit képviseletében. Megérkeztek, ahogy kell: fogadás jobbról, fogadás balról, kóla, pogácsa. Mikor kiderült, hogy a meztelen lányt nem hozták magukkal, rövid úton kirúgták őket. Álltak a kocsik mellett, a szervező nézte az ő jó kis csapatát és azon filózott, hogyan mutatnának ruha nélkül.

★

Mint már említettem, a hippodrómia ragályos betegség; nehéz megállapítani, hogy ki kapta meg, kitől. Valahol összekeverhették a kórlapokat. A ragály terjed és az elnéptelenedő Humor-Hortobágyon egyre halkul a pusztába kiáltott szó.

Varga Zsófi, gyermekrajzok

Varga Zsófi kiállításáról

4.

XXVII/23

kiji helyszínt idéző, mellékuta tekintő lakás: a konyha -már közhelyszerűen megre- kövezete, a nyomasztóan sö- alak, havonta fizetendő mene- fizetni nem tudóknak. De a ó tisztára súrolt, a néhány bú- elrendezve, a vázában virág, tlan látomásként egy nyulánk, nő nyitott ajtót, macskamet- ékkő szemében zöldes világí- kissé ironikus mosoly. Judit József Attila felesége, mai l mondva, élettársa. Judit küzdelemben, megértő és hetetlen, rendteremtő és lá- kenyérkereső és versmondó, a is múzsa a költészetben. ézésemre a szobából kilépett Attila. Mint kezdő mondata nitológiának. Ami föltűnt l, külsejének, ruhájának in- rendezettsége. Egy tisztesen hivatalnok összefogottsá- yen is volt? Noha nem ma- kább középtermetű, de meg- lepett karcsúságával, csontszerke- zetének jó arányaival. Jellegzete- sen szögelt arca, hosszú nyaka. ádámcsutkájának éles vonala Pe- tőfire emlékeztetett. Igen, első pillantásra, egy idealizált Petőfi-

gyógyuló sebeket. S ebben a túl- érzékeny hőállapotban olykor ő s mértéket vesztett, egy ízben, öloldhatatlanul, Babitscsal szem- kövér asszonyra, aki a rokonszenv legcsekélyebb jele nélkül, mint az elutasítás tankja, kiszorított az utcára. Visszamentem hát Müller úrhoz; ő szelíd derűvel fölvilágo-

Varga Zsóki, gyermekrajzok

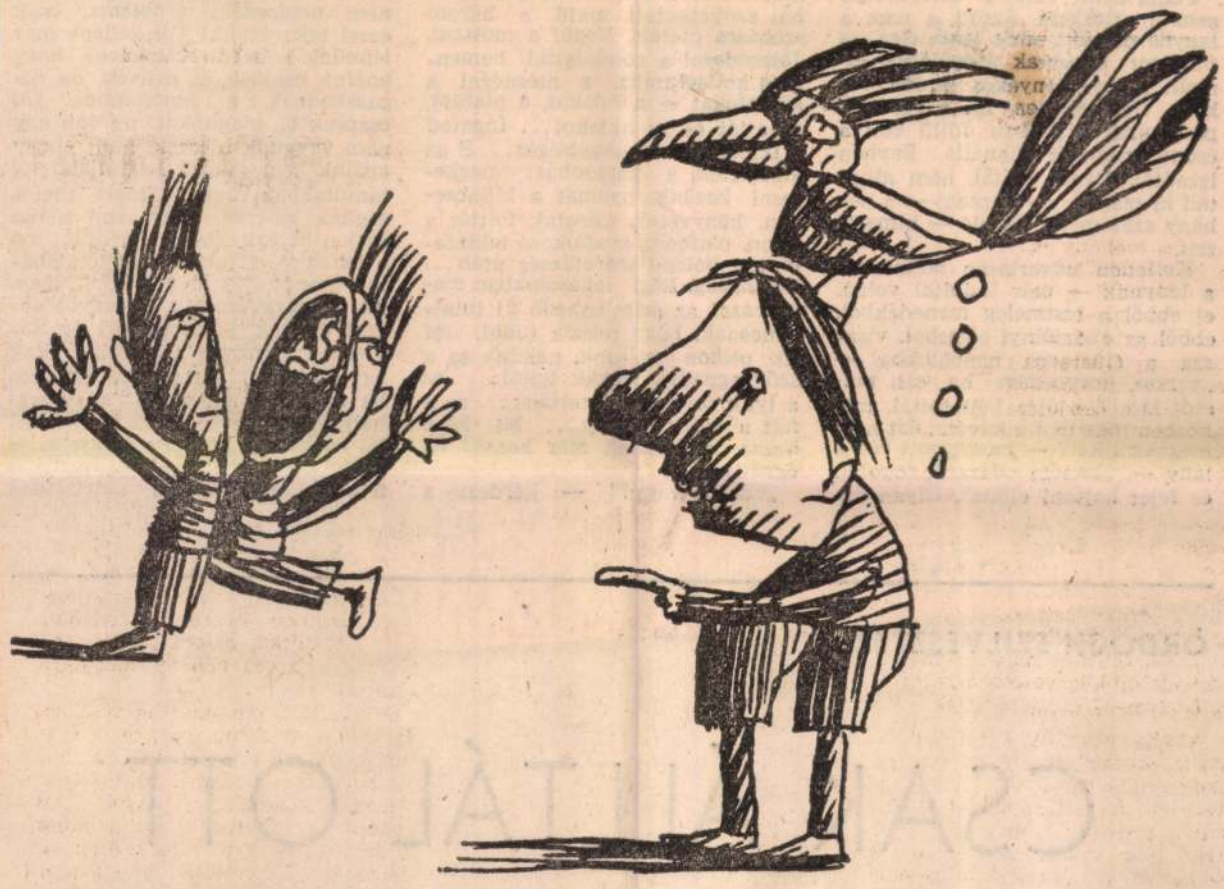

Varga Zsófi rajza

13.

XXVII/35

ÖRDÖGH SZILVESZTER:

CSAK ÁLLTÁL OTT MEGNÉMULTAN

...k, s figyeltek rád: „Ez ...emzedéki probléma, csak ...karózunk! Túl kellene már ... a bevált közhelyen, hogy ...ostobák és gyávák, de ra...nak a hatalomhoz. Ne ... be magunkat: mi épp úgy ...gyunk bölcsek, mint ahogy ... sem tahók! Legföljebb mi ...bbak vagyunk, mert lehető... volt rá, hogy több iskola ... belénk. De ne feledjük: ezt ...tőséget tahónak tartott apá...remtették meg nekünk, igen, ...legyávázottak, a begyöpösö...agyúak, a Horthynak és Rá...ak egyaránt tapsolók! Csak ... kívánok, fiatal barátaim: so...e kerüljünk olyan kényszer...etbe, hogy nekünk is élet-ha...ockázatú legyen a választás — ...lunk-e, vagy ökölbe szorítjuk ...zünket." Tudtad, patetikussá

Varga Zsófi, gyemek rajzoló

Varga Zsófi: Rajz

Élet és Irodalom Bp. 1983. szept. 23. XXVII/38

VARGA Zsófi

Budapest, 1983/10. 21.p.

Varga Zsófi rajzai

istól távolabb, mint
nyos égitestek.
más utat vág rejtett gondolat,
étugrott csapat.
ezredik muszáj-barangolás?
moros napok tán föl se rémlenek,
szót váltani?
ık ráadás!

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

Varga Zsófi rajza

Varga Zs
Élet i

8.

XXIX/44

nber, aki már semmit se akarnat
maga ítéletei szerint . . . Ember, aki
ásféle béklyót viselt, mint a másik.
orsunk kezében voltunk összecsattantott cintányérok.

ír ez a gyönyörű nyári napom.
'yen lett ez a világ nekem . . .
írnak a kisbárányok
tt valamelyik völgyben.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi
gratiszkiv

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 JUN 2 9

1021

álisok,
nák.

z
lyes,
ttyes

ó,
ban?
ranysárkány
rskös,

Varga Zsófi, grafikus

Varga Zsófi rajza

2.

cieleszrodałam Sp. 1984. febr. 24. XXVIII/8

hogy az építészeti alkotá
tévalkotásokról nagy ri
tanulmányok, képek m
nnek, de állandóan, fol
nincs jelen a kultur
az építészet, és: olva
allgatni, képet nézni so
k sokaságot, de épületet
gyan ki tanít kicsodát?
rt különös, hogy a soka
parról tud, építészet
ha szemügyre vesz egy-
tet, akkor azt mon
p, vagy sokkal inkább
ada, förtelmes, börtön s
önösebb, hogy a soka
deklődik az új épüle
saját céhem dolgán
yanítom, hogy élénkebb
pirodalmunk új term
de az érdeklődésének n
meg recenziós rova
frók, festők, rende

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

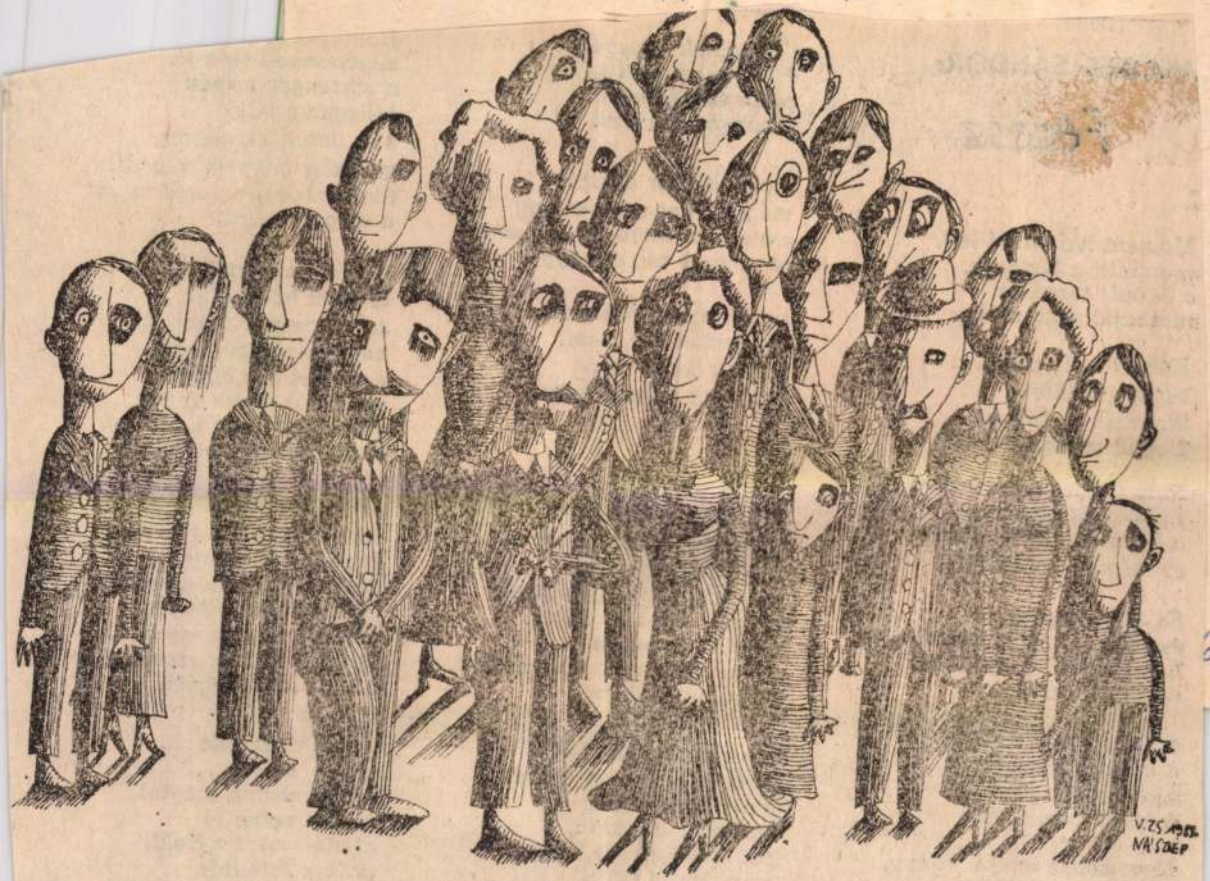

2.

XXVIII/1

Varga Zsófi: Násznép

a nagy bordó virág,
a mérges unalom:
egyedül s mással is
folyton unatkozom.

Nem köt le semmi könyv,
olvasni nem birok,
barát és lány mellett
szórakozott vagyok

Holnap mi lenne jó?
nem tudom, nem tudom,
heverni a füvön,
baktatni az uton,
víz mellé ülni le,
az volna jó talán,
a cigarettám füstje kék,
azt nézni óraszám.

Azután? azután ...
utolsó stáció ...
talán megint, megint
aludni volna jó,
aludni, mint a Hold,
örökre és bután
s a mérges, nagy, bordó virág
hervadtan hullna rám.

Varga Zsófi gyermekrajzok

Varga Zsófi rajza

Varga Zsófi Rajz 5

Élet és Irodal[illegible] 22. XXVIII/25

vanat.

— Sok ez vagy kevés?

— A huszonnyolc ágyhoz képest sok. De csak azért, mert hat-tizenkét órával a szülés után hazaengedjük az anyákat. Aki éjszaka megszül, reggel tíz órakor már kint ül a priccsen és várja a hozzátartozóját... A szülőnő alig tud

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

Varga Zsófi rajza

13

aug. 3 - XXVIII/31

nk"

z ország, cserélgetnek össze-
Nálunk más a helyzet, ne-
fel kell költöznünk a gyere-
ellé. Szükségük van ránk az
k miatt, mindkettő óvodás,
y lányunk megszakad, mi
tt tétlenkedünk a nyugdíjban.
akás ma életmű, mondja az
de nem öreg asszony, fiatalos
helyesel. Egész életünk, ket-
munkájának gyümölcse ez a
áz. A szívem szakad meg, ha
er megtetszik valakinek, bár
őre nem fenyeget a veszély.
épült a kenyérgyár, elvettek a
inkből is egy darabot. A liszt,
ménypernye száll, szállong kö-
röttünk, be a lakásba. A csöpp ud-
varból nézhetjük a kenyérgyár há-
tát, az utca felől meg a toronyhá-
zakat. Ezért fordul meg mindenki,
aki meglátja, pedig hetenként
adunk fel hirdetést. Volt néhány
lehetőség azért... A kilencedik ke-
rületben, négyemeletes bérházban,
földszinten, az udvar sarkában,
W.C. a pincelejárat mellett, nedves
falak, lehet, hogy csak a szellőzet-
lenség okán. Az udvar, mint egy
temető, zord, rideg. Mit fogunk mi
itt csinálni, mondom a páromnak.
Alig leszünk itthon, hiszen közel
vannak a gyerekek, ez a legfonto-
sabb. A baj ott kezdődött, hogy
pénzt is kértek lelépést. Hogy az

serélőhöz fordul. Ha az enyémet
átná, romhányi, minden helyiség-
en. A fürdőszoba kicsi, a W. C. is
enne, förtelmes. Már a következő
jtót nyitja. Sportoló lehet, gondol-
a a halvány asszonyka. Nem is
kármilyen, enbéegyes, válogatott,
kit elkényeztetett testi adottsága
s a sors. Izmai szétfeszítik a ka-
átját. Spejz, kérdi fitymálva, s le-
yint. Étkezőfülke? Az alcserélő
zéttárja karjait, tágas a konyha,
ondja mentegetőzve. Étkező nin-
sen. Hány négyzetméter a
akás, kérdi a széles vállú. A hal-
ány asszony megmondja. Patkány-
yuk, bugyan a nevetés, a széles
állúnak tetszik saját tréfája. Ne-
em háromszobás kellene. A hir-

lahonnan a falból. Áll egymás-
szemben a két asszony, a pesti és a
vidéki. Hagymás pörköltszag úszik
végig a szobán, az öregember buz-
gón pattogtatja ujjai között a bor-
sóburkokat. Hogy tisztít ablakot,
kérdi a vidéki öregasszony, nagyon
magas. Az, feleli a pesti, öthúsz,
levegős, tágas. Takarítónő jön,
évente kétszer, untig elég, amint
látja. A tapéta nyugatnémet, a
fiam hozta kintről. A padlólakk is
nyugatnémet. Hány négyzetméter,
kérdi a vidéki, mivel szobát lát
mindenfelé. Hatvanöt. Fürdőszoba?
Itt van, tessék. A pesti öregasz-
szony kitár egy ajtót, mögötte rö-
vid fürdőkád, a helyiség nem ma-
gosabb az ajtónál. Mintha a falból

Varga Zsófia, gyermekrajzok

Varga Zsófia rajza

Varga Zsófia: Ro

Élet és Iro

4. júl. 6. XXVIII/27

6

gyasztásra ítélt társadalom. S Vitányi éppen itt nem folytatja. Kimondja, hogy közösség, hogy mozgalom, kimondja, hogy iskola. De mire való a közösség (álma), mire való a mozgalom (terve), mire való az iskola (óhajtása), ha éppen a legelemibb dolgokra nem taníta-

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

14.

I-27 · XXVIII/30

Varga Zsófi: Násznép

az x-ik atomháború radioaktív hamurétege alól,
zavarban lesz előtted a majdankori régész.
Mindent talál, téglát, palát, fajanszot,
műmárványt, csempét, faburkolatot,
de semmit, egy vonást se a falon,
szín-kövületet, szobortörmeléket,
egyetlen lélek-hieroglifát sem,
hogy valaha mily istenek előtt
hajtottak fejet luxus-pusztaságod
világgá fújt pitypang-könnyű lakói.

5z meg Lovasnak a búza alak-
tozását megörökítő sorozata —
riss hajtástól a megkövült masz-
ig; illetve Gulyásnak az a szán-
ka (sajnos, elképzelését nem si-
ült maradéktalanul megvalósí-
ia), hogy a különálló alakokat
lrozódó függönyön boronálja ösz-
. Nem azt akarom ezzel a di-
rettel sugallni, hogy a biennálé
ösleges; szükség van olyan fó-
nra, ahová minden érdekelt sza-
don beküldhet és felhívhatja ma-
ra a figyelmet. De azt állítom: a
zvétel lehetősége immár kevés.
mai textil inspiráló közeget
sok és hangulatos teret — ígé-
el.

Varga Zsófi 1. gy. emlékrajzoló

Varga Zsófi: Éjszakai disznó

Varga

Élet

2

XXVIII/49.

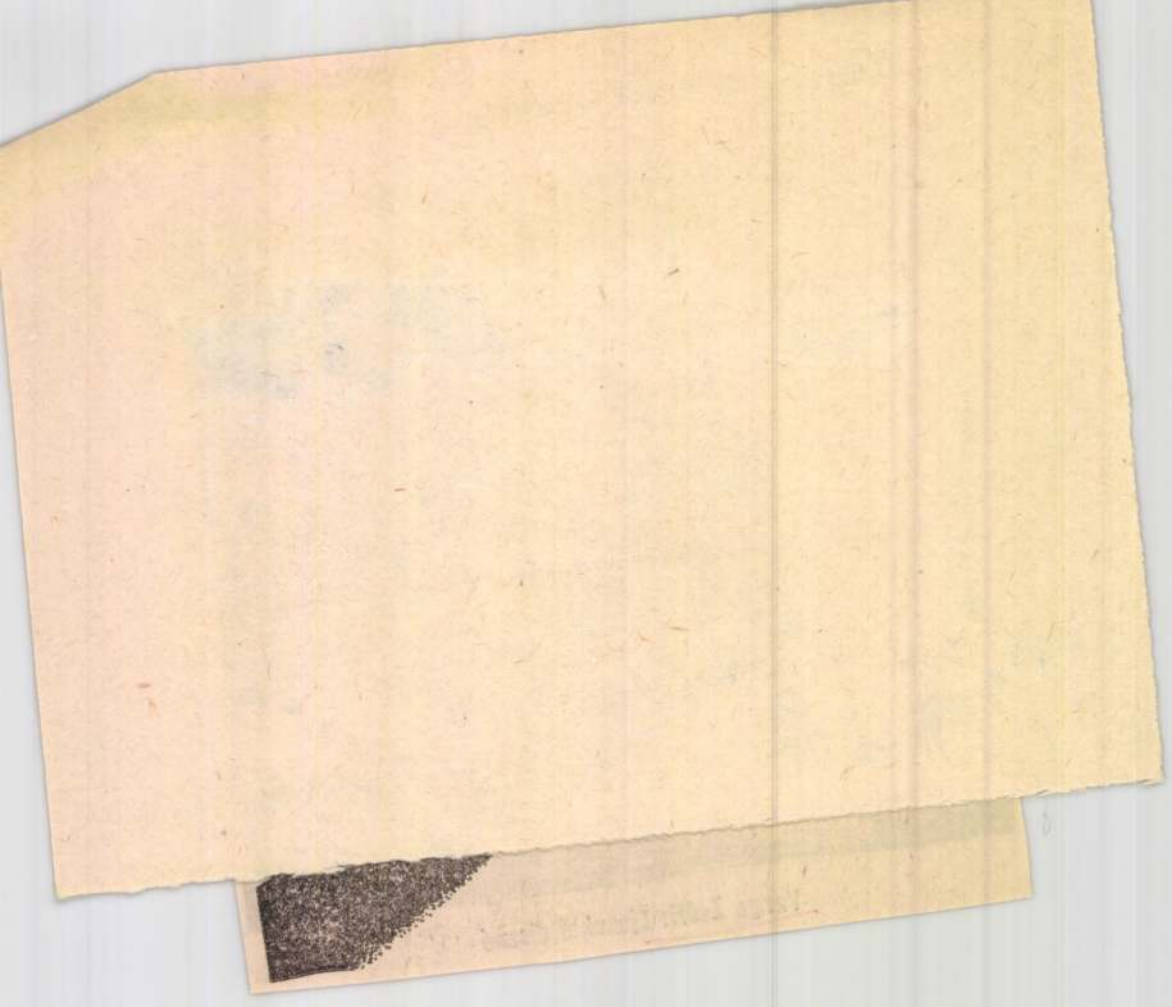

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

Varga Zsófi: Gyermekrajzszakértők

Élet és Irodalom Bp. 1984. szept. 14 XXVIII/37

ÉCZI JÁNOS:

Fiúk

fiúk akikkel egy akolban
rozsszalmán fekve vagy zabon
vagy pegazusainkból jóllakottan
lóhúst zabálva hat napon
a hetedikre semmit se hagyva
nem jutunk sehonnan sehova
alommá törve pofázásunk sorsunk;
mi már nem leszünk csupán voltunk

Varga Zsófi

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 8

10cm

Varga Zsófi metszete

Varga Zsófi

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Avagy művész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 8

gárjogot nyert a karate. Csakhogy addigra sokan — szervezők, oktatók, edzők, versenybírók, vagyis az ügy apostolai — több éves kálváriát jártak.

Varga Zsófi: Önarckép (1980)

tosodna az emberben. Ha reggel egy adott időpontban indulok útnak, akkor felkapom a fejem, ha a következő sarkon nem találkozom a megyei tanács személyzeti osztályvezetőjével.

A KSH itteni igazgatója hozzávetőleg negyed órával korábban kel át a „villanyrendőrnél" mint a megyei pártbizottság első titkára, aki az ellenkező irányból, szintén gyalogszerrel érkezik. Imre bácsi a nyugdíjas igazgató és volt országgyűlési képviselő akkor indul bevásárolni, amikor mi a feleségemmel már kijöttünk törzsboltunkból,

fm.

n oldal

QUOD DIXI, PIXI

Korszerűsített Grimm-mesemotívummal indul (Die goldene Gans), modernizált karinthyádákkal folytatódik, illuzionista-showelemekkel gazdagszik, s végül szomorkás videoglosszával zárul *Varsányi Ferenc* mozidarabja, a *Suli-buli*, mely tévésorozatból kerekedett.

Akik soha nem álltak életükben érettségi előtt, azoknak keveset mond. Akik nem a hatvanas évek gimnáziumi sorványához számítanak, áttételesebben veszik „üzenetét". Akik nem elég felnőtten-infantilisek hozzá (mert vagy még picik, vagy már enyvhalmazállapo-

dumák

— Apu, apu, apu, apu!
— Na, mi van?
— Apu, apu, apu! Azt mondja a Robi, hogy apu, gyere be!

★

— Vigyázz, ne húzd tovább. Kiszúrja a kő. Ne húzd! Most kiszúrta.

★

— Robi!! Ne menj messze. Robiii! Hova mentél? Robiii! Hol vagy? Te, ez nem a Robi. Nézd meg lentebb.

★

— Legalább fogd már meg. Ott az elejét. Húzd ki. Ki, ne be! Most ráültél? Én húztam. Bang. Előre tudtam, hogy ez lesz a vége.

★

— Csak azt tudnám, hogy

Varga Zsófi

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Grafi Zseművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 8

1021

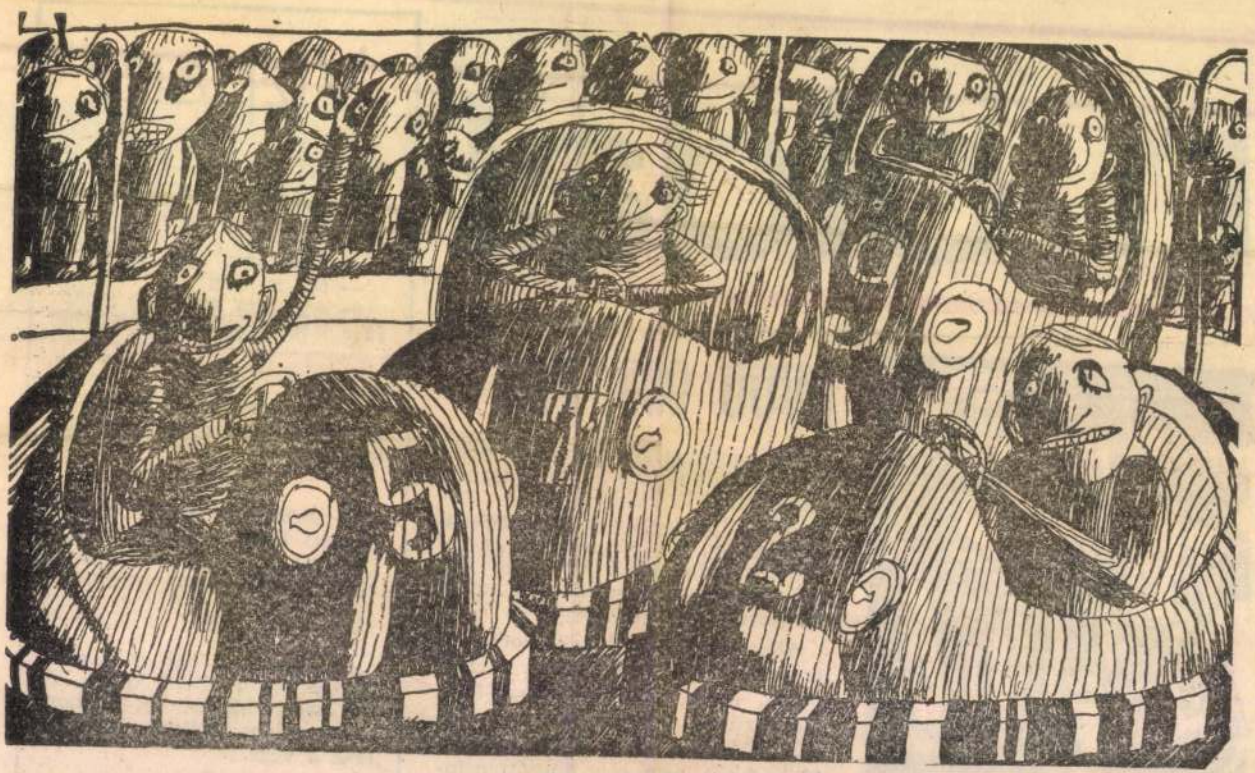

Varga Zsófi rajza

gy utazásaink

„hallgató" gyerek később a környezetismeret, majd a biológia órákon jóízűen idézi emlékezetébe ezt a hegyes orrú, kerek fülű, csillogó gombszemű egérkefélét. Amikor pedig már maga olvassa gyermekének, akkor veszi észre, hogy csak az *A suhanás titkai* című „verses" negyedik tétel ne lenne, mert hát az, hogy a „költeményt" egy belőle vett kifejezéssel jellemezzem: „csodasemmi".

Nem dicsérendő ugyanakkor *F. Nagy Piroska* meghatározatlan műfajú, a jobb sorsra érdemes témát egy időre eltemető „munkája". A *Gyere velem a gyerekklubba!* — ha a szerkesztő éber, s nem feladatkipipálással foglalkozik éppen — sok törléssel, stiláris javítással, feszesebb szerkezettel „riportként" akár meg is jelenhetett volna egy gyermeklapban. Itt nincs mese: fekete-fehéren megtudjuk, mi vár ránk — egy esős vasárnap délelőtt s délután — az „álom lakótelep" művelődési házában. Propaganda ez, nem is titokban. Az efféle lakótelepi művelődési otthon ugyanis oly ritka még, mint a fehér ... denevér. S főképp a látogatottságáról szóló beszámoló sántít. Megértem a szerző lelkesedését. Valóban jó volna, ha a sokfelől érkező lakótelepiek közösséggé kovácsolódnának, s ebben szerepe van a közös szórakozásnak, művelődésnek is, amelyhez az első tétova lépéseket gyermekeink kezét fogva tesszük meg. A lelkesedés és egy álom valóságként való ábrázolása azonban egy-egy újságcikket még „elvisz", de mesekönyvet soha.

Ha már romba döntöttük szüleink lakását, s megismerkedtünk a denevérekkel meg a közeli művelődési ház rendezvényeivel, ideje más tájakat megtisztelni becses jelenlétünkkel. *Bátki Mihály* is így gon-

ran szülői felelőtlenségből ered. A szülő legtöbbször nem is sejti, milyen káros beidegződéseket okoz azzal, mikor „rosszalkodó" gyermekét a saját emlékei tárházából előszedett mumussal, kéményseprővel, doktor bácsival ijesztgeti. A megülepedet félelem aztán minden kis fájdalomtól felszínre tör. Az orvosi rendelő sajátos illatától, a berendezés látványától — s attól a bizonyos fehér köpenytől — eleve eltörik a mécses. *Dr Révész Tamás* gyermekorvos és *Révész Tamás* fotóművész egy valóságos történet felvázolásával és képi megörökítésével a gyermekek kórháztól való babonás félelmét igyekszik eloszlatni.

Csaba maga meséli el kivizsgálása történetét a felvételtől a zárójelentésig. Beszámol kis barátainak (az olvasóknak) arról, hogy mi fáj és mennyire, mitől félt és milyen kellemes meglepetések is érték. Igaz, mind több az olyan „játékokkal felszerelt, barátságos kórházi osztály", ahol Csabát kezelték, ám amíg mindegyik nem lesz ilyen, tanácsos megfogadni a gyermekorvos—író figyelmeztetését: a szülőknek fel kell készíteniök a gyermekeket, mi vár rájuk a kórházban. A hitegetés — hogy nem fog fájni — káros. Az a szülő, aki magától nem képes gyermeke megnyugtatására, feltétlenül olvassa el a *Csaba kórházba megy* című könyvet — hisz végül is elsősorban neki készült.

Mese tud lenni olykor a valóság is, ha az idő szakállt növesztett neki. *Martonné Homok Erzsébet* új könyve, *A tóparti ház* ugyanis úgy is kezdődhetne: Hol volt, hol nem volt ... Mert valóban hol van már az az idő, amikor oly szigorúan rétegeződött alvégre, felvégre a falu társadalma; midőn hiedelmektől átszőtten, a vallási

Varga Zsófi

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafi munkák

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 8

1021

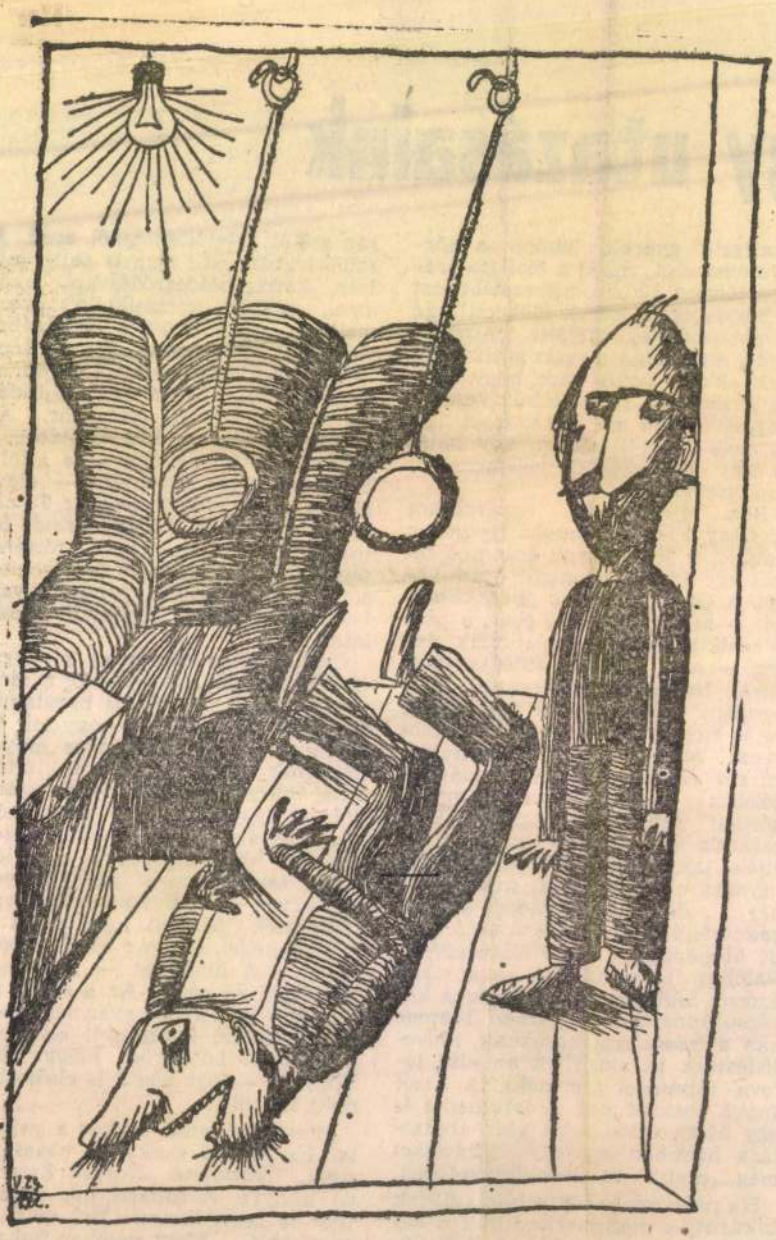

Varga Zsófia: Az élet ilyen

l házakba, mert akkortájt kezd-
felépült mohácsi kohót. *Senki-*
pedig közben lebonyolódott,
ök —, *hogy a Rajk-per igaz vá-*

kellene néhány szót cserélnem,
ıdja vissza. Államosított szerze-
nátus gimnázium; jórészt a régi,
tanárok, bizonytalan szellemi
vegető közegben... Amit én az
anez volt odalenn délen is? Ott,
llítólag Rajk – Tító ügynökével,
k talán a kunyhó mellett — va-
perben emlegetett napon, és in-
g a vádban foglalt, titkos talál-
paradoxont is világosan érzékel-
rhez éppúgy meghatározta, mint
lyan társadalmi közegben éltem,
tottam e környezet ítéletét. Igen:
kkor is ártatlannak tudtam volna
sök
árul be. Boldizsár Iván írja leg-
en helyzetbe került ő, aki Rajk-
ra volt. Csak a szorosan ide tar-
va B. A. kért, hogy menjek át
ról beszél, hogy te visi-vasi mó-
észre, hogy a reakció uszályába
ik semmiben nem értenek veled
. »Tudod jól. Vigyázz a szájadra,
nséghez...« Mosolygott. »Engedd
datot.« Te tudod, mit követett el
vádiratból.« Rendben van. Addig
. Közvetítem R. M. elvtárs egy
a te ügyeddel. Azt ajánlja, nézz
zen vannak bőven, nem titok ez.
nit nem...«" (Kortárs, 1982. 9.

plet? A cinikus Rákosi pedig
l mást tenne, mint egy kalap
alá sodorni a helyzetük, ne-
zálódásuk miatt valóban reak-

tommal addig nemigen
sport, a karate. Egyre t
deklődtek iránta, összejö
zéseket tartottak, aztán
ket: valaki — talán mag
ként idejött — külföldi k
felavatta az első magyar,
olyan öves mestereket, a
tán joguk volt további cí
togatni. Szóval karateéle
dött szép hazánkban. Csa
lunk nem az a sport, ami
szórakozás és testedzé
nagyobb számban műve
nem amit az illetékes állami hatóság sportágként elismer. Ez pedig jó darabig nem történt meg.

Megjegyzem, engem ugyan a hideg kilel, ha a karatésok rugdalózását látom, abban azonban biztos vagyok, hogy semmivel sem durvább és veszélyesebb sport ez, mint az elismert ökölvívás. Az érintettek szerint kevésbé az. Mindenesetre ez nem lehetett szempont és indok. Mi történt? Illetve mi nem történt? Az, hogy a törvénytisztelő polgárok nem szóltak így: „Ja, bocsánat, ha erre nincs szabályos engedély, máris abbahagyjuk, majd inkább asztalitenisz és kocogás segítségével fej-

munkamat, részt veszek a közéletben, miért kell mégis rossz szájízzel és aggódva élnem, csupán azért, mert nem birkózással vagy focival, hanem egy másik, világszerte kedvelt sporttal edzem a testemet?" Mondhatnék jó példát is, nehogy a túl sötéten látás bűnébe essek. Teljesen új jelenségként tört be hozzánk nemrég a CB-rádió. Ügyes, hasznos szerkezet, de persze erre sem volt jogszabály. Nos, itt nem voltak feljelentések, elkobzások, botrányok (vagy ha igen, olyan rövid ideig, hogy nem tudok róla). Kialakult az engedélyezés és mű-

SÁRÁNDI JÓZSEF:

Nélküled

Varga Zsófi

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikus.

ÉLET ÉS IRODALOM
1982 OKT 8

gyülési képviselő akkor indul bevásárolni, amikor mi a feleségemmel már kijöttünk törzsboltunkból, gondosan zárt, sőt elzárt körben, afféle újgazdagok, vagy képzelt felső tízezer módjára történik, akkor

íróknak. Elfeledkezve arról, hogy az országot se a szenzációk, hanem teljesen átlagos emberek, átlagos

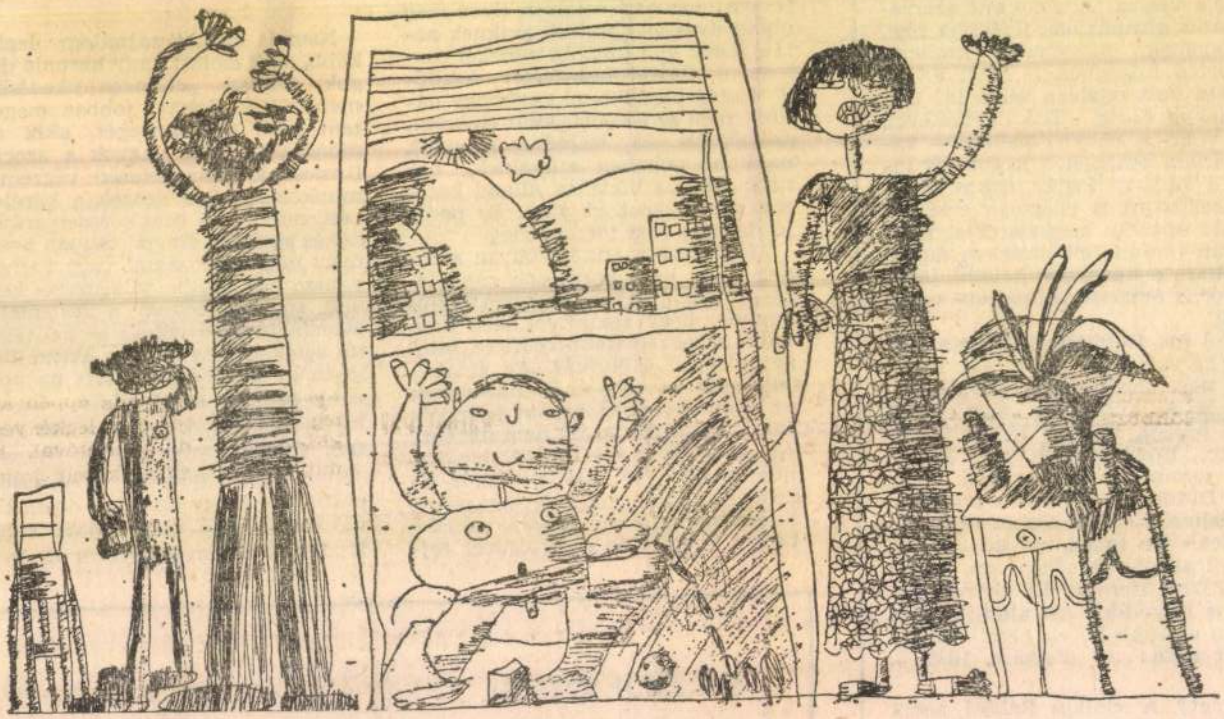

Varga Zsófi rajza (1978)

SZÖGESÍTÉSE

liberalizmus

miák, élt a „civil társadalom". Mi ez, ha nem liberális vonás?

Tehát: előttünk egy baloldali vonal, amely „injekciózza" a gazdaságot, közkiadásokra „szórja" a pénzt, ugyanakkor megpróbál ragaszkodni a jogállam liberális értékéhez. S eközben — el ne felejtsük — hatalmas szakbürokráciát, hatalmas szakszervezeteket, hatalmas érdekszervezeteket bújtat és bujtogat a „köpenye" alatt, oda behívogatva, besöpörgetve az állampolgárokat.

Ki most a liberális? Franz Josef Strauss, aki a piacgazdaság fanatikus híve és az államtól garantált politikai sokszínűség fanatikus ellenlábasa? Ő volna a *konzervatív* liberális, aki egyszersmind *radikális* jobboldali, mert az „asztalt" a

liberális jogállam létrejöttének időszaka, amikor az állam csak a formális állampolgári státust garantálja. A második szakasz — a múlt század vége, de kivált a negyvenes évek óta — az az időszak, amikor a jogállam felveszi a szociális, a „gondoskodó-jóléti" állam ismérveit. A párttörténet írók azt mondják, hogy a liberálisok ebbe a folyamatba kénytelen-kelletlen kerültek bele és nagyon rosszul érezték magukat. Ők a minimális államot szerették és a kevés szociálpolitikát, az állam viszont nőni kezdett, és most már nemcsak a „karbantartást", hanem a „kurblizást", sőt az „alvázgondozást" is magára vállalta. Megpróbált a tehetetlenekről gondoskodni, meg-

[illegible] óriásszervezetek — óriásszakszervezetek — létrejöttéhez. Ezek az emberek „különálló életesélyeit" a kollektivista érdekképviselet monopolista formájában uralják.

Ilyen körülmények között — mondja a London School of Economics igazgatója — a liberális hittételek ismételgetése valójában alibi ahhoz, hogy a ma hatalmasai még kevesebb ellenőrzés alá kerüljenek. Ma a verseny szabadsága a *nagyok* szabadsága, a konkurrencia a kevés számú *„nagy"* konkurrenciája, a bértarifa-szerződés szabadsága a *szervezettek* szabadsága. És nem a „különálló egyeseké". Azok a liberálisok, akik nem értették meg ezt a helyzetet, másodrangú gazdasági ágazatok szószólóivá lettek. A klasszikus piacgazdaság még félig-meddig funkcionál, de a szószólók már megkerülik az alapkérdést: a magas koncentráció, a magas szervezettségi fok, ráadásul a csökkent növekedési várakozások korában hogyan lehet felhasználni a liberális elveket?

Nos, mondja Dahrendorf professzor, ahol a piacgazdasági formák [illegible] erősíteni kell őket

Varga Zsófi

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Vizuális művészet

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 8

1021

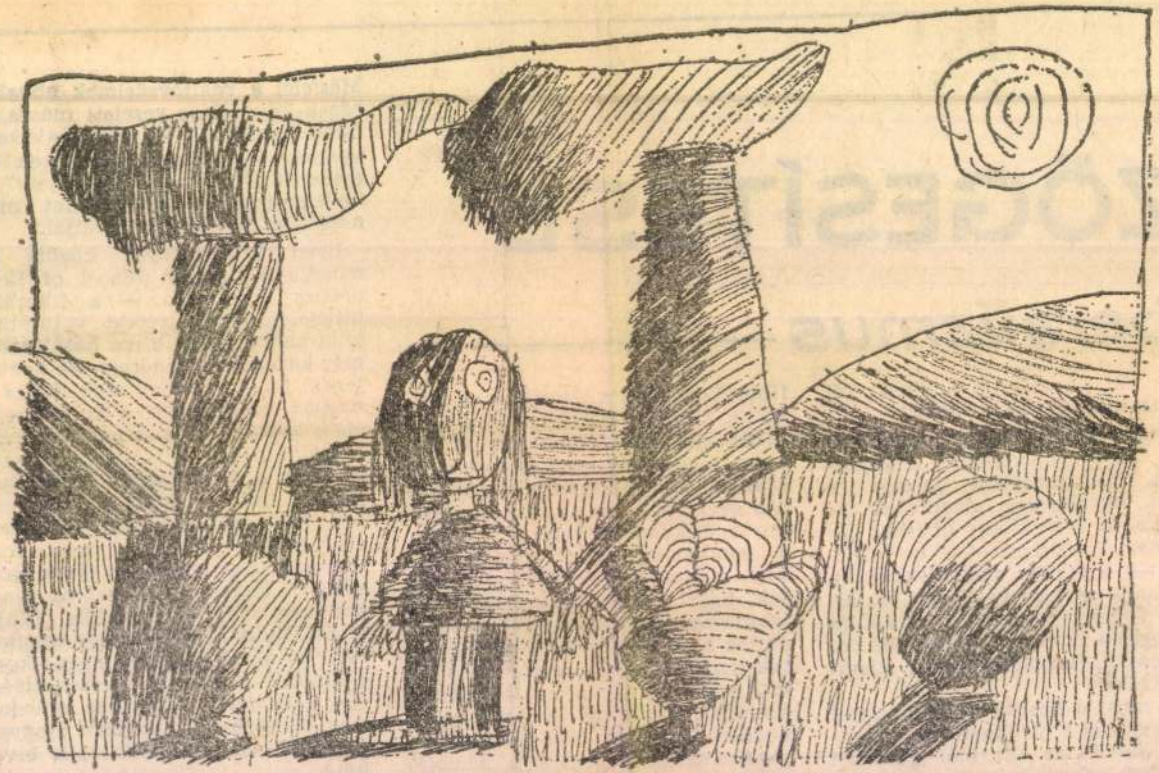

Varga Zsófi: Bánatos férfi réten sétál

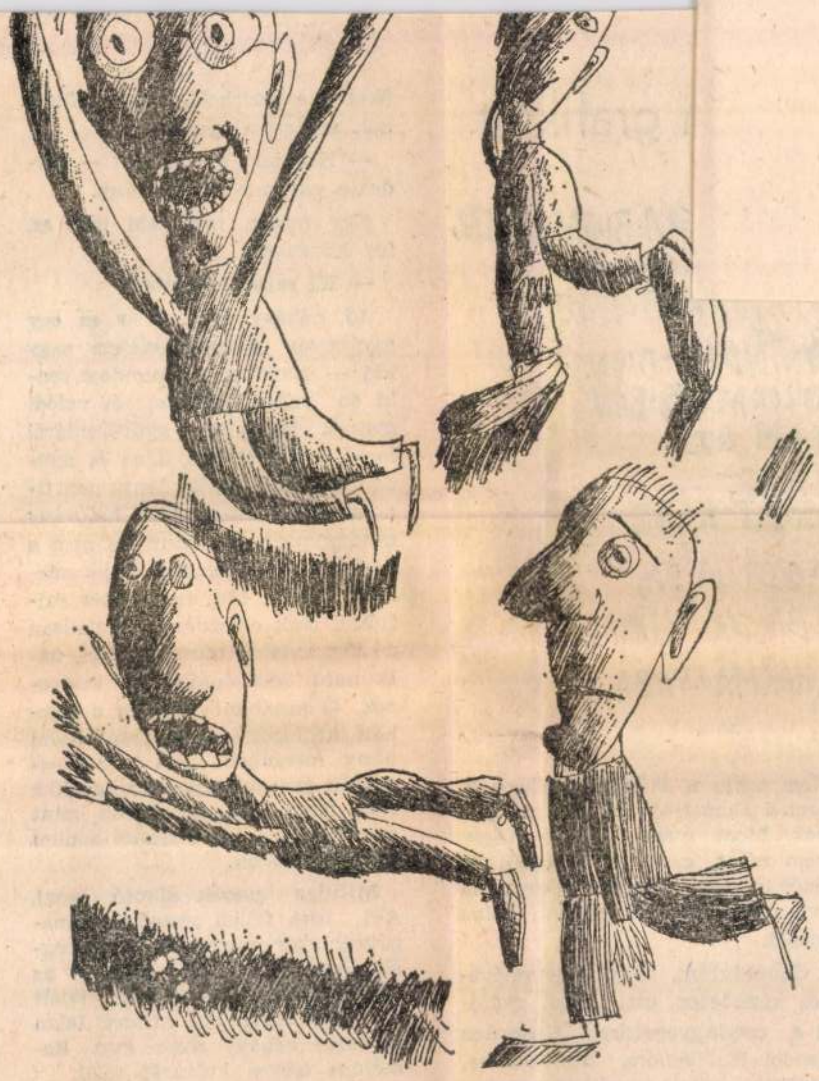

Varga Zsófi: Mindenféle eleső emberek

hány méternyire repked odakint a sötétben. Hol maradnak azok a jóízű sikongatások, mikor is egy-egy leányka copfjába belekapott, -kapaszkodott a bőregér? Ez a tovasuhanó apró fekete sárkány, kitől — ismervén — egyetlen gyerek sem félt még két évtizede sem.

Nem véletlenül említettem éppen a denevért. A minket körülölelő világnak éppoly megismerésre érdemes „tartozéka", mint bármely más élőlény (vagy tárgy), mely azzal válik félelmetessé, hogy méreteit, természetrajzát nem ismeri a gyerek. *Sebők Éva* titkokat oszlató remek könyvecskéje a betelhetetlen gyermeki kíváncsiságra alapozva hozza látóközelbe az éjszaka röpködő egerét. A könnyed meseszövés, a tiszta stílus, a gyermeki fantázia megkövetelte fordulatok (és *Szecskó Tamás*nak a meséhez simuló rajzai) teszik kedvessé, emlékezetessé olvasói számára ezt a lazán összefüggő, négy tételből álló könyvet.

Az első három tétel — három mese: megtudjuk mi is valójában a denevér, hogyan fest, s hogy belőle is akad többféle. A denevérgyerek éppoly kíváncsi, mint az ember gyereke, az öreg bőregér pedig akként mesél, mint egykor esténként az apukák szokták az ágy szélén ülve. A *Denevérkönyv* szemléletes rajzait elraktározó, meséjét

Varga Zsófi

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 8

1021

Bemutatjuk Varga Zsófi grafikáit

1974 FEBR 23-ÁN SZÜLETTEM BUDAPESTEN. VARGA ZSÓFINAK HÍVNAK. NEVELŐM: CSÁSZÁR TAMÁS, SZÜLEIM: KOVÁGS MÁRTA, VARGA DENES. EGYSZER VOLTAM KÜFÖLDÖN, NDK-BAN. 3 ÉVE RAJZOLOK, 1 ÉVE PUBLIKÁLOK AZ ÉS-BEN 1 KIÁLLÍTÁSOM VOLTI INDULTAM AZ INDIAI SHANKAR GYERMEKRAJZPÁLYÁZATON, DE A RAJZAIMAT KI SE KÜLDTÉK. ELSŐ OSZTÁLYBAN ALOVAG UTCÁBA, MÁSODIKBAN A BAJZÁBA JÁRTAM. ÖTÖS TANULÓ VOLTAM. HARMADIKBA MEGYEK.

Varga Zsófi munkái nem ismeretlenek az Élet és Irodalom olvasói előtt. Rajzai alól elhagyva zárójelben feltüntetett életkorát, örvendeznénk, hogy új tehetséggel bővült a grafikus szakma. Beérett, kész rajzoló, aki olyan kollégákkal járhatott egy iskolába, mint Banga Ferenc, Hegedüs István (Hihi) vagy Szabados Árpád. De nem lehet helye az örömnek, Varga Zsófi még csak általános iskolába jár, harmadikos. Nem tagja a Művészeti Alapnak, sem a Fiatal Művészek Stúdiójának. Most mégis, mint kollégát, nem mint gyereket kívánom az önök szívébe ajánlani, ahova, ha ismernék, már rég belopta volna magát.

Generációm, mely negyvenévesen kísérletez, utat keres, gyűlöli a csodagyerekeket. Keserűen gondol Raffaellóra, Rimbaud-ra, Petőfire, akik harmincéves koruk előtt életművet zártak le, őket ma pszichológushoz küldenék szüleikkel együtt.

— Normális gyerek ez? — kérdezte egy művész barátom.

Egy másik meg, aki nem az, így kérdezett:

— Ki rajzol helyette?

Jó néhány éve — s ez egy nyolcéves gyerek életében nagy idő — ismerem, és mondom, senki se rajzol helyette, és valódi gyerek. Normális, gyűrűhintáról leeső, orrát beverő, fára és mindenre mászó ebadta lány; nem finom szobavirág, nem halovány csodagyerek. Ha falun és nem a pesti belvárosi bérház ötödik emeletén lakna, tán kevesebbet rajzolna, csak elkezdené, zseniálisan odafirkantaná, mint a többi, nála nem tehetségtelenebb kisgyerek. Ő azonban visszatér a rajzhoz, kidolgozza, már nem tudni hány menetben... A rajz megszűnik gyermekrajz lenni, grafika lesz. Nem több, nem jobb, mint gyermekrajz, mert annál semmi sem lehet jobb.

Minden gyerek alkotó zseni. Aki újra felleli gyermek-önmagának akár morzsáját, s azt megéli egy eleven kultúrában, az lehet alkotó. Zsófi talán talált egy módszert, egy stílust, talán átvészel néhány rossz évet. Remélem eleven kultúrát talál.

Somogyi Győző

1982. OKTÓBER 8.

Varga Zsófi rajzai

HORGAS BÉLA:

A káprázat emlékei

Egy

Nekem a mulatt férfi és a szoborfehér nő,
Mert a lilába alvadt zöld és a porcukor-foltok
ködös rózsaszínje: a káprázat emlékei. (Olvadékony
selyemkabátban milyen elmerülten is lehetett
táncolni Watteau ligetében és dalolni rózsatőről;
szállt az őszi lámpafényben fuvola-kék trilla
és a csemballo édes csobbanásai.) Nekem ők.
Szoborfehér vállán a gyönyör ágbogas markolása.
Túl a mese rokokó partjain, a bábu-barangoláson,
itt a duzzadt száj tüzét szítja nyers szenvedély.
Nem kellenek többé a díszítések, az anekdotikus
kaland flörtjei. Ez a végső variáció: átlényegülés,
még a gyász és nyomor szurok-ömlése előtt.

kapható luxusáruk voltak láthat
hanem olyan ruhák, cipők, lámp
sportszerek, játékok, dísztárgy
melyekért be se kell menni Buc
pest belvárosába, minden valan
revaló nagyáruházban láthatók
megvásárolhatók Magyarország
Jerevánban a lelkes nézők még
praktikus holmikat sem vehet
meg, sóváran bámulták a Rub
kockát és társait a terem üvegh
lickáiban, a szerencsések is csup
a Rubik-újsághoz juthattak —
gyen. A különböző impexek sz
embereinek szorgalmasan láto
tott előadásai nyomán se árult

Varga Zsófia

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1982 OKT 8

1021

Varga Zsófi linómetszetei

ZET?

me. A napszámos akkor is olcsóbb, ha 200—250 forintot kér. Kifizetem, megkapja az ebédet, hozzá kólát, munka után bort is, s ezzel kész.

Józan közgazdasági szemlélet, mondhatják elégedetten a szakemberek, s a gazdától, aki a piacon veszi a szüreti tyúkot — mirelitet a napszámosnak sem lehet adni —, nem is lehet mást várni. Aki ma szőlőt telepít, a jövőnek dolgozik s az idillt is a jövőre hagyja. Legalább ötven évre előre gondol; enyi a földbérlet ideje. A szerződést majd meg lehet újítani, de ez már a gyerekek gondja lesz. Az idillre végképp nincs idő, először is be kell hozni a befektetés árát, s közben gondolni kell a termőképesség fenntartására is. Minden egyéb később következik, legutoljára az idill, mert azért egyszer eljön annak is az ideje. Addig a nők idomtalan mackóruhában szorgoskodnak a hegyen, s eszik a tyúkpörköltet, krumplival, csipetkével.

Ballagok a hegyoldalban, ráérősen, Sándor gazdához vagyok hivatalos, de csak vendégként. Nem kell hátamra kötnöm a puttonyt, s ha a présen időnként húzok egyet, inkább elnézik, mint elvárják: legyen benne örömöm.

Az asszonynép már elvonult a zömök melegítőkben. Sándor gazda elmerül a pincében, megtölti a korsót. A szomszédom villanyszerelő a városgazdálkodási vállalatnál, át-

Varga Zsófi

MK SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 8

1021

Varga Zsófi: Mátó

dalmi múzeumot vagy
megmenteni nem szi
hajtható határozat —
donba került. Szomor
egy neves magyar író
irodalom számontartot
lemének emléke ilyen
aktussal eltüntethető
demel dicséretet és
szorítást a füredi Lócz
názium: Németh Lás
lája mellett Déry Tib
táblája is őrzik majd falai.

Szekér Ernő

Orvosbűnözők?

Táppénzzel kapcsolatos ügyekkel foglalkozó jogászember vagyok, mégis Andai György *A lista* című riportja (Élet és Irodalom, szeptember 24.) kellett ahhoz, hogy rádöbbenjek egy különös tényre: arra, hogy a jelenleg érvényes társadalombiztosítási előírások tömeges bűncselekmény elkövetésére kényszerítik a táppénzes papírt kiállító orvosokat. A helyzet ugyanis az, hogy az orvost etikailag és jogilag teljes titoktartás kötelezi az általa kezelt személy betegségét illetően. Ennek megszegését a Büntető Törvénykönyv súlyos szabadságvesztés-büntetéssel fenyegeti. Ugyanakkor a táppénzes papíron közölnie kell, éspedig éppen a beteg szempontjából legkényesebb közeggel, a munkáltatóval, hogy milyen betegséggel kezeli dolgozójukat. Teljesen mindegy, hogy a betegséget teljes elnevezéssel vagy kódszámmal közli, hiszen a kódszámok jelentését tartalmazó társadalombiztosítási kiadványt bárki beszerezheti, és a vállalati SZTK-kifizetőhelyek általában be is szerezték.

Mindez súlyosan sérti a dolgozók jogait, elemi érdekeit és emberi méltóságát, sőt — mint ezt a riport is mutatja — gyakran még gyógyulásuk esélyeit is rontja. Igaz ez a riportban taglalt idegbetegségeken kívül egy sor más betegségre is: gondoljunk csak a tüdő-, bőr- és nemibetegségekre vagy éppen az abortuszra. Itt volna az ideje, hogy az illetékes társadalombiztosítási szervek is felfigyeljenek minderre. Ha pedig a társadalombiztosítási szervek képtelenek volnának ilyen szemléletváltásra, akkor a felettük felügyeletet gyakorló, és a dolgozók érdekképviseletére hivatott SZOT feladata volna a gyors és hathatós intézkedések megtétele.

Dr. Dévényi György

volt, hogy súlyos lelki problémákkal küzd, s hogy már csak napjai vannak a vállalatnál?! Ez nem kabaré!

NAGY GÁBOR, HAJDÚBÖSZÖRMÉNY. Haragosan értesít bennünket arról, hogy nem tudott részt venni a lakhelyén rendezett ÉS-találkozón, mivel egyszerűen nem tudott az eseményről. „Annál inkább, mert nyár elején — írja — maguk harangozták be, hogy most jó ideig ne számítsunk ilyen rendezvényre." Ezt valóban írtuk, hivatkozván a nyári szabadságolásokra. A nyárnak azonban (sajnos) vége, szerkesztőségünk tagjai ismét együtt, s továbbra is szívesen teszünk eleget meghívásoknak. Az első két őszi (nyárutói) ÉS-találkozó már meg is volt, **szeptember 28-án** Hajdúböszörményen, **szeptember 29-én** pedig Hajdúhadházán. Szerkesztőségünket **Bata Imre, Bella István, Bertha Bulcsu és Molnár Zoltán** képviselték.

GERÉB REZSŐ, SZEKSZÁRD. Olvasónk Iszlai Zoltán gyermekbáb-előadásokról szóló írásait hiányolja a lapból, s arról fejti ki véleményét, hogy milyen kevés a gyermekekről, gyermekeknek szóló színházi előadás, film. „Talán az is közrejátszik ebben — vélekedik —, hogy az ilyen jellegű alkotások nem váltanak ki nagy visszhangot, s a kritika hallgatása elkeseríti az alkotókat." Válaszunk pontról pontra: a színházi idény most kezdődik, s ígéretünk van Iszlai Zoltántól, hogy továbbra is írni fog a bábszínházról. Kétségkívül kevés a gyermekmű, s kétségkívül a kritikusok sem mindig írnak kellő mértékben róluk, de mégiscsak a mondat első megállapítása a lényegesebb.

VARANNAI AURÉL, BUDAPEST. Ungvári Tamásnak a Graham Greene új műveit kommentáló cikkéhez (Élet és Irodalom, szeptember 24.) adalékul közli, hogy a szállóigévé vált **J'accuse** címet nem Emile Zola használta első ízben, hanem Heinrich Heine. 1831—32-ben Franciaországi állapotok címmel írt cikksorozatot, s amikor e sorozatot könyv alakban is kiadta, bevezetőjében használta az „Ich klage an" fordulatot, vádirattá változtatva írását. Varannai Aurél információját köszönjük, a magunk részéről avval toldjuk meg, hogy a Greene-kötettel kapcsolatos legújabb híreket is ide írjuk: Daniel Guy, a kétes multú „főhős" sikerrel védte meg személyiségi jogait a világhírű íróval szemben, s ezért az említett kötetet Franciaországban elkobozták — a világirodalom legutóbbi időszakában példátlanul igazságtalan döntéssel.

Varga Zsófi

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 8

1021

vagy a statisztika

XXVI. ÉVFOLYAM, 41. SZÁM

Varga Zsófi rajzai

Varga Zsófi

grafikusművész,

műve a Budapester Rundschau-ban!

Grafik von Zsófi Varga

Budapester Rundschau
1982 nov. 1.

TAMÁS ERVIN RIP

A CSAPAT

D. gyermekkori vágyát valóban ismerem. Az általános iskolában, majd a gimnáziumban is osztálytársam volt, s emlékszem, hogy már felsőtagozatosként vonzotta a vendéglátóipar. Hosszasan mesélt a Gellért Szálló elegáns pincéreiről, összebarátkozott a margitszigeti Grand Hotel séfjével, aki a fél világot „befőzte" — elhívta az iskolánkba élménybeszámolót tartani —, nyaranként londinerkedett és több pénzt keresett bármelyikünknél. A beavatottak önbizalmával tárta fel a választott mesterség kulisszatitkait:

— Ennek a szakmának van alja és van krémje — mondogatta. — A jövedelemben nincs sok különbség, de a konyha, az öltözék, a modor és a mozdulat mindenkit osztályoz. És az elit nem keveredik!

D. már akkor adott magára. Nyolcadikosként nem volt hajlandó rövidnadrágban járni, viselkedését példásnak ítélték tanáraink, s csak azért nem tartottuk strébernek, mert kitűnően táncolt. Egyszóval, ha sikerült megvalósítani álmait, neki épültek sokcsillagos szállodáink.

— Dolgoztam úgynevezett jobb helyeken. Soroljam? — vesz véletlen találkozásunkkor nagy lélegzetet D., hogy a katonákhoz és a diplomatákhoz hasonlóan felsorolja állomáshelyeit. Nem hagyta magát félbeszakítani, szinte zúdítja rám Pest, Buda és a Balaton elegánsabbnál elegánsabb éttermeinek neveit. — Ez a „káderlapom", öregem. Profi pincér akartam lenni és az is lettem! Megkérdezheted egykori főnökeimet, hidd el, márka még a nevem: nem felejtették el, hogy mit tudott a Lali.

Csakhogy én egészen másra vagyok kíváncsi. Ha a diákkori vágyak beteljesedtek, akkor mit ke-

tó. — Készíttettem a konyhán sa látásasztalt, különleges salátákka a vendég válasszon ízesítsen, te gyen a tányérjára amit kíván. Eg rosszindulatú ellenőr bármikor fe jelenthet, hogy miért nincs tétele sen vezetve — mennyi uborka, pap rika, paradicsom, káposzta fogyot Viszont tudok szerződésesről, ak saját rezsiben pálinkával kínálja betérő külföldi csoportot, amiko emelkedetté válik a hangulat, nép táncversenyt hirdet és a győztes eg rúd paprikás szalámit nyer, a törzs vendégek pedig tokaji aszút kap nak ajándékba. Ezekkel a gesztu sokkal mi nem operálhatunk, aza igazán *vendégül* nem láthatun senkit. Ráadásul az áraink se versenyképesek, így aztán a lelkü ket is kitehetjük az asztalra ter ték helyett: az ételforgalom ére hetően csökken.

★

Megjegyzendő: főszezonban a h tel vendégeinek kötelező a regg lit és az ebédet, vagy a vacsor a szálloda éttermében elfogyas tani. Régebben az idősebbek sem mozdultak innen, most viszo kevesen olyan kényelmesek, ho a második főétkezést is itt kö sék el. Ha pedig sok az üres as tal, kevesebb a borravaló, ha p dig kevesebb a borravaló, több betöltetlen státus, feszültebb hangulat, magyarán: előford hogy az a bizonyos lélek sem k rül az asztalra. Íme, a vendéglát 22-es csapdája...

— A személyzet egy részét el szik a szakszervezeti és a válla üdülők. Az egész éves munka a magasabb fix bér nagy vonz Sokan választják a szerződéses leteket is, hiszen a főnök zseb fizet — sóhajt Orbók Csaba, s

Varga Zsófi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 ÓKT 1

1021

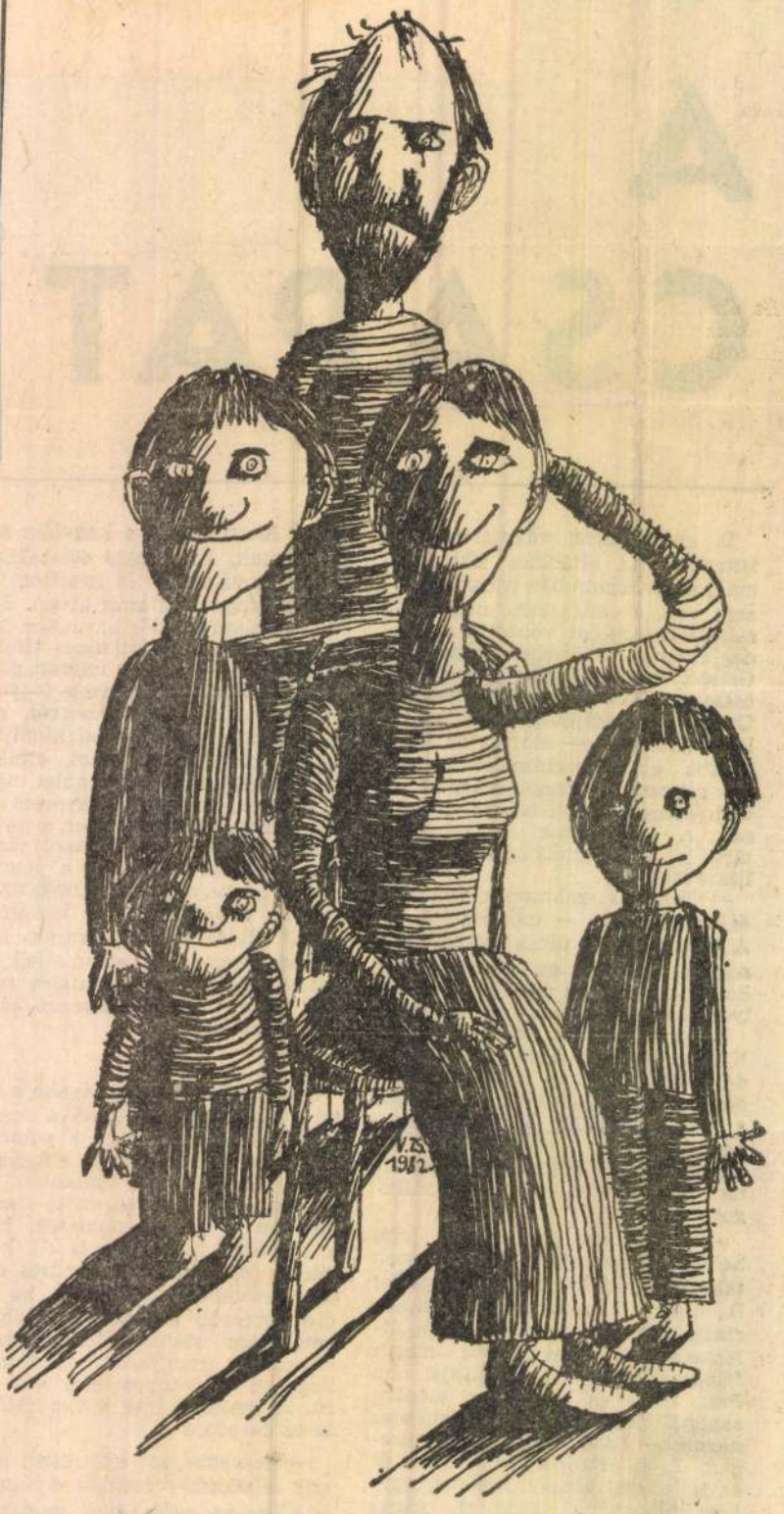

Varga Zsófi rajza

ül
ályban
fa
r méterre
mlékeimből
hét év
a itt

Varga Zsófi

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1982 OKT 15

1021

Varga Zsófi rajza

HAU

llyés

e

vie Er ber in- gen in- ten ste ese gen ren eit- der des

seinen frühen Gedichten den Unterdrückern, den Parasiten. Er schlägt schon fast einen revolutionären Ton an, doch wird seine Sprache weich und warm, leben in ihm Erinnerungen aus der Kindheit, seine Großeltern, Eltern, Jugendfreunde und die Menschen auf dem Gesindehof in seinem Geburtsort Rácegrespuszta auf.

Auch seine ersten Prosawerke zeugen bereits von einer leidenschaftlichen Sympathie für das Dorf und die Armen der Puszta. Sein Buch *Das Pusztavolk* (1936) ist eins der hervorragendsten soziographischen Werke. Er beschreibt akribisch die Arbeit, die materielle Lage, das Familienleben, Feier- und Alltage des Pusztavolkes. Er läßt Fakten sprechen. Umso schärfer ist das Urteil — gerade weil es nicht ausgesprochen wird — gegen jene, die eine große Schicht der Nation in einer solchen Lage dulden.

Auch sein Buch *Petőfi* (1936) ist von diesem Solidaritäts-Gefühl inspiriert. Er stellt Petőfi vor allem als sozialen Revolutionär dar, als einzigen, der in der ersten Hälfte des vergangenen Jahrhunderts die Notwendigkeit der wirtschaftlichen Befreiung des ungarischen Volkes erkannt hatte.

Einen Teil seiner Jugendjahre verbrachte Illyés in Paris, von wo er mit vollständiger schriftstellerischer Rüstung heimkehrt. Er gelangt in den reißenden Strom des literarischen Lebens. So kommt das Jahr 1945, das er mit erschütternden, begeisterten Gedichten begrüßt.

In seinen Werken gibt es keine leeren Parolen, dafür aber entschlossene und leidenschaftliche Aufforderungen: Wage zu wissen! Bleibe Mensch! Liebe dein Vaterland! Er

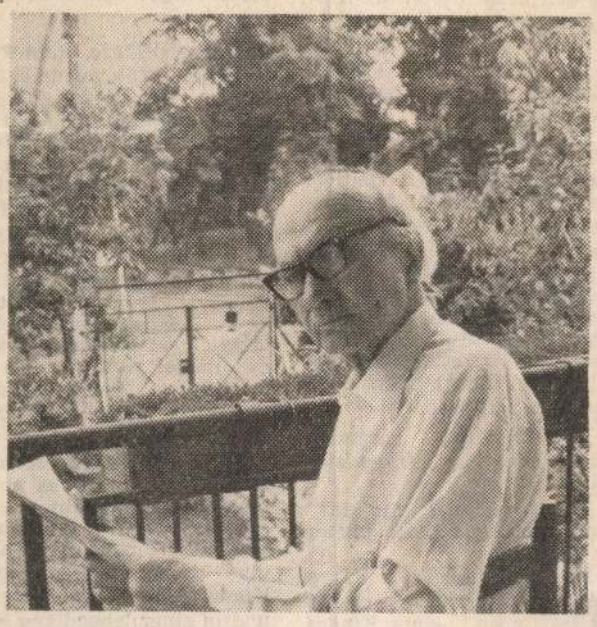

hat Visionen von zwingender Kraft, die den Leser auf die Aufgaben zur Schaffung und Akzeptierung einer freien, gebildeten und humanen Gesellschaft vorbereiten. Dies bedeutet bei ihm jedoch nie untätiges Ästhetisieren, sondern eher die Zurkenntnisnahme, daß Natur und Geschichte einander gegenseitig voraussetzend und deckend atmen, kämpfen, wirken. Er sah sein Arbeitsprogramm von Anfang an als Vermittlertätigkeit an, mit der er zwischen Ordnung, Gesetz, Mysterium, einzelnen Menschen und leuchtendem Verstand die Fäden der Identifizierung, des Engagements und des Protests wob.

zieht hin

e frischen Furchen

Schamane

Ich bin gereist. Mehr als genu

Varga Zsófi

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafik Zsófi

BUDAPESTER RUNDSCHAU
1982 NOV 1

1021

BR stellt vor

Grafiken von Zsófi Varga

Wäre unter Zsófi Vargas Zeichnungen nicht in Klammern ihr Lebensalter angegeben, würde man sich darüber freuen, daß die ungarische Grafik um eine begabte Künstlerin reicher geworden ist. Man würde sie für eine ausgereifte, perfekte Zeichnerin halten, die mit Fachkollegen wie Ferenc Banga, István Hegedűs (Hihi) oder Árpád Szabados in eine Schule gegangen sein könnte. Doch die Freude wäre verfrüht, denn Zsófi Varga ist erst acht Jahre alt, sie besucht die dritte Grundschulklasse. Sie ist weder Mitglied des Kunstfonds noch des Studios Junger Künstler. Und dennoch möchte ich sie den Lesern jetzt als Kollegin, nicht als Kind näherbringen, damit auch Sie Zsófi ins Herz schließen können wie alle anderen persönlichen Bekannten, die das schon längst getan haben.

Zsófi Varga: Selbstbildnis

Meine Generation, die mit vierzig noch experimentiert und Wege sucht, haßt Wunderkinder. Verbittert denkt sie an Raffael, Rimbaud oder Petőfi, die schon vor ihrem 30. Lebensjahr ein abgeschlossenes Lebenswerk zustandegebracht hatten. Heute würde man sie gemeinsam mit ihren Eltern zum Psychologen schicken.

„Ist das Kind normal?" fragte mich ein befreundeter Künstler?

„Wer zeichnet für sie?" fragte mich ein befreundeter Laie.

Ich kenne Zsófi Varga seit einigen Jahren — das ist im Leben eines Kindes eine lange Zeit —, und ich weiß, daß niemand für sie zeichnet und sie ein ganz normales Kind ist. Eine Göre, die von der Schaukel fällt, sich die Knie aufschrammt, auf Bäume und Gerüste klettert; keine blasse Zimmerpflanze, kein wundersames Rührmichnichtan-Wesen. Würde sie auf dem Lande wohnen und nicht im fünften Stock eines Mietshauses mitten in Budapest, würde sie vielleicht weniger zeichnen, vieles nur anfangen und genial hinkritzeln — wie die meisten, nicht minder begabten kleinen Kinder. Doch sie kehrt zu ihren Zeichnungen zurück, arbeitet sie aus, immer wieder, immer weiter... Bis die Zeichnung keine Kinderzeichnung mehr ist, sondern eine Grafik. Nicht mehr und nicht besser als eine Kinderzeichnung, weil es nichts besseres als das gibt.

Jedes Kind ist ein schöpferisches Genie. Wer auch nur einen Funken seines Kinder-Ichs wiederfindet und in einer lebendigen Kultur erlebt, kann ein Schöpfer werden. Zsófi hat vielleicht eine Methode, einem Stil gefunden, vielleicht übersteht sie einige schlechte Jahre. Hoffentlich findet sie eine lebendige Kultur.

Győző Somogyi

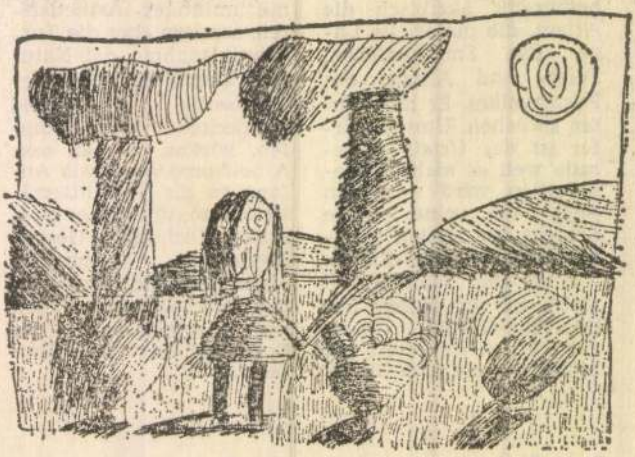

Grafik von Zsófi Varga

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

Varga Zsófi rajza

Varga ... 13.

Élet és Irodalom Br. 1986 - jún 13. XXX/24

Legszívesebben prózát. Iro
műfaj ad legtöbb lehetőség
dolataim kifejezésére. Pllan
Cnostný Metod című re
folytatásán dolgozom, ar
Udatný Radùz (A
Radúz) lesz a címe. Reméler
rül e művemet itt, a Balato
ján, a szigligeti Alkotóház
jében befejeznem.

Sándor L

OLY új filmje:

ÁSRA

ZVE

Kiállítások

SZOCIOFOTÓ 1932—1982. Kiállítás a szolnoki Fotógalériában. Megtekinthető: október 9-től

SZOCIOGRAFIKA. Kiállítás az Óbuda Galériában

SZEMADÁM GYÖRGY kiállítása a Ferencvárosi Pincetárlaton. Megtekinthető: október 13-ig

A PÉCS CSOPORT építészeti kiállítása a dombóvári Művelődési Otthonban. Megtekinthető: október 24-ig

HAGYOMÁNY II. A Fiatal Képzőmű-

Varga Zsófia

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 8

1021

Varga Zsófi rajza (részlet)

OLÁH JÁNOS:

Széna-szín

Férges matróz vagy, akit öl a kétely,
s a tengersótól fertőzött szakáll
torkodba mar. Tudod, semmit se érsz el.
A szavak ólma homlokon talál.

Lefordulsz hát a habzó víz ölébe.
Mozog az ajkad s nem mondja ki: vége.
Körmöd lesiklik száz hullám falán
a mindig újabb mozdulat elébe.

Fölötted felhők báránybégetése,
és gyerekkorrod kedvenc állata
nyájban bandukolt ki a közös rétre,
előre tudtad nem kerül haza.

Hagymaszagú, eltévelyedett táltos,
ráncos markodból hangyaboly pezseg.
Nincs több szavad az elvadult világhoz.
Arcod belepik lassan a legyek.

VARGA ZSÓFI

ÉS XXXI. évf. 46.sz. 1987 9.p.

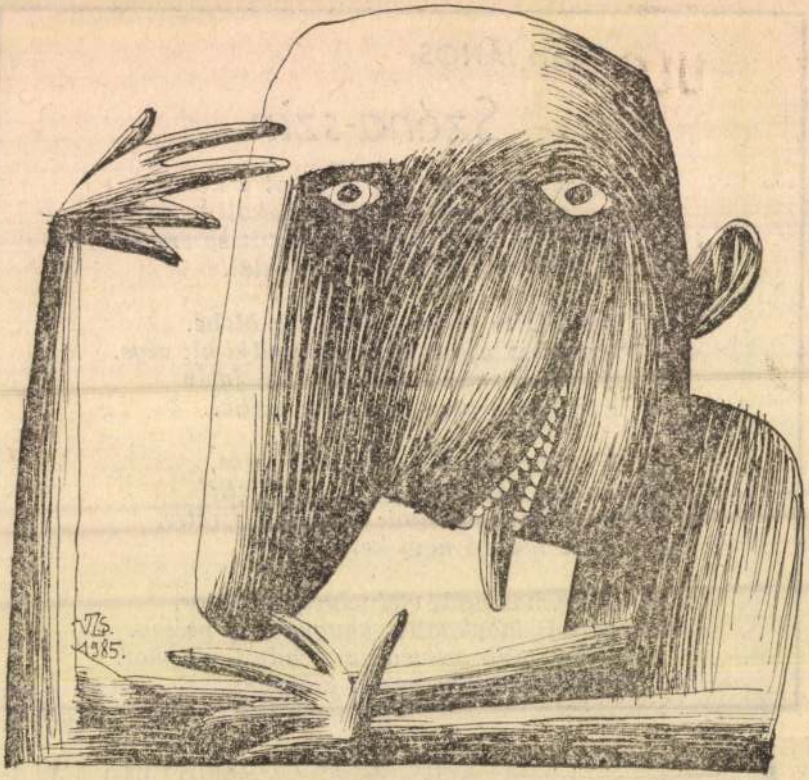

Varga Zsófi: Hogy én milyen hülye vagyok!

ponton

1015 Budapest, Batthyány u. 65.
Telefon: 489 0780
Fax: 489 0781
e-mail: galeria@mie.hu
Nyitva tartás: keddtől szombatig 12 – 18 óráig

MOHOLY-NAGY MŰVÉSZETI EGYETEM
MOHOLY-NAGY UNIVERSITY OF ART AND DESIGN BUDAPEST

GYIE

MESÉK a SZEMNEK

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem és a Gyermekkönyvszerzők és Illusztrátorok Egyesülete tisztelettel meghivja Önt MESÉK A SZEMNEK című gyermekkönyvgrafikával foglalkozó gyűjteményes tárlatára az egyetem Ponton Galériájába 2007. március 20-án, kedden 18 órára.
A kiállítást megnyitja: Boldizsár Ildikó mesekutató

Kiállító grafikusok: Agócs Írisz, Bakó Tamás, Balogh Andrea, Baranyai András, Békés Rozi, Bóna László, Borogdai Zsuzsa, Csala Sándor, Farkas Kata, Ficzere Kyru, Gulyás Emese, Gyöngyösi Adrienn, Hegyesi Mátyás, Ilyés Juli, Jánosi Anna, Kállai Nagy Krisztina, Kárpáti Tibor, Koncz Timea, Kőszeghy Csilla, Kun Fruzsina, Maarten Wansdronk, Máray Mariann, Mezei Ildikó, Miskolczi Martina, Molnár Márk, Nagy Dia, Pagels-Tóth Anna, Pásztohy Panka, Paulovkin Boglárka, Pereházy Dóra, Péter Ildikó, Pluhár András, Radnóti Blanka, Rastätter Linda, Rubik Anna, Rutkai Bori, Sirály Dóri, Szabó Levente, Szalma Edit, Szántói Krisztián, Szegedi Katalin, Takács Mari, Varga Zsófi és Lipóczki Ákos formatervező.

A kiállítás 2007. március 20 és április 21 között tekinthető meg.

Mesék a Szemnek

Gyermekkönyv illusztrátorok kiállítása

2007. március 20. – április 21.

ponton

AK
NÁL

— Ki más lenne? — kérdeznek vissza többen is. A vállalatnál egy döntőbizottsági elnök van, Konkoly.

★

Konkolyról sokat hallani a vállalatnál, kivált mióta döntőbizottsági elnök lett. Jófejű gyerekként került a vállalathoz, már ipari [illegible] is ott töltötte. Szemegbeszélések során a legkülönbözőbb információkkal látja el a döntőbizottsági elnököt. Hogy az igazgató elvtársnak — teszem azt — elege van a sok fúrófej-törésből, indokolatlannak tartja, következetesebb felelősségre vonást vár el a bizottságtól. Az MDB-elnök pedig rendszerint azonosul is az igazgató elvárásaival. Mire kezdődik a tárgyalás, nincs ember, aki indokolatlanabbnak tartaná a fúrófejek törését, mint éppen ő.

Az igazgató sosem szól bele egy adott ügy menetébe, az igazgatók tiszteletben tartják az ítélkező testületek függetlenségét. Bár, mióta hallottam a dunai szárnyashajó-szerencsétlenség tárgyalásáról, ebben már nem vagyok olyan biztos.

Annak idején, amikor a Bécsből hazafelé tartó szárnyashajó nekiütközött egy uszálynak, a vállalat minden további eljárást megelőzően a hajó kapitányát azonnali hatállyal elbocsátotta. Az illető föllebbezett a döntőbizottsághoz. Arra hivatkozott, hogy még szolgálatba lépés előtt kérte fölmentését az út alól, mert egy nappal azelőtt halt meg az apja.

Negyed négykor szól ki a jegyzőkönyvvezető nő, a gyerekképű sofőrt szólítja, meg a bányatelep vezetőjét. Azt mondja a többieknek, igyanak egy kávét, vagy sétáljanak, az ügy bonyolult, eltarthat egy órán át is a tárgyalása. Rostás méltatlankodik, a kopasz viszont legyint egyet, indul a munkaügyre leszámolni, intézi a kilépést. Csak a gépkezelő marad a folyosón, nekidől a falnak, ötven körüli, piros arcú ember, aránytalanul rövid kezekkel:

— Reggel, amikor elindultam ide, azt mondta a feleségem, hagyjam a fenébe az egészet, mit cirkuszolok három-négyszáz forint miatt. Esett az eső, most kéne másodszor kapálni a kukoricát, van egy kevés szőlőnk, azzal is el vagyunk maradva. De hát ne nézzenek hülyének! Amikor jött a víz, akkor menni kellett. Ott is hagytunk mindent, mentünk. Először a szakszervezetnél voltam, azt mondta a titkár, ide figyelj édes öregem, mit gondolsz te, mekkorát kapunk a fejünkre, ha kitudódik, hogy nem kaptak az emberek pihenőidőt.

Nem tudja folytatni, mert megtalálja a kopasz sofőr [illegible]

VARGA ZSÓFIA

ÉS XXXI. évf. 34.sz. 1987 15.p.

Várga Zsófi rajza

Varga Zsófi, grafikus

15.

21. X.

Varga Zsófi: Ketten

voltak Paálék azelőtt,
hogy ezek mindig, a leg
ob időkben is. Most meg..
en láthatom a saját szer

Legalább lovat tartanán
dtam erre.

Az a ló, a Paálék lov
od te, miféle ló az?

★

lán érezhetett valamit G
ert attól kezdve irtózatos t
kapcsoltunk. Elhagyván S
bácsiékat, Paálékat, min
kéjüket, toldalékukat, vé
k a falut, minden házba
nk valamit megtalálni, a
egalább falun meg kell ler

Látod? — mutatta Gábo
et —, emitt csúszkáltam.
? — mutatott egy régi é
—, ez meg a táncterem v
sorra benéztünk minde
étterembe, épületbe. — J
— intettek felénk hos
asztaloktól, de fél óra sem tel
az első ölelések után, már a
összes konfliktusát ismertük.
Tudjátok, hogy G.-ék miből ve
a szőlőt? Hát azt hallottátok-e,
gyan lett Kismari művezető?
P.-ék? Igen, övéké az a hár
szintes ház, de nem szorgalor
építették. K.-ék pedig még tíz
is a dögházból vitték el az ál
— mutattak végül távoli ház
hozzátéve: hiába tanul ki a K
fia, lehet úristen is, az apja a
is dögházból vitte az állatot.

— Mi közünk ehhez? — kér
tük egymástól zavartan, miért
ják ki nekünk saját életüket, l
nan az apró gáncsoskodások, l
aztán emitt is igazolásokat te
nek elénk s amott is szabadko
nak, „mi tisztességesen, s mi
tiszta lelkiismerettel." Miért, l
a jómódú éppúgy bizonytalan
ban, bizonyítási kényszerben
mint a szerencsétlen, aki hár
száz forintokon kénytelen h

talyon, mint nehéz perceiben mindig. Az anyja kérte, szerezzen jövedelemigazolást a munkahelyéről, mert kell bizonyos tanácsi segélyhez. Kinn járt Gábor anyjáéknál egy tanácsi felmérő ember, az mondta, „miért nem kérnek segélyt, minden további nélkül kapnak, csak egy papír kell, hogy a fiuk nem tudja támogatni magukat".

— Anyáéknak segély — mondta Gábor felhős tekintettel, de azért kérte az igazolást. Havi ötezerről. Most mi lesz? — kérdeztem tőle már kinn az utcán, mert Gábor havi húszezret hazudik az anyjának, aki ezt az összeget mondja tovább Gábor apjának. Ez az ötezer mit fogan majd az apja fejében? Gábor apja szakasztott az én apám, az én apám pedig egyszer elfehéredett az én egyik kimutatásomat látva és nagyon rosszul volt egész éjszaka. Azóta én is három-szoros-négyszeres összegeket mon-

sohasem érzett hangulatba, s akkor az járt a fejemben, hogy ez Gábor lova és hogy nekem sohasem volt ilyen lovam, s ez kegyetlen tervet érlelt bennem, úgyhogy a következő pillanatban már léptem is a ló okos fejéhez, hogy a kis Brehmből tanultak szerint megállapítsam a fogak és az álkapocs állásából, hogy ez a ló nem is az a ló, ez valami egészen más, amiről beszéltek nekünk. De akkor belépett Paálné. Megfogta a karomat, a konyhába hívott. — Nézze — tolt elém egy türkízszínű füzetet, ebben van a mi életünk. — Két oszlopnyi szám húzódott a lapok aljáig, különféle kimutatásokkal, fakuló tintájú elszámolásokkal. — Látja, emitt vannak a kiadások, mikor mennyi tápot vettünk, mikor mennyi naposcsibét, mibe került a fuvar, állatorvos. Ettől jobbra a bevételek, ez itt a tavaszi nyolc hízó, amott a nyulak, de hiszen láthatja, maga is-

VARGA ZSÓFIA

ÉS 1987.23.sz. 1.p.

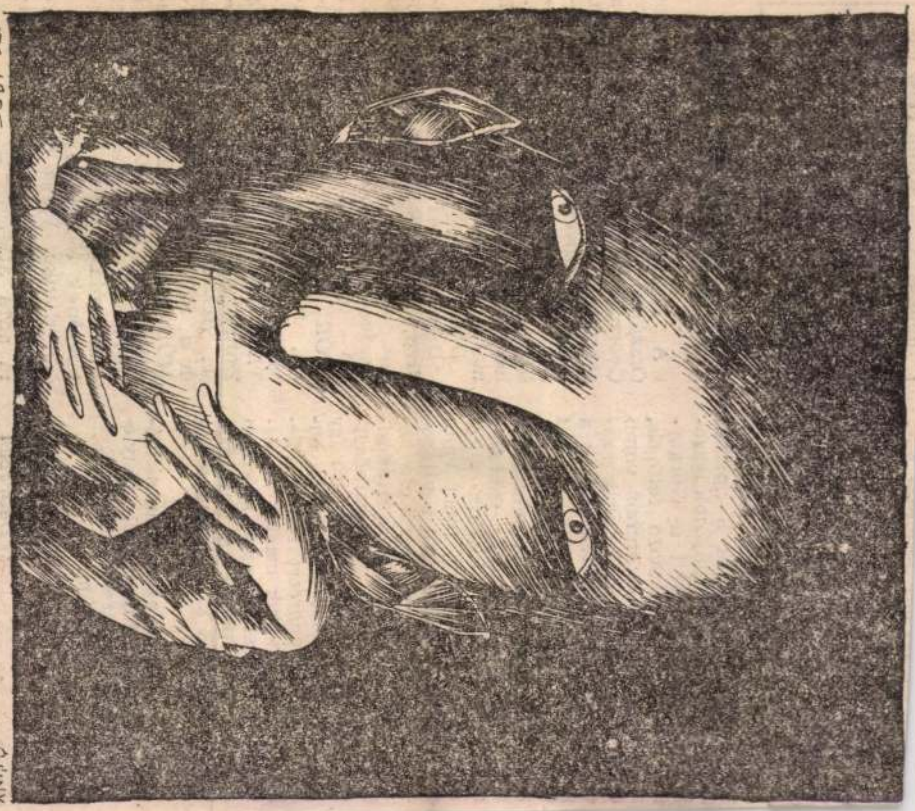

dőjelezné meg.

Másrészt nem volna helyes párhuzamot vonni Görgey Artúr és a Rákosi-korszak áldozatai között, és Görgey árulóvá minősítését csupán a Rajk-perrel és a többi koncepciós perrel magyarázni. Kétségtelen, hogy Rákosiéknak a „párton belüli árulás" ideológiájának igazolásához alkalmas volt a Görgey-féle árulásra vonatkozó felfogás, mégsem lehet párhuzamot vonni Görgey és azok között, akik száz év múltán „céltáblájává váltak a pozícióféltő gyanakvásnak". A két történelmi helyzet közötti ellentétekből legalább kettőt említsünk meg. Egyrészt Görgey esetében nem elég csupán Kossuth féltékenységére hivatkozni, mert valóságos tettei — elsősorban a világosi fegyverletétel — megítélése körül folyik a vita, míg a Rákosi-klikk áldozatai *csak* azért minősültek árulónak, mert a hatalom így kívánta. Másrészt Görgeyt a bukott szabadságharcért tették felelőssé olyanok, akik maguk is osztoztak a bukásban; ezzel szemben a koncepciós pereket a hatalmon lévők dolgozták ki, uralmuk erősítésére.

Görgeyt tárgyilagosan, az aktuális politikától függetlenül, tényleges történelmi szerepének megfelelően kell megítélni.

Kiss Csilla
Debrecen

(publicisztika), **Szántó Péter** (interjúk), **Széchenyi Ágnes** (próza), **Szekrényesy Júlia** (visszhang), **Széky János** (könyvkritika), **Váncsa István** (tördelőszerkesztő), **Varjas Endre** (olvasószerkesztő), **Vedres Vera** (évfordulók), **Zöldi László** (főszerkesztő-helyettes).

Gyermekekért díjak

A Magyar Úttörők Szövetsége Országos Tanácsa évről évre Gyermekekért-díjat adományoz a gyerekek szocialista nevelésében, az úttörőszövetség céljainak valóra váltásában kiemelkedő munkásságot kifejtő személyeknek és kollektíváknak. Az ez évi díjakat 1987. május 31-én adták át.

Díjat kaptak:
DARGAY ATTILA rajzfilmrendező, *GÁSPÁR LÁSZLÓ* pedagógus, *LEVENTE PÉTER* színészrendező és *DÖBRENTEY ILDIKÓ* író (megosztva), a *LŐRINCI SPORTCSARNOK KOLLEKTÍVÁJA*, *NOVOTNY ZOLTÁN* a Magyar Rádió osztályvezetője, *PETERDI EDE* a bicskei Kossuth Zsuzsanna Nevelőotthon igazgatója, *RÓNA EMY* grafikusművész, és a *SZÓRAKATÉNUSZ JÁTÉKMŰHELY ÉS MÚZEUM*. Posztumusz díjat kapott *DR. SZEBENYI PÉTERNÉ*, a Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Kutató Intézetének főmunkatársa.

A díjakat Varga László, a Magyar Úttörők Szövetsége főtitkára adta át.

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

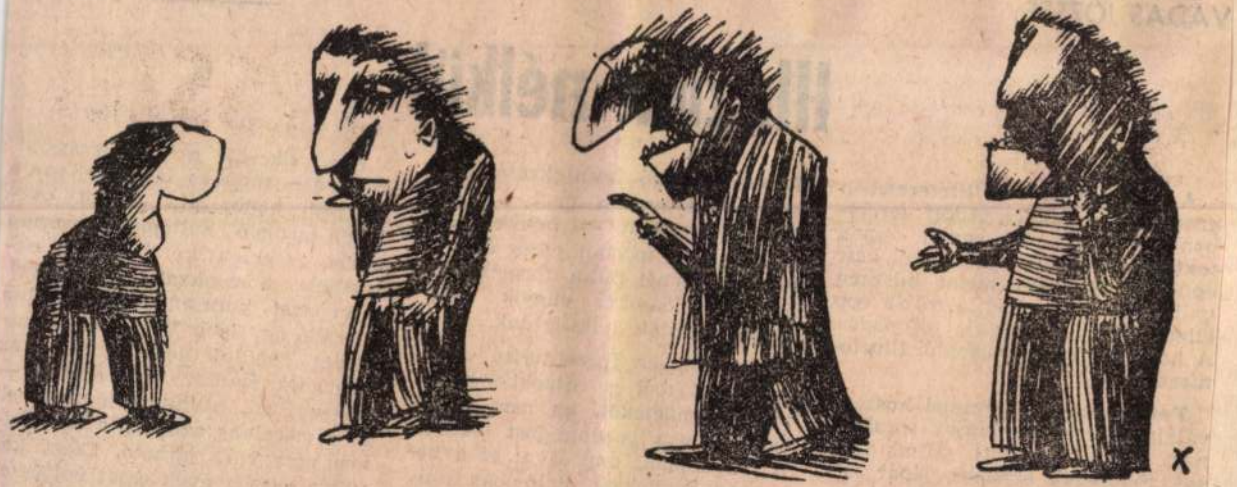

Varga Zsófi rajza

11.

Élet és Irodalom 1986. febr. 7. XXX/6

zért sikerült neki a varázslat.
t ő — minden látszat ellenére
nem historizál. A két osz-
on nyugvó hullámdísz csupán
lék az eklektikáról, s nem ek-
tikus homlokzat. Tömegével
nyaival kapcsolódhatott volna
ízálló úgy is a Váci utca szom-
dos épületeihez, ahogy az
anypók áruház szemlélteti —
g-zugaival, hullámzó tömbjeivel.
a megoldás azonban a zárt tel-
n nem volt járható. Ezért ke-
lt a húszas évek orosz építésze-
nek lendületes formáit idéző be-
rati üvegcsarnok fölé — a hát-

...om.

Most ellenben arra vagyok kénytelen hivatkozni, hogy a vitapartner iránt tanúsított jóhiszeműség és türelem nélkülözhetetlen tartozéka a demokráciának. Sajnos, ez az erény és az ezzel járó önmérséklet teljes mértékben kiveszni látszik a költő-publicistából. Alanyi poéták esetében ez megbocsátható, ám úgy tetszik, hogy Mezeinek, mint közírónak, éppen az érvei fogytak ki. Ezért disputál hitvitázó prédikátorok stílusában, akik valamikor ördögfattyának vagy Belzebub hímtagjának nevezték vitapartnereiket. Az idő tájt olyasféle politikai gyakorlat volt ez, mint az, ha manapság nagy találékonysággal a dogmatizmus különböző válfajainak címkéit ragasztgatják ez ellenlábasra. Ennek révén aztán az illető már kiátkozható, és kirekeszthető a magyar értelmiség anyaszentegyházából. Anakronisztikusnak tartom az ilyen disputát, mert mindkét felet megalázza. Semmi kedvem a folytatáshoz. Mindkettőnk kára, hogy az én szelíden érvelő cikkemre ő szitkozódva felelt *(Attitűd, amely nem halt meg,* ÉS, május 22.). Csak sajnálkozni tudok Mezei András elfogultságán, amellyel a szovjet reformpolitika titkos ellenfelei közé sorol. Holott évtizedek óta az a remény éltet, hogy a fő fronton bekövetkezett az emberarcú szocializmusért vívott küzdelem diadala.

Ma politikai bátorság éppen ah- ...(t) (a szovjet

Balla Margit rajza

ződés. De milyen beidegződés? Ilyen esetekben néha azt mondjuk, hogy az ötvenes évek rossz szokása kísért, de itt ez nem állítható, hisz a magyarországi sajtó — főként az Irodalmi Újság — akkoriban sűrűn és örömmel regisztrálta puszta helyen sarjadzani kezdő művelődési életünk első sike- ...dig úgy érzi, elfáradt, az ne szégyelljen pihenni. Számomra erről szólt a cikk. Tényekről, makacs tényekről. Csupán egyetlen dolgot nem értettem az első olvasáskor: azt, hogy miért kezdi és végzi jegyzetét a szerző rezignált biztatással: *Tessék, Hölgyeim! Tessék, Uraim! Amit gondoltam, megírtam, várom*

Varga Zsófi metszete

valószínűleg dobogós helyezést biztosítana a briteknek. Végül is, hadat üzenni Kína ellen a szabad ópiumkereskedelem érdekében — ez egy kicsit megfeküdte a világközvélemény gyomrát. Nagy-Britannia vezetőit azonban csak az érdekelte, hogy egyrészt szabadon adhatott el Kínában kábítószert, másrészt új gyarmatot, sőt, koronagyarmatot szerzett: Hong-Kongot. Még ma is birtok, a Kínai Népköztársaság áldásával. Alig hatvan év múlva nem lehettek gátlásai a brit politikának amikor szabad utat kellett hódítania Egyiptom és a Jóreménység fok között. Ehhez nem volt elegendő legyőzni a híres-nevezetes mahdit, s meghódítani annak mohamedán birodalmát, mert ott volt még a két búr köztársaság is, Transvaal és Oranje.

A két köztársaságnak nemcsak stratégiai jelentősége volt, hanem aranya és gyémántja is, s ezek a lelőhelyek megsokszorozták a stratégiai szempontok fontosságát. De Góliát nagyon nehezen győzte le Dávidot. Végül *Lord Kitchener* rettenetes módszerekkel törte meg a búrok ellenállását. Majorjaikat felégette, családjukat, feleségüket, gyermekeiket *koncentrációs táborokba* hurcoltatta. A búrok sok csatában megverték az angolokat, akik régi szokásuk szerint minden csatát elvesztettek, kivéve az utolsót.

Ez idő szerint tehát lelkes búr vagyok, de ennek érdekében el kell felejtenem az újkori történelmet. Dél-Afrika két uralkodó fehér kisebbsége között ez idő szerint sem éppen harmonikus a kapcsolat. A második világháborúban az ország eléggé szerény képviselőházi szótöbbséggel csatlakozott Nagy-Britanniához, az Egyesült Nemzetekhez. Nem minden érdekesség nélkül való, hogy a brit ügy mellé az a *Smuts* tábornok állt, aki az angol—búr háború egyik ismert gerilla-vezére volt. Dél-Afrika jelene eléggé közismert. A kisebbségben levő angolok mérsékeltek, liberálisok a búrok a fajüldözők, az „apartheid" hívei. A Dél-Afrikai Uniót ezért zárták ki a Brit Nemzetközösség tagjai közül, s a nemzetközi sportesemények ről is száműzték őket, nem indulhatnak az olimpiai játékokon sem. A második világháború alatt a búrok általában a nácikkal rokonszenveztek, számos politikai vezetőjüket internálták ellenséges tevékenység miatt.

De ez a közelmúltban volt.

Most 1900-ban élünk szombatonként. Utálatosak a gyarmatosító angolok (Many kivételével), s búr szívem minden melegével szurkolok az igazság győzelméért.

Nem akarom tudni, hogy mi lesz a háború vége.

Hajrá, búrok!

A darab itt Füreden is több előadást megérhetett volna — de úgy látszik a Balaton körül a legerősebbek az előítéletek. Pedig néhány jó kezdeményezés sikere arra utal, hogy e térségben is lehetne nyári színházi programot szervezni.

Gyulán *Székely János Vak Béla* király című drámáját láthattuk: magyarországi ősbemutatóként .A romániai magyar író az idén harmadszor szerepel a Várszínház műsorán. Ez nagyon örvendetes, és az is, hogy az utóbbi időben az előadásokat ősszel is tovább játsszák a Vígszínházban. Csak azon szomorkodtunk, hogy a Székely-darabok közül egyedül a Caligula helytartója nem élte túl a nyári évadot, ez annál inkább veszteség, mert érzésünk szerint eddig ez volt a legjobb Székely-mű. Izgalmas a Vak Béla is, de nem éri el a Caligula hőfokát. Ez azt is jelenti, ha elégedetlenek vagyunk a legfrissebben bemutatott drámával, akkor a szerző mércéjével mérünk. Ő kényeztet el bennünket elsőként bemutatott művével, a Vak Béla a korábbiakhoz képest halványabb.

A mű legjobb találata maga a témaválasztás. A szimbólum óriási: a hatalmat gyakorló férfiú egyrészt vak, másrészt szelíd lelkű. Jámbor, mint egy kisgyerek, jóságos, mint egy szociális nővér — mégis éppúgy folyik az országban a gyilkolódzás, mintha egy III. Richard-típusú zsarnok ülne a trónon. A politika szempontjából némelykor teljesen közömbös, miféle személyiség ül a legmagasabb polcon: az hogy nincs megállás: egyszer — vagyis inkább szép lassan — mindennek vége lesz. Elkopik, szétesik, megsemmisül. Csikszentmihályi nem a mostanság népszerű nosztalgiázás búvkörében dolgozik, akármilyen kedves együttérzéssel mintázza is meg a régi tárgyakat. Őt a bennük rejlő metafizikai probléma izgatja.

Kisbronzainak másik sorozata ezért találóan az *Idő* címet viseli. Részben ezek is órák, de talán még jellemzőbb rájuk, hogy roncsok, töredékek és leletek. Az idő — e fáradhatatlan alkotó — produktumai. Csikszentmihályi nem kesereg a pusztulásukon és nem teszi ennek ellenkezőjét sem. Távol áll tőle, hogy a civilizáció ártalmairól panaszkodjék és azt a kort sirassa vissza, amikor még senkinek nem volt órája. Ez a művész nem civilizációellenes; hiába vonzódik a múlthoz, emlékeiben a kultúrát fedezi fel.

Amit elődeink alkottak, az a mienk is — hirdetik a kiállítás harmadik szférájaként azok a kétméteres mészkőszobrok, amelyeket a művész az elmúlt években faragott. Nem nehéz bennük ráismerni a klasszikus görög kultúrát megelőző nagy korszak idoljaira; egyáltalán: az úgynevezett primitív népek és civilizációk bálványaira. Összemosni őket természetesen felületes gondolkodásra vallana; az azonban, különbözőségük ellenére, tény, hogy a szobrok kultikus szertartások eszközeiként *jelek* voltak. Következésképp csak jelzések, amelyek nem törekedtek a valóság

A gondolat érvénye független a mű méretétől. Az érem és a kisplasztika azonban nem egyszerűen kis méret, hanem műfaj is. Csikszentmihályi, láthatóan, ebből az enteriőr-műfajból és intim szférából próbált kitörni. Nagyszabásával az volt a célja, hogy megújítsa, megemelje önmagát.

Sajnos vállalkozását nem koronázta siker. Egyelőre inkább csak próbálkozásról beszélhetünk. Újabb munkái se nem elég szellemesek, se nem elég finomak. A zenét, mint láttuk, egy hegedű, az anyaságot a nagy has, a legényt formás nemi szerve idézi meg. Ezek az ötletek közhelyek, ami önmagában még nem volna nagy baj, hiszen minden jel közmegállapodás szülötte. A baj az, hogy Csikszentmihályi érdekesen és izgalmasan akar faragni, valójában durva és elnagyolt műveket hoz létre. A szándékosan formátlan műveken — hibáikon — jól lemérhető: nincs nehezebb dolog a tömör fogalmazásnál. Hogy az arc, amelyen nincs se orr, se fül, se száj, emberi tekintet legyen. S nem golyó vagy tojás.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-143, 340-726
Varga Zsófi
ÉLET ÉS IRODALOM
1982 JUL 23
1021

Varga Zsófi rajza

éseibe löttyintett hattyúbandák
csenő szárnyai felé
ú folyosóján induljon el szíve
ng képében:
önge kezecskéivel
ójában megolvadt ékszerekbe,
arcát, eljöttünk hozzá,
gatását országként felosztó
nek neve: Dél, Éjszaka, Hajnal,
ldást mondunk, ne riasszon
ne riasszon soha a lét, re riasszanak
élységek tenyerébe burkoló
negőszült vitorlák, az alvó szarvasok
csákányaikkal döngető
s a harmat-hágcsókkal
radatkor hazatérő tulipánok
soha, a pórusok kráterein át
magmájába halhatatlan kősziklákat:
örömöt dobáljon a mindenség,
, legyél boldog, sokáig nyikorgott
lt alakjuk után forduló ajtó
ia, remegtünk meghatottan,
eink kosarában
ig felé cipeltetett vakító homokból
ágacskák szivárogtak
ntjainkra.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zsófi, (7 éves)

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 DEC 2 3

1021

Varga Zsófi (7 éves):
Linóvázlat

a millenniumi
kásának okairól.
időszakot ábrázo
egymást: Kassák
Babits a középos
arisztokráciát mu
len kritikával és nagy művészi ábrázoló erővel: e három munka együtt az utolsó békeévek lenyűgöző freskója. Mégis: Móricz Zsigmond, Nagy Lajos, Schöpflin Aladár, Szerb Antal, újabban Marosi Péter (*Mit ér Bánffy trilógiája? Utunk*, Kolozsvár 1957, 27—28. sz) és Illés Endre (*Írók, színészek, dilettánsok*, Bp. 1968.) bírálva is elismerő nézetei ellenére Bánffy e műve kiesett irodalmi köztudatunkból és nem is jelent meg új kiadásban.

Ennek csak részben lehet magyarázata, hogy Bánffy Miklós gróf (1873—1950) főnemes és nagybirtokos volt, a hajdani uralkodó osztály kiemelkedő tagja, 1901-től kezdve országgyűlési képviselő, 1906—1909 között Kolozs megye főispánja, 1913-tól 1918-ig a Nemzeti Színház és az Operaház intendánsa, 1921 áprilisától 1922. december 19-ig pedig m. kir külügyminiszter, majd 1923-tól 1926-ig a *Képzőművészeti Tanács* elnöke. Azért nem igazi magyarázat ez, mert Bánffy, akiben már Ady Endre egy Kemény Zsigmond kései utódát látta, s aki Bartók táncjátékait sokak ellenállását leküzdve adatta elő az Operában; akinek külügyminisztersége idejét kötöttünk különbékét az Amerikai Egyesült Államokkal és dőlt el, hogy Sopron hozzánk és nem Ausztriához tartozik, s aki felvétette hazánkat a Népszövetségbe: éppen azért vonult vissza a magyar külügyek vezetésétől, mert nem értett egyet Horthy politikájával.

Ezért települt vissza 1926-ban Erdélybe, felvette a román állampolgárságot és felmérhetetlenül sokat tett az erdélyi magyarságért, egyszersmind a román és a magyar nép barátságának útját is sikerrel egyengetve. A román kormány mindvégig nagyra becsülte. Ennek dokumentumai bőven fellelhetők Marosi Ildikó említett, Bukarestben 1980-ban megjelent könyvében. Kemény Jánossal együtt Bánffy teremtette meg az erdélyi irodalmi élet szervezett kereteit, nyomdákat és könyveket fizetett, támogatott. Egyszóval igen jeles ember volt.

Viszont talán éppen ezért gyanús író-mivolta: lehet-e nagy író

je és öngyilkossága, stb.) mindvég
gondoskodnak az olvasó érdeklőd
sének ébrentartásáról. Érthetetle
miért vannak még Bánffy őszin
méltatóinak is szakmai fenntart
sai a mű irodalmi kvalitásai irán
A trilógia szerkesztése mintasze
rű; szinte már zenei kompozíci
Mindhárom regénye hat részből á
s ezen belül a fejezetek egy szim
fónia tételeinek felépítése szerin
követik egymást (a *Megszámláltat
tál*-ban például: 5—5—11—5—7—1
fejezetre oszlik a hat rész), ezenkí
vül pedig az író a filmre is emlé
keztető ellenpontozással, párhuza
mos és ellentétes montázs alkalma
zásával bonyolítja az eseményeket
amire jó példa a trilógia indítása
az egymással versengve száguldó
zörgő kocsik, hintók útja a bá
helyszíne felé. A szédült tánc, min
egy osztály haláltánca (*Megszám
láltattál* I. 77.); Jópál András repü

Károlyi

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 SEP 16

Varga Zsófi (7 éves)

1921

Varga Zsófi (7 éves): A művésznő reggelije

Borsos Miklós rézkarcai

Varga Zsófi, gyermeknajzoló

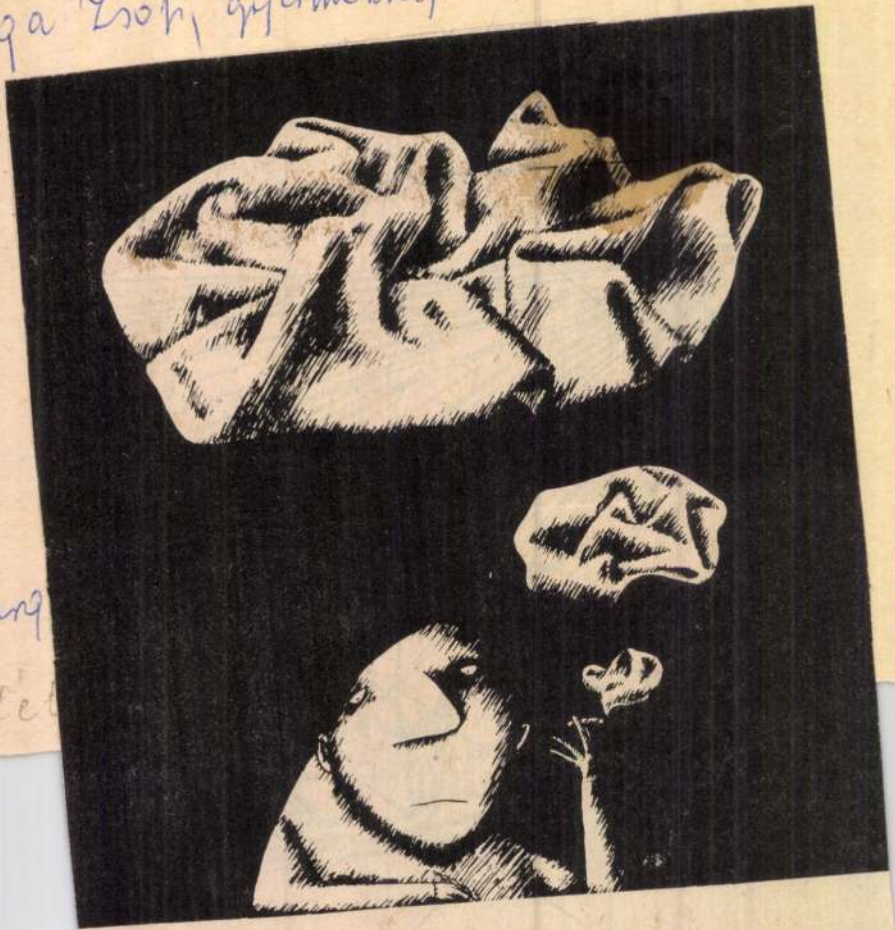

Varga Zsófi rajza

5.

XXVIII/51-52

G. H. (Bp. IV., Labdarúgó u. 82. — van ilyen utca, én is meglepődtem) *Columbo hadnagy* aláírással küldött levelet. Legnagyobb sajnálatomra nem áll módomban ró-

a Zsófi grafikáit

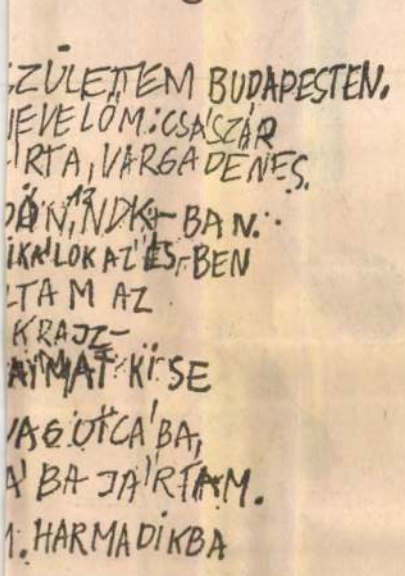

Nem tagja a Művészeti Alapnak, sem a Fiatal Művészek Stúdiójának. Most mégis, mint kollégát, nem mint gyereket kívánom az önök szívébe ajánlani, ahova, ha ismernék, már rég belopta volna magát.

Generációm, mely negyvenévesen kísérletez, utat keres, gyűlöli a csodagyerekeket. Keserűen gondol Raffaellóra, Rimbaud-ra, Petőfire, akik harmincéves koruk előtt életművet zártak le,

— Normális gyerek ez? — kérdezte egy művész barátom.

Egy másik meg, aki nem az, így kérdezett:

— Ki rajzol helyette?

Jó néhány éve, — s ez egy nyolcéves gyerek életében nagy idő — ismerem, és mondom, senki se rajzol helyette, és valódi gyerek. Normális, gyűrűhintáról leeső, orrát beverő, fára és mindenre mászó ebadta lány; nem finom szobavirág, nem halovány csodagyerek. Ha falun és nem a pesti belvárosi bérház ötödik emeletén lakna, tán kevesebbet rajzolna, csak elkezdené, zseniálisan odafirkantaná, mint a többi, nála nem tehetségtelenebb kisgyerek. Ő azonban visszatér a rajzhoz, kidolgozza, már nem tudni hány menetben... A rajz megszűnik gyermekrajz lenni, grafika lesz. Nem több, nem jobb, mint gyermekrajz, mert annál semmi sem lehet jobb.

Minden gyerek alkotó zseni. Aki újra felleli gyermek-önmagának akár morzsáját, s azt megéli egy eleven kultúrában, az lehet alkotó. Zsófi talán talált egy módszert, egy stílust, talán átvészel néhány rossz évet. Remélem eleven kultúrát talál.

Somogyi Győző

Varga Zsófi
MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
ÉLET ÉS IRODALOM
1982 OKT 8

1021

zált szerző „mondja", ezt már

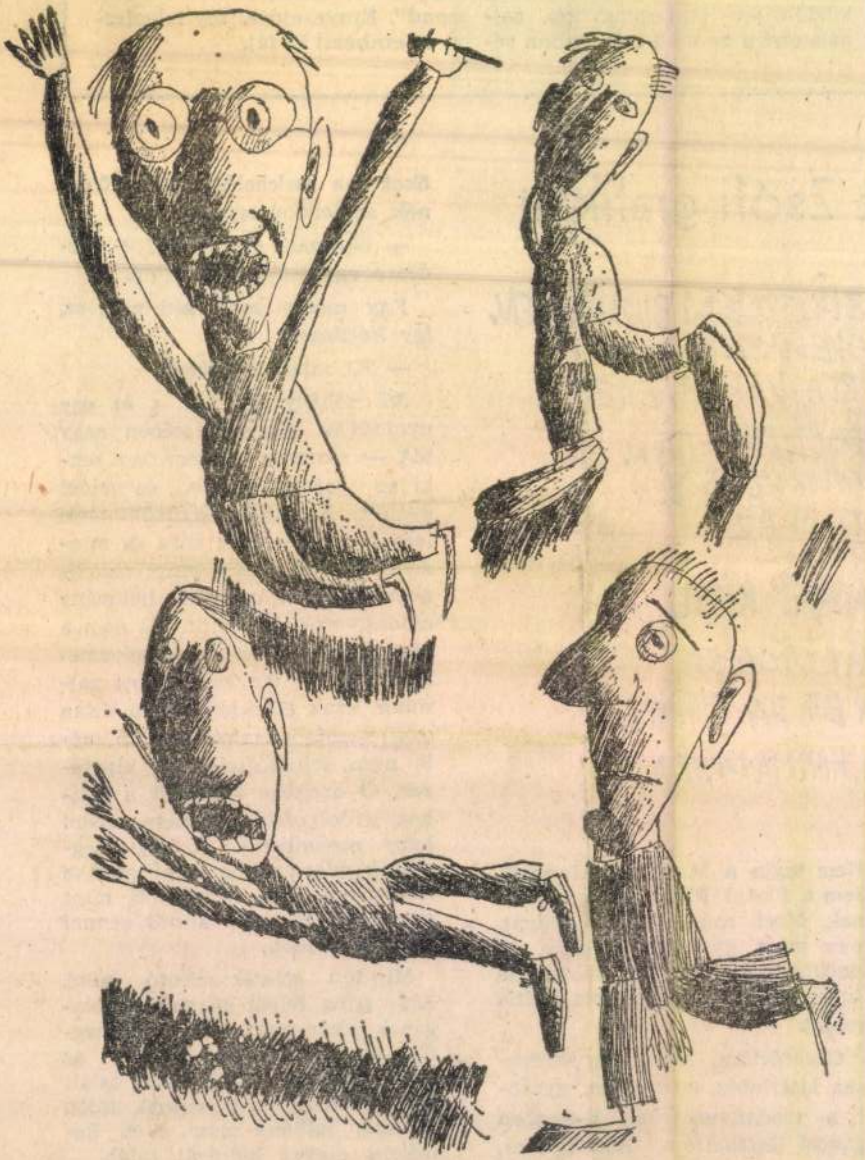

Varga Zsófi: Mindenféle elesö emberek

Mit kell tudni a nyári szabadságról?

ISMÉT BEFEJEZŐDÖTT a tanév, és a pedagógusok is jól megérdemelt pihenőre térhetnek. Ezért időszerű most felelevéníteni a nyári szabadságok megtervezésével, kiadásával, a szünidei feladatok megszervezésével kapcsolatos ismereteket.

Az oktatási munka sajátosságai miatt a tanítók, tanárok, valamint az általános iskolai napköziotthon-vezetők évi 48 munkanap szabadságát, a nevelőotthoni pedagógusok 30 munkanapját, és a technikus tanárok 24 munkanap szabadságát *elsősorban a nyári oktatási szünetben* kell kiadni. A ki nem adható részt a 107/1955. (O. K. 23.) OM. számú utasításban foglaltak szerint a téli szünetben kell biztosítani, illetve végső sorban a tanítási időszakban is kiadható. Az óvónők a 24 munkanap rendes évi szabadságukat az óvodák nyári szüneteltetése esetén a tanítási szünetben, vagy ha erre lehetőség nincs, akkor a naptári év bármelyik időszakában kivehetik. Az otthonokban működők kivételével a képesítés nélkülieket is ugyanolyan mértékű szabadság illeti meg, mint a többi pedagógust.

Az intézmények vezetői a már elkészített szabadságolási tervben *véglegesen rögzítik* az időpontokat. A végleges beosztás előtt az érdekelteket meghallgatják és kívánságaikat lehetőleg figyelembe veszik. A szabadság kezdő időpontját és tartamát a szabadságolási terv elkészülte után azonnal, de *a szabadság esedékessége előtt legalább 15 nappal a dolgozóval írásban közlik.* A szabadságot lehetőség szerint egyszerre, legfeljebb azonban két részletben oszthatja be az igazgató. Mód van azonban arra is, hogy a dolgozó kérésére azt több részletben adják ki.

A SZABADSÁGOLÁSI TERV elkészítésekor elengedhetetlen *az intézmény nyári feladatainak figyelembevétele.* Ezért helyes az a módszer, ha előbb felmérik, hogy milyen mértékben szükséges pedagógust biztosítani ügyeleti szolgálatra, hogy kik és hány napra mennek tanfolyamra, termelési gyakorlatra stb. Majd gondoskodnak e tennivalók arányos elosztásáról olyan módon, hogy e munkákból mindenki azonos mértékben vegye ki a részét.

A pedagógusok sem kaphatnak azonban több szabadságot, mint amennyit a törvény biztosít, ezért a szabadságolási tervben rögzített napokon kívül kötelesek munkát végezni. Ez a munkakötelezettség nem jelenti azt, hogy állandóan az iskolában kell tartózkodniuk, amint erre a 10/1959. (M. K. 5.) MM. számú utasítás 74. paragrafusának (5) bekezdése is utal. Az iskola vezetője a szabadságon kívüli időben, a munkakörébe tartozó feladata elvégzésére beoszthatja a pedagógusokat. Itt utalunk a május 15-én megjelent 204/1964. (M. K. 10.) MM. számú utasítás 34. pontjára, mely szerint a tanítási szünetekben, a saját iskoláján kívül, ugyanazon helység más iskolájának napközi otthonába is beosztható külön díjazás nélkül a pedagógus, a heti kötelező óraszámának mértékéig.

AZ EGYÉB OKTATÁSI DOLGOZÓK az egyévi munkaviszony alapján járó 12 nap alapszabadságon felül, a folyamatos szolgálati idejük alapján háromévenként egy, a felszabadulás óta eltelt idő után pedig kétévenként egy munkanapot kapnak. Az így megállapított pótszabadság, *az alapszabadsággal együtt* adja a dolgozó rendes évi szabadságát, amelynek megtervezése, kiadásának módja megegyezik a pedagógusokéval. Így a szünetet tartó intézményekben, a dolgozók szabadságát is ebben az időszakban kell kiadni. A hivatalsegédekre, takarítókra azonban a nyári szünetben is feladatok hárulnak. A meszelés, tatarozás befejezése után, a munkaidejükben meghatározott munkaidőn belül *a nyári nagytakarítás* tennivalóját látják el. A helyes, tervszerű munkaszervezés mellett azonban azt a helytelen gyakorlatot meg kell szüntetni, hogy a napi munkaidőn túl, külön díjazás nélkül foglalkoztatják e dolgozókat. Amennyiben a meszelési munkák elhúzódása miatt az utolsó napokra maradna a nagytakarítás, a feladatok időbeni elvégzése érdekében alkalmazzanak segéderőket, vagy pedig hosszabbítsák meg a dolgozó napi munkaidejét. Ezt viszont túlmunkaként — a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben — lehet csak elrendelni, és a teljesített túlórákat díjazni kell.

Csupán röviden utalunk arra, hogy a szegődményes takarítókat, fűtőket, illetve valamennyi

sőt arról is vannak adatok, hogy tudtak róla: a kisfiú lopni jár. S a »gyermekbűnözés« okait csaknem minden esetben itt kell keresni.

Tévesek azok a nézetek, amelyek eltúlozzák vagy felnagyítják a fiatalok bűnözéseit, mert ifjúságunk döntő többségében tisztességesen él és dolgozik, van célja, amiért küzd. De káros ennek a problémának a lebecsülése is. Meg kell keresni azt a módot, amely a zsákutcába tévedt fiatalokat a helyes útra vezeti. Ez nem csupán a rendőrség, hanem *a társadalom egészének feladata.* Vonatkozik ez elsősorban a 14 éven aluli gyermekekre, P. Sándorra és társaira, akiket a bíróság nem is vonhat felelősségre.

Évekkel ezelőtt sok szó esett arról, milyen veszélyeket rejt, ha a gyermek szüleivel vagy hozzátartozóival italboltokat és este szórakozóhelyeket látogat. Ez a kérdés azóta megoldódott, a gyermekeknek tilos italboltba belépni és este 8 óra után

---

A Fűszó

145 évvel ezelőtt született Whalt lak című híres kötetéből idézünk k Vízszintes 1, 55 és Függőleges 18,22 é — a szerkesztőség címére: Budapes kérjük ráírni: REJTVÉNY.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Varga Zsigmond

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1964 JÚN. 5.

1021

Varga Zsigmond képei

Utóbbi tíz évének *anyagát és eredményeit mutatta be a Bián élő és dolgozó pedagógus művész. Kedvenc anyaga az aquarell, de grafikai vonalon is otthon érzi magát. Biai lankás tájak, sejtelmes utcarészletek, egy pár stílusosan megfogalmazott grafika (fűzfa tanulmányok) és figurálisok teszik változatossá a lakóhelyen megrendezett kiállítást. Szépen egészítik ki ezt soproni, Balaton-melléki, főleg vörösberényi, szép kivágású színes tájai...*

Néprajzzal is foglalkozik. Feldolgozza Bia néprajzilag is értékes építkezéseinek emlékeit. Ennek egyik díjnyertes anyagát is láthattuk tárlatán, melynek megnyitó ünnepségén Sárkány Loránd festőművész, tanár méltatta a kiállító kolléga művészetét.

Varga Zsigmond:
Biai asszony

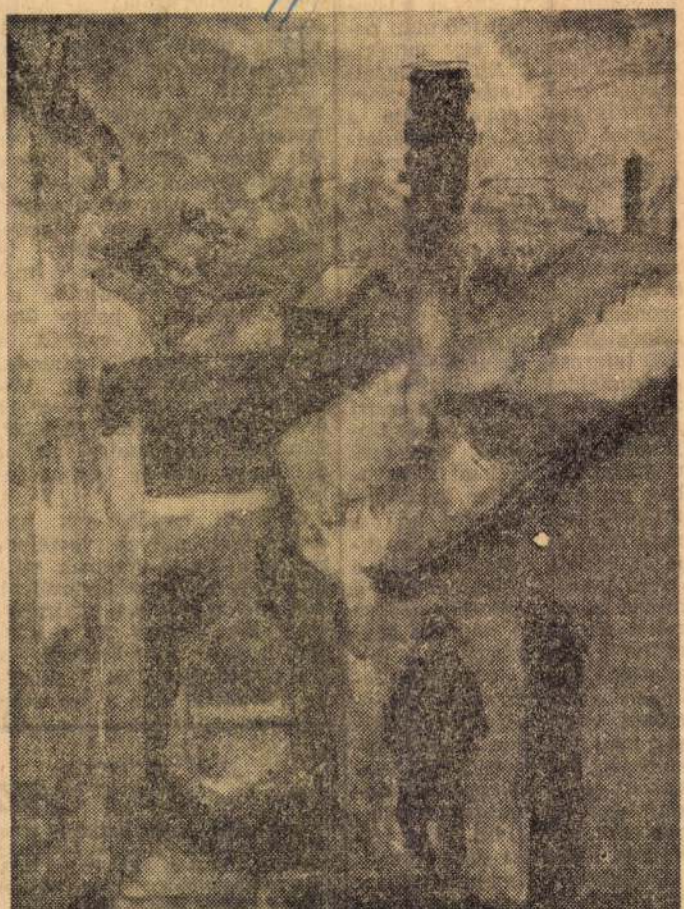

Juhász Erika tárlata

Nagyszámú közönség előtt nyílt meg Juhász Erika festőművész, a Felsőfokú Tanítóképző Intézet tanárának kiállítása az Egressy Klubban.

A finoman megrendezett, színvonalas kiállítást Vén Emil Munkácsy-díjas festőművész nyitotta meg. Átfogóan vázolta Juhász Erika művészetét. Méltatta az egykori Szőnyi növendék mai festői törekvéseit, grafikájában művészi kifejező erejét, képeiben a belső feszültséget kiváltó, nemesen felfokozott színkultúráját és mindig harmonikus, kiegyensúlyozott képszerkesztéseit. Munkáiban egy gondolkozó, az élet jelenségeire érzékenyen reagáló, művészt láthatunk. E mellett szólnak figurálisai, koncepciói, valamint vörösberényi, nagymarosi, szentendrei gazdag színskálával megfestett képei.

Felfelé ívelő pályáján további komoly eredményeket várunk tőle.

Sárkány Loránd

Juhász Erika:
Ferenczi-köz Szentendrén

1021

Hatvan év után az első

▲ **— Akkor szabad kiállítani, amikor már kiforrott művet tud az ember felmutatni! — vallja Varga Zsigmond, a biai pedagógus festőművész**

*

◀ **Sikert aratott Varga Zsigmond a Néprajzi Múzeum országos pályázatán is. Bia régi házait ábrázoló illusztrációi díjat nyertek**

Fotó: Bohanek

A kiállításon bemutatott aquarellek mellett különösen szépek a grafikák

Hatvanéves és most rendezték élete első zsürizett kiállítását.

Varga Zsigmond tulajdonképpen mindig művész akart lenni. Foglalkozott szobrászattal, festészettel, de csak most, élete delén érte meg a nyilvánosságot jelentő kiállítást. Szeretett falujában, Bián, ahol negyven esztendeje tanít, rendezték meg a gyűjteményes kiállítást.

— Az aquarelltől a szobrászatig minden érdekelt. Sokfélével foglalkoztam, a rajztanításról tizenegy könyvem jelent meg. Most próbálok egy kicsit kitörni.

Évekkel ezelőtt már bemutatták Bián műveinek egy részét, a mostani zsürizett kiállítás azonban szárnyakat adott a mármár elfelejtődő tehetségnek és ambíciónak.

Milyen világot őriznek Varga Zsigmond képei? A bemutatott kiállításon Sopron, Bia, Miskolc, Martonvásár, Vörösberény tájait, falurészleteit, füzeseit, és erdeit látni. Derűs és kiegyensúlyozott művészet ez, minden képet valami gyermekien kedves és optimista szemlélet hat át.

Bián örömmel és nem titkolt büszkeséggel beszélnek az ősz tanítóról, aki nyaranta a vörösberényi művésztelepen festeget. A kiállítást kérik Debrecenbe, Varga Zsigmond szülőházájába és viszik majd Pestre és Miskolcra is. És ez jólesik a biaiaknak.

Talán nagyon is szokványos a kérdés, mégis, most különösen aktuális: milyen tervei vannak a nyugdíjba készülő és a művészi életbe most induló Varga Zsigmondnak? Szokványos a válasz is, de mégis elgondolkodtató; a most felfedezett festő fiatalokat is megszégyenítő ambícióval akar dolgozni, s csak hivatásának élni. Az egyik első terve, miniatűr-kiállítást rendezni.

M. F.

KÉPES ÚJSÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

skandi-
omáshe-
alán az
elmetes,
z óriási
eme az
harma-
val ren-
e a kül-
yre na-
i Közös
e pedig
jósok, a
eny ha-
egészen
hegyek
zeti kin-
ilág kü-

vileg jól
nia nem
ád tag-
csolatuk

most is erős a természethez. Dániába viszont legerőteljesebben tört be az amerikai életforma. A régi norvég családok ezért azt róják fel a dánoknak, hogy feladták a régi hagyományokat, azok pedig kissé lenézik norvég rokonaikat. Külön probléma Svédország, ahol a három állam közül a legmagasabb az életszínvonal, ami bizonyos természetes irigység tárgya.

Másféle élményben is volt részem. Számomra a legmeglepőbb jelenet egy tavaszvégi estén játszódott le. Kis norvég vendéglőben üldögéltem, a nagy kikötő közelében, amit főleg jókedvű tengerészek látogatnak. Csinos, fiatal nő lépett be egy idősebb férfi kíséretében és a mellettem levő asztalnál telepedtek le. A férfi egyszercsak megszólalt – magyarul. (Ez főleg azért volt meglepő, mert Norvégiában alig akad magyar, a Skandináviába vetődött disszidensek inkább Svédországban és Dániában próbáltak megélhetéshez jutni). A társalgás nemigen volt épületes. Homályos pénzügyi és szerelmi jellegű manőverekről esett szó, amelyek során a férfi a nőt részben ügyetlenséggel, részben enyhén szólva „hűtlen kezeléssel" vádolta.

A vita később elfajult és ennek a közösen fogyasztott kis üveg sörük is áldozatul esett. A nő egy izgatott mozdulatával feldöntötte, tartalma a parkettre csorgott. A pincér pedig, aki már elejétől kezdve gyanakvással figyelte a szemmel láthatólag szegény, gyanús idegeneket, pillanat alatt ott termett és rendkívül energikus hangon, norvégül valamit mondott a nőnek. A hölgy mintegy parancsszóra, gyors léptekkel kiment a konyhába, ahonnan egy vödörrel, ronggyal és seprővel tért vissza. A pincér árgus-szemű felügyelete mellett lekuporodott és felmosta a sörfoltokat. Utána mind a ketten eltávoztak.

Nem tudom, kik lehettek . . .

Kép és szöveg: **Sümegi Endre**

Labdarúgó NB I.

Hengerelt a Kispest-Honvéd

A labdarúgó NB I. 27. fordulójában nagy gólkülönbségű győzelmet aratott a Kispest-H. a kiesés ellen küzdő Nyíregyháza csapatával szemben, és két pontra megközelítette a listavezetőt. A Vác a tavasszal kitűnően szereplő Békéscsaba otthonából hozott el egy pontot, az FTC döntetlenje a Vasassal szemben azt jelenti, hogy a ferencvárosiak már aligha ismételhetik meg bajnoki címüket. A Rába ETO biztosan fektette kétvállra a seregh ajtó veszprémieket, meglepetésnek számít, hogy a Videoton pont nélkül távozott Csepelről. Az UTE — MTK mérkőzést ma 19 órai kezdettel játsszák a Megyeri úton.

Eredmények:

Kispest-Honvéd—Nyíregyháza 5-0 (2-0)

Bozsik-stadion, 6000 néző, V.: Bay.

Gólszerzők: Pisont (2), Hamar, Halmai, Kovács E.

Az egyre nagyobb fölényben játszó kispestiek a statiszta szerepére kényszerítették a Nyíregyháza csapatát. A gólparádéval azt bizonyította a fővárosi együttes, hogy még nem mondott le a bajnoki cím megszerzéséről.

Békéscsaba—Vác 1-1 (1-1)

Békéscsaba, 7000 néző. V.: Kurmai.

Gólszerzők: Csató, ill. Répási (11-esből)

Kiállítva: Horváth, ill. Aranyos.

Büntetőből szerzett vezetést a vendég együttes, a hazaiak öt perc múltán egyenlítettek. Hiába játszott hetven percen át emberelőnyben a listavezető Vác, a csabaiak hősies védekezéssel elkerülték a vereséget.

Ferencváros—Vasas 1-1 (0-0)

Üllői út, 14000 néző. V.: Nagy L.

Gólszerzők: Claude, ill. Fodor.

Közepes színvonalú mérkőzésen a második játékrész elején a Vasas szerzett vezetést, de rövidd el utána egyenlített az FTC. Akkor úgy tűnt, hogy nyer majd a Fradi, de mivel kevés elképzeléssel játszottak a hazaiak, a döntetlen maradt, mint valós eredmény.

Rába ETO—Veszprém 3-0 (1-0)

Győr, 8000 néző. V.: Hartmann.

Gólszerzők: Klausz, Pena, Pintér.

A végig védekező veszprémiek legfeljebb megnehezíteni tudták a győriek gólszerzési kísérleteit, három alkalommal azonban így is kapujukba került a labda. Az ETO tetszetős játékkal szórakoztatta egyre jobban gyarapodó közönségét.

Siófok—Diósgyőr 1-1 (1-1)

Siófok, 3500 néző, V.: Kiss G.

Gólszerzők: Kovács J., ill. Máriási.

A döntetlen igazságos, bár többet támadott a Siófok. A Diósgyőr azért érdemelte meg az egyik pontot, mert szervezetten játszott és vezető góljával ráijesztett a hazaiakra.

Csepel—Videoton 1-0 (1-0)

Csepel, 1500 néző, V.: Varga S.

Gólszerző: Stefanov.

Alacsony színvonalú mérkőzésen a több gólhelyzetet kidolgozó hazaiak megérdemelten nyertek. A Videoton játéka a tavaszi szereplése alapján ezúttal csalódást keltett.

Pécs—BVSC 1-0 (0-0)

Pécs, 4000 néző, V.: Hamar.

Gólszerző: Medgyes.

A védekezésre összpontosító vendégek alig jelentettek veszélyt a hazai kapura. A Pécs számos gólhelyzetet elhibázott, így szurkolóinak be kellett érni egyetlen találattal.

***

A góllövőlista élmezőnye: 16 gólos: Répási (Vác), *11 gólos:* Kovács J. (Siófok), *9 gólos:* Balog (MTK), Horváth (Videoton), *8 gólos:* Kulcsár (Békéscsaba), Wukovics (FTC), Kámán (Siófok), Sallói, Takács (mindkettő Videoton).

A futás öröme...

Nem hagyható figyelmen kívül, feltehetőleg az újságok sportoldalain is jól tükröződik, hogy széles körben egyre népszerűbbek a legkülönbözőbb elnevezésű tömeges futóversenyek. Néhány éve még csodálkozva fogadtuk, hogy a fővárosi utcák forgalmát lezárták néhány órára, mert helyet kellett adni az ünnepi eseményekhez programként kapcsolódó futásoknak, ami manapság már természetes. Sőt, a futás jelenti az ünnepet, amire fiatalok, idősek, mind gyakrabban egész családok készülnek. Az egészség megőrzésének szándéka, a sport talán legalapvetőbb mozgásán keresztül válik egyre népszerűbbé. Mind többen felismerik, hogy ilyen olcsón másképp nem tarthatják karban egészségüket, nem szerezhetnek maguknak felüdülést, kikapcsolódást. Egyes hagyományos versenyeken már tízezrek róják a kilométereket, kialakultak rangos nemzetközi erőpróbák is.

Mi szűkebb hazánkban annak is nagyon örülünk, hogy elindultak a kezdeményezések a településeken, és a példamutatók nyomán több százan — nagyrészt még főleg az iskolai tanulók — tolonganak a rajtnál. Csak májusban Egerben, Gyöngyösön, Hevesen és legutóbb Füzesabonyban voltak ilyen városi futóversenyek, és ma már nem jelent szenzációt, nem vált ki megütközést, ha le kell állítani az utcákon a járművek forgalmát. A járdákon közlekedők, vagy az ablakokból kitekintők még esetenként kísérik szánalmas mosollyal a kipirult arcú, megizzadtan lihegő futókat, de remélhetőleg csak rövid idő kérdése, hogy végérvényesen nálunk is diadalt arasson a futás. Sajnálkozni azokon lehet, akik kényelemből, vagy számos egyéb indokot keresve önhibájukból nem tapasztalták még a rendszeres futás örömének ízét. Nem is sejtik, hogy miről maradnak le...

(fesztbaum)

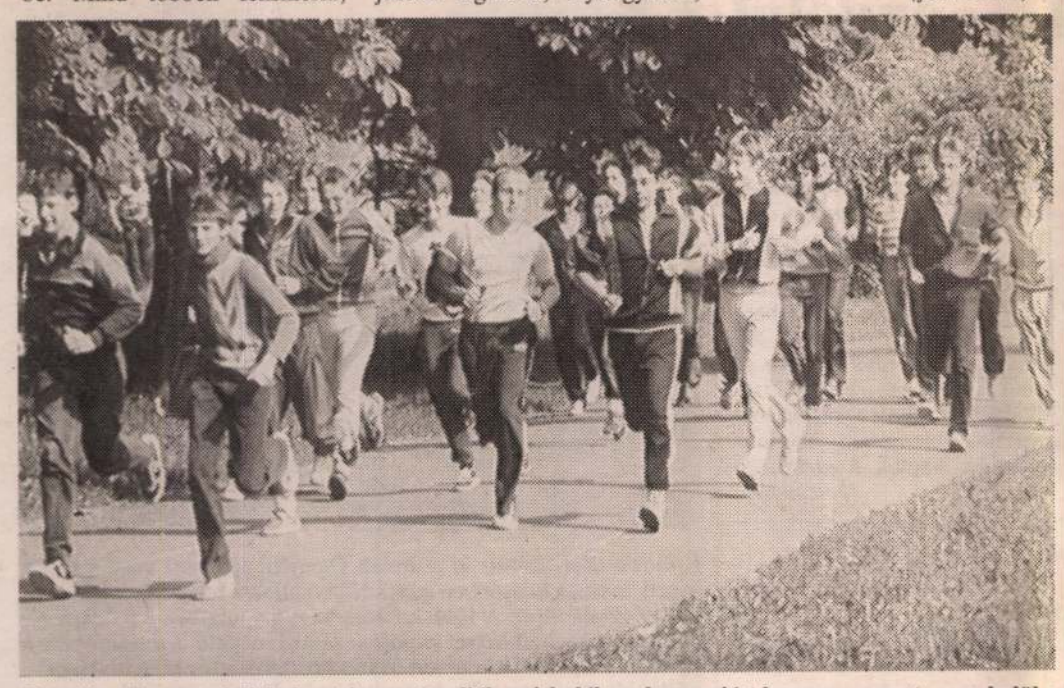

Remélhetőleg a mai diákok azt is megtanulják az iskolában, hogy miért hasznos a sport, azon belül a futás

A családoktól — a rekordokig

Eger úszósportja azzal alapozódott meg, hogy a tímármedencéből a mérnöki akarat — itt gyökerezik a Bárány-karrier is — uszodát emelt. A nemrég megnyílt muzeális szakrendezvény színesen és gazdagon mutatja be, mi is folyt itt, az egri ötvenméteres uszodában, amikor a huszas-harmincas években két egylet, a MESE és az FTE fiataljai is „pancsoltak a vízben", úszószámokban európai és olimpiai szinten remekeltek. Vízilabdában is az országos élvonalban küzdötték végig az éves bajnokságokat. Az egri medencében nagy nevek játékától „forrt" a víz.

Sportmúzeumi emléktárgyak, és múltba néző tekintetek...
(Fotó: Szántó György)

De hogy jön ide a család? Kaptam egy érdekes összeállítást *Kádár Emiltől*, aki 1947-48-ban olimpiai kerettagságig jutott, 1951, 1952, 1953-ban magyar főiskolai bajnok, 1985, 1986, 1988, 89-91-ben magyar senior bajnok, s most az ugyancsak egri származású *Bakó Jenő* úszósport-almanachjából az alábbi összeállítást hozta össze és adta át nekem:

Mártonffy Lajos és *Szölgyémi Anna* fia, *Mártonffy Lajos* (1911-1959), 1928-ban, Párizsban vízipólóban főiskolai világbajnok, 1934-ben a Ludovika Akadémia bajnoka, 1920 és 1935 között az országos úszóválogatott tagja, magyar bajnok 1967, 1968, 1970 és 1971-ben, úszórekorder 1963, 1964, 1968 és 1971-es években. Mártonffy Lajos testvére *Mártonffy Klára*, akit *dr. Kádár László* vett el feleségül. Ebből a házasságból születik 1927-ben *Kádár László* (volt egri érsek), aki 1945-46-ban gimnáziumi úszóbajnok.

Kádár Emilről már szóltunk. Az ő felesége lett *Jolsvay Ilona*, aki 1944-ben MOVE-bajnok, 1944 és 1945-ben ifjúsági bajnok, 1987, 1989, 1990 és 1991-ben senior-bajnok. *Kádár István*, a másik testvér 1950-ben a másodosztályú bajnokságban 2. és 3. helyezett.

Kádár Éva fia, *Vermes Albán* 1980-ban ezüstöt szerzett Moszkvában az olimpián, világbajnoki 6. helyezett 1978-ban, Berlinben. Európai bajnoki 2. és 4. 1981 és 1983-ban, Európa-Kupában 2. és 4. helyezés 1971-1984-ben. Magyar úszóbajnok tizenöt alkalommal, magyar rekordot úszott huszonnégy alkalommal, 1975-1980 között.

Ha Mártonffy Lajos ágán visszamegyünk az édesapjáig, Mártonffy Lajosig, akinek a felesége *Szölgyémi Anna*, akinek a testvére *Szölgyémi Ferenc*, akinek a fia *Szölgyémi Ferenc*,, a válogatott úszó 1945-1970 között és húsz éven át első osztályú vízipóló-játékos. Az ő anyja *Simai Irén* — tudják még követni? — akinek a testvére *Simai Róza*, aki *Pócsik Jánoshoz* megy feleségül. Akinek a fia *Pócsik Dénes*, olimpiai bajnok, vízilabda-játékos, edző, az egész élete ez a sportág, és ezért is annak európai tekintélyű képviselője.

Ez a levezetés első olvasásra száraznak tűnik. Valóban az is. De csak annak, aki képzeletével nem tudja a számok mögé odafesteni azokat a mozgalmas éveket, amiket — mint e sorok írója is — hosszú évtizedig végigélték. A mai lelátók helyén a homokban rúgták a labdát, játszottak, a vízben pedig dolgoztak, rótták a súlyos százmétereket, pancsolták-kergették a labdát, harsány hangerővel kísérve az akciókat és magukat. Ez a családfa-levezetés nem a mitosz-teremtés szándékával került a nyilvánosság elé. Bár nem árt, ha az eredményről, az erkölcsi értékekről megemlékezünk még akkor is, ha ezeket a nagy sikereket, vastag tapsokat, újságcikkek alapanyagát jórészt felfalta a felejtés és a történelem sodró lendülete.

Hasznos lehet esetleg elgondolkodni, következtetéseket levonni, a tanulságokból felépíteni terveket, netán életpályát, magunknak, gyermekeinknek. Arról sem feledkezve meg, hogy *ezek a rekorderek, sportemberek nem a közvetlen anyagi előny okából szálltak a vízbe*, adták oda energiájukat, szabadidejüket egy nemes élvezetnek, mert egyéb másra nem gondolhattak volna. *A rekordokon túl utána lehet kutatni magánéletüknek is, ott is példaszerűek voltak. Mert fiatalon, tehát időben megtanulták a lemondást, a céltudatosságot.* Ahol — mint Kádáréknál — tizenegynéhányan ülték körül az asztalt, ott az egyéni kiválóság és a közösségi szellem csak magas hőfokon loboghatott.

Ennyit — a családról, a sport iránt érdeklődőknek!

Farkas András

Birkózó OB

Virág Lajos magyar bajnok

Kitűnő eredményeket értek el az Egri Vasas serdülő korú birkózói a Debrecenben rendezett *idei országos kötöttfogású bajnokságon.* A bervai klub versenyzői három érmet szereztek a legrangosabb hazai erőpróbán, amelyből a legértékesebb a 70 kg-os *Virág Lajos* bajnoki aranyérme. *Szombathy Kálmán* edző tanítványa nem talált legyőzőre a legjobb kötöttfogású birkózók között, a döntőben 10-5-ös pontozással diadalmaskodott. A Virág-családból az idén eddig a fiatalabb testvér, Lajos szerepelt jobban, magyar bajnoki címe kivételes képességeit dicséri.

Lakatos András tanítványai is derekasan kitettek magukért. A 93 kg-os *Halkó* csak a döntőben szenvedett verreséget, így az övé lett az ezüstérem. A 41 kg-ban két egri versenyző birkózott a harmadik helyért. A finálé *Klinkónak* sikerült jobban, így eredményhirdetéskor bronzérmet kapott, *Papp S.* pedig negyedik lett. A 81 kg-osok között *Miklós Sz.* szerzett még az egrieknek egy hatodik helyezést. Várható volt, hogy az idén a serdülő korosztály lesz a legeredményesebb az Egri Vasas birkózó szakosztályában. A Debrecenben szerzett *20 bajnoki pont* önmagáért beszél, és a szabadfogás még hátra van...

Forma-1.

Senna nyert Monacóban

A Forma 1-es világbajnokság idei hatodik Grand Prix-futamára Monte-Carlóban került sor. A 4O. Monacói Nagydíj végén a dobogós sorrend: 1. *Senna* (brazil). 2. *Hill* (brit), 3. *Alesi* (francia). Ayrton Senna hatodik alkalommal nyert Monacóban, és ezzel jelenleg vezet az ez évi világbajnoki egyéni sorrendben.

Góltotó

Recsk — Tenk

A beküldő neve:

.....

Címe: .....

.....

A lapból kivágott szelvényeket legkésőbb péntek délig kérjük a szerkesztőségbe eljuttatni. Cím: Eger, Barkóczy u.7. 3300.

A Selyp — Apc mérkőzés eredményét öt játékos találta el, közülük sorsolással *Fáczán Judit* (Rózsaszentmárton, Mátyás király u.26.) és *Havellant Flórián* (Zagyvaszántó, Felszabadulás u.4.) nyerte el a Dobos cukrászda vacsora meghívását. Gratulálunk! A nyereményszelvényt postán küldjük el.

A játék támogatói:

GITY TAXI 312-111 EGER

HOTEL HUBERTUS ***

VÁSÁR AGRIÁBAN

Nemzetközi Vásár Egerben
a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok
Minisztériumának támogatásával.

1993. Szept. 1-5.

Eger, Sportcsarnok Érsekkert

Élelmiszeripar — Járművek
Könnyűipar — Hiradástechnika
Ruházat-divatáruk — Mezőgazdaság
Sport és szabadidő — Csomagolástechnika

Színes kísérőesemények. Divatbemutatók, folklór programok, közönségtalálkozók.
Jelentkezés és felvilágosítás:

GLAHÉ INTERNATIONAL Kft.
1031 Budapest, Zaránd köz 7.
Tel/fax: 1402-133, Tel: 1408-105.

A megbízható minőséget most már

A KIVÁLÓ ÁRUK

emblémája is garantálja.

350 ppc–10,350 ppc–20, 450 pc, 550 pc, 5–54–350 pc cement

A BIZTONSÁGOS ÉPÍTKEZÉS ALAPJA!

MI MINDEN HÁZBAN BENNE VAGYUNK!

3346 Bélapátfalva, Pf. 13.
Tel.: 36/354-377 **Értékesítés:** 36/354-388
Telex: 63-313 **Fax:** 36/354-405

Bélapátfalvi Cement- és Mészipari Rt.

Budapesti szuper koncertekre jegyek irodánkban kaphatóak: Metallica, Brian May, Santana, U2, Depeche Mode, Bon Jovi, Paul McCartny, Scorpions stb. Igény szerint autóbuszt indítunk!
Welco netours Kft Utazási Iroda 3300 Eger, Jókai u. 5. Tel: 36/313-220, 313-782 Fax: 36/311-711
SPANYOL TENGERPART: Costa Dorada-n és a Costa del Marcsme-n. 7 éj szállás szállodákban félpanzióval. Utazás luxus autóbusszal. szuper olcsó árakon!

Részközgyűlések

Május 25-én, kedden és másnap, szerdán részközgyűlést rendez a feldebrői Rákóczi Mezőgazdasági Szövetkezet igazgatósága *Feldebrőn, Tófaluban és Aldebrőn.* A napirendi pontok azonosak: az igazgatóság beszámolója az elmúlt év tevékenységéről, az idei üzleti terv ismertetése az önkormányzati szabályzatokkal együtt, valamint a feldebrői tagság szétválási indítványának a tárgyalása. Feldebrőn kedden 9 órakor, Aldebrőn szerdán szintén 9 órakor, délután 14 órától pedig Tófalun kerül sor a szövetkezet részközgyűlésére.

Megjelent a Poroszlói Újság májusi száma

A minap jelent meg a *Poroszlói Újság* ez évi májusi száma. Az ünnepi köszöntők mellett több, múltat idéző írást olvashatunk a kiadványban, így például az 1907-ben épült községháza történetéről, a tsz-szervezésről és a 400 éve fennálló református egyházközség életéről. Közlik azt a tájékoztatót is többek között, amely a szociális igazgatásról és szociális ellátásról szól az 1993. évi III. törvény alapján. A földkiadó bizottság is ebben a számban adja közre azt a tájékoztatóját, amelyben értesíti a lakosokat, hogyan bírálták el a hozzájuk beérkezett kérelmeket.

Munkanélküliek foglalkoztatása

Mint minden évben, így ebben az esztendőben is a lehetőségekhez mérten munkát biztosít *Szihalmon* az önkormányzat a munkanélküliek foglalkoztatására. Jelenleg tizenkilencen dolgoznak a Deák Ferenc utca kiépítésén, illetve a falu közterületeinek fenntartásán, az árkok rendbetételén.

Testületi ülés Novajon

Hétfőn délután ülnek össze a novaji képviselők, hogy megtárgyalják a falu ügyeit. Az ülésen szó lesz a község művelődéséről, a közalkalmazotti törvény végrehajtásáról, és arról, hogy a doktornő vállalkozik-e továbbra is a falu betegeinek gyógyítására.

Nepomuki Szent János

Szoborrestaurálás Feldebrőn

Hazánkban nagy tisztelete van az elsősorban apró falvakban felállított, többnyire barokk stílusú szobornak, amely egy papot ábrázol, aki mutatóujját ajkára teszi, mintegy csendre intve magát és másokat. A hidak szentje, s a gyónási titok vértanúja ő: *Nepomuki Szent János.* Közép-Európa legismertebb szentjei közé tartozik. A feldebrői temető bejárata előtt az 1781-ben elkészített, késői barokk stílusban megformázott kőszobor szomorúan, komoran veti tekintetét a falura és az arra járókra. A szobor köré ácsolt állványzaton *Varga Zoltán* kőszobrász-restaurátor szorgoskodik. A fiatal, halk szavú, fürge mozgású mester nagy szorgalommal, lelkesen végzi a feltárási munkálatokat.

— *Mi a véleménye a szoborról?* — kérdezzük a „KÖR" Művészeti Alkotóközösség keretein belül dolgozó művészt.

— A szobor több mint 200 éves alkotás, „második vonalbeli" barokk. Így a történeti értékén kívül nem csekély esztétikai értéke is van. Bár erősen leromlott állapotú riolittufa az anyaga, de azért még megmenthető.

— *Mire kapott megbízást itt Feldebrőn?*

— A restaurálás célja mindig az, hogy minél több eredeti felületet megóvjon, megmentsen a további pusztulástól. Feladatom, hogy élvezhető, esztétikus, egységes, és az eredeti állapothoz legjobban hasonlító Szent János-szobor legyen. Mindent megteszek azért, hogy az eredeti felület mentén lévő részeket megóvjam a további pusztulástól. Ezt kérték tőlem.

— *E megbízatása előtt hol végzett hasonló jellegű munkát?*

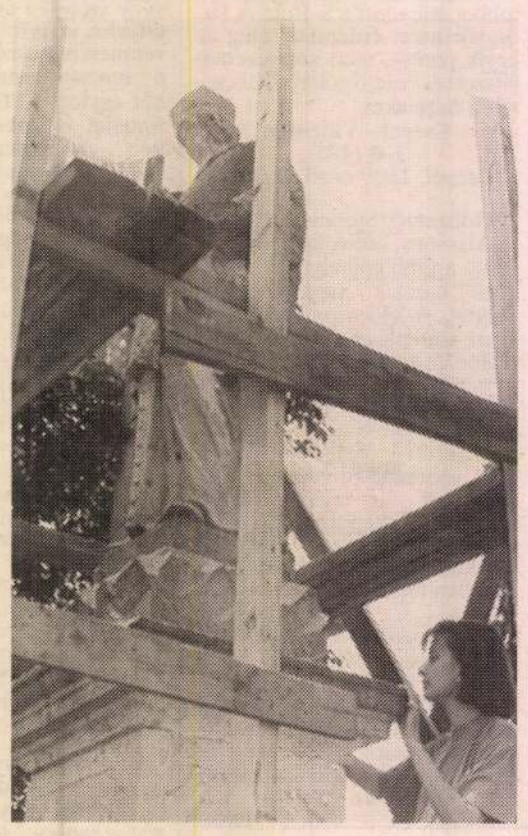

Varga Zoltán: — A feleségem is be tud segíteni a munkálatokba *(Fotó: Perl Márton)*

— Székesfehérváron ugyancsak egy Nepomuki-szobor helyreállításán ténykedtem. De én csináltam Budakeszin az Ecce homo — ülő, töviskoronás Jézus-szobrát, valamint a gödöllői Kálvárián az apostol Szent János alakjának a restaurálását is.

— *Mennyi időt vesz igénybe e szobor teljes helyreállítása, és mennyibe kerül?*

— Körülbelül másfél-két hónapnyi időt vesz igénybe ez a munka. Ezért leköltöztünk Dunakesziből a kis családommal együtt. A kettő- és négyéves kislányomon kívül itt van a feleségem is, aki be tud segíteni a munkálatokba, mert középfokú tárgyrestaurátori végzettsége van. A teljes helyreállítás tervezett költségvetése 460 ezer forint lenne, de a község szűkös anyagi helyzetét tekintve, és a sok társadalmi munkát, segítségnyújtást figyelembe véve, a konkrét anyagi kiadás nem fogja meghaladni a műemléki felügyelőség által biztosított 250.000 forintot.

K. J.

Heves megye után Erdélyben és a Felvidéken is

Harvardi egyetemistáktól — angolul

Míg az elmúlt évben négy, addig az idén hét harvardi egyetemista diáktanár érkezik Heves megyébe. *Aldebrőn, Feldebrőn, Markazon és Parádon* tavaly nagy sikere volt a hathetes intenzív angol nyelvtanfolyamnak. A feldebrői testvérközösségi bizottság — amely a bostoni magyarokkal tartja a kapcsolatot — az idei nyárra még nagyobb létszámban hívott és vár a világhírű és nemzetközileg is nagy tekintélynek örvendő egyetemről angol anyanyelvű hallgatókat. *Az oktatás nem nyereségérdekeltségű, így a magyar diákoknak a részvételért csak egy névleges, szimbolikus összeget szükséges fizetni.* A program, az oktatás egy jól bevált egyedi amerikai módszerrel történik közvetlen, játékos formában. Fokozza a nyelvtanulás eredményét és hatását az is, hogy a vendégtanítók elhelyezését a tanfolyam hallgatói, résztvevői vállalják. Az itttartózkodás alatt sok közös rendezvényt, kirándulást, családlátogatást is szerveznek, hogy közvetlenül az élet minden helyzetét megvitathassák angolul.

Nem titkolt célja a programnak az sem, hogy elősegítse a nemzetközi és a közvetlen emberi kapcsolatokat is. Az óceánon túlról jövő vendégek után nagy az érdeklődés a községek részéről, s *az említett négy településen kívül megvan a remény arra, hogy 1993-ban még Kálba, Recskre és Tarnamérára is kerüljenek a harvardi „tanárokból".* Sőt a feldebrőiek által összehangolt és védnökséget vállalt angoltanítási programot ebben az évben Erdélybe és a Felvidékre is kiterjesztik minden olyan magyarlakta településre, ahonnan segítséget kaptak a szervezésben.

(kelemen)

Sorozatban 44 betörés

Nem magánmúzeumra gyűjtögettek

Addig jár a korsó a kútra, míg el nem törik. Ha valamire, akkor az alábbi történetre biztos, hogy rá lehet mondani ezt a közmondást, amelynek végére majd a Füzesabonyi Városi Bíróság tesz pontot. Ugyanis *a nagyobb értékre, üzletszerűen, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás bűntette és más bűncselekmények miatt Pusoma Joachim és társai ellen* nyújtott be vádiratot a Füzesabonyi Városi Ügyészség.

Az ügynek öt szereplője van, valamennyien kálj lakosok és büntetlen előéletűek. Közülük az I. rendű vádlott *Pusoma,* ez év februárjától előzetes letartóztatásban van, a többiek: *Szabó Zoltán,* a fiatalkorú *H. Attila, Balogh Róbert és Tiszai László* már szabadlábon, de ők is várhatják az idézést a tárgyalásra, amelynek 22 személy és 9 gazdaság, cég, kft. a sértettje. A kár majdnem 908 ezer forintos, 44 tételben.

A vádirat szerint amely 1991 márciusától 19[illegible] február elsejéig követi a betöréssorozatot — valamennyi feltárt és felderített betörésben benne volt Pusoma, sőt nagyobbik részét egyedül követte el, a többiek csak később kapcsolódtak be. Rafináltak voltak, bár egyszerű módon, az ajtó és az ablak feltörésével dolgoztak leginkább, és elvittek mindent, amit a helyiségekben találtak. Felderítésük sem volt könnyű, a vádlottak bűnösségét a sértettek feljelentései, a tanúk vallomásai, a helyszíni szemlék jegyzőkönyvei, a házkutatásokról és lefoglalásokról készített jegyzőkönyvek, valamint a vádlottak beismerő vallomásai alapján tudták megállapítani a nyomozó szervek.

Az elsőrendű vádlottat 2 év alatt nemcsak gyűjtőszenvedélye, esetleg egy „háziműzeum" létrehozásának gondolata hajtotta, hiszen aligha hihető, hogy ennyi idő alatt ne adott volna tovább néhányat a „szajréból" a feketepiacon. Ugyanis a több mint 900 ezer forintnyi „készlet" a házkutatáskor került elő, s ekkor tört össze a képzeletbeli korsó, buktak le a fiúk.

A főkolompos 1991 márciusában kezdett egyénileg kis tételekben, 2-8 ezer forintos összegekben lopni egészen októberig, amikor 10-én az esti órákban Kompolton az egyik épülő lakásnál lévő szerszámosbódét feltörve villanymotort, szivattyút, rézkábelt és különböző szerszámokat emelt el 40 ezer forint értékben. Még aznap éjjel, egy órával később, ugyancsak egy építkezésről vízszivattyút, cementet és kőműves szerszámokat „lovasított" meg 13 ezer 400 forint értékben. Másnap éjjel, még mindig Kompolton és épülő lakásba bemászva vitt el villanyszerelési tárgyakat, 11 ezer 190 forint kárt okozva. Később Kápolna következett, építkezések és raktárak feltörésével. A helyi áfész raktárából 50 ezer forintnyi, később megtalált szerszámokat, elektromos alkatrészeket tulajdonított el.

A következő év tavaszán már „útba esett" Eger, Kál, Kerecsend, majd a nyár folyamán ismét Kompolt, Kál, Eger sok-sok tízezer forint értékű különböző rendeltetésű tárgyak ellopásával. Volt ezek között ekevas, kerti motoros kapa, szerszámok, gázpalack, rekamié, hűtőszekrény, autórádiók, magnók, csillár, centrifuga, autóalkatrészek, benzin, vízszivattyú, fénycső stb. A „magányos farkas" első igazi nagy fogására 1993. január elején került sor, amikor Tarnabod határában egy olajfúrásnál lévő épületből „elkötött" 2 kompresszort és 2 halogén égőt 115 ezer forint értékben.

Ezután már társaságban következtek a betörések. Többen dolgoztak, valaki meg figyelt közülük. Jártak Boconádon, Alatkán, Erdőtelken, Füzesabonyban, Kálban, Kápolnán, Aldebrőn, és még ki tudja, hogy hol. Volt nem egy olyan eset, amikor egyugyanazon településen az éjszaka leple alatt több helyen is megfordultak.

F. I.

Még egyszer

Az „Ötszáz új szerzemény"-ről

Május 18-i, keddi lapszámunkban az 5. oldalon *„Ötszáz új szerzemény"* cím alatt írást közöltünk a füzesabonyi helytörténeti gyűjtemény és kiállítóhely érdeklődésre számot tartó eseményeiről. Írásunkhoz *dr. Szabó J. József* régész, tudományos titkár a Heves Megyei Múzeumi Szervezettől küldött megjegyzést.

„Füzesabonyban a városi önkormányzat fenntartásában nem múzeum, hanem helytörténeti gyűjtemény, illetve kiállítóhely működik, amelynek a jelenleg hatályos szabályozás szerint nem lehet joga, és megfelelő szakember hiányában nem is képes a cikkben megfogalmazott feladatok ellátására.

Régészeti feltáró munkát, beleértve a terepjárásokat, Heves megyében is, mint hazánkban mindenütt, a megyei múzeumi szervezet régészeinek joga, illetve veszélyeztetés esetén kötelessége végezni. A tervezett M3 autópálya Heves megyei szakaszának nyomvonalát is az egri Dobó István Vármúzeumnak, a Heves Megyei Múzeumi Szervezet tagmúzeumának a régészei járták be. Mindenütt igyekeztek azonban hasznosítani az ott lakók helyismeretét, így került sor Füzesabony területén néhány napra a helytörténeti gyűjtemény vezetőjének, a középfokú végzettséggel rendelkező Bernáth Lászlónak a bevonására.

A cikkben említett régészeti leletmentő ásatásokat is a vármúzeum végezte, gyakran Bernáth László bejelentései nyomán, aki valóban gondosan szemmel tartotta a már ismert lelőhelyet, s amennyiben veszélyt észlelt, azonnal értesítette a vármúzeumot. Ennyi az ő és az általa képviselt helytörténeti gyűjtemény érdeme, s ez sem kevés!

Megjegyezni kívánom még, hogy a helytörténeti gyűjtemény épületében lévő kiállítás is túlnyomórészt a megyei múzeumi szervezet anyagából, az ottani régészek, restaurátorok, kiállításrendezők, fényképész munkájával készült."

***

A titkár úrtól figyelmesebb olvasást vártunk: a rövid írás bekezdésében utaltunk az épület, a létesítmény megnevezésére. A múzeum szót átvitt értelemben használtuk, mert a városban így titulálják a helytörténeti kiállítást.

Az írás nem foglalkozik azzal, hogy ki gyűjtötte az anyagokat, és kinek van joga ilyen munka elvégzésére. Csupán arról van szó ebben az esetben, hogy 500 tétellel gyarapodott a gyűjtemény, melyet lajstromba vettek. Nem szerepel az anyagban *Bernáth László* tevékenysége sem. Sőt, többes számot használtunk akkor is, amikor ismertettük az idei kutatási vonalakat, terveket, amelyeket értelemszerűen az arra illetékes szakemberek járhatnak be, végezhetnek majd el.

A szerk.

Új helyen a posta is

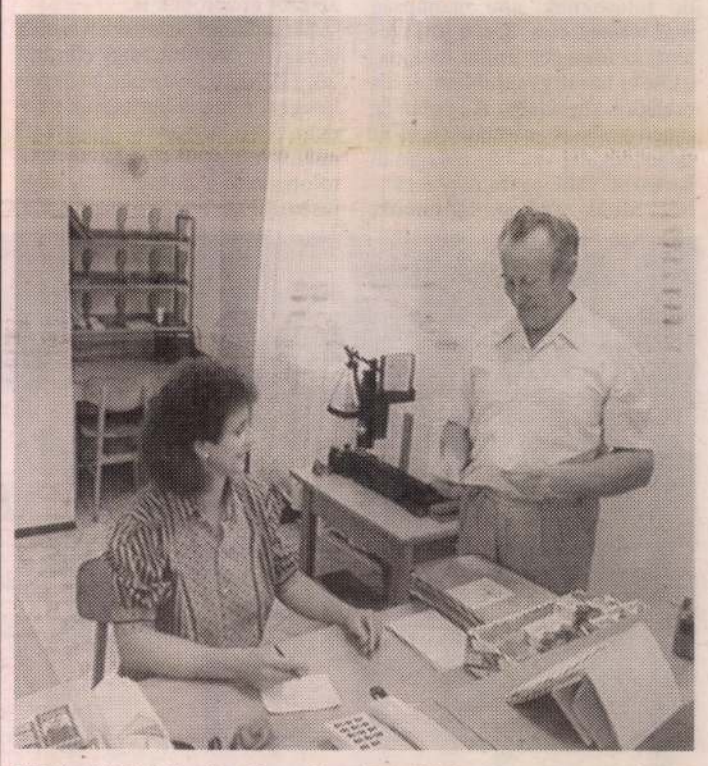

Költözködési láz tört ki a minap Demjénben, mert ezen a héten fogtak hozzá a községben működő hivatalok a felépült szolgáltatóház elfoglalásához. A több millióba került épületben a polgármesteri hivatal mellett helyet kapott az orvosi rendelő, a rendőrőrs és a posta is. Képünkön Ferenczi Mária hivatalvezető, az új helyiségbe költözött posta vezetője konzultál Szén János jegyzővel.

(Fotó: Perl Márton)

ROYAL
Bútorkereskedelmi Rt.
PORT csoport tagja
MEGNYÍLT!
ROYAL BÚTORHÁZ — már Kápolnán is!
A Szabadság tér 2. sz. alatt (a régi bútorbolt helyén).
KÍNÁLATUNK:
hazai és import szekrénysorok, kárpitosgarnitúrák, konyhák, étkező és kiegészítő bútorok.
Óriási választék!
Mérsékelt árak!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 OKT 29

ÉLET ÉS IRODALOM

Varga Zoltán

1021 (8 éves)

Varga Zoltán (8 éves): Bábuk

az, aminek a jövő iskolájában dialektikus egységet kell alkotnia: a tömeg- és egyéniségnevelés ellentéte. Tehát nem választani kell, hanem feloldani. Ez kényszer és követelmény. Ha tetszik: korpa-

[illegible]: a két szemlélet egyez
egészséges arány kialakítá
igen kétséges — noha v
tendencia is —, hogy a
művelődés terhe egyszerű
rítható lenne az iskolán kí
művelésre. Kérdés: megt

Gelsei Imre (10 éves): Dózsa kaszásai – részlet

Varga Zoltán

*** (Az idegenforgalmi emléktárgyak terveinek kiállítása.)** Az *Országos Magyar Iparművészeti Társulat* bíráló-bizottsága *Nádler* Róbert műegyetemi tanár elnöklésével ma határozott a kereskedelemügyi miniszter támogatásával hirdetett idegenforgalmi emléktárgyak terveinek pályaművei felett. A pályaművek megtekintése és megvitatása után a bizottság megjelölte a kitűzött célnak legmegfelelőbbeket és megbízta *Györgyi* Kálmán igazgatót, hogy az illető pályázó művészekkel a tervek megvalósításáról és sokszorosításáról, az egyes kereskedelmi vállalatokkal pedig forgalombahozatalukról tárgyaljon és velük megálapodjék. A kiválasztott pályaművek szerzői a következők: *Varga* Zoltán, *Okruzky* Erzsébet, *Urbányi* Vilmos *Kittinger* Kálmán, *Latabár* Kálmán, *Peyer* Gizella, *Horváth* Béla, *Hosszu Pintér* Gyula, *Krenner* Gyula, *Gaál* Sándor, *Keresztényi* Pál, *Kopits* János, *Nagy* Lászlóné, *Wilzer* Hajnalka, *Bazala* Beláné, *Varga* Béla, *Wessely* Vilmos, *Somos* István, *Kiss* János. Valamennyi pályamű mától kezdve február 18-ig megtekinthető a társulat kiállítási helyiségében (Andrássy-út 69.) hétköznapokon délelőtt 9—2-ig, vasárnapon 10-től 1-ig.

Budapesti Hirlap
1929 II 8

18.

utalvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

ra által.....

.....*ért*

[redacted]

[redacted] *fizetendő.*

.....*bélyeg*.....*nyugta*.....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

	Bevétel	Kiadás
	Pengő	Pengő

SAJTÓFIGYELŐ
MAKIA
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varga Zoltán, grafikus

a sövö mér n öke

1987. febr. 26.

1021

Rádió

dejét is
dőszakka
ok töltik
célszerűn
csaknem
egfontosa
számára

Sok mindenről természete-
sen — terjedelmi okokból —
nem áll módunkban beszá-
molni, így például a Romá-
niával, Albániával, Afganisz-
tánnal, az amerikai—magyar
és a francia—magyar kapcso-
latok alakulásával, a Magyar-
ország és Csehszlovákia kö-
zötti turistaforgalmat szabá-
lyozó legújabb intézkedések-
kel foglalkozó kérdésekről és
még számos egyéb érdekes
dologról.

Nová vezet

sok persze igyekeznek „ma-
gyarázni a bizonyítványt".
Nem is csupán a jelenleg kor-
mányon lévő köztársaságiak,
de például még az a demok-
rata párti *Matthew Nimetz* is,
aki Carter elnöksége idején
volt külügyminiszter-helyettes.

*„A vietnami háború befeje-
ződése után az Egyesült Álla-
mok jelentős mértékben de-
mobilizálta haderejét, amiért
széles körben bírálták is Car-
tert"*, nyilatkozott Nimetz,
*„miközben a Szovjetunió kü-
lönösen az európai hadszín-
tézen növelte gyorsan erejét...*

VARGA ZOLTÁN: LEÁNYFEJ (SZÉNRAJZ)
Fotó: Pálinkás László

Varga Zoltán

* **Emléktárgyak terveinek kiállítása.** Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat bíráló bizottsága *Nádler* Róbert müegyetemi tanár elnöklésével határozott az idegenforgalmi emléktárgyak terveinek pályamüvei felett. A pályamüvek megtekintése és megvitatása után a bizottság megjelölte a kitüzött célnak legmegfelelőbbeket és megbizta *Györgyi* Kálmán igazgatót, hogy az illető pályázó müvészekkel a tervek megvalósitásáról és sokszorositásáról, az egyes kereskedelmi vállalatokkal pedig forgalomba hozatalukról tárgyaljon és velük megállapodjék. A kiválasztott pályamüvek szerzői: *Varga* Zoltán, *Okrutzky* Erzsébet, *Urbányi* Vilmos, *Kittinger* Kálmán, *Latabár* Kálmán, *Peyer* Gizella, *Horváth* Béla. *Hosszu Pintér* Gyula, *Krenner* Gyula, *Gaál* Sándor, *Keresztényi* Pál, *Kopits* János, *Nagy* Lászlóné, *Wilzer* Hajnalka, *Bazala* Béláné, *Varga* Béla, *Wessely* Vilmos, *Somos* István, *Kiss* János. Valamennyi pályamü február 18-áig megtekinthető, a társulat kiállitási helyiségében (Andrássy-ut 69.) hétköznapokon délelőtt 9-től 2-ig, vasárnapon 10-től 1-ig.

Magyarság
1924 II 8

18

utalvány.

.....nak, címe:.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

ra által.....

.....érl

[redacted]

[redacted] fizetendő.

.....bélyeg.....nyugta.....bevonandó.

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

	Bevétel	Kiadás
	Pengő	Pengő

Nemzeti kincs és hasznosítható ingatlan

Vevők vagyunk kastélyra

„Old is gold" – ami régi, aranyat ér – ma világszerte ez a befektetők jelszava. Az eredetiség és a bizonyított, régi származás az ingatlanpiacon is meghatározó tényező. Nem véletlen tehát, hogy mind több külföldi és belföldi befektető, vállalkozó érdeklődik a műemlékeink iránt.

Milyen feltételekkel és milyen mértékben kell és lehet a privatizációt az ingatlanok e körében érvényesíteni? Ezekről a kérdésekről beszélgettem *Varga V.* István építésszel, az Országos Műemléki Felügyelőség munkatársával.

– A vita már több mint egy éve folyik a szakemberek között és a sajtóban is. *Nemzeti kincseink kiárúsításától*, elkótyavetyélésétől tart az egyik fél, míg a másik az állami tulajdonú védett ingatlanok *további pusztulásától*. Noha mindkét érvelésnek van alapja, a köztulajdon fenntartásának hívei *nem számolnak a költségvetés teherbírásával*, a mindent a vállalkozóknak átadni szándékozók pedig nem gondolnak arra, hogy egyes befektetők – ma még – nem a szakszerű értékmentésben, hanem a *díszes homlokzatok reklámhatásában* érdekeltek.

– Privatizációra mégis szükség van. Ezért mielőbb meg kell határozni az abba bevonható műemlékek körét, valamint azt is, hogy hol kell – lévén nemzeti értékről szó – megtartani az állami tulajdont. Az is nyilvánvaló, hogy az államnak is gazdálkodnia, vállalkoznia kellene ezekkel az értékekkel. A kérdés az, hogyan?

– A szükséges korlátozásoknak és kedvezményeknek tehát olyan *tulajdonsemleges garanciarendszerét* kell kialakítani, mely lehetővé teszi a közös nemzeti kincs megóvását, ugyanakkor nem gátolja ezeknek az épületeknek a hasznosítását.

Érdeklődő idegenforgalom

– Ha már a tulajdonosoknál tartunk, kik akarnak ma kastélyt, kúriát venni és főként kitől? Kinek a birtokában vannak ezek az épületek?

– A vásárló szemszögéből vizsgálva kérdést három, nagy csoport különböztethető meg, a magán, a szövetkezeti és az állami tulajdonu műemlék. A magántulajdonban lévő műemlékek egyébként *az ingatlanpiac szerves részeként adhatók–vehetők*. A másik csoportba tartozó épületekről mindössze annyit, hogy a szövetkezeti törvénynek csak *az első tervezeteit* vitatják, pedig az lényeges hatással lehet a tsz–tulajdonban lévő műemlékekre.

– A hazai műemlékvédelemnek ez különben is kényes kérdése, mivel a védett kastélyok és kúriák különböző módon és eltérő időszakokban kerültek termelőszövetkezeti tulajdonba, néha „csak" használatba. Ennek ellenére, különösen az utóbbi években több szövetkezet adott el, vitt közös vállalkozásba kastélyt.

– Ez *a folyamat ma szinte leállt*, részben a bejelentett /re/prtivatizációs igények, részben a termelőszövetkezeti vagyon általános szabályozásának hiánya miatt. Várható azonban hogy a tsz-vagyonok jogi rendezése után sok védett és nem védett régi kastély, kúria, intézői lak és gazdasági épület kerül egyszerre piacra.

– Úgy tudom, hogy a legnagyobb – elsősorban külföldi – érdeklődés az állami tulajdonban lévő műemlékek iránt nyilvánul meg.

– A legjelentősebb idegenforgalmi célú érdeklődés többnyire *a településektől távolibb, nagyobb szabad földrészlettel körülvett müemlékek felé fordul.*

– Mi lesz azoknak a felújított kastélyoknak a sorsa, amelyeknek kezelői jogát egyes, korábban tehetősebb vállalatok szerezték meg például az 1982-ben indult „kastélyprogram" keretében: Függetlentíthető-e a kezelői joggal rendelkező vállalat sorsától? Milyen szerepe lehet a Vagyonügynökségnek a privatizációjukban? Egyáltalán kivel tárgyalhatnak az érdeklődők az épületekről?

– A kezelővel, akár közös vállalkozásról, akár vételi szándékról van szó. Az érintett ingatlanokat *elismert értékbecslő cégekkel* kell felbecsültetni. A tervezetet – 30 millió forintot meghaladó érték esetén – az Állami Vagyonügynökségnek kell elsősorban gazdasági szempontból vizsgálnia. Az ÁVÜ általában kikéri az illetékes szakhatóságok, köztük az Országos Műemléki Felügyelőség véleményét is.

Elkelt kétmillió dollárért

– Van erre már a gyakorlatban megvalósult példa? Beszélhetünk-e privatizációról, vagy csak az történik, ami számos esetben már megtörtént, hogy „átfestjük" a tulajdonosi cégtáblát?

– Igen, ha a kezelő a tulajdonos állam jóváhagyásával, úgy adja el a kezelői jogát, hogy az tulajdonjoggá válik. Hogy konkrét példát is említsek, a Pallas Könyv– és Lapkiadó Vállalat évekkel ezelőtt szerezte meg az egyik legszebb, de leromlott állapotú kastélyunk kezelői jogát, amit nemrég közel *kétmillió dollárért adott el külföldi vállalkozóknak* a Vagyonügynökség jóváhagyásával.

– Mi a helyzet akkor, ha egy vállalkozó nem venni, csupán meghatározott időre bérelni szeretne egy műemléket?

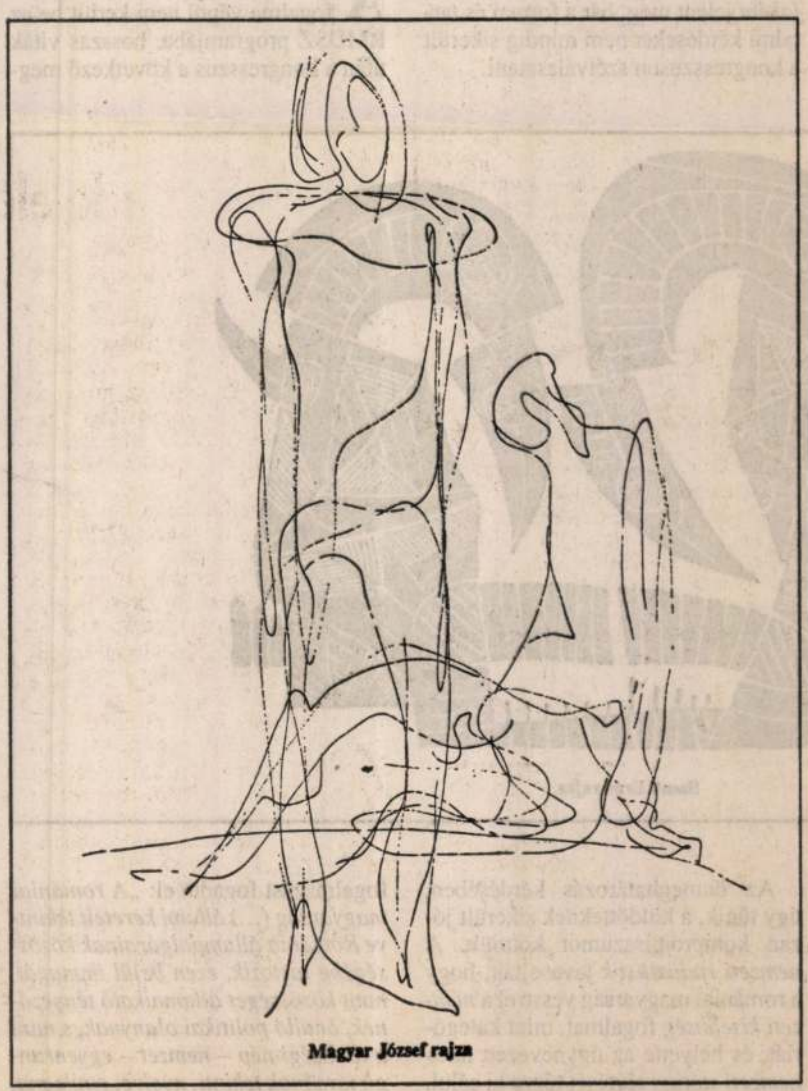

Magyar József rajza

– Egy másik példa talán érthetőbbé teszi a választ. Az egyik építővállalat vásárlással szerezte meg az előbbihez hasonló szépségű *nádasladányi kastély* kezelői jogát. A külföldi partnerekkel benyujtott megállapodás tervezetét és az abban jelzett értékbecslést a vagyonügynökség nem fogdta el. Az új alapon meghírdetett árverés viszont eredménytelenül zárult, még a korábbi érdeklődők sem jelentek meg. Jöttek ellenben újabb külföldiek igen *kedvező bérleti ajánlattal*. A javasolt megoldást a kezelő mégis előnytelennek találta, mert a bérlettel ellentétben ő a korábbi befektetései gyors megtérülését várta az eladástól. Sajnos úgy tűnik, hogy a bérleti formában a vagyonügynökség sem igazán érdekelt. Az OMF-nek meg nincsenek meg az eszközei e kedvező megoldás hathatós támogatására.

– Vannak-e más módozatai a műemlékek hasznosításnak?

– Az Állami Vagyonügynökség egyszer már meghírdette a *kastélyprivatizációs programot*, de azt még nem lehet tudni, hogy ez hány műemléket érint. Várhatóan felújított és jól hasznosított, valamint pusztuló kastélyok egyaránt bekerülnek a „csomagba". Ennek előfeltétele azonban, hogy a korábbi kezelői jogot visszavonva, a Vagyonügynökség döntsön az új felhasználásról.

„Visszaállamosítás"?

– A műemlékek privatizációjának egyik legfontosabb kérdése, hogy kit illet meg az értékesítésből befolyt összeg.

– Sajnos erre a kérdésre sem könnyű választ adni, mert még azt sem lehet tudni,hogy az ÁVÜ milyen módszert választ a program lebonyolítására. A gyors eladás mellett dönt-e, vagy egy hosszabb távú, nagyobb hasznot hozó, egyben igényesebb gazdálkodási módot választ-e. Egyelőre azonban úgy tűnik, hogy nem tervezik a befolyó pénz legalább egy részének a visszaáramoltatását a műemlékvédelembe, noha erre nagy szükség lenne. *Mindenképpen az ÁVÜ „államkölcsön-visszafizetési kalapja" nyel el minden bevételt.* A programból kimaradó, kevésbé értékes/íthető/ kastélyokkal pedig bajlódhatnak a kezelők és a műemléki szervezetek. Ez a szemlélet máris elindított egy nem kívánatos versenyfutást. A „visszaállamosítástól" félő kezelő szervezetek igyekeznek gyorsan vállalkozótársat keríteni, hogy a spontán kezdeményezés eredményeként a kastély apportként az ő vagyonukat gyarapítsa.

– A legtöbb, állami tulajdonban lévő műemléket a megyei és a helyi tanácsok kezelték. Ám a tanácsok megszűntével az épületek nem kerülnek automatikusan az új önkormányzat tulajdonába. E szerteágazó kérdéskörről most folyik a parlamenti – és a társadalmi, szakmai – vita. A törvénykezés amellett, hogy nagyban befolyásolja a műemlékek sorsát, teret ad az érdekek érvényesítésének is. Mi várható a soronkövetkező intézkedésektől?

– Az épületek egy részének *sem örökös kincstári, sem önkormányzati tulajdonba vétele nem indokoható egyértelműen.* Vannak olyan nagyméretű és szép kastélyok, melyek csak kényszerűségből kerültek a helyi tanácsok kezelésébe. Kérdés, ha egy ilyen műemlék nem nyilvánul örökös kincstári értéknek akkor az önkormányzat egyedül lesz-e jogosult a hasznosításról dönteni és az érte járó pénzt beseperni? Vagy ha az állam nem ad át egy műemléket azon a címen, hogy nemzeti érték, akkor automatikusan örökös kincstári tulajdonná válik-e vagy racionális megfontolásból értékesíthető lesz-e?

– És mi lesz az átadott műemlékekkel?

– Még vitatkoznak azon, hogy közülük *melyekkel gazdálkodhat szabadon az önkormányzat.* Azt sem tudni még, hogy vissza kell-e fizetni a korábban kapott térítésmentes támogatások egy részét ha például eladnak egy helyreállított kastélyt?

– Mindez megnehezíti a tárgyalásokat, az üzletkötést.

– Ennek ellenére jelenleg is folynak tárgyalások – főként az üres – kastélyok hasznosításáról, s ezeken az önkormányzatok képviselik a volt kezelőt.

Tulajdonmegosztási vita

– A kívánt megújulás tehát csak egy hosszabb folyamat eredménye lehet.

– Gyorsabb megoldást jelentene a műemlékek tulajdonának megosztása az állam és az önkormányzatok között. A tulajdonosi viszonyok ilyen rendezése nemcsak a lehetséges hasznot, hanem a szükségszerű terheket is megosztaná. A kártalanítási eljárás során pedig a volt eredeti tulajdonos is bekapcsolódhatna a hasznosításba saját tulajdonrész vásárlásával. Azt is tudni kell, hogy *nem minden régi vagy szép kastély műemlék.* Nem igaz, hogy minden befektető feltétlenül csak a vásárlásban érdekelt. Sok esetben a bérlet, lizing, koncesszió, társulás, kooperáció a vállalkozónak is előnyösebb. *Több nemzetközi idegenforgalmi cég magyar kastélyokat vonna be szállodaláncába*, akár tulajdonostársként, akár a tulajdonosokat támogatva hitelekkel. Számos ajánlat érkezik magyar és nemzetközi kultúrális szervezetek, alapítványok, egyletek részéről is.

– Mennyiben befolyásolja az érdeklődőket a műemlék állapota?

– Semmiképp nem az a legfőbb értékmeghatározó tényező. A felújításra váró műemlék ingatlan értékét a működő épület piaci értéke és a helyreállítási költségek különbsége, továbbá a környezet adottságai határozzák meg.

Sárvári Márta

erre viszik végzetük?

Gondolatok az RMDSZ-kongresszusról

konszenzus alakul ki arról, hogy milyen nemzetiségi követeléseket tűzzön zászlajára a szervezet, és ezt a parlamentben egységesen és következetesen érvényesíti is. A konkrét társadalompolitikai-gazdasági kérdésekben azonban ésszerű, ha különböző platformok (belső pártok) jönnek létre a társadalom politikai rétegzettségének megfelelően. A kongresszus vitáinak csomópontjai éppen azért egyrészről *a romániai magyarság önmeghatározása*, másrészről *a platform-szabadság kérdése* volt. A mérsékelt-radikális ellentét e kettős problémának *taktikai-stratégiai dimenziójaként* jelent meg, bár a formai és tartalmi kérdéseket nem mindig sikerült a kongresszuson szétválasztani.

gondolás azonban *mítoszra mítosszal felel:* az egységes nemzetállam helyére kettős nemzetállamot állít, értelmezhetetlenné teszi a magyar nemzet fogalmát, és új formában húzza fel a nemzeti-nemzetiségi válaszfalat, amelyet állítólag le akar rombolni. Az elgondolás nem csupán politikailag, hanem alkotmányjogilag is illuzórikusnak tűnik, hiszen semmilyen jel sem mutat arra, hogy Románia *konföderációvá* kívánna válni. S ha elvileg ez nem is zárható ki, akkor sem nemzeti-nemzetiségi alapon fog bekövetkezni.

A „társnemzet" jogilag bizonytalan fogalma végül nem került be az RMDSZ programjába, hosszas viták után a kongresszus a következő meg-

A platformszabadság kérdése – az önmeghatározási viták árnyékában – kisebb súlyt kapott a kongresszuson. Az RMDSZ-en belül léteznek ugyan különböző pártcsírák (Kereszténydemokrata Párt, Kisgazdapárt, Független Párt), politikai áramlatok (liberálisok, konzervatívok, szociáldemokraták), de ideológiai-politikai vitáknak alig-alig lehettünk tanúi. Ez nem meglepő, hiszen a politikai-filozófia kristályosodási folyamat egyelőre még a többi romániai pártban sem ment végbe (még kevésbé talán, mint a régió más országaiban), nehéz tehát az ilyen irányú kapcsolódási pontokat megtalálni. Az elfogadott program gazdasági, szociális, kultúrális fejezetei nem váltottak ki lényegi vitákat, ami jól mutatja, hogy az RMDSZ-t jelenleg más irányú differenciáltság jellemzi: a generációs ellentétek (a MISZSZ önállósodási törekvései), a tömbmagyarság és a szórvány magyarság bizonyos fokú érdekkülönbségei (ez utóbbin belül az autochton lakosság és az elvándorlók különbözősége), a város-falu ellentét, a főbb értelmiségi műhelyek (Bukarest, Kolozsvár, Marosvásárhely) versengése visszatérő motívumai voltak a felszólalásoknak. Az alapszabálytervezetek vitájakor is inkább technikai – bár lényegi – problémák kerültek középpontba, amikor *a politikai és mozgalmi tevékenység szétválasztásának lehetősége* merült fel. A nemzeti kisebbségi létből fakadóan az RMDSZ alapvető feladata, hogy összehangolja a népdal- és tánckörök, a szociális segélyezés, a klubok, tanfolyamok, gazdakörök feladatait a politizálással: a mozgalmi szint elválásának igénye ezért markánsabban jelentkezik, mint hazánkban. Az egymással versengő szabályzatok közül a kevésbé éles elkülönítést megvalósító került ki győztesen, de a két alelnök feladatait a fentiek szerint politikai és társadalomszervezési területre választották szét.

A kongresszus politikai táborai végül – az elfogadott alapszabály élesre hangolt választási rendszere következtében – nem a fenti platformok, hanem a személyiségek köré szerveződtek. *Tőkés* László az egység fenntartását, *Domokos* Géza a folytonosságot, Szőcs Géza a korábbi gyakorlattal való szakítást, a radikális megújulást képviselte. S miután Tőkés Lászlót kibővített jogkörrel újra megválasztották tiszteletbeli elnöknek, a jelenlévő küldöttek két egyenlő táborra szakadtak, habitusuk szerint támogatva Domokost vagy Szőcsöt. Ez a választás keltette a mérsékelt-radikális dichotómia látszatát, és bizony nagy bűn lenne ha történelmi, stratégiai problémákba ágyazott *személyi* kérdések fednék el az érdemi vitákat. E tekintetben néhány magyarországi párt esete figyelmeztető jel kell, hogy legyen. Erdélyben szerencsére még nem követik a példájukat.

Németh Zsolt
Rockerbauer Zsolt

Szenti Ernő rajza

Az önmeghatározás kérdésében, úgy tűnik, a küldötteknek sikerült józan kompromisszumot kötniük. A *nemzeti radikálisok* javasolták, hogy a romániai magyarság vesse el a *nemzeti kisebbség* fogalmat, mint kategóriát, és helyette az úgynevezett *társnemzeti státusz* elérését tűzze ki célul. A kongresszusi előterjesztés alapjául egy erre a célra készült tanulmány *(Merre vigyük végzetünk?)* szolgált, amely az Erdély-problémát kultúrkörök harcaként mutatja be. Eszerint a *bizánci-ortodox-kommunista* kultúrkör állna szemben a *nyugati-keresztény-demokrata* kultúrkörrel. A tanulmány szerzője szerint az előbbi a románságot, az utóbbi a magyarságot jellemzi. Ez a gondolkodás a nemzeti kisebbség fogalmát *kvalitatív* alapon veti el: mondván a romániai magyarságot nem lehet egyszerűen *kvantitatív* fogalommal jellemezni. A *„mi" is vagyunk olyanok, mint „ők"* vezet el a társnemzet ideájához, miközben érzelmi alapon veti el a nemzeti kisebbség jogi kategóriáját. Nem nehéz felismerni, hogy ez az elv válaszként kívánt szolgálni a román parlament által jóváhagyott *„egységes román nemzetállam"* idejétmúlt, ám fenyegetően élő koncepciójára. Ez az elfogalmazást fogadta el: *„A romániai magyarság (...) állami kereteit tekintve Románia állampolgárainak közösségébe tartozik, ezen belül önmagát, mint közösséget államalkotó tényezőnek, önálló politikai alanynak, s mint a többségi nép – nemzet – egyenrangú társának tekinti. nyelve, etnikuma, azonosságtudata, kultúrája és hagyományai szerint az összmagyarság szerves része (...)".*

Ennek megfelelően a nemzeti kisebbség fogalom bennmaradt a szövegben (csak négyen szavaztak végül a kigyomlálása mellett). Bíztató, hogy a kongresszus nem csupán deklarálta *a romániai magyar nemzeti kisebbség önálló politikai alanyiságát,* hanem lépéseket tett jogigénye tartalmi körvonalazása felé. E tekintetben ígéretes kezdeményezés a *Szőcs* Géza által beterjesztett nemzetiségi törvénytervezet. A felvázolt személyi (és részben területi) elven felépülő önkormányzati modell egyszerre elégíti ki a polgári demokrácia alapelveit, illetve nyújt garanciákat a hatékony érdekvédelemre. Biztosítja az egyén identitásválasztásának szabadságát, elkerüli a korporatívizmus csapdáját, s ugyanakkor közjogi státuszt teremt az önkormányzatok számára.

i Szalon

ndel Júlia

véb szalonokban olyasféle szenvedelekezeti háborúk idején. A finom, műndenki pártok fölötti, erős kritikai érat, gúnyosan mosolyog, némiképp emány tényekedéséről esik szó – vagy az ányzatok erölködéséről. Bármiről. Az munkahelyen, vonaton, bárhol – csalókosabbnak érzi magát, mint bármikor, odik, *mégis* fölényesen és indulatosan dezve, piros – no nem zászlóval, csak egyik vagy másik táborához. Nekem b társadalmi jelenség ma *mégiscsak* a a világkiállítás kérdésében. Mondom, ínító lenézi a pártfegyelmet, tehát nem onzalma szerint kiált „igen"-t vagy e se jut más érv vagy ellenérv, mint a-. Vagyis: hasznos, mert jövedelmező a vagy épp ellenkezőleg: káros, mert ay eddig nem volt szerencsém, de mástos szalonvilágban nem találkoztam. r, színész és könyvelő, tanár és keres„igen"-ét vagy „nem"-ét – bizonykannyi tán megragadható: ott az áhított trófa.

Csehov pontos szavai jutnak eszembe, ha egy belső hang súgná. Egy évszárű, szellemes szerkesztő-barátjának, Szuvorinnak, aki *mégiscsak* rosszul gondolkodott, veszedelmesen reakciósnak mutatkozott: „ön két fogalmat zavar össze: a kérdés megoldását és a kérdés helyes feltevését". S még hozzáteszi: „Csak a második kötelező a művész számára". Csehov ugyan esztétikáról beszél, de amit mond, az a világ bármely jelenségére érvényes, és minden gondolkodás alapfeltétele: megkülönböztetni a kérdés megoldását a kérdés helyes feltevésétől. Megoldani pedig – a művészetek körén kívül is – hogyan lehetne bármilyen kérdést, ha meg sem fogalmaztuk, ha helytelenül tettük fel? A világkiállítás megrendezéséről tehát nemazt kell kérdeni, hogy annyira jövedelmező-e, hogy ettől majd megoldódnak az egyre nyomasztóbb szociális gondok is, vagy ettől teljesedik be, kissé késve, a herdezi jóslat: a magyar nemzet elsüllyedése. Nem. A válaszok – legyenek bár demagóg módon harsányak vagy higgadtan érvelőek – csakis torzak lehetnek, csakis igy vagy úgy manipulált hozzá nem értők közhelyeinek szajkózása, mert a kérdés rossz, hamis.

És csöndesen, szerényen, de azért meglehetős egyértelműséggel azt is tudni vélem, miféle a helyesen feltett kérdés. Hát *erkölcsi természetű,* filozófiai jellegű. Hogy mi az érték, mit tart jónak, szépnek, kívánatosnak az ember az életben, mire törekszik, mire „sóvárog", ahogy a múlt században ezt romantikusan érezték-mondták. S csak ha már valamelyest tisztáztuk ezeket a „véleményeket", akkor jöhet a világkiállítás ügye: hogy csakugyan a legfőbb értékek között van a helye a gazdasági prosperitásnak, a vicces cirkusznak – ó, hogy cirregnek a „c"-k! –, csakugyan ez a majd száz esztendeje megbukott fogyasztói társadalom volna – legalábbis sokak számára – az új éden ígérete? Eszmények bankja? Akkor lehet kételkedni, hogy a beáramló (nem jóságos, hanem kizsákmányolo tőke, az új iparvállalatok és az egész hatalmasra fejlesztett infrastruktúra szennye eltűntetheti-e a mostani abszurd környezetrombolás nyomatit, kételkedni lehet, hogy a sok millió konzumturista hozza-e majd a korszerű és sajátosan magyar kultúra védelméhez-formálásához szükséges szellemi és anyagi fedezetet... Akkor majd lehet, kételkedni, érvelni, kiállni – de csak akkor, ha már megkérdeztük: miről is szóljon az életünk.

A rekonstrukció miatt

Három hónapig zárva lesz a Szépművészeti Múzeum

Rövidített nyitvatartási idővel — délelőtt 11 órától délután 5 óráig — fogadja a látogatókat e hét elejétől január 7-ig a Szépművészeti Múzeum. Hazánk egyik legnagyobb közgyűjteménye ezt követően egészen *április elejéig zárva lesz*. A talán nem is annyira meglepő, mint inkább a múzeumszerető közönség számára kellemetlen intézkedés hátteréről kérdeztem dr. *Vargha* Edit főigazgató-helyettest.

— Nehéz szívvel döntöttünk így, de nem tehetünk másként. A rekonstrukció ugyanis annyira előrehaladt, hogy csak a múzeum bezárásával tudjuk a munkálatokat elősegíteni. Fel kell bontani az antik kiállítás és az első csarnok födémrészét, hogy alattuk új helyiségeket alakíthassanak ki.

— *És ilyen, viszonylag rövid idő alatt elkészülnek az építők a feladattal?*

— Nagyon remélem. A szerződésünk március végére szól és meglehetősen szigorú szankciókat helyez kilátásba késés esetén. Az viszont igaz, hogy az előcsarnok kifestése tovább húzódik, ezért egy fóliafolyosó kialakítását tervezzük, hogy biztosítsuk a látogatók zavartalan közlekedését.

— *Ez most is meglehetősen nehézkes.*

— Sajnos ez is igaz. Be kellett zárnunk ugyanis az egyiptomi kiállításunkat, mert a szomszédos helyiségben légkalapáccsal törik fel a márvány padozatot. A műtárgyakat tehát ki kellett rámolnunk, és minthogy más lehetőségünk nem volt, a márványcsarnokban helyeztük el azokat. Így viszont *a márványcsarnokon nem lehet átjárni*, ami különösen az idősebbeknek okoz nehézséget. Ahhoz ugyanis, hogy a még látható kiállításainkat, például a régi képtár egy részét megközelítsék, föl kell menni a lépcsőn, hogy lejövet aztán megnézhessék a további, állandó és időszaki bemutatóinkat.

— *Ez tehát kényszer szülte megoldás. Az előbb viszont azt említette, hogy a régi képtárnak is csak egy része látogatható...*

— Valóban. A spanyol gyűjteményünkben ugyanis alapvető villanyszerelési munkák folynak, így ezt a rendkívül szép és értékes anyagot is be kellett zárnunk. Elmondhatjuk, hogy szinte *az utolsó lehetőségig* kitartunk, de január 7-nél ez nem megy tovább. Azt hiszem, ez megmagyarázza a mostani, rövidített nyitva tartásunkat is. Ameddig csak lehet, nem akarjuk megfosztani a látogatóinkat a műtárgyak élvezetétől. Remélem, hogy az április elejéig tartó kényszerszünet ideje alatt sem feledkeznek meg rólunk.

s. m.

Magyar Nemzet, 1990. nov. 22. 4. p.

VARGHA Edit művtört.

intézmények vásárolhatják meg vagy bérelhetik.

AZ MDF-NEK ÖNVIZSGÁLATRA van szüksége — ez a gondo uralkodott a demokrata fórum helyi szervezeteinek ülésein, tanác kozásain, ez hangzik el gyakorta a tisztító viták során. A párt veze tisztségviselői szokásos szerdai sajtóértekezletükön többek között e ről számoltak be. Bíró Zoltán kilépésével kapcsolatban az a véleméi kapott hangsúlyt, hogy ezzel az MDF kétségkívül meggyengült ugya ám a pletykák egy pártfrakció szervezéséről, valótlannak bizonyu tak. *Barsiné Pataky* Etelka a fővárosi képviselőtestület MDF-es cs portjának vezetője hangot adott annak a véleményének, hogy a köz gyűlés a vártnál kisebb lendülettel működik és szervezési gondokka küzd. Tett egy lényeges kijelentést is, miszerint az MDF a KDNP-he csatlakozva, az Alkotmánybíróság állásfoglalását kéri az ügyben lehet-e alpolgármester, aki nem tagja a képviselőtestületnek?

GYENGE A RENDŐRSÉGÜNK, érezni nap nap után, sajnos, s ez zel a félrehúzódni látszó gyengeséggel szinkronban egyre keményebb egyre nyíltabb formát ölt a bűnözés. Immár örömre ad az is okot ha egy-egy bűncselekmény, netán bűncselekménysor elkövetője rend őrkézre kerül, ahogy most Kaposvárott történt, holmi dilettáns „mac kósokkal", akik ez év őszén szinte végigfosztogatták a várost. Primití módszerrel dolgoztak, nyolc helyen jártak csak sikerrel, másutt páncélszekrény megtréfálta őket, lebukásukig 193 ezer forintot zsák mányoltak. A rendőrség félrehúzódásával kapcsolatos — bár kiss bonyodalmas módon — a Végvári-ügy is, amelyben hamarosan íté lethozatalra kerül sor. A végső döntésben nyilván szerepet játszi majd, hogy az igazságügyi orvosszakértők véleménye szerint, a vád lott „cirkuláris jellegű személyiségzavarban szenved, amely időnkér betegség szintűvé mélyül", s ez súlyosan korlátozta cselekménye, tár sadalomra veszélyes következményeinek felismerésében. Jó volna ez s az ehhez hasonló ügyeket valóban és teljességükben lezárni, s eg idő után feledni. *(K. A.)*

Helyi adók, környezethasználati díj

Parlamenti bizottságok ülése

(MTI) A szociális, családvédelmi és egészségügyi bizottság napirendjén a helyi adókról szóló törvényjavaslat szerepelt szerdán. *Eke* Károly független képviselő kiérleletlennek, a vitára teljesen alkalmatlannak, sőt, helyenként törvénytelennek minősítette a tervezetet. Ezért azt indítványozta, hogy ne foglalkozzanak e törvénytervezettel addig, amíg a kormány

zottsága szerdai ülésén a képvi selők a külföldiek magyarországi befektetéseiről szóló 1988. évi 24 törvény módosításáról szóló tör vényjavaslatot egyhangúlag, a magánszemélyek jövedelemadójá ról, az általános forgalmi adóról, a vállalkozási nyereségadóról szóló törvényjavaslatot pedig tö nyomó többséggel javasolták p lamenti vitára. Az első tör javaslatot *Martonyi* Já

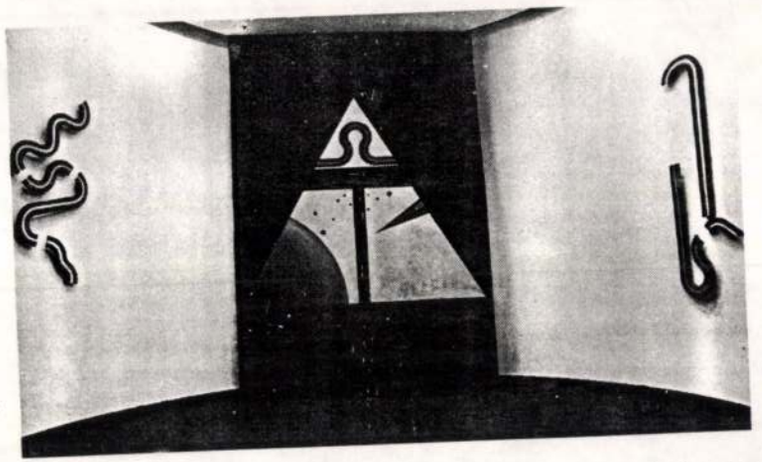

Részlet Magyar Gábor kiállításáról (Fotó Tahin Gyula)

Az aranyszínű háromszög

Magyar Gábor kiállítása

November végén a Fészek Klub Herman Terme adott helyet Magyar Gábor kiállításának. Vagy inkább kompozíciójának. A bemutatott három alkotás ugyanis egységes képi, gondolati rendbe illeszkedik, és így létrejön a „nagy" mű. Nehéz pontosan leírni a tárgyát, nekem úgy tűnt, mintha szabályos formába szerkesztett kozmosz lenne. A fekete mindenség (semmiség) az alapja egy aranyszínű háromszögnek, mely rendezett darabokra hullik szét, vagy áll épp ezekből össze. Az egymástól elmozdult darabokat látva egyszerre tágul és húzódik össze szemünk előtt a tér. Egyszerre teremtődik meg és robban szét a Föld. Elemei szerteszét szállnak áttörve, s ugyanakkor összefogva háromszögű keretüket.

Lüktető látvány ez. Szinte pulzál előttünk a kép, s ha a háromszög egyik csúcsát biztos iránynak vélnénk, máris belénk hasít az ellentétes mozgású szürke-fekete ék. Mintha egy nagy szívet is látnánk, mely minden dobbanás után teliszívja magát a körötte tekergő csatornákbéli folyadékból. A kompozíció központi része volna ez, melyet két, egymással szemben elhelyezkedő mű övez. Egy görcsösebb és egy nyugodtabb ívű, de egyformán szaggatott vonal, fémes-színű cső, csatorna. Beépülnek a központi képbe, zubogva átjutnak azon, s egymásba érnek.

Szaggatott harmónia — ezzel adható vissza leginkább Magyar Gábor kompozíciójának hangulata, bár ez az ábrázolás nehezen tűri a beskatulyázást. Bonyolult képi állítások előtt állunk. A képek megértést kérnek. A rendezők — megadva ezt — rátaláltak az anyag stílusának megfelelő, hangulatát befogadó Herman Teremre. *(Fészek Klub, 1991. XI. 26—XII. 13.)*

KOVÁCS ÁGNES VERONIKA

Ellesett „kis halál" a strandon

Varga Welther Júlia kiállítása

1990-ben a következőket írtam Varga Welther Júliáról: „Grafikái és festményei szinte kivétel nélkül vegyes technikával készülnek. (...) Ragaszt, fúj, fröcsköl, mázol a legkülönfélébb »ragadványjelzőket« hordozó, természetes anyagokkal és ipari festékekkel, de képi jelei nem teljesen automatikusak, sőt újabban már már az ikonikusság elveit követik..."

S mikor kiállításának megrendezése előtt meglátogattam őt berndorfi otthonában, ahol festőművész férjével (Kurt Weltherrel) él, meglepődve tapasztaltam, hogy a fentebb leírt műveit egy elkeseredett, vagy inkább eltökéltebb és felszabadultabb (?) pillanatában összehasogatta, értsd: megsemmisítette. Ez a dolog azonban később összekapcsolódott bennem egy másik fontosnak ítélt emlékképpel: Júlia a Marosvásárhelyi Műhely 1989 novemberében megtartott megnyitóján egy kis videokamerával jelent meg, és önfeledten filmezett. Mondhatni egészen eggyé vált a kamerájával. Most már tudom, hogy életének e pillanatában térhetett át a „barlangfestészetről" a „gyűjtögető életformára". Mert a filmezés gyűjtögetés, a voyeurizmus tipikus megtestesülése, természetében tehát a művészet „ősformája".

Varga Júliánál a kis nyílást a leskelődéshez a videokamera jelenti. Példának okáért ez a kiállítás is egy ellesett pillanat lefilmezéséből és a téma logikus feldolgozásából született meg. Nála tehát a kamera mindig készen áll, csak rá kell csapni, fel kell fedezni, ki kell keresni a végtelen áramlású valóságból a legérdekesebbnek, a legtitokzatosabbnak, a legzavarbaejtőbbnek ígérkező témát, és máris megnyomhatjuk a gombot.

Úgy, ahogy ennél a „Nagy megsemmisülésnek" nevezett kis jelenetnél is történt: messziről, rejtőzködően, de a gyanútlan emberkét közelre hozva, aki mit sem sejt az egész manőverről. Olyannyira közelre, hogy szinte megérinthetnénk őt. Ám az „autizmusba" merült leányka, kiszolgáltatva távolságot áthidaló, rátapadó, egyoldalú leskelődésünknek, a külvilágról megfeledkezetten anális és uretrális kísérleteket folytat önmagán (láthatóan nem eredménytelenül).

Kellemetlen, önmagunkkal viaskodó érzéseket élünk át az egész odavarázsolt csurdéjelenet láttán. Zavarodottá válunk belső erkölcsi parancsaink nemteljesítése által, hiszen nem tudjuk nem végignézni az elénk tett szeméremsértő televíziós filmet, mert a furcsa paradicsomi létformára emlékeztető, homályos „déja vu" érzéseket és emlékképeket is ébresztő ismétlődő jelenetsorok úgy vonzzák tekintetünket, mint robotoló méheket az útjukba kerülő méz. S már maga a helyszín is elvarázsol bennünket, hiszen ez nem más, mint egy tengerparti strand. A strand pedig, mintha az erotikus, titokzatos, örök időtlenség megtestesítője lenne, olyan aurával burkol be minket, amely egyenlő a lemeztelenített idő napóráján heverésző, végtelenül várakozó kikapcsolódással.

Varga Júlia azonban nemcsak felveszi a kiszemelt témát, hanem a legkörültekintőbb módon fel is dolgozza azt. Azaz három médiumban gondolkodik: a videofilmben, a szitasokszorosításban és a kékfestővászonban. A szóban forgó médiumok közötti kapcsolatot, a variábilis átmeneteket pedig Varga már-már algoritmikusnak nevezhető műveletei teremtik meg. Egy néhány perces képsorból tehát önálló filmfeldolgozás, de a filmtanulmányból újabb és

KIÁLLÍTÁSI KÖRKÉP

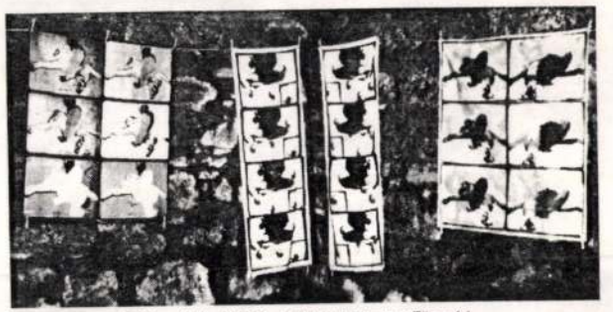

Részlet Varga Welther Júlia kiállításáról (Fotó Novotny Tihamér)

újabb tapétaszerű szitázott vásznak születnek, amelyeken már a televízió monitoráról lefényképezett képkockák ismétlődnek meg más és más variációban, meglehetős monotóniával. A pillanatváltozatok akár papírra, akár vászonra kerülnek, mintegy végtelenítik ezt a folyamatot. Ugyanakkor Vargánál ez az ismétlődő egyhangúság önálló kifejező erővé válik, egy szenvedélytelen stílust, egy új „műfajt" eredményez: a megsokszorozott szituáció-aktokat (és portrékat) hordozó, ruhaszárító kötélre felcsipeszelt kékfestővásznakat. *(Vajda Lajos Stúdió Pinceműhelye, 1991. IX. 29.—X. 18.)*

NOVOTNY TIHAMÉR

VARGA Walther Julia

Új Művészet 1932/4

Viktor
ster
K. 18,45)

Kibédy Ervin
színművész
(Szombat, K. 19.00)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vargha Béla

KÉPES ÚJSÁG

1962 MÁJ 19

102

A Ruhaipari Tervező Vállalat modellje: könnyű gyapjú anyagból készült télikabát **Vargha Béla iparművész terve**

Vargha Béla

festő

Budapesti Hírlap

1936. Dátum levágva

szotta. (—)

* (Vargha Béla festményei.) A Nemzetközi Klub Deák Ferenc-utca 2. alatti helyiségeiben Vargha Béla festőművész rendezett kiállítást. A kétségtelenül figyelemreméltó tehetségű festő tempera-stílusa még nincs kiegyenlítve. A fiatalsággal járó nyersesség meggátolja, hogy képei megnyugtatólag hassanak a szemlélőre. Vargha bizonyára nem is keresi ezt, de művészi eszközeinek érdessége, koloritjának gyakori tarkasága mégis ízlésbeli nemesedésre szorul. Művészetére mestere, Aba-Novák Vilmos stílusa, epikus karaktere van elhatározó befolyással, sokszor ennek visszatérő külsőségeit veszi át, egyik képe viszont Vaszary-hatásokat mutat. Legharmonikusabb Vargha tájképeinek háttere, itt sikerül a távlatot a fölfokozott színek dekorativ hatásával kiegyenlíteni. Figurális motivumai viszont rajzbelileg értékesek, határozottak. *(Y. E.)*

Dr. Schönherr Gyula

úmok és Könyvtárak Országos Szövetségének titkára.

apest, Athenaeum.

érmes a megyénkből

k kiemelkedően szerepeltek ebben az esztendőben

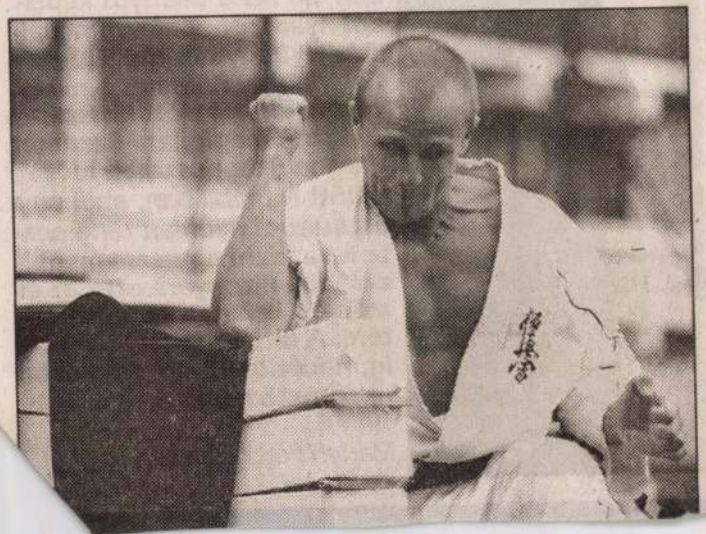

men. Jövőre a tippmix nevű játék adójából kapott pénzt (mintegy 150 millió forintot) is erre a célra kívánják felhasználni. Lényeges: utánpótlás-támogatásra 1997-ben 320 millió forintot fordítottak.

Ami az eredményességet illeti, a sportági rangsorban fölényes éllovasok a kajak-kenusok 16 világ- és 18 Európa-bajnoki érmükkel. Ebből fakadóan a jutalmazásnál is ők jártak a legjobban.

A vb után 8.328.000, az Eb-eredményességért 6.111.750 forintot utaltak át egyszámlájukra. Különösen kitűnt *Storcz*

Csak sze

Kiss Miklós edzéseke

Nyíregyháza (KM) — A múlt hét végén hírül adtuk, hogy *Kiss Miklós*, a Nyíregyházi FC és a Tiszavasvári Alkaloida egykori edzője az ibrányiakhoz szegődik szakosztályvezetőnek. Aztán kiderült, hogy ez így élesben azért nem teljesen helytálló, hiszen van, ami akadályozza a „mozgásban" a szakembert.

— Az kétségtelen, hogy amióta Vasváriból távoz-

Vargha Béla – [illegible] grafikus – iparművész

Kelet – Magyaro..

1997. dec. 17.

A negyedik dimenzió, a huszadik századi Ikarusz, vibráló geometriai formák. A tér és az idő nyomába eredt Vargha Béla iparművész-grafikus ecsetjével. A Németországban élő festő talányos képeiből nyílt tegnap délután kiállítás Nyíregyházán a Siluett Galériában. Érdemes a művész alkotásai előtt hosszasan elidőzni, megfejteni üzenetét. Vargha Béla hosszabb időt töltött Namibiában, ahol egy ősi kultúra nyomait térképezte fel a kölni egyetem megbízásából. Bizonyára ezek az élmények is hatottak művészetére. A tárlat január közepéig, naponta 10–17 óra között tekinthető meg

Martyn Péter felvétele

A NYOLCÉVE

Arc

Amikor Zsófi rajzát először meglát-tam az irodalmi hetilapban, kétfé-le gondolatom támadt: valaki a hecc kedvéért vagy rejtőzködni vágyás-ból egy hétéves kislány neve alatt publikálja biztos szakmai tudásról árulkodó rajzait, ha meg nem erről van szó, úgy a kislány ma egyike Magyarország legjobb grafikusainak. Az első megjelent rajz különben mindenkit elképesztett: öngyilkos férfit ábrázolt, kötélen, a görcsbe merevedett arcból kilógó nyelvvel, aprólékosan bemutatott környezet-ben.

Aztán megjelent a második rajz, a harmadik, és a témaválasztás mel-lett fölfigyeltem az immáron nyolc-évessé vált kislány — korához ké-pest szokatlan — háromdimenziós ábrázolásmódjára, kompozíciós kész-ségére, határozott vonalvezetésére.

„MI VOLNA, HA ÖNGYILKOS LENNÉK?"

A Bajcsy-Zsilinszky úti bérház leg-felső emeletén üvegezett ajtó osztja meg a körfolyosót. A csöngetésre fiatal nő nyit ajtót, sötétkék kord-farmerben, szürke, viseltes pulóver-ben.

— *Zsófit és szüleit keresem.*

— Az anyja vagyok. Zsófi éppen ebédel, de mindjárt jön.

Az előszobában gyerekkabátok lógnak a fogason, alattuk apró és még apróbb cipők, csizmácskák. Egy ládaszerűségen szatyrok, játékok Heller Ágnes könyve társaságában. A hallból számtalan ajtó nyílik; ma-gasak, patinásak. Süppedős nagy-mamafotelba telepszem, és, Zsófira várva, tovább nézelődöm. Brueghel-reprodukció, Somogyi Győző-nyoma-

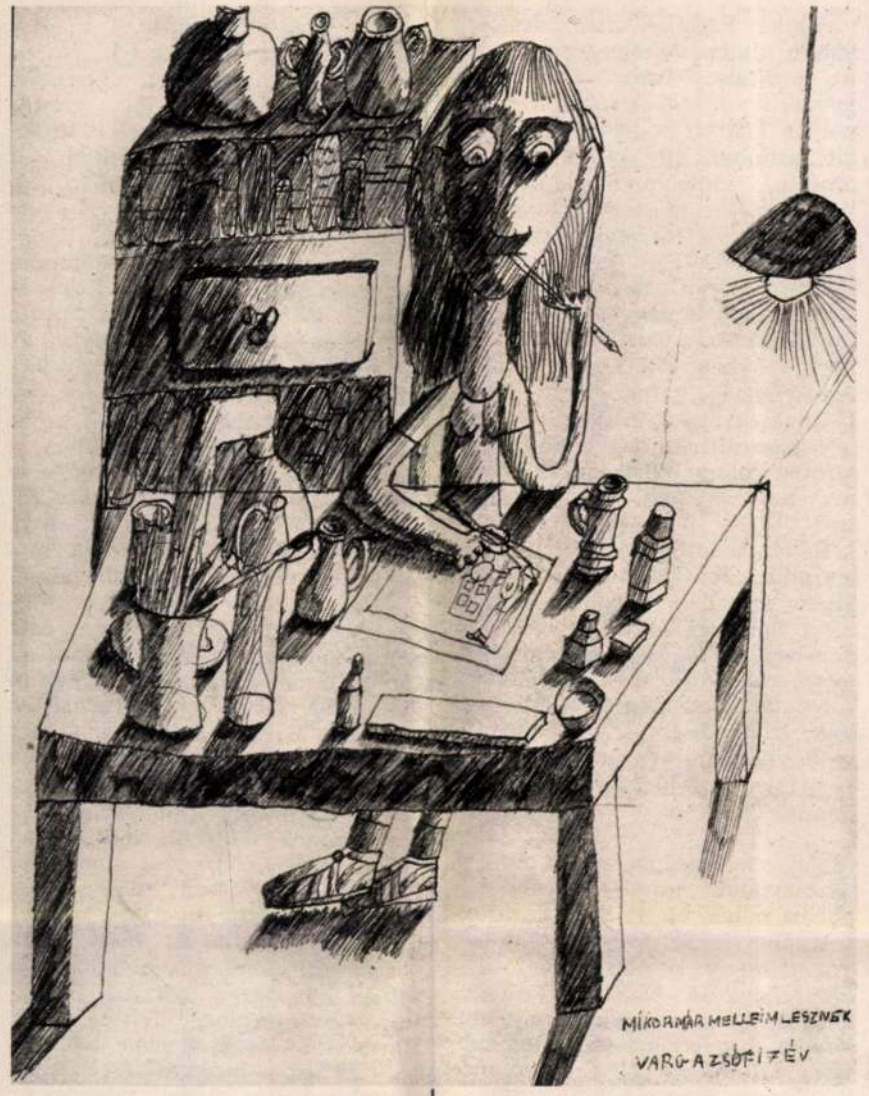

Mikor már melleim lesznek

tok a falon, zsúfolt könyvespolc, dí-ván. Nincs rend és rendetlenség, se por, se kínos tisztaság. Értelmi-ségi szülők laknak itt, három gye-rekkel.

Zsófi befejezte az ebédet, elfogó-dottság nélkül köszön, csöppet sincs zavarban, szemmel láthatóan föl-nőttek társaságához szokott. Kék is-kolaköpenye alatt kordnadrág, az állán jókora sebhely. („A múlt hé-ten leestem a gyűrűről.") Rövidre nyírt, barna haj foglalja keretbe tiszta arcát. Szeme olyan, amire azt szokták mondani: az értelemtől csil-log.

Beszélgetünk. Először Zsófival, majd Mártával és Tamással, a kis-lány anyjával, illetve nevelőapjával. Márta a bölcsészeten végzett, ma-gyar—orosz szakon. A tanítást nem próbálta, mert megszületett Zsófi és Máté. A korai házasságot válás követte, Zsófi ötéves koráig vidéken élt, a nagyszülőknél. Márta második, Tamással való házasságából született Vera, de Máté és Zsófi is elfogadta az új apát. Keresztnevén szólítják, akárcsak édesapjukat. Tamás grafi-kus, és mostanában fotózik is. Márta gyesen van, Tamás is többnyire otthon tartózkodik, gyakorlatilag egész napjuk a gyerekeké.

Nézegetem Zsófi elém tálalt raj-zait. Egy halom rajzlapon csak koc-kák, gúlák, takarásban, árnyékolva. Kockológia — ahogy ők hívják eze-ket a vázlatokat. Mások fekete pasz-partuval, linók, harsány-színesek.

Ugyanaz a vonalvezetés, groteszk lá-tásmód, szokatlan témaválasztás, mint az ismerteken.

— *Zsófi, hogy jutott eszedbe, hogy akasztott embert rajzolj?*

— Elképzeltem, hogy mi volna, ha öngyilkos lennék. El voltam kese-redve, a többi gyerek sétál, csokit, fagylaltot kap, és a lecke után nem kell semmit csinálnia. Nekem ak-kor még rajzolnom kell.

— *Azt hiszem, nincs ebben sem-mi furcsa, minden gyerek elképze-li, mondjuk, egy nagy veszekedés után, hogy mennyire hiányozna a szüleinek, ha meghalna* — véleke-dik Márta.

— Nem tudom, milyen a halál, nem is fogom megtudni — húzo-gatja térdére köpenyét Zsófi a szem-közti fotelben.

— *Csak nem azt akarod mondani, hogy nem szeretsz rajzolni?*

— Mindennap másfél órát kell rajzolnom, vázlatoznom. Hogy mit, azt magam találom ki, vagy Tamás megmondja.

— Zsófinak tehetsége van a raj-zoláshoz. Amikor, körülbelül két éve, észrevettem, hogy pontosabban, rész-letesebben látja a világot, mint a korabeli gyerekek, foglalkozni kezd-tem vele — szólal meg Tamás. Vé-kony, kopaszodik, sötét szakállába ősz szálak vegyülnek. — Szerintem minden gyerek megtanítható a szak-

ma fogásaira, ezért elsősorban Zsó-fi technikai tudását fejlesztem. El-mondtam neki, hogy a grafikában nem minden fehér-fekete, hanem vannak árnyékok, árnyalatok. A sze-mek helyére pedig nem pontokat kell tenni, az arcvonások sem egy-formák. Nem rajzolok helyette, de segítem megtalálni a legjobb kife-jezési formát. Tulajdonképpen min-denki ráállítja a gyerekét egy sín-re, mintát ad neki az élethez. Zsófi-nak elmagyaráztam, hogy ő talán majd a rajzolásból fog megélni, de ehhez sokat, nagyon sokat kell gya-korolnia.

— *Mi történik akkor, ha nem raj-zolsz naponta másfél órát?* — fordu-lok Zsófihoz.

— Akkor jön a büntetés. Nem néz-hetem a tévét, vagy nem állnak szó-ba velem.

— Muszáj szigorúan fogni Zsófit — magyarázza Márta —, ha nem tennénk, legszívesebben egész nap zsebre tett kézzel lődörögne. Én nemigen foglalkozom vele, nincs is szüksége rá. Kiskorában nem szere-tett egyedül játszani, utálta a babá-kat, így megtanítottuk a betűkre.

Arany, az agitátor

A gyakran „apolitikusnak" minősített, s ezért hol elmarasztalt, hol felmagasztalt költő a valóságban nagyon is tudta, mi a politika. *Civilizáció* című kis verse például többet mond a modern diplomáciáról, mint az értekezések tömkelege: „A világot / Értekezlet igazgatja: / S az erősebb ha mi csínyt tesz, / Összeül és — helybehagyja."

A Szent Szövetség kongresszusától kezdve, amely szabadságot ígért Európa népeinek, de csupán az elnyomás új változatait alkotta meg, egészen korunkig, alig akad olyan diplomáciai egyezmény, békeszerződés, amely ne hirdetné hangosan Arany lényeglátó igazát. A háborúk vívása közben hirdetett fennkölt elvek a győzelem után gyakran az erősebb akarat önkényének puszta leplezőivé válnak: *Vae victis!* Jaj a legyőzötteknek! — ahogyan már a rómaiak fölött diadalmaskodó Brennus mondta, két szóra leegyszerűsítve a békekötés morálját.

Arany politikai készségeit sokáig azért nem ismerték el, mert általában nem is ismerték az idevágó főbb dokumentumokat: a forradalom alatt írt agitációs cikkeit. Maga a költő a nagy bukás után természetesen nem dicsekedett életművének e sajátos ágával, összegyűjtött munkáinak különböző kiadásaiba sem vette fel őket, fia, Arany László közölt belőlük *négyet* a hátrahagyott iratok és levelek közt. Mind a nyolcat együtt *megírásuk után egy századdal*, 1949-ben jelentették meg! Gondoljuk csak meg, micsoda ítélet ez a dualista, majd Horthy-korszak irodalomtudománya fölött: egy Arany-mértékű költőnek még a hevenyészett céduláit is ki szokás adni, s mégis, elhevertették a magyarság legdicsőbb harcának e gonddal megírt, páratlan dokumentumait! A pintérjenők serege boldog volt, hogy a féktelen Petőfivel szemben fel lehet mutatni a higgadt Aranyt, eszük ágában sem lehetett nagydobra verni e cikkeket, melyek a Petőfiéhez hasonló érveléssel (s kétségtelenül az ifjabb költőtárs hatása alatt) hirdették: „... a *forradalom* legszentebb harc, ami a világon lehet... a *forradalom* a népek jussát víja ki, a hatalmasság körme közül".

A bűnt, amellyel elhallgatták, hogy Arany milyen erővel vállalta a forradalmat, természetesen nem azzal kell jóvá tenni, hogy most azután túlhangsúlyozzuk a *Toldi* költőjének harcosságát. A *Nép barátja* szerkesztésére Petőfi ajánlotta Aranyt, s az illetékes választmány elfogadta e javaslatot, de a szalontai nótárius nem vonakodás nélkül, s csak felibe hallgatott március tizenötödike hősére. A lap neve sem lehetett független Petőfiék elképzeléseitől, hiszen aligha véletlen, hogy pontos fordítása a francia forradalom nevezetes marat-i újságja címének: a *L'Ami du peuple*-nek. Petőfi azonban egy pillanatig sem hihette magyar Marat-nak Aranyt, akit írásban is szívesen ijesztgetett a forradalmi vérözön prófétájával. De tudta azt is, mármint Petőfi, hogy a miniszteriális lapnak nem is egy szalontai Marat-ra van szüksége, hanem éppen Aranyra. Mert Aranynak — a forradalom vállalásának erénye mellett — volt egy hasonlíthatatlan, a Petőfiével szintén rokon tehetsége, az ugyanis, hogy a nép nyelvén tudott írni!

Bőven lehetne szemelvényekkel igazolni a fenti állítást, de hát ez aligha szorul bizonygatásra, másrészt nemrégiben végre olcsó kiadásban, a Magvető *Gondolkodó magyarok* című, méltán népszerű sorozatában is megjelentek e cikkek, s mindenki saját maga ellenőrizheti, milyen komolyan vette Arany a feladatot: „írni... a népnek".

Egy *népújságba* írni mind a tartalom, mind a forma dolgában nehezebb feladat az intellektuális cseverészésnél. Az elvi követelmény: a nép beavatása a köz dolgaiba. Nem korteskedni kell, nem *megdumálni* az olvasót, hanem mindenekelőtt — tájékoztatni. Mindig az volt a baj, mondja Arany, hogy „titkolóztunk" a nép előtt, „nem fedtük fel a dolgok valódi állását, s ezáltal nem engedtük kifejleni a *közérzést*. A népnél közvélemény nincs, nem is lesz soha, míg az ország politikai életét csak néhány tudákos ember, az úgynevezett intelligentia, kísérheti figyelemmel: de terjedjen el csak közte oly lap, mely őt a politikába, a napi események közlése által, mintegy *praktice* belé vezesse, azonnal fel fog lángolni romlatlan keblében a hazaszeretet..."

Mi már nem hiszünk a nép „romlatlan keblében", s az igazság azonnali üdvös hatásában sem, egy „népújság" feladata elvileg mégis nagyjából ugyanaz maradt, mint Aranyék idejében. S ugyanaz a formai elv is. A *Toldi* írójával valljuk, hogy a nép a fontosabb dolgokat is megérti, „csak nyelvén adják elő... Egyszerűen, néhány szóban megmondani neki valamit, ez a dolog veleje..."

Arany (és Petőfi) egyszerűsége — kell ezt hangsúlyozni? — nem az „örökös komázás" leereszkedő stílusa, nem bratyizás az olvasóval, nem is udvarlás, nem rég kimúlt legendák és mítoszok erőltetése, hanem a komoly szóértés nyelvének, tények, érvek, elvek egymást erősítő összhangjának kimunkálása. Ha nyelvében is erre törekszik egy újság, akkor abba írni „nem... sárba dobott gyöngy".

Az idei könyvhéten egy jómódú falu tanítója lobogtatta előttem Arany fent emlegetett füzetét, s keserű szavakkal beszélt „a mai parazita irodalomról", mely a nagy elődök elveit megtagadva, magát a közszolgálatot és a népet tagadja meg. „Egymásnak írják olvashatatlan verseiket, s az állam még el is tartja őket, persze a mi pénzünkön..." — füstölgött a tanító, nem először hallott panaszokat cifrázva.

Mit tudtam felelni neki? Emlékeztetnem kellett arra, hogy ma Magyarországon nincs forradalom, nem zajlik szabadságháború, Petőfi és Arany népi-nemzeti agitációjára nincs tehát szükség, mint ahogy — szerencsére — az irodalomnak már nem kell, mint az ötvenes évek első felében, a mélyszántás időbeni elvégzése vagy a munkatermelékenység fokozása érdekében sem agitálnia. E változásnak sok jó oldala van. A napi politika nyűgeitől felszabadult irodalom önállóbban töltheti be eredeti hivatását, az írók most valóban *„a lélek mérnökei"* lehetnek, nem úgy, mint e kompromittált jelszó erőltetésének éveiben. S ha a rossz kényszerek okozta csömör egy kissé tovább tart a kelleténél, ezt az ingamozgások természete magyarázza — az agitáció eltúlzása törvényszerűen hozta létre az agitációtól való beteges irtózás vagy éppen az *ellen*agitáció divatját.

Lehetséges az is, hogy állam bácsi túl jólelkű s olyanokat is eltart közpénzen, akiknek irodalmi tevékenysége feltételezhető társadalmi értéket nem hoz létre. De azt a bizonyos értéket föl öttébb nehéz mérni, ellenőrizni, rangsorolni, s a mai állapotot mégiscsak megnyugtatóbbnak érzem, mintha szigorú kincstári ítészek verdiktjei nyomán szabnák meg a megélhetési kvótát: ha érdemtelen is tud vegetálni vagy éppen virulni az irodalomból, tekintsük ezt a társadalmi közérzet javára magasabb érdekből hozott áldozatnak, hiszen még a közönséges áru költségeit is terhelik értéket nem képző elemek, hogyne járna fölös társadalmi költséggel a kulturális érték létrehozása. (Ami persze nem mond ellent annak, hogy a „biztos kettesre" utazó írók érdektelen alkotásainak régóta esedékes kiadói megtizedelése nagyon is kívánatos volna...)

Nem azért magyarázgatom e viszonyokat, mintha helyeselni is akarnám őket. Éppen nem. Minek is tagadnám, én is elégedetlen vagyok „irodalmunk helyzetével". Hajdan egy Petőfi, egy Arany, egy Jókai, vagyis a *magas irodalom* szót akart érteni a „szűrös-gubás" emberekkel. Nem nyugodhatunk bele abba, hogy manapság az igényesség és színvonal elve egyre gyakrabban a tömegektől való elkülönülés gyakorlatának igazolásául szolgál. Írhassanak egymásnak is írók, talán közülük kerül ki a holnapi olvasók egyik-másik kedvence — de a tömegek lelkét nem szabad kizárólag az olcsó lektűrök és drágán megfizetett, de gyakran túl híg forgatókönyvek szerzőinek kezére bízni.

Ami pedig az *ellen*agitáció íróit illeti, akik közül néhányan az általuk nemrég még fennen védelmezett „apolitikus" elefántcsonttorony hűvöséből akkor léptek a politika izzadságos terepére, amikor mások már megvívták a dogmák elleni harc nehezét, s biztonságosabbá lett a közélet — nekik is jár hely a nap alatt. A szocializmusnak (kellő nemzetközi és belső feltételek esetén) az eddigieknél hatásosabb társadalmi önellenőrzést lehet és kell teremtenie, s e történelmi feladatban sokféle szándék munkálhat közre, ha a józanság és korrektség minimumát a bírálók nem vesztik el. Mégis: a szocializmus korszerűsítésében azoknak kell elöl járniuk, akik nem a Monde vagy a Guardian hasábjaira kirepített írásaikban propagálják a demokráciát, hanem idehaza építik, s akik reformon reformot értenek, nem pedig az épület lerombolását. A politika, a gazdaság, a tudományok hivatásosai mellett az írók és művészek sem nélkülözhetők az új, történelmi jelentőségű *magyar kísérlet* szellemi műhelyében.

Amióta az elkötelezettség nem kötelező, sőt, hovatovább nem is sikk, még némi karakánság is kívántatik a vállalkozáshoz. Alkalmasint némi bátorság sem árt, mert mindig csak utólag derül ki a siker vagy a kudarc, *közben* főleg a terheket lehet érezni.

„... Vannak alkalmak, melyeket ha elmulaszt az ember, az isten sem teremti meg újra..." — így biztatta barátját Petőfi a népújság szerkesztésére. Arany viszont azzal is számolt, hogy kufsteini kirándulás lehet a kaland vége, sőt ő, a politikában „naív" lélek, már 1848 júniusában (!), ha tréfálkozva is, de belső szorongásokról árulkodón latolgatta, nem fog-e *Toldi*jának második része kéziratul jutni „a muszka örökkévalóság fénycsarnokába"? S mégis, habozásait, szorongásait leküzdve, a szelíd Arany is vállalta a politikai tettet.

Példájával senkit sem szeretnék „agitálni". Politizálni még ma is, egy biztonságosabb közéletben is kockázatos, mindenesetre sokkal kockázatosabb, mint semmitmondó versikékkel, novellácskákkal, forgatókönyvszinopszisokkal ingyenjegyért koldulni a Parnasszosz Libegőjének magyarországi állomásánál.

Akik saját lábukon akarnak felkapaszkodni a szent hegyre, s közben-közben az agórán, a közélet fórumain is jelen szeretnének lenni, agitáció nélkül is, belső parancsra tudják a dolgukat. Időrabló, fáradságos, olykor veszélyes foglalkozást űznek, de meglehet az a vigaszuk, hogy Petőfi és Arany útját járják.

FEKETE SÁNDOR

VARGA 250'FI
Új Tükör 1982. XIX. évf. 32. sz.

GYURKOVICS TIBOR/HARMINCNAPOS TURISTA VOLTAM

NEHÉZ NÉMETNEK LENNI – MAGYARNAK

Persze jókora késéssel érkeztünk a barátomhoz, Frankfurt mellé, Eppsteinbe. Három helyett hétre. A hús ronggyá égett, a krumpli megfonnyadt, a tészta fadarab lett.

Nem számít. Eppstein afféle hatalmas Hűvösvölgy — persze hegyesen, dombosan és kipázsitozva — Frankfurt közelében. Meg kell mondani, ámulatosan szép, tiszta levegőjű — tudtam már, hogy régi osztálytársam és barátom ide húzódott — Amerikából.

56-ban ment ki, tizenöt esztendőn át Amerikával próbálkozott. Sokat tanult, gyötrődött, pincérkedett, de elvégezte a közgazdasági egyetemet s mint bankszakember kezdte meg tevékenységét New Yorkban. Nem volt könnyű. A buranagy magány, az állandó, este tízig feszített tanulás, itthon hagyott szüleinek családemléke. Küzdött. Amerikai mammutvállalatnál helyezkedett el, és rettenetes szívóssággal gyűjtötte maga köré európai emlékeit — áhítozta Európát. Nővéréék Nyugat-Németországban gyökereztek meg, ő is szeretett volna átkerülni a jó öreg kontinensre. Makacsul tovább tanult, most már németül. Aztán egy metrójelenet eldöntötte a sorsát. Az alacsony kis ember újságját megpöckölte egy néger a metrókocsiban. Miért, miért nem, ki tudja? Barátom átköltözött Frankfurt mellé, kettős — amerikai és német — állampolgársággal az amerikai vállalat egy leánybankjához.

Most aztán itt ülünk nála, a domboldalba vájt fehér teraszon. Döntöttük magunkba a francia konyakot meg persze a finom német sört, ha nem is Thurn und Taxist. Fáradtan, előremeredve, de kíváncsian hallgattuk életbeszámolóját.

— Te ismersz engem... Tudod, amit elhatározok, keresztülviszem. Persze, Isten segítségével. Ha nem volna bennem hit, sehol se lennék. Van, hál' isten. Így nőttem fel. Ebbe kapaszkodom. Most a kocsimat is ki tudtam cserélni, hál'isten. Nézzétek meg ezt a házat. Itt béke van. Ezzel a két kezemmel teremtettem, meg az agyammal, meg Isten segítségével. Azt hiszem, ez nívó.

Körülnéztünk — nívó volt. Három szint, kék-zöld és rózsaszín-fürdőszoba, lent két nagyméretű terem, egy vendégszoba, egy szalon, márványlépcső föl, ott újabb helyiségek, aztán nagyon csinos, tiszta manzárd, lent pedig a konyhán át ki a fehér teraszra, külön garázs, gombnyomás. Mikor reggel magunk maradtunk, szinte megbotlottunk a tisztaságban, díszekben, mint az ősmagyarok az augsburgi vereség előtt a kolostorokban. Kilátás, hűs csönd. A telefoncsöngésre ide-oda szaladgáltunk, alig vettük észre a bársonnyal leborított készüléket. Meg voltunk rémülve ennyi rend és kincs láttán. Nem mertem zuhanyozni, csak leguggolva, nehogy agyonfröcsköljem a patyolattiszta fürdőszobát.

— Megfizettem érte. Itt mindenen van árcédula. Pontos ár. Most is tanítok angolt németeknek, sokszor este fél tízig, munka után. Itt dolgozni kell.

Nekem ez az egyetlen lehetőségem. Ez az én váram, az én országom. Mert a németek nem könnyű fickók. Jól mondom, fickók? Hajthatatlanul precízek. Ott nem lehet késni öt percet, az én bankomban. Hova gondolsz?

Feleséget Magyarországról hoztam, tudod. Nehéz volt neki is beilleszkedni. Nem szeretik az idegeneket. Ausländer. Tudod, mi az. Gürcölnünk kell. De megvagyunk, Isten segítségével.

Csöndesen ültünk, honi magyarok.

— Itt, ugye, nincs társaság. Nincs német barát. Nektek otthon van társaság? Persze, és barát is, hiszen ti is együtt utaztok. No, nálunk ilyen elképzelhetetlen. Egy-két régi magyarral összejövünk, még az a szerencse, itt a közelben is laknak, meg a nővéremék. Gondolhatod.

A szép ház álldogált az éjjeli órán, a tisztaság, mint külön fluidum betöltötte a szobatereket, a rendezett, nagy íróasztalos dolgozószobát. Ide húzott be, s a könyvek közül előhúzta három gépírásos verseskönyvemet még ezerkilencszázötvenegyből.

— Te, ezek nekem sincsenek meg!

— Na látod! Én őrzöm őket. Ez a múlt. Mindent őrzök. Látod, körülveszem magam magyar festményekkel — ez az én országom, ezek között a tárgyak között élek. Nehogy azt hidd, hogy emberek közt élek! Tárgyak közt.

Álltunk a dermedt szobában.

— Gyere — mondta és levitt a földszintre. Kitárta az ajtót és egy negyven négyzetméteres rideg helyiségbe vezetett. — Ez a raktár. Nézz a polcokra. Egyévi élelem van! Tudod, sose lehet tudni... Nem akarok szenvedni, nélkülözni. Gyűjtök.

Sorakoztak a konzervek, ládák, befőttek, lekvárok, üveg borok. Széttárta a karját, ahogy gyerekkorában az osztályban felelés előtt: — Fölkészültem.

Aztán egy dugfiókból egy pulóvert húzott elő.

— Ebben jöttem át a határon. Megőriztem. Ilyen vagyok.

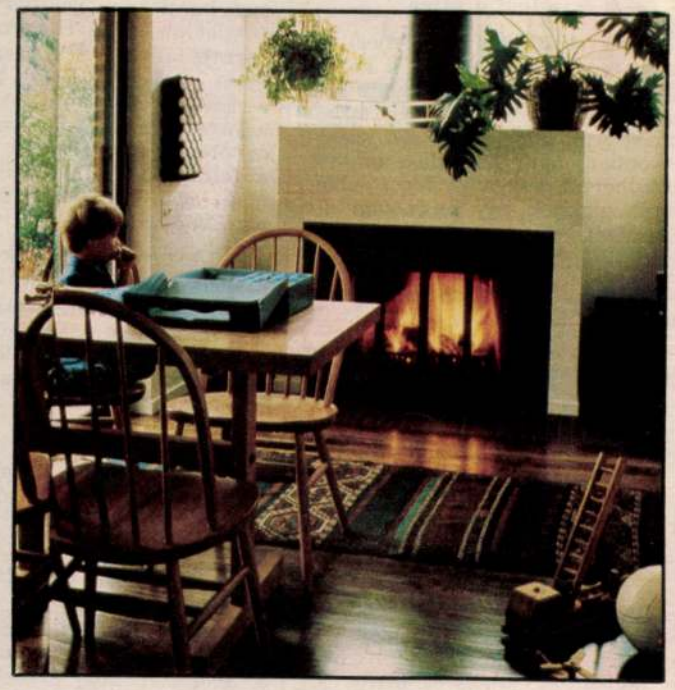

S GRAFIKUS

Agyafúrt magyarázat

Négyéves korában már tudott írni, olvasni, számolni. Most másodikba járt, egyelőre többet tud, mint a társai.

MÁSFAJTA ÉLETSZEMLÉLET

Zsófi a Bajza utcai általános iskola ének-zenei tagozatos osztályába jár, saját bevallása szerint nem túl lelkesen. Mindennap van énekórájuk, hetente egyszer pedig néptáncot tanulnak. A kislány most furulyázik, később majd zongorázni tanul.

Juli néni, a tanítónő, mondja:

— Zsófi nehezen illeszkedett be az osztályközösségbe. Visszahúzódó természet, játszani nem szeret. A körjátékokban, fogócskában nem szívesen vesz részt, többnyire csak áll és nézi a többieket.

— *Szeretik a gyerekek Zsófit?*

— Nagyon. Mindenkivel egyformán kedves, segítőkész. Osztálytársainak többsége őt tartja a legokosabbnak. Zsófi keveset van a gyerekek között. Napközibe nem jár, kisdobosnak is én avattam föl, külön.

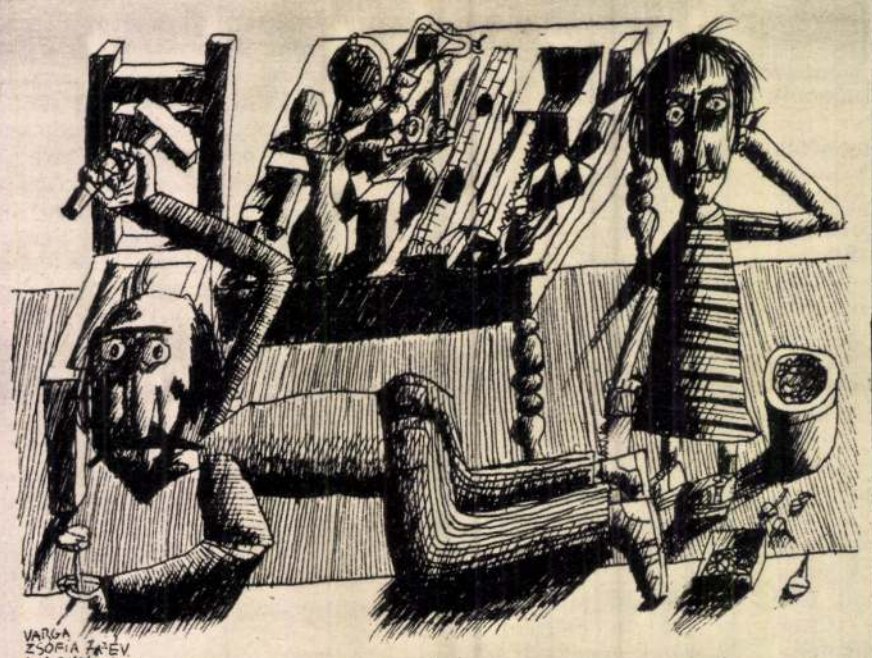

A nagy munka

Nagyon örült neki. Próbáltam már vitatkozni a szüleivel, hogy engedjék többet közösségbe. A Vuk című rajzfilmre például nem engedték el, mondván, hogy az giccs.

— *Az iskolában mit szóltak ahhoz, hogy Zsófi rajzai újságban jelentek meg?*

— A gyerekek nemigen törődtek vele, de a tanárok körében furcsálló hangokat váltott ki, mindenesetre felfigyeltek rá. Azt már korábban észrevettem, hogy Zsófi rajztudása sokkal fejlettebb, mint kis társaié.

— *Különbözik valamiben Zsófi a többi tanítványától?*

— Szeret dolgozni, igyekvő, de sokban elüt pajtásaitól. Ha egy-egy gyerek valami csacsiságot mond, Zsófi összekacsint velem.

„AMI TILOS, AZ NEM FONTOS"

— Mi „kultúrsznobok" vagyunk. Csak jót, szépet és értékeset adunk a gyerekek kezébe — gyújt cigarettára Tamás. — Nem nézhették meg a Vukot vagy a Mazsolát, mert szerintem ez giccs, ami rombolná az ízlésüket. Zsófinak nincs Moncsicsije, nem is vágyik rá.

— *Zsófi, te nem szeretted volna megnézni a Vukot?*

— Nem érdekel, mert ami tilos, az nem olyan fontos, igaz?

— *Mondd, Zsófi, tudod mit jelent az, hogy giccs?*

— A giccs utánozni akarja a szépet, de csak műszép. Vagy olyan, mint a népművészet, de nem igazán népi.

Zsófi rengeteget olvas, verseket, művészeti könyveket. Most éppen másodjára olvassa A Mester és Margaritát, és ismerkedik a Tonio Krögerrel.

— Tamás ígérte, hogy megkapom Kafkának azt a könyvét, amit a svábbogárrá változott emberről írt.

— *Szerinted miről szól A Mester és Margarita?*

— A sátánról. Elég szimpatikus a sátán, szép, délceg, meg az a szó is szép, hogy sátán. A bibliai történetek már kicsit untattak, mert már jól ismertem őket, ötéves koromban sokat olvastam a Bibliát.

— *Le is rajzoltad a sátánt?*

— Nem rajzoltam róla, mert ez nem az én ötletem, hanem a könyv írójáé. Meg lenne szabva, hogy mit rajzoljak, és akkor már nem lehetne mást odabiggyeszteni. Azt szeretem jobban, amit kitalálok, amikor elengedhetem magam. Most cigányokról csinálok egy nagy-nagy linómetszetet, olyat, amit egy gyermekrajz-kiállításra illik beküldeni.

— Zsófinak van valóságismerete — toldja meg Márta.

— *Kiknek a grafikáit szereted a legjobban?*

— Dürer és Tamás rajzait. — Zsófi válasza határozott. — Izgalmas, hogy milyen a vonalhasználatuk. Dürer részletgazdagon festett, Tamás sok vonallal. Würtzöt is szeretem, mert gyerekesen rajzol.

— *Ha nem kéne, akkor is rajzolnál?*

— Biztos, akkor is firkálgatnék, talán az aszfaltra és a liftben. Ha nem kéne rajzolnom, csak olvasnék meg fagylaltot ennék, és biztos jól meg is fáznék. Nekem azért kell rajzolnom, hogy gazdagabb legyek, és értsem a szakmát. Ha majd megtanulom eladni a képeimet, akkor meg fogok élni belőlük. Ha nem rajzoló leszek, akkor könyvbíráló vagy micsoda.

— *Miért jó az, ha valaki gazdag?*

— Mert akkor szép, okos és sok pénze van. Akkor mindent megvehetnék, amit szeretnék, utazhatnék, étteremben ehetnék. Már most is van pénzem, amit az újságtól kaptam, azaz nincs, mert fényképezőgép-tartozékokra költöttem.

Körte

SZÜLETETT TEHETSÉG

Sokat töprengtem a beszélgetés után. Zsófi válaszai nem valók egy nyolcéves kislány szájába, bár ő maga nem látszik koravénnek, legalábbis a szó szokványos értelmében nem.

A pszichológusnő szobája sarkában az a bizonyos freudi dívány, mai változata, a falon elmebetegek festményei. A pszichológusnő főleg személyiségvizsgáló tesztjeivel szerzett nevet. Egy zenei tagozatos általános iskolában például a gyerekek hangszerválasztásának az okait kereste. Kiderült, hogy a választás a szülők vágyait fejezi ki. Az íróasztalra sorakoztatom Zsófi rajzait.

— Ijesztőek, lidércesek — summázza véleményét. — Olyanok, mint egy szorongásos lázálom. Nincs bennük egy barátságos gesztus sem, csupa szöglet az egész. Hiányoznak a gyerekrajz általános vonásai. Aránytalanul nagyok a fejek, holott ebben a korban a gyereknek már van arányérzéke. A túlméretezett vízfej az ötévesekre jellemző, vagy éppen a felnőttek karikatúráira. Ettől támadt az a benyomásom, hogy talán nem is ő rajzolta.

— *A pszichológusnak miről árulkodnak ezek a rajzok?*

— A figurák arckifejezése szorongó, mindenhol csak gúnyos fintor. Agresszivitás tükröződik a rajzokon. Talán csak az egyik, a Mikor már melleim lesznek című — azt sem hinném, hogy ezeket a címeket egy nyolcéves gyerek adja — mutat barátságosabb képet, kifejeződik benne a gyerek személyisége, az, hogy borzasztóan szeretne már felnőtt lenni.

— *Ön szerint létezik született tehetség?*

— Csak született tehetség van. A kislánynak feltétlenül van kézügyessége. Lehet, hogy komoly alkotó válik belőle. Ha kapcsolatba kerülnék a szülőkkel, rábeszélném őket, hogy Zsófinak ne legyen a rajz kényszer.

TARJÁN VERONIKA

A fenti riport szövegét a MUOSZ Újságíró Iskolájának lapjából, a Toll-ból vettük át, s kiegészítettük a kis grafikus rajzaival.

VARGA ZSÓFI RAJZAI
Liget Galéria

Meglehetősen sok kiállítást rendeznek múzeumokban, művelődési házakban az utóbbi években. Hogy ez mennyire jár együtt a közönség ízlésének változásával, azt csak sejthetjük, ahogyan azt is, hogy minden új, sajátos arculat kialakítására törekvő kiállítóhely tehet valamit ezért az esetleg csak helyi érdekű változásért. A nemrég megnyílt Liget Galériától például látótávolságon belül van a Műcsarnok és a Szépművészeti Múzeum, míg azonban oda el-

menni külön programot jelent a környék lakóinak, a galériába szó szerint az utcáról léphetnek be. Vonzó kiállítások esetén pedig alighanem a távolabb élők is tesznek némi kitérőt a galéria kedvéért. Bizonyára így van ez az első, a most kilencéves Varga Zsófi rajzainak helyet adó bemutatóval kapcsolatban is. Annál is inkább, mivel az Új Tükörben és más lapokban már találkozhattak a kislány munkáival. Ez a kiállítás mintegy négy év terméséből ad ízelítőt, s arról győzi meg a látogatót, hogy nem csodagyerekkel van dolga, hanem egy olyan tehetséges kislánnyal, akinek tudása, technikai felkészültsége, lényegkiemelő, tömörítő, kompozíciós készsége szinte rajzról rajzra növekedik. Az első itt bemutatott rajz, az 1979-es *Mindenféle történés* laza, az elemeket egymás mellé rendelő szerkezetével, a felület egészét betöltő vonalhálójával arról a sajátosan naiv, a világra rácsodálkozó szemléletről beszél, amely erre az életkorra jellemző, s amely számolatlanul termi a kitűnő rajzokat. Azután fokról fokra koncentráltabbá válik a mű, egyéni lesz a stílus. A groteszk, szálkás vonalakból formált figurák, jelenetek mára összetéveszthetetlenek lettek, meglepően érett szemléletről, biztos rajztudásról beszélnek. A legkifejezőbbek, legerőteljesebbek azok, amelyek a saját környezetben megélt élményeket dolgoznak fel *(Máté esete a darázzsal, Máté zongorával, Macskajáték, Párnacsata.)* Az utóbbi időben akvarelleket, linómetszeteket is készít Varga Zsófi — s ha azt nehéz is megjósolni, hogy a néhány év múlva beköszöntő kamaszkorban mennyit őriz meg világlátásából, az biztos, hogy ez az iskolázás nem válik kárára.

(Képünkön Varga Zsófi egyik munkája)

P. Szabó Ernő

sz.
O.

lepő, szokatlan voltát. Művei közönséget hódítanak maguknak: emberábrázolásával nehéz sorsokat, zaklatott lelkiállapotokat fejez ki, ezért gyakran él az expresszív groteszkség eszközeivel. Tájképei, csendéletei nyugalmat árasztanak, egyes Madonnái pedig figyelő, hűvös tekintetükkel a bizánci művészetet idézik emlékezetünkbe.

(Képünkön a Margarétás Madonna című festmény)

Szíj Rezső

HALÁSZ KÁROLY FESTMÉNYEI
Boglárlelle, Tóparti Galéria

Ezzel a kiállítással kezdődött meg az évad a nyári galériában. A strand és a szemközti sörbár után, előtt vagy helyett szellemi felüdülés is meglátogatni ezt a bemutatótermet, amelynek idei programját a képzőművészek dél-dunántúli szervezete állította össze.

Az „újkonstruktivizmus" képviselőjeként ismert Halász Károly munkássága a Pécsi Műhellyel indult a hatvanas években. Többféle műfajjal kísérletezett, a grafikától a színházszerű *performance*-on át a video- és filmkompozíciókig. Acélplasztikát készített Dunaújvárosban, vizuális kísérleti alkotótelepet vezet Pakson, számos csoportos bemutatón képviselte az újat kereső magyar művészetet. Munkáit következetesség jel-

kulcsszám, megnevezés:

havi tőrv. munkaidőnek megfe

3. A díjazás számításánál alapulvett munk

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányítója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes eng

A kifizetésre kerülő díjból progresszív jö
levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbízott

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 SEP 0 21

ÉLET ÉS IRODALOM

Varga Zsófi

1021

IRIGYLEM ZSÓFIT

Megkezdődött az iskolaév, és ezzel végképp anakronisztikussá vált ez a téma. Az újságcikk rövid életű, én mégis már két hónapja hordom magammal azt a napilapot, amelynek első oldalán kéthasábos írás példálózik Varga Zsófinak, az ÉS-ben is gyakran publikáló gyerekgrafikusnak a „karrierjén", abból az alkalomból, hogy rajzait önálló kiállításon mutatta be, s interjút is adott a tévében. Jeles kolléganőm, aki a vezércikket írta, Zsófit (és hozzá hasonlóan az ifjúsági vetélkedők, a Ki mit tud-ok meg a tanulmányi versenyek kisiskolás résztvevőit) meglopott gyerekkorú emberkéknek tartja. A szülői becsvágy áldozatainak, akik nyáron *sem* játszhatnak, hanem *dolgozniuk* kell.

„Ki tudja — olvasom (huszadszor? ötvenedszer?) a cikk utolsó bekezdését —, egyiküknek-másikuknak talán felnőtt korban meghozza gyümölcsét az a sok munka. Az elszalasztott nyarakért azonban nem kárpótolja őket semmi. A játékokat, a vízparti semmittevéseket, a csöndes kóborlásokat és a hangos, csapatos gyermekviháncolásokat nem szabad kihagyni senki felnövekedőnek az életéből. A szellem, az egyéniség látja annak kárát. Mióta világ a világ, és benne neveltek és nevelők vannak, még a legszigorúbb pedagógiai irányzatok képviselői is helyet hagytak a vakációzás szép örömeinek. Nem önzetlenül. Még a vaskalaposok is tudták, tudják, hogy a nyár is nevel, nemcsak az ősz, a tél, a sanyarú vagy boldog iskolaév. Nevel a táj, a kötetlen közösség, a környezet, az öröm és a felszabadultság szeretetére."

Zsófit nem ismerem, csak a rajzait. De azt hiszem, a személyes találkozás nem *is* szükséges ahhoz, hogy ebben a logikában fölismerjem a bukfencet: aki szabad idejében dolgozik, az csak kényszerből teheti, az csak megnyomorodott, szerencsétlen ember lehet. Nem a gyerekek világából származik ez a sánta ítélet, hanem a pénz- és teljesítményhajsza, a státuszharc, a másod- és harmadállások felnőttvilágából, mely bizony „groteszk és kétségbeejtő", amilyennek a cikk írója Zsófi rajzainak világképét jellemzi (alaptalanul egyébként, hiszen bennük annyi nyelvöltögető gyerekgúny, kaján, ha tetszik, pimasz vidámság csendül föl, s olykor annyi szeretetteli líra, amennyit felnőtt kollégái csak ritkán, kivételesen ihletett pillanataikban tudnak intonálni).

Csak az hiheti komolyan, hogy a nyáron (is) dolgozó, a játék, a pihenés, a vakációzás édes örömei mellett értelmes, rendszeres munkát *is* végző gyerekember boldogtalan, akinek nincs füle a legkeservesebb, legtragikusabb gyerekpanasz meghallására: *„unatkozom"*. Aki nem zavarta még el takarításkor, főzéskor kéz és láb alatt alkalmatlankodó, toporzékolva munkát követelő, segíteni akaró gyerekét játszani, sétálni, tévézni. Aki nem vásárolt még (rossz lelkiismerettel) a gyerekének csak pillanatokra érdekes kicit-kacat játékokat, csupán hogy ideig-óráig békén hagyja. Akiben föl sem ötlött még, hogy a *szabadidő*-beli *szabadság* csak akkor az, ami, ha nem muszájsemmitevés; hogy a pihenés öröme csak a munka örömével összefonódva teremt harmonikus személyiséget. Hogy énélkül gyerek és felnőtt pihenése, kikapcsolódása csak elkeseredett (s eleve kudarcra ítélt) kísérlet lehet arra, hogy megfeledkezzék arról, ami élete értelme lehetne: az önépítő-világteremtő tevékenységről. Hogy valahány nyári öröm, amit hagyományosan a vakációzáshoz szokás besorolni, csak akkor tartalmas, teljes, igazi, ha — észrevétlenül akár — tapasztalatgyűjtés, edzés mindahhoz, amit szintén hagyományosan (de milyen groteszk és kétségbeejtő hagyomány ez?) a szabadság ellentétének szokás tartani.

Zsófinak csak a rajzait ismerem, de ismeretlenül is irigylem őt. Irigylem vele csaknem egykorú kislányom és kortársai nevében, de irigylem a magam gyakran unatkozva eltékozolt — pedig korántsem vakációtalan, pihenésteien — gyerekkora miatt is. Nem a csodagyereksikereket irigylem tőle: nem a korai ismertséget, a kiállítást, a tévényilatkozatot, még csak nem is a felnőttesen képzett rajzkészséget. Mindez csupán: ráadás. Ráadás arra, amit a legtöbb mai gyerek és felnőtt késve tanul meg, gyakran magára utalva, segítség nélkül; ráadás ahhoz a tapasztalaton alapuló tudáshoz, amely neki alighanem már a zsigereibe ivódik, mire fölnő: hogy a munka, még ha nehéz, ha keserves, ha fárasztó, ha kényszerű is olykor, mégiscsak *az élet anyja*. Hogy dolgozni, legyűrni a feladatokat, megfelelni a mind keményebb kihívásoknak, elszenvedni a kudarcokat (meg a gáncsoskodó vezércikkeket), és túllépni rajtuk: siker. Sőt: *boldogság*.

— varjas —

1983. SZEPTEMBER 2.

Tandori a mackókat írta irodalommá. Aztán a verebeket. Ízlés dolga, ki milyen rugalmassággal követi őt e tartós vonzódások lassú, ám határozott váltásában. Emlékszem, nekünk még tetszett a mackók alaphangja — valami ilyesmi: *„A főszereplők mi vagyunk. / Őket csak kitaláljuk. / A tükör mögött lapulunk, / S biztatva nézünk rájuk."* Laposnak látszhat a metafora; nem rólunk, az Általános mackókról van szó. „Akik" dohányboltból, játékboltból, innen-onnan kerültek a két szoba hall, összkomfort egyik szekrényének polcára, s ott élték a szabványmackók átlagon felülien mozgalmas életét. Gombfocibajnokságot rendeztek (erről is tudósít egy könyv, emlékszel), aztán kártyabajnokságot (erről több is)... Ez utóbbi már a konföderáció ideje, mackók és verebek. Utóbbiakat alig palástolt szerzői elfogultság veszi körül. Élnek, ugyanis.

Nem lövünk rájuk, persze, hogy nem. Inkább elmerülünk mindennapi életük eseményeiben — melyeket előre megszervez a szükség, utólag rögzít az író. Lányod (fiad)

lentősebb modernistája volt. Mert míg Haavikko költészete több ponton kapcsolódott a hagyományos költői szemlélethez, Saarikoskinak sikerült attól teljesen elszakadva a hatvanas évek beatnemzedékének képviselőjeként egy montázstechnikán alapuló, időnként a költőietlenség kockázatát is vállaló versvilágot kialakítania. *Mitä tapahtuu todella* (Mi történik tulajdonképpen?) című, 1962-es kötete olyan forradalmi fordulatot jelentett a finn lírában, mint Haavikko, Anhava, Nummi nemzedékének megjelenése és győzelme a negyvenes-ötvenes évek fordulóján. Magánügy, most mégis el kell mondanom: ez a Saarikoski-kötet saját műfordítói pályámnak is alapélménye, az első olyan finn verseskönyv, mely fenntartások nélkül magával ragadott, s mely egy csapásra költészetének rajongójává és fordítójává tett.

Saarikoski nevét a finn nagyközönség főleg a képes- és bulvárlapok botránykrónikáiból ismerte. A maradandót mégis az a hatalmas életmű jelenti, amit maga után hagyott, s aminek láttán még az is elámul, aki azt hitte, jól ismeri. Tizenhat verseskötet (a tizenhatodik a napokban jelent meg), regények, esszék, és naplók, tűnődések és rengeteg műfordítás (melyek közül most csak Joyce Ulyssesét, Sapphó és Ginsberg verseit, az Odüsszeiát és Máté evangéliumát szeretném kiemelni, megjegyezve, hogy évek óta dolgozott új Iliász-fordításán), egyszóval egy sor míves vers- és prózakötet került ki a keze alól. A fenegyerek, a torzonborz, hajában hol indiánszalaggal, hol kis kerek sapkával megjelenő beatköltő álarca mögött egy bámulatos műveltségű és nyelvtudású európéer lakott, aki éppolyan otthonosan mozgott a görög, a latin és az ősgermán mitológiában, mint elmúlt századok és korunk filozófiai, politikai áramlatai között. Kommunistának vallotta magát, ám csüggedt pillanataiban be merte vallani kételyeit is, s versbe írni: „még azt sem tudom / eljutunk-e a kommunizmusba valaha".

Saarikoski költészete a finn lírában különösen az utolsó harminc évben uralkodóvá lett tájvers és egyfajta líraian politikus, vallomásos forma ötvözete. Úgy politizált, hogy a végtermék: a vers mindig vers, *költészet* maradt. Ezért tudta mindvégig megőrizni helyét, hatását, népszerűségét a hatvanas évek baloldali radikális költői közül, és ezért tudott minduntalan megújulni a hetvenes, sőt a nyolcvanas években is. Utolsó három kötete ciklust alkotó lírai napló, egy sokáig Svédországban élt költő világról, politikáról, önmagáról szóló vallomássorozata.

Saarikoski két ízben járt Magyarországon. Válogatott versei 1976-ben jelentek meg magyarul, s természetesen jelen van minden finn lírai antológiában.

1975 óta élt Svédországban, s időnként még a kétnyelvűség gondolatával is kacérkodott. 1977 őszén azonban éppen az ÉS-ben közölt interjúban azt nyilatkozta, hogy ha anyanyelve kopni kezd, ha finn költői identitását veszélyeztetve látja, azonnal hazaköltözik Finnországba.

Most hazaköltözött. Egy héttel negyvenhatodik születésnapja előtt érte Joensuuban az értelmetlen halál.

Jávorszky Béla

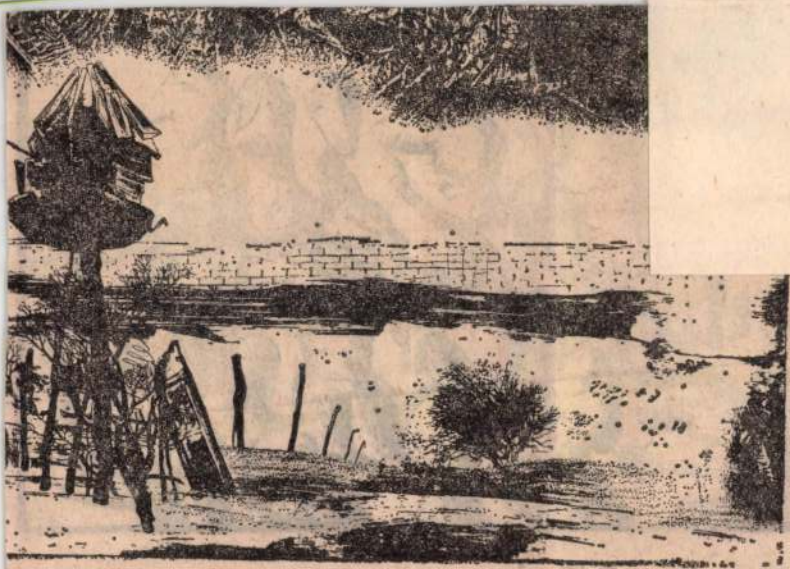

Kéri Imre: Tél

a épitőiparról tud, építészetr
nem, de ha szemügyre vesz egy-eg
új épületet, akkor azt mondj
hogy szép, vagy sokkal inkább az
hogy ronda, förtelmes, börtön st
Még különösebb, hogy a sokasá
igenis érdeklődik az új épülete
iránt — saját céhem dolgán bú
songva gyanítom, hogy élénkebber
mint szépirodalmunk új termés
iránt —, de az érdeklődésének nem
felelnek meg recenziós rovatok
kritikák. Írók, festők, rendezők
színészek izgatottan várják, elvár

ÁRA: 6,– Ft

MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337 [illegible], 340-726

Varga Zsófi

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 FEB 24

1021

Varga Zsófi rajza

Pedig nem volt a látványban semmi attrakció. Sütött a nap, a lanyha délelőtt, akár lusta cica, a pincesor házainak dörgölőzve elnyúlt a még árnyékos lárdán. Fekete rigó röppent föl, a verebek pancsoltak a porban. Idilli volt a csönd, már-már banális. Enyhén izzadtál, fáradt voltál, nem aludtad ki magad, s a kaptató — a néhány száz méter fölfelé — kimerített.

Kelletlen udvariasan bólintottál a lánynak — már indultál volna, el ebből a testmeleg menedékből, ebből az éjszakányi oázisból, viszza a sivatagos nappalokba — persze, megnézem, ha *ezt mu*záj látni", s újra bólintottál, miközben megittad a kávét. „Ezt nem megnézni kell' — mosolygott rád a lány —, „hanem odazarándokolni, fejet hajtani előtte". Olyan ár-

albérletek, a garz
bás szövetkezeti,
szobásra cserélt. V
Játszadozol a gond
ni a kollégiumba,
szobátokat — a falakat, a plafont,
az ajtót és az ablakot... Ingatod
a fejed, minek, nevetséges... S az
albérletek, a garzonház: megkeresni kezünk nyomát a kilincseken, könyveink, képeink foltját a falon, plafonra csodálkozó tekintetünket boldog szeretkezés után...
Bolondság. Régi lakásotokban magyarázni az értetlenkedő új tulajdonosnak, hogy tetszik tudni, mi itt *otthon* voltunk, nekünk ez a szőnyegpadló, tetszik tudni... az a lyuk rajta a cigarettánk... az a folt a vörös borunk... Mi köze hozzá, mi közünk már hozzá? És egyáltalán.)

„Fáradt vagy?" — kérdezte a

apáink ostobák, n
gaszkodnak a hatalomhoz.
csapjuk be magunkat: mi épp
nem vagyunk bölcsek, mint ah
apáink sem tahók! Legföljebb
tanultabbak vagyunk, mert lehe
ségünk volt rá, hogy több isk
járjon belénk. De ne feledjük:
a lehetőséget tahónak tartott ap
ink teremtették meg nekünk, ige
ők, a legyávázottak, a begyöpös
dött agyúak, a Horthynak és R
kosinak egyaránt tapsolók! Cs
egyet kívánok, fiatal barátaim: s
ha ne kerüljünk olyan kényszer
helyzetbe, hogy nekünk is élet-ha
lál kockázatú legyen a választás –
tapsolunk-e, vagy ökölbe szorítju
a kezünket." Tudtad, patetikuss

RDÖGH SZILVESZTER:

CSAK ÁLLTÁL OTT
MEGNÉMULTAN

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1983 SEP 02

ÉLET ÉS IRODALOM

Varga Zsófi

1021

Varga Zsófi rajza

tt tudósítónk jelenti
lvinok földjéről

er: Hangulatjelentés

su indiai útijegyzetei

Miklós riportja:
a kaptafánál

ÉLET ÉS
IRODAL

IRODALMI ÉS POLITIK

M

TAKÁCS IMRE:

Civil hads

Ma reggel azt hittem először, hogy a sokszor elszalasztott látványnak, a toronydaru fölállításának lehetek végre a tanúja, mert szokatlan motorzúgást hallottam éppen abból az irányból, ahol egy toronydaru még feküdt. Körülötte berendezések, gépek, félháznyi alkatrészek. A bontott és az épülő város között a föltúrt földön, amelybe az alapozást, a tövis- és a kútalapokat a múlt hetekben építették le egy fölépítendő új ház alá. Gyönyörű az is, amikor mesz-

kifejlesztett páncélkocsi itt nem is döntő.

A döntő a motor volt. Azt nem lehetett kilőni vagy megijeszteni annyira egyszerűen, mint a lovat. A motort három dologra kezdte elsőül fölhasználni az emberiség. Versenyeztek vele a megszállottak, uraskodtak az urak, és föltalálták általa a villámháború spanyolviaszát az őrültek. „Motorfölényben vagyunk? — győzünk!"

A villámháború kissé kezdetlegesebb, de majdnem ilyen nagyszá

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 MÁJ 7
ÉLET ÉS IRODALOM

VARGA ZSÓFI

SSZHANG

1021

nélkül, vagyis gyalog a porban". Ezért nyúl újra és újra vezérlő szellemek után. Ennek tulajdonítom, s nem a stílusbeli önállóság hiányának, hogy itt-ott József Attilás képeket is használ („pusztulva sokasodik benned a világ, a szövetidegen anyag" — ez ezt a József Attila-képet idézi föl bennem: „Szaporodik fogamban az idegen anyag, mint szívemben a halál"). A kötet alaphangulata azonban Kosztolányi *Boldog, szomorú dalát* juttatja emlékezetembe. A megállapodott, külső körülményeivel viszonylag elégedett, a test örömeinek és a testre szabott munka gyönyörűségének élő férfi „normális" hangulatát érezteti, mely sokak szerint egyértelmű a jól temperált boldogtalansággal.

Ennek a nem egészen felhőtlen, de lényegében derűs hangulatnak megvan az ellenpontja. A keserédes kedvnek egyre keserűbb az üledéke, mert egyre közelebb érződik az elmúlás, és az unalom is belopakodik a szívbe. A szplín, amely — Baudelaire óta legalábbis — melegágya a „Romlás virágainak". Hogy a kertészeti hasonlatra visszatérjek: reményvesztő, baljós és lélekmérgező virágok teremnek abba a „vadalanyba" oltva, mely Csukást egyre sóvárabb nosztalgiával — mert mind messzebbről — emlékezteti saját ifjúságára.

★

Ima a vadevezősökért című kötetét bírálva, Lengyel Balázs azt írta az ÉS-ben, hogy „A versek előteréből kamaszosan hányaveti és magabízó, a keserűt gyorsan felejtő költőalkat rajzolódik ki", de szerencsére „A kirakatba tett önarckép mögött van egy másik is", és ez „Érzékenyebb, mélyebb tekintetű, kontemplatívabb".

ráit, miért váltja a ri
mértékesről hangsúlyos
így tovább. Nem eg
kezdő formakibicsaklás
nem a szándékos és e
kötés jelei. Vitatkozni
tényén, hanem miké
mes; azon, hogy vívr
hozott-e, vagy csak ve
járt. Ma már könnyeb
nom, mintha az 1975-
rálatával szálltam volna azonmód
vitába, mert ez a verseskönyv lényegesen kiérleltebb, átgondoltabb, jobb, mint az *Ima a vadevezősökért*. (Jobb volt már *A felidézett toronyszoba* és *Az üres papír elégiája* is.) Az alkalmat most mégis felhasználom, mert egy tudatos tendencia alakulásáról van szó.

A Dsida Jenő emlékének ajánlott versből kiderül: a hexameterek „hibái" mintegy idézőjelbe teszik — verstanilag is — ezt a Dsida-sort: „Szép e világ, gyönyörű e világ és nincs hiba benne!" A disszonanciák a többi sorban olyan értelműek — hadd mondjak nagy példát — mint Bartók művében a „Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország" dallamtorzulata, melyel a zenész a legzordabb időben e mondatnak éppen az ellenkezőjét akarta „állítani". Csukás persze nem Dsida költészetével, hanem a balsorsot előíró világ „szépségével" és „hibátlanságával" vitatkozik. Azonkívül: a ritmushibás asszonáncok, ritmusváltások arra az elvre vezethetők vissza, hogy a költő el akart térni a „szabályostól", s egyszerre kétféle ritmikai hatást akart elérni. Elismerem, Csuká: ritmusváltogatása szegényesebb, mint a szimultán (polifon) ritmus, és „rossz" rímei után hatnak — de ezzel is demonstrál valamit. Azt, hogy nem akar belebújni a Nyugat régi szépség-kultuszát követő költők agyon-

olvastán. Mindjart a
verse (*Kis vers, lélegezz*) tüntetően elutasít néhány olyan költői eszményt, ami nem fér bele a saját normarendszerébe. Rokonszenves is az a fennkölt nagyképűségnek szamárfület mutató, fanyar humor, mellyel itt megnyilatkozik, de nem hiszek általános érvényében. Ha kevesen is, vannak még, akik a lírában „nagy tétre játszanak".

Olyankor kitűn5 — s a kötet túlnyomó részében ilyen —, amikor a saját testére szabott, kényelmes formájú, de alkatának és jól működő önismeretének megfelelő tárgyat és előadásmódot választ. Ilyen például a *Kilencven és száz kiló között*, a *Könnyű kis influenza*, az *Új könyvespolcom előtt*, a *Játék az új szemüvegemmel*, *A postáskisasszonyok kissé kiül szoknyában* vagy a *Te mire gondolsz közben?*. Beszédes címükér válogattam ezeket (pedig a sor folytathattam volna). Ezekben sok kal többet teljesít, mint ígér, mer tiszta távlatot nyit egy-egy sze rény ablakon létünk önértékére, kis dolgokban is rejlő nagyszerű ségre; nagy dolog, hogy verse méghozzá kitűnőt képes írni aká a fogfájásáról.

Vonzó és gyönyörködtető olva mányok ezek, megvalósítják Kos tolányi mondását: „mély a sekély ség" — ha nem győz is meg a ellenkezőjéről: hogy korunkba mindig „sekély a mélység".

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1933 JAN 14

102

Varga Zsófi rajza, 1979: A Duna-parton, mikor kiöntött

műsort. Volt *Műszaki hiba*, hiba, *Képhiba*. Néha elsötét kép, máskor elnémultak a s replők.

Rendező nem tudta volna ez ilyen tökéletesen megcsinálni, ahogy az élet, a legjobb drámaíró és rendező megoldotta.

★

A labdarúgó világbajnokság, spanyol nevén a Mundial, még folyik. Nyugodtan nézhetjük, hallgathatjuk a közvetítéseket, ki-ki annak szurkol, akinek akar, tárgyilagosan élvezheti a sport adta drámákat, amelyek valóságosak. Az öröm, a bánat ősi kitöréseinek lehetünk tanúi, olyan mozdulatoknak, amelyeket érdemes lenne figyelni színművészeinknek.

Láthattuk Mészöly Kálmánt is sírni a képernyőn, a keserűség a torkára fojtotta a szót. Nem tanulta meg Székely Évától, hogy sírni csak a győztesnek szabad. Ez a keményv, nem választékos beszédű sportember élőben, cinema veritében alakította a csalódott sportvezetőt a nagy vereség után. Olyan jelenet volt, amelyet a jó színész megfigyel, mert ez maga az élet. Szegény Mészölyt különben üldözi a balszerencse. A Belgium elleni mérkőzés alatt (azt hitte) felszabadultan beszélhetett, mert nem volt (volt) a közelben mikro-

V
Én
mit
nyug
mert
meghal.

★

Megint egy nemes lelkű bandita, Curro Jimenez, csak a gazdagoktól rabol, a szegényektől soha. Nemeslelkűségén kívül talán még az is oka lehet osztályöntudatos tetteinek, hogy a szegényektől nincs mit rabolni. A világtörténelem még nem mutatott fel olyan betyárt, aki kirabolta a szegényeket és a rablott kincset szétosztotta a gazdagok között. Furcsa, ugye?

★

Végül megint a színészszakmához szólok: hölgyeim és uraim (főleg hölgyeim), megnézték Sütő András műsorát? Mert az író édesanyja maradandó élmény volt. Minden mozdulata, minden szava, ahogyan elragadó szövegét mondta, nyugodt, legyőzhetetlen mosollyal. Örült a lelke az embernek.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JUL 2

1021

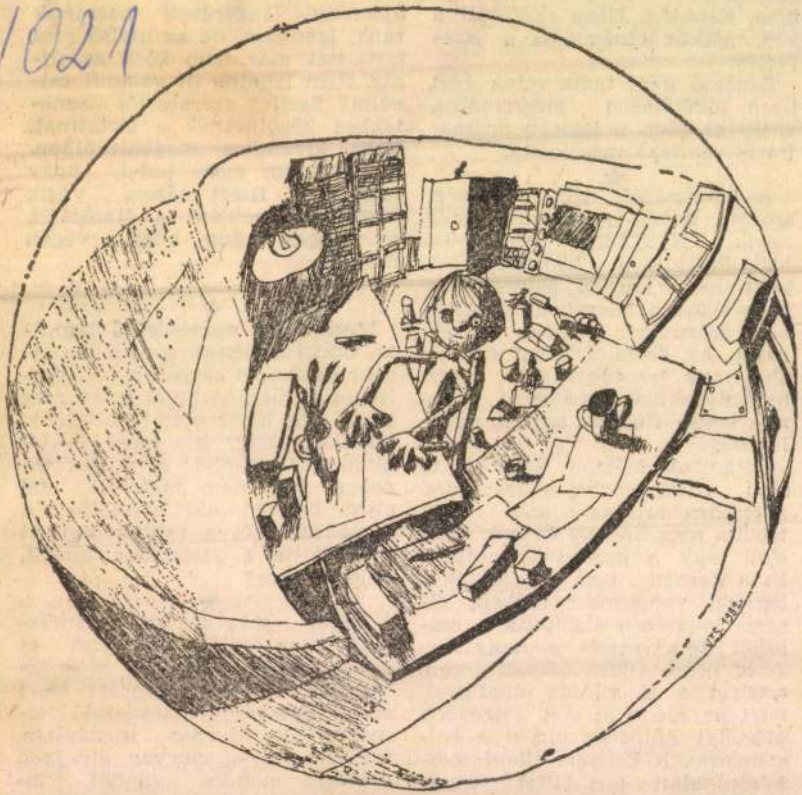

Varga Zsófi (8 éves) rajza

...ez vezetnek.
...dául az éjszakai m...
...yifjai udvariasan megle...
...ik a kívülről jött vendég...
...z elbeszélőt), mondván, hogy fu...
csa beszédét (nyelvét) mosolly...
fogadják, nem haragszanak, cs...
azt ne higgye, az ott lejátszó...
eseményeknek résztvevője leh...
Egy erre rímelő jelenet az Ágn...
ben, midőn valaki elmeséli, r...
képpen dorgál meg egy önfejű la-
kájt a *Kurfürst* — mindkét fél-re-
gény *nagyura* (hercege? főnöke?
üzletvezetője?).

„Helyéről elmozdítani a beszé-
det, annyi, mint forradalmat ki-
robbantani. Még megérem, hogy
szóhasználatod *egyéni* lesz. Hogy
lesz szó, mely tiéd." Így a Kur-
fürst. S bárki legyen is e nagyúr,
igaza van.

A TÖRTÉNET SÚLYA. „Élt egy-
szer egy lektorijelentésíró" Az Ág-
nes kezdődik ilyen hagyományos
elbeszélő stílusban. Szövege keve-
sebb formai újítással, kísérlettel,
olvasópróbáló „trükkel" lep meg.
Itt a formai, nyelvi játékok, fogá-
sok mind a tartalom legmélyét
érintő „fogásokká" (keressünk jobb
szót!) varázslódnak.

„Kelet-franciának lenni, írja a
kelet-francia, súly." Ezt viszont a
lektorijelentésíró olvassa, aki tör-
dik be a rövidke jelenet. Hatbor-
zongató, mint egy nagyon nagy
súly valahol fölöttünk. Mindez túl
van a „szomorúságon". A végső
kérdések könyve az Ágnes, s most-
már nemcsak szándékában, mint a
Függő. Itt nem fátyolos világ he-
ver a hősök „lába előtt". Hanem,
mintha egy pillanatra föllebbenne
a világ dolgait fedő fátyol. Miként
egy régi japán filmben, hol egy
fülledt nyári napon villanásnyira
föllebben egy női arcról a fátyol, s
ezzel a film minden hősének sor-
sa eldöntetik, pedig még semmi
sem történt.

Az Ágnesben sem történik sok
elmondható. De végül az olvasó
(úgy is, mint kelet-francia) együtt
sóhajtja a könyv (és a könyvben
szereplő fiktív könyv) befejező
szavait: „És szíve nehéz volt, mint
a Gaffiot-lexikon."

Nem a melankóliától.

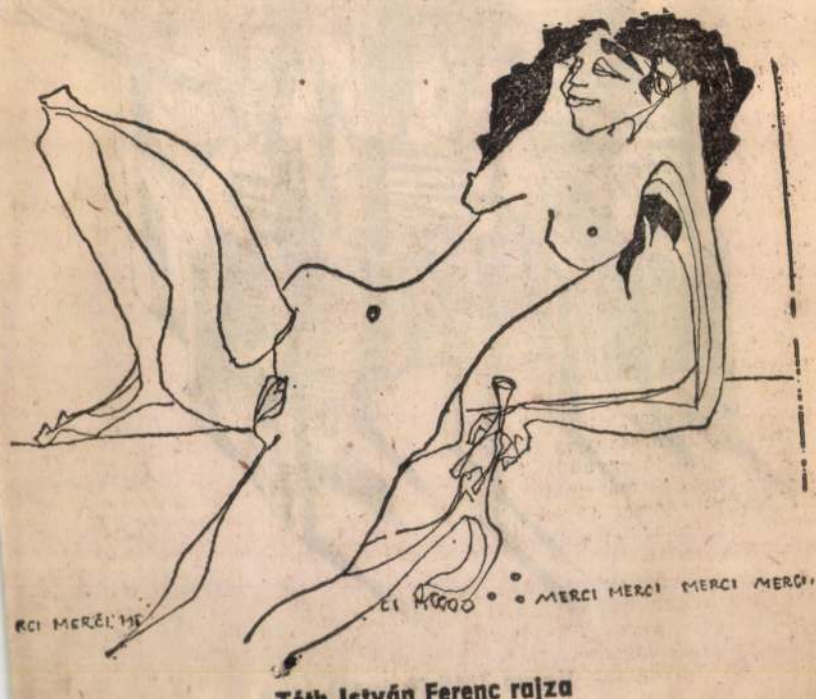

Tóth István Ferenc rajza

MAGYAR HÍRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JUN 18

1021

Varga Zsófi

Varga Zsófi (8 éves) rajza

SZÁNTÓ F. ISTVÁN:

Megmártózás az elérhetetlenben

„Szerettem volna lemászni ebbe a csatornába, hogy alulról is megnézzem Berlint — és nemcsak azt"... Bizarr ötlet, tagadhatatlan: *alulról* nézni meg Berlint, a konyhai mosogató lefolyóján mászni le, leszállni, alámerülni a kosz, a szenny, az ürülék, a moslék homályos birodalmába, a Város csatornarendszerébe, amely ugyanúgy (vagy még inkább) hozzátartozik a Városhoz, mint a kivilágított bulvárok, történelmi emlékművek, a „fenti" politikai viszályok, szerelmek, gyűlöletek, unalmas együttlétek...

Földényi *Berlini napló*jából idéztem egy részt, s nem véletlenül éppen ezt annyi más idézhető rész helyett: az idézett félmondat ugyanis többet árul el arról a gondolkodás- és beszédmódról, mely Földényi írásait a nagysikerű *Melankólia* óta jellemzi, mint megannyi okos tanulmány, kritika, szövegértelmezés. A mondat (túl a szavak jelentésén) az alászállás, az alámerülés megmagyarázhatatlan kényszeréről szól: alászállni, lemerülni — *megmártózni az elérhetetlenben*. Olyan metafora ez, amelyet nemcsak hogy szükségtelen, de lehetetlen is kibontani, lefordítani, fogalmi nyelvre áttenni: amely így, *metaforaként*, *képként* és/vagy *beszédszituációként* áll csak nyitva *egyszerre* a valóság és a képzelet világa felé. Egy sajátos világlátás s e világlátásból születő esszéírói gyakorlat jellegzetes metaforája tehát ez a félmondat, amely a szóbanforgó két kötet — ötszáznál több oldalnyi — anyagát, esszét, tanulmányt és naplót, az elmúlt öt év esszéírói működésének dokumentumait rímelteti egymásra; (ilyen alapon kívánkozik például e „dokumentumok" közé a *Goya-könyv* (1993), mert az is ennek az *alászállás-metaforának* egyik sajátos kidolgozási kísérlete volt). Földényi ugyanis következetesen, már-már monomániás megszállottsággal (hiszen minden egyes itt közölt írása *lényegében* erről szól!) keresi azt a pillanatot vagy azokat a pillanatokat, ahol és amikor az „idegen(ség)" betör az alapvetően ugyan nem hazug, de igazat sem mondó, „felvilágosult" s emancipált és kétségkívül működő életterünkbe (a mű életterébe), ahol az eladdig tiszta (vagy tisztának *látszó*) hirtelen elsötétül, elhomályosul, ahol a kontúrok elmosódnak — egyszóval ahol és amikor zavar támad.

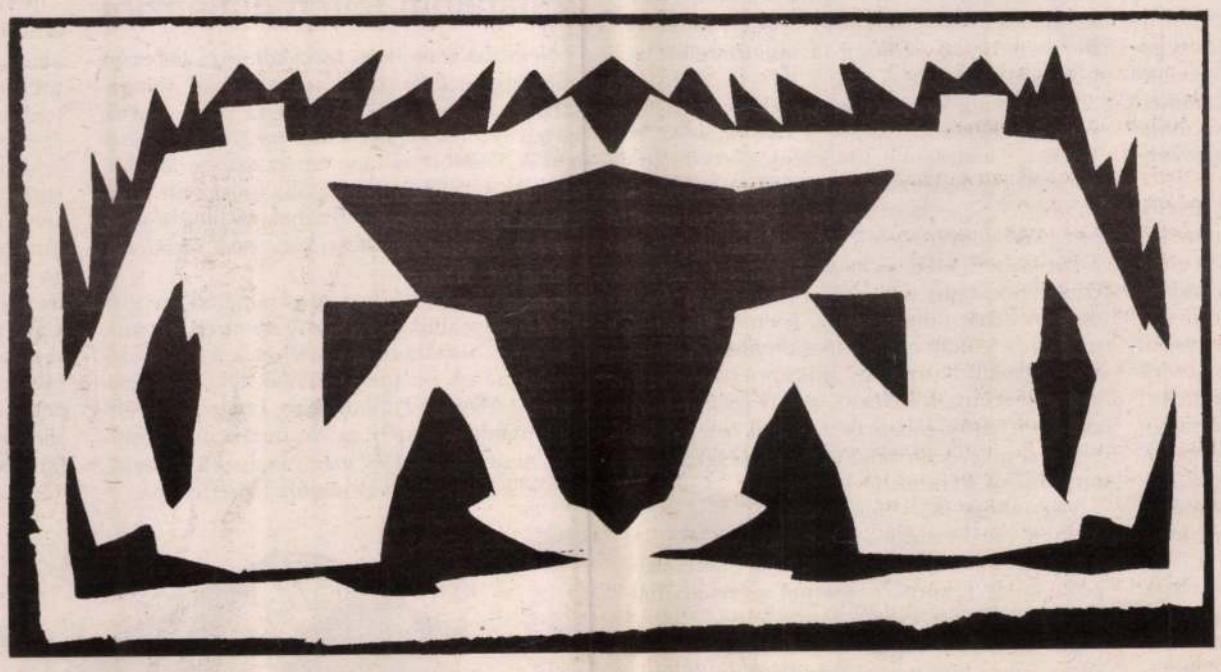

Kiss Mihály: Kézfogás

Ezek a pillanatok — mindegy, hogy egy-egy irodalmi, zenei, képzőművészeti műalkotás, egy-egy gondolati konstrukció, a szerelmes, vagy a haldokló mozdulatának, vagy a mosogatólefolyóban könyékig turkáló hallucinációjának nagy pillanatai ezek — valamilyen (csak ritkán fogalmi természetű) *ismeretet* közvetítenek a számunkra; de *ismeretet* mégis, amely az ön- és létmegértéshez visz (talán) közelebb.

Valamiféle „szabad rácsodálkozás" az emberi létezésre, a létre: arra, ami van. A szó eredeti értelmében vett „esszéista" (a „próbálkozó") ideális terepe, a rácsodálkozásé az, ahol Földényi a legszívesebben mozog. S majdnem mindegy is, hogy Berlin csatornarendszeréről, Goya *Szaturnusz*áról, Schwarzkogler akcióiról, Anita Berberről, vagy a szellem „anarchistái"-ról gondolkodik-e; itt is, ott is a szellemi *background* érdekli elsősorban, a látszó, a látható, a megnyilvánuló *mögötti*. Ezek szolgálnak ürügyül az esszék létrejöttéhez.

Természetes, hogy egy ilyen törekvésben kulcsfontosságú (ha nem is kizárólagos) szerep jut a (mű)alkotásnak, mert kétségkívül az közvetít az ismert és az ismeretlen, a belakott és az idegen között: az van olyan tudás birtokában, ami csak benne és csak általa realizálódik: az elementaritás, a felfokozottság, a mértéktelenség kivételes pillanatai. De ezek nem kathartikus (megtisztító, harmonikus) pillanatok, hanem olyanok, amelyektől igyekszünk megóvni magunkat, mert annyira érzékenyen érintenek. Az önvédelem, az önmegóvás természetes (vagy: „felvilágosult") gesztusával Földényi a meghökkentőt állítja szembe, a belakhatósággal szemben az otthontalanság vágyának ad hangot, a szélcsendes belvizek helyett tengerre csábít — „felvilágosodás" helyett „besötétítés"-ről álmodozik...

Igen, Földényi romantikus alkat, ugyanúgy, ahogy esszéinek protagonistái is azok: Kleist, Caspar David Friedrich, Goya. De Schwarzkogler is *romantikus* volt, Böhme is, Rosenzweig is, és Hamvas, Tábor Béla, Szabó Lajos nálunk; persze a szónak nem irodalomtörténeti jelentésében, hanem a romantika novalisi értelmezésében, hogy ti. a *feltételek közepette* próbálják *felfedezni azt, ami bennünk feltétel nélküli*. Ezt csinálja Földényi esszéíróként (szándékosan mondok esszéírót a kicsit pejoratív értelmű *esszéista* helyett, márcsak azért is, mert Földényi *majdnem* szépirodalmi rangú szövegeket ír.) Nem hagyomány nélküli tehát ez a gondolkodás- és beszédmód, mégha időnként annak is látszhat. S legalább annyira létjogosult (lenne), mint a másik, a „pozitív", „racionalizáló", „analizáló", „aufklérista" hagyomány. Úgy tűnik (a Schwarzkogler ürügyén Földényi és Radnóti Sándor között kirobbant és *A tágra nyílt szem*ben újraközölt szellemi pengeváltás is erről győz meg), ezt a világlátást, a világlátásból fakadó esszéformát és az esszéformával járó nyelvet — Földényiét — igazán nem kívülről fenyegetik (lehetetlen is), hanem belülről: maga az esszé állít legyőzhetetlen akadályokat önnönmaga elé. Ezért kénytelen minden Földényi-esszé szembenézni azzal az (egyelőre) megoldhatatlannak látszó paradoxonnal, hogy a nem-nyelvi tények, a nem-nyelvi (mert *időtlen*) pillanatok mégiscsak szövegben jelennek meg, a nyelv*en*, a nyelv*ben*. Ha az imént azt mondtam, hogy sokszor szépirodalmi rangúnak érzi az olvasó a Földényi-esszét, akkor az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy máskor és máshol esetleg kifejezetten ügyetlen megoldásokba ütközik. És egyébként is: mintha sokszor valahogy túlságosan jól fésültek, túlságosan is (ön)dokumentáltak lennének ezek az írások; mintha a maguk elé tűzött célt, *az ellenállást (a művészet csakis a világ ellenében tud valódi élményt nyújtani)* alig-alig tartanák szem előtt; s mintha maguk is képtelenek lennének (a Földényi-írásokban fellelhető, az úgymond:) „kultúrkritikai" attitűd által kárhoztatott, *mindent beborító kommunikációs hálóból* kitörni.

Nekem mindenesetre volt valami hiányérzetem mindkét könyv esetében: talán a (mű)teremtés egyszeri, mindentől és mindenkitől független, semmire sem tekintő és senkire sem tekintettel levő gesztusa; olyasmi, amit Földényi mond Tábor Béláról, hogy Tábor esszéit valami *nem evilági elevenség* hatja át. (Mint, mondjuk, Hamvasét.) Talán ennek a nem evilágiságnak a hiányát éreztem? Vagy a *Berlini napló*t találtam elkedvetlenítően rövidnek?

Nem tudom. A (majdnem) *Berlin-könyvért* pedig kifejezetten kár: tényleg nem sok hiányzott hozzá, hogy *igazi könyv* legyen belőle: egy igazi, a magyar irodalomból hiányzó Berlin-könyv, ha már se Párizs-könyvünk, se London-könyvünk, se Róma-könyvünk nincs, vagy alig.

S főleg kár a nem közölt naplórészletekért; pedig, gyanítom, az ilyen, a valóság és a képzelet, az „anyag" és a „szellem" felé egyszerre nyitva álló mondatokból szövődne az irodalom, nőne ki a művészet, ebből a titokból, ebből a homályos valamiből; s ha ezt az esszéisztikát, Földényiét, valamiféle (homály, definiálhatatlan, de mégis:) „igazságkereső" szándék hajtja, s nem pusztán szöveggyártás, érdektelen szöveggenerálás (à la „szövegeket szövegekről"), akkor igazán segítségére ebben talán a naplóból most először megismert *formák*, az ilyen mondatok s az ilyen kontextusok lennének.

(Földényi F. László: EGY FÉNYKÉP BELINBŐL, Liget, 251 oldal, A TÁGRA NYÍLT SZEM, Jelenkor, 280 oldal.)

NOTH ZSUZSÁNNA:

Varázslatos abszurd

■ *(Gittai István: Kötéltolás; Pesti Szalon Könyvkiadó — Kriterion Könyvkiadó, 122 oldal, 230 Ft)*

Legújabb kötetébe belelapozva nagy megelégedéssel konstatáltam, hogy nem pusztult ki a humor. Hiába a gazdasági válság, az ország elszegényedése, a politikai huzavonák, akad még művészember, aki képes a csüggedőket meredekebbnél meredekebb képtelenségeivel megmosolyogtatni.

Ahogy az író is vallja összegyűjtött *araszos*airól: „Afféle kópés ugratásnak szántam az első darabokat, és Barabás Eszter néven beküldtem saját folyóiratomnak, a Nagyváradon megjelenő Kelet-Nyugatnak." Cseprintéseit azóta is írja, és nem akárhogy. Ennyire sokatmondó tömörséggel Hemingway és Örkény óta nemigen találkoztunk. Minden egyes nyúlfarknyi prózája meseszerűen színgazdag mikrovilág. A bennük felsejlő emberi lelkek, de sok esetben életre kelt tárgyak túlfeszített: sóhajtó, lüktető, dübbögő, dobrokoló, robbanásra bármikor kész csodatévők vagy szörnyek.

Sziporkázóan megfestett varázslatos szösszenetei arról tanúskodnak, hogy csapongó fantáziája nem ismer lehetetlent.

„S abban a pillanatban, amikor a pillangók felrepültek, a Vonat, (a rét közepén álltában) akár egy krokodil, mélyet lélegzett, s beleborzongott szerelvényhosszan. — Micsoda szénaillat — mondta a Vonat megittasult, mámoros hangon,..."(*Délibáb*)

Láthatatlanná válhat a *Nyomozás*-ban Görle Máté úgy, hogy „ráhasalt a forgó magnószalagra, s egy szempillantás alatt feltekerőzött a tárcsára."

A *Térzené*-ben annyira emelkedetté válhatott a hangulat, hogy a kürtös bebújt kacskaringós hangszerébe, majd pillanatokon belül a fényes tölcséren bukkant elő, ahonnan tüstént földre szökkent, és folytatta a valcerdallamot.

A *Vergődés*-ben Szomsznak, miután elveszítette csontjait, csak vergődés jutott osztályrészül. „Hernyóként lenni a levesben. Legrondább színnek a palettán..."

Az *Áttetszőség*-ben abból kerekedik ki e szófacsaró mester prózájának frivolsága, hogy mint a kisgyerek, hagyja a szavakat szó szerint hatni magára. „Üvegesnén át lehet látni", és az ebből eredő tragédián senki és semmi nem segíthet, még a rosszindulatú cselvetések sem.

Óvakodnunk kell attól, hogy bedőljünk akár a leghétköznapibb címeknek is, mert az ilyen egyszerű szavak alatt is, mint *Vacsora*, sárkánymesére bukkanunk. A gombócot kettévágva kiderül, hogy Minek lakik benne, és amikor békejobbot nyújt neki a szerző, a kiéhezett Minek megragadja a kezét, leeszi az ujjait, és még neki áll feljebb, amiért az író falánksága hontalanná tette.

A legszokványosabb dolgokra is sajátságos módon reagál Gittai. Humora árnyalt, hangulatteremtései simulékonyak. Ezt példázza *Törzsgárda* című novellája, melyben „Derékfájások tanyája volt a medence. Télen, nyáron áztatta magát ott a törzsgárda: Valósággal benne laktak a hévízben. Ott aludtak, ott ettek-ittak, onnan irányították családi kisvállalkozásaikat, oda rendelték a hiteleződ. Csak akkor szálltak ki rövid időre a vízből, ha már nagyon elázott a bőrük. Aztán vissza a vízbe, ahol kiszűnt deréknyilallásuk... A többi meg nem számított. Mármint hogy uszony nőtt az oldalukra, pikkely a bőrükre, hogy néma tátogássá vált a beszédjük, s hogy családtagjaik lassan-lassan elidegenedtek tőlük"... Később hűlni kezdett a medence vize és a fürdőmester máléisztet kezdett szórni bele, mint „akinek mindennapi dolga a beetetés."

Történetei közül a legfrappánsabb: a *Valami sárga*. Szinte már kézzel megfogható, annyira plasztikus az a miliő, melyben „Brúgós huszonegynéhány éve látástól vakulásig rója az egyhangú köröket," és egyszer csak az eke kifordít a földből „valami sárgát." Erről jut eszébe, hogy ideje megreggeliznie, „szalonna — hagyma — kenyeret, a fél liter bort. Ráérősen falatozott." Aztán elindult megnézni a *sárgát*, de valami hipnotikus erő megállítja és visszaparancsolja a traktorához. Azóta „Rója a köröket. És gyakran gondol arra a szerelemhez hasonlító melegségre, ama megfordító démoni erőre, a sárga-valamire, ami olyasforma volt, mint egy emberi végtag, telisteli apró csillagvirággal." Ennyire abszurdummá fokozottan még senki emberfiától nem olvastam a paraszti lét röghözkötöttségéről, az új megismerésének bénító félelméről.

A *Pihenő*-ben az autóbusz letért az útról, de a szántásba, és a visongó utasokkal mit sem törődve száguldott. Mikor megállt egy mélyebb vízmosás előtt, az utasok pánikszerűen kimenekültek belőle. Akkor „letérdepelt, s egészen lassan belecsúszott a vízmosásba, ahogyan egy vadkan elnyúlik a maga kiválasztotta pocsolyában." Mi másért, ha nem pihenni.

A tőle már megszokott sajátságos módon oldja meg az *Urbanizáció* problémáit is. Mivel az emberek már nem fértek ki a házakból az utcán felgyülemlett szeméttől és mocsoktól, a válaszfalakon ütöttek réseket, s a távolabb élőkhöz alagutakat ástak. Ez befelé forduláshoz vezetett. „Megszűnt a sörkertezés, a szabadtéri mozizás, az érkező kormányzó felé integetés pici zászlóval." Addig tart a sápadozás, „Amíg egy rosszcsont kölyök el nem kezd játszani a tűzzel."

Szívszorongató a *Lakáscsere*-ben annak a férfinak az esete, akit kisemmiztek a válóperben és a sínek tövében ácsorogtában beleköltözik abba a macskába, amelyik hozzádörgölődött a lábához. És annyira otthonosan érzi magát benne, mintha lakberendező helyezett volna el mindent az őt körülvevő világban.

Végigolvasva a kötetet megállapíthatjuk, hogy Gittai férfias-vagány hangját szépen árnyalják az ilyen lágyabb és érzékibb hangok.

Varga Zsófi

EX LIBRIS

BOHÁR ANDRÁS

Mannheim Károly: A gondolkodás struktúrái

A század- és ezredvégről visszatekintve mind pontosabban körvonalazódnak azok az elméleti és gyakorlati problémák, amelyek alapvetően meghatározták a kérdésfeltevések horizontját. S talán a szociológia tudománnyá avanzsálása — leválása a filozófiáról — és intézményesülési karrierje — fölfutásokkal és buktatókkal — jelzi azt, hogy milyen irányba mutatnak társadalmaink modernizációs törekvései. Azért szükséges a szociológia egészét figyelve a társadalom többes számú alakját használni, mert lényeges elmozdulások figyelhetők meg az egységes, egynemű társadalomelmélet kidolgozásának programjától a különböző társtudományi diszciplinákkal egybekapcsolt különösségekig.

Nem véletlenül fogalmazódtak meg az előző észrevételek Mannheim korai kultúraszociológiai tanulmányai kapcsán, hisz talán az ő tudásszociógiai munkássága jelzi leginkább századunk tízes- és húszas éveiben azt az önreflexiós kényszert, amelyre minden tudománynak szüksége van. S ez nemcsak a kezdet nehézségeiből adódó beállítódás Mannheimnél — mivel a kultúra modern megmutatkozása épphogy csak befejeződött a huszadik század beköszöntével —, de annak a felvilágosító történeti pozíciónak a hozadéka is, amely már kritikailag szemléli a kanti örökség időtlen beállítódását.

S érdemes figyelnünk a kultúra fogalmának alaptételeire, körülhatárolására, mert mindez mintegy előlegezi a professzionális pozitivista beállítódás mellett polgárjogot követelő szemlélet kiindulópontjait. Ennek szellemében mondja Mannheim, hogy fontos figyelembe vennünk az egyes kulturális szférák relativizálódását egymáshoz képest, miközben érvényesítjük az összesség értékhangsúlyait. Mindezt olyan tudatok konstruálják, amelyek történetileg meghatározottak, relatívak és romlandók. Ehhez kötődhetnek a kultúra folyamatjellegére, a művelődés (Bildung) eszményére, valamint a társadalmi jelleg tudatára figyelő észrevételeink.

Mit tanulhatunk Mannheimtől, ettől a megrögzötten az egészre, a kultúrára figyelő „ismeretszociológustól", „marxistától", „posztmarxistától", aki a „kapitalimus szélén" (Magyarország), majd a „jól kifejlett változatban" (Anglia) hittel és meggyőződéssel terjesztette a romantika szellemi örökségének szociológiai hozadékát? Elsősorban az ragadhatja meg az olvasót, ha önmaga reflexiós kényszereit is működtetni kezdi, hogy a humán- és természettudományos grammatikák egymás elleni kijátszása felesleges, szükségtelen, az eredmény pedig még ennél is kétségesebb. S ami ebből majdhogynem evidenciaszerű felismerésként adódik: „Az értelmezés csak akkor sikerülhet, ha saját kultúrfolyamatunk valamelyik mozgásárama felszínre hozza a letűnt korok valamelyik elemét, s ez aztán megérinti az értelmezőt. Ezek az egzisztenciális érintkezési pontok, a világrekonstrukció archimédeszi pontjai teszik lehetővé a számára, hogy (kritikailag eljárva) félrerakjon útjából minden olyan értelmezést, amit történetileg vak korok adtak a jelenségekről".

(Atlantisz, 362 oldal, 795 Ft)

Jürgen Habermas: A társadalomtudományok logikája

S talán az is jól látható, ha közvetlen Mannheim után lapozuk bele *Habermas* szakirodalmi áttekintésként aposztrofált munkájába, hogy a kritikai önreflexió szociológiai vetülete csak bővült az elmúlt öt-hat évtizedben. A probléma ugyan megmaradt — amit Habermas is kifejt —, a módszertan környékén érdemes ismét szétnéznünk, hisz előfeltevéseink eredője és a kérdésfeltevések módozatainak szembesítése adhat csak választ sikereinkre és kudarcainkra egyaránt.

A természet- és szellemtudományok dualizmusa ugyan tényszerűen adódik mindannyiunk számára, nemcsak a tudományos praxis, de a mindennapi gyakorlat is számol vele (még ha sokszor nem is tudatosan). Az azonban már egészen más felségvizeket érint, hogy miképpen applikálható a mindennapi tudás és cselekvés a társadalmi rendszeralkotás egészébe. S miként *A kommunikatív cselekvés elmélete* (Theorie des kommunikativen Handels), a nagy összegző munka a nyolcvanas évek elején, úgy a háttérdokumentumként is felfogható „áttekintés" is jól körvonalazott metódusban rögzíti szerzőnk modernista alappozícióit. Bepillanthatunk a műhelytitkokba. Miért fontos Husserl és Schütz filozófiai-fenomenológiai beállítódása, milyen esélyeket nyit meg Wittgenstein nyelvjáték elmélete, s miként szembesülhetünk a heideggeri-gadameri hermeneutikai örökség társadalomelméleti hozadékaival?

Az áttekintés, amely természetesen a weberi és behaviorista örökséget is számba veszi, tehát majd' mindenkit, aki jelentős szociológiai hatással rendelkezett, azt a kérdést fogalmazza meg végső és kezdő pozícióként: miként lehet a szociológia a jelen elmélete. S mivel már a kérdésben, s Habermas egész munkásságában benne rejlik az igenlő és hogyanokra rámutató válasz (amit a könyv is eminensen bemutat), így már csak az fogalmazódhat meg meditációnkban, hogy miképpen létezhet olyan teoretikus reflexió, amely még bízik a világ leírhatóságában és az ezzel összfüggésben jelentkező társadalmi cselekvések, kommunikációk kimunkálásában.

Vagy ahogy Habermas összegzi: „Egy történetnek van kezdete és vége. A kezdetet — mint az emberi nem kezdetét — csak antropológiailag rekonstruálhatjuk a társadalmasult egyének létezésének tartós feltételéből. A véget a reflexió tapasztalata alapján és csak szituációhoz kötötten előlegezhetjük. Ezért az általános értelmezési keretben, bármennyire telítődjék is előzetes hermeneutikai tapasztalatokkal és bármilyen nagy mértékben igazolódott is be a konkrét értelmezésekben, mindig marad hipotetikus mozzanat: a történeti irányultságú funkcionalizmus igazsága nem technikailag, hanem kizárólag gyakorlatilag, a művelődési folyamat sikeres folytatásában is kiteljesítésében nyer megerősítést."

(Atlantisz, 345 oldal, 678 Ft)

Férfiuralom

— szerk. Hadas Miklós —

Jellegzetesen modern korunk problémája a férfi és nő kapcsolatának kérdésessé válása. Nyugodtan megfogalmazhatjuk, hogy a demokratikus jellegű társadalmi formációk adtak lehetőséget arra, hogy a kérdés valóban nyilvánosságra kerülhessen. A kötet éppen ezt a folyamatot mutatja be: milyen elméleti és gyakorlati tematizációk lehetségesek, amelyekkel leírhatóvá válik korunk „férfiuralma" s a nők „alávetettségi helyzete"?

Abban majd mindegyik szerző megegyezik, hogy a probléma történeti és antropológiai meghatározottságainak számbavétele elengedhetetlen. A konklúziók, javaslatok azonban már többféle irányba mutatnak. Jellegzetes és mértékadó *Bourdieu* programadó tanulmánya: „Csakis a *szimbolikus harc* képes arra, hogy a fallocentrikus világszemlélet összes hallgatólagos előfeltevéseit gyakorlatilag *megkérdőjelezze*, és csakis a szimbolikus harcot megszervező kollektív cselekvés bonthatja meg az elsajátított struktúrák és objektivált struktúrák közötti csaknem közvetlen megegyezést, amely a mentális struktúrák kollektív átalakításának előfeltétele (és nemcsak az elnyomott nem tagjainál, hanem az uralkodó nem tagjainál is, akik csak úgy vehetnek részt a felszabadulás folyamatában, ha maguk is megszabadulnak attól a kiváltságtól, amely a kelepcéjük is egyben.)"

Külön erénye a válogatásnak, hogy mind a nyugati új társadalomtudományos eredményeket felhasználó véleményeket bemutatja (pszichoanalízis, kulturális antropológia stb.), mind a mértékadó hazai kutatási kísérletekről számot ad. Ez utóbbi annál is fontosabb, mivel jelentékeny eltérések vannak a modern társadalmak nyugati illetve keleti változatai között, s más és más kontextusban fogalmazódnak meg kérdések. A „Nagy Fehér Üzletmód" értelmezésének honi lehetőségeitől (Adamik Mária) a különböző gazdasági meghatározottságokon át (Nagy Beáta) egészen az iskolai végzettség szerepéig (Karády Viktor, Hrubor Ildikó) és az életút vizsgálatok eredményeinek értelmezéséig ívelnek a kérdésfeltevések (Tóth Olga). És a kör így be is zárul, mert rekonstruálhatóvá válnak azok a társadalmi mozzanatok, amelyek komplex jelenléte mind ez idáig megakadályozta, hogy jelentékeny nőmozgalom bontakozhassék ki Magyarországon. Mivel a szocialista típusú modernizáció, a paternalista állam infantizált társadalma olyan megoldhatatlan és feldolgozatlan dilemmákkal találta szembe magát, mint a hivatás és az anyaság kettőssége: „A tradicionális család megtörése és erőszakos modernizációja tehát a női szerep modernizációját hozta magával, de ugyanakkor a nők *elégedetlenségét, frusztrációját* is kiváltotta... A saját elvárásaikhoz képest sem hivatásuknak, sem családi szerepüknek eleget tenni nem tudó nők a férfiakhoz képest *nagyobb arányban váltak a depresszió, alkoholizmus, öngyilkosság alanyaivá.*" (Nemenyi Mária) A társadalmi problémák feltárása már megkezdődött mind a tudományos, mind a hétköznapi nyilvánosság szintjén. Elvileg a jogi és társadalmi-politika keretfeltételek is adottak, a többi már „csak" a két nem együttes fellépésén múlik.

(Replika kör, 267 oldal, 295 Ft)

Huszár Tibor: A hatalom rejtett dimenziói

Nemcsak a modern társadalmakra jellemző általános problémák regisztrálásában, feltárásában jeleskedhet a szociológia, de a specifikusan regionális kérdések megfogalmazásában is. S különösen így van ez, ha elmúlt évtizedeink társadalmi-kulturális mozgásait idézzük emlékeinkbe, amelyeknek ideológiai-politikai meghatározottságai még csak töredékesen ismertek.

Huszár Tibor könyve mind elméleti hozadékait figyelve, mind a konkrét elemzések tekintetében mintaként szolgálhat a különböző elitkutatások perspektívájának tekintetében. Mivel a Magyar Tudományos Tanács 1948-49-es működése, amely az Akadémia autonómiáját majdnem teljes mértékben korlátozta, modellként szolgált az elmúlt évtizedekben.

Nézzük az elméleti kiindulópontokat. A *pozíció-elitek rendszere* adja az első támpontot, ami azért is fontos, mert a gyakorlatban működő kiválasztódási folyamat jól elkülöníthető az érték-elitek meghatározottságaitól, axiológiai jellemzőitől. Mégsem teljesen értékmentes fogalom a pozíció-elit terminus. Mert ugyan a társadalom vezetésében, irányításában szerepet játszó intézmények, ill. az ott tevékenykedők körét fogja át, s ezért tekinthető egyfelől értékmentesnek, leíró kategóriának, de az a jelenség, amelyet szerzőnk *multipozicionálisnak* nevez, jelzi azt, hogy az elitek különböző szegmensei érintkeznek egymással, metszik a másikat. Ebből következően a *tudás-elitben* való pozicionáltság biztosítja a szimbolikus és kulturális javak termelésében, elosztásában meghatározódó kiváltságot, ami egyben különböző funkciókhoz, szerepekhez, testületi tagsághoz is kötődik. Ez a pozicionáltság — mint azt látjuk a későbbiekben — tevőlegesen vagy esetleg csak puszta szerepvállalással, de legitimálja az uralkodó értékrendszer szimbólumait és mítoszait. Jelentős distinkció a tudás-elit meghatározásakor, hogy csak részleges az egybeesés az *értelmiségi elittel*, mivel ez utóbbi létezési és gondolkodásmódja nem vezethető le a pozíciókhoz kötődő státusjellemzőkből.

A konkrét elemzések mintegy körberajzolják annak a holisztikus térnek a szerveződését, amely majdhogynem teljesen meggátolta a nyitott kultúra kialakulását. Kezdve a kutatás szabadságától az intézmények autonómiáján át egészen a mindent átjáró ideológiai-politikai dominanciáig. S talán azt az analógiát is megkockáztathatjuk, hogy nemcsak az ideológiai-politikai kényszerek befolyásolhatják negatívan a kultúra egészének értékteremtő működését, de a gazdasági drill éppúgy beláthatatlan következményeket okozhat. Hisz a kultúra szolgáltathatja azt az alapot, amelyből majd jó pár évtized múlva a gazdaság és a társadalom egésze profitálhat. Ha ez nem kielégítően működik, azt ma még nem érezzük, de lehet, hogy holnap már látható jelek is mutatkoznak, s holnapután már visszafordíthatatlan folyamatok indulnak be.

(Akadémiai Kiadó, 379 oldal, 952 Ft)

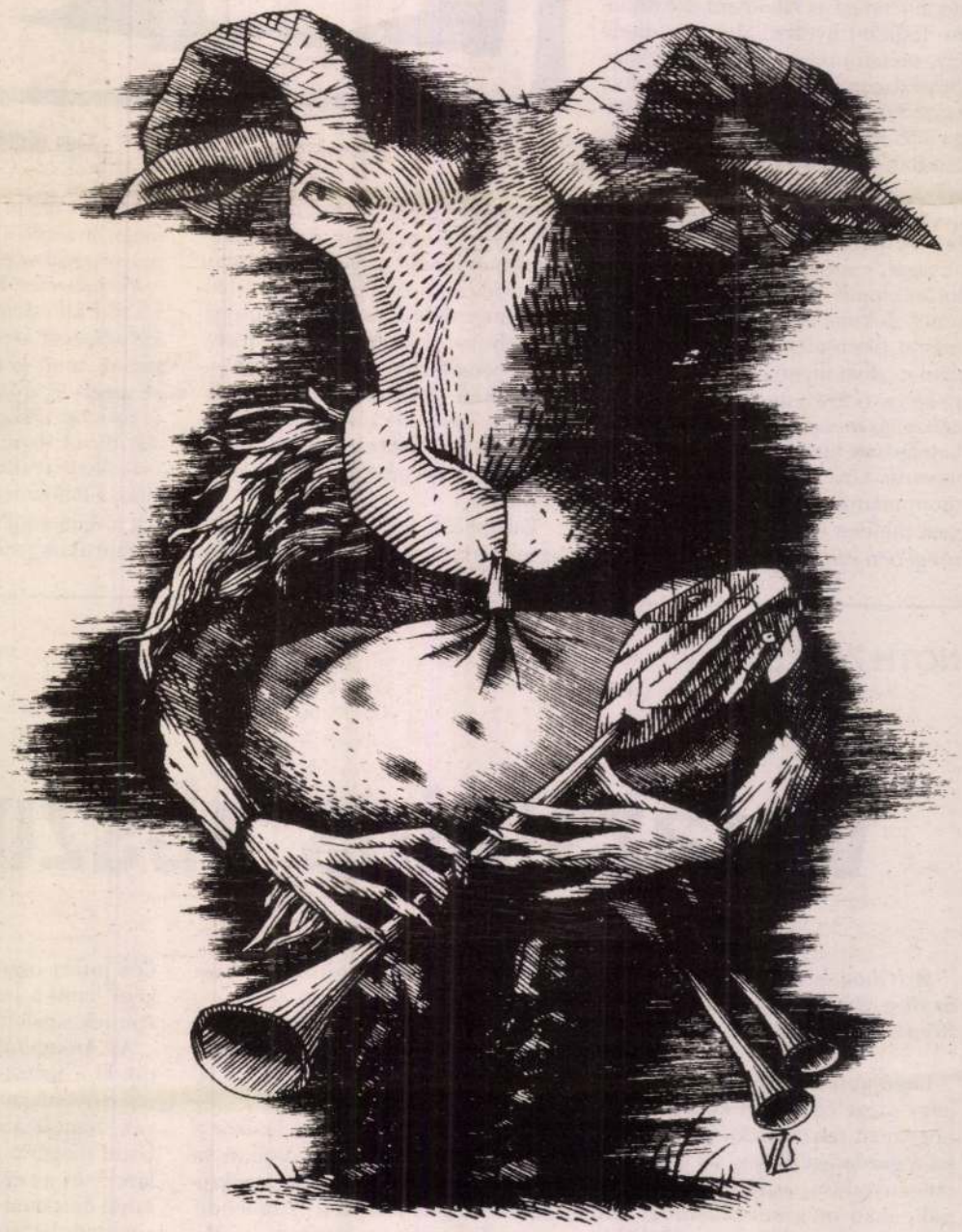

Varga Zsófi rézmetszete

A Püski Könyvesház (1013 Budapest, Krisztina krt. 26.) Sikerlistája az elmúlt hónap könyveiből

1. Ábel András: Los Alamostól Nagasakiig
2. Kellermayer Miklós: Elmulasztott reformkor
3. Kocsis István: A Szent Korona tana
4. Beke György: Magyar áfium
5. Erkel Ferencről és koráról (szerk. Bónis Ferenc)
6. Bondor Vilmos: A Mikó-rejtély
7. Ördög Margit: Muhoray Mihály
8. Csuka János: A délvidéki magyarság története
9. Sallai János: Magyarország történelmi határai a térképeken
10. Tóth Imre: Palóc trilógia

Valamennyi könyv a Püski Könyvkiadó kiadványa

A közalapítványi forma segítene az ÁHZ-n

A *Magyar Állami Hangversenyzenekar (ÁHZ)* november 13-án egy hónapos távol-keleti és dél-koreai turnéra indul. Ebből az alkalomból kedden az együttes vezetői – köztük *Kobajasi* Kenicsiro főzeneigazgató – vendégül látták *Török* Andrást, a művelődési tárca helyettes államtitkárát. A találkozón szó esett az ÁHZ jövőjéről is.

Az ÁHZ súlyos gondok közepette működik – tájékoztatta lapunkat *Kovács* Géza, a zenekar ügyvezető igazgatója. A zenekar muzsikusai alacsony bérből élnek, az együttes nem önállóan, hanem a *Nemzeti Filharmónia* keretein belül gazdálkodik, nincs saját székháza, ugyanakkor igen magas próba- és koncertszám mellett kell kimagasló produkciókat nyújtania. Közben folynak az ÁHZ-t működtető Nemzeti Filharmónia átalakításának, megújításának előkészületei. Az elképzelések között szerepel az is, hogy a zenekar önálló intézménnyé váljon – esetleg közalapítvány formájában működjön tovább. Így hosszú távú állami garanciák mellett rugalmasabb gazdálkodással, széles körű szponzori támogatásokkal lehetne segíteni az együttest. Török András a találkozón elmondta, hogy a művelődési tárca megoldást keres az ÁHZ székház- és próbateremgondjainak megoldására is, ez ügyben tárgyalásokat folytatnak a Pesti Vigadó épületét felügyelő Művészeti és Szabadművelődési Alapítvánnyal.

D. M.

Könnyelmű lépés volna...

A Magyar Építészek Kamarája az új Nemzeti Színházról

A *Magyar Építészek Kamarája és Szövetsége* mint az 1983. évi felhívás egyik aláírója és az új *Nemzeti Színház* megvalósításáért indult mozgalom aktív résztvevője egyetért egy új, korszerű Nemzeti Színház megvalósításának a célkitűzésével – állapította meg a kamara országos választmánya novemberi ülésén. – Addig, amíg a 150 éves ígéret nem teljesül – minden magyar kormánynak erkölcsi kötelessége, hogy vállalja ezt a kötelezettséget még akkor is, ha egyedül és maradéktalanul nem tudja teljesíteni. Az ország jelen gazdasági helyzetében nehéz lenne megvalósítani olyan nemzeti színházat, amely kiérdemelheti e rangot.

A Magyar Építészek Kamarája és Szövetsége üdvözli a *Magyarok Világszövetségének* és más szervezetének a kezdeményezési változat a Nemzeti Színház számára – 150 év ígéretei, nemzetközi és nemzeti pályázatok után – elfogadhatatlan, mert a többszintes ház a színházi nagy terek és nagy terhelésű födémek befogadására alkalmatlan. Egy korszerű drámai nagy színház – mert a Nemzeti Színház az kell hogy legyen – forgalmi, üzemi, technológiai, technikai, biztonsági, tűzrendészeti követelményekkel jelentkezik, amelyek az adott helyen semmiképpen sem teljesíthetők, még tetemes többletköltségekkel sem. A szakvéleményben idézett költségadatok egyébként – kivéve a szabadon álló színház épületére megadott 15 milliárdot, amely viszont eltúlzott – teljesen irreálisak és alábecsültek, felelőtlen, megtévesztő számok.

A New York palota műemléki értékei, védettsége sem en-

Madarak, szörnyek, emberek

Varga Zsófi a csodagyerekség hátrányairól és előnyeiről

Varga Zsófira azt mondták, igazi „csodagyerek". Huszonegy éves, de máris komoly pálya áll mögötte. Hatévesen kiállították munkáit, kilencévesen az *Élet és Irodalomban* és más irodalmi lapokban közölték rajzait. A *Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola* befejeztével Németországban is bemutatkozott, ebben az évben második díjat nyert a Kaposvárott rendezett *országos karikatúrakiállításon*, és a *budapesti őszi fesztivál* keretében közös kiállítást rendezett húgával, a tizenöt éves *Császár* Vera Makinával a *Rét Galériában*. Makina két és fél éves kora óta megszállottan rajzol, a kiállításon három festménye volt látható. Nővére szerint „rajzomán", mára közel százezer rajza gyűlt össze, ezek egy részét falakra, bútorokra, díszzsebkendőkre készítette. Egy ürömi nyaralás során többméteres freskót rajzolt a fészerbe. Rajzai megjelentek az *ÉS*-ben és a *Magyar Naplóban*, jelenleg a *Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola* grafika szakán másodikos. Varga Zsófival a gyerekkorról, a „csodagyerekség" hátrányairól, és a jelenről beszélgettünk.

– Kiskoromban nem érdekeltek a sérelmek, most azonban kifejezetten erős düh munkál bennem a bántó megnyilvánulásokkal szemben. A gyermekkorom során kialakult hivatalos álláspont, miszerint inkább az átlagos képességű gyerekekre fordítsanak figyelmet, őket támogassák, mintsem az elitképzést tekintsék elsőrendűnek, az én életembe is beleszólt. Sosem értettem, miért nem úgy viszonyulnak a hozzám hasonlókhoz, hogy óvják, féltik őket – mondta beszélgetésünk elején Zsófi.

– A korai sikerek azt tanúsítják, pályáját tudatosan alakították.

– Természetesen befolyásoltak, mint mindenki mást. Elég nehéz eldönteni, mi a szerencsésebb: ha a szülő, az iskola, az állam, esetleg a kortárs közösség befolyásolja a gyereket, vagy ha ide-oda hányódik a különböző hatások között. A szülőkön kívül nagyon sok művész megerősített abban, hogy jó úton járok. Ők valamiféle tehetséges művésztanoncként kezeltek. A képzőművészet egy idő után a saját személyiségből kell hogy táplálkozzon, ha az ember nem önálló individuum, akkor képtelen műveket létrehozni. Képzőművészeket nem lehet „tenyészteni", emellett sem születésünk előtt, sem gyermekkorunkban nem lett eldöntve, hogy művészek leszünk, sosem kényszerítettek minket semmire. Úgy érzem, ahhoz, hogy ember legyek, hogy az emberségemet kifejlesszem, rajzolnom kell, én így tudom tárgyiasítani magam, és számomra ez a legfontosabb.

– Az általános iskolában figyeltek fel a képességeire, vagy otthoni környezetben?

– Itthon „fedeztek fel". Három éven át magántanuló voltam, ez alatt az idő alatt rengeteget tanultam, mert minden tantárgyat a művészethez viszonyítva sajátítottam el. A művészeti képzés szerintem nem intézményesíthető, inkább mester–tanítványi viszonyon alapszik. Ez a kora középkorban, sőt, már a görögöknél is így volt: a mester megmondta, a tanítvány mennyit dolgozzon, és a tanítványok gyerekkoruktól kezdve tanulták a szakmát. Nálunk a munka szóhoz rossz képzetek tapadnak, terhes kötelességként értelmezik. A művészet azonban a szó legnemesebb és eredeti értelmében is munka, mindennapos gyakorlással, tanulással lehet elsajátítani. Mostanában a művészet az emberek számára valamiféle önkifejezési formává vált, eluralkodott az a tévképzet, hogy mindenféle szakmai-esztétikai ismeret, tehetség, filozófia nélkül is űzhető, pusztán a lélek intenzív áramoltatása segítségével.

– Sokan fölemlegették, milyen szomorúak, mosolytalanok a gyermek Varga Zsófi figurái.

– Többen úgy gondolták, nyilván idegbeteg vagyok, ha kilencévesen ilyen sötéten látom a valóságot, holott csak azt próbáltam megjeleníteni, ami körülvett, és ezzel ma is így vagyok. Nem tehetek róla, ha a világ rettenetes. A rajzaim szerintem izgalmasabbak, kedvesebbek, viccesebbek, mint a valóság, ha nem látnék reményt az emberiség jövője számára, nem rajzolnék. Rám inkább a többi gyerek rajza gyakorolt megdöbbentő hatást, ezek a munkák a felnőttek által a gyerekek számára kiagyalt álvilágot jelenítenek meg. Nekem nem találtak ki hamis világot, a szüleimnek, a nevelőapámnak sem, úgy látszik, ez családi tradíció.

– Legutóbbi kiállításán a rajzok mellett rézmetszeteket, festményeket, sőt, bábukat is kiállított. Úgy tűnik, újabban foglalkoztatják a madarak, a különböző rémek, szörnyek is.

– Szobrokat is készítek mostanában, vagy inkább babákat, s egy éve foglalkozom rézmetszéssel. Állatokat csak öt-hat éve ábrázolok. A madarakat nagyon szeretem, lelkes ornitológus vagyok, vannak házi csókáim is, ők a szabadságot, a repülés szépségét jelentik számomra.

– Ma már nincsenek megbízatások, kiállításokra is legfeljebb évente van csak lehetőség. Hogyan tervezi a boldogulását?

– Felkéréseknek nem teszek eleget, mert régóta tudom, ha olyan munkát kellene csinálnom, amihez nincs kedvem, fizikailag képtelen vagyok a megbízatásnak eleget tenni. Sosem voltam gátlásos, ebben sokat segítettek a gyerekkori tapasztalatok is, nem félek bemenni egy szerkesztőségbe, hogy leadjam a rajzom. A kiállítás lehetőségét is meg tudom teremteni, előfordul ugyan, hogy egy évre előre lekötik a kiállítótermeket, de mindig lehet helyet találni, ezért inkább az anyag összeállítása okoz gondot. Emellett fél éve próbálom kialakítani itthon és külföldön azt a lehetőséget, hogy galériákban értékesítsem a rézmetszeteket, melyekből száz példányt készítek, így nem bánt, ha egyet-egyet el kell adnom belőlük. Szóval, nem szánok magamnak prófétai éhenhalást, mert tudom, hogy a művészetből is meg lehet élni.

Horeczky Krisztina

A Budapesti Őszi Fesztivál keretében

VARGA ZSÓFI
és
CSÁSZÁR VERA MAKINA
kiállításának megnyitója
1995. szeptember 29-én, 18 órakor lesz
A RÉT GALÉRIÁBAN
megnyitja
KEPES ANDRÁS

MINDENKIT SZERETETTEL VÁRUNK!

Megtekinthető okt. 20-ig. naponta 13-20 óráig (vasárnap zárva)
1118. Bp. Törökugrató u. 9., t.: 1735-253, 1735-333
Köszönjük az Artfórum (Mótusz György)
és a Multicket (Gáti György) segítségét!

Varga Zsófi grafikája

Varga Zsófia

Magyarország és szomszédai a második világháború után (1946–1947)

A békeelőkészítés és a párizsi békekonferencia

A magyar kormány 1946. január 25-én jegyzéket juttatott el az USA, Nagy-Britannia és a Szovjetunió kormányához, amelyben kifejtette, hogy a békerendezésnél milyen alapelvek alkalmazását tartaná kívánatosnak. Ezek a következők voltak: a) a nemzetiségi és a területi kérdés összhangba hozatala; b) a gazdasági és kulturális együttműködés biztosítása; c) az államközi, politikai és társadalmi ellentéteket okozó tényezők kiküszöbölése. *Gyöngyösi* János külügyminiszter – a következő lépésként – 1946 márciusában szerette volna a szövetséges nagyhatalmakat tájékoztatni Magyarország konkrét területi javaslatairól, helyesebben kérelméről. De erre – a koalícióban egyeztetett békecélok hiányában – nem kerülhetett sor.

1946. február végén elsőként a Független Kisgazdapárt fogalmazta meg béke-előkészítő programját, amelynek egyik meghatározó követelése volt a nemzetiségi és a területi elv összhangjának lehető megteremtése. Ez a program Erdély vontkozásában két változatot is tartalmazott. Mindkettő Magyarország javára kívánta módosítani a Trianonban kijelölt magyar–román határt, és emellett javasolta Erdély önálló kantonális állammá történő alakítását is.

A Szociáldemokrata Párt békecéljait 1946. március 14-én vitatta meg és fogadta el a pártvezetőség. A dokumentum a békeszerződésekre vontkozólag az alábbiakat tartalmazta: a) a magyar nép politikai, gazdasági, kulturális és szociális életlehetőségeinek megteremtése; b) a feudalizmust megsemmisítő magyar demokráca fennmaradásának és további kifejlesztésének biztosítása; c) a dunai államok kötelezése a legmesszebbmenő gazdasági együttműködés felvételére; d) az önkéntes kivándorlásoktól eltekintve megtiltani a nemzetiségi, faji és vallási közösségeknek az ország területéről való kitelepítését, illetőleg az ország területén történő mesterséges széttelepítését rendelete alapján – megkérdezték a magyar nemzetiség körében az úgynevezett *reszlovakizációt* vagy más kifejezéssel visszaszlovákosítási kampányukat a „hajdani magyarosítás" ellensúlyozására. A kampány során a magyarokat választás elé állították: ha szlováknak vallják magukat, visszakapják állampolgárságukat, ha nem, el kell hagyniok otthonukat, kiutasítják őket Csehszlovákiából. A létfeltételeikben erősen megingatott és már hosszú hónapok óta zaklatásnak és öldözésnek kitett emberek – különösen azok után, hogy segítséget sehonnan sem remélhettek – nagy számban tettek eleget a hatóságok kívánságainak, s mintegy 400 000 magyar, a szlovákiai magyarság közel kétharmada szlováknak nyilvánította magát.

Csehszlovákiában 1946. május 26-án tartották meg az alkotmányozó nemzetgyűlési választásokat. A 28/1946. sz. választójogi törvény azonban még azoknak a magyaroknak és németeknek sem tette lehetővé szavazati joguk gyakorlását, akik nem veszítették el csehszlovák állampolgárságukat. Az új kormány elnöke, Klement *Gottwald* programbeszédében megerősítette a korábbi csehszlovák „nemzeti" politikát. „Az új kormány nyíltan kimondja – mutatott rá a csehszlovák miniszterelnök –, hogy köztársaságunk a csehek és szlovákok nemzeti állama. A németek és magyarok kitelepítését, határvidékünk elcsehesítését és elszlovákosítását betetőzi az az alkotmányjogi biztosíték, hogy a jövőben a köz- és államügyekről csak a cseh és szlovák nemzet fog dönteni; más szláv nemzetek tagjainak polgári jogait tiszteletben fogjuk tartani."

2.

A Külügyminiszterek Tanácsa 1945. december 15-27-i moszkvai értekezletének döntése alapján a Groza-kormánynak – az Amerikai Egyesült Államok és Nagy-Britannia nemzetiségű iparos és kereskedő iparengedélyét vonták vissza, vagyis nem csupán az üzlethelyiségüktől, illetőleg a műhelyüktől fosztották meg őket, hanem egyáltalán a kenyérkereseti lehetőségüktől is. Mégpedig arra való hivatkozással, hogy a Baross Szövetségnek tagjai voltak (ezt egyébként kötelezővé tették számukra), vagy 1940. augusztus 30-a után magyar állami kölcsönnel nyitották meg üzleteiket és műhelyeiket.

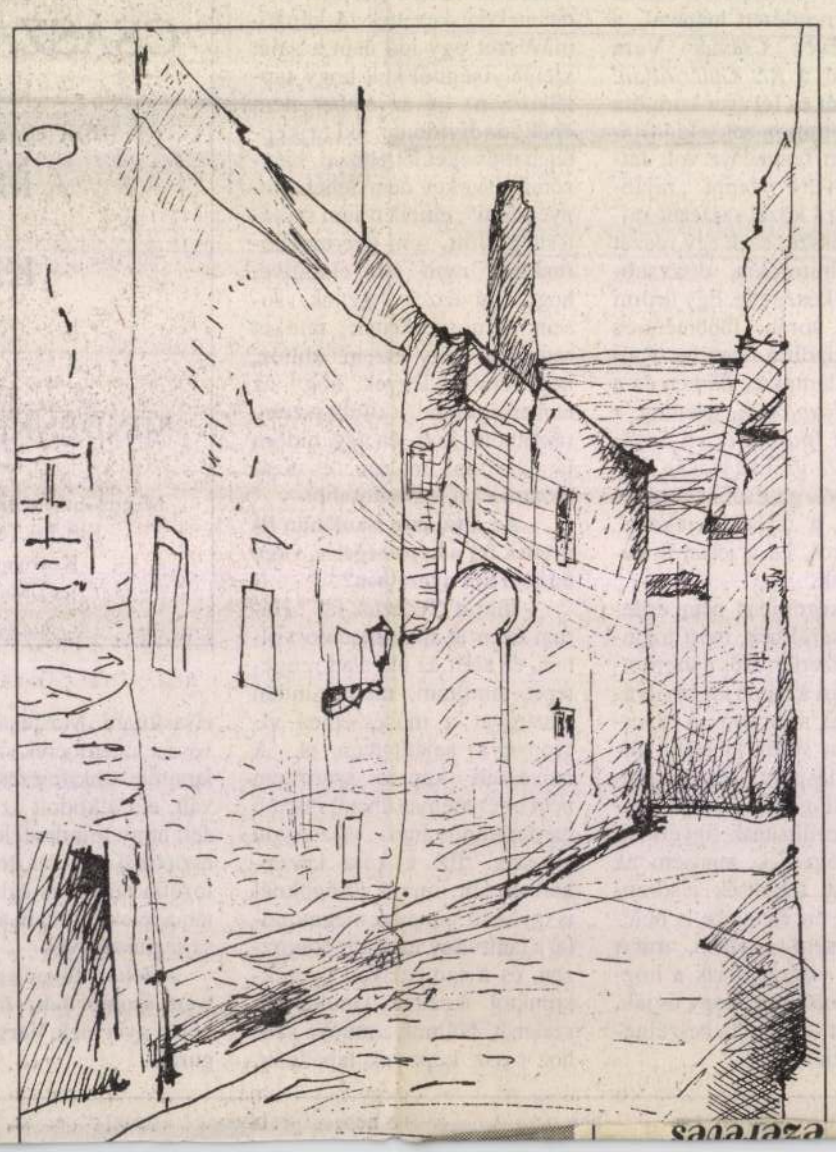

sajtaja az

ről 1946. április 29–30-án tájékoztatta a szövetséges nagyhatalmak budapesti képviselőit. Már korábban tisztázódott a kormánykoalíción belül, hogy Magyarország egyedül Romániát illetően terjeszt elő területmódosítási kérelmet, közelebbről a Trianonban Romániának ítélt és a történelmi Erdélyen kívüli 47 000 négyzetkilométernyi területből mindössze 22 000 négyzetkilométernek kéri a visszacsatolását. Ez a rész a Külügyminiszterek Tanácsa „nyitva hagyta" a magyar–csehszlovák határ pozsonyi szakaszát.

A jugoszláv közvéleményben, sőt olykor még egyik-másik politikai tényező részéről is elhangzottak utalások a két állam „elintézetlen határkérdései"-re vontkozólag, de ezek igazában inkább csak elszigetelt jelenségek voltak. J. B. *Tito* már 1945 októberében a belgrádi csehszlovák követtel folytatott beszélgetése során elmondta, hogy amennyiben Magyarország nem jelentkezik területi igényekkel, Jugoszlávia nem veti fel a határkérdést és nem folyamodik a magyar nemzetiségű lakosság egyoldalú kitelepítéséhez sem. Ez az álláspont lényegében eldöntötte a Magyarországgal szembeni jugoszláv magatartást.

Az 1946. május 7-i állásfoglalás után Nagy Ferenc – mintegy utolsó próbálkozásként – megkísérelte a nyugati szövetségeseket megnyerni mindenekelőtt a magyar területi kérelem támogatására. A kormányküldöttség washingtoni–londoni–párizsi útja azonban ebből a szempontból enyhén szólva nem volt sikeresnek mondható. A látogatás Romániában váltotta ki a legnagyobb visszhangot. Az ellenségeskedő kampányt Patrascanu igazságügy-miniszter nyitotta meg 1946. június 9-i kolozsvári beszédével, amelyben arról szónokolt, hogy a Szovjetunió értékes támogatásával elért – és az országára nézve kedvező – döntés ellen csak azok tiltakoznak, akik a nemzeti gyűlölködés magvát akarják újra elhinteni, mint a Nagy Ferenc-kormány, amely a revíziós szellem bélyegét magán viselő kiváltságokkal lép elő. A magyar kormányküldöttség nyugti útjára az egész román sajtó szintén rendkívül ellenségesen reagált. De június végén ugyanezek a lapok már nem csekély megnyugvással és „elégtétel"-lel állapították meg, hogy a magyar kormányküldöttség nyugati látogatása nem járt eredménnyel.

hat hónap múlva ebben a kérdésben a Külügyminiszterek Tanácsához fordulni. A békekonferencia plénuma 1946. október 12-én jóváhagyta a bizottsági döntéseket.

6.

A magyar békedelegáció mindössze a kitelepítés ügyében született döntést könyvelhette el sikerként és legfeljebb még azt, hogy öt község helyett „csak" hármat csatoltak Csehszlovákiához. A magyar békedelegáció egyetlen területmódosítási kérelmének sem akadt a győztesek körében érdemi pártfogója. A nyugati szövetségesek 1946 tavaszán–nyarán már korántsem ragaszkodtak a Külügyminiszterek Tanácsának 1945. szeptemberi londoni értekezletén elhangzott véleményükhöz, közelebbről ahhoz, hogy Magyarországot nem lenne helyes a trianoni magyar–román határ visszaállításával büntetni. London óta a brit magatartás egyre nagyobb megértést látszott tanúsítani Romániával szemben, mivel így vélte elérhetőnek a Szovjetunió romániai befolyásának mérséklését. A brit politikában bekövetkezett eme változás azonban érezhetően gyengítette az USA ragaszkodását is az eredeti álláspontjához ebben a kérdésben. De ennél nem kisebb jelentőségű volt a szövetséges nagyhatalmaknak az a közös érdeke, hogy ezt a „csonka" békekonferenciát ne juttassák teljesen zsákutcába.

A Szovjetunió körül tömörült „szláv tömb" mindig egyöntetűen lépett fel a magyar javaslatokkal, kérelmekkel szemben. Így a 200 000 magyar kitelepítésére vontkozó csehszlovák indítványt – a Magyarországgal szemben talán még a legtöbb önmérsékletet tanúsító – Jugoszlávia is megszavazta. De a jugoszláv bizottsági tag nyomban azt is leszögezte, hogy kormánya nem tervezi a magyarok kitelepítését, hanem önkéntes és kölcsönös lakosságcse-

Az **ÉS** könyve

— szeptemberben —

José Ortega y Gasset *La rebelion de las masas* című esszéje a huszadik század európai gondolkodásának legendás műve, akárcsak Spengler könyve, *A Nyugat alkonya,* vagy Huizinga, Friedell munkái. Vezérgondolatai Németh László közvetítésével a magyar szellemi életre is hatottak, már a harmincas évektől kezdve. Négy különböző tudományterület szakértőjét kértem meg, hogy írja meg gondolatait a könyvről, ami új fordításban jelent meg, és segítsen az olvasóknak, hogy ezt a különös könyvet ismereteik rendszerében elhelyezzék. Pál Ferenc spanyol-portugál szakos fordító és irodalomtörténész; Csejtei Dezső filozófiatörténész, a spanyol egzisztencializmus szakértője és Ortega legjobb hazai ismerője; Nguyen Luu Lan Anh szociálpszichológus, a modern társadalomtudomány kutatója; Füzi László pedig a népi írókkal, és azon belül elsősorban Németh Lászlóval foglalkozó irodalomtörténész . Azt hiszem, négyük írása együtt alkot kerek egészet.

Bodor Béla

(José Ortega y Gasset: A tömegek lázadása. Ford. Scholz László, Pont Könyvkereskedés kiadása, 192 oldal, 750 Ft)

PÁL FERENC:

Spanyolországtól Európáig és vissza

Különös játéka a sorsnak, hogy a XX. századi európai szellemiség két meghatározó és — mondhatjuk talán így — korszakos jelentőségű műve földrészünk ugyanazon perifériára szorult vidékén született meg. A mai Európa problémáira éles szemmel fölfigyelő ortegai *A tömegek lázadása,* akárcsak a pessoai *A kétségek könyve,* egy változásokra érett, modern világgal és fejlődéssel hirtelen szembesülő elmaradott közeg arisztokratikus megrettenéséből táplálkozik. A „három évszázados hanyatlás" melankóliájába süppedt portugálok (nem véletlenül nevezte öngyilkos népnek a századelőn Unamuno *Spanyolország és Portugália tájain* című könyvében) mellett az egykori hatalmas gyarmatbirodalom összeomlása és utolsó gyöngyszemének, Kubának az elvesztésébe beleroppant Spanyolország is önvizsgálatra és történelmi szerepének átgondolására kényszerül. A spanyol XX. század eképpen 1898-ban kezdődik, s ez az esztendő a hatásában jelentős történelmi fordulón kívül egy szellemi változást elindító írónemzedéket is fémjelez. Az ún. „98-as nemzedék" ugyanis megpróbálja a nemzeti gyászba süppedt országot újraépíteni azáltal, hogy utakat keres számára befelé, önmagához, az ország belső történelméhez, a kis falvak és a táj időtlen életéhez és kifelé, Európához. Se azelőtt, se azután nem lépett fel ennyire egységes írói csoportosulás spanyol földön: tagjai mindannyian Kasztíliára vetik pillantásukat, pedig a határvidékekről, Baszkföldről, Levantéból, Galíciából, Andalúziából származnak. Az „őseredeti" spanyol táj, a spanyol nyelv és mentalitás lényegét akarják megmutatni, miközben fél szemmel azért Európára figyelnek. A nemzeti és az európai értékek között szintézisteremtő igyekezetükben, az európaivá válás útját fölvázoló programjaikban, akárcsak fellépésükben leginkább a szubjektív elemek uralkodnak. Meghatározó viselkedésformájuk a sznobizmus és a különösségre való törekvés, ahogy később Ortega y Gasset írja róluk, mert Unamuno nyakig gombolt mellényben, Azorín piros esernyővel és monoklival a szemén jár, Valle-Inclán pedig hatalmas lengő szakállat hord. Írásaikban és érvelésükben végletesen szubjektívak, és nagy érzelmi kitörésekkel hódolnak Európának.

A „98-as nemzedék" fellépése ugyanakkor az irodalmi formák tekintetében is változást hoz. A XX. század egymásra következő generációinak írói nem képesek eredetiségben felvenni a versenyt a XIX. század utolsó harmadának regény- és drámaíróival, ezért az élenjáró műfaj a költészet és méginkább az esszé lesz. Az esszé előretörése már korábban, a kilencvennyolcasok előfutárának tekintett Costa Martínez munkásságával elkezdődött: ő vetette föl először Spanyolország újjászületésének és európaivá tételének a gondolatát, amely utóbb erősen hatott Azorínra és rajta keresztül az „1910-es nemzedékkel" föllépő Ortega y Gassetre is, amivel a spanyol esszé elérte nagykorúságát. Esszét Unamuno is írt, de eszmefuttatásaiban mindig az ő személyisége volt a kötőanyag, szubjektivitása az idézett szerzőkkel folytatott párbeszéddé tette műveit. Az 1910 táján jelentkező írók viszont már egy kizárólagos és magasrendű esszéíró nemzedéket alkotnak: Ortega y Gassetban, Marañónban és Eugénio d'Orsban kevesebb a költői hajlam, műveltebbek és elvontabban gondolkodnak elődeiknél, s főleg nem dicsekszenek lépten-nyomon azzal, hogy autodidakták. Nem is fogadják el, hogy Unamuno „unokáink nemzedékének" nevezze őket. Nemcsak azért, mert a két nemzedék indulását alig egy évtized választja el, és tagjaik szinte egyidőben élnek és dolgoznak, hanem azért sem, mert ezt a jelzőt utóbb a „27-es nemzedék" tagjaira ruházzák, akik költőként közelebb állnak a kilencvennyolcasok alapvetően lírai szemléletéhez és hangütéséhez.

Gasset és nemzedéktársai között nincsenek költők, regény- vagy drámaírók, bár olykor egy-egy regény, dráma vagy vers napvilágot lát tőlük is. Ők elsősorban esszéisták, akik biztos ítélőképességgel és tárgyismerettel, az egyetemesség iránti elkötelezettséggel írnak. A kilencvennyolcasok befelé tekintettek, ők inkább kifelé tájékozódnak, és ezáltal munkásságuk nemegyszer nagyobb szerephez jut a spanyol kultúra irányításában, mint a századforduló íróié.

Ennek a nagy európai kérdéseket Spanyolországban meghonosító és Spanyolországot a korabeli szellemi élettel összekapcsoló szellemi irányzatnak talán legkiemelkedőbb képviselője José Ortega y Gasset volt, aki megismertette a spanyolokkal Európát és Európával a spanyolokat. Madridban született 1883-ban; a jezsuitáknál, a madridi bölcsészkaron, majd németországi egyetemeken tanult, s itt vált belőle, Hermann Cohen hatására szenvedélyes neokantiánus. 1910-től a Központi Egyetem Metafizika Tanszékét vezette, amelytől a polgárháború idején kénytelen volt megválni. Ezután Argentinában, Portugáliában, majd utolsó éveiben újra szülőhazájában élt. 1955-ben halt meg. Meglehet, a századvég irodalmi életében nagy elismertségnek örvendő apától származtatható örökség, hogy Ortega y Gasset munkássága egész életében szorosan összefonódott az írással, a napi és a kulturális sajtóval. Több napilapnak is dolgozott, és az ő nevéhez fűződik a *Revista de Occidente* alapítása, amelyből rövid időn belül Európa egyik legelőkelőbb kulturális folyóirata vált.

Életrajzírói és kutatói Ortega y Gassetet szerencsés embernek tartják, aki akadályok nélkül haladhatott előre a pályáján. Európai műveltsége és szellemi kapcsolatai révén liberális gondolkodású, demokratikus és nyitott embernek mutatkozott, és képes volt befogadni a legújabb tudományos, politikai és művészeti eredményeket is, másfelől azonban tősgyökeres szellemi arisztokrata volt, aki viszolygással szemlélte a tömegeket, és egy kicsiny, kiválasztott elit által irányított társadalmat áhított.

Már első jelentősebb művével, az 1914-ben megjelent *Gondolatok Don Quijotéról* című esszéjével szembekerül a kilencvennyolcasok, és főleg Unamuno, a spanyol belső történelemre figyelő és belülről építkező felfogásával. Arisztokratikus szemléletének, országa történelméhez, jelenkori állapotához való viszonyának legteljesebb kifejezése az 1921-ben megjelent *Ernyedt Spanyolország*, amelyben kíméletlenül górcső alá veszi hazájának állapotát. Még Spanyolország hanyatlását is megkérdőjelezi, mert a hanyatlás előfeltétele az, hogy a nemzet valamikor eljutott légyen a teljességhez, erről azonban nem beszélhetünk, mert a spanyolok mindig megrekedtek a középszerűségben arisztofóbiájuk, az átlagon felüli teljesítmények iránti gyűlöletük miatt. A spanyol nemzet mindig a tömegek uralma alatt élt, és soha nem tudta megvalósítani önmagát, mert ehhez kimagasló személyiségekre lett volna szükség, akiknek a segítségével tenmagára találhatott volna.

Ez a szellemi arisztokratizmus és a *krácia* minden fajtájával, így a demokráciával szembeni ösztönös ellenérzés emelte végeredményben egyetemes érvényű művet alkotó íróvá Ortega y Gassetet, akiből az európaiság megvalósításának igénye egyben rettenetet is kiváltott, mert a szükséges fejlődés a visszás spanyol állapotok felerősödését jelentette számára: „Az egész világon győzelemre jutott plebejizmus zsarnokian nehezedik Spanyolországra. Ennek a borzasztó zsarnokságnak ránk telepedését a demokrácia győzelmének köszönhetjük.".

Ortega y Gasset és nemzedéktársai igazi XX. századi humanisták voltak, ámbár ez a humanizmus — bírálóik szerint — néha túltengett bennük, s ha a kilencvennyolcasokra a sznobizmus, rájuk egyfajta dilettantizmus volt jellemző, túlzásba vitték a tudálékosságot és fontoskodást. Európához közeledő nyílt szellemiségük mellett legmaradandóbb művük a „nyugatos" *Revista de Occidente*, amelynek nyugati szellemisége körül gyűltek össze a következő nemzedékek tagjai.

CSEJTEI DEZSŐ:

Tömegelünk

A könyvszakmában is létező aktív euthanáziát egyebek között az jelenti, amikor új fordításban jelenik meg egy korábban már lefordított mű, hiszen e pillanattól kezdve a régi fordítás mindörökre elmerül „a múltnak kútjában"; márpedig ez esett meg José Ortega y Gasset talán leghíresebb művével, amely *A tömegek lázadása* címet viseli. Nemrég jelent meg ugyanis Scholz László szakavatott és pontos fordítása — végre! —, amely méltó módon teszi hozzáférhetővé a spanyol gondolkodó legendák övezte — ismeretlenül ismerős — esszéjét.

Ám most nem a fordításról szeretnék szólni, hanem annak tárgyáról. Arról a műről, melyet az 1945 utáni kultúrpolitika a fenekedő reakció egyik díszpéldányának tartott, mivel az goromba szavakkal merte illetni a szocialista mennybemenetel legfőbb letéteményesét, a „tömeget". Így aztán nem vett tudomást arról, hogy — a tömegek lázadásának egyik válfaját képviselve — tulajdonképpen ezzel igazolja a szerzőt. (Nem segített persze Ortega honi megkedveltetésében *Az ötödik pecsét* sem, melynek filmbéli híres jelenetében a főinkvizítort játszó Latinovits Huizinga és Ortega olvasását kéri számon a buzgó nyilas ifjonctól, mintha csak a keretlegények kötelező olvasmányáról, afféle kiskátéról lenne szó.)

Túl a korpolitika hullámverésén, mit is jelent voltaképpen „a tömegek lázadása", s hogyan fest a világ ebből a szemponból ma, kerek 65 esztendővel a mű első megjelenése után? A sok jelentésű terminus legbensőbb köre a konkrét egyénre vonatkozik, s a jelenség egy olyan intim dialógus során tárulhat elénk, melyet saját magunkkal folytatunk. Ha ugyanis az ember, ontológiailag tekintve, egy befejezetlen, lezáratlan, nyitott lény, akkor mindannyiunk személyes mivoltához hozzátartozik az, hogy törekszünk valamire, szeretnénk elérni, megvalósítani valamit. Viszont mindaz, amit megteszünk, elérünk, megvalósítunk, rögvest valamiféle megállapodottsággá, rutinszerűen ismételhető állaggá válhat. Ez jelenti azt a tehetetlenséget, inerciát, ami ólomkoloncként nehezedik ránk s akadályozza meg azt, hogy túllépjünk korábbi önmagunkon. Valójában minden egyes ember — konkrét, vitális egyenlet, *egyenleg,* amely e két oldalból tevődik össze, s az emberek közötti különbséget ebből a szempontból az adja, hogy milyen életszerű megoldást ad erre a mindenkinek személy szerint megszabott s saját magához képest előálló egyenletre. Egy pillanatig se áltassuk magunkat: bizonyos szintig valamennyiünk konkrét életegyenlegében ott lapul a tömeglét, s e tekintetben mindannyian tömeglények *is* vagyunk — s ez nem is lehet másként. (Kivételt minimum Krisztus, aztán Isten, esetleg az őt felülmúló lények képezhetnek.) A tömegek *lázadását,* rebellióját ebből a szempontból az jelenti, hogy hagyjuk magunkban eluralkodni az interciát, a rutint, s engedjük, hogy a tömeglét vízszintmérője egyre magasabbra kerüljön bennünk. A manapság divatos bankszakma képével élve: hagyjuk, hogy a bennünk kezdetben felhalmozódó, alkotó szellemi tőke idővel úgy térüljön meg, hogy már csak annak kamataiból élünk, s így önmagunk járadékosává válunk.

A dolog ott kezd kellemetlenné és kényelmetlenné válni, amikor Ortega e lázadást eminens módon a tudósra, az írástudóra, a szellem emberére vonatkoztatja; annak megejtő lefestéséről van szó, hogy a szakadatlan innováció látszata mögé hogyan lehet odacsempészni a rutint, a klisét, saját korábbi valónk egyre halványuló másolatát. Korunk még ma is minden ízében *modern,* amennyiben az új, az újdonság, a szakadatlan megújulás, az innováció bűvöletében létezik, s ezt követeli meg a benne élő szaktudóstól, sportolótól, művésztől, filozófustól stb. E kívánalomnak folytonosan megfelelni lehetetlenség, s ekkor veszi kezdetét a finom trükkök, álcák sorozata — úgy tenni, mintha valami hátborzongatóan új foganna meg bennünk — hisz erre bátorít a számlálatlanul sok tudományos pályázat, projekt —, holott magunk tudjuk legjobban, hogy távolról sem ez a helyzet.

S e ponton lehet még tágabbra vonni a kört: nemcsak arról van szó „a tömegek lázadása" esetén, hogy állandó innovációt mímelünk egy magát innovatívnak nevező korban, hanem arról is, hogy igazából maga a kor, melyben élünk, sem az. Innovatívnak lenni ugyanis annyit jelent, hogy korszínvonalon állni, megfelelni az idők teljessége imperatívusának. Ortega makacs ragaszkodása ehhez az imperatívushoz talán annak megsejtését jelenti, hogy — épp „a tömegek lázadása" folytán — ez a koregyenleg is veszélybe kerül. Most ugyanis az a helyzet, hogy korunk — paradox módon — épp önmagához nem képes felnőni, egyre távolabb kerül attól, hogy uralja azt, épp akkor, amikor az uralom repertóriuma soha nem látott méreteket öltött (vagy még tovább menve: épp az uralom jelenlegi eszköztára teszi lehetetlenné annak megfelelő alkalmazását). Kant, Goethe és Hegel kora például — nem utolsó sorban épp e szellemek révén — még önmaga fölé tudott nőni: értve ezen azt, hogy a gondolat, a terv, a célok eszköztára nemhogy megfelelt a kor kihívásainak, hanem messze túlhaladta azt. Korunk világadottsága mögött kitapinthatóan létezett egy tervekből, célokból szőtt imaginárius séma, mögöttes világ, úgy is, mint a fennálló időbeni projetuma, s úgy is, mint a meglévő korrektívuma. Napjainkra viszont mindez semmivé foszlott, *ez* a világ lett az egyetlen, egyedüli s legvégső. *Bedugult.* A közfelfogással ellentétben a mi világunk lett a legzártabb, s nem az ókoré vagy a középkoré: ezek ugyanis a tér, a miénk viszont egyre inkább az *idő* felől zárt. Az, ami a megnyugtató megoldás perspektívájaként vetül újból és újból elénk, végső fokon nem más, mint a történeti idő kegyelmi aktusából következő *haladék.* A haladék az idő dimenziójában karikatúrája annak, amit valaha *haladásnak* neveztünk; csakhogy míg a haladás érzete az idő tágasságának élményét rejti magában, addig a haladék voltaképpen az időhúzásra berendezkedett világtaktika, melynek zsinórmértéke az innováció jelmezébe bújt virtuóz improvizáció. Az a világ viszont, amely — akarva-akaratlanul — a haladék égisze alatt él, maga is *halódó.*

„A tömegek lázadása" Ortegánál többrégetűen kódolt korszakmegnevező fogalom, amely a mű megírása idején még egy optimista végkicsengésű alternatívát is mutatott: azt nevezetesen, hogy egy *hiteltelen* világban még lehetséges a *hiteles,* személyesen megformált élet, mégpedig a *minőség* maradéktalan érvényesítésével. Az ortegai koncepció ennyiben valamiféle szekularizált önmegváltásnak is tekinthető. Napjainkra, mikor filozófiai szubjektumról beszélni már nem léttani, hanem hovatovább illemtani kérdés, ez a koncepció ironikusan túlméretezettnek tűnik. Ördög tudja. Lehet, hogy Ortega y Gasset — szerencséjére — *még* nem állt korszínvonalon s nem nőtt *le* hozzá?

EX LIBRIS

BOHÁR ANDRÁS

Carl Sagan: Az éden sárkányai

A közeledő század - és ezredvég izgalma egyre több tudományág művelőinek munkásságában mutatkozik: mind gyakrabban fogalmaznak meg korkérdéseket. A globalitás problémakomplexuma így szükségszerűen magával hozza a megismerés- és tudásterületek határainak újraértelmezését. Már egyre inkább a *kérdések megfogalmazása* válik fontossá, s nem egy adott tudományterület által behatárolt analitikus-elemző forma kiteljesítése.

Ha az emberi intelligencia evolúciójáról, annak lehetséges értelemezéséről beszélünk, akkor már korántsem lehetünk annyira biztosak — mint mondjuk lehettünk volna Darwin korában — abban, hogy ténylegesen jogosult-e az adott szakterület a probléma körbejárására. *Sagan* mint kozmoszkutató vált világszerte ismertté, s ez a glóbuszunkon túlnyúló szemlélete jelentékenyen befolyásolta a kötet kérdésfeltevéseit.

A *kozmikus naptár* idejével mérve az év utolsó napján, december 31-én jelentek meg a Földön a majmok és az emberek feltételezett ősei. Két lehetséges megközelítés is adódhat ebből. Egyfelől a félelemé és a nyugtalanságé. Földünk csak szeptember környékén állt egybe a csillagközi porokból, a dinoszauruszok csak karácsony este bukkantak fel, a virágok december 28-án bújtak elő, az emberi nem férfiai és asszonyai szilveszter este 10.30-kor keltek életre, s az egész írott történelem az év utolsó tíz másodpercére korlátozódik, ebből pedig egyetlen másodperc a középkor alkonya és jelenünk közt eltelt idő. S ha ez így van, akkor hamarosan véget ér az első kozmikus év, s nem tudni, mit hoz a következő esztendő. A könyv azonban éppen azt sugallja a földtörténet és az emberi agy evolúciójának egybevetései során, hogy rajtunk múlik, mi fog történni a Földön az elkövetkezendőkben.

Eképpen a pozitív konklúzió sem marad el: bolygónk egész története, de különösen a fosszilis koponyák belsejéről készült öntvények tanúsága szerint az intelligencia felé haladó progresszív irányzat bemutatható. Okos organizmusok nagyjában és egészében inkább képesek a fennmaradásra, és több ivadékot hagynak maguk után, mint az ostobák. Igaz — teszi hozzá Sagan —, mihelyt az intelligens lények megteremtik a saját fajuk kiirtására alkalmas technikát és képességet, az intelligencia szelekciós előnyei bizonytalanabbá válnak.

S itt az átfogó kozmikus méreteket is értelmező evolúciókutató átadja helyét a morális döntéseiért felelősséget vállaló embereknek, a választás már az ő kezükben van.

(Európa Könyvkiadó, 304 oldal, 498 Ft)

Csányi Vilmos: Viselkedés, gondolkodás, társadalom: etológiai megközelítés

Sok tekintetben azonos végkövetkeztetésre jut a kulturális evolúciót vizsgáló etológus is. Azonban az elemzésekben kitűzött szempontok másfelé is eljuttatják a kérdező-vizsgáló kutatót. A nyelv megnevező, teremtő funkciója sokféle tekintetben módosítja az ember viselkedését, a külső világgal való kapcsolatát, viszonyítási rendszerét, cselekvéseit, akcióit.

Különböző megfigyelések, leírások jelezhetik a magatartás szerveződésének szintjeit, így segíthet a lorenzi öröklött magatartásmintázat koncepciója az állati viselkedés önálló modelljeinek leírásában, s megfogalmazhatóvá és igazolhatóvá válnak különböző kutatási hipotézisek. S hogy az állatvilágban megfigyelt viselkedésminták, az életmódbeli kapcsolatok, ökológiai összefüggések és a viselkedés evolúciója milyen perspektívákat rejtenek a magatartáskutatás egészére nézve, azt jól mutatják a szerző átfogó esettanulmányai a halakról. Ahol olyan általánosítható tézis megfogalmazására került sor, amely sematizálja ill. formalizálja a viselkedés alsó szintjének belső és külső tényezőit, valamint valószínűsíti, hogy adott kondíciókból kiindulva melyek a lehetséges magasabb fokú organizációk.

Mindezekre építve értelmezhetővé válnak a személyiség evolúciós rendszerspecifikumai, az érett személyiség viszonylagos konzervativizmusa, a változás feltételeinek összetevői, a replikatív szűrőhatás és az individualitás kapcsolata.

S ami különösen izgalmas további kérdések megfogalmazására ösztönözheti az olvasót, az a kultúra ökológiájának értelmezése és a társadalom evolúciós rendszerként való bemutatása. Ahol evolúciós örökségünk az állandó versengés, s ez genetikailag is igen határozottan bekódolt. A mi feladatunk — vonja le végkövetkeztetését Csányi — nem ennek az örökségnek a felszámolása, semmibe vétele, hanem azoknak a módozatoknak a megtalálása, amelynek keretében megvalósulhat a békés versengés. Szerzőnk véleménye szerint ez csak külső kényszerektől vezérelt folyamatok keretében valósulhat meg: „Ha rákényszerítenek, elhisszük, hogy csoportunk egészen nagy, minden tagját szeretnünk kell, és békében is tudunk élni velük." A kérdés ezek után már csak az lehet, hogy mekkorák ezek a csoportok és milyen viszonyban állnak egymással. Ha azonos erőviszonyokat képező csoportok vannak, akkor nem kizárt a békés csoporton belüli élet folyamatossága. Azonban ennek ez idáig — s jelen történéseink is ezt valószínűsítik — vajmi kevés jelét láthattuk. Maradna tehát a globális közösség utópiája mint esély a következő évezredre. Addig azonban csak feledhető, de gyógyírként semmiképp sem számba jöhető lehetőség a versengés kulturális szublimációja.

(Akadémiai Kiadó, 224 oldal, 363 Ft)

Noam Chomsky: Mondattani szerkezetek — Nyelv és elme

Noha az etológus is érzékeli a nyelv és viselkedés kapcsolatát, a kettő szoros összefüggésétfeladatát a viselkedés szempontjából döntő mozzanatokra kell hogy korlátozza. Az emberek közötti kommunikáció, a csoportok interakciói a nyelv közvetítésével mennek végbe és jelentékeny hatást gyakorolnak a tevékenységre.

Az, hogy Chomsky generatív grammatikája, végső soron neopozitivista modellre épített nyelvészete eljutott a viselkedéskutatással való kapcsolat jelentőségéhez, egy sor kérdést helyez merőben új megvilágításba.

Jelen könyv két nagy tanulmánya a nyelv általános elméletének, a nyelvtanokat értékelő eljárásoknak a rendszerét, illetve az elmével való kapcsolatot térképezi föl. Ebben az összefüggésben a nyelvészet feladata nem pusztán a nyelvi adatok tőlünk független tényként való rögzítése, hanem mindezek levezetése egy elmélet segítségével, amelybe a megfigyelt mondatok és minden lehetséges mondat egyaránt beletartozik. Ám a természetes nyelv mondattanának formális modelljei nem épülhetnek a viselkedéstan és a klasszikus pozitivizmus intenciói szerint, mivel ezek alulreprezentálják az emberi viselkedés komplexitását, belső determináltságát. Így Chomsky paradox nyelvtanszerűsége is megmutatkozhat. Mint áttekintő tanulmányában írja Pléh Csaba: a nyelvtani rendszer mentális realitása rejtett, „tudattalan ismeret", feltárásában ugyanakkor a közvetlennek tételezett intuícióra támaszkodik. S az azóta eltelt évtizedekben Chomsky azt is nyilvánvalóvá és elméletileg is megalapozottá tette, hogy az egyetemes nyelvtan ideája és lehetősége nem előprogramozott végleges megoldásokat tartalmaz, hanem lehetőségeket, nyitott paramétereket, melyeket az adott nyelvre nézve tulajdonképpen be kell állítanunk.

Túl azon, hogy Chomsky munkássága az alkalmazott nyelvészettől a humán tudományon, biológián át egészen a fejlődéslélektanig, kognitív pszichológiáig megtermékenyítően hatott, van egy mélyebben fekvő problémát érintő rétege is. Mert ha a nyelv nyitottsága leírható, akkor ez a szabad aktussor lehetőség is különböző formatartalmak létrehozására. S ha ez így van, akkor az alapkérdések megfogalmazhatóvá válhatnak, vagy legalábbis érzékelhetővé tehetjük a kölcsönös kommunikáció paramétereit.

(Osiris-Századvég, 277 oldal, 680 Ft)

A századvég szellemi körképe

Mindig különleges és izgalmas vállalkozás, ha egy antológia keretében kísérlik meg egybegyűjteni különböző habitusú, intellektusú szerzők gondolatait egy adott témáról. A probléma és a szerzőgárda most is adott: más és más aspektusból körbejárni honi létlehetőségeink kifutásait.

A kérdés a következő: Lehetséges-e egyáltalán egy adott kultúrkorszak fogalom- és szótárkészletével megközelíteni egy új kultúrkorszak jelenségeit (*Sándor Iván*)? A kötet írásai, tanulmányai, esszéi többféleképpen válaszoltak a bevezető kérdésre. A leíró és értékelő panorámák bemutattak, emlékeztek, prognosztizáltak, jósoltak, józanul érveltek, csöndesen ironizáltak. Egy valamiben azonban mindannyian hasonló vonásokat mutattak: komolyan vették az írástudókra kötelező morális kényszert, s reflexióikkal előlegeztek egy széles körben beindítandó kívánatos dialógust.

És most vegyük sorjába a gondolattöredékeket nemzeti sorskérdésekről, létfeltételekről, a rendetlenség reményéről, az ember törvényéről, a térlátásról és belső tájról, s arról, hogy végül is: lehet-e beszélni a végről?

Szükséges ma is egybevetnünk Németh László és Bibó kisebbségkoncepcióját és történeti jóslataik időszerűségét és rehabilitálhatatlanságát (*Vekerdi László*). A párhuzamokat, a rossz visszaemlékezéseket érdemes rendbe szednünk: Szárszó 1943! — Szárszó 1993? (*Poszler György*). „A valóság változásának nagyságrendjét a politikus nehezebben ismeri fel, mint a szellem embere, aki szabadon kérdez és szabadon válaszol. De a jövőformálásnak a politikus a tudati magja, a szellem embere a holdudvara. És ez a holdudvar az, ami őt az égbolttal vagy az őt körülvevő határtalan valósággal egybemossa." (*Göncz Árpád*). S mindennek alapvető feltétele a politikai-kulturális indíttatású egynemű diskurzusok felszámolása (*Cs. Gyimesi Éva*) és a világ tényének egy és oszthatatlan elismerése, ami a birodalmi világállapotok végső ellehetetlenülését is szükségszerűségként feltételezi (*Szilágyi Ákos*).

Megváltozott az infomációs és kommunikációs hálózat, s ezzel együtt a tudásegész ideája, az egyetlen helyes nézőpont eszméje is semmivé foszlott, ami lehetőség is egyben eddig soha nem látott és érzékelt kapcsolódások kiépítésére (*Nyíri Kristóf*). Felismerhetjük például egy nem-lineáris fizikai összefüggésrendszerben a káosz létrejöttének valószínűségét (*Schiller Róbert*), a természet- és társadalomtudomány megismerésmódjai, revelanciái ismételten érintkezésbe léphetnek (*Beck Mihály*), s valóban elkülöníthetővé válhatnak az áltudományok a társadalmilag és egyénileg is hasznos tudománytól (*Bencze Gyula*), megvalósulhat Einstein utolsó álma, amely a kölcsönhatások fenomenológikus rendszerében ölthet testet (*Toró Tibor*).

Megfogalmazódhatnak kérdeseink az ember önpusztító teremtéséről (*Török Endre*), az agónia vagy agapé kikerülhetetlen választási kényszeréről (*Kamarás István*), a hamvasi meditáció önerőt feltételező előretöréséről (*Jókai Anna*), és a félelmetesen tevékeny ember és csend kínálta alternatíva szembenállásáról (*Koch Sándor*).

S a szűkebben vett kultúra környékéről is üzenetek érkeznek. A kisebbségi irodalom művészeti és nyelvi identitásképző szerepéről (*Grendel Lajos*), a narratív identitás műformává struktúrálódásáról (*Thomka Beáta*), az alany és lét nélküli civilizatórium „művészetfilozófiájáról" (*Pethő Bertalan*) és a pedagógiai akciókutatás és metapedagógia kultúramegalapozó és megőrző programjának kimunkálásáról (*Zsolnai József*).

Most már beszélhetünk akár a végről is. Ez a vég határ, ami után bizonyosan valami jobbnak kell következnie (*Balassa Péter*), ezt azonban már lehet, hogy csak Théseus látja (*Gábor Miklós*), s ekkor ott marad az ember az érzékiség tiszta absztrakciójával, s azzal a hittel, hogy a művészet nyelvén még kimondható, megmutatható, meghallható valami az eltörött egészből (*Földényi F. László*), vagy a kétségbeesésen túl ironikusan kétkedő jovialitással félrehúzódik (*Sebők Zoltán*).

(Jelenkor Kiadó, Pécs, 425 oldal, 880 Ft)

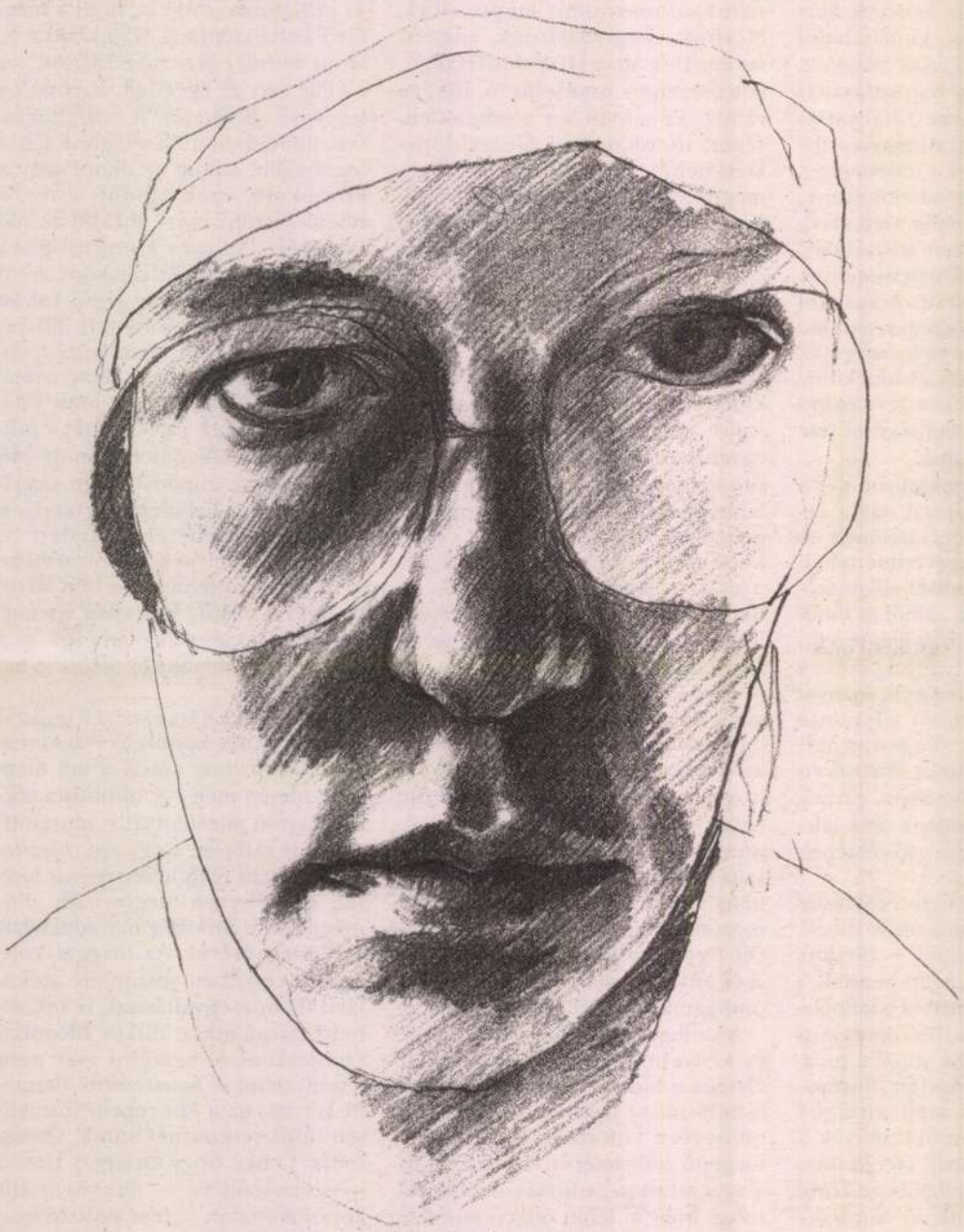

Varga Zsófi rajza

A Kisfaludy Könyvesbolt (Bibliofil Kft. 9021 Győr, Baross u. 6.) sikerlistája az elmúlt hónap könyveiből

1. Nemeskürty I. : Búcsúpillantás
2. Burton C. Andrus: A nürnbergi huszonkettő
3. Collen McCullough: A szeretet zarándokai
4. M.T.A.: A magyar helyesírás szabályai
5. Boldog E. Stein: A kereszt tudománya
6. Cortland: A kórház
7. Mérei — Binét: Ablak-zsiráf
8. Ripley: A gardéniás hölgy
9. Szabolcs O. : Ki kicsoda a történelemben?
10. Frankl A. : Forma-1 sztorik '95

Tettamanti Béla rajza

rongálók"

Megrendítő tudnivaló I

(T. F. újságíró): „Itt jegyze meg, hogy Vácott fajlagos több a szilárd burkolatú mint Pesten"

Cuki találmány

Diabetítő

Gombászok beszélnek

„Mi a kedvenc virágod? A zsa. Majd kerül a sírodra, ha vargánya"

Nekrológkötelezetten

(V. V. kolléganő): „Ha vala meghal, az nálunk kéremsz pen, az egy kulturális esemény

Pia-konvertibilitás

(B. Gy. szakújságíró): „Ne árt tudni, hogy... a magunk hoz vett alkohol teljes kiürít séhez szervezetünkből ann óra szükséges, ahányszor h gramm alkoholt az elfogyas tott szeszes ital mennyiség tartalmaz"

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 APR 2 8
ÉLET ÉS IRODALOM

1021

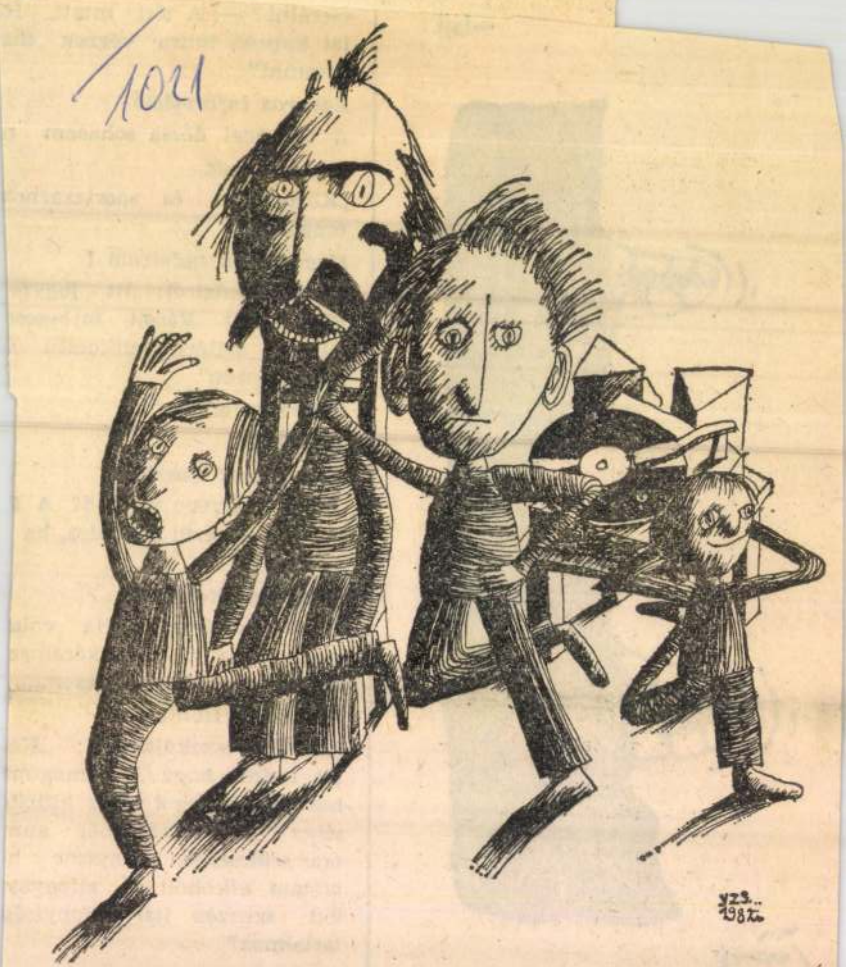

Varga Zsófi (8 éves): Ahogy táncolunk

NÉPSZAVA 1995 I. 31

A lélek vidámítása

Először is megállapodunk, hogy „arról" nem beszélünk. Egyszerűen elég volt. Hogy milyen a gyerek élete, akit „belehajszolnak a művészetbe", és „el van tiltva a játékoktól". Aki mellesleg így emlékszik *Varga Zsófira*, a jó néhány éve az *Élet és Irodalomban* rajzait közlő kislányra, az nyugodjon meg. Varga kisasszony nem dohányzik, nem iszik, drogokat sem szed, és egyáltalán nem mutatja egy „megnyomorított ifjúkor" tüneteit. Helyette itt a rézmetszőkészlet. Ezek a szép szerszámok már puszta megjelenésükkel mesélnek. *„Németországból hozatom őket, leszedem róluk a lakkot, mert attól csak megizzad a kéz, csúszik* – fűzi hozzá gazdájuk, szenvedélyt sejtetően. – *Lecsapok a nyélből* – mutatja –, *lenolajjal beeresztem, ettől tartósabb, ruganyosabb, nem hasad el a fa."* Nemcsak az ördög bújik meg a részletekben, hanem egészen más is. *„A rézmetszéshez jó minőségű szerszám kell, különben az ember el-*

unja a lelkét" – mondja összegzésül, gúnyosan idézve azt a véleményt, ami szerint *„egy jó mester egy szerszámmal is megelégszik"*.

„Persze hogy hiú vagyok – vallja be –, *még azt is szeretem, ha megértés nélkül dicsérik a munkáimat."* Az eszközök szemléje után jöjjön hát a művek mustrája. (Nyugodt lehetek, mert ha esetleg nem tetszenek, elég, ha udvariasan hümmögök.)

„Ez itt nem nyúl, ennek nincs értelme – igazítja ki figyelmetlenségem –, *fölcseréltem a pásztort a kossal, arra gondoltam, ennek az ötletnek van tartalma. Minden képemnek előzménye, hogy gondolkodom. Rendszeresen vázlatokat is készítek. Tudatosan csak firkálok. Aztán éppen ebben a lazításban jönnek a később kidolgozandó ötletek."*

Néha egy laza firkálás kis részlete válik egy metszet főszereplőjévé. De a válogatás szigorú és könyörtelen. *„Rengeteget eltépek, kidobok. Kevesebb, mint tíz százalék, ami végül kiállításra kerül."* A természetes kiválasztódás azért arra is hagy lehetőséget, hogy olykor néhány év távlatából csodálkozzon magára: *„Milyen hülye voltam!"*

Minden siker után nagyobb a felelősség. Az önmaga tehetsége iránti kötelesség miatt nem jelentkezett a Képzőművészeti Főiskolára. Elment, megnézve, milyen kételyek gyötörték: beadja vagy ne adja be jelentkezését. Inkább otthon maradt. *„Nem sajnálom, nevelőapámból (Császár Tamás) tanulok helyette."*

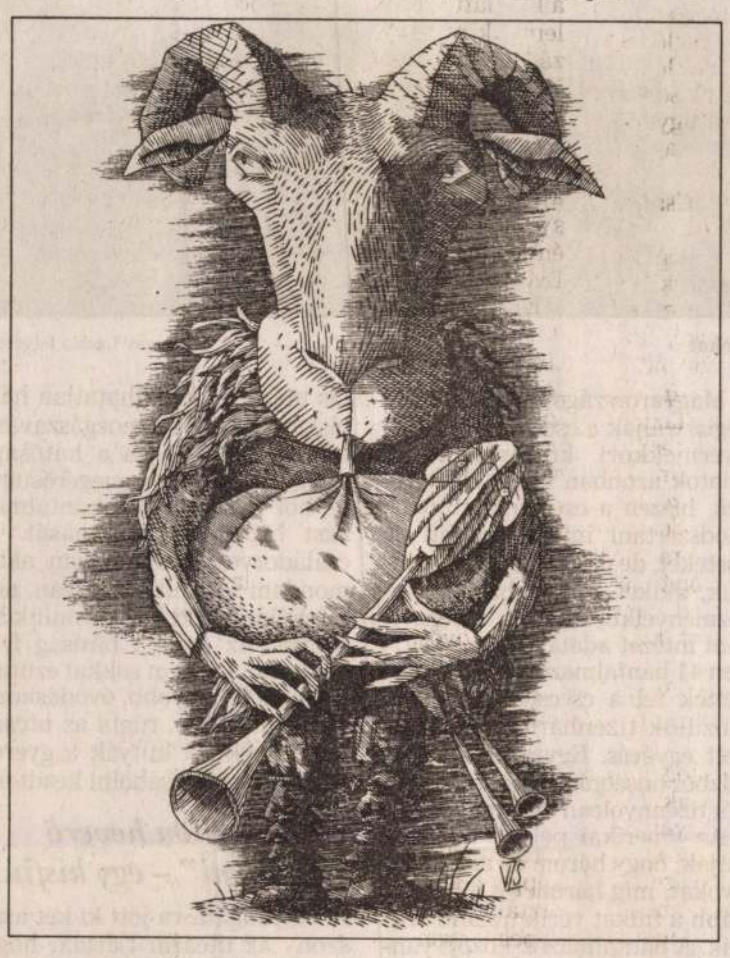

„Ez nem lányszoba – mutatja féltestvérével, *Makinával* közös lakóterét –, *ez műterem!"* Rendelkezésére áll még egy kicsi szoba, olyan „elkülönítő", ahol lehet önmagába mélyedten írni, jegyzetelni, olvasni. És természetesen terveket szőni napi, heti, éves szakaszokra. Olyan váratlan ideákon töprengeni, mint például a selyemfestés.

Egy kicsit tart most arról, hogy „cikk íródik" róla. Rosszak a tapasztalatai. Az egyik újságíró elvitte pszichológushoz a rajzait. Ott „kielemezték", hogy az a gyerek, akinek képein nincs virág, labda, vidám figura – az nyilván lelki beteg. Rokon élmény, amikor a tanító néni pirossal mosolygó szájat húzott be arra a rajzra, ami arra készült, *„milyen lesz, ha kisdobos leszek"*.

Ezen nem is kell csodálkoznunk. A hazug világ ragaszkodik ételemléhez – hazugságaihoz. Varga Zsófi nem bosszankodik ezen. Úgy rajzolja le őket, ha egy kis önismeretük volna, összeroskadnának magukra eszmélvén. Amíg erre várunk, ne feledkezzünk meg a magunk *„animájának allegrálásáról"*. (Makina súgja a szomszéd rajzasztal mögül a magyar fordítást: *„lelkünk vidámságáról!")* Ne csak a saját és barátaink munkáiból fakadó örömökre gondoljunk. Zsófi és testvére gyakran megáll egy közelben lévő giccsképbolt kirakata előtt, és pukkadoznak a nevetéstől. Bizonyos pszichológusok és tanító nénik ilyenkor mindig másik utcában járnak...

Szerényi Gábor

VARGA ZSÓFI

aby szindróma

földhöz vágta..."

szik. Ártatlannak tartja magát. Úgy mondja, szerette a kicsiket, azok is ragaszkodtak hozzá. Soha nem bántana gyereket. Igaz egyszer megverte az ikreket, mert azok fölgyújtották a függönyt, de ilyesmiért ki ne tette volna ugyanazt, mint ő, hogy rácsap a gyerek fenekére. Szerinte a szomszédok azért vádolják őket, mert velük ellentétben nem iszik. Igaz, munkanélküli volt, ezért szinte egész nap nézték a videót. Szereti a *Van Damme*-filmeket. Azokban a történetekben soha nem bántják az elesetteket.

Hirtelen felindulásból, dühből ütnek

Egy amerikai kutatás szerint azokban az esetekben, amikor a bántalmazás halállal végződött, a férfiak erős felindulásból, míg a nők előre megtervezetten ütötték gyerekeiket. A gyilkos szülők 82 százaléka férfi volt.

persze előbb aggodalmat, majd egyre erősebb feszültséget, a tehetetlenség érzését váltja ki anyjából. Aki, ha nem elég tudatos, akár üthet is. A legjobb és leggyorsabb terápia a csecsemő vigasztalan sírására, ha az anya nyugodt marad. Próbál nyugtatni. De ez a magartartás a zaklatott, rendezetlen körülmények között élőtől aligha várható el.

A verések gyakran nem is bizonyíthatók, a tanúk előbbutóbb vagy visszavonják a feljelentést, vagy pedig maguk is rágalmazás miatt kerülnek bajba. A bizonyítás a legritkábban sikerül. Egy gyermekvédelmi lapban ismertetett esetben sem sikerült az agresszív apát felelősségre vonni. Tanúk itt is voltak, de az apa rutinos gyerekverőnek számított. Először a családorvos jelentette föl, miután három hónapos fiát kórházba kellett utalnia törött koponyával, agyhártya alatti vérömlennyel. A kisfiúnak többhetes intenzív ápolás után is gyógyíthatatlan hallászkárosodása és mozgászavara lett. A kicsi anyja a hatósági vizsgálat alatt hol megerősítette, hol visszavonta a bántalmazást bizonyító vallomását. A családorvos, védőnő nem akar mondani semmit, mondván, nekik holnap is ki kell menniük az utcára. Az apát a bíróság felmentette. De nem sokkal ezután az apa két nagyobb, óvodáskorú gyerekét ütötte, rúgta az utcán. A környékbeli kutyák a gyerekek visítására csaholni kezdtek.

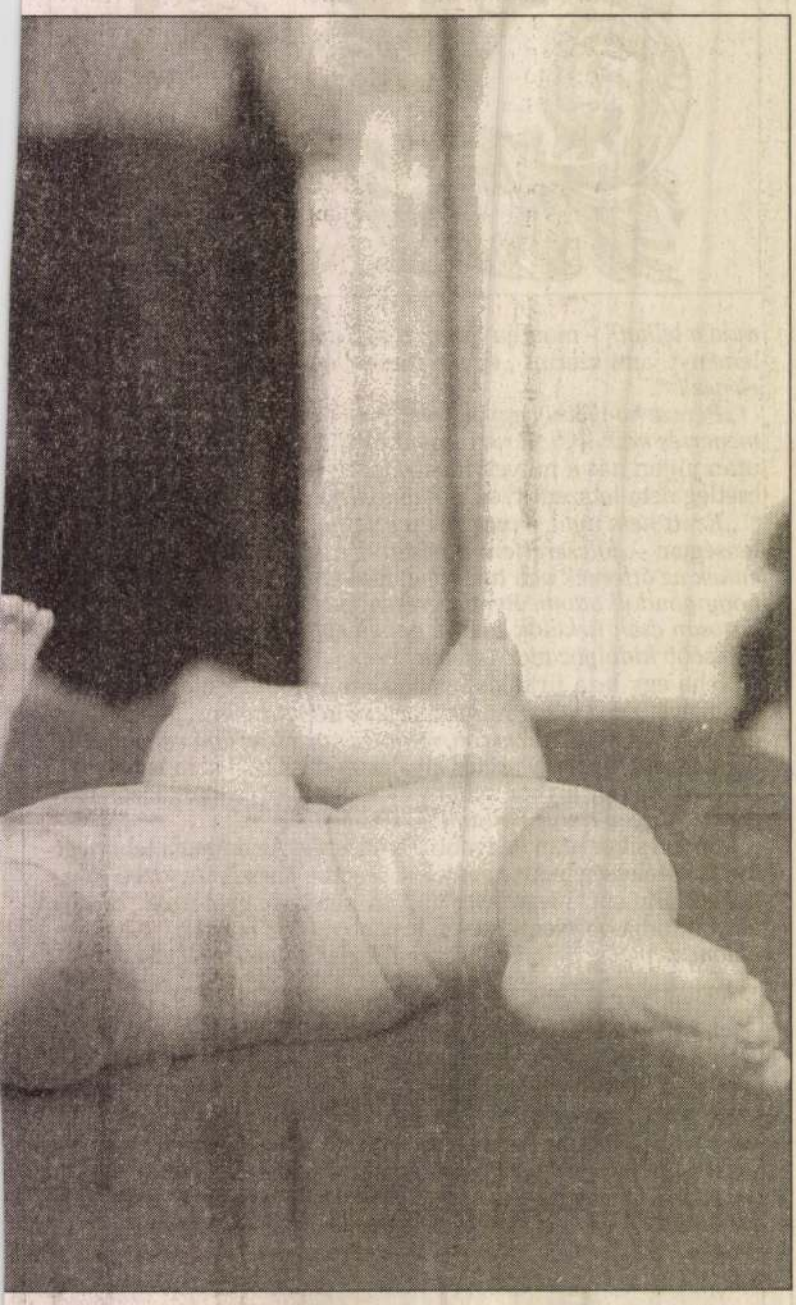

ızásokat

Beliczay László felvétele

Magyarországon csak két éve regisztrálják a csecsemő- és kisgyermekkori kínzásokat. Az adatok azonban így is esetlegesek, hiszen a csecsemőotthonok módszertani intézete gyűjti az eseteket, de ők csak azokról tudnak, akiket a gyámhatóság intézményeikbe utal. A módszertani intézet adatai szerint 1997-ben 41 bántalmazott kisgyereket vettek fel a csecsemőotthonok. Közülük tizenhárom még nem volt egyéves. Egyenesen a kórházból huszonhárman, a családból tizennyolcan kerültek be.

Az amerikai példák azt mutatják, hogy három év alatt a lányokat, míg három év fölött inkább a fiúkat verik inkább szüleik. A bántalmazók között vannak gyenge szellemi képességűek, elmebetegek, szadisták. Külön csoportba sorolták a kutatók az úgynevezett átlagos szülőket, akik hirtelen felindulásból, dühből ütnek. Ezek viszont utóbb soha nem mulasztják el, hogy a bántalmazás után sérült gyerekeik segítségére siessenek.

Dr. Kovács Ágnes, a gyulai csecsemőotthon igazgatója szerint az elszegényedéssel, az egyre nehezebb élethelyzettel mind többször fordul elő, hogy a szülők a tehetetlenségükben gyermeküket ellen fordulnak. Ha az anya ingerült, feszülten reagál a csecsemő jelzéseire, akkor a csecsemő is egyre zaklatottabb és nyugtalanabb lesz. A sírós csecsemő nem kap elég odafigyelést, szeretetet, türelmet. Hiába nincs semmi baja, megnyugtathatatlanul, erőszakosan sír. Ez

A földön heverő „valami" – egy kisfiú

A kutyaugatásra jött ki két asszony az utcára. Látták, hogy egy erősen italos férfi valamit rúgdos a kerítés tövében. Először arra gondoltak, hogy valami állat lehet. Amikor közelebb értek, látták, az a „valami" egy kisgyerek. Az egyik asszony fölemelte a síró fiút, de a férfi tovább kiabált, hogy megfojtja. A kisfiúnak eltörött az arccsontja, nyakán, arcán zúzódások lettek. A szomszédasszonyok följelentését követő bírósági eljárás évekig húzódott. A végén már senki sem tudta, ki mit miért is tett vagy mondott. A kisfiú mint sértett sem tudott visszaemlékezni a három évvel ezelőtti eseményekre. A bíróság az apát súlyos testi sértés kísérletéért nyolchavi elzárásra ítélte, de a büntetés végrehajtását felfüggesztette, a kiskorú veszélyeztetése bűntette alól pedig fölmentette.

Danó Anna

KALÁSZ MÁRTON

Ragály

itt éltem, érv lenni akartam itt
hamar mulatságos jelekkel
kihívón hátamra tűzetted, mi vagyok
későn tudtam meg, teremtményeid e szavad mért nevetik

most csöndben ha lent vagyok is
föltett fejjel moccanok el a kuncogásban
az apró majmok némaságában, kiknek enni csak én adok
meg mertem tenni, hogy képünk tudtára befordulok

tekinteted sötétlő fasorába
az vagyok, valóban itt vagyok, fogjon éjjel téged a kétség
megrendültségemre, arra, látta mind, ragály is, kényelem

Lelkület

kedves vagy, Ferenc, hogy rám ma lelkületednek
nem rögeszmés tudatát kényszeríted
de ami rólad hagyományozódva él, itt
jártat körbe a fény, mint a napórát, szégyenkezem

szinte árnyam alakja által jelölné valaki az időtlen
időt, kísért, mért nem szenvedhetek
mért nem találom úgy, hogy fogton a világ fekélye
voltunk, s titkold, Ferenc, métely vagyunk

szívem fonákján estig te átfedő zsolozsmád esése
kelő nővér kérdhetné, hova innen a sötét poézis
s nem bánt, hogy híjával altat el Urad, Istenem

Kovács János

BUD-HŐR-92-06-14
Szevasz, kedves Naplóm; a Holddal szemben ülök, majdnem teli. A rádióban Márkus László sanzont énekel, Cigarette, cigarette! Mindjárt jön Diana, akire egy ideje már igen kíváncsi vagyok. A Holdat eltakarják egy ,,X'' nevű fa ágai (egyrészt ilyenkor és ilyen messziről nem lehet megállapítani, másrészt flaszterközeli szobákban nőttem fel, és fogalmam sincs, mi a különbség juhar és szil között, úgyhogy inkább nem nevezem meg. De nagyon szép).

János Kasselban sajkálja a pöszmét.

BUD-HŐR-92-06-15/16
Ma délután, a szerkesztőségben, noha mindenkinek volt dolga, de mégiscsak csupa kíváncsi ember, nagy hangerővel néztük-hallgattuk a Torgyánt. Ritkán fordult elő olyasmi az életünkben (egészen pontosen eddig még soha), hogy egy képviselő az ország nyilvánossága előtt lemondásra szólítsa fel a kormányt. A populista pojácával tahóul bánt a tisztelt ház. (E mondatot utólag szúrtam be, hogy két dehonesztáló oldalt kihúzhassak.)

Telihold van, ha kinézek az ablakon, ide világít a szemembe.

Jánosék megjöttek Kasselből; a Suzy (egy műterembe járt XX-szel) egészen oda van, mekkora sikert aratott a János, milyen sikeres a János, milyen híres a János. A kasselről diskurzusban a Jánosnak két énje volt képviselve; az egyik a sikernek örült együtt a Suzyval, a másik velem örült annak, hogy nem ez a fontos. (A félreértések elkerülésére – mind the order – leszögezem: nem azt mondom, hogy ez nem fontos, hanem azt, hogy nem ez a fontos, ami különbségszámba megy!) A sikernek magam is örülni szoktam. Amiről beszélek, az nem az, hogy a János legyen-e híres és gazdag (vagy én, thanks to the P. express; hülye, aki ilyesmit nem kíván magának és/vagy a barátjának). De az elismerés, ugyebár, olyan természetű, hogy általában utólag, retrospektíve érkezik. Olyasmiért szoktak valakit kitüntetni, elismerni, felfedezni stb., amin ő igazság szerint már túl van.

Olyan a helyzet a karrierrel, mint a szerelemmel legnagyobb ismerője, Stendhal szerint. Eszerint a sok megaláztatás, szenvedés és más kellemetlenségek, amelyeket a karrier vagy szerelmi siker érdekében egy ifjúnak el kell viselnie, kérdésessé tehetik, vajon megérte-e az egész? Jó, hogy Mathilde de la Mole végül ott hevert Julien Sorel lába előtt; de ettől, akkor, Julien már nem volt boldog. Nagy szavakat, mint szupermenség vagy übermensség, nem akarok használni, inkább kis szót használok, bár gondolom Jaspersnek ez a kis szó (,,nagyság''/,,Grösse'') jobban tetszhetett, mint Nietzsche Übermensche vagy Shaw supermanje; szóval valami nagyság kell ahhoz talán – úgy érzem –, hogy az ember a célt úgy érje el, hogy előtte ne kellett légyen ellentétes eszközöket szentesíteni vele.

Most bef, megyek aludni; egész nap nem láttam XX-et, majd most elalvás közben, csukott szemmel őt fogom nézni.

BUD-HŐR-92-06-16
Ma négy éve motorbiciklizték le rendőrök a cipőmet, a pertlijénél fogva a Vörösmarty téren. Három éve volt a Nagy Újratemetés. Egy (két?) éve már ,,elsikkadt'' 56. Most meg nagy parcella-emlékmű (Jovánovics), amit a Mécs Imre szerint vasárnap kellett volna felavatni, hogy a nép is ráérjen ott lenni, ne csak Antall, Boross és Szabadd.

BUD-HŐR-92-06-17
Tizenhetedike van, a Déli Krónikát hallgatom, a mai Népszabadságon már túl vagyok, s a június hatodikait olvasom, abban is Rab László interjúját Nádas Péterrel. Egyszerre csinálok három dolgot: hallatom a legfrissebb híreket (nem újságot olvasok, hanem sőt), olvasom Nádas Péter gondolatait arról az éles határról, ami az elmélyült, önmagának igazi szerepét megtaláló irodalom és a naprakész, vibráló újságírás között állna fenn, s írok erről az ellentmondásról, most, ide, Kedves Naplómba.

Du.

Szerintem egyrészt persze távolság, másrészt azonban szikráztatás kell, hogy kisüljenek a dolgok. A szerelem távolság dolga. Két szomszédos fűszál szerelménél szerelmesebb szerelem az Ég és a Föld szerelme. A szerelem – ismétlem minduntalan e szót – ezért bír szent lenni.

Két dolog bánt engemet: egyrészt anélkül halni meg, hogy megtudjuk, kik vagyunk egyáltalán; másrészt, hogy tudnánk, mik a világ (s ezen belül az ember világának) vezérlő elvei. Mit hoz a jövő? Nem azért szorongok, amidőn felteszem e kérdést, mert én nem tudom rá a választ, hanem azért, mert más sem tudja. A világ tanácstalan. A tanácsadók nem adnak elfogulatlan tanácsokat. A tanácsadók tanácsai irányulnak, más szóval vektor-természetűek. Vektoraik összege pedig nulla, vagy ahhoz áll közel. A tanácsadók olyanok, mint a különféle izmusok képviselői: válaszolni próbálnak, pedig még kérdezni sem tudnak. Az ismeretlen keltette nyugtalanságot, a világ felfoghatatlan bonyolultsága által okozott szorongást a legeslegtöbb ember úgy enyhíti, hogy különféle elfogultsági rendszerekhez csatlakozik. Nincs többé fejfájás – szól a hirdetés a Magyar Hírlapban –, ha postai utánvéttel migrénszemüveget rendelünk a Munkaruházati boltból. Nincs többé identitászavar, ha hangsúlyozzuk, hogy ahhoz a néphez tartozunk, amelyhez tartozunk, amelyhez az

(folytatás a 47. oldalon)

Az egyéni tragédiákat ki írja össze? Van-e ilyen hivatala a külügynek, a belügynek, a KEOKH-nak? Az Erdélyben maradottakét, az elmenekültekét? Ki, lám! Az egyszemélyeseket.

Lehűt talán a számla? Nem, mégsem tudunk elválni.

A Trombitás kapuja előtt totyogunk, locsogunk céltalan..

– *Menni jó, illik az örökléthez* – hallom, visszafordulok, elekes hunyorog:

– Olvastam, vagy hallottam ezt a sort? Vagy most a hőguta rögtönöz bennem?

– Király László kolozsvári költő verssora. Nem ő ismeretlen, te vagy műveletlen.

– Van fennebb egy kertes kiskocsma, ING A TAG a neve, kiköpött olyan, mint Sepsziszentgyörgyön a Kolcza kert – teszem meg a javaslatot.

– ,,Ott nőttem fel, ott az én világom'' – így Petőfiz Józsi.

– Ha nem siet oly nagyon Fehéregyházára meghalni, bizonyára betért volna a Kolcza gesztenyéi alá 1849 júliusában.

Visz föl az 59-es villamos, föl Enyeden... ,,Nektek itt csak utca, Erdélyben Bethlen Gábort jelent, és egy magyar-kultúrát.'' Haladunk föl a Farkasréti temető fekvő testének jobb karja mentén. Belül, immár szélárnyékban mindörökre, ott nyugszik Bartók Béla balra a kaputól. Nagyszentmiklóson született – most Romániához tartozik, zenei tanulmányait Nagyszőlősön kezdte – ez most a Szovjetunióhoz tartozik, folytatta Pozsonyban – most Csehszlovákia birtoka, meghalt az Egyesült Államokban, eltemettetett 1988-ban itt, karnyújtásnyira ettől a sárga villamostól, mellyel egy ritmusra zötyögünk, nézem, hogy megperzselődtek hirtelen a fák. Felgyorsultak ők is, akár ez a magyar életvitel. Már nem félünk a megpörkölődéstől annyira, mint tavaly augusztus elején.

Leszállunk, kujak a szemre ez a déli rekkenőség.

Budán nincs Isten, talán nincsenek is hűvös pápista templomok, hol megszusszanhatott annyiszor a lélek, lányok vannak Budán, alig-lányok, alig öltözve, és rágnak, rágnak, rágnak a villamoson csókolózás közben, előtte, utána, rágnak félájultan – vajon *akkor* is rágnak? – lehangoló *interruptusok* lehetnek...

A néni most előrehajlik, és megnézi a kis bőrmasnit a hosszú derekú, egy varkocsba font hajú lány mellén, én nézem a nénit, aki nem hisz a szemének: a lány mellén (és milyen mellen!) egy nyári cipőre való masni, az átlátszó blúzon! Néni hátrahőköl, én előrehajlok, a lány leveszi, mosolyog Nénire, visszahelyezi szandálcipőjére a masnit, ahonnan leesett. Fölnéz, kacsint.

Pasztell.

Van Isten, ahogy van Istenhegyi út. Itt ballagott föl vagy le valamiért Ő Szent Kegyelme valamikor?

Székelykeresztúr fölött van Jézuskiáltó hegy. A forró mészként pusztító tatárok elől a város fölötti hegyre menekült föl a nép a plébános tanácsára:

– Keresztény testvéreim! Ha megjelennek a hegy lábánál a tatárok, leborulunk egyszerre mindnyájan, az Ő egyszülött Fiának, Jézusnak nevét kiáltva.

Védelmükre akkor már csak ennyi maradt, az Ő neve. Ma még ennyi sincs.

Meghallhatta az Úr az esengést, mert lám, megmaradának jó atyánkfiai, s így megtarthatták a hegy nevét is nagy tisztességben *Jézuskiáltó*nak.

A hőségben tikogó kis csoportunk elhelyezkedik a gesztenyék alatt még egy búcsúszóra.

– Miben is hasonlít az ING A TAG kocsma ahhoz a másikhoz, a Kolcza kerthez?

– A gesztenyés kertek lényege a gesztenye. A kínálatot, a választékot, mint összehasonlítási alapot, most mellőzzük...

– Ja, ne mellőzzük... ,,Lőjetek sört!'' – mondta a győzedelmes ifjú Fortimbras.

Lassan egymáshoz, közös dolgainkhoz, a holnapjainkhoz, a holnap életéhez, az abban élni kényszerülő mieinkhez szelídülünk. Jól áll még nekünk a tervezés, a vita, az egymásra figyelő tekintetek megnyugtatnak; jól áll nekünk a jövő, úgy érzem, akár valaha a csók, mely most a lányainké.

A kert is liheg egy kicsit, mint vén, csapzott kutyája az árnyékban. A szomszéd asztalnál lány, fiú, fiú magyaráz, lány hallgat, nézi az abroszt. Fiú rendel, lány csak nézi azt a valamit, ami a gesztenyéken túl az övé volt, vagy talán még az övé lehet...

– Nézd – mondom Reform Gaálnak –, az a lány épp most hagyja el azt a fiút.

– Egyszer mindenkit elhagynak.

– De ez a fiú nem is veszi észre!

– Ha észrevenné, nem lenne igazi a csalódása. A csalódásért is meg kell dolgozni.

Elekes szólal meg, óvatag ő is: – Még mindig jobb egy excentrikus, mint egy szexcentrikus ember.

– Emberek, az orális szexualitást elfogadom, de a verbális kihoz a sodromból!

Pontként megérkezett még egy-egy sör, illik dicsérni, valamint a napot, mely kíméletesebb, mint mi egymáshoz és önmagunkhoz.

A harmadik asztalhoz libben a pincér, barátai, ismerősei ülhetnek ott:

– Adjátok már ide ezt a hamutartót. Vendégeim jöttek. – És elveszi, idehozza!

Már szentül el a nap, de még most is a torkomban a sör ízével a nevetés.

,,Fiúk, fiúk, ha messze járok, üzenjetek, üzenjetek'' – fészkelődik szívem alatt a sárospataki diáknóta, tán verset fiadzik, ha nem egyéb. A világ mára meg vagyon váltva, sínre téve, levizelve, visszafelé a villamoson megszavazzuk egyhangúlag a temető főkapujánál: *Virágot pénzért adni tilos! Fűre lépni, azon gyermeket nemzeni nagy gyönyörűségben kötelező!*

A Vas Gereben utcából kiomlik hét hátizsák, alattuk a vendégturisták, alattuk a Szent humusz – mit esznek ezen a városon, Istenem, mit?

A Délinél szétfröccsenünk – haza, ki-ki. Ki kihez? Ki mivel?

Két vakszemem lüktető halántéklátásával, fájásaival tapogatózom, radarom a fájdalom – akár a delfin a maga hullámhosszán.

1989 augusztus

Uram, mit eszünk egymáson?!

TROMBITÁS. A kerthelyiség. Zöld ablakban piros-fehér virág.

Sör az asztalokon és baráti könyökök.

— Ne szidjatok. Kértem, mert nincs forgalom Pesten. A város fölött negyven oxigénmolekula kereng, azt igyekszik elkapni mindenki. Ezt hoztam én... — lihegem.

— ?

— Megszállás van. Bejöttek az oroszok. A lengyelek, a németek, osztrákok, egyszerre.

— Főnök, hideg sört. Beteg az úr.

És itt már bő a szöveg, akár a sörömön a hab. Üvegesek a társaságom tagjai, és tájékozottak. Boncasztalon épp a sajtó, most épp a *Reform* a szikék alatt, egy arasszal odébb Szent Szerkesztő vasfegyelemmel függeszti föl félmondatát büntetésül, fenyegetésül, és várja szigorúan, míg az ifjabbja méltóvá válik arra, hogy ő folytassa a megkezdett mondatot.

Nem vállalhatja. Már a rágalmak is devalválódtak... Jutnak el fülemig...

A fidesz vérszegényen programoz... Hübele Balázs él és uralkodik... a demisz vakmer... az emeszempé kimutatta a foga fehérjét a vagyonkérdésben, mihelyt a lengyelek példáztak a párttal... és az eszdéesz jószándékú... vér, vérátömlesztés... vérszegények... kevés a vas a vérben... spenótot... spenótot! és elcsuklom a sörömben, mikor meghallom az *efkágépé*-t is, leáll a kortikális állományom. Vagy épp, hogy jobban kezd dolgozni: ezt, ezt egy újabb rohammal, de meg kel fejtenem: *efkágépé*. Istenkém, ebben a melegben ilyen faladatot toltál az orrom elé?

— Itt azért — bátorkodom — annyi árnyék és levegő mégis csak van, hogy ilyen kánikulában is kimondhassátok egy-egy szervezet, szerv, párt nevét... legyen az döglött párt, döglött vagy halva született szervezet...

— Magunk közt vagyunk, mintha illegalitásban — mondja Gaál, ki minden ív, lista, bemutatkozás alkalmával hangsúlyozza, hogy Ga-ál a neve. — Itt mindenki érti a másikat. Ez nem nyelvészeti szakszeminárium.

— Jól van, jól — mondom —, olvad az agyam, de a frappáns konspirációs textusokból szelektálva, hadd annexáljam csak úgy áproximatíve, hogy az én individuális politikám eszenciája abban kulminál, hogy a totális faktumok és tézisek fundamentumán adekvát hipotézisek kreálását tendálom.

— Csontot kapok, igen? — kérdem, mikor Sándor elém tol egy kovászos ugorkát meg egy csirke alsó bal végtagját, célozván, hogy a vércukor-szintem újból igen alacsony lehet, és az determinálja az agyműködést. Jó.

És miért, hogy Billy Graham előtt és után hetekig tartott a hírverés... és milyen tájszólásban beszélt hozzá Sugár, hogy a pap meg nem érthette... és mi az, hogy július 31-én széles e hazában egyetlen lapban egyetlen szó, tévében, rádióban egy szó el nem hangzott arról, hogy ma, épp MA 140 esztendeje, hogy Petőfi Sándor — milyen ismerős mostanában a név! — elesett vagy eltűnt a fehéregyházi csatában... egy szó sem... másmivel voltunk elfoglalva, a Megamorv reklám-Petőfijével? — szólogatok közbe..., — és mi az, hogy két lapnak is írtam erről, egyik sem közölte, sem a napján, sem utána... nem elég kerek évforduló a 140 év?... tavaly s idén elég kerek volt a 40, a 41... aj... *kétszer is köszöntem, senki sem fogadta*... hajtsuk a fejünket Billy két térdére, ő megért mindeneket, van hozzá apparátusa, ha mi már egymást s önmagunkat meg nem érthetjük...

Tűrni kell, híveim, béketűrőnek lenni...

Plébános úr, én annyit tűrtem, hogy ha legombolygatnám, Keresztúrig érne!

Két új barát érkezik, meg sörök, előbbiek most léptek ki az Erdélyi Szövetség üléséről. Bal vállamnál Buda, minden hűvösével, a Gellért-fürdő, fölhörpinthetetlen vizével, pici villogó halak abban a lányok, aj, bálnának lenni, aj, fölhörpinteni őket, aj, csak politizálni ne kellene, *necesse est* ma is, apacsászárként foglal össze Szent Csaba, foly, foly, foly ő orcájáról a víz, mert tarkón találja egy fénysugár a gesztenyéken át.

Fizetünk.

Egyszer mindenki megfizet.

Egyszer a számlát benyújtják.

Nem a leszámolás ideje ez!

Az összeszámlálás ideje. Halottakat, veszendőben téblábolo veszendő életeket.

CZEGŐ ZOLTÁN

Nyári eklektika

Hajnal. Még csak félig fegyverzetben a tébolyult augusztus készülődő napja, bandzsal még. Meleg reggeli testemet, a jobb napokra emlékeztetőt s jobb napokra elszántat vesszőnyalábbal csapdosom.

Aztán halántékon vág a reggeli hőség, ez már a teljes fegyverzet! Zuhog a napfény, sarjúcsinálás ideje vagyon.

Vakszem-látással lépek bele a zubogó városba – hogy mit esznek ezen a városon?! –, és sodornak be, bennebb a hátizsákok, alattuk, mellettük, fölöttük izzadó lengyelek, oroszok, németek, azt hinnéd, megfullad a város, ha torkán akad ez a galuska a Thököly úton, de nem. Majszolja, tikog, nyeli, aztán új adag jön, ömlik, a Baross téren sorfalat állnak a cigányok, marékszámra kínálják az órákat, hozzá az elemet, izzadnak, eladó az egész világ, nincs idő, nincs Isten, csak hőség, hátizsák, izzadtság, arányítom a pesti cigányokat viseletben, viselkedésben a zágoniakhoz, nagyborosnyóiakhoz – de minek?

Kemence-egek, minek ez a forró nyár, ez a rövid, mely áttapos rajtam, akár – – –

Vakszem-látással tájékozódom – a vakszem-látásról azt kell tudni, hogy a fájdalom, a fejfájás, másmilyen fájások ott raktározódnak bennem, a halántékon, s radarrendszert alkotnak, irányítanak. Elég gyalázatos állapot...

Nem, ez nem megy tovább, késni nem szabad, késni kell, ha muszáj, most az egyszer nem leszek pontos, csatakos az ingem is, a bőröm, akár az óraárusok(é), lenyel a Keleti pályaudvar aluljárója, s a metró előtti kis térre okád, ezen a téren mindig és mindig ülnek, tanácskoznak. Kik? Mindig-valakik, és tavasztól őszig hátizsák-hegyek közt üldögélnek.

Én itt még nem ültem soha.

Én most ide leülök. Délelőtt nem dohányzom, csak mikor ide leülök. Áldott-e vajon, ki ezt a hetven cementcsutakot ide lerakta? Lehet, most finn tavakban hűsíti testét, feledvén a 70 cementcsutakot, melynek honoráriumát régen fölitta a test és attól a szent anyaföld.

Szőke női háton toronymagas zsák, a lány térképen mutogat, magyaráz az előtte (toronymagas hátizsák alatt) guggoló fiúnak angolul.

1. Vagy délibáb van a Baross téren, vagy

2. izzadtságom folyt bele szemgödreimbe, mert remeg előttem valami forró párában a Keleti monumentális homloka.

Melyikük angol? Mindkettő. (Mit esznek ezen a városon?!)

Vagy mindkettő magyar, csak az angol nyelvet gyakorolják. A lány angol, a fiú tud angolul, és érdeklődik, tájékozatlan. Vagy...

Mellettem cigarettázik egy öreg melós, magyarul. Érzem a szagán. A fiú elmegy, köszöni, int, a lány bólint, int, angolul.

– Hány óra lehet, uram? – kérdi a baloldalom.

Istenkém, szemben vélünk ott a Keleti Homlokzatán a 3 méter átmérőjű óralap, vendégoldalnyi mánusokkal...

Nézem: 12 óra s vagy harminc perc.

– Fél egy – mondom a szomszédomnak. Aztán észreveszem a karját, nézem, szemüvegtok-barna (gesztenyebarna?) jobb karján a kézhát s a fél alkar hófehér. Életemben először nyálas számban a cigarettavég, ráizzadtam? ráolvadtam?

Nézem a karját: a pigmentek, a fehérség onnan lehet...

– Mit bámul? – emeli föl a foltos karját. – Mit lát?

– A pigmenttestek hiánya lehet... – mondom neki.

– Mi baja magának a pigmenttestemmel?

– A karján a fehér foltok...

– Mi maga? Orvos?

– Nem, író vagyok.

– Mind szélhámosok – s kiköp. Engem is.

A metró lépcsőjén végre hűvös van. Ágyékomon is érzem az áramot. A rejtett kamera előtt vigyázó nő kétségbeesetten kiált:

– Ne menjen be! Ne menjen be azzal az óriási csomaggal!

De a turisták röhögve, lökve, nyomva lépcsőznek le. A kamera előtti hűvösben tudni kell ám, hogy a német, lengyel és más turista nem érti a szót. Csak mennek, özönölnek, akár mi ezer esztendővel ezelőtt Európában, s azután is ezer évvel...

Késnem nem szabadna, de már nincs mit tenni.

A földalattin egy szőke asszony is, mellette a férje is, annak hasán hámban egy kilenchónaposka is, ennyi időt töltött Anya lapos hasizomköteinek védelmében, most Apa hasán szuszog, moszog.

Három a kislány mellettem, süldő lányok, rágnak, rágnak, mint valami különös szekta tagjai, vagy valami emberszabású kérődzők, szépek a lányok, csinosak, és rágnak, és ezt nem bírom nézni, ahogy rágnak, rágnak egy-egy gumit. Mindig rágnak? Csókolózás közben is rágnak. *Coitus coezben isch raagtoc? Ja?*

A Trombitás!

Kihoz a léghuzat a térre. Nem, nem tudunk átkelni virágárusok tömegén, mert körülfognak a hátizsákhegyek, németek, eszkimók, sziuindiánok, Patagónia hercegi családja, valamint két rozmárkereskedő a Moszkva téren – aj, mit esznek ezen a Budapesten... Taposssák, gyúrják, csámcsogják, megerőszakolják, levizelik, elhordják, dédelgetik, elfelejtik majd, és visszaálmodják belé magukat, mint becsapott férfi egy forró szőr-haj-illat-testmiliőbe – aj, mit esznek ezen...

Kiengedett kockás ingben, akár egy fekete szellem, lépked köztünk, nem ütközik senkivel, krisztusi talpa lehet – vagy próféta ez a néger fiatalember? Csak jön félig-felém, aztán elhalad, nem megy, csak halad. Esküszöm, verset ír magában, és valahol Szenegálban képzeli magát, csak úgy lépked a mi közös homokunkon.

Még a néger is izzad ebben a kánikulában.

Mi sósabb? A könnyem, vagy az izzadtságom? Mikor sósabbak? Mikor minden idegszál, minden dendrid, minden remegő axon, végfácska rebegve indáz, kúszik, fonódik össze azéval, aki alattad *ugyanazt* átéli? Vagy fadöntéskor, rönkölésekor sósabbak, amikor csak izomszalagokból és kemény csontokból áll össze a test?

LENGYEL PÉTER RÁDIÓSOROZATA

A kedves polcom

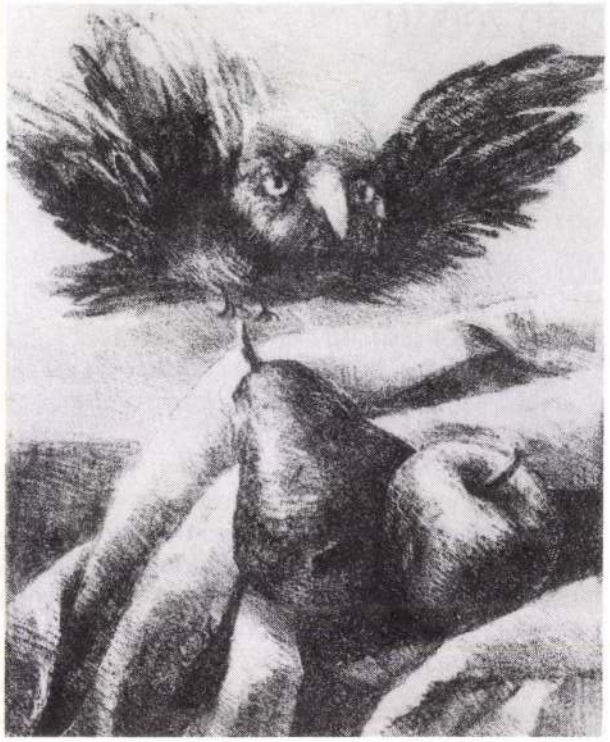

Krúdy. Ismét a század magyar prózájának csúcsainál tartunk. Hegylánc, magányos óriásokkal, Jókaitól Mikszáthon, Móriczon át vezet, s mutat Kosztolányi felé. Krúdy: az eleven mesélőgép, a visszanézés magasiskolája, akinek Szindbádja már húszévesen is *emlékezik*, az álmodott tegnap gyönyörűséges emlékeiből épít. Egy elsüllyedt ország krónikása, a szerelem felkent papja, a nőnek talán egész irodalmunkban egyik legnagyobb ábrázolója.

HOGYAN LEHET MEGSZABADULNI A KÍSÉRTETEKTŐL?
(részlet)

A Régi Fejedelemnél mintha semmi sem változott volna... A csizmahúzók a helyükön voltak, és az ablakfüggöny még mindig ugyanazon a helyen volt megakadva, ahol tizenöt évvel ezelőtt, sőt talán a szobaasszony is ugyanaz, mert íme, alig helyezkedett el Szindbád a numeró tízben (amelyet egykor félesztendeig bérelt arra az időre, amikor hölgyének végre kedve kerekedik megszökni), már jött az őszi falevélhajú szobaasszony, és arra kérte Szindbádot: legyen segítségére egy szerelmeslevél megfogalmazásánál... ,,Én már nem tudok mit írni annak a türelmetlen embernek."

Szindbád tehát diktált:

,,Egyetlen, örök szerelmem, nem tudlak elfelejteni, akárhogy múlnak az esztendők. Nem találom én meg a boldogságomat senkinél, csak nálad. Gyere el hozzám a Régi Fejedelemhez, ahol éppen olyan szívdobogva várlak, mint azelőtt."

A levél lediktálása után Szindbád körülnézett a fogadóban. Igen, az étteremben még mindig azok a vastag porcelán-tányérok, hatalmas kések, villák és tálcák vannak, amelyeket még a civódó házastársak sem tudnak összetörni. A pincérek olyan tiszteletre méltóan öregek, mintha valóban a régi királyságból maradtak volna itt. A folyosókon vastag szőnyegek, amelyeken nem hallatszottak azok a szívdobogva közeledő zergeléptek, akármennyire figyelmezett is Szindbád. Csak éppen a mosdó tükréből nézeget egy másik arc a régi, elbizakodott arc helyett. A homlokon gondterhelt varjak szólnak: ,,Vajon eljön-e a drága nő?"

Rea olyan pontossággal érkezett meg, mint mindig azelőtt. Olyan könnyed, tréfás mosollyal nyitott be az ajtón, mintha tegnap lett volna itt utoljára.

— Megismert a portás. Azt mondta, kezét csókolom, Szindbádné nagyságos asszony.

— És nem fél, hogy elárulják? — kérdezte Szindbád a régi remegéssel.

Rea nevetett:

— Törődöm is én már valakivel: csak a magam élete fontos. Bolond, félénk, bujkáló, remegő asszony voltam, aki még álmában is jó hírnevére vigyázott, mert nem mert erkölcstelenséget álmodni. Féltem egyedül járni az utcán, féltem férfival mutatkozni, egyáltalában mindig féltem. Hová lett az a régi gyermek? Engedd meg, hogy az öledbe üljek, egyetlen szerelmem.

Szindbád kissé megzavarodva nézett hölgyére. Rea nem sokat változott tizenöt esztendő alatt. Hajában csak egy-két hajszál vette föl a pókfonál színét. Arcának szívalakja volt, és ezek az arcok sokáig megtartják formájukat. Tekintete most is mellénygomb-nyitogató, mint régente, mintha valamely állandó szenvedélytől hevülne. A kézfogása művészet. A kedve éppen úgy peng, mint az arany, amely tegnap került ki a pénzverdéből. Csalfa, csalékony, megejtő, mintha egyetlen csalódás sem érte volna az életben.

Mikor már Szindbád ölében ült, így duruzsolt:

— Tudtam, hogy vissza fogsz térni hozzám, mert engem nem pótolhat neked senki. Lehetnek fiatalabb, kedvesebb nők a világon, de én ismerlek téged legjobban a világon. No, valld be, hogy én ismerlek?

Szindbád száraz kortyokat nyelt.

— Tudom, hogy miért veszítettelek el darab időre — folytatta Rea. — Mert hencegtem, mert hercegnőnek adtam ki magamat, mert kevély és fölényes voltam, mindig azt vártam a férfiaktól, hogy előttem térdeljenek, fejet hajtsanak, imádjanak. És én ezért néha beléjük is rúgtam... Meg aztán olyan szemérmetes voltam, mint egy zárdaszűz! Dehogyis merészeltem volna veled karonfogva járni az utcán, csak erdők mélységében. Csak ritkán engedtem megcsókolni a szájamat, csak ritkán viszonoztam a kézszorításodat. De ígérem, hogy ezentúl másképpen lesz, mert nem akarlak többé elveszíteni; örülök, hogy újra megtaláltalak.

Szindbád csak hallgatott. Ezért a nőért ő valamikor komolyan öngyilkos akart lenni, álmatlan éjszakákon hentergett tartózkodása, illedelme, félénksége, szemérmetessége miatt. Boldognak mondta azt a napot, amikor Rea bokájából egy vonalnyit láthatott. Megnyugodott, ha a társaséletben Rea néha pillantását viszonozta. Úgy őrizte szívében Reát, mint egy titokzatos szentséget...

— Ezentúl konflison fogok idejárni, mert az út kissé messzi. Elhozom magammal egy pongyolámat, hogy kényelmesen lehessek. Majd bepakolok egy kofferbe mindenféle apró női dolgot, amelyre szükségem lehet. Mert gyakran fogok ide eljönni, akkor is, ha nem hívsz. Én most már a halálomig nem akarlak elhagyni. A szeretőd leszek. Nem titkon, de nyíltan.

Szindbád csak meresztette a szemét, hogyan vonja le kesztyűjét az elérhetetlen hölgy, mily nyugodtan nyitja ki a fogadói szekrény ajtaját, hogy abban felsőruháit elhelyezze. Aztán megrántotta a csengettyű zsinórját, sőt türelmetlenül ki is tekintett az ajtón, aztán így szólott a belépő szobaasszonyhoz:

— Jegyezze meg, kérem, hogy én nem tűröm a rendetlenséget. Miféle rongyos törülköző ez itt a mosdón?

Szindbád az ablakon nézett ki, amíg Rea pörpatvarát a szobaasszonnyal elvégezte. Mintha pofonokat is igért volna a drága hölgy... ,,No, te sem fogsz többé kísérteni éjszakáimon!" — gondolta magában a szerelmi bánatokért gyötrődő férfiú.

Így szüretelt Szindbád régi szerelmeiből.

Így szabadulgatott a múltból visszajáró kísérteteitől.

Varga Zsófi
Magyar Kiadó
2003. 12. 24.

Nagy öregek és fiatalok: karikaturisták és szobrászok tárlata a Budapest Galériában

A KOKSZ nyílt titkai

A szatirikus képzőművészet nagy öregjei és ifjabb tehetségei közös kiállításon mutatkoznak be a Budapest Galériában. A rajzok és szobrok némelyike szinte az elevenünkbe vág. A néző sokszor nem is tudja, sírjon vagy nevessen.

Wagner István

A KOKSZ rövidítés nem takar mást, mint a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének Szatirikus Képzőművészeti Szakosztályát. 2002 tavaszán jött létre kortárs karikaturisták csoportosulásából. Most közülük tizenöten a Budapest Galéria termében álltak a nyilvánosság elé január 4-éig tartó kollektív kiállításukkal. A rangidős mesterek – mint a nyolcvan feletti Kaján Tibor vagy a hetvenen túli Sajdik Ferenc – mellett olyan „benjáminok" is jelen vannak, mint az egykor csodagyerekként felfedezett, de mára harmincassá „cseperedett" Varga Zsófi vagy a még nála is ifjabb, huszonéves Makina.

Gyulai Líviusz tiszteletbeli tag meghívása tovább színesíti az amúgy is változatos palettát, amennyiben a romantika és a nosztalgiázás vonulatát képviseli fekete-fehér litográfiáival és linómetszeteivel. Leginkább Balzac Borsos történeteihez készített illusztrációi állnak közel a tradicionális karikatúrához. Kaján Tibornak a mesterség a kisujjában van: az ötvenes évekből Rákosi pajtást kapta ceruzavégre, a kubizmustól a szecesszióig lavíroz. Kemény György rokon törekvéseit merőben más, plakatív eszközökkel valósítja meg. Művészettörténeti barangolásainkat folytathatjuk Halász Géza műveit látva. Ő Michelangelo Mózesét „tömegközlekedteti" villamoson, Leonardo Utolsó vacsoráját vasúti étkezőkocsiba helyezi át, Ingres forrás-nimfáját pedig tűzoltó-ügyeletesnek osztja be. Jelenszky László a kőkorszaki barlangrajzokhoz gépkocsi-körvonalakat társít, velencei gondolái fölé vastraverzek és felhőkarcolók magasodnak fenyegetően. Sajdik egész falat betöltő Budapest-panorámáján mintha közlekedésrendészeti helikopterből látná a Duna-hidak gépkocsidugóit, Kern András slágerének „szemüvegén" át nézi a Lövölde teret, és címadásában is szellemes a Nemzeti „Egyetnemértés" Színházának távlati látványát. Lipták György Krúdyval siratja el „Ő Ó Ó Ó buda" lassan végleg eltűnő, földszintes házacskáit. „Újdonsült Budája" pedig procc, posztmodern rongyrázás. Fenekovács László terepszínű sakk-készletét nevezi Álcázásnak, Nemzetben gondolkodója olyan „kentaur", amely-

fotó: Hegedűs Márta

A rajzok mellett szobrok is szerepelnek a tárlaton. Árvay László Papagena ciklusának egyik alakja (balra) szerényen hátat fordít Szalay Pál emlékműtervének

dály's Country keserű felkiáltásával virágos szélű paraszttányér közepére Mick Jagger ordító portréját pingálja, tiltakozásul a feltartóztathatatlan globalizáció ellen. Tettamanti Béla inkább a lélek mélységeibe hatol avagy filozofikus magaslatokra emelkedik, amikor nyúzott izomembere vállán viseli kiemelt agyvelejét, a másik tenyerén hordja „tojásfejét", a velocipédesnek pedig a nyakán is kerék ül, míg 2-4-6-8 kusok mondájának állatalakjai. Szerényi Gábor szójátékokat ötvöz képjátékokkal, vendéglátóipari nyakkendőivel pedig a fekete humort képviseli a rájuk csorgatott „étlap" révén. Varga Zsófi Jákob álmának biblikus látomása mellett Európa antik legendájában a női álarc mögött vicsorgó fogsorú farkas bújik meg morbida módon. Makina viszont fekete alapon rajzol Éjféli falfirkákat graffitimodorban műfajként is divatos Mozart muzsikáját ülteti át plasztikáiba Papagena-ciklusában. Madárfejű és lábú női aktjaival, míg Szalay Pál úgynevezett emlékműtervei korunk napi politikáját is célba veszik. Kompozíciói önmagukért beszélnek, férfitorzót helyez el hintalovon vagy páncélszekrény tetején, „1-ség" címen pedig gúzsba köti a kéz öt ujjának megfelelően ábrázolt emberi figurákat.

Varga Zsófi

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 JÚN 17

/1021

VZS-1983

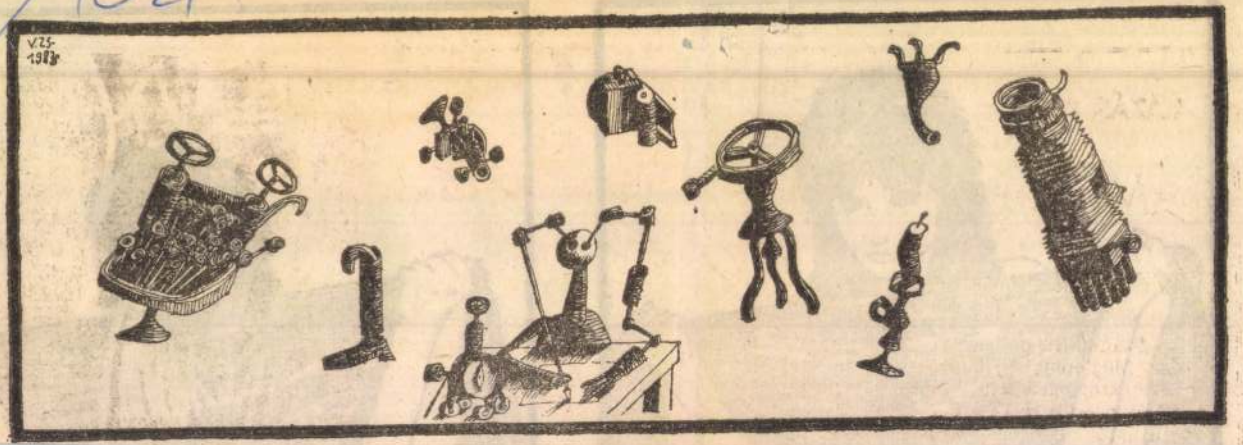

ben akadtam a számomra oly érdekes közlésre. Mivel szerkesztőségem nem küldött, jómagam pedig huszonnégy évi itteni szolgálat után sem kívánkozom egyelőre nyugdíjba, a nyomdász pedig saját elhatározásából nem szokott ilyesmit beleszedni a szövegbe, penzionáltatásomat valamelyik pályatársam tollhibájának kell tekintenem. Ezzel az erővel olyan hír is kifuthatott volna személyemmel kapcsolatban a szerző tolla alól, aminek az utolsó szavai ezek szoktak lenni: „... később történik intézkedés". Bár — mit tagadjam!? — nem lett volna utolsó élmény olvasnom azt a bizonyára megfelelően mértéktartó nekrológot, melyben esetleg az is előfordult volna, hogy: B. N. E. egyszer-egyszer az „ÉS" riportere is volt.

Bajor Nagy Ernő

gadni a hallgatókat, különösen, ha azt látják, hogy ezek meg sem kísérlik figyelmükkel megtisztelni. Igaza van a szerzőnek abban is, hogy ezek az emberek „csak" a kötelességüket teljesítik, de korántsem azért, mert nekik is meg kell élniük" hiszen az előadók többsége még óradíjat sem vesz fel.

Szeretném elmondani, hogy szerény személyem nem „ott fent van", és nem tartozik „a polgári védelem homlokukat ráncoló illetékesei közé". Csupán újságíró vagyok. Igaz az „illetékesek" nem repestek az örömtől az objektív tényeket figyelmen kívül hagyó cikket olvasva. Nem azért, mintha attól rettegnének, hogy az írás nyomán holnap megszűnik hazánkban a polgári védelem szervezete. Erről persze szó sincs, hiszen ez nem magyar találmány. Nyugattól Keletig, minden társadalom kifejlesztette a maga polgári védelmi rendszerét.

„A kisember úgy hallgatja az

föl-föl kellett kapnia a fejét. Azt is tudom, hogy vidámabb, és főleg gazdagabb lehetne az életünk, ha nem kellene a „termonukleáris tömegpusztító fegyverekről" beszélnünk. De hát mit tehetünk? Amíg ilyen világban élünk, addig nem dughatjuk a fejünket a homokba, mert a „struccpacifizmus" éppen olyan veszedelmes szemlélet, mint a háborús hisztériakeltés. Szerencsére állampolgáraink — néhány kivételtől eltekintve — meg is értik ezt. Éppen ezért sajnálatos, ha ezt a tény pontosan a toll munkása nem érti.

Befejezésül annyit, hogy ismereteim szerint nem szokás megkülönböztetni valódi és „struccpacifizmust", mert mindkettő védelmi rendszerünk létjogosultságát kérdőjelezi meg, és azokat „pellengérezi ki" akik hivatásként vállalják a fegyveres szolgálat nehéz feladatát.

Tóth Károly

a Polgári Védelem szerkesztője

[illegible] alapkövetelmény. Azért mégsem szabadna ennyire »utánaloni« a napisajtónak." Röviden megejtjük a beavatási szertartást: április 1-én megjelenő számunk lapzártája szerdán, március 30-án volt. A kitüntetettek névsorát legkorábban április 1-én délután tudhattuk volna meg. Így tehát, jobb későn, mint soha-alapon következő lapszámunkban, április 8-án közöltük a névsort, amelynek dokumentumértéke a késői publikálás ellenére is vitathatatlan.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 APR 15

1021

Varga Zsófi

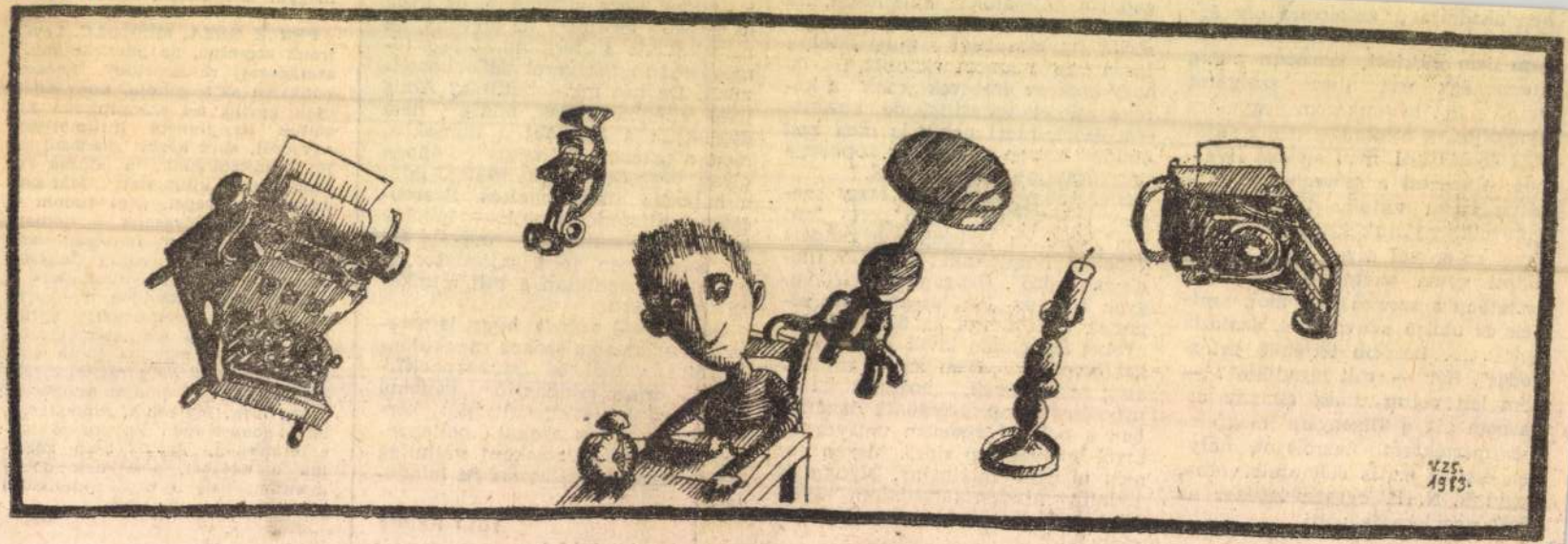

Varga Zsófi rajza

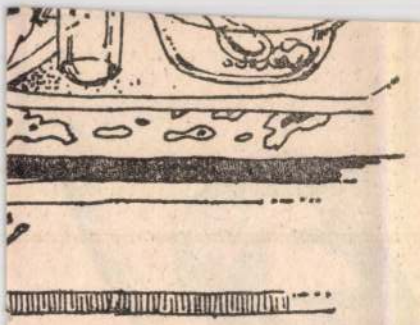

Mikor közeleg a tél?

Az Élet és Irodalom január 21-i szerkesztői üzeneteiből kiderül: Herczeg Vilmos szombathelyi olvasó fennakadt azon, hogy Kulcsár István New York-i levelében (megjelent a lap január 14-i számában) azt írja: „Közeleg a tél".

Tökéletesen megértem Herczeg Vilmost. Ha más cikkében olvasom ezt január közepén, magam is „kiszúrtam" volna. Felteszem, hogy a szombathelyi olvasó az ÉS szerkesztőségének válaszán is fennakadt. Arra a csúfondáros, de jogos kérdésére tudniillik, hogy „lehet, hogy az amerikai kontinensen nyáron van tél?", a szerkesztő akként válaszolt, hogy „Ha kinézünk az ablakon, azt látjuk, hogy januárban március van, tehát még csak *közeleg* a tél". Ez semmiképpen sem magyarázat, legfeljebb a mundér becsületének he-he, jaj de vicces védelmezése.

A tényleges magyarázat az, hogy amikor a szerző cikkét megírta és a szerkesztőségnek eljuttatta (október elején), a tél még valóban csak közeledett (Európában és Észak-Amerikában egyaránt). Mire azonban a New York-i levél megjelent (január 14-én), már való-

GÁLL GÉZÁNÉ, SZEKSZÁRD. A leveliró az iránt érdeklődik rövid levelezőlapján, mi van Feleki Lászlóval. Lapunk régi, rangos szerzője más irányú irodalmi elfoglaltsága miatt mondott le az időigényes tévékritikusi tevékenységről. Reméljük, a jövőben is fölkeresi lapunkat írásaival, amint azt a múltban is tette. Az olvasók bizonyára észrevették, a televíziókritikákat most az ÉS két belső munkatársa, **Szántó Péter** és **Széky János** írják, egymást váltva.

GOÓR DEZSŐ, SZEGED. Január táján mindig megszaporodnak a szerkesztőség belső életével kapcsolatos, érdeklődő levelek, ez az eddigi üzenetekből is látszik. Ez természetesen nem véletlen, hiszen a belső munkarendben ilyentájt van a legtöbb változás. Ezekre a későbbiekben is visszatérünk, most azonban szegedi olvasónk kérdésére válaszolunk: „Mi ez az új rovat, a KérdÉS, miért ilyen összevissza jelentkezik, mi lesz az interjúval?" A KérdÉS-rovatunkban, amely általában háromhetenként jelentkezik, kéthasábnyi terjedelemben, az ország szellemi életében, a társadalmi, tudományos életben jelentkező friss eseményekre igyekszünk gyorsan reagálni. Az interjúrovat továbbra is megmarad, csakúgy, mint a Vendégünk-rovat, a KérdÉS azonban lehetővé teszi szerkesztőségünknek, hogy gondosabban, igényesebben válogassunk a háromhasábos interjúk közül.

1912. május? 1913. március

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 FEB. 18

Varga Zsófi

1021

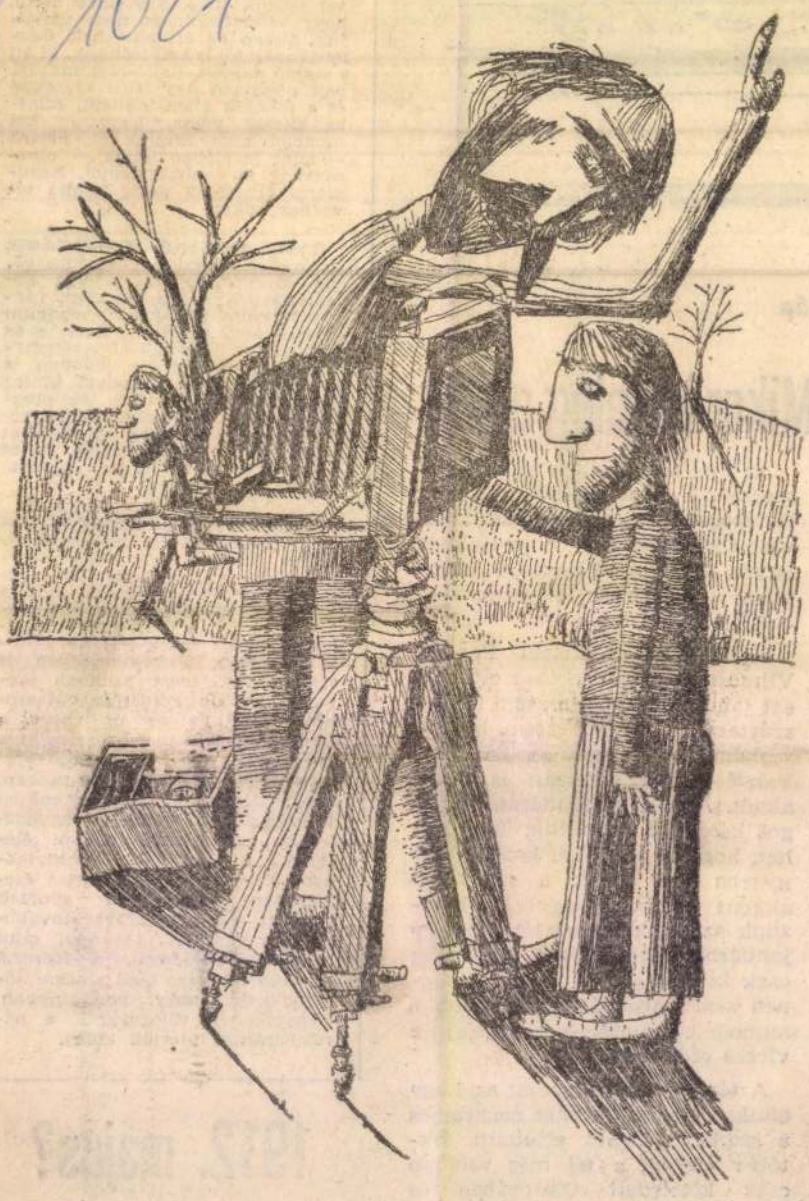

Varga Zsófi rajza

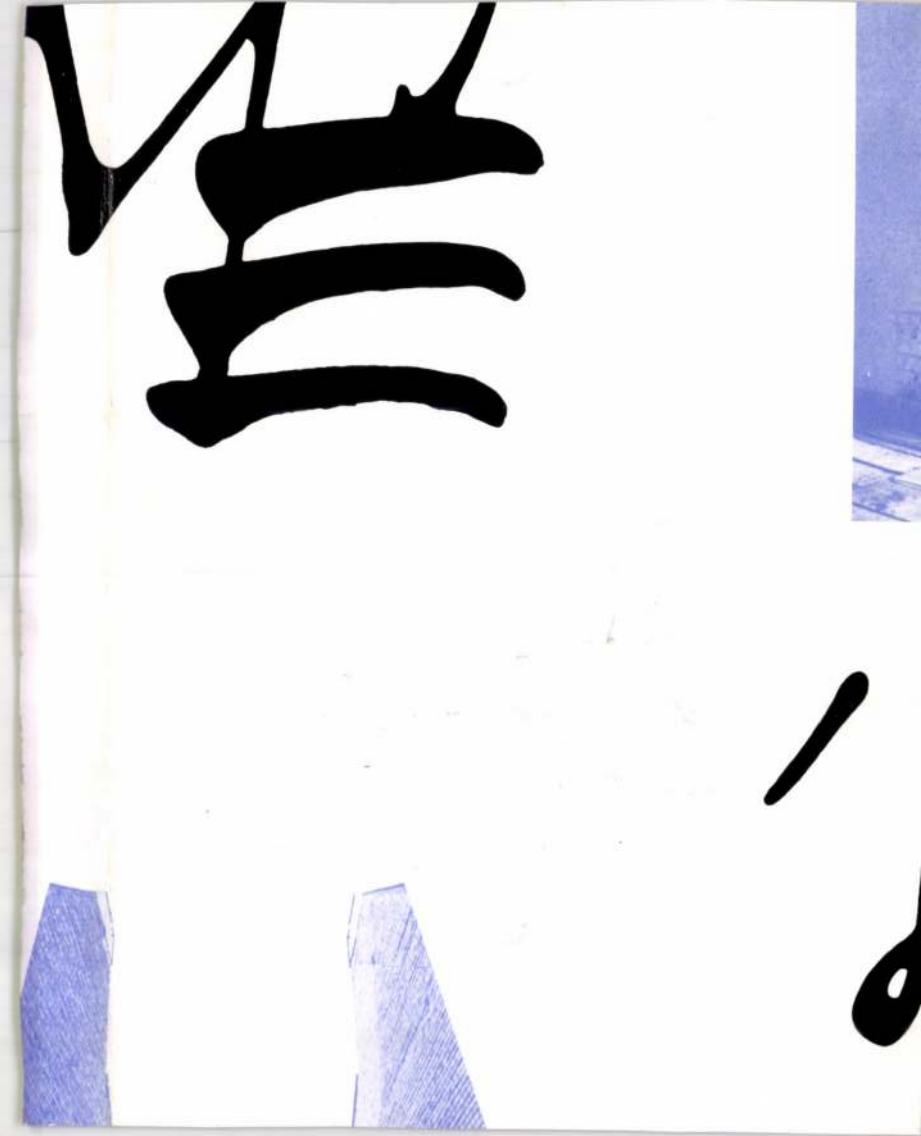

Várhelyi György, építész.
Magyar Építőművészet, 1987.1., a borító belső oldala.

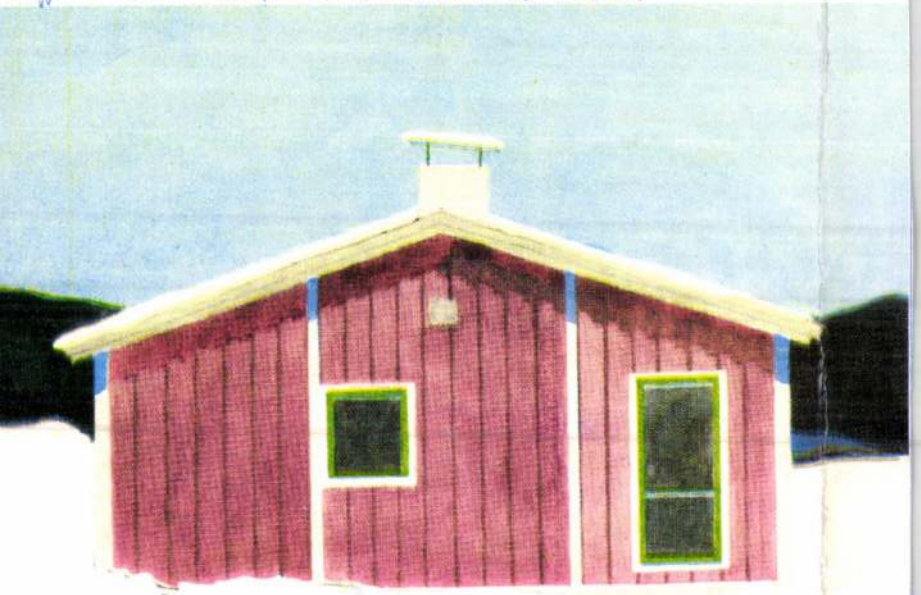

Várhelyi György: Sorozatban gyártott családi ház homlokzata, Svédország. 1974.

Georg Várhelyi: Elevation of a prefabricated family house, Sweden. 1974.

Várhelyi György, építész 7.) Folytatás

Timon Kálmán: Várhelyi György.

6. Előregyártott vasbeton homlokzati elemrendszer, 1974.

6

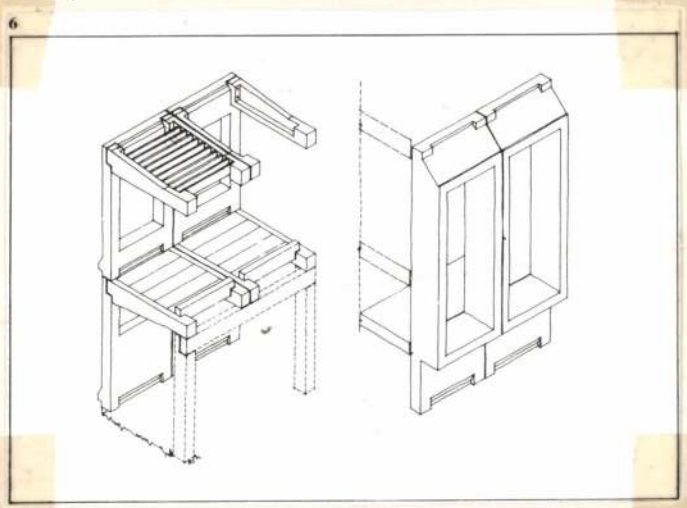

Várhelyi György, építész 6.) Folytatás.
Tímon Kálmán: Várhelyi György.

5, Jövő városa. A függőleges forgalmi rendszer modellje.

Magyar Építőművészet, 1987. 1., 55-old.

Várhelyi György, építész 5 a) Folytatás.

Timon Kálmán: Várhelyi György.

4. Északi sarkkör múzeum, Rovaniemi Finnország. Tervsályázat. 1984.

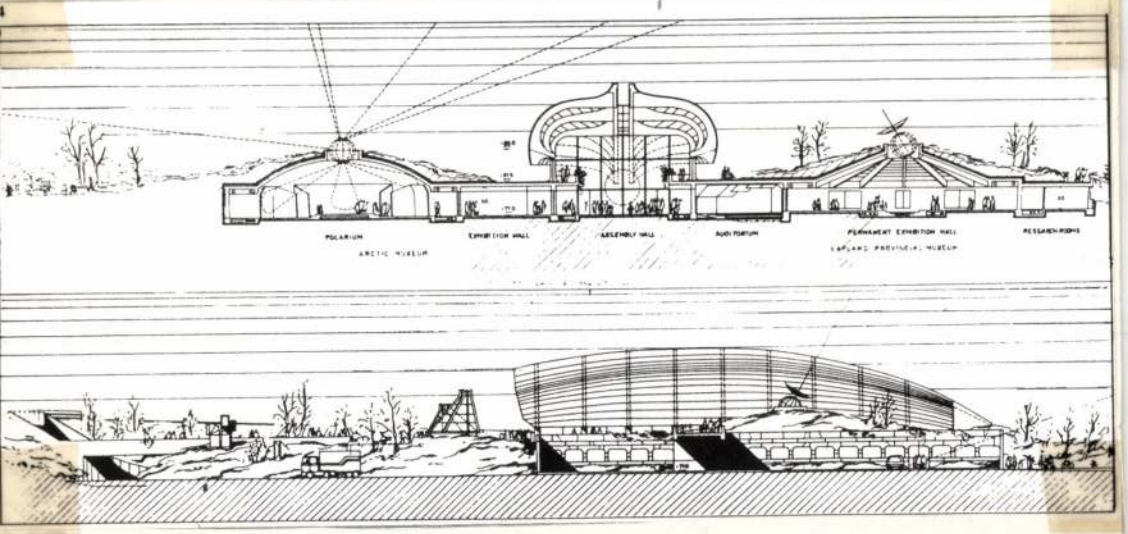

Magyar Építőművészet, 1987. 1., 55-old.

Várhelyi György, építész 4.) Folytatás.

Timon Kálmán: Várhelyi György.

3. Parkolóház-szisztéma, 1975. /Fotó: Inge Holm/.

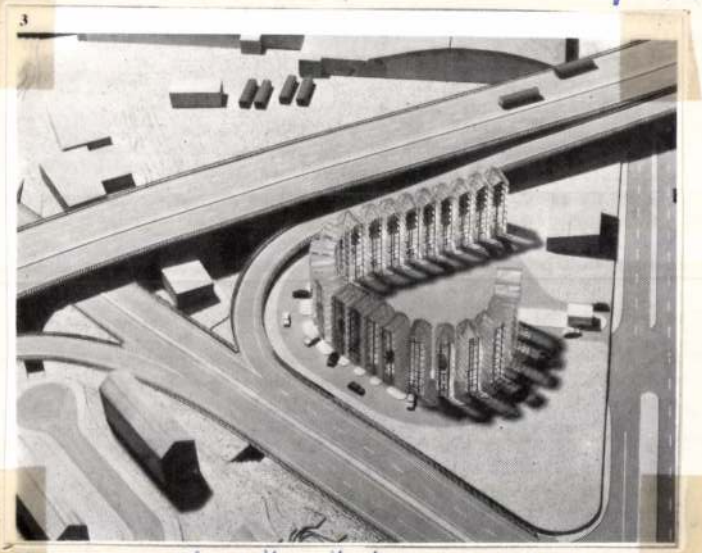

Magyar Építőművészet, 1987. 1., 55-old.

Várhelyi György, építész
Timon Kálmán: Várhelyi György.

2.3.) Folytatás.

2. Magasház. Egy lakásegység metszete:

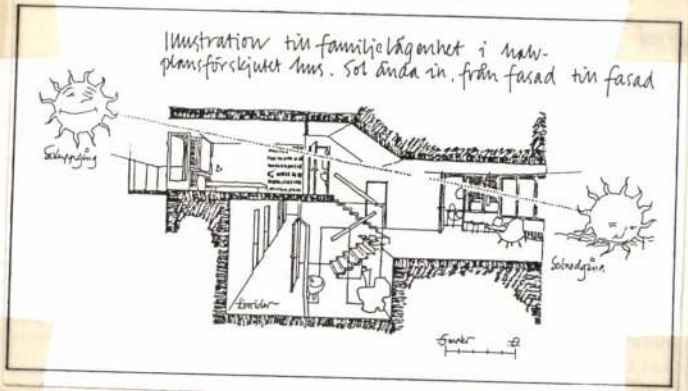

Magyar Építőművészet, 1987. 1. 55 – old.

Várhelyi György, építész | Svédországban él. | (2) Folytatás.
Timon Kálmán: Várhelyi György.

Várhelyi György

1986-ban

1

1. Magasház. Modellfotó.

1

Magyar Építőművészet, 1987, 1., 53–54-old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Vargha Győző

NÉPSZAVA

1965 SZEP 2 –

• HORIZONT •

— A budapesti nemzetközi zenei versenyekre változatos összeállítású bérleteket bocsátottak ki. Vásárolhatók bérletek a délelőtti és délutáni, illetve az esti megnyilvánulásokra. A fúvós, illetve az énekversenyek teljes egészét magában foglaló bérletek is válthatók. Szép, több nyelvű, képes műsoralbum jelenik meg a versenyek és a zenei hetek programjával.

— Az edinbourghi könyvborító kiállításon nem Vargha György — mint a téves híradás közölte —, hanem Vargha Győző grafikusművész munkáját (Lukács György: Az ész trónfosztása című könyvének borítólapja) jutalmazták éremmel.

— Az alapításának 90. évfordulóját ünneplő Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola épülete felújítva várja az új tanévet és hangverseny-évadot. Egyebek között a koncertek céljára hosszú évek óta nem használt kis hangversenytermet is felújították, új rendszerű világítással látták el. A teremben a jövő szezontól ismét tartanak koncerteket.

— Az Állami Déryné Színház szeptember 7-én a Kulich Gyula téri, fővárosi színházában tartja Donizetti »Az ezred lánya« című vígoperájának századik előadását.

— Vásso Katraki görög grafikusművész alkotásaiból szeptember 3-án kiállítás nyílik a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállítási termében (V., Dorottya u. 8).

néhár
ket h
kozó

A
tábl
telep
csász
japár
korm
önte
adói

A tapasztalatokat hamar levonták. Magasra csapott a népfelkelés lángja. A fegyverek továbbra sem hallgattak el Vietnamban. *Szólnak ma is — húsz évvel a második világháború hivatalos lezárása után.*

Gondoljuk csak el, mit jelent ez? *Vietnam számára a háború nem fejeződött be, hanem szinte megszakítás nélkül tart!*

CSATAHAJÓK nehézágyúinak tűzfüggönye zúdul a vietnami partvidékre. Bombavetők ürítik halálos terhüket a vietnami városokra, falvakra, erőművekre, kórházakra, iskolákra. A vegyiháború tömeggyilkos fegyvereivel, tűzzel és méreggel pásztázzák a zöldellő rizsföldeket. Marcona katonák gyújtják fel a parasztok viskóit, nem kímélnek sem asszonyt, sem gyereket.

Amerikai csatahajók. *Amerikai* repülőgépek. *Amerikai* katonák.

Miért?

Johnson elnök szerint a »szabadságért és a de-

het, hogy nem fogja akmában a kenyerét eciálitása. Igy tehát ér nélkül maradna. s például a lakatos- ztergályos iparnak s lesz, akkor, ha az unkát, mehet más- gy jövőjét, existen-

vagy legalább is Ausztriában domin hez jutottak. A szakértelem nagyar nyesülésére nézve néhány hazai pél fölhozni.

Ganz Ábrahám egyszerü vasöntő jól tudta az iparágát és világhi vetette meg alapját. Röck István Kauser, Kölber, Seenger, Gerbea Kollerich, stb. stb. mind kis kézmüi

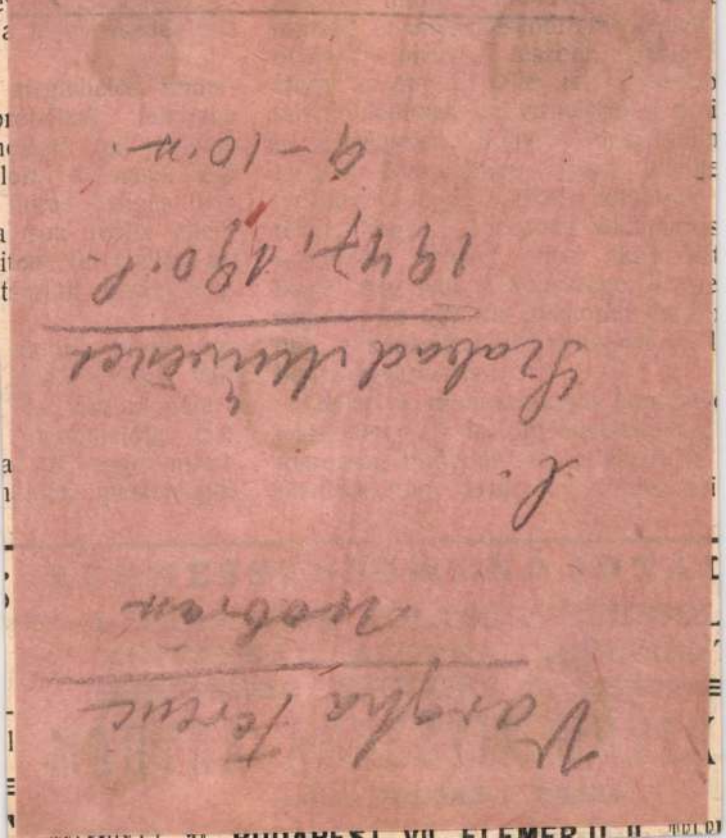

is esetében az is vizsgálandó, hogy
gbejegyzésnél az illető bejegyzendő
sználni szokott keresztnevét jegyez-
vagy pedig csak azt, mely a meg-
nkább alkalmas.
4/908—909. III. 4.)

---

vágó szabadalmi fel-jegyzések.

tal. lmányok szabadalmazására

vezettek a kitett cimek s kelt alatt sza-
ıtettek be. A bejelentés tárgya egyelőre a
álat ellen védelemben részesül (34. §.)
ellen a közzététel napjától számitandó
dőn belül felszólalások adhatók be. (35. §.)

)sz. Amstutz Levin & Co. cég Ror-
— Önműködő csavarvágó gép.
ön.)

—

sz. Allgemeine Akkumulatoren-Fab-
zdában. — Hengeres pozitiv elek-
.: Kalmár.)

—

)sz. Bende Imre mechanikus Buda-
avitás Bunsen-lángzókon. (Képv.:

—

)sz. Bohn Mihály téglagyáros Nagy-
Berendezés agyag tisztitására és
ra. Pótszabadalom a 35383. sz.
ıoz. (Képv.: dr. Wirkmann.)

—

)sz. Biel Richard kereskedő Itzehoe-
okkal egyensulyban tartott az ablak-

mara. (Képv.: Schö

2203. alapsz. Fill
Diósgyőrön. — Vizl
ajtó és ajtókeret. (

2630. alapsz. De
gesellschaft (Auerges
Berendezés gázizzófé
lámpák meggyujtásá
Bernauer.)

3405. alapsz. Haa
mérnökök Budapest
zakhoz.

3706. alapsz. Kro
lakatos Pozsonyban.
ablakok nyitására és

3708. alapsz. Kün
heimben. — Fütésr
(Képv.: dr. Wirkma

3682. alapsz. Kol
ségi titkár Madridb
(Képv.: Kelemen.)

2502. alapsz. F. F
Cöln-Zollstockban.
sodronykötélpályákh
Kalmár.)

882. alapsz. Ness
Breitenbachban. —
szerkezet fütőkályhá

---

jegy és mintaoltalom lajstromozását kieszközli
szabadalmakat Értékesítő Vállal

Teraszházcsoport, Kungsängen (1982)

Az ötletpályázatra készült teraszház terv nagy üvegfelületű tereivel a melegházhatást érvényesíti, a napenergia passzív hasznosítását teszi lehetővé. Az épületeket más helyszínen kivitelezték.

A belváros kiépítése, Sundsvall (1984)

A városközpont és a folyópart kiépítésére rendezett ötletpályázaton Várhelyi tervét megvásárolták. A helyi sajtó nagy lelkesedéssel fogadta a javaslatot. A kivitelezés lehetőségét anyagilag mérlegelik. Itt ismét a vízfelület és a környezet zavartalan összekapcsolására törekedett.

A jövő városa

Egy városrész elvi — horizontális és vertikális — forgalmának megoldására hirdetett ötletpályázaton első díjat nyert pályaterv. A pályamű makettje rozsdamentes acélból készült, igen dekoratív. A függőleges rendszer modellje egy Calder-mobilra vagy egy Nicolas Schöffer-toronyra emlékeztet.

Környezetalakítás

Olajtároló (1969)

A távfűtőművek mellé telepített, gömb alakú olajtárolót csillogó, fotogén alumíniumlemez burkolattal látták el. A másutt csúnya, ipari jellegű tároló így környezetének díszévé válik. Az esztétikum mellett a praktikumot is magában hordozza: szükség esetén könnyen és gyorsan tovább szállítható. Sorozatban kivitelezett.

Közúti híd formai kialakítása, Lidingö (1975)

A korábbi, tervezett boltíves vasbeton híd helyett egyenes acéltartós hidat javasolt az építész, mely a forgalmi igények tökéletes kielégítésén túl esztétikus megjelenést kölcsönöz a tengeröböl felett elegánsan átvezető mérnöki műtárgynak. Az illetékesek meggyőzésére számítógépes filmet készítettek a tengeri hajóforgalom szimulálásával.

Városfejlesztés

Revitalizációs tervek, javaslatok

Forgalmi rendezés

1. Magasház. Modellfotó
2. Magasház. Egy lakásegység metszete
3. Parkolóház-szisztéma 1975 (Fotó: Inge Holm)
4. Északi sarkkör múzeum, Rovaniemi Finnország Tervpályázat 1984
5. A jövő városa. A függőleges forgalmi rendszer modellje
6. Előregyártott vasbeton homlokzati elemrendszer 1974

Épületek

Családi ház (1974)

Első díjat nyert
gyártják. Alaprajzába
igen gazdaságos, en
120 cm-es modulmér
kesztve. Tűzhelyközp
markáns kéményével
körülöleli a nappali té
ba kapcsolódik. A ga
nyári konyhát nyaktag
épület szervesen bővi
bával és ruhatároló h
család számára nyújt
A szorosan vett lakóré
Ennél az épületnél s
előfeszített, homlokz
farámákkal.

A külső szerelt fa
burkolat — 1"×3" f
vagy rostlemez — alu
téglaburkolattal, ala
hőszigetelés 2×10 c
légréssel. Belső burk
farostlemez, alatta k
üveggyapot hőszigetel
ső burkolat: kátrány
vagy farostlemez.

A jellegzetes vörös
ben lévő Faluröd ré
rézszulfát festék
Svédországban elősz
külső homlokzatképz
biztosít a felületek
előregyártott szaruel
hajlású fedéssel. A
lámeternit volt, de ez
Svédországban, ezért
natú acél-hullámlem
repet alkalmaznak.

Magasház tervek (19

Az alaprajzi és me
sos, két homlokzatra
tethető lakások szisz
lyek a tájolásból és
adódó hőmérsékletk

Várhelyi György építész. (Svédországban él). 1.) Folytatás
Timon Kálmán: Várhelyi György.

2. Lakóegyüttes, Nyköping, 1971.

Magyar Építőművészet, 1987. 1., 53-old.

lepve, magyarságában és [illegible] európaiságában, ebben a nemes kohóban, megteremtette a maga egyedülálló, a Ferencvárosban fogant, az Alföld stilizált világával összeolvadó, Marxszal és Freuddal, a modern ipari proletáriátussal és a szürrealizált paraszti világgal ölelkező költészetét. Új költői anyanyelvet adott. József Attila óta másképpen kell látni a világot.

★

Rövid életében kevés elismerés jutott neki. Munkásmozgalmi élmények, csalódások — ahonnan a biztatást várta, onnan kapta a legkevesebbet. Szubjektív kirekesztés, meg nem értés kísérte. Kiváló tanulmány- és esszéírók, költők és szépírók, nem ismerték föl, vagy nem akarták fölismerni ebben a rövidre zárt csillagívelésben az egyszeri tüneményt. Kitűnő folyóiratokban a mellékesség perifériájára szorították, a hümmögve elismerés partvonalára, szinte haláláig. Félszívű kritikák, rejtett sunyiságok ejtettek benne nem gyógyuló sebeket. S ebben a túlérzékeny hőállapotban olykor ő is mértéket vesztett, egy ízben, föloldhatatlanul, Babitscsal szem-

vésnökmesterségben, de szaporodó verseim má[illegible] töttek egy mély fiókot. magukon viselték a na[illegible] rek kezenyomát, inkább[illegible] zések voltak, mint val[illegible] tások, úgy, ahogy egy f[illegible] átengedi magán irodalm[illegible] düléseit. De már a saj[illegible] élmény ott állt a küsz[illegible]

Magam is egy könyv[illegible] jén ülve, közel a lámpa[illegible] hez, váratlanul elhatáro[illegible] nek a szerény kis lapnak[illegible] lek vinni valamit a term[illegible] A háttérben József Atti[illegible] lye volt a biztató. Meg[illegible] a szerkesztőség címét: Székely Bertalan utca, és elszántam magam a kirándulásra. Csakhogy abban a vaskosan tömör, édeskésen rossz szagokat lehelő sárga bérházban, amelyről később megtudtam, hogy a közeli plébánia tulajdona, nem találtam semmiféle táblát, amely jelezné a szerkesztőség létezését, de emlékszem még a házmesternére, egy laposarcú kövér asszonyra, aki a rokonszenv legcsekélyebb jele nélkül, mint az elutasítás tankja, kiszorított az utcára. Visszamentem hát Müller úrhoz; ő szelíd derűvel fölvilágo-

[illegible] kenyérkereső és lázadó, s maga is múzsa a költészetben.

Érkezésemre a szobából kilépett József Attila. Mint kezdő mondata egy mitológiának. Ami föltűnt azonnal, külsejének, ruhájának ingének rendezettsége. Egy tisztesen szegény hivatalnok összefogottsága. Milyen is volt? Noha nem magas, inkább középtermetű, de meglepett karcsúságával, csontszerkezetének jó arányaival. Jellegzetesen szögelt arca, hosszú nyaka, ádámcsutkájának éles vonala Petőfire emlékeztetett. Igen, első pillantásra, egy idealizált Petőfi-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1983 JUN 10
ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Varga Zsófi kiállításáról

1983. JÚNIUS 10.

ı megemlítem, hogy számomra a
k részben az adminisztrációval,
:enésével kapcsolatos. Sokkal in-
tikus fejlődés, az érdekérvényesí-
ia. S aki netán a tanácsi szervezet
gyanezt a kérdést, amelyet Kotsis
esetleg a tanácsi tisztviselőre kí-
ók végzését, és nem megfordítva.
nyi presztízs-, és mennyi részben
t is fölmerülhet még — a renge-
negvalósítás során. Mindezt azon-
Én ugyanis azt a gondolkodás-
és gyakorlatias megoldáskeresést,
n megnyilvánul, rendkívüli táv-
n mértékben jelentősnek érzem.
Az én házam az én váram jel-
anem hitbizományi szellemiségű
eretei közül.

ALÉV-repülőgép tavalyi prágai
lő után kiadott hivatalos jelen-
ította, hogy a repülőgép a re-
llópálya fénysorának pontatlan
gesnél nagyobb sebességgel ért
se, alkalmassága, a személyzet
pülőtéri irányítók tevékenysége
ak. A repülőgép személyzete az
hivatástudattal teljesítette kö-

ı Örkény István *Kulcskeresők*
rt velem. S ehhez idéznem sem
bás landolásainak örkényi zse-
eiből.
ben? A kommüniké megfogal-
gy színműolvasó, aki nem tud-
b, az Örkény-szöveg sugallata
t ismét utánozta az irodalmat.

számjegyvezér
fegyver — az
háború szers
szám", amely
vívását, elhárít
hogy történel
Hitlernek sik
atomfegyvert,
lágháborúban
fasiszta — azaz
és politikai —

(Plátói szere
dás.) Ha valaki
mának clausew
fegyver jellegé
nukleáris voltá
nul is egyenlőse
háború és mind
ha fegyvereik a
is, a hadviselő
technikájával m
céljával, társad
azaz lényegével.
maian igaz, hog
lyességét hatalm
véglegesre növe
De ez, *önmagáb*
szély, mert az
hanem azért,
olyan veszedel
van, amelyeknek
ve — „van címük
Ő, a V—1-ek és
hitleri fasizmusra gondolt, amikor
négysoros vádiratai egyikében ezt
írta. Ên az atomkorban, másnevű
imperializmusokra. Olyan impe-
rialista erőkre, amelyek azonban
velük rokon politikai célokra tör-
nek, még ha a V—2-t ma Pershing-
nek vagy Tridentnek hívják is. Ro-

ű gé
tomb
na,
olyá
si m
ietler
rül
jon a második vi-
ől megszűnt volna
agyon is politikus
lenség lenni?

m és gyermekál-
a háború politiku-
tzi elvét elveti és a
vel, adott esetben
al érvel, akaratla-
gjelet tesz minden
en hadviselő közé,
zonosak. A háborút
it is fegyvereivel,
inősíti, nem pedig
lalmi tartalmával,
Az persze drá-
y a háború veszé-
asra, végletesre és
li az atomfegyver.
an, nem azért ve-
atomkorban élünk,
ert az atombomba
nes erők kezében
— Brechtet idézve — „van címük, arcuk és nevük".
V—2-k korában a

pában". Hogy veszített teret Euró-
pában (bár más okból), nem vi-
tatom, jóllehet nem feltétlenül tér-
vesztés, hogy miközben Nyugat-
Európában valósággal végigsöpör
a béketüntetések dühödt vihara,
a menetek élén nem a Béke-vi-
lágtanács nevét hirdetik a transz-
parensek. E mindenkit meglepően
hatalmas menetekben ott vannak
kommunista, szociáldemokrata, ke-
resztény és keresztyén, szakszer-
vezeti, női, ifjúsági, diák- és más
szervezetek is, s mellettük, esete
válogatja, hol kisebb és kevésbé
látható jelenléttel, hol nyíltabban
és alapvetően befolyásolóan, a Bé-
ke-világtanács szervezetei is. A
nyugatnémet békemenetekben pél-
dául ott voltak a menetek élén a
BVT és ottani mozgalmának nyu-
gatnémet tisztségviselői, alighanem
kivétel nélkül, s tömegei a mene-
tekben. Koppenhágától Párizsig
sok száz kilométeren keresztül a
BVT szervezetei is vonultak; Hol-
landiában a szervezők egyike a
BVT ottani mozgalma volt. Pá-
rizsban testvér békemozgalmunk
majdnem egymagában vonult, s e
hibája volt, nem erénye, bármily
váratlanul nagy volt is a menet
Meggyőződésem azonban, hogy a
mai helyzetben szükségszerű é

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1982. MÁR. 19

1021

Varga Zsófi (8 éves): Autóstop hazafelé

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1968 DEC 14
ÉLET ÉS IRODALOM

MIT T...
EGY KOLL...

Sokféleképpen lehet meghatározni egy-egy kort — hát még azt a kort, amelyben élünk! E sok közül csak egyet javaslok itt — nem feltétlenül a legfontosabbat, de szintén jellemzőt és nemcsak jót-takarót —: hogy a mi korunk a felmérések, közvélemény-kutatások, tesztelések és szondázások korszaka.

Az-e ennek az oka, amit nyilván mindnyájan hirtelenében rávágnánk, s amit az összes teszt-profik önigazolásként tartanak maguk elé: korunk oly komplikált lett, technikailag is, emberileg is, lelkileg is, hogy másként képet kapni róla lehetetlen? Vagy talán az is, hogy a dönteni hivatottak ítélete elbizonytalanodott (s hogy ennek megint mi lehet az oka: nem az értékek relativizálódása-e, ne firtassuk), és saját

...elől m... ...zázszín... ...a kérd... ...vélemény-k... teni...

Mindezt csak azért bo... mentségként és önvádké... is beleestem a tesztbe. ...mély szerint alig ismert ... csoportot kellett szorgal... nom: a leggyorsabb ... mércének az adott anya... tárgyi kérdésekre adott... retről beszámoló felelet... ha már nekivágtam, tud... lokról valamivel többet, ... két véleményprovokáló ... tem. Ezek egyikének az ... alább számomra — mél... tató.

Harminchat ötödéves ... magyarszakos „koca" — ... akár a szakmából, akár...

Reich Károly: Műterem

Varga József

1021

Varga József: Ülő leány

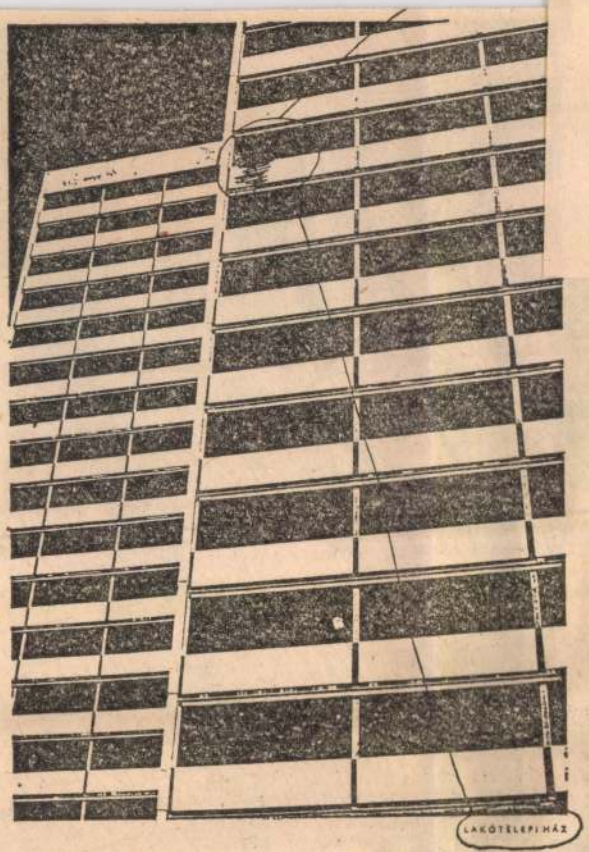

Géczi János: Tulajdonképpen ez egy vers

veltetese és karaktere. [illegible]
A latin. A magyar nyelv *akkor*. A levelezés. Az ünnepségek és a szokások. Az imádságok. Egy főúri ház törvényei. És mindenekelőtt — vagy mindenek közben, nem egyszer fölött — az ifjú Rákóczi nevelését kormányzó jezsuita szellemiség, az oktatás tartalma és tárgyai.

Ezek azonban, nem magyarázzák önmagukat. Itt közbelép a történész, az irodalomtudós, aki eligazít, kommentál, ismertet. Hogy elmagyarázza, milyen szellemi poggyászt vitt magával az ifjú Rákóczi Bécsbe, vissza kell pillantania az elmúlt századokba, vissza a Bibliáig, az egyházatyákig, a protestantizmus kezdeteinek idejéig. A *Vallomások*nak egy-egy mondata (például: *„Tanítóim oly szokásokra tanítottak, amelyek megfelelnek státusomnak"*) Köpeczi előadásában ilyen formában ideológiává, művelődéstörténetté tágul. Csakúgy, mint a későbbi fejezetekben. Vagyis azokban még mélyebben, mert ott már a felnevelt ifjú alakuló, majd önálló eszmény- és gondolatvilágával van dolga. Spirálisan, de lefelé kellett haladnia, hogy előbbre mehessen.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 DEC 10

Varga Zsófi.

1021

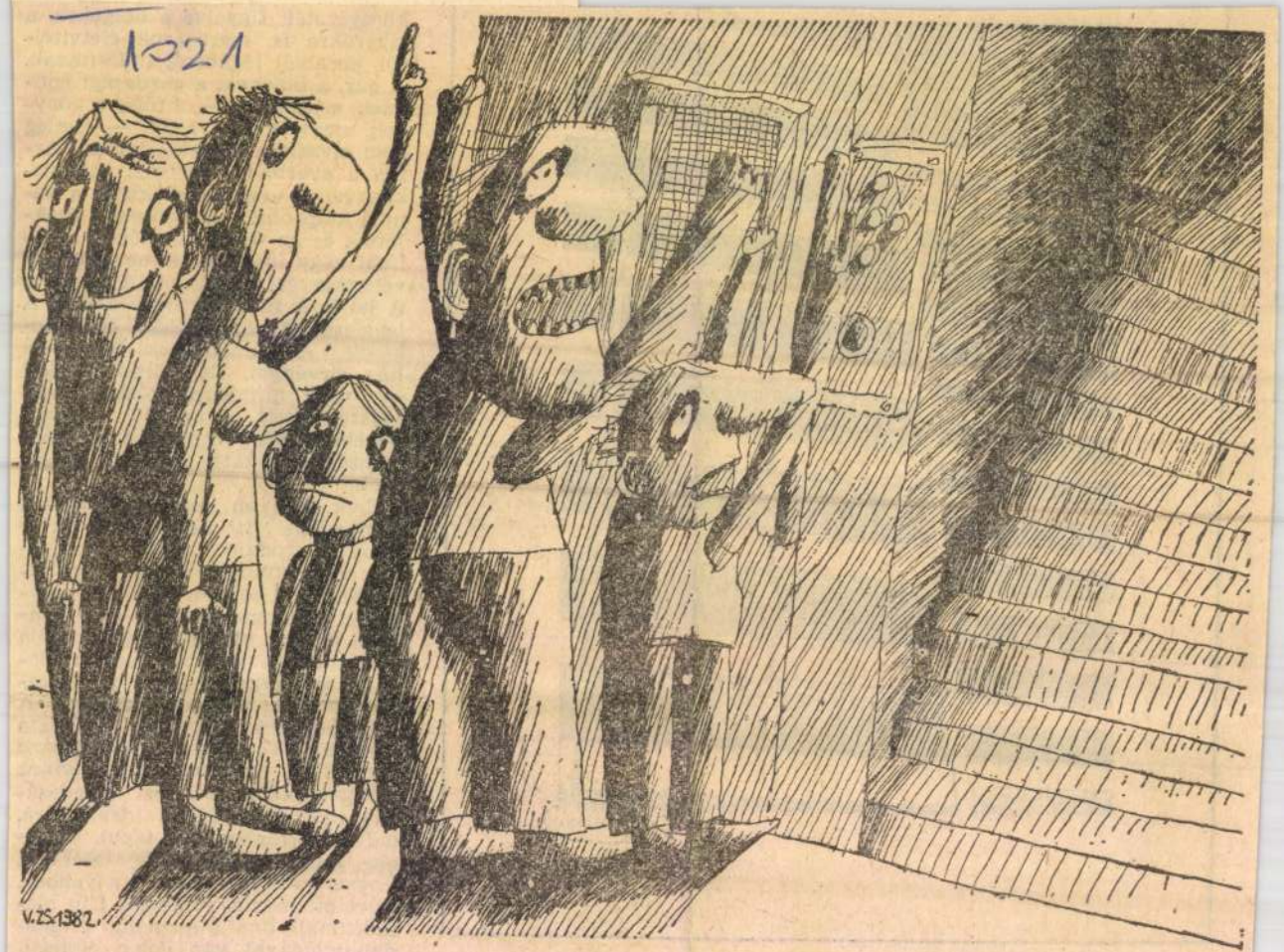

Varga Zsófi rajza

Varga Károly

Szabad Művészet

1952. 2 f. 96. l.

tésére tudomás és további eljárás
céljából másolatban megküldöm.

Budapest, 1990. évi január hó 8

tatásügyi miniszternek jelen kelet
ámv. VII. és csekkosztályhoz intézett

számvevőséget, hogy .....
.m.ű.é.p.i.t.é.s.z.....
I. Horthy Miklós-ut 86.sz. ....:/
d- és vissza .....történt hivatalos
t utiköltségeiről és napidijairól
általérvényesitett utiszámlája
a.r.m.i.n.c.n.é.g.y. .....P
számu kiadási csekkszámla terhére
. évi .januar.....hó ....8.... -án.
r. Tihamér Lajos s.k. miniszteri

nem.

Mert ez a néhány nap elég volt ahhoz, hogy megtudjam: amit az állam tervezett és létrehozott a rászorulók érdekében, az egységesített gondoskodás, arra a vállalatok sem kisebb, sem nagyobb beosztásban levő dolgozóikat nem készítették fel. Ezért fest így a munkaerő fogadása.

Az illetékes vezetőnek szabályosan bejelentettem a tapasztalt pénzügyi fegyelmezetlenséget és azt is, hogy ezért a felelősséget a továbbiakban nem vállalom. Egyetlen percig sem tartóztattak.

Eddig a történet. Egy gondolatot fűznék hozzá. A nyugdíjas általában kis pénzért foglalkoztatott

[illegible] tárgyas keretben

különbség van. Az előbbi színpadon is gyakorolható szimulált cselekvésként — akár úgy, hogy az ajkak nem érnek egymáshoz, akár ... az ajkak összeérintésével, »valóságos« csókolódzásnak megfelelően... A második aktus — a szexuális együttlét — némileg a dramaturgiai keretezés lehetőségein túl esik; a színpadon véghezvitt valóságos közösülést a közönség nem annyira dramaturgiailag kulcsolt, mint inkább szó szerinti aktusnak tekinti."

A „szimulálni" szó tehát ebben az értelemben nem pejoratív, s aligha helyettesíthető az eljátszani, ábrázolni szavakkal.

Walch László

Stefanovits Péter: Lakók

a kiváló költő és műfordító születésnapja: **szeptember 22.** A hó eleji dátum az Irodalmi Lexikon téves adata, melyet a Magyar Távirati Iroda évfordulónaptára is átvett. Mi a tényleges születésnapra készülünk.

A. FERENCNÉ, KISKUNFÉLEGYHÁZA. „Az országhatárt legálisan átlépő házaspár **természetesen** megszerezheti a jogot arra is, hogy gyerekét magával vigye. Ha hátat fordít hazájának és elfelejt visszatérni, **természetesen** a gyerek se tér vissza. Hiszen a szülei tulajdona. Nem védett tárgy" — idézi szeptember 5-i számunkból **Máriássy Judit** cikkét. „Talán azt az áldatlan gyakorlatot kívánja fölélesztení a szerző, mely szerint családok együtt sosem mehettek nyugati látogató vagy turista útra?" — kérdi aztán. Azt hisszük, a cikknek egészen más a sugallata: a felnőtt állampolgárokat kellene olyanná nevelni, hogy gyerekeiket (akik nem védett tárgyak, s nem részei a népvagyonnak, mert nem vagyontárgyak) tekintsék mégis **értéknek**, melynek megóvása hazájuk, népük számára — morális kötelesség. Amit esetleg számon is lehetne-kellene kérni olykor.

Varga Zsófi

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 SFP 17

1021

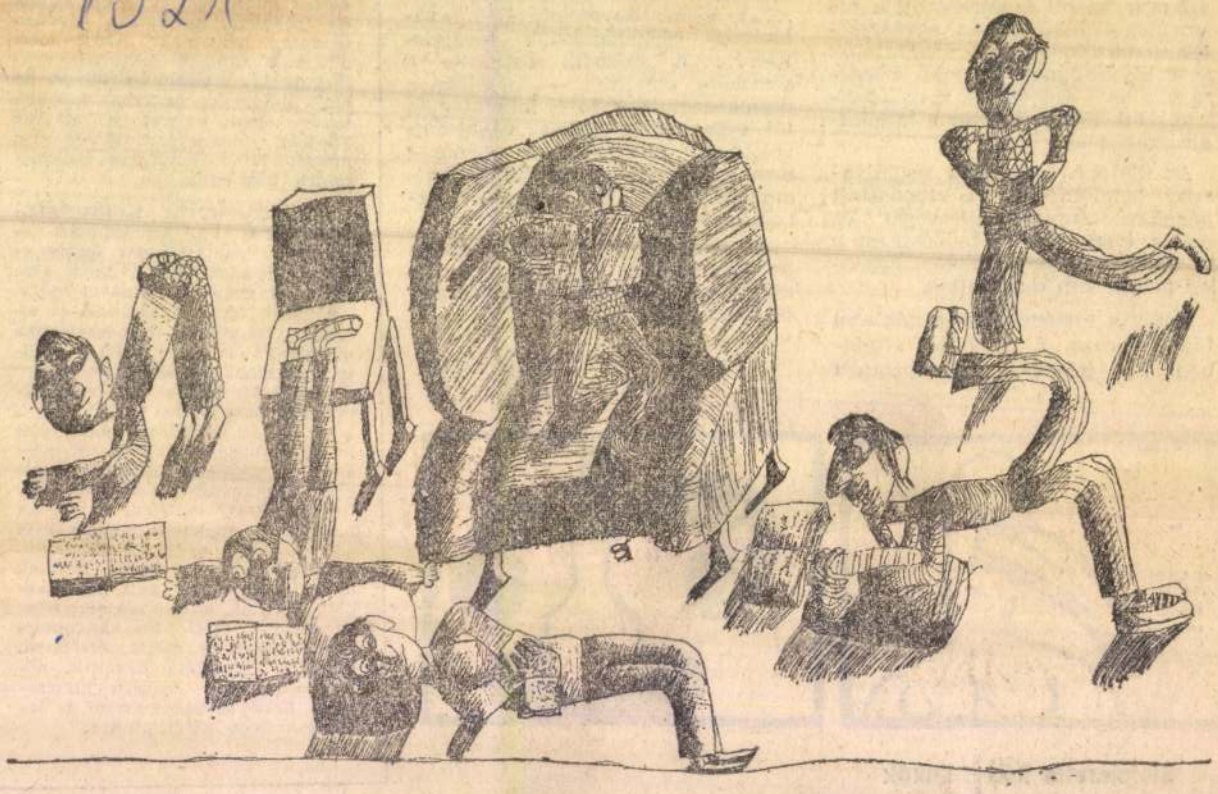

Varga Zsófia (7 éves): Hogyan olvassunk?

ÁRA: 6,– Ft

KÖNYVSZEMLE

LYKA KÁROLY : MAGYAR MŰVÉSZET

„Magyar művészet" címmel nemrégiben jelent meg *Lyka* Károlynak a jeles művészettörténésznek az a munkája, mely régebben „A táblabíró világ művészete" címmel látott napvilágot. A szerző most teljesen átdolgozta, kibővítette és sokkal gazdagabb képanyaggal látta el ezt a remekbeszabott művet, mely az 1800-tól 1850-ig terjedő évek magyar művészetének történetét tárja elénk.

Lyka Károly nagy szolgálatot tett a magyar művészettörténetnek ezzel a munkájával, mert könyve előtt köd ülte meg ezt a korszakot. Igen sokan kicsínylő kézlegyintéssel intézték el képzőművészetünk „biedermeier" idejét, melyet Lyka oly találóan nevezett el a *„táblabíró világ művészetének"*. A *Lyka* Károly varázstükre hívta igazában életre ezt a félszázadot és megcáfolhatatlanul bebizonyította, hogy ez az öt évtized, az úttörés végtelenül nehéz és hálátlan ideje sokkal több megbecsülést érdemel, mint amennyit eddig kapott. *Lyka* a lelkiismeretes kutatás biztos rajzának alapjára rakja föl az életteljes, jellemző színeket, elénk tárja a kor minden jellegzetes vonását. Csodás erővel ismerteti az akkori társadalmi, történeti és gazdasági viszonyokat, megragadóan friss képet rajzol a közönségről, a műkedvelőkről, gyüjtőkről és mécénásokról, Pest-Buda és a vidéki városok kulturális állapotáról és e tökéletes korfestés keretébe illesztve adja elő drámai elevenséggel az első, az útat fölfelé kitaposó magyar képzőművészek hősies küzdelmét a sovány mindennapi kenyérért, amelyet mindenáron meg kellett szerezniök, hogy lelkük ihletének, küldetésüknek, művészetüknek élhessenek. Látjuk az Alföld, Dél-Magyarország, a Dunántúl, a Felvidék és Pest-Buda magyar művészeit, amint valósággal kenyéren és vízen tengődve, közönnyel és megnemértéssel viaskodva, mostoha körülmények között versenyezve a divatos és felkapott külföldi mesterekkel végül mégis kiverekszik a maguk életének feláldozásával a magyar művészet győzedelmét. Megható, megkapó, tanulságos könyv ez. A kiváló esztétikus oly bensőséges stílművészettel eleveníti meg művében az embereket és a kort, amilyenre kevés példát tudunk a magyar művészettörténetben. Amíg a könyvet olvassuk, szinte megbabonáz bennünket az író szép és mézesen édes magyar szava, azt hisszük, valami érdekes regényt olvasunk s csak a végén döbbenünk rá, hogy a magyar művészet drámájának egyik legérdekesebb, leg-elgondolkoztatóbb és legmélyebb jelentőségű felvonása pergett le előttünk.

Lyka Károlyt sok babér illeti meg ezért a könyvért!

HONMŰVÉSZ

RAPAICS RAYMUND : MAGYAR KERTEK

Budapest, é. n. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda.

Rapaics Raymundtól az utóbbi években egyre több tanulmányt olvastunk, melyekben a magyar kertek történetének egy-egy érdekes részletét tárta fel. Külföldön nagy irodalma van a kertművészet történetének s számos kiváló munka foglalkozik a kertművészet és a képzőművészetek, különösen az építészet viszonyával. Rapaics e munkája az első összefoglalás, amely a magyar kertművészet történetét és fejlődését ismerteti s amelyben rámutat annak az építészettel való kapcsolataira. Első fejezetében a középkori „kolostorkertet" ismerteti, rámutatva arra, hogy a kertkultúra meghonosításában éppen úgy a Bencés Rendet illeti az első érdem, miként a nyugati építészeti formanyelv magyarországi kialakításában is jelentős szerepe volt. Az első magyar kert a pannonhalmi bencés szerzetesek kertje. Könyvének e részében azért is szoros szálak fűzik a művészettörténethez, mert „adatait" elsősorban a régi magyar festőművészet ábrázolásaiból kénytelen meríteni. A középkori magyar gyümölcsöskert első ábrázolását a Kassai Székesegyház Krisztust az Olajfák hegyén ábrázoló szárnyasoltárképén ismeri fel. A „várkertekről" szólva bizonyítja, hogy Zsigmond király korában már pompás díszkertek veszik körül a várakat, így elsősorban a budai királyi várat. A „virágtáblás kert"-eknél a török kertművészet magyarországi hatását ismerteti s rámutat annak általános, a nyugateurópai reneszánsz és barokk kertművészetben gyakorolt befolyására is. A továbbiakban külön fejezetekben, részletesen tárgyalja a „franciás", a „szentimentális", a „dendrológiai" kert, a „virágos tájkert", az „új építészeti" és a „közkert" fejlődését és művészi sajátosságait, „stílusait."

A kiváló munkát szakszerűen összeválogatott képanyag teszi élvezetessé.

VARGHA LÁSZLÓ : A TILALMASI TANYÁK ÉPÍTKEZÉSE.

Adatok a nagykúnsági népi építkezésekhez. Kir. Magy. Egyetemi Nyomda. Budapest, 1940.

Az utóbbi években valósággal elburjánzott a paraszti építészettel foglalkozó irodalom. A szépirodalom és a szociográfia hulláma magával ragadott több kiváló építészt is, akik azonban igen járatlanok voltak a néprajztudományban. Szép fényképfelvételekkel kísért kiadványaik így semmivel sem vitték előre a nagyfontosságú feladatok megoldását, legfeljebb a szélesebb társadalmi rétegek érdeklődését keltették fel. Maga a néprajztudomány is jobbára csak „összefoglaló" szempontok szerint vizsgálhatta a népi építészet anyagát s alig jutott túl az első, nem egészen szilárd alapokra épített következtetéseken. Vargha László értekezése szinte az első ilynemű munka, amely egyik biztos pillére lehet minden további kutatásnak. Százával készítette a pontos műszaki felvételeket, megvizsgálta a vidék használt építőanyagát, kutatta az ottani paraszti építkezés kialakító erőit, a gazdasági és gazdálkodási, tájbeli, éghajlati és „emberi" körülményeket, gondot fordított a történeti fejlődés sajátságaira is. Vizsgálódásának tengelye nem az esztétika, hanem az építő alapgondolat. „A népi építkezés esztétikája elsősorban a benne végbemenő életmód számára való észszerű megfogalmazás és kivetítés. Ahogy némelyek mondják: ‚értelmi szépség' van bennük."

Bevezetésében levonja az eddigi kutatások tanulságait s indokolja vizsgálatainak, felvételeinek és feldolgozásának módszereit. A második fejezetben bemutatja a táj és ember szerepét a vidék népi művelődésének s elsősorban építkezésének alakulásában, a harmadikban pedig a tilalmasi tanyákon végzett részletkutatásait és felvételeit ismerteti, keresve az „eredetkérdés"-re és a „szerkesztői gondolat"-ra adható feleletet. Végül pedig összefoglalja a változás és fejlődés körülményeit, leszűrve annak módját és jellegét. Tanulmányát szép fényképanyag és pontos műszaki felvételezések egészítik ki.

Vargha László munkája sokkal többet jelent a magyar néprajzi irodalomban, mint amit általában a doktori értekezésektől elvárhatunk. Előszavának szerény hangja után azt várhatnók, hogy száraz adatgyüjtést fogunk végiglapozni. Egyáltalán nem! Az adatokra széleslátókörű és alapos módszerrel, biztosan, szilárdan álló épületet emel. Kár, hogy a sajnálatos körülmények folytán munkája csak szűkreszabott terjedelemben jelenhetett meg. Kutatásainak eredménye azonban így is meglepő. Adataival és felvételeivel mesterien bánik. A könyv érdemét az alapos kutató munka és a szintézisre törekvő módszer harmónikus egyesítésében látjuk. Vargha Lászlót ez a munkája tudományának legjobb és legképzettebb művelői közé avatja.

Képművészet
1940. 52 l.

is a városok segítségére sietett, hogy a művészet áldásaiban minél teljesebb mértékben részesüljenek.

Most, amikor ebben a nagy alföldi városban leleplezzük *Borbereki Kovács* Zoltán magyar földmunkást ábrázoló szobrát, Szentes város tesz bizonyságot arról, hogy ott áll a városoknak abban a díszes füzérében, amely a polgárok mindennapi életének keretét széppé, díszessé akarja varázsolni. Ez a szépművészeti alkotás hirdesse itt mindig, hogy a magyar nép fiainak verejtékes munkáját mindenki megbecsüli, aki csak számot tart a büszkeségre, hogy magyarnak nevezzék. Bizonyítsa ez a szobor Szentes városának a magyar művelődés terén elért érdemeit és legyen igéret a jövőre nézve, hogy a város közönsége úgy mint eddig, ezután is meleg szeretettel fogadja körébe nemzeti kultúránk alkotásait."

A képzőművészek segély- és nyugdíjintézetének kérdése. Értesülésünk szerint a Kultuszminisztérium képzőművészeti ügyosztályában a közelmultban szűkebbkörű értekezlet volt, amelyen más hivatalos tényezők bevonásával beható eszmecserét folytattak a képzőművészek segély- és nyugdíjintézményének kérdéséről. A részletes megbeszélések eredményeképen a Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének elnöksége fogja kidolgozni azt a tervezetet, mely a további, érdemleges tárgyalásoknak alapja lehet.

Művészek az erdélyi bevonuláson. Erdély egy részének felszabadulása alkalmával, a katonai alakulatok bevonulásakor, továbbá a későbbi ünnepségekben számos művész vett részt, hogy a helyszínén, a közvetlen benyomások hatása alatt örökíthessék meg a bevonulás felemelő és történeti jelentőségű eseményeit. A művészek számára feledhetetlen élmények megörökítését maga a kultuszminiszter tette lehetővé, mert fontosnak látta, hogy ezeket a nagy napokat és eseményeket avatott művész-kezek örökíthessék meg az utókor számára. Az érdekes feladat megoldásában tudomásunk szerint a következő művészek vettek részt: *vitéz Aba Novák* Vilmos, *Diósy* Antal, *Komjáti* Gyula, *Neogrády*, *Szőnyi* István, *Udvardy* Pál, *Jeges* Ernő, *Varga* Nándor, *Haranghy* Jenő, *Heintz* Henrik, *Boldizsár* István, *Istokovics* Kálmán, *Mihalovics* Miklós, *Pölöskey* Sándor.

Művészeti Hetek Pécsett. Mint értesülünk, a legközelebbi Művészieti Heteket, amelyek a vidéki városoknak a kultúrális életbe való szorosabb bekapcsolását célozzák, Pécsett fogják rendezni.

A Kormányzó Úr győri bevonulásának megörökítése. Győr városa *Udvary* Pál festőművésszel megfesttette a Kormányzó Úr Ő Főméltóságának 1920. évi győri bevonulását. A képet, melyet október 24-én a város ünnepi közgyűlésének keretében lepleztek le, bemutatjuk e számunkban olvasóinknak.

A műkereskedői iparengedélyek felülvizsgálása. Előző számunkban már említést tettünk arról, hogy a kereskedelem- és közlekedésügyi Miniszter a mult évben rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében a műkereskedés engedélyhez kötött iparrá vált. Az engedélyeket a vallás- és közoktatásügyi minisztériummal egyetértésben a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium adja ki. Értesüléseink szerint eddig mintegy száz régi iparengedéllyel bíró műkereskedő nyujtotta be kérelmét e tekintetben szerzett jogának elismerése iránt és közel negyedennyien vannak olyanok, akik új iparengedélyt kértek. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a műkereskedelem terén mennyire szükség volt már a fokozott ellenőrzésre, mert éppen ez az a terület, ahol leginkább vissza lehet élni a közönség bizalmával és hiányos szakértelmével. Ez az első lépés mindenesetre már tisztulást jelent, de a további intézkedésektől is azt reméljük, mert nemcsak a közönség, hanem nem utolsó sorban a magyar művészek érdekei kívánják ezt.

A visszatért Nagybánya. Erdély egy részének visszatérésekor az egész magyar művésztársadalom figyelme szeretetteljes érdeklődéssel fordul a nagybányai művésztelep felé. Nagybánya nevének említése a magyar képzőművészet egyik legszebb korszakát idézi emlékünkbe.

Élő erejű művésztelepeket mesterségesen nem lehet alapítani. A korszellem, a friss művészeti irányzatok, a rokon művészlelkek együttérzése, egyes művészi és emberi szempontból kimagasló egyéniségek vonzóereje lehet csak komoly alap arra, hogy a szó nemes értelmében vett művésztelepek létesüljenek. Nagybányán mindez annyira egymásba fonódott, hogy ez éltető elemek vonzóereje a változott viszonyok között is tovább él, s él a mai napig. A román uralom minden gáncsvetése között is tovább élt a nagybányai művésztelep és ez idő alatt is hozzátartozott azokhoz a pillérekhez, amelyekhez ott a magyarság mostoha sorsa közepette támaszkodott. Ha ez a művésztelep 22 évi idegen uralom alatt fenn tudott maradni és teljesíteni tudta kötelességét, úgy nem lehet kétséges, hogy további fontos szerep vár reá akkor, amikor visszatért az anyaországhoz.

Ma mintegy huszonöt képzőművész él Nagybányán. Sorsuk a hosszú idegen uralom alatt igen nehéz volt. A magyar művésztársadalom szeretettel és igaz megbecsüléssel gondol azokra, akik e nyomasztó évtizedekben a magyar művészek kultúrának őrtállói voltak.

A művésztelep épületein és kertjén meg is látszik, hogy a telep nem volt dédelgetett kedvence a román hatóságoknak. Düledezett kerítés mögött, elvadult kertben sorakozik a három épület. Dohos levegőjű, a modern kényelem legelemibb igényeit nélkülöző műtermekben élnek itt azok a művészek, akiknek a román uralom a bentlakást egyáltalán engedélyezte.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter gondoskodása a felzasbadulást követő napokban már kiterjedt a nagybányai művésztelepre. A minisztérium kiküldött tisztviselője megtekintette a művésztelepet, felvette a kapcsolatot az ott élő művészekkel és a város katonai parancsnokával.

Nagybánya vezetősége teljesen átérzi a művésztelep fenntartásának fontosságát és előreláthatólag nem fog elzárkózni az elől, hogy necsak az épületek tatarozása történjék meg, hanem korszerű új építkezések révén biztosítsa a művésztelep további fejlődését. Amennyiben az erre vonatkozó tervek kellő visszhangra és anyagi támaszra találnak, úgy Nagybánya ismét elfoglalhatja a régi helyét a magyar művészetben, sőt egyik legszebb lehetőség mutatkoznék arra, hogy reá a külföldi művészeti körök is felfigyeljenek. A multban is jelentős számú külföldi művész dolgozott a nagybányai művésztelepen, amelynek a jövőben is hivatása lenne, hogy a kelet és nyugat mesgyéjén alkalmat adjon a különböző nemzetek fiainak, hogy a magyar szellemiség vezetése alatt gazdagodjanak művészetükben. Az eddig megtett intézkedések bizonyítják azt, hogy a kultuszkormány jól ismeri a nagybányai művésztelep jelentőségét és az állam és a város összefogása annak fennmaradását és újabb virágzását biztosítani fogja.

Szerkesztői üzenet. A *„Szépművészet"* első számának megjelenése után oly sok, meleg és kedves hangú üdvözletet kapott folyóiratunk úgy a fővárosból, mint a vidékről, hogy azokat külön-külön nem köszönhetjük meg. Fogadják lapunk barátai ezen az úton legőszintébb köszönetünket azért a lelkes megértésért, melyet a *„Szépművészet"* iránt tanusítottak! Különösen jólesett a szerkesztőségnek, hogy nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is ily széleskörű érdeklődés nyilvánult meg e lap kitűzött céljai iránt. Bizonyság ez nekünk, hogy nem csalódtunk abban a föltevésünkben, hogy a magyar értelmiség, a magyar közönség lelkében meleg visszhangot kelt nagy nemzeti értékünknek, a magyar művészetnek sorsa.

Az Angol Vöröskereszt megbízottja Budapesten

A napokban érkezett Budapestre az *Angol Vöröskereszt* megbízottja, *Mrs. Duglish*. A megbízott látogatást tett *Molnár* Erik népjóléti miniszternél, akinek bejelentette, hogy ezentúl az Angol Vöröskereszt is részt vesz Magyarország szociális támogatásában és 12 láda penicillint máris ajándékoztak a MÁV-kórháznak. Ezután elismerését fejezte ki a magyar kórházak, árvaházak és más szociális intézmények állapotáról.

Városházi hírek

A polgármester az augusztusi *%-es* szappanszelvények beváltási határidejét *szeptember 30-ig meghosszabbította.*

Az építésügyi miniszter legutóbb kiadta a *lakáshelyreállítási kódexet*. A főváros III. ügyosztálya, hogy az ilyen ügyekben a közönség eljárását megkönnyítse, külön füzetekben, magyarázatokkal ellátva kiadja a miniszteri rendeletet. Most csinálnak számvetést arról, mennyibe kerül, attól teszik függővé, hogy esetleg *ingyen*, vagy pedig egészen olcsó áron adják a közönség kezébe a hiányt pótló útmutató-füzetet.

A fővárosi státuszrendezés teljes végrehajtását állandóan sürgetik az alkalmazottak. A státuszrendezésel járó *rangsorozás* ugyanis még nem történt meg mindenütt és az illetménykülönbözet elmaradása károsodást okoz az érdekelteknek. Kérik, hogy a január 1-e óta esedékes *különbözeti összegeket mielőbb fizessék ki.*

Pártközi értekezlet a városházán

A városházán kedden pártközi értekezletet tartanak. Ezen a megbeszélésen tárgyalják az *Elektromos Művek* dolgozóinak azt a kívánságát is, hogy utalják ki részükre a *tanszersegélyt* és léptessék életbe a már két hónappal ezelőtt letárgyalt *illetményszabályzatot*. A városházán járt küldöttségnek a polgármester kijelentette, hogy a *Gazdasági Főtanácsnál* már többször megsürgették az illetményszabályzat jóváhagyását. A pártközi értekezleten megtárgyalják, *milyen újabb lépést tesznek ebben az ügyben.* Foglalkozik a pártközi értekezlet a *Magyar Színház* ügyével, azonkívül más pénzügyi problémákat tárgyalnak.

Két héttel meghosszabbították a nagytakarítás idejét

A nagybudapesti patkányírtást megelőzően a polgármester az elmult hetekben általános nagytakarítást rendelt el, hogy a főváros területét megtisztítsák a szeméttől, az omladékoktól és a patkányok egyéb tápláló és búvóhelyeitől. Tekintettel arra, hogy idén a nyár túl hosszúra nyult és ezért a fővárosi közönség egy része meghosszabbította nyaralását, ezek távolléte miatt a nagytakarítást nem lehetett kellő mértékben elvégezni. Ezért a polgármester a nagytakarítás időpontját két héttel meghosszabbította, úgy hogy október 4-éig kell a lomtalanítást és szemeteltávolítást elvégezni. Az általános patkányírtást október második felében bonyolítják le.

Rendőrségi hírek

Erdőtűz

támadt vasárnap a Hűvösvölgyben, a Balázs-féle vendéglő felett lévő úgynevezett Vadaskertben. A tűzoltók félóra alatt eloltották a tüzet, addig azonban mintegy 50 négyzetméter terület leégett.

Halálugrás

történt a Teréz-körút 25. számú házban, ahol a negyedik emeletről az udvarra vetette magát *Dénes* Rozália 28 éves bejárónő. Ezt megelőzően felvágta ereit. Előző éjszaka már megkísérelt öngyilkosságot, luminált vett be. Azért lett öngyilkos, mert elhagyta férfi-ismerőse.

2300 forintot sikkasztott

a pécsi Tempo Kiadóhivataltól és Pestre szökött *Sinner* Ignác ujságárus. Körözőlevél alapján a fővárosban elfogták. Beismerte a sikkasztást, elmondotta, hogy a pénzt elkártyázta.

Veszedelmes kalandor

került a gazdasági rendőrségre dr *Vészi* István orvos-bakteriológus személyében, aki a felszabadulás óta a legkülönbözőbb szélhámosságokat követte el. 1945 júniusában katonapolitikai osztályt szervezett, még ebben az évben letartóztatták, de hamarosan kiszabadult. Folytatta üzelmeit, mire kiutasították az országból. Bukarestben tünt fel, ahol a honvédelmi minisztérium megbizottjának adta ki magát és *Groza* miniszterelnökkel magyar-román bank megalapításáról tárgyalt. Ezután visszatért Budapestre, ahol ismét letartóztatták, de hamarosan újra kiszabadult. A mult hónapban a Műegyetem rektorától, *Csürös* Zoltántól, mint a SZEB gazdasági hivatalának vezetője, 4800 forint előleget vett fel fára, *Hegedüs* Endre olajkereskedőtől pedig 6000 forintot csalt ki.

Megverték

a lakók a házmestert, *Kaspár* Istvánt, mert a Garam-utca 28. számú ház kapuját véleményük szerint korábban zárta be, néhány perccel tíz előtt. *Jancser* Ferenc, *Kramár* Nándor, *Kramár* Nándorné, valamint *Kramár* József ellen indult a verekedés miatt eljárás.

Régóta keresett betörő

került a főkapitányságra *Szmollik* Gyula foglalkozásnélküli személyében, akit az R-csoport tetten ért a Rege-utca 8. számú villában betörésen. Kiderült, hogy Szmollik svábhegyi villákat és dunaparti vikendházakat fosztogatott, tizenöt betörést ismert be.

Négytagú betörőbandát

fogtak el a főkapitányság nyomozói. Tetten érték betörésen *Papp* János volt fogházőrt és *Fenyvesi* Ferencet, kiknek vallomása alapján néhány óra mulva elfogták két társukat, *Kenyó* Ernő volt fogházőrt és *Gészy* Lajost. A betörők a városligeti villákat fosztogatták.

A textiljegyhamisítási

ügyben újabb három őrizetbevétel történt: *Schnitzler* László, *Schnitzler* Andor Wesselényi-utcai és *Smillán* Ernő Bajcsy-Zsilinszky-úti textilkereskedők kerültek a rendőrségre.

Újabb 41 vádlottas összeesküvési bünper

A népbíróság szept. 22-én kezdte tárgyalni azt az újabb összeesküvési ügyet, amelynek vádlottjai dr *Varga* László egyetemi tanár és 40 társa. A 38 oldalas vádirat a nagyrészt szabadlábon lévő vádlottakat azzal vádolja, hogy mint a magyar közösség tagjai részt vettek abban a szervezkedésben, amely már a dr *Donáth* György és társai ellen lefolytatott bírósági tárgyaláson kiderült. A terjedelmes vádirat egyenként sorolja fel a vádlottakra rótt bűncselekményeket. A bíróság a tárgyalásra 60 tanut idézett meg.

A hétfői tárgyaláson a bíróság a személyi adatokat vette fel, majd sor került a fentebb említett vádirat ismertetésére. Dr *Kádár* Géza külügyminisztériumi s. titkár védője védence fogvatartásának megszüntetését kéri a vádlott betegségére való tekintettel. A tanács rövid megbeszélés után a kérelemnek helyt adott.

Ezután dr *Varga* László műegyetemi tanár, elsőrendű vádlott kihallgatására került a sor. A vádlott elmondotta, hogy 1940-ben lett tagja a magyar közösségnek, a háború alatt a honvédelmi minisztériumban dolgozott, a felszabadulás után az újjáépítési minisztériumba került miniszteri tanácsosi rangban, majd egyetemi tanárrá nevezték ki. Vallomása szerint közösségi tevékenységet semilyen beosztásában nem fejtett ki.

A bíróság ezután megkezdte a nagyarányú pör többi vádlottjainak kihallgatását.

A tábla elnökének eskütétele

A tábla hétfőn megtartott teljes ülésén az újonnan kinevezett alelnöke: dr *Guthi* Károly tette le esküjét. Beszédében kifejezte, hogy az igazságszolgáltatás alapelveiben az állami és társadalmi rendszer korszakalkotó átalakulása közben sem szenvedett törést. *Egy kultúrállam berendezkedése nem képzelhető el a bíráskodás pártatlansága és függetlensége nélkül.* Ha az ország törvényei megváltoznak, a bírónak alkalmazkodnia kell az alkotmányos úton megalkotott új joghoz

Vagyondézsma és tetőkölcsön

Az alábbi sorokat kaptuk:

Tetőhelyreállítás céljából kölcsön kapható, amelyet másfél év alatt kell kamatokkal és egyéb költségekkel együtt visszafizetni. A mai magas lakbéradó miatt ez a visszafizetés is roppant nehézségekbe ütközik. Ezt az ujjáépítés szempontjából fontos és hatóságilag előírt tetőhelyreállítást azonban elgáncsolja a *vagyondézsmarendelet*, amely egyáltalán nem veszi figyelembe a tetőkölcsönt igénybevevők *anyagi helyzetét*. A dézsmarendeletben ki kellett volna mondani, hogy a tetőhelyreállítási kölcsön visszafizetése *betudandó a vagyondézsma összegébe*, vagy pedig olyan intézkedés kellett volna, hogy *a vagyondézsma fizetését csak a tetőkölcsön letörlesztése után kell megkezdeni.* Mert a mostani helyzet odavezet, hogy a vagyondézsmát ugyan befizetik, de *az ujjáépítés elmarad.*

Egy háztulajdonos.

Kis- és apróhirdetések

DÍJSZABÁS

Apróhirdetések szavankint köznap 0.60, vasárnap 1.20. (Állást keresők a felét fizetik.) Keretes apróhirdetés köznap 1.—, vasárnap 2.—. Az első és minden **vastagon** szedett szó két szónak számit. **Kishirdetés** mm-soronkint köznap 1.20, vasárnap 2.40 Ft.

BERENDEZÉS
Bútor
SZŐNYEGET
minden fajtát
VESZEK.
Wesselényi-u. 29. I. 5

Kombinált, háló. és úriszoba
bútort veszek
eladok. Mandel, lakberendező, Rottenbiller-utca harminchét/c. Telefon: 226—924.

AKAR KIMONDOTTAN
jó bútort?
Látogassa meg
Eichel Miksa és Fiai
lakberendezők
gyönyörű mintatermeit:
IX. Üllői-út helyeneegy.
Fizetési kedvezménnyel is.

Rombútorok helyreállítása szakszerűen, bútorok jutányosan, fizetési kedvezmény Berényi, II., Hunyadi János-út három Tel.: 256—942.

Kombinált szoba, 2 személyes, szövettel, 2380. Használt háló 1200, új háló 1600, 2 személyes rekamié 780 Bútorpince, Dob u. 58. Fizetési kedvezmény.

HASZNALT bútor csere, rekamié, konyh., komb. szekrények, egyes bútordarabok olcsón. Podmaniczky-utca 6.

ELSŐ KÉZBŐL OLCSÓN
rekamié, fotelágy
TAUB kárpitosnál VIII. Szentkirályi-utca 31.

Használt **BÚTOR**
vétel, csere, eladás.
NAGY SÁNDOR, Somogyi Béla út **26**

Használt **BÚTOR**
vétel, csere eladás!
GROSZ, István-út **22**
Telefon: 221—882.

BÚTORVEVŐK FIGYELEM!
Tízhavi részletre olcsó halók, kombinált szobák, kárpitos áruk, szőnyegek nagy választékban.
BÚTOR ÉS TEXTIL R.-T.
VI. Liszt Ferenc-tér öt.

Szalongarnitúra, 6 darabos, antik, eladó. Bajcsy-Zsilinszky-út 74. II. 3. Fülöp.

Hálószoba, komplett, fehér lakkozott, eladó. Megtekinthető Trobon-nál 9—1-ig: Üllői-út tizennégy.

Készitőnél
BÚTOR
VÉTEL: kombinált 2500, rekamié 700, új háló 1360, konyha 1100, fotelágyak 550
ELADÁS
IRODABÚTOR GOMBOS asztalosüz. Kálvária-u. 26

Vennék sürgősen: úriszobát, ebédlő-összekötőszőnyeget, tizenkétszemélyes porcellánt, ezüstkészletet, bronzfigurákat, perzsabundát, koncertzongorát, tűzmentes okmányszekrényt. **Majorosi**, Eszterházy-u. 17. Telefon: 135-077. 9—3-ig.

Háromszáz forint havi részletre már kaphat gyönyörű kombinált szobát, hálót, garnitúrát, előleggel. Árban, minőségben vezetünk. Eichler, Nagymező-utca huszonöt.

BÚTORT LEGOLCSÓBBAN
Kombinált 7 drb-os 2600
Fazonháló 7 drb-os 2500
Konyha 6 drb-os 800
Rekamiék . . . 580
Fizetési kedvezmény!
Vámos-tól, Mester u. **15**
Telefon: 136—013.
Hálót és kombináltat magas áron veszek.

Különleges kombinált barokk, holland, reneszánsz szobák, cseresznye- és dió színben, úriszobák, ebédlők nagy választékban olcsó árban. Somogyi Béla-út 3/A. idősebb Präger.

Ritkaszép barokk kombinált szoba legkitünőbb állapotban, úriszoba chippendale stilben, legprimább mübútor, obi-zon fotelószobába (diófa) jutányosan eladó. Királyné, IV., Dalmady Győző-u. három. I. 1. 532

Konyhabútorok nagy választékban, olcsón, fiz kedvezmény. Üllői-út negyvennyolc.

Legmagasabb árat fizetek használt szőnyegért, **bútorért** feloszlott háztartásért. **Fuchs** Szent István-körút 27. üzlet

Veszek hálószobát, kombinált bútort, zongorát, vagy pianinót. Vadász, Rózsa utca huszonhét. Telefon: 424—031.

Kombinált szekrény, modern, intarzias cseresznyefagarnitúra mübútor, rekamiék, konyhabútor, rövid Stingl zongora, festmények, teljes lakásberendezés darabonként privátlól olcsón eladók. Tulajdonos telefonja 222—140, 11—1-ig.

Szőnyegeket legmagasabb árban veszek. SCHILLINGER, VI. Teréz-körút 15. Alapitva 1906. **Alkalmi vételek eladása.**

Selyemperzsa, gyönyörű ritka példány, magánosnak eladó. Honvéd utca nyolc, I. 1.

Szőnyeglavitás szakszerűen, jutányosan. XI., Budafoki-út 17. C. épület, földszint 9. — Paulikné.

Egyéb berend.
SÖRKIMÉRŐ PULTOK
vendéglői berendezések, porcellánok, üveg- és alpaccaáruk.
Rosenfeld
Népszínház u. 31. Telefon: 139-274.

KERESEK elektromos rezsót, tűzhelyet, boylert, padlókefélőt, szabászollót, nyirógépet, stb.
Kristály Rádióház
VII., Király-utca 59/b. Telefon: 222—518.

CSILLÁR-restaurálás
alkatrészei fémből, kristályüvegből, fából, kovácsolt vasból
Kadelburger,
Szent István-körút öt. Telefon: 12—96—27.

Több márkás 12 szem, alig hiányos étk. 850 frt-tól complette herendi kardos meisseni priv megbizásból, 6 szem. használatlan, pazar hangulatlámpák, dísztárgyak, remek alkalmi vételek. Kis „OCCASIO" ajándékbolt, Kossuth Lajos-u. öt.

NINCS PÉNZE? Van egy csomó felesleges holmija? Gyorsan, jól eladja, díjmentesen elhozatja „OCCASIO" ált. lakberendező, Egyetem-u. 7. Tel.: 184-735

Tűzmentes nagy irat. szekrény olcsón eladó. Budapest, Fóti-út 34. Könyvüzlet.

Zephirkályhát, 10—12 csövest, sürgősen k re sek, Telefon: 137—116. Zsiral, Dobozi-u. 39.

Nagyobb fehér cserépkályhát, vagy csempét alkalmilag vennék. — Mehler, Hungária körút tizenhat.

Arnheim kassa privátnak olcsón eladó. Erzsébet-krt. 39. II. 10.

HANGSZER RÁDIÓ
Vennék zongorát, pianinót. Sasvári, Erzsébet-körút huszonegy Telefon: 426—819.

Zongorahangolást szakbirálatot, vétel eladásnál szakszerűen végez Bartos Dezső, Bécsben végzett hangoló, Lauberger és Gloss tanitványa. Előtvös-u. 23/b Telefon: 424—924.

HANGSZER ZONGORA
eladás, vétel, csere
REMÉNYI
KIRÁLY-UTCA 56

MOST VÁSÁROLJON! A világ legjobb zongoráiból hihetetlen olcsón válogathat részletre is.
LYRA
ERZSÉBET-KÖRÚT 19 (Barcsay-utca sarok)
KÖLCSÖNZONGORÁK LEGOLCSÓBBAN.

ZONGORÁK pianinók, tangóharmonikák kedvezményesen REISSMAN MÁRTONnál, Erzsébet-krt 17.

Steinway, Bechstein, Bösendorfer, Förster, Stingl, stb. zongorák és pianinók áron alul, részletre is. Fenyőné, Erzsébet-krt huszonhat.

Zafirtus LEMEZJÁTSZÓ alkalmi áron. «Varázs. szem rádió», Kossuth Lajos-u. 11-es udvarban

Zongora, modern, keresztpántos, páncéltőkés, eladó. Ferenc-körút 19. földszint 8.

Rádióját megvesszük elhozatjuk.
Belgrader
József-körút 34. Telefon: 137—339.

Orgonahangú
rádiók
remek külföldi gépek alkalmi olcsó árakon eladók! **Rádió-Express, Teréz-krt. harminckettő.**

Siemens 14 G W Univerzális CSÚCSSZUPER kapható «Varázsszem rádió», Kossuth Lajos-utca 11-es udvarban.

FOTÓ, OPTIKA
Hangosmozi, keskeny, hatlóerős áramfejlesztővel, sok tartozékkal, tizezerért. „Ötezer átvételkor 29987" jeligére.

Jóminőségű
6×9 FILM
kapható.
Kovács Emil, fotó, optika, Bárczy István-utca 3. Közp városháza. Telefon: 381—061.

Új Volgtländer-Bessa távmérős Skopar 1:3.5, tokkal eladó, IX., Vaskapu-utca 22, III. 7. Délután 6 óra után.

RUHÁZAT
Férfiruháért legtöbbet fizetek LEITERSDORFER
Kisdiófa-u. 15. Király-u. sarok. Tel.: 221—674.

MINDENKINÉL többet fizet férfiruháért. FORGÁCS, Dob-u. 46/A. Telefon: 423-744. Hivásra jövök.

BODNÁR BUNDA
ÍRHABUNDA TÖKÉLETES
Átszabások. Előnyös feltételei. Párisi-utca 2. Tel.: 384—471.

BUNDÁK női, férfi **irhák** előnyös feltételekkel **SZEMERE** szűcsnél, Erzsébet-körút **26** **Második emeleten**
Lift dijtalan!

ÓRIÁSI ÖSSZEGET FIZETEK FÉRFIRUHÁÉRT
Reiss, Kazár-utca 4—6. Telefon: 226—251.

Férfiruháért szőnyegért legtöbbet fizetek. Hivásra jövök Báthory-utca 22. «Sasi». Telefon: 127-868

Eladja Ica és Hecsi rendkivül olcsó áron a belvárosi divatszalonok modelldarabjait. IV., Váci-utca tíz, II. emelet, Modellkiárusitási Divatház. Telefon: 380-016.

Barna lengyelbunda, magas férfinak, eladó. Vennék hatéves kislánynak bundát. Sturzáné, II., Szilágyi D. tér egy.

Szenzációs árakat FIZETEK **FÉRFIRUHÁKÉRT** SPIEGEL, Teréz-krt 2 I. 9. Telefon: 421-080. Hivásra jövök.

Eladó kifogástalan átmeneti kabát 13—15 éves fiunak. D. u. 1—4-ig Bartók Béla-u. hatvanegy. II. 2.

Férfiruháért szövetért, szmokingért bárkinél többet fizetek **GYŐZŐDJÖN MEG!** ***TÓTH.*** Bp. (Belváros), IV., Curia-u. 2. (Ferenciek-terénél.) Tel.: 381—064 Hivásra jövök.

JÁRMŰ
Személyautó
Személyautó, Praga Bäby, négyszemélyes, teljesen generálozva, privátlól eladó. Telefon: 222-140. 11—1-ig.

Egy Steyr 55. személykocsi, jókarban, olcsón eladó. 5—6 között. Tel.: 162-077.

ELADÓ OPEL OLYMPIA
üzemképes állapotban, 80%-os gumikkal, **DKW** féltonnás **furgon**, üzemképes állapotban, 90%-os gumikkal, 1 gumiabroncsos és 1 fakerekü **TEHERAUTÓ PÓTKOCSI.** Megtekinthető: Kispest, Kinizsi u. öt. Telefon: 383—531.

Hanomag Sturm, négyajtós, tűra személygépkocsi, taxinak is, elutazás miatt olcsón eladó. Lorencz, Nap-utca tizenhét.

DKW lemezkarosszériás cabriolet, prima állapotban, **PLYMOUTH** 4 ajtós, régi typus, kitünő, Ia gumikkal, **RENAULT** celtaquatre, 4 ajtós üzemképes állapotban, **ELADÓ.** Váci-út 60. T.: 201—828.

Fiat 1500-as, üzemben lévő taxi, igen jó állapotban, uj gumikkal, izenhétezer. Csopaki u. 3/a. Bartók.

CHEVROLET személykocsi, 6 henger., 4 üléses, 4 ajtós, **olcsón eladó.** Ferenc körút tizenhét, félemelet.

Adler-Junior furgonra átalakitott autó, kifogástalan, eladó. VI., Lázár-utca 20. Varga.

Teherautó
Egytonnás teherautó prima gumikkal, elfogadható áron eladó. «Priváttól 91» jeligére.

1½ tonnás, üzemképes Ford, prima állapotban eladó. Kristóf Sándor, Wahrmann-utca.

RÁBA SUPER 3 tonnás, újonnan generálozott, 90%-os gumikkal, privátnak **ELADÓ.** Váci-út hatvan. Tel.: 201—828, hétfőtől.

Fiat 503, féltonnás teher, javításra szorul, papirokkal 3500 forintért. Gróf, Nagy Lajos királyné-út 192

Opel-Blitz háromtonnás teherautó, kifogástalan állapotban, **eladó.** Szentkirályi u. tizenhét. 137—655.

Újonnan generálozott hathengeres Hansa, egytonnás kistéher eladó. XI., Fehérvári-út harmincnyolc/A.

3 tonnás Opel Blitz, ½ tonnás Skoda, 12-es luxus Tátra, minden elfogadható árért eladók. Abonyi-u. 15.

JEEP pótkocsival, prima állapotban, **eladó.** Telefon: 184—369.

Mercedes Diesel, háromtonnás, üzemben lévő, sürgősen eladó Mérleg-utca 12. Vendéglő. Tel.: 185—494.

Háromtonnás Diesel Skoda sürgősen eladó Zsitvay Leó-u. 15. fdsz. 2. 122—147. 9—3-ig

Autó alkatrész
Sebességváltó Mercedes, 3 tonnás, gyári új, eladó. Lázár-utca húsz. Varga.

Uj fűüvegezést szakszerűen készit **FARKAS ISTVÁN** üvegcsiszolda, V., Rothermere-u. 16. Telefon: 128—829.

Motorkerékpár
Százas Sachs, kifogástalan, sürgősen eladó. VIII., Déry-u. kilenc Irógépüzlet. Hétköznap kilenctől kettőig.

500-as NSU prima motorral és gumikkal 4000 ért eladó. Kovács KFT. Arany János-u. 9.

BMW ötszázas, oldalkocsis, prima állapotban eladó. XI., Szent Imre herceg-út harmincnégy, vendéglő.

Egyéb jármű
Egy jó lovat vidékre tartásért gazdának kiadnék. «Lelkiismeretes 94» jeligére.

Kétlovas lapos kocsi kitünő állapotban eladó. «Golyós 92» jeligére.

GÉP, SZERSZÁM
IRÓGÉP vétel, eladás! ÉDES ÉS DECSY Akácfa-utca 13. Telefon: 222—624.

GÉPSZÍJAK, ÉKSZÍJAK vétel, eladás, csere. Ötvös, Dobozi-utca 5. Telefon: 138-279.

VARRÓGÉPEK ipari és háztartási célra kölcsönzés, javitómühely. **GYERMEKKOCSIK** nagy választékban. BACHRACH. DOHÁNY-UTCA 68 Tel.: 222—687.

ÍRÓGÉP, SZÁMOLÓGÉP VÉTEL — ELADÁS JAVÍTÁS KARBANTARTÁS FUNK JÓZSEF V., CSÁKY-UTCA 4. TELEFON: 129—220.

Sihl vizszivó motor, uj eladó. Bástya-utca 11. «Prima» sokszorositó.

Szabóvarrógép, uj, nagy Phoenix, eladó. Schieder, Baross-utca 83, II. 6.

Irógépet magánostól vennék. «Keveset használtat» jeligére a főkiadóba kérem.

Irógépet, számológépet most induló irodám részére privátlól sürgősen veszek. Tel.: 181-336.

Használt hathengeres Bosch nyersolajszivattyút minden mennyiségben vesz rossz állapotban is Hrováth, Váci út 152. 1063

Azsúrgépet vennék. Lehet motorral. — Bock Oszkár, Előtvös-u. kilenc

Irógépet veszek irodámba, Hungária, Múzeum-körút tíz.

Union bolyhozógép kötődéknek, 100 széles, alig használt, eladó. «Eredeti motorral 40» jeligén kiadóba.

Mechanikai szövőgépeket megvételre keresek. Sürgős. Készpénzfizetésre, üzemképes állapotban. Lehet rones is. — «Kisüzem 43» jeligére.

Univerzális marógépek, Böhringer gyártm., Norton pad, 1250-es, 1500 m/m es. t. uj padok, műszerész padok, stb. Kende gépraktár, V., Kresz Géza-u. tizenegy. Telefon: 124—588.

Szalagfürész, kéthengeres, motorral, 3200. Botos, Dobozi-u. 41. fsz.

INGATLAN
Bérház
Parlamentnél (Tőzsdénél) exponált sarokbérpalota, lifttel, elfoglalható, sérült, sok helyiséggel, kétemeletes ráépithetőséggel (250 ezer). Endler, Előtvös huszonhat/B.

Nagyogó vétel! Nagykörúti, négyemeletes, nagyjövedelmü, liftes bérpalota egynegyede (75 000). — Endler, 125—503.

Nemzetinél 400 ölön épült 5 emeletes, két utcára nézó modern bérpalota, prima állapotban, két-, háromszobás komfortos lakásokkal, 17 üzlettel, 90.000 jövedelemmel, 300.000-ért vagyonmegosztás miatt sürgősen eladó. Székház és nyugdijpénztár céljaira nagyon alkalmas. Gárdonyi, 129-738.

Modern bérházat belterületen veszünk háromszázezerig. Ajánlót honorálunk. «Közintézmény» jeligére.

SZÉKHÁZNAK ALKALMAS bérház főútvonalon, beköltözhetőséggel **eladó.** SZAMOSI ingatlaniroda, II., Szilágyi Erzsébet-fasor 9. (12-es autobusz végállomásánál.) Telefon: 457-507

Bajcsy-Zsilinszky-út 74 elsőrangú, négyemeletes bérpalota, 108.000 bérjövedelem, eladó esetleg egynegyede 50.000-ért. Kizárólag Szabó, Sziget 29, kettőtől hatig

Villa: Hegyaljai-úton, négyszázas parkban, pazar, háromszobás, hallos, beköltözhető, nagyméretü luxuslakással, garázs, házmesterlakás, 140.000; Ugyanott kettőszoba hallos, nagyméretü, luxus, beköltözhető, 80.000 ért eladó. Dr **Hegyi.**

Bérház: Emke-kávéháznál, primánépült sarokbérpalota, komfortos lakásokkal és üzletekkel, 54.000 bérrel, sürgősen 200 000 ért eladó. Dr **Hegyi.**

Örüklakás: Körtérnél, hypermodern, nagyméretü, kettőszoba hallos, délifekvésü, azonnal beköltözhető, 32.000 ért eladó. Dr **Hegyi.**

Üzemház, birtok, malom, vállalati üdülők, balatoni gyümölcsös és nyaralóban nagy választék. — Dr **Hegyi**, Rákk Szilárd-utca hat. Telefon: 136—761.

Bécsi IV emeletes, duplaudvaros, ép bérházamat elcserélném Hasonló budapestire 35» lev. főkiadóba.

Villa
Villák: Balatonnál öt szobás, emeletes 26.000-ért. Háromszobás 20.000-ért. Kettőszobás 12.000-ért eladók. Bálint, Garay-utca 7.

Budán úrinegyedben bérvillám három abszolut modern, beköltözhető lakással 35.000-ért sürgősen eladó. «Kivándorlásért» jeligére Szöllősy hirdetőbe Izabella-utca 23.

VILLA BUDÁN
3 szoba hall, garage, szép kilátással, teljesen ép, azonnal beköltözhető, közlekedés mellett, 85.000.
Szamosi ingatlaniroda, II., Szilágyi Erzsébet-fasor 9. (12-es autobusz végállomásánál.) Telefon: 457—507.

Andrássy-úti villanegyedben főúri villapalota azonnal beköltözhető, eladó. Iroda: százhuszonhat — százötvenhét.

Kényszereladás: Városmajornál négyszobás hallos, központi fütéssel, beköltözhető, ép villa 78 000. **Abendorff,** 223—222.

Nagy Lajos király-útnál 3 szobás komfortos, terraszos, azonnal beköltözhető villa, 33.000. Thököly-út tíz, I. 12. Pakocs.

Keresek komoly, beköltözhető villát közlekedésnél. Lehet kétlakásos, egyszáznyolcvanezerig. — **Abendorff,** 223—222.

Eladnám beköltözhető budai villácskám, fajgyümölcsössel, negyvenezerért. Megbeszélés Fürst Sándor-utca 7/b. I. 2. Lloyd mozinál.

(Folytatása a 6. oldalon)

A helyzet hétfőn

✦

A finish képét látjuk, de már mindenki ismeri a „befutókat". A szociáldemokraták délután még tartottak egy pártvezetőségi ülést, hogy meghallgassák az összekötő bizottság referátumát és utoljára megvitassák a koalíciós munkájukhoz szükséges *minimális* tárgyi feltételeket. *Szélig* Imre, akinek neve most felmerült, mint a szociáldemokrata pártnak a belügyminisztériumba küldendő megbizottjáé, régi marxista szervező, a párt hagyományos, a módszerekben mérsékelt, független meggyőződését erélyesen követő csoportjához tartozik. Feltehető róla, hogy meg fogja próbálni hivatala kereteit kitölteni.

Hétfőn — a két munkáspárt tárgyalásai után — úgy látszott, hogy a szocialisták felmutathatnak majd szervezett tömegeiknek bizonyos előzetes eredményeket (értéküket majd a gyakorlat igazolja csak) és ezzel a pártvezetőség megállhat. Roszszabb a helyzet a kisgazdapártnál, melynek politikai bizottsága a nagyválasztmánytól határozott *tárgyi* utasításokat kapott. Ezeknek a nagyválasztmányi kívánalmaknak megvalósításáról, betartásáról, vagy időhöz kötött ígéretekről nem sok hallatszik. Hiába, a személyi kombinációk — hogy ki kapja a „tárcát" — nálunk mindig érdekesebbek, sőt előbbrevalók.

✦

A kormánylistán, sajnos, nélkülözni vagyunk kénytelenek *Bárányos* Károly eddigi földmüvelésügyi miniszter nevét. Sok támadás és egy pusztító háború csapásait követő radikális földreform természetes nehézségei között Bárányos szakértelemmel, gyorsan, gazdaságosan dolgozott. A tavalyi beszolgáltatás viszonylagos sikere az a tény, hogy ma egyike vagyunk az inséges Európa leginkább önellátónak mondható országainak, a miniszternek és minisztériumának is érdeme. Bárányos Károly nem volt eminenter politikus — ezért erte a legtöbb támadás —, de *elsőrangú szakember*, aki bebizonyította, mostoha körülmények között is mennyit tud pótolni a tudás.

Távozása a minisztérium élérol viszont csak felszabadítja, hogy egész emberként, teljes munkaidejével szolgálja másik nagy feladatát: a Szövetkezeti Központot, melynek ő az elnöke.

✦

A parlamenti folyosón már az első ülésnapon tanakodtak arról, hogy vajjon érvényesnek tekinthető-e a régi összeférhetetlenségi törvény? Ez ugyanis a *nemzetgyülés* tagjairól beszél, míg a most megválasztott parlament: *országgyülés*. Sokan azzal is érveltek, hogy ennek az országgyülésnek nagyon erős a társadalmi átrétegeződése, rengeteg új ember került be, eddig alig képviselt foglalkozási ágak müvelői és az összeférhetetlenségi törvény revizióra szorul.

Utóbbi megállapítást magunk is aláírjuk. Még pedig az erős és határozott *szigorítás* irányában. De addig is, amíg ez megtörténhetik, nem árt az érdekeltek, főleg az *érintettek* figyelmébe idézni, hogy a régi összeférhetetlenségi törvény változatlanul érvényes, mert a mostani országgyülés megválasztásáról és összehívásáról intézkedő 1947. XXII. tc. 22. §-a kimondja, hogy ahol az 1945. VIII. tc. nemzetgyülésről szól, ott az újabb törvény szerint országgyülést kell érteni, vagyis ahol nem történt kifejezett változtatás, ott a régi intézkedések és törvények hatályosak maradtak.

Malasits Géza, korelnöki minőségében, rögtön az ünnepi megnyitó ülésen fel is hívta a képviselőket, hogy amennyiben indokoltnak látják, tegyenek összeférhetetlenségi bejelentést önmaguk ellen.

Érdeklődéssel várhatjuk, hogy kik fognak ennek a felszólításnak eleget tenni.

✦

A tervezett kormánylista egyik érdekes neve: *Olt* Károlyé. *Molnár* Erik esetleges utódjaként említik, ha Molnár Erik venné át a külügyminisztériumot, mint addicionális kommunista miniszteri posztot és ezzel a népjóléti tárca gazdátlan maradna.

Olt Károly a régi képviselői névjegyzéken „magántisztviselő"-nek vallja magát. Ezt a magánhivataloskodást a kommunista párt káderosztályának vezetőjeként végzi, vagyis minden személyzeti ügy az ő kezén megy keresztül. Nem kicsiny munkakör, nem csekély befolyás! Bár a szélesebbkörü nyilvánosság nem tud róla sokat, a jobban tájékozottak Olt Károlyt már régóta a kommunisták élgárdájához tartozónak vélték.

✦

A Független Magyar Demokrata Pártról hallottuk, hogy megkezdi még ezen a héten pártnapjainak rendezését a pestkörnyéki városokban. Beszámolókat tartanak és megindítják az alaposabb szervezési munkát, amit a párt az egész országra kiterjedően, rendszeresen kíván végezni. *Balogh*ék — a pártvezér természetéhez híven — *derülátóak* és úgy látszik nincs kétségük afelől, hogy *a községi választásokra mégis csak sor kerül*. Ezért ütik a vasat, amíg az országgyülési kampánytól még jó meleg, sőt nem egyhelyütt égetően tüzes.

✦

Az *Uj Hirek* címet viselő hétfői lap, ha hihetünk szemünknek, Uj Stilust akar meghonosítani. Általában a Goebbels kreálta „Uj Európa" óta bizonyos ujízü dolgoktól kissé viszolygunk és ezek közé tartozik az is, hogy az ujságíró a cikke fölé ezt a címet írja: *„Coki!"* és ennek megfelelő hangnemben tanítsa ki kollégáit a szerkesztés fínomságairól. Uraim és hölgyeim, akár elvtársak vagyunk, akár nem, hagyjuk ezt a coki stilust! Fogadjuk el inkább a Biblia ó-stílusát: *legyetek ravaszok, mint a kígyók és szelídek, mint a galambok.*

Higyjék el, az is hatásos néha!

A kibontakozás előtt

Vasárnap és hétfőn a belpolitikában nagyobb esemény nem történt. A legkiemelkedőbb politikai tárgyalás az volt, amelyet a Szociáldemokrata Párt és a kommunista párt összekötő bizottsága folytatott és amelyen megjelent *Szakasits* Árpád és *Szélig* Imre a Szociáldemokrata Párt részéről, *Rákosi* Mátyás és *Rajk* László a kommunista párt részéről. A tárgyalás 11 óra után kezdődött és meglehetősen sokáig tartott. A tárgyalásról olyan hírek szivárogtak ki, hogy a kommunista párt bizonyos számú szociáldemokrata követelést hajlandó teljesíteni. Ezek közé tartozik az is, hogy belügyminisztériumba szociáldemokrata államtitkárt neveznek ki *Szélig* Imre személyében. Az összekötő bizottság tárgyalásainak eredményeit a Szociáldemokrata Párt hétfőn este bemutatta a pártvezetőségnek. A Szociáldemokrata Párt és a kommunista párt összekötő bizottságának négyes albizottsága is tanácskozásokat folytatott hétfőn.

Sokat beszéltek politikai körökben arról, hogy ki lesz a kisgazdapárti miniszterelnökségi államtitkár. A legtöbbet *Kiss* Lászlót és *Pesta* Lászlót emlegették.

Ami a parasztpártnak a kormányban való részvételét illeti, erről a lapokban különféle kombinációk láttak napvilágot. A *Magyar Nemzet* munkatársának értesülése szerint, abban az esetben, ha *Veres* Péter maradna az újjáépítési miniszter s a parasztpárt a honvédelmi minisztériumot is megkapná, akkor a párt ragaszkodik ahhoz, hogy Veres Péter államminiszteri rangot kapjon a kormányban. Ezzel a párt súlyának akarna nagyobb kifejezést adni. A honvédelmi miniszteri pozicióra *Nánási* László kívül *Darvas* Józsefet is emlegetik.

A koalíciós pártok keddi tanácskozása lehetséges, hogy az eddigi kombinációkat hamra dönti és újabb momentumok és újabb személyiségek merülhetnek fel az egyes tárcák betöltése körül.

A választási törvény értelmében most alakult meg a petíciók eldöntésére hivatott különbíróság. A bíróság elnöke *Major* Ákos, a NOT elnöke, helyettes elnöke pedig *Váradi* Sándor NOT-tanácselnök. A Kúria *Somoggi* Odön másodelnökét és *Kun* Gábor kúriai bírót, a közigazgatási bíróság *Burckhardt* István tanácselnökét és *Fatkas* Sándor közigazgatási bírót delegálta. A választásban résztvevő pártok a PDP, a Radikális és a Slachta-párton kívül egy-egy tagot delegálnak. Az említett három párt nem kap képviseletet a bíróságban, mert nem kapták meg a szavazatok 5—5 százalékát. A bíróság tagjai már le is tették az esküt.

A *MÉMOSZ* és a *VAOSZ* többszáz tagú küldöttsége akarta hétfőn *Dinnyés* Lajos miniszterelnököt felkeresni és egy memorandumot átnyujtani, amelyben tiltakoztak a szombati nagyarányú építőmunkás-elbocsátás ellen. Mivel a miniszterelnök nem tartózkodott a fővárosban, *Bojta* Béla miniszterelnökségi államtitkár fogadta a küldöttség tagjait, akik az államtitkár megnyugtató kijelentései után, hogy a közmunkákat folytatni fogják — rendben eltávoztak.

Egy egész ház — rendőri felügyelet alatt?

Borai Emil postafőfelügyelő, a Koszorú-utca 24-es bérház házmegbizottja azt panaszolja a *Magyar Nemzet* szerkesztőségében, hogy egyes napilapok azt irták, hogy az egész Koszorú-utca 24-es számú ház „lebukott", valamennyi lakója brióssal „feketézett" és mindnyájan rendőri felügyelet alatt állnak. Borai felügyelő szerint a ház minden lakójának becsületébe gázoltak azzel a hamis hírrel, hiszen négy lakón, *Pulai* Lajoson, feleségén, sógornőjén és nővérén kívül senkinek semmi köze a briós-ügyhöz. Náluk tartottak csak házkutatást és csak Pulait és feleségét tartóztatták le, illetőleg a sógornőt és a nővért néhányórás letartóztatás után szabadon is engedték.

A Koszorú-utca 24-es számú ház lakói valóban nincsenek rendőri felügyelet alatt. Amikor elmentünk helyszíni szemlét tartani, békésen dolgozgattak az asszonyok konyháikban és a gyerekek nyugodtan játszottak a szobában, a férfiak pedig pontosan tértek meg munkahelyükről. De ahogy a *briós*-szót kiejtjük előttük, egyszerre az egész ház olyan lesz, mint egy felforgatott méhkas.

A házmegbizott felesége kétségbeesetten mondja:

— Kérem, a nővérem, aki reumás és alig tud mozogni, izgatottan jött hozzánk, megvárni mi van, nem kell-e nekem a börtönbe élelmet hozni. Az ismerősök lépten-nyomon jönnek hozzánk és kérdezik, mi történt. És nem értem az ujságokat, hogy nem írnak igazat... (Ugy látszik, Borainé nem olvassa a politikai rovatokat.)

Szitás Ferenc gyári munkás nevetve játszott 18 hónapos kisfiával, amikor bekopogtunk hozzá.

— Szabadságról jöttem haza, amikor a vonaton olvasom az ujságban, hogy felügyelet alá helyeztek. Bent a gyárban pedig állandóan nevetnek a kollégáim, hogy merek hozzájuk járni, mit keresek a munkahelyemen.

— Bizony, bizony — mondja *Dobráné* is, a cipészsegéd felesége, aki átjött kicsit szomszédolni —, nem értem, hogy írhattak ilyet. Ujpestről jöttek a rokonaim érdeklődni, mi van velem.

Dömök Jánosné, nyugalmazott altiszt felesége, kardos asszony.

— Hát le vagyok én tartóztatva, vagy felügyelet alatt vagyok én? — kérdi haragosan, csipőre tett kézzel. — Nézzék meg a gázszámlámat, megállapíthatják abból, sütöttem-e én százszámra briót. Győződjenek meg először a valóságról, s aztán gázoljanak az ember becsületébe. Én szegény munkásember felesége vagyok, de azért nem hagyom, hogy bepiszkítsanak.

Bognár Ferenc műszaki főtiszt, ki négy gyereknek az apja, zavart mosollyal mondja:

— Még jó, hogy az üzemben senki sem olvasta a cikket, mert mit szóllak volna. Az asszony pedig még a gondolatra is felháborodik, képzelje — mondja — az ismerősök mind azzal jöttek: *„hát ti mit csináltatok?"*

Borai házmegbizott, miközben egyik lakásból a másikba kisér, azt mondja:

— Ez a ház, amely arról nevezetes, hogy az ostrom után sem tartottak itt házkutatást, mert senki nem vitte el a másét, most meg milyen szégyenbe kerültünk. Nem értem a lapokat, miért nem írnak igazat? A *Magyar Nemzet*-hez azért mentem fel, mert tudom, hogy ott mindig az igazságot írják meg.

Ezt mondja *Lettlinger* Etel postafőellenőr is, aki nagyon ideges lesz a briós szó hallatára.

— Korán reggel megyek el itthonról dolgozni, délután lesz mire hazajövök, akkor kezdek főzni, annyi dolgom van, azt sem tudom, mihez kezdjek. Hát ráérek én briós-sütéssel foglalkozni? 32 éve vagyok állami szolgálatban, hogy írhatják rólam azt, hogy „lebuktam"? Én ezt az ügyet becsületsértésnek tekintem.

Végül benézünk a letartóztatott *Pulai* Lajos ságornőjéhez, Pulai Gézáné-hoz. Éppen nagymosás közben találjuk, mezitláb áll a kis konyhában, ahol egy háromlyukas gáztüzhelyen sütötte a briósokat.

— Bevallom őszintén, sütöttünk briósokat mi négyen — mondja —, de mit csináltam volna? Férjemet az ostrom alatt gránát érte, elpusztult, én pedig ittmaradtam minden kenyér nélkül. Dehogy volt itt nagyüzem. Ezen a kis tűzhelyen 20 perc alatt 12 briós sül meg, hogy adhattunk volna el ezreket. Amikor a házkutatást tartották és letartóztattak, éreztem, hogy szabadon fognak bocsátani, mert abba is akartam hagyni a sütést, már csak száraz, régi briósokat találtak nálam.

A „lebukott" házban tehát összesen két letartóztatás történt és senki sincsen rendőri felügyelet alatt. De persze ez már nem olyan érdekes, mint az — ellenkezője. V. Zs.

Népbirósági hírek

Fellebbezés folytán a NOT több ügyben hozott ítéletet. Másodfokon *Székely* József volt csendőrörsparancsnokot kétévi börtönre, *Tóth* Lajos nyilas pártszolgálatost négyévi börtönre, *Pesti* Lajos pártszolgálatost kétévi kényszermunkára, *Fenyvesi* Kálmán utászparancsnokot pedig kétévi börtönbüntetésre ítélte. *Dobai* Miklós pénzügyőri főszemlészt a népbíróság annakidején felmentette. A *NOT* a felmentő ítéletet helybenhagyta.

A Nőiruházati Iparosok Országos Szabadszervezete
A Magyar Divatipari Szindikátus
szeptember 28-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel a Belvárosi Kávéház termeiben bemutatja az összes modellirozó cégek részvételével:
„A MAGYAR DIVATIPAR EXPORTJA A HÁROMÉVES TERV KERETÉBEN" EXPORTKOLLEKCIÓJÁT
Meghívóigénylés a NIOSZ-nál (IV, Párisi-u. 1. Tel.: 188—527) és a bemutató cégeknél.
BEMUTATÓ CÉGEK:
Apponyi Júlia, Ági-szalon, Beer Jenőné, Bodnár Ernő, Brück Juliska, Charlotte-szalón, Chez Alex Couture, Dávid és Bihari, Farkas György, Ferda Manyi, Förstner nővérek, Fenyő Béláné, B. Fodor Istvánné, Geiger Pál, Gráf és Berger, Gréte-szalón, Gulyás Márton, Havas László, Józsa-szalón, Kata tricotage, Katzer Árpádné, Kiss Kálmán, Kerényi (Klein) Artur, Klein Pál, Lady's shop, Litassy István, Mária-szalón, Molnár Sándor, Neumann Berta, Nágay-szalón, Nagel-szalón, Reichfeld Sárj, Rotschild Klára, Rózsáné Hajdu Gizi, Simon Kató, Soltészné Kószó Aranka, Szalay és Köves, Dr Szill Walterné, Szita József, Takács Anny, Takács Erzsébet, The Young Lady, Vadász József, Wool tricotage, Zsubory Nelly
CIPŐK: Kaposvári, ÉKSZEREK: Ark anzas, TÁSKÁK: Patai Ferenc, KALAPOSOK: Ács Etel, Fürst Irén, Frank Irma, Gergely Vilma, Grünwald nővérek, Mergl Janka, Ráduly Etel, Róth Sári, Steiner Elza, Springer Janka, Tolnai Gézáné, Vértes Piroska, Wolf Alice, KOZMETIKA: Bihari Erzsébet, Fried Piroska, SZUCSÜK: Schmideg Leó, Szegő Sándor, Szeszler Lajos.

TEXTILKERESKEDŐK FIGYELEM!
„H" jegyekre pamuttípusárukat azonnal kiszolgálunk.
Utánvéttel is szállítunk. IPOK-utalványra is azonnal kiszolgálunk.
TEKOSZ SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, IV., SOMOGYI BÉLA-ÚT 26, I. EMELET.
Telefon: 185—245. Postatakarék csekkszámla: 58397

Pannónia Szálloda Pécs Kossuth Lajos-utca 5.
Összkomfortos szobák 9—13.20 alapártól. — Utazóknak 20% kedvezmény.

TÁJÉKOZTAT • TANIT • SZÓRAKOZTAT

Az összes typusokat részletre is szállítja Morvai rádió
VII., Erzsébet körút 40. Telefon: 423-583

ÚJ RÁDIÓK részletre is RÓZSAVÖLGYI
Alapítási év 1850. — IV, Szervita-tér 5. — Telefon: 189—238.

Fenti készülékek részletre kaphatók
RÁDIOVOX
VI, Andrássy-út 3. Tel. 426-253.

BODNÁR RÁDIÓ
V, Bajcsy-Zsilinszky-út 60. Telefon: 124—759.

HAJÓS rádió, vill. és műszaki vállalat. Export—Import.
V, Sallai Imre-u. 11. Tel. 126-893

Orion rádiók 10 lemezváltós gramofonnal kombinálva
Marnitz-nál
VIII, JÓZSEF-KÖRÚT 37.

GYÁRI ÚJ rádiók nagy választékban 6 és 9 havi RÉSZLETRE
Alkalmi vételek olcsón!
Molnár rádió
Budán, Bartók Béla-út 41. Tel. 258-214

RÁDIÓK részletre is Stemberg HANGSZERGYÁR, RÁKÓCZI-ÚT 60

Rádiók 6 és 9 havi részletre Pogány RÁDIÓ Andrássy-út 31 Rádió-service

ÖSSZES TÍPUSOK RÉSZLETRE IS
MOGYORÓSSY Rákóczi-út 71

ELADÁS - CSERE
BELGRÁDER ÉS MAULIS
IX, Ráday-utca 11. Telefon 186-003.

KEMÉNY aranyéremmel kitüntetett mesternél
Szondy-u. 9 Telefon 120-617

Teka 1994

Az építész és néprajzkutató Vargha László (1904–1984). A Szabadtéri Néprajzi Múzeum (Szentendre) emlékkiállítása a Néprajzi Múzeumban 1994. október 21–november 20. Összeall. H. Csukás Gyöngyi, Keczkés Péter. = Teka 1994/2. 2–48., ill

Vargha Lászlóra emlékezve: ifj. Kodolányi János, 8–50; Erdélyi Zoltán 51–58. Gilyén Nándor 59–62, Istvánfi Gyula 63–66 Timon Kálmán 67–69, Szilágyi Ilyan 70–74 Filep Antal 75–88. ill

vissza

H. Csukás Gyöngyi: A Balaton, Balaton-felvidék tájegység. = 2000/1. 1–32., ill

Vadas Jozef: Otthon a Kartelgban. Papír.
= Lakáik, 1995/5. 53-55., ill

Vadas Jozef: Otthon a Kartelgban.
Sarispatak. = Lakáik. 1995/8. 48-49, ill

Vadas Jozef: Ráth Mitsa otthona
= Lak 1994/3. 52-53., ill

Vadas: Zichy Mihály otthona. = Lak 1994/4.
47-49. ill Zala

VARGHA László építész, vezmagdat.

Vargha László, Ybl-díjas építész-történész és etnográfus (1904-1984).
1.) Folytatás

Magyar Építőművészet, 1984. 6. XI.-oldal.

1. Református templom kapuja, Kide (felmérés: 1942)

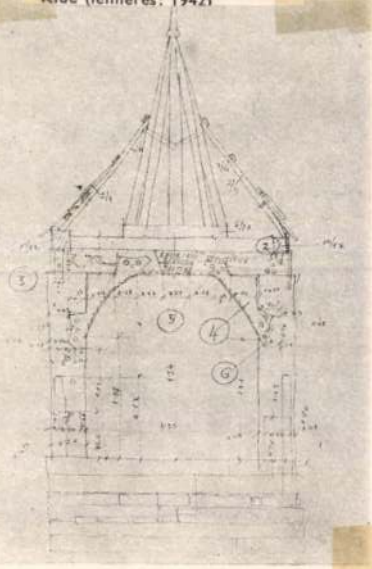

Varga László, Ybl-díjas építészettörténész és etnográfus (1904-1984).
3.) Folytatás

3

3. Lakóház, Akali (felmérés: 1943)

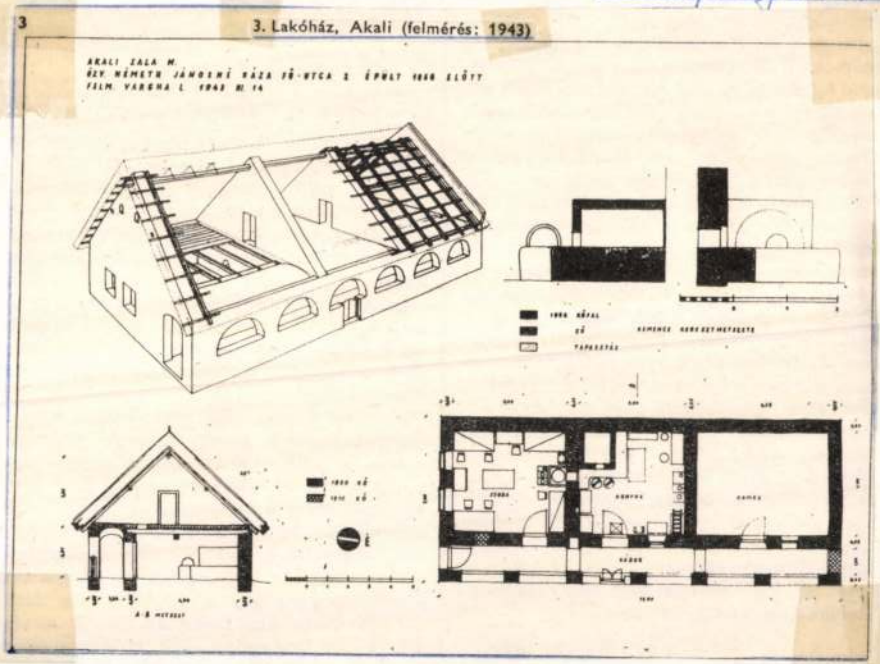

Magyar Építőművészet, 1984. 6. sz. XX. oldal.

Varga László, Ybl-díjas építész-történész és etnográfus (1904–1984).
2. Folytatás.

2

SZABADKÉMÉNYES TÜZELŐS ÓL

2. Szabadkéményes tüzelős ól, Karcag (felmérés: 1938)

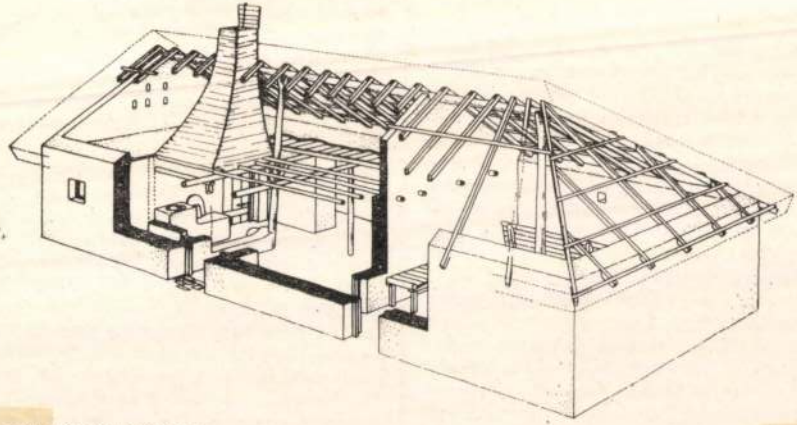

KARCAG JÁSZ-NAGYKÚN-SZOLNOK M.
R. NAGY SÁNDOR TANYÁJA KÖREK ÉPÜLT 1851
FELM. VARGHA L. 1938 M. 7

Magyar Építőművészet
1984. 6., XI.-oldal.

VARGHA MIHÁLY

Az **N&n** galéria tisztelettel meghívja
Önt és barátait
2004. május 5-én, szerdán 18 órára

BUDAPEST 63 ALLÁS 51 30. 4. 04

városi tér

• Salgótarján • egy tervezett város •

című kiállítására.

megnyitja: Vargha Mihály
építész

A kiállítás megtekinthető:
2004. május 24-ig

galéria N&n

MAGYARORSZÁG
≈048
FORINT

...ned... - NAOS - Bertalan Csaba, Sütő András Balázs kiállítása 06. 14. Georges Thiry 07. 14. - Új szerzeménnek - az **N&n** galéria gyűjteménye - megnyitja Kovalovszky Márta művészettörténész - 09. 01. Auschwitzi falak - Gajk László kiállítása 09. 22. - A monostori erőd - megnyitja: Dávid Ferenc művészettörténész 10. 13. - BEADAS - tervezésoktatás a Középülettervezési Tanszéken 11. 03. - in memoriam Fischer József 10. 24. - Storefront for Art and Architecture - New York - megnyitja: Batár Attila építész 12. 15. - Haraszty István kiállítása

OCTOGON
præsens
Digit Számítástechnika

hap GALÉRIA

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

Budapest Főváros Terézváros Önkormányzata

Pro Cultura Urbis Közalapítvány

C³

ÉPÍTÉSZFÓRUM

HTSART

MIKROPO RENDSZERHÁZ

Timár Árpád
MTA Művészettörténeti K
Úri utca 49.
BUDAPEST
1014

2004 05 05 / 2004 05 24

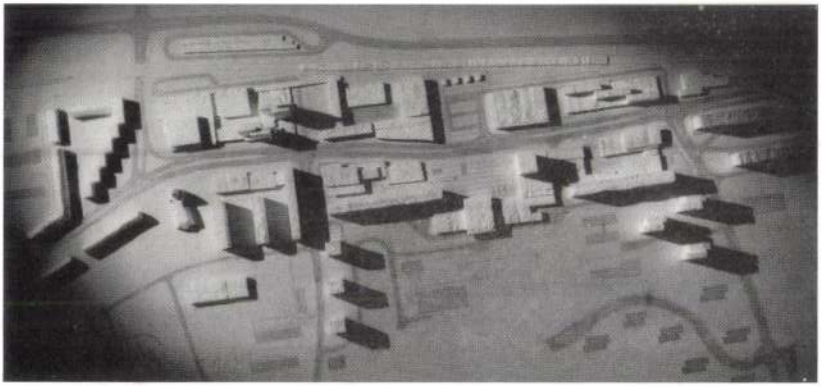

városi tér

• Salgótarján • egy tervezett város •

galéria N&n

1065 Budapest, Hajós utca 39. tel., fax.: /+ 36 1/ 301 04 50, 302 45 96 http://www.nagybalint.hu

Vargha Nándor Lajos

grafikus

Ced

2

A Műterem három kiállítást rendezett lapunk legutóbbi számának megjelenése óta: November 12-én nyílt meg özv. **Lyka Döméné** kiállítása, amit a **»Hét Magyar Művész«** második kiállítása követett november 26-án. Ezen a kiállításon a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter megvásárolta **Vargha Nándor Lajos:** Szeleczky Zita rézkarcát és a mester »Önarcképét«, **Fekete Géza** Szent Antal szobrát és **Arató Gyula** »Táncmozdulatok« c. rézkarcát.

Képzőm. Közlöny

1939. 3-4. f.

1968 JAN 16
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

Varga Péter

velődési házban képviselői beszámolót tart.

— **Szerzői est, képbemutató.** A meszesi művelődési otthonban január 18-án este 6 órakor rendezik meg Varga Péter képeinek bemutatóját. Ez alkalommal Rétfalvi Sándor szobrászművész mond bevezetőt. Utána Sárkányok és tűzfák címmel 7 órakor kezdődik Galambosi László szerzői estje, ahol a bevezetőt Bebesi Károly mondja, s a József Attila Irodalmi Színpad működik közre.

zenül személy megsérült.

Az ipari tűzeseteket elemezve a könnyűipar érdemel figyelmet. 1968-hoz képest

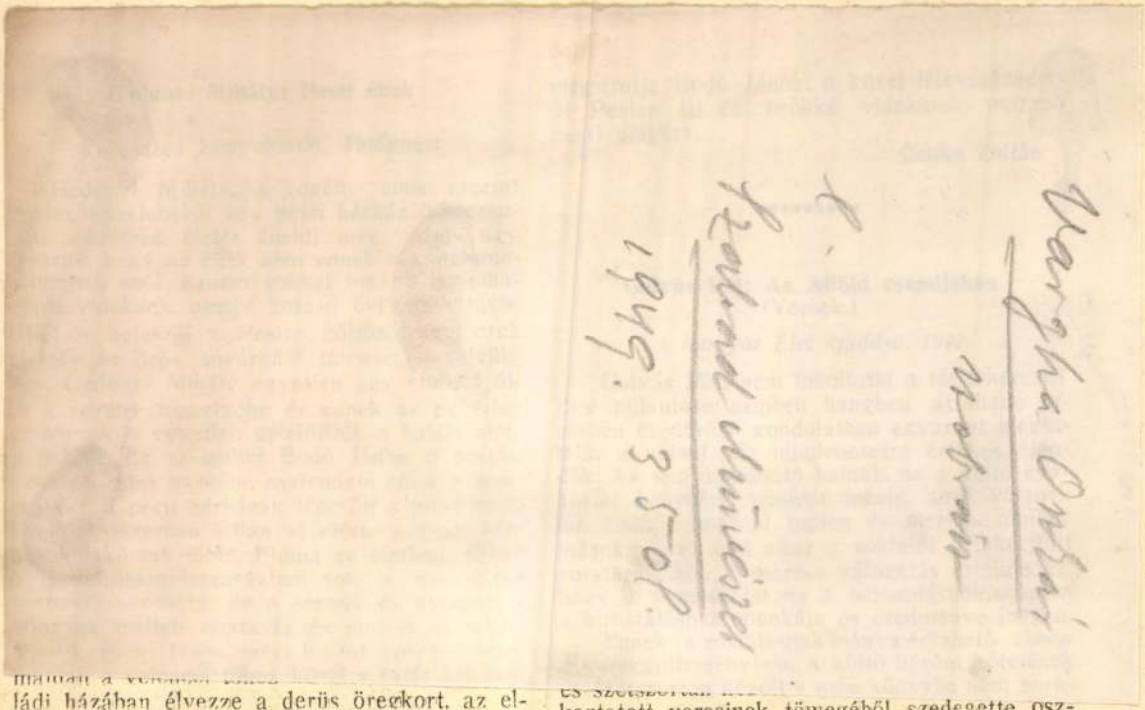

Varga Oszkár
Nagyrév
Kalocsai vidéken
1945. 3 sor.

ládi házában élvezze a derűs öregkort, az elhagyott falusi életet, amelyhez élete minden

koztatott verseinek tömegéből szedegette össze gyűjteményének anyagát. Lélekáradás Gu-

Bárdossy László: Magyar politika a mohácsi vész után

(Egyetemi Nyomda, 1943)

A régmultnak akár tömeg, akár egyéni eseményeit nézzük, mindig a politikai vonatkozások voltak azok, melyek az embereket ősidőktől fogva a legjobban érdekelték. Politika azóta van és azóta tartja lenyügözve az emberi érdeklődést, mióta az emberek családokban és családokból összetett közösségekben élnek. Igy érthető, hogy ezeknek a közösségeknek a létfeltételeire irányuló politikai érdeklődés az őskortól kezdve megvan minden korszak emberében. Sőt nem szükséges részletesen bizonyitgatnunk azt sem, hogy a történetirás, a nagy történeti müvek is a politikai érdeklődésnek köszönik létüket.

Bárdossy László v. miniszterelnök a mohácsi csatától Fráter György haláláig (1551) terjedő tragikus negyedszázad politikai történetéről rendkivüli tudományos felkészültséggel és elmélyedéssel irott nagyjelentőségü müve nemcsak e kor magyar, hanem egész egyetemes történetének végtelen változatait vizsgálja. A politikai történet mögé néz és ott észreveszi a szokások, helyzetek, viszonyok széles hátterét, de ugy, hogy a bonyolult kázetőelve. Az események atomszerüen végtelen sokaságával szemben felismeri a hatóerőket, a vezető ideákat s ezeken épül fel egész szemlélete. Nemcsak az a célja tehát, hogy a kor minden vagy minél nagyobbszámu eseményét megismertesse, hanem tárgyilagosságra, a történetszemléletnek a napi politikától, az adott pillanatnyi közösségérzésektől független történetpolitikai gondolkodásra nevel bennünket. Ilyenformán B.-t a legnagyobb német politikai történetiró, Ranke iskolájához tartozónak kell tekintenünk. A földi szenvedélyeket, erőszakosságokat távolról, hidegen szemléli s munkája személyes hit és élmény eredménye. Neveltetése, tanulmányai és életpályája nem jelent nála kötöttséget, nincs előre »predesztinálva«, nem hibaforrás, nem korlát nála az életpálya, hanem inkább mentes bizonyos iskolás doktrinerségtől, munkája nem könyvtári, szobatudósi mü, mert személyes tapasztalatból ismeri a politikai, gazdasági és legmagasabb társadalmi életet s ezért kétségtelenül mély bepillantása van a politika mozgató erőibe, azonban korántsem mai szemüvegen át nézi a multat.

Munkamódszere nagyon finoman világit rá irói egyéniségére. A kort először is a fejlődés sikjában tárgyalja, beilleszt[illegible]

tílus

ívében

vasztára —, *de a negyedik csak papíron létezik.*

Mint sok üzemben, itt is vannak munkaerőgondok. Gyakori, hogy 4 ember helyett csak 3 van, vagy 2, és így egy-egy műszakra megbontják a brigádokat. A munkaerőgondokon úgy próbálnak segíteni, hogy kényszermegoldásként átmenetileg engedélyezik a túlórákat. A továbbiakban a rátermett segédmunkásokból martinászokat nevelnek.

Az idők folyamán jelentős változás következett be mind a nyersvasgyártásban,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 OKT 6

Várhelyi Márta

1971

LILLAFÜRED

Várhelyi Márta rajza

tenger • napfény • tenger • napfény •

Modern nomádék . . .

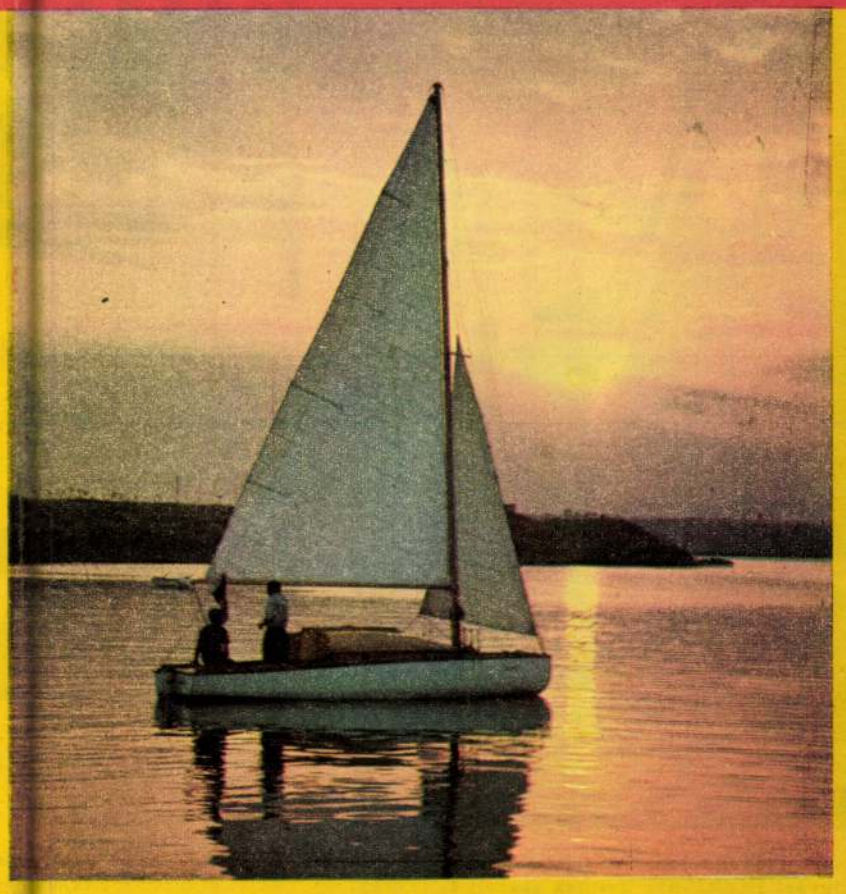

Idegenforgalmi látványosság: naplemente a tengerparton. A színek tobzódása gyönyörű

Amíg a mama napozik, a papa vállalja az ügyeletet...

... a család kedvencét viszont csak közösen lehet sétáltatni

Korondi taplósapka, kalotaszegi színes szőttesek... az egyik legkelendőbb cikk a mamaiai parton. A soron következő vevőig jól fog egy üveg sör a nagy melegben

„Örök emlék" a tengerpartról. Néhány lejért bárki lehet marcona hajókapitány, vagy táncosnő Bali szigetén...

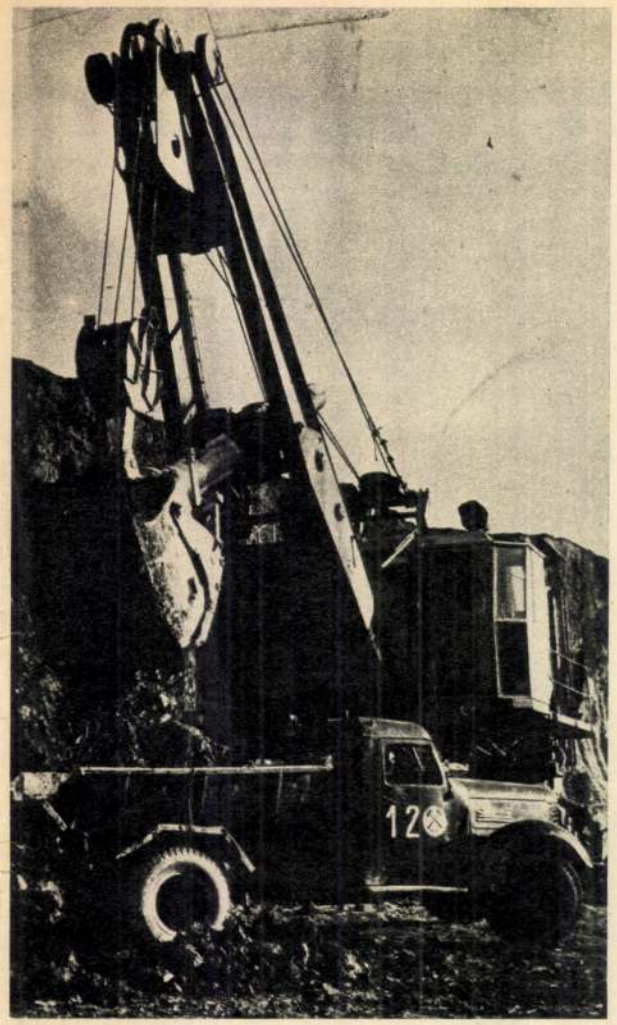

Az 1954 óta külszíni fejtéssel dolgozó vargyasi lignitbánya üzemek százait és lakóházak tízezreit látja el fűtőanyaggal

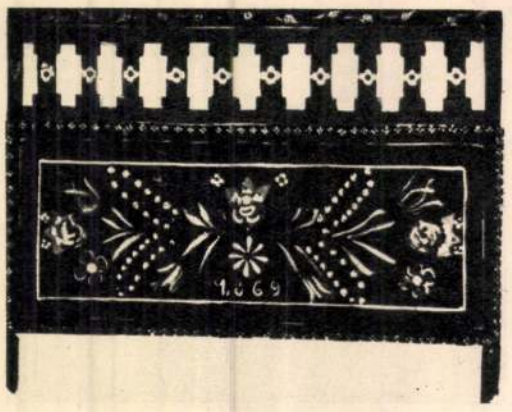

Vargyasi festett ágyfő, Sütő József munkája 1869-ből

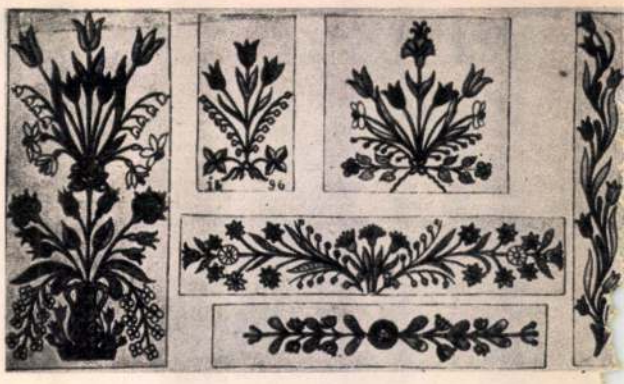

Festett díszítések, tálason, Sütő Lajos munkája 1896-ból, Malonyai Dezső: A magyar nép művészete c. művének II. kötetéből

NEGYVEN ÉV MÚLTÁN

Bözödi György könyve nyomában (X.)

Egy vidék kálváriája

Erdővidék soha nem tudott gazdasági egységgé formálódni, s zártsága ellenére csak néprajzában és népművészetében jelentett külön színt. Amint Bözödi György „Székely bánja" c. könyvében jellemzi: „a megyei politika szétdarabolta, a lakosság nagy kárára, Udvarhely megye és Háromszék között, több mint egy századdal ezelőtt" (vagyis a múlt század első felében). „A kiegyezés utáni megyerendezéskor a régi két megye helyett négy között osztották fel, Nagyküküllő és Brassó megyékhez is csatoltak községeiből, a lakosság négyfelé járt hivatalos ügyeiben (...), nem gyarapodott, üresen hagyta a falvakat, és más vidéken nézett megélhetés után... Egyedüli kereseti forrás itthon a köpeci szénbánya volt, ez azonban már a század elején csökkentette üzemét, nem bírta a versenyt."

Orbán Balázs a Székelyföld leírásában a fülei vashámorról még mint jelentős ipari vállalkozásról ír, melynek szerepe volt a Gábor Áron-féle ágyúöntésben. Később is mintegy száz embert foglalkoztatott. A múlt század második felében azonban ez a vasolvasztó beszüntette működését. Az egész Erdővidék ipari fejlődése megakadt, még vasútja sem épült, s úttalan útjai és a Rika erdőben garázdálkodó rablóbandák tették megközelíthetetlenné ezt a vidéket, tartották rettegésben a környező falvak, főként Vargyas lakosságát.

Vargyas, ez az 1334-ben már önálló egyházközségként szerepelő falu, melyről Orbán Balázs szerint az Erdővidéket magába foglaló egykori Bardócz-széket Vargyas vidékének nevezték, a mostani harmincas években sem mutatott fel különösebb fejlődést. „*Szegény falu* — írja Bözödi György —, *szomszédai: Száldobos, az egyhori mezítlábas falu és Olasztelek sokkal jobb módban élnek, amit azzal indokolnak a vargyasiak, hogy ott nem volt uradalom, mely itt évszázadokon keresztül nehezedett rá a nép életére s ha a székelység terjeszkedni akart, nem volt hová, mert a nagybirtok a határnak legjobb részét foglalta el. Ez a helyzet a jobbágyfelszabadítás óta is alig változott, ma 2000 hold erdője és 400 hold szántója van az udvarnak, külön juhnyája és gulyája, majdnem akkora, mint a falué. Az arányosítás miatt óriási kárt szenvedett a nép, közvagyonának nagy részét kiszakították az uradalomnak és nagyobb birtokosoknak, emellett az arányjogvásárlók is nagy vagyont szereztek. A község elszegényedésében ez nagy lépést jelentett, a három ökörcsorda leapadt egyre. Sok közbirtokossági tag nem használja a maga részét, mert nincs marhája, amit legeltessen, viszont akiknek a részét annak idején kiszakították, ma azok is legeltetnek a szegényebbek közös birtokán. A földkérdést, a közvagyonok ügyét senki nem meri fölvetni és tisztázni, jellemző erre nézve a tanító vallomása, hogy neki még az apja meghagyta, mindent csináljon, hat a faluban, csak a birtokkérdésnek hagyjon békét, mert az nagyon «nem tiszta» úgy. A háború utáni forradalom idején a szegények erőszakkal akarták kényszeríteni a gazdagabbakat, hogy a közvagyonból kiszakított részeket csatolják vissza, de még forradalmi úton sem sikerült. Maradt minden a régiben, a jogtalan használat és az állandó elégedetlenség, amit fokoz az, hogy újabban a rengeteg közteher, melyet a község helyett a közbirtokosságra vetnek ki, mind csak a közösségre kényszerített szegényebb népréteget érinti. A közbirtokosságok kénytelenek eladni erdőiket, hogy a terhek alól szabaduljanak... A közvagyonok rendezetlen ügyét a jelek szerint az elpusztulásuk fogja megoldani. Ilyen közszellem mellett nem csoda, ha nehéz a népet közösségi munka érdekében összetartani, amikor a közösségekből reájuk még mindig csak hátrányok származtak...*"

Így jellemezte Vargyas gazdasági helyzetét Bözödi György a harmincas években.

Az ipari fellendülés útján

A felszabadulás utáni években Vargyas is azt a fejlődési utat tette meg, melyet a hasonló falvak mindegyike: a földesúri birtok helyén állami gazdaság létesült, s a termelőszövetkezet megoldotta a vitás „birtokkérdéseket", így természetesen a közvagyon ügyét nem a „pusztulás oldotta meg". Mégis a község s az egész vidék életében a döntő változást a bányaipar fejlődése, a vargyasi lignit nagyméretű kitermelése — 1954-től kezdődően — hozta meg, ez teremtett nagy munkalehetőséget. Nemcsak azok számára, akik addig Köpecen dolgoztak,

A Daniel-kastély, a népies faragású kőoszlopokkal

VARGYAS

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
Budapest, III. Fő tér 1. (Zichy-kastély)

VÁRHELYI TÍMEA KIÁLLÍTÁSA

Megnyitja: 2001. június 12-én 18 órakor
VÉGH ATTILA költő

Megtekinthető: 2001. június 13-tól július 1-ig, hétfő kivételével 14-18 óra között.

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

FŐVÁROSI KÉPZŐMŰVÉSZETI ALAP

Várhelyi Tímea

VÁRHELYI TÍMEA KIÁLLÍTÁSA

„Embert keresek ...“

(Nagy Albert Diogenész című festménye hátterének vázlatos kompendiuma a festő születésének 90. évfordulóján.)

A szokásostól eltérő, de néha éppen ezért modell értékű magatartás vonzó témája volt mindig a művészeteknek. Nem véletlen tehát, hogy az egyetemes művészettörténetben és a magyar festészetben is felbukkan egy ókori alak — Diogenész (Kr. e. 413—323) —, akinek „deviáns“ gondolkodása és ennek megfelelő magatartása mindig újraértelmezhető, és az újraértelmezés folytán aktualizálható. Figyelemkeltő, hogy a görög bölcselő, attól függően, ki és honnan nézi, lehet hős vagy antihős, modell vagy borzongva elvetendő példa.

*

Nagy Sándor apja, Philipposz idején a Fekete-tenger melletti Szinopé város polgárai megvádolták és tömlöcbe vetették Hikesziász bankárt. Egyesek szerint a pénzváltó alkalomadtán hamisított, amiben fia, Diogenész segítette. Így azután, száműzve, a fiút is megbüntették. Diogenész megtagadta hazáját, amely elűzte őt, de nemcsak hazáját taszította el magától, hanem ledobta a civilizáció és a szokások egész terhét, elvetette mindazt, amit mások tiszteltek és becsültek.

Valaki azt mondta neki: A szinopeiek arra ítéltek, hogy távozzál városukból. Diogenész azt felelte: Én pedig arra ítélem őket, hogy ott maradjanak. Ha megkérdezték, hová való, azt felelte: „A világ polgára vagyok.“

a) A cinikus, vagyis a világpolgár

Antisthenész (Kr. e. 444—366) athéni iskolájában, a Kynosargesben a kifejezés (paresia) és a magatartás (anaideia) szabadsága különböztette meg véglegesen a bölcset a közembertől. Amíg a közembert megrögzött szokások, erkölcsök és anyagi szükségletek kötik, addig a bölcs, Diogenész állítólag így vélekedik: „Nézzetek rám! Nincs sem házam, sem országom, sem vagyonom, sem családom. Nincs egyebem, mint a föld és az ég.“ Diogenész ennek megfelelően külső életmódjában a legszűkebb természetes szükségletre szorítkozott.

„Az, hogy az embernek nincs... (szükséglete), mondotta Diogenész, isteni, az, hogy a lehető legkevesebb szükséglete van, a legjobban közelíti meg az istenit. Nélkülözve még a legszükségesebbet is (olykor ruhátlanul jár), eldobva egyetlen vagyonát, az ivócsészét, a cinikus bárhol élhetne a világon, hiszen közömbös számára, hogy hol tartózkodik. (1. kép: Diogenész szobrocskája; Róma, Villa Albani).

„...Az olyan életmód azonban, mint a kynikusoké, amely állítólag a műveltség eredménye, lényegileg függ a szellem műveltségétől általában. A kynikusok még nem voltak remeték; tudatuk még lényegileg más tudatra vonatkozott. Antisthenész és Diogenész Athénban éltek és csak ott egzisztálhattak. (...) A fő dolog tehát az, hogy az ember ne tulajdonítson nagyobb értéket, mint amilyent a dolog megkövetel: vagy általában ne tartsa fontosnak sem a birtoklást, sem a nélkülözést.“ (Hegel: Előadások a filozófia történetéből, 1977, 2. köt., 107—108. old.) 2. kép: (Raffaello: Az athéni iskola, Freskó, Róma, Vatikán, Stanza della Segnatura.) Úgy látjuk itt a „deviáns“ Diogenészt a lépcsőn, vagyis az utcán heverve egyedül, mint aki valahová mégiscsak tartozik, amilyen környezetben Dante is találkozott vele:

„S jobban kinyitva szemem kapuját,
ott láttam ülni a Tudók vezérét,
(Arisztotelész)
hol körben ült a Bölcselő család
Mind őt csodálák, mind csak őt dicsérék;
láttam közöttük Platónt, Szokrátészt,
kik többieknél közelebb kísérék.
Demokritoszt, ki száműzé az észt,
és Empedoklészt, Anaxagorászt,
Thalészt, Heraklitoszt, **Diogenészt**,
Zenót, s ki leírt minden kvalitást,
Dioszkorideszt...“

(Pokol, IV. ének)

b) A röghöz kötött és megkeseredett

Nagy Albert, miután abbahagyta budapesti főiskolai tanulmányait, tizenegy évi olaszországi „tanulmányútra“ távozik. Távolléte alatt mindvégig szoros kapcsolatot tart, mondhatni együtt él az itthoniakkal, az itthoni gondolatokkal, problémákkal. Egyik — feltehetően a 30-as évek elején kelt — levelében így ír: „Azt hiszem, hogy körülbelül sejtitek, legalábbis részben, miért szüntettem be látogatásaimat. De meg kell írnom az okokat pontosabban. Ti bizonyára meg fogtok mosolyogni, ha most megírom, hogy mi adta a lökést magas elhatározásomra. A dolog egészen jelentéktelennek látszik, pedig nem az. Sőt! A harcban álló felfogások nagyszerű szimbóluma... Még azt is megengedem, hogy a részletekről nem is volt célzatos, de ha így van, akkor annál szomorúbb, mert m i n k e t[31] meggyőz arról, hogy az általunk kifogásolt magyar középosztálynak abszolút nincs érzéke ahhoz, hogy halálos betegségeit észrevegye, és még kevésbé ahhoz, hogy azokat eliminálja. Persze, azt mi is nagyon jól tudjuk, hogy ti meg pontosan minket tartotok kis eltévelyedett **D i o g e n é s z e k n e k**. Hát mikor utoljára jártam nálatok augusztusban «műveimmel», valahogy ismét a «főbenjáró dolgokra» terelődött a beszéd, és te végső válaszul orrom elé biggyesztetted a vén Herczeg Franci díszkiadású könyvét. Ti azt el sem tudjátok képzelni, hogy a magamfajta emberre, ki a szimbólumok iskoláján átestem, hogyan hat egy ilyen flagráns színvallás. Megértettem belőle, hogy mi már nem tudunk semmiről sem beszélni az összekapás veszélye nélkül. Ezt pedig, legalább a durvább formákat illetőleg, feltétlenül el akartam kerülni. Mert azt ti is érzitek valószínűleg, hogy itt két világ áll harcban egymással. Miszerintünk H. F., az ország leggyilkosabb és ravaszabb szemfényvesztője, akinek például ostoba irredentizmusa oly sok «kellemes» percet szerzett a magyar kisebbségnek (...) De ti őt védangyalotoknak s a haza legnagyobb (svábul) ősmagyar pasijának tartjátok! Hát legyetek vele boldogok! De ne az én társaságomban! És amikor én ezt ilyen brutálisan megírom, nehogy azt hidd, hogy most kizárólag H. F.-ről írok, aki szerencsére egészen mulandó jelenség, hanem arról az epidermikus magyarságról, amely oly régóta ül a nyakunkon, s aminek H. F. ma szimbóluma...

Mi ezeken a dolgokon rég túl vagyunk, és bocsássátok meg őszinteségemet, de reményét sem látom annak, hogy ti ezeknek valaha is ösztönös megértői és megérzői legyetek.“ (Nagy Albert: Rózsikaédes, 1974)

[31] JEGYZET: „A kiemelt többes szám első személy a népi írók (és persze Szabó Dezső) szellemi körében felnőtt, s az ebben a szellemi körben gondolkozó és tevékenykedő fiatal magyar értelmiségieket foglalja össze, akik ekkor már felismerték a korabeli magyar középosztály és értelmiség gyökértelenségét, s a legfőbb veszélynek a német hatalmi törekvések és kultúra előtti feltétlen önmegadást tekintették.“

(BANNER ZOLTÁN)

A fenti levélben emlegetett „eltévelyedett Diogenészek“ mellett 1939-ben megszólal egy keserűen aggódó költő is. Ekkor írja Tompa László Diógenész lámpájával című versét:

„Mondják, hogy dél van. Órámon is öt perc
Híja csupán, s a tornyok felriadnak
A delet zúgva. Csak azt nem tudom, hogy
Mi okozhatja (megvakult az ablak,
Vagy futó vakság éppen engemet ver?),
Hogy úgy nem jár most az utcánkon ember?

Vagy lehet füst, köd sűrít künn sötétet
— Önzés, gőg füstje, rosszaság ködárja —,
Ez árad át most gát nélkül a földön,
Magát minden kis izünkig bevájva,
Ebben fuldoklik, elborítva szennyel,
Már-már magát sem ismerve az ember.
Igen, ez, ez, vagy lehet: ez sem — én már
Nem is tudom, a hibát hol keressem?
A tanításban, amely egykor úgy szólt,

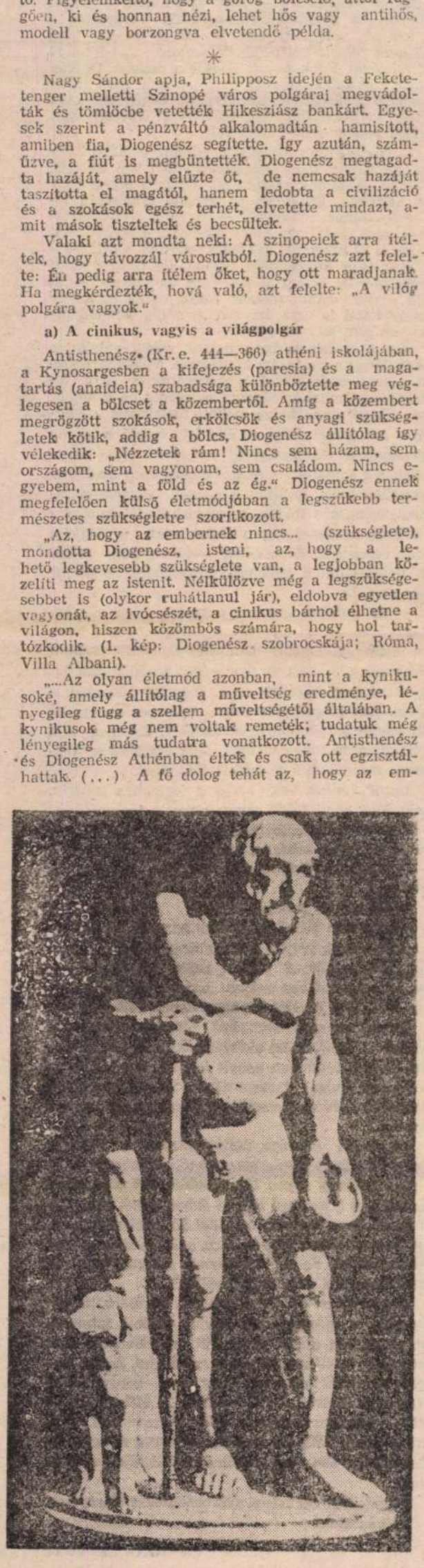

Hogy ember embert testvérként szeressen
Értse meg egymást, bölcsen, türelemmel —
Csak így lesz méltó nevéhez, hogy: ember?!

S mennyit bűvöltek több ily szóval is még!
Jellem — tudás — és ezekről ki szól ma?
Ha el is leng künn egy-egy emberárnyék:
Öntelt sivárság sötétlik le róla,
S a tudat, hogy csak fent fog, fent köröm nyer
Küzdelmet bárhol — Ez-e hát az ember?!

S valami meglök, hogy menjek ki, s utcák
Során, miközben a dél szava kondul,
Lámpával, égő szívemmel bolyongva,
Fürkésszek végig mindenkit bolondul,
S dadogjam egyre, dühös szerelemmel:

Embert keresek — hol vagy, ember — Embert?!“

Nagy Albert, miután Olaszországból hazatér, és Budapesten megalázó érdektelenséget tapasztal művészete iránt, 1941-ben Kolozsváron telepszik le végleg. Szűk baráti körének elismerése és egyké figyelemre méltó kiállítási szereplése után rövidesen formalistának, dekadens művésznek kiáltják ki néhány társával együtt, és legjelentősebb alkotásait a kiállításokról száműzik. Miközben a kritikusok szerint a kiállításlátogató munkásság is kifogásolja ezt a dekadenciát, a háború utáni országban megismerik a párizsi békeszerződés szövegét, „a kizsákmányoló osztály utolsó képviselőit is kizárják a kormányból“ (1947), „megszületik az első alkotmány és a Nagy Nemzetgyűlés határozatot hoz a legfontosabb termelési eszközök népi tulajdonba vételéről“ (1948) és „elkezdődik a mezőgazdaság szocialista átalakítása“.

Nagy Albert ezalatt, természetesen, elszegényedik, de megpróbál vitatkozni még a művészet esztétikumáért: „Az embernek az a súlyos gyanúja támad, hogy alig van még ma valaki olyan, aki tisztában van a realizmus lényegével, és legtöbben ekkor, amikor ezt követelik, egy bizonyosfajta naturalizmusra gondolnak.“ Ez volt ama bizonyos szocialista realizmus, amit a művészektől követeltek.

Diogenész furcsaságai között említik, hogy fényes nappal égő lámpával járt-kelt az utcákon, és a kérdezősködőknek ezt felelte: „Embert keresek.“ 1949-ben Nagy Albert — kezében lámpát tartva — ábrázol egy megkeseredett parasztembert, és a kép címeként felírja: „Diogenész“. 3. kép: Valamikor, úgy 300 évvel ezelőtt a Nápolyban élő spanyol festő, Jusepe de Ribera (1588—1652) hazája sorsán aggódva, hasonló gondolattal festhette meg lámpás Diogenészét, amikor az országban mintegy 150 000 csavargó élt hivatásszerű koldulásból, az elsődleges az uralmon lévők meggazdagodása volt, az államkincstár üressége, a növekvő államadósságok egyre nyomasztóbbak lettek. A gyarmati kivándorlás, a járványok, a spanyol hegemónia érdekében vívott hosszú európai háborúk szinte megtizedelték az ország lakosságát. A nyomor felkelések, zavargások láncolatát indította el.

A durva ecsettel, komor és sötét színekkel megformált férfiportré jelzi, hogy „Ribérát Nápolyban nem az árkádiai táj, a tengeröblöt lágy vonulatban körülölelő dombok ihlették, hanem a spanyolhoz hasonló embertípusok, halászok, csavargók, rongyokba burkolt koldusok, a kikötő sikátorainak kalandorai“ és köztük ő maga, aki megpróbál eligazodni. (4. kép.)

JÁNÓ MIHÁLY

Sepsiszentgyörgy, 1992. február.

P.S. A türelmes olvasót — szerény tájékozottságomhoz mérten — még arra kérhetem, hogy olvassa újra Bogdón László idevágó, komor reflexióját (Szempont, 199., 1. sz.), amely szóban is elszállt a sepsiszentgyörgyi képtárban, 1985 júniusában.

VARGYAS

Tompa Ernő bátyám szokta mondani: „Üdvözlöm a végváriakat!" Ez minékünk, erdővidékieknek szól. Szóval, Erdővidék északnyugati végvárában jártam, hová azzal a reménnyel indultam, hogy itt jobban állnak a dolgok, mint másutt, lévén, hogy e községnek nincsenek „kolonc"-falvai, így csak egymaga baját kell nyögnie. Meg aztán sok-sok szorgalmas ember lakja e települést, kiknek keze munkája meg is látszik a falu arculatán. E pillanatképet nézegetve (mérlegelve anélkül hogy messzemenő következtetéseket vonnék le), elmondhatom: Vargyas nem okozott csalódást.

Szénaszárító kánikulában tapostam az olvadozó s lyukadozó aszfaltot, melynek forrósága égeti a gyalogos talpát, s az égből alázúduló hőség igencsak kicsavarja az emberből a vizet. Kinek se lova, se szamara... Ráadásul a Muhar is zárva volt Olaszteleken, úgyhogy a pofa sör elmaradt, az ára megmaradt, én meg szaporán hessegettem el még a gondolatát is annak, hogy lesz még ebből frissen habzó hargiteánka, s el bizony a szemtelenül támadó, veszettül csípő marhalegyeket: hé, én nem az vagyok! Így viaskodtam a puszta létükért csipkedő röpködőkkel, előttem egyre fogyott, hátam mögött egyre gyűlt az égig érő gizgaz. A vargyasi bánya csendes, újra csendes... Már csak néhány autószerelő szorgoskodik udvarán, már amennyire teheti ebben a dög melegben. A vízszivattyúk sokévi szakadatlan munka után leálltak: fölösleges a drága pénzt pocsékolni, ez a bánya első osztályú borvíznél egyebet nem ad. A tervezők ezt nem tudták — a környékbeliek igen —, s amikor patakokban hömpölygött a Kormos felé a drága nedű, amikor fél Vargyas kútjai kiapadtak, akkor sem volt, mert nem lehetett megállás: előre, elvtársak! Persze, túlzás lenne mindent a legutóbbi rendszer nyakába varrni, mert hiszen a párját ritkító, XVII—XVIII. századi reneszánsz-barokk Daniel-kastélyt is a manapság oly divatosan szidott rendszer idején restaurálták. Hogy, hogy nem, de került néhány értelmes ember, kik felismerték a veszélyt, s szépen kitessékelték a könyvtárból, az ebédlőből a juhokat, mégpedig kutyástul, szamarastul, csobánostul; s hogy, hogy nem, de pénz is került, kétkezi munkás is, s hála legyen a Jóistennek, a patinás kastély ma újra régi pompájában áll. S hány más könyvtárban nem lett volna keresnivalója akkoriban sok-sok birkának... De ez más kérdés. Igaz, a Danielek azóta sem tértek haza. Valamikor híres-neves volt e család, melynek sorai közül az első akiről tudunk, bizonyos Daniel Balázs volt, aki 1393-ban igencsak vágta a törököt Nikápolynál. Daniel Mihály Háromszék főkapitánya volt, fia, János pedig külföldi egyetemeken tanult, s Bethlen Gábor fejedelmünk őt küldte háztűznézőbe majdani nejéhez, Brandenburgi Katalinhoz. A Danielek részt vettek a Rákóczi-szabadságharcban is, Daniel Polixéna, ki messze földön híres volt jámborságáról és műveltségéről, hadadi báró Wesselényi István neje vala, idősb Daniel Gábor 1848-as kormánybiztos, fia, ifjabb Gábor pedig országgyűlési képviselő 1878-ban. Nem ilyen dícső emlékű viszont Daniel Imre uram, aki 1848-ban összeesküdött az erdővidéki hiénával Heydte báróval, s több erdővidéki falu nemzetőri századait sikerült lefegyverezhie; majd 1849-ben „muszkavezetőként" a cári csapatokban bukkant fel, később pedig élenjárt a szabadságharcosok nyomozásában... De mindez már a múlté.

Az út jobb oldalán két tábla. Felül: Vargyas. Alul: Virghiș. És békesség. Így van ez rendjén. S a híd melletti oszlopon sem valamiféle trajászka vagyon, hanem egy egyszerű Isten hozott. Végül is nem az a lényeg, hogy az arra járónak tudomására hozzák: a falu éppen melyik soron levő eszmét, pártot vagy hőn szeretettet éltet, sokkal inkább az, hogy a vendéget szeretettel fogadják. Ez mindjárt be is bizonyosodik, mihelyt az első pöttömnyi gyerkőc ízes „csókolom"-ot köszön a „bácsinak", vagy a ki tudja hányadik X-et taposó idősebbek fogadják az adjonistent. E két korosztályt, úgy látszik, erre is tanították/tanítják. A tizen-huszon-harminc évesek, hacsak nem ismerősök, egy biccentés erejéig sem méltatják a jámbor vándort, pedig emez igencsak buzgón veszi észre a falu színevirágát. Sosem lehet tudni, hol jár az ember...

A főút egyébként majdnem kihalt, csupán az utcai kutakat, vezetéket javítókat látja az ember — pihenni. Meleg van.

Végre a kastély hűs szobáinak egyikében! Itt már könnyebb számba venni a tényállást: Vargyason a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 1992-en élnek, ebből 1927 magyarnak, 34 románnak, 31 pedig cigánynak vallotta magát. 1670-en unitáriusok, 120-an reformátusok, 72-en római katolikusok, 91-en ortodoxok, 23-an baptisták, 10-en jehovisták, 3-an evangélikusok, egy személy görög katolikus, ketten pedig felekezeten kívüliek. *Ghinea Mircea* polgármester szabadságon van, *Dimény Ferenc*, az „al"-tájékoztat a napi gondokról:

— A földosztással nincs különösebb baj, összetűzések sem voltak, csak kisebb veszekedések. 70—80 százalékban osztottuk ki a földeket, de nem is ez a baj, hanem az, hogy elkezdődtek a lopások. Lopják a zöldséget, pityókát, ki mit tud. A rendőrőrsparancsnokkal közösen őrséget kell szervezzünk a garázdálkodók ellen. A másik baj az, hogy a népet semmi sem kezdte érdekelni...

Pedig kár, hiszen az alpolgármester úr éppen arról számol be, hogy 1989-ből 1,6 millió lej van a tanács kontóján, ezt az összeget pedig a művelődési otthon teljes újrameszelésére, a focipálya öltözőjének befejezésére, az alszegi Borvíz utcában járdaépítésre, az utcai kutak javítására szeretnék fordítani. Ez pedig a község érdeke. Az igaz, hogy kevés a pénz, de csinálni kell, ahogy lehet. Egyébként ez az önkormányzat igazi gondja: a pénzhiány. Márpedig pénz nélkül csak apróbb dolgokba lehet belekezdeni. A hivatalban azt is megtudom, hogy Vargyason 685 szarvasmarha — ebből 417 tehén —, 793 disznó, 3317 birka és 115 ló van. Ja, majdnem elfelejtettem: és hatvannal több nő, mint férfi!

Ki a kánikulába. *Gáspár János* és családja emlékmű parasztházát nem lehet kikerülni, valósággal csábít a zsindelyes boronaház. Az ereszben (előszoba-forma régi neve) megtorpanok: kutya van a küszöbön. Kopogjak? De hiszen lesz itt csaholás... Fenét, csak nem osonok be gyávamód! Kopogok. Füle botját sem mozdítja a blöki. Még egyszer, bátrabban: kopp-kopp-kopp! Rá se ránt...

— Tessék, kerüljön beljebb! — jön egy hang bentről.

Átlépem az alvó ebet, oda se nekem. *Gáspár Jánosné, Judit* asszony ebédet főz. Fuszulykaleves fő, rákpehely serceg a forró olajban. Bárdolt gerendák, tapasztott falak, sikált „házfődje". A ház egyik fele megroggyant: korhadnak az évszázados boronák. Egy nagyszoba, a konyha s az eresz, ennyi az egész. Apró ablakok, fapad, ládapad, heverő. Ház és gazdája egyforma: egyszerű és tiszta.

— A kisebbik fiunk nemrég szerelt le — így vendéglátóm —, de nem akarják visszavenni a bányához. Udvarhelyen végezte a vízgázszerelő szakiskolát. Sehol sem kap állást. Itthon dolgozik, most es kaszálni van az apjával. Vettünk egy csitkót, két hektár tíz ár fődünk van, de ebbe sincs semmi örömünk. A törökbúza is csak térdig ér. Kínlódunk, ez a falusi ember élete...

Beszélgetünk. A küszöbön alvó szőrgubanc meg sem moccan.

— Nem tudom, mikor épülhetett a ház; apám Tóth Mihály vót, az apja Tóth Ferenc, de már ők es itt kaptak a házat. Senki sem tudja, mikor épült, pedig elegen jöttek, s nézték. Ide annyian jönnek, hogy sokszor azt sem tudom, kivel beszélgetek. Tudja, annyi mindent hall az ember... Csabika huszonegy éves, mondja meg, mi lesz vele? Olyan áldott jó gyermek, de nem veszik bé a bányába, mert olyan szemüveges, mint maga. Mondja meg, mit csináljunk?

Nézem a Csaba diplomáját. 6-os, 7-es, 8-as jegyek. Jó közepes. Tényleg, mi lesz vele? Mit kezd szakmájával, diplomájával? Itthon marad szülei s

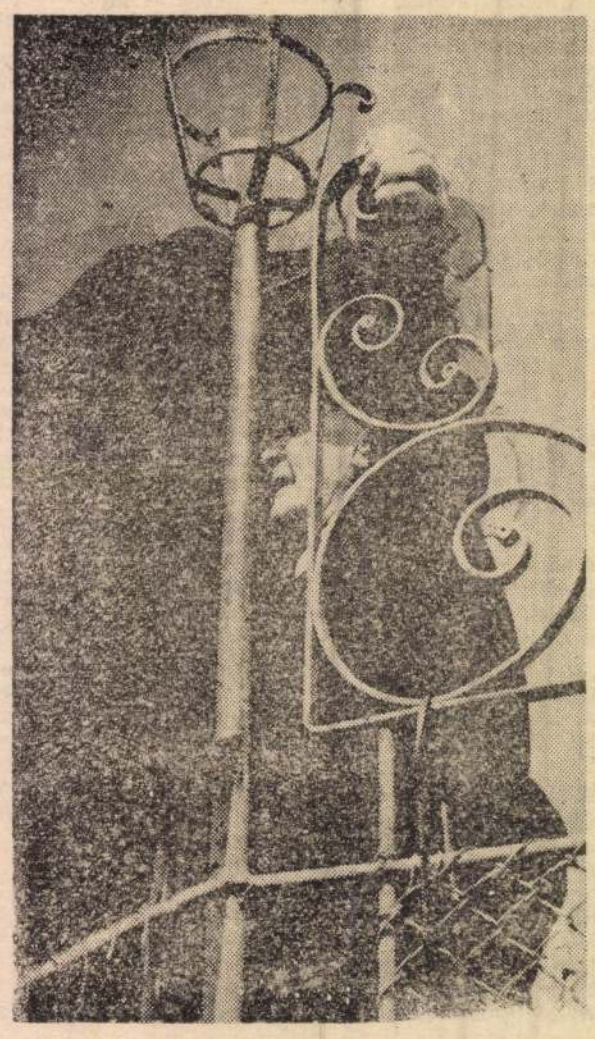

a föld mellett? Nekivág a nagyvilágnak? S az ő majdani gyermekei?

Indulni készülök, a kutya még mindig ott van.

— Menjen csak nyugodtan, ez mán se nem lát, se nem hall, se nem harap...

Újból ki a kánikulába. Szél se lebben. A kocsma előtt néhány őgyelgő. Vagy csak a holnapi tennivalót beszélik meg?

— Adjon isten.

— Jó napot.

— Itthon van-e a tiszteletes?

— Menjen bé!

Andorkó Ferenc unitárius tiszteletes 1990 óta szolgál szülőfalujában, az 1567-ben létrejött egyházközségben. E néhány év alatt sincs visszaesés, igaz, számottevő előrelépés — azaz szaporodás — sincs: 1990-ben 31 gyermeket kereszteltek Vargyason, s 29 temetés volt, 1991-ben 23—22 az arány. Idén már a 20. temetésnél tartanak, szemben az eddigi 17 keresztelővel. Épphogy üti a széle a hosszát. De van remény: a fiatal házasok jó része már nem megy el a községből, itthon rak fészket. Legfeljebb csak a szép vargyasi lányokat csábítja el egy-egy más falubeli legény vagy városi úrfi.

— Nőegyletünk, ifjúsági egyletünk és Dávid Ferenc Egyletünk van. Valamennyi 1991-ben alakult, azóta 33 alkalommal tartottunk előadást itthon vagy más helyeken. Legutóbb, az oklándi találkozón 13-an képviselték Vargyast — mondja a tiszteletes úr —, nem igaz, hogy nincs közösségi élet, csak hát általában az útkeresés kezdetén vagyunk, s a fiatalokat igen-igen befolyásolja iskolai, de főleg családi környezete. Én bízom abban, hogy az ifjúság betölti majd a neki szánt szerepet. Addig, amíg egyszerre kétszáz fiatal is vesz úrvacsorát, addig kimondhatjuk: van remény, van jövő!

Ám a tiszteletes úr a dolgok másik oldalát is tisztán látja: a gazdasági kérdéseket. Véleménye szerint elavult eszközökkel és módszerekkel nem lehet korszerű munkát végezni, márpedig ha a község zöme állami munkahelye mellett foglalkozik a földdel, ez azt jelenti, hogy az élet felgyorsult, s bizony kellenének a mezőgazdasági kisgépek. Csak hát a hitelek s a kamatok... Az az igazság, hogy az állam, egyszerűen hátat fordított a népnek. Vargyason ráadásul gyengék a földek, a bánya külszíni fejtése s az állami mezőgazdasági vállalat miatt a legjobb földek vesztek el. És minőségi vetőmag kell, minőségi tenyészállatok kellenek, szakemberek segítsége szükségeltetik.

— Az emberek irtóznak a közöstől, bár a gondolat ott motoszkál a fejekben. Lassan rá kell jönni arra, hogy dűlőnkénti tömörítéssel, kultúránkénti műveléssel gépesítést és nyereséges gazdálkodást lehet elérni, nem beszélve arról, hogy így könnyebb a munka. Egy részvénytársaságba való beállás pedig nem jelenti a tulajdonjog elvesztését! Ezt meg kell gondolni, mert sokan vannak, akik egyszerűen képtelenek megművelni leromlott földjeiket.

Máthé Ferenc, vagy ahogy a legtöbben ismerik, Ilonka-Feri bácsi fejfát farag: ritkul a harcosok sora. Megkeseredett embernek tűnik Feri bácsi, bár amióta ismerem, sohasem repesett az optimizmustól.

— Nincs kedvem sem faragni, sem a disznyót etetni...

— De hát mi a baj?

— Hát nem látja? Állandóan hergelik az embereket. Én annak idején, a harmincas években 6 osztályt tiszta románul jártam, saját szülőfalumban. Nem a románnal van nekem bajom, hanem azzal, hogy eltiltottak a saját anyanyelvemen való tanulástól. Akkoriban nem szabadott magyarul énekelni, beszélni... Most is ezt akarják? Én szégyellem magam, hogy a falumban ennyit lopnak. Magyar ember három dolgot tartson bé: ne lopjon, dolgozzon becsületesen, és ne keveredjen! Olyan nehéz ezeket betartani?

Feri bácsi felesége, *Mária asszony* a Borbáth Károly Általános Iskola igazgatónője. Elmondja, hogy az elmúlt iskolai évben 192 nebulója volt a vargyasi iskolának, a következő iskolai évben ennél valamivel kevesebben lesznek. Az idei 25, nyolcadik osztályt végzett közül négyen nem próbálkoztak a továbbtanulással, de egy kislánynak sikerült bejutnia a tanítóképzőbe. Jön az utánpótlás!

A temetőben hatalmas kopjafa. Dr. Borbáth Károly sírja. A meggyalázott, elárult, eladott, félreállított, eltüntetett tudós sírja. Aki egyvalamire nem volt képes: lelkiismerete ellen cselekedni, csalni, hazudni, nemzetét elárulni. Ezért volt kényelmetlen egyeseknek. Ezért kellett elmennie... Milyen ember volt? — kérdeztem egyszer volt gyermekkori ifjúkori pajtásait. Milyen? Csendes, egyszerű és egyenes! Mint fejfája. Mely egy hatalmas felkiáltójel: vigyázzatok!

Magatokra egymásra, gyermekeitekre. Vargyasra. Vigyázzatok!

FENKŐ LEVENTE

rombat

gi melléklete

; kalákában ékkal

láhúzták Kozák András nondandóját, hol kontrázák, ellenpontozták.

A Kaláka együttes járt, kiaposott úton halad.

Magyar versek megzenéítésére, népszerűsítésére zövetkeztek. Barátaik: a giárok, bendzsók, dobok, bőő, és ki tudja még miféle ülönös hangszerek. De tudak hangot kicsalni egy émtengelyből, rendkívül ellegzeteset, József Attila *Reménytelenül* versének angulatához illőt. S megzólal kezükben az újságpaír zizegése, a zenei összangzat részévé alakul.

Kockázatos úton járnak Kalákáék, annak ellenére, ogy tehetségük, felkészültégük, versértésük roppant nagasfokú. Hiszen a költő, mikor írt, nem szöveget írt lképzelt zenéhez, egy teljeséget alkotott. Amely önmagában is megáll. Ahhoz hoz-

Beszélget

az ide

„Ideológia (görög): a társadalmi felépítmény része eszmék és nézetek, elsősorban társadalmi eszmék és nézetek összessége, ill. összefüggő rendszere, amely az emberek vagy embercsoportok társadalmi-gazdasági viszonyaikban, osztályhelyzetében gyökerezik, általában ezt tükrözi és ebből fakadó érdekeinek felel meg . . ."

(Politikai Kis Szótár, Kossuth, 1971)

Szokatlan módon kezdődött ez a beszélgetés *Rostási Józseffel*, a megyei pártbizottság titkárával. Először abban kellett megegyeznünk, hogy miről legyen szó. Az ideol munka a legátfogóbb pá vékenység: önálló munk rület, de minden más nyú cselekvésnek is ve fonala. Ezért egy interjú mája ennek csak egy rés rülete lehet. Még annak sorolására sincs mód, minden nem fér egy bes getés keretébe.

Eszmei tevékenység tartalmára vonatkozó ké seit is csak a legfonto bakra kényszerült korlá ni az újságíró.

Az ideológiai munka időszerű tartalma

—Mire irányul megyénkben, a megye sajátosságaiból fakadó ideológiai tevékenység?

— Az ideológiai munka meghatározásánál nem lehet a megye sajátosságaiból kiindulni. A megyehatárok nem szabnak egyben határt az ideológiai arculatnak és munkának is. Persze a sajátosságok árnyalják azt.

Mindenekelőtt a szocialista életmód kialakítását, illetve fejlesztését tartom fontosnak, ezt kell a munka előterébe állítani. Hiszen a szocialista demokratiz fejlesztése. Nekünk a érdekeit kifejező progran van, amit csak tudatos, gyelmezett, lelkes, jó r kával tudunk megvalósí Ehhez szükséges a de ratizmus fejlesztése, de egyeseknek sem engedh meg, hogy ebben lehető lássanak a könnyelmi désre és ilyen alapról „beleszólással" azonos azt. A liberalizmussal azonos. A demokratizm tehát két oldala van: kat és kötelességeket

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726

1977 MÁR 12

NAPLÓ /VESZPRÉM/

Vargyas Árpád

1021

Vargyas Árpád: Hazafelé

CERUZAJEGYZETEK

A dilettáns és a tehetség

A „dilettáns“ lélekrajzát még senki sem írta meg, azonban különösen a modern irodalomban, nagyon sok jellemző megjegyzés fordul elő róla. Összegyüjtöttünk néhány véleményt a dilettáns típusról. Ezekből kiderül, hogy ez az emberfajta nem nagyon rokonszenves, — legalábbis korunk legkiválóbb szellemei előtt. A dilettánsok felett azonban a végleges ítéletet még nem mondták ki; a jövő valamelyik nagy esztétájára vagy *pszichiáterjére* vár a feladat, hogy megállapítsa: — hasznos vagy káros lények-e?

•

A dilettáns helyes magyar fordítása: *akarnok* (s nem: kontár!), mert nem az jellemzi, hogy nem érti a mesterséget, amelyet folytat, hanem az, hogy olyasmit *akar*, amihez nincsen tehetsége.

RIEDL

A dilettáns olasz eredetű szó s a zene kedvelőit nevezték egy időben dilettánsoknak. Újabban gúnyos értelemben használják s azokra alkalmazzák, akik a művészet valamelyik ágát űzik, anélkül, hogy hivatottság lenne bennük.

SZINNYEI

A dilettánsnak mindig önző céljai vannak és azokat szolgálja. Az igazi tehetség, — függetlenül céljaitól — csak a tehetsége szolgálatában áll.

BOURGET

A dilettánsnak semmihez sincs esze, csak önmagához. Az igazi tehetségnek mindenhez van esze, csak önmagához nincs.

SURÁNYI

Az akarnok könnyebben boldogul, mint a tehetséges ember, mert képességei nem akadályozzák; könnyen viseli a könnyű terhet. A művész görnyedezik tehetségének súlya alatt és nehezen jut előre.

SURÁNYI

A szorgalom a művésznél gyanus körülmény. Főként dilettánsok tulajdonsága szokott lenni, akik azt hiszik, hogy szorgalommal pótolni lehet azt, ami pótolhatatlan: a tehetséget.

KAYSERLING

Ismertem egy megátalkodott kontárt (dilettánst), aki ugyan ügyes ember volt. Olyan hülyének tetette magát, hogy sokan azt hitték róla: zseni.

SHAW

Az irodalom kis „arszlánjai“ kitüntetésekre vadásznak. A kontárok általában szeretnek minden olyan külsőséget, amely megkülönbözteti őket az egyszerű polgároktól. A zseni csak önmagát szereti kitűntetni és restelli, ha más tűnteti ki.

BALZAC

Vannak tehetséges dilettánsok és dilettáns tehetségek. Csak egy árnyalati különbség van közöttük. Mindketten: félemberek! (Gens ratés.)

A. DAUDET

Nem szabad összetéveszteni az amatőröket a dilettánsokkal. Az amatőr olyan hajlamokat követ, amelyek megvannak benne. A dilettáns azonban hajlamairól azt hiszi, hogy azok képességek — és érvényesülni akar. Az amatőr jó rokona a művésznek, a dilettáns az ellensége.

FAGUET

A dilettánst sokkal nehezebb meggyőzni arról, hogy tehetségtelen, mint a tehetséget arról, hogy tehetséges.

SURÁNYI

A dilettáns az az ember, aki gyűlöl minden igaz tehetséget.

SHAW

Vannak emberek, akiknek a művészet a „mellékfoglalkozásuk.“ Ezek vagy dilettánsok, vagy pedig tehetségük árulói. Sohasem lehetnek boldogok, mert nincsen boldogság áldozat nélkül.

BARRÈS

A dilettánsokra szükség van. Nagy hasznot hajtanak a postának és a közlekedési vállalatoknak. Azonkívül megnehezítik a tehetségek érvényesülését, akiket ilyen módon munkára serkentenek.

FRANCE

—

A sportágak bajnoki versenye

Melyik a legnépszerűbb sportág? Látszólag könnyű a felelet: a futball. Magyarországon valóban a futball a legnépszerűbb sportág, mert hiába a vívás s újabban a vizipoló a „nemzeti sportunk“, tömeget csak a futball vonz. Nem érdektelen felsorolni néhány országot, ahol más, nálunk kevésbbé vagy teljesen ismeretlen sportágak jutottak egyeduralomra.

Franciaországban és Belgiumban a kerékpárverseny a sportágak bajnoka. S nem érthetetlen az sem, hogy Franciaországban tízezer ember nézi végig a kosárlabda-bajnokság döntőjét, nálunk — a játékosok hozzátartozói.

Dániában az ökölvívás a legnépszerűbb sportág, Amerikában, a minden szezónban százak halálát okozó rugby, amit a pesti argot el is nevezett „gengszter-futballnak“.

India nemzeti sportja a gyephokki s az is köztudomású, hogy Kanadában a jéghokkinak van a legnagyobb közönsége.

Németországban tízezres közönsége van a kézilabdának (Münchenben, például, hetven kézilabdacsapat működik) s ennek tulajdonítható, hogy a berlini olimpiászon szerepelt először, mint olimpiai sportág, a kézilabda.

Finnországban az atlétika és a birkózás a legkedveltebb sportágak. A finn paraszt gerelyt és diszkoszt visz magával földjére és munka után atlétizál a réteken.

Délamerikában viszont, akárcsak Közép-Európában, a futball vezet népszerűségben. A futball, melynek űzését őshazájában, Angliában, halállal büntették a középkorban...

—

A diplomata százados

XV. Lajos francia király uralkodásának kezdetén a párisi ínségesek lázongó tömege tüntető felvonulást rendezett. Bourbon herceg parancsot adott az egyik muskétáscsapat kapitányának, hogy lövessen a csőcselékre.

A kapitány kivonult csapatával s a tömeg szemeláttára megtöltette a fegyvereket. Azután a tüntetők elé lépett és így szólt:

— Uraim! Parancsot kaptam, hogy éles töltéssel lövessek a csőcselékre. Kérem tehát azokat, akik nem tartoznak a csőcselékbe, hogy távozzanak, mielőtt „Tűz!“-et vezényelnék.

A tömeg azonnal szétoszlott.

—

Mark Twain kortesbeszéde

Mark Twain ki nem állhatta a politikát. Egyetlenegyszer mondott politikai beszédet, még pedig egy Hawley nevű úr érdekében, aki be akarta magát választatni az Egyesült Államok valamelyik városának a tanácsába.

Mark Twain ekkor a következőképpen ajánlotta Hawleyt a választók figyelmébe:

— Hawley tábornok méltó az önök támogatására. Tisztaszívű, kitűnő, derék férfiú. Az ő ajtajából sohasem távozik a kéregető üres kézzel. Mindig ad valamit: ha mást nem, legalább ajánló levelet hozzám, amelyben segítségemet kéri a szegény, szerencsétlen flótás számára.

—

Rejtélyes versezetek

Kedvenc tanyám a poros, öreg padlás, ahol kiskoromban sokszor találkoztam Andersen esernyős emberkéjével. A cseréptetőn kopogott, kopogott az őszi eső és én csendben ültem egy poros ládán valami kinyes könyvvel a kezemben.

A kincseskönyv, meseskönyv volt. Dörmögő Dömötör vagy May Károly, esetleg Ubrik Borbála szomorú története, mindegy volt nekem. A nagy ládákban egymás hátán lapultak a könyvek és én szabadon bányászhattam közöttük. De hát ez rég volt, legalább húsz esztendeje. Minap aztán újra felmentem erre a padlásra, felszöktem ismét és böngészés közben vásári kis ponyva füzet került kezembe.

Címe: „REJTÉLYES VERSEZETEK“.

Se szerző, se kiadó rajta. Amolyan krajcáros apátlan-anyátlan árva kis könyvecske, ami sárga lapjaiból ítélve, még a milleneum előtt jöhetett a világra. No, belelapoztam és már az első oldalon

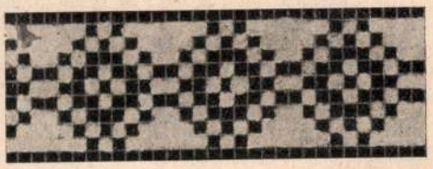

RECECSIPKEBETÉT.

Tervezte: Intődy Tiborné

rájöttem, hogy mik ezek a rejtélyes versezetek. Bevallom, elmulatgattam velük. Tessék csak elolvasni például a következőt:

„Fele búsan láncot zörget.
Fele ficánkodva pörget.
Kocsit maga után.
Ha az, s ez egybe köttetik,
Óvd magad, mert leselkedik
jószágod után."

Megfejtés: Rab-ló, azaz rabló.
De ami utána jött, már nehezebben hagyta titkát megoldani. Ez így szólt:

Nem vénség, a szépet mégis rútítja,
Nem sáska, a mezőt mégis pusztítja.
Mondd vissza betűit két tagú nevének,
Neve leszen egy him állat fegyverének.

Ez aztán rejtély. Megfejteni is csak úgy lehet, hogy az ember felfordítja a könyvet s így olvassa el a ravasz szócskát. „Ragya". Ha vissza mondom betűit „két tagú nevének", agyar jön ki belőle.
Hát ez hogy tetszik?

Két tagból áll ez a szó, kedvelt halféle egészben.
Ám egy fele sülni szeret, más fele lőni szokott.

(Süllő.)

Mindennek a kezdete,
Világegyetem vége,
Három az egyben,
Mi ez?

(m-betű.)

Másokéból éldegél,
Kedvel csak sötétet,
Mondd keményen első felét,
Az terjeszt bölcseséget.
Pedig nem szól, mégis sokszor
Beszélnek ő általa.
Végtagja kényes, tüzet sem szenved,
S egykor bizony tej vala.

(Tolvaj.)

Ha rám néznek, visszanézek,
Merre mennek, arra nézek,
Igazmondás a tulajdonom,
Mit hogy látok, úgy mutatom,
Aki nevet, ránevetek,
Haragosra, ferdén nézek,
Beférek egy kis szobába,
Pedig belém fér a Mátra.

(Tükör.)

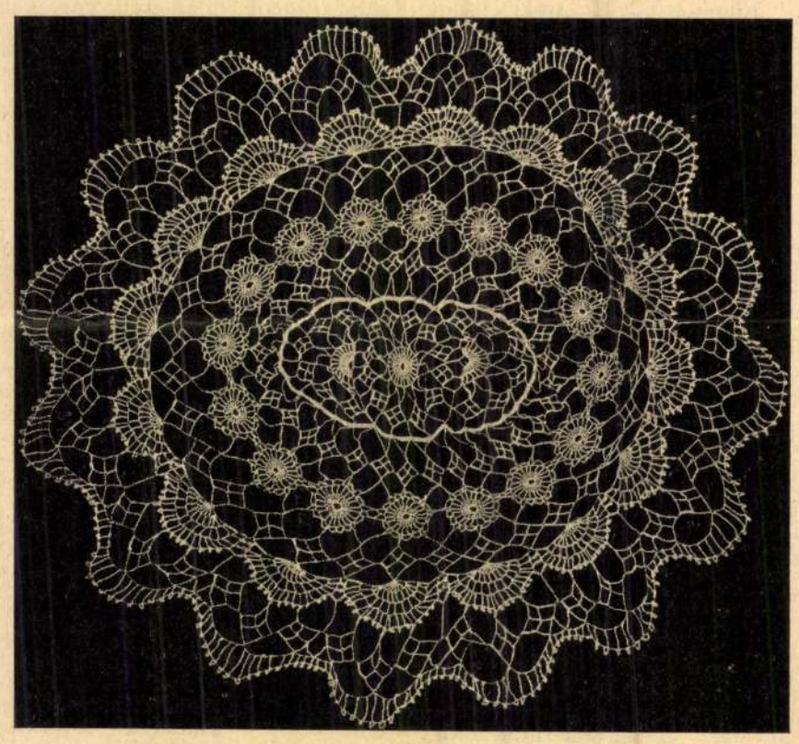

Horgolt terítő. Tervezte és készítette: dr. Vargyas Jánosné. A terítőt a következő módon készítjük: A középső motívum egy egész és két fél csillagból áll. Csillagminta: 1. sor: 7 láncszem, 2. sor: 24 rövid pálca, 3. sor: 1 láncszem, 1 rövid pálca 24-szer ismételve, 4. sor: minden harmadik pálcába 15 láncszem, 5. sor: pálca ötszörös felvetéssel, 7 láncszem, 1 pálca, 3 lánszem, 1 pálca, 7 láncszem, 1 pálca ötszörös felvetéssel. A horgolótűn keresztülhúzva, megkapjuk a dűlt kocka negyedik lyukát. A csillag két oldalához még egy-egy félcsillagot horgolunk, 6. sor: 8 láncszem, 1 hosszú pálca, 8 láncszem, 1 rövid pálca, 7. sor: minden lyukba 9 rövid pálca, 8. sor: minden tizedik rövid pálcába 16 láncszem, 9. sor: ismétlődnek a dűlt kockák és pedig minden lyukba egy kerül, 10. sor: csillagminta: 1. sor: 7 láncszemes lyuk, 2. sor: 20 rövid pálca, 3. sor: 1 láncszem, 1 rövid pálca. 20-szor ismételve, 4. sor: minden lyukba 5 láncszem, 11. sor: a csillagok fölé egy sor dűlt kocka következik és pedig: hosszú pálca hétszeres felvetéssel, 9. láncszem, 1 pálca, 4 láncszem, 1 pálca, 9 láncszem, 1 pálca, hétszeres felvetéssel egy hosszú pálca, 12. sor: minden kockába 16 láncszem. A ráhelyezett legyezőminta: 1. sor: 10 pálca, 2. sor: 1 láncszem, 1 pálca, 3. sor: 2 láncszem, 1 pálca. 4. sor: 1 pálca, 6 láncszemes pikó, 1 láncszem, 1 pikó, 13. sor: dűlt kockák, 14. sor: két-két kocka közé 18—18 láncszem és 2 kocka közé 5 láncszem, 2—2 hosszú pálca, 5 láncszem, 15. sor: 6 láncszem, pikóval. Fokozatosan rövidebb és hosszabb pálcákat horgolunk, hogy megkapjuk a hullámformát

Hát ennyi talán elég is lesz a mult századvég „Rejtélyes" versezetéből. Én jól mulattam vele, talán akad más is, aki belemosolyodik.

CSOKONAY LÁSZLÓ.

—

Érdekes titkok a világtörténelemből

HOGYAN SZÜLETETT A BÉLYEG?

Körülbelül száz esztendővel ezelőtt történt Skóciában. Egy kis faluban, a vendégfogadó előtt megállt a postakocsi. A kocsis leugrott magas bakjáról s a fogadó kis cselédleányának levelet nyujtott át. A levél a kis cseléd külföldön élő fivérétől érkezett és — úgylátszik — különösen fontos lehetett. A postakocsis két shillinget követelt a címzettől a levél postai díjáért, a kis cselédleány azonban sírni kezdett, mert nem volt egy fillérje sem. A sírás-rívásra kibujt a postakocsi belsejéből egy elegáns úr, aki, mikor meghallotta, miről van szó, kifizette a síró címzett helyett a postai díjat. A postakocsi ezután tovább indult, az elegáns úr pedig gondolataiba merülve dőlt hátra kényelmes ülésén. Többek között eszébe jutott az is, milyen méltánytalanság, hogy a leveleknek nincs előre megállapított postai díjszabása, hanem a kézbesítő annyit kér, amennyi éppen eszébe jut. Ekkor kitűnő ötlete támadt. Érintkezésbe lépett az angol kormánnyal és azzal közölte újszerű elgondolását. Az angol kormány csakhamar meg is szívlelte a jószívű utazó. *Mr Rowland Hill* ötletét és forgalomba kerültek a világ első bélyegei Viktória királynő arcképével és One Penny aláírással. Rowland Hill sokezerszeresen visszakapta ötletéért kétshillinges befektetését.

AHOL A HARANGSZÓ SZÓLIT FEL ADÓFIZETÉSRE

Nemrégiben építették át Tittmoning kis bajor község községházáját s a toronyból ez alkalommal egy ősrégi, különös rendeltetésű harangot szállítottak el. A harangnak többszáz esztendővel ezelőtt valóban különös hivatása volt, az ő szava szólította fel adófizetésre a község polgárait. A harangszó közölte az adófizetés határidejét és hívta a polgárokat a községháza pénztárához, hogy adójukat egyenlítsék ki.

ORVOSI RENDELET — ÉKÍRÁSBAN

A régi Babylon orvostudománya szoros összefüggésben állott a csillagok mindenkori állásával. Érvágást például bizonyos napokon szigorúan tiltott — az asztrológus, a csillagjós. Egy dioritkőbe faragva érdekes orvosi előírás maradt fenn. Az előírás szerint szigorúan tilos például, hogy a hónap 7., 14., 21. és 28. napján „az orvos a betegre tegye kezét." Amelyik orvos pedig a hó 19. napján betegén eret vágni merészelt, az bizony még börtönbe is kerülhetett. A középkorban is divott ez az orvosi babona, sőt egyenesen olyan naptárakat szerkesztettek, melyeken fel volt tüntetve, hogy melyik nap kedvező és melyik nap kedvezőtlen az adófizetésre.

Uj Idők 1937. maj. 2. 18

Vári Alajos
festő

A városháza kapujára akasztotta magát

Pécs, április 20. *(A Magyarország tudósítójától.)* Pécsett vasárnap éjjel az őrszemes rendőr észrevette, hogy a városháza kapujának az egyik felső kilincsén egy ember lóg. Az embert azonnal levágta s úgylátszik jókor érkezett, mert eszméletre tudta téríteni. *Vári* Alajos a rendőrségen elmondta, hogy 41 éves képfestő és az egyik kezére béna. *Nyomora miatt* akart megválni az élettől. Szándékáról nem akart lemondani, ezért őrizetbe vették.

Esti Magyarország
1943. ápr. 20.

K. 263

II

593

263. *Balassa Ferencz.* Mellig, kissé jobbra fordult, tojásdad medaillonban. Tollakkal díszített prémes kucsmájának bélése és magas vállú mentéje piros, atillája barna. Haja, szemöldöke, hosszú bajusza és álla körüli szakálla fekete, szeme sötétbarna. Felirata alól: »*Nulla dies merore caret*« és a kép körül: »*Franciscus Balassa de Gyarmath Comit. Honthensis Sup: Com: S. C. Rq(ue) M. Consiliarius Aō. 1650*«.

Vászon, méretei 18·4 : 14·7 cm. — Át. Képt. 149 (3). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

Mi már ilyenek vagyunk

Irta: Kolozsvári Grandpierre Emil

A butaság bajnokai

Mi magyarok mindig szerettünk folyóiratokat alapítani, kicsit, nagyot, egyformán. Legutóbb egy szép vaskos folyóiratot alapítottunk s mint csaknem minden folyóiratunknak, az első száma ennek is nagyszerűen sikerült. Az olvasó néhány kitűnő tanulmányt talál benne s ezenfelül jó verseket és jó elbeszéléseket. S még valamit, egy rendkívül figyelemreméltó cikket, amely e sorok írójának érdeklődését annál is inkább felkeltette, mert róla szól.

Ha a cikkíró azt mondaná, hogy korszakalkotó lángelme vagyok, vagy minden írásomat a szemétdombra kell dobni, még megjelenése előtt, bölcsen hallgatnék. Amde ő egy oly különös váddal illet, amelyhez hasonlóval még sehol a földkerekségen sem sujtott le bíráló áldozatára. Azért nem leszek nagy író, — mondja — mert nem vagyok eléggé buta, mert hiányzik belőlem a butaság. A sok hiány közül, amelyekkel életem során meg kellett küzdenem, eddig ez okozott a legkevesebb fájdalmat. De nincs más hátra, ha a nagyságnak ez az ára, iparkodni fogok elbutulni.

Bírálóm ugyanis a legkevésbé sem ironikus szellem s távolról sem az a célja, hogy a sorok között, mintegy észrevétlenül kegyetlent döfjön belém. Nem, ő oly mély meggyőződéssel adja ezt a tanácsot, ahogy a szerető anya óvja gyermekét a leselkedő veszélyektől. A nagy író legyen buta.

E cikknek az a nagy érdeme, hogy világosan és egyszerűen kimondott egy olyan igazságot, amiben sokkal többen hisznek, mint gondolnánk. Mert olvasóközönségünknek van egy igen tekintélyes része, amelyre a butaság úgyszólván ellenállhatatlan hatást gyakorol. Abban a pillanatban, hogy egy író kiürül, ismétli magát s amit eddig egyetlen mondatba zsúfolt, abból novellát ír s egy fél novellából regényt, máris övé a népszerűség s a dicsőség.

Sokan kezükbe sem veszik a könyvet, ha az író nem ír pattogó, rövid tőmondatokban, mert két mellékmondat már halálra fárasztja gyönge értelmüket s másnap izomlázzal agyukban, kénytelenek ágyban maradni. S ép ily visszariasztó, ha kevés a bekezdés a könyvben. Ettől viszont szédülést kapnak. Eötvös Józsefet, Kemény Zsigmondot nem olvassák, mert »nehéz« olvasmányok. Babits gyönyörű versei sokkal kevésbé népszerűek, mint hatodrangú kis költőcskék megnyerően tartalmatlan rimecskéi.

Eddig csak azt hallottuk, hogy ez vagy az az író »nehéz«, nem »könnyed«, mások viszont, a ponyva hősei »cukrosak« és »aranyosak«. Most végre jött egy nyilt jellemű, egyenes beszédű ember, aki bátran és merészen kimondta az igazságot, aki lándsát tört a butaság mellett s aki talán meghalni is kész ezért a nagyszerű eszményért.

Elgondolni is rémületes, mi mindent vesztett az emberiség, amiért Goethe például nem született gyengeelméjűnek. Igy is nagy, az igaz, de mi lett volna belőle, ha buta? S mi lett volna, mondjuk Balzacból, ha bár egy parányival tompább lett volna az értelme? S ha képzeletben összehasonlítjuk azt a filozófiát, amit nem egy lángeszű, hanem egy homályos értelmű Platon alkotott volna, összeszorul a szívünk. *Óriási perspektivák nyílnak az új tan híve előtt.* Milyen más lett volna az irodalom, költészet, tudomány, művészet, ha a nagy alkotókból nem hiányzott volna a nagysághoz elengedhetetlenül szükséges butaság. Gyászunkban legfeljebb az vigasztal, hogy a cikkíró eme értékes tulajdonság birtokában minden bizonnyal rövidesen az írói nagyság eddig meg sem álmodott magasságaira emelkedik.

SZÍNHÁZI MAGAZIN

gazdag húsvéti számának 7 slágere

1. Bajor Gizi emlékkönyve
2. Zilahy Lajos 8 kérdésre válaszol
3. Karády kérdez — Magazin felel
4. Képes riport a galoppról
5. Fiatalodnak és szépülnek a nők
6. Tavaszkeresőben Sárdy Jánossal
7. Szindarab: A Manderley-ház asszonya

Ára 1 pengő 20 fillér

Emberebb embert és magyarabb magyart nevelnek a hárshegyi Cserkészparkban

A magyar cserkészmozgalom az ország különböző helyein tíz őrsvezetői és három tiszképző táborban április 17—22. között *2360 cserkészt őrsvezetővé és 115 férfi cserkészt cserkésztisztté képeznek ki.* A hárshegyi Cserkészparkban több mint 900 cserkész dolgozik a Vezetőképző Keret tagjainak irányításával. *A tábor nem válik tömegkiképzéssé,* hanem mind lélki, mind gyakorlati és szellemi vonatkozásában megmarad a cserkészet jellemző módszere, *az egyénekkel való külön beható foglalkozás mellett.*

A tábor 72 órse a nap minden percét alaposan kihasználja. Megismerkednek a cserkészek a térképészet, a tábori és földmunkák, a hír- és jeladás, a segélynyujtás, természetes magyarság ismeretkérdéseivel. Ez a tábor kialakítja az igazi magyar fiút, de egyben alkalmassá teszi arra, hogy többszáz cserkészcsapat életébe új erőt, lelkesedést és tudást vigyen. A vezetőképzés világvezetőjének jelszava az *»emberebb ember és magyarabb magyar«.*

Kedden a Cserkész Országos Nagytanács tagjai s több közéleti előkelőség meglátogatta a tábort. A kiképzés megtekintése után vitéz kisbarnaki *Farkas* Ferenc országos főcserkésznek dr. *Nemere* János, a táborparancsnok tett jelentést. Majd a főcserkész beszédet intézett a jelenlévőkhöz.

Pofonnal hívták vissza a túlvilágról és temetőőrnek tették meg a pécsi akasztott embert

„Meg akarsz halni, te gazember, mielőtt megfizeted az adósságodat?"

Pécs, április 21. *(A Magyarország tudósítójától.)* Tragikomikus eset történt szombaton éjjel Pécsett. *Borszéky* Ferenc színművész ½2 órakor ment hazafelé. A városháza elé érve, hörgésre lett figyelmes. Érdeklődve kémlelt körül és *a városháza kapujának ablakrácsán egy akasztott embert vett észre* s azt azonnal levágta. Közben rendőr is érkezett.

Éppen hozzá akartak kezdeni az alélt ember élesztéséhez, mikor egy járókelő arra ment s érdeklődött, hogy mi történt. Lehajolt, hogy lássa, ki az élettűnt, majd *a következő pillanatban hatalmas pofont adott* a fekvő embernek és így kiáltott rá: »Meg akartál halni mielőtt kifizetted az adósságodat, te gazember?!« A nyakleves megtette hatását: a levágott, akasztott ember az eszméletlenségből egy pillanat alatt életre kelt, villámgyorsan felugrott és tovaszáguldott. A színművész s a rendőr alig tudta utólérni.

Bevitték a rendőrségre, ahol elmondotta, hogy *Vári* Alajos a neve, képfestő, 41 éves s az egyik kezére béna. *Nagy nyomora miatt kísérelt meg öngyilkosságot* s ebbéli szándékáról nem is mondott le. Azonban intézkedés történt, állást kerítettek neki s mivel annyira a temetőbe vágyott, *hát oda helyezték el nappaliőrnek 107 pengő fizetéssel.* Most aztán lemondott öngyilkossági szándékáról és nyilván rövidesen megfizeti az adósságát is.

Villamos, teherautó és motorkerékpár karambolja

Tegnap este 10 óra tájban a Horthy Miklós-út és Fadrusz-utca sarkán *összeütközött egy 9-es villamos egy üvegszállító teherautóval.* Az autón felhalmozott rengeteg üveg darabokra tört, a szilánkok szertehullottak az úton. A főkapitányság baleseti járőrét hívták ki s miközben a rendőrökre vártak, a villamos és az úton keresztbe fordult teherautó közé futott Schilling Ferenc budaörsi cipész motorkerékpárja. Schilling leesett gépéről, az üvegcserepek összevissza sebezték s agyrázkódást is szenvedett. A mentők az Uj Szent János-kórházba vitték.

— **MONTAGUE NORMANT MEGOPERÁLTÁK.** Londoni jelentés szerint *Montague* Normant, az Angol Bank kormányzóját, aki üdülés céljából Man szigetén tartózkodott, *megoperálták.* A műtét könnyebb természetű volt, állapotában semmiféle komplikáció nem várható.

Adóemelések Olaszországban

Róma, április 21. *(MTI)* Az olasz hivatalos lap törvényerejű rendeletet közöl *az egyenesadók emeléséről.* E rendelet értelmében 1944 január 1-étől annak az évnek a végéig, amelyben a háború megszünik, átmenetileg *öt százalékkal emelik a földadót.* 1944 január 1-étől a jövedelmet terhelő adóknál meghatározott kategóriák szerint *24. 18, illetőleg 16 százalékos adóemelést* hajtanak végre. A háború tartamára további törvényes intézkedésig 25 százalékkal emelik a *részvényekből* eredő jövedelmet terhelő adót. 1943 július 1-étől rendkívüli adóval terhelik a kereskedelmi társaságok *igazgatóinak és intézőbizottsági tagjainak* jövedelmét. Ugyancsak ettől az időpontól 10 százalékos pótadóval terhelik a 10.000 lirán felüli jövedelmeket. Bizonyos meghatározott feltételek mellett *30 százalékos kincstári hozzájárulást vetnek ki házbérekre.* 1943 január 1-étől pedig pótadót vetnek ki az egyéni, ipari és kereskedelmi vállalatokba beruházott tőkékből eredő jövedelmekre és a részvénytársasági vállalatok beruházott tőkéjéből eredő jövedelmekre. Ennek a különleges adónak a mérve a beruházott tőkével arányosan megállapított kulcs szerint emelkedik.

Két nagyobb építkezésre adott engedélyt a főváros polgármestere

Szendy polgármester a következő nagyobb építkezésekre adott engedélyt: Rab Istvánné III., Remetehegyi-út 72., egyemeletes lakóház és Juhász József X., Bolgár-u. 17., kétemeletes bérház.

Földszintes lakóház építésére kapták engedélyt: Ruppert József XIV., Dorozsmai-út 110, Gál Tibor Mihály XIV., Szomolányi-köz 11, Demecseri Ipartelepek Rt. III., Szerémi-út 20, Lipcsei Franciska XIV., Zsigárd-u. 10., Lajtay Jenőné XIV., Ungvár-u. 49, Cserhalmi István XIV., Gödöllői-út 123 és Stiffel Antalné XIV., Gödöllői-út 4.

(MOT)

Háromévi fegyházra ítélték a rendőrtanácsosi egyenruhában elkövetett zsarolás vádlottait

Teller Gyula volt magántisztviselő 1941 nyarán szabadult a fegyházból. Budapesten állás nélkül ődöngött. Megismerkedett *Fürst* Ferenc textilkereskedővel, aki elmondotta neki, hogy *Staub* Endre ügynök nagyértékű ékszertárgyakat tart a lakásán. Azt ajánlotta, hogy szerezzék meg ezeket az ékszereket. *Egy rendőrtanácsosi rangjelzésű egyenruhát* szereztek, amelyet Teller öltött magára és *két álldetektív* kíséretében Staub lakásán a megriadt ügynöktől összeszedte annak aranytárgyait és tárcájából elvette készpénzét is. Amikor Staub megtudta, hogy vakmerő szélhámosság áldozata lett, feljelentést tett. Az álldetektívek ügyét elkülönítették, a törvényszék Tellert és Fürstöt *zsarolás büntettéért* fejenként kétévi fegyházra ítélte. A budapesti ítélőtábla dr. *Szabó* József-tanácsa mindkét vádlott büntetését, figyelemmel többszörösen rovott múltjukra, fejenként *háromévi fegyházra* emelte fel.

Nagyforgalmú, újonnan épült, modern bemutató

mozgószínház

ingatlannal

vidéki nagyvárosban, más vállalkozás miatt **eladó.** Ajánlatokat **„Nagy jövedelem"** jeligére Baky hirdetőirodába, Rákóczi-út 27/a.

HIREK

— **EGY MISKOLCI HADIÁRVA** nevelési költségeire a miskolci borkereskedők havonta 120—150 pengőt bocsátanak *Lichtenstein* László városi főispán rendelkezésére. *(MTI)*

— **A NÁPOLYI KIRÁLYI PALOTÁBAN** a piemonti herceg terjedelmes helyiségeket bocsátott a hatóságok rendelkezésére első segély céljaira, a légitámadások áldozatainak kezelésére. *(MTI)*

— **LIECHTENSTEIN HERCEGE** és felesége látogatást tett Bernben *Celio* köztársasági elnöknél. A szövetségtanács villásreggelit adott a vendégségben lévő hercegi pár tiszteletére. *(MTI)*

— **2,126.512 BIRODALMI MÁRKÁT** gyűjtött össze a »Hitler Adolf testőrsége« nevet viselő páncélgránátos hadosztály a keleti fronton a német nép háborús téli segélyének céljaira. *(MTI)*

— **TŰZ PUSZTÍTOTT PÉCSETT** a Kaszárnya-utcában lévő Krispatten-féle hordógyárban. Rövidzárlat következtében a rönkfafűrészelő üzemben csapták fel a lángok, amelyek átterjedtek a gépházra is. A kár 30.000 pengő. *(MTI)*

— **A DUCE kihallgatáson fogadta az olasz könyvkiadók szövetségének elnökét, aki bejelentette, hogy 10.000 könyvet bocsát rendelkezésére. Mussolini a könyveket a harcoló katonáknak juttatja.** *(MTI)*

— **A FÜRDÉS IDEI ELSŐ ÁLDOZATA** Babics János 34 éves hajókormányos, aki az újvidéki téli kikötőben az egyik uszályról beugrott a Dunába. Alig tett néhány tempót, elmerült. *(MTI)*

— **A VATIKÁNI RÁDIÓ első orosznyelvű rádióelőadása csakis vallásos jellegű volt, felolvasták a pápának Maglione bíboros államtitkárhoz intézett levelét, amelyben »imádsághadjárat« indítására hívta fel.**

— **PITYÓKE LAJOS** 21 éves olaszkai földmíves felvágta ereit, mellbeszúrta magát és sósavat ivott. A zalaegerszegi kórházban meghalt. *(MTI)*

— **AZ ISKOLAÉVET MEGRÖVIDÍTHETIK azok a finn tanulók, akik mezőgazdasági, illetve fausztatási munkákban vesznek részt.** *(MTI)*

— **GYÁSZROVAT.** Id. *Gigler* István életének 83. évében elhúnyt. Dr. *Gigler* Károly pápai kamarás, hercegprímási irodaigazgató az elhúnytban édesatyját gyászolja. *(MK)*

Varga Géza ny. szfőv. shiv. igazgató 81 éves korában hosszú szenvedés után elhúnyt. Temetése 21-én délután 5 órakor lesz a róm. kat. újtemetőben. *Warga Kálmán* kísérletügyi főadjunktus-igazgatóhelyettes testvérbátyját gyászolja a megbolydogultban.

— **ÚJABB ÉVFOLYAMOKAT rendelnek be Szerbiában munkaszolgálatra. Legközelebb az 1915—16. évi munkaszolgálatra kötelezetteket veszik számba.** *(TP)*

— **A ZÁSZLÓNK** című ifjúsági lap szerkesztésének elvállalására *Serédi* Jusztinián hercegprímás dr. *Fantol* Márton hittanárnak engedélyt adott. *(MK)*

— **A SZERB FÖLDMÍVESIFJAK harmadik csoportja elindult Németországba. Nedves tábornok búcsúztatta őket.** *(MTI)*

— **TUDNIVALÓK A HAJÓJEGYÁRUSITÁSRÓL.** A MFTR félreértések elkerülése céljából közli az utasközönséggel, hogy menetjegyet *elővételben* a társasági állomáspénztárak közül *csak a budapest—esztergomi hajóállomás* pénztára árusít, éspedig a Budapest—Esztergom vonal állomásaira a vasár- és ünnepnapokon teendő utazásra és ennek napját megelőző három napon át, a Budapest—Apatin vonal állomásaira pedig szombaton reggeltől kezdődőleg. Az esküténi elővételi pénztár az említett napokon *8—11* és *15—17 órakor* van nyitva. Közli továbbá a MFTR, hogy *a menettérti jeggyel bíró utasok visszautazásának biztosítása* érdekében a hajóállomások a vasár- és ünnepnapokon délután Esztergomból Budapestre induló hajókra menetjegye csak igen korlátozott mennyiségben fognak árusítani.

— **NAGY TŰZVÉSZ** pusztított Bressno macedoniai bolgár faluban. 29 ház, 38 csűr égett le, 47 család hajléktalanná vált. A kár 100 millió lévára becsülhető. A tüzet egy eldobott cigaretta okozta. *(NST)*

— **STEIN JANTEL ALKALMI KERESKEDŐ** nem kapta meg a legelőbérletet, mire a magyarságot gyalázó kifejezéseket használt. Nemzetgyalázás miatt Debrecenben háromhónapi fogházra ítélték. Ezt az ítéletet a kúria most helybenhagyta. *(MOT)*

— **ZSEBKÉSSEL ÁTVÁGTA TORKÁT** és elvérzett *Baka* Mátyásné 51 éves szabadkai munkásasszony. Betegsége feletti elkeseredésében követte el tettét. *(MTI)*

SZINHÁZ ÉS FILM

TÁBORNOKNÉ

Tóth Miklós nyilatkozik az Új Magyar Színház húsvéti újdonságáról

Az *Uj Magyar Színház* — amint már jelentettük — nagyszombaton mutatja be nagy tavaszi operettprodukcióját *Tábornokné* címmel. A mulatságos és ötletesnek igérkező operettet az ismert fiatal író, *Tóth* Miklós írta, aki a következőket mondotta darabjáról:

— Első színpadi műveim a Pódium kabarében kerültek színre, ezek közül azt hiszem az *Idegenforgalom Bugacon* című jelenetemnek volt a legnagyobb sikere. Több mint százötvenszer játszották *Kiss* Manyival a főszerepben. Ezt követően a Vígszínházban szerepeltem néhány egyfelvonásossal, itt a *Székely tő tének Pesten* című verses darabomat fogadták a legszivesebben. Aztán a filmmel kezdtem foglalkozni. Megírtam az *Andrást*, majd az *Őrségváltást* és mint társszerző a *Keresztúton* és a *Szerető fia, Péter*-t. Most aztán mint operettszerző mutatkozom be a *Tábornokné*-val. Ezek az előzmények talán megmagyarázzák *Buday* Dénesnek, a kitünő zeneszerzőnek megjegyzését, aki a darab elolvasása után azt mondta: »Olyan, mintha nem is librettót, hanem filmforgatókönyvet olvastam volna. Annyira színes, változatos és fordulatos a történet.« A darabot azután *Vándor* Kálmánhoz, a kiváló íróhoz juttattuk, aki a katonai vonatkozású jelenetek precizitásáról gondoskodott.

— Mindezt egybevetve szeretném, hogyha a közönség ugyanolyan szeretettel fogadná a *Tábornokné*-t, mint amilyen szeretettel az Uj Magyar Színház prezentálja azt nekik. A szereposztás valóban páratlan; *Fedák* Sári, *Simor* Erzsi, *Bordy* Bella, *Szilágyi Szabó* Eszter, *Hajmássy* Miklós, *Pethes* Ferenc, *Wessely* Pál, *Halász* Géza és *Nagyajtay* György játszik főszerepet a *Tábornokné*-ban, amelyet *Delly* Ferenc rendezett *Bercsényi* Tibor kitűnő díszleteivel. A táncokat *Misley* Anna tanította be.

PISTA TEKINTETES ÚR

A Deák és Kaszinó holnapi bemutatója

Turay Ida és Tolnay Klári

A Deák és Kaszinó filmszínház holnap mutatja be a Hunnia filmgyár legújabb zenés vigjátékát Pista tekintetes úr címmel. A mulatságos, változatos történet egy újgazdag pékmesterből lett kenyérgyáros különös találkozását mondja el a földdel. A pékmester grófi férjet szeretne leányának, aki azonban vidéki magányában beleszeret Baracs Istvánba, a szomszéd birtokosba, akit a környéken egyszerűen Pista tekintetes úrnak szólítanak. Ebből a vigjátéki magból bonyolította Babay József a szellemes, ötletes filmtörténetet, amelyet Daróczy József, a nagy magyar filmsikerek ismert rendezője vitt felvevőgép elé.

A Hunnia parádés szereposztásban prezentálja közönségének ezt a mulatságos filmet. A címszerepet Jávor Pál játssza, míg a női főszerepet Tolnay Klárira osztották. Mellettük Turay Ida, Halmay Tibor, Mály Gerő, Vaszary Piri, Pálóczy László és Pethes Ferenc játszik vezetőszerepet a Pista tekintetes úr-ban.

A pék felesége

Művészi és irodalmi értékű francia film kerül a budapesti közönség elé a husvéti ünnepekre. A *Pegazus* film ugyanis bemutatja *A pék felesége* című francia ujdonságát, amelynek aranyos humorral átszőtt drámai meséjét Jean *Giono*, az ismertnevű francia író irta. A filmet Marcel *Pagnol* rendezte, főszereplői pedig a legismertebb francja sztárok: *Raimu*, Ginette *Leclerc* és Charles *Moulin*.

Lovag Hevessy Pál, az ismert fiatal zeneszerző karmester megható harctéri dalt szerzett, melyet egyik előkelő dalszínünk mutat be a húsvéti ünnepek alkalmával. Lovag Hevessy egyébként egy harctéri vonatkozású filmhez is szerzett zenét, a filmet vitéz Paál Lajos filmrendező írta, főszerepeit Temesváry Szabó László és Aranyvári Erzsébet játssza.

Magyar operaelőadásra készülnek Szófiában

Szófia, április 21. Több bolgár lap hírt adott arról, hogy *Rékai* András, a budapesti Operaház rendezője kedden Szófiába érkezett. Utazásának célja *egy magyar opera előadásának előkészítése.* Ugyancsak most fognak megkezdődni a *Csongor és Tünde* előadásának próbái is.

Csütörtökön új revü az Arizonában. Az Arizona új revüjének premierjét csütörtökön tartja meg. Cime: Arizona 2000-ben. A hipermodern új revü csupa meglepetés. A hölgyek porcelánruhában táncolnak. Leszerződtették Óváry Tibort. A zenekart Bosco, a világhirü olasz karmester dirigálja. Szerepel Cziffra György, a hires jazzzongoraművész, Cinganella török táncosnő. Minden este 8 órakor kezdődik az Arizona új revükülönlegessége.

A Balatoni Társaság díszhangversenye

Immár negyedik díszhangversenyét rendezte a *Balatoni Társaság* a *háború rokkant hősei cs ládalapításának javára.* A társaság *gyámszülői mozgalmának* célja, hogy pénzadományokon kívül lehetőséget nyujtson a háború rokkantjainak, hősei árváinak tanulmányaik folytatására, elhelyezkedésükre, kiházasításukat elősegítse. A *nemzetfentartó mozgalom* a háború rokkantjainak házassági lehetőségét mozdítja elő, a családalapításhoz megfelelő anyagi támogatást nyujt.

A *Zeneművészeti Főiskola* dúsan feldíszített nagytermében — ahol közéletünk számos előkelőségét láthattuk — ez alkalommal *Hir* Sári, a kitűnő zongoraművésznő lépett a hangversenydobogóra és *Schumann Carneval*-ját, *Chopin h-moll szonátáját*, majd *Liszt* művei közül a *Pater noster*-t, az *Esti harangszó*-t, a *Törpék táncá*-t és a *Rákóczi induló*-t adta elő a tőle megszokott kicsiszolt technikával, magas művészettel. A megjelent közönség és a meghivott katonák lelkesen ünnepelték a kiváló művésznőt.

Egy szoknya, egy nadrág

A szórakoznivágyó budapesti közönség husvéti meglepetése az *Egy szoknya, egy nadrág* című Hamza-bohózat lesz, amely *Barabás* Pál *Harmadszor csengetnek* című humoros színészregénye nyomán készült. A vérbeli bohózatot *Hamza* D. Ákos rendezte. Főszereplői pedig *Latabár* Kálmán, *Csortos* Gyula, *Csikós* Rózsi, *Turay* Ida, *Mihályi* Ernő, *Mály* Gerő és Dorita *Bonewa*.

Képzelt beteg 200

A Madách Színház csütörtökön, április 22-én játssza kétszázadszor *Molière Versaillesi rögtönzés* és *Képzelt beteg* című vígjátékát. A Molière-darabok telt ház mellett jutottak el a nyolcadik jubileumhoz és továbbra is műsoron maradnak Ibsen Rosmersholmjának bemutatójáig. A ritka jubileumon is *Tapolczai* Gyula, *Sennyei* Vera, *Várkonyi* Zoltán, *Deésy* Mária, *Szakáts* Zoltán, *Szemere* Vera és *Baló* Elemér játssza a vezetőszerepeket.

A pasaréti Hunnia műtermében érdekes zenei felvételek folynak napok óta. Hamza D. Ákos rendezésében hamarosan elkészül Bókay János Ragaszkodom a szerelemhez című új filmje, Kokasfilm produkciójában. A rendkívül mulatságos történet érdekes és új utakon járó kísérőzenéjét Fényes Szabolcs írta. A Ragaszkodom a szerelemhez főszereplői: Fényes Alice, Hidvéghy Valéria, Ajtay Andor, vitéz Benkő Gyula és Mihályi Ernő.

*

A Rádió csütörtökön este ½8-kor közvetíti a Nemzeti Színházból Grében Igazi Passio-ját. Ugyanaznap délután Budapest II. hullámhosszán a Rádió 16 óra 35 perces kezdettel a Parsifal-t közvetíti az Operaházból.

Uj Magyar Színházban

április 24-től

Fedák Sári

felléptével

Tábornokné

Nagyoperett 3 felvonásban, 9 képben.
Irták: Tóth Miklós és Vándor Kálmán.
Zenéjét szerzette: Buday Dénes.

Főszereplők:

Bordy Bella, Simor Erzsi,
Szilágyi Szabó Eszter,
Hajmássy Miklós,
Pethes Ferenc, Weszely Pál,
Halász Géza, Nagyajtay György

Jegyelővétel a színház pénztáránál.
Telefon: 223-295.

8,– Ft

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1979 10
TÁRSADALMI SZEMLE

Várhelyi György

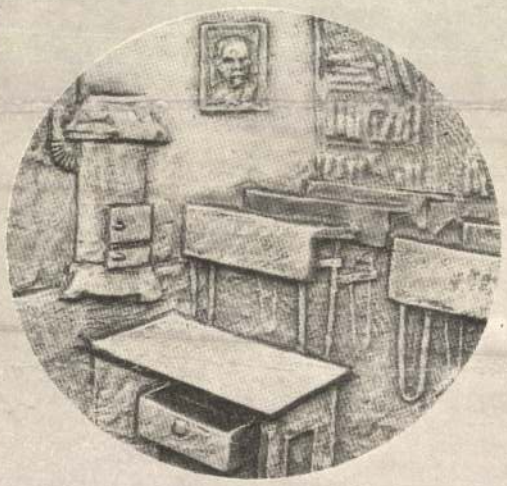

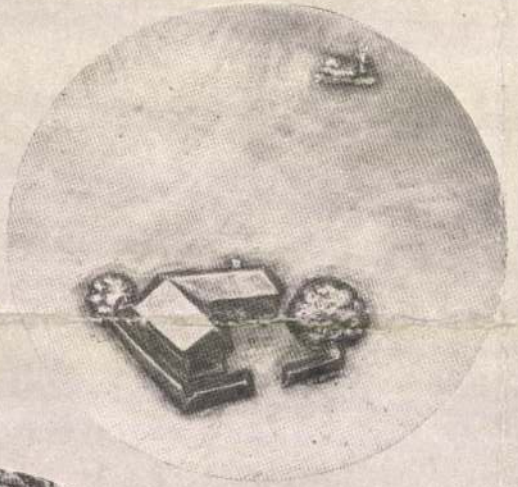

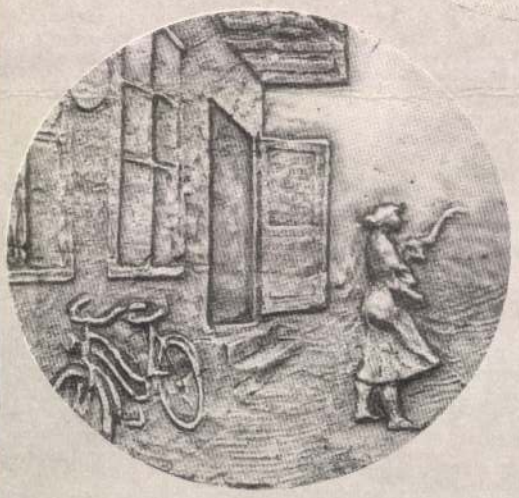

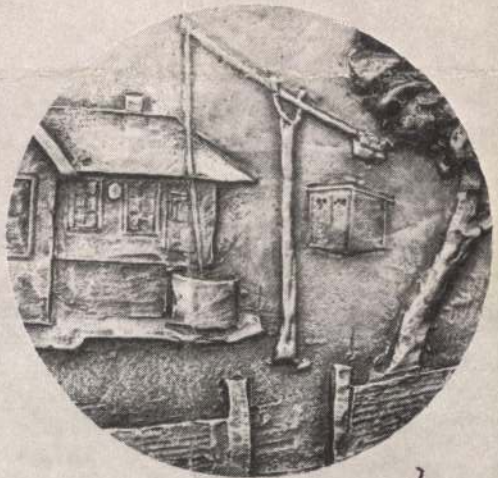

Várhelyi György Az utolsó tanyai iskola című sorozatából

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Várhelyi György,
NÉPSZAVA
szobrászművész
1981 JAN 30

6. 1021

A nagyatádi alkotótelep

Két évad között van a nagyatádi faszobrász alkotótelep. A hatodik értékelése megtörtént, a hetedik előkészítése folyamatban van. Ilyenkor mindig megoldásra váró kérdések sorozatával kell szembenézniük a művészeti vezetőknek.

Van egy olyan gond, amelyik évről évre újratermelődik: a művészi és az anyagi érdek konfliktusa. Az elmúlt időszakokban volt több olyan művész, aki hatvan—nyolcvanezer forint értékű faanyagot kívánt munkájához felhasználni. Erre aligalig volt lehetőség, hiszen ez már a telep teljesítőképességének határán túl volt, s így nyilván vitára, olykor összezördülésre adott alkalmat. Az elmúlt nyáron ottjártamkor épp azt vitatták meg kollektívan, hogy *Ruggero Pazzi* művét miként lehetne olcsón, egyszerűen és jól megcsinálni.

A Párizsban élő olasz szobrász persze természetesnek vette, hogy konstrukcióját úgy és abból a hatalmas farönkből készítsék el, amelyiket előzetesen megnézett. Pazzi művészete a konstruktivizmus és a klasszicizmus határán áll, s itt elsősorban a fa szerkezete érdekelte, az, hogy térben miként tudja kifejezni az anyag belső tulajdonságait. (Fával eddig alig dolgozott, s épp ezért munkájának felállításakor statikai problémák jelentkeztek.)

A nagy tömegű fával való *első* szembesüléssel az olasz nem állt egyedül. *Várhelyi Györgynek* is Nagyatádon volt alkalma kitekinteni a nagy méretek terére. Kompozíciója — két nagy átmérőjű kerék — határozottan élménygyökerű. Látványára tanyai csűrök mögött porosodó vas- és fakerekű szerszámok, eszközök emléke merül fel. Olyan szép és érzelemre ható tárgyaké, amelyeken az idő végigvágott, átszíneződést, repedéseket okozva. A szobrász épp ezért számít arra, hogy az idő és az éghajlat pozitívan alakítja majd művét, repedésekkel, feketedéssel.

Az ilyen szobrok — épp méreteiknél fogva — felvetettek egy, a jövőre nézve meghatározó gondot. Azt, hogy az ilyen alkotásoknak *nagyobb térre*, levegőre van szükségük, a szoborpark méretei viszont állandóak, behatároltak. Pár éve még volt olyan vélemény, hogy a közeljövőben akár ötven mű is felállítható. De az elmúlt, hatodik évad végén már arról beszéltek a résztvevők, hogy valami jobb és újfajta megközelítésre van szükség, hogy valaki, vagy valakik *megtervezzék* a további elhelyezés rendjét. A szűkülő térbeli gondokat a telep vezetői is látják, s szeretnék elérni a terület bővítését. A mennyiségi terjeszkedésen kívül arra is gondoltak, hogy a következő évadokban erőteljesebben kell élni a *minőségi mérce* szelektáló szerepével.

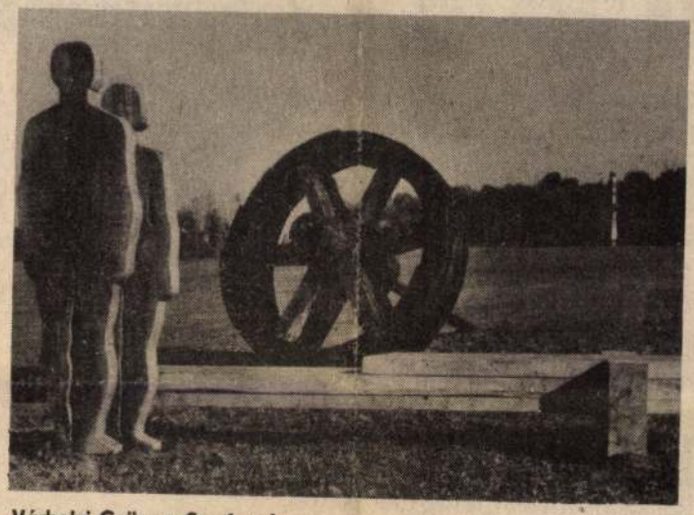

Várhelyi György: Sorsforgó

A külföldiekkel néha előfordul, hogy kevéssé tudnak alkalmazkodni a fa sajátosságaihoz. Így volt ez *Marja-Liisa Mäki-Pentillävel*, aki a finnországi Koskiból érkezett Nagyatádra. Otthon síkra épített kompozíciókkal dolgozott, puhább fából. Amikor a tölggyel került szembe, kísérleteznie kellett az erőteljesebb megmunkálással. „Nagyatádon az nagyon jó — mondta —, hogy meg lehet beszélni az elgondolásokat, a kollégák szívesen segítenek. Rövid tájékozódás után azt terveztem, hogy *Meeting plays* (Találkozás színjátéka) címmel készítek szobrot. Régóta figyelem az embereket, amikor találkoznak, kezet fognak, aztán puszi jobbról és balról. Két férfi találkozását akarom ábrázolni. S persze kifejezni mindazt, amit utazásaim során tapasztaltam."

Távoli világ jelzéseit, szimbólumait hozta magával Kubából *Ramón Haití Eduardo*. A néger szobrász kész munkájának címe *La Mujer del Guije* (Guije asszonya). Guije az afrokubai kultúrában egy személy, aki könnyen és gyorsan változtathatja formáját (néha asszony, máskor férfi, olykor állat). Idősebb négerek azt mondják, hogy a feje asszony, a többi része férfi. Fekete és kicsi, néha nevet, máskor sír. A táncban a fiesta ünnepén leggyakrabban ördög. Haití elmondta, hogy a rabszolgák vitték magukkal alakját az Antillákra, s Kubában legerősebben Matanzas tartományban él, mert ott volt a legtöbb néger (s onnan indult el az első rabszolgafelkelés is).

Beszélgetésünkkor megjegyeztem, hogy szobra különös világot jelez, ami más szobrokhoz viszonyítva bizonyos feszültséget teremt. Ő is úgy vélte, hogy a sokféle tendencia, ami a művészetben van, érződik Nagyatádon. Szó szerint ezt mondta: „A különböző országok formavilágából születik egy általánosabb irányzat."

A folklóralap *Farkas László* szobránál ugyanígy előtűnik. Farkas nem figurális kompozíciót tervezett, de ahogy haladt a munkával, egyre több népi elem került elő, s rá kellett jönnie, hogy az ebben a környezetben idegenül hatna. Ezért az eredeti madárból a repülés asszociációja lett. A *Madár és folyó* így jobban kötődik a térhez.

A hatodik évad legerőteljesebb egyénisége Nagyatádon *Vilt Tibor* volt. A hetvenöt éves mestert önnön munkáján kívül leginkább a telep jövője foglalkoztatta. Erről beszélgetve említem, hogy a szoborparkot egy rendkívül nyitott gondolkodás teremtette meg, amit csak dicsérni lehet. Ebbe a nyitottságba belefférnek bizonyos egyenetlenségek, hiszen a művek színvonalbeli különbségében az alkotók képességének is szerepe volt és lesz. Nem értheti meg mindenki azonos szinten a fa által sugallt feladatot. Eljutottunk a *hogyan tovább?* kérdésköréhez. Szavai erről akár programnyilatkozatnak is vehetők: „Mehet-e a telep fejlődése ‚érzelmileg' tovább? Itt ugyanis egy indulat dolgozik (a megmutatjuké), s ennek érzelemmé kell válnia (de nem érzelmeskedéssé). A szoborpark nem lehet a szó pejoratív értelmében ‚gyakorlópálya', hiszen minden művészi produktum ‚gyakorlás' eredménye. Mi legyen mégis a propozíció? Úgy gondolom, erről kerekasztal-beszélgetés kellene, a szobrok, az eddigiek által kényszerített út megragadása. A tendencia itt: *plasztikai struktúrák létrehozása!* Ezek a szerkezetek alkalmat adnak egy gazdagabb fejlődésre. A jelek sokfélék, s ezeknek kell dialógust folytatni egymással, amiből azután kipattanhat valami."

Vilt Tibor szavai megerősítik azt, amire a telep vezetői is gondoltak, hogy türelemmel és a kockázat vállalásával, a *szellem és a természet egységével* kell továbbhaladniuk a megkezdett úton.

Laczkó András

Közélet

A MŰOSZ meghívására január 27—29. között hazánkban tartózkodott a Csehszlovák Újságírók Szövetségének delegációja. Pálfy József, a magyar és Zdenek Horeni, a csehszlovák szövetség elnöke csütörtökön ötéves együttműködési egyezményt és 1981-re szóló munkatervet írt alá.

Kitüntetés

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Kecskés József*, rendőr ezredest, a Belügyminisztériumban több évtizeden át kifejtett eredményes munkája elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából a *Szocialista Magyarországért Érdemrenddel* tüntette ki.

Az Elnöki Tanács kiemelkedő gazdasági és társadalmi tevékenységének elismeréséül, 60. születésnapja alkalmából a *Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetésben részesítette *Springer Ferencet*, a Velencei-tavi Intéző Bizottság titkárát.

Magyar—szovjet írószövetségi munkaterv

A magyar és a szovjet nép életének, irodalmának és kultúrájának további és mélyebb megismertetését, valamint a magyar és a szovjet írók közötti alkotói kapcsolatok sokoldalú továbbfejlesztését szolgálja a Magyar és a Szovjet Írószövetség két évre szóló együttműködési munkaterve, amelyet csütörtökön írtak alá a Magyar Írók Szövetségének székházában.

tkára ísnál

zón véleménycserét folytattak a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről, az MSZMP és a JSZP kapcsolatainak további fejlesztéséről, s aláírták a pártközi együttműködési munkatervet az 1981., 1982. és 1983.

Önkéntes határőrök

Erdőszéli történetek

Orvosok, mérnökök, tisztviselők, munkások – napjainkban már társadalmunk minden rétege képviselteti magát a Belügyminisztérium önkéntes társadalmi segítőinek népes táborában. Képzettségüknek megfelelően az önkéntes rendőrök és határőrök segítenek a felvilágosító és propagandamunkában, részt vesznek a balesetmentes közlekedés szervezésében, irányításában, de megtalálhatók éjszaka és nappal közbiztonsági járőrözés közben. Ugyanúgy a határon. Szolgálatban és szolgálaton kívül biztosítják államhatárunk sérthetetlenségét az önkéntes határőrcsoportok tagjai, és ahol felüti a fejét a „vörös kakas", az önkéntes tűzoltók a hivatásosokkal együtt állnak csatasorba.

A belügyi szervek több tízezer önkéntes segítőinek képviselői ma és holnap tanácskoznak öt év után másodszor, hogy az eddig végzett munka tapasztalataiból merítve, közösen beszéljék meg a következő esztendőkben rájuk háruló felelősségteljes tennivalókat.

A csupasz fák ágai vetnek árnyékot az alattuk elterülő szűzien tiszta hótakaróra, amely úgy igazából megadja a téli erdő hangulatát. A több ezer hektáros délhansági erdőrengeteg szélén sétálgatunk *Pethő Lajos* határőr főhadnaggyal, a kapuvári miklósmajori határőrőrs fiatal parancsnokával, akinek szinte felcsillan a szeme, amikor mondja:

— Jön András bácsi...

— Hol? — Hába lesek, hallgatózom, nem veszem észre, hogy közeledne *Preklet András* erdész, az önkéntes határőrök csoportvezetője.

— Hát, amott, a fák között — válaszolja mosolyogva az őrsparancsnok, akit nem csal tőrbe a téli erdő varázsa. A főhadnagy már erdőt „látó" ember. Ugyanúgy, mint tanítványai, a járőrök, minden mozgást, minden apró változást azonnal észrevesz a rengetegben.

Néhány pillanat múlva a vadonból valóban elénk toppant András bácsi. Így hívja mindenki a környéken. Ízesen beszélő, pirospozsgás magyar az öreg erdész, akiről ismeretlenül meg nem tudnám állapítani, hogy hány éves. Nincs kora...

Az erdő szélfújta hidege után, bizony jólesik betérni a kellemesen fűtött őrsre, ahol már a beszélgető séges életmód mellett nem csoda, hogy a nyugdíj küszöbén is ennyire fiatalos.

— Miként szánta rá magát, hogy erdész legyen? — érdeklődöm.

— Hát, annak eléggé egyszerű a története — mondja. — Itt születtem Kapuvárott, s mint a környékbeliek többsége, apám is az Eszterházy-herceg uradalmában cselédeskedett. Mert amerre a szem ellát, az mind a hercegé volt annak idején. Rám se várt jobb sors, más munka híján elszegődtem én is ide kocsisnak. Kaptunk zsírt, szalonnát, lisztet, no meg egy kevés pénzt. A felszabadulás után, 1947-ben a MEDOSZ javaslatára jutottam el az erdésztanfolyamra, mert sokat kell ám tanulni annak, aki jó szívvel akar felelni az erdőért.

— Azóta kint lakik az erdőben?

— Bizony, már 35 esztendeje. Itt született a három gyerekem, de az unokáim már kapuváriak. Ők csak látogatóba járnak hozzánk, a patyiházi erdészlakba.

— Könnyen megszokta a magányosságot?

— Nem voltam én itt soha egymagamban. Mindig mellettem volt a feleségem, aztán néhány évvel később a határőrök is ide költöztek. Mert itt az erdőszélen húzódik az államhatár. A két rium felelős beosztású munkatársa, elhozta a feleségét is, aztán az asszonykának megmutattuk, hogy hol katonáskodott a férje.

— Amióta itt élek, azóta nemcsak az erdőt, de az államhatárt is vigyázom. Pedig azelőtt, régebben nem volt igazolvány, nem szervezték meg az önkéntes határőröket, én csak úgy magamtól segítettem. Azt mindig tudtam, hogy aki nem a határsorompónál, hanem itt az erdőn keresztül akar bejönni vagy kimenni az országból nem jár egyenes úton. Vagy így, vagy úgy, de rosszban sántikál.

— Fogott már határsértőt?

— Bizony. Nemhiába vagyok kétszeres „Kiváló határőr" — büszkélkedik az öreg.

— Késő őszi időben volt, hazafelé tartottam az erdőben, amikor megpillantottam egy hosszú kabátos, nagydarab férfit. Megfoglak, gondoltam magamban, s máris lekaptam a vállamról a puskámat, megközelítettem. Ő nem vett semmit észre. Amikor néhány méternyire beértem, rákiáltottam: kezeket fel! Nem ellenkezett. Elindultunk az erdészház felé. Néhány lépés után megállt, s azt mondta: „Olyan régóta járkálok, adjon már egy cigarettát..." Az erdőben tilos a dohányzás, mondtam neki, mert attól tartottam, hogy rágyújtás ürügyén valami sötét dolgot akar elkövetni. A feleségem telefonált az őrsre, jöttek is azonnal. Megmotozták a komát és a kabátja zsebéből egy hatalmas disznóölő kés került elő. De cigaretta is volt nála. Akkor már tudtam, hogy miért akarta, hogy a közelébe menjek...

— Egyszer meg egy Bécsben élő magyar származású embercsempész egy pesti orvost akart kivinni, már a határ széléről hoztuk vissza őket. Találtunk náluk egy szatyornyi aranyat is. Ez lett volna a csempész fizetsége. Másik alkalommal pedig egy hajnalon találtam három remegő pesti fiatalemberre. Azt hiszem, őrültek is, hogy rájuk bukkantam, mert halálra rémítette őket az er-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Várhelyi György

SOMOGYI NÉPLAP

1980 SEP 2 8

1021

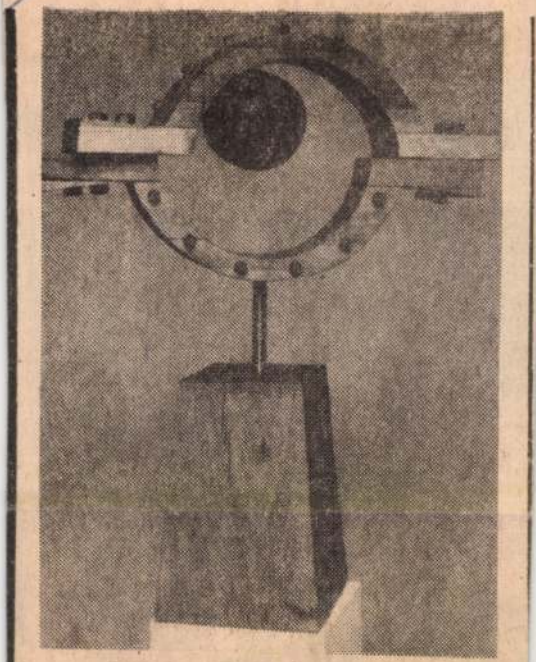

Várhelyi György Századom című műve.
(A nagyatádi műhelykiállítás anyagából.)

csak építen

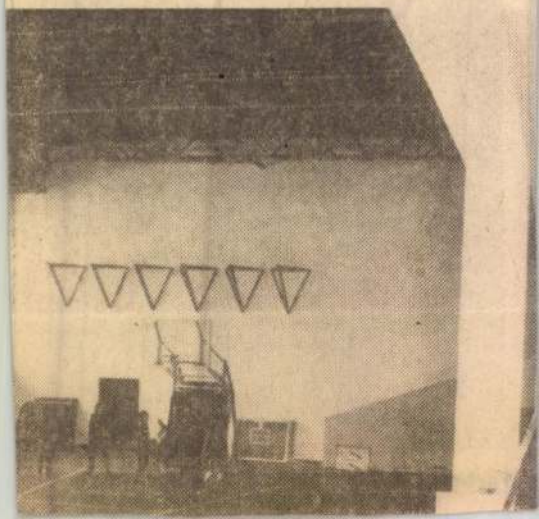

Várhelyi György, szobrász

VÁRHELYI GYÖRGY szobrászművész kiállítása nyílik meg ma a Chinoin nagytétényi gyáregységének kultúrtermében, a XXII. kerület, Bányalég utca 2. szám alatt.

—: Hí

8.

Népszabadság, Bp. 1981. nov. 13.

LAT
GÁLAT
út 9—11
-285

3

meg városrendezési terveinket

SZ Irodaház; Miskolc vertikális fejlesztése

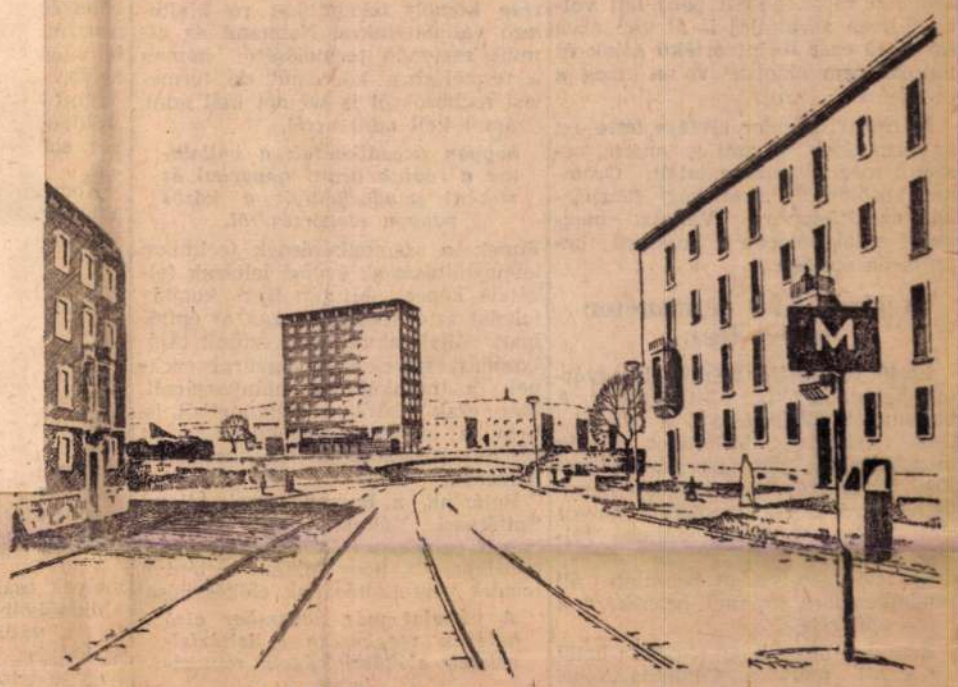

Az ÉMASZ irodaház perspektívikus képe.

Széchenyi utca közvetlen közelében is számos egyszintű épületet láthatunk. Érthető, hogy a lakosság körében és a szakemberek is egyre inkább javasolják a külső területi fejlesztéssel szemben a Belváros (Miskolc I. kerületének) korszerűsítését. (Lásd Miskolci Építők 1955. október 14-i számát.)

A magas házak építésének minden olyan esetben megvan a létjogosultsága, amikor az objektum alacsonyabb elrendezése terjengősséghez vezetne. A gazdasági előnyt itt az alapozás elmaradása, kevesebb földmunka és nem utolsósorban a megtakarított közmű hossza jelenti. Hátránya ezen elrendezésnek a vertikális közlekedés megoldásánál felmerülő többköltség; ez azonban az egyes helyiségek (házon belüli) kapcsolatát könnyíti meg. *A magas ház tehát elsősorban irodaházak, szállódák részére alkalmas alakzat.*

A fent elmondottak nem indokolják a magas házak általános építését, mivel megjelenése oly döntően változtatja meg a városképet. Következtetéseinkben tehát eljutottunk addig, hogy városképileg hangsúlyos pontokon, ahol a távolságok és a helyes lépték megengedi, magas vagy toronyházak építését szorgalmaznunk kell. E téren nem szabad tulzásokba esni, csak a műszaki követelmény megfelelő vizsgálata után végrehajtott nagy igényű építőművészi megfontolások és tanulmányok (környezet) után dönthetünk a magas ház mellett.

A Miskolci Tervező Iroda II. sz. műtermében *Őry Lajos építészmérnök tervfeladati szinten elkészítette az ÉMASZ irodaház terveit.* Megépítés esetén ez volna Miskolc belvárosának első toronyháza, éppen ezért részleteiben is ismertetjük. Helyszínrajzunk is feltünteti azt a törést, mely a Bajcsy-Zsilinszky-utca vezetésében a Gömöri vasúttól nyugatra, mintegy 80 méterre észlelhető. A törésvonalak metszéspontjától 40 méterre nyugatra helyezte el tervező az új irodaházat. Telepítésének tehát megvannak városképi követelményei, hiszen zárja és bontja a Selyemrét felőli és az Ady-híd irányából kitáruló utcaképet. Telepítési tervünk további épületei lakóházak a Malinovszkij-utca és irodaház között. *E területen már két lakóház 1949—1950-ben felépült, szükséges tehát ezt az egységet teljessé tenni.*

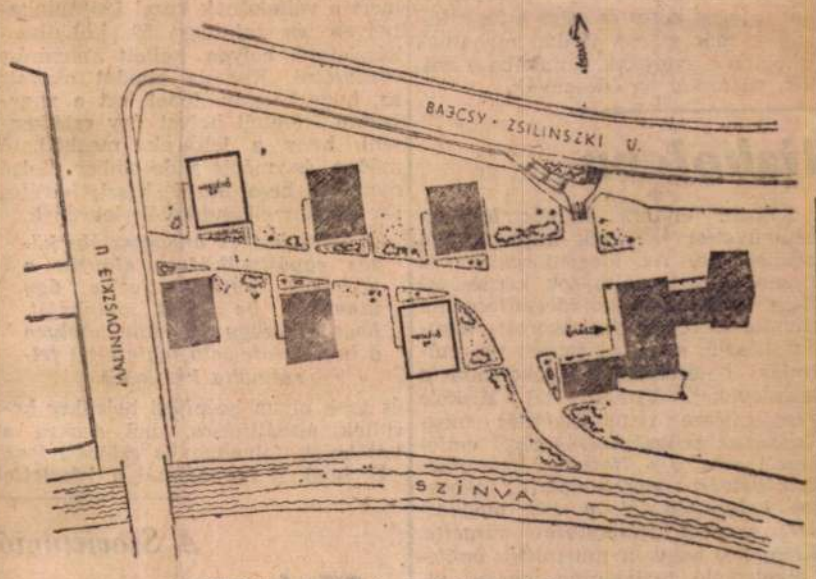

Az ÉMASZ irodaház beépítési vázlata.

Maga az irodaház 3 tömegből tevődik össze. Főtömege a 9 emeletből és padlástérből álló irodaház, melyet kelet felé kultúrterem és ruhatár, nyugat felől konyhaüzem és gondnoki lakás egészít ki. Főbejárata nyugati tájolású. *Emeletein a hivatali szükségletnek megfelelően mintegy 108 irodahelyiséget találunk.* Magas tömbjének északnyugati sarkában a lépcsőházat, míg a vele ellentétes keleti részen WC csoportot helyezett el a tervező. Az irodaépület középfolyosós.

Homlokzatai tükrözik a szerkezet tisztaságát (vb. vázszerkezet létesülne). Homlokzatait külön nem mutatjuk be, úgy érezzük, *a tervezőnek sikerült a belső és külső együttes fejlesztésével hangulatos és a feladat nagyságának megfelelő homlokzatot terveznie.* Talán a kultúrterem részletei jelentenek ebben a kompozícióban disszonáns hangot a déli homlokzaton.

Távlati képünket Várhegyi Sándor, a helyszínrajzot Erdélyi Béla, a Miskolci Tervező Iroda grafikus műhelyének munkatársai készítették.

IFJ. HORVÁTH BÉLA
építészmérnök

ok vágya

tonjárda építését

azonban sárba dobott pénz lett volna, hiszen az altalaj is át van ázva és az 50 ezer forint értékű salak és munka nem oldotta volna meg a problémát.

Marcsinyi Sándor elvtárs tette ezt az észrevételt is, ami a tanács részéről meghallgatásra talált. Örömmel közölhetjük most, hogy februárban az Utfenntartó Vállalat megkezdi a lakótelepen a korszerű betonjárda építését.

A járda 120 centiméter széles lesz.

40x40 centiméter méretű előregyártott betonkockákból állítják össze. A betonlapok előállításával a Miskolci Cementáruipari Vállalatot bizták meg. A lakótelepen összesen mintegy 3000 folyóméter hosszúságban készítenek járdát. Tehát minden házsor előtt járda lesz. Az Utfenntartó Vállalat is közölte, hogy amennyiben megfelelő mennyiségű betonlap áll rendelkezésére azonnal hozzákezd a járda építéséhez.

Erre reméljük, hogy napokon belül sor kerül, mert a Cementáruipari Vállalat dolgozói gyorsan előállítják a szükséges mennyiséget. Teljesül tehát a jogos kérés és mire a fagy felenged, már száraz járdán mehetnek iskolába a gyerekek, munkába a szülők, vásárolni az édesanyák.

Miskolcon

Szebeni elvtárs a műemléki és népművelési kérdések kapcsolatáról számolt be. Az idegenforgalom és műemléki helyreállítások kérdésével Nagy Lajos a Megyei Idegenforgalmi Hivatal vezetője foglalkozott. Menner László, a városi tanács vb. műemléki határozatáról tájékoztatta a jelenlévőket. Virágh Pál Miskolc városépítésze a portálkérdés megoldásának szükségszerűségéről emlékezett meg. *Ifj. Horváth Béla Miskolc belvárosának tervszerű, fokozatos helyreállítását, a már megkezdett munkák folytatását sürgette.* Kiemelte, hogy a műemléki épületekkel való foglalkozás megyei viszonylatban is fontos, mert számos olyan épületünk van, melynek új rendeltetést adva, hasznosítani lehetne és ezzel gondozása is megoldódna.

Az értekezlet tárgyalta az avasi templom, Miskolc legrégibb műemléke ügyét is.

Csabai Kálmán festőművész elvezetes mozaikokat adott közre a legutóbbi lengyelországi útjáról. *A Lengyel Népköztársaságban a műemlékek ügye a nép ügyévé vált. Naponta ezrek és ezrek nézik meg az újjáépített házakat, örülnek az elért eredményeknek.* A lengyel nép rajongásig szereti, megbecsüli háborúban elpusztult és napjainkban helyreállított épületeit.

A megbeszélésen résztvevők elhatározták, hogy a társadalmi megmoz-

Az elmult évi zárómunkálatok tapasztalatai

Minden gazdasági esztendő befejezése komoly feladatokat ró kivitelező vállalatainkra. Nemcsak az elmúlt esztendő termeléséről, hanem a termelésben közreműködő termelési eszközökről is számot kell adni. Számot kell adni arról,

hogyan gazdálkodtak a vállalatok a reájuk bízott anyaggal és miként gondoskodtak a közös vagyon megőrzéséről.

Ennek a számonkérésnek technikai lebonyolítását az évvégi leltárak felvétele képezi. Miután igen komoly feladat az évvégi leltározás, az építőipari vállalatoknál igyekeztünk tájékozódást szerezni és leszűrni ezeknek a munkáknak hiányosságait, már csak abból a szempontból is, hogy a következő években az itt szerzett tapasztalatok hasznosíthatók legyenek.

Bejártuk a Borsodmegyei Állami Építőipari Vállalat több munkahelyét és megnéztük a vállalat központjában is, hogy miként történt a feladat végrehajtásának előkészítése.

A vállalat már november első hetében megkezdte a leltárfelvételek előkészítésének munkálatait.

Helyes intézkedés volt ez azért is, mert a vállalatnak közel 120 munkahelyen és mintegy 50 különböző készletező helyen kellett felmérést eszközölni. Komoly gondot okozott az, hogy hogyan lehet ezt a nagyszámú felvételi helyet úgy csökkenteni, hogy a leltárak megbízható módon és mégis a december utolsó napjaira besorolható készletfelvételek időben elkészíthetők legyenek.

A termelési és anyagosztály közös együttműködése alapján a központi anyagkönyvelés úgy ütemezte be saját munkáját, hogy mintegy 50 munkahelyen a befejezésre való tekintettel felszámolta készleteit

és azok olyan beépítési helyekre kerültek átszállításra, ahol azokra a későbbiek folyamán is szükség lesz. Ezeknél a munkáknál a készletfelvételt nagyrészt ki lehetett küszöbölni és inkább egyeztetési és adminisztratív munkává átminősíteni. Mintegy további 50 munka- és tárolóhelyen ugyancsak készle mozgósítást hajtott végre a vállalat és ezzel is csökkentette a nagy raktárak nehézkes, sok időt igénylő készletfelvételét.

Komolyan foglalkozott a vállalat a leltározó bizottságok és a leltározásban résztvevő dolgozók kioktatásával, amivel igyekezett biztosítani a maga részéről is a leltárak megbízhatóságát. A általános tapasztalat, hogy a leltárak felvételét az esős, sáros időjárás erősen hátráltatta és a nyilvántartások egyeztetése a felvett készletekkel a leltárak helyesbítését, módosítását tette szükségessé.

Nem minden munkahely és tárolóhely hajtotta végre lelkiismeretesen a munkáját és csak az ellenőrzés hozta felszínre a hiányosságokat,

melyek csak többletmunkával voltak kiküszöbölhetők. Bár négy ízben tartott a vállalat központja leltározási kioktatást, mégis megállapítható, hogy a leltározás nem volt hibáktól mentes és a leltárak feldolgozása felszínre hozott olyan hiányosságokat, amelyeket a leltárutasítás betartásával és figyelmes munkával a munkahelyek elkerülhettek volna. Ezeknek a hibáknak tisztázása, javítása sok felesleges munkát rót azokra a dolgozókra, akik a leltár feldolgozását végezték. Több helyen azonban hiányzott a megfelelő felelősségérzet és a beküldött leltárak nem a tényleges adatokat, hanem a nyilvántartásokban jelzett készleteket mutatták ki, melyeket ugyancsak az ellenőrzés állapított meg és kénytelen volt a vállalat pótleltározást elrendelni.

Megállapíthatjuk azonban, hogy ez a leltározás az előző évhez viszonyítva körültekintőbb és pontosabb volt. A hibákból tanulva reméljük, hogy a következő még eredményesebb lesz.

A Szovjetunió építőiparából

Ujdonság a nagyipari házépítésben

Irta: G. KOLOMNYIN
a Szovjetúnió építőipari minisztériuma szabványházépítési főigazgatóságának főmérnöke

A gyári házépítkezés aránylag fiatal iparág, mindössze tíz éves multra tekinthet vissza. Ennek ellenére a lakóházaknak mintegy 30 százalékát már most is gyárakban készítik.

A házépítő kombinátokban egy-két-négy és nyolc lakásos házakat állítanak elő lapokból. Faházakon kívül helyi anyagokból is készítenek épületelemeket: téglából, salaktömbből, üreges téglából, tufából, stb. Ilyen nyolclakásos házat körülbelül egy hónap alatt lehet felépíteni.

Az utóbbi két év során a gyári házépítő ipar nagymennyiségű összeszerelhető családi házat hozott forga-

verandájuk, központi fűtésük, beépített szekrényeik vannak, az ablakokat zsalugáterek védik.

A válaszfalakat és a mennyezetet ragasztott lapokból készítik. Öt munkás öt nap alatt szerelhet össze egy ilyen házat. Mivel a lapok nagyrésze furnirlemezből van, rendkívül egyszerű a felső stukaturozás. A falak tapétázhatók és bármilyen színre festhetők. Az ilyen sorozatú házaknál a lehető legelőnyösebben oldható meg a külső díszítés.

Ezideig csak egyféle családi házat gyártottak, az úgynevezett „SZK—3—50" sorozatut. Nemsokára ötféle kasonlótípusú előregyártott házat bo-

Sókristályok birodalma

„Csodák" válnak valóra a tenyérnyi budapesti lakásban

Mindig a legegyszerűbb dolgok felismeréséhez kell a zsenialitás. Somogyi István festő, feltaláló az életét, anyagi jólétét, az utóbbi években már festészetét is a gyógyítás és találmányai szolgálatára szánta. Úzi, hajtja az agyában születő számos ötlet, amelyeknek gyümölcsei ezekben a napokban már végre érlelődnek...

Hogyan is kezdődött? Merengeni, emlékezni próbálunk a kicsinyke budapesti lakásban, ahol bizony állandó a jövés-menés, csörögnek a telefonok, kopogtatnak az ügyfelek, a munkatársak. Egyetlen érdekesség vonzott bennünket Somogyi Istvánhoz, de több világraszóló szenzáció nyomaira bukkantunk.

— Engem sok szép emlék, kiállítás, barátok fűznek Békés megyéhez — meséli a festő, feltaláló —, de a képeimet talán jobban ismerik, mint a találmányaimat. Például a battonyai S. O. S. gyermekfalunak a megnyitáskor több százezer forint értékű festményt ajándékoztam. Fiatalabb koromban Veszprémben laktam és gyakran betértem a vegyipari egyetemre, új festékanyagok után kutattam. A véletlen ébresztett rá, hogy ez a festékanyag másra is jó. Esővízben az őszi-téli hónapokban befagyott, megkeményedett, szétdaraboltam, megőröltem, és az elemzése során kiderült, hogy nagyszilárdságú vízzáró felületeket lehet alkotni vele és a korózióvédelemben óriási a jelentősége. 1988-ban szabadalmaztattam, ez lett a Somiplaszt festék és védőanyagok alapja. Ez a készítmény bármilyen alapanyagú felületen szilárdan megtapad, óriási jelentősége lehet az építészetben.

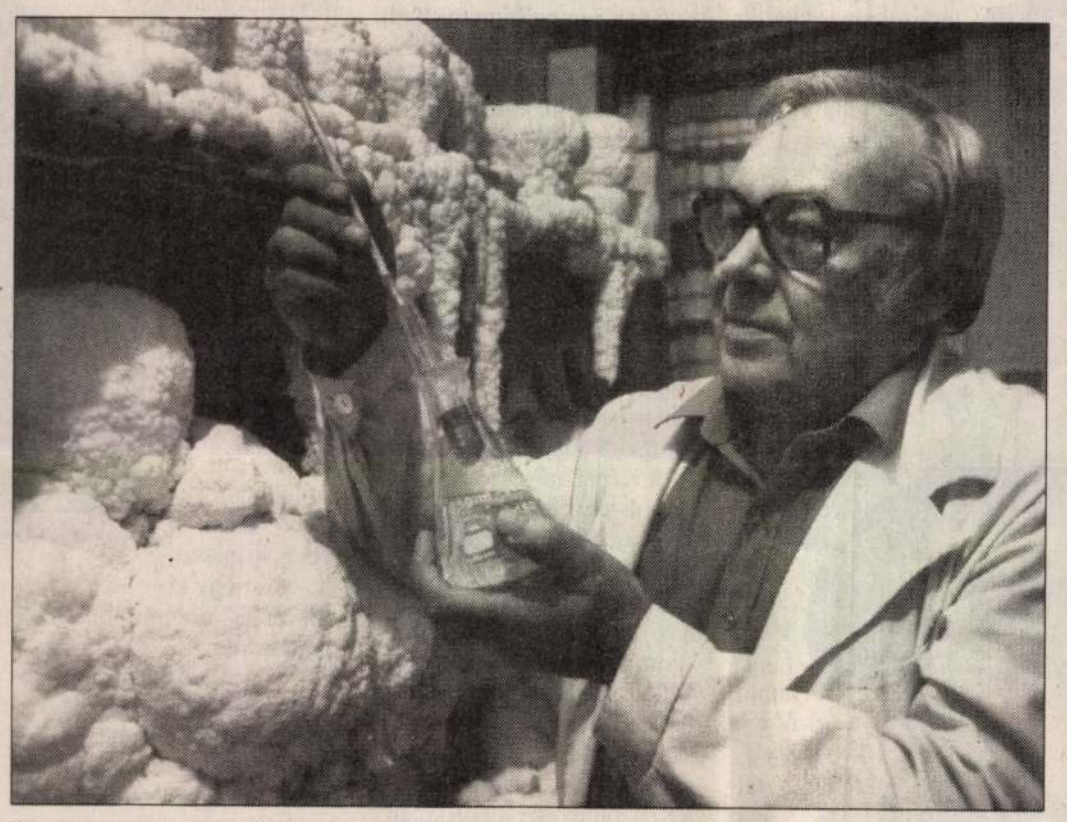

Somogyi István kristálybirodalmában

Beszélgetésünk résztvevője, Horgas Lajos gyógyszerész, az alakuló team főmunkatárs menedzsere is, az újabb találmány jelentőségét ő részletezi:

— Az egész világon, így Magyarországon is keresik az alumíniumgyártáskor a bauxitból keletkező, környezetkárosító hatású vörösiszap felhasználási lehetőségeit — mondja. — Somogyi István megtalálta. Olcsó, jó hőszigetelő, káros anyagoktól mentes építőanyag, tégla töltőanyagát és még 14 féle anyagot tudott belőle készíteni. Sárisáp-Annavölgyben, a telephelyünkön tavasszal indul meg a gyártás, ha a kísérleteink teljes mértékben igazolódnak, és a radioaktív-mentessége is beigazolódik ennek az anyagnak. Ez valóban világszenzáció lehet, ha tömegméretekben olcsó és hatékony építőanyag vagy például a mezőgazdasági gépek korrózióvédelmét szolgáló védőréteg készül belőle.

A Műszaki Egyetem atomreaktorában Zagyvai Péter professzor irányítja a vizsgálatokat. A Tudományos Akadémia műszaki fejlesztési bizottsága szóban közölte velünk, hogy környezetvédelmi pályázatunkon mindkét termékünk 50-50 millió forintos díjat kap a megvalósításhoz. A vörösiszap tömeges gyártásához a volt dorogi szénbányák területén hatalmas mennyiségű vörösiszapot kaptunk, tárolunk, amely feldolgozásra vár. Újabb bankkölcsönök, némi külföldi vállalkozói segítség is hozzájárul majd a gyártás megkezdéséhez.

— *Valójában a légzőszervi betegek klímaterápiáját biztosító Somadrin nevű folyadék feltalálása vezetett Önhöz — fordulok Somogyi Istvánhoz.*

— Öt évvel ezelőtt a salétrom ellenszerét kutattam (már azt is hamarosan kidolgozom), kapcsolódva az előbbi anyagok felhasználási lehetőségeihez, amikor rábukkantam erre a más összetételű, konyhasóval kombinált folyadékra. Különböző eljárásokon keresztül jut el ez az anyag addig, hogy a betegekhez megfelelő mennyiségben kerülve, a gyógyszeres kezelés mellett és az orvosok tudomásával, tengerparti vagy barlangi klímát alakít ki a lakásokban. A magyarok többsége nem olyan gazdag, hogy rendszeresen eljusson gyógykezelésre a tengerpartra vagy a barlangkúrákra. A Somadrinnal viszont a lakásában formálhatja gyógyítóvá a levegőt. A természet rejtett kincsét viheti haza, a barlang és a tenger gyógyító ereje költözik az otthonába.

— *Picike ez az Árpád út 140. szám alatti lakás, amelyben egyelőre kisipari módszerekkel, a technikát és az adminisztrációt összezsúfolva él a művész, feltaláló. Szerény ember a hatvanon túl. Mégis miből él, hiszen már festeni sincs ideje?*

— A képeimet eladtam, a találmányokra fordítottam 30 milliót. Majd talán ezután látjuk az anyagi hasznát is, de engem soha nem az érdekelt. Igen szerényen, egyedül élek. Látja, hogy jószerével mozdulni sem lehet a lakásomban. Hőgyészen volt egy betegem, akinek a segítségével partnerre találtam az ottani polgármesterben. Egy német érdekeltségre is rátaláltunk. Hőgyészen van olyan sós gyógyvíz, amelyből az anyagot előállíthatom. Megvettük a hőgyészi kastélyt, hozzájárult az önkormányzat és ott szanatóriumot, sóházakat, gyógyító környezetet szándékozunk kialakítani. Így ők is jól járnak, hiszen eddig nem sokan ismerték ezt a Balaton és Pécs közötti települést. Fellendülhet az idegenforgalom, mi pedig hozzájárulunk a gyógyításhoz.

Sikerült megnyernem az orvosi teambe kitűnő tüdőgyógyászokat és szakembereket, akik velem együtt figyelemmel kísérik a betegek sorsát, a gyógyító anyag továbbfejlesztési lehetőségeit. Szeretném az anyag térfogatát csökkenteni, akár mokkacukor nagyságúra a hatóanyag gyengülése nélkül. Ehhez persze már klinikai vizsgálatok és laboratóriumok szükségesek. Remélem addig is eljutunk, hiszen már a mosdósi szanatórium orvosai ugyancsak megígérték a támogatást. Három-négyezer litert idős emberek között szétosztogattam, most már viszont meg kell kérnem az árát, ha tovább akarok lépni. Debreceni, miskolci, nyíregyházi orvosok vállalták a forgalmazását. A munkacsoportunk november 27-én alakult meg a hőgyészi kastélyban.

Somogyi Istvántól telefonon felhívtunk néhány orvost és beteget. A legnagyobb elismerés és hála hangján szóltak. Az orvosok egyöntetű véleménye szerint a káros mellékhatástól mentes szer az orvosi terápiával kiegészítve sokat enyhíthet a légzőszervi betegek kínjain, gyógyíthatja betegségüket.

BEDE ZSÓKA

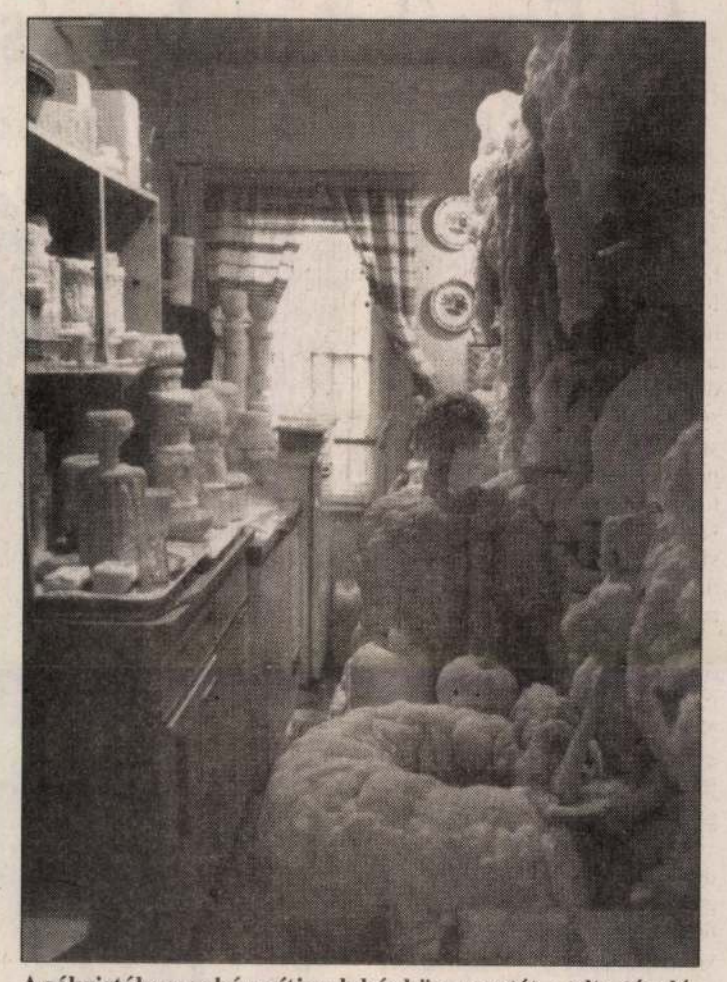

A sókristály nem károsítja a lakás környezetét, csak a tároló-edényre rakódik. A helyiség levegőjét viszont gyógyítóvá változtatja

FOTÓK: KOVÁCS ERZSÉBET

A fenyőfa lerázta a dogmákat

Családi körben csendben ünnepeltek Erdélyországban

Az erdélyi magyar kultúra szerves tartozékai az egyházi hagyatékok és a hívekben élő hagyományok. A vallás gyökerei itt is Szent Istvánig nyúlnak vissza; régészeti leletek bizonyítják: a legelső erdélyi templomok a XI.században épültek.

A fejedelemségben jelentősebb vallási feszültségekre sohasem került sor. Erdélyországban már 1548-ban meghozták az első olyan törvényt, amely egyenjogúnak ismerte el a katolikus és a lutheránus felekezetet. II. János király 1568-ban Tordán olyan végzést hozatott az országgyűléssel, amely elvben minden felekezet számára szabad igehirdetést engedett. A gyakorlatban a katolikusok jogait ekkor korlátozták, de a három évvel később hatalomra került Báthori István (aki maga is katolikus volt) hamar helyreállította a régi vallás jogait. Ám ezt a csodálatos vallási türelmet nem pusztán csak az ésszerű és józan nagyvonalúság, hanem a szükségszerűség is megkövetelte. A fejedelemség urai, egyházi vezetői nem engedhették meg, hogy bizonytalan jövőjű, töröktől, Habsburgoktól fenyegetett országuk belső rendjét vallási viszály kiélezésével is megzavarják.

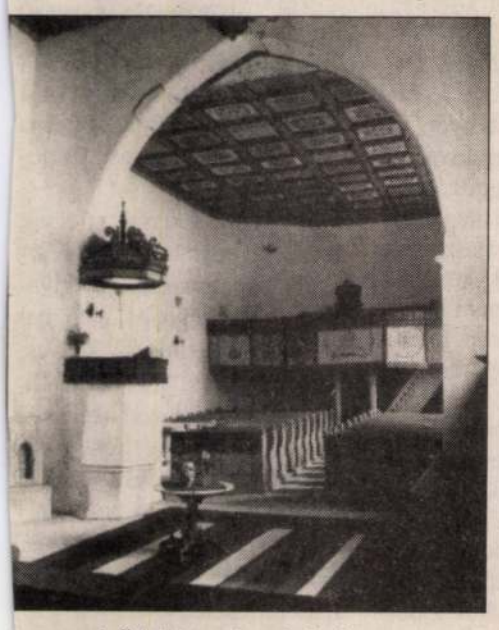

A csomakőrösi templom belseje

A történelem későbbi szakaszaiban is békében, szeretetben éltek egymás mellett a katolikusok, reformátusok és evangélikusok. Majd az erdélyi magyarság kisebbségi sorba kerülésével az említett vallások még közelebb kerültek egymáshoz, társadalmi-nemzetiségi szerepük fokozottabb feladatokat kapott. Az által, hogy a magyar nyelvű oktatás és közművelődés intézményeinek többsége egyházi tulajdonban volt, a kisebbségi életben megnőtt a felekezetek szerepe. Az egyházi méltóságok, a hatóságok zaklatásai ellenére, sokat tettek a magyar művelődés fejlesztése érdekében.

A karácsonyt minden egyház a saját szertartásai szerint, s évszázados, színes szokásainak megfelelően ünnepelte. Így volt ez 1948-ig. Ekkor a béke és a szeretet ünnepe a hatalomra jutott totalitárius kommunista rezsimtől nagyon távol került, s a hagyományokat is cenzúrázó pártállam (különösen a Ceausescu-érában) a karácsonyt tabuként kezelte.

Már advent heteiben jelentősen megnőtt a „belügyi jegyzetelők" munkája, így aztán a felsőbb utasításra szokásosan megemelt havi fejadag mellé, valószínűleg papírt és írószert is osztottak nekik. Egyeseknek súlyosan hömpölygő mondatokban kellett megörökíteniük, hogy X vagy Y a kommunista szabványmorált megbecstelenítve, az utóbbi négy hétben már másodszorra lépett Isten szent házába, s az ott töltött idő alatt, minden bizonnyal nem a „Kárpátok géniuszának" dicsőségét susogta.

A brassói „fekete templom" a XV. században épült

Aztán elérkezett karácsony szombatja, és több gyárban, üzemben, intézményben Jézuska helyett pártgyűlések, munkahelyi értekezletek születtek. Az elnöklő párttitkár vagy a letelepedett dézsásból lett munkavezető hosszan bábáskodott, nehogy valamiképpen a tervezett időben hazaérjenek az emberek, mert még a nagy otthoni sürgés-forgásban, véletlenül már ma fel találják díszíteni azt a fránya fenyőfát, amelyet ugyebár csak december 30-án volna szabad, hisz a Scornicesti-i vezér a köztársaság évfordulója mellé illesztette a télifa ünnepét. Majd este kiderült: az elvtársak fáradozása hiábavaló volt, a fenyőfa lerázta magáról a ráhintett dogmákat, s felállt a szoba sarkában. Mivel a szabad asszociációkat ellenőrizni még a tökéletesen működő államgépezet sem tudta, sokak gondolatai keringtek Betlehem körül. Családi körökben, viszonylag csendben telt az ünnep, de ahol hangosabbá vált a bibliai ének, ott könnyen megtörténhetett, hogy a falakon kívül idézeteket jegyzetelt egy-egy lelkes „informátor".

Végül 1989 adventjén megmozdult a politikai színtér: az átkozott diktátor lezuhant a porondról, s Csipkerózsika-álmából feltámadt Erdély (s persze egész Románia) szabad karácsonya. Azóta az emberek — vallási és nemzeti hovatartozástól függetlenül — ismét évente nyíltan ünnepelnek. Ám a karácsony meghittségét mostanában a gazdasági gondok Erdélyben is gyakran megcsorbítják.

Jézus egyszerre születik magyarnak, románnak, ezért higyjük: a szentestei hangulat humanizmusában megtisztuló lelkekben nem csupán ez az ünnep jelenti a békét és a szeretetet, hanem Erdélyben a két nép holnap s holnapután is tolerálni tudja majd a másik nemzeti etnikumát!

MAGYARI BARNA

Az Erzsébet-szobor és a népszerűségi csúcs

Speter Erzsébet Várhelyi György szobrászművészt választotta – és nem bánta meg

Az idei Erzsébet-díjkiosztó gálán — *Speter Erzsébet* vendégeként — az Operaház egyik előkelő páholyában szálfatermetű férfi ült. Különös mosoly villant át az arcán mindahányszor leemeltek az asztalról egy szobrot, hogy átadják a nyertesnek. A mosoly érthető volt azok számára akik ismerték a páholyban ülő férfit, mert ő nem más, mint *Várhelyi György* szobrászművész, az Erzsébet-szobor alkotója.

A történet jó hét évvel ezelőtt kezdődött, amikor Speter Erzsébet egy szobrászt keresett, aki az általa alapított Erzsébet-díj szobrát — alias magyar Oscar-díj — elkészítené. Sok ajánlat közül választhatott, végül — *Fekete János*, a Magyar Nemzeti Bank akkori alelnöke, *Köpeczi Béla*, volt művelődésügyi miniszter, kuratóriumi tagok és *Takács Ildikó* képzőművész javaslatára — Várhelyi Györgyöt választotta. Azt a Várhelyi Györgyöt, aki 1990-től ez év derekáig Szarvason, az óvónőképző főiskola művész-tanára volt. Mint ma is vallja, pályafutásának népszerűségi csúcspontja az Erzsébet-díj szobra. Eddig csaknem 100-an kapták meg és őrzik (ha éppen el nem lopták, mint szegény Mensáros Lászlótól vagy Lőrincze Lajos özvegyétől) a remekbe szabott kisplasztikát. Hogyan is találkoztak össze Erzsébet asszonnyal?

— Hét és fél évvel ezelőtt lelkes tévénézőként figyeltem Speter Erzsébet tiszteletre méltó törekvését, és az akkori Skála Reklámiroda egyik munkatársa, dr. Takács Ildikó közreműködésével jöttem össze Erzsébet asszonnyal. Mondhatnám első látásra kölcsönös szimpátia alakult ki közöttünk és több, akkor divatos név előtt én kaptam a megbízást a szobor elkészítésére. Megtisztelő volt számomra és azóta is büszke vagyok rá. A figura megalkotásánál klasszikus történet — Erzsébet látogatása Máriánál — hatott rám, természetesen Speter Erzsébet egyéniségének jellemzőivel kiegészítve. Az elképzelést lerajzoltam, elvittem neki és elfogadta. A szoborral egy órával az első gála kezdete előtt rohantunk a Vigadóba, készen ekkor látta először. Tetszett neki. Emlékszem, Péchy Blanka, az első életműdíjas, amikor kezébe vette a szobrot, majdnem elejtette, az eredeti súlya ugyanis 3,7 kilogramm. Azóta könnyítettünk rajta, már „csak" 1,2 kilogrammot nyom. Ősi viaszveszejtéses eljárással készül azóta is a szobor. Ez azt jelenti, hogy minden darabot viaszba öntenek, samottba burkolnak — ez a formázás —, majd ebből kiolvasztják a viaszt és a samott formába öntik bele a bronzot. A könnyítését úgy oldottuk meg, hogy belsejét üregesre képeztük ki. Polírozás után szépen csillog, mint a legutóbbi gálán is láthatták. Mondhatom, jó érzés volt nézni, amint ott sorakozott az Operaház színpadán a sok csillogó szobor.

Várhelyi György (51) szegedi születésű, a művészettel Kaposváron, a szabadiskolában ismerkedett meg. Első nekirugaszkodásra nem vették fel a Képzőművészeti Főiskolára, és ebbéli „sértődöttségében" az Eötvös Loránd Tudományegyetem pszichológia szakára jelentkezett, majd annak elvégzése után sikeres sportpszichológiai pálya következett. Eközben szobrász barátainak segédkezett és lassan visszatért a művész pályára. 1978-ban szerzett diplomát a Képzőművészeti Főiskolán.

— Köztéri megrendelések hiányában a kisplasztika és az éremkészítés felé fordultam — folytatja. — Sok megbízást kaptam a Művelődésügyi Minisztériumtól, a sporthivataloktól. Hazai és külföldi művésztelepeken töltöttem több nyarat, Barcelonában van egyik legkedvesebb köztéri munkám, a Három királyok (Meditáció), amely krómacélból készült.

Szarvasra egyébként egy pályázat alapján került az óvónőképző főiskolára művésztanárnak. Több munkája díszíti a várost, 1992-ben avatták Petőfi-domborművét, Kondoroson a Hősi emléktáblát és számos érmet készített Szarvas város részére. Összesen 15 kiállításon szerepelt és aratott sikert olyan munkáival mint a Magyar rádiózásért, az Utolsó tanyasi iskola, a Szép magyar könyv vagy a Tessedik születésének 250. évfordulójára készített érem, illetve kisplasztika. Most egy kicsit mégis szomorú, búcsúzik Szarvastól.

Várhelyi György az Erzsébet-szoborral

— Elgondolkodtató, hogy ez a város, amely az Alföld egyik gyöngyszeme lehetne, miért nem tudja megtartani a művészeket. Az egyetlen Ruzicskayt leszámítva, aki a nyarakat itt töltötte, senki sem vert gyökeret. Én sem. Néhány tiszteletre méltó embertől eltekintve, nem érzik igazán magukénak a művészetet, a művészeket. Albertirsán lehetővé tették, hogy vegyek egy házat, itt lesz a fő műtermem, s közben Almádiban, a Balaton Akadémián oktatok pszichológiát. No és továbbra is keményen sportolok — mondja a jövőt illetően.

A 192 cm magas, kemény kötésű művész hajdan válogatott 400 méteres gátfutó volt, ma a senior bajnokságban szerepel, nemcsak atlétikában, hanem úszásban is. Legutóbb Gyulán az 50 méteres mellúszás győztese volt. Az USA-ban, Oregon államban az 1989-ben rendezett atlétikai senior világbajnokságon döntős volt a 400 méteres gátfutásban és készül a jövő évi athéni Európa-bajnokságra. S mint az amatőr sportolók — saját kedvtelésből, saját költségen.

Az idei operaházi Erzsébet-díjkiosztó gálán külön is elhangzott a szobor alkotójának neve. Erzsébet asszony tartotta indokoltnak így is felhívni a figyelmet arra az emberre, aki megálmodta, bronzba öntötte a magyar Oscart, amely azóta az önzetlen művészettámogatás, az Elisabeth és Henry Speter Alapítvány jelképévé vált.

SELESZT FERENC

Hó és hideg nélkül a hangulat karneváli

Afrika szaharai övezetétől nem messze, a Ráktérítő közelében találhatók a Kanári-szigetek, ahol egész évben kiváló lehetőségeket találnak a meleg és a napfény szerelmesei. A hét lakott sziget és a hozzájuk tartozó kisebb szigetek szépsége helyenként egyedülálló (néhol teljesen „civilizálatlan" és békés). A szigetcsoport keleti részének legnagyobb tengerparti üdülőhelye a mindössze 44 kilométer átmérőjű Gran Canaria. Évente másfél millióan érkeznek ide, a turisták a déli parton Playa del Ingles és Maspalomas „lüktető" üdülőhelyeit keresik fel.

A Kanári-szigeteken ilyen „lengén" öltöznek decemberben

Az életteli, vidám hangulatú Playa del Ingles — ez a zsúfolt üdülőváros — az otthona *Almási Gabriellának*, a magyar turisták idegenvezetőjének. A győri születésű fiatalasszony a tanári pályát cserélte fel a világjárásra akkor, amikor főállású idegenvezetőként az első közvetlen charterjárattal elutazott a Kanári-szigetekre. A Viajes Hungria idegenvezetőjeként látott munkához, napjainkban pedig — immár szabadúszóként — az Ultramar Utazási Iroda orosz csoportjait kalauzolja a szigeteken.

Négy „intenzív" év, négy kinn töltött karácsony után arra kértük Gabit, meséljen a kanári emberek szokásairól, az ő karácsonyukról. (Mivel a helyszíni riport apróbb akadályokba ütközött, ezért levél, illetve telefax útján jöttek-mentek a kérdések és a válaszok — a Szerző.)

— Mint idegenvezető ezt a karácsonyomat is munkával töltöm. Utasaim programjában december 24-én ünnepi vacsora szerepel, ezért ennek az előkészítésével is foglalkoznom kell. Nemrég kezdtem oroszokkal dolgozni, valószínű, hogy az idei szeretet ünnepét az ő körükben töltöm el.

A kanári ember számára viszont ez a nap nem jelent mást, mint egy jó vacsorát úgy éjfél tájban. Ilyenkor sültmalac vagy pulyka kerül az asztalukra, de elképzelhetetlen az ünnepi menü a turrón nevű specialitás nélkül. Másnap nem dolgoznak a szigetek lakói, ilyenkor látogatják meg szeretteiket — ajándékozás ekkor még nincs. A Kanári-szigeteken az európai karácsonyok néhány „kelléke" is hiányzik (hiánycikk): nincs hideg, nincs hó, nincs karácsonyfa.

Ragyogó napsütés, kellemes meleg jellemzi a szigetek időjárását akkor is, amikor mi idehaza fázunk

Gabi férje belga származású, 15 éve él a szigeteken. Amióta összeházasodtak — mindketten katolikusok lévén —, az európai szokásoknak megfelelően igyekeznek ünnepelni. S hogyan?

— Számunkra a munka után, este 10 óra körül kezdődik a „privát" ünnep, ekkor ajándékozzuk meg egymást a férjemmel. Az asztalra díszes terítő kerül, és az első számú díszítés az a cserepesvirág lesz, amit Mészöly Miklós írótól kaptam egy esztendeje. (Itt ugyanis a mikulásvirág a szenteste szimbóluma.) A becses ajándék azóta igazi bokorrá nőtt. Mi másnap sem pihenhetünk, mert az üdülőtelepen ilyenkor van „csúcsüzem". A szállodák tulajdonosai a vendégek kedvéért felállítanak egy-egy karácsonyfát, amin csak díszek vannak, a szaloncukor erre nem ismert. Mindenütt harsog a zene, az éttermek becsalogató emberei mikulás jelmezben invitálják a járókelőket. Az utcák is fényárban úsznak, mindenütt lámpionok világítanak, még a pálmafákat is feldíszítik. A hangulat inkább karneváli, mint karácsonyi.

Európai szokás az ajándékozás, ám a kanári ember is meglepi családját, de mikor is?

— Január 5-én, vízkereszt előestéjén. Ők a Háromkirályok ünnepének nevezik azt, amit mi szentestének. A lényege viszont ugyanaz a Kanári-szigeteken és Magyarországon is: gondolni azokra, akiket a legjobban szeretünk.

CSETE ILONA

A hála karácsonyfája

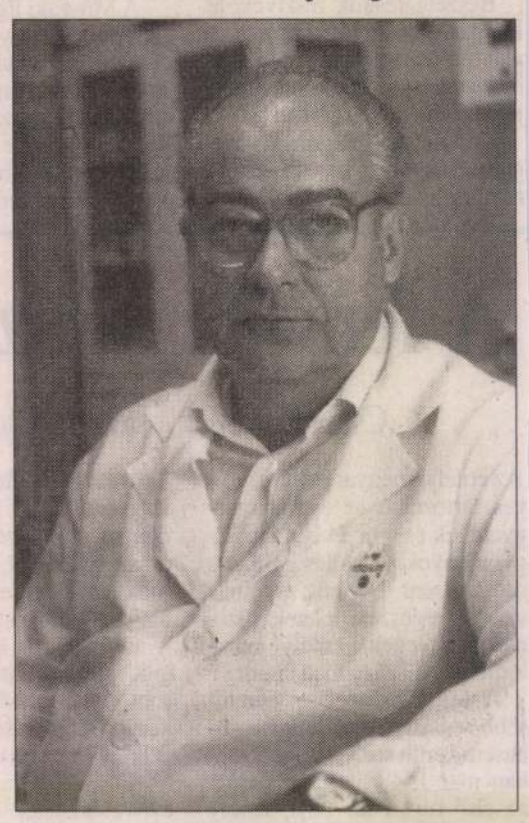

„Könnyes szemmel emlékeztünk Z.-re"

FOTÓ: FAZEKAS FERENC

— Évekkel ezelőtt volt egy fiatal, 26 éves férfi betegem, V. Z., aki hosszú-hosszú kórházi és itthoni kezelés után rákban elhalálozott — meséli *dr. Sárosi Tibor*, aki 30 éve gyógyítja a dombiratosiakat. — Z. a szüleivel élt, nagyon sokáig kijártam hozzájuk. Korábban Z. édesapjától többször is vásároltam fenyőfát karácsonyra.

Amikor Z.-t kezeltem, ismét közeledett az ünnep, szóltam V. bácsinak, hogy most is vennék tőle egy fenyőt. Az volt a szokás, hogy kiválasztottam a nekem tetszőt, s azután szabályszerűen megalkudtunk rá. Most is választottam egyet, de a szülők közölték, hogy azt az egyet nem kaphatom meg, mert az a fiuké... Mindez még valamikor novemberben történt. Z. állapota közben egyre romlott, kórházba kellett küldenem, karácsony előtt hunyt el. A temetés után felkeresett V. bácsi, és a következőket mondta: „A fiamnak halála előtt az volt a kívánsága, hogy adjuk a doktor úrnak az ő fenyőfáját." Mi ebben az időben (lévén három kisgyermekünk) mindig 3—4 méteres fákat állítottunk, ez is egy gyönyörű, formás ezüstfenyő volt.

Így köszöntött ránk az egyik legszebb és legemlékezetesebb karácsonyunk: gyertyagyújtáskor könnyes szemmel idéztük fel a mindig kedves, mindig derűs, életvidám Z. emlékét... Tavasszal aztán vásároltam egy töves fenyőt, és megkértem V. bácsit, ültesse ki a fia sírjához. „A hála karácsonyfája" — e szavak jutnak eszembe, ha felidézem e meghatható történetet.

MÉNESI GYÖRGY

Az első verseny emlékére

Emléktáblát állítanak a magyar atlétika első versenyének, amely 125 évvel ezelőtt, 1875. május 6-án zajlott az akkori Újépület udvarán, a mai Szabadság téren. Nemcsak a magyar atlétika első versenye volt ez, hanem az európai kontinensé is. Ezért is tartotta fontosnak az Ifjúsági és Sportminisztérium, az V. kerület és a Magyar Athletikai Club Népstadion, hogy emléket állítson az eseménynek.

A hajdani verseny rendezője az alig egy hónappal korábban, 1875. április 8-án alakult Magyar Athletikai Club volt. Ez az Angliából hazatért Esterházy Miksa kezdeményezésére jött létre, mégpedig a kávéházakban elpuhult magyar ifjúság megizmosítása céljából. A klub első versenyére negyvennégyen jelentkeztek, végül huszonketten álltak rajthoz, kilenc számban, többek közt magasugrásban, futásban mérték össze tudásukat a vászongatyás, flanelinges sportemberek, s a legtöbbet a Porzsolt testvérek nyerték. Az eseményről a külföldi lapok is elismerően szóltak: „a continentalis helyek közül Pest jár elől a férfias sportgyakorlatok minden nemének gyakorlásában" – írta egy berlini újság.

Az emlékmű a Szabadság téri park Október 6. utcai oldalán áll majd. A bronz dombormű az 1896-os athéni olimpia egyik futóversenyének rajtját jeleníti meg. Alkotója Várhelyi György szobrászművész. A bronzkép felett a MAC címere látható majd, alatta a jelmondat: „Ép lélek csak edzett testben él!" A hátoldalon a szöveg: „Ezen a helyen rendezte a Magyar Athletikai Club 1875. május 6-án a Kontinens első nyilvános, szabadtéri atlétikai versenyét." A szoboravatás május 6-án lesz, a tervek szerint ezt a magyar sport napjává nyilvánítják.

Cs. L.

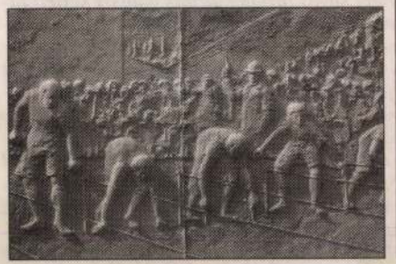

Ezer év története érméken

A váci éremgyűjtők egyik tárlója

FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

István ezüstdénárjától a garason, dukáton, koronán, krajcáron, pengőn, filléren keresztül egészen a mai forintig – szinte az egész magyar pénztörténet – látható a Váci Éremgyűjtők Egyesületének jubileumi kiállításán. A fennállásának harmincötödik évfordulóját ünneplő, jelenleg harminckét tagú egyesület a váci Madách Imre Művelődési Központban mutatta be tagjainak közös kollekcióját. I. István dénárja mellett láthatóak I. András, III. Béla vagy Károly Róbert pénzei is, természetesen ott van az első magyar papírpénz is. Ez a bizonyos Kossuth-bankó, amelynek 1848. szeptemberi megjelenése után börtön várt arra, aki nem fogadta el, egy évvel később pedig arra várt börtön, aki elfogadta.

A Magyarország ezer éve pénzeink tükrében című kiállítást Vác díszpolgára és legnagyobb gyűjtője, *Dobai János* – aki például, önálló anyaggal mutatta be Kossuthot Bécsnek – nyitotta meg. Érzékeltette, hogy egy ilyen gyűjtemény a legkülönbözőbb érdeklődésű embereknek is adhat élményt. Van, aki mint képzőművészeti alkotásokban gyönyörködhet az érmékben, van, aki számára csak érdekesség, hogy például a világ legnagyobb címletű bankjegyét láthatja, vagy éppen felfedezheti, hogy a százforintos összesen négyféle címerrel jelent meg fennállása alatt. A hozzáértő pedig különbséget tehet a kalapáccsal vert, a hengerek között, majd csavarhajtókkal nyomott, a húszas években pedig úgynevezett Ulhorn – „könyökemeltyűvel" működő – pénzverő géppel készült darabok között. Mivel Zsigmond óta jelzik az érméken, hogy hol készültek, figyelemmel kísérhető, melyiket verték Kassán, Budán vagy Körmöcbányán, s látható az az egypengős is, amely még hatvannégy százalék ezüstöt tartalmazott, mellette pedig a hozzá tartozó – némi ón és cink hozzáadásával készült – réz egyfilléres, amely a húszas évek elején még egy rézgombnál is többet ért.

Az egyesület titkára, *Székely Sándor* további érdekességekre is felhívta a figyelmet. Elmondta, hogy a környékről, pontosabban az alagi Kincsem park területéről is előkerültek az ezerhatszázas évekből származó érmék, de az utódok sem panaszkodhatnak majd, lesz mit gyűjteni. A kiállításon ugyanis meglehetősen nagy teret foglalnak el az emlékpénzek – forgalomba nem kerülő, de törvényes fizetőeszközök –, amelyek kiadása főleg az utóbbi évtizedben vált divattá. Székely Sándortól azt is megtudtuk, hogy ha nem is gazdagította a pénzérmék sokaságát az egyesület, emlékérmet már kiadott. A nyolcvan ezüst- és hatvan bronzérmet készíttetett tavaly a forradalom és szabadságharc százötvenedik évfordulójára. Az emlékérem egyik oldalán a váci csata színhelye, a Gombás-patak hídja látható, a másikon pedig Vác város címere.

A Magyarország ezer éve pénzeink tükrében című kiállítás április 23-ig tekinthető meg a Madách Imre Művelődési Központban (Vác, Csányi krt. 63.).

B. J. G.

PALETTA

PILINSZKY-EST lesz ma este hat órától Meditáció címmel a Magyar Nemzeti Múzeum Lapidarium Kávézójában (VIII. kerület, Múzeum körút 14–16.) *Dóczy Péter* közreműködésével, nagybőgőn játszik *Lőrinszky Attila.*

ÚJ KIÁLLÍTÁST nyitnak holnap a Néprajzi Múzeumban (V. kerület, Kossuth Lajos tér 12.). A holló, a bálna és a mennydörgésmadár címet viselő tárlat a Csendes-óceán kanadai partvidékéről származó indián művészet utolsó huszonöt év szitanyomatait vonultatja fel.

AZ ÍRÓK BOLTJÁBAN (Andrássy út 45.) ma délután négy órától *Szegvári Katalin* ismerteti *Kartal Zsuzsa* Vesztesek történelemkönyve című kötetét.

A KELENVÖLGYI AUTÓMODELL-kiállítást nyolcadik alkalommal rendezik meg a Kelenvölgyi Közösségi Házban (XI. kerület, Kardhegy utca 2.). A hét végén nyílt kiállításon mintegy 3000 – egyedi és ritka – autó élethű mása látható. A tárlat – amely reprezentatívan szemlélteti az autógyártás elmúlt száz évét – jövő vasárnap modellbörzével zárul.

A HUMOR: A TELJES IGAZSÁG – *Mikes Lilla* „korszerűtlen kabaréműsora" holnap este hét órától lesz a Korona Pódiumon (I. kerület, Dísz tér 16.). Közreműködik *Selmeczi Tibor,* kísér *Oláh Ferenc* és kisegyüttese.

SZÍNHÁZMŰSOR

Budapest Bábszínház Játszó-tér: Az iskolamester (fél 3 - felnőtt ea.). **Budapesti Kamaraszínház Ericsson Stúdió:** Életem, Zsóka! (7). **Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió:** Kvartett (fél 8). **Bárka Színház:** Tótferi (7). **József Attila Színház:** Balfácánt vacsorára! (7). **Katona József Színház:** Az eltört korsó (7). **Kamra:** Közellenség (7). **Madách Stúdió:** Mario és a varázsló (fél 8). **Madách Kamara Színház:** Pletyka (7). **Nemzeti Színház:** Modern és klasszikus koreográfiák gálaműsora (7). **Várszínház:** Bánk bán (7). **Lézerszínház:** J. M. Jarre 3D (fél 8). **Radnóti Színház:** Anconai szerelmesek (7). **Thália Színház:** Csodálatos mandarin (7 - Szegedi Kortárs Balett vj.) (fél 8). **Új Színház Stúdiószínpad:** Egy őrült naplója (7). **Térszínház:** Tartuffe (7). **Vígszínház:** Sok hűhó semiért (7 - Ditrói-bérl., 3. ea.). **Pesti Színház:** A dzsungel könyve (7).

VÁRHELYI György mobrán

Vén akác a Roosevelt téren

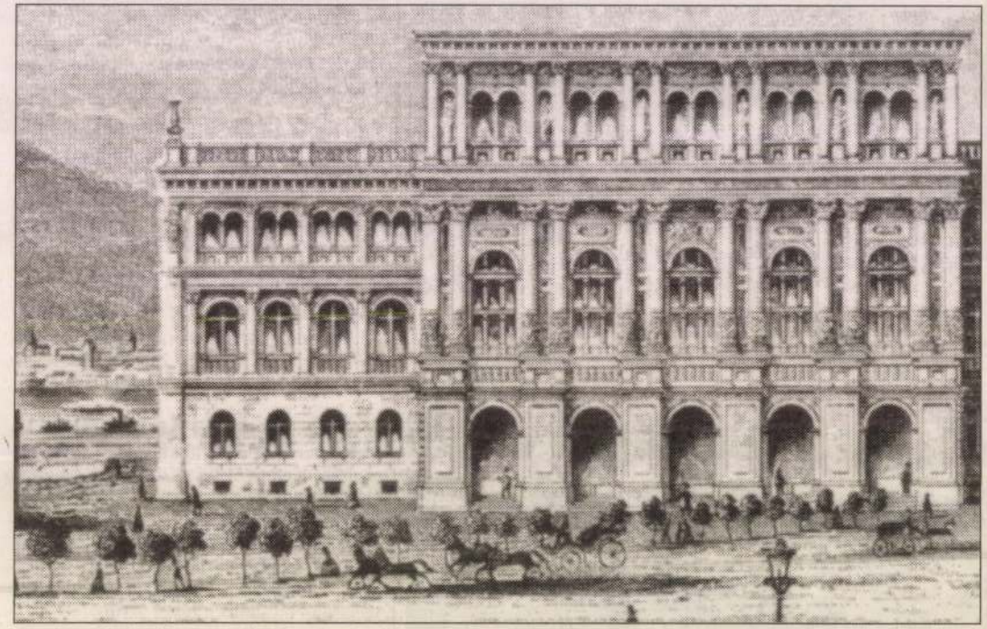

Az Akadémia épülete előtti egykori sétány FORRÁS: MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY EREDETI KÉPEKBEN

Sokféleképpen emlegetik mostanában az átalakítás előtt álló Roosevelt teret. Parkjáról is sok szó esik, a Gresham-mélygarázs építése miatt. Története gazdag, közparkként is az. S a város egyik legöregebb élő múzeumi tárgya kapaszkodik földjébe – egy megrokkant, öreg akác.

Haldoklik Budapest matuzsáleme: az aggastyán akácfa. Ilyenkor tavasz tájt összeszedi maradék erejét, gyökereinek utolsó hajszálereivel felszívja ódon szálkás testébe a Duna friss vizét, május derekán rügyeket fakaszt ágaira, kihajtja leveleit, belezöldül a térbe a többi fa lombjaihoz igazodva – de virágot már nem hoz. Illata sincs.

Tizenöt éve haldoklik. Gyászfekete törzsének földre hajló ágait tizenöt éve mankók tartják.

Csak nevét, származását tudjuk pontosan. Robinia pseudoacacia a rendszertani megjelölé-

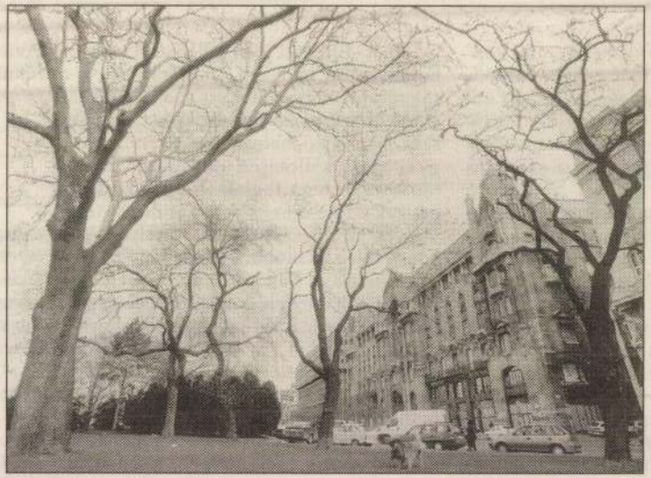

Ide épül a mélygarázs FOTÓ: GÁRDI BALÁZS

Mondják: kétezerben százötven éves lehet a matuzsálem akácfa, irodalmában – mert van az is – ültetése dátumaként az

Látta Lotz Károlyt, aki freskókat festett a díszterem falaira. Látta, amint Arany János 1865-ben beköltözött az Akadémiá-

ANNO 1985

Nincs tizenegy labdarúgó

„Szusza Ferenc mindig híresen pontos ember volt – kezdte írását Szepesi György a Képes Sport március 19-i számában –, a kapu előtt, s a magánéletben is. Túl a hatodik ikszen máig is megőrizte ezt a jó tulajdonságát, percnyi pontossággal várt a Váci úti Kender-Juta kapujában. Ez a híres nagyüzem, amelyet ha Angyalföldről beszél, Kádár elvtárs gyakorta elismerően emleget, a sportban is kivételes hagyományokkal rendelkezik: a hetven esztendeje alakult sportegyesület nem kisebb labdarúgókat nevelt, mint Szusza, Németh Tóni (a Vasasból lett válogatott), vagy a Gramsch fivérek, akikről kevesen tudják, hogy a népszerű rádióriporternek, Szilágyi Jánosnak nagybátyjai... És ez a nagyszerű nevelő kisegyesület 1983-ban megszüntette labdarúgó-szakosztályát! A hír mellbevágó, szinte hihetetlen. Gyerekkori játszótársammal, Szusza Ferivel nem is tudtunk beletörődni, hogy szemünk láttára sorvadjon el a Juta... A gyár vezérigazgatója, Huszák Vilmos is régi barátunk, egykori III. kerületi, a Honvédot is megjárt, volt NB II-es gólkirály ma az MTK-VM elnökségi tagja, a valamikori kék-fehér élsportolók baráti körének feje... – Mit tehetek? – kérdi töprengve és szemmellátható szomorúan a vezérigazgató. – Nincs tizenegy labdarúgó, akit a gyárból hétről hétre pályára lehetne küldeni. A törzsgárda, a művezetők, főművezetők ötven év körüliek. Az egykori Juta-ház, ahol annyi volt a gyerek, hogy nem egy, hanem tíz csapatot is összeállíthattunk volna, ha van szerelés, már nem a miénk, átmenő ház lett... Egy ideig hallgatunk. Szusza aztán mégis megszólal: – Vilikém, de itt vannak a környék gyerekei. Legalább egy ificsapatot küldjetek pályára, hogy ne haljon ki a Juta hírneve. – Olyan kevés a gyerek a környéken, hogy hiába építettük fel a legkorszerűbb bölcsődét, óvodát, kénytelenek voltunk bérbe adni. A gyáriak között nincs jelentkező! – Pedig pálya van: remek a korszerű öltöző, sokkal szebb, mint az egykori »Juta-gödör«, amelynek homokbuckáin mi, környékbeli gyerekek oly szívesen kergettük napestig a labdát. De az új pálya a nagy gyár tövében, háromszáz méterre a Váci úttól, inkább üres, semmint használt."

A Váci út a Magyar Hírlap újságíróját is megihlette (május 28.): „Amint a főváros legszélesebb útjának képe változik, úgy kopnak a hagyományai. Az öregek mostanában arra ébrednek, hogy nem nyikorog hajnalban a villamos, a Váci út »első« fele már a föld alatt közlekedik. Kivágják a régi fákat, betonnal öntenek le mindent. A híres vendéglők, a Tyúkketrec, a Petrics, a Weinberger helyett másodosztályú büfék, presszók kínálják a külföldi italokat. Korsó sört a Süllő utca környékén lehet még kapni. A Kis Delikát bisztró vezetője dicséri

tel is létezik. Sokszor betévednek a Volga szálló »olcsó« vendégei is sörre vagy szendvicsre. A betonhotel ajtaján aranybetűs felirat: »Amazonas night bár«. Előtte gumicsizmás árokásó kenőmájast eszik zsírpapírból. Ameddig elkészült a metró, csillog-villog. Az egyik aluljáró kirakatüvege mögött csavart lábú antikolt asztalok, súlyos rojtú állólámpák, Rothmans feliratú hamutartók, régi kardok, puskák, sárgarézből öntött gitározó angyal: ez is Angyalföld. A maszek zöldséges nem szégyenli utcára rakni portékáját: friss az alma, a hagyma, a káposzta."

Az Esti Hírlap augusztus 26-án a budai oldalra kalauzolta olvasóit: „A Nagy-Ördögárok a Duna jobb partjának 7300 méter hosszú városi szakaszú vízfolyása (teljes hossza 18 kilométer), ma sem tartozik a festői szépségű vizeink közé, viszont nem bűzlik, s nem mételyezi a levegőt. A Nagy-Ördögárok nem igazi patak, hanem úgynevezett álpatak. Ugyanis nincs forrás, amely táplálná, csupán esővízzel telik meg időnként. Nagykovácsi határában indul csaknem 20 kilométeres útjára, s az Erzsébet-hídnál, a Gellért-hegy (az egykori boszorkányok hegye) tövénél ömlik a Dunába. A főváros határát a II. kerületi Máriaremetéénél éri el. Végighalad a hűvösvölgyi Nagyrét mentén, majd a Szilágyi Erzsébet fasornak fordulva a Városmajornak veszi útját, s a Vérmezőt érintve folyik át a Vízivároson... Az Ördögárok rendezése számtalanszor felmerült – történtek is lépések nem is eredménytelenül –, mégis napjainkban is számtalan gond okozója. Pesthidegkút határában például 850 méteren keresztül magántelkeken halad át, s ezzel sok egészségügyi és vízrendészeti problémát okoz. A családi házakból a szennyvíz közvetlenül belőömlik, és ráadásul a jelenlegi meder nagy csapadékmennyiség elvezetésére alkalmatlan. 1982-ben a Fővárosi Tanács közmű- és mélyépítési főigazgatósága megbízta a Fővárosi Csatornázási Műveket a Nagyrét utcától a Hidegkúti útig terjedő szakasz rendezésére. A kiviteli terveket a Fővárosi Mélyépítési Tervező Vállalat készítette el... Mielőtt a tervezőmunkákhoz hozzáláttak, nem kevés problémára is választ kellett találni. Felmerült ugyanis, hogy az árok építését a jelenlegi meder nyomvonalára tervezik, de ezzel a megoldással az járt volna, hogy egyes telekrészeket ki kell sajáttítani, ami esetleg hosszú évekre késleltette volna a munkálatok megkezdését. Volt egy olyan javaslat is, hogy az Ördögárok utca alatt vezetik el a névadó vízfolyást, itt viszont olyan szilárd az alapkőzet, amit nem lehet a szokásos technológiával megmozgatni. A dilemmát – követendő módon – lakossági zsűri elé terjesztette a tanács. A térségben élők élénk vita után azt javasolták – s a tervezők

VARHELYI GYÖRGY

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

2000. 04. 17.

NÉPSZABADSÁG

Az első verseny emlékére

Emléktáblát állítanak a magyar atlétika első versenyének, amely 125 évvel ezelőtt, 1875. május 6-án zajlott az akkori Újépület udvarán, a mai Szabadság téren. Nemcsak a magyar atlétika első versenye volt ez, hanem az európai kontinensé is. Ezért is tartotta fontosnak az Ifjúsági és Sportminisztérium, az V. kerület és a Magyar Athletikai Club Népstadion, hogy emléket állítson az eseménynek.

A hajdani verseny rendezője az alig egy hónappal korábban, 1875. április 8-án alakult Magyar Athletikai Club volt. Ez az Angliából hazatért Esterházy Miksa kezdeményezésére jött létre, mégpedig a kávéházakban elpuhult magyar ifjúság megizmosítása céljából. A klub első versenyére negyvennégyen jelentkeztek, végül huszonketten álltak rajthoz, kilenc számban, többek közt magasugrásban, futásban mérték össze tudásukat a vászongatyás, flanelinges sportemberek, s a legtöbbet a Porzsolt testvérek nyerték. Az eseményről a külföldi lapok is elismerően szóltak: „a continentalis helyek közül Pest jár elől a férfias sportgyakorlatok minden nemének gyakorlásában" – írta egy berlini újság.

Az emlékmű a Szabadság téri park Október 6. utcai oldalán áll majd. A bronz dombormű az 1896-os athéni olimpia egyik futóversenyének rajtját jeleníti meg. Alkotója Várhelyi György szobrászművész. A bronzkép felett a MAC címere látható majd, alatta a jelmondat: „Ép lélek csak edzett testben él!" A hátoldalon a szöveg: „Ezen a helyen rendezte a Magyar Athletikai Club 1875. május 6-án a Kontinens első nyilvános, szabadtéri atlétikai versenyét." A szoboravatás május 6-án lesz, a tervek szerint ezt a magyar sport napjává nyilvánítják.

Cs. L.

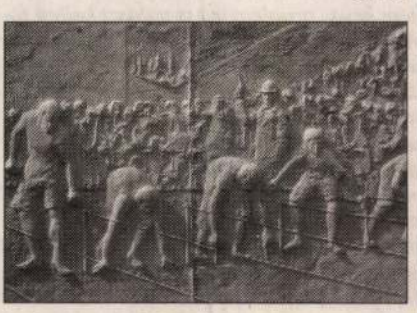

labdarúgó

tezik. Sokszor betévednek a Volga szálló vendégei is sörre vagy szendvicsre. A be- ajtaján aranybetűs felirat: »Amazonas r«. Előtte gumicsizmás árokásó kenőmá- k zsírpapírból. Ameddig elkészült a metró, villog. Az egyik aluljáró kirakatüvege mö- vart lábú antikolt asztalok, súlyos rojtú ál- k, Rothmans feliratú hamutartók, régi kar- kák, sárgarézből öntött gitározó angyal: ez alföld. A maszek zöldséges nem szégyenli akni portékáját: friss az alma, a hagyma, a a."

ti Hírlap augusztus 26-án a budai oldalra lta olvasóit: „A Nagy-Ördögárok a Duna rtjának 7300 méter hosszú városi szakaszú sa (teljes hossza 18 kilométer), ma sem tar- festői szépségű vizeink közé, viszont nem s nem mételyezi a levegőt. A Nagy- rok nem igazi patak, hanem úgynevezett ál- gyanis nincs forrás, amely táplálná, csupán l telik meg időnként. Nagykovácsi határá- ul csaknem 20 kilométeres útjára, s az Er- ídnál, a Gellért-hegy (az egykori boszorká- gye) tövénél ömlik a Dunába. A főváros ha- I. kerületi Máriaremetéénél éri el. Végigha- vösvölgyi Nagyrét mentén, majd a Szilágyi fasornak fordulva a Városmajornak veszi Vérmezőt érintve folyik át a Vízivároson... árok rendezése számtalanszor felmerült – is lépések nem is eredménytelenül –, még- inkban is számtalan gond okozója. kút határában például 850 méteren ke- agántelkeken halad át, s ezzel sok egész- s vízrendészeti problémát okoz. A családi a szennyvíz közvetlenül beléömlik, és rá- jelenlegi meder nagy csapadékmennyiség re alkalmatlan. 1982-ben a Fővárosi Ta- nű- és mélyépítési főigazgatósága megbíz- rosi Csatornázási Műveket a Nagyrét utcá- egkúti útig terjedő szakasz rendezésére. A rveket a Fővárosi Mélyépítési Tervező Vál- ította el... Mielőtt a tervezőmunkákhoz hoz- nem kevés problémára is választ kellett ta- merült ugyanis, hogy az árok építését a je- eder nyomvonalára tervezik, de ezzel a sal az járt volna, hogy egyes telekrészeket játítani, ami esetleg hosszú évekre késlel- a a munkálatok megkezdését. Volt egy aslat is, hogy az Ördögárok utca alatt ve- névadó vízfolyást, itt viszont olyan szilárd zet, amit nem lehet a szokásos technológi- mozgatni. A dilemmát – követendő módon gi zsűri elé terjesztette a tanács. A térség- élénk vita után azt javasolták – s a tervezők gadták –, hogy a két változat kombinációl- jon meg."

D. Gy.

A kiállítás támogatója a

KAPOSVÁRI VILLAMOSSÁGI GYÁR KFT.

SZÍN - FOLT MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY

MEGHÍVÓ

szín - folt

GALÉRIA

és

Művész Klub

Kaposvár, Fő u. 12.

Szeretettel meghívjuk Önt
1997. április 14-én 17 órára

VÁRHELYI GYÖRGY

szobrászművész

kiállításának megnyitójára

Az alkotásokat

VARGA JÓZSEF

a Kaposvári Villamossági Gyár ügyvezető igazgatója

ajánlja az érdeklődők figyelmébe

Közreműködik

SPINDLER BÉLA

színművész

✧ ✧ ✧

A kiállítás megtekinthető május 3-ig

Várhelyi György

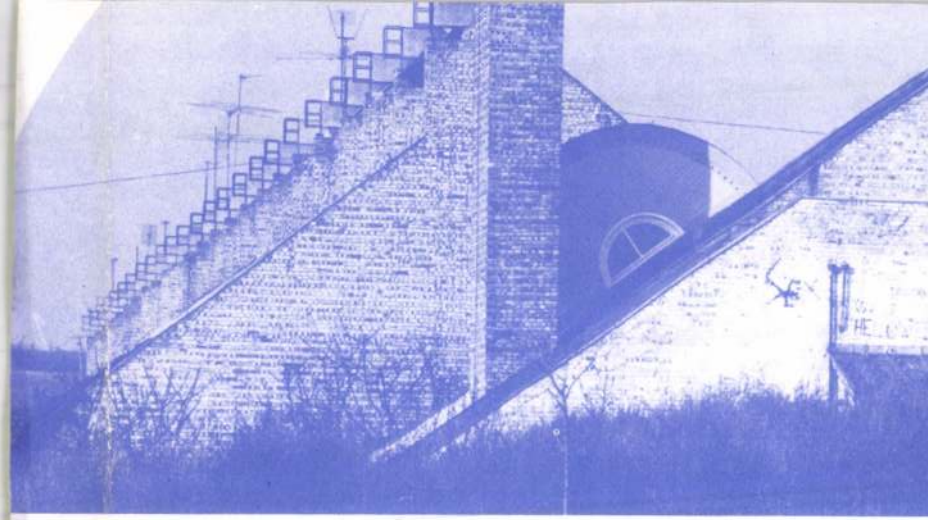

falu fejlődik, sok ház épül, egyik a
k mellé. A parcellázás folytatódik,
a szomszéd falut el nem éri.
ózségnek se közepe, se vége. Mind
s építési igény. A nagyszülők a régi
an laknak, romlik, nemsokára nem lesz
mes felújítani. A gyerekek húsz éve
keztek, az unokák most. A házak
ete duplázódik, a családlétszám
ken. Nehéz élete van a házépítőknek, a
ekek elmennek, ha tehetik. Pedig nekik
a ház."
zlet Maros Tamás írásából, 26. oldal)

*village is developing, lots of houses are
, one after the other. The parcelling
of new plots is being carried on, until it
hes the neighbouring village. The
ge has no middle and no end. Yet all*

Várhelyi György építész.
Magyar Építőművészet 1987. 1. hátsó borító belső oldala.

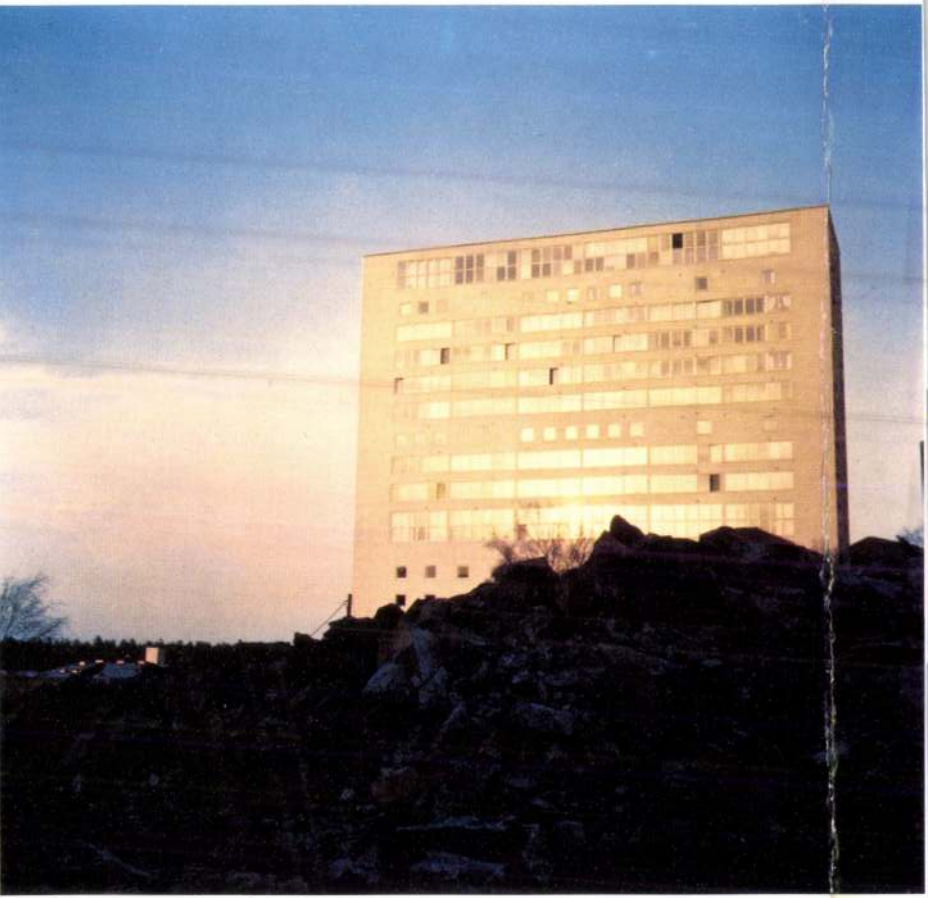

2/.

Várhelyi György: Kollektív lakóház, Björkhagen, Svédország. 1955. Fotó: Östen Grankvist

Georg Várhelyi: Collective house in Björkhagen, Sweden. 1955. Photo: Östen Grankvist

Varjas Gyula, festő

Varjas Gyula festőművész kiállítása Rómában

(Római tudósítónktól.)

Szombaton zárult a római Palazzo Altieriben *Varjas Gyula*, Olaszországban élő magyar származású festőművész kiállítása.

Varjas Gyula neve alig ismert nálunk, hiszen a pécsi születésű művész 1938-ban, adig 19 évesen ment Bécsbe, és az ottani képzőművészeti akadémián végezte el tanulmányait. Diplomamunkáját *Firenzében* készítette, és ettől kezdve hol Olaszországban, hol Bécsben élt, mint ösztöndíjas. 1949-ben Svédországba kapott meghívást, majd Peruba hívták meg. 1968-ban tért vissza Dél-Amerikából, és azóta Rómában él.

—: Varjas Gyula festőművész kiállítása Rómában

Magyarország, Bp. 1973 jan. 1.

EL MUNDO

Revista Gráfica Peruana
Edificio San Nicolás, Dep. 600
Diagonal Mariscal Benavides 550, Miraflores
LIMA - PERU
Jefe de Redacción: Jorge Benavides C.

DOS PALABRAS

ESTE PRIMER número de "El Mundo" constituye solamente un paso inicial dentro del plan periodístico que nos hemos trazado. Es para nosotros el punto de partida de algo mejor, de algo más variado en su campo de acción y más atractivo para la generalidad. Todos los aspectos de esta edición —la fotografía, el texto, la composición de páginas, la impresión, la calidad de papel— serán revisados minuciosamente, con el objeto de introducir, poco a poco, los cambios y reajustes que sean necesarios.

Queremos hacer una revista que refleje, en la forma más sencilla y humana posible, todo cuanto hay de vital y de cierto en el panorama de nuestros días. Carecemos de prejuicios y no vacilaremos en tocar todas las puertas. A través de ellas encontraremos esfuerzo, alegría, fe, frivolidad, belleza, inquietud, dolor. Todo lo cual es expresión real de la vida y, por consiguiente, tema interesante para nuestros lectores.

Está demás decir que destacaremos cuanto contribuya a elevar el prestigio del Perú.

"El Mundo" no tiene nada que ver con el debate político, ni el debate político tiene nada que ver con "El Mundo". Nos mantendremos irreductiblemente al margen de toda discusión política. Otra, completamente, es nuestra esfera.

No prescindiremos de la información internacional. En nuestros días lo de todos interesa a todos. Pero entre la infinidad de cosas que podremos ofrecer a nuestros lectores haremos una selección que esté de acuerdo con el tono general de la revista.

Queda dicho lo que queríamos decir. Toca ahora a los hechos corroborar nuestras palabras.

SUMARIO

Nota editorial.
Los Ultimos Días de Sol.
De Manet a Buffet.
Juan Ríos, el Amor y los Platillos Voladores.
La Semana Santa en Lima.
En el Coso del Virrey.
Sucesos Oficiales.
Golf.
En Embassy.
Cine.
Waikiki.
Ballet.
Flores Amarillas y Faisanes de Plata.
Terry.
El Nuevo Estadio.
Modas de París en Lima.
La Viuda Blanca de Joe Alex.
Luna de Miel en Río.
La Boda de Carmencita Franco.
A través del Mundo.

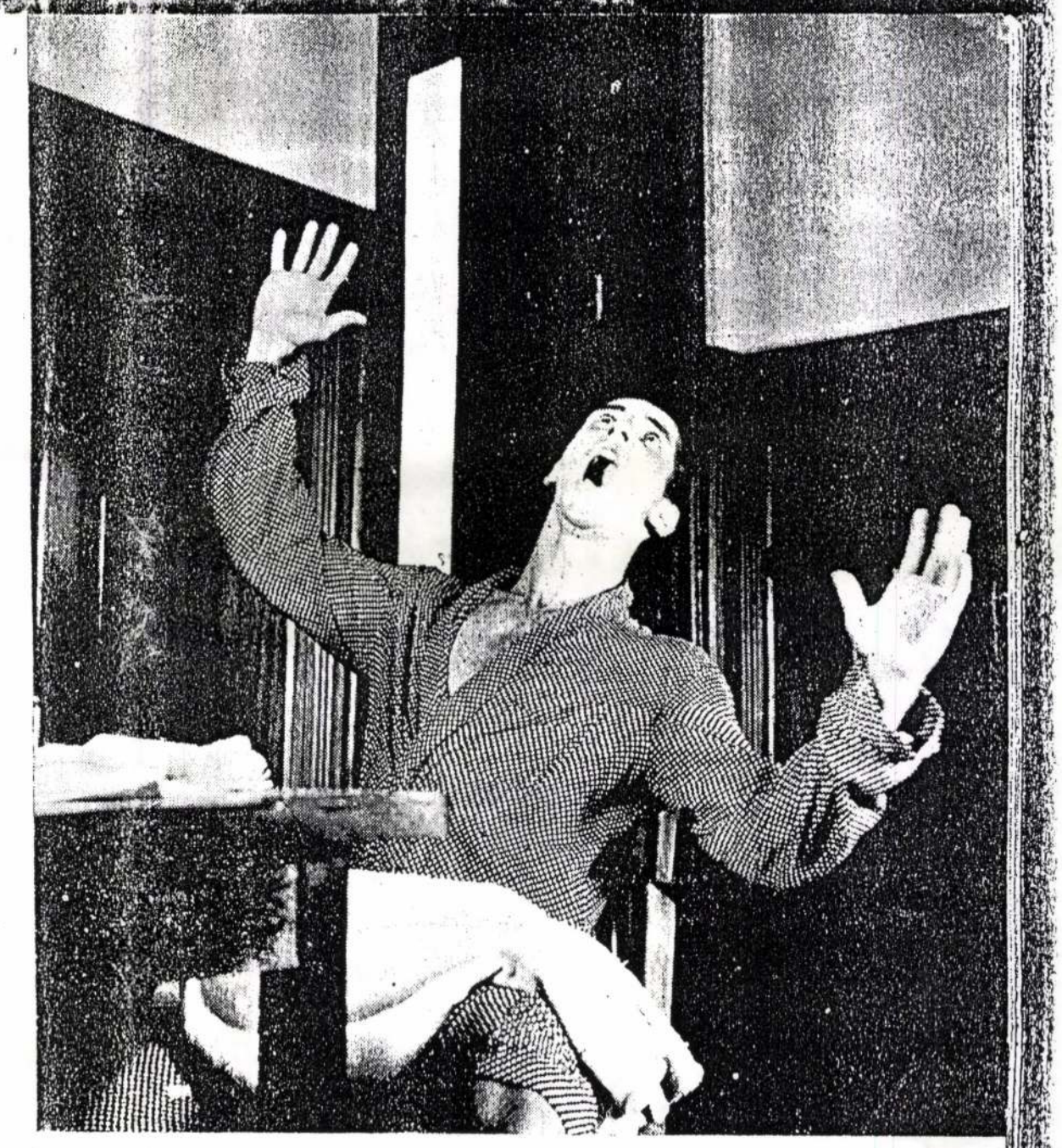

Cuando la máquina fotográfica de "El Mundo" comenzó a funcionar, esta instantánea del futbolista brasilero Juan Carlos fué una de las primeras que se tomó. Aunque Juan Carlos, que vino a Lima con el "Fluminense", ya hace tiempo que está en su tierra, publicamos esta foto porque representa un ensayo de nuestra labor inicial y porque está muy a tono con el género de fotografía que tendrá "El Mundo" como pauta. Juan Carlos aparece en la Pensión Belén, a la hora del desayuno, cantando "Bahía".

LA CARATULA

El pintor húngaro, Gyula Varjas, pide a Lucy Murguía, en la terraza de "Pam Pam", en Miraflores, que le permita hacerle un apunte.

LA CARATULA POSTERIOR

El popular delantero de la "U", Alberto Terry, sorprendido al salir de la ducha. Opina que el fútbol peruano debe ser protegido.

Galletas Finas ¡Exquisitas!
SIDSUR VICTORIA AREQUIPA

600

LUCIEN LELONG
PARIS

PERFUMES
DE ALTA CALIDAD

CACHET
ELLE - ELLE
PASSIONNEMENT
INDISCRET
MON IMAGE
GARDENIA
SIROCCO

Gechole

Y
EN LAS PRINCIPALES
BOTICAS

EL MUNDO

MAYO 1950
REVISTA GRAFICA PERUANA
LIMA - PERU
AÑO I Nº 1
PRECIO: S/o. 3.50

Fragmento del "Nacimiento de Venus" de Sandro Botticelli, que se encuentra en la Galleria degli Uffizi de Florencia.

Terminados sus estudios de Media, Varjas escoge la vía del arte. El extranjero lo atrae, pero a duras penas puede pasar las fronteras de su patria. Llegado a Viena en 1935, se inscribe en la Academia de Bellas Artes y comienza un nuevo capítulo de su vida, consagrándose enteramente al estudio de la pintura. Descubre los secretos del color y de las dimensiones y pronto marca de lleno la técnica de los frescos, donde encontrará la prueba más convincente de su talento.

Viena y después Berlín, lo retienen durante dos años. Dos años de aprendizaje, dos años de encantamiento. Finalmente realiza el sueño de todo pintor: el viaje a Italia, el "Peregrinaje a las Fuentes", a Florencia, a los pueblos toscanos, a Roma. Y son sin duda entonces las enseñanzas del Masaccio, del Giotto, del Ghirlandajo y de Miguel Angel, las que completan la evolución de Varjas.

Mientras en Viena, a pesar del estímulo de sus maestros germanos, su espíritu inquieto vacila aún entre la vocación sacerdotal y la de artista, Italia, la buena madre de las artes, lo liga para siempre a la vocación artística.

Trascurren los años en Florencia desde 1938 hasta el 43. Años de pasión y de ensueño en medio de la vorágine de la guerra, en los que alcanza sus primeros éxitos. En 1939, en el concurso internacional del Premio Stefano Ussi, la composición llamada "La Muerte del Pobre" es clasificada en primer lugar entre las obras de los artistas extranjeros. Su edad —no tiene sino veinticinco años— produce sensación. La crítica lo alaba y el pago de sus estudios le permitirá poder avanzar rápidamente.

Su evolución artística ha terminado. De Italia regresa a Viena donde obtiene el diploma de Maestro. Desde entonces su prestigio lo recomienda para ejecutar importantes trabajos a través de todas las fronteras.

Ultimamente estuvo en Suecia en donde pintó un mural conmemorativo del sacrificio del Conde Bernadotte. En Roma, Su Santidad lo recibió amablemente y posó ante él, mientras trabajaba, privilegio que el Papa concede raramente. Ha retratado a numerosos Cardenales, figurando entre ellos los Cardenales Spellman y Mindszenty y el Cardenal del Perú. "Pintor de Cardenales y de Mendigos", le decían en Roma. Y es que Gyula Varjas es un artista católico y al decir católico decimos universal.

Hoy lo encontramos en el Perú sediento de nuevas impresiones y de nuevos horizontes. Llegó porque el mundo es ancho y porque se le ocurrió conocer nuestra tierra milenaria. Mañana dirigirá su mirada a otros campos y así seguirá por la ruta de su vida, admirando en todas partes lo bello y cumpliendo su misión de artista.

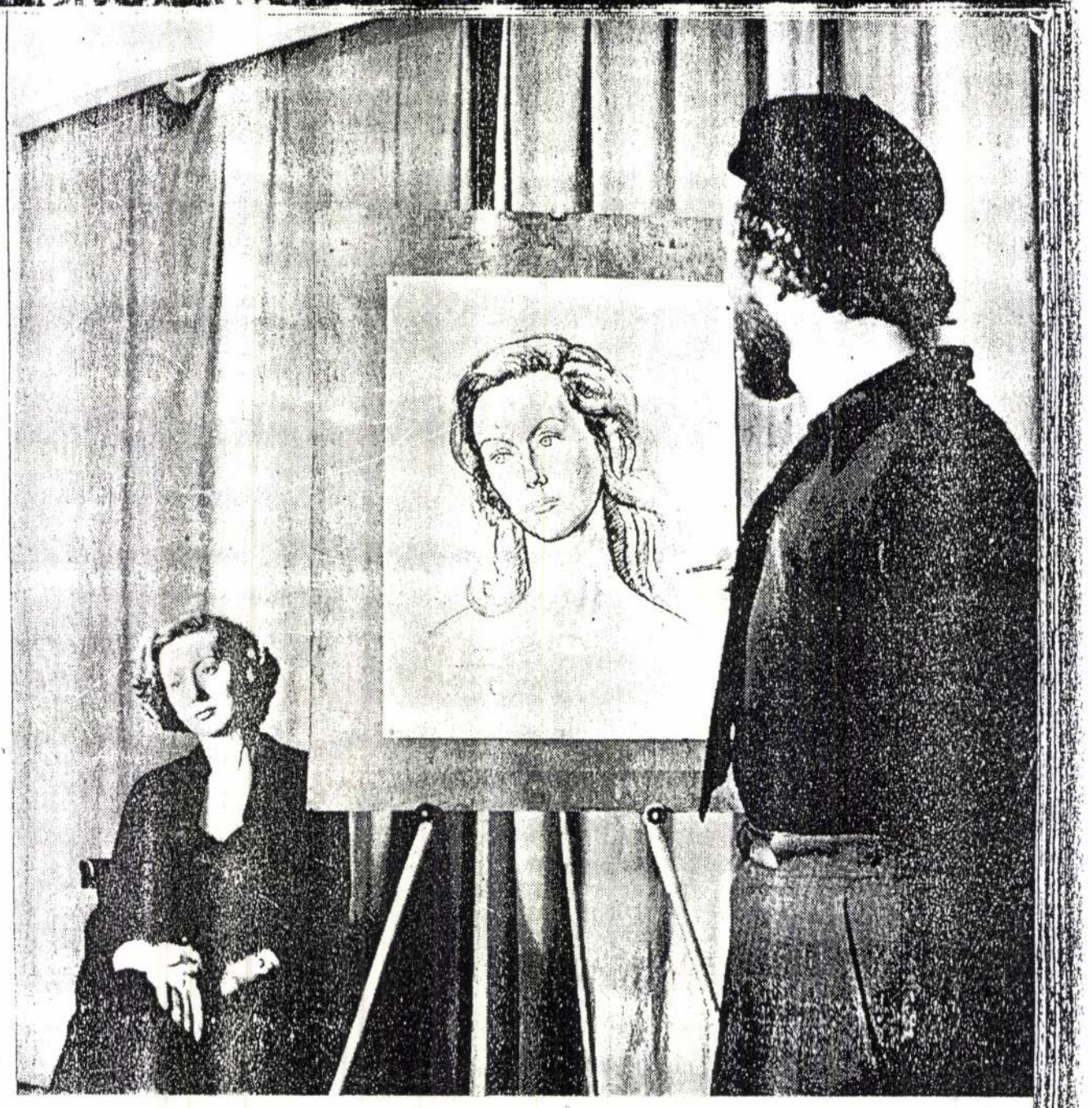

La modelo y el pintor. O los dos bellos rostros de Lucy. Aunque Lucy se ha cortado el cabello, Varjas, con su arte, le devuelve su larga y hermosa cabellera.
Gyula Varjas tiene su estudio en Miraflores (La Paz, 430) donde se dedica con entusiasmo al cultivo de su arte en el Perú.

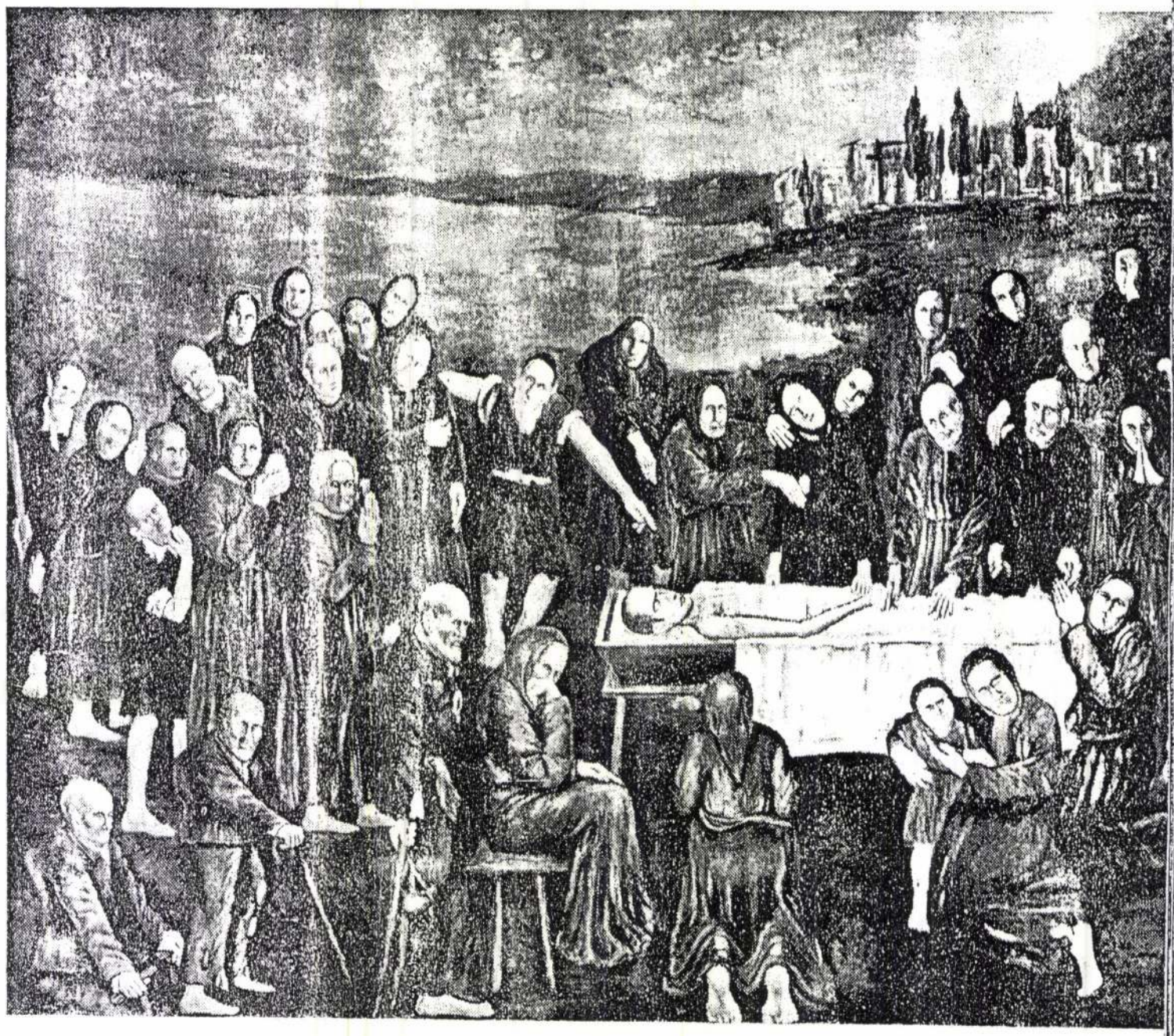

"La Muerte del Pobre". Pintura al óleo de Gyula Varjas —4 m. por 3.20— que se encuentra en Roma, en el Palacio Bonaparte, Plaza Venecia.

GYULA VARJAS descubre en Lima a la Venus de Botticelli

Cuando Gyula Varjas reposa, toca el violín o el órgano. Más de un párroco de la campiña toscana lo ha escuchado transportándose en una fuga de Bach, inspirado por las obras de los antiguos maestros.

EN LA CARATULA de nuestra edición anterior publicamos una fotografía del pintor húngaro Gyula Varjas cuando se disponía a hacerle un apunte a Lucy Murguía. Era la primera vez que la muchacha limeña y el artista europeo se veían. El encuentro fué en la terraza de "Pam Pam". Serían las doce del día cuando Gyula Varjas, sentado en una de las mesas de la solcada terraza, disfrutaba del ambiente agradable que reina a esa hora en el parque miraflorino. El paso de guapísimas y frescas muchachas que vienen de hacer sus compras, así como el incesante movimiento de autos y ciclistas, con el hermoso fondo verde de los árboles del parque, todo anima y embellece el lugar. Estaba, pues, Gyula Varjas disfrutando de este cuadro, cuando vió descender de un automóvil a una rubia muy bella, acompañada de una amiga. Las dos muchachas tomaron asiento en la terraza de "Pam Pam", apenas a unos metros de distancia del extasiado pintor. Este pudo entonces admirarla a sus anchas. Comprendió demasiado pronto que estaba frente a una mujer bella. Y pensó, por unos segundos, que se parecía a alguien que él conocía... pero no pudo precisar a quien. Tampoco pudo, algunos instantes después —¡perdonados sean los artistas!— contener el ímpetu que lo arrancó de su silla y lo llevó al pie de la rubia desconocida, para pronunciar estas palabras que sonaron a un ruego:

—Yo soy pintor... Perdóneme... Desearía hacerle un ligero apunte...

Lucy Murguía no ocultó su asombro. Miró a su amiga, también asombrada. Miró al pintor. No dijo nada en un comienzo. Pero terminó por sonreir y balbucear un tímido "bueno" que llenó de júbilo a Gyula Varjas.

Cuando Gyula Varjas se llevó a su casa el apunte —a carboncillo— de Lucy Murguía, volvió a asaltarle la idea de que la muchacha que acababa de dibujar se parecía a alguien que él conocía. Este pensamiento y sus desesperados esfuerzos por descifrar el enigma no lo dejaron tranquilo todo el día, hasta que —nos lo cuenta él mismo— hallándose en la noche leyendo en su casa, le vino como un rayo de luz la imagen de la Venus de Botticelli, a la que tantas veces había admirado en Florencia.

Gyula Varjas se decidió entonces a hacer un retrato de Lucy Murguía. Esta vez no necesitó rogar. Lucy es también una persona que ama las cosas de arte. Todas las mañanas estudia pintura en la Escuela de Bellas Artes. Pinta acuarelas al borde del mar en el Callao. Estudia "Historia de la Música" en casa de Sabogal. Tiene, pues, verdadera inquietud artística y no desea otra cosa que un viaje a Italia.

de más talento de la nueva generación húngara. Nacido durante la primera guerra mundial, llega, durante la segunda, a la evolución plena de su talento. Su arte se abrió paso en medio de dos cataclismos.

Gyula Varjas nació en 1916 en Pecs, ciudad episcopal y universitaria de la Panonia meridional que se encuentra al borde del Danubio. Allí el paisaje es alegre con sus bosquecillos serenos y sus colinas, sus viñedos y sus vinos espumantes. Provincia de antigua civilización romana y cristiana. Su vocación artística no se manifiesta en él todavía, excepto, tal vez, en un dibujo de niño que hace sobre su banca de escuela primaria, teniendo apenas siete años: el retrato de una niña con una flor en la mano. La maestra lo felicita y le hace un regalo, pero los profesores desaprueban al niño.

Hacia los diecisiete años, edad en que comienzan a precisarse con nitidez las tendencias de la juventud, el arte se revela en él, con toda su fuerza. En Hajdudorog, pequeño burgo de la Hungría Oriental. esboza sus primeros frescos sobre el muro blanco del campanario. Ese fué su primer encuentro con el "muro blanco", con aquella superficie cuyas dos dimensiones permiten al artista crear el infinito. Primeros pa-

Algo muy importante parece decirle Gyula Varjas a Lucy Murguía. El retra por terminarse. Faltan apenas unos detalles.

Las fotografías que aparecen en estas páginas giran en torno al retrato que le ha hecho Varjas a Lucy. En nuestro concepto, se trata de un acierto. Pasemos ahora a relatar algo sobre este extraño pintor que ha venido del Viejo Mundo como un mensaje de arte.

Gyula Varjas es uno de los pintores sos modestos de un pintor que no se conoce todavía. Es durante esos días que se le ocurre darle una sorpresa a los tranquilos habitantes del pueblo. Una mañana aparece en el patio del presbiterio un busto de Cristo, sin la intervención de nadie. ¡Milagro!, comienza a decir la gente.

EL MUNDO

JUNIO, 1950
REVISTA GRAFICA PERUANA
LIMA - PERU
AÑO I Nº 2
PRECIO: S/o. 3.50

Vári András

Kiállítása – nyílt a nyíregyházi
Fórsa András Múzeumban
(rajzok, festmények, linómetszetek)

Nagyon Hjusép 1971 VII. 9

Vári András, grafikus

– kiállítása a nyíregyházi fórsa András múzeumban. Megnyitotta dr. Telepy Katalin

Panoráma
Magyar Ifjúság, 1971. júl. 9. 3. l.

Varjas Gyula

festő

vett a római magyar akadémia 1941. évi majusi kiállitásán.

Magyarság

1941. máj. 25.

(A római magyar ösztöndijasok kiállitása.)

Várhelyi Georg, építész

L. Bodon Sándor

Szemle –

Timon Kálmán: Tinklet a szülőföldnek 63

Magyar Építőművészet Br. 1983 83/4

Várhelyi György, szobrászművésznek

HELIKON GALÉRIA

V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.

Műcsarnok és Kamaratermei, 1983. április.

„NEM MESE EZ GYERMEK"
VÁRHELYI GYÖRGY

szobrászművész kiállítása

1983. április 14–május 15-ig

Várhelyi György szobrászművésznek a Helikon Galériában rendezett kiállítása az első önálló bemutatója Budapesten. A Művészeti Gimnáziumban tanult, majd később, pszichológusként végezte a Képzőművészeti Főiskolán szobrászati tanulmányait. Érdeklődési területe leginkább az éremművészet; érmeivel részt vett a Magyar Nemzeti Galériában és a Vigadó Galériában rendezett kiállításokon, bemutatkozott Nagytétényben a Chinoin gyár kiállítótermében is, szobrokat alkotott a nagyatádi és a bulgáriai Burgaszban rendezett szobrász szimpóziumokra. Leányfalun, az MSZMP székházban helyezték el nagyméretű Lenin domborművét 1979-ben.

A kiállítás rendezője: Kratochwill Mimi
Megnyitja: Dr. Aradi Nóra művészettörténész, az MTA Művészettörténeti Kutatócsoport igazgatója. A megnyitón közreműködnek: Illyés Béla (gitár) Varga Zsuzsa (fuvola)
Megnyitó: 1983. április 14-én csütörtökön délután 5 órakor.

MŰCSARNOK

DERKOVITS ÖSZTÖNDÍJASOK BESZÁMOLÓ KIÁLLÍTÁSA

1983. április 10-ig

A kiállítás a fiatal művésznemzedék bemutatkozása. A Derkovits ösztöndíjat a Művelődési Minisztérium évente tíz Képzőművészeti Főiskolát végzett diplomásnak, vagy autodidaktának adja három évi időtartamra. Az ösztöndíj havi 3000 forintja segítség, mert gondtalanabb pályakezdést, zavartalanabb elmélyülést biztosít a művészi munkában.

A bemutatkozás az ösztöndíjért folyó munkálkodás, az egyéves művészi fejlődés bizonyítása, a szakma és a közönség nyilvánossága előtt.

A kiállítás rendezője: Kovács Béla

Vaclugyi György

Megbízták a művészt, hogy a leányfalusi MSZMP Székház tanácsterme részére Lenin portrédombomüvet készítsen.

—: Köztéri munkák

Művészet, 1980. november – 47 lap.

Várhely i György, szobrán

L: Farkas László

– : Hír

8

Nep szabadság, Bp. 1980 szept. 24

Várhelyi György, zolnán

L. Vitt Tibor

Torday Aliz: Fabokóc a gyermekeknek

Esti Hírlap, Bp. 1980 aug. 8.

2.

Várhelyi György

A nagyatádi nemzetközi szobrásztelepen dolgozott nyáron.

Magyar Hirlap 1980/7/10/6

F. Várhelyi Imola
festő

M.D.K.

„Piac Nagybányán" c. képi.

Hisdégine Kirimi Irén: Nagybányai utijegyzetek.
Művészet, 1961. március. — 18 l.

Várhelyi Elemér

A miskolci Kilián gimnázium nelletti uj lakótelep 26 tantermes iskoláját Kárpáti Egon, Bedő Béla és Várhelyi Elemér tervezte.

Ady u. sarkán épült 9 em. ház tervezésében is részt vett.

Északmagyarmagyarország 1959. máj. 1. 10.1.

Várhelyi

festőművész

képzőművészeti Egyesület tárlata - szegeden a Kultur palotában - képével szerepel. Arcképe nemcsak karakteres, hanem derekasan megoldott piktura is Festő temperamentum, kitől még sok jól várunk.

Szegedi Uj Nemzedék
1929.V.26.

Várhelyi Georg épitész M.D.K.

xxxxxxx stockholmi magyar épitészeti kiállitáson

Évtizedekkel ezelőtt Svédországba kivándorolt magyar épitész

Vig István:

Sok elismerést kapott a magyar épitészet
DrRados Jenő nyilatkozata....

Magyar Nemzet 1963. február 9.5.l.

VÁRHELYI , Georg. épitész M.É.K.

Svédországban élő magyar épitész. 1939-ben ment Svédországba.
A MÉSZ meghivására hazalátogatott.
Családi házak /repr/Óvoda, templom repr.
Szálloda, Tranaas /repr.
Kulturális, egészségügy és üzletközpont Stockholmban /1955/ repr.

Halácsi Ozső: G. Várhelyi Budapesten
Magyar Épitőmüvészet 1962/2. 40-45.l.

Várhelyi György

Emlitve

Major Máté: Külföldi magyar műnészet
kiállítása

Nagyvilág, Bp. 1970. nov. 1715–
1720.1.

Várhelyi György épitész

Perneczky Géza: "Magyar származásu müvészek" cimmel beszámol a Mücsarnokban rendezett, -a "XX. századi magyar müvészek külföldön" c.- kiállitásról, ahol müveivel szerepel a müvész.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. szept. 5.
XIV. évf. 36. sz. 13. lap.

Nárhelyi György 1

szül.: 1913, Bp. Építész.

1939 óta él Stockholmban, elsősorban várostervezéssel, körúti közlekedési problémákkal, a városközpontok kommunikációjával foglalkozik. E témakörben a stockholmi egyetem előadója. Stockholm pszemvárosában Skandinávia legmagasabb épületét és Hosszadalmi központjat tervezte.

Bemutatott művei:

Kommunikáció struktúra képzőművészeti megjelenítése

I. fotó (repr.)

XX. századi magyar származási művészek külföldön. Bp. Műcsarnok, 1970. Bev.: Dr. Bognár József. 80. l.

Vörhelyi /György/ Georg

(1913) - magyar származású svéd építész. Építész mérnöki képesítést szerez s önálló építészeti tevékenységet Stockholmban kezdi. 1966 - Stockholm város egyik főépítésze.

Ki kicsoda ? Életrajzi lexikon / Fono Györgyné, Kis Tamás / Budapest, 1969. 1-617.

5791.

Várhelyi (György) Georg

1964 a Művészet az építészetben "pályázat dijnyertese. Az egykori Stockholm-i Magyar Munkásegylet egyik alapító tagja. A legtöbb svédországi nagyváros szállodája terveí nyomán képült.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon / Fonó Györgyné, Kis Tomás / Bpest, 1969.

5791.

Várhelyi (György) Georg

Több művei közé tartoznak Sundsvall és Nyköping várostervei, stockholmi üzleti negyedek és kulturközpontok.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon / Fonó Györgyné, Kis Tamás / Budapest, 1969.

1-617 l 579 l.

Vázhelyi György

Szerepel az alábbi Tárlaton

D. M.: hagyok származása,
XX. sz-i művészek kiállítása
Bp. en

Vigilia 1970 XI. sz. 781 old.

Várhelyi György

Rimbo. Kísérleti lakóház, előfeszített faszerkezetű elemekből fotó

Solna. Kereskedelmi és kultúrális központ. fotó.

Stockholm. — " — — " — — " — "

Kalmar. Parkolóház, pater-noster rendszerű felvonóval fotó

Családi lakóház-telep falun "

XX. századi magyar számazású művészek külföldön.
Bp. Műcsarnok, 1970. Bev. Dr. Bognár József. 80. l.

Vásárhelyi György

3

Kommunikációs struktúra képzőművészeti mezje-
lenítése II. bronz

Stockholm. A közvélemény táblája. Falfelület
és szónoki ehelvény a közönség
szabad vélemény-nyilvánításának
inspirálására. fotó.

XX. századi magyar származású művészek külföldön.
Bp. 1970. Műcsarnok. Bev.: Dr. Bogyay József. 81. l.

Várhelyi Gyögy épitész M.D.K.

"épitész expert"unk egyik jelesebb képviselője

M.M.:A magyar épitészet vándorkiállitása

Magyar Épitőművészet 1963/1. 63 .l.

Várhelyi György MDK

építész

Skandinávia legmagasabb épületegységének tervezője. Björkhagen-ben / Stockholm peremvárosában/ egy 18 emeletes lakóház és az ezzel összefüggő "Társadalmi Központ".

Domus 338.sz. 1958. Január. 1. old.

Idézi: Ipari Müvészet 1958.2. sz. 53.o.

Várhelyi György

FINN ÉS MAGYAR SZOBRÁSZOK kiállítása nyílt meg tegnap Nagyatádon, a helybeli Gábor Andor művelődési központban. A két hétig nyitva tartó tárlaton Marja Liisa Mäki Pentilla, Farkas László és Várhelyi György munkái láthatók.

Magyar Hirlap.1980/9/24/9

Várhelyi György

Műve szerepel a „Magyar
származású XX. századi művészek
kiállítása a Műcsarnokban

Képzőművészet

Vigília 1970
november
781. dn

Vörkelyi György

A két világháború közötti időben
Svédországba távozott.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

99

Vásthelyi György, képrőművész

– munkái a Magyar származású, XX. sz-i művészek kiállításán Bp-en

D.I.: Képrőművészet
Vigília, 1970. nov. 781. l.

Várhelyi Dezső

l.

Gereczerajztár

208.h.

FENYVES

Várhelyi aranyozott
gótikus nérkehely

XV. sz.

1.

Arch. Ert.
1914. 358, 359. l

képpel.

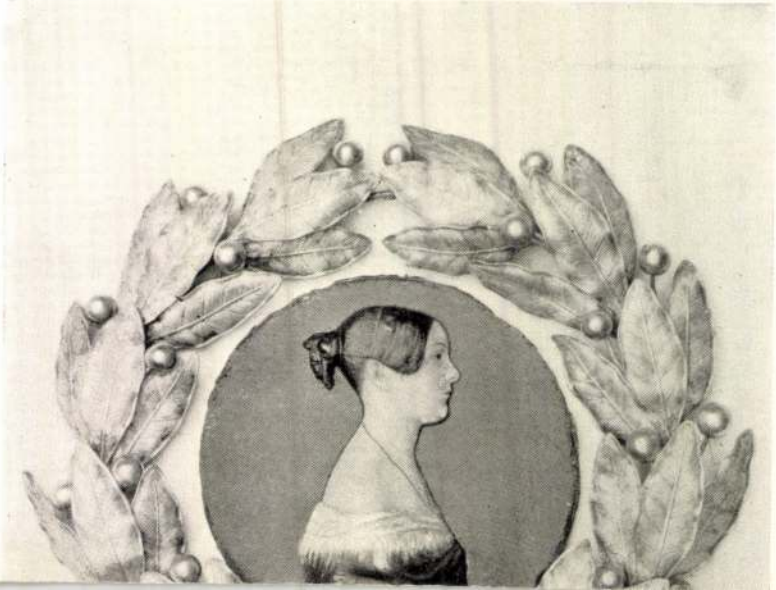

Várhelyi (sarmi-
zegethusai) amphithe-
atrum

Hárig Gyula rajza
Repr.

Om VII. 29. 1

UTÓSZÓ

AZ

SZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA

IRÁSBAN ÉS KÉPBEN

Várhidyné Ozverdely
Ilona

1921/22, 1928/29

Ferkèpzomfoiskèvk

145. l.

Kath. Grácián pk.
Prot. Auguszta

CSÜTÖRT.

19

Kath. Pelágia
Prot. Viola

PÉNTEK

20

Kath. Timót vt.
Prot. Teofil

SZOMBAT

21

Kath. Tamás aps.
Prot. Tamás

51

Izr. 25. S. Vajesev Khanukkah kez.

MDK

Várhegyi Etelka, 28.é. tisztv.

Csepel

Müteremben, of.

Ifjusági ~~ás~~ Képzőm. és Iparm. kiáll. N. Szal. 1950. n. lo l.

Várhidy Bela

Gyöngyösi szurszabó

l.

Grőffyszur

172 l.

Várhidy Béla ez.

apja

Várhidy János

grőngyösi vurszabók

l.

Grőffy vur

169. l.

Várhidy Béla

gyöngyösi mérszabó

mód

Huszturánimo

165. l.

Géppel.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: XIII. 1. *P. Sneyers:* Eine grosse Ebene mit der Aussicht auf ein Feldlager, vorn zwei Soldaten im Streite, während ein dritter ihr eingesetztes Spielgeld von einem Tisch in seinen Hut streicht. — 1815: IX. 1. *P. Sneyers:* Eine grosse Ebene mit der Aussicht auf ein Feldlager stb. — 1835: III. 50. *P. Sneyders:* Ein Feldlager. — 1844: III. 47. *P. Snayers:* Ein Feldlager. — 1865: 1866, 1867, 1869: VI. 10. *P. Snayers:* Tábor.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: VI. 10. *P. Snayers:* Tábor. — 1873: VI. 10. *P. Snayers:* Ein Feldlager. — 1876, 1878, 1879: XVI. 650. *P. Snayers:* Tábor. — 1881: 431. *P. Snayers:* Katonaélet. — 1888: XXI. 741. *P. Snayers:* Vár ostromlása. — 1896, 1897: XXI. 741. *P. Snayers:* Vár ostromlása. — 1897: XXI. 741. *P. Snayers:* Eine Lagerscene. — 1898: XXI. 741. *P. Snayers:* Soldats au camp. — 1901, 1904: XXI. 741. *P. Snayers:* Vár ostroma.

Várhidy Béla

Huszabó.

Grönggyös

l.

Huszmagyari

1. tabla

Várhegy (nyom)

Kovásznán

Háromszék vm.

Kővári Erdépeml.

48. l.

Kat. Placidia
Prot. Brigitta

28. Baruch pr.

CSÜTÖRTÖK

12

Kat. Miksa
Prot. Miksa

29. Kiriak r.

PÉNTEK

13

Kat. Ede kir.
Prot. Kálmán

30. Gergely p.

SZOMBAT

14

Kat. Kalliszt p.
Prot Helén

42. hét

1944 OKTÓBER 31 nap

1. Okt.BA.v.

Várhegy * vára (nyom)

Háromszék vm.

Helyén a gróf Nemesek udvarháza

Kővári Erdőpenul.

99. l.

* Székely széki vár volt

Székelybánja vár-nak is hívták.

A fenti várat a székelyek romboltak le 1599 ben.

Várhegy

Marostorda

reftemplom

bővítés és torony

1 alapprojszvázlat ism 1910 bit

tetehlo 1910 bővítés terv

1) alapprojz és déli oldal 1:100 irányvázlat ok

2) metszetek (keresztmetszetek) homlokat. és ~~[illegible]~~ nyugati oldal

ujfarányzat.

9.

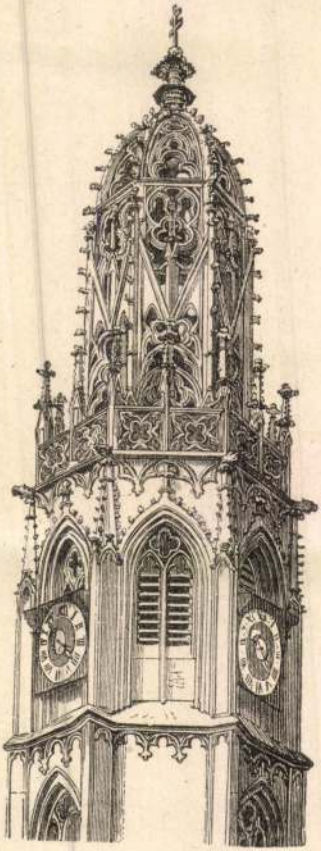

12.

Várhegy (nyom)

Középajtán

Kővári Erdélyrészl.

48. l.

Kat. A. Sz. Fer.
Prot. Ferenc

21 Jónás pr.

CSÜTÖRTÖK

5

Kat. Placid vt.
Prot. Aurél

22 Fóka pk.

PÉNTEK

6

Kat. Brunó hv.
Prot. Brunó

23 Ker. János

SZOMBAT

7

Kat. Rózsafűz.
Prot. Amália

41. hét

1944 OKTÓBER 31 nap

24 Tekla

Várhegyi leányvár

nyoma Marosvásárhely
közelében
ismeretlen eredetű

Kővári Erdélyrem.
43. l.

Várhegy

(Székelybánya)

Háromnék vm

Orbán B. III. 162 l

Kőnyöki

614, 615 l

Várhegyi vár

Marosszék

l. Gaal II. 43. 8

Várhegyi ref

templom

tornya neogót, az épület barokk eredetű nek látszik

Debreczeni L.
1928. 186, 187

Ezüstök
u. o. 185. l.

ZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM

...ról.

Va rgy as J ános M.D.K.

Mű ei a kiállitáson

A vecsési képzőművészeti szakkör kiállitása

Pest megyei H irlap 1964. noember 4, 4, l.

MDK

Repr: A várhegy délről 1821-ben.
Rauschmann rajzáról, alt könyomata.
1822.

92.o. 79. kép.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

MDK.

Vargyas Mária

Jövő mérnöke 1965 ápr.19.lap -

Varheggi József

festő

nyíregyházi lakos

Ugro 463. l.

HELYSÉG

VEGLIA. sziget.

VÁRMEGYE

Dalmácia.

ŐRZÉSI HELYISÉG

Ferencrendi templom.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

felira

KOR

XII-

MÉRET

TÁRGY

Feliratos kőlap.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Bolgár,horvátgalgol betük kevere

Kukuljevics szerint a XII-XIII.

natkozik.

FÉNYKÉP, RAJZ

Vargyasi ref.
templom

Terítők leírása
és rajza

Debreczeni László 1932.

178. l.

BALATONMÁRIAFÜRDŐ
20f
MAGYAR KIR. POSTA

BUDAPEST
1942 AUG 22 - 7
Tba

Vargyási Daniel-
kastély
mai kepe repr

Biró Erdkast
XI. P.

Varjasi Daniélek
kastélyai

K. Sebestyén József:
Erdélyi renaissance
emlékek. A varjasi
Daniélek kastélyai
és címeres emlékeik
Varjason és Olaszfal-
uban. Pásztortűz.
1927. 293-297. l.

Vargyasi kastély

1.

Balogh Erdélyiren

I. 14. l.

CLOWN.

Vargyas Mária

Vargyas Mária, Gantner Lászlóné: Gazdagrét beépitési tervjavaslata.

/rövid életrajz + ismertetés képekkel. Vezető épitész: Tenke Tibor/

Magy. Ép. műv., 1972. 4.sz. 52.l.
/Fiatal Épitészek Köre-szám/

VARGYAS Tibor

M. D. K.

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 310.l.

Vazgyai gábor

Étszerelvel III.

díjat kapott az Sp. mův.

Vám. ajándéktárgy bemutatóján

m.k.: Iparmüvészet + gives?

Nagymüvelés 1970 XII.

Vargyai Gábor

Az Iparművészeti Vállalat, Kossuth Lajos utcai emeleti kiállítótermében rendezte meg ajándéktárgy bemutatóját. Láthattunk ötvös munkákat is, a III. díjat nyert Vargyai Gábor ékszereit.

m.k.: Iparművészet + kicsi

Népművelés 1970/12 44old.

Vargyas Andor
iparművész
74 éves
(szívelégtelenség)
+1953. V. 19
V. Új Köztemető

Halotti főkönyv
4591 folyószám

M. Várhelyi Vanda művészettörténész

Rajki László szobrászművész tárlata a megjei művelődési központ szoborkertjében jún. 21.-től látható. Az alkatásokról és a művészről Várhelyi Vanda tart előadást.

Dolgozók Lapja (Komárom), 1974. jún. 20.

Várhelyi Vanda művészettörténész

kiállítás nyílt Szentendrén, a Czóbel Emlékházban, megpedig Czóbel Béla ismeretlen rajzai-ból. A rajzkiállítást Várhelyi Vanda rendezte, a kiállítás két hónapig látogatható.

Esti Magazin.

1988. okt. 10. Kossuth 18.30 (Vörné).

Várhegyi Vanda, művészettörténész

Czóbel Béla festőművész szentendrén a Czóbel Múzeumban új kiállítást láthatunk, eddig alig ismert műveiből. – Az új kiállítás képeit Kratochvil Mimi és Várhegyi Vanda válogatta.

Esti Magazin
1979. X. 12. Kossuth 18.30 (Áné).

Várhegyi Vanda, művészettörténész

Szentendrén, a Fő téren áll a Ferenczy család múzeuma. A híres művészpár Ferenczy Béni és Noémi születésének 90 éves évfordulója van. Várhegyi Vanda az adatokat kalauzolja és beszél Ferenczy Béni munkásságáról, művészetéről

Kultúrális Magazin

1980. aug. 3. Kossuth 9.00 |Vége|

mdk.

Várlidy Béla szürszabó Gjongjos

műtelyének munkaja: levesi pasétorszür-
galler sarok disze

9. ábra

Huszka József: Teremtsünk igazán magyar műipart.
Sepszészent György 1890, 11. l.

MDK

Várhidi Éva

8 éves kislány dijnyertes képét látjuk. Japánban megrendezett "Az Anya" gyermek rajz kiállitáson vett részt

Esti Hirlap 1957 márc 2 51 sz. 3 old

T. Várhelyi Imola.

A nagybányai kiállításon festményeivel szerepelt a „Simó Donka" c. kompozíciójával. (említve.)

Utunk Kolozsvár, 1952. Márc. 23.

VÁRHELYI Imola
Kézdivásárhely, 1928. március 8.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

Várhelyi Imola

Résztvett Nagybánya új üzleteinek dekorációs-díszítésében / trafik és újság-kioszk, divatáru üzlet./

Kornuk, Kolozsvár 1996

Várhelyi Kálmán

Portré (repr.)

Élet és Irodalom, 1973. márc. 3.

Váthelyi Kálmán, fotóművész

- a Dunakanyar fotóklub Alfa csoportjának tagja. Műveiből kiállítás a váci Madách Imre Művelődési Házban.

-. Alfa '70
Magyar Ifjúság, 1970. VII. 31. 2. l.

Váthelyi Kálmán, fotóművész.

Bükki táj
repr.

–: Alfa '70
Magyar Hírlap, 1970. VII. 31. 2. l.

Várhelyi Kálmán, fotóművész

Az új Tabán
repr.

Hobby
Magyar Hírlap, 1971. aug. 6. 17. l.

Várhelyi Kálmán, fotóművész

Kettős portré
xerox.

Hobby
Magyar Ifjúság, 1971. jún. 26. 17. l.

Várhelyi Kálmán

"Portré" cimmel a lap bemutatja müvének Repr.-ját.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 3.
XVII. évf. 9. sz. 2. lap.

Varga Sándor

festő

Szombathely

Szabad Művészet

1952. 1. sz. 30. l.

és Közoktatásügyi Miniszteriumnak

Budapest

Sándy Gyula, műegyetemi ny. r. tanár, bizottsági tag úr 30 fényképfelvételt készített a nyirbátovi reformatus, – és minorita, – templomokról és belső szerelvényeikről, továbbá a korláti, vizsolyi és borsod-bogácsi templomokról és ezeket készkiadásainak megtéritése ellenében felajánlotta Bizottságunk gyüjteménytávának. Minthogy e sikerült fényképfelvételek nevezetes műemlékeknek első felvételei, tehát érdekünk, hogy azok gyüjteményeinkben meglegyenek, tisztelettel jesen kérjük a Nagymélt. Miniszteriumot,

MDK

Vargha Zsigmond

Aranyéremmel tüntet ék ki az 1937-évi parisi nemzetközi világkiállitason.

Cikk: A párisi világkiállitás magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparművészet 1938. 179.l.

John Vargo

Mühödik: USA, Syracuse (New York): Syracuse University, School of Art (Lowe Art Center), 309 University Pl. (10). - illisztrációt tanít

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966 I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill., 553 l.

Vargo John illusztráció tanár

magyar származású művész, Syracuse University, School of Art /Lowe Art Center/, 309 University Pl. /10/., Syracuse /New York/ USA.

International Directory of Arts I.

Berlin 1965/66 8 közlése alapján

VARGY JÓZSEF, gombkötőmester

59.-Varga József Szentkirályról jött Kőszegre/Vas m./.1
1809.jan.29-én jelentkezett mes tervizsgara. Remeklésében
több hiba volt.16 Ft-ban alkudott meg acéhhel.1809.jan
29-én lett mester,a következő napon polgar.Talan 1823 k
körül halt meg.-munkassagaról nincs adat,Egy inasszerző
dés:Antalits József/tótfalusi/1809.marc.2.-[illegible]-408.old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek
a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6.
1971-72.-Szombathely, 1975

Varghy Oszkár MDK

Egyik alapitó tagja a Könyv és Reklámművészek Társaságának, melynek bemutatkozó kiállitása 1930 ápr. 12-17 volt az Iparmüvészeti Muzeumban.

KISS SÁNDOR: MAGYAR PLAKÁTMÜVÉSZET A KÉT VILÁGHÁBORU KÖZÖTT

LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II.Bp. 1961. 18-66.l.

47.l. vö. 16-17. jegyzet.

Varglia Oszkár

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

8 órai lijszág 1931. II. 22.

Varga Oszkár

Szerepelt a művészcsoportok műtermi kiállításain.

MTF 1931. II. 22.

MDK

Vargha Oszkár

Kfj: Kiállitásokról. M.N.Müvészet, 1938. 4.sz.
801. o.

MDK

Vargha Oszkár

Feszület, gipsz

KMTárs. Szt. István kiáll. 1938.

MDK

Vargha Oszkár

Kiállitásokról. Magyar Nemzeti Mivészet 1938. 4. sz. 79.l. 80.l.

MDK

Vargha Oszkár

Művészet 1938. III. évf. 22. sz. 159.l.

MDK

Vargha Oszkár

Krj.: Kiállitásokról. Magyar Nemzeti Művészet
1938. 4. sz. 80.l.

Vargha Oszkár

MDK

Feszület, gipsz

Műcsarnok 1938 Szent István kiállítás

Varyba Oszkár

Beszélgetés, újpest

Vargha Oszkár.

A földalatti gyorsvasút ~~Népst~~ Népstadion felé erő homlakzatánál felállításra kerülő sportoló-szabarcsapat tervezésére és kivitelezésére kapott megbízást.

Magyar Nemzet, 1951. Szept. 21.

MDK

Vargha Oszkár

résztvett az alábbi pályázaton

Kik pályáztak az Ady-siremlékre? Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

Vargha Nándor, festö

Különös figyelmet érdemel.

Nemzeti Szalon.--yz- :Magyar akvarell- és pasztell-festök egyesületének kiállitása. Sz.N. 1940. 88.1.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

Szent István, fam.

" László "

I. Endre, "

Mübarát kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

Csodaszarvas, fam.

Nőrablás. "

Attila, "

Mübarát kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

Vérszerződés, fam.

Árpád, fam.

Mübarát kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

Mátyás, fam.

Dózsa, "

Reformáló Luther, fam.

Műbarát kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

Zsigmond, fam.

V. László, "

Hinyadi, "

Műbarát kiáll. 1941. febr.

Vargha Nándor Lajos festő

Tatárjárás, fam.

Kun László, "

Nagy Lajos, "

Mübarát kiáll. 1941. febr.

MNK

Vargha Mánlor Lajos festő

Mohács, fam.

Szulajman, "

Eger, "

Műbarát Kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

fametszetek:

Zrinyi

Báthory

Török háboruk

Mübarát kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

fametszetek:

Bocskai

Bethlen

Pázmány

Mübarát kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

fametszetek:

Zrinyi és Frangepán

Buda bevétele

Thököly

Mübarát kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

fametszetek:

Rákóczi

Mária Terézia

Műbarát kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

fametszetek:

Széchenyi Kossuth

Petőfi

Műbarát kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Mándor Lajos festő

Fametszetek:

Gábor Áron
Arad

Műbarát kiáll. 1941. febr.

MDK

Vargha Nándor Lajos festő

fametszetek:

Deák

Világháboru

Műbarát kiáll. 1941. febr.

Varga Bánier Lajos festő

fametszetek:

1919

Horthy Miklós

Trianon

Milberit kiáll. 1941. febr.

Varghva Nóra: építész

Nyíregyháza, Művelődési központ és zeneiskola tervpályázat, 1986.

Rangsorolás nélküli megvétel: 3. fokozatú sorrendi pályamű.

Szerzői: Németh Zoltán, Horváth Gergely, Varghva Nóra

A tervpályázat alaprajza, metszetek [vázl.]

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 8-old.

MDK

Vargha Oszkár, szobrászm.

a díszitőszobrászat, kislasztikai és éremművészet legjobb erői vonulnak fel. Igy fentnevezett is.

?

Iparművészeti kiállitás ?.

Művészet.1938.III.évf. 22.sz. 159.l.

Varga Nándor

Kiállít

Mi 07 - 1942. XI. 17.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
ozőmüvészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15. - Ft.

adványai közül kapható
1954-55."
pont évkönyve. Ára: 75. - Ft.

1956-58."

a Müvészettörténeti Dokumentációs

MDK

Vargha Nándor

Nagy Z.: Erdélyi képzőművészek Budapesten. Pásztortüz 1937. jun. 15-30. 250-251.l.

MDK

Vargha Nándor

Nagy Z.: Gy. Szabó Béla fametszőművészete. Művészet 1938. 14. sz. 6.l.

MDK

Vargha Nándor Lajos

A Mübarát V. kiállitásán... Szépmüvészet,
1941. 1o5. 1.

MDK

Vargha Nándor Lajos

Az Orsz.Képzőm.Főisk.prorektorául Vargha N.L. r.tanárt választották meg az 1941-42. és 1942-43.akadémiai évekre.

Szépmüvészet 1941. 258.l.

Vargha Nándor MDK

A Képzőm. Főiskola grafika-tanára.

Erdélyi képzőművészek Bp-en (Nagy Zoltan cikke)

Pásztortüz, 1937 jun-15-3o 25o-251 l.

MDK

Vargha Nándor

a Céh müvésztagja, festő

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc. 4. l.

MDK

Vargha N.

Aranyéremmel tüntették ki az 1937-évi párisi nemzetközi világkiállitáson.

Cikk: A párisi világkiállitás magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparművészet 1938. 179.l.

MDK

Vargha Nándor Lajos

a "Hét magyar müvész" második kiállitásán a Vallás-és Közokt. min. megvásárolta Szeleczky Zita rézkarcát és fenti Önarcképét

A Müterem három kiáll. Képzőm. Közlöny. 1939. 3-4. sz.

MDK

Vargha Nándor Lajos

/A Műbarát/ Szépművészet 1941. 105-6.1.

MDK

Vargha Nándor

Képzőművészeti főiskolások kiáll. Veszprémben. Rajzoktatás 1943. 1o. sz. 8o.l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
1921

Budapesti Kerületi Mu

VIII, Közteme

18046/1920

19 .....

(Válasz esetén szíveskedjék ezen számra hivatkozni.)

Tekintetes

Müemlékek Országá

Értesitjük,hogy T.

láján a csatolt számlakivonat tan

kirótt járulékok után 1990 korona

Mielött ezen járul

lépéseket megtennénk,kérjük,hogy a

kiméléseczéljából a fenti tartozá

Vargha Nándor Lajos

l.

Lyka - Conrad

1 rézkarca repr.

Lapnám minis

VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTER * MAGYAR KIR.

KIFIZETTETETT
MAGY. KIR. ÁLLAMPÉNZT IX. ker.
Budapest, 19 " "
VIII - hó 18

Vargha Nándor Sajós

1.

Rapportatai

1943. IV. cif.
10. rt. 80. l.

mellett fizesse ki és tardam le

számolja el.

A hivatalos máso

Margony

Főigazgat

MAGYAR VALLÁS- ÉS TÖRVÉNYHATÓSÁGYI MINISTERIUM

MDK

Vargha Nándor

Jajczay J.dr.: Rézkarcolók a N. Szalonban. Élet
1935. jun. 30. 541.l.

működéséről szóló jelentés.

Vétel útján a következő műveket
meg a múzeum: 1. Rovartani Lapo
mészettudományi Közlöny. 3. Botani
lemények. 4. Állattani Közlemények.
mények Szepesvármegye multjából. 6
miai Értesítő. 7. Magyar Chemiai Fol
Magyar tud. akadémiai Almanach az 1
9. Archaeologiai Értesítő. 10. Num
Közlöny. 11. Magyar Iparművészet. 1
tudományi Közlemények. 13. Mather
Természettudományi Értesítő. 14. M
kai és Természettudományi Közleme
Báró Podmaniczky Ferencz emlékezet

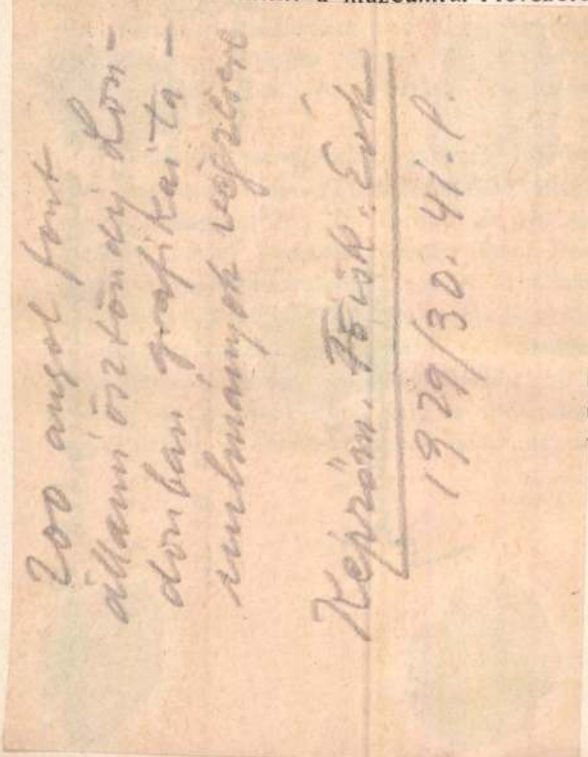

edekek és ágyágkatikak, Reen György-
arabból álló fegyverkollekczió (sisak,
kardok, jatagánok, buzogány, piszto-
kantyu, kengyelvas, patrontáska) és
gipénz, Rozmanits Timóttól a pécsi
n pecsétjének akvarellképe és tanuló-
ája, Seh Lajostól 2 vésetes sárga-
és 72 db régipénz, Sláby Vilmá-
emlékérem, régi himzés és csipke,
csi kiválóságokat ábrázoló fénykép
pecsétnyomó, Schachtitz Henriktől
ezüst emlékérme, Schoen Tibortól
lény Baranyavárról, Sperl Lajostól
i bástya fényképe, dr. Szőnyi Ottó-
csi Mindszent-templom rajza és 18.

tüntet fel az 1914. évben. Jártak a következő folyóiratok: Művészet, Magyar Iparművészet (államsegélyből), Archæologiai Értesítő, Numizmatikai Közlöny, Ethnographia és a Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Értesítője (Pécs város költségén), Múzeumi és Könyvtári Értesítő, Magyar Könyvszemle, Pécs-Baranyamegyei Múzeum-Egyesületi Értesítő és utóbbi révén cserepéldányképen Erdélyi Múzeum, Erdélyi Irodalomtörténet és a Délmagyarországi Történelmi és Régészeti Társulat Értesítője.

Az intézet látogatottsága, daczára annak, hogy augusztus és szeptember hónapokban zárva volt, arányos az előző évekével: 90

Varga Mihály

kassai városmárám
kőművesmester

1766. jan. 18. nyert
polgárjogot Kassán

l. Arch. Ért. 1916
214. l.

Vargha Mihály, színháztechnikai tervező [Tónus G.M.].
A keiskeméti Katona József Színház felújítása Építészi: Farkas Gábor, Boros Pál, [Bárstow.]

Színháztechnikai tervek: Csanádi Judit [Tónus G.M.].
Máté Sándor —"—
Vargha Mihály —"—
Korponai Ferenc [Sziki].
Bánfalvi Miklós —"—

A kivitelezés ideje: 1986. II. – 1987. XII.

Magyar Építőművészet, 1988., 4–5., 44–old.

Varyha Miháj. A Nemeti Szinhaj
első épulete. = Szff. 7, 1980, 2. 25-27. ill

MDK

Vargha Mázyás, festöm.

terve a "Bánk bán" diszleteihez. Repr. 633.1.

Tükör. 1937. szept. sz.

MDK

Vargha Mátyás, ip.müv.

az Iparmüv. Orsz.Egy.-nek ezüstérmét nyerte.

az Iparmüv. Tárlaton.- Magy.Nemz. Müvészet. 1938.4.sz
81.1.

MDK

Vargha Mátyás, ip.müv.

az Iparművészek Országos Egyesületének ezüst érmét nyerte.

Kik nyerték az iparművészeti díjakat.
Magyarság. 1938. nov.15.

MDK

Vargha Mátyás diszlettervező

Tormay G: A m. kiáll. Párisban. M. Iparművészet 1937. 150. l.

Varga Mátyás, díszlettervező MDK

A Nemzeti Színház Oidipusz király előadására a díszleteket tervezte.

Molnár G. Péter: Oidipusz király 8.1

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1962. május 17.

MDK

Vargha Mátyás

készitette a "Végrendelet", "Az Ember Tragédiája" és a "Földindulás" diszleteit

A szinházi és filmdiszletek. Képzőm. Közlöny 1939. 3-4. sz. 8.l.

VARGHA MÁTYÁS

az Iparművészek Országos egyesületének érmét nyerte.

Pesti Napló, 1938. nov. 15.

VARGHA MÁTYÁS

az Iparművészek Országos Egyesületének ezüst érmét nyerte az első magyar iparművészeti tárlaton.

A REGGEL, 1938. nov. 14.

MDK

Vargha Mátyás

az Iparm.Orsz.Egyes. azüstérmét kapta

Orsz. Magyar Iparm. Kiáll. Müvészet 1938.
III. évf. 22.sz. 161.l.

MDK

Vargha Mátyás

Ezüstérem kitüntetése az 1937-évi parisi nemzetközi világkiállitáson.

Cikk: A párisi világkiállitás magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparművészet 1938. 178.l.

MDK

Vargha Mátyás

Művészet 1938. III. évf. 22. sz. 16o.l.

Vargha Mátyás, dinlettervező MDG

Az előadások „agytröntjének" egyik tagja.

Fodor Lajos: Szegedi mérleg 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. aug. 25.

Vargha Mátyás,ip.müv. MDK

az Ipaművészek Orsz.Egyesületének ezüstérmét kapta.

Az Orsz. Iparmüv. Társ.kiállításáról.
Művészet. 1938. III.évf. 22.sz. 162.old.

Vasgha hátyás

„Az ember tragédiája" dinleteit
terveste a Nemzeti Szinházban

Nemzeti Lyság 1937 ~~[illegible]~~ X. 22

VARGHA László

Filep Antal: Vargha László
(Gyöngyös, 1904. X. 25. - Bp. 1984.
III. 19.) = Nemzeti Hírek XIII. évf. 1/2
1984 38-39.

Kecskés Péter: Dr. Vargha László
= Tétra, 1984. 1. 10-12 p. il

Kecskés Péter: Vargha László munka-
módszerei = Tétra, 1984. 2. 14-22. p. il

met expresszionista festő és gra-

tás a Mücsarnokban

művészeti iró, 1914-35 között a
gatója.

l. 13.

nciául, Emeric Artinger aláírással;
4.május, 492-495.
7/ elasz festő és épitész

VARGHA László épitész, néprajzkut

PINTÉR Tamás: Vargha László 1904-1984. = MÉpitőművészet, 1984.6. X-XI.p. ill.

magán-detektívmunkája és az
nek nyomán közölt tények, fel-
lezések, állítások a család han-
atát, együttműködési készségét
n befolyásolták kedvezően.
rte a sajtó munkatársainak fe-
elmét, s hogy tartsák tisztelet-
n a rendőrségi vizsgálat szem-
ntjait, Farkas Helga és hozzátar-
zói személyiségi jogait. Elnézést
rt a rendőr-ezredes azoktól az
ampolgároktól, akiket az elmúlt
pokban a belügyi szervek dolgo-
i lakásukon, tanyáikon, hétvégi
zaikban kerestek fel a nyomozás
kere érdekében, és kérte az ál-
mpolgárok további segítségét.
jabb, valóban lényeges adatokkal
elga eltűnéséről az ezredes nem
olgált, az újságírók azonban ta-
ltak néhány olyan pontot a törté-
etben, amely egyikükben-másik-

feltételezéseiket Far
munkatársa az irán
zonyítják-e hangs
Farkas Imre az el
hajnaláig 9 zsarol
kapott, s ha igen,
vek miért nem bocs
teleket a rádió, a te
kezésére, hogy a k
gítségét kérjék.
mind az ismételt k
rő, értékelhetetlen
végül rövid utalás
zel kapcsolatban
Rendőr-főkapitány
Elhangzott azonba
tető mondat: „Ami
üttműködött Farka
Farkas nem tett fö

A Magyar Ne
magáninformáció

áros alakult

tések, tehát elképzelhető, hogy ez

Boros

Boross Péter b
részt vett a BM H

Vargha László építész

M.D.K.

/ÉKME/

Az 1962.évi Ybl Miklós díjjal kitüntetve

I fokozat

Magyar Építőművészet 1962/5.2

Vargha László

recenziója a Magyar Műemlékvédelem IV. kötetéről.

Magyar Épitőmüvészet, 197o. 5.sz. 64. l.

16

Dr. Vargha László

az alábbi pályázaton 10.000 forintos megvételben részesült 26. sz. pályamű egyik szerzője.

Román András: Lőbény községközpont tervpályázata. 1970. - Magyar Építőművészet, 1970.6.sz. 2-6. l.

Vargha László

építész (?)

cikke

l.

A magyarság

néprajza I. k.

216. l.

[illegible]

elnök

BIZOTTSÁGI · 1881 · MUSEUMLEKEK · ORSZÁGOS

tevékenység hagyomány-kérdéseihez.

A néprajzi és régészeti vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a legkorábbi magyar ház egysejtű, fekvő kemencés, ami a későbbi szakaszban már kivétel nélkül füsttelenített, kívülről fűthető szemes vagy cserépkályhát alkalmaztak. A tűzhelyes helyiségnek füstelvezető berendezése is lehetett. Ez az ún. középmagyar ház a török hódoltság miatt nagymértékben megrögződött, napjainkra legfeljebb oldaltornáccal bővítve épül. A szabadkéményes, kemencés tüzelőberendezés az ötvenes évek elejéig a középkorban kialakult hagyományok továbbélését is bizonyítja. Újabban a tornác egy részének, vagy egészének elfalazásával két szobasoros elrendezés váltja fel az egykori alaprajzot, e téren a hagyományok alkalmazásában nemzedéki rétegződést is megfigyelhetünk. A fejlődés menete mellett ugyancsak szükséges az építőanyagnak és felhasználásának, az építői-szerkesztői gondolatnak a vizsgálata. Ezek magyrázzák az alföldi és a hegyvidéki építőkultúra különbségeit, táji eltéréseit.

Az alföldi föld, a sár alkalmazása mellett a növényi anyagok, elsősorban a nád és a vessző évszázadokon át folyamatos felhasználása is a

1. Lakóház Karcagon, Szolnok megye
2. Lakóház Hajdúnánáson, Hajdú-Bihar megye
3. Lakóház Perkupán, Borsod-Abaúj-Zemplén megye
4. Lakóház Perkupán, Borsod-Abaúj-Zemplén megye

1. Apartment house in Karcag, Szolnok county
2. Apartment house in Hajdúnánás, Hajdú-Bihar county

3—4. Apartment house in Perkupa, Borsod-Abaúj-Zemplén county

1. Karcag, Ködszállás. Kacsó Elek tanyájának kialakulása, Vargha László felmérése, 1939

1. Karcag, Ködszállás. The setting of the hamlet of Elek Kacsó. Survey by László Vargha, 1939

Vargha László, építész
Ybl díjas néprajztudós.

Magyar Építőművészet,
1984. 2. 18-old.

1

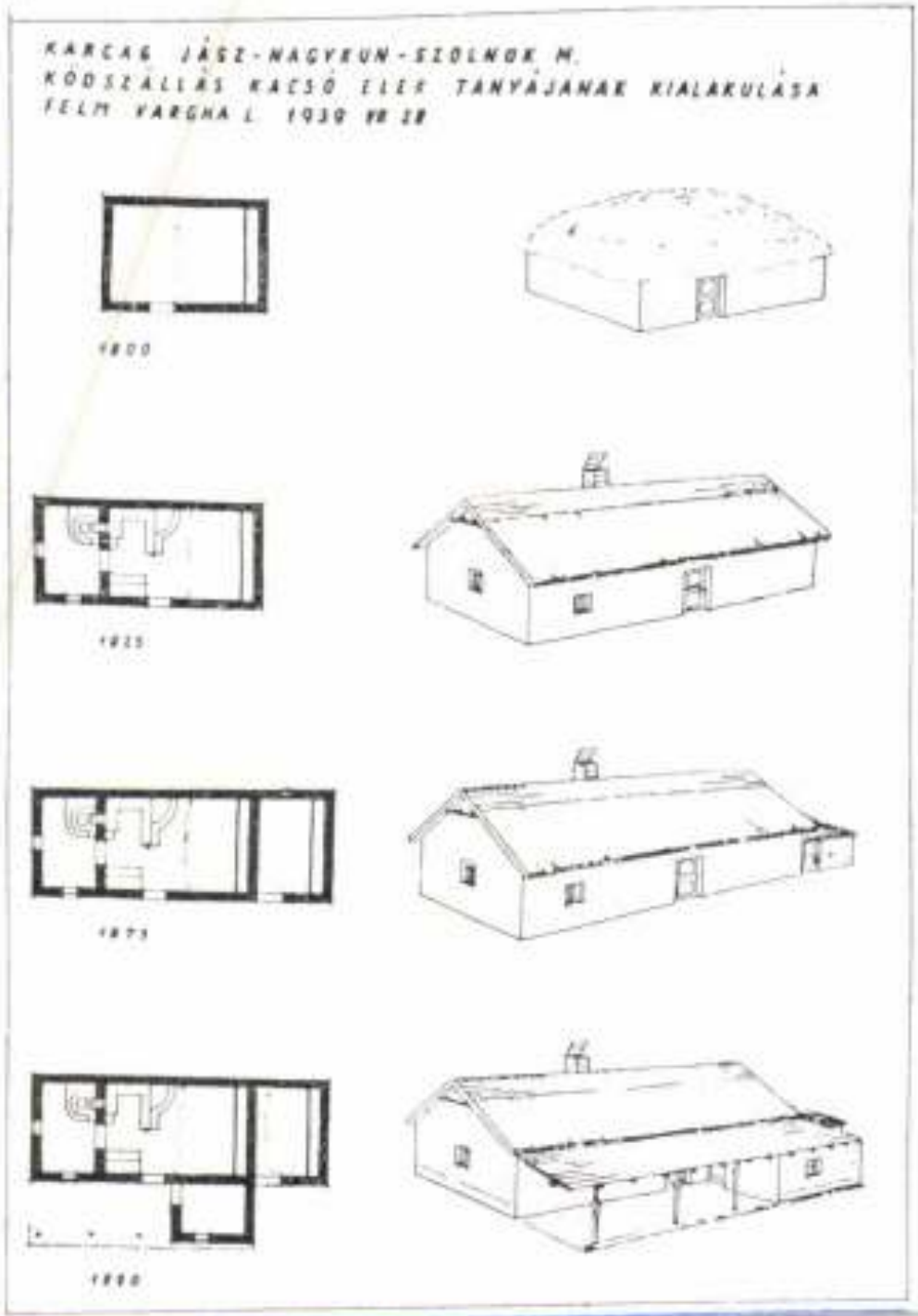

M.D.K.

VARGHA László építész

A mai építészet tanulmányozója

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 10.

VARGHA Lászlo

FILEP Antal: Vargha László tudományos munkássága. = Ház és Ember 3 (1985) 9-29. ill. E G

SIMÁNYI Frigyes: A pedagógus és oktató Vargha László. uo. 31 - 35. E G

KECSKÉS Péter: Vargha László és a Magyar Népi Építésszeti Gyűjtemény. uo. 37 - 45. ill. E G

VARGHA László irodalmi nunkássága : Biblográfia. uo. 47 - 53.

alatt el lehet végezni.

Kültéri használat esetén a környezettől jelentősen
met az oltókészülék helyére.

A fenti doboz megrendelését utánvéttel is teljesítjü

Pyrostop Kft - PYROTÉKA Tűzbiztonsági S
2225 Üllő, Pf. 14. 4-es főút, 26-os km. szelvény
Telefon: 186-9950, Fax: 186-9761
Telex: 20-2825
Felvilágosítás: Varga Márta üzletvezető

---

itt levágandó

Megrendelő neve: .....

Megrendelő címe: .....

Megrendelő telefonszáma: .....

MNB száma: .....

Megrendelt doboz száma: ..... db. Do

Az utánvételes szállításra igény: .....

VARGHA László

KECSKÉS Péter: Vargha László 1904-1984. = Etnographia, 96, 1985, 2-3. 374 - 376. ill.

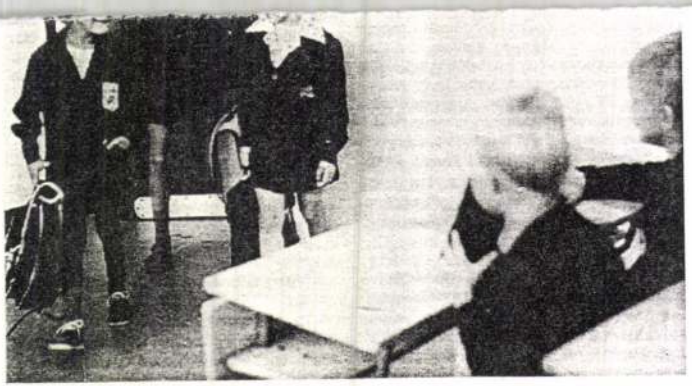

sabb érzésünk, ma se gyógyultunk ki belőle... Vakságunkban magunk küzdöttünk az egyengondolkodásért, mert minden nézeteltérésben, minden különvéleményben megint csak az anarchia és a lebírhatatlan zűrzavar rémlett fel nekünk."

És hogy bomlik a pártállam iskolarendszere?

Hála istennek!

Egy hazug, a személyiséget alapelvszerűen megsemmisítő, korán (kontra)szelektáló, a gyerekeket nemcsak lelkileg és szellemileg, hanem testileg is súlyosan károsító iskolarendszer bomlásának lehetünk boldog tanúi.

E bomlás nélkül semmi új nem jöhetne létre.

(Tisztelet annak a kevés nagyszerű tanárnak és különállásának jogát kiküzdött gyerekmentő iskoroncsolóan *károsak*. Több száz publikációt és vizsgálatot idézhetnék nyugati monográfiákból, melyek az osztályzás és a hozzá kapcsolódó számonkérés-vizsgáztatás problémáit, hatástalanságát elemzik.

Ismerjük a központi tantervtörvény *nélkül* közmegelégedésre dolgozó iskolák példáinak százait. Németh Lászlóval együtt valljuk, hogy az iskola hatékonysága közvetlenül az iskolában *nem mérhető le*, csak majd az iskola elvégzését követő évtizedekben mutatkozik meg.

Jól ismerjük a hajdani nagy iskolák példáit, ahol *lehetett* rossz tanulónak lenni. És ezek a rossz tanulók sem váltak az iskola szégyenére a későbbiekben – sőt ellenkezőleg...

csontozatáról, a forrás vizében heverő kőről, a f szálakról – és az *egyetemes rokonszenvről*, a minket, létezőket minden más létezővel összek És Felix Krull, a fiatal szélhámos – aki most é pen Venosta márki álnéven utazik – felindult és megindultan érzi, benső, remegő izgalomba hogy igen, igen, ez az, ez a lét teljessége, ez *egyetemes rokonszenv*, ami kíváncsiságunkat r nyitja a világra – mint ahogy a Nap előhívja, fe pattintja az élőlények szemét –, és *tudni aka mindent megtudni* a csillagszemű professzort és minden létezőtől *tanulni*.

És ebben a mélyről fakadó izgalmában a le kevésbé sem szélhámos most Felix Krull, igenis egy kicsit szélhámosok vagyunk mi min nyájan, amikor ezt a legmélyebb indíttatást apr pénzre váltjuk – és ezt tesszük mindennap, am kor gyerekeinket az osztályzatért tanultatjuk. bizonyítványért, a papírért – a társadalmi pozíc eléréséért.

De az élet kifog rajtunk. Mindazt, amit így nultunk – és tanultattunk –, felejtésre ítéli, és eg szen más, belső erőfeszítésekkel kimunkált k pességeket követel.

Gyerekeink igazi nevelése azzal kezd dik, és azzal is folytatódik, hogy *magunkat* neveljük. Gyerekeink igaz tanulása pedig az *egyetemes roko szenvtől* hajtott és vezérelt, az igazság, az emb és a világ megismerésére és önmaguk kifejtés irányuló *tevékenység* – először utánzó inaskod és azután belső szükségszerűségből fakadó m teri munka.

VEKERDY TAM

KRITIK

VARGHA László építész (UVATERV)

Emőd, mikrohullámú dó, 1962

Postaép 90. és ill

FIZESSEN ELŐ A VIGILIÁRA KARÁCSONYI AJÁNDÉKUL!

Az ajándékozó neve: . . . . . .

Lakcíme: . . . . . .

. . . . . .

A megajándékozott neve: . . . . . .

Lakcíme . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Kérésére az ajándékozó öt számot kaphat díjmentesen a Vigilia régebbi számaiból, amíg a készlet tart. Kiválasztható és elvihető személyesen a kiadóhivatalból, vagy postán megrendelhető, utánvéttel. Éves előfizetési díj: 1200,— Ft.

Cím: 1053 Budapest, Ferenciek tere 7-8. III. lh. 2. em.

Telefon: 3177-246, Fax: 3177-682. Ügyintéző: Fazakas Annamária.

Kecskés Péter: A palini préskárpince állelepítése.
= Téka, 1991/1. 7–11. ill – Nagykanizsa rész – Palin szőlőhegy

Sabján Tibor: Szőlőbeli tanyó bontása Fiszafmeden.
= Téka, 1991/2. 9–11. ill

Kecskés Péter: Feszület a mándoki görögkatolikus templom ántermében. – 1992/1. 4–5. ill

Szűcs Gergely: A mándoki pléh Krisztus rekonstrukciója.
= Téka, 1992/1. 5–6.

Vásárnyi Bíró Hollya: Mestergerenda kiállítás a kisbodaki pajtában. = 1992/1. 7–11. ill

Kecskés Péter: Vargha Lánló hagyatéka, a Magyar Népi Építészeti Gyűjtemény (MNÉGy). = 1992/1. 12–16.

Balassa M. Iván: Szakrális Építeneti Örökség
A műemlékvédelem elméleti és gyakorlati
kérdéei – nemzetközi tudomány ülésszak, Tusnad, 1997.
1997/1-2. 30 – 33. ill

Winkler Gábor: Győr 1539–1939. Győr, Műhely
Folyóvatkiadó Kuhanni Társaság, 1998 286 p. ill

VARGHA László ajánlása

Keczkés Péter: Fotódokumentációs kiállítás Vargha Lánló hagyatékából. - 1993/2 9-10.

H. Csukás György: Az óbudavári katolikus templomban végzett tájékozódó fallkutatás eredményei. = Téka, 1993/2. 13-18.

Sabján Tibor: A sükösdi lakóhai építése. 1995/1. 9. ill.

Cseri Miklós: Népi építészet a Nyugat-Dunántúlon, Velem, 1995. május 29-31. 1995/1. 27-31.

H. Csukás György: A Balaton-felvidék népi építészete konferencia, Balatonfüred, 1997. május 21-23. 1997/1-2. 14-20. ill

MDK

Vargha László

Lechner Jenő: A sárospataki tanitóképzőint. uj épülete. Bp.1914.7.1.

Vargha Károly

festő

Szombathely

Szőll Kálmán u. 47

MKSz 1947

MDK

Vargha Lajos

Endrődi-Mihalkovics kuria Örsön, of.

Műterem 4.csop. kiáll. 1937. ápr.

Varga Lajos: Falu

Varga Lajos

Képzőművészet, 1934
VIII. évf. 7-8. sz. 146 l.

Bokor Vilmos: Pesti Fredi arcképe
Az Uj S

technika után kívánkoznak. A terem falait az új utak keresése jellemezte, bár nem egy képen már régebb óta ismert motivumokkal és próbálkozásokkal találkoztunk. Ezeknek a festőművészeknek szükségük van még az idők próbájára.

A másik teremben a debreceni *Műpártoló Egyesület* összesen 69 képet és szobrot állított ki. A kiállító művészek: *Balczer* György, *Bánszky* Tamás, *Dienes* János, *Kampler* Kálmán, *Király* Jenő, *Magi* Zoltán, *Menyhárt* József, *Nagy* Ferenc, *Nagy* Sándor József, *Némethy* László, *Orsós* Ferenc, *Pálfy* József, *Petry* Béla, *Torockai* Oswald, *Vincze* István, *Wessel* Imre. Orsós képeit a budapesti közönség is jól ismeri; ezek a tudós sokoldalú zseniálitásának a tanubizonyságai. Külön kiemelésre érdemesek *Torockai* és *Dienes* művei, akiknél sajnálni lehet, hogy

MDK

Ilosvai Vargha Lajos

"Üde tavasz i szinek" c. olajfestményét megvasárolta a Déri Múzeum.

Debreceni Déri Múzeum Evkönyve 1938. 53.l.

MDK

Vargha Lajos, festö

Alsóörsi részlet. Olf.

Apám. "

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat.1932.dec. Kat.

Varga Lajos

festő

autodidakta. natu-

ralista. Mindent fest

Pesterzsébeten él -

Lad Pesterzsébet

138. l.

Vargha Lánló

Kafka illusztráció (szepró)
Verebek (szajr, szepró)

Valóság, 1964, 12 n., 102 old.
127 "

MDK

Vargha László

Erdélyi Magyar Képzőművészeti Kiállitás. Pesti Napló 1959. jan. 1.

MDK

Vargha László

V.L: A tilalmasi tanyák épitkezése. Szépmüvészet 194o. 52.l.

Komáromy József és Varga Kálmán, építészek

"Fatornyos házakból" az a cime a két lelkes és törekvő fiatal építész Pécsett megjelent munkájá Helyenként merészen csapongó képzelő erővel készü épületeket, butorokat, sirköveket fejfákat, és kisebb ip.müv.-i tárgyakat ábrázoló terveit mutatja be a 100 lapra terjedő füzet.

Epitészmüvészet.
Magyar Ipamüvészet. 1921. 58.l.

VARGHA Kálmán épitész (Esztergom,1880-1927.)

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 21o.p. és ill.

Vargha Károly

MDK

Szerepelt a Vas-Zala Megyei Képzőművészek Munkacsoportja 1958 őszi kiállításán.

"Eső után"

"Füzfacsoport"

Horváth Ferenc: Uj színek, uj foltok.
VAS NÉPE, 1958 dec. 25. 8.1.

Varga Károly.

A Vasmegyei képzőművések Szövetsége rendezett kiállításán „Aszfaltozó munkások" c. képe szerepelt. (említve)

Vasmegye, Szombathely, 1952. jan. 27.

Vargha Kálmán

templomfestő

a bpest-városmajori

rk. pléb. templomban

a díszítő festő mun-

kát vegezte

Horvtemplép

35. l.

Másodsorban jönnek a magyarországi kiküld
polgári, katonai és főiskolai legfőbb kiküldött
többi kiküldöttei a bejelentkezés sorrendjében.

Tekintettel arra, hogy az előreláthatól
elhelyezés tekintetében nagy probléma elé áll
idejében igyekezzék jelentkezni, lehetőleg a meg
Hatóságok és intézetek jelentkezését, amelyek
amelyek erről bennünket egy levelezőlapon értesí
déli 12 óráig. Azontúl jelentkezni az ünnepse
utalvány felhasználásával lehet 1 P. egyidej
programmok kinyomatására és kézhezjuttatására
leményekre szánt részen a jelentkezésre vona
kérjük beírni.

Szállások többfélék: Tömeges szállás
4—8 személy részére; hármas szállás családo
kívánatra szállodákban, amíg a készlet tart. A
tünk mindenkit, hogy az ünnepségek ideje
osztálya (Kollégiumi Igazgató, Debrecen) ú
akár magánosoknál.

Amennyiben a kiküldöttek félárú jegy
keznének, tisztelettel hívjuk fel a figyelmüket az
Debrecenbe és vissza érvényes utazási kedvezm

Mégegyszer emlékezetbe hívjuk, hog
évszázados jubileumi ünnepe folyó évi október

Vargha Kálmántól

Árkay Aladár tanítványától való az alábbi templom ornamentális kifes-
tése.

vid

Szőnyivárosmtempl

26.l.

4362. 19 8 JAN. 13

89369

a07

III a

MDK

Komáromy József és Varga Kálmán,

Magyar épitö-diszitö müvészet.

Pécs. 1919-1920.

MDK.

Vargha Imre

Prometheusz c. szobrának fényképe

Szocialista Müvészetért 1965 nov.

Varga Imre
rokon

M.D.F

A „Kulturális Kapcsolatok Intézetében rendezte tárlatát. — „Madách" (repró)

Fáthy János: Varga Imre
Művészet, 1967. június - 40 kép

Vargha Imre
szobrász

M.D.Y

Kiállításán bemutatta
a „Prométheusz" cimi
művét, továbbá a „Madách"
szobrát.

Fóthy János: Vargha Imre
Művészet, 1967. junius - 40 lap.

Vargha Imre M.D.K.

Művei a kiállitáson

Prmetheusz

Perneczky Géza: Szobrok a X. Magyar Képzőművés
ti Kiállitáson
Magyar Nemzet 1965. szeptember 26. 11. 1.

MDK

Vargha Imre

Női fej, vörösréz

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

41 l.

MDK

Vargha Imre, szobrász

Parasztlány. 110 cm. Fa.

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 32.l.

M.D.Y

Varga Imre
szobrász

Prometheuszát mutatta be
a tárlaton.

Bauer Sándor: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás elé.
Művészet, 1965. október - 20 lap.

Vargha Imre, szobrász MDK

Hegesztett Prométheusza egy hatalmas szimbolum megfogalmazása. Hibái: érzelmi eltúlzások, mértéktelenség.

A X. M. Képzőműv. Kiállítás

Rózsa Gyula: szobrászat, érem művészet 9.

NÉPSZABADSÁG. Bp. 1965. okt. 17.

M.D.K

Varga Imre
szobrai

„Prométeusz" című munkáját
mutatta be a tárlaton.

D. Fekete Zsuzsa: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Művészet 1965. november - 28 lap.

M.D.K.

Vargha Imre
szobrász

„Prometeusz" (repro)

Műveszet, 1965. december - 33 lap

Vargha Imre szobrász M.D.K.

Művei a kiállitáson

Prometheusz

Perneczky Géza: Szobrok a X. Magyar Képző-
művészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. szeptember 26. 11. 1.

M.D.K.

Vargha Imre
szobrász

„Prometheusz"-a szerepel
a tárlaton.

Tibély Gábor: A X. kiállítás szobrai
Művészet, 1966. február – 18 kep.

MDK.

Vargha József

Kiállitási kritika

Csepel 1965 okt.1.

MDK.

Vargha Imre

Kiállitási kritika

Szabad Föld 1965 okt.lo.lap 9.

MDK.

Varga Imre

Kiállítási kritika

Szabad Föld 1965 okt.10.lap 9.

MDK.

Vargha Imre

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 32.

Varga Imre

Szabrász Prometheusza

Németh Lajos: Gondolatok a X. Magy.
Képzőm-i Kiállításról
Kritika 1965 11 n. 48. l.

Vargha Imre

Résztvesz a Pest-Buda egyesítésének 100 évfordulójára.
Kiírt emlékmű pályázaton

Nyszava 1971. II. 13

MENRÁTH JÓZSE

SCHAEFER RICHARD GÉZA

épület-műlakatos és csatornázás-vízvezeték berendező

Telefon 87. **ARAD, BATTHYÁNY-U. 17.** Telefon 87.

Sürgönycim: Schaefer lakatos, Arad.

Készit diszesen kovácsolt vasból folyó-, lépcső- és erkélykorlátokat, takarék-tüzhelyeket. Elvállal vasszerkezetek, vastetők és ablakvázak készitését idom-vasból, ugyszintén ajtók és ablakok vasalását. Szerelő műhely. Vízvezetéki cső-hálózatok, szagtalan ürszékek, vizelők, mosdók és fürdőszobák berendezése. Világitásberendezési vállalat acetylen-gázfejlesztővel.

VARGA SÁNDOR

SZOBRÁSZATI MŰTEREM

SZEGED

Tisza Lajos-körút 79.
Dugonics-tér sarkán.

Elvállal épület-, homlokzat- és mennyezet-diszitéseket gipsz-, terracotta, cement- és műkőből, zománcozott diszitést bármiféle stilben, szakszerü kivitelben; ugyszintén fénykép vagy természet utáni szobormüveket müvészies kivitelben jutányos árak mellett.

"Pátria" r.-t. Budapest, IX., Üllői-út 25.

Varga Sándor szobrász

ARADON.

ÜZLET: Kossuth-utca 3. MÜHELY: Schweidel József-utca 8.

Elvállalunk mindennemű épület-díszmunkákat a legcsinosabb és legolcsóbb kivitelben.

HÖNIG FRIGYES

CSÁSZ. ÉS KIR. SZAB. HARANG- ÉS ÉRCÖNTŐDE

ARADON,

Rákóczi-utca 11—28.

KOCH DÁNIEL ARADON,

Deák Ferenc-utca 42. (a Fehér Kereszt szállodával szemben)

Villam
minde
Vidéki

MDK.

Vargha Imre

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 szept.26.

MDK.

Varga Imre

Kiállitási kritika

Népszabadság 196[illegible] okt.[illegible].1.9.

MDK.

Vargha Imre

Szereplése az auschwitzi kiállitáson

Hungarian Rewiev 1965.7.lap .12.

Vargha Győző grafikus M.D.K.

Kiállitása a Kult. Kapcsolatok Intézetében

Neves hazai és külföldi művészek alkotásait mutatják be az idei kiállításon

Képszabadság, 1965. február 7.

Vargha Győző, [ ] MDK

A Kult. Kapcsolatok Intézetében lesz bárlata.

- Neves hazai és külföldi művészek alkotásait mutatják be az idei kiállításokon

7

NÉPSZABADSÁG bp. 1965. febr. 7.

M.D.K.

Vargha Ferenc szobrász

A Pongrácz-uti kislakásos telepen állitották fel munkáját.

Cikk: Művészi szobrok, dombormüvek és freskók diszitik a főváros új épületeit.

Esti Kurir 1942 jan.28. 4.l.

MDK

Vargha Ferenc, szobrász

szobrai erőteljesek s formailag zártak.

Kiállitás-invázió volt a week-enden. -
Művarátban a velencei tó öt művésze állit ki.
Független Magyarország.1942?, jan.10. 4.l.

Vasgha Ferenc

Szerepel a magyar Jövő-
szövetség fiatal képzőművé-
szeinek bialnitásán

Uj Magyarság 1937 XII-18

Varga Ferenc

Szerepelt a művészcsoportok művészeti kiállításain.

M. P. 1931. II. 22.

Vargha Ferenc

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

8 órai újság 1931. II. 22.

MDK

K. Vargha Ferenc festő

Csendélet, ülő akt, c. művei a Műterem helyiségeiben rend. hét magyar művész kiall.

B.P.L.: A Műterem kiall.

Nemzeti Ujság, 1938. nov. 27.

MDK

Vargha Ferenc

Szabad Müvészet. 1947. 9-10.sz. 19o.1.

MDK

Vargha Ferenc

/d.n./: Téli tárlat. Magyarország 1939. jan. 29.

MDK

Vargha Ferenc

az alanti épület sarkába illesztett szobo mü

Krisztin krtu postavezérigazg. uj épület....
Magy. Iparmüvészet. 1926. 176. o.

Várhelyi Vanda művészettörténész

Máj. 3.-án Szatergomban nyílik meg Furlán Ferenc grafikusművész kiállítása. A képeket Várhelyi Vanda mutatja be.

Dolgozók Lapja (Komárom), 1975. ápr. 30.

Vargács Géza

1908/9 - 1911/12

Ferképzomfoiskévk

144. l.

Varghánné Kallós Irma

MDK

Szalmakazlak, pasztell

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Vargáné Thurzó Margit

rajzoló

III - ad éves

l. Budiparrajzisk.

1934-35. 28. l.

Hivatal

939.

zágos Bizottsága

ány { száma: — 19 —
kelte: — 19 —
beérkezése: VII/28. 19 39.

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma:

asta:

MDK

Vargáné Urai Erika

Illusztrációk Kálidásza: A felhő-hirnök c. müvéhez. I-VII., akv.

Képzőművésznők Nemzetk. kiáll. 1960. Mücs.

Vargáné Urai Erika MDK

Illusztrációk KÁLIDÁSZA : A felhő-hirnök .c művéhez
I-VII., akvarell

Mücsarnok 1959 Képzőművésznök nemzetközi kiáll.

Vargáné Urai Erika

Illustrációk KÁLIDÁSZA: „A felhő-hírnök" c. művéhez, I-VII., akvarell

Képzőművészeti Alap Kiállítása, 1960. Bp.

Varpáné – Urai Erika

Kötéstervét és védőborítóját díjazták

A kömpkiadók 1964. évi díjazott és dicséretben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 sz. 21. l.

Vargács Aranka

Géplimzéssel díszített tarsolyok, depr:

Magyar Iparmüvészet
1911. 402. l.

Vargács Aranka

A textilművészeti osztály művezetője

Értimisk 1910/11.

18. l.

CZ JÓZSEF NŐNEVELDE KOLÁJA

N GÁSPÁR

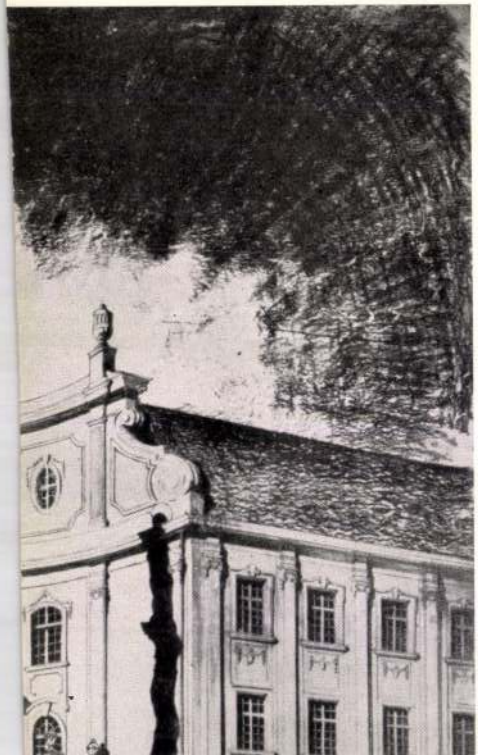

M. D.K.

VARGÁNÉ DAVIDA Mária

1913.-ban Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagybánya.. Bp., 1954. 331.l.

MDK

Vargáné Davida Mária

Kép és szoborkiáll. Dombóváron. Dunántul, 1927. aug.26. 2.l.

Vargárié Kallos Irma

festő Marsovásár-
helyt.

Ki P. 177. l.

Távirati cím — Telegramme } FILMIRODA
Cables — Télégrammes } BUDAPEST

MAGYAR FILMIRODA RT. UNGARISCHI

KÖZPONTI TELEP: BUDAPEST, IX,
LEVÉLCÍM: BU

FÉNYKÉPÜZEM: BUDAPEST, VIII, SÁND
FILMRAKTÁR: BUDAPEST, VIII, SZENTKI
FILMKÖLCSÖNZŐ OSZTÁLY: BUDAPEST,
KÉPESLEVELEZŐLAP ÜZEM: BUD

Nagy.

D. Szentiványi

min

MHB IMMO ART GALÉRIA

és a

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

meghívja Önt

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA DÍJNYERES HALLGATÓINAK

kiállítására

(1993/94-es tanév)

MEGNYITÓ:

1994.július 18-án hétfőn 17.00-20.00 óráig

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

1051 Budapest,V.ker., Deák F. u. 15.

Tel./fax:266-4857

1994.július 18-1994 július 31.

10-18 óra között

VARGA ZSOLT

Magyar Iparművészet az
ezredfoRdulón 200.

157. l.

Varga Zsolt, iparművész?

A fényképen: az Iparművészeti Főiskolára benyújtott diploma munkája. Ez: egy sajátos formájú három kerekű motoros jármű.

— : (— szöveg — fénykép —) 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. febr. 8.

WARGA ZSÓFIA
kiállítása

KÉK ÉG

ZÖLD FŰ

VI. kerületi Gyermekkönyvtár
/ A Liszt Ferenc téren, szemben a Zeneakadémiával /
Június 20-26 -ig.

VARGA Zsófia

Somogyi győző

Varga Zsófi grafikáihoz

Élet és Irodalom 1985 június 14. 12.

-

or Kontha: Béni Ferenczy,
m 25, no. 3--4 (1979), pp.

e Sunday Circle see Éva Ka-
: A vasárnapi kör (The Sun-
st 1980; Anna Wessely: An-
Marxist Approach to the
Hungarian Quarterly 20, no.
125; Kristóf Nyiri: Arnold
nd Times (Interview), New

Varga Zsófi és Császár Makina kiállítása 1995. szeptember 29-én nyílik a Réi Galériában

V.Zs.: Önarckép maddárral; olaj, fa; 1993-94

VARGA Zsófi

GONDOLAP

TEL.: 129-8459 - BUDAPEST - ©1994 - MINDEN JOG FENNTARTVA - INGYENES REKLÁMLEVELEZŐLAP
KERESKEDELMI FORGALOMBA NEM HOZHATÓ - FREE ADVERTISING POSTCARDS - SALE PROHIBITED - #101

NOT FOR SALE

Värgede

laid

Vas. Nyó. 1863.

345 l.

Várgedei vár

(Hodejov)

Gömör vm

kés Eppel

Janota I.

253 – 271 l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Vargedei várrom
(Gömör vm)
Kopè repr.

Nagy Magyar
II. r. 144. l.

. nyela.

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

Liberale da Verona.

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

Vargha

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.
Akt

Magyarság
1934.I.14.

Varjas László

festő

1942 Eőmi Firenzé-
ben élt fiatal
művész

Magyarság
1942. jul. 19

Szegváry Mihály: Le-
ventéi ukkel Weimartól
Firenzén át Rómáig..."

NB. fenti nem volt levente,
a cikk írónak Firenzében
élő barátja volt

MDK.

Varjas Sándor dr.

Varjas S. dr.: A költői és festészeti szimbólizmusról. Müvészet 1909. 302-314.l.

Varjas Gyula
óriási méretű festménye „Az ember-
barát", a stockholmi Vöröskereszt
falát ékesíti.

Orszag-Világ 1970/50 17 old.

Varjas Magit

1914/15—1918/19

Ferképzomfoisk vk

144. l.

VASÁRNAP **4** Kath. F. 8. Domonkos Prot. F. 7. Domonkos	
HÉTFŐ **5** Kath. Hav. B.-A. Prot. Oszvald	
KEDD **6** Kath. Úr szin. vált. Prot. Berta	
SZERDA	

MDK

Varjas Budapest

Közreműködésért bronzérmet kapott a párisi világkiállításon.

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitáson.

Magyar Iparművészet 1900. 356.l.

Varjas Béla
festő

12 éve él Firenzé-
ben. Nagy kompozi-
ciókat (Halott sira-
tás szb) fest Derko-
vics Gyula Modorá-
ban.

Genthon Istvánder-
körlése 1943. V. 1.

len festő.

ik feléből.

s szembe néz. Balfelől
zeme, barkója és nyi-
leberetvált. Öltözete :
llény és zsinóros kabát.
cm. — Lelt. sz. 1295. —
r Lászlótól 40 K-án (1529—
r 1-jén. — Elszámoltatott
Az elszámolást jóváhagyta
határozat (853–912).

M.D.K.

Varinay András ötvösmester

1771-ben Vápujhelyen
működött.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.
279. old.

Varjai Tamás [épitész?]

MDK

A tabáni rész rendezésével foglalkozik diplomamunkájában.

Krajczár Imre: Diplomatervek – Budapestről 3

ESTI HIRLAP 8.p. 1966 nov. 14

Vári Esztán

festőművész

Ózsi Térlat - Nemzeti Szalonban - lépével szerepel.

Becsületes munkája szentendrei vartja -

Magyar Hirlap
19[illegible].[illegible].[illegible].

Vári-Vojtoits Zoltán
festő

meghalt 1948. jan. 29.
58 éves Eroban Veres-
egyházán

irod
Szabad Művészet
1948. 3. 4. 126. l.

Nagytekintetű F

Tisztelettel jelente
műemléki kiadásokra kiutalt ös
számlát nyiottattam a m.kir.pó

Tekintettel arra, hog
után kamatot fizet, kamatjöved
is, amely engem természetesen n
a csekkszámlát, a felmerült ka
44 fillért állami pénzek után

Vári Vojtovits
Zoltán

Bükkzsérci
reszlet c.
képe
Repr
Rát Str. 226. l.

Vári Vojtovits Zoltán

Szefeltlex 235. l.

Élett arch.

n.o. 1104. l.

légiumot, de egyik sem nyerte el. A már korábban felsorolt folyamodók körül csupán Trentsenskynek engedték meg ~~a~~ nyomdájának újra üzembe helyezését és Schmidnek a Pestre való átköltözést.

Schmid ekkor, mint az első magyar könyomdászati privilégiumot hirdeti vállalatát. (Verein. Ofen-Pester Zeitung 1829. III. 22.) Pesten a Dorottya utcában [illegible] üzemét, amelynek

Vári Vojtovics Zoltán

Őszi minek c. képe
repr.
Műnészet 1943. 21. l.

Vári Vojtovics Zoltán

Miskolc

1926. őszi Eiall- 59.

Vecellio Francesco: A vent ca

170 (984), 4234 (868).

Vári-Vojtovics Zoltán.

1928. jun. Neuw. kalon tav. tárl.

3 tájlép

Múzeum, ügyvédi rend fejlődését bemutató

III. 57.

Váry-Vojtovics

Zoltán festő

1922-tól Miskolcon

működött 1927-ig

lásd

Halm Lerzik

263. l.

MOB Kt. 3708.

Vári Vojtovits Zoltán MDK

Márciusi este az Avason

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

MDK.

Vári Vojtovics Zoltán festőművész.
Független Művészek Társaságának Vándorkiállitásán
vett részt. /:Mohács, Pécs,Kaposvár és Nagykanizsa

Képzőművészet, 1929. 21. sz. 144. l.

MDK

Vári-Vojtovics Zoltan

Művével résztvett a független művészek társaságának Pécsen rend.kiállitasan.

Cikk: A független művészek társ.kiáll.Pécsett.

Dunántul, 1929.máj.3. 7.o.

MDK

Vári-Vojtovics Zoltán

A független művészek társaságának pécsi kiállitásán szerepelt Tabani részlet és Halászbástya c.képével

Cikk:Művészet

Dunántul,1929.máj.5. 9.l.

MDK

Vári Vojtovics Zoltán festőművész

Résztvett a Független Művészek vidéki vándorkiállitásain.

Cikk: A Független Művészek Társasága vándorkiállitása.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MNK

Vári Vojtovits Zoltán

Lelátás az Avarról

Sajóparti részlet

B.Szol. kiáll. 1927. jun. 27. 1.

MDK

Vári-Vojtovits Zoltán

Bartus Ö: Vidéki centrumok. Miskolc.
Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29 l.

MDK

Vári-Vojtovits Zoltán

Rálátás az Avasról, r epr.

Vári-Vojtovits Zoltán vándorkiállitásai.
Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

AI KIADÓ
LKOTMÁNY U. 21.

TELEFON: 111-010

Levelünk jele:

Kelet:

Ügyintéző :

MDK

Vári-Vojtovits Zoltán

Bartus Ödön festőművész: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29.lap

Vári Vojtovits Zoltán

MDK

Márciusi este az Avason

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Váry - Vojtovics Zoltán
festő

1923. nov. - dec. koll. kiáll. a miskolci városháza nagytermében

1924. jun. - jul. tempera festményeiből koll. kiáll. a miskolci népkerti Vigadóban.

1925. márc. koll. kiáll. a városháza nagytermében

1927. márc - ápr. 100 olaj- akvarell- és pasztell-képével kiállítása Miskolcon

Halmi Lexik
268, 269. 270. l.

Vári-Vojtovics Zoltán
festő

cród
2

Szinházi Élet.

1925. 13. sz. (V. képkiállítása Miskolcon; arcképpel.)

146

⊥ van ábrázolva.

balra fordulsan

maszkodva és térdelve ~~szent~~ ⊥ testét a
gatja. Fejét dicsfény övezi; haja, ba-
öse Bő ujju mellén szétáll. Mö-
barlanggal Bibornoki kalapját a
A háttérben város épületei kötik le

A. Glisentitől 1000 lirán. (457 frt. 50 kr.)
-én (279/95.)
z 59601/95 min. számot.

MDK

Vári-Vojtovits Zoltán

Rálátás az Avasról, repr.

Képzőművészet 1928. febr. 7. sz. 64.l.

Vári-Szabó Tibor

tervezte a debreceni városi fürdőt

1932. 218. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet

1867-1967. Budapest 1970.

881

Vári Szabó Tibor építész

L. Bodos József

25-28

Rácz Zoltán: Debrecen építészete a harmincas években

Magyar Építőművészet Bp. 1983 83/2

Vári Vojtovics

Zsoltán

festő

Veresegyháza

Kigyósdűlő

MKSz 1947

Vári Szabó Tibor építész

Tér és Forma, 1932.

V. évf. 293-301.o.
Vári-Szabó Tibor: A debreceni
egyetemi városi fürdő.

Építészet - világi

Fürdő (Debrecen, Nagyerdő)

Terv: Vári Szabó Tibor

Térés Forma, 1932.

V. évf. 293-301.o.

Vári-Szabó Tibor: A debreceni nagyerdei városi fürdő.

MDK

Vári Szabó Tibor épitész

Paksy Gyula épitésszel közösen tervezték az Agrártudomány Egyetem Rottenbiller utcai épületének háboru utáni helyreállitását.

Borb - Fabr 47.1.

/ Az Agrártudomány Egyetem állatorvos-képző szakosztálya épületének helyreállitása./

VÁRI SZABÓ TIBOR építész

debreceni munkái

RÁCZ Zoltán: Borsos József és Debrecen
korai modern építészete. Debrecen :
Hajdu-Bihar m. Tcs., 1990 123.p. skk. és ill.

M.D.K.

Vári-Szabó Tibor, építész

terve megvételben részesült az OTI csepeli rendelő intézetének tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1943. LXIV. évf.
jul. 21. sz. 4. old.

Vári Szabó Tibor

mérnök Debrecen város
műszaki hivatalában

tervezte az alábbi
fürdőt.

Tér és Forma: 1932.
293 — 301. l.

(A debreceni nagyerdei városi fürdő,
részletek és alaprajzzal)

1503.

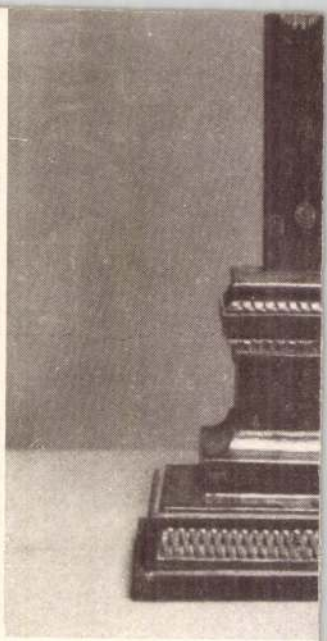

1409

Vári Szabó Tibor

OTI csepeli rendő
delője terep.
Megvétel

MMÉEKözl

1943. 104. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vári Szabó Tibor

a hajdúszoboszlói
gyógyfürdő terep
megvétel

MMÉE Közl
1938. 154 l.

5841

40.214. — K. M. E. Ny.

Vári Szabó Tibor építén M.D.U.

terve falusi kakóház építésére

Falusi Cakóházak. Bp. 1948 36-37

Mein treuer Arbeitsplatz

Mein Arbeitsplatz ist mein treuer

Meine Lieblingsfarbe ist blau und 36-37

Vári Kovács József

Megnyílt a szombathelyi MÁV Járműjavító ipari képzőművészeti szakkörének kiállítása, melyen szereplenek képei.

Fentai Pál: Képzőművészeti kiállítás a Járműjavítóban.

Vas Népe, 1944. júl. 14.

M.D.K.

Vári Makkai Éva, VI. éves

iparművész hallgató

Kárpit-tervekat állított

ki a kolozsvári Képzőművé-

szeti Intézet növendék-

kiállításain

Igazság - Kolozsvár, 1955. aug. 7.

Vári Kolos

d.

Ars (Páris)

1948. 169. n. 4. l

i járásbíróságtól.

nek tetőzete annyira rosz, hogy eső-
ntül folyik a tetőn s áthatolva a
tali helyiségekbe, különösen a nagy-
s terem/, a nyomtatványok elhelye-
a és a folyosóra. Mivel az esővíz a
vő iratokat és nyomtatványokat
róságnak pedig felesleges helyiségei
k és nyomtatványok elhelyezhetők
resem, hogy illetékes helyen intéz-
ár épület tetőzete mielőbb kija-

Vári-Kolos

festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1932. XXV. a. XLVII. k. 76-77. l.

Magyar művészek Párisban.

Varga Villő

A Vörösmarty Gimnázium centenáriumi ünnepségének képzőművészeti kiállításán a nevadó Villő „Forrás és patak" c. versehez készített illusztrációja szerepelt. (említve)

Péter Imre: Iskolai képzőművészeti kiállítás.

Köznevelés, Budapest, 1942. jan. (2)

VARGHA BALÁZS

Magyar Iparmüvészet az
ezredfoRdulón 200
175.l

Varga Béla (Magori), festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1944. XXXVII. a. 6XX. f. 60-61. l.

François Jaclot: Három könyv a magyar festészetről.

Vargha Béla

Katol.Szemle.1941.143-45.l.

M.D.K.

Vári Bernát

Kostümtervező szabászmester Csepreghy Ferencné művésztársával együtt készitik az „Abencerage" c. nagyopera jelmezeit az Operaház előadásához.

Szinház, Bp. 1887. ápr. lo. I. évf. 81. sz.

Vári Dezső, [ ]

Szerepel az Ernst Múzeumban.
(„lívizáló absztrakt")

P. Szücs Julianna: Stúdió '71

7.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 15.

Varga Andor

1893/94

Ferképzőmfoisk vk

144. l.

VASÁRNAP

28

Kath. P. 7. Ince p.
Prot. F. 6. Ince

HÉTFŐ

29

Kath. Mária sz.
P[illegible] Mária

KEDD

30

Kath. Judit vt.
Prot. Judit

SZERDA

31

Varga Andor

szül. Görbő Belecska
(Tolna m.) 1872.
Rk. 6 gm
1893/94 I. I. osztály,
minvégnövendek

Törökök V. 162.

Vargha Balázs

rajztanár 2.

alábbi cikke
rajzpedagógiai
cikk

Vargha Balázs: Gyer-
mekek rajzai: Válasz.
1948. jan. 4.

CSA

Vargha Béla.

A Mücsornok téli kiállításán női arcképe szerepelt. (említve.)

Népszava, 1928. dec. 21.

Varga Béla.

Festménye szerepel a Műcsarnok téli kiállításán.

Budapesti Hírlap, 1928. dec. 16.

Vargha Béla.

Műve szerepelt a Műcsarnok téli kiállításán.

Est, 1928. dec. 16.

Montag 7. Juli.

Letzte Vorlesung. Wiederholung des Stoffes.

Frl. Prof. Dr. M.

Vargha Béla F.M.19.2.

Marastoni tanitv. Többfélét fest. /Ly.N.r. 1o6./

Vargha Béla, ruhaterv

MDK

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.

Vargha Béla MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Vargha Béla, divatterverő

alapszehák férfiaknak

repr.

Magyar Ifjúság, 1969. 11. 7. 19. e.

MDK

Vargha Béla magori

Munkások a kompon. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 25.1.

MDK

mágori Vargha Béla

Nagy Z.: Gy. Szabó Béla fametsző művészete.
Művészet 1938. 14. sz. 6.l.

Vargha Béla
Mágori

l.
Mágori Vargha
Béla alatt

MDK

Vargha Béla

Vargha Béla /ruhaterv/ résztvett a IV.Orszg. Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Vargha Béla

Alkotásaival szerepel a Collegium Hungaricum képzőművészeti kiáll.-án.

P.N.936.V.24.

Vargha Béla festőművész

felnőtteknek esti kurzus 17-én kezdődik. Beiratások egész nap **Salgó tánciskola**
Teréz-körut 3. T. 1-214-02

— **Vargha Béla festőművész kiállítása.** A Nemzetközi Klub Deák Ferenc-utcai helyiségében mutatkozik be először Budapest közönségének mágori Vargha Béla. Rómát megjárt festővel ismerkedik meg benne az érdeklődő, gazdag és érdekes képzeletjárású művésszel. Kiállitását december 8-án délelőtt 11 órakor nyitja meg Tasnády Nagy András államtitkár. December 18-ikáig délelőtt 10 órától délután 5 óráig dijtalanul megtekinthető a kiállitás.

Ujság, 936. XII. 8.

MDK

Vargha Béla

ruhaterv

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.dec.

M.D.K.

Varpha Demeter, ács mester

Bebek Andrással együtt készíti 1552-ben az egri vár-ban a magtár tetőzetét.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 311. old.

Vargha Ferenc MDK

Erdők dala, gipsz

Mücsarnok 1934 Téli kiállitás

MDK

MDK

Vargha Ferenc

Szépművészet 1941. 2. sz.

Varga Zoltán

M.d.K.

Fémdoboz domboritott födele. Repr.

Az Orsz. M. Iparm. Társ.., a Baross Szövets. iparm. és háziipari kiáll. emlékalbum. Bp. 1929. Szerk.:Györgyi Kálmán. 27. l.

VARGA VERA

említve mint a kiállitás rendezője

Sármány Ilona: Szecessziós üvegek. Iparmüvészeti Muzeum
UJ TÜKÖR 1980/XVII/31.sz.3.o.

évek elején keletkező
új nyomdák mind
technikailag, mind
a müvéni fejlődést
illetően, az előző évek
hez képest nagy elő-
rehaladást jelentene

Richter és Schmid,
valamint a nagyszebeni Bielz Mihály,
mint láttuk, a litográ
fiának csupán egyet-
len eljárását, a fehér-
fekete hatásokkal
dolgozó krétarajzot
ismerték és alkalmaz-
ták. Egymásután
keletkeznek a kisebb-
nagyobb jelentőségű
vállalatok, ~~amelyek~~
~~körül~~ Pest-Budán és
az ország különböző

Varga Zoltán

Feindobor domborított fedele, repr.
(Idegenforgalmi emléktárgyak tervezésére hirdetett pályázat)

Magyar Iparművészet
1929. 121. l.

Varga Z.
fotós

M. D.

Stúdió és portrétannemányai szépek.

Bauer Jenő: A Televízió díszlet, jelmez, grafika
Művészet, 1968. ápszlis - 44 lap

utalvány.

.....nak. címe:.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

ra által.....

.....érl

[redacted]

[redacted] fizetendő.

.....bélyeg.....nyugta.....bevonandó.

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

	Bevétel	Kiadás
	Pengő	Pengő

Varga Zoltán

— Az idegenforgalmi emléktárgyak pályázati kiállítása. Az *Országos Magyar Iparművészeti Társulat* bíráló bizottsága *Nádler* Róbert műegyetemi tanár elnöklésével ma határozott a kereskedelemügyi miniszter támogatásával hirdetett idegenforgalmi emléktárgyak terveinek pályaművei felett. A pályaművek megtekintése és megvitatása után a bizottság megjelölte a kitűzött célnak legmegfelelőbbeket és megbizta *Györgyi* Kálmán igazgatót, hogy az illető pályázó művészekkel a tervek megvalósításáról és sokszorosításáról, az egyes kereskedelmi vállalatokkal pedig forgalomba hozatalukról tárgyaljon és velük megállapodjék. A kiválasztott pályaművek szerzői a következők: *Varga* Zoltán, *Okrutzky* Erzsébet, *Urbányi* Vilmos, *Kittinger* Kálmán, *Latabár* Kálmán, *Peyer* Gizella, *Horváth* Béla, *Hosszu* *Pintér* Gyula, *Krenner* Gyula, *Gadl* Sándor, *Keresztényi* Pál, *Kopits* János, *Nagy* Lászlóné, *Pilzer* Hajnalka, *Basala* Béláné, *Varga* Béla, *Wessely* Vilmos, *Somos* István, *Kiss* János. Valamennyi pályamű mától kezdve február 18-áig megtekinthető, a társulat kiállítási helyiségében (Andrássy-u 69.) hétköznapokon délelőtt 9—2-ig, vasárnapon 10-től 1-ig.

Kereszti Ujság

1929 II. 8

45

Varga Zoltán

iparm.

Erk. 1928

Varga Endre
iparművész

Iparművészeti társulat kiállítása – Ipar-
művészeti Múzeumban – ötvösmunkáival szere-
pel. –

Nagyasszony
1929 VII. 14

MDK

Varga Zoltán

ötvösség, ékszerek

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet, 1929. 134. l.

M.D.K.

Varga Zoltán iparművész

A Henger Antal cég kiállitásán szereplő váza ezüst füleit tervezte.
Fényképfelv. a kiállitásról és az ott kiállitott vázáról.

A kézmüvesipari tárlat dióhéjban c.
Szinházi Élet. Bp. 1928. szept. 16-22. XVIII. évf. 38. sz. 118. l.

Varga L. Zoltán

l.

Czak Gyorgy

175. l.

Magyar királyi
Ministerelnök.

4 4 8 4
----------I.
M.E.

A m.kir.közp

U t a

1911.évi szolgálat.Rendkivü
---

kiadások.Ő Felsége I.Ferenc

40.évfordulója emlékére az

épitésének,az a körül létes
---

obeliszk

Utasitom a m.kir.
határában levő Mátyásh
léje emelt templom rom
ásatások költségeinek

Varga Zoltán.

A Krénusz János Ált. Iskola tanulói részt vettek az NDK „a köolajvezeték mentén" címmel meghirdetett gyermekrajzpályázaton. Sikerült művéért elismerő oklevelet szerzett.

Horányi Barna: Új kaposvári gyermekrajzkiállítások.

Somogyi Néplap, 1972. márc. 7.

◆

Négyszemközt a természettel címmel Varga Zoltán egyetemi tanár grafikáiból nyílt meg kiállítás szerdán Szentendrén.

◆

Magyar Nemzet 1984. VIII. 9.

Varga Zoltán, grafikus, építészmérnöki hallgató

"Terspektíva" címmel rendezett kiállítást a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kara a hallgatók munkáiból. – A kiállítás legerősebb egyéniségei kétségtelenül a grafikusok, köztük is Varga Zoltán és Vörös Gábor, akik sajátos stílusukkal tűnnek fel.

Pálinkás László: Bartók Galéria: építészhallgatók kiállítása. A szó művészete, 1972. febr. 26.

MEGHÍVÓ

DUNA GALÉRIA

A
Duna Galéria

tisztelettel meghívja Önt

MAROSVÁRI GYÖRGY

festőművész

és

VARGA ZOLTÁN

szobrászművész

"Szobor - Helyzet - Kép" c.

kiállításuk megnyitójára

1992 október 8.-án 17 órára
a Duna Galériába
(Budapest, XIII. Pannónia u. 95. Dráva u. sarok)

Megnyitóbeszédet mond:
Szalatnyay József festőművész

A kiállítás megtekinthető:
1992 október 8. és 25. között, hétfő kivételével
naponta 10-től 18 óráig.

A
Duna Galéria

tisztelettel meghívja Önt

MAROSVÁRI GYÖRGY

festőművész

és

VARGA ZOLTÁN

szobrászművész

"Szobor - Helyzet - Kép" c.
kiállításuk megnyitójára

1992 október 8.-án 17 órára
a Duna Galériába
(Budapest, XIII. Pannónia u. 95. Dráva u. sarok)

Megnyitóbeszédet mond:
Szalatnyay József festőművész

A kiállítás megtekinthető:
1992 október 8. és 25. között, hétfő kivételével
naponta 10-től 18 óráig.

VARGA Zoltán

MEGHÍVÓ

DUNA GALÉRIA

Varga Zoltánné népművész

„Élő kézművesség a modern környezetben" c. kiállítás megnyílt Kecskeméten, melyen szerepelnek művei.

Mi, Hol, Mikor?

Petőfi Népe, 1974. szept. 1.

Varga Zoltánné
népművész

Méltatás

— Kiállítási naptár

Művészet, 1974. augusztus - 49 lap.

Varga Zoltánné

A művészeti hetek keretében kiállítás nyílt „Beregtől Rétközig" annak melyen művei, - botpaládi hímzései - szerepettek.

(be): Népművészeti kiállítás Nyíregyházán. Keletmagyarország, 1973. márc. 6.

VARGA ZOLTÁNNÉ, népi iparművész

Az Országos Népművészeti Kiállításon Nyíregyházán 1973-ban a hímzés-szövés kategóriában a legmagasabb kitüntetést: Gránátalma nívódíjat kapott. Botpaladról való. 87.old

MUNKÁSZ ÁGOTA: Országos népművészeti kiállítás 197[illegible]. 86.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 4.sz.

VARGA ZOLTÁNNÉ, népi iparművész

Kétnyüstös, szedettes szőttesei botpalládi és környé
ki, eddig fel nem gyüjtött hagyományanyag felhasz
nalásával készültek. "Buzaszemes" "Sommagvas" abrosz
szai türelmes, asszonyi munka művészi szépségü ter
mékei. 87.old

MUNKÁCSI ÁGOTA: Országos népművészeti kiállí-
tás, 1971. 86.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973, VIII. 4.sz.

VARGA ZOLTÁNNÉ, népi iparművész.

VARGA ZOLTÁNNÉ: "Szőttes falikép", című műve.-Fekete repr. 87.old

MUNKÁCSY ÁGOTA: Országos népművészeti kiállítás 1975.

Szabolcs-Szatmári Szemle. 1975. VIII. 4.sz.

Varga Zsigmond

A stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdió je 1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.
39.o.

Varga Zsigmond pedagógus , festő M.D.K.

40 éve Bián tanit .

A napokban kiállitotta müveit.

Tanitványa volt : Ézer Erzsébet iparmüvész,

Simon János keramikus

Tenkely Miklós: 40 év

Pest megyei Hirlap 1964. junius 7. 8.1 .

Varga Zsófi, gyermekrajzok

3. rajz : rep

Varga Zsófi: Rajzai 2.

Élet és Irodalom Bp. 1984. jún. 29. XXVIII/26

dr Varga Zsigmondné

Az őszi tárlaton szerepeltek az expresszionizmushoz kapcsolódó művek így Bényi Árpád:Olvadás,Bihari:Ősz,Török Anikó,dr Varga Zsigmondné képei,Biró Lajos:Hófogó és Kapcsa János műve.

Alföld 1975/1 83.o.

Vanga Zsófi, gyermekrajzoló

2 rajz: rekr.

Vanga Zsófi Rajzai

15.

Élet és Tro dalom Bp. 1984. aug. 31 XXVIII/35

Varga Zsóp, gyermekrajzoló

L: Hódosi Mária

Vadas József: Tarmix

12

Élet és Irodalom Bp. 1983 jún. 10. XXVII/23

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

Rajz: rep.

Varga Zsófi: Rajz

5

Élet és Irodalom 1983. jún. 17. XXVII/24.

Varga Zsóki, gyermekrajzoló

1 rajz : repr.

Varga Zsóki : Rajz 1.

Élet és Irodalom, Bp. 1983. febr. 18. XXVII/7

Varga Zsóp, gyermekrajzoló

2 rajz: repr.

Varga Zsóp: Rajzai

Élet és Irodalom 1985. szept 13. XXIX/37.

1.

Varga Zsóp, gyermelnejzoló

14 rajz: repr.

12, 13, 14, 15, oldalon

Varga Zsóp: Rajzai az 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Élet és Irodalom Bp. 1985. jún. 14. XXIX/24

VARGA VIRÁG: Orpheus és Euridike
36x25 (akvarell)

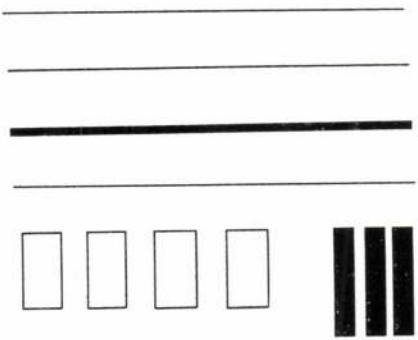

BÍRÓ *family* Kft.

Varga Vince, cipészmester

A Pécsett müködött legjelentősebb kisiparosok adattára. 1876-ban szül. Kiskunmajsán. 1892-ben szabadúl. Technológiát végzett. 1901-ben orthopéd cipészüzemet n it. Lúdtalp betétei világhirüek. 2 diszoklevél, 4 ezüst, 1 aranyérem. Ipartestületi alelnök 10 évig. Cipésztanfolyam alapitója Gyermeke István érettségizett segéd nála. 164.old

B. Horváth Gizella: Mozaikok a pécsi kisipar történetéből az 1930 -as években 149.old

A Jan. Pann. Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

Varga Zoltán, építész

Két filmdíszlet.

„Idő van" c. rendezte Gothár Péter.

Kivitelező építészek: Varga Antal,
Varga Zoltán.

3-6. Az „Idő van" ámú film díszletei. /repr./

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 56-57-old.

VARGA Vera ipanmen

2004. május 27. 65 éves korába

+

belvárai Szent Anna-szervita templomban

eltemetve június 23-án

VARGA Vera

91 1.69
2.71

Új Művészet

M.D.K.

Varga Vendel
Antalos

Korainak elismert mesterei.

Bálint Sándor: Szegedi arcok, Bp. 1959. 98 l.

Helmut Winkler: Bauernhaus, 3/4 1973.

M. T. K.

Varga Vendel
orvostalos

A rókusi templom berendezési munkálatait végezte.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959.

931.

Bálint Sánchez: Szegedi nárcsz, Bp. 1959.

MDK

Varga Vendel asztalos

Szegedi iparos. Részt vett az 1833-ban felszentelt rókusi templom berendezési munkálatainál.

Bálint Sándor: Az építészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka.

Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. sz. 274. l.

Varga Vera, művészettörténész, az Iparművészeti Múzeum szakmúzeológusa.

Varga Vera: A Roth Miksa üvegmúzeumról.

1986-ban megegyezés született: a Roth házból üvegmúzeum lesz, az üvegipari Művek kezelésében. A tudományos irányítást az Iparművészeti Múzeum szakmúzeológusa – Varga Vera, e sorok írója – látja el, kidolgozva a múzeum kialakításának, gyarapításának koncepcióját.

Művészet, 1989., január, 16-old.

Varga Éva

Magyar Iparművészet az
ezredfordulón

Varga Vera

Magyar Iparművészet az
ezredfoRdulón 2003
219.l.

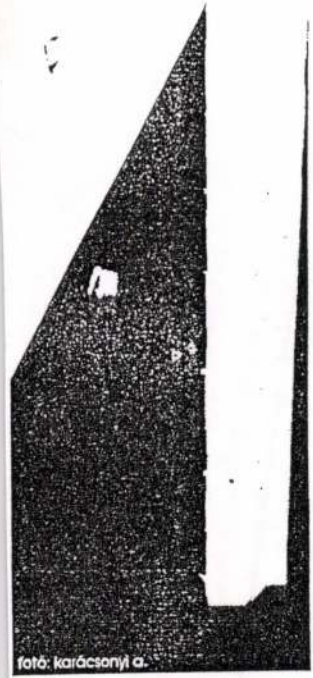

M E G H Í V Ó

A BUDAPEST GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

VARGA TÜNDE ÉS PÉITY LAURA

KÉPZÔMÛVÉSZEK
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

1994. JÚNIUS 1-ÉN 17 ÓRÁRA
A BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZÁBA
(BUDAPEST III. LAJOS U. 158.)

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: **MEGNYITÓ** CSOPORT

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETÔ 1994. JÚNIUS 26-IG
HÉTFÔ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-18 ÓRÁIG.

FELELÔS KIADÓ: ZSIGMOND ATTILA FÔIGAZGATÓ

Vergha Tivadar

festő

Sirok várának

látképe, Bene vára képe

stb. Repr.

Pásztor József =

Heves vármegye

várai Gyöngyös

1933.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Varga Tivadar

mükedvelő festő

Perlak

(Zalavm)

l.

Ezredevés Kiall

XX. cs. 36. l.

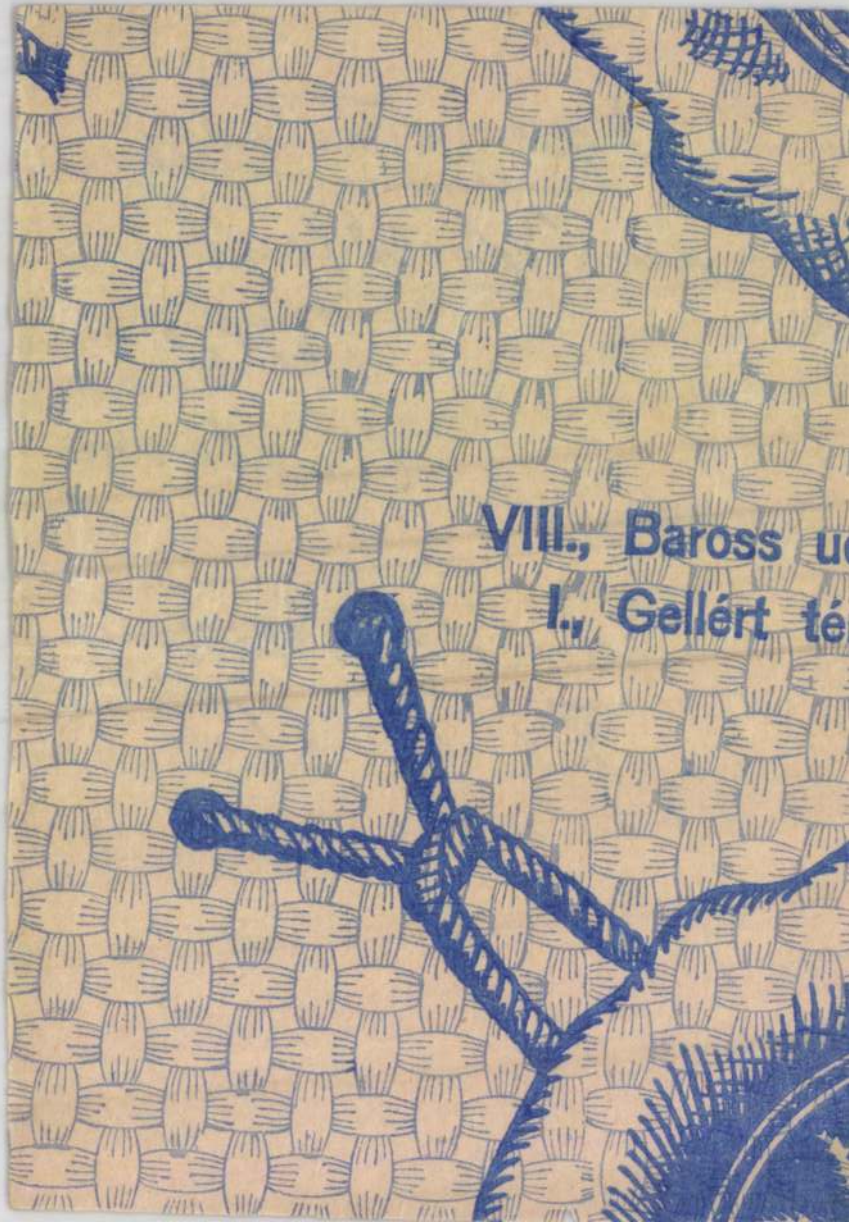
VIII., Baross u
I., Gellért té

Varga Tivadar

illustrációi

Pásztor József

A Mátra. Bp.

1929.

Varga Tibor
rajzoló

laid

Pásztor József
Hevesmegye várai
Gyöngyös 1933
135. l.

	–	42	21.	–
	3	154	61.	60
	–	44	13.	20
			147.	20

Összes bevétel

pénztárnok.

R-T., Budapest.

Varga Tibor

A Képzőművészeti Alap kiadó gondozásában megjelenő „Mai magyar művészet" sorozatában bemutatja a művészt.

Petőfi Népe, 1973. júl. 12.

MDK

Varga Tibor
grafikus

Varos

Élet és Irodalom, 1966. március 26, 6 kép.

VARA Tibor grafikus

temetése 2005. szept. 30.

Óbudai temető

MN 2005. szept. 28. 18.

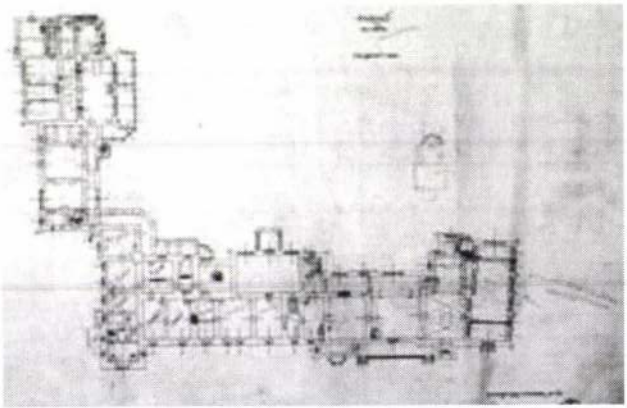

1. kép. A földszint alaprajza. Felmérés, 1909

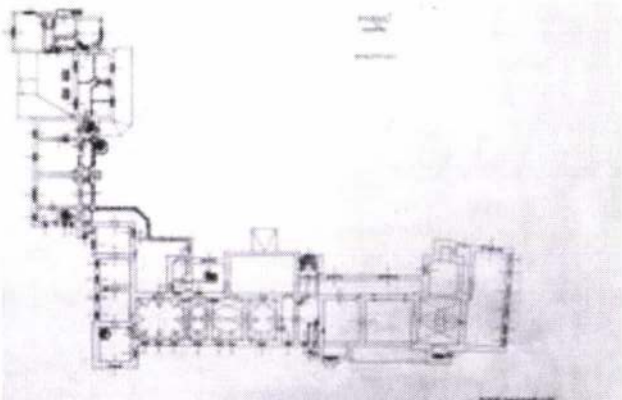

Varga Tibor

a Képzőművészeti Alap Kiadó gondozásában a Mai magyar művészet sorozat ez évben megjelenő egyik kötetében megismerhetjük munkásságát.

(MTI): Tárlat a Kompespolcon.
Zalai Hírlap, 1973. júl. 12.

Varga Tamásné, vizsgáznivész

L: Gy. Feher Ekelka

8.

– : Körujegi csipke

Esti Hirlap, Bp 1979. márc. 21.

VARGA TAMÁS szobrászművész

emlitve → Sylvester János szobrára kapott megbízást, a szobor a ~~rót~~ járási könyvtárat fogja díszíteni

Kondics József: Sárvár és a sárváriak a magyar Képzőművészetben I. rész

Vasi Szemle 1983. 4.

Varga Tamásné

Pesthidegkúton a Petőfi Sándor Művelődési Házban rendezték meg „Varga néni" magakészítette játékait. Babái mintha a mesék birodalmába lépnénk, mindegyik valakire hasonlít. Vargáné bemutatja két leánya hímzéseit is. (említve)

Jó reggelt!

1979. III. 24. 4.25 (N.)

VARJASI Tamás

kiáll. Bp., Józsefvárosi Galéria, 1993.

ism. L.M. [LOSONCI Miklós] : Bőrben, szalagban. =
Vasárnapi Hírek, 1993. április 18. 9.

VARGA Tamás építész

/VARGA Tamás/: Springer Irodahűz, Wesselényi utca 26. Építész: Varga Tamás, D.Sági Ágnes. = Magyar Építőművészet, 83,1992,2-3. 52-53.ill.

VARGA WELTHER Julia

Novotny Tihamér: Ellesett „kis halál" a strandon : Varga Welther Judit. = Uj Müvészet, III.évf.4.sz. 1992 68 - 69.p.ill.

Szentndre : Varga Lajos Studio Pincemühelye,1991

os, belül négy nyílásos, közön-
zített, ólomba foglalt karikák-
nyhában található 1 hosszabb
endába vasszögekkel fölerősí-
k; valamint 1 hasonló, kisebb
van beeresztve, a másik vége
dához sz ögezve négy vas léc-

ak felső padlása bolthajtásos,
rkos, közönséges pléhes ajtaja
bbiekhez mindenben hasonlól
enyérsütő kemence, s e körü
ancsak puhafa, négyszögletű,
; és 1 festetlen, puhafa ruha-
ajtóhely, amelybe kőművesek
holmik letételére.
adlása bolthajtás, az alja csak
hasonló — de francia pléh
ges ajtaja az ambitusra nyílik.

leülő hellyel. Mindegyiknek
van kis francia pléhecskékkel
nséges fő ajtaja az ambitusra
bbiekhez hasonló, kivéve azt,
ulecsal nyitható pléhe van.
ynek felső padlása stukatúrás,
denben a többiekhez hasonló
zobába, a másik az ambitusra
a kertre néz, ez kívülről vas-
g négyfelé nyíló üvegtáblás.
ató a szobában kupak nélkül;
a zárakkal fölszerelt szekrény;
készített polc holmiknak; va-
ha aggatására szolgáló, kékre
zoba ablakai közt a kert felé
ablakot képeztek ki a többiek-

vetkező szobának felül stuka-
ja és egyetlen ablaka minden-
ó a szomszéd szobába, a másik
ka a kertre néz. Közönséges,
továbbá 1 hosszabb, festetlen
stett, nádból font, kecskelábú
skelábú karszék, s van még itt
ik ráma nélkül, a másik kopott
t rámó an —, valamint 1 k
lt farámával, belül aranyozott

VARGA V. István építész

SÁRVÁRI MÁRTA: Vevők vagyunk kastélyra [beszélgetés Varga V. István épitésszel] = Magyar Nemzet, LIV.évf. 144.sz. 1991. junius 21. 8.p.

- müemlékvédelem

VARGA Tamás szobrász

KISS Attila: Emlékmű Mátyás királynak. =
Heti Budapest, II. évf.6.sz. 1990. febr. 23.
15.p. ill.

II.ker. Vörös Hadserg ut - Fekete u. sarok szobor

betűrend értéke alapján a besorolás történik, erre helyezzük és (kettős aláhúzással) kiemel-
jük. A név többi elemét (előnév, keresztnév, rang, cím) kiemelés nélkül közöljük.

Azokat a névelemeket, amelyek a természetes (eredeti) sorrendben a besorolás alapját képező elem (pl. családnév) előtt állnak (pl. keresztnév, rang), hátravetve, az inverziót jelölő vessző írásjel után közöljük.

Ha a személy több néven, vagy nevének több változata szerint ismeretes, közülük a hazai szabályozások alapján választott alakot tesszük a besorolás alapjává — utalással a fontosabb többiről.

Ha a személyt írói, művész-, vagy rangemelés folytán megváltozott nevén vesszük fel, eredeti nevét is megadjuk, „ered." kifejezést követőleg.

A klasszikus görög, latin és a bizánci személyek teljes görög, latin névvel jelölendők, a középkori személyek azzal a latin(os), görög(ös) vagy nemzeti névvel, amelyen ismertté váltak.

A keresztnevük alatt besorolandó európai uralkodók és pápák nevük magyar alakjával s azt vesszővel írásjel után követő, római számmal leírt uralkodói sorszámmal jelölendők.

A tulajdonképpeni névhez csatlakozó névelőzékek (névelő, viszonyszó, tulajdonságjelző) besorolási értékét a hovatartozás szerinti nyelvi szokások határozzák meg. Az idegen nyelvi környezetbe került személyek névhasználatát egyedileg kell ellenőrizni.

A nemzeti rangokat, címeket — rövidítve — hátravetjük.

Születési és halálozási adatok közlésére minták:
— teljes adatsor: **Arany** János (Nagyszalonta, 1817. márc. 2.—Bp., 1882. okt. 22.)
— hiányzó adat: **András, I.** (?—Zirc, 1060)
— le nem zárt életút: (Bp., 1990. jan. 1.—)
— további jelölések:
kérdéses adat után ? jel,
hozzávetőleges évadathoz „előtt" „között" „után" „körül" (k.) kifejezések.

A társadalmi és gazdasági szervezetek címszava: mindig azok teljes, hivatalos magyar neve,

VARGA Tamás építész

FERKAI András: A Springer Verlag irodaháza. = Erzsébetváros, 1992. 9. ill.

D.Sági Ágnes építész----

Bp., Wesselényi u. és Nyár u. sarok, 1989-90

megirtam a szakdolgozatom[illegible]
és nálam se maradt meg, [illegible]
megjelent a Müvészettörté[illegible]
, azt hiszem a a második [illegible]
mányfélét összefoglaltam. [illegible]

hogy ezen nem lehet [illegible]
az a szektáns világ, ami[illegible]
volt tényleg, hogy itten [illegible]
már ilyen anekdótát elmes[illegible]
ellen hogy küdöttek ott [illegible]
Olyan riasztó, ez a szek[illegible]
azzal foglalkozni, plusz [illegible]
a dolgot, kiderült, hogy [illegible]
müvészileg abszolut [illegible]

VARGA ZOLTÁN

fotókiállítása

VARGA ZOLTÁN

fotókiállítása

Megnyitó: 1999. október 14. 17 óra / Megtekinthető: 1999. november 17-ig / VMK-fotógaléria / Váci Mihály Városi Művelődési Központ és Gyermekcentrum / Nyíregyháza, Szabadság tér 9. / Támogató: Nemzeti Kulturális Alapprogram

VARGA ZOLTÁN

VARGA Tamás szobrai

Siófok, Krisztus feltámadása c. szobra a német túristabus-baleset áldozatainak emlékére, 2004. május 8. avatva

Beiträge zur Herkunft und zur Tätigkeit der Familie *von Alben* in Ungarn*

Von SZILÁRD SÜTTŐ — PÁL ENGEL (Budapest)

Zweifellos ist die bedeutendste unter allen deutschen Adelsfamilien, die nicht aus der unmittelbaren Nachbarschaft gekommen waren und im spätmittelalterlichen Ungarn doch eine wichtige Rolle zu spielen vermochten, die Familie *von Alben*, oder wie sich die Familienmitglieder von der zweiten Hälfte des XV. Jahrhunderts an nannten, *die von Alben genannt von Sulzbach*. *Johann von Alben* hatte fast zehn Jahre lang neben seinen ungarischen Würden auch das deutsche Kanzleramt inne; so ist seine Person nicht nur für Ungarn interessant; im allgemeinen scheinen aber die Forscher der deutschen Geschichte entweder nichts Näheres über ihn zu sagen, oder an Hand Windeckes mit gewissem Stolz festzustellen, daß der aus Ungarn gekommene Kanzler ein Deutscher war[1]).

Größeres Interesse für die Herkunft der Familie des Kanzlers hat Peter

VARGA Tamás szobrász

kiáll. Nagykanizsa, Hevesi S.Müv.Központ,1993 .márc11.-
ápr.lo.

ism. KRATOCHWILL Mimi: Varga Tamás-
ról. = Mérleg, I,1993,1. melléklet 1. p. ill.

VARGA TAMÁS

Grafika F.F. 2001

grafikai kiáll.

300.0.

(50. old)

Varga Tamás

építén

Réntvevője Zalaszentlánlón a Faluház létrehozásában.

Switzer Erzsébet
ácsne

Művészet
89/5

VARGA Tamás szobrán

Kiss Attila: Emlékmű Mátyás-királynak. =
Heti Budapest. II. évf. 6. sz. 1991. febr. 23. 15. p. ill

II. Vörös Hadsereg u. – Fehete u. sarok. szobor

t.
19-24+index köt.
köt.
4+2.félévi index

4

Livre Suisse. Fo 5281
. B. Veröffent-
Buchhandels.

egister

./.

Varga Tamás, szabrászművész

a vámi tanács műv.-i osztályg és a Magyar Képző-Iparművészek Szövetseg a közelmúlban értekelték a sóstói nemzetközi érem művészeti alkotótelep ez, ez munkáját és kijelölte a jövő útját, — 1983-ban az öntést Győrfi Sándor, Sebestyén Sándor és Varga Tamás végezte a művésztelep alkotó résztvevőjeként.

Tóth Sándor: Érem, vagy plasztika.
Kelet-Magyarország. 1984. aug. 25.

MDK

Vargha Oszkár, szobrászm.

a szobrászok termét kiváló alkotásával tette gazd gabbá.

/Gy./: A szobrászok terme.

A Műcsarnok reprezentatív kiállítása.
Képzőművészet.1932. 45.sz. 64.1.

Varga Szilvia

„A könnyűipar legszebb terméke" díjat kapta (pamuttípusú-selyem és len-kender szövetterméket).

Ipari Művészet, 1967. 3. sz., 8. l.

Vanya Szilvia

Tervének fotója.

Ipari Művészet, 1967. 3. sz., 9. l.

Varga Tamara

rajza
Éjnaka

Repr.

Pestmegyei Hiclap (Gentendre) 1967. márc. 4.

VARGA Sándor épitész

MÉp. 1991 5/6. 100.p.

EXPO 95 – 3.a. pályamű

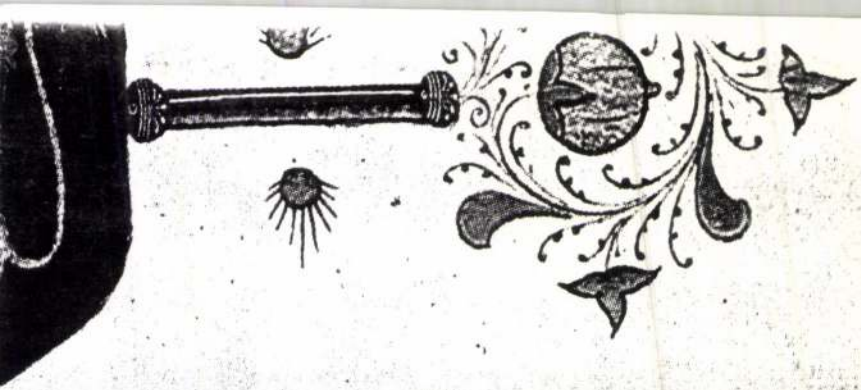

Varga 4.Sándor, ellenőr

Bástya

Tanulmányfej

Exotikus levelezőlap gyüjtemény

IV. Képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállitás. Bp. 1936. december, 16 1.

[illegible] prelatus kanonok adományaiból alakult ki a múzeum gyűjteménye, mely a Főegyházmegyei Könyvtár egyik pince-helyiségében kapott szerény otthont. Ugyanezzel párhuzamosan megalakult 1896-ban az Esztergom-vidéki Régészeti és Történeti Társulat, melynek megalakítására Ferenczy Jákó vezetésével már 1875-ben történt kísérlet.

Némethy távozásával a múzeum és régészet ügye holtpontra jutott. 1913-ban újabb mozgalom indult meg, mely a múzeum tárgyait hozzáférhetővé iparkodott tenni. A németutcai Einczinger-házban három kis szobát sikerült szerezni, s őrévé Sinka Ferenc Pált választották meg. A világháború azonban hamar véget vetett a néhány hónapi virágzásnak: a múzeum őr nélkül zárva maradt, és csak 1923-ban nyílt meg újra a Kollár-féle Széchenyi-téri ház udvari emeletén lévő két szobában.

A múzeum költöztetését Balogh Albin bencés tanár végezte, ki aztán igazgatását 1925-ben átvette. Balogh régészeti ásatásai révén az anyag állandóan gyarapodott, úgyhogy a Kollár-ház két szobája lassanként kicsinynek mutatkozott. Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter évi államsegélyt utalt ki a múzeumnak. A város az Obermayer-ház első emeletét felajánlotta s itt, öt szobában 1926-ban a múzeum újra megnyílt.

Nemsokára azonban a város az Obermayer-házat polgármesteri lakás céljaira igényelte. Ekkor Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás adott helyiséget a múzeumnak a Főegyházmegyei Könyvtár épületének első emeletén. A múzeum

MDK

Varga S.

Dolgozz a békéért, plakát

Békeplakát és 5 éves terv graf. kiáll. 1953.
Ernst Múz. szept. 3 l.

Varga Sándor

festő

l.

Mihályi falucsyhun

32. l.

T. 110.

en BESCHRYVING Der steden van
egert door de Keyserlyke armée
an Lotharingen czimü és t'Ams-
1686. jelzésű röpiven fölül
en jobbra a tábornokoktól körül-
i elé egy előkelő foglyot ve-
örnyékbeli hegyek közt Galaz és
lül Felirata fölül a repülő

.

: den Hartog van lotharinge
ezése: n. adom.

cm.

Varga Sándor

nobrán

1918

Éimisk 1930

89. l.

st, 1932. február hó 1-én.

iniszter h e l y e t t:

h.államtitkár.

z o t t s á g á n a k,

B u d a p e s t.

Varga Takács Júlia

szerepelt a KUT és U de E közös tárlatán.

PR 1932. XI. 6.

mdk

Varga Sándor rézöntő cigány
40 éves

Szintén ismerte a rézöntés technikáját.

Bakó Ferenc: A tiszaigari cigányok fémművessége.

Néprajzi Muzeum Évkönyve 1954, 241. l.

Varga Sándor

Az Ernst-Muzeumban rendezett Béke-plakát és Ötéves Terv grafikai kiállításon plakátjai szerepeltek.

Népszava, 1952. Okt. 19.

MDK

Varga Sándor /Cleveland/.

Fiu arckép, repr.

A Paál László Társaság jub. kiáll. Képzőművészet 1934. 79. sz. 244.l.

MDK

Varga ándor, grafikus

Az idei művészeti évadban... Magyar Művészet,

1925. 288. l.

Varga Sándor

Műve szerepel az Ernst-
múzeumban a Munkácsy-
féle kiállításán.

B. H. 934. V. 13.

Varga Sándor

Beszkárt Közművelődési Egyesületének III.képzőművészeti Kiállitása - Akácfa utcai székház diszteremében - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.XII.15.

Varga Sándor

Ernst-múzeum csoportkiállításán famelzet és linoleum-sorozatával szerepelt.

MH. 932. T.10.

Fénykép. Milyné.

Képzőművészeti Főiskola: 320 ltr.

Varga Sándor: Dolgozz a békéért.

Diplomamunka: 1951/52

Grafika. Plakát

Negatív nincs.

Varga Sándor, építés

L: Eltér Ishán

–: követségi kirch

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983

10-12

83/4

MDK

Varga S.

Dutka M: Graf.művészeink a békéért. Magy. Nemz.
1952. okt. 3. 5.l.

Varga S.

Az Ernst-Múzeumban rendezett Béke-plakát és Ötéves Terv Grafikai Kiállításon műrével szerepett.

Magyar Nemzet, 1952. Okt. 3.

Varjasi Tamás
bőrípar művész kiállítása ma
nyílik meg a Fővárosi Művelődési
Házban.

Magyar Hírlap 1973/24 10 old.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 SEP 7

DOLGOZÓK LAPJA

Varjasi Tamás, iparművész

ság Államtanácsa elnökét, 65. születésnapja alkalmából.

1021

VARJASI TAMÁS KIÁLLÍTÁSA

Szeptember 10-én, pénteken, 18 órakor Mikó Sándor, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára nyitja meg Varjasi Tamás iparművész kiállítását a Komárom megyei Művelődési Központban. A bőrből készült alkotások bemutatója október 2-ig tekinthető meg.

—mk—

Az NB II állása:

1. PMSC	5	4	-	1	12: 1	8
2. Ganz-MÁVAG	5	3	2	-	8: 4	8
3. Debrecen	5	3	1	1	11: 8	7

Varjasi Tamás

A Magyar Nemzeti Galériáb an Móritz Sándor festőművész kiállitása január 17.-ig, A József Attila Művelődési Központban Varjasi Tamás kiállitása január 31.-ig tart nyitva.
A Magyar Nemzeti Galériában Cservenka Ferenc fotókiállitását január 18.-án, A Műcsarnokban Nolipa István Pál festőművész kiállitását január 21.-én, Veszprémi Imre szobrászművész kiállitását január 21.-én, /tő
A Fényes Adolf Teremben Győrffy Péter festőművész kiállitását január 21.-én nyitják meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. jan. 15.
XXI. évf. 3. sz. 8. lap.

Varjasi Tamás, festő

L:Nagy Balogh János

-? Kiállitások 2.

Esti Hirlap, Bp. 1977 febr. 15.

Várkonyi Zsuzsi, [iparművész?] textiltervező

A Goldberger Gyár fiatal textiltervezője.

Ágoston Éva: Hat lakás és egy műterem gondjai 7. o.

NÉPSZABADSÁG Kp. 1964. márc. 10.

Várkonyi Györp

filcrajzait állitotta ki a szombathelyi kiv. vár Sporthárban.

Vas Népe, 968, jul. 3. „Fiatal vasi művészet Tárlaba (Butelon) ci Ne.

Várkonyi György

Kiállít Szombathelyen.

(Rulcsár) Elsietett beszámolóra.
Vas Népe, Szombathely 1970. ápr. 11.

Várkonyi Gyula

„Utca" c. művének reprodukciója. (fölcrajz)

Vas Népe, 1968, jun. 30,
– Vasi fiatal képzőművének kiállítása —

Várkonyi György

Falu (monotípia, papír)

Vas Népe 1968 XI. 17

Vázkonyi György

Pasztel képekkel
szerepel az alább. tárlaton

I. L.: Fiatal vasi képzőművészek
kiállítása

Vas Népe 1969 II. 23 8 old.

Várkonyi György

A művésztelepek pótolnak valamit a hiányból, amit a műtermelkülisig okoz. Mártelyva a KISZ KB táborába 2-3 fiatal utazik évente. Rajzolni, fegyelmezetten kompakválni tanult ott Szücs I., Tarpataki K., Várkonyi György. – Sokan elkerültek a megyéből, de a csoport számontartja őket. Így a művészt is hívják minden kiállításra.

Budai Rózsa: A Vasi Műhely tíz éve;
Vas Népe, 1977. nov. 20.

Varkoly László

Varkoly László 1960-ban született Olaszliszkán. Az Egri Ho Shi Minh Tanárképző Főiskola rajz szakán tanult 1982-ig. 78 óta kiállító. Experimentális problémákkal foglalkozó alkotó.

a Fiatal Művészek Stúdiójába 1982-ben felvett új tag.

Nagy Vilmos 1983/6

Varkonyi György festő

Szombathelyen, a Vasi Tavaszi Tárlat
'44 kiállításán szereplések képei.

Budai Rózsa: Vasi Tavaszi Tárlat '44

Vasi Népe, 1944. ápr. 18.

Várkonyi György

Rilárol és Székelyudvarhelyről Várkonyi György készített rajzos beszámolót. (emlitve)

Losonci Miklós: A vasi műhely.
Vasi Szemle. 1976. 4. 558 o.

Várkonyi György, festő

a helyi erőkből szerveződött képzőművészeti szakkörben fejlődött számottevő festőné a művész, az azóta Pécsre elszármazott.
„Piskói ház" (repr.) — Körmenden mult meg 1975. őszén a vasi fiatalokhoz tartozó Várkonyi György és Várnai Valeria tárlata. a művész vagaszkodik a néprajzi megfigyelésekhez.

Losonci Miklós: a vasi műhely.

Vasi Szemle, 1976. 4. 547. old. 557.o.

Várkonyi György, művészettörténész

Vas megye képzőművészeinek őszi tárlatát a Kemenesaljai Műv. Központban rendezték meg, dec. 20-ig látható a tárlat.

Várkonyi György a kiállítás katalógusának előszavában írt a vasi művészekről.

Kulcsár János: Művészeink közös kiállítása Celldömölkön.

Vas Népe, 1978. dec. 17.

Várkonyi György művészettörténész
Sugár Andor festőművész emlékkiállítását
Szombathelyen, a Forradalmi Múzeumban
Várkonyi György rendezte.

Raics István: Sugár Andor-emlékkiállítás
Szombathelyen.
Népszabadság, 1979. júl. 18.

Varjasi Tamás

bőrműves

a Fővárosi Művelődési

Házban nyílt kiállítása

Mátrafüred 1973 február 14

2. old.

Varjasi Tamás Bőripasmúvész

ma nyílt kiállítása
a Fővárosi Művelődési Házban

Magyar Nemzet 1973 január 25
4. old.

Varjasi Tamás iparművész

a Fővárosi Művelődési Házban rendezett kamarakiállításán bőrmunkái szerepelnek: használati tárgyak díszítő funkciókat ellátó falidíszeket látunk. (emlétve).

Tasnádi Attila: Kiállítási kalauz.
Népszava, 1973. febr. 16.

Varga Sándor

Majtényi Istvánnal közösen a Békéscsabai Kner Nyomda dessert díszdobozainak a kivitelezője, amiért a Könnyűipar „Legszebb termék" díjat kapták. Fotója a 33. l.-on.

Művészet, 1967. 3. sz., 32. l.

Varga Sándor

A barcelonai Arte Moderno-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a metszetek és grafikai műveknek szánt bronzérmet nyert.

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Varga Sándor

A Fóti Gyermekváros központi épületében láthatók az ittem gyerekek művei: szöttesek, rajzok. A kis művészek sorából kicmelkedik Varga Sándor, Katona Béla, Fodor Lajos.

Losonci Miklós: Képzőművészet a Fóti Gyermekvárosban.
Pestmegyei Hírlap, 1974. jól. 21.

Varga Sándor, farekas

[néprművész?]

Az utolsó őrségi farekas. Már nem dolgozik. Műhelyében kéz darabjait őrzi.

Maros Dénes: A védett táj lakói 4–5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 28.

id. VARGA SÁNDOR, timármester

A miskolci magyar-timár ipartársulat névsortáblája. Bükk fa, négyzetes. Papírt ragasztottak rá a neveknek. 41 név. Első oldalán fent vörös, arannyal keretezett címke: "A Miskolczi Magyar-Timár társulat névsora, 1895.". - Miskolcon készült, 1895-ben. - Az egyik név: id. VARGA SÁNDOR. 41-42. old. 5. számú kép. Fekete repr.

BODÓ SÁNDOR: Két miskolci céhbeli vótábla és két névsortábla 37. old.

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1969.
8. szám, Miskolc, 1969.

Varga Sándor

a Fáti Gyermekváros szakkörének tagja volt, Mössi Szabó István hajdani tanítványa, - komoly igéret.

Losonci Miklós: A szépség a beszélgetőtárs.

Magyar Ifjúság, 1976. szept. 24.

Varga Sámuel

1803

Kolozsvári asztalosok

3. l.

Varga Sámuel

debreceni asztalos rajza egy írószekrény-
ről 1801-ből. 172 sz. reprodukció.

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi kútor-
művészet a 18-19 század fordulóján.
Budapest, 1972

VARGA Sámuel asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 183.

1821.

VARGA SÁNDOR, kalapos és sapkásmester

Az Alsónémedi vásárokra jár. Kiskunfélegyházi mester. Régi, megbizható iparos. akinek az egyik vásáron odaadják Némediben a festeni, javitani való kalapot és a másik vásárnapon visszahozza készen. 335. old

U. KERÉKGYÁRTÓ ADRIÁN: Adatok Alsónémedi viseletéhez 301. old.

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest megye múzeumából. 3. Szentendre, 1975.

Varga Sámuel ifj

Kolozsvári születésű

Februar 1821.

Kolozsvári asztalosok

3. l.

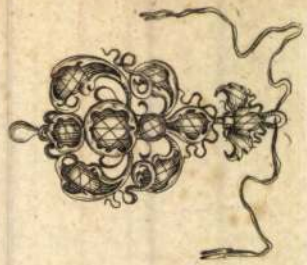

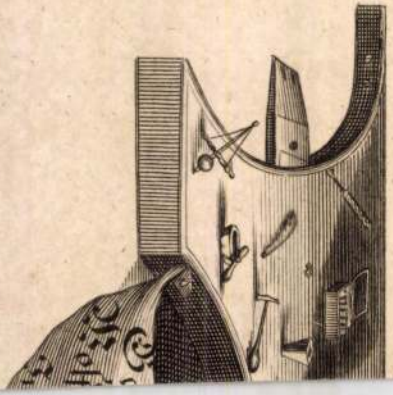

VARGA Sámuel asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 183.

1821.

SÁMUEL VARGA, asztalos

Debrecenben dolgozott. Sok írószekrény /tabernákukum/ terv maradt fenn debreceni mesterektől a 2. tipusból. Az ő rajzai 1801-ből származnak. 99.old. 12.jegyz

SZABOLCSI, HEDVIG: Die Formentwicklung der Schreibschranktypen am Ende des 18. Jahrhunderts 89.old

AZ Iparműv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv.Múz. Évkönyve, XI.1968.Bpest.1969

VARGA Péter festő

Kiállítása Csontos Mária festővel az Erdélyi Magyarok Egyesülete rendezésében (V. Molnár u. 5). 1991. dec. 20. – jan. 5.

M. Nemeti, 1991. dec. 20.

az MTA természettudományi [illegible]
az MTA Antropológiai Szakbizottsága
Elnöksége junius 26-i ülésén jóváhagyó
egy 23 és 27 éves életkorban elhunyt **nő**

A barguzini "Petöfi" legenda elfogadta
azzal próbálták alátámasztani terjesztő
jegyzéken. 1988 december 31-i sajtófo
később is rendszeresen ismételgett
névsorokban azonban **nem szerepel**
maguk a listák pedig olyan tisztekről k
közismert - az oroszok az osztrák hads
vagyis egyszerüen a közönség megtéve
azonban ezt követöen is ragaszkodtak
azt is tudják, hogy a cári intervenci
dolgozott, amelyben viszonylag jelente
Petöfinek semmi sincs. Olyan különleg
védelem alá helyezése lett volna,
föparancsnok sem dönthetett volna ön
megintcsak maradt volna irásbeli nyom
van nyoma, aki utóbb, az 1863-as lengy
oda számüzetésbe.

M.D.K.

Varga Péter

Pécsi művész Kós fiatal tanitványa. Az anyag iránti tisztelet, a művészi lehetőségek kiaknázása jellemzi. 319.o.

Romváry Ferenc: Az ex libris története Pécsett. 319.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1965. Pécs, 1966

M.D.K.

Varga Péter

Pécsi művész ex librise.Játékosan a tulajdonos nevét variálja.Kazalba hányt kocsi betükkel megrak va,előtte mese paripa.Horváth Pál könyvjegye. A szövegben 22-ik kép./Helyesen 21.kép./.Varga Péter/linóleum/ 1965.318.o.Fekete Repr.

Romváry Ferenc:Az ex libris története Pécsett 318.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

MDK

Varga Péter mérnök

Az utépitésről a berlini kiallitáson ir cikket a Városépitésügyi Törvényalkotás c. k.-ben.

Dr.F.G.: A városépités időszerü kérdései

Epitő Ipar - Epitő Művészet 1932 14.1.

Vanga Péter, [festő]

L: Nagy Lánló

—: Az országos Ady-pályázat eredményhirdetése

21.

Népszabadság. Bp. 1977 nov. 20.

Varga Péter [ ]

l.: Zoltán Éva

Sz.-A.: Restaurátorok — 7.

Nénszabadság, Bp. 1976. szept. 3.

VARGA PÉTER, gubásmester

A miskolci gubás céh behivó névsortáblája. Miskolcon készült. az 1850-60-as években. Anyaga fenyőfa, lapos. Rajta papirra ragasztva a mesterek neve, 35 név. A 19. sz. második felében használták. A 3-as szamu név: VARGA PÉTER.
42. old. 4. szamu kép.

BODÓ SÁNDOR: Két miskolci céhbehivótábla és két névsortábla 37. old.

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1969. 8. szám, Miskolc, 1969.

VARGA PÉTER, gubásmester

A miskolci gubás céh behivó névsortáblaja. Miskolcon ké szült az 1850-60-as években. Anyaga fenyőfa, lapos. Hajta papirra ragasztva a mesterek neve, 35 név. A 19. sz. maso dik felében használtak. A 3-as szamu név: VARGA PÉTER. 42.old. 4.szamu kép. Fekete repr.

BODÓ SÁNDOR: Két miskolci céhbehivótábla és két név- sortábla 37.lld

A Miskolci Herman Ottó Muzeum Közleményei, 1969. 8.szam. Miskolc, 1969.

Varyasi Tamás
iparművész börmunkáiból rendezett
kiállítást a Fővárosi Művelődési Ház.
Az érdekes-szép tárgyak közül egy
térelválasztót és egy bőrbevonatú
széket mutatunk be.

Népművelés 1973/3 42 old.

Varjasi Tamás, iparművész

L.: Papp Albert

— : A hétvégi ... 9.

Népszabadság, Bp. 1977 febr. 26.

Varjasi Tamás, újságíró

L.: Kmetty J.

—: A hétvégi . . . — 9.

Népszabadság, Bp. 1977 febr. 19.

Karjasi Tamás iparművész

Csili Galériában látható a művész börből készült használati eszközeinek és dísztárgyainak kiállítása.

Táslatok

Népszabadság, 1977. febr. 26.

Varkoch Tamás

a Perényi csalad embere,
egyi vár nagy volt
és nem hadi épitész
Az ő működése alatt
az egyi vár helyreálli-
tását Vadeno Alexan-
droda kezdte meg.

Lásd ott.

MDK

Varkoch Tamás

egri várkapitány /XVI.sz./

kezdte a vár kettéválasztását. Bástyát képzett ki, árkot huzatott, uj falat huzatott.

12.o.

Repr': A Varkoch-kapu maradványa.
13.o. 6. kép.

Galván Károly: Az egri vár. Bp. 1958.

Varkocs János

Kardcsiszár

l. 1587 Kassa.

Arch. Ért.

1911. 383 l.

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezek
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mil
királyság megváltó eszméjének. És fegy
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hiveim
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiá
sok ezer embertársamon, joggal kérhete
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszm
nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem sze

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda. Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

MDK

Varkolik János

kassai céhmester 1715-ben.

Wick B: A kassai szt. Rozália-kápolna története.
Kosice, 1935. 89. l.

Vaŕkeszö vára

Sopron mi

Dor Bakony

376. l.

MDK

VARKOCH kapitány

Az egri vár u.n. Szentmihály bástyájának épitéezése it kezdi el.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.17.

Képzőművészeti Alap kiadása.

Varjú Tivadar

1894/95

Ferkápzomfoisk vk
144.l.

VASÁRNAP

25

Kath. F. 11. Lajos kir.
Prot. F. 10. Lajos

HÉTFŐ

26

Kath. Zefirin p. vt.
Prot. Izsó

KEDD

27

Kiah. K. sz. Józs.
Prot. Gebhard

SZERDA

Varju Tivadar

vzdl. Szolnok 1875 Rk

tanítóképző

1894/95 I–II. I. ontág.

1895/96 II "

Kőkori telep, somlóhegy V. 194.

Varju Tivadar

1913. ápr.-máj. kiáll. Nemzeti
Szalon
Napfelkelte, olaff. 500.–
1913. szept. kiáll. u. o.
Csendélet, olaff. 160.–

Losinio, Carlo, olaz nobráz III. 157.

VÁRKESZŐ (Sopron)

A község Vas, a vár Sopron.

RMV 5, 376 l.

VÁR régi.

Várkesző

mdk

Varju Katalin

A kis művész

% a fotokor tagjainak dijnyertes képeiből.

Népművelés 1961, 10. sz 17. l

MDK

Varju Tivadar

Napfelkelte, of.

M.Szal. 1913. tav. kiáll. 27. 1.

Varjú Domonkos

restaurátor

egy ideig a Szép-

művészeti Múzeum-

ban dolgozott

az 1930-40-es

években

müv

j. 27

Becker

Dr. Felix

Allgemeiner Lexikon der bildenden Künstler

l. „Thieme" statt

MDK

Varju Domokos dr.

Számos nagyértékü festmény megy tönkre...
Pesti Hirlap 1944. máj. 31. 5.l.

Varju Domonkosné

1929/30 – 1932/33

Ferkápzomfoisk vk

144 l.

VASÁRNAP

18

Kath. F. 10. Ilona
Prot. F. 9. Ilona

HÉTFŐ

19

Kath. Lajos pk.
Prot. Huba

KEDD

20

Kath. *Sz. Istv k.
Prot István kir.

SZERDA

21

VARJU Elemér

udv. tanácsost, a M.U.M történeti osztályának igazgatóját a püspökkari értekezlet 1930. márc. 3. án az Országos Egyháznűvezeti Tanács tagjává választják

ld. A püspöki kar tanácskozásai.
Bp. 1984. 163. p.

stopográfiája_ /TS-5/1, valamint
sal, a veszprémi kutatásokhoz
ogatásával/
/de a volt témavezető jelentésével
re szorul/ Fejér megye topográfiai
rgyalásának módszere, adatfelvétele,
rálása tekintetében modellnek
ei /melyek különválasztását indokolták/
umok segitségével adottak voltak,
s mértékben előrehaladt Veszprém
nek egy része 1991 végén elkészül/,
rkai András munkája/, amely topográfiai
ületeinek két világháboru közötti

hézségei visszavezethetők
intézeti forrásból való biztosításának

tékü alkalmazásának pénzügyi
en specializált kutatási érdeklődésére
kutatói szempontok érvényesülnek/,
ás költségeinek állandó emelkedésére,
tételek biztositásának még mindig

Varjú Jenő

Laár Árpád cikke, Varjú Jenő felvételeivel: Árvízkárok helyreállitása a Szamos mentén - 197o.

Magyar Ép.műv. 1971.3.sz. 11-13.1.

Varjassy Árpád

ipariskolai igazgató

Temesvárott

Stul. 1854 márc. 30

Arador

Beisben és München-
ben végezte technikai
tanulmányait. Részt
vett az aradi szabadság-
szobor, a Vasmegyei
árvaház és a Deák mau-
zoleum tervpályázatán.
Irodalmilag is mükö-
dik. Lásd Szinyeit

Lakatos Arad

III. 90. l.

Varjassy Árpád

Zvod

2

Berkeszi Temesvár

138. l –

9 Virágvas.		Előző: Görög: Nagyb. ő.v. Izraelita: Nisan 13
Hétfő **10** Ezekiel	☾ Holdtölte 14 óra 38 pk.	Protestáns: Zsolt Görög: Terenc Izraelita: Nisan 14
Kedd **11** Leó p.		Protestáns: Leó Görög: Antipa Izraelita: Passah 1. n.
Szerda **12** Gyula		Protestáns: Gyula Görög: Vazul Izraelita: Passah 2. n.
Csütört. **13** Nagycsüt.		Protestáns: Ida Görög: Márton Izraelita: Nisan 17
Péntek **14** Nagypéntek		Protestáns: Nagypéntek Görög: Nagypéntek Izraelita: Nisan 18
Szomb. **15** Nagyszomb.	1933 **ÁPRILIS** 30 nap	Protestáns: Atala Görög: Kreszcenc Izraelita: Nisan 19

15-ik hét. Nap kelte 5 ó. 24 pk. — Nyugta 18 ó 40 pk.

Varjassy Árpád

tanitotta a rajzot
1881/82, 1882/3
1883/84-ben
az alábbi iskolában

Pfeiffer Antal: A
kegyes tanitórendiek
temesvári társasházá-
nak és a fögymnási-
umnak története.
Temesvár 1890. 91, 109. l.

Varjassy Árpád

volt a temesvári
városi főreáliskola
első igazgatója.
Megnyílt 1879-ben.

Barát Temesvár

233. l.

I V Ó

agyar Barátai Egyesületének a Müemlékek
utca 10./ tanácstermében
6 órakor tartandó
g y ü l é s r e.

ág jelentése.
sztmány megválasztása.
.

Az előkészitő bizottság nevében

Gerevich Tibor

Varjú Domokos

1929/30–1932/33

Ferképzőmfoisk vk

144. l.

VASÁRNAP

11

Kata F. 9. Zsuzsanna
Prot. F. 8. Tibor

HÉTFŐ

12

Kath. Klára sz.
Prot. Klára

KEDD

13

Kath. Ipoly, Kassz.
Prot. Ipoly

SZERDA

14

Varjú Domokos

írod

Radocsay Dénes

A régi műalkotások orvosai nehéz és felelősségteljes munkájukról beszélnek

Nemzeti Újság

1942. ápr. 19.

ORSZÁGOS TERMÉSZETVÉDELMI
TANÁCS.
XBUDAPEST II. HERMAN OTTÓ ÚT 15X
XTELEFON: 156-491X
Budapest, I. Krisztina krt. 26.
Telefon: 152-359.

104/1942.

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Nyomtatvány.

Szentiványi Gyula dr. urnak,

a Müemlékek Országos Bizottsága titkára,

H.

XI. Lágymányosi ut 16.

Varju Domokos

Árverési Csarnok aukció kat.

32. sz. 1926. ápr.
34. sz. 1926. okt.
36. sz. 1927 febr.
38 sz. 1927. máj.

Csák Árpád dr., kaposvári

X. 104.

MDK

Varju Domokos

1932/33. iparostanonciskolai rajztanitói oklevelet kapott.

Képzőműv. Főisk. Évk. 1932/33. 57 l.

MDK

Corvin Áruház képzőműv. kiáll. 1942. szept.

Varju Domonkos

MDK

A sárospataki vár kápolnájának oltárképet 1950-ben , gótikus eredeti után, Varju domonkos és Váli László festette.

28.o.

Balassa Iván: Vezető a sárospataki várban. Sárospatak. 1960. /Nyomtatva Miskolcon/.

Varju Domokos
festő
1926-28

Eimisk 1930
89.l-

elefonszámai is megtalálhatók lesznek a Tiszti
ábbá a Függelék-részben a tudományos és más
pénzintézetek és biztosító intézetek adatait,
ányozott nem hivatalnoki címek (kormányfő-
b.), a Magyar Érdemkereszt és a Magyar Vörös-
ak is. Végül tartalmazni fogja a tisztviselők
an).
újítást fog tartalmazni: a hivatalos beosztásban
et, érdemkereszteket és érmeket, továbbá a

kiadása egész vászonkötésben 1932. évi június
5 P (állami és egyéb közhatóságok és közintéz-
), bolti ára pedig 20 P.
30. A Címtár új kiadása az előfizetési határ-

erelnökség 100.703. sz. bevételi csekklapja útján

zon intézmények és egyesületek vezetőségét,
— amennyiben adataikat a Címtárban közöl-
e a Tiszti Cím- és Névtár szerkesztőségének

M. KIR. KÖZPONTI
STATISZTIKAI HIVATAL.

omda Rt.

M. Városi Mariska

1900/1 — 1903/4

Ferkápzomfoiskávk

145. l.

Kath. Lénárd hv.
Prot. Lénárd

CSÜTÖRT.

7

Kath. Engelbert pk.
Prot. Rezső

Izr 11. Khamisi bőjt

PÉNTEK

8

Kath. Gottfried pk.
Prot. Gottfried

SZOMBAT

9

Kath. Tivadar vt.
Prot. Tivadar

45

Izr. 13. S. Lekh-Lekha

M.D.K

Varjassy Boldizsár, várépítő

Várnagy épitette ki Fámos Zsigmond parancsára 1560-ban a nagyváradi vár (ma IV. o.) bástyáját.

Galóthay Ferenc: Nagyvárad vára. Nagyvárad, 1899. 7. old.

Varjú Béla

hangszerkészítő

Újpest

Életr. arckép

lásd

z

Früh Döm Pestm

I. 134. l.

MOB kat. 3213

Varju

A Bécsből visszakapott magyar műkincsek kiállításának egyik rendezője.

N.U.933.V.31.

Varju Károly

hegedűkészítő Budapesten
ursprünglich Tischler,
später Cymbalmacher,
begründete ein Musik-
instrumentengeschäft und
beschäftigte sich dann
auch mit Bau und
Reparatur von Geigen.
1888 verband er sich
mit Stefan Horváth, der
das Geschäft später allein
fortsetzte.

Lützendorff

677. l.

Varjú Károly

hangjedrészítő Bp.

l.

Ezredéveskiáll

I. B. 28. l.

gyar Könyvszemle, 1926. 246— l. — u. a.: A Prav-kódex benedictiói. *Magyar Könyvszemle*, 1927. 44— l. — ERNYEI JÓZSEF: A Prav-kódex termőhelye és eredeti rendeltetése. *Magyar Könyvszemle*, 1927. 67— l. — HOFFMANN EDITH: A Nemzeti Múzeum Széchenyi könyvtárának illuminált kéziratai. Budapest, 1928. 66— l.

319 HOFFMANN, id. h.

320 BÁRÁNYNÉ OBERSCHALL MAGDA: Konstantinos Monomachos császár koronája. *Archeologia Hungarica*, XXII. Budapest, 1937.

321 CHYTIL, KAREL—FRIEDL, ANTONÍN—KONDAKOW, NIKODÉM—SLAVIK, FRANTIŠEK: Kříz zvaný závišův v pokladu Kláštera ve vyšším Brodé v čechách. Praha, 1910. — GENTHON ISTVÁN: Szent László feleségének keresztje. id. m. 48— l.

322 DANKÓ JÓZSEF: Történelmi műirodalmi és okmánytári részletek az esztergomi főegyház kincstárából. Esztergom, 1880. 61—62. l.

323 IPOLYI ARNOLD: A magyar Szent Korona és a koronázási jelvények története és műleírása, Budapest, 1886. — CZOBOR BÉLA: A magyar Szent Korona és a koronázási palást. *III. Béla magyar király*

Varju Károly

Mangnekemto

l

Közlezrkiáll

1272.1

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Varju és társa

hangszerkészítő

l.

Ezredi és kiáll

XII csop. 43. l.

Varju és tarsa

Mangnerkeszítő

l

Közlezrkiàll

1272. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Varju Károly

hangszergyáros
Budapesten

A Harang-cimbalom
egyedüli készitője
és elárusitója.
üzlete a Kerepesi ut
57. sz. alatt volt
a sót templom bazá-
rában.

Magyar Szineszeti
Kiállitás a Városligeti
Műcsarnokban. Bp.
1890. Hirdetések
31. l.

náciumi tanárikar 1907 október 8. án
mánkozásának jkvéből.

hogy „A műemlékek országos bizottsága" Magyarország Műemlékei két kötetét adományozta az intézet könyvtárának.

A tanárikar a tanulságos és értékes ajándékot hálás köszönetel vezi tudomásul s ezt jegyzőkvi kivonatban adja a nagyrelkű adományozó tudtára kérve, hogy az intézetet jóakaratú pártfogásában továbbra is

VARKOLY LÁSZLÓ 2800 Tatabánya, Régivásártér 2/2.

1960-ban Olaszliszkán születtem.
1986-ban diplomáztam az Egri Tanárképző Főiskola rajz szakán. 187 óta veszek részt kiállításokon. 1980-tól experimentális problémákkal foglalkozom. Hosszabb ideig performance-okat, képzőművészeti akciókat rendeztem.
Tagja vagyok a MK Művészeti Alapjának és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.

I was born in 1960 in Olaszliszka.
I graduated in 1986 from the drawing course of the College for Training Teachers in Eger.
I take part in exhibitions since 1987. Since 1980 I deal with experimental problems. I organized performances and art happenings for a long period of time.
I am a member of the National Foundation of Fine Arts and the Studio of Young Artists.

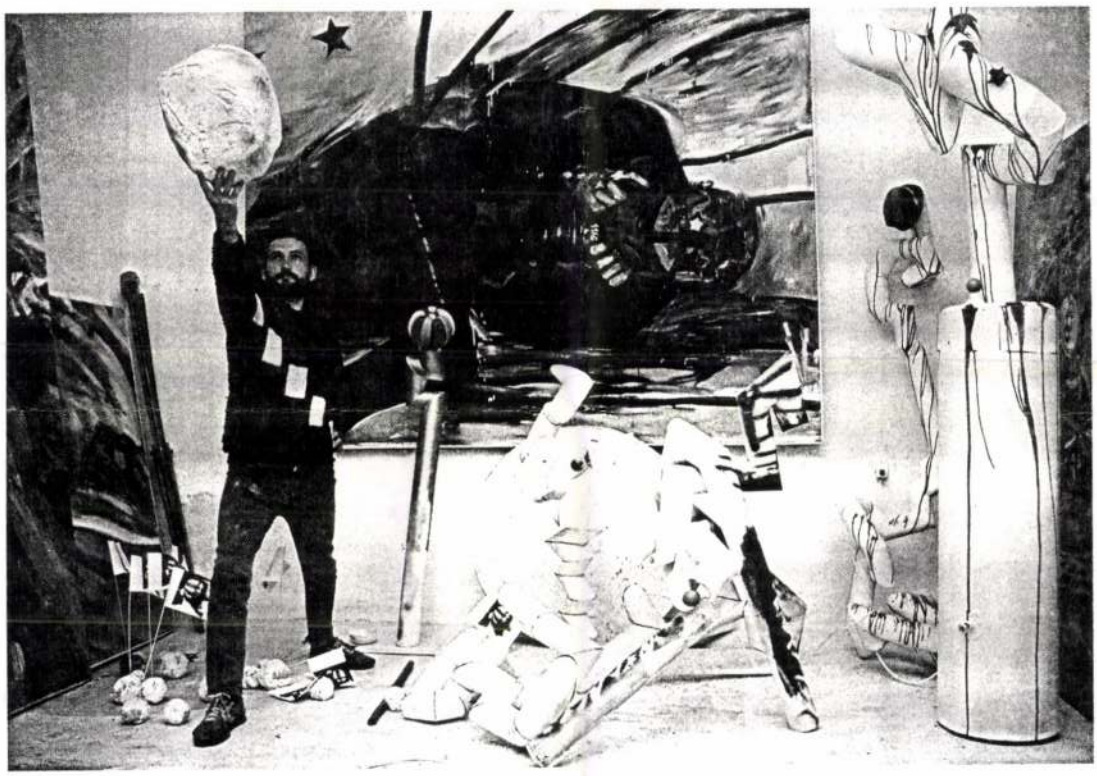

Egyéni kiállítások/Individual Exhibitions:

1983. Ifjúsági Ház kiállító, Szeged
1984. Fiatal Művészek Klubja, Budapest
1987. Kernstok Terem, Tatabánya
MMK Galéria, Dunaújváros
Fiatal Művészek Klubja, Budapest
1988. Ifjúsági Ház, Székesfehérvár
1989. Képtár, Szombathely
1990. Stúdió Galéria, Budapest
Művelődési Ház Galéria, Budatétény

Csoportos kiállítások/Group Exhibitions:

1989. „Papír Art", Kernstok Terem, Tatabánya
„Új fétisek", Kernstok Terem, Tatabánya
„Feltámasztott mimézis", Görög templom kiállítóterem, Vác
Süttői szobrászati szimpozion, Kernstok Terem, Tatabánya
Tatabányai képzőművészek tárlata, Aalen, NSZK
1990. „Mamut Art", Görög templom kiállítóterem, Vác
Stúdió, Bécs–Köln–Budapest

VARKOLY Gyula

Varjasi Tibor 1955-ben született, Egerben. Középfokú tanulmányait 1975-ben fejezte be a fényképész-szakiskolában. Jelenleg a Ho Si Minh Tanárképző Főiskola hallgatója. Eddig csoportos kiállításokon vett részt. 1974. és 1975-ben a diákfotószemlén, Pécsen. 1976-ban a „Jazz világa" c. fotókiállításon. 1976. és 1977-ben a jugoszláviai Piranóban megrendezésre kerülő nemzetközi szalonon. Célja: „A folyamatos akcióból fakadó élményt visszatükrözni, a mozgás észlelésének legmegfelelőbb formában – a gondolati tér – modellállása által".

MTESZ MIE Iparesztétika Eger 1978.

– Kiállítás katalógus a könyvtárban –

Hátsó borítón:

Interferencia – No1	Fotogramm
Interferencia – No2	Fotogramm
Interferencia – No3	Fotogramm
Interferencia – No4	Fotogramm

Cím: 3300 Eger, Leányka út 57.

VARJAS I TIBOR

VARKOLY László festő

Studió Galéria

BÁN András: Bolyongás terekben : Kiállító teremben. Magyar Nemzet. 1990. febr. 23. 4.p.

Varkoly László kiállításán nem is a művek meglepőek, hanem a fordulat, a magatartás. Varkoly korábban iszonyatosan pontos képeket festett performer léttapasztalatokról: arról, ahogy a művész, akár önteste megsértése árán, megpróbált ráébredni a valóságra. Most hát ő is lélekszörnyeket ábrázol, kései újfestősen: a belső utakat járva, a művészet szép álmába merülve immár közhelyes pszichikai tapasztalatokról ad számot.

1989

Varkoly László, festőművész

Wehner Tibor: Egykori akciódokumentumok. Varkoly László festőművész kiállítása, Tatabánya, Vernstok Terem, 1987. júl. 6 – aug. 2.

Varkoly László: B 52 interakció, No. 10., olaj, vászon, 200 × 250 cm, 1986

Varkoly László: Tavzúrák (szekvencia), No. 3. színes ceruza, papír, 65 x 58 cm., 1985. /repr./

Művészet, 1988. jan. 51 – old.

Miskolci stúdiónk jelentkezik. — 13.03: Dózsa György: Részletek Erkel operájából. — 14.00: Ifjúsági randevú kettőtől hatig... — 18.10: Magyarország 1514-ben. IV. rész (ism.). — 19.02: Gergely Anna és Szalay László nótákat énekel. — 19.27: Új könyvek (ism.). — 19.35: Szegedi Anikó zongoraestje. — Kb. 21.10: Mi, negyvenevesek. — Kb. 21.25: A Mitch Miller-együttes lemezeiből. — 21.45: Miskolci gyermekek a könyvtárban. — 22.20: Verbunkos muzsika. — 22.25: A középkori egyház története Magyarországon. — 22.35: Emlékezés Anthes Györgyre. — 23.15: Századunk zenéjéből. — 23.48: Olasz kórusmuzsika.

URH

18.10: Ildegen nyelv — anyanyelv. — 18.25: Gounod: Faust. Ötfelvonásos opera. — 21.51: A dzsessz kedvelőinek. — 22.09: Láng István: Változatok és allegro. — 22.21: A Rádió Dalszínháza: A hét pofon. IV. rész.

BUDAPESTI TV

9.00: Iskola-tv. Környezetismeret (ált. isk. 4. oszt.). — 11.05: Kémia (ált. isk. 8. oszt.). — 11.55: Filmesztétika (középisk. II. oszt.). — 14.00: Környezetismeret (ism.). — 15.50: Kémia (ism.). — 17.50: Hírek. — 17.55: Tízen Túliak Társasága. — 18.15: Könnyűzene az Intervízió műsorából, felvételről. — 18.30: Ki mit tud? Előzetes. — 18.55: Esti mese. — 19.05: Parabola. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Coralba. Olasz bűnügyi filmsorozat. II. rész. — 20.55: Zenei Figyelő. — 21.40: Radar. — 22.35: Tv-híradó — 2. kiadás

BRATISLAVAI TV

16.10: Hírek. — 16.29: Az élet titka. — 16.50: A jégkorongozás hírei. — 17.05: Ifjú szemmel. — 18.00: Haladó tapasztalatok iskolája. — 18.40: Esti mese. — 19.00:

MTESZ-hírek

A győri Technika Háza mai rendezvényei:

Az ETE csoportjának előadása. Csuka Lajos: Időszerű kazánbiztosi rendeletek ismertetése. — II. sz. előadóterem, 16.30 órakor.

A GTE műanyagszakosztályának előadása. Nemes József: Üvegváz erősítésű héjszerkezetek műanyagból. — Tárgyalóterem, 17 órakor.

Vetőmagszaporítási tanácskozás.

A MAE Győr megyei szervezetének rendezvénye. Doma Sándor: A nemesített vetőmag-szaporítás 1971. évi eredményei és a jövő feladatai. — Nagyterem, 9.30 órakor.

Az ETE csoportjának rendezésében: Ki mit tud az energiagazdálkodásról? című országos szakmai vetélkedőről sajtótájékoztató. — Tárgyalóterem, 17 órakor.

A GTE szervezetének rendezésében: Német műszaki nyelvtanfolyam. — II. sz. terem, 19 órakor.

Angol műszaki nyelvtanfolyam. — Tárgyalóterem, 19 órakor.

ORVOSI ÜGYELET

GYŐRÖTT: este 7-től reggel 7-ig a Gorkij utca 55. szám alatti körzeti orvosi rendelőben. Telefon: 11-004.

SOPRONBAN: este 6-tól reggel 6-ig a Kiss János u. 4. alatti rendelőben. Telefon: 12-011.

MOSONMAGYARÓVÁRON: este 6-tól reggel 6-ig a Szt. László tér 2. sz. alatti orvosi rendelőben Telefon: 16-661 és 16-736. Ha az figyeletes orvos nincs ott, a 16-431-es telefonon kell a bejelentést megtenni, vagy a rendelő ajtajára kifüggesztett ládába a pontos címet bedobni.

CSORNÁN és **KAPUVÁRON:** a körzeti orvosok saját körzetükben személyesen vagy telefonon elérhetők

Szakmát és állást egyszerre

IGEN!

Használja ki a lehetőséget!
A VOLÁN 19. sz. Vállalat
HIVATÁSOS GÉPJÁRMŰVEZETŐI TANFOLYAMOT SZERVEZ
18–35 éves életkorig.
A tanfolyam ideje alatt öszt fizetünk.
Jelentkezni lehet
a vállalat személyzeti és oktatási osz
Győr, Ipar u. 99. számon.

A GYŐRI NÖVÉNYOLAJGYÁR OLAJTÜZELÉSŰ KAZÁNHOZ VIZSGÁVAL RENDELKEZŐ

kazánfűtőt,

DUTRA rakodásá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-008, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1972 FEB 24

Varjú Tamás

1021

VARJÚ TAMÁS RAJZA

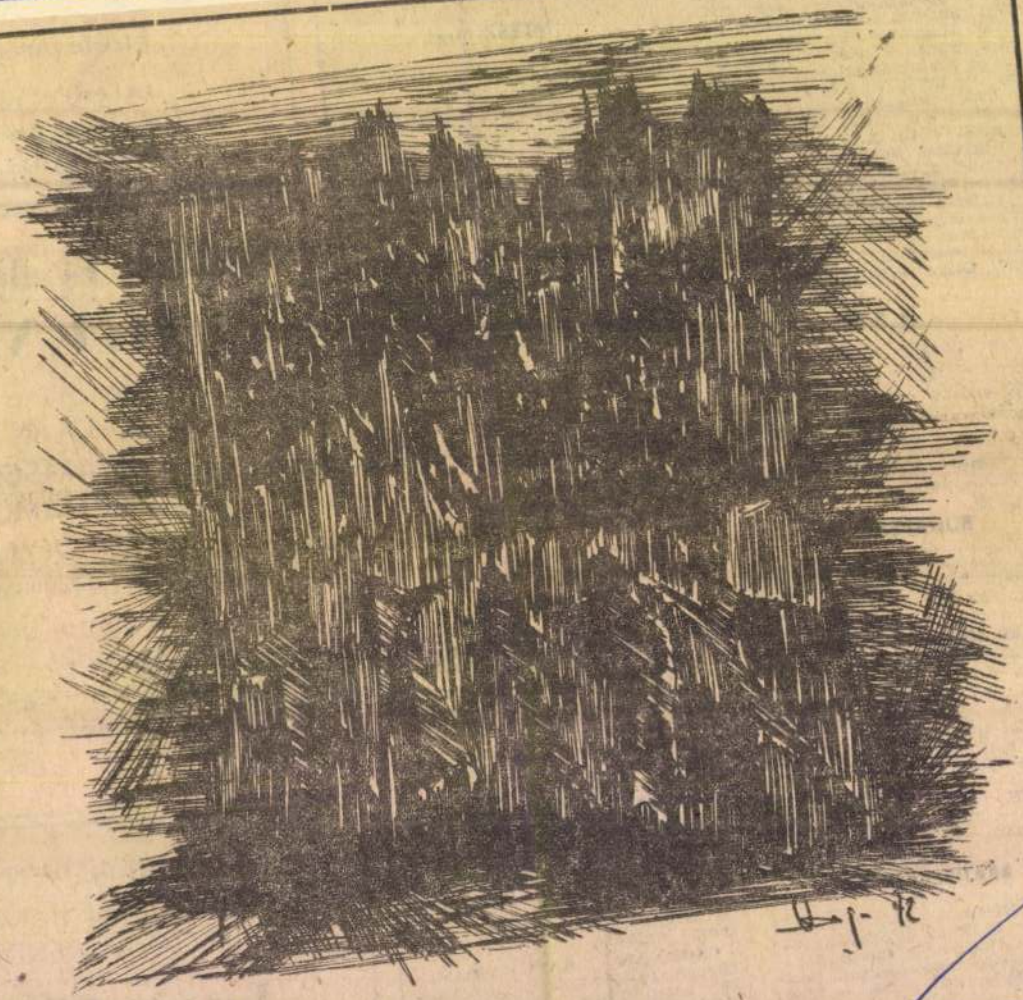

A Rockefeller-család ajándékai

Henry Kissinger emlékbeszédét idézi elöljáróban a svájci *DU* című művészeti magazin egyik legutóbbi száma, amely Nelson Aldrich Rockefeller alapítványait, gyűjteményeit, a milliomos család múzeumi ajándékait ismerteti. /

Egy New York-i lakás ebédlőjét nézegethetjük, amelyet 1962-ben Fritz Glarner „festett ki", a szoba falain és függönyein szerencsésen ötvözve Piet Mondrian, Theo van Doesburg és mások konstruktív művészetét. Egy másik színes képen ugyanennek a lakásnak egy termét látjuk, a falakon Henri Matisse és Pablo Picasso remekműveivel, a szőnyeget Christian Bérard tervezte, a tárgyak és szobrok Alberto és Diego Giacometti kezétől valók, hasonló értékűek a bútorok is. Az egyik Picasso-kép „másolat", a tulajdonos kérésére maga a Mester festette újra, mikor az „eredeti" a Modern Művészetek Múzeumába került. Egy másik épület gyönyörű galé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1970 AUG 4

ÉLET ÉS IRODALOM

Varjasi Tibor

1021

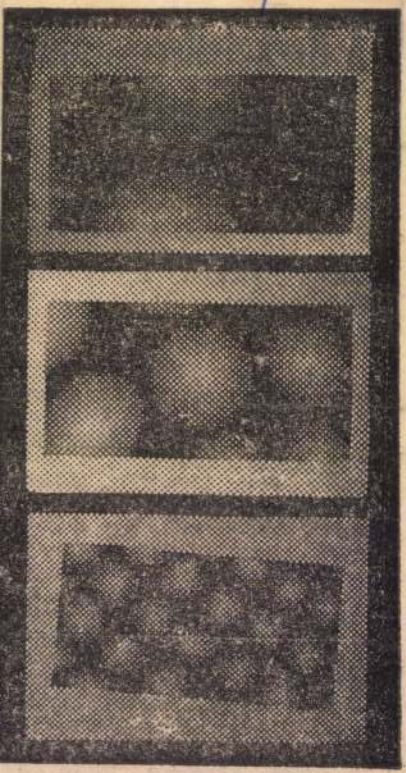

Varjasi Tibor: Interferencia

dvaron a *Radnainé-síremlék*, a *Lantos nő* *mya* bronz változata áll. Külön terem mu- ntumanyagát, valamint a művész egykori kedett a debreceni Déri Múzeum állandó Képeinken: Csokonai-síremlékterv; Ko-

(sz. kürti)

Az Erőműjavító és -karbantartó Vállalat kulturális bizottsága a képzőművészet és a népművészet értékeinek megismertetésére havonta kiállítást rendez. Ezekre neves közreműködőket nyerünk meg, többek között Osváth Miklós festőművészt, Kaszner Margit rajzfilmtervezőt, Dévai Nagy Kamilla énekművészt, Pribojszky Mátyás citeraművészt. Az amatőr fellépők közt voltak Lázár Katalin és Menyhért Marian népi énekesek, Juhász Zoltán duda- és furulyaművész meg a Szélrózsa együttes.

A kulturális érdeklődés felkeltését és a népi hagyományok ápolását brigádjaink népművészeti tárgyak gyűjtésével segítik. Mint kiderült, egy brigádunk már komoly gyűjteménnyel rendelkezik. Dolgozónknak, *Kozma Zsigmondné*nak a gyűjteményéből rendeztünk is már tárlatot, több száz érdeklődő látta, a megnyitón Juhász Zoltán bőrdudás-furulyás népi dallamokat szólaltatott meg.

(bajári)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1982 MÁJ

Népművelés

1021

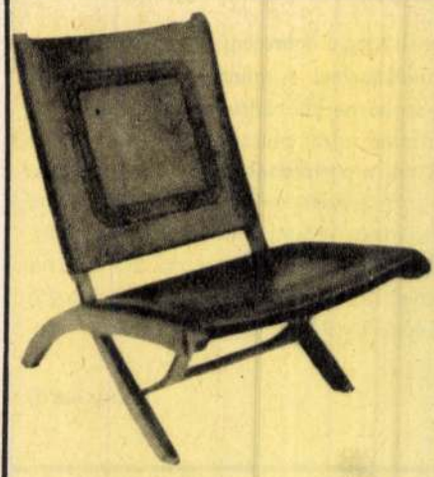

VARJASI TAMÁS

iparművész munkáival mind gyakrabban találkozunk művelődési otthonokban is. A bőrből készült használati, berendezési, belsőépítészeti tárgyak kellemes és természetes környezetet varázsolnak körénk, alkotójuk kísérletező kedvvel tárja elénk művészete nyersanyagának lehetőségeit. Soproni, dunaújvárosi, zalaegerszegi és fővárosi intézményekben való jelentkezése után most mi is bemutatjuk néhány darabját *Tóth Tibor* fényképfelvételeivel. Aki eredetiben is látni óhajtja őket, keresse fel a *tatabányai Népház*ban májusi újabb kiállítását. **(k)**

Beszélgetés Sebeők Jánossal

◆

SEBESTYÉN ILONA

1990. május 10-étől június 17-éig tartott a Műcsarnokban *a Ressource Kunst (Erőforrások)* mozgalom egyik, most hazánkban megrendezett kiállítása, *Újraértelmezett elemek a művészetben* címmel.

Ezzel a kiállítással kapcsolatban kerestük fel *Sebeők János* írót, aki – *Médium* című művében – a természet, pontosabban a trópusi erdők elpusztítása ellen emeli fel a szavát, sőt a *Voks Humana* mozgalom alapítójaként és annak jegyében másféle, nem éppen szokványos eszközökkel is küzdött a XX. század nagy természetpusztításai ellen, gondoljunk csak az állatkerti ketrecekben töltött egy-egy napjára. Mint nézővel beszélgetünk most az íróval a kiállításról.

– Mi a véleménye a Ressource Kunst mozgalomról?

– Túl sokat nem tudok mondani erről a mozgalomról, hiszen nem vagyok a szakértője. A Ressource Kunst mozgalom végül is a „zöld" szellemiséghez kapcsolódik, én viszont, bár ez első pillanatra meglepő, nem tartozom a zöld környezetvédők közé, inkább az úgynevezett mélyökológiai gondolkodást képviselem – ennek Nyugaton már van hagyománya –, az úgynevezett *deep ecology*t. A mélyökológiai gondolkodás lényegesen különbözik a zöld környezetvédelemtől, mert szerinte *a természet nem erőforrás!*

A mostani kiállítás ellenben épp az erőforrásokról beszél – összemossa a természet élő formációit (faj, erdő, mocsár) a környezetével, nem tesz különbséget például a kőolaj és a trópusi erdők között, mindazonáltal igen hasznos: hasznos minden olyan új eszköz, művészeti ágazat, amely egy új típusú kultúra kezdeménye lehet.

– Hogy tetszett a kiállítás?

– Stilárisan számomra a posztavantgárd vonulathoz tartozik. Rendkívül eredeti, megkapó művek sorjáztak: például *Stefan Micheel* és *H. S. Winkler Alluviális transzfer* című műve igen nagy hatású: a déli-sarki víz cirkulál – ez egy pofonegyszerű ötlet, látszólag olyan, hogy másnak is eszébe juthatott volna.

Megkapó volt számomra *Teresa Murak* telefonfülkében álló figurája – olyan magányérzetet fejezett ki, amely mindannyiunkban benne van:

Ressource Kunst, kiállítási enteriőr/Interior in Ressource Kunst, 1990, Műcsarnok

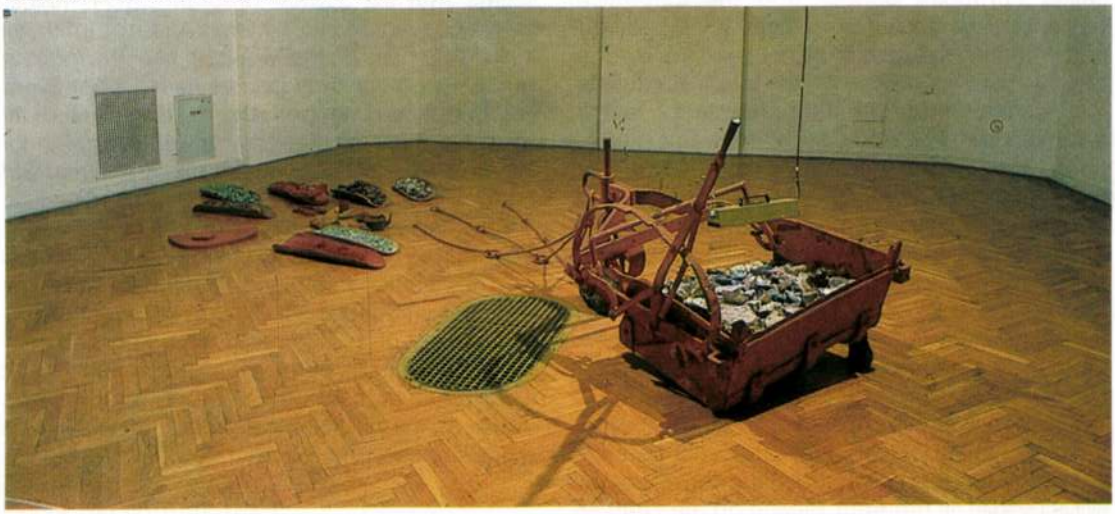

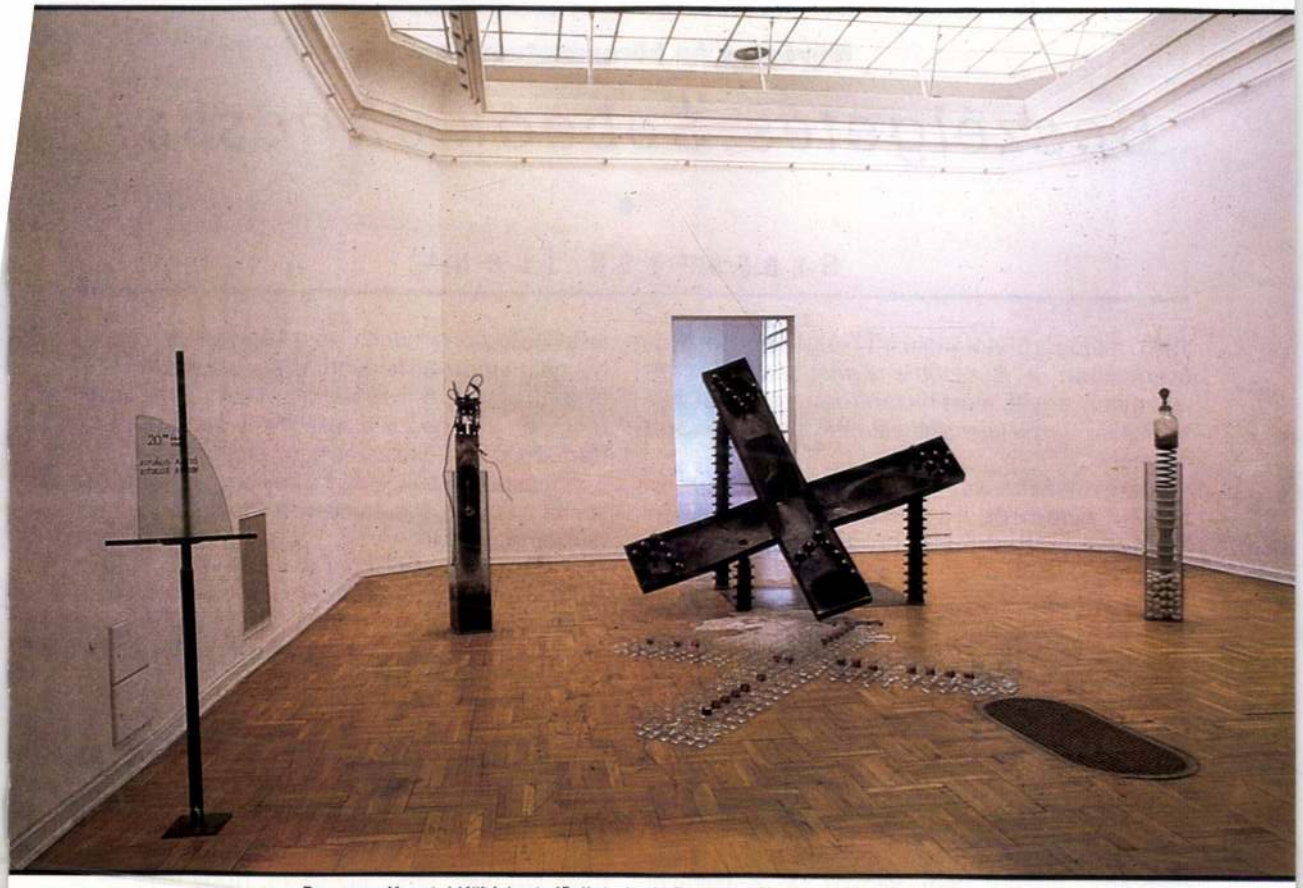

Ressource Kunst, kiállítási enteriőr/Interior in Ressource Kunst, 1990, Műcsarnok

„isms" or the survival of the attachment folk art (customs and objects, ornaments) to nature. The culture-critical view and cosmic artistic attitude of the avantgarde of the 1940s (the artist group called *European School* and the theoretical works of *Ernő Kállai)* influenced the neoavantgarde which replaced the „socialist realism" of the 50s with its different trends: „track-following", documentary, „modern prehistoric", action art *(Workshop of Pécs, Ildikó Várnagy, Valéria Sass, Róbert Swierkiewicz, János Szirtes),* and the firm rejection of nature-destruction in a grotesque tone *(Imre Bukta). Géza Samu*'s activity represents a special attitude: he creates his works from the „wastes" of nature, and increases the number of its creatures and mutations. However, the exhibitions presenting these trends *(The Nature,* Pécs 1985, *Water,* Fészek Gallery 1985, *Primary Forms,* Fészek Gallery 1988) do not summarize.

The exhibition Ressource Kunst enlarged with a small Hungarian selection did not present activists despite its program. Relying on the Earth Art and Concept Art works of the 1960s as their predecessors most contemporary works are fuller and more complex than avantgarde creations – this may be due to the inspiration of nature. It seems that the activist program called revolutionary decadent by *D. Kuspitt,* did not influence the whole-ness of the works in the *Panofskyan* sense – perhaps they can be called post-avantgarde but certainly not post-modern. One of the sources of this wholeness can be sought in the meeting of *R. Smithson* with the red *Great Salt Lake.*

Another small selection of Hungarian post-avantgarde works is presented from another viewpoint in the exhibition *Mammoth Art* in Vác. The uniformly large-size works represent the different types of artistic creations using and completing the means of the avantgarde: the archaic and the ritual, selfirony and functional renewal (such as the musical instrument of *Viktor Lois,* the *Gigant* assembled from machine parts.)

Katalin Keserü

Translated by Éva Polgár

gáltatott arra, hogy egy hasonló kiállítás gondolata, mégpedig árnyaltabban, Magyarországról származzon, méltóbb képanyaggal kísérve egy hasonló könyvben, mint amilyen a kiállítás katalógusaként szolgáló kiadvány *(DuMont,* Köln, 1989).

A kiállítás az avantgárd folyamatosságát mutatta a hatvanas évektől napjainkig, nemcsak azt cáfolva, hogy az avantgárd kizárólagos civilizáció-központú lenne, de azt is, hogy jelentőségét túlhaladta volna valami más. Lehet ugyan, hogy a műkereskedelem által támogatott nyugati művészetben felfedezhető a hiátus (a 70-80-as években), s a Ressource Kunstot valamiféle posztavantgárdnak nevezhetnénk (ha nem lett volna például *Beuys),* de hazai művészetünkben együtt élt, egymást erősítve avantgárd és aktivizmus e különösnek látszó természet témakörben. Elhanyagolása, csak a nyugati fejleményekre figyelő művészettörténetünk kishitűsége a kezdeményező egyenrangúságának öntudatától fosztotta meg művészetünket.

Posztavantgárdnak inkább a váci *Mamut Art* című kiállítást nevezhetnénk (rendezte *Bárdosi József).* Gigantikus montázsa *(Pantenon-Panteon,* installáció, *Elekes Károly, Krizbai Sándor, Nagy Árpád* műve) az avantgárd stációinak, relikviáinak, üzeneteinek végiggondolására, körbejárására késztet. Az avantgárd egyfelől a rituálissal, archaikussal a marcuse-i transzcendencia jegyében találkozik, hogy túlléphessen lehetőségeinek fennálló, ismert birodalmán történelmi lehetőségeinek irányába. A végtelenül törékeny alkotmánnyal elképzelt nagy repülési kísérlet *(Bodóczky István* műve) másfelől finom iróniába hajlik, míg az avantgárd agresszivitását őrző „kiáltás" megnövelt és tradicionális képi, szobrászi formában fejeződik ki *(Varkoly László).* Hitelét, időszerűségét igazolják a felbolygatott, felkavart móriczi *Tündérkert* tetemei (Krizbai Sándor festménye). Negyedszer: civilizációnk „gigantikus" hulladékai sem egyszerűen avantgárd tákolmányként funkcionálnak. *Lois Viktor* a túlélés természetes igényével működteti, használja, megújítja: hangszerként kezeli őket.

Kétségtelen, mamut ez a kiállítás a művek méretét tekintve, ami azonban ebben az esetben nem az eladhatóság eszköze, sőt. Ezzel, valamint kifejezett csúnyaságukkal is az avantgárd szellemét őrizve, de anélkül, hogy nyelvében megújítanák a művészetet, ezek a posztavantgárd művek óvnak a posztmodern civilizáció mocsarától. Bizonyítják, mennyire téves társadalmat és művészetet összekapcsolni, azonosan kategorizálni a XX. század művészettörténetében. A posztavantgárd hangja és mondandója merőben ellentétes posztmodernnek nevezett korunkkal, amint az avantgárd is különbözik, szabadságával, az úgynevezett modern civilizációtól.

Az az aktivizmus, amit a Ressource Kunst programja képvisel, kísérője csupán a társadalmi jelenségeknek, egyike a társadalmi mozgalmaknak. A művek azonban a neoavantgárd experimentalizmusával vagy a „post-studio-art" újfajta teljességével: a természet előtérbe helyezésével, az alkotónak a természetbe való minimális beavatkozásával, a hangsúlyt magára a természeti kincsre, „erőforrásra" helyezve nemcsak az avantgárd megújulásához járulnak hozzá termékenyen, hanem a műalkotás egész-ségének, a funkciótípusok egységének újrafelfedezéséhez, újraalkotásához. Benne rejlett ez már a hatvanas évek amerikai földművészetében, végighúzódott egy-egy különleges életműben (így Magyarországon is), mutatva, hogy egy tó tükrének színe közelebb áll a természetet és civilizációt magában hordó ember teljességéhez és művészetéhez, mint elrontott civilizációs kísérleteink. A példák együttes felvonultatása, a demonstráció ereje így mégiscsak a Ressource Kunst szervezőinek – céljaikon túlmutató – érdeme.

The colour of tomato soup
OR REVOLUTIONARY DECADENCE?

The exhibition *Ressource Kunst* was organized in the sign of an activist program *(Georg Jappe):* call the attention of society and art to the treasures of nature, and at the same time show the ways of handling them (minimum intervention). Secondly: in its quality of itinerant exhibition offer openings to the growing number of artists who join against the market destroying the autonomous laws of art.

The show presented in the Műcsarnok of Budapest is all the more interesting as the Hungarian works of art still unaffected by the market could fit naturally into the international material rejecting the criteria of saleability. On the other hand Hungarian art has rich traditions in painting after nature: this does not mean only commitment to landscape painting even in 20th century

Kopernikusz emlékére); „tudatosan és tapintatosan" eszközöltek változásokat a természetben *(Várnagy Ildikó* fából kirakott emberfigurája a zalaegerszegi homokozóban, 1979) egészen a természeti és emberi tevékenység illeszkedését megrendítő egyszerűséggel vizsgáló *Sass Valériáig*, akinek ugyancsak R. Longéra emlékeztető erdei akcióiról (avarra helyezett ágak múló lenyomatairól) készültek *W. J. Hannappel* fotói. Mások a természeti erők működéséhez hasonló alkotói folyamatokat idéztek elő, mint az *Yves Klein* esővel, széllel festetett *Időjárás*-képeire (1960–61) rímelő *Meteorológiai jelentés* című kiállításán *Swierkiewicz Róbert* (1986), aki a múló időre is bízta a lassú esőként csepegő festék terjedését és átitatódását a vászonrétegen.

1985-ben két kiállítás is felhívta a figyelmet a növekvő és sokféle indíttatású, kifejezetten természeti érdeklődésre. Ezeket művészek szervezték. *A természet* címmel Pécsett rendezett nemzetközi kiállítást Pinczehelyi Sándor, *Víz* címmel pedig a Fészek Galériában *Lengyel András*, Swierkiewicz és *Tolvaly Ernő*. Az emberi alkotás univerzalizmusáról (civilizáció és természet, élet és alkotás természetes egységéről) szólt ugyancsak a Fészek Galéria *Eredendő formák I.* című kiállítása (1988). A természettel mint erőforrással kapcsolatos legsajátabb hangot *Szirtes János és Samu Géza* ütötte meg, amikor élő voltát, vitális energiáját hangsúlyozták élő alkotással (Szirtes: *Növény,* 1974) vagy tárgyi, de lényszerű kombinációkkal (Samu, 1980-as évek). A hasonlatosságokkal, a nyugat-európaitól eltérő sajátosságokkal, melyek közül legfontosabb a természet *érzése,* sőt a természetrombolás ellen tiltakozó művekkel *(Bukta Imre)* a magyar anyag méltán adhatott alapot a Ressource Kunstot kiegészítő válogatásra. Bizonyítva, hogy legalábbis természethez való viszonyunk tekintetében egy időben élünk Európával, sőt ugyanazon a „vonatkozási rendszeren" belül nálunk tradicionális, de újnak látszó lehetőségeket is kínálnak. A budapesti kiállítás e szempontból megtisztelő, s gyakorlati hasznot is hozott: a művészet nemzetközi életébe való valódi bekapcsolódást. Kiemelkedő azonban, hogy művészetünk elegendő okot szol-

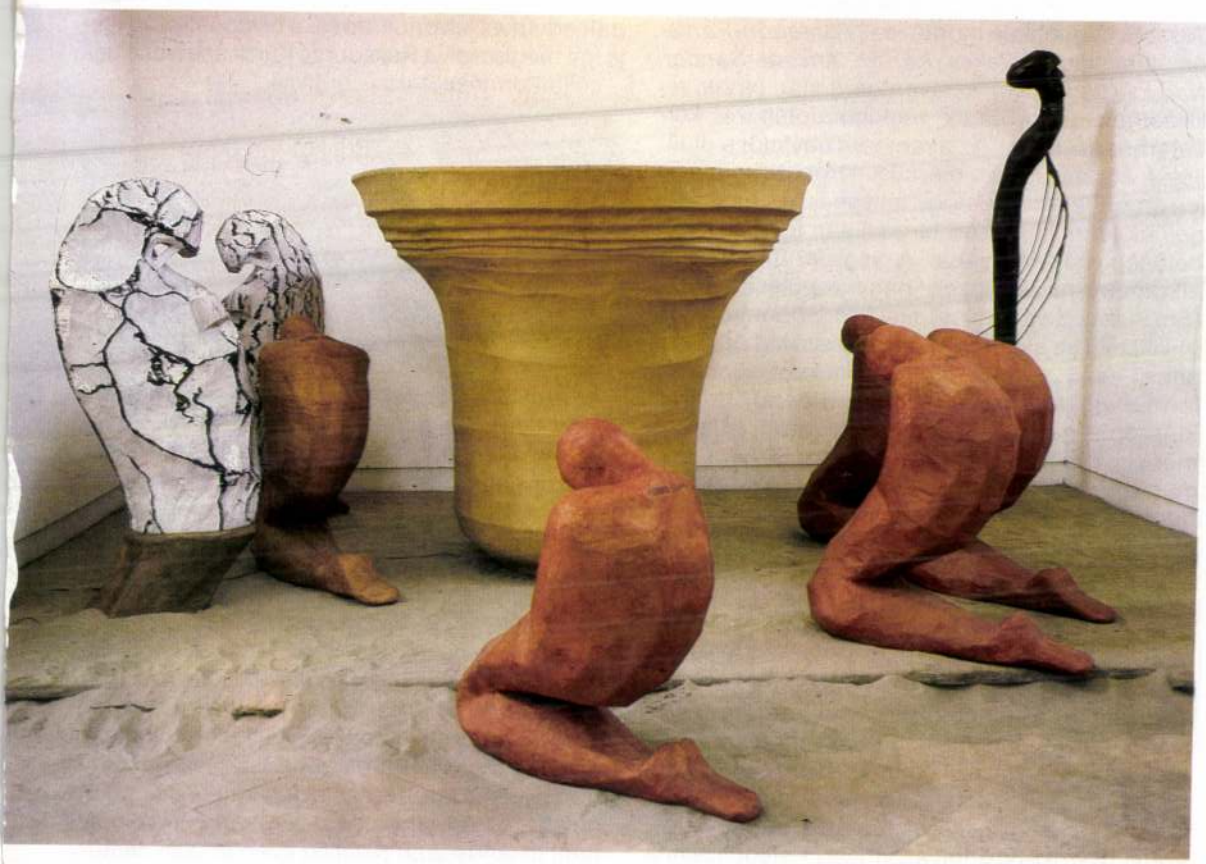

vészi megközelítés szerint rendszerezi. A kiállításlátogatónak pedig izgatottan kellene kutatnia elméjében: „miért hozták létre" e műveket valójában, és „milyen céllal fogadjuk be"? Avantgardista indulat és vulgarizálás a szövegben, de ennek oka nem a kiemelt téma. A tematikus kiállítást a művészeti életben is szükséges változtatások indokolják.

Ilyen területe a nyugati világ művészeti életének a piac. Jó ideje kérdés: miként lehet kikerülni a művészet élettereinek, érvényesülési lehetőségeinek elvesztése nélkül. A megoldásban jelentős a szerepük a művészettörténészeknek s az Erőforrásokhoz hasonló vándorkiállításoknak, amikhez helyenként csatlakozni lehet, bővítve azok számát, akik a piac helyett egy újfajta érvényesülés lehetőségeiben bízva tudják az alkotómunkára összpontosítani figyelmüket. A kelet-európai művészet piaci érintetlensége (és nyilván más okok sorozata) szerencsésen összehozta a két civilizációt a budapesti bemutatón. Csak sajnálhatjuk, hogy a kereskedelmi-tezaurálási szempontoktól – így témában, anyagban, méretben – szabad művészetünkben rejlő lehetőségeket az utóbbi évtizedek kultúrpolitikája nem használta ki, hogy nem támogatta éppen ezt a sajátosságát. De még így is elmondhatjuk, hogy művészetünk sajátos anyaggal gazdagította a nemzetközi seregszemlét.

Művészetünk ugyanis nemcsak társadalmi konfliktusokra reagálva, hanem belső igényből is tartja szoros kapcsolatát a természettel. Ebben segítette múltja, A természet rejtett arca és az Európai Iskola kozmikus és kultúrkritikai szemlélete, hagyománya. Így a kiállítás gondolatának előfutáraiként bemutatott munkákhoz *(R. Long: Séta közben csíkot húzni,* 1967, *D. Oppenheim: Idővonal,* 1968, R. Smithson 1972-ben a tengerbe süllyedt spirálja) kiegészítésként megemlíthetők a magyar neoavantgárd „nyombiztosító" erdei, kőbányai akciói *(Pécsi Műhely,* 1971), melyek ugyancsak minimálisra redukálták a mű élettartamát, tárgyiasságát, elvetve a műtárgyhalmozás gyakorlatát; esetenként megelégedtek valamely természeti folyamat megfigyelésével és konceptualista dokumentálásával *(Pinczehelyi Sándor:*

Lois Viktor: Gigant hangszer/Gigant musical instrument, fém, 200×350×130 cm

Kovács István: Örök őrök/Eternal guards, 1990, installáció, papír, fémhuzal, 200×400×200 cm ▷

prezentálja a társadalom és művészet számára olyan művekkel, melyek a szervetlen természet és a természeti erők, az élőlények és a testiség iránt mutatnak „tapintatos érdeklődést". Olyan társadalom számára, amely betonmedrekbe terel hordalékmentes, erőművesített folyókat. Reménye, hogy ez a társadalom elmegy a kiállításra, melynek címe tehát célzatos, didaktikus, s amely maga aktivista.

„Az aktivista művészet parazita kapcsolata és függősége az avantgárdtól, valamint populáris (a tömegkommunikációból ismert) stílusai, e kettő szintetizálásának gyakran igen szimpla törekvése... jelzi, mennyire halottak mára az avantgárd stílusok és mennyire terméketlenek az aktivista művészek." Az aktivista művészet „alternatívája egy forradalmi dekadencia" – írja *D. Kuspitt* a kortárs, társadalmi érdeklődésű nyugati művészetről. Az Erőforrások kiállításanyaga azonban, éppen a természet művészi „felfedezésével" a nyugateurópai avantgárd megújulását jelzi. Szeréncsére csak leírt része és szervezeti háttere aktivista, társadalmi érzékenységre apelláló. Az egészre fogékony művész ezt akár művészethamisításnak is vélhetné, amint a kívülálló (egy hivatásos erdőkerülő vagy orvvadász például) méltán bámulhatna el azon a fölényes és akkurátus agyképűségen, mely a természetet a mű-

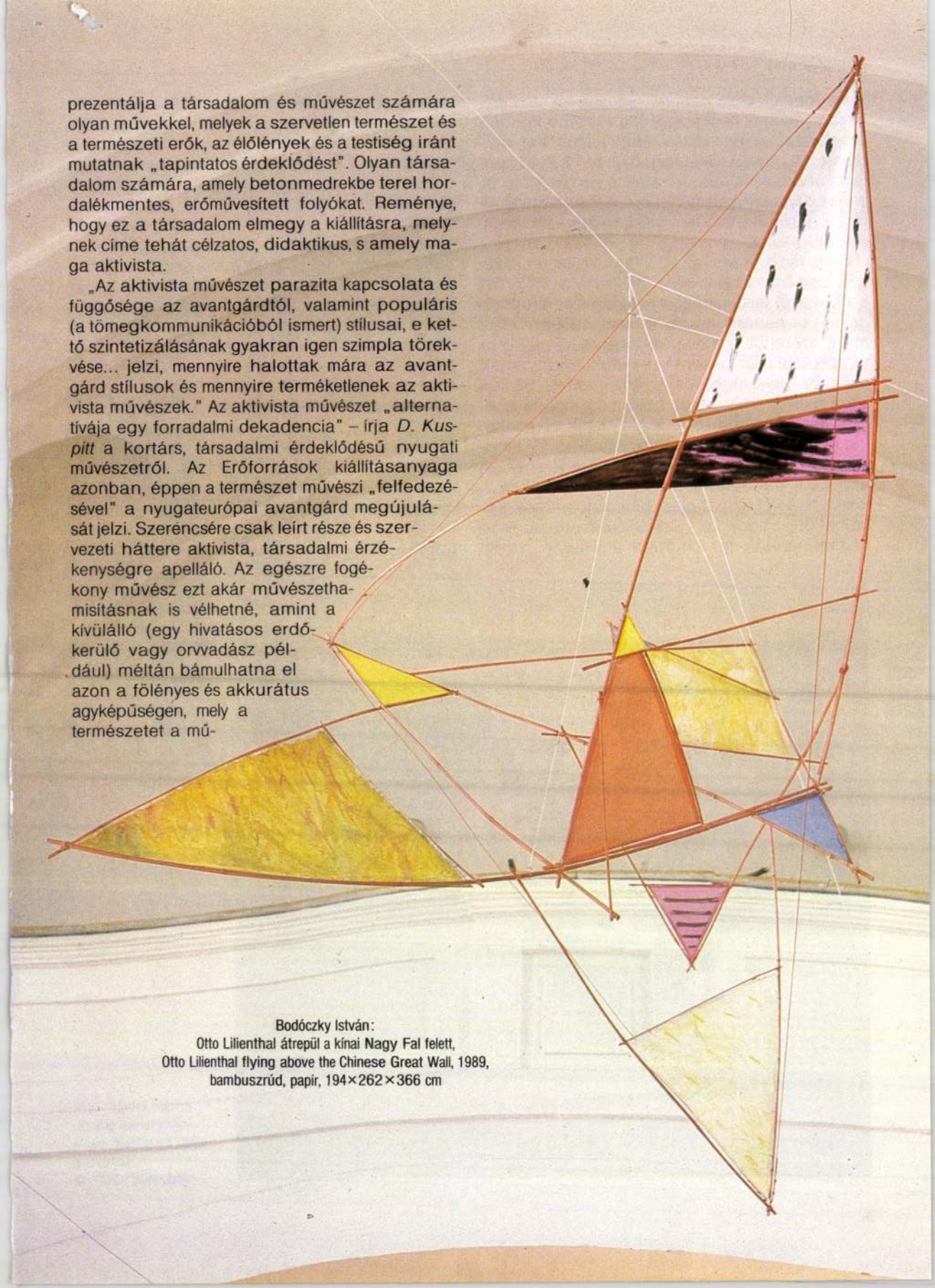

Bodóczky István:
Otto Lilienthal átrepül a kínai Nagy Fal felett,
Otto Lilienthal flying above the Chinese Great Wall, 1989,
bambuszrúd, papír, 194×262×366 cm

lenség együttesének összhangja, hogy menthetetlennek látszik. Szó szerint megvalósítva Smithson earth art koncepcióját, miszerint nem a művészet helyeződik ki a tájba, hanem ez (a világ, a site) kerül a művészetbe, igazolja fogalomrendszerét is: belső koordinátákkal meghatározott, zárt tükre keletkezik így a világnak/természetnek, amely tükör tehát absztrakt, és bizonytalanság jellemzi.

A művészet ezen meghatározása szerinti sajátosságai olyan teljességre utalnak, amit – *Panofsky* szavaival – csak teljes odaadással lehet felfogni, amin minden külső, részszempontú vizsgálat csorbít. Egyfajta aktuális érzékenység számára például Eckerle művének bizonytalansága a civilizáció pusztításával magyarázható. Smithson szerint viszont minden, ami a természetben határozatlan biztonságban létezett, onnan kikerülve (a művészetben) határozott bizonytalanságot mutat. A művészet ilyenformán a civilizáció eszenciája úgy, hogy minduntalan visszautal a site-ra, a világra, amelyből vétetett, azaz természet és mű-vészet szétválaszthatatlanul egy a művészetben. Érdemes-e hát külső szempont szerint valamely értelmet kiemelni belőle, s egyáltalán az értelmet az *egésztől* különválasztani?

Mivel lehet, hogy ez az egész *csak* a művészetben található meg, s belső egyensúlya egyensúlytalan korokban kirívó, az egyensúlyvesztésre érzékeny tudatformák, társadalmak vagy személyek példaként kezelhetik egyik vagy másik oldalról. A művészettörténetnek, hogy tudományként létezhessen, ugyancsak külön kell választania az egészet részekre, megnevezve ezeket, hogy felépíthessen egy új, racionalizált egészet. E tudomány küldetése tehát rendkívül fontos, a természettudományokéhoz hasonló: a megismert részek, elszakított világok tudati újraegyesítését átnyújtani az egészről esetleg nem tudó, azt nem érzékelő emberiségnek. Egyúttal sugallni a részek egymásra utaltságát, azt, hogy önmagában egyetlen rész/elem sem hordozza – legfeljebb csak egy-egy zsákutca végigjárásának képességéig – a létezés lehetőségét. Az ebben az értelemben felfogott hálózat (világunk) egyensúlyát azonban folyton veszélyeztetik. Az aktivista művészettörténet ezért kiemelt művészeti jelenséget társadalmival kapcsol össze, amivel ugyan megbontja a művészet egyensúlyát, s eszköznek is használja azt a társadalmi tudat megváltoztatását célzó programjában, mégis, talán a művészet aktivizálásával nem torzítja el maguknak az alkotásoknak természetét.

A kortársi társadalomelméletek egyik szülőföldjén, Németországban fogalmazódott meg az Erőforrások című kiállítás jellegzetesen európai programja, *Georg Jappe* professzor vezetésével. Ahol a zöld mozgalmak egyik hazáját s a társadalmi és neoavantgárd művészi mozgalom konceptuális azonosításának első példáit is találjuk. Civilizáció és természet szövetsége újramegkötésének módjait

Varkoly László:
A madár (részlet)/The Bird (detail), akril, papír, fémhuzal, 250 cm

VARKOLY László

KESERÜ Katalin: A paradicsomleves színe vagy forradalmi dekadencia? = Uj Művészet, I.évf. 1.sz. 1990 28-p.

Mikor *Robert Smithson* 1968-ban a „site" (természet, világ) és „nonsite" (művészet) koncepcionális meghatározásával foglalkozva egy könyvet olvasott a bolíviai vörös sóstókról, meghallotta, hogy a utahi Nagy Sóstó paradicsomleves színű. Úgy érezte, ez elég ok arra, hogy odamenjen és megnézze. Ebből lett a *Spiral Jetty*, „a modern prehisztorikum világa", ahogy maga Smithson nevezte: csupa kétértelműség és ellentmondás. A „nagy spirált" egyik előfutárának tekintő *Erőforrások* (Újraértelmezett elemek a művészetben) című kiállításon, a Műcsarnok egyik nagytermében a falakhoz sodortnak látszó, vízmosta, finom kis hordalékfákból rakott plasztika húzódik, *E. Eckerle* műve, lágy íveket, kisebb-nagyobb domborulatokat alkotva. Víz sehol, mégis, a figyelmes gonddal felhalmozott hordalékutánzat (nonsite) nemcsak plasztikaként teljes, hanem a természet formaképző erőit is megidézi. Címe *Vanitas*. Néhány értelmezési lehetőség: Hiú kísérlet akár a természet egyszerű csodáit is művészetként reprodukálni, múzeumi környezetben? Hiúság egyáltalán alkotni, amikor az eredmény a természetét nem tudja felülmúlni? Önteltség arra gondolni, csak a műalkotás tudja megőrizni az örökkévalóságnak a természet változó és pusztításnak kitett szépségeit? Mindenesetre olyan törékeny-sérülékeny az épített környezet és természeti je-

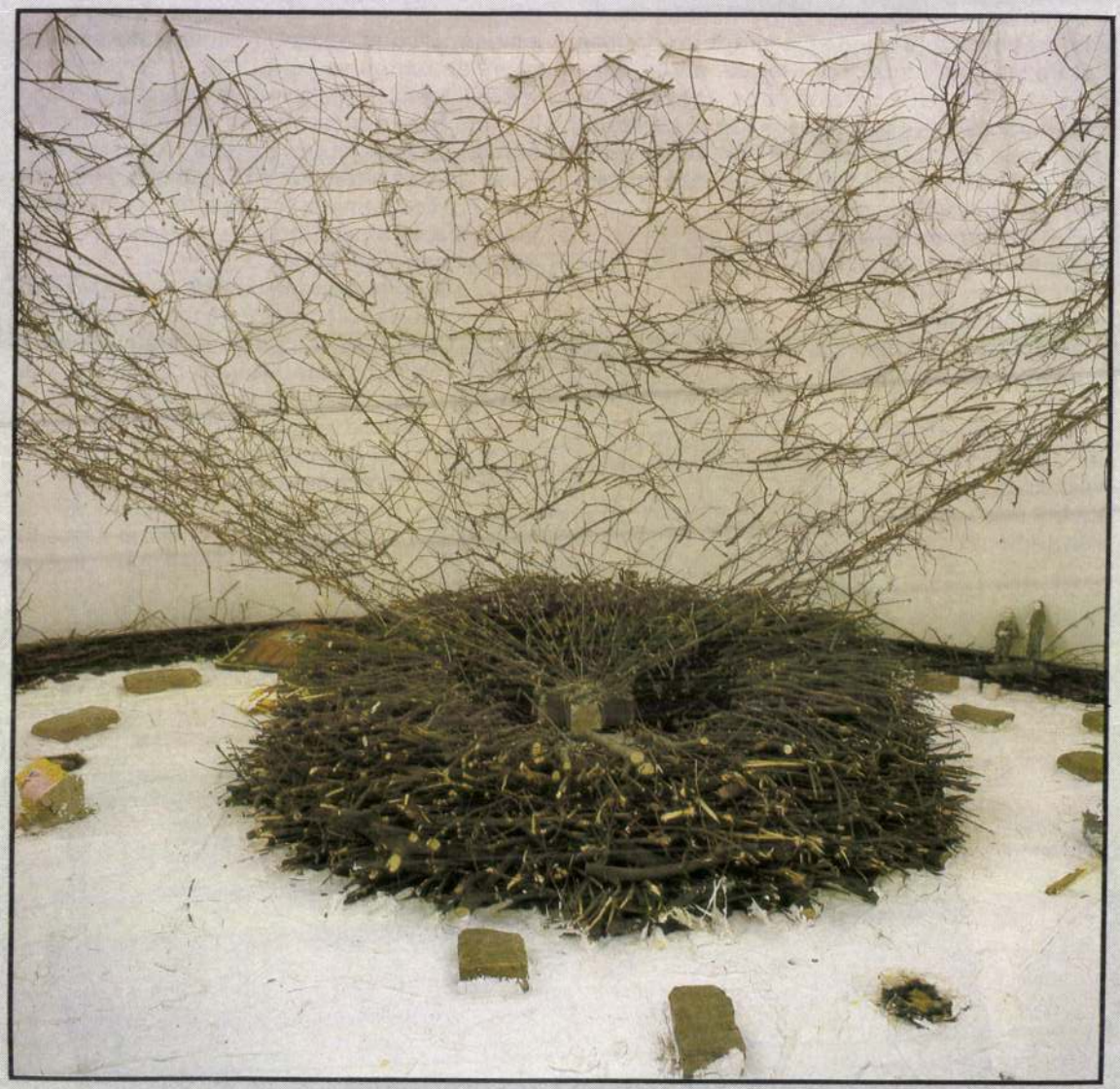

Elekes Károly–Krizbai Sándor–Nagy Árpád: Pantenon–Panteon, 1990, vegyes technika

LÁSZLÓ VARKOLY

2800 Tatabánya, Régivásár tér 2/2 HUNGARY

He was born in 1960 in Olaszliszka. He graduated from the department of drawing of Teachers Training College of Eger in 1986. He has participated in exhibitions since 1982. Since 1980 he has been preoccupied with experimental problems. He has organized performances and actions of fine arts for quite a long time. He is a member of the Art Foundation and of the Studio of Young Artists.

One-man show:

1983 Ifjúsági Központ, Galéria, Szeged
1984 FMK, Budapest
1987 Kernstok Terem, Tatabánya
1987 MMK Galéria, Dunaújváros
1988 Ifjúsági Központ, Székesfehérvár
1989 Szombathelyi Képtár, Szombathely
1990 Stúdió Galéria, Budapest
1990 Kultúrális Központ, Budatétény
1991 Görögkeleti Templom, Vác

Group exhibitions:

1982 „Stúdió 82'', Műcsarnok, Budapest
1983 „Stúdió 83'', Ernst Múzeum, Budapest
1984 Kortárs Magyar Rajz és Grafika, Nemzeti Galéria, Budapest
Mária Fesztivál, Belvárosi Művelődési Központ Budapest
1985 „Stúdió 85'', Ernst Múzeum, Budapest
Művésztanárok Kiállítása, Csili Galéria, Budapest
1986 Uitz Terem, Dunaújváros
1986 Tavaszi Tárlat, Balassi Bálint Múzeum, Esztergom
1986 Művelődési Központ, Tatabánya
1986 „Stúdió 86'', Történeti Múzeum, Budapest
1987 Komárom Megyei Művelődési Központ, Tatabánya
Komárom megyei művészek kiállítása, Csontváry Terem, Budapest
VI. Dunántúli Tárlat Kaposvár
„Stúdió 87'', Ernst Múzeum, Budapest
Studio of Young Artists, Warsawa
1988 18. Tavaszi Tárlat , Nógrádi Sándor Múseum, Salgótarján
1988 Komárom megyei művészek tárlata, Hatvani Galéria, Hatvan
1988 „Grotesque Art'', Dunaújváros
1988 „Grotesque Art'', Krenstok Terem, Tatabánya
1988 Komárom megyei Tavaszi Tárlat, Kuny Domonkos Múzeum, Tata
1988 „Stúdió 88'', Ernst Múzeum, Budapest
1989 „Paper Art'', Kernstok Terem, Tatabánya
1989 „Új fétisek'' Kernstok Terem, Tatabánya
1989 Mimézis, Görögkeleti templom, Vác,
1989 Süttői Szobrászati Szimpózium, Kernstok Terem, Tatabánya
1989 Exhibition of Artists of Tatabánya, Aalen, NSZK
1990 „Mamut Art'', Görögkeleti templom Vác
1990 „My good works'' exhibition, Cult Galerie, Wien
1990 „68 elf'' Gallery in Cologne
1990 Víztorony, Budapest
1990 VII. Erdélyi kiállítás, Kaposvár
1990 „Stúdió '90'', Ernst Múzeum, Budapest

Awards:

1985, 1988 Studio scholarship
1987 Exhibition Young Artist's, Country-prize, Komarno
1988 Niveau-prize, Komarno
1989 Scholarship, County Komarno
1990 VII. Dunántúli Tárlat, City-prize, Pécs

Works in public collections:

Nemzeti Galéria, Budapest; Városi Tanács, Tatabánya; Kisbér Galéria; Kuny Domonkos Múzeum, Tata; Fiatal Művészek Stúdiója; Vak Bottyán Múzeum, Vác; Szombathelyi Képtár

Exhibited works:

Statement 1989 mixed t. 525x790 mm
Nyilatkozat 1989 vegyes t. 525x790 mm
B 52 interactio Nr. 7. 1989 mixed t. 700x500 mm
B 52 interakcio Nr. 7. 1989 vegyes t. 700x500 mm

VARKOLY László

1. Nemzetközi Grafikai Biennálé
1991 Győr

— Mi a véleményed napjaink festészetének agresszivitásáról, a tartalomban, témában, kifejezésben és festésmódban is tetten érhető, érzékelhető brutalitásról?

— Ez törvényszerű. Engem mint individuumot olyan hatások érnek, amelyekre csak így válaszolhatok. Nem élünk harmonikusan, kapcsolataink a nullán vannak, mindenki célra orientált, minden érzelem, emberi vonás a háttérbe szorul. Száz ember közül kilencvenöt így kezdi: képzeld, bemegyek a boltba, és ez az ocsmányság történt velem ...

— Választott otthonodban, Tatabányán milyenek az alkotókörülményeid, feltételeid?

— Egyelőre elég rosszak. Télen nem festhetek, mert nincs műtermem. Ilyenkor rajzolok vagy olvasok. A jobb évszakokban az udvaron festek. Újabban például seprűvel dolgozom, de ez korántsem új dolog, a japán Hokusai is alkotott így képeket. Erre csak utólag jöttem rá, egy filmet láttam erről az alkotómódszerről, és ez egyben megerősítette próbálkozásom érvényességét, jogosságát. Egyetlen célom van: minél többet akarok festeni. Mindenesetre van hol laknom, van munkahelyem, és a mérsékelt égöv időjárási viszonyainak köszönhetően a műveim is eljuthatnak a közönséghez. Ebben, az 1987-es évben még két kiállításom lesz, új képeimmel visszatérek a budapesti Fiatal Művészek Klubjába, és meghívtak egy dunaújvárosi vendégszereplésre is.

— A műteremhelyzettől függetlenül elképzelhető, hogy hosszabb ideig is Tatabányán maradsz?

— Fogalmam sincs. Végül is a hely nem túlságosan lényeges, én csak festeni akarok. A körülmények sem érdekesek. A képeimet senki sem fogja megfesteni helyettem. Néhány fiatal művészbarátommal fontolgatjuk egy csoport létrehozását is. A gondolatot a fiatal képzőművészek megyei kiállítása érlelte meg bennünk: ezen a tárlaton vettük észre, hogy többen — más-más ágazatban, más és más nyelven — azonos hangon szólalunk meg. A festő-grafikus Neuberger István, a keramikus Kungl György, a szobrász Szunyogh László és festő Gerber Pál és jómagam munkáit is groteszk hangvétel, ironikus szemlélet jellemzi. A felsorolt öt alkotó szoros szálakkal kötődik Tatabányához: itt születtünk, itt nőttünk fel, vagy itt telepedtünk le. Valószínűleg csoportos fellépéssel, esetleg egy tematikus tárlattal fogjuk bizonyítani a szellemi-szemléleti rokonságot.

— Mindent összevetve, úgy tűnik, jól érzed itt magad.

— A művész, kiváltképp a képzőművész számára a vidékiség óriási hátrányokat jelent. Csak egyetlen adalék: ha Budapestre kell szállítanom egy nagyobb méretű képet — és ha jelen akarok lenni, akkor szállítanom kell — csupán a tehertaxi ezerötszáz forintba kerül. És ez kissé megerőltető anyagi teher. No de hát ebben az összefüggésben is a kép a fontos, és a tehertaxi csak mellékszereplő.

— Köszönöm a beszélgetést.

Tatabánya—Dunaszentmiklós, 1987. július 6—12.

WEHNER TIBOR

sorozatom mellett — szerepeltek már a később Tatabányán is bemutatott nagyméretű képeim is, amelyek 1983-ban meglepetést keltettek, szokatlanok voltak. Azt hiszem, a nyolcvanas években koncepciózusan én festettem, illetve rajzoltam az első óriási méretű műveket. Most már persze hemzsegnek a nagy vásznak a kiállítótermekben, ma az a furcsa, ha valaki kis képet fest. Szeged után egy évvel a budapesti Fiatal Művészek Klubjában mutattam be — főként fotónaturalista, hiperrealista — munkáimat. Nem érdekelt, hogy ez a stílusáramlat akkor már levonult, hiszen mindig azt tartottam fontosnak, hogy én mit és hogyan akarok megcsinálni. Most például az a fontos, hogy összekovácsoljak valamit, ami csak az enyém. Persze ez elég nehéz, mert nagyon nyitott vagyok, könnyen fogadom be a hatásokat.

— A két év elteltével visszatértél a főiskolára?

— Igen, jóllehet csak levelező tagozaton, de ugyanott, Egerben szereztem meg a diplomámat. Ekkor már Tatabányán dolgoztam.

— Továbbra is szerepeltél a stúdiósok kiállításain, és képeid feltűntek a Komárom megyei képzőművészek kollektív tárlatain is. 1987-ben díjat kaptál a tatabányai Közművelődés Házában megrendezett fiatal képzőművészek bemutatóján. Szűkebb, immár Komárom megyei környezetedben milyen visszhangja volt műveidnek?

— Nekem a Stúdió-kiállítás visszhangja volt fontos mindig — ez a tárlat elég széles körű, bő kritikát szokott kapni —, meg inkább a szakmai visszajelzésekre figyelek.

— Ha a Komárom megyei képzőművészet hagyományait, a napjainkban itt megszülető művészetet szemléljük, akkor megállapíthatjuk, hogy az 1987 nyarán a Kernstok Teremben felvonultatott anyagod meglehetősen szokatlan hangvételű.

— Valóban, de a lokális tényezők nem érdekelnek, hiszen nem lokális művészetet akarok csinálni. A Tatabányán most bemutatott képek tulajdonképpen performance-okról, akciókról készült dokumentumok. Az utóbbi időszakban elsősorban tonzúrákat csináltam: a hajamat különböző motívumok szerint nyírtam, alakítottam. Ilyen volt a háromszögtonzúra, és ilyen a kiállításon is több képen szerepelt csillagtonzúra. Ezek a motívumok olyan kiindulópontok, amelyeknek kibontási, tágítási lehetősége, variációsora végtelen. Gyakorlatilag megcsinálok valamit a fejemen, és ez aztán elindít valamit, és valamiképpen megjelenik a festményen vagy a rajzon.

— Miért fontos az, hogy a tested a médium, a közeg, a hordozó elem?

— Ez végső soron csak egy poén. Meg hát a saját fejemmel azt csinálok, amit akarok, a másokéval ezt nem tehetném. Néhány éve elmentem a Taurus gumigyárhoz, és felajánlottam, hogy az emblémájukat, a Taurus-bikát rávágatom a fejemre: egy, a kopasz koponyán kirajzolódó haj-bika szerintem kihasználható ötletnek tűnik. Kértem érte fizetést, én ezért napi nyolc órát sétálgattam volna így Budapest forgalmasabb negyedeiben. Sajnos ez nem sikerült, mert elszámolási nehézségek adódtak, a reklámhordozónak nem tudtak tiszteletdíjat fizetni, ilyenre még nem volt példa. Nagyon sajnáltam, mert ez élő, és ezért igencsak hatékony reklám lehetett volna, és hogy el ne felejtsem, a gyár mecénásként lépett volna fel, egy művészeti akció, műalkotás létrejöttét támogatva. Bizonyos, hogy a Taurus-bika is elindított volna egy-két festményt. Mint ahogy a csillagtonzúrából is kép lett, több kép. A sorozat egyik nagyméretű festményét a Magyar Nemzeti Galéria vásárolta meg. Ezek az alkotásaim valósághű kompozíciók, és ez korántsem véletlen: egyre jobban úgy érzem, hogy pontos jelzéseket kell adnom. Azért fontos a realizmus, mert ezáltal pontosan dokumentálhatok. Az új szenzibilitásnak, új érzékenységnek nevezett jelenkori festészeti áramlat képei mögött hatalmas űrt érzek. Rengeteg dolgot meg lehet és meg kell mutatni, és ezt csak konkrétumokkal lehet kifejezni. Ezzel párhuzamosan egyre inkább vonzódom a festőiséghez, figyelek a színekre, összhangjukra.

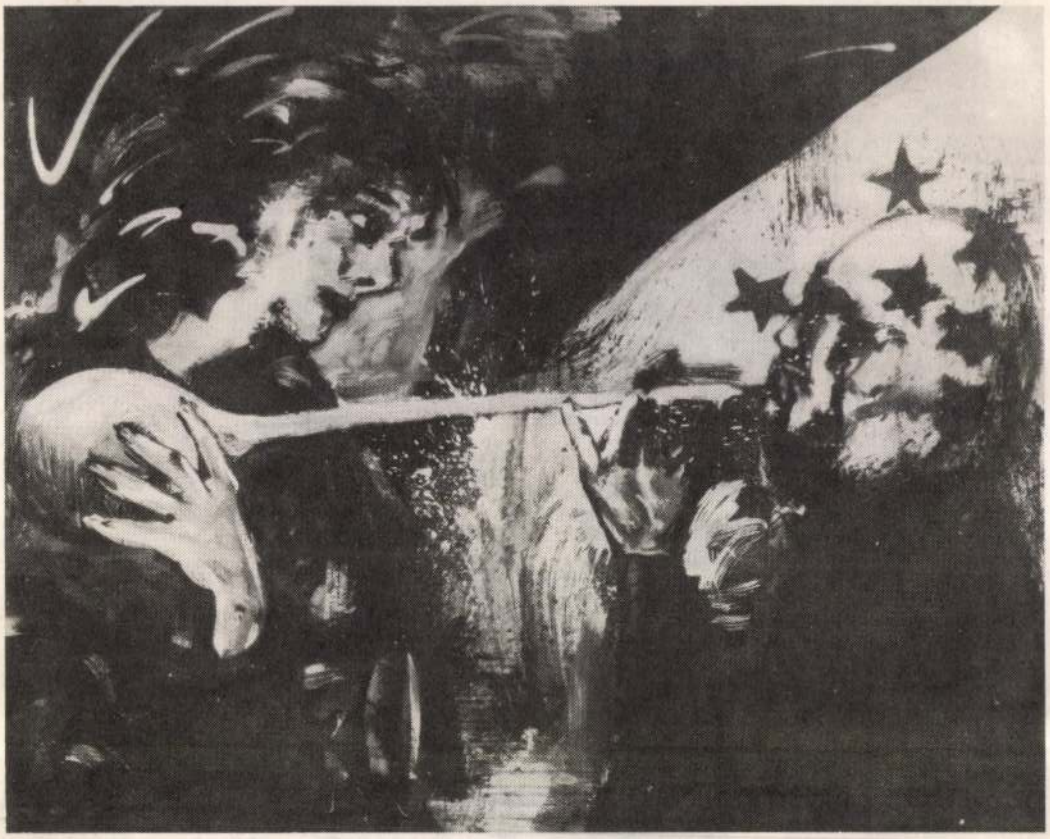

Varkoly László: Emberpár dísztökkel

Varkoly László: Mi a B 52?

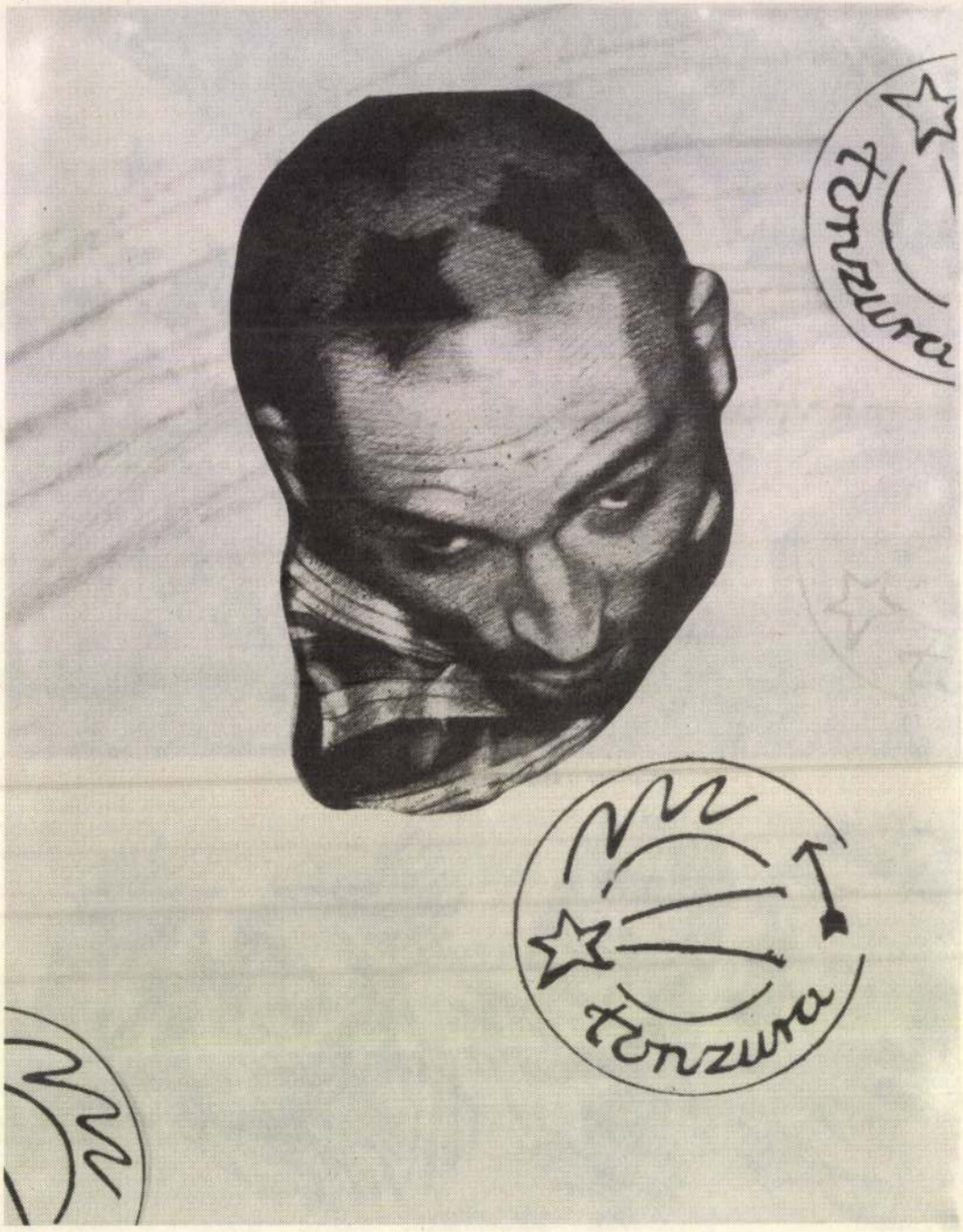

Varkoly László: Csillagtonzúra

Varkoly László: Emberpár

Varkoly László: Parádé

— Igen, és ez hosszú történet, rengeteg az összetevője. Egerben erős konceptualista művészetet — vagyis a művészi alkotómunka gondolati síkjának sajátos dokumentálását — akartam csinálni. Sarkadi Péter grafikusművész — tanárom és mesterem — ösztönzött erre. Tőle nem az órákon tanultunk, hanem a műtermében. Általában hetente háromszor-négyszer — délutántól a késő éjszakai órákig — nála voltunk, dolgoztunk, beszélgettünk, megismerkedtünk a legjelentősebb modern irányzatokkal, kortárs művészekkel és művekkel. Rajongtunk a pop art és a koncept art iránt, engem leginkább Andy Warhol és Robert Rauschenberg művészete fogott meg — ez a két művész ma is „festő-világválogatottam" erőssége. Az esti és éjszakai magánstúdiumok után kicsit komikusak voltak a délelőtti főiskolai órák, ahol hagyományos, konvencionális tájképeket kellett festeni. Sarkadi Péter egyéniségének, hatásának köszönhettem azt is, hogy tanulmányozni kezdtem a performance-ot, ezt a képző- és színházművészetet ötvöző új művészeti ágazatot, ahol a művész előzetesen megtervezett cselekvéssorának, egyéniségének, fizikai-pszichikai valójának, nemegyszer a testének is üzenethordozó funkciója van.

— *Ezt tanúsítja az egri Városi és Járási Rendőrkapitányság 1236/1981. számú levele is, idézem: „1981. november 10-én a késő esti órákban Varkoly László főiskolai hallgató Egerben a Zeneiskola épülete alatt működő Fiatal Alkotók Klubjában 8 napon túl gyógyuló égési sérülést szenvedett. A rendelkezésre álló adatok szerint a klubban a saját testét kente be festékkel, majd a haját lenolaj-kencével, hogy azt meggyújtsák. A jelenet egy 10 órásra tervezett műsor része volt. A sérültnek és Somogyi Zsoltnak korábban egy hasonló előadásban sikerült eloltani a fej fölött keletkezett légnemű anyagot, 1981. november 10-én este azonban a láng eloltására rendelkezésre álló ruhanemű nem volt elegendő. Az anyagot, mint korábban is, Somogyi Zsolt gyújtotta meg.*"

— Elolvastam a performance-ról szóló, minden elérhető irodalmat, ismertem Hajas Tibor munkásságát is. Volt egy önálló műtermünk, vagy klubunk, itt csináltuk az akciókat. Az egyik, a B 52-es amerikai együttes euforikus zenéjére konstruált akció közben azonban megégtem. A menetrend ilyenkor a szokásos: a kórház jelent a rendőrségnek, a rendőrség a főiskolának. Nem gyújthatja fel magát az ember csak úgy, büntetlenül. Ugyanis ezzel egyidőben történt, hogy Mészáros István — költő és képzőművész kollégám — csinált egy diavetítést az egyik akciónkról a főiskolán, ami legális volt, de valahogy mégis programon kívüli, nem egyeztettük előzetesen a műsort. Ebben a munkában voltak pornószerű elemek, azt meg kell hagyni, és ezt közízlést rombolónak és erkölcstelennek minősítették. Az önégetés és a szokatlan hangvételű megnyilatkozás egyszerre sok volt: két évre kizártak a főiskoláról.

— *Így hát váratlanul adódott számodra két teljesen független alkotóév.*

— Budapestre mentem, jelentkeztem, és azonnal fel is vettek a Fiatal Képzőművészek Stúdiójába, és rögtön kiállíthattam a stúdiósok éves kiállításán, a Műcsarnokban. Az a munkám — a B 52-es akció festményváltozata — került közönség elé, amely az önégetéses akció gesztus jellegű dokumentuma, festményváltozata volt. Amit én csinálok, közel áll a gesztusfestészethez. Odacsapva, de könnyedén, gyorsan kell születnie a műnek, érződnie kell az alkotás hevének, a kompozíciónak hordoznia kell megszületése atmoszféráját, indítékait. Ezeket a képeket azért nehéz jól megcsinálni, mert utólag már nem javíthatók. A javítással ugyanis a mű lényegét semmisíteném meg.

— *A budapesti bemutatkozás után — tanúsítva, hogy nem töltöd tétlenül a tanulmányi kényszerszünetet — két önálló kiállítással jelentkeztél.*

— 1983-ban Szegeden, az Ifjúsági Házban nyílt meg tárlatom, de ez sem volt zökkenőmentes. Propagandaanyag gyanánt a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának akkori vezetője, Chikán Bálint kiadott egy képeslapot, amelyen a megégett portrém szerepelt. Ezt a képeslapot hallatlanul gyorsan elkapkodták, és ennek révén a bemutató körül is vihar támadt. Bizottság érkezett Budapestről, vizsgálgatták, nyitva maradhat a kiállítás vagy sem. Nyitva maradhatott végül. Szegeden — a gázálarc-

gyilkos asszonyok motívumát. Ezek az asszonyok zsarnokölő asszonyok voltak. Ha példának okáért annak idején magam is ott és úgy éltem volna, valószínűleg hasonló módon cselekedtem volna, mint ők. A férfiak a jelenséget általában a szegénységre, elmaradottságra, a feudalizmus továbbélésére vezetik vissza, ám szerintem másról van szó. Az asszonyok — nemcsak a paraszti, hanem a polgári réteghez tartozók is —, a háború okozta kényszerhelyzetben bizonyos tekintetben emancipálódtak: ők látták el a gyerekeket, az öregeket, az állatokat, minden döntés reájuk hárult. Még a terményszerkezetet is megváltoztatták. Aztán befejeződött a háború, visszajöttek a férjek, akik semmit sem tanulva és semmit sem felejtve a régi módon próbáltak élni. Ám miként a folyóba, úgy ugyanabba a házba sem lehet kétszer ugyanúgy belépni. Hogy mást ne mondjak, néhányan azon vesztek össze, hogy ki menjen ki először az ajtón. Mindkét félnek igaza volt, csak másként, eltérő tudattal és érzékenységgel élték meg ugyanazt a helyzetet. Az asszonyok viselkedésében ott munkált az előző esztendők szükség szülte felszabadultság-élménye, amelyről azonban a férfiak semmit sem tudtak. Olyan konfliktushelyzet ez, amely igazi katarzist kínál.

Ezekben a hónapokban a magyar filmgyártás az átszerveződés idejét éli. Ebben a helyzetben milyennek látja és ítéli a dokumentumfilm esélyeit?

— Félek, hogy az átszervezés kevés gondunkat oldja meg. A filmcsinálás végül is nem olyan boszorkányos dolog. Ha vannak tehetséges emberek — márpedig vannak —, akkor átszervezés ide vagy oda, születnek majd értékek. Noha a filmgyártás állapota eddig sem volt kifejezetten rózsás, a legutóbbi években is olyan jelentékeny művek láttak napvilágot, mint Sára Sándor és Schiffer Pál munkái.

A filmen kívül mi fontos az életében?

— A gyerekem, aki már huszonkét éves nagylány. Tudja, mindig is elsősorban anya voltam és csak ezután filmrendező.

Köszönöm a beszélgetést.

PÖRÖS GÉZA

A tehertaxi ezerötszáz...

Beszélgetés Varkoly László festőművésszel

— Július első napjaiban nyílt meg bemutatkozó jellegű, önálló tárlatod Komárom megye székhelyén a Kernstok Teremben. Fiatal művész vagy, de nem csak ezért tudunk keveset rólad; csupán a közelmúltban, 1985-ben telepedtél le Tatabányán. Honnan kerültél erre a tájra?

— 1960-ban születtem egy észak-magyarországi községben, Olaszliszkán. Sátoraljaújhelyre jártam gimnáziumba, fizika szakra. A fizika azonban egyáltalán nem érdekelt, annál inkább a képzőművészet: állandóan rajzoltam és festettem. Negyedikes gimnazista voltam, amikor megnyílt az első önálló kiállításom. Ez hivatalos tárlat volt, szakemberek által zsűrizett anyag. A gimnáziumi években sikerrel szerepeltem a diákfestők országos seregszemlején, a ráckevei kiállításon díjat kaptam én is, miként az a Mazzag István, aki azóta a fiatal művésznemzedék egyik legismertebb festője lett itthon és külföldön egyaránt. A gimnázium befejezése után — rengeteg szakköri munkával, tanulással és gyakorlással a hátam mögött — az egri tanárképző főiskolára jelentkeztem, rajz szakra. 1979-ben kezdtem meg Egerben tanulmányaimat, és még mint főiskolás kerültem Tatabányára.

— A négyesztendős főiskolai periódus ugyanis számodra két évvel meghosszabbodott.

ROCK VARKOLY*

* A dög című kiállítás megnyitója. Elhangzott 1990. február 1-jén, Budapest Stúdió Galéria

Tisztelt Hölgyek, Tisztelt Urak,

Mi most Művészkedni fogunk, Adom választ, adatolható, bizonyítható VALÓS TÉNY: 1990. január 18-án Bereczky Zoltán református lelkész két Hungarocamion hűtőkocsival 40.000 darab kibelezett, de még tollas vadkacsát vitt el az éhező Csíkszeredába.

Kérem, a későbbi hangsorokhoz feltétlenül gondolják hozzá a 40. 000 darab vadkacsát.

A vadkacsák miatt van szükségem segítőre, bemutatom a *fúvós szekciót*: Nagy Gyula mozgásművész.

Ahol művészet van, ott művészet van. Sommáson: nem valódi baj leképződése, művi betegség, *dögvészet*, Rák, tripper, lepra, Szifilisz, kolera bizonyos keselyűk nézőszögéből. *Fentről*. Lágy, körkörös suhanás Táj fölött, Tekintet célirányos, átfogó. Pupillákban mindenség, szemgolyók mögötti területen, koponyai Tájban, belső Tájban tekervények, fehér-szürkeállományok, idegPályák, Rostok a Mondott táj Gömbvelő. Idővel oszlatható.

Ahol művészet van, ott dögvészet lehet, ahol művészet van, ott Művész van. Kell legyen. Tekintsenek Rá, Kereszttűz erre az emberre, Nézés bátran Rá, Sugarazzanak, Száj hallgat csak a szem beszél, Tapogassák, kérem vizuálisan pillantások neki tetőtől-talpig, Íme a művész: Íme a művész: Varkoly László.

Húsból és vérből és csontból Való, Íme a művész, kromoszómák és gének benne és Van Neki keze és Van Neki Szeme és Van Neki agya, agyvelője és ÍME kilógatta Ide a falra agyTermékeit. Íme a Dögvész. Dögvészeti művészet, KIDIZÁJNOZOTT századvég, Formalin helyett forma, Egységesített, SzínTánc, Dögös.

Ahol művészet van, ott szabadság van, ahol szabadság van, ott művészet van, ahol művész van, ott macskák vannak. Itt most döglött macskák, mert HovaTovább meghalt a szabadság. Döglött magyar macskák, román macskák, német macskák, cseh macskák, szlovák macskák, albán macskák, ruszki macskák, örmény macskák, *Szóval* az úgynevezett keleti tömb macskái itten, mért? Mért? Húgyért szarért tudniillik Történettudomány igazolta Tétel: a kommunizmus nem más, mint a macskák elpusztítására szövetkezett rendszerek Rendszere, macskaellenes diktatúra, antimacska világkomité, macskavérvörös zászló mögé bújt társadalmi Szerkezet. Hiszen a macskák léte egyenlő a szabadság jelenlétével, mert a macskák nem Irányíthatók, mert a macskák kultusza 5000 éves, a kommunizmus eszménye meg 200 éves, Őrjítő lehet ám ekkora időelőnyt befutni akarni!; Egyiptomban kitűnő 5000 éves macskamúmiák, itt meg egyetlen kitömött bolseviki vezető a Vörös téren, Nahát, A macskák egyébként a 17. század óta terjengenek jól Európában, addig menyétet használtak egérfogásra, a macskák nem *cicáznak*; 7 és 9 éves korukban, május elsején boszorkánnyá változnak, Repülnek elfelé, május elsején, a munka ünnepén.

Ahol macska van, ott szabadság van. Ahol döglött macska van, ott haldoklik a szabadság, soha ennyi döglött macska a Térségben, úton, útfélen, mérgezett macskák, veszett macskák, autóval, motorral, traktorral elütött macskák, lapos macskák, puffadt macskahullák, gépfegyverekkel szétlőtt macskák Közép-Európában főleg, már nem fűbe harapunk, beleharapunk az útba, beletapostatunk az útba, Tank, Tank, Tank, *Hogyha egyszer Rajtam Lánckerék*, félek, remegnek macskaherék, szorongó kandúrtökök, ne legyek én, ne legyek áruló, magam eláruló.

Íme a művész, Varkoly László macskafestő, húsból és vérből és csontból való, valódi vészek előadója, művészeti fenegyerek, Fejgyullasztó mester, a szakma kisujjában, irdatlan vásznakkal viaskodó egyedi ecsetkezelő, a legnagyobb antikommunista festőművész, mártírmázoló, íme Macskák, az Áldozatok, a Hősök a Példák: kormos korom, a második évezred végének főszereplői és Íme, itt Megörökítjük, a kapitális polgár, a kozmopolita- ösmagyar-falusi-városi festő: Varkoly László.

Dippold Pál

1990. „My good works" exhibitions,
Cult Gallery in Vienna, Austria
„68 elf" Gallery in Cologne, Germany
Water Tower of Margitsziget, Budapest
1990. VII. th Transdanubian Exhibition, Kaposvár
1990. Studio 90, Ernst Museum, Budapest

WORKS IN PUBLIC COLLECTIONS:

Star-Tonsure, oil on canvas, 200x270 cm
National Gallery of Hungary

B-52 Interaction No. 3, acrylic silk, 70x50 cm
Municipal Council of Tatabánya

B-52 Interaction No3, oil on canvas, 140 x 120 cm
Kisbér Gallery

Endzsi, oil on canvas, 120x100 cm
Statement, acrylic silk, 50x70 cm
Kuny Domokos Museum, Tata

B-52 Interaction No. 3, acrylic silk, 70x50 cm
Young Artists Studio

B-52 Interaction No. 7, oil on canvas, 200x250 cm
Vak Bottyán Museum, Vác

Carcass No 3. oil, canvas 150x210 cm
Gallery, Szombathely

FILMS

1990. The B52 Interaction, Hungarian Broadcasting Company, MTV 2. 1990. 08. 12.
1990. Tonsures, Hungarian Broadcasting Company, MTV 2. 1990. II. 28.
1990. „Carcass"

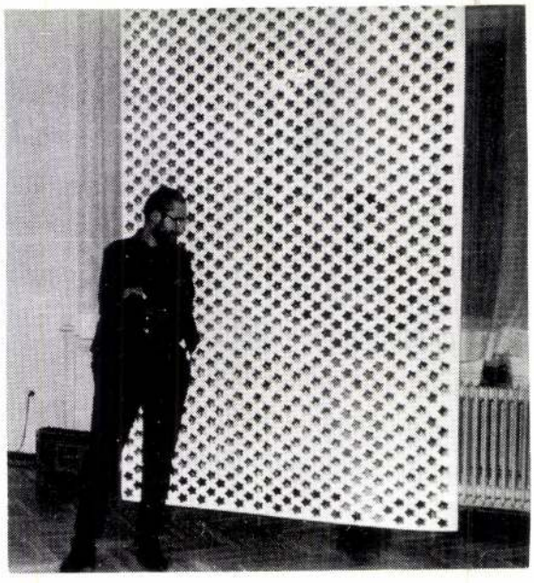

VI. Endzsi, olaj, vászon, 120x100 cm
B-52 Interakció No3. akril, selyem, 70x50 cm
Nyilatkozat, akril, selyem, 50x70 cm
Kuny Domokos Múzeum, Tata

VII. B-52 Interakció No3. akril, selyem, 70x50 cm
Nyilatkozat, akril, selyem, 50x70 cm
Városi Tanács, Tatabánya

DÍJAK

1985., 1988. Stúdió szakmai ösztöndíj
1989. Komárom megyei ösztöndíj
1988. Komárom megyei tavaszi tárlat, nívódíj
1987. Komárom megyei Fiatal Művészek Tárlata, Megyei Tanács díja
1990. VII. Dunántúli Tárlat, Pécs város tanácsának díja

FILMEK

1990. B52-es Interakció, - Magyar Televízió, TV 2. 1990. 08. 12.
1990. Tonzúrák, - Magyar Televízió, TV 2; 1990. 02. 28.
1990. A dög

LÁSZLÓ VARKOLY

2800 Tatabánya, Régivásártér 2/2

He was born in 1960 at Olaszliszka.
He graduated from the department of drawing of Teachers Training College of Eger in 1986.
He has participated in exhibitions since 1982. Since 1980 he has been preoccupied with experimental problems. He has organized performances and actions of fine arts for quite a long time.
He is a member of the Art Foundation and of the Studio of Young Artists.

ONE MAN SHOWS

1983. Gallery of Youth Centre, Szeged
1984. Young Artists Club, Budapest
1987. Kernstok Hall, Tatabánya
1987. MMK Gallery, Dunaújváros
1987. Young Artists Club, Budapest
1988. Youth Centre, Székesfehérvár
1989. Gallery, Szombathely
1990. Studio Gallery, Budapest
1990. Cultural Centre, Budatétény
1991. Greek Orthodox Church, Vác,

COLLOTIVE EXHIBITIONS

1982. Studio 82, Műcsarnok, Budapest
1983. Studio 83, Ernst Museum, Budapest
1984. Contemporary Hungarian Graphics and Drawings, National Gallery, Budapest
1984. Maria Festival, Inner Town Youth Centre, Budapest
1985. Studio 85, Ernst Museum, Budapest
1985. Art teachers Exhibitions, Csili, Gallery, Budapest
1986. Graphic Exhibition, Uitz Gallery, Dunaújváros
1986. Spring Exhibition, Ballasa Bálint Museum, Esztergom
1986. Cultural Centre, Tatabánya (Artwork of the Month)
1986. Studio 86, Museum of History, Budapest
1987. Exhibition of Young Artists of Komárom County Cultural Centre, Tatabánya
1987. Exhibition of Artists of Komárom County, Csontváry Gallery, Budapest
1987. VI. th Transdanubian Exhibition, Kaposvár
1987. Studio 87, Ernst Museum, Budapest
1987. Studio of Young Artists, Warsaw
1988. 18th Spring Exhibition of Salgótarján, Nógrádi Sandor Museum, Salgótarján
1988. Exhibition of Artists of Komárom County, Hatvani Gallery, Hatvan
1988. Grotesque Art, Dunaújváros
1988. Grotesque Art, Kernstok Hall, Tatabánya
1988. Spring Exhibition of Komárom County, Kuny Domokos Museum, Tata
1988. Studio 88, Ernst Museum, Budapest
1989. Paper Art, Kernstok Hall, Tatabánya
1989. New fetishes, Kernstok Hall, Tatabánya
1989. Mimezis, Greek Orthodox Church, Vác,
1989. Süttö Sculpture Symposum, Kernstok Hall, Tatabánya
1989. Exhibition of Artists of Tatabánya, Aalen, NSZK
1990. „Mamut Art", Greek Orthodox Church, Vác

VARKOLY LÁSZLÓ

2800 Tatabánya Régivásártér 2/2

ÉLETRAJZI ADATOK

1960-ban Olaszliszkán született.
1986-ban diplomázott az Egri Tanárképző Főiskola rajz szakán.
1982 óta vesz részt kiállításokon. 1980-tól experimentális problémákkal foglalkozik.
Hosszabb ideig performance-okat, képzőművészeti akciókat rendez.
Tagja a Művészeti Alapnak és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

1983. Szeged, IH kiállító
1984. Budapest, Fiatal Művészek Klubja
1987. Tatabánya, Kernstok Terem
1987. Dunaújváros, MMK Galéria
1987. Budapest, Fiatal Művészek Klubja
1988. Székesfehérvár, IH
1989. Szombathely, Képtár
1990. Budapest, Stúdió Galéria
1990. Budatétény, Műv. Ház Galéria
1991. Vác, Görög templom kiállítóterem

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK

1982. Budapest, Műcsarnok, Stúdió 82.
1983. Budapest, Ernst Múzeum, Stúdió 83.
1984. Budapest, Magyar Nemzeti Galéria, Mai magyar grafika és rajzművészet
1984. Budapest, Belvárosi IH, Maria fesztivál
1985. Budapest, Ernst Múzeum, Stúdió 85.
1985. Budapest, Csili Galéria, Művésztanárok kiállítása
1986. Dunaújváros, Uitz Terem, Grafikai tárlat
1986. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum, Tavaszi tárlat
1986. Tatabánya, A Közművelődés Háza (A hónap műtárgya)
1986. Budapest, Történeti Múzeum, Stúdió 86.
1987. Tatabánya, A Közművelődés Háza, Fiatal Komárom megyei képzőművészek kiállítása
1987. Kaposvár, Somogyi Képtár, VI. Dunántúli tárlat
1987. Budapest, Csontvári Terem, Komárom megyei képzőművészek tárlata
1987. Budapest, Ernst Múzeum, Stúdió 87.
1987. Varsó, Varsói Centrum Sztuki, Fiatal magyar képzőművészek tárlata
1988. Sagótarján, Nógrádi Sándor Múzeum, 18. Salgótarjáni tavaszi tárlat
1988. Tata, Kuny Domokos Múzeum, Komárom megyei tavaszi tárlat
1988. Hatvan, Hatvani Galéria, Komárom megyei művészek tárlata
1988. Tatabánya, Kernstok Terem, Groteszk Art
1988. Budapest, Ernst Múzeum, Stúdió 88.
1988. Dunaújváros, Groteszk Art
1989. Tatabánya, Kernstok Terem, Papír Art
1989. Vác, Görög templom kiállítóterem, Feltámasztott mimézis
1989. Tatabánya, Kernstok Terem, Új fétisek
1989. Tatabánya, Kernstok Terem, Süttői szobrászati szimpozion
1989. Tatabánya, Kernstok Terem, Feltámasztott mimézis
1989. Aalen, NSZK., Tatabányai képzőművészek tárlata
1990. Vác, Görög templom kiállítóterem, „Mamut Art"
1990. Tatabánya, Kernstok Terem, „Mamut Art"
1990. Bécs-Köln-Budapest, „Jó melom"
(Galerie Cult,- Galeria 68 ELF, – Víztorony Galéria)
1990. Kaposvár, Somogyi Képtár, VII. Dunántúli Tárlat
1990. Budapest, Ernst Múzeum, Stúdió 90.
1991. Tatabánya, Kernstok Terem, Szó/Kép
1991. Kaposvár, Somogy Megyei Múzeum, „Országos Groteszk Pályázat"

MŰVEK KÖZGYŰJTEMÉNYEKBEN

I. Csillag tonzúra, olaj, vászon, 200x270 cm
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

II. A dög No3. olaj, vászon, 150x210 cm
Szombathelyi Képtár, Szombathely

III. B-52 Interakció No3. akril, selyem, 70x50 cm
Fiatal Képzőművészek Stúdiója, Budapest

IV. B-52 Interakció No7, olaj, vászon, 200x250 cm
Tragor Ignác múzeum, Vác

V. B-52 Interakció No3. olaj, vászon, 140x120 cm
Kisbér Galéria, Kisbér

The Tonsure as a Negative Quality

On the Tonsures of László Varkoly

Nudity and the complete revúation of ten self in European culture has always had a strong imperative just like its opposite: hiding or appealing, richly decorated apparels. Transgression of natural or normal hairstyle, the lack of hair either by choice or as a punishment usually represents some social opposition or personal conflict. In tribal and popular culture hairstyles do not depend on fashion but are used as a signal in social communication. It used to be obvious for anyone what a plaited bun, plaited hair of different forms meant (it usually referred to the age and marital status of women, plaited hairstyles referring to single girls while buns to married women).

Hairstyles have changed extremely in the course of Hungarian history, once long hair then short cut or shaven hair and their various cominations have all been fashionable (Hungarian men in the 9th and 10th centuries wore short cut hair just like Turkish peoples of Middle Asia but in the 12th chronicles recorded that Watha who led an uprise for the return of pagan beliefs shaved the top of his head and wore the rest in three plaits which seems to refer to the fact that Hungarians then wore long hair. In 1279 Cumanians agreed to baptism on condition that the papal nuncio allowed them shave their beards and hair. During the Turkish occupation the complete shaving of men's hair came into fashion under the Osmanic influence... Hungarians in the Valley of the Black Körös and the Tchango-Hungarians of Moldava shaved their temples even in recent times while those who wore their hair cut round shaved their necks.)[1]

Hair was a definite signal in law in mediaeval Hungary. If a maid went in procession to the town hall with her hair lt down she intended to allude to the fact she was raped. Hair cut as a punishment referred to a sentence of beheading which was suspended. In the 13th century there was a law throughout the Kingdom of Hungary which ordered the cutting of one's hair instead of beheading him.[2] Hairstyles had a significant function in Christian culture. An Old Testament example is that of the long-haired Absolon who was caught by a tree at his hair. In case of the holy women of the Bible long hair was used as a substitute for clothes – c.f. Mary Magdalen or the early martyrs Saint Agnes of Rome and Saint Mary of Egypt – and might have been both a sign of chastity and wanton life. A well-known iconographical type is the Lady of the World who was usually represented with her long hair lt down as a whore's.

Hair and manipulations with it have a highly important role in superstitions as well. (At cutting one's hair one had to collect the cut down pieces so that he could separate it from someone else's in afterlife.[3] No child's hair and nails were trimmed before the age of 1 lest he might turn into a thief.[4] When the first hair of a girlchild was cut they put a lock into a wheeltrack so that her hair may grow long.[5] „...hair has to be cut when the new moon is up so that it may not get moth-eaten, ...hair cut on Good Friday will be lost,...a woman who puts on a man's hat or a lost and found pin will lose her hair,... a girlchild's cut hair has to be dug under the drip-stone so that it may grow swiftly.[6] Ferenc Schram in his book Witchcraft Trials in Hungary lists several contemporary cases where hair was used as a tool of healing, murder, casting an evil spell or other magic[7])

The tonsure at the end of the 20th century questions the possibility of a traditional intepretation of this general, easily and obviously decodable symbol since it is in an

[1] Győrffy, István: A magyarság néprajza (The Ethnography of Hungary) Budapest, pp 385-390

[2] Zolnay, László: Ünnep és hétköznap a középkori Budán (Holidays and Weekdays in Mediaeval Buda), Budapest, 1969, p. 209.

[3] Ethnographia – Népélet, Vol. XLIV, p. 158

[4] op. cit. Vol. XLV, p. 188

[5] op. cit. Vol. XXIX, p. 31

[6] op. cit. Vol. XXIX, p. 31

[7] Scram, Ferenc: Magyarországi boszorkányperek I-III, (Witchcraft Trials in Hungary I-III. Vol I pp 539, 541; Vol II pp. 313, 689)

normasértő magatartással, kirívó hajviselettel jelezték a kívülállásukat vagy kívülrekedtségüket. Itt már az arcfestést, a jelmezt, a maszkot felváltja a kornak megfelelő puritán viselet elutasítása, a megkülönböztető viselet állandósul és ezt a formát szívja fel az avantgárd művészet bizonyos vonulata (M.Duchamp, Ontani Kelemen Károly, Sarkadi Péter, Varkoly László). A rejtőzködést az elleplezést felváltja a feltárulkozás sajátos formája, amely eljuthat egészen az öncsonkításig. A test csonkítása, deformálása természetesen nem újkeletű dolog, ismert a természeti népeknél és az ősi kultúráknál egyaránt. Maszk, arcfestés, hajviselet (tonzúra) témához talán a különböző koponyaformák divatja áll a legközelebb (lapított, nyújtott stb.[20]).Varkoly tonzúrái és különösen az 1984-es Csillag-tonzúra kötődik mentálisan és formailag az említett jelenségekhez. Ismert, hogy Duchamp mint Rrose Selavy egy rejtőzködő attitűd megteremtőjévé vált. A tonzúra mint negatív minőség jelenik meg ennek ellentettjeként. A tonzúra azonban annyiban rokon a szubkultúrákkal, hogy szakít a rejtőzködő attitűddel. Varkoly saját testének különösebb jelentést nem hordozó helyeit neutrális anyagszerűségében fogja fel. A tetoválás, a sajátosan viselt haj nem alkalmi dolog, nem lemosható festék és nem eldobható álarc, hanem maga a személyiség vagyis, a viselője általi image megtestesítője.

A tonzúra minden hasonlósága ellenére egy valamiben mégis különbözik a szubkultúráktól, mégpedig abban, hogy az elkülönülés, a deviancia nem takar divatot, valahova tartozást. Az individualizáció, az identifikációval társulva egy sajátos, szándékos másságot reprezentál és nem fejez ki semmilyen csoportképző jelentést.

Varkoly tonzúráinak eredője mint láthattuk, többféle forrásból táplálkozik. Azonban első pillantásra kiderül, hogy itt valami tradicionális, ősi gazdag szimbólumhordozó dologról van szó, egész pontosan a mitikus, tradicionális individuálisba fordulásáról. Az önként felvett forma stigmává válik, a szubjektumra írt jel mentális oppozícióra, az arctalan tömegből - és ez szószerint értendő – kiemelkedő individuum protestáló öndemonstrációjára utal. A tonzúra hallatlan drasztikus hatása abban rejlik, hogy viselője a magára vett jeleket, szimbólumokat nem a csoportazonosság identifikációjaként réteghez, fajhoz, társasághoz való tartozás megkülönböztető jeleként viseli, mégcsak nem is valamilyen csoportaffirmációs jelként, hanem személyiség kiemelő, felhívó, csoporthoz nem tartozó magatartás reprezentációjaként.

Bárdosi József

[20] **Jacqea Gélis: Refaire le corps. Les déformations volontaires du corps de l'enfant á la naissance (Ethnologie Francaise 1984, Tome 14, 7-29. old.)**

interpretálható. Értelmezésekor egyaránt figyelembe kell venni az arcfestés, a maszkviselet és a hajviselet összefüggéseit. Alessandro Mendini: Az emberi arc és álarc c.[8] cikkében eléggé szétválasztja a témát; a sminket, az arcfestést a festészethez köti, a hajviseletet mint plasztikai-szobrászi meghatározottságot tekinti, de ezeket elkülöníti a színházi maszk és kosztüm történetétől. A. Mendini, egyébként helyes megállapításai mellett ez talán nem fogadható el. Azonban André Chastel: Maszk, maszkarone, maskarádé c.[9] tanulmányában egyértelműen rávilágít, „hogy az arc kifestésének bizonyos módját a maszk utolsó változatának tekinthetjük a való életben."[10] A maszk problémája azért kapcsolódik ide, mert Varkoly tonzúrái nem tekinthetők, nem foghatók fel hajviselet, frizuradivatként, ellenben a testművészet – a body art – egy sajátos jelenségeként igen. A tarkóba nyírt motívum álarcszerű jelleget ölt, Janus arcúvá teszi viselőjét. Mivel a fejbe nyírt forma nem díszítő és nem praktikus viseleti célt szolgál, egyértelműen önálló jelentést hordozó igénnyel lép fel, mindenképpen indokolt hátul viselt maszkként, amolyan Janusarcként értelmezni. A fej, a haj ilyen artikulálható felületként (rétegként) való felfogását, illetve új jelentéssel való felruházását a különböző hajviseletek funkcióvesztése, illetve a kötelező érvényű jelentések lekopása, elfeledése tette lehetővé. A hajviseletnek korábban társadalmi informatív jellege volt, az egyedi viselet, a sajátos hajvágás elképzelhetetlennek tűnt. Egyébként a haj levágásához mint korábban leírtuk „komoly" babonák, varázslások, rontások és büntetések, kiközösítések szokása kapcsolódott.

A kettős arc, az ikerjelenség kitüntetett szerepet jelentett az ősi kultúrákban. A legközismertebb alak Janus, aki mint ismeretes két arcot viselt. A zsegrai középkori templom freskói között található Szentháromság, egy testű, három fejjel ábrázolva. (Ez nemcsak ikonográfiai szempontból ritkaság, hanem a kersztény kultúrában tiltott is volt az effajta bálványokra utaló ábrázolás. Így joggal feltételezhetjük, hogy ez ikonográfiai típusok keveredésére vagy összeolvadására utal. A legkézenfekvőbbnek tűnik, a román kori francia kőszobrászatból ismert Három királyok álma mint előkép.) Ez a hármasság az ókorban is közismert volt, a három arc a bölcsességet jelképezte. Tiziano: Hármas portré c. (1570. körül, National Gallery) képén Panofsky ezt az olvasatot véli felfedezni.

Az arcfestés, a maszkviselet sok ponton mentálisan kapcsolódik az 50-es évek óta, 10-15 évenként hullámszerűen megjelenő szubkultúrák divatjához. Chastel szerint az „Ördögi természet és az (elváltoztató elleplező) maszk kapcsolata alapvetőnek látszik."[11] Továbbá a maszk „az ősi élet feleleventésének a vágyáról tanúskodik."[12] Máshol pedig a maszk mentális hátterét világítja meg: „rendes szokása szerint felszabadít a hagyományos kötöttségek alól."[13] „...megengedetté teszi ami máskor tilos."[14] A velencei félmaszkról megállapítja, hogy „így lelhetjük fel ismét a kor erkölcseiben a maszk kettős funkcióját: elrejt és mássá tesz."[15] A maszkviselet motivációs háttere – a másság, a személyiség elfedése és az önazonosság csoportaffirmációs kivetülése – a történeti figurákban ugyanúgy megtalálható, mint a szubkultúrákban. Az alkalmi maszkviseletet, az ünnepek közti farsangi királysággal szemben „a lisztesképtű Pierrot... és a nagyhangú Arlecchino"[16] tragikus bumfordiságában ismerjük fel azt a kritikai oppozícióba vonulást – a társadalom határain belül – ami a szubkultúráknál újra kicsúcsosodik. „A divat egyszerre képviseli a komformitást és a deviálást. Kifejezi ugyanakkor a valahova tartozást, a komformitást is."[17] Gondoljunk Watteau Gilles-jére, Cézanne Húshagyó keddjére vagy Picasso Halott Harlekinjére. A bohóc, a Harlekin, a pünkösdi király a társadalmi struktúrákba illesztve jelenik, azonban a hippi, a csöves, a punk és a skinhead már egy állandósult konfliktushelyzet akuttá válásáról informál bennünket. „A punkok és a skinheadek nemcsak azt mutatják be, hogy a társadalom embercsoportokat tesz tönkre, és hogy milyenek a tönkretettek, hanem a tönkretétel, az elpusztítás mikrofolyamatát."[18]

„...a szubkultúrák az észlelt társadalmi problémákra mágikus úton reagáltak: hajviselettel, öltözködéssel és csoportmeghatározásokkal."[19] Tehát a szubkultúrák

[8] Alessandro Mendini: Az emberi arc és álarc (Fladh art 1989), kézirat, Pandúr Ildikó fordítása

[9] André Chastel: Fabulák, formák, figurák (Budapest,1984)

[10] i.m. 117. old.

[11] i.m. 118. old.

[12] i.m. 119. old.

[13] i.m. 120. old.

[14] i.m. 120. old.

[15] i.m. 122. old.

[16] i.m. 121. old.

[17] Rácz József: A 80-as évek ifjúsági szubkultúrái (Valóság 1990/11. 76. old.)

[18] i.m. 77. old.

[19] i.m. 70. old.

Tonzúra mint negatív minőség

(Varkoly László tonzúráiról)

A meztelenség, a feltárulkozás az európai kultúrában mindig erős imperatívuszt hordoz magában, miként az ellentettje a rejtőzködés vagy a felhívó, díszes megjelenés. A természetes vagy szokásos hajviselet normáinak az áthágása, annak hiánya vagy attól való megfosztottság, esetleg önkéntes lemondás ennek viseletéről többnyire valamilyen társadalmi oppozíciót esetleg személyes konfliktust reprezentál. A törzsi és a népi kultúrában a hajviselet nem divat kérdése, hanem a társadalmi érintkezés jelzőtáblái közé tartozik. Mindenki számára egyértelmű volt, mit jelent a koszorúba tűzött haj, a dupéba font haj, a kakasosan font haj és ugyanúgy egyértelmű eligazítást jelentett, állapotjelölő tartalma volt a különféle kontyoknak, tyúkosan font hajnak (az előbbiek a leányhajviseletet, az utóbbiak az asszonyhajviseletet jelentik).

A hajviselet a magyarság története során elég szélsőségesen változott, így a hosszú haj, a nyírt haj és a borotvált fej divatja illetve ezek számtalan kombinációja ismeretes („A IX-X. századbeli magyar férfiak a közép-ázsiai törökség módjára a hajukat rövidre nyírták, de már a XII. századbeli magyar krónikák feljegyzik, hogy az ősi hit visszaállításáért fellázadt Vatha pogány módra borotválta a fejét és hajfonatait három részben hagyta meg. A kereszténnyé lett magyarság tehát ebben a korban már hosszúhajú volt." „A 1279-ben a megkeresztelkedést a kunok csak úgy vállalták, ha a pápai követ szakálluk beretválását és hajuk nyírását továbbra is megengedi." „... a török világ alatt oszmán hatásra a fej borotválása is szokássá vált... A feketekörösvölgyi magyarok, a moldvai csángók a halántékot a közelmúltban még beretválták. A körhaj alatt pedig a nyak beretválása általános."[1])

A hajnak a középkori magyar jogrendben is jelző szerepe van. A városháza elé vonuló kibontott hajú leány azt kívánta tudtul adni, hogy megbecstelenítették. A büntetésből levágott haj a fövesztés büntetésére utalt. A XIII. században országos törvény volt a nyakazást helyettesítő hajvágásra.[2] A hajviseletnek a keresztény kultúrában is fontos funkciója volt. A hosszúhajú Absalon menekülés közben hajánál fogva akadt fenn egy fán. A hosszú haj a bibliai szent asszonyoknál – Szt. Ágnes, egyiptomi Szt.Mária, Mária Magdolna – a ruhát helyettesíti, azonban a hosszú kibontott haj a szüzesség jelképe, de lehet a bűnöké is. Közismert ikonográfiai típus a világúrnője ábrázolás, akit mint az örömlányokat kibontott hosszú hajjal jelenítettek meg. (Keresztény Művészeti Lexikon).

A babonák között is előkelő helyen szerepel a haj és a vele kapcsolatos teendők („Nyiratkozáskor mindenki összeszedte a maga haját, hogy a másvilágon ne kelljen majd szétválogatni a másikétól."[3] „Hogy a gyerekből tolvaj majd ne legyen, egy éves kora előtt nem metszik le a körmét és a haját sem vágják le."[4] „Mikor a leánygyerek első haját lenyírják, ebből hajból egy csomót kerékcsapába tesznek, hogy majd hosszú legyen a haja."[5] „...a hajat újholdkor kell lenyírni, akkor nem molyosodik meg,... nagypénteken vágott haj mind kihullik,... aki férfikalapot tesz a fejébe vagy talált hajtűt a hajába, annak elmegy a haja,... a leánygyermek levágott haját az ereszcsorgóba ássák, hogy hamar nőjön."[6] Schram Ferenc a Magyarországi boszorkányperek c. könyvében még számtalan „megtörtént" esetet közöl korabeli forrásokból, amikor a haj volt a gyógyítás, a gyilkolás, a rontás és egyéb varázslás eszköze.[7])

A tonzúra a XX. század végén azt jelenti számunkra, hogy az általános, a mindenki számára kódolható jelkép egyedi, szubjektív sőt zavarba ejtő kontextusba kerülve megkérdőjelezi annak tradicionális értelmezhetőségét... Ennek analóg példája, a bécsi akcionalisták által meggyalázott nemzeti himnusz és lobogó. A tonzúra újfajta megjelenése – a tarkórészbe nyírt önálló motívummal – mint összetett probléma

[1] Győrffy István: Magyarság néprajza (Budapest,385-390. old.)

[2] Zolnay László: Ünnep és hétköznap a középkori Budán (Budapest, 1969,209. old.)

[3] Ethnographia-Népélet XLIV évf.158. old.

[4] i.m.XLV évf.188. old.

[5] i.m.XXIX évf. 31. old.

[6] i.m.XXIX évf. 31. old

[7] Scram Ferenc: Magyarországi boszorkányperek I-II-III. (Budapest, 1983.539,541,II. kötet 313, 689. old.)

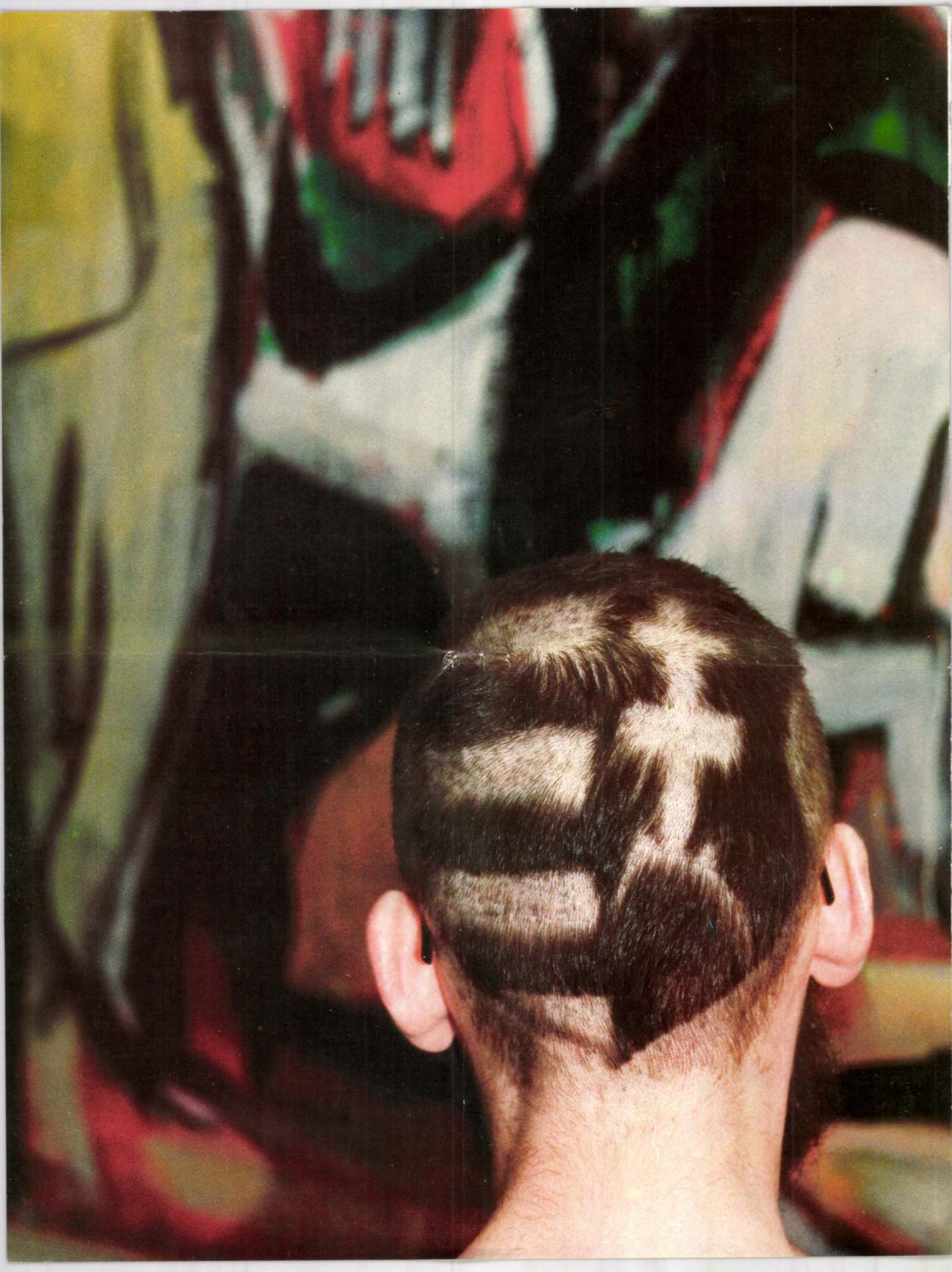

1991

MÁJUS 4 – JÚNIUS 9

Varkoly László

Varkoly László

GÖRÖG TEMPLOM

KIÁLLÍTÓTEREM

Nyugtalanok és nyugtalanítók

Havasi Ildikó–Vasvári László: Szabadidő (papírmunka) – kollázs (részlet). Az egyéni lét legapróbb mozzanatai is a művészet részévé válnak. Ez a művészet mélyen személyes jellegű, értékei aligha függetlenek az egyéni lét minőségétől.

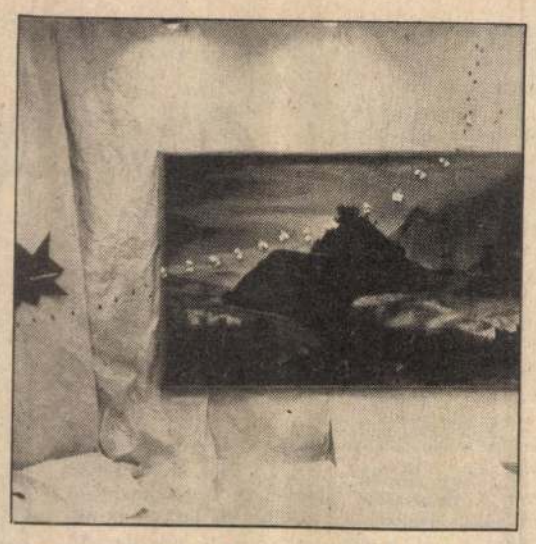

Bernáth(y) Sándor: Ezzel nem tudunk mit kezdeni – box. Posztmodern parafrázis? Visszatérni az „igazi művészethez", a „festői képhez", a „plasztikus szoborhoz"? Élvezzük s ne magyarázzuk a művészetet? De mitől igazi a művészet, és mitől kép a kép?

Fotó: Horváth Péter

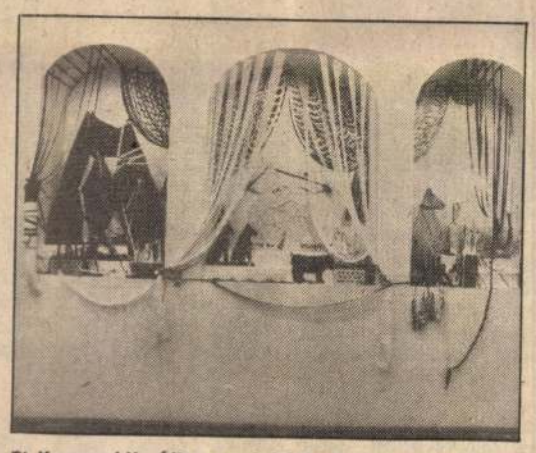

El Kazovszkij: Állat a szinházban – szoborcsoport, installáció. „Készen kapott" környezetet: ablaknyílásokat, csövet épített, népesített be figuráival a művész. A középkori misztériumjátékok folyamatosan változó helyszíneit – s a történés, a lét misztériumát idézi ez a kompozíció.

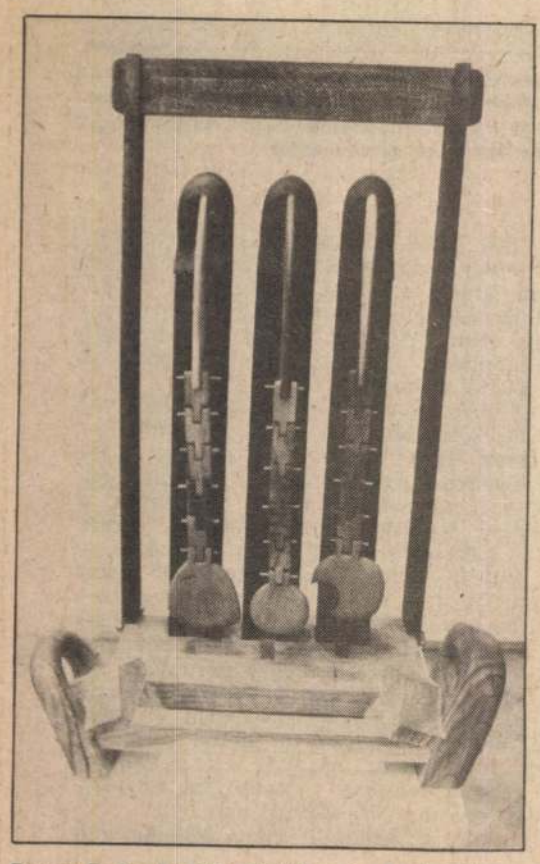

Tornay Endre András: Párkák – fa. A népi tárgyformálás végletesen leegyszerüsített motivumait, s a népköltészet kifejező erejét egyaránt idézi ez a kompozíció.

főleg az első) törekvést igen jelentős teljesítmények képviselték. Napjainkra azonban megérett az a felismerés, hogy egyik törekvés sem lehet egyedül üdvözítő. „Nyugtalanítókra" és „nyugtalanokra" van szükség, ahogyan a Néray Katalin írta katalógus-előszóban, illetve az abban szereplő Kassák-idézetben olvashatjuk: „Művészetünk minden területén ma meghatványozottan szükségünk van a tudatos nyugtalanokra és erőteljes nyugtalanítókra." Olyan alkotókra, akik nem elégednek meg a mestereiktől kapott eszközökkel, de akiknek kezében az újszerű anyag, az új technikai lehetőség nem öncél, hanem fontos kérdések boncolgatásának eszköze, olyanokra, akik megpróbálják kihasználni mindazokat a lehetőségeket, amelyeket az elmúlt évtized változásai hoztak a képzőművészetben, s akik megpróbálnak reagálni azokra a változásokra, amelyek a társadalmunkon belül lezajlottak.

Ez a reagálás sokféle lehet. A jubileumi stúdió-kiállítást (ismét az Ernst Múzeumban) két részben rendezték meg augusztus 19. és szeptember 11., illetve szeptember 23. és október 16. között. Részben azért, hogy megfelelő teret adjanak minden bemutatkozónak, részben azért, hogy elegendő hely álljon az újszerű, meglehetősen térigényes művek alkotóinak rendelkezésére. Jó néhány berendezett teret, installációt mutattak be a stúdiótagok már az első kiállításon is, a másodikon, ha lehet, tovább nőtt a boxok száma. *El Kazovszkij* három ablaknyitást népesített be különös lényeivel, *Dinnyés László* két részben mutatta be Időrétegek című munkáját. Az egyik legszellemesebb installációt *Pócs Péter* mutatta be. A barátaimat idézem című mű (egyébként valóban idézte *Kalmár István* tavalyi és *Bukta Imre* tavalyelőtti munkáját is) zöld fűbe helyezett idézőjelekből s fölöttük lebegő rózsaszínű léggömbökből állt — még el nem száradt a fű, a látogatók ki nem fordították a földből az idézőjeleket, s a léggömbök le nem ereszkedtek. A második tárlaton mutatta be kitűnő installációs művét Samu Géza, részben a természeti formák, részben a népművészet inspirációjáról beszélt ez a munka.

A boxok, installációk mellett a hagyományos műfajokhoz tartozó alkotások között is jó néhány izgalmassal találkozhattunk. *Lendvai Antal, Szirtes János, Szabó Tamás* grafikái, *Zrínyifalvi Gábor, Fehér László* festményei, *Barabás Márton, Hegedűs L. László* vegyes technikájú művei kívánkoznak a felsorolásba az első kiállításról, *Molnár László József, Varkoly László, Wahorn András, Butak András,* grafikája, *Szirányi István* és *Jovián György* kollázsa, *Tornay Endre András, Orosz Péter* plasztikája a másodikról. S még néhány, a hagyományos kategóriákba nehezen besorolható munka: *Havas Ildikó—Vasvári László* tárgymontázsai, *Záborszky Gábor* és *Trombitás Tamás* neont használó művei.

A kiállítások azt jelezték, ma már aligha van művészetpolitikai akadálya, hogy a fiatalok bátran felhasználjanak minden olyan eszközt, amelyek neoavantgard irányzatot használnak. A szervezők szándéka is az volt, hogy minden médium — sőt több társművészeti ág is — helyet kapjon a tárlaton. Szerepelt a video, vetítettek diasorozatokat, a kiállítások alatt bemutatták a Balázs Béla Stúdió filmjeit, hangversenyt tartottak a fiatal zenészek, bemutatkoztak a József Attila Kör tagjai. Kicsit valóban a (neo)avantgardista műhelyek légkörét, közösségi szellemét idézte a bemutató. Ugyanakkor itt is jelen voltak olyan művek, amelyek azt jelezték, hogy a neoavantgard hullámveréseinek elcsöndesedése után mi történik ma a nagyvilágban. Láthattunk egy-két posztmodern munkát — találkozhattunk azonban a posztmodern törekvések ironikus hangú bírálatával is. Egymás mellett munkálnak a legkülönbözőbb szándékok, úgy tűnik, ma már egyik oldal — sem a hagyományokhoz kötődők, sem a modernek — nem azt várja a fiataloktól, hogy külsődleges jegyekkel dokumentálják hovatartozásukat, hanem azt, hogy egyféle szintézisre, tartalmilag-formailag egyaránt korszerű művészet létrehozására törekedjenek.

Jó műveket várunk a fiataloktól, s ezek nem hiányoztak a jubileumi kiállításról. Nyugtalanok nem kevesen vannak a kiállítók között, minden esély megvan rá, hogy valódi nyugtalanító váljon belőlük.

P. Szabó Ernő

anok és nyugtalanítók

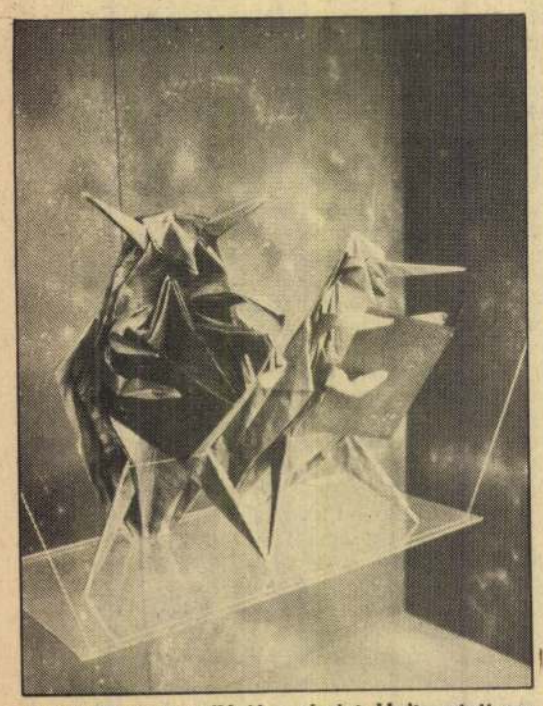

Pataki Tibor: Installáció – részlet. Hajtogatott papírfigurák.

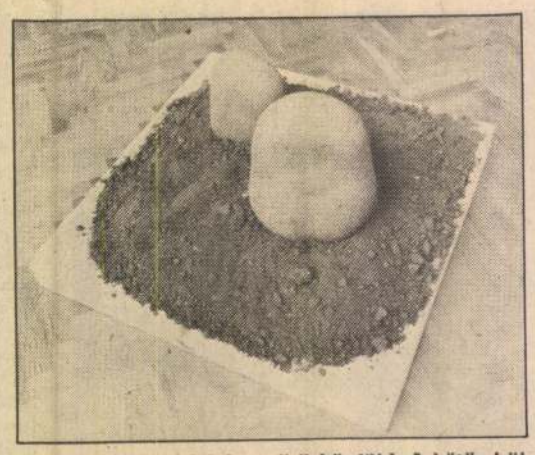

Berhidi Mária: Idolok – vöröskő, föld. A kötömbök mintha a természeti folyamatok eredményeként váltak volna ilyenné – s mintha ott találnánk rájuk, ahol a szél, a nap, az eső és a fagy ilyenné formálta őket.

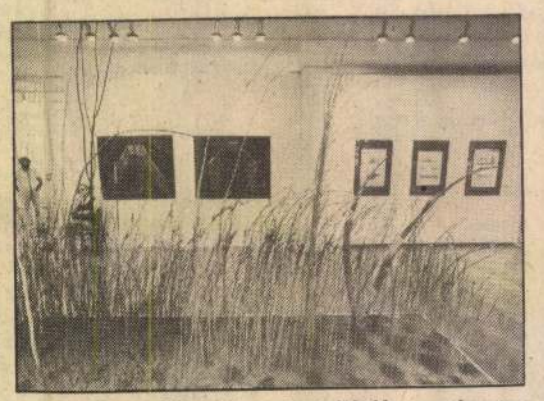

Samu Géza: Mutáció – installáció, természetes anyagok. Változás, egy értelmes rend törvényei szerint. A természet elemei magától értetődően változnak át ember formálta részletekké, s miközben megőrzik elemi szépségüket, az emberi történések, mítoszok részévé, hordozóivá válnak.

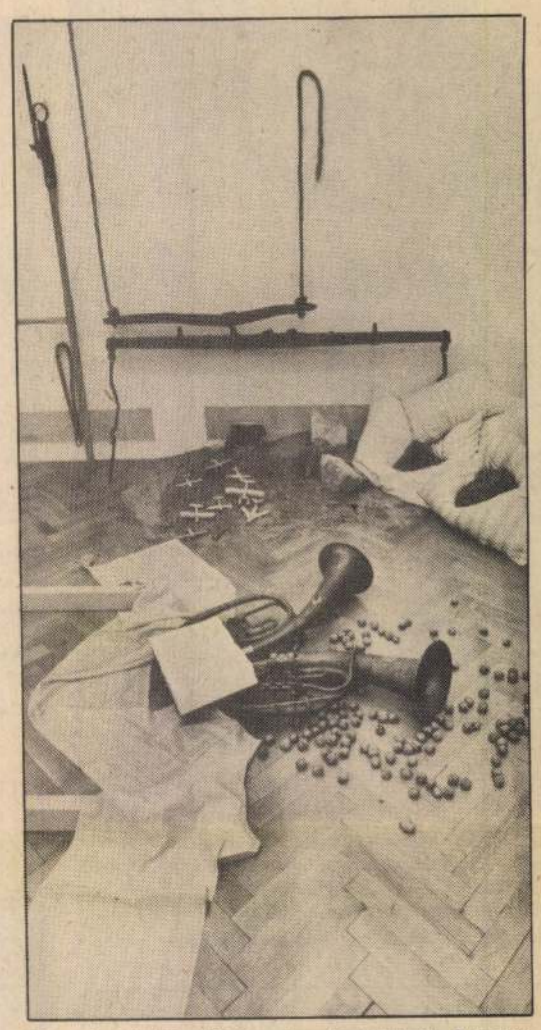

Dinnyés László: Időrétegek – installáció. A legkülönbözőbb tárgyak, anyagok kerültek egymás mellé, hogy a különböző életminőségek, kultúrák egymás mellett élését érzékeltessék.

Soós Tamás: W. C.-pumpa posztmodern helyzetben – objekt. A mű a neoavantgard utáni törekvések kritikája. Az ötlet nem túlzottan eredeti, az élet vaskosabb realitásai és a finom „művészi" megoldások szembesítése azonban így sem hatástalan.

iránti fogékonyság, akár annak idején, ma is jellemző vonásaik közé tartozik.

Ez a szellem természetesen csak absztrakcióként létezik. A stúdió végül is nem közös művészi elveket vallók szabad, kötöttségtől mentes alkotói társulása, hanem olyan intézmény, amely nevével is jelzi, hogy állami — a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjához tartozó — szervezet, s éppen a fiatalok intézményes támogatására hozták létre huszonöt évvel ezelőtt. A stúdió által vállalt produktumok egyéni műtermekben készülnek, tehetségesebb vagy kevésbé tehetséges fiatalok műtermében, így természetesen igen hullámzó színvonalat képviselnek. A stúdióban folyó közös munkának, de még inkább az azonos élethelyzetnek, életkori sajátosságoknak köszönhető, hogy eltérő minőségűek ugyan, mégis sok rokon vonást mutatnak e munkák. E rokonvonásokból az előtérbe kerülő legjobbak teljesítményének köszönhetően alakul ki az a szellem, amely tulajdonképpen megfoghatatlan valami, amely azonban tudatunkban az elavult normák elleni lázadással, az új, a szokatlan iránti fogékonysággal, a teljesség megismerésére, megragadására irányuló szándékkal azonosul.

A teljesség azonban manapság különös valami. Ahogyan elnézzük a — nem stúdiós — művészek tevékenységét az utóbbi egy-másfél évtizedben, úgy érezzük, a fogalom egyre kisebb terrénumot jelent. Az egyén a technikai fejlődésnek köszönhetően egyre több információt kap a világról, mégis — vagy éppen azért — egyre kevesebb lehetőséget lát arra, hogy ő maga hatást gyakoroljon a valóságra. A hatvanas évek lendülete expresszív lobogása után a hetvenes évek egyrészt egyfajta befelé fordulást hozott, azt a reményt, hogy a művész legalább a maga szűk világán belül elérheti a teljességet, hogy a művészet az élettel szembeni alternatívát jelent, másrészt azt a szándékot, hogy a művészet azonosuljon az élettel, így próbálja átalakítani azt.

A korábbi stúdiókiállításokon mindkét (de

Nyugtal

W. C.-PUMPA POSZTMODERN HELYZETBEN

Rendhagyó módon állították össze a szerkesztők a Fiatal Képzőművészek Stúdiója idei kollektív kiállításának katalógusát. Nem csupán a kiállítók nevét, a művek címét közölték néhány reprodukció kíséretében, hanem válogatást adtak az elmúlt huszonöt év stúdiókiállításainak kritikáiból is. Elgondolkodtatóak ezek a cikkek, ahogyan jó néhánynak már a címe is töprengésre késztet. Háromféle csoportba sorolhatjuk a címeket. Az elsőbe a szigorúan a tények közlésére, az esemény megnevezésére vállalkozók tartoznak. A másodikba azok, amelyek egy-egy műre, gesztusra utalva próbálják összefoglalni a szerzőnek a kiállítás egészéről alkotott véleményét. A harmadikba azok a többé-kevésbé blickfangosan hangzóra fogalmazott címek, amelyek egyértelmű ítéletet mondanak a gyakran száznál is több bemutatkozó művészről.

Kevés hízelgő van a harmadik csoportba tartozó címek között. Általában azt sugallják, hogy a kiállítás roppant gyenge, semmitmondó. A fiatalok vagy közömbösek vagy túlzottan is elfogultak valami iránt, túlzottan is akadémikusak vagy túlságosan is játékosak. Hol túlzásba viszik az esztétizálást, hol antiesztétikusak, hol a hagyományokkal hagyják sodortatni magukat, hol elvetik a hagyományokat és gyökértelenné válnak. Hol azért baj, hogy a kortárs külföldi törekvések felé kacsingatnak, mert azok végül is a hanyatlás termékei, hol azért, mert ezek a termékek nagyon is magas színvonalúak, de már nem a ma, hanem a tegnap termékei.

Valahogy mindig úgy fogadta a kritika egy része a stúdiókiállításokat, mint az értetlen szülő, más része mint az értetlen idegen a kamaszkorban lévők vágyait, csalódásait, kitörési és alkalmazkodási kísérleteit. A kamasz azonban a körülötte élő idősekkel együtt éli az időt, néhány év múlva ő jelenti a felnőttet, s kiderülhet, semmivel sem lett rosszabb, mint elődei voltak. Sőt! Ez a jubileumi — a Fiatal Képzőművészek Stúdiója megalakulásának huszonötödik évfordulóján rendezett — kiállítás arra is jó alkalom, hogy tudatosítsuk: szinte minden művész, aki ma nem idősebb ötvenöt-hatvan évesnél, tagja volt egykor a stúdiónak, s ugyanúgy megpróbált eleget tenni társadalmi elvárásoknak, s megfelelni saját elvárásainak, ahogyan próbálnak a mai vagy éppen holnapi stúdiótagok. S nem árt tudatosítani azt sem, hogy nem kevés támadás érte a magyar grafikának azt az (akkor igencsak fiatal) nemzedékét, amelynek vezéralakja *Kondor Béla* volt, s amelyről ma mint a műfaj megújítójáról beszélünk, vagy *Csernus Tibort* s a köré tömörült fiatalokat, vagy éppen azt a generációt, amelynek tagjai a hatvanas évek vége felé voltak fiatal művészek, s törekedtek a kortárs eredmények megismerésére, felhasználására. Ma e nemzedékek jó néhány tagja kitűnő mester — és természetesen sok tagját magába szívta a középszer. Azt azonban nyugodtan kijelenthetjük, hogy a stúdió szellemiségéhez az előbbiek állnak közel, a frisseség, az új

Orosz Péter: Égi lajtorja — fa. Álmomban két macska voltam, és játszottam egymással — írta Karinthy Frigyes. Álmában egy létrának is szárnya nőhet, hogy ne csak rajta emelkedjenek, ő is a magasba szállhasson.

B. Szabó Zoltán: Box H/BZ. — papír, gépelés. Valamikor a jogászok országa voltunk, ma az adminisztrátoroké. A valóságban ugyan kevésbé kellemes hatású a sok szöveges papír, mint ezen a művön, a szöveg azonban gyakran ott sem értelmesebb, mint itt.

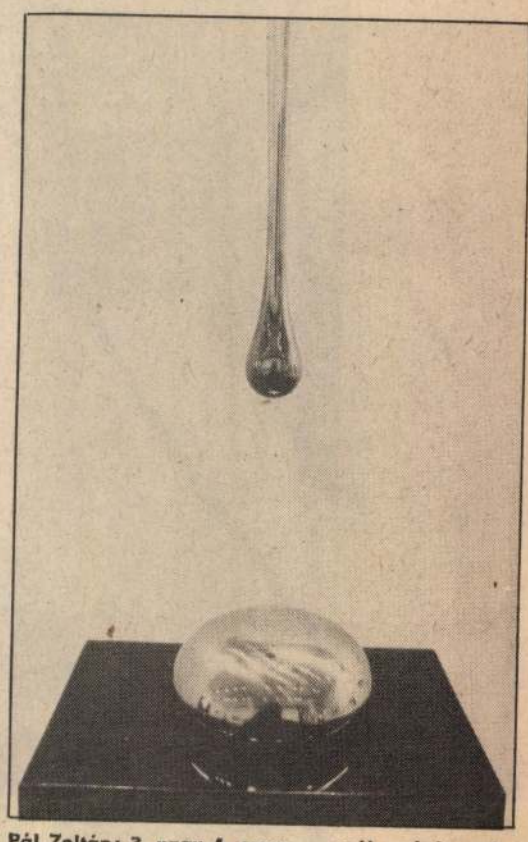

Pál Zoltán: 3. vagy 4. csepp — acél, gránit, spárga.

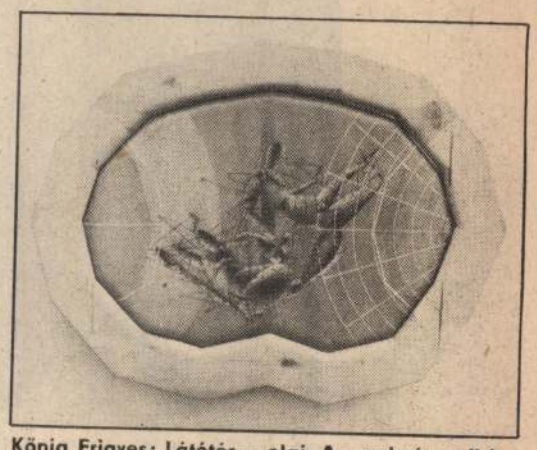

Kőnig Frigyes: Látótér — olaj. A „szabványos" keret mellett mostanában sok olyan képpel találkozunk, amelyeken egyáltalán nincs keret, hogy a mű mintegy a környezet részévé váljon — más műveken viszont a sajátos alakú keret az alkotás szerves részévé válik.

Varkoly László: B. 52 interakció No. 3 — akril. Az utóbbi évtizedben számos olyan munkával találkozhattunk a kiállításokon, amelyek kiindulópontja a fotó. Ez a dokumentum hitelességét kölcsönzi a műnek, erőteljesebbé teszi a művész mondandóját.

1021

VARKOLY László

Varkoly László: B.52 interakció No. 3
„Egymás mellett munkálnak a legkülönbözőbb szándékok, úgy tűnik, ma már egyik oldal – sem a hagyományokhoz kötődők, sem a modernek – nem azt várja a fiataloktól, hogy külsődleges jegyekkel dokumentálják hovatartozásukat, hanem azt, hogy egyféle szintézisre, tartalmilag-formailag egyaránt korszerű művészet létrehozására törekedjenek."
Írásunk a Fiatal Képzőművészek Stúdiója kiállításairól a 24–26. oldalon.

A MAGYAR IFJÚSÁG KULTURÁLIS MELLÉKLETE 1983. OKTÓBER

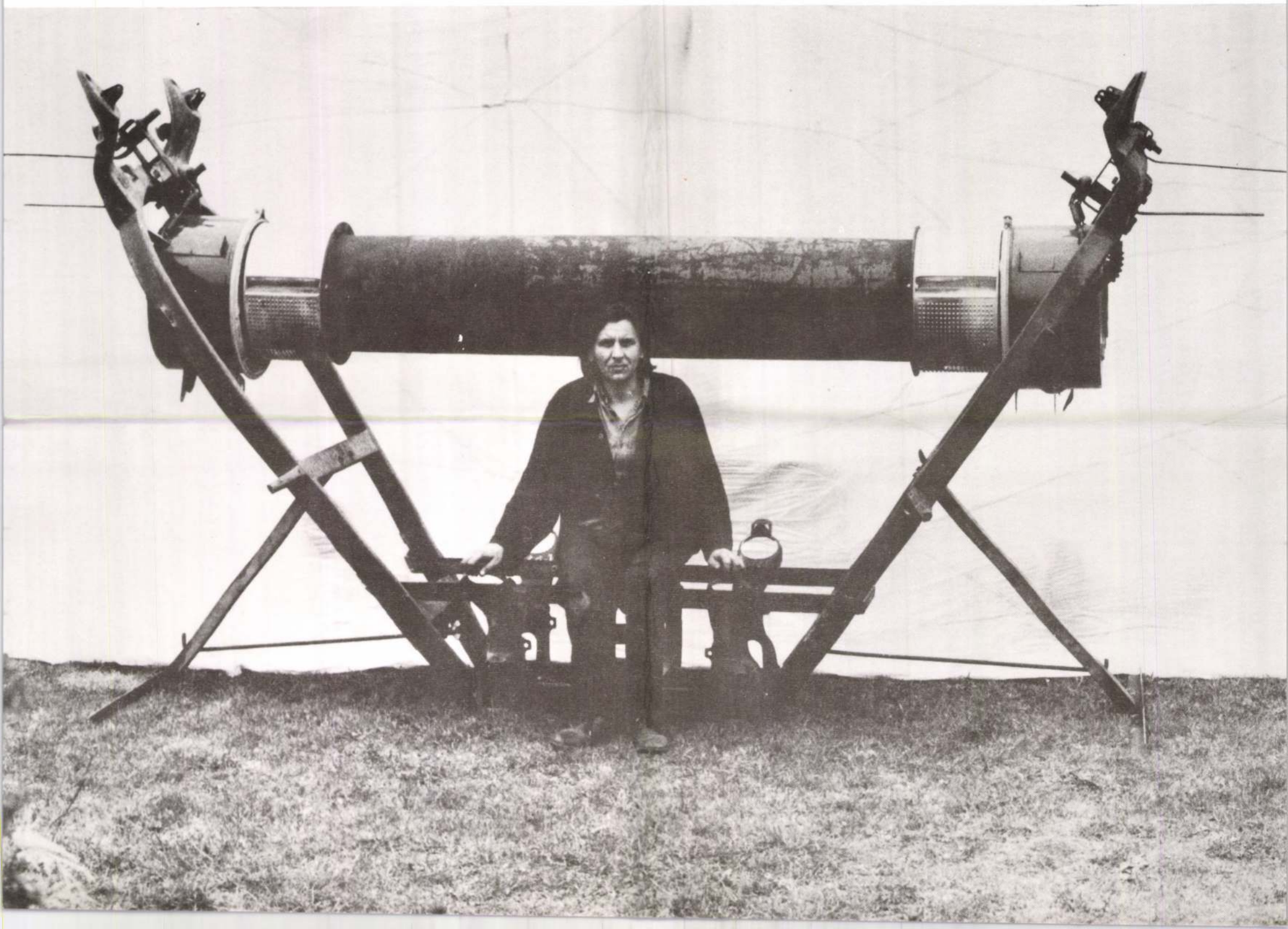

Varkoly László

Hamud Art
Vác, Görög
Templom, 1990

VARKOLY LÁSZLÓ

H—2800 Tatabánya, Régivásártér 2/2

Tagja a Művészeti Alapnak és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.
1960-ban Olaszliszkán született.
1986-ban diplomázott az Egri Tanárképző Főiskola rajz szakán.
1987 óta vesz részt kiállításokon. 1980-tól experimentális problémákkal foglalkozik. Hosszabb ideig performance-okat, képzőművészeti akciókat rendez. Munkáival számos kiállításon találkozhattunk. Jelenleg Tatabányán él.

Egyéni kiállítások

1983 Szeged, IH kiállító
1984 Budapest, Fiatal Művészek Klubja
1987 Tatabánya, Kernstok Terem
1987 Dunaújváros, MMK Galéria
1987 Budapest, Fiatal Művészek Klubja
1988 Székesfehérvár, IH
1989 Szombathely, Képtár
1990 Budapest, Stúdió Galéria
1990 Budatétény, Műv. Ház Galéria

Csoportos kiállítások

1982 Budapest, Műcsarnok, Stúdió 82.
1983 Budapest, Ernst Múzeum, Stúdió 83.
1984 Budapest, Nemzeti Galéria, Mai magyar grafika és rajzművészet
1984 Budapest, Belvárosi IH, Mária Fesztivál
1985 Budapest, Ernst Múzeum, Stúdió 85.
1985 Budapest, Csili Galéria, Művészetbarátok kiállítása
1986 Dunaújváros, Uitz Terem, Grafikai tárlat
1986 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum, Tavaszi tárlat
1986 Tatabánya, A Közművelődés Háza (a hónap mútárgya)
1986 Budapest, Történeti Múzeum, Stúdió 86.
1987 Tatabánya, A Közművelődés Háza, Fiatal Komárom megyei képzőművészek kiállítása
1987 Budapest, Csontváry Terem, Komárom megyei képzőművészek tárlata
1987 Kaposvár, VI. Dunántúli tárlat
1987 Budapest, Ernst Múzeum, Stúdió 87.
1987 Varsó, Fiatal képzőművészek stúdiója
1988 Salgótarján, Nógrádi Sándor Múzeum, 18. Salgótarjáni tavaszi tárlat
1988 Tata, Kuny Domokos Múzeum, Komárom megyei tavaszi tárlat
1988 Hatvan, Hatvani Galéria, Komárom megyei művészek kiállítása
1988 Tatabánya, Kernstok Terem, Groteszk Art
1988 Budapest, Ernst Múzeum, Stúdió 88.
1988 Dunaújváros, Groteszk Art
1989 Tatabánya, Kernstok Terem, Papír Art
1989 Tatabánya, Kernstok Terem, Új fétisek
1989 Vác, Görög templom kiállítóterem, Feltámasztott mimézis
1989 Tatabánya, Kernstok Terem, Süttői szobrászati szimpozion
1989 AALEN, NSZK, Tatabányai képzőművészek tárlata

Művek közgyűjteményekben

Csillag-tonzúra, olaj, vászon, 200 x 270 cm
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

B-52 Interakció No. 3, akril, selyem, 70 x 50 cm
Nyilatkozat No. 2, akril, selyem 50 x 70 cm
Városi Tanács, Tatabánya

B-52 Interakció No. 3, olaj, vászon, 140 x 120 cm
Kisbér, Galéria

Endzsi, olaj, vászon, 120 x 100 cm
Nyilatkozat, akril, selyem, 50 x 70 cm

B-52 Interakció, akril, selyem, 70 x 50 cm
Tata, Kuny Domokos Múzeum

B-52 Interakció No. 3, akril, selyem, 70 x 50 cm
Fiatal Képzőművészet Stúdiója

B-52 Interakció No. 7, olaj, vászon, 200 x 250 cm
Vác, Vak Bottyán Múzeum

VARKOLY LÁSZLÓ

H-2800 Tatabánya, Régivásártér 2/2

He is a member of the Art Foundation and of the Studio of Young Artists.
He was born in 1960 at Olaszliszka.
He graduated from the department of drawing of Teachers Training College of Eger in 1986. He has participated in exhibitions since 1978. Since 1980 he has been preoccupied with experimental problems. He has organized performances and actions of fine arts for quite a long time. His works were on show in a number of exhibitions. At present he lives at Tatabánya.

One man shows:

1983 Gallery of Youth Centre, Szeged
1984 Young Artists Club, Budapest
1987 Kernstok Hall, Tatabánya
1987 MMK Gallery, Dunaújváros
1987 Young Artists Club, Budapest
1988 Youth Centre, Székesfehérvár
1989 Gallery, Szombathely
1990 Studio Gallery, Budapest
1990 Budatétény

Collective exhibitions:

1982 Studio 82, Műcsarnok, Budapest
1983 Studio 83, Ernst Museum, Budapest
1984 Contemporary Hungarian Graphics and Drawings, National Gallery, Budapest
1984 Maria Festival, Inner Town Youth Centre, Budapest
1985 Studio 85, Ernst Museum, Budapest
1985 Art teachers Exhibitions, Csili Gallery, Budapest
1986 Graphic Exhibitions, Uitz Gallery, Dunaújváros
1986 Spring Exhibition, Balassa Bálint Museum, Esztergom
1986 Cultural Centre, Tatabánya (Artwork of the Month)
1986 Studio 86, Museum of History, Budapest
1987 Exhibition of Young Artists of Komárom County Cultural Centre, Tatabánya
1987 Exhibition of Artists of Komárom County, Csontváry Gallery, Budapest
1987 Studio 87, Ernst Museum, Budapest
1987 Studio of Young Artists, Warsaw
1988 18th Spring Exhibition of Salgótarján, Nógrádi Sándor Museum, Salgótarján
1988 Spring Exhibition of Komárom County, Kuny Domokos Museum, Tata
1988 Exhibition of Artists of Komárom County, Hatvani Gallery, Hatvan
1988 Grotesque Art, Dunaújváros
1989 Paper Art, Kernstok Hall, Tatabánya
1989 New fetishes, Kernstok Hall, Tatabánya
1989 Greek Church Exhibition Hall, Vác
1989 Süttő Sculpture Symposum, Kernstok Hall, Tatabánya
1989 Exhibition of Artists of Tatabánya, AALEN, NSZK

Works in public collections:

Star-Tonsure, oil on canvas, 200 x 270 cms
National Gallery of Hungary

B-52 Interaction No. 3, acrylic silk, 70 x 50 cms
Statement No. 2. acrylic, silk, 50 x 70 cms
Municipal Council of Tatabánya

B-52 Interaction No. 3, oil on canvas, 140 x 120 cms
Kisbér, Gallery

Endzsi, oil on canvas, 120 x 100 cms
Statement, acrylic silk, 50 x 70 cms

B-52 Interaction, acrylic, silk, 70 x 50 cms,
Kuny Domokos Museum, Tata

B-52 Interaction No. 3, acrylic silk, 70 x 50 cms
Young Artists Studio

B-52 Interaction No. 7, oil on canvas, 200 x 250 cms
Vak Bottyán Museum, Vác

Varkoly László: A dög no.2.
(1990. papír, fémhuzal, 170x120x300 cm)

VARKOLY LÁSZLÓ
2800 TATABÁNYA RÉGIVASÁRTÉR 2/2

Tagja a Müvészeti Alapnak és a Fiatal Képzőművészek Studiójának.
1960-ban Olaszliszkán született.
1986-ban diplomázott az Egri Tanárképző Főiskola rajz szakán.
1987 óta vesz részt kiállitásokon. 1980-tól experimentális problémákkal foglalkozik. Hosszabb ideig performance-okat, képzőművészeti akciókat rendez. Munkáival számos kiállitáson találkozhattunk. Jelenleg Tatabányán él.

Egyéni kiállitások

1983 Szeged, IH kiállitó
1984 Budapest, Fiatal Müvészek Klubja
1987 Tatabánya, Kernstok Terem
1987 Dunaujváros, MMK Galéria
1987 Budapest, Fiatal Müvészek Klubja
1988 Székesfehérvár, IH
1989 Szombathely, Képtár
1990 Budapest, Studió Galéria

Csoportos kiállitások

1982 Budapest, Mücsarnok, Studió 82.
1983 Budapest, Ernst Muzeum, Studió 83.
1984 Budapest, Nemzeti Galéria,Mai magyar grafika és rajzmüvészet
1984 Budapest, Belvárosi IH, Maria Fesztivál
1985 Budapest, Ernst Muzeum, Studió 85.
1985 Budapest, Csili Galéria Müvészbarátok kiállitása
1986 Dunaujváros, Uitz Terem, Grafikai tárlat
1986 Esztergom, Balassa Bálint Muzeum, Tavaszi tárlat
1986 Tatabánya, A Közmüvelődés Háza / a hónap mütárgya/
1986 Budapest, Történeti Muzeum , Studió 86.
1987 Tatabánya, A Közmüvelődés Háza, Fiatal Komárom megyei képzőmüvészek kiállitása
1987 Budapest, Csontváry Terem, Komárom megyei képzőmüvészek tárlata
1987 Kaposvár, VI. Dunántuli tárlat
1987 Budapest, Ernst Muzeum, Studió 87.
1987 Varsó, Fiatal képzőmüvészek studiója
1988 Salgótarján, Nógrádi Sándor Muzeum, 18.Salgótarjáni tavaszi tárlat
1988 Tata, Kuny Domokos Muzeum, Komárom megyei tavaszi tárlat
1988 Hatvan, Hatvani Galéria, Komárom megyei müvészek kiállitása
1988 Tatabánya, Kernstok Terem, Groteszk Art
1988 Budapest, Ernst Muzeum , Studió 88.
1988 Dunaujváros, Groteszk Art
1989 Tatabánya, Kernstok Terem, Papir Art
1989 Tatabánya, Kernstok Terem, Uj fétisek
1989 Vác, Görög templom kiállitóterem, Feltámasztott mimézis
1989 Tatabánya, Kernstok Terem, Süttői szobrászati szimpozion
1989 AALEN,NSZK, Tatabányai képzőmüvészek tárlata

Müvek közgyüjteményekben

Csillag tonzura, olaj vászon,200 x 270 cm
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

B-52 Interakció No.3, akril selyem, 70 x 50 cm
Városi Tanács Tatabánya

B-52 Interakció No.3, olaj vászon, 140 x 120 cm
Kisbér Galéria

Endzsi, olaj vászon, 120 x 100 cm
Nyilatkozat, akril selyem, 50 x 70 cm
Tata, Kuny Domokos Muzeum

B-52 Interakció No.3, akril selyem,70 x 50 cm
Fiatal Képzőmüvészek Studiója

B-52 Interakció No.7, olaj vászon, 200 x 250 cm
Vác, Vak Bottyán Muzeum

VARKOLY LÁSZLÓ

STÚDIÓ GALÉRIA, BUDAPEST

A DÖG

A 80-as évek hiperrealizmusával indult életmű mára teljesen átfordult expresszív naturalista festőiségbe. A fotószerű, egzakt forma látomássá változásának lehetünk tanui. Üvöltésként ható expresszív gesztusok, drámaian lendületes ecsetvonások és démoni fényeket idéző spray-fujások lidércként telepszenek a vásznakra.

Az extravaganciájáról ismert művész, amolyan terrible enfant-ként teremtette rendhagyó műveit. Punkos ihletettségű body-artos akciói, képei messze túlmutatnak a felületes divatjelenségeken, kilépve a szubkultura zártságából megrázkódtatást okoztak a 80-as évek festészetében. A hiperrealista felfogásban megfestett Csillagtonzurájában, a politika által maga alá gyűrt egyén emelkedik ki, hogy a nyílt összeütközést is vállalva felkeverje a látszatmegegyezésre épülő komforttársadalom "langyosvizét". Méhes László, a langyosvizet élvező polgárok elé tart görbetükröt, míg a Varkoly által felmutatott egyén fulladozik benne, fekélyként viselve a csillagokat és az önpusztítást is vállalva demonstrálja ennek elviselhetetlenségét. B.52-es interakciója a lét határait súrolva - mintegy rituális öngyilkosságként - demonstrálta a lázadó individum drámai izoláltságát.

Legújabb munkáin egyetlen felnagyított organikus motívumot jelenít meg expresszív gesztusokkal. Az izgatott ecsetvonásokkal felkent forma összefogott tompa színei között irritálóan villognak a fehérek, narancssárgák és pirosak. Az állati tetem roncsolódott felülete szinte kínálta az expresszív-festői megfogalmazás lehetőségét, az organikus forma megőrzése mellett. A téma és megfogalmazása, kettős - tartalmi és festői - aktualitásával döbbenti meg nézőjét. Lehengerlő és egyben taszító a súlyos barnákkal és feketékkel megfestett foszló tetem képe.
Hasonló megrendültséget hordoznak Jovián György barbár, brutális formákból építkező arte poverás munkái, de ezek inkább mediterrán ihletettségű lírai meditációra késztetnek és ezzel erősen közelednek az itáliai transzavantgarde festészet szellemiségéhez. Azonban a posztmodern felfogás metafóra kincse és a kultúrtörténet metasíkjába transzponált nyelvezete túlzottan bőbeszédű Varkoly puritán, drámai festészetéhez képest.
Az absztrakt expresszionizmus és a gesztusfestészet eszközeinek - művészettörténeti toposzok nélküli - szubjektív ujraírásával tárja elénk szorongató létélményét. S. Rotenberg letisztult, energikus formafelfogásával és W. de Kooning lírai-expresszív szín- és felületkezelésével rokonítható a legjobban.

Miként korábbi művei - B. 52-es akció, Csillagtonzura, Darázs és a méhek, Római modor, Emberpár dísztökkel - is a protestáló humánum egzisztenciális drámaiságát és individuális emelkedettségét nyilvánítja ki, tömény iróniával füszerezve. Az önpusztítást, konfrontációt, elutasítást és elzárkózást, mint lehetséges stratégiát, mindig antropomorf formák megfogalmazásával vitte vászonra. Ez az első eset, hogy elhagyja az emberi alak szuggesztív imágóját és az egocentrikus médiumból ismét vérbeli, sallangtalan eszközökkel, a téma naturális megközelítéséből kiindulva tárja elénk drámai látomását.

Bárdosi József

varkolyi lászlo - festömüvész: a dög ci- mü tárlata, budapest - studio galéria.

Varjasi Tibor

"Interferencia" c. müve
ide mellékelve.

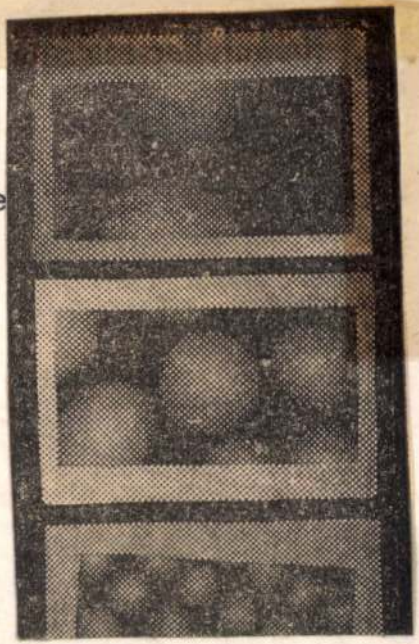

Élet és Irodalom Bp.
1979. aug. 4. XXIII.
évf. 31. sz. 5. lap.

VARKOLY László

Groteszk-Art c. kiállitás

E.Nagy Lajos: Három kiállitás. Uj Forrás 1988.4.

70. p.

Varkoly László kétségtelenül jól tudja, hogy mit akar. A néző már nem biztosan. Képeiben főként a lendületes ecsetvonásokkal, konvenciót nem tisztelő markáns színhasználattal demonstrált határozottság az imponáló és az a valami, amit talán a *lendület* szóval lehet megfogalmazni. Ám a lendület mögött jobbára homályban marad a szellemi tartalom, a gesztus helyenként öncéllá válik és túlmanipulálja az eredeti gondolatot.

Képek, szobrok, festmények, grafikák, fotók

1. szám

FECSKE ANDRÁS, MÓSER ZOLTÁN, TATAI TIBOR fotói;
FELEDY GYULA rajzai;
GY. SZABÓ BÉLA fametszetei;
PRUNKL JÁNOS, ZSÖGÖDI NAGY IMRE festményei

2. szám

ANNELIES URSIN grafikái;
GAJZÁGÓ JOLÁN fotó-reprodukciói;
NAGYPÁL SÁNDOR fotója;
SZÁNTÓ PIROSKA festményei

3. szám

ANTAL KÁROLY domborműve;
KUNGL GYÖRGY kerámia szobrai;
PATI NAGY BENCE, WEHNER TIBOR fotói;
WAHORN ANDRÁS festménye

4. szám

BALLA ANDRÁS, HARASZTI NORBERT, MÓSER ZOLTÁN, PÖRÖS GÉZA, WEHNER TIBOR fotói;
KRAJCSIROVITS HENRIK rajza;
SZENTESSY LÁSZLÓ grafikája;
VARGA BENCSIK JÓZSEF kisplasztikája;
VICZINA JÚLIA kerámiái

5. szám

GAJZÁGÓ JOLÁN, PÖRÖS GÉZA, WEHNER TIBOR fotói;
AKNAI JÁNOS, DEIM PÁL, EF ZÁMBÓ ISTVÁN, NÁDLER ISTVÁN festményei;
VAGYIM BRODSZKIJ rajzai

6. szám

TÓTHPÁL GYULA, MÓSER ZOLTÁN, WEHNER TIBOR fotói;
SZENTESSY LÁSZLÓ grafikája

VARJASI TAMÁS 1947-ben született Kustánszegen. Elhivatottsága révén a bőr megmunkálásának olyan technikai lehetőségeit fejlesztette ki, melyek az ősi alapanyag szépségét megőrizve lehetőséget nyújtanak a művészi kifejezésre. Művei a képző és iparművészet határmezsgyéjén valósulnak meg: dísztárgyak, belsőépítészeti elemek, de ugyanakkor táblaképek, féldomborművek, kisplasztikák.

Húsz önálló és számtalan kollektív kiállításon szerepelt Európa nagyvárosaiban, művei számos gyűjtő otthonában megtalálhatók.

Nevéhez fűződik néhány értékes épület belső terének és bőrbútorzatának korhű felújítása.

DUNA GALÉRIA

MT REKLÁMIRODA - KUPPA Ny.

Meghívjuk Önt

VARJASI TAMÁS

iparművész

bőrmunkáinak
kiállítására

a

Duna Galériába

(Budapest XIII., Pannónia u. 95.)

Megnyitó:

1993. június 17-én 17 óra

A kiállítást megnyitja:

dr.Szepes Lászlóné

művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:

1993. június 17-től július 4-ig

hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

VARJASI TAMÁS

UJ TÜKÖR 1982. XIX. évf.

1.R.H.O.

VARJASI TAMÁS BŐRMUNKÁI

Dunaújváros, Képcsarnok

Gyorsan öregedő műanyagaink korában igazi öröm egy-egy szép, természetes anyagból készült tárgyat kézbe venni. Elgyönyörködni a fa erezetének ritmusában, a kavics furcsa formájában vagy akár egy darab sima bőr felületében.

Varjasi Tamás, míg áztatja, nyújtja, vékonyítja, préseli, domborítja a bőrt, megfigyeli különleges erezetét, hogy a formát még jobban hangsúlyozza. Bőrmunkái sima vonalúak, színezésük „antikolt", vagy a bőr eredeti színeiből áll össze.

A bőr mint anyag, a felhasználás számos lehetőségét rejti magában. Varjasi találékonyan használja ki ezt. Apró használati tárgyaktól a nagyméretű faliképig sok mindent találunk itt: mágneses alapra szerkesztett bőr falburkolatot is, melynek sima vagy domborított négyzetei tetszés szerint variálhatók. Ezek a négyzetek — bár nem éppen olcsók — nagyobb felületek burkolására, díszítésére alkalmasak. A több elemből álló térelválasztón rajzos hatások érvényesülnek. Felhasználja itt az emberi test vonalait, arányait, szép mozdulatokat kifejező figurákkal díszít. Domborított faliképein szobrászi módon bánik a bőrrel: reliefjei egy-egy különleges barázdált arcot örökítenek meg. Kör alakú domborításain csak áttételesen utal a születésre, a vágyra, az emlékre. A kényelmes, fával kombinált bőrfotelek, ebédlőszékek mellett mappák, hamutálak, albumok, könyvborítók és tükrök találhatók. Jelezve azt is, hogy a bőr végül mégiscsak inkább az ipar — mint a képzőművészet anyaga.

Pellionisz Valéria

szott ki az ujjaik közül. A valóság zárkózottabb, mint gondolnánk, nem olyan könnyű benne leltározni.

Sz, G.

A díjazásnál alapulvett munkaköri bes

kulcsszám, megnevezés:

havi tört. munkaidőnek me

3. A díjazás számításánál alapulvett mu

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányítója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes e

A kifizetésre kerülő díjból progresszív
levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbízott

Varjasi Tamás, iparművész

● KIÁLLÍTÁSOK. Varjasi Tamás iparművész munkáiból Tatán, a megyei művelődési központban, Szervátiusz Jenő kolozsvári szobrászművész alkotásaiból a soproni Liszt Ferenc Művelődési Házban nyílik ma délután bemutató.

–: Kiállítások

8.

Esti Hírlap, Bp. 1976. szept. 10.

Varjasi Tamás

A sziráki kastélyszálló képzőművészeti galériájában pénteken megnyílt Varjasi Tamás iparművész különleges bőrplasztikáinak kiállítása.

Magyar Nemzet 1987. VI. 27.

Varjasi Tamás iparművész

VARJASI TAMÁS iparművész kiállítása Tatán pénteken nyílt meg.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 11.

1181. Jacopo Tat

Sz. Firenzében 1486-ban. † Ven

Krisztus ostoroztatása

Középütt az oszlopnál l
megfosztott Krisztust, kinek k
derekát kendő veszi körül. K
Közűlök egy jobb kezét csap
fordult, baljával a háttér felé
ruhája a földön hever. Fölül,
térdein a gyermekkel.

Terracotta dombormű, méret
— Vétetett 1895 július 4-én E.
225 K-án. — Elszámoltatott 1895
Az elszámolásra nézve lásd az 54
28-iki 61301 sz. min. előadmán
hagyta az 1900 november 28-iki
augusztus 26-iki 363 eln. sz. lei

Jegyzet. L. az 1896-iki lajst
Preisliste № 107.

III 3-

Pl

Vét 1895

Varkonyi Ferenczy László

l.

Ernst Múr 131. kiáll

232, 233.

Várkonyi László

festő

l. Szépművészet

1941. 107. l.

BUDAPEST
941 JAN 14 22
LKd
LKd

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

Varjasi Tamás
képzőművész

1976 SEP 26

1021

Ipar és művészet

Varjasi Tamás kiállításáról

Bevezetésül és elligazításul érdemes néhány mondatot idézni katalógusából: „1947-ben született egy Zala megyei községben, Kustánszegen. Az első művészi hatások is itt érték. A faluban tanító édesapja irányításával összegyűjtötték és feldolgozták Göcsej gazdag népművészeti emlékeit. ... Elsősorban az ember és az őt körülvevő tárgyi világ harmóniája foglalkoztatja. *Szándéka és törekvése hozzájárulni a hétköznapok esztétikájához: a használati eszközöket a dísztárgyig célszerűt, praktikust és egyszerűt alkotni — a szépség törvényei szerint".*

Tatán, a megyei művelődési központ emeleti kiállító helyiségében lenyűgözve sétál körül a látogató. Bizonyára sokan eltöprengenek azon: mitől is ilyen szépek a bőrdíszművesség körébe sorolható alkotások? Nagyon érdekes a kontraszthatás a bőrdíszművesség és az iparművészeti alkotás között. Ritka alkalom, amikor tetten érhetjük: *minden tevékenységben, ha azt magas hőfokon, felkészülten és esztétikai igénnyel végzi az ember, benne van a szépségteremtés valamilyen lehetősége.* Varjasi Tamás valóban célszerűt, praktikusat és egyszerűt alkot. De milyen messze esik ez az igazi bőrdíszművesek tárgyainak „hétköznapi esztétikumától"! *Éppen az a lényege munkáinak* — s itt kerül át a művészet szférájába —, *hogy minden eddigi mesterségbeli tapasztalat sűrítményét, eszenciáját magukban hordják, hozzáadva az egyéni újrateremtés ízét.* Amit a bőripar előállít, használati tárgy, s magán viselheti az ipari formatervezés bizonyos egyénítő hatását, noha általában sériagyártásról van szó. Amit Varjasi Tamás készít, az *eredendően egyénített munka.* Hozzátehetjük: *sajátos stílusjegyekkel,* s ennek magyarázatát nyilván az a fiatalkori környezeti hatás adja, amelyre a bevezetőben utaltunk. Ipar és művészet tehát nem idegen egymástól, s ha az ipari formatervezés polgárjogot nyert már napi gyakorlatunkban, akkor azt kell mondanunk: az iparművészet térhódítása legalább annyira indokolt. Hozzájárulás ez a hétköznapok esztétikájának alakításához, s mégis több. *Minden szuverén, megismételhetetlen iparművészeti alkotás a művészet kategóriába is tartozik.*

Művészien megformált fali bőrdíszműveinek egyike

Praktikus célt szolgáló berendezési tárgyai közül a székek, asztalkák egyedi darabok. Ezek a tipikusan és elsődlegesen iparművészeti munkák. Bőrkeretes falitükrei már a megmunkálás sajátosságai révén műalkotásnak tekinthetők, noha használati jellegük, funkciójuk nem tagadható. A térelválasztó elemekről ugyanezt lehet elmondanunk. *Különösen érdekesek és dekorativak fali bőrdíszmű tárgyai. Ezek funkciója különbözik leginkább a többi, imént említett munkájától.* Díszítőelemek belső falfelületekhez, s zömükben a célszerűség megjelölés itt nem a

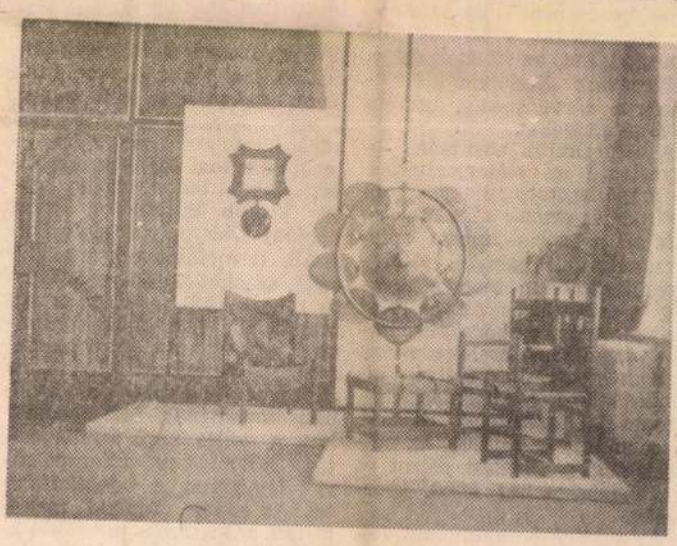

A kiállítás egy részlete

eddig felhalmozódott tapasztalatainak újrateremtési szándékát, a megmunkálás szakmai gyakorlatának esztétikai értékű felhasználását. Az alig harmincesztendős iparművésznek kisujjában van a szakma minden csínja-bínja, s mert invenciózus alkotó, ezért képes valóban a szépség törvényei szerint formálni a bőrt, a jelek szerint oly kedves alapanyagát.

A fantázia és a népművészet tanulmányozása együttesen segíti Varjasi Tamást abban, hogy tartalmasan szép tárgyakat készítsen, mívességével elbűvölve közönségét.

(jenkei)

párt-végrehajtóbizottság fórumán

A jogpolitika kifejezi a társadalmi igényeket

A tatabányai városi párt-végrehajtóbizottság megvizsgálta miként érvényesülnek a jogpolitikai irányelvek a városban, a város környéki községekben. A városi ügyészség beterjesztésében rámutatott, az alkalmazott eljárások, az intézkedések, az ítéletek és a határozatok általában kielégítették a törvényesség szabta követelményeket.

A végrehajtó bizottság — egyetértve az előterjesztéssel — megállapította, hogy a jogpolitika és annak alkalmazása kifejezi a szocializmust építő társadalmunk igényeit. Érvényesül ez abban, hogy a nevelés, a megelőzés áll az első helyen. Igaz, ez akkor is, mikor jogellenes cselekedeteket kell megtorolni. Az ilyen intézkedéseket tárgyilagosság, azonos jogi szemlélet hatja át. Nem hiányzik belőlük az emberiesség, a nevelési célzat és a lehetőségekhez mért gyorsaság.

Az eddigi és a további fejlődés alapja, hogy a bűnüldöző, az igazságügyi szervek, a szakigazgatás szoros kapcsolatban áll. Továbbra is szükséges, hogy a rendőrség, a bíróság, az ügyészség, a bányaműszaki felügyelőség, az Állami Kereskedelmi Felügyelőség, a Népi Ellenőrzési Bizottság, a jogtanácsosok és az üzemrendészetek összehangolják tennivalóikat. A balesetek például megelőzhető a munkavédelmi előírások maradéktalan alkalmazásával. Az átfogó vizsgálatok tanulságainak alkalmazásával — ebben sokat tett a NEB — általános társadalmi érdekek védelme kerül előtérbe. Lényeges, hogy az Állami Kereskedelmi Felügyelőség közreműködésével visszaszorítsák a vásárlók megkárosítását.

A jogpolitikai elvek lényegéből következik, hogy továbbra is jelentős tényező maradjon, sőt javuljon a lakosság jogi gek pedig a maguk körének megfelelő jogi előadások megtartását szorgalmazza. Jelentős szerepe van e munkában a népfrontnak. Fórumain a legszerteágazóbb jogi kérdéseket tárgyalhatják meg.

Az eddigi tapasztalatok biztatóak, hiszen a lakosság érdeklődik a jogban foglaltak iránt. Számításba kell venni, a jogpropaganda szokásos előadásos módszere mennyire felel meg a mai igényeknek. Elképzelhető lenne, hogy egy-egy kisebb közösséget, mint például valamelyik gyár dolgozói, termelőszövetkezet tagsága, az őket közelebbről érintő tárgykörből, esetleg az ott megtörtént esetekből kiindulva kaphatnának jogi ismereteket. Hatásos lenne, ha „kérdezz — felelek" formában tartanának jogi fórumokat. A széles körű felvilágosítás növeli az állampolgári fegyelmet, a jogtiszteletet. Az ebből fakadó magatartás a jogsértés megelőzésének leghatásosabb eleme.

A megelőzést szolgálja, hogy az ügyészség ellenőrzi a polgárjogi eljárásokat is. Az előterjesztett adatok tanúbizonyságot tettek arról, hogy itt is érvényesülnek a jogpolitikai elvek. Tapasztalható ez elsősorban a nagyüzemekben és olyan szerveknél, intézményeknél, ahol jogtanácsos működik. A szénbányáknál és más ipari nagyüzemeknél a baleseti kártérítések megállapításakor például mindig figyelmeztetik jogaira, ezek között a fellebbezési lehetőségre a károsultakat. Nem megfelelő ez a szövetkezeteknél. Előfordul, hogy a vezetőség határozata nélkül köteleztek tagokat kártérítésre. Hiányos a pénzügyi fegyelem több szövetkezetben.

Kiemelten foglalkozott a végrehajtó bizottság a jogpolitika családvédelmi alkalmazásával. Örvendetes, hogy mind bátrabban küldenek elvonó kezelésre alkoholistákat. A lehetőség azonban korántsincs kimerítve. A családjogi kérdések eldöntésekor a bíróságok és a szakigazgatási szervek határozottan érvényesítik a gyermekek előnyét, védelmét szolgáló jogokat. Fontos eleme ennek a folyamatnak, hogy lehetséges a gyermektartási díj állami előlegezése.

Szükséges — foglalta határozatba a testület — a jogpolitikai elvek alkalmazásának rendszeres értékelése. S mivel sok szerv találkozik ebben a feladatban, a jövőben több érdekeltet vonnak be a megtárgyalásába. Szükséges, hogy a városi bíróság, a rendőrség, a tanács szakigazgatása kiegészítse egy-egy időszakról készült összefoglalót. Szerepet kaphat az ügyvédi és szövetkezeti szövetség. Nézeteikkel, a vitás kérdésekben elfoglalt álláspontjukkal még világosabbá válik a jogpolitikai elvek alkalmazásának helyessége, az esetleg elkövetett hiányosságok mértéke és kiküszöbölésüknek módja. A tapasztalatok ilyen megvitatása hozzájárul ahhoz, hogy a szocialista jogpolitika alkalmazása még inkább megfeleljen a társadalmi igényeknek.

Berde Mihály

Nagydíjas megyei termék a BNV-n

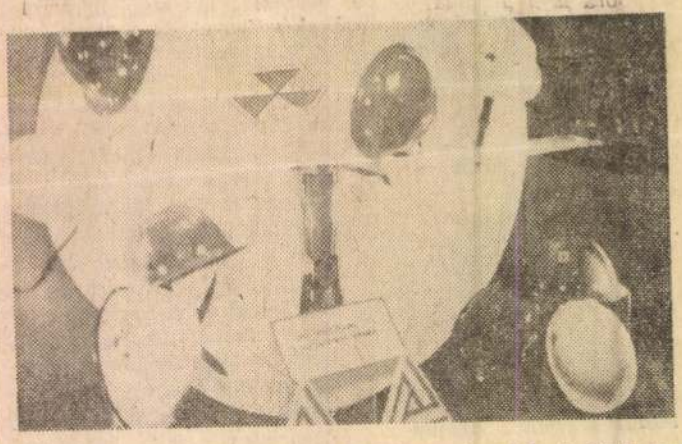

Az őszi BNV-n megyénk több gyáregysége képviseltetti magát legújabb termékeivel. Közöttük szerepel a Hungária Műanyagfeldolgozó Ipari Szövetkezet tatabányai gyáregysége, amely legújabb termékeivel, a bemutatott ipari fejvédősisakokkal, elnyerte a vásár nagydíját

Douglas Dunn

LAMP-POSTS

You find them in the cities of Europe,
Ornate plush iron, stooped, fluted, winged,
And in the postures of old boulevardiers.
They stand outside hotels and embassies
As the commissionaires of savoir faire
And architecture, dressed in an era
Along the fashionable avenues.
In Paris like the ghosts of Baudelaire,
And in Prague like a street of Kafkas,
They contemplate the shadows round their feet.
Throw them a coin or two, for they are beggars
Touting beneath electric epaulettes
For the recovery of time, for hooves,
For carriages and footmen, or for her
Habsburgian slipper fallen in a pulse
Of gas-light and an equerry kneeling
To fit the slipper to its royal foot.
The rehabilitated lamps of Warsaw
Have been hung with civilians, improvised
As gallows as the multitudes of death
Marched over the rubble, in the darkness.
Therefore I mourn these uprooted lamp-posts
That lean against a wall, in a corner of
This warehouse, bleak, municipal, leaning
In stances of exhaustion, their arms across
Their eyes, their brows against a bare brick wall.

Douglas Dunn

LÁMPAOSZLOPOK

Meggörnyedt, szárnyas, príma díszvasak:
Ott vannak európai városokban
És öreg korzózók pózaiban.
Szállodák és követségek előtt
Mint a savoir faire és az építészet
Ajtónállói, ott posztolnak a sikkes
Körutak mentén, korhű jelmezükben.
Párizsban Baudelaire szellemeiként,
Prágában mint egy Kafka-utca
Merengenek az árnyékok fölött.
Szánd meg hát őket, hiszen koldusok:
Villanyos váll-lapjuk fölül lesik
Paták, hintók, lakájok múlt idejének
A visszatértét, vagy hogy hátha a rezge
Gázfénybe hull az a Habsburg topánka,
Hogy aztán egy udvaronc térdepelve
Illessze a királyi lábikóra.
Mivel Varsóban rehabilitált
Lámpákból bitófákat hevenyésztek,
A halál népsége himbáló civilek
Alatt, sötétben menetelt a murván.
Gyászolom hát e kopár városi
Raktárszegletben végkimerülésben
Támaszkodó lámpaoszlopokat,
Ahogy arcuk karjukba temetik
S homlokkal a puszta téglafalra dőlnek.

Imreh András fordítása

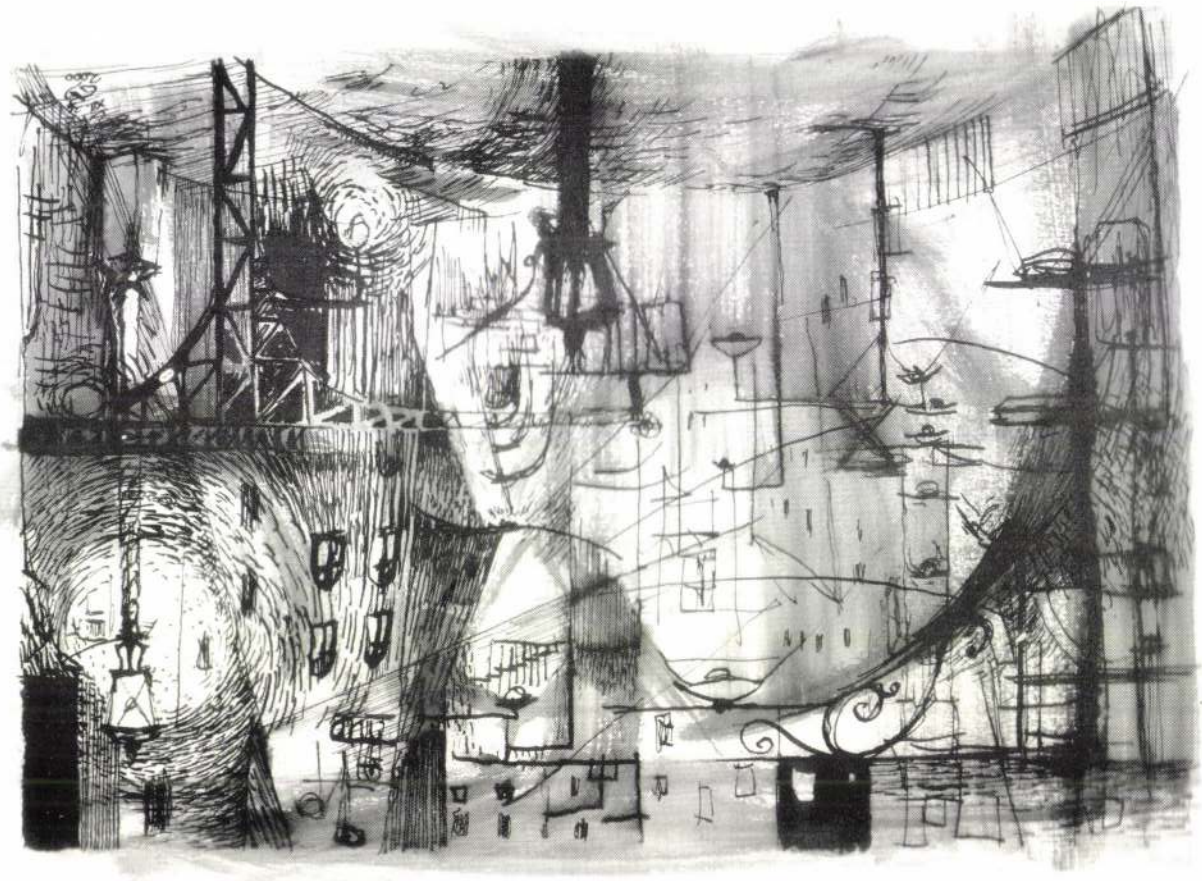

GRAPHICS BY VÁRKONYI GYÖRGY

VA'RKONYI Gyögy

PoemCard SERIES
EDITED BY GEREVICH ANDRÁS AND SZABÓ T. ANNA

poem cards

SERIES EDITOR: GULYÁS GABRIELLA gabriella.gulyas@britishcouncil.hu PRINTED BY BONEX PRESS 363 5962

The British Council

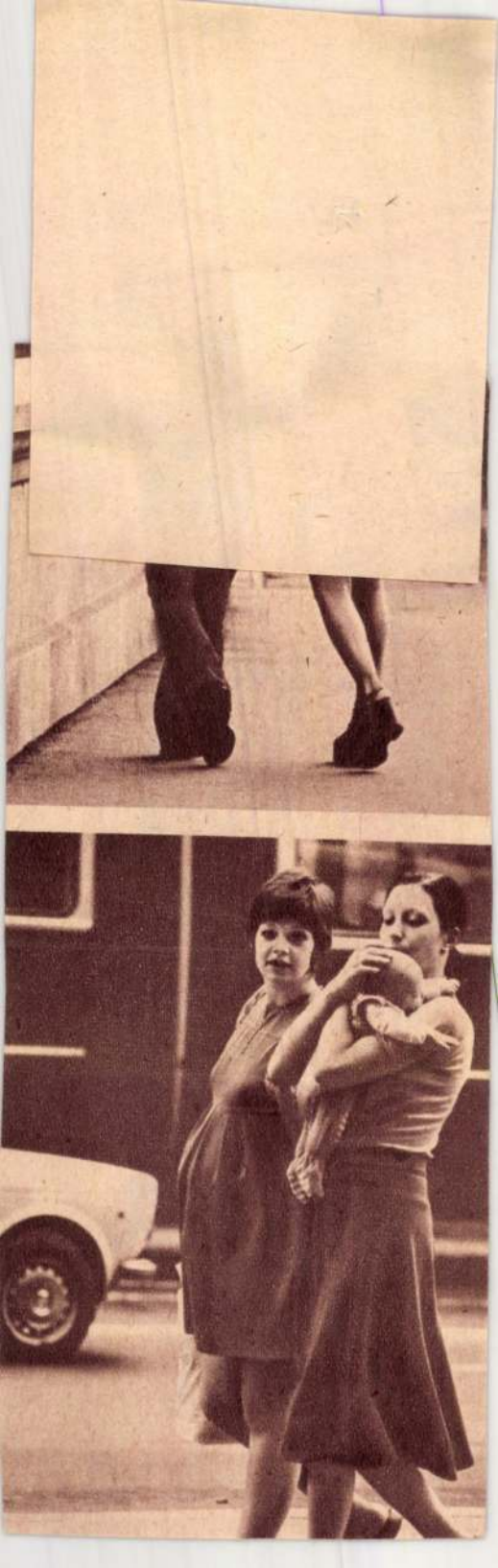

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 10

Népművelés

Varjasi Tamás
iparművész

1021

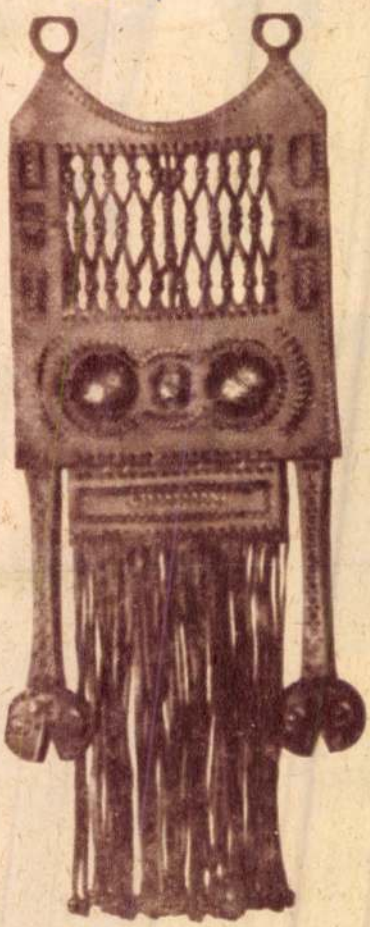

Varjasi Tamás iparművész a Komárom megyei Művelődési Központban mutatta be főleg bőrből készült munkáit.

programok hátterében. A művészeti akadémiák általános lebecsülése egyebekben természetesen következett a valóban életidegen és köldöknéző képzésből, oktatói kontraszelekcióból. De nem mindenütt és nem mindenkor. A pécsi egyetemnek még nem is volt művészeti fakultása, amikor már a magyar művészet legjobbjai körül az érdeklődő és olykor aszketikus megpróbáltatásokat is vállaló fiatal emberek megalkották „akadémiájukat". Speciális tudásra volt szükségük, miközben meglehet, hogy ezt az igényt egészen máshol egészen távoli események alakították ki. De Pécsett, a Tanárképző Főiskolán, a villányi kőbányában, az István-aknán lévő festőműhelyben, Siklóson a Kerámia Szimpozion műtermeiben is helyet kaptak ezek a fiatal emberek, munkájukat valamelyest szervezettséggel, céltudatossággal irányították választott mestereik. Választottak mestert, követték annak tanácsait. Ezt az elemi feltételt ma már nem képes teljesíteni a felsőfokú művészképzés.

Együtt indult Kuti Lászlóval, érdeklődésük megközelítőleg egy pontból gyökerezett. Izgalmas együttlétek után izgalmas szétválásokat éltek meg. A Mesteriskolában Böszörményi István szókimondó keménysége és problémaérzékenysége éppúgy hatott rá, mint a Kotormán testvérek munkáinak kiegyensúlyozott, barbár eleganciája — merthogy akármihez nyúltak, élményforrásnak tetszett.

Nyári Zsolt 1991-ben kezdett követ faragni. Farkas Ádám recski emlékművéhez készített gránitgömb volt az első nagyobb munkája. A szobrászpálya irányát kereső fiatal művész is szembe került a kővel foglalkozók egyik nagy dilemmájával. Ma, amikor annyira gyorsan követik egymást az inspirációk, amikor olyan sebesen kellene reagálni környezeti, kulturális jelenségekre, amikor megalapozottan szakmai válaszokat várnak szakmai kihívásokra, akkor a kőszobrászat formai lehetőségei és technikái látszólag alkalmatlannak tűnnek az úgynevezett „mai" küldetések betöltésére. Látszólag nem felelnek meg a tempónak, amivel a művészetnek követnie kellene az „életet". Nyári Zsolt azonban tudja, hogy az úgynevezett „modern ember" érzelmeiben, okosságában, döntéseinek ok- és célszerűségében nem feltétlenül csodálatra méltó fenomén. Az élet veszélyeztetett állandóságának ősképei felé fordult és ebben a műveletben számára éppenhogy nem volt korlátozó körülmény, hogy lassú a szobrászat. Mert ez az előítéletekben megfogalmazódó — gondolkodási és cselekvési — lassúság azért a századforduló kőszobrászához képest — éppen a technikai feltételek és eszközök gazdagodásának következményeként — mégiscsak hússzoros sebességet jelent.

Ösztönösen és elsősorban a festészet érdekelte, amikor a főiskolára jelentkezett. A Képzőművészeti Mesteriskola időszakában, még 1988 körül sem volt azonban véglegesen eldönthető számára, hogy lehetséges-e egyáltalán valamelyik anyag, technika, műfaj irányában kizárólagosan kijelölni a személyes pozíciókat. Érdekelte a festészet, de rájött arra, hogy az ösztönös érdeklődés erőtlenebb motiváció a fizikai adottságoknál, kézműves késztetéseknél, amelyek elsősorban a tér és az anyagi kiterjedések minéműségét firtatták. A festői hajlamok felülvizsgálata során persze arra is rájött, hogy festménynek és rajznak képzelt munkáiban kivétel nélkül a háromdimenziós plasztikai alakítás kérdései jelentek meg. Egy szobrász csinálta ezeket a formatanulmányokat.

Nyári Zsolt többnyire ma is köveket munkál meg. Kapcsolatban van a végtelenül apróval és a kiállítóterem léptékűvel. A kilencvenes évek szobrainak finoman cizellált felszínén — mint egy terepasztalon a stratégák a harci tevékenység tervezésének és követésének felület-tagolásaiban — szinte kizárólag geometrikus befoglaló alakzatban valóságos emberi test-tájak töredékei vannak. A mikro-, és makro-összefüggések közötti kapcsolat felvillantása önmagában is érdekes feladvány. Munkáinak a „valódit" megszólalásig pontosan leképező minősége, olykor talányosan parányi méretű intimitása eleve több olvasatot garantál. A bensőségesség „külsővé" átalakulása is olyan plasztikai értékű meglepetésekhez vezet, amelyek geomorfológiai léptékbe rejtve fürkészhetők ki a miniatúraszerűen mintázott érzékeny és érzéki kis részletek. (*Kenyérkő, 2001*) Nyilvánvalóvá lesz Nyári Zsolt esetében is, hogy számára a tapasztalati tények elválaszthatatlanok a képzelettől és az emlékezettől, de elválaszthatatlanok az érzéki öröm fizikai forrásaitól is.[3] A felidézett tömegek, a felületekre „írt" jelzések a „boldogság keresésének" titkát sejtetik, a titok megszemélyesítésének műveletét figyelemre méltó objektivitással végzik el.

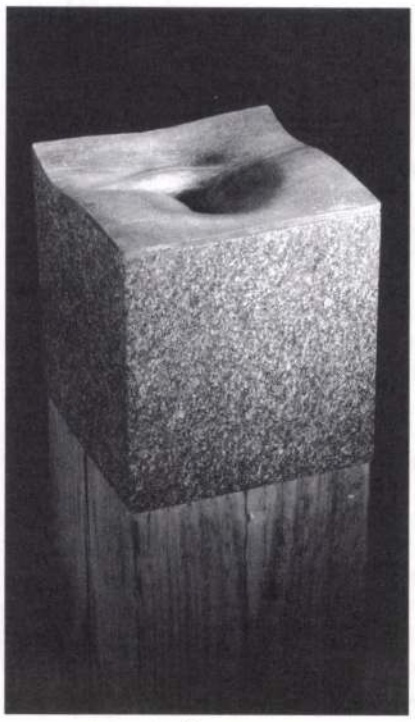

Nyári Zsolt: Ólomköldök, 2005

Nyári szobrai rém egyszerűek, de irritálóak és idegenek annak, aki elfogadta, megszokta a csúszómászó és képlékeny élet-kategóriákat. A kriminalisztika mondja, hogy az életmodellek többsége ma a virtuális világból érkezik. Egy gyilkosság a TV-ben nem dráma, csak kép. Olcsó, egyre mindennapibb látvány, ami észrevehetetlenül könnyen az életbe fordul. A szobor Nyári Zsolt felfogásában és bizonyítékai láttán az „élet" elsődleges élményének látszatokat eltűntető „objektivizálását" kísérli újra meg. Merimée novellájában Vénusz, az eredeti görög bronzszobor megöli a szerelmesét, Rodin megszakítatlanul tapogatja a Szirakuzai Aphroditét. Gradiva történetének élő tanulságai Anne és Patrick Poirier-t indítják aktuális újrafeldolgozásra. Ezek a mesék is a szobrok furcsa életbe szállásáról szólnak. A Pompeiben elpusztult kutya gipszöntvénye, Schaár Erzsébet Utcájának arcai és alakjai is ennek a melankolikus átmenetnek a szépségét bizonyítják.

Nyári Zsolt művei egyszerre antropomorf utalások és egyszerre fragmentumok, amelyek a legkönnyebben a geomorfológia, a geometria világában találnak formai analógiákat maguknak. A „mélyhűtött" mozgások monumentalitása viszont a külső és belső energia, vagyis az élet jelenlétét, annak rögzíthetőségét „ábrázolják". Nyári munkáinak igen gyakran kettős hitelű élete jelzi, hogy jó helyen keresgél. A formába törekvő emberi és organikus világ, vagy éppenséggel a formáját elhagyó tartalom kettős, párhuzamos, egyidejű, rendkívüli véletlenek által megszabott irányú alakulási esélyeinek jelképes megjelenítésre szolgálnak a munkái. A szoborrá alakulás megrendítő története és esélye, amit a *Táj* (2004) az *Ólomköldök* (2005) hangsúlyoz.

Majdnem minden munkájában az „életnek" bizonyos kiragadott —, a „nagy egésztől" elvonatkoztatott — részletével hoz kapcsolatba. A kora reneszánsz óta odaadóan művelt „talányos tájak" embert idéző morfológiája éppúgy felrémlik Nyári Zsolt munkáiban, mint a titok reprezentációjának nagyonis újkori értelmezése. Ebben a tekintetben példátlanul tiszta utalásrendszert alakított ki. A *Táj* (2004) típusú munkáiban érzékelhető leginkább, hogy amit a felület mintázatáról tart, amiként az érzékenyen megjelenített emberi test legfelső felületi rétegét horizontális helyzetbe hozza, a felületet burkoló plasztika egyik alapvető szobrászati funkcióját is megjeleníti. A lemezes szerkezetű síkburkolatot. Kőlap és bőr: a világ és az ember legfelső „rétege". A rejtőzködő, titokzatos „lényeg" meglétének valószínűsítéséhez vezető Ariadné-fonál. Erős jeleket hozott létre Nyári Zsolt. Mármint azok számára, akik úgy vélik, hogy a közösségi jelentések kompromittálódásának folyamata visszafordítható és az ember középpontba állításával felidézhetőek még az őt mindeddig megtartó „parancsolatok" is. ■

---

1 Nyári Zsolt 1969-ben született. 1998-tól a Pécsi Képzőművészeti Szakközépiskolában rajz- és mintázástanár.
Tanulmányok
1991. Janus Pannonius Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar rajztanári szak
1994. JPTE BTK Képzőművészeti Mesteriskola, kőszobrász szak – mesterdiploma
2002. PTE Művészeti Kar DLA képzés Díjak, ösztöndíjak, szimpóziumok:
1991. Villány, Japán–Magyar Kőszobrász Szimpozium (asszisztensként)
1992. Oroszvár, Szovákia, Magyar–Osztrák–Szlovák Háromhatár Szimpózium (asszisztensként)
1994. Vrsar (Horvátország) Nemzetközi Kőszobrász Szimpózium
Arta Terme (Olaszország) Arte ad arta Nemzetközi szobrászati pályázat
1995. Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj, 3 hónapos olaszországi tanulmányút
1996. Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj, 3 hónapos olaszországi tanulmányút
1997. Fukuoka (J) Nemzetközi Szobrászverseny, III. díj
2003. Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj
2003. Tíz nap Krapanj szigetén alkotótábor Horvátországban
2004–2006. Zalaegerszegi Nemzetközi művésztelep. Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj (2003)
Önálló kiállítások
1995. Pécs, Parti Galéria, Kuti Lászlóval
1996. Kaposfüred, Kaposfüredi Galéria, Jancsikity Józseffel
1997. Budapest, Pataki István Művelődési Központ
2000. Pécs, Parti Galéria
2002. Pécs, Pécsi Galéria, Kotormán Norberttel
2003. Kán (Kuti Lászlóval)
2004. Csoport–Horda Galéria, Pécs
Művek köztereken
Sirály, Vrsar, (Horvátország) 1994.
Idol, Arta Terme (Olaszország) 1994.
Flóra, Fukuoka (Japán) 1997.
Anima, Lahr (Németország) 1997.
Fer-Táj, Gébárt (Zalaegerszeg) 2006.

2 Várkonyi György: Kösöntyűk. (Nyári Zsolt szobrairól) *Mozgó Világ*, 2006. 10. 61.l.

3 Ágoston Zoltán: Behatolás a nőkertbe. Kotormán Norbert és Nyári Zsolt kiállítása. Pincegaléria, Pécs, 2002. június 7–július 7. In: *Balkon*, 2002. 7–8.

P. MÜLLER PÉTER

Lakásból képtárba

Beszélgetés Várkonyi György művészettörténésszel, az Antal–Lusztig gyűjteményből rendezett kiállítás kurátorával

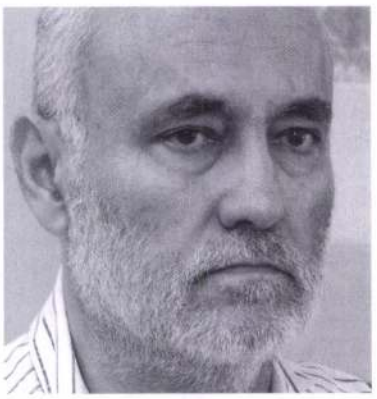

Várkonyi György

— Szeptember végén nyílt meg az új intézmény és az intézményavató kiállítás. Milyen előzményei voltak a kiállítás létrejöttének, mennyi időt vett igénybe az előkészítő munka, és az miből állt?

— Ez egy meglehetősen hosszú történet, elég régen kezdődött. Az egyik előzmény a pécsi Művészetek Házában zajló Rejtett kincsek sorozat volt, amelynek az volt a célja, hogy a legkülönbözőbb profilú magyar magángyűjteményekben található, és a közönség számára hozzá nem férhető anyagból adjon időnként egy-egy attraktív válogatást. A másik egy szakmai ártalom. Nevezetesen az, hogy egy művészettörténész muzeológusnak mindeddig kutya kötelessége volt, hogy tájékozódjon a magyar magángyűjteményekben. Azért mondom, hogy mindeddig, mert ezt a kötelességét ma már nem tudja teljesíteni. Manapság másfajta embereknél más céllal, más típusú gyűjtemények jönnek létre, mint amilyenek a két világháború közötti nagy magyar polgári gyűjtemények voltak, vagy ezek egyenes ági örökösei, ahová ezt az Antal–Lusztig gyűjteményt is be lehet sorolni. Ma már egy muzeológus számára nem biztos, hogy hozzáférhető az az első osztályú műtárgy anyag, ami a műkereskedelemben cserél gazdát, vagy fedeződik fel, és aztán olyan helyekre jut, ahol el is tűnik számunkra.

Ebből a régi muzeológusi reflexből, hogy ha az ember tud egy gyűjteményről, azt igyekszik megismerni, illetve abból az indítékból, hogy a Művészetek Házának volt egy ilyen programja, megkerestük Antal Pétert. Ő szívesen fogadott, majd közölte azt, amit korábban sok más gyűjtő is, Vasilescu Jánostól Kolozsváry Ernőig, hogy a gyűjteményét egyetlen válogatott keresztmetszetben nem lehet kiállítani, ehelyett inkább kis monografikus szeleteket mutassunk be belőle. Korábban erre volt példa, a Kolozsváry-gyűjteményt egy Román György-kiállítással szerepeltettük, a Merics-gyűjteményt egy Korniss-kiállítással, a Vasilescut egy Ország Lilivel. Így került sor itt az Antal gyűjteményből néhány kiállításra, amelyek között nagyon jók is voltak, mint a Vajda Lajos-kiállítás vagy talán a legizgalmasabb, *A magyar avantgárd klasszikusai* című válogatás. Ezek során jó szakmai kapcsolat alakult ki Antal Péterrel, aki egész egyszerűen megszerette Pécset, úgy mindenestül. Úgy gondolta, hogy itt mindaz megvan, amit ő annyira áhítana Debrecenben, a befogadás, az érdeklődés...

— Hiszen egy Debrecenben élő gyűjtőről van szó.

— Méghozzá egy több generáció óta Hajdú megyében élő olyan család sarjáról, akinek már az anyai nagyapja is jelentős gyűjtő volt. Ő volt Lusztig Sámuel, az unoka pedig dr. Antal Péter, aki most ügyvédként dolgozik, és „mellesleg" Magyarország egyik legnagyobb és legjobb magángyűjteményét hozta létre. A föntebb említett előzmények után fogalmazódott meg benne az az elhatározás, hogy valamit kell kezdeni a minden ésszerűségen túlmutató mennyiségű műtárgyanyaggal, amiben remek dolgok vannak elzárva őelőle is, a nyilvánosság elől is. Már vagy két évvel ezelőtt „ráutaló magatartást tanúsított" a tekintetben, hogy vajon Pécs befogadná-e ezt a gyűjteményt. Ilyesmire ekkor már voltak példák. Kialakult a mai Magyarországon egy olyan gyakorlat, hogy magángyűjtemények letéti formában kerülnek nyilvánosság elé. Ezek nagyon sokszor városi intézményként működnek, mert a magyar múzeumügy szervezeti bázisát képező megyei múzeumok általában nincsenek abban a helyzetben, hogy éljenek a kínálkozó lehetőséggel. Így került Székesfehérvárra külön városi képtárként a Deák Dénes-gyűjtemény, Veszprémbe a közelmúltban megnyílt László Károly-gyűjtemény, korábban a Vass László-gyűjtemény szintén letéti formában. Ott is műemlék épületeket állítottak helyre erre a célra. Mondhatnék győri és miskolci példákat is. A felvetés tehát nem volt teljesen idegen a korábban a Vasilescu-gyűjteményre is aspiráló város számára. Egy-egy ilyen ajánlatnak persze több oldala van.

— A döntésbe és a megvalósításba nyilvánvaló módon belejátszott az a fajta politikusi magatartás is, amely az új intézmény alapításának, a szalagátvágásnak sokkal nagyobb értéket tulajdonít, és több politikai tőkét igyekszik kovácsolni belőle, mint a meglévő intézmények fönntartásából, ne adj' isten! fejlesztéséből. A döntést valószínűleg az is befolyásolta, hogy a városnak nincsen múzeuma.

— A megye helyzete olyan, hogy a múzeum bővítésére, sőt méltó szinten tartására sincsen módja. A város viszont — sajnos — úgy gondolja, nincs abban a helyzetben, hogy a megyei múzeumok fönntartásába besegítsen. Erről az áldatlan szituációról még 2004-ben a *Mozgó Világ*ban megírtam, hogy amíg a megyék és a városok, jelen esetben Baranya és Pécs szót nem értenek ez ügyben, addig itt nem lesz semmiféle kibontakozás. A szótértés jelei azóta sem nagyon látszanak. Úgy tűnik, mintha a politikát csak rövid távú érdekek irányítanák. És közben újra és újra felmerül az is, hogy a megyék akár meg is szűnhetnek. Ennek az összefüggésnek a fényében a Városi Képtár létrejötte nem értékelhető úgy, hogy ez a múzeum ellenében, vagy az annak esélyeit rontva jött volna létre. A megyei múzeumok ügyei és a városok ez irányú ambíciói egyelőre

FOTÓK: TÓTH LÁSZLÓ. REPRODUKCIÓK: FÜZI ISTVÁN

Farkas István: Falu

Márffy Ödön: Testvérek (1920 körül)

párhuzamosan futnak. Lehet hallani olyan véleményt is, hogy a képtár konkurenciát jelent a múzeumnak, amit én butaságnak tartok. Miért éppen ezen a területen ne lehetne verseny? Miért épp itt ne történhetne meg a kulturális kínálat bővítése? A Janus Pannonius Múzeum pozíciói egyébként szakmai értelemben és gyűjteményét tekintve is verhetetlenek. Egészen másfajta veszélyek leselkednek rá.

— A város tehát úgy döntött, hogy — noha korábban azt hangsúlyozta, hogy nincs abban a helyzetben, hogy kulturális intézményt alapítson — most létrehoz egy új intézményt, a Városi Képtárat.

— Ami csak egy név.

— És mi van mögötte? Milyen intézmény?

— A város kötötte a gyűjtővel a szerződést és vállalta a letéteményessel szemben azokat a kötelezettségeket, hogy a műveket kiállítja, őrzi, a kiállítást működteti, satöbbi. Ez van a szerződés egyik oldalán. De a város maga ezt nem tudja teljesíteni, mert nincs rá apparátusa és nincs rá intézménye. A megoldás pillanatnyilag az, hogy az önkormányzat közművelődési megállapodás keretében a PVV Zrt. Rendezvényszervező Kht.-ját bízta meg a beruházás levezénylésével és a kiállítóhely működtetési feladataival. A finanszírozás egy bank bevonásával kialakított lízingkonstrukció keretében történt. Én mindebből csak annyit látok, hogy Pécs gyarapodott egy múzeumi célokra jól használható épülettel. Ez megfelel annak a stratégiai célnak, hogy a városnak előbb-utóbb legyen múzeuma, és bővüljön az a kapacitása, amivel kiállításokat tud befogadni. Mert az új hely nemcsak képtár, hanem galéria is, aminek a „beosztása" iránt máris nagy az érdeklődés. Úgy gondolom, hogy ha egy picit az orrunknál tovább látunk, akkor ez jó fejlemény: a város rendbetett egy műemlék épületet, és létrehozott egy kiállítóteret.

— Lehet, hogy sokkal kedvezőbb volna a képtár megítélése, ha létrehozásának módjában nem lennének ellentmondások.

— Való igaz, nem valami koherens logika szerint születnek ezek a döntések. Az új fejlesztések nem illeszkednek össze egy működőképes szerkezetté, miközben nagyon kellene készülni arra, hogy 2010-re a dolog működjön. Vannak bizonyos ambivalens érzéseim ezzel kapcsolatban, de a feladatot, amit rám bíztak, nagyon megszerettem. Első osztályú műtárgyakkal és nagy formátumú személyiségekkel bensőséges kapcsolatba kerülni mindig jó.

— Amit az állandó kiállításon látni lehet, az mennyire reprezentálja a teljes, több ezer darabos gyűjteményt? Hiszen a kiállításnak címe „Antal–Lusztig-gyűjtemény".

— Azt kell mondjam, hogy nem reprezentálja, mert ez nem az Antal–Lusztig-gyűjtemény. A két kiállítás, a debreceni és a pécsi együtt, a gyűjtemény képzőművészeti anyagát úgy-ahogy reprezentálja, olyan munkamegosztásban, hogy Debrecenben inkább a kortárs, itt inkább a klasszikus anyag van túlsúlyban. De Antal Péter gyűjtői expanziójában olyan szálak is vannak, mint az iparművészet — reneszánsz bútorok, ötvöstárgyak, üveg és kerámia, antik iparművészet, római, görög, ókori keleti anyag —, magyar népművészet, etnológiai tárgyak és minden egyéb.

— Tehát a gyűjtemény nagyon szerteágazó. Ehhez képest ez egy meglehetősen koherens kiállítás.

— A gyűjtemény egy igazi *liebhábernek* a gyűjteménye, aki nem tud uralkodni a szép tárgyak iránti vonzalmán. Megvan a lehetősége, hogy ezt a szenvedélyét kiélje, de nyilván nagyon jó ízléssel és nagyon jó kritikai érzékkel válogat. Ebből is nagyon érdekes lenne kiállítást csinálni valamikor, akár állandót is. Nálunk nem divat egy gyűjtőnek ezt a bizonyos Kunst- und Wunderkammerét egy az egyben bemutatni, ahogy az például Angliában teljesen természetes. Ott sorjáznak az olyan múzeumok, amelyek megőrződtek úgy, ahogy azt a XIX. században létrehozta egy gyűjtő a maga historizáló ízlésével és eklektikus módszerével. Az ott — mindig az eredeti helyszínen — nagyon is életképes. Ez nálunk nem szokás, inkább csak a szabályt erősítő kivételekről tudunk. Erre itt sem volt lehetőség, bár a gyűjteményt és a gyűjtő személyiségét igazából egy ilyen válogatás képviselné.

— Melyek a stiláris és korszakbeli keretei a kiállításnak?

— A korszakbeli keretek gyakorlatilag a XX. század első felét jelentik, 1955-ös az utolsó évszám. Élő művész nincs a kiállítottak között, a néhány képből álló történeti fölvezetésben viszont vannak XIX. századi dolgok: idős Markó Károly köre, Munkácsy, Paál László, Szinyei.

— Milyen stílusirányzatok, szemléletek jelennek meg a kiállításban?

— Egyrészt azt hiszem, hogy egy gyűjtő nem függetlenítheti magát teljesen attól, hogy hol él. Mint ahogy egyikünk sem teheti ezt. Így került ide egy Medgyessy Ferenc szoborkollekció, aztán az alföldi művészetnek egy nagyon erőteljes válogatása, ami például a múzeum modern magyar képtárában kicsit háttérbe szorul, nem is annyira az anyagban, mint a bemutatott kiállításban. Mert mi — elődeink nyomán — a múzeumban egy kifejezetten avantgárdcentrikus modellt igyekeztünk bemutatni. Itt ez egy kissé másképp hangsúlyozódik. A huszadik századi magyar művészet ugyanis két bázisról indult, az egyik az akadémikus tradíció, Munkácsy és az ő nyomdokain az alföldiek, beleértve Mednyánszkyt, Fényest, Kosztát, Rudnayt, Tornyait, a másik pedig Szinyei, aki nagyonnagyon korán kísérletezett a plan-air-rel és az ő nyomdokain a nagybányaiak, aztán a Nyolcak, majd az igazán radikális avantgárd, az aktivisták. Mind a kettő jelen van, de itt a szokásosnál erőteljesebb az alföldi vonulat. Ezért mondtam azt, hogy vannak helyi összefüggések is, és tulajdonképpen a nagyapa értékpreferenciái is meghatározók. Tehát ez két egymásra épülő gyűjtemény. Az unoka vonzalmai már egyértelműen az avantgárd irányába mutatnak. Legközvetlenebb környezetét otthon a Nyolcak és aktivisták képei alkotják. Innét emelődtek ki Czigány, Berény, Márffy, Tihanyi, Nemes Lampérth, Uitz, Mattis-Teutsch fontos művei. Ez jelzi a gyűjtemény kibontakozásának újabb irányát. A két világháború közötti időszak meglehetősen sokarcú művészeti fejlődése is jól van itt képviselve, a posztnagybányai iskola, a Gresham-kör, tulajdonképpen a baloldali képzőművészet is, Derkovits, Dési-Huber, még a hivatalos magyar neoklasszicizmus is, erőteljes Aba-Novák-képekkel, és talán a legfontosabb, a szentendrei program: Vajda, Ámos, Barcsay, Czóbel, Vaszkó Erzsébet, Paizs Goebel. Aztán ez átfordul a háború után az Európai Iskolába, majd vége szakad a mindezekből táplálkozó Ország Lilivel, akinek az itt kiállított 1955-ös képe nagyon egyívású azzal a másik — ugyanebből az évből való — képével, amelyikkel mi a Modern Magyar Képtár második fejezetét kezdjük a múzeumban. Az eddigiekből talán kiderül, hogy ez a kiállítás, a válogatás, a képek hangulata a gyűjtő karakterére nézve biztosan reprezentatív, a gyűjtemény egészére azonban nem az. A gyűjtő személyiségét megjeleníti, és ezen a célján túl elhelyeződik abban a nagy elbeszélésben, amelyet a magyar művészettörténetről csak Pécsett lehet megtapasztalni.

— Ha jól értem, a kiállítás rendezésekor tekintettel volt arra is, hogy a Modern Magyar Képtár anyagának melyek a hangsúlyai, vagy hogy itt az anyag 1955-tel zárul, amivel ott valami kezdődik.

— A kiállítás forgatókönyve nagyon képlékeny volt az elején. Bennem sem alakultak ki sokáig a hangsúlyok. Az ember lát soksok száz képet, azokról kap pici, rossz minőségű fotókat, azt elkezdi magának rendezgetni, összehozni valahogy egy térrel, egy alaprajzzal, meg hát magával a művészettörténettel, és ez nem mindig sikerül. És akkor lassan-lassan kialakul, hogy mi az, amit itt lehet, érdemes, mi az, ami erős, amit mindenképpen meg kell tartani, mi az, ami esetleges, szórványos, amit talán jobb elhagyni, akkor is ha az vezéráldozat. Így alakult ki az a kereknek tűnő végeredmény, hogy a gyűjteményből kiválasztott alkotásokat beillesztettük egy XX. századi magyar összképbe, és logikus volt a felismerés, hogy ebben az anyagban, ebben a térben most nem érdemes továbbmenni az 1950-es évek elejénél. A rendelkezésre álló anyag és a tér (maga az épület) szükségképpen vezetett klasszikus, kiegyensúlyozottságra törekvő, „polgári" képtárhoz. ■

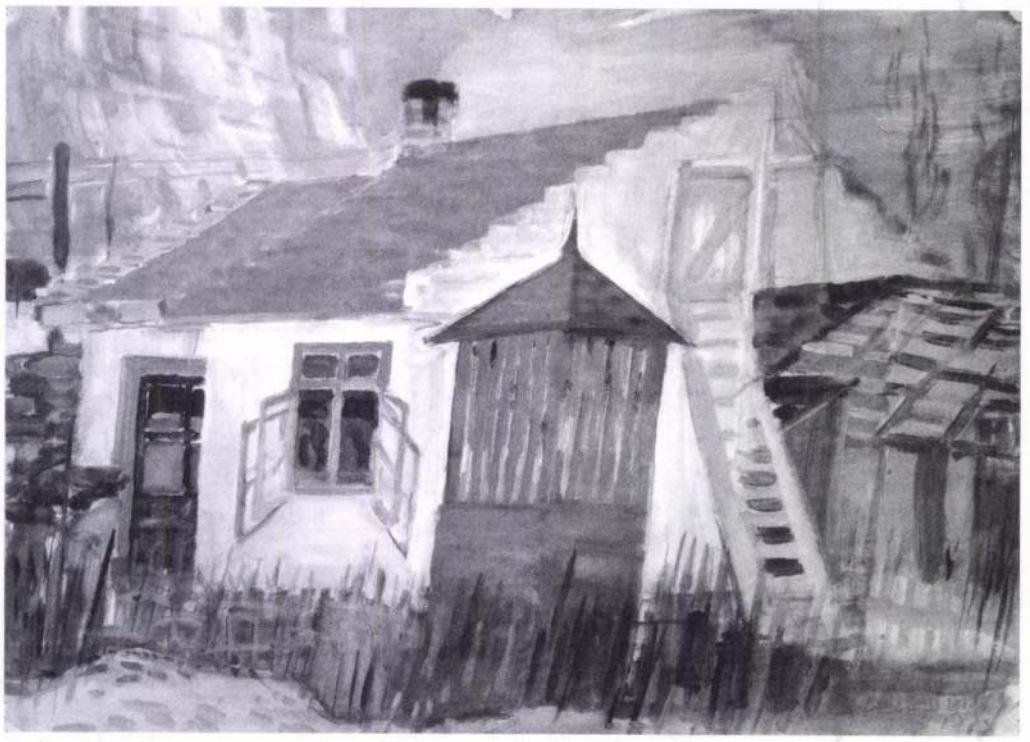

Derkovits Gyula: Ház piros kúttal (1933)

Pécsi Kisgaléria
2006. november 3–26.
és Bajkay Éva kötete

Az Európa Kulturális Fővárosa programhoz kapcsolódik már ez a kiállítás, amellyel megindult a Pécs haladó művészetét megalapozó konstruktivista hagyomány feleleventése, megismertetése. A 20. század elején a világháború és a politikai események miatt emigrációba kényszerült pécsieknek a Bauhausban történő művésszé érését, az egyetemes művészetbe kapcsolódó munkásságát, már lezárult életpályák eredményeit kívánják kiállítással és hozzá kapcsolódó kiadvánnyal, előadásokkal itthon tudatosítani, a külföldieknek pedig e számukra talán jobban ismert nevek közép-európai, magyar és pécsi eredetét, összetartozását megmutatni. E generáció tagjai többé-kevésbé (olykor teljesen) elszakadtak pályakezdésük helyszínétől és a hazai művészeti élettől. Az építész Forbát Alfréd és Breuer Marcel, a festő Weininger Andor nemzetközi szintéren vívtak ki nevet, előbb Németországban működtek, majd a fasizálódás elől Forbát útja Pécsen át Svédországba, Breueré Anglián, Weiningeré Hollandián, Kanadán át vezetett az Egyesült Államokba.

Az, hogy most, húsz évvel Weininger Andor halála után Pécsett gyűjteményes kiállításon és a vele egy időben kiadott szép kiállítású, róla szóló könyvből megismerhetjük munkásságát, jelentős részben özvegyének, Éva Weininger gondos szeretetének köszönhető. Férje halálát követően ugyanis alapítványt hozott létre, amely a hagyaték sorsát rendezte, azt múzeumokba, kulturális intézmények gyűjteményébe juttatta. (A pécsi könyv megjelenését anyagilag támogatta.) Gesztusa biztosította Weininger művei számára a jelenlétet a nemzetközi művészeti szintéren, és a szakma figyelmét. A Weimari Köztársaság idején létrehozott Bauhausban a magyar avantgárd szerepét a hazai művészettörténet kutatás 1986-ban tudományos igényű katalógussal kísért kiállításon mutatta be Kasselban és Bochumban. Ebben a csak német nyelven hozzáférhető publikációban (Wechsel Wirkungen) Bajkay Éva dolgozta fel a pécsi, egykor a *Krónika* folyóirat körüli expresszív művészcsoportból 1921-ben a Bauhausba induló fiatalok (Molnár Farkas, Stefán Henrik, Johan Hugó, Weininger Andor) ottani működését, és a részvételükkel alakult KURI-csoportosulás történetét. Weininger 1922-ben készített e névadó betűkre (KURI) utaló absztrakt krétarajza került a róla szóló, német és angol nyelvű első monográfia borítójára, amelyet születésének centenáriumán (1999) az ulmi múzeumban rendezett kiállítása alkalmával adtak közre.

Várkonyi István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA
1960 JUN 26.

Két kiállítás — két kezdeményezés

117

Várkonyi István: Rizsarató

KISPLASZTIKAI ÉS GRAFIKAI KIÁLLÍTÁS nyílt a Váci utcai Csók István Galériában. A Képcsarnok Vállalat adott otthont itt a Képzőművész Szövetség akciójának. Ez a két műfaj (a sokszorosítható grafika és az ugyancsak sokszorosítható kisméretű szobrok) a legalkalmasabb a képzőművészet ágai közül arra, hogy sok emberhez közvetlenül juttassa el az igényes művészetet, méghozzá elérhető áron. Mégis, az utóbbi években nemcsak viszonylag, hanem abszolút mértékben is háttérbe szorultak. A közönségnek és a monumentális alkotások árnyékában sorvadozó intimebb műfajoknak egyaránt hasznára válnék, ha újból felébredne az érdeklődés az ilyen műtárgyak iránt. Ezt a célt szolgálja jól a kiállítás.

gyok, hogy kolto
konyára, mivel te
a vidék is, az éle
berek is. Kapnék

A *hangszerkészít*
meg éppen a fordi
terék helyzetének.
szerkészítő, szakmunkás egy fővárosi vállalatnál, szép új hegedűk és megreparált harmonikák jönnek ki a keze alól, az ország másik végében született. Odavalósi a felesége is, ott él a kislánya is, aki már tízéves lesz lassanként, de az apa évente háromszor-négyszer látta a családját valami tíz esztendő óta.

Az asszony nem jött.

Pedig nem volt földjük,

... nyíri homokon, a férj már Pesten fabrikálta a fenyőfa lelket hegedűkbe. Az asszonyt a falu, a rokonság tartotta fogva, *félt és idegenkedett Pesttől,* inkább azon a csöpp kerten kínlódott, ami a ház körül hevert. Tíz évig éltek egymástól távol, míg a szorgalmas és ügyes ember összekuporgatott annyit, hogy vett egy kis telket Kelenvölgyben, aztán egyszer csak hazament.

— Apám bent van, az útőr is bent van. Anyám a faluban van még.

Azon az estén megkérte Piroska kezét.

— Sokféle lány van — mondta Piroska apja.

— Mi se gondoltuk még ezt egészen — mondta az anyja.

— És Piroska? — kérdezte a sofőr.

Anyja ijedten nézett az urára, elképzelte, mi lesz most mindjárt. De az öregember nem szólt, lehajtotta a fejét.

— Én mennék — mondta a lány. — Engem mindig is hívott az országút.

A sofőr felvidult.

— Nahát — mondta Piroska anyjának —, a nénit is elvitte egyszer az út. Valameddig ember lesz, mindegyik így

Két hónap múlva már szűknek találta a kalickát. Hiányzott a kert, a gyümölcsfák igézetes virágzása. Hosszúnak tűntek az esték is ha. Pal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 OKT 22

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1021

NÉPÚJSÁG

Várkonyi János: Kivándorlók

A börtönből kiszabaduló Fidel és Raul Castro (

vezi. A „földrajzi fatalizmus" elmélete — amely szerint Latin-Amerikában nem lehet változást kicsikarni a jenki imperializmus akarata ellenében — nem szobatudósok elmeszüleménye volt: a valóságban mindeddig ez érvényesült. Mindezt látták a Granma utasai: mégis vakon hittek felszabadító küldetésükben.

A körülmények — mint eddig oly sokszor — most is kedvezőtlenre fordultak. A partraszálláskor odaveszett fegyverzetük, felszerelésük javarésze. A part menti mocsár már a harc előtt súlyosan próbára tette az önkénteseket. Az első csata pedig szinte megtizedelte a felkelőket: 12-en maradtak. Így aztán máig nyitott kérdés — szerencsére ma már csak a történészek számára —, hogy e kezdet után hogyan vívták ki alig két év alatt a

elején meghívták
déki felkelő k
Sierra Maestrába
dósítása törte át
elszigeteltséget, s
egymilliós példán
kintélyes újságba...
York Timesban. Írt a felkelők sikereiről, terveiről, s tudósítása az egész világhoz eljutott, persze a kubaiakhoz is. Most már tudták, hová forduljanak. Megsokszorozódott a hegyekbe küldött segítség, szaporodott az önkéntesek száma. S a világ demokratikus közvéleménye növekvő rokonszenvet táplált Fidel Castro és társai iránt. Ennek is köszönhető, hogy az amerikai kormányzat — bár fegyverrel, tanácsadókkal jó ideig segítette még Batistát — közvetlenül nem lépett be a harcba.

A kívülről, a Sierrába érkező segítség, a fegyverzet és a pénz lehetővé tette, hogy

és (a munkanélküliség csökkentése érdekében) közmunkák beindítására került sor.

Ismét hatályba lépett az 1940-es demokratikus alkotmány, újra szabadon működhetett minden demokratikus szervezet és politikai párt. A kubai emberek hamar hozzászoktak, hogy lehet véleményük, és azt ki is nyilváníthatják; hogy a kormány megkérdezi őket az országot érintő minden kis és nagy kérdésben; s hogy ezekben az ügyekben dönthetnek is. Napok-hetek alatt szertefoszlott az a kisebbségi érzés, amit a jenki propaganda súlykolt beléjük évtizedeken át. A múltban a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1021

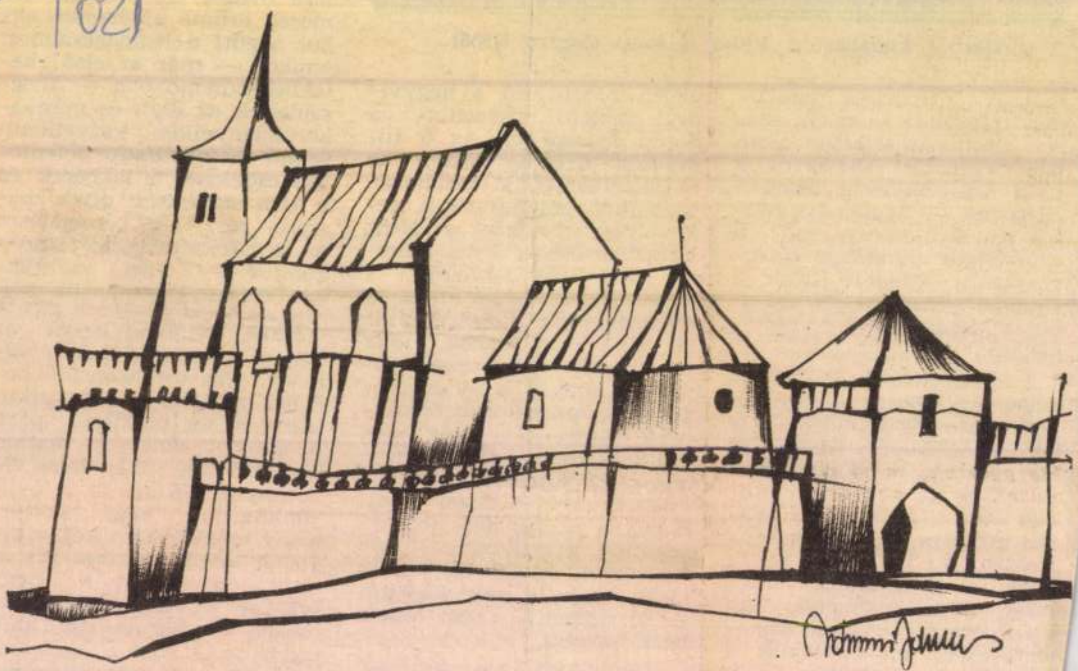

Várkonyi János: Nagyenyed

NÉPÚ

SZULOF

Zsigmond Ede Mezők

Zsigmond Ede — József Attila tanítványa és méltó követője, a magyar szocialista költészet komoly ígérete volt. Elszántan és szelíden című 1938-ban megjelent posztumusz kötetében így mutatta be a kort, melyben élt: „Bűnös, kis sikkaszt, lop, rabol / vagy koponyát bever, / de legbűnősebb mégis az, / ki gondolkodni mer". (A diktátor dala)

Verskötetét a Szépirodalmi Könyvkiadó 1961-ben újból kiadta azokkal a versekkel együtt, melyek előző kötetében még nem szerepeltek. Ebben a kötetben találjuk utolsó versét — Adj erőt címmel —, melyben így ír: „Kell, hogy hozzátok visszatérjek, / visz munkavágy és szerelem / győztesen e mocsáron át. / S kell, hogy lemossam szép szemedről / e könnyes esztendők nyomát".

E kötethez Pándi Pál írt előszót és azt a következő szavakkal fejezi be: „A költő mégsem jutott keresztül a mocsáron. A mocsár megfojtotta, elpusztította a költőt, 1944-ben."

Zsigmond Ede pesterzsébeti proletárcsaládból származik. 1916. május 18-án született. Szülei a csepeli Weiss Manfréd Művekben dolgoztak, s fiukkal nagy nélkülözések árán tudták a középiskolát is elvégeztetni. Ennek ellenére érettségi után beíratkozik az egyetemre, s házitanítósko dással keresi meg a tanuláshoz és létfenntartásho szükséges pénzt. Magyar— német szakos tanári oklevelet szerez, majd hivatalnok ként helyezkedik el. A Népszava külső munkatár sa lesz. Részt vesz a mun kásmozgalomban, barátja Ságvári Endre személyé keresztül kapcsolatba ke rül az illegális KMP-ve is. Versei a korabel Szép Szó, a Magyar Csillag a Válasz című folyóira tokban, valamint a munkás költők antológiáiban jelen nek meg. 1943-ban munka szolgálatra hívják be. Fia

A kiemelt lépcső mögött volt a szoba, ahol üldözői elől elrejtőzött

A gyopárosi letartózt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 287-[illegible] 340-726
1978 JUN 25
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Várkonyi János
1021

NÉPÚJSÁG

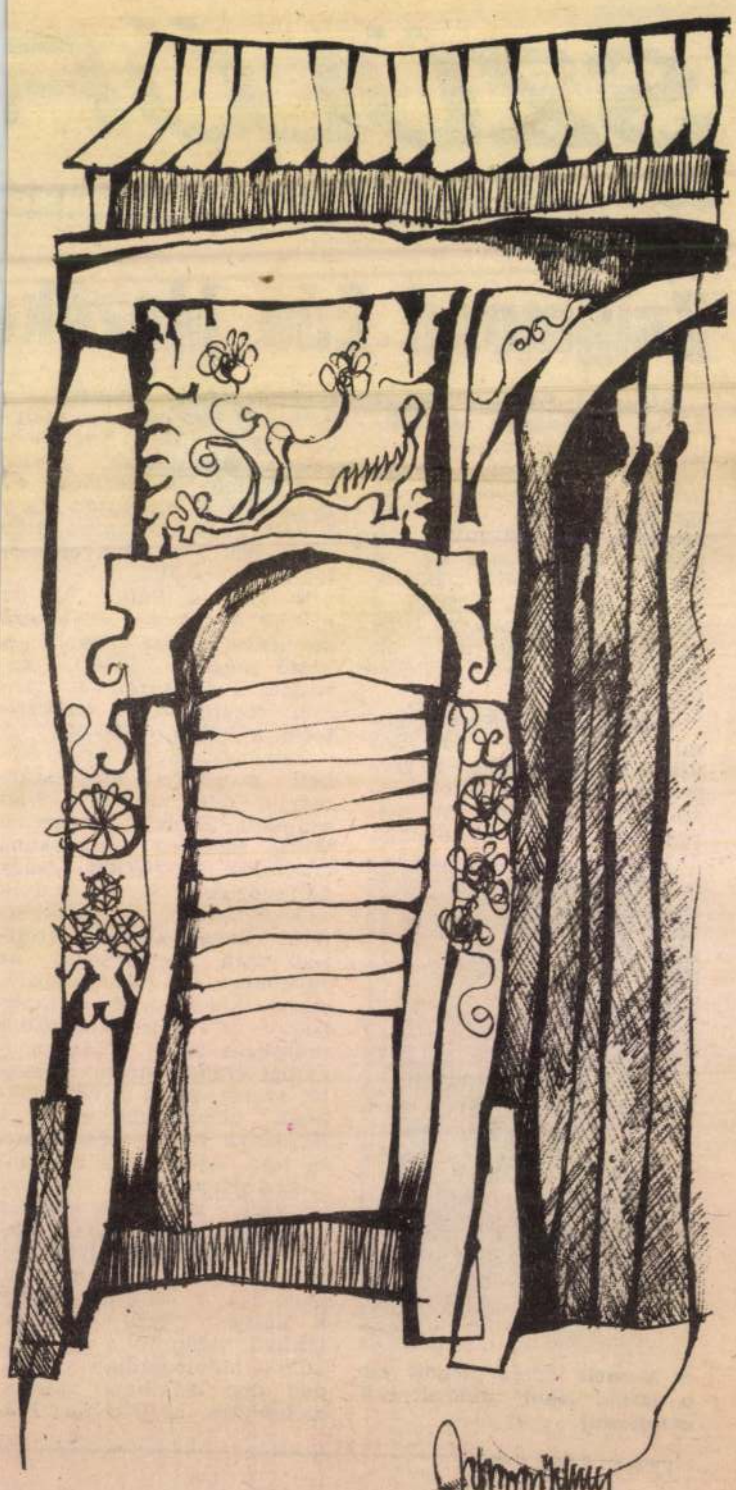

Várkonyi János: Székely kapu

zavatalan működését úgynevezett biztonsági szervek védték. Később e szervezetből kikerült elvtársak folytatták tovább a mozgalom aktív tevékenységét. A 30-as években megváltozott az összekötők személye. Budapestről E. Kovács Kálmán, Dér István, Kun László elvtársak kezdtek idejárni, akiken keresztül tovább folytathatták az akkor már rendkívül veszélyes tevékenységet. Számos esetben az összeköttetést és az illegális sajtótermékek leszállítását kiskerékpárral tették meg Orosháza és Budapest között, ami nem volt éppen veszélytelen vállalkozás. Később az 1936-os év végén a kormány mind jobban a hitleri fasiszta irányzat hatása alá került, a magyar politikai élet nyílt fasizáló tendenciát öltött, a baloldali cselekmények ellen mind keményebb rendszabályok születtek. Ifjúsági vonalon különféle burzsoá, fasiszta, iredente, soviniszta egyesületeket alakítottak.

Gyakran a provokátorok által előkészített kommu-

[illegible] is
moló biz
kíméletle
alkalma
heti m
zásoktól
tóztatot
öngyilk
meg, tö
Orosh
embert
nek cs
redéke
embertelen

Akiket nem vontak törvényes elbírálás alá, azokat szabadon engedték, de embertelenül megverték őket. A letartóztatásnak több mint 150 áldozata volt.

Azok, akik a mozgalom vezetői és irányítói voltak, heteken keresztül „törvényen kívüliekké" lettek, ami azt jelentette, hogy a nyomozószerveken kívül azokkal az állampolgárokkal még a mentelmi jogot élvező képviselőknek, vagy egyéb más jogvédelemmel rendelkező szerveknek sem volt szabad érintkezni. A letartóztatottak közül mintegy 60-an a szegedi Csillag börönben töltötték ki büntetésüket.

Verasztó Antal

Fogadószoba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 287-748, 340-726

1978 JUN 25

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1021

Várkonyi János: Kalotaszeg

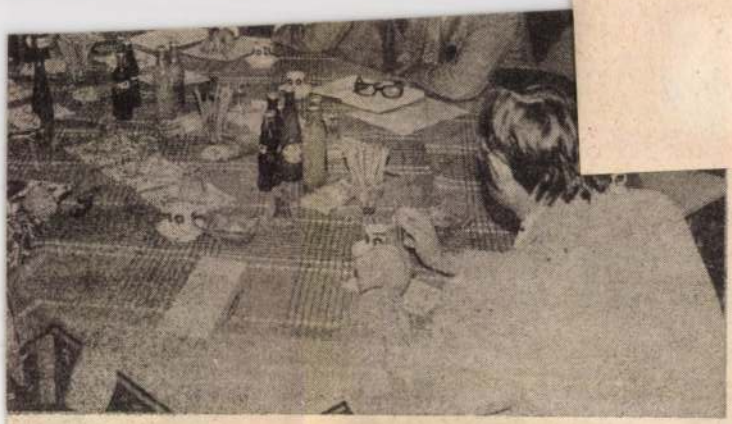

gépjárműforgalmat, s mintegy 3000 személygépkocsi parkolásával számolnak. Addig viszont, amíg ez elkészül, egyirányú utcákkal és ideiglenes parkolókkal igyekeznek a gondokon enyhíteni.

Településeink formálásában kétségtelenül nagy szerep jut a helyiismerettel rendelkező építésznek, tervezőnek. Alkotómunkájuk révén a megálmodott fantáziák, tervek valóra válnak. Egy kívülálló szerint a tervező munkája könnyű. De ez csak látszat. Gond egyebek között napjaink technikai és technológiai korszakváltása. Sokszor a tervezés, a társadalmi igényeket kénytelen a technikának alárenfejlesztési alap szűkítése ugyancsak nem ad lehetőséget számottevő változásra. Annál is inkább, mivel a csapadékvíz-elvezetés szintén szorító gondja a városnak.

És itt érkeztünk el a rengeteg fórumon szereplő Élővíz-csatornához, amelynek vize már régen nem élő. Hol van az az idő, amikor a csabaiak Erdélyből úsztatták a Körösökön és a csatornán az építkezéshez szükséges faanyagot? A kedélyek borzolása helyett arra a társadalmi felelősségre, kölcsönhatásra utalunk, amelynek párosulnia kell a köz- és csoportérdek ellentmondásának a feloldásával. A csatorna partfalának építését a város belső

[illegible] fokozhatják egy-egy város, városrész szépségét, látványát.

De melyik házgyárból is kerüljenek ki a békési házak? Közismert, hogy megyénkben több technológiával készülnek a lakások. A jövőben is uralkodik a BÁÉV poligonüzemének terméke, az úgynevezett pécsi típusú lakóház. Ezek változatosak, színesek. Az elkövetkező esztendőkben fokozatosan megszűnik a középblokkos technológia, ebből csak a szövetkezetek készítenek majd lakásokat. Az univáz-szerkezet még tartja magát, a könnyűszerkezetes technológia mind jobban hódít. Az új technológiaként jelentkezik a házgyári elemeken túl a vázpanel.

Felvetődik a kérdés: melyik technológiával is készüljenek az otthonok? Egyértelmű, hogy a ma még tömegesen jelentkező lakásigényeket csak a házgyárak, illetve a poligonüzemek tudják kielégíteni. Megyénkben a DÉLÉP termékeiből készülnek tömegesen otthonok. Jogos a kér-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-746, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

feledésbe [illegible]
gányos rajongók kis cso- gyerekét pedig örökbe

1024

Várkonyi János: Hóolvadás

Barátaink el

Csepeli felhívás

A kirovisták vála

A leningrádi Kirov Gyár Szovjetunió egyik legnavobb üzeme. Termékei, a K—701" jelzésű óriási kees traktorok nemcsak az szág határain belül, haem külföldön is nagy hírevet szereztek maguknak. gyár volt az országban az ső üzem, ahol megindult a meges traktorgyártás — 24-ben.

Kirov Gyár — traktorszeő üzemegység. A függő tószalag éjjel-nappal zajlanul szállítja az alkatrézek millióit; mindez a fő tószalag négy kilométeres célegyeneséhez" csatlakoik. Valahonnan fentről lereszkedik egy alváz. Még nozdul egyet-kettőt az emeőhorog és kész a járószerezet. Egy gombnyomás — s mintha parancsra történe, a traktor gépteste puhán lászáll a levegőben és hátával a motor alá csúszik. Háromszáz lóerő „szorult be". Az alvázat összekötő endkívül erős és eredeti zerkezetű csuklóknak közönhető, hogy a „K—701" - vagy ahogyan a munkók nevezik, a „Kirovec" — felhasználók körében kivta magának az „erős, int a bika és hajlékony, int a kígyó" elismerő cínet.

E két tulajdonság társusa külön előny. Franciaországban például a „Kirovecek"-et fémipari üzemekben is használják. Semmilyen más géppel nem tudnák elszállítani a több tonnás öntőüstöket és öntecseket az üzemudvar keskeny utcácskáin. Magyarországon az állami gazdaságok traktorosai a leningrádi traktorok segítségével szántási rekordot állítottak fel. A Szibériában és a messze északon folyó építkezések úttalan útjain a „K—701" nélkülözhetetlen szállítóeszköz. Az embernagyságú kerekeken járó traktoróriás sebessége országúton az óránkénti 35 km-t is eléri.

A szakemberek elmondták, hogy az üzem egy traktorcsalád gyártására készül: az egyes típusokat erdőben, hegyen, építkezéseken és útépítésen folyó munkálatokra specializálják.

A „Kirovec" fő feladata azonban természetesen a földművelés marad.

... Az utunk elején kiválasztott traktor a futószalagon lassan végcélja felé közeledik. Már rajta vannak a széles gumiabroncsok, tele az üzemanyagtartály. Egy perc múlva eléri a futószalag végénél levő lefutót és felzúg a motor. A megelevenedett óriás megkezdi önálló útját a földön.

A fő futószalagon dolgozó munkások átlagéletkora alig több húsznál. Nagy részük a Komszomol felhívására jött az üzembe. A traktorgyártó ipari egyesülés, a „Kirov Gyár" — össz-szövetségi Komszomol-építkezés

Vietnam jövője és a K

A szocialista közösség országai a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak jentős gazdasági segítséget nyújtottak az idegen intervenció ellen folytatott harc veiben. A ma már egyesített Vietnami Szocialista Köztársaságot is támogatják. Az utóbbi húsz év alatt sak a Szovjetunió segítségével — amelynek szerepe kü-

Köztársaság iparának, mezőgazdaságának, szállításának és más gazdasági területeinek technikai rekonstrukciója és korszerűsítése jelentősen meggyorsul.

Az NDK például a jelenlegi ötéves tervidőszakban szerszámgépeket, komplett gyári gépsorokat, orvosi műszereket, vegyi cikkeket Csehszlovákia és Magyaror-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1977. október 9., vasárnap

1021

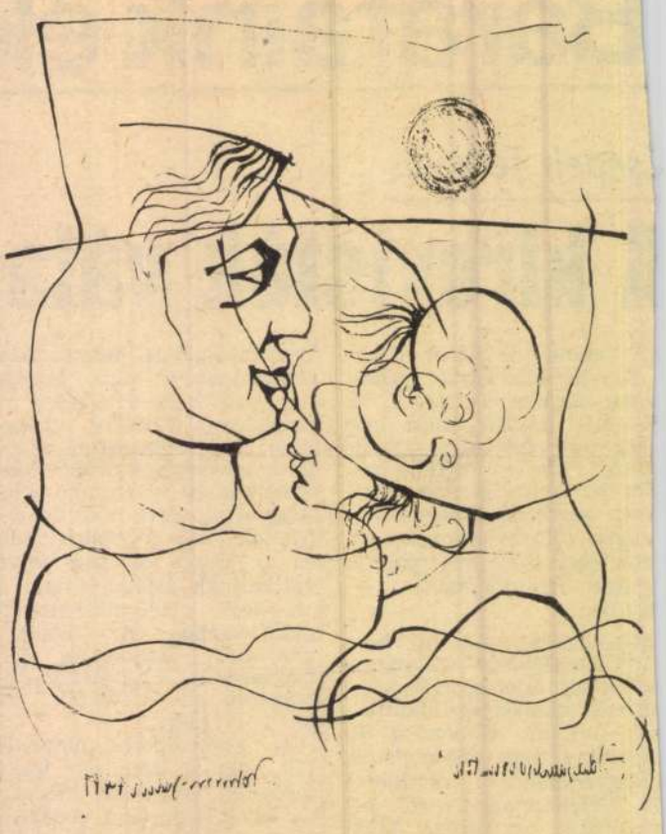

Várkonyi János rajza

Ady Endre

Áldásadás a vonaton

A tengerbe most hanyatlik a Nap,
Most fut leggyorsabban a vonatunk,
Most jön a legtöbb, nagy emlékezés:
Megáldalak.

„Áldjon meg az isten
Minden jóságodért,
Sok hallgatásodért
És gonoszságodért.
Sok rossz bántó szódért
Áldással melegen,
Sok hidegségedért
Hevülj a szívemen,
Úgy is vége most már,
Úgy is ezer bajom,
Oktalanság árán,
Kész a ravatalom.
Hát én megáldalak.
De amíg áldalak,
Csókolj, de ne nagyon.
Áldva csendben, békén,
Emlékkel és csókkal
Akarlak elhagyni.
Meleg után fagyni,
Egyedül maradni,
Egyedül érezni,
Egyedül meghalni,
Áldjon meg az Isten."

A tengerbe most hanyatlik a Nap,
Most fut leggyorsabban a vonatunk,
Most jön a legtöbb, nagy emlékezés:
Megáldalak.

NÉPÚJ

szőrme

orosz szőrme ősidők óta nagy keresletnek örvend a vi-:piacon. Ezeket a modelleket egy olasz cég vásárolta meg 76. leningrádi nemzetközi szőrmeaukción

(Fotó: — TASZSZ — APN — KS)

Szovjet szőrmék... ezüstös, :ete- és vörösrókák, kék fehér sarki rókák, sötét, ıknem fekete cobolyok, ıekönnyű nyestek, csodá-os karakül... Fel sem le-t őket sorolni. A világ yetlen asszonya sem ma-dna közömbös a 76. lenin-ádi nemzetközi szőrmeauk-ón bemutatott csodálatos őrmék láttán. Az árverésen ırópa, Ázsia, Amerika és ısztrália 200 vásárlója vett szt. Elsősorban a komoly szőrmekereskedő cégek képviselői, divatházak, szőrmeáruházak vezetői. A szakértők mintegy másfél millió szőrme közül válogathatnak.

Nagy sikert arattak a koreai, mongol, legyel, magyar, norvég, görög, jugoszláv és csehszlovák szőrmék, amelyeket bizományban árultak az árverésen.

A szőrmeaukciónak nagy sikere volt: csaknem minden eladásra kínált szőrmét megvettek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 SEP 2 5
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Várkonyi János

NÉPÚJSÁG

1021

Várkonyi János rajza

Lengyel vár

bajnok

A két és fél éves ang
Preston Mahon minden bizon
nyal a világ legifjabb kara
bajnokai közé tartozik. Játs
könnyedséggel töri szét egye
len csapással a 3, egyenké
2,5 centiméter vastag, egymá
ra helyezett téglát. Az aln
nem esik messze a fájától.
Preston apja, Maurice Mahon,
már 16 éves korában megkap-
ta a fekete övet, a karaté játé-
kos legnagyobb kitüntetését,
amit azzal lehet elnyerni, hogy
egyetlen könyökcsapással 15
egymásra helyezett téglát tör
ketté az ember.

Csókpótló kártérítés

A londoni 26 éves Jacqueline Thomsont a közelmúltban autóbaleset érte. A baleset következtében többek között megsérült az ajka is, ezért soha többé nem tud csókolni. A károsult a bírósághoz folyamodott, hogy legalább némi kártérítéssel enyhítsen baján.

A bíróság 5100 font kártérítést ítélt meg Jacqueline Thomsonnak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JAN 6

Békés m. Népújság

Várkonyi János

1011

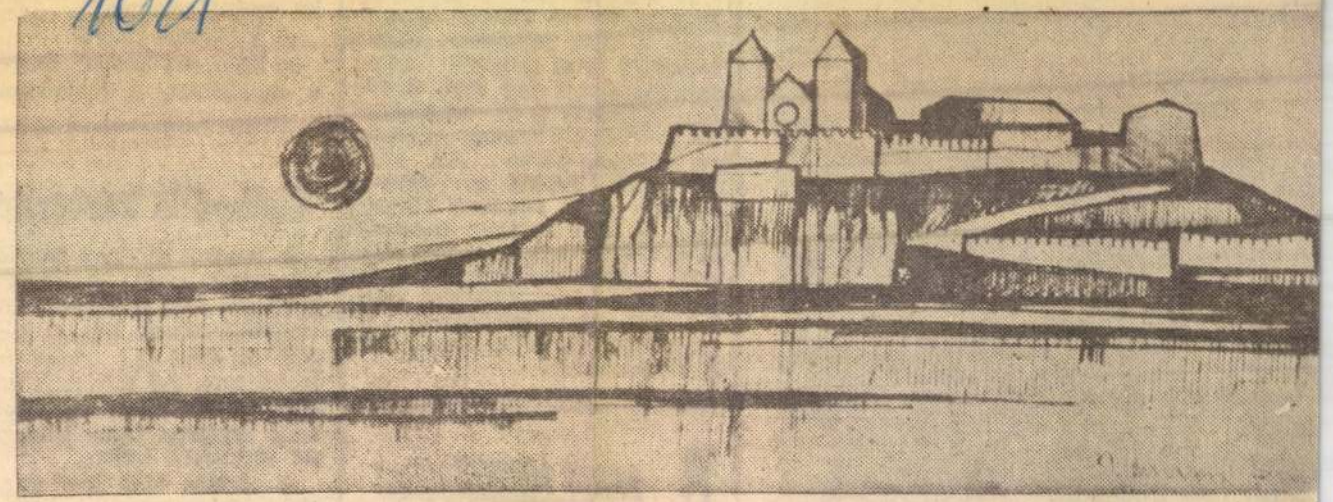

Várkonyi János

már a
vetkez
énekel
Az ün
Gergel
hoz. A
akartu
valósá
A g
főztün
gadtunk. Igaz, sörünk, borunk nemigen volt, de fűtött bennünket a határtalan bizakodás.

***

— Hová mehetett a magamfajta május elsején? Ha mi, endrődi kubikusok hárman megálltunk a községháza előtt, már zavart el bennünket a csendőr, mondván: ne csináljanak emberek kommunista gyűlést. Nem is ünnepelhettünk nyíltan, különösen az 1935-ös választást „dekoráló" csendőrsortüzet követően, amely után hét embert temettünk.

A nemzetközi munkásosztály ünnepén összejöttünk itt a falu szélén Gyuricza Pálnál, vagy az elhurcolt kommunista Polányi Máténé és csendben, mint, amikor a méhecske döngicsélve a virágra száll, elénekeltük az Internacionálét, beszélgettünk s ha mód adódott rá, meghallgattuk a rádióban Moszkvát. Csendben.

S ha a mai Polányi Mihály utca földjén ottmaradtak volna a csendőrcsizmák nyomai, azon az utcán nagyon sok lenne belőlük. De a történelem vihara ezeket a nyomokat gazdáikkal együtt elfújta.

A 75 éves nyugdíjas Smiri István, aki 1925-től tagja a világ leghaladóbb pártjának, fiatalos hévvel beszél az első szabad

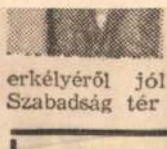

erkélyéről jól ellát
Szabadság tér irán

B
V
S
éret
autósze
szakmu
beiskol
ÉRD
Béké
szem

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 ÁPR 30

Békés m. Népújság

Várkonyi János

kös̈s békét e tájjal.

1021

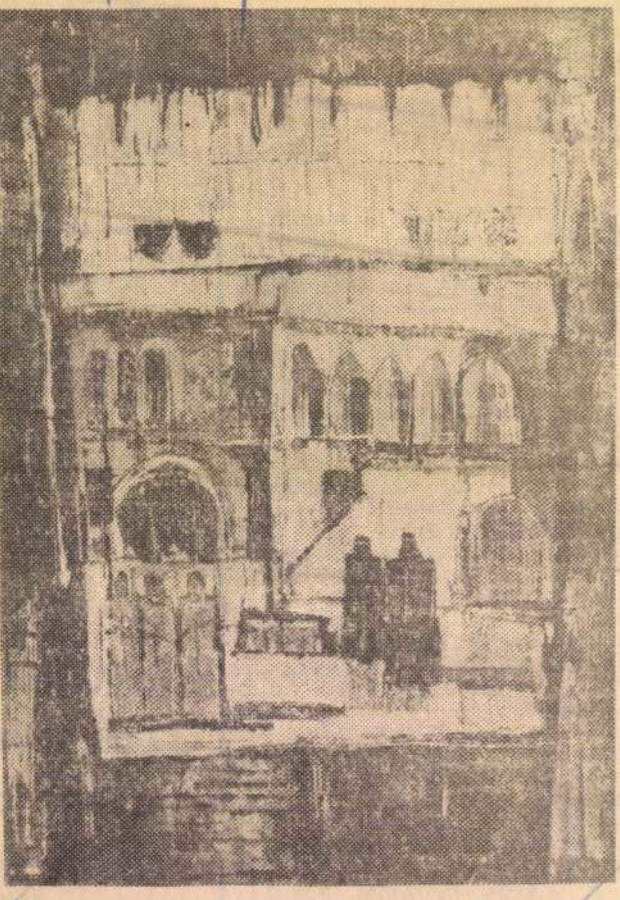

Várkonyi János Várszínház

ig tart. (A szünet előtti utolsó tanítási nap április 3-án lesz, a szünet utáni első tanítási nap április 16.). A szünet idején a napközibe járó általános iskolások ugyanúgy igénybe vehetik az iskola gondoskodását, mint más alkalommal: a napközikben egész nap pedagógus-felügyelettel folyik a szakszerű foglalkozás.

Az eddigiektől eltérően alakul az érettségizők számára a tanév végének „menetrendje". A középiskolák negyedik évfolyamain az utolsó tanítási nap (és ezzel együtt a ballagás napja): május második szombatja. Ez az idén május 11-re esik. A középiskolákban az érettségi írásbeli vizsgákat május 18-a és 24-e között tartják. Ebben a tanévben május 20-án (hétfőn) magyar nyelv és irodalomból, május 21-én (kedden) matematikából, május 22-től 24-ig (szerdától péntekig) a többi tantárgyból lesz az írásbeli érettségi vizsga. A szóbeli érettségi vizsga a június 10—26-a közötti munkanapokra tűzhető ki.

A tanév eredményes lezárásához az általános iskolákban 198, a középiskolák I—III. osztályában 192 tanítási nap, a IV. osztályban 174 tanítási nap szükséges. A tanévzáró ünnepélyeket az általános és középiskolákban egyaránt június 12—17. között az igazgatók által kijelölt napon tartják. Ekkor osztják ki a bizonyítványokat is.

---

mindinkább kiszorítja munkánk gyakorlatából a szubjektivizmust, helyét a valóságos célok és szükségletek mind teljesebb kielégítésére való törekvés tölti ki.

A fejlesztési célkitűzések nem lehetnek a spontaneitás és a véletlenek dolga, azt meg kell előznie egy távlati fejlesztési tervnek, melyeket középtávú és éves tervekre történő bontással lehetséges végrehajtani. Figyelembe kell venni azt is, hogy a fejlesztési célokat két igen fontos körülmény határozza meg; mindenekelőtt a központi akarat érvényesítése, másrészt a pénzügyi forrás nagysága. A központi akaratot a különböző társadalompolitikai feladatok végrehajtását segítő határozatok biztosítják, melyek hosszabb távon hatnak és bizonyos mértékben meghatározzák a fejlesztés egyes területeinek céljait. Ilyenek pl. a nőpolitikai, ifjúságpolitikai, oktatáspolitikai határozatok, melyeket a gyakorlatban nemcsak elvi, hanem anyagi alapon is segíteni kell.

A fejlesztés bonyolultabb és igen nagy figyelmet kívánó területét a település fejlesztésével kapcsolatos feladatok jelentik. A nagyközségek esetében az alapellátáson túl jelentkeznek olyan feladatok is, melyek a vonzásból, illetve az urbanizációból erednek. Ezek a feladatok igen fontosak és jelentősek, de végrehajtásuk [illegible]

A fejle

módon kielégít
jogos elvárása
lalkoztatás leh
tosítása, különö
szére. Ezt az i
erőfeszítések á
pénz hozzáadá
nagy részben k
párhuzamosan
keztek más jo
Ilyenek pl. a
nyek fejlesztése
és szélesebb k
megoldása, a r
ciális és egészsé
nyek létrehozása
munális helyzet
lakásépítés elős
sítása, és még s
kapcsolódó fela

A lakosság el
a költségvetésbő
a fejlesztési al
jesíteni. A köl
bályozása nagy
meglevő intézm
fenntartását é
biztosítja, illet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JAN 13
Békés m. Népújság
Várkonyi János

1021

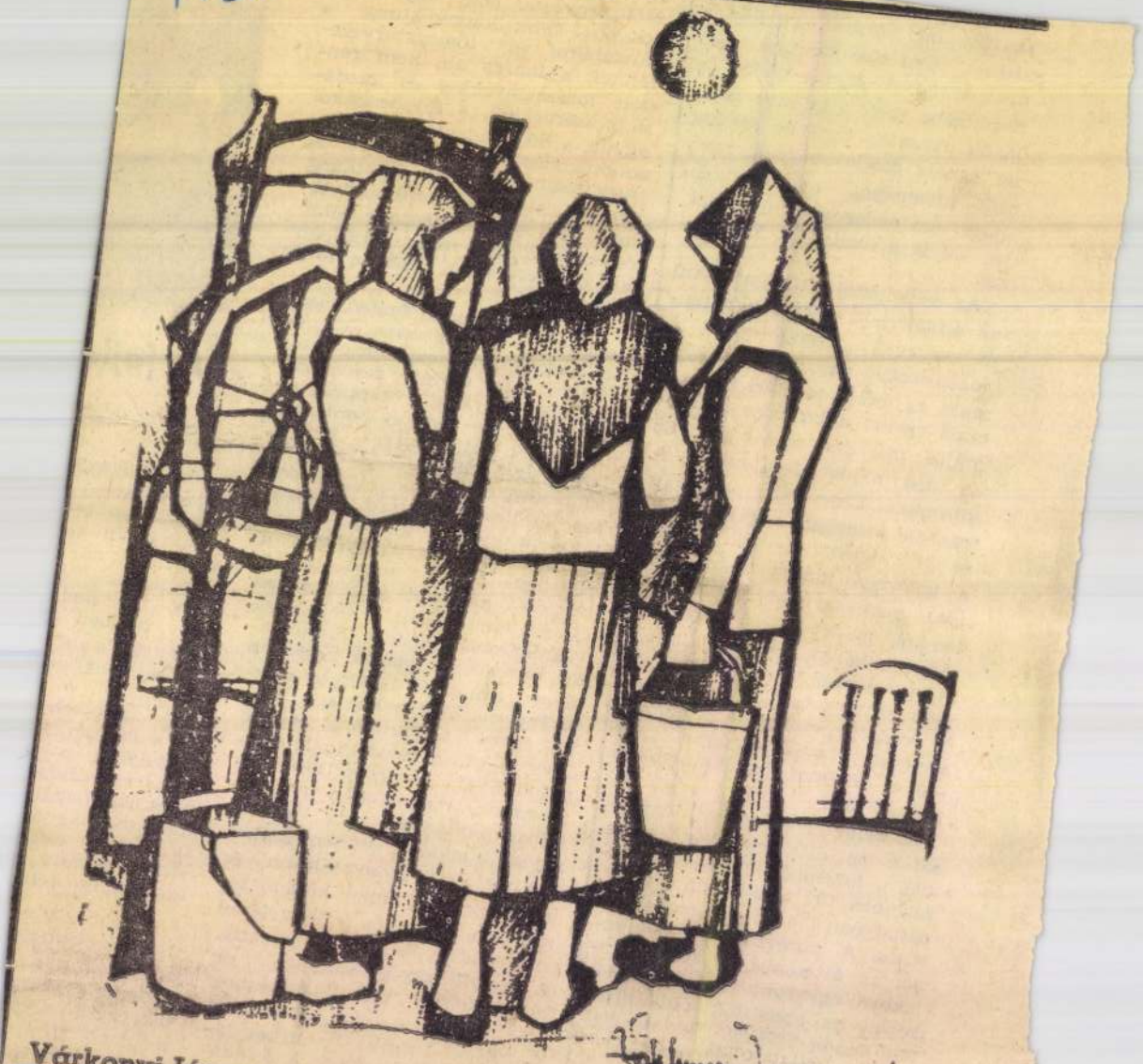

Várkonyi János

Asszonyok

sek és a régi rend megbújó híveinek s külföldi kémeknek a köztörvényes bűntettei árnyékában derítik ki végül a demokratikus nyomozó szervek az igazságot.

A hét másik filmje színes, magyarul beszélő, szélesvásznú amerikai paródia, amelynek jellegzetességei az „indiános" fil-

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG 5
1973. NOVEMBER 18.

Egy kivételesen barátságos pillanat a hí[s] Nag[y] mű paró diából.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Várkonyi János

Békés m. Népújság

1973 NOV 18

1021

Várkonyi János

Középkori város

ban voltak, Örkény István: Macskajáték című tragikomédiáját látták.

Az elekiek Télapója

Nagy szakállú, puttonyos Télapó látogatott nemrég az eleki gyermekotthonba. Sok szép játékot vitt magával a gyermekek nagy örömére. Amikor megszólalt, szakállához képest kissé fiatalos volt a hangja, de ez nem csoda. Az egyik csabai ifjúgárdista volt a Mikulás és a szokásos ajándékokat hozta el az állami gondozottaknak. Ez a december eleji esemény már hagyomány az IG-seknél, akiknek viszonzásul kedves műsort adtak a kicsinyek.

És szinte ugyanebben a pillanatban bent be a pódiumra és néhány perc múlva — a Büszke Mary című kitűnő Ike és Tina Turner feldolgozás után — nagy taps csattant fel.

— Először az idei Made in Hungary-n léptünk fel közösen a Kócbabákkal, a legutóbbi Ki mit tud? középdöntőseivel. A három Éva: *Csepregi Éva, Fábián Éva* és *Pál Éva* azóta velünk énekel, s szintén Neoton-tag lett időközben *Katona Klári* is, aki most a Szovjetunióban turnézik — mondta *Pásztor László*, az együttes vezetője. Aztán még hozzátette: — A shaw-szerűség, a színpadi mozgás szerves kiegészítője a műsornak. Persze mindez csak a hangszeres tudás kiegészítéseként, s nem megelőzve azt. Ezért alakultunk át mi is.

A most már héttagú együttes stílszerűen nevet is változtatott: *NEOTON FAMILIA* — így lépnek fel ezentúl.

De térjünk vissza még a törzstagokhoz (képünkön), akiket annak idején leginkább a kirobbanó sikerű *Kell, hogy várj* című szám után ismert meg a beat-kedvelők tábora. Többnyire lírai hangú dalaik váltak slágerekké (legutóbb például a Jakab—Galácz: *Álom* című szerzemény került az MI listájára), melyben *Pásztor Lászlón* kívül talán *Galácz Lajos* énekes-gitárosé a fő érdem. (Képünkön még *Jakab György* és *Ambrus Zoltán* látható).

mozgalmakat. Szervezzünk
községekben, a városokban
élővizek, a termő talaj, haszn
állataink, növényeink és a
vegő véde'mére több társadal
őrséget. Gátoljuk a környe
szennyezését.

A felszabadulás közelgő
évfordulója tiszteletére vegyi
részt egy-egy park kialakításában. Környezetünk védelmével is kifejezésre juttathatjuk, hogy szeretjük otthonunkat, hazánkat; azt, hogy a környezet védelmével szebbé tesszük országunkat, a ma és a holnap emberének életét!

fordítania a tanulásra is. Gépipari technikumba jár ugyanis. Munkájához — az Állami Építőipari Vállalatnál gépészeti előadó — szükség van a magasabb képzettségre.

Dani fiatal házas, és nemrég újabb nagy esemény volt az életében. Új lakásba költöztek. A házassággal azonban nem szakadt meg kapcsolata a Gárdával. Csak éppen megosztja szabad idejét az otthon és az IG között.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 16
Békés m. Népújság

Várkonyi János

vizsgán. „*Magának ez még elegáns is lesz, Misike*" — mondta a tekintetes asszony. Úgy látszik, az ujj-

százötven. Utána veszik elő a könyveket. Az efféle kis bibliamagyarázó

az ő apja is az igazgatóhoz. A kicsit-mindig-italos apja, az a jó kezű kosárfonó,

Takách Zoltán karja most egyszerre átfogta Gréti derekát. Semmi tiltakozás.

ból, miként egykor Illést az úr tüzes szekere.)

Bánatos Kata negyedi-

kislány, csak afféle játszi kis *perfidia puellae* miatt van az egész.

Várkonyi János

Falusi utca

...olaj, macedón márvány

Új olajlelőhelyet nyitottak meg Jugoszláviában, a mokrini vidéken. A Pannóniai-medencében, az ország északi részén, a kutatók az utóbbi nyolc év alatt 30 olaj- és gázlelőhelyet tártak fel. Ennek eredményeképpen Jugoszlávia 45 millió tonna „fekete aranyhoz" és 14 milliárd köbméter földgázhoz jutott.

A borszki rézolvasztó kombináthoz tartozó kőfejtőben, ahol éppen csak megkezdődtek a feltáró munkák, a számítások szerint egy év alatt 250 ezer tonna rezet lehet kitermelni. A tartalékot 7 millió tonnára becsülik. Rézlelőhelyeket fedeztek fel nemrégiben Majdanpéken is.

Kitűnő minőségű márványlelőhelyre akadtak a macedón falu, Merzen-Oraovec közelében. Előzetes számítások szerint mintegy százezer köbméter fehérszürke, szürke-rózsaszín, rózsaszín és sötét rózsaszín márványtömb alkotja a készletet.

(BUDAPRESS — TANJUG)

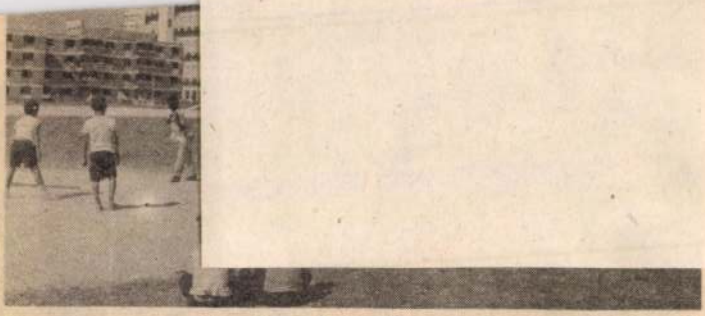

Havanna gyors ütemben építkezik: a főváros melletti új városrész szép látványa bármely világváros ékessége lehetne

Jelentős szerepet játszik az ország életében a mezőgazdaság. Képünkön: szüretelik az ananászt a kubai parasztok

(MTI-fotó, Papp Jenő felvételei — KS)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Várkonyi János

1978 JAN 22

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1978 JAN 22

az nem emlékezett. Ez meg- [illegible] pultak a [illegible]

1021

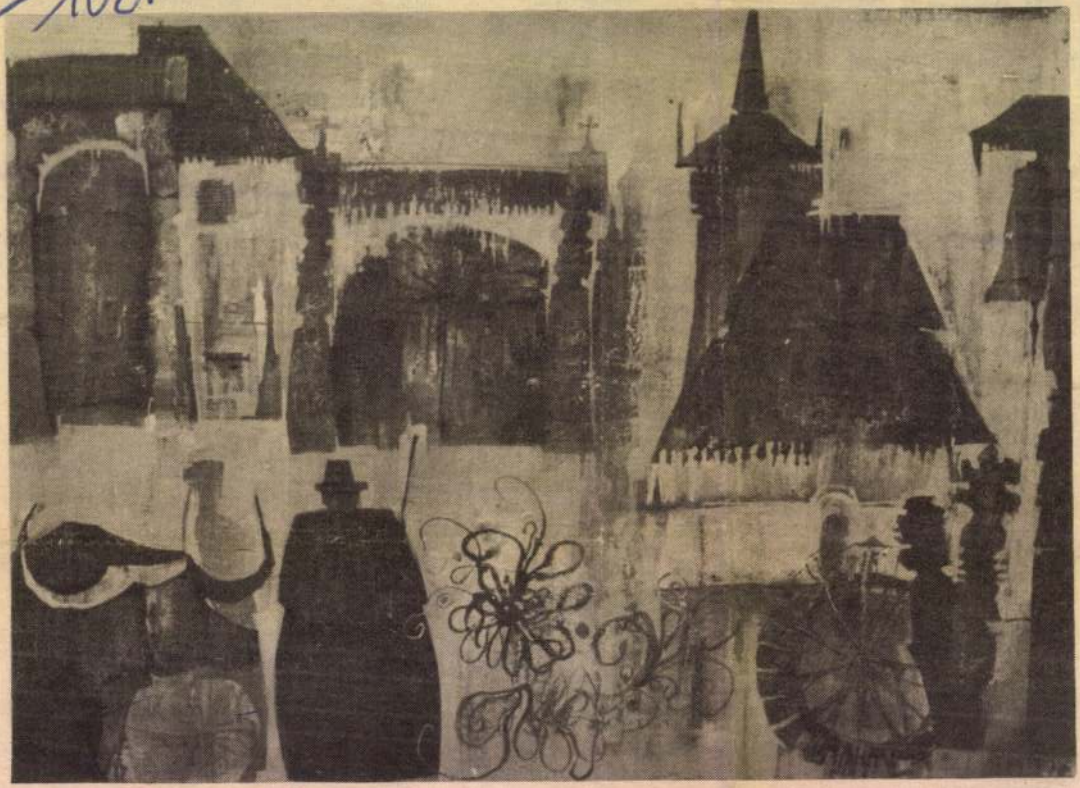

Várkonyi János: Kalotaszeg

Barátaink él

A pulkovói domb

Leningrád külvárosában halad az autóbusz. Külváros? Nyolc-, tízemeletes lakóházak, zöld pázsit, fák. Üzletsorok a házak földszintjén. Emberek az utcákon: gyerekkocsikat toló asszonyok, nevetgélő fiatalok, újságolvasó, komoly férfiak. Halad a busz, szép egyenletesen. Kifelé a városból, a pulkovói dombok irányába. Puskinóba készülünk, megnézni a Katalin-palotát, az orosz barokk egyik remekét.

Különös fekete tömbök, óriási kockák, fekvő téglatestek tűnnek fel az út két oldalán. Egyre több és több. Legömbölyített peremükön megcsúszik a földre érkező napsugár. Az egyik gigantikus kockán fehér számok: 1941. Így találkozunk a betonerődökkel, a védelem vonalának láncszemeivel. Szűk lőréseik némák, üresek. Harminchat éve géppuskák és páncéltörő ágyúk csöve meredt ki azokból, és a fegyvereknél elszánt katonák vigyázták a városba térő utat.

Leningrád elmarad mögöttünk. Megyünk tovább,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1021

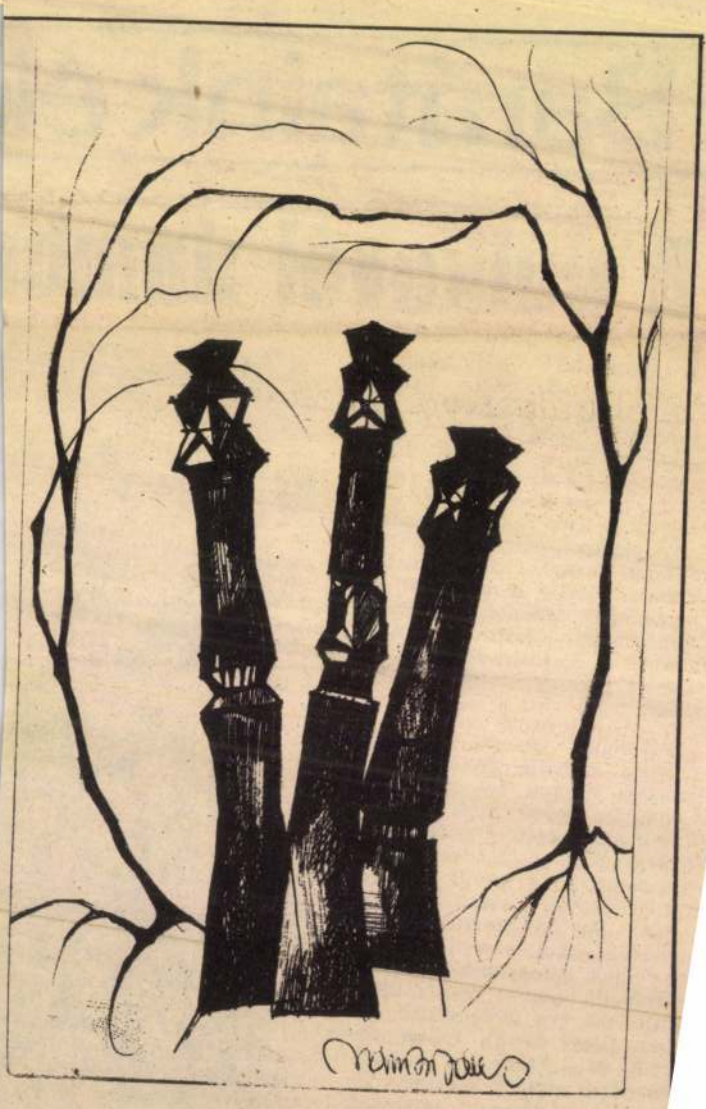

Várkonyi János rajza

NÉPÚJS

SZULOF

Emléktáblák Battonyán

Szobrok, emlékművek, emléktáblák. Napota elmegyünk előttük, mellettük, hozzátartoznak lakóhelyünk jól ismert képéhez. De ha valaki megkérdezné: ki készítette a szobrot, vagy milyen esemény emlékére helyezték el a márványtáblát egy épület falán, nem biztos, hogy pontos válaszokat tudnánk adni. Éppen ezért nem felesleges talán hasábjainkon bemutatni — ezúttal három battonyai emléktáblát.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1978 JAN 2 2

Várkonyi János

NÉPÚJSÁG

1024

Várkonyi János: Lépcső

társaknak érdemleges anyagi segítséget kell juttatni."

Lónyai Sándor

mellett" — jegyzi meg

Ezután bemutatja a tatási intézményeket,

Hajók a Sárréten

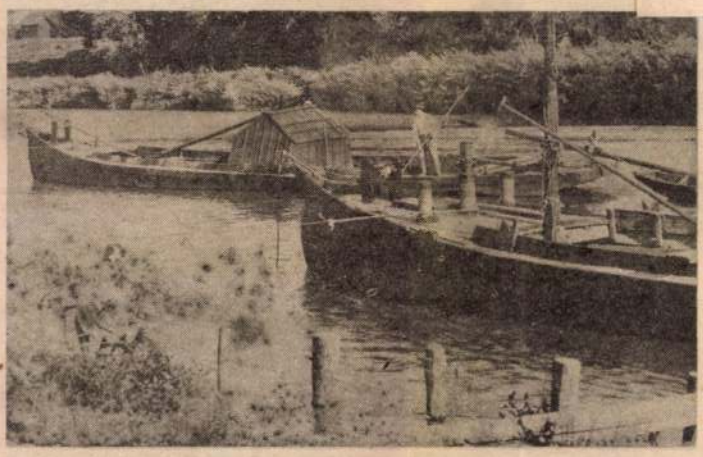

A Sebes-Körösön és a Berettyón, valamint az ezekbe torkoló ereken, a lápokon és a nádasok közötti járatokon csónakkal közlekedett a Sárrét lakossága.

Régi írások és a népi visszaemlékezés említi, hogy e tájon a sárhajó, a hajó és a láp volt ismeretes, mint vízi közlekedő eszköz. A sárhajó alkalmas volt vízen és a sáron való közlekedésre, de voltak ügyes sárrétiek, akik kereket szerelve a csónakra, lóval húzatták sárban és szárazon ezt a kétéltű járművet.

A láp tulajdonképpen tutaj volt, de nem fából, hanem nádkévékből épült össze. Így szállították az eladásra szánt nádat néha egészen Csongrádig. Tudunk esetet, hogy egy-egy láp néha ötezer kévét is kitett. Ezt a nagy alkotmányt tolóbotokkal kormányozták és esetenként gyorsították haladását.

ter hosszúak és két méter szélesek voltak. Szeghalmon még 1954-ben Borus Sándornak volt ilyen hajója — kettő is —, egy kisebb és egy nagyobb. Homokszedésre használták a Sebes-Körösön. Az 1925-ben felülbélyegzett képes levelezőlapon ilyen homokszedő hajókat láthatunk a Körös Foki-híd-ja közelében, ahol most is bányásszák a homokot.

Régebben, a századforduló táján szállításra is használták e vízi járműveket. Épületfát hoztak Erdélyből és téglát Gyomáról. Korábban vitorlát is használtak, de a hidak felépülte után lóval és emberi erővel vontatták.

Csoór István író, a Szeghalom környéki vízi élet alapos ismerője sok-sok írásában emlékezett meg a két világháború közötti időszak homokbányászainak nehéz, fárasztó életéről.

Az itt közölt fénykép az egyedüli ismert ábrázolása a sárréti hajónak, mely az utóbbi időben került gyűjteményünkbe Kozák Sándor tanácselnök közvetítésével.

Miklya Jenő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Várkonyi János

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1978 JAN 22

1021

Várkonyi János: Malom utca

nekünk is egy vágóasztalt.

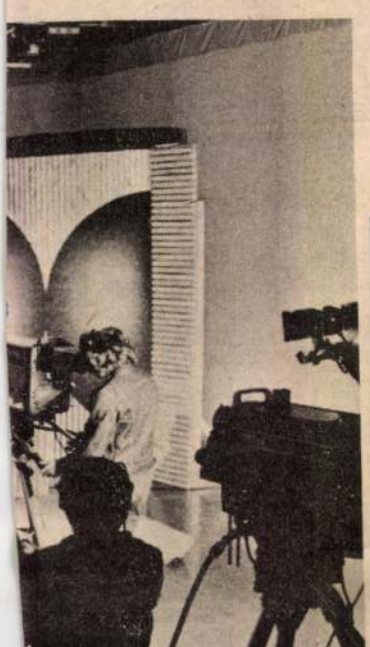

Fotó: Gál Edit

Szinte eg
tunk a képe
felvétel vége
Király Zolt
tévénézőktől
ezzel véget
figyelmüket.
egy hónap múlva."

B. Sajti Emese

Üdülőterület létesül Békéscsab

Már érlelődik az a régebbi elgondolás, hogy Békéscsabán, az I-es számú Téglagyár vízzel telt agyagbányáiból egybefüggő tavat képeznek ki, amely alkalmas lesz vízisportra, horgászásra, a környéke pedig kirándulásra. A megvalósítás azért vált időszerűvé, mert az I-es számú téglagyárat fokozatosan felszámolják és nem lesz akadálya annak, hogy a mezőgazdasági művelésre alkalmatlanná vált mintegy 200 hektáron, (amelynek 50 százaléka vízfelület), üdülőterületet hozzanak létre.

A munka megkezdéséig még jó néhány tennivaló van hátra. Először is a területet a városi tanácsnak saját kezelésbe kell átvennie. Tanulmánytervet kell készíteni a terület felhasználására vonatkozóan. Fontos még a megközelítési lehetőségek (utak, gépkocsi-parkírozó helyek stb.) kialakítása.

Elképzelés szerint az üdülőterületen természetes (nem túl kulturált) környezetet létesítenek. Rendezik a teret, erdőt telepítenek. Folyamatosan strand is épül ahol — külön medencékbe

Húsz évvel később újra igazolta, hogy e címnek nem jogtalan bitorlója. Az akko-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1977 DEC 25

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1021

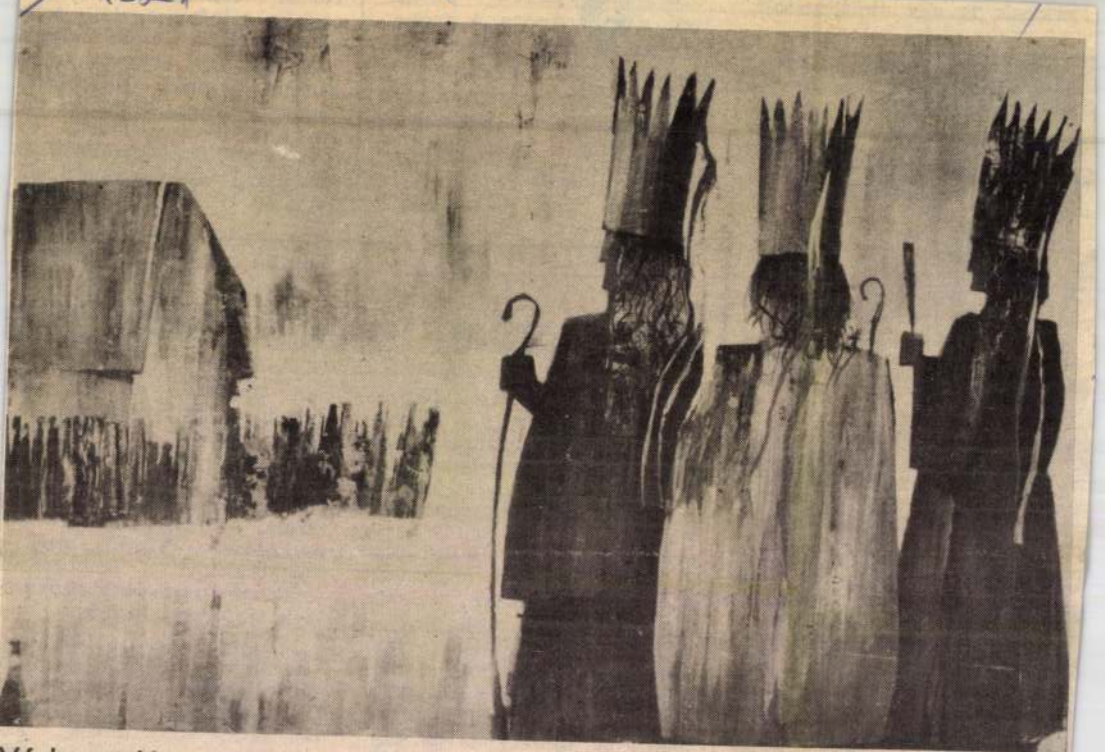

Várkonyi János: Háromkirályok

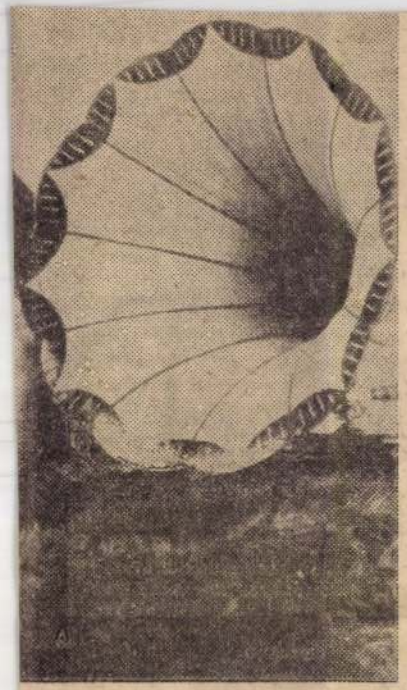

:z Zsuzsa állatsereglete egy újabb
A lemezeladási listák összesítése
n ismét az ő lemezeit keresték a
n már negyedszer — ismét ő kap-
yűzenei díját, a „Pepita Oroszlánt"
tulálunk!

velli bíborost, a reneszansz kiváló költőjét és szobrászát, Michelangelót; a spanyol középkor hírhedt főinkvizitorát, Thomas de Torquemada-t; az orosz utópista szocialistát, természettudóst és kritikust, Csernisevszkijt; a párizsi kommün magyar származású vezetőjét, Frankel Leót; a francia nemzeti hősnőt, Jean d'Arc-ot; az orosz materialista filozófust és forradalmi írót, Ragyiscsevet; a korzikai tüzértisztből lett francia császárt, Bonaparte Napóleont; a neves sarkkutatót, Amundsent stb. —, s így az adott kor sokrétűségét mutatják be.

Az eseményjáték-sorozat egyes adásait minden negyedik szombaton, kora délelőtt hallgathatják meg a szórakozva tanulni, izgalmas, kalandos érdekességeket megtudni akarók. A sorozatot — amelynek szerkesztője Zoltán Péter — mozgalommá szeretnék szélesíteni. Akik az MRT Újságból kivágják és a budapesti központ címére beküldik a jelentkezési lapot, azok részesei lehetnek a Tanuljunk szórakozva!-mozgalom hasznos szolgáltatásainak lehetőségeinek.

mű lapját tekintve nyomaték
érvényes. A szerkesztők, az
kola diákjai már a harmadik
folyam első számát írhatják
legutóbbi szám, mely az olv
kezébe került: *2. évfolyam*
szám 1973 december.

Miről szólnak a cikkek? M
denről, ami az iskola diákjai s
mára érdekes lehet. S ez az erénye, de ugyanakkor hibája is a lapnak. Igazi újság, friss hírekkel. Felvetődik a kérdés: ha enynyi anyaggal rendelkeznek a szerkesztők, nem lehetne-e sűrűbben megjelentetni a lapot, haviból kéthetenként megjelenőt csinálni? Mert van riport tanárokkal, élménybeszámoló a Képzelt riport előadásáról (néhány stilisztikai hibával!), keresztrejtvény, Tudod-e? fejtörőjáték, versek, sportsorozatok, grafikák — kitűnő technikával nyomtatva! —, iskolai közlemények stb.

Gondosan, odafigyeléssel készített diáklap az Ifjú Közgazdász. Szerkesztőinek ötletgazdagsága elismerést érdemel. Más diáklapok szerkesztői is bizonnyal hasznosítani tudnák a „Közgé" lapjában rendszeresen fellelhető új, követésre méltó „találmányokat."

— y —

ma van, nem nagyjuk elmérgesedni, hanem rögtön összejövünk és közösen megbeszéljük. Mint KISZ-titkár azt tartom fő feladatomnak, hogy egy összeforrott, jó közösség alakuljon ki szervezetünkben. Talán nem hangzik szerénytelenségnek, ha azt mondom, hogy ezért sikerült tenni már valamit. Éves akcióprogramunk végrehajtásáért már kétszer kaptuk meg a KISZ KB Dicsérő Oklevelét. Most azért dolgozunk, hogy ezt még egyszer megkapjuk. Három az igazság...

Nátor János

A Mini Magazint
összeállította:
Lónyai László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Békés m. Népújság
Várkonyi János
1974 FEB 10

1021

Várkonyi János

Mezőberény

nyérrel csapott meg az aljas, s a pofon jobban égett, mint Flóri ütése. Az öreg Sóvárgó is arcul csapott, de milyen másképp! Jóságosan, némi atyai feddéssel. Szikora pimaszul ütött, alattomosan: Bika mindőnk között a legerősebb, nevetségesen gyengén. Borostás meg szinte mentegetőzve — Komám, nekem semmi közöm hozzá, de hát... Utoljára Kicsi lépett elém a többiek már mind ballagtak kifelé, hunyorított rám egyet, s játékosan vállon boxolt.

Az ajtón csendesült a dörömbölés, bentről Zsuzsa sírása. Odamentem a kúthoz, jó darabig locsoltam magamat a hideg vízzel. Aztán a konyhaajtóhoz léptem és elfordítottam a kulcsot. Nem vártam, hogy nyíljon meg az ajtó. Csak a kapuból fordultam még egyszer vissza.

A mozdulatlan ajtó mögött hallgatott az egész ház.

(Folytatjuk)

csöveket maga vásárolja meg, az árkolást és a csövek lefektetését pedig társadalmi munkával valósítsák meg. Az utcák kereszteződéseinél a vízáteresz-csövek vásárlása és elhelyezése már tanácsi feladat. Ezt a munkát a község egész területén 1977. évben fejezzük be. Megkezdtük az utcák fásítását — egy utca egy fafajta. Ez a tanácstagok szervezésével a választók akaratának megfelelően, társadalmi munkával készül. Az utca lakói a fát megvásárolják, elültetik. Beszerzésükről a tanács gondoskodik. Ez a

a jövőben is szervezzük a tanács kevés anyagi hozzájárulásával. A Dolgozók Tsz gépjavító üzemének, Bánki Donát és Tessedik Sámuel szocialista brigádjai egy jól felszerelt gyermekjátszóteret építettek meg, valamint az óvodában és udvarában korszerű játék- és tornaeszközöket készítettek.

A tanács a társadalmi munkák megvalósítására együttműködési megállapodást kötött a Hazafias Népfront bizottságával, a községi KISZ-bizottsággal, a Dolgozók, a Lenin, a Vörös Október tsz-ekkel és a helyi ÁFÉSZ-szel. Együttműködési megállapodásaink tartalmazzák a társadalmi munka szervezését, ahol szükséges, az anyagi hozzájárulást is.

A tervezett feladatokat jelölő

Tóth Pál
tanácselnök

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 3

Békés m. Népújság

Várkonyi János

1021

Várkonyi János

Folyópart

Barátaink él

Milyenek lesznek a szovje a XXI. században?

A szovjet városépítés történetében először alakítanak ki olyan nagy kiterjedésű kísérleti lakótelepet, amelynek a XX. és XXI. század lakáskultúráját kell megvalósítania.

A kísérletet Moszkva egyik új lakónegyedében végzik. Összesen 7 épületet készítenek, mindegyikben 1000—1000 lakással. A tervek szerint a lakótelepen 20 ezer ember él majd. A számítások szerint a kísérlet 100 millió rubelbe kerül.

A terv műszaki sajátosságai

A tervezők több mint 30 építészeti és műszaki megoldást dolgoztak ki. A lakótelep érdekessége, hogy a szolgáltató vállalatokat a föld alatt helyezték el. Minden lakóépület alatt parkolóhelyek találhatók, melyek 3600 gépkocsi elhelyezésére alkalmasak. A garázsokhoz lifttel lehet lejutni, az utakat a gépkocsik alagutakon közelíthetik meg. Ezzel tették lehetővé, hogy a lakótelep belterületén alig közlekedik majd gépkocsi, és a metróállomás közelsége megoldja a tömegközlekedés problémákat.

A kommunális szolgáltatások irányítását automatizált központból végzik. A víz-, és energiaellátás, a fűtés, szellőztetés, kondicionálás és liftek irányítását diszpécserközpont hajtja végre. Itt lesz a lakótelep egyetlen „házmestere", aki egy pneumatikus rendszer segítségé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726

1978 JUN 25

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1021

Várkonyi János: Erdélyi táj

Célok és intézkedés

Nemcsak rövidebb és hosszabb távra szóló céljainkat helyes — egyre alaposabbá csiszolva elgondolásainkat — újra meg újra megfogalmaznunk, hanem a megvalósítás módszereit és eszközeit, alkalmasságukat is hasznos időről időre ellenőrizni és szükség szerint módosítani. Ez korántsem a hosszú időre érvényes, kipróbált politika megkérdőjelezése, éppen ellenkezőleg, e politika következetesebb megvalósításának feltétele.

Országunk gazdasági célki-

Minisztertanács
jobban összeha
nisztériumok é
ságok tervező
vaslatokat tesz
a népgazdasági
gazdasági szabá
ben ellenőrzi

A népgazdas
szóló törvényt
fogadta az ors
most június
Központi Bizot
Minisztertanács
za létre az Áll
ságot. A terv

Tájékoztató a forint kiviteli és behozatali szabályairól

Az utóbbi időben több külföldre utazó fordult a pénzügyi szervekhez azzal a kéréssel, hogy adjanak tájékoztatást a forint kivitelére vonatkozó szabályokról és a KGST-országokban való beváltási lehetőségéről. Ezzel kapcsolatban az illetékes pénzügyi szervek az alábbiakat közölték:

Személyenként összesen legfeljebb 400 forint, a határszéli forgalomban pedig 50 forintot szabad kivinni Magyarországról, vagy behozni az országba. A ha-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 17.

Békés m. Népújság

Várkonyi János

1021

Várkonyi János

Öreg falak

Vagyis 5202 előadás nem segített közelebb a megértéséhez annak, hogy mi történik a játszóban. Hogy jön létre a színpadi igazság, és mitől tűnik el. Miként tud személyes közléssé válni idegen mondatok, gondolatok, jellemek közvetítése, és miként válik befogadhatóvá a színpadon demonstrált történet, vagyis miért érzem sajátomnak, rólam szólónak az előadott demonstrációt?

Most eljutottam végre oda, hogy semmit sem tudok biztosan a színházról. Ennyi eredményt tudok felmutatni."

Ez nem kevés. A Mozgó Világ idei díjához több mint elég.

Kovács Péter: Csodafegyver

Várkonyi György rovata a Mozgó 2006-os évfolyamában a mai magyar képzőművészet igazi nagyágyúit vonultatja föl, köztük olyan vitathatatlan értékű mestereket, mint Konok Tamás, Bukta Imre, Kicsiny Balázs, Kőnig Frigyes vagy a fotós Lugosi Lugo László. Ilyen nagyságok közé rejtette a „csodafegyvert", az Erdélyből két évtizede ideszármazott Elekes Károlyt. Várkonyi igazán nem vádolható valamiféle csőlátással: ugyanolyan érdeklődéssel, megértéssel és megbecsüléssel tud foglalkozni az egymástól teljesen különböző – különböző utakon járó és különféle irányokba tájékozódó – művészekkel. Ahányan, annyifélék. Nincs kettő köztük, aki azonosan látná a világot, aki ugyanazt látná benne, aki a világról s a művészetről, a művészet dolgáról ugyanúgy gondolkodna. És köztük Elekes mégis *más*. Akkor is más, ha néha-néha hasonlítani látszik egy-egy kortársához. A csodafegyver, aminek talán hasonló a formája, de a színe már nem olyan, s egészen más a hangja.

Elekes Károly egy ideje talált képek „feldolgozásával" foglalkozik. Nem remekművekkel, még csak ismert vagy kevésbé ismert gyakorló – ahogyan mondani szokás, „professzionális" művészek munkáival sem, de azért igazi, ecsettel-festékkel készült, valódi képekkel. Néha ügyesebb, máskor teljesen járatlan, az ízlés világában is tájékozatlan, de láthatóan hittel és valami megnyugtató, elhivatott biztonsággal dolgozó *mesterek* öntudatosan aláírt, dátumozott, vagy csak úgy, csupaszon eleresztett képeivel. Ilyen „feldolgozásokat" mutatott be tavasszal a Dorottya Galériában is, Várkonyi pedig ebből az anyagból válogatott a Mozgó augusztusi számába.

A tavaszi kiállításhoz készült szerény katalógusba Sturcz János írt tudós tanulmányt. A tanulmány – miközben Elekes helyét keresi a kortárs művészetben és a kortárs művészek között – föltárja a mindennapi műhelymunka titkait, megismertet Elekes indíttatásával, megvilágítja alkotói módszereit, s adott esetben egy-egy kép talányos jelentésének konkrét megfejtését is produkálja.

Hát nem tudom. Akár még így is lehet. Elekest kell megkérdezni. Számomra legalább minden hasonlóságnál, ilyesfajta szándékolt vagy véletlen megfelelésnél, kézenfekvő magyarázatnál fontosabbnak látszik az a „titok", amitől igazán „másnak" érzem Elekest kortársainál. Egyrészt talán arról a szokatlan rezignációról van szó, amellyel az elhivatottak (ne tessenek e szó használatában semmi szarkazmust föltételezni!) művészi gyakorlatát és ennek nyomán a mennyiségében mind áttekinthetetlenebb tömeggé növekvő termést nézi – fölöslegesnek, s talán reménytelennek is érezve, hogy ő maga ehhez még bármi leleményt hozzátegyen. Másrészt arról a részvétről, amellyel az elesettekhez hajol. Az „alkotókhoz", akik talán tényleg művésznek hitték magukat, s elbizakodottan vagy szerényebben a „szép", a „való", a „dráma" vagy a béke, az igaz, a félelmes, a rejtélyes, az egyet-

Vámossy György MVilág 2007/11

jobb értékmérő az irigység – idén két alkalommal is sikerült elcsípnem egy-egy, hogy úgy mondjam, rivális lap illetékes szerkesztőinek félmondatát; különböző hangfekvésben fogukat szíva említették, hogy örülnének, ha sikerülne saját orgánumuk kritikai rovatát feltornászni erre a szintre, de nem megy.

Rövid leszek: az idei díj Molnár Gál Péteré.

Nem vagyok különösebben elfogult, hiszen ilyen esetben mit sem számít, hogy már gyerekkoromban baráti körben a padlón ülve néztem föl a fotelban heverő férfiúra, akiről azt mondták, hogy színikritikus, én azonban nem értettem a szót (őszintén szólva ma sem igen értem), és csak annyi maradt meg bennem, hogy a színházi bácsik raccsolnak és szőrösek. Ellenben igenis számít, hogy az én darabjaimról sosem írt kritikát, így azután mindmáig eldöntetlen, hogy ezt büszkén vagy leverten kell-e fogadnom, hogy veszteség ért-e vagy nyereség, netán baráti, már-már kegyeleti gesztus volt-e a hallgatás, mert ha egyszer megírta volna mégis, hét évig bujdokolhattam volna hetedhét országon át – ki tudja? Én nem – és most már nem is akarom. De azt leszögezem: objektivitásom megkérdőjelezhetetlen.

MGP pályája a magyar szellemi élet és a jelenkor színháztörténetének szerves része, és örülhet a lap, amelyben annyi balszerencse közt s oly sok viszály után otthonra lel. Volt ő már sújtó ököl – olykor-olykor simogató kéz –, és volt botrányhős is. De mindenekelőtt iránytű. Van, aki azért olvassa, hogy megtudja, mit látott. Más inkább dacból: ha kiderül, hogy mi MGP véleménye, akkor az övé biztosan a szöges ellentéte. Mindenesetre viszonyítási pont, melyet egyesek iránytűként, mások antiiránytűként használnak, de hozzá igazodnak így is, úgy is. Az biztos, hogy kevesen vannak a magyar szellemi életben, akik ilyen szorgalommal ennyi parazsat gyűjtöttek volna a saját fejükre – de hát a közszeretet sosem volt a kritikusi teljesítmény mércéje.

A *-ról, -ről* írásaiban MGP felvonultatja témáinak teljes arzenálját, a hagyományos értelemben vett színikritikától a nekrológon (Balkay Géza, Bertók Lajos) és a volt nagyságok megidézésén át (Rátkai Márton) a színházi eszköztár elemzéséig – egyik legizgalmasabb írása a teátrumi függöny történetéről szól.

De akár a színház múltjáról, akár jelenéről szól, eleven, izgalmas és korszerű, noha egyik kedvelt, gyakran ismételt kifejezése éppen a színházi ódivatúság jellemzésére szolgáló „lejárt szavatosságú", amit – ha szükségét érzi – darabra, rendezőre, gesztusra, fordulatra egyaránt alkalmaz. Felötlik bennem, hogy manapság, a nagy karácsonyi élelmiszer-átcímkézési botrány idején talán a kereskedelem is MGP-től kapta ihletét, hiszen ha egyszer a színpadon ennyi szellemi egészségre ártalmas, lejárt szavatosságú színész, darab, fordulat hemzseg, és mohón fogyasztják mégis, és túlélik, akkor ugyan mi kivetnivalót találhatnánk pár száz tonna testi egészségre ártalmas, lejárt szavatosságú, majd hamisított hatósági pecséttel újraélesztett, kopogósra fagyott tömbtyúkban?

Akár egyetértünk vele, akár nem, MGP-t olvasni élvezet (noha nem állítom, hogy mindig és mindenkinek). Nyelvi leleményeivel, egyéni fordulataival, amikor a kelkáposztaszagú előadást „lomha fejű diplomás lumpenrendező" produktumának, a klasszikus szöveget óvatlanul modernizáló dramaturgot „kontár önmegvalósító halandzsahabarónak" minősíti, már-már önálló műfajt, *emdzsípiádát* teremt, melyet nem csupán a színházi értékítéletért, hanem önmagáért olvasunk.

Ráadásul vannak olyan pillanatok, amikor őszintesége minden kétely és minden vita fölött áll. Például ha – igen ritkán – önmagáról beszél. Nem kérdéses, hogy ebben az országban talán ő tud legtöbbet a színházról. És mégis, a *-ról, -ről* egyik írásában imigyen szólott Molnár Gál Péter:

„Hatvanhat éve voltam először színházban. Ötvenöt éve átlagban heti egyszer.

Róbert és Szász Ildikó megrendítő interjúiból tudhatjuk. De szűk a tér Őrszigethy Erzsébetnek is, aki ki sem mozdult Környéről, amíg egy kötetnyi írást össze nem hozott róla: három éve jó kis sorozatot publikált a soknemzetiségű falu keveredéséről, most pedig a Night Club Panzió című sajátos esettanulmányában mesélte el, hogy szobáztatni akkor is bűn a törvény éber őrei szemében, ha a házinéni nem kerít, csak kedvre derít.

Szeptemberben és októberben aztán bekövetkeztek a Mozgó hasábjain megjövendölt vérfagyasztó események. „Ha a magyarok egyszer felfordulást csinálnak, akkor az tényleg felfordulás", idézi egyik barátját s kommentál egyúttal Grendel. Azt meg végképp nem érti, hogy a magyar politikai osztály a „randalírozást" – ez az ő minősítése – követően napokon át hallgatott. „Ha a magyar társadalom egészséges szervezethez hasonlítana, egységesen, politikai pártállástól és világnézeti meggyőződéstől függetlenül már réges-rég kivetette volna magából az Árpád-sávos lobogókkal hadonászó hunokat, szittyákat és a demokratikus rend alapjainak aláásására vetemedő más eszelősöket... szégyellem az anyaországomat" – tette hozzá. Én meg ehhez nem tennék hozzá semmit.

Külön értéke a Mozgónak az idén ötösfogattá duzzadt Hónapló-csapat. Grendel és Balla jóvoltából átélhetővé válik az a szikár orbánviktori tétel, miszerint az Európai Unión kívül is van élet. Akik a Mozgót olvassák, tőlük tudják, milyen. Grendel kiegészítése: Szlovákia az unió tagja, ott is van élet, csak olykor feltűnően hasonlít az azon kívülire. Dalos György ehhez a professzionális Európa kultúráját, morális dilemmáit – és olykor Oroszországét – adagolja, inkább ízléses kupicákkal, mint nagykanállal, Békés pedig a szarkazmusát, és azt, hogy ebből az egész egészből azért ki is lehet maradni. Addig legalábbis, míg fel nem dübörög egy testvéri tank.

2006-ban Balla D. Károly hónaplói álltak legközelebb a szívemhez. Olykor érces volt és kíméletlen, mint Grendel, olykor lírai és tűnődő, mint Dalos, bölcs és elemző, mint Végel. Nem idegenkedett a közérdekű intimitásoktól sem, aminek különben Békés Pál a mestere. Balla *Haza dolgában* című novemberi önelemzése kárpátaljaiságról és anyaországiságról (ő persze ilyen szörnyűséges szót le nem írna, mint az utóbbi) akkor is szívszorongató, ha öniróniában oldja a keserűséget: „jól kibuliztam magamnak ezt a hazátlanságot, így minden helyzetben van alibim, hogy kívülálló maradjak". Jó szöveg, csak éppen nem igaz; Balla sem a manzárdjában, sem másutt nem bír kívülálló maradni, még csak úgy sem tesz, mintha... Megjegyzem, néhány hónappal korábban hontalanságról és idegenségről Végel is elmerengett, s ha ehhez hozzávesszük Grendel már korábban idézett kifakadását (vö.: „szégyellem"), akkor két következtetésre juthatunk: vagy a haza ügye nem áll túl jól újabban, vagy Balláék ügye nem áll túl jól a hazákkal.

Kényszeresen még azt is méltánylom Ballában, hogy nem fél a denevérektől. Mert ami engem illet, egyszer több mint két órán át fulladoztam a paplan alatt, és nem csak a méregtől, amikor beszállt hozzánk egy termetes példány. Bár lakva ismerjük meg egymást, Ballával szemben én erre nem mutattam hajlandóságot. És végképp nem becéztem Devenér Mukinak.

Különben is, Békés és Dalos 2006-ban idén állami kitüntetésben részesült, amit nehéz volna überelni. E jeles alkalomból mindkettőjüket nyakkendő viselésére ítélték, mintegy halmazati büntetésül, ezzel kapcsolatos kalandjaikat rögvest meg is osztották a Mozgó olvasóival. Bár Dalos találóan megállapította: azon az ünnepen a köztársasági elnök megtagadott kézfogása minden mást elhomályosított. Nem tette hozzá, még az ő nyakkendőjét is. És azt sem, hogy bárdolatlanságával stílust is teremtett az elnök úr.

Ha pedig a stílus maga a nemzet, amely amúgy nyelvében él, akkor különösen

len pillanat vagy a történés ábrázolására, megörökítésére vállalkoztak. És ugyanígy fordul a már senkinek sem kellő, semmire sem jó tárgyakhoz, a „feldolgozásra" váró képekhez, amelyeket valamikor valaki a maga vagy a más örömére festett meg, keretezett be és akasztott a falra. Igen, a részvét gesztusáról van szó, arról az egyszerű, valójában szakrális gesztusról, amellyel visszaadja az egyszer élt „művész" hitelét, megérintve, megjelölve, „elfogadva" a meglelt képet; a részvét gesztusáról van szó, ahogyan „kijavítja" – pontosabban: érvényesíti – az egyszer már elveszett, elfelejtett, jelentőségét vesztett tárgyak (képek) egykor valakinek fontos volt értelmét.

Nem felejtem soha annak a mankónak a magányát, amelyet egy nagy hagyatékot egymás között mérlegelő gonddal felosztó örökösök egyedül hagytak a tökéletesen üressé csupaszított lakásban. Elekes ezt a mankót viszi mindennap haza.

Farkas Zoltán: Egy bérolvasó kesergései

A fenébe! Már megint bérolvasó vagyok. Ráadásul 2006-os cikkek böngészése, rangsorolása, méltatása a feladatom, holott ezt az évet legjobb lenne gyorsan elfelejteni. Miért ne lehetne díjazni például az 1990-es írásokat? Mondjuk, a márciusi számban, amelyben volt két remek kerekasztal-beszélgetés – véletlenül elég jól emlékszem rájuk –, az egyik a Fordulat és reform, a másik a Társadalmi szerződés kulcsfiguráival. Az utóbbiban azt találta mondani Kőszeg Ferenc a népnemzeti és a liberális oldal megromlott viszonyáról, hogy abban „a társadalmi gondolkodás lényeges különbségei" nyilvánulnak meg, no és hozzátette: „egészséges folyamat, hogy ez a kétféle gondolkodásmód szétvált. Hosszabb távon az a kívánatos, ha ez két külön politikai koncepcióvá válik, amely képes az együttműködésre..."

Ha nem csalódom, benne vagyunk a hosszabb távban, de nyakig. Egészséges folyamat? Épp csak bele nem döglünk.

Persze nincs min csodálkozni: Békés Pál már a februári számban megjósolta, hogy „a választásokkal és 56 fél évszázados évfordulójának megemlékezéseivel súlyosbított 2006 olyan évnek ígérkezik, amelyet legjobb lenne kihagyni a naptárból". Na ugye.

Az a vád speciel nem érheti a Mozgót, hogy szerzői ne látták volna előre mármár gyanús precizitással, mikor mi várható. Grendel Lajos már márciusban arról elmélkedett, hogy a pártok ígérgetési licitje a politikai giccs egyik megnyilvánulási formája: „Kampánybeszédben műfaji vétség igazat mondani, legföljebb tetszetős féligazságokig illendő elmerészkedni..." Vajon honnan tudta? De menjünk tovább.

„Keserűek az ötvenhatos bácsik nagyon, elmaradt az igazi rendszerváltás, a forradalmat elsinkófálnák valahogy, ha hagynák ők, az ötvenhatosok, de nem" – írta a Kossuth teret és annak alkalmi látogatóit megjelenítő, pompás kis írásában Barna Imre, mintegy meghívót kínálva ezüsttálcán egy jó kis bulira „az ország közepén". Hát összejött, sőt a látogatókból lakók lettek, igaz, fél évvel később. Végel László meg rezignáltan megállapította, hogy Magyarországon, sajnos, nincs középút, bár modoros értelmiségi divat lett mindkét politikai táborra fölényesen legyinteni.

Ezekkel az idézetekkel bizonyítottnak kell tekintenem, hogy a sajnálatos 2006-os év eseményeinek főszereplői kottaként forgatták a Mozgót. Ugy kell nekünk.

Hibátlanul működött egyébiránt a térfigyelő kamerája is a Mozgónak, Tábori Zoltán például kedélyesen hátborzongató szociográfiát ütött össze a Mátyás térről. Azt pedig, hogy milyen szűkös itt a tér bevándorlóknak, menekülteknek, Bognár

Bázisügyb
Medgyesegyh

Ha jól megszámoljuk, fél évtizede, tehát öt éve kezdődött a nagy kísérlet, hogy a megye legjobb művelődési házait, központjait megbízták a közművelődés egy-egy részfeladatával: munkálják ki a korszerű módszereket, formákat és azokat terjesszék, publikálják. Ekkor kapta bázisfeladatként a medgyesegyházi a mezőgazdasági fiatalokkal való foglalkozás lehetőségeinek kutatását, és ebben az időben kezdődött a kultúrház nagy korszaka, mely napjainkban még szembetűnőbb.

Kucsera Lajos, az igazgató egészen fiatal ember volt akkor, és olyan örökös, fáradhatatlan aktivistája lett a medgyesi kultúréletnek, hogy nélküle — mondjuk csak ki néhány esetben! — el sem képzelhető a közművelődés ebben a községben. Ha jellemezni akarnánk, ennyit kell mondani róla: szerencsésen egyesíti a gyakorlati érzéket az elméleti tudással, a dialektikus látásmóddal, a következetes, logikus és soha sem türelmetlen magatartással.

Főiskolákon, egyetemeken, ahol a népművelő személyiségének jellemzőit tanítják, mint elérendő célt: *Kucsera bizonyára jó példa lehetne.*

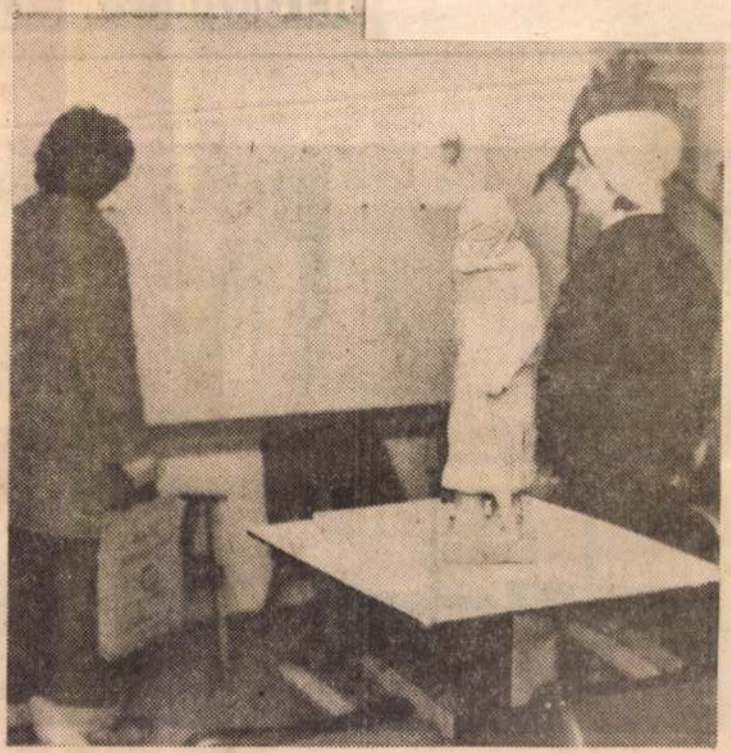

Legutóbb Várszegi Tamás kiállítását nyitották meg: egész nap jönnek az érdeklődők a ház kiállítótermébe (Gál Edit felv.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977. III. 6.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

1021

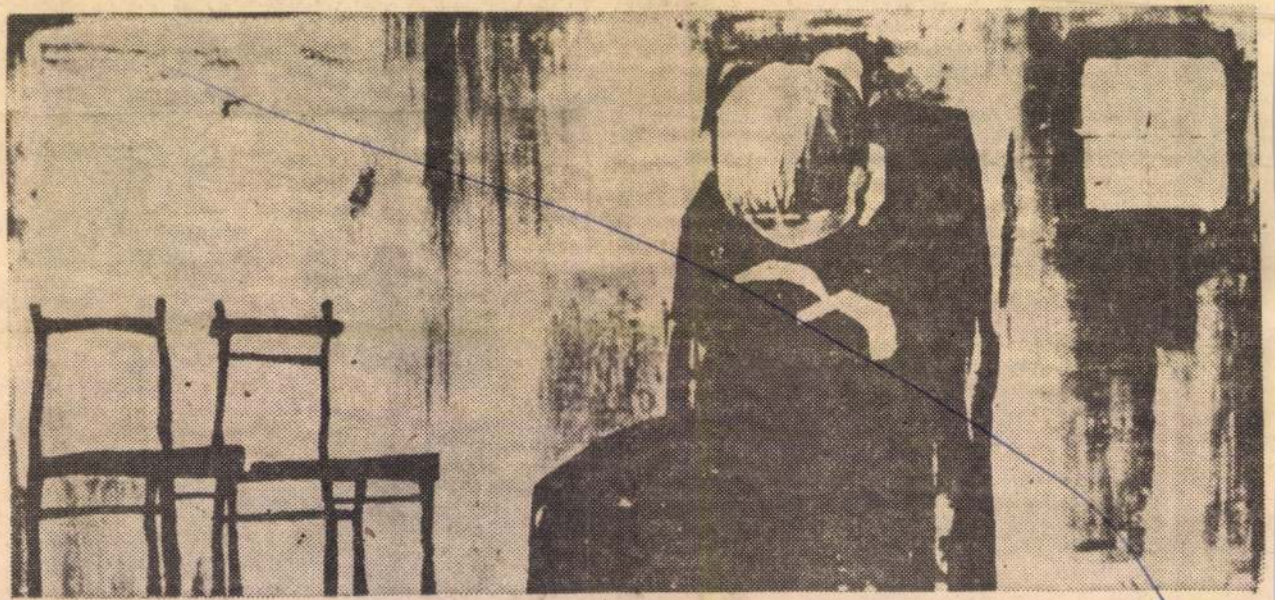

Várkonyi János

Bánat

NÉP

Kommunista műszak a hús

Megyénk egyik legnagyobb élelmiszerüzeme, a Gyulai Húskombinát dolgozói a vállalati szakszervezet kezdeményezésére tegnap, szombaton kommunista műszakot szerveztek. A reggel 6 órakor kezdődött és délután fél kettőkor befejeződött műszakban a fizikai dolgozókon kívül az asztalok, a gépek mellé álltak a kombinát mérnökei, jogászai, technikusai, adminisztrátorai, ott voltak a Húsipari Tröszt budapesti ifjúkommunistái, valamint a kiemelt beruházáson dolgozó monori MEZŐGÉP szerelői. A feldolgozásban 520-an szorgoskodtak. Az új beruházáson is serény munka folyt, a Békés megyei ÁÉV építői is dolgoztak, gyorsítják a kivitelezést, elsősorban ott, ahol elmaradás mutatkozik.

A lelkes munka nyomán szombaton a húskombinát 2,3 millió forint termelési értéket állított elő. Feldolgoztak 520 sertést, mintegy 30 szarvasmarhát. Készítettek 130 mázsa gyulai és csabai kolbászt exportra becsomagoltak és előkészítettek egy vagon csabait, egy vagon gyulait, valamint 25 mázsa szalonnát. Ezenkívül füstölésre szállítottak még 40 mázsa szalonnát. Fogyasztásra csomagoltak és kartonba raktak 1,6 vagon zsírt, s ezzel egy időben 15 mázsa zsiradékot olvasztottak, a lakossági ellátásra pedig egyéb áruféleségeket szállítottak.

Vetélkedő a Volánnál

Tegnap délelőtt fejeződött be a Volán 8-as Vállalatnál a szocialista brigádok vetélkedője, amit a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója alkalmából rendeztek.

Nyolc brigád 32 tagja indult a megyei fordulón. A vetélkedő résztvevői gépkocsivezetők, szakmunkások és irodai dolgozók voltak.

Szoros küzdelemben az első helyezést a „XI. Pártkongresszus" 4 fős kollektívája érte el. A gépkocsivezetőkből álló brigád azon felül, hogy részt vesz az országos területi döntőn, megkapta az igazgató és a gazdaságvezető különdíját: szovjetunióbeli utazáson való részvételt.

A második az „Egyetértés", a harmadik a „Törzsgárda" Szocialista Brigád lett. Az Egyetértés cseh—lengyel, míg a Törzsgárda brigád magyarországi üdülésben vehet részt.

Emelte a vetélkedő színvonalát, hogy a Kemény Gábor Gimnázium és Szakközépiskola tanulóinak irodalmi színpada is fellépett, szórakoztatva a vetélkedőket és a hallgatókat.

Törzsvendég

Mint ahogy ismerünk a munkahelyeken törzsgárdatagokat, ugyanúgy léteznek az italboltokban törzsvendégek. Az előbbiek a társadalom megbecsültjei. Ám az utóbbiak sem elveszett emberek, mert őket a kiszolgálók tartják számon. Ha egy igyen törzsvendég a pult elé

Színvonalas és bemutató

A szemle és bemutató alkalm kiállítást rendeztek. Felvételi kednek a kiállított tárgyakk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 MÁJ 22

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

NÉPÚJSÁG

1021

Ady Endre

Léda a kertben

Bús kertben látlak: piros hinta-ágy
Himbálva ringat.
Lankadt virágok könnyes kelyhekkel
Siratják csókjainkat.

Álmodva nézlek: két piros felhő
Kószál az égen.
Csókokat gyarlón, himbálva váltnak
S meghalnak vágyak tüzében.

Két piros felhő: szállunk. A lángunk
Éhesen lobban.
S itt lent a kertben még a pipacs is
szán bennünket jóllakottan.

Várkonyi János rajza

...gárdáját Békés megyében.
Amikor hazaindultunk cinkék
feketerigók és a nyárvégi erdő
zsongás volt a búcsúztatónk; d
biztosak vagyunk abban, hog
az őszi hétvégeken is sokan fel
keresik majd újra és újra azo
kat a kedves helyeket.

R. Zs.

A világűrből a múzeumba

A moszkvai gyógyszerészeti múzeumban számos olyan gyógyszert állítottak ki, amelyek nagy szerepet játszottak a gyógyszerészet történetében. Legutóbb azokat a gyógyszereket helyezték el a múzeumban, amelyek a Voszhod űrhajó elsősegélydobozában megjárták a világűrt. (D. E.)

...a Kaukázusban

Szovjet csillagászok tervei alapján fokozatosan elkészült a világ legnagyobb rádióteleszkópja. Átmérője 600 méter, helyét a kaukázusi Szelencsukszkajában jelölték ki.

A komputerrel irányított berendezés alapterülete 10 000 négyzetméter és 895 alumíniumelemből áll, amelynek mindegyike külön-külön is mozgatható. A berendezés megkezdte az üzemelést.

Izlan
alapja
rülő te
nya. A
ban a
Lakossa
és a k
exportr
ság
mint 75
ság a
ben ke
Britanni
keit figy
ségvizei

SAJTÓFIGYELŐ
HIRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 AUG 15

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1021 Várkonyi János

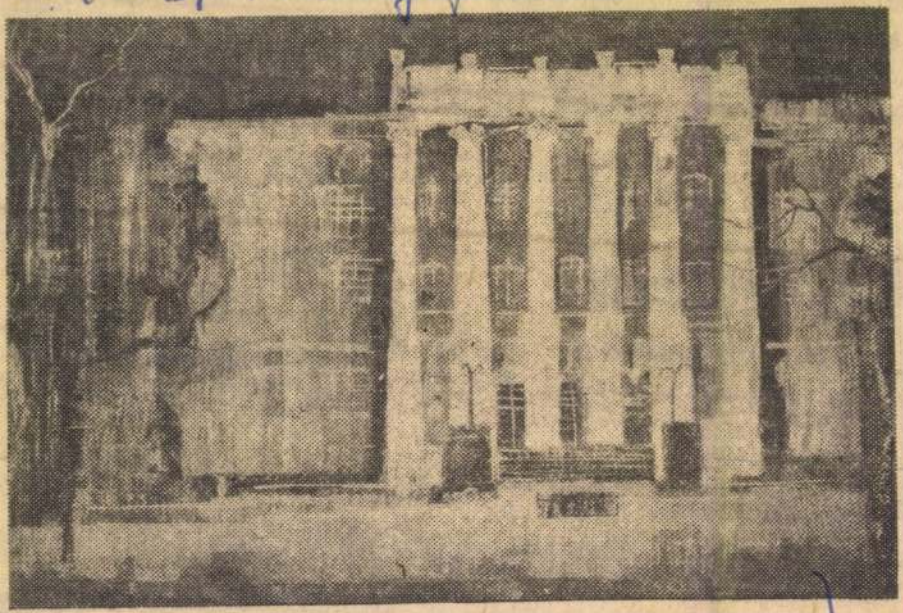

Várkonyi János

Zenepavilon

Lapunk tördelőszerkesztője a szokottnál is nagyobb érdeklődéssel vette át ezt a kéziratot a szerkesztőtől, mert munkájáról: a lapkészítés titkairól szól. Rárta a szedési utasításokat, berajzolta a tükörlapra és a nyomdába küldte, hogy a tipográfia eszközeivel a betűk szárnyán közvetítse az interjút.

A szép újság...

Radics Vilmos és *Ritter Aladár* az újságkészítés, a tördelés nemzetközileg elismert tanárai, a szakma mesterei. Megkértük: nyilatkozzanak a Laptervezés, tipográfia címen megjelent, gyönyörű kivitelű, érdekes könyvükről.

— *Milyen újságot kíván a mai olvasó?* — kérdezzük.

— A tetszetős napilapot, képeslapot, magazint szívesebben veszi kézbe az olvasó, örömmel forgatja, s a látványtól felbuzdulva jó érzéssel kezd az olvasáshoz — kezdi Radics Vilmos. Ebből az alapgondolatból indul ki könyvünk felépítése. Végigkísérjük a lap születését a szerkesztőségben és a nyomdában.

— *Milyen kérdésekre ad választ a könyv?*

— A laptervezés a központi

Egy hetilap címo zolt tükre

zony Jókai Mór é nagyon csodálkozn ne egy modern s vagy nyomdába. unióban például hold segítségével moszkvai szerkesz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5L
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 MÁR 13

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Varkonyi János

1021

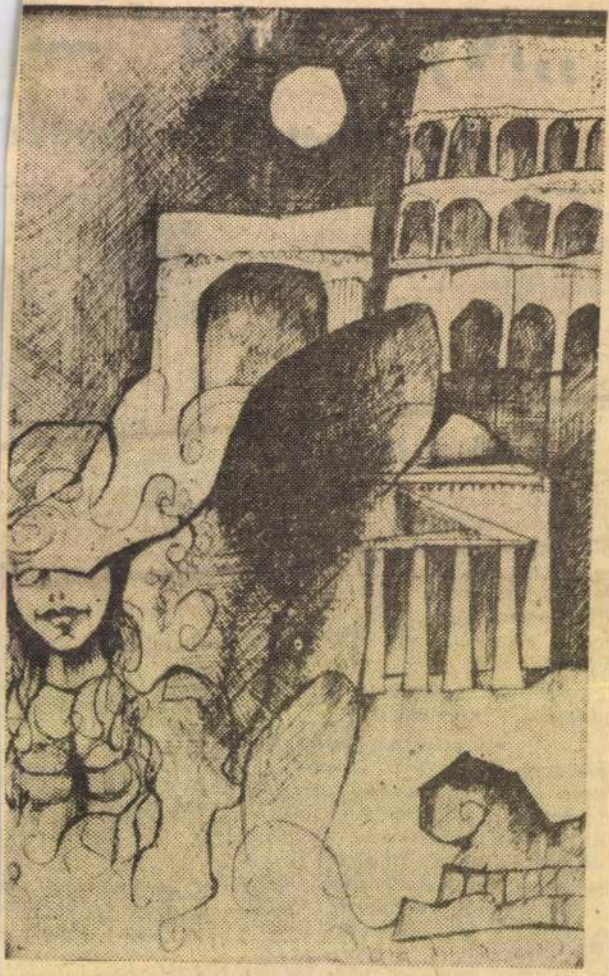

Varkonyi Janos rajza

szakosító tagozataira és továbbképző tanf

A Magyar Szocialista Munkáspárt Békés megyei bizottság oktatási igazgatósága felvételi pályázatot hirdet az 1977—78-as oktatási évre a marxizmus—leninizmus esti egyetem hároméves általános tagozatára, a kétéves szakosított tagozatokra és a továbbképző tanfolyamokra.

HÁROMÉVES ÁLTALÁNOS TAGOZAT:

Az 1977—78-as oktatási évben a hároméves általános tagozaton Békéscsabán, Békésen, Mezőkovácsházán, Orosházán, Gyulán, Szarvason, Szeghalmon indulnak új évfolyamok.

Az általános tagozaton a tanulmányi idő három év. A hallgatók az első évben filozófiát, a másodikban politikai gazdaságtant, a harmadikban magyar és nemzetközi munkásmozgalomtörténetet tanulnak. Felvételüket azok kérhetik, akik egyetemi, főiskolai, középiskolai, illetve marxizmus—leninizmus esti középfokú iskolai végzettséggel rendelkeznek.

A hallgatók hetenként egyszer kötelező háromórás foglalkozáson (előadás, osztályfoglalkozás) vesznek részt. Negyedévenként beszámolót, fél évenként kollokviumot, év végén szigorlati vizsgát tesznek. A foglalkozások kezdete: 16.30 óra.

Azok a hallgatók, akik a háromféves általános tagozatot eredményesen elvégzik, az egyetemek és főiskolák esti és levelező tagozatain folytatott tovább-

lasztott szakból
gát tesznek a sz
lelő általános tago
A jelentkezéshe
kérdőíveket a járá
bizottságokon leh
melyet kitöltve —
es fényképpel ellá
ott kell leadni.. F
1977. május 9—28
A kétéves szak
elvégzése után a
lamvizsgát tehetn
nyes államvizsga
tő szakokon folyta
mányaikat. A mar
ágából letett sike
gák alapján a 17/
kormányrendelet
lai végzettséget n
A szakosított és
gozatok hallgatói
romórás kötelező
vesznek részt.
250,— Ft tandíjat
lyet 1977. szepten
rendezni.

A foglalkozások
óra.

Az esti egyeten
23/1974 IX. 4./MÜ
7. § 2. bekezdése
mányi szabadságra
kedvezményre jog

TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAMOK:

Továbbképzést
xizmus—leninizmu
ágából. Felvételre
nek, akik legalább
tem általános tag
ték, vagy azzal

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 840-726

1977 FEB 27

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1021

(Várkonyi János rajza

KO

...ekben biz-
üzemi, in-
ezetünkben,
saiban, bi-
mint 400
égviselő te-
akszerveze-
kben nagy
a munka-
ellátására;
kevés szá-
munkatárs
ezer tár-
lmi aktíva

végrehajtá-
nti beszá-
: „A taná-
csok mun-
fejlődésünk
negfelelően
edvező ha-
tabban ér-
unkájában,
vulásában.
eti beosz-

...s
...70-75
...sen (%)
32–34
Tervezett
...6 % a
...desebol

...rvezetük.
...k iránti
...csok sze-
...azdasági
terület-
..., vala-
...át szol-
...entős. A

az országban. A csaknem 70 ezer tanácstag eleget tesz megtisztelő közéleti megbízatásának. A tanácsok különböző bizottságaiban a tanácstagok 55 százaléka tevékenykedik. A tanácsok munkáját társadalmi aktivisták serege segíti, akiknek száma eléri a félmilliót.

Hazánk népességéből a 14—26 év közötti korosztályhoz tartozók száma meghaladja a 2 millió 200 ezret. A lakosság több mint egyötödét kitevő ifjúság nevelésében, szervezésében nagy feladat hárul a Kommunista Ifjúsági Szövetségre. A KISZ taglétszáma mintegy 800 ezer fő, akik 25 ezer 600 alapszervezetben tevékenykednek. A dolgozó fiatalok 31 százaléka, a középiskolások 56 százaléka, az egyetemi és főiskolai hallgatók 96 százaléka tagja az ifjúsági szövetségnek.

Társadalom a fiatalokért — fiatalok a társadalomért

A X. kongresszus óta ifjúságunk nagyobb szerepet játszik a közéletben, mind nagyobb számban és arányban vesznek részt különböző testületek munkájában, felelős posztok betöltésében. A fiatalok közéleti tekintélyének, tevékenységének fokozódását eredményezte az 1971-ben elfogadott Ifjúsági Törvény. A múlt évben első ízben megrendezett ifjúsági parlamenteken közel egymillió fiatal vett részt, illetve mondta el véleményét. A Forradalmi Ifjúsági Napok programjain évente mintegy 2 millió fiatal vesz részt. A dolgozó fiatalok közül félmillióra tehető azoknak a száma, akik részt vesznek a szocialista brigádmozgalomban. A KISZ-védnökséggel épülő nagy teljesítményeken 150 ezer főnyi fiatal dolgozik. A tanulóifjúságból 100 ezren munkálkodnak különféle szakkörökben. Az elmúlt öt év alatt közel 20 ezer diák fordította szabad idejének egy részét arra, hogy nyári építő- és árvízvédelmi táborokban dolgozzon.

Hatékonyabb munka

növekedés több
léka a munka
gének emelked
zik. A termelék
alakulását előm
melés technikai
a dolgozók
szakmai képzett
dése, az üzem-
vezés fejlődése,
cialista brigádm
ményei, a felsza
évfordulójára és
tiszteletére kibo
kaverseny.

Gazdasági és
lődésünk érdekél
éves terv időszal
liárd forintot sz
zásokra. Erre a
hatóan 560 milli
dítunk a tervi
tette, illetve te
lentős részben,
melésünk az öté
irányzott évi 6
vekedést túlszá
don szocialista
tumának gyara
éves tervben
34 százalék he
eléri a 37—39

Központi ip programok

Az ipar átl
— évente átl
zalékkal — f
Új gyárak és
sek üzembe h
utóbb például
erőteljesen b
a szintetikus
és a kénsav
vezettnél nag
növeli term
megvalósulna
programnak
tűzött céljai.
tás megszerv
lési ág alapja
A bútor- és
til- és a texti
a cipőipari re
res megvalós
zettnél gyors
könnyűipar.
tások szerint
termelése is
tervezettet. A
zottnál kisebb

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 16

Békésmegyei Népújság

Várkonyi János

1021

Várkonyi János rajzai

Krúdy világa

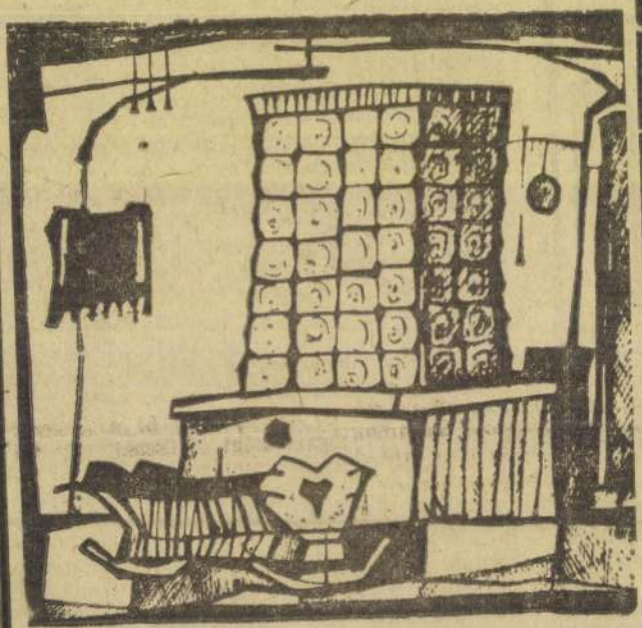

Kandalló

és az os
fejeződik

— Rég
diplomáv

— Fej
emberisé
lén „nag

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 FEB 1

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

Várkonyi János

1021

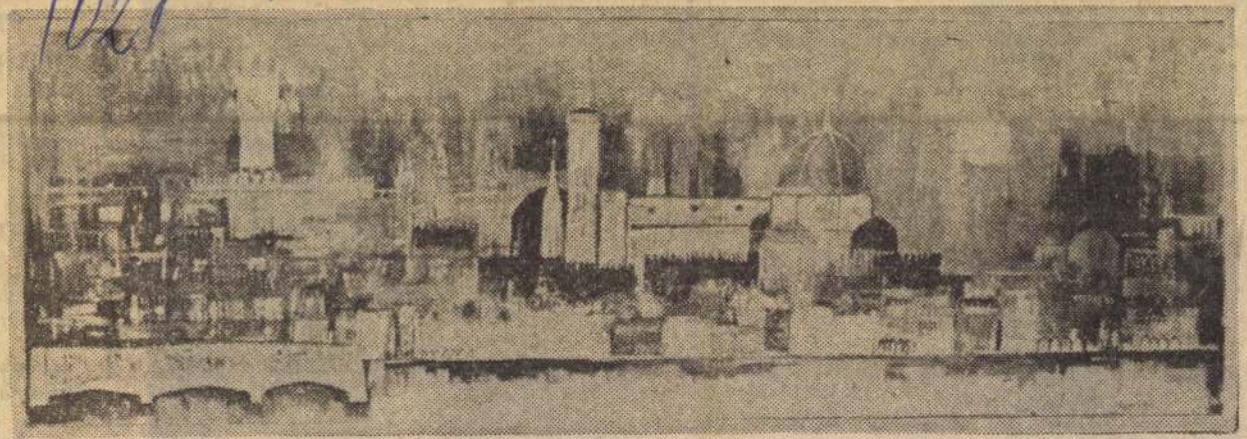

Várkonyi Janos — Firenze

SAJTÓFIGYELŐ

Az emberi kapcsolató
ez a jövő ku

Négyszemközt Volent Zol

Nyolc éve el akart menni a kultúrházból. Hívták több helyre is, álmatlan éjszakái voltak. A magasabb fizetés nem csábította, sem a magasabb rang: Volent Zoltán, a gyulai harisnyagyár kultúrházának igazgatója nem törődik ilyesmivel. Maradt. „Olyan jól ment itt a munka, ez tartott vissza. Ma már 54 éves vagyok, rengeteg tapasztalatom gyűlt össze, mindig kereső, kutató ember voltam. Nem lehetett itthagyni ezt az egészet. Amibe az életem majdnem két évtizedét örömmel befalaztam."

— *Megbánta, hogy nem ment?*

— Nem mondhatnám. Elnézést a nem teljesen egyenes válaszért, de a népművelés olyan dolog, hogy amikor sikerül valami, boldog az ember. Amikor nem sikerül, pláne, amikor falakba ütközik, akkor menekülne. Másnap reggelig. Akkor bejön, és elölről kezdi.

— *Megszállottság?*

— Nem hiszek én az ilyen nagy szavakban. Viszont, ha nem patétikusan fogjuk fel, akkor hiszek. Ezt nem lehet másképp csinálni, csak lélekkel. Szándékosan nem mondtam lelkesedést.

— *Tudom, hogy számos, országra szóló sikert ért el.*

— Meglehet. Ifjúsági klubunk és a módszervásár a rádióig eljutott. Pedig az elmúlt 15 év alatt vagy hatszor-hétszer át kellett szervezni a klubot. Az egyik generáció jött, a másik ment.

— *Valamikor, több mint egy évtizede, itt Gyulán, a Jókaiban kezdték a kamarakiállításokat. Aztán megyeszerte elterjedt az ötlet.*

— Igen, nagy szériánk volt kiállításokból, meg irodalmi estekből, ahol az irodalmi színpad tagjai mutatták be a vendégíró műveit. Csoór István bátyánk többször is járt nálunk. Valóságosan ifjú klubtagnak tekintettük... Most, néhány éve „Ötök Klubjának" nevezzük magunkat. Tavaly gyengélkedtünk, kevesen voltunk. Bekövetkezett a kétháromévenként ismétlődő átmeneti állapot. Nem is neveztünk be a „kiváló" versenybe.

— *Tagja a megyei klubta-*

— Meghívtak, de ne
tam. Nemcsak sértődés
De erről majd máskor,

— *Mégis, ami népmű*
van az elsők között!

— Ez természetes, ne
meglenni munka nélkü
közművelődés a létele
előfordul, hogy vélemé
van erről-arról. És ez n
dig egyezik azokéval,
gondolják, csak az ő vél
lehet a helyes.

— *Magyarázzuk a m*
tainkat?

— Valahogy olyfor
van például a munkásm
Ez nem olyan egyszerű,
tűzoltómunka. Az, hogy
munkásművelődés, össz
KISZ-, a szakszervezet
Hogy a pártszervezetr
beszéljek. Itt a gyulai
gyárban, ha jól tudom,
150 KISZ-tag. Ebből 25
ifjúsági klubnak. Kevés
kevés. Különben is jo
életünk volt, amikor
jelleggel működtünk, és
a saját gyárunkra tá
tunk. Persze, a hibákon
lehet segíteni, ha felfe
kat. Ez a legnagyobb
Aztán az életkori saját
is sokkal jobban figyel
venni. Sőt, ismerni azo

— *Milyen tervei v*
munkásművelődés szer

— Rengeteg. Javas
SZMT-nek, csináljunk
kultúrházból módszert
pontot. Nem sértve az
dekeit, de tágabban k
munkásifjúság problén
lában a munkások éle
nyeit. Milyen a kultur
lődésük, a család anya
te, túlterheltek-e otthon
sárolnak, mi a hobby
többi. Nemsokára m
ezt a felmérést, 150 m
laszát szeretnénk me
feldolgozni. Dunát le
keszteni a gondokkal.
ezekből: miért nem jö
velődni a középkorúak
—35 évesek? Miért ha
gukat, minél több pénz
nyulat tenyészteni. m
Miért torzul el sokakr
rekkultusz?

— *Úgy tudom, meg*
a szocialista brigádvez

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 NOV 30

Békés m. Népújság

Várkonyi János

1021

Várkonyi János Velence

Hétvége

Miről tudhat a gyerek?

El-elkap egy szófoszlányt beszélgetésünkből a gyerek, s a természetes kíváncsiságtól hajtva megkérdezi, hogy miről is van szó, kéri mondjuk el neki is. Ha elhessentjük azzal, hogy nem rá tartozik, s ez többször megismétlődik, hosszú időre elhal benne a törekvés, hogy magáénak érezze a család ügyes-

szocialista brigád tevékenységét, de az igazságtalan, basáskodó főnökről is szólhatunk. Persze, vigyázva, nehogy az egyedi esetből általánosítson a gyerek, s túl feketének lássa a világot, félelemmel gondoljon arra az időre, amikor maga is dolgozó lesz.

Ismerje a család terveit is. Hova mennek üdülni a nyáron

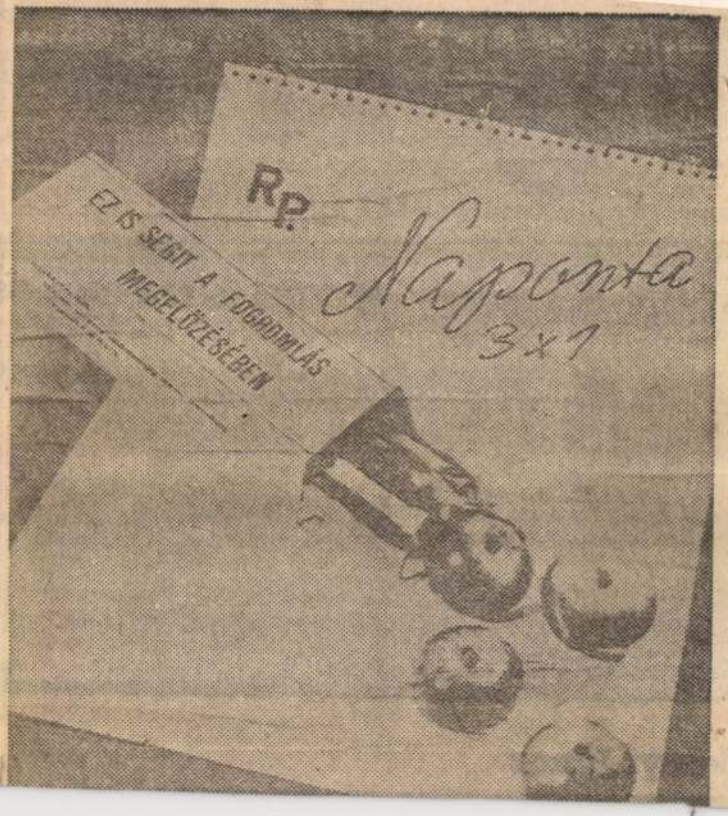

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 NOV 30

Békés m. Népújság

Várkonyi János

1021

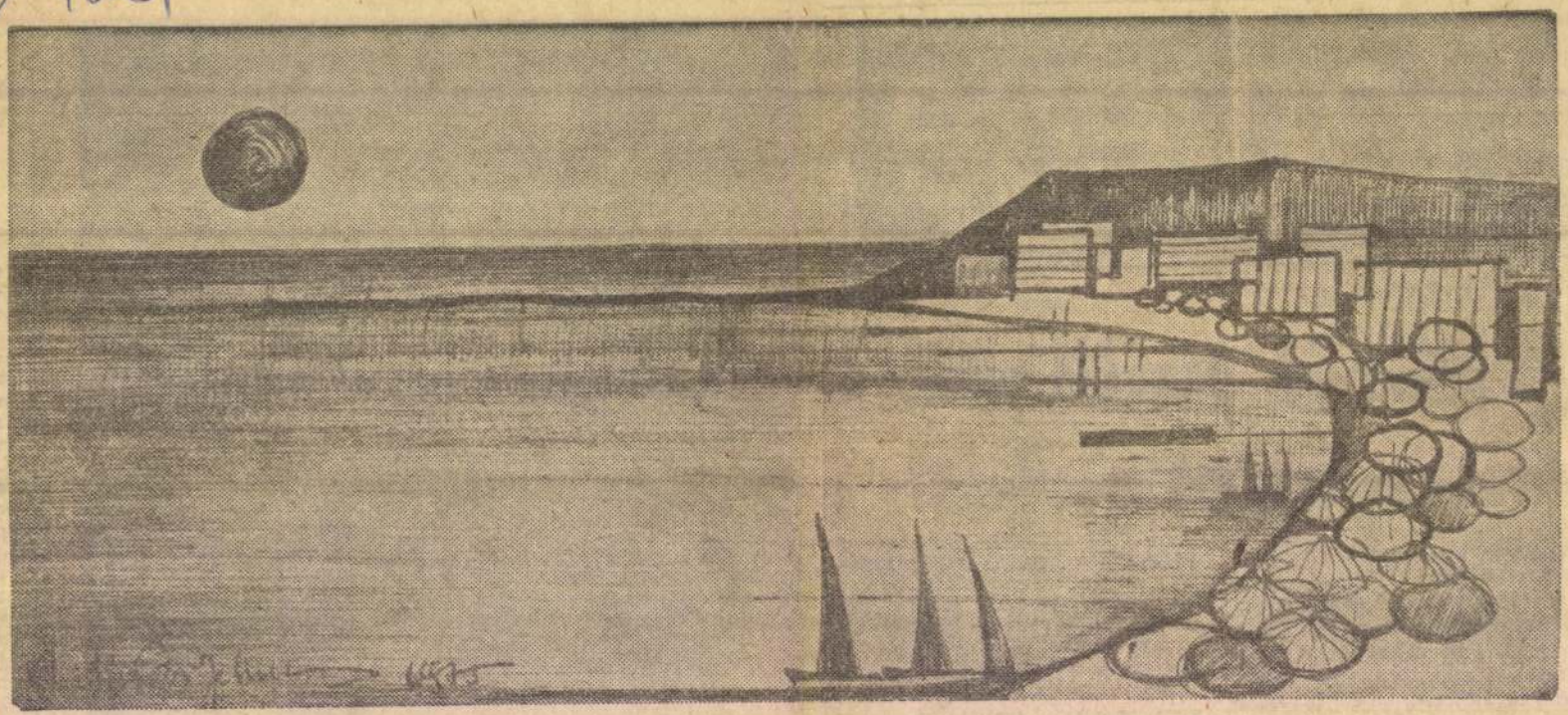

Várkonyi János

A tenger

Bemutatjuk a balatoni úttörővárost

Az Oktatási Minisztérium és a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége május 25-én a Zánkán felépült Balatoni Úttörővárost az Úttörők városává nyilvánította.

●

A Balaton partján romantikus környezetben közel 500 millió forintos költséggel létesített város építése 1968-ban kezdődött, alapkövét 1969 augusztusában rakták le. A Csorsza-patak mentén 385 katasztrális holdon elterülő úttörőparadicsomban évente 25 ezer gyermek tölthet

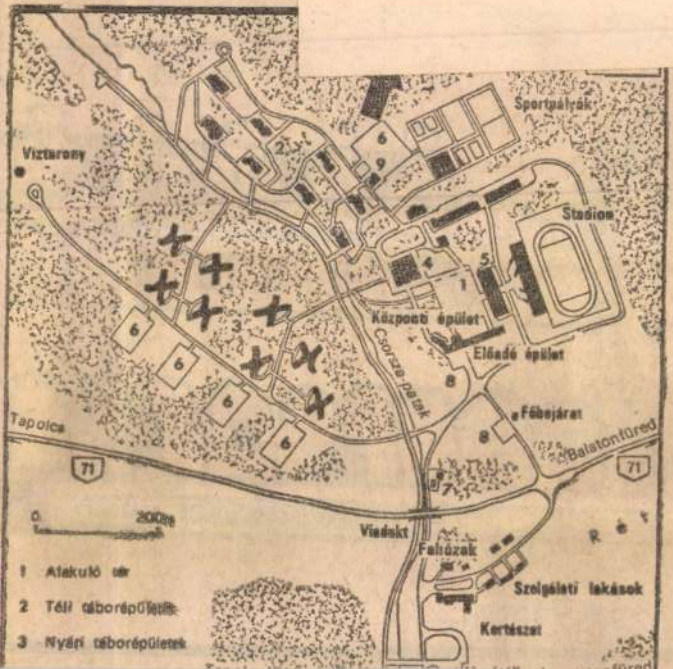

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JUN 1

Békésmegyei Népújság

Várkonyi János
1021

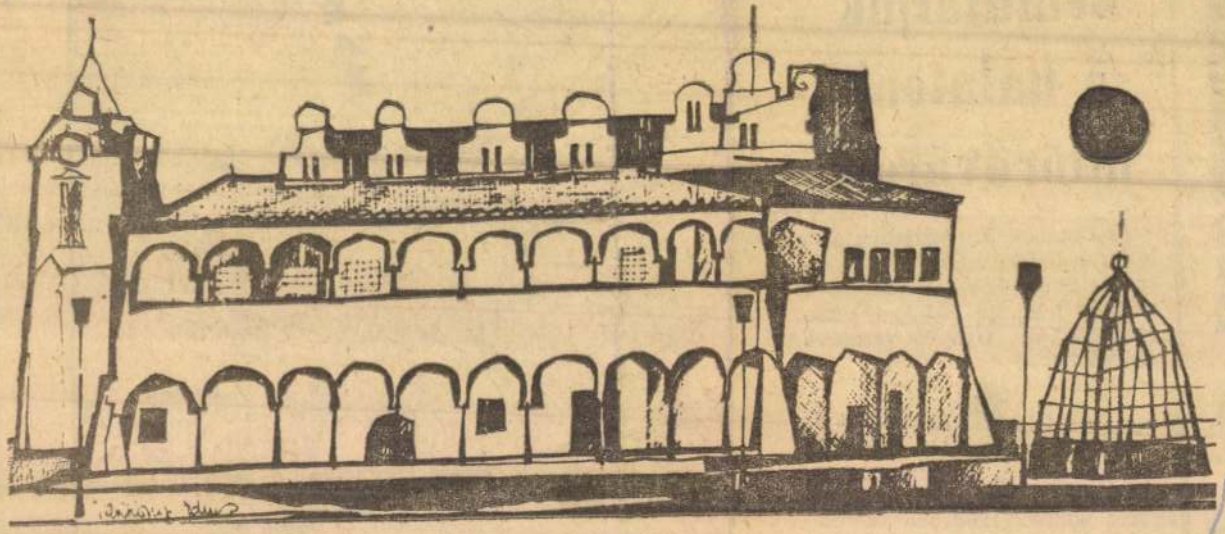

Várkonyi János

Lőcse

A héten megtartott megyei úttörőparlament résztvevői hosszas vita után küldöttnek választották az országos úttörőparlament november 23-tól 27-ig tartó szegedi tanácskozására **Vadai István**, **Török Gyöngyi** kondorosi, **Csikós Mária**, **Somogyi Katalin** gyulai, **Pataki Éva** gádorosi, **Varga Erika**, orosházi, **Tóth József** gyulavári úttörőt és **Szakál Zsolt** dobozi kisdobost.

A választás után a megyei úttörőparlament felhívással fordult az üzemekhez, intézményekhez, melyben kéri, hogy anyagi felajánlásaikkal segítsék a kisdobosok és úttörők nyári táborhelyeinek létrehozását.

heti egy órában kerülnek oktatásra. Nem szerepel közöttük a rajz, a testnevelés. Ezek a tárgyak követelményei a vezetőképző munkájához kapcsolódnak, és ott kerülnek megvalósításra. E munkát igen korszerűen felszerelt szertárak segítik. Az itt megtalálható eszközök lehetővé teszik, hogy a legkorszerűbb körülmények között sajátíthassák el az ismereteket, és számtalan kísérlettel tárhassák fel egy-egy jelenség okát, törvényszerűségeit.

Az ilyen jellegű tanulmányi munka biztosíték arra, hogy

házi feladat, a tananyagot a részt vevő raj tagjai, kutató, kísérletező munkával általában az órán sajátítják el, de ha ez valakinek mégsem sikerülne, akkor sincsen baj, mert naponként egy óra áll rendelkezésre, ahol ónál-

8 BI 19

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 NOV 17.
Békésmegyei Népújság
Várkonyi János
1021

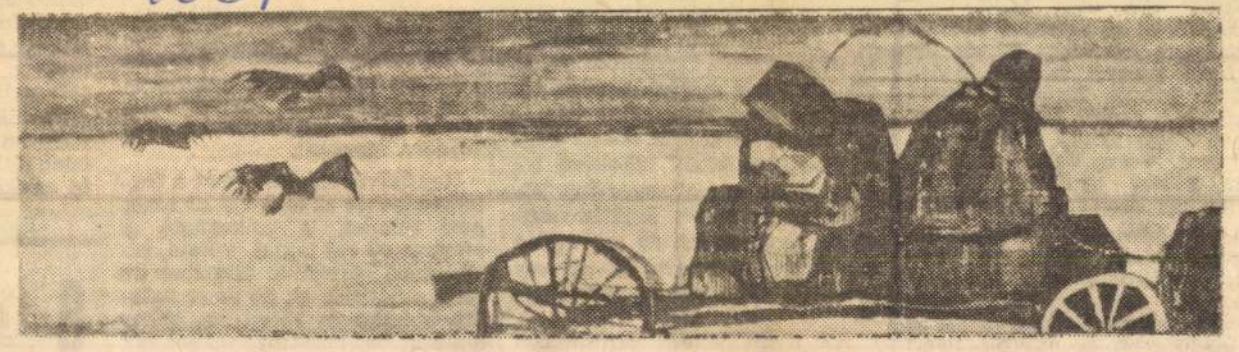

Várkonyi János

Régi idők

segének mindig a gyilkosság állt a legközelebb. Válogatott brigantikból különítményt szervezett, akik eleinte gazdag gyermekek elrablására specializálták magukat. A gyermekrabló Abe Reles, egy szadista vadállat, aki gyakran a váltságdíj kifizetése után is megfojtva küldte vissza szüleiknek a gyermekeket. Anastasia nem bánta, a szülők a leghalványabb reményre is fizettek, és így legalább még hevesebb volt a nyom. Nos, Reles csoportjából alakult ki az egyik legjövedelmezőbb üzletág, a már említett Gyilkosság Rt. Hatvan elszánt gazemberből állt ez a különítmény. Munkáját az üzleti életben bevett módszerek szerint végezte: a megrendelő rendelt és a csoport szállította... a kialkudott áldozat holttestét vagy halálhírét.

(Következik: A Coca Nostra)

dékozóknak. A kivitelezések területén már jobb a helyzet. A nagyközségi tanács költségvetési üzeme mind az új építkezések, mind a lakásfelújítások bővítések területén 1973 januártól igen jelentősen növelte kapacitását.

Ezt a tevékenységet jól kiegészítik a községben levő kőműves, ács-, villanyszerelő, vízvezetékszerelő és egyéb építőipari szakmához tartozó kisiparosok.

1968-ban megkezdtük az OTP-társasház-építkezést is. Ennek megfelelően tömbben összesen 48 lakás épült, ahol a víz, villamos energia, szennyvíz és csapadékvíz-elvezetés, járdahálózat is létesült. Az OTP társasházépítési akciót a következő ötéves tervben a község központjában, szanálásmentes helyen, telepszerűen kívánjuk folytatni. Reméljük, 1976-tól az alapvető feltételek — az előköz-

nagyközségi pártbizottsággal és a Hazafias Népfronttal tett kezdeményezésünkre épített a MÁV.

A község kereskedelmi, vendéglátói szolgáltatások biztosítása s a szövetkezeti szektor feladata. Sajnos az a kereskedelmi alapellátást sem képes teljesen biztosítani. A fő gond a helyi ÁFÉSZ korszerűtlen, magántulajdonban levő szűk üzlethelyiségeinek javítása.

A lemaradás olyan nagy az országos ellátási szinthez képest, hogy azt saját erőből az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 ÁPR 14

Békésmegyei Népújság
Várkonyi János

1021

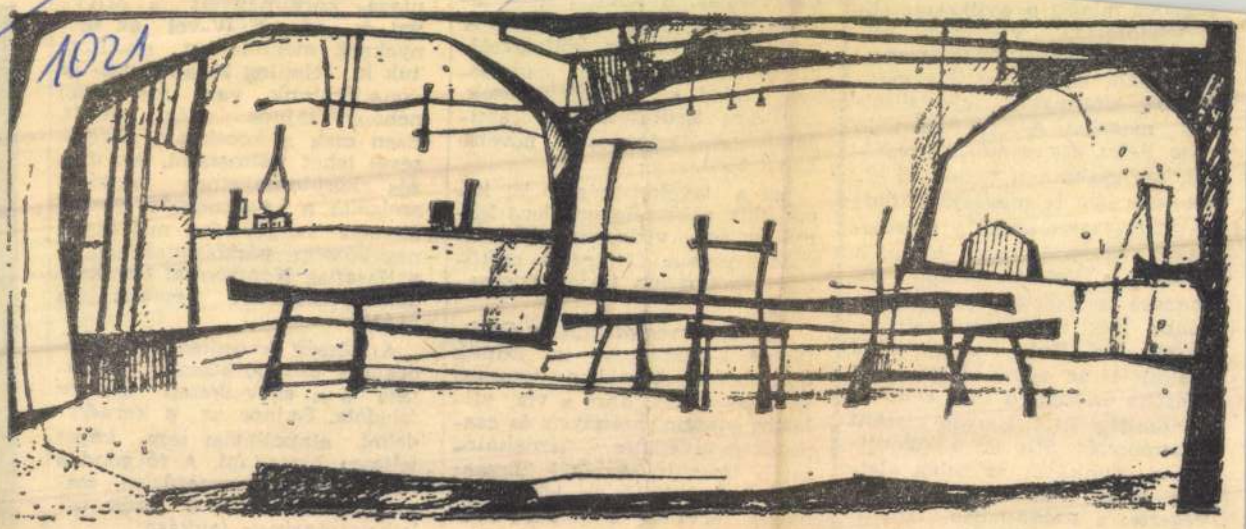

Várkonyi János

Régi konyha

velnk a nep szerve. A szocialista társadalom állampolgárai egyenlő jogokkal rendelkeznek a társadalom ügyeibe való beleszólásba, a politika kialakításába.

— A szocialista egyenlőségen elsődlegesen a társadalmi helyzet egyenlőségét értjük. Ez főként az osztályok, a rétegek egymáshoz való viszonyát, a viszony egyre egyenlőbbé válását jelenti. A munkásosztály és a parasztság között nagyarányú közeledés ment végbe, a szocialista tulajdon két formája, valamint a mezőgazdasági munka nagyüzemivé válása alapján. Az értelmiség is közelebb került mind a munkásosztályhoz, mind a parasztsághoz. Hazánk ostálystruktúráját a közeledési folyamat jellemzi. A különböző osztályok, rétegek közelebb kerültek egymáshoz, ez élet- és munkakörülmények tekintetében kiegyenlítettebbekké váltak társadalmunk nagy csoportjának jövedelmi viszonyai.

A fejlődés jelenlegi szakaszában még jelen vannak az emberek társadalmi helyzetére is kiható egyenlőtlenségek. Ennek egyik legfőbb oka a termelőerők adott szintje, mely nem teszi lehetővé a javak szükségletek szerinti elosztását. A társadalom egységesebbé válása ellenére fennmaradnak különbségek a munkahelyek, a hogy újratermelodjenek az életpályát meghatározó indulási különbségek. El kell érni, hogy egyre kiengyenlítettebbé váljék a felnövekvő generáció indulási helyzete.

— Végül, határozottan fel kell lépnünk az ellen, hogy a jövedelmi-vagyoni helyzet jövedelmi-vagyoni presztizst és ezzel arányos társadalmi-közéleti különbségeket teremtsen. A szocializmusban a társadalmi helyzet szempontjából minden hasznos tevékenységet végző ember egyenlő, és előrehaladásunk arányában egyre inkább az lesz.

A gazdasági egyenlőségről szólva rámutatott arra, hogy a gazdaságban — bár jelen vannak indokolatlan egyenlőtlenségek is — a fő feladat ma nem valamilyen általános egyenlősítés, hanem a munka szerinti elosztás következetesebbé tétele. Ahhoz, hogy a munka meghatározó szerepe egyértelműbbé váljék, egyrészt

s kid
etőség
an se
sem
mi h
az o
mi szi
i hat
egy
resésre
l meg
ebb te

— Ugyancs
a nem munk
vedelmek ke
lizmusban el
munka nélkül
szocializmust
makban, íg
munkban is
ilyen források
és háztulajdo
ból származó
tőségek abból
még nem tud
nyeket e mag
kielégíteni, t
dalmi szükség
Ezért csak a
két korlátozl
va az anyagi
séges szintjét

A továbbia
ha következe
lalni a munk
differenciáló
kell ennek
a személyi
ban meglevő
Nem vagyun
munkából

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUL 2 1
Békésmegyei Népújság

102 / Várkonyi János

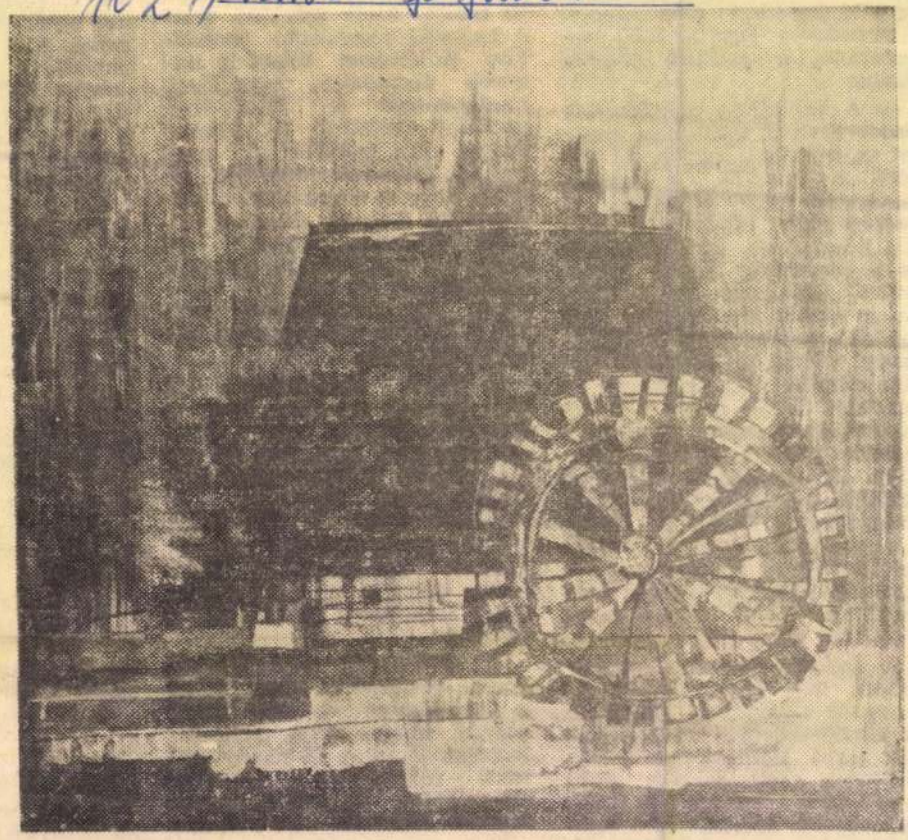

Várkonyi János — Erdélyi vízimalom

doskodni akartak jólmenő üzleti vállalkozásaikról, az utó
sításnak ezt a meglehetősen szokatlan formáját választot
háromhónapos csecsemőért odaadtak 2500 dollárt érő sportk
kat. A furcsa csere kapcsán el kell mondani, hogy Amer
nem olyan egyszerű gyermeket örökbefogadni. Ha valaki
házban akar gyermeket, akkor a több hónapig húzódó ké
zési eljárás kényelmetlenségén kívül még ki kell fizetnie c
mekre fordított költségeket is. Ez egyes esetekben jónéhár
dollárt is jelent.

A nehézségeket természetesen kihasználják néhányan. Ame
rikában jólmenő üzletág a „csecsemőimport". Különösen sok viet
nami gyermek kerül az USA-ba, ahol a szennyes háború sok
csecsemőt tesz árvává. Ez már megszokott dologgá válik Ameri
kában, sokan így akarnak némiképp törleszteni a lelkiismeret adós
ságából, amivel Amerika ennek a sokat szenvedett országnak és
népnek tartozik.

De térjünk vissza Simsék esetére. Az örökbefogadó szülők be
csapottnak érezték magukat, amikor az „árut" a pólyából kicso
magolták. A csöppség kiéhezett volt, csupa csont, bőr, s egész teste
tele volt kék foltokkal. Feljelentették tehát Simséket, hogy becsap
ták őket. Nem az árnak megfelelő „minőséget" szállították.

Jennifert letartóztatták. férje azonban elmenekült. Az ügylet
másik házaspárját is letartóztatták, hiszen bűnösségükhöz nem fér
het kétség. Őket azonban óvadék ellenében szabadlábra helyezték
a tárgyalásig.

Azt hiszem, mindenki ismeri
őt. Fiatal, nagyon csinos és na
gyon tehetséges énekesnő. Ne
ve: Karda Beáta. Ő is hazajáró
énekeseink közé tartozik. Ta
valy fél évet Ghanaban és Al
gériában töltött. Az idén nyá
ron Alexandriában képviselte a
magyar színeket egy nemzetkö
zi fesztiválon. Hetvenkét énekes
közül a negyedik helyen végzett
és megkapta a zsüri előadói dí
ját is. Utána a kairói tv gálaest-

Bea szereti
labdarúgás
Kedves r
ad autogr
hadd emlí
zódot, amel
ben történ
Beához és
rátja része
fényképet.
„Mielőbbi
Karda Be
Köszönj
és sok sik

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
NOV 12
Békés m. Népújság

Várkonyi János

1021

Várkonyi János

Pásztortanya

A mai naptól új emblémával jelenik meg a Mini Magazin. Szebb, érdekesebb, mint a régi és hogy éppen mától alkalmazzuk, annak egy kiállítás az oka. Az embléma tervezőjének, Vollmuth Frigyesnek ma délelőtt 11 órakor nyitja meg Békésen, a Jantyik Mátyás Múzeumban első önálló tárlatát Kovács György költő.

A meghívón a fiatal művész csak néhány sorban vall önmagáról. „Nagyváradon születtem 1943-ban. Tapolcán érettségiztem, majd 3 évig a Péti Nitrogénműveknél dolgoztam. A Nagy Gyula festőművész vezette szakkörben rajzoltam. 1964-ben felvettek a szegedi Tanárképző Főiskola rajz-földrajz szakára.

A munkások között eltöltött évek és a főiskolán szerzett esztétikai élmények és tanulmányok meghatározók lettek későbbi munkáimban. 1968-ban végeztem a főiskolán, 1967-ben szerepeltem először kiállításon. Azóta rendszeresen részt veszek a helyi, területi és országos kiállításokon: Alföldi Tárlat, Dél-Alföldi Tárlat, Pedagógus Festők Országos Tárlata, Békés megyei Őszi Grafikai

Hol

Egy közérdekű és
retnék a nyilvánosság,
mély, illetve kor szer
6—8 éve voltam „tize
lémája foglalkoztat. N
létesítménnyel büszkél
rüli az illetékesek f
miatt, vagy mert ők s

Dévaványán nagy
azokról, akik hét vég
valahol szórakozással
a probléma: — hogy
expresszó, s egy vend
gadó képessége is mir
presszóban sem jut ü
van éppen elég), s n
kezdődnek a vereke
ban alvás... és sorolha
kénytelenül felvetődik
tenni valamit, legaláb
tetlen lenne esetleg
dalmi színpad? Lehet
ségnek, úgy legalább
ahová még ma is szí
hatna a dévaványai
néha hétköznap este

BEM

Ebből az egészből
nak van értelme. 197
kult ugyanis a Békésc
lich Gyula Ifjúsági
ház színjátszó cso
Aatlen '73. A szakk
aztán megmagyaráz
honnan származik ez
és mindeddig ismer
Az „Atellana", az ókc
ző színház neve volt
jük és hogy ne legy
az, ezért lett Aatlen.

A lényeg persze ne
hanem amit a mögö
tesznek. Ez pedig ne
Az első évben a köz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 SEP 1

Békésmegyei Népújság

Várkonyi János
1021

Várkonyi János Az udvari bolond

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP -11

Békésmegyei Népújság

Varkonyi Janos

1021

Varkonyi janos régi vár

sák, ami-

szép volt
ne fénye

gyeztem
f Attila
évi vál-
k a Szo-
Gyuszi
t. Bandi
Symphó-

lékkal emelkedik.

Budapesten a pályaudvari telepről házhoz szállított tűzifa ára az alábbiak szerint változik:

Megnevezés	Régi ár Ft/q	Új ár Ft/q	Áremelés mértéke %-ban
Konyhafa	48,70	57,40	17,9
Kandallófa	47.70	56,40	18,2

Vidéken a tűzifa fogyasztói árának emelkedése a feldolgozás fokától (hasáb-, dorong-, kandalló- vagy konyhafa), a kiszolgálás helyétől (pályaudvari vagy belterületi telep), valamint a termelés helyétől való távolságtól függ-

Az egyes üzem
pen emelkedik:

Megnevezés			
86-os oktánszámú			
normál autóbenzi			
92-es oktánszámú			
szuperbenzin			
98-as oktánszámú			
extrabenzin			
Benzin—olaj keverék (20:1)	3,50	4,60	31
Gázolaj	2,20	3,20	45

A motorolajok ára nem változik. (MTI)

tón járó szere...
A rang és jómód

sék, nem a jól
tón járó sze-
nről akarok
an kölcsönöz-
észét. Az öt-
t adta.
ól még ma is
gyénk egyik
n történt. Az
odó termelő-
nek fia ötös
át a tanács-
re. Ez még
et akkor tá-
ég tíz hintó
ögvest címet
pa szövetke-
ó úr! Persze
be, csak úgy,

nónap telt el
jegyzik: „ezt
eg"? — Meg
g, hogy mi-
volt, mire a
lérkezett. Eb-
felesége tűnt
egyébként al-
gben a szö-
kében szere-
jedt a figyel-
villájuk ta-
tkezet takarí-
eztesse. Igaz,
tt sem hiány-
ijával — (bár
is), két napra
óasszonnyal a
kis házba. És
tkezeti tagság

tízezer a gyűlölt Horthy-rendszer kategóriája volt. Ma legfeljebb sokan feltűnési viszketegségből vallják magukat idetartozónak. Persze magatartásukkal hatást gyakorolnak környezetükre, a divat, az ízlés és erkölcs nagypolgári felfogásában is. Vallják a státusz-szimbólum jelentőségét. Ami csalfa dolog, mert ez semmiféle különösebb és értékesebb emberi státuszt nem határoz meg. Legfeljebb az ügyeskedést, az óvatos vagy nyílt harácsolást, a szerzés mánikusságát. Kiderült már, hogy az egész magyar társadalom nem esik hasra egy kacsalábon forgó balatoni villa vagy magánlak előtt, melyet tulajdonosa vagy emberfeletti hajszával kapart összse, vagy úgy, hogy egyszerűen túllépte a törvényesség határát. Ezek a jómódok elszürkülnek egy-egy bírósági okfejtés alapján és a dolgozók ama felismerése folytán, hogy nagy többségük **másfajta értékrendet** tart érvényesnek: a becsületes munkát.

Akkor is kinyílik a bicska az ember zsebében, amikor arról hall egyik-másik tsz-elnöktől: „Miért nem lehet nekem olyan Mercedesem, mint az államtitkárnak?" Vagy, amikor éppen a szabálytalanságokat ellenőrző szerv „jólszituált" alkalmazottja Békéscsabáról egy halászlé

legjobb eredményt érjék el. Hihetetlennek tűnne és frázis lenne azonban azt állítani, hogy azok, akik a szocialista társadalomban a javakat megtere ették, ne élvezzék annak örömét. Nem lehet bűn az, ha az ember a szocializmus építése közben is keresi az anyagi boldogulását. Nem bűn ez akkor, ha az eszme és az érdekeltség egy irányba hat.

De vajon az említett példáknál így van ez? Aligha. Ezek az emberek a rangkórság levegőjét szippantják és mint a megfázott, tüsszentő ember, átitatják vele környezetüket. Következésképpen terjesztik a gerinctelenséget, a nagyravágyást, ami az egyszerű embereknél jogos dühöt vált ki vagy éppen csüggedést idéz elő. De van itt valami más is, ami elősegíti az ilyen eseteket. Addig, amíg intézményeinknél, gazdaságainknál erre lehetőség nyílik, sokan fognak próbálkozni azzal, hogy saját jólétüket, rangosságukat a társadalmi érdek rovására javítsák meg. Ezért fontos a szocialista elvek következetes érvényesítése, az érvényben levő törvényeinknek szigorú betartása és betartatása és a már elavult szabályok felülvizsgálata. Mindezek nélkül a szocialista tudatnevelő, az erkölcs kialakítására irányuló erőfeszítéseink vajmi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 NOV 11
Békésmegyei Népújság

Várkonyi János

KÖRÖSTÁJ

KULTURALIS MELLÉKLET

1021

Várkonyi János — Reneszánsz udvar

étéből

- 1980

ban közreműködtek. Szóljon ez a köszönet mindenekelőtt a Szovjetuniónak, annak az országnak, amelynek fia első emberként járt a világűrben, és amely először bocsátotta a testvéri országok rendelkezésére élenjáró technikai eszközeit, tudományos eredményeit, hogy ezen országok a maguk szerényebb lehetőségeivel ugyan, de részesei le-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-720

Várkonyi János,
Kétegyháza

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1980 JUN 15

1021

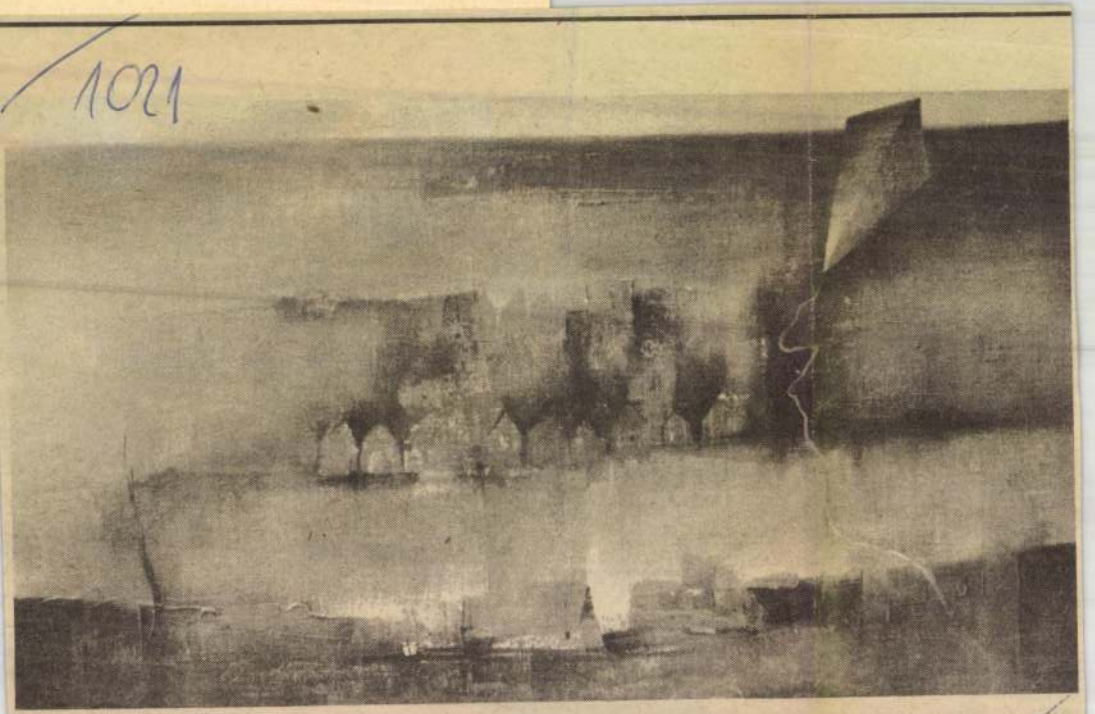

Várkonyi János: Sárkány

a harangok, ekkor ért be a hír. A gátakról jövőket követte az ár, az utakon, az alsóvárosban már menekülő emberek kis motyójukkal. „Fél óra alatt az egész hosszú országút vízben állott, csakhamar a városháza is, a posta, távirda, s a város legnagyobb része. Eddig 500 ház omlott össze." Volt olyan ház az alsóvárosban, amely alatt 11 ember maradt. A katonák fáradhatatlanul dolgoznak tovább, most már a városban, de csak 100 ponton van és legalább 300 kellene a mentéshez.

A másnapi távirati jelentés szerint a baj még fokozódik, mert újból tombol az orkán, s ezért a mentés is életveszélyes lett. Napi 10 ezer kenyérre van szükség, Temesvárról már 6 ezret kaptak. Szőregen eltemették a halottakat. „Borzasztó állapotban vagyunk: a szél folytonosan dühöng, a víz folytonosan emelkedik, éspe-

már említett
felszólalása né
Békés megyei
lyozása ügyé
amikor márci
egyesült Körő
átmetszések k
dítandó összeg

A Ház elé tárta, hogy Szeghalom egész télen védekezett, a karácsonyt is a gátakon töltötték vészharangzúgás közben, s Fűzesgyarmat, Körösladány, Köröstarcsa, Gyoma és Endrőd is élelhalálharcot folytatott az elemekkel. „És pedig — ami a legfájdalmasabb — minden remény nélkül, hogy végleg megszabaduljanak a bajtól." Széchenyi nem ilyen szabályozást akart, hogy sok helyen nagyobb legyen a veszedelem utána, mint előtte volt.

Ezek után az országgyűlés 30 ezer forintot szavazott meg a Hármas-Körös átmetszésének kiásatására.

Vass Mária

Ifj. Fazekas István nádudva

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János,
1979. MÁJ. 17.
festőművész

1021

Várkonyi János: Három szomszéd

NÉPU

A K

Éppen eg
honfoglalás
keztek az első bencés szerzetesek arra a helyre, amelyet sokáig Szent Márton dombjának neveztek, mivel a legenda szerint azon a környéken született a névadó. (A domb aljában elterülő községet viszont már régen Pannonhalmának mondták, de egészen 1965-ig Győrszentmárton volt a hivatalos neve.)

Hogy mikor kezdődött a mai Pannonhalma története, arról máig is vannak viták.

leletek ezt bizonyítják — hogy a rómaiak, s a még régebben itt lakott népek is emeltek épületet a dombtetőn. A szerzetesek azonban eleinte kezdetleges, barlangszerű lakásokban rendezkedtek be. Ám már egy évvel I. István királyá koronázása után templomot avattak, s máig megvan a kolostor birtokait leíró alapítólevél ugyanebből az évből.

A látogató ma Pannonhalmán együtt látja a legré

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Várkonyi János
festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1980 JUN 15

1021

NÉPÚJSÁG

Várkonyi János: Tél

... 10 traktort és jó néhány teherautót tettek működőképessé.

A nagyobb városokban már megindult az energiatermelés és áramszolgáltatás. A fővárosban három erőmű kezdte meg működését, ezek naponta több ezer kilowattóra energiát termelnek. Négy hónap alatt a fővárosban meghatszorozódott az energiatermelés. Az év végéig a növekvő szükségletek kielégítésére újabb kapacitásokat helyeznek üzembe. **(BUDAPRESS—APN)**

---

velődésért

A könyvkiadáshoz hasonló dinamizmussal fejlődött az újságok és folyóiratok példányszámának növekedése is. Míg 1939-ben Bulgáriában mindössze 130,3 millió újságot jelentettek meg, addig 1978-ra ez az adat 950 millióra módosult.

A csen Pilsner Budweiser Budva pramen, a Zlaty több más csehsz fajta világszerte keresett.

A csehszlovák ban évente több millió hektoliter A gyártási hagyo nyugat-csehország rosé az elsőség, XI. és a XII. szá ték a sört a házi ben.

A sörgyári b gyártásának is hagyománya van ma már. Csehországban az 1869-ben Hradec Královéban létesült gépgyár kezdte el az ilyen berendezések készítését, ez volt a mai Győzelmes Február Üzemek közvetlen elődje. Jelenleg is a sör- és cukoripari berendezések gyártása a Hradec Králové-i üzem fő programja. A vállalat a legkülönbözőbb típusú és teljesítményű komplett sörgyárai — évi 20 000 hektoliter teljesítménytől egymillió hektoliteres teljesítményig — termelnek az európai országokban, Dél-Amerikában és a Közel-Keleten.

1975-ig 11 szovjet köztársaságba összesen 74 gyárat szállított, s e sörgyárak mindegyike évi 30 ezer hektoliteres kapacitású. Moszkvában, Kijevben és Szimferopolban évi 1 millió hektolitert előállító cseh sörgyárakat helyeztek üzembe. Ezeket továbbiak is követik, Harkov, Krasznodar, Szverdlovszk és Leningrád számára. Az egyik „milliós" kapacitású sörgyár Moszkvában az olimpiai játékok idején látja el sörrel a szovjet fővárost. **(BUDAPRESS — ORBIS)**

Várkonyi János

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 19

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Testvérlap

1021

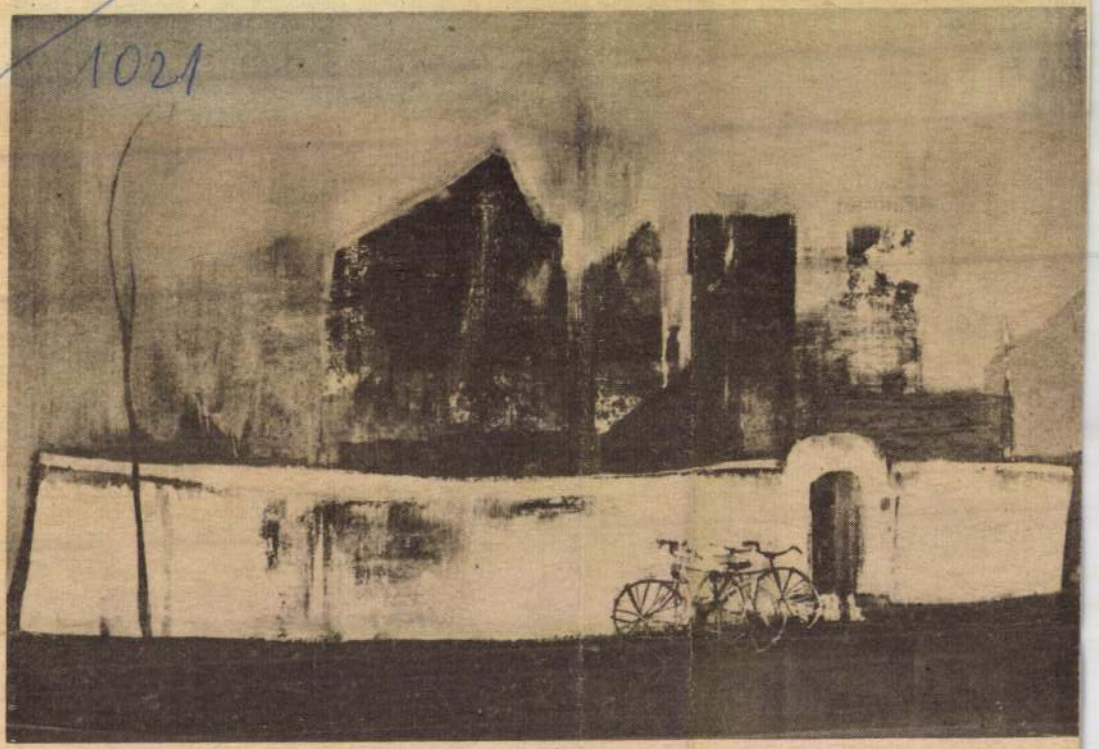

Várkonyi János: Kőkerítés

NÉP

Tal

A mondabeli Anteus a szörnyekkel viaskodott. Sohase tudták lebírni. Mert ahányszor a földre gyűrték, mindannyiszor erőre kapott az anyaföld érintésétől. A szülőföld adott erőt Szabó Pálnak is. Még akkor is, amikor már az írói hírnév szárnyra kapta, igen gyakran hazarándult. Az ugrai földből nőtt ki, ez repítette a magasba. A szülőföld!

A tanácselnök szobájában ott függ a portréja. Szikár arc, figyelő szemek. A faluját figyeli most is.

— Ha hazajött Pestről, mindig benézett a tanácsházára — mondja Kiss Ernő, Biharugra tanácselnöke. — Minden érdekelte, ami a községben történik. Mindenről tudni akart. Az első járdát is ő készítette. Még a felszabadulás előtt, terméskövekből. Ma már szinte minden utcának van járdája. A község útjait zúzott kövekkel töltjük fel. A társadalmi munka hatékonysága területenként változik. Olyan a társadalmi munka, amilyen a tanácstag.

Amondó vagyok

— Azt mondja nekem egy ízben Szabó Pali bácsi, hogy jaj, de szépen megműveltem ezt az ugrai erdőt. Ott volt a hold földem a kertek alján. Nem erdő volt az, ha-

ben gyulladt ki a villany a községben. Iskola, artézi kút, posta, és járdák épültek azóta. Most meg egy ABC-áruház. Kultúrháza is van a községnek. Társadalmi összefogással alapoztuk. A gyógyszertár is megépült. Most már nem kell átjárni Zsadányba gyógyszerért.

— Hogyan tart kapcsolatot választóival?

— Biharugrán mindenki ismer. Sokszor az utcán, meg a boltban, vásárlás közben is megállítanak. Előfordult, hogy a lakásomon is fölkerestek. A községben sok a munkahely. Itt van a kosárfonó, a tsz, a halgazdaság, a MAVAD. Nincsenek elhelyezkedési gondok.

— Mint megyei tanácstag, Biharugrán kívül melyik községet képviseli még?

— Körösnagyharsányt. Gyakran szoktam átjárni. Rendszeres a kapcsolatom a község vezetőivel.

— Mit tart a legfontosabb feladatának?

— Hogy tolmácsoljam választóim gondját, észrevételét, javaslatát, a tanácsi fórumokon. A megyei tanács legutóbbi tanácstagi csoportülésén az óvodai és az iskolai felszerelésekről volt szó. Ugrán ezen a téren gondok vannak. Megoldásukra mintegy 100 ezer forintot kapunk a megyei tanácstól.

Várkonyi János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 19

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

festőművész

NÉPÚJSÁG

1021

Várkonyi János: Bártfai emlék

TÁRLATOLGATÓ

BARTÓK BÉLA EMLÉKHÁZ (II., Csalán u. 29. Telefon: 176-2100. Ny.: 10–19 óra között, szünnap: H.) Állandó kiállítás: Bartók Béla élete és művei. A Magyar Posta bélyegei Bartók Béláról.

BÉLYEGMÚZEUM (VII., Hársfa u. 47. Telefon: 142-0960, 122-4014. Ny.: 10–19 óra között, szünnap: H.) Állandó kiállítás: A világ postabélyegei.

BUDAPEST BÁBSZÍNHÁZ (VI., Andrássy út 69. Telefon: 142-2702): Blattner Géza-emlékkiállítás.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Szent György tér 2. Telefon: 155-8284. Ny.: 10–16 óra között, szünnap: K.) Állandó kiállítás: Gótikus szobrok a budai királyi palotából. Időszaki kiállítások: Az emigráció a hazáért 1945-től napjainkig. r: dr. Harsányi Lajos (Los Angeles). Százéves a BTM könyvtára. Római kerámiaművészet Aquincumban.

BUDATÉTÉNYI GALÉRIA (XXII., Nagytétényi út 35. Telefon: 226-5317. Nyitva: 14–19 óra között): április 12-ig: „Életünk tárgyai – Tárgyaink csendéletei" c. kiállítás.

A BUDAVÁRI MÁTYÁS-TEMPLOM EGYHÁZMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE (I., Szentháromság tér 2. Telefon: 155-5657. Ny.: 8.30–18 óra között.) Állandó kiállítás: Egyházművészeti gyűjtemény.

EGYETEMI SZÍNPAD (V., Szerb u. 21–23.): „TÁNC" – Kelényi Krisztián Tódor kiállítása.

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT Április 4-ig: Hol tartasz most? – Üveg. Április 8-tól május 2-ig: Hol tartasz most? – Textil II.

FÉSZEK MŰVÉSZKLUB (VII., Kertész u. 36. Telefon: 142-6547 Ny.: H–P: 14–20 óra között.): április 2–4-ig: Haász István festőművész bemutatja legújabb munkáit. április 16-ig: Lise Horsley festőművész kiállítása.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VI., Andrássy út 112. Telefon: 131-8858. Nyitva: H–P: 10–18 óra között.): április 11-ig: „Napkatonák". Garamvölgyi Béla festőművész kiállítása, április 5–12-ig: Németh Tamás és Gulyás Miklós kiállítása.

FORTUNA 11 GALÉRIA (I., Fortuna u. 11. Telefon: 201-8984. Nyitva: 11–18 óra között.) Állandó kortárs kiállítás árusítással egybekötve.

GAÁL IMRE GALÉRIA (XX., Kossuth Lajos u. 39. Telefon: 127-8017. Nyitva: 10–18 óra között, szünnap: H.): május 2-ig: „A szecesszió Pesterzsébeten" – Nagy Sándor freskói és üvegablakai az erzsébeti templomokban.

GULÁCSY GALÉRIA (V., Károly krt. 6. Telefon: 118-8933/42. Nyitva: 10–18 óra között, szünnap: V.) Kortárs magyar művészek állandó kiállítása.

GÜL BABA TÜRBÉJE (II., Mecset u. 14. Telefon: 155-8849. Ny.: 10–18 óra között, szünnap: H.) Állandó kiállítás: Török kori műemlék a kőzsámolyon álló sírkápolna, a muzulmánok ma is ismert zarándokhelye.

HUNGART STÚDIÓ (V., Kossuth Lajos u. 14. Telefon: 117-5978. Nyitva: 10–18 óra, szo: 10–13 óra között, szünnap: V.) Mai magyar képzőművészek kiállítása árusítással.

HUNNIA MOZI (VII., Erzsébet krt. 26. Telefon: 122-3471): Minden nap du. 2 órától éjfélig Kathona Endre keramikus művész kiállítása.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33. Telefon: 117-5222. Ny.: 10–18 óra között, szünnap: H.) Állandó kiállítás: Művészet és mesterség. április 30-ig: „Az európai iparművészet stíluskorszakai" c. sorozatból: A klasszicizmustól a biedermeierig, Historizmus és eklektika. Nürnbergi ötvösmunkák XV–XVI. sz.

JÓKAI EMLÉKSZOBA (XII., Költő u. 21. Telefon: 156-2133. Ny.: 10–14 óra között, szünnap: H.) Állandó kiállítás: Jókai Mór emléktárgyai, Jókai és a természet, Jókai a Svábhegyen.

JÓZSEF ATTILA EMLÉKSZOBA (IX., Gát út 3. Telefon: 117-3143. Ny.: 10–16 óra között, V: 10–15 óra között, szünnap: H.) Állandó kiállítás: József Attila-emlékkiállítás.

KASSÁK MÚZEUM (III., Fő tér 1. Telefon: 168-7021. Nyitva: 10–18 óra között, szünnap: H.) Állandó kiállítás: Kassák irodalmi és képzőművészeti munkássága (1915–1967). május 23-ig: Vattay Elemér fotói és műgyűjteménye.

KERENGŐ (Jáki kápolna, XIV., Városliget. Telefon: 121-7770. Nyitva: 10–18 óra között.) A galériához tartozó képzőművészek alkotásai.

KISCELLI MÚZEUM – FŐVÁROSI KÉPTÁR (III., Kiscelli út 108. Telefon: 188-5660. Ny.: 10–18 óra között, szünnap: H.) Állandó kiállítás: Emlékek Pest-Budáról, XVIII–XIX. sz. Válogatás a Fővárosi Képtár XX. sz-i gyűjteményéből. április 13-ig: Fehér László festőművész kiállítása.

KNOLL GALÉRIA (VI., Liszt Ferenc tér 10. Telefon: 142-0444. Nyitva: H–P.: 11–18 óra között, szo: 11–14 óra között, szünnap: vasárnap.): április 10-ig: Narelle Jubelin és Johanna Kandl (Ausztrália, Ausztria) kiállításai.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11. Telefon: 142-0565. Ny.: K–P: 10–16 óra, Szo–V: 10–18 óra között, szünnap: H.). Állandó kiállítás: A vasút története a lóvasúttól napjainkig. A hajózás története. Eredeti történeti járművek. A közúti közlekedés története. A városi közlekedés története, emberek és járművek a fővárosi tömegközlekedésben. Hintó- és kocsitörténet. Állandó kiállítás: Baross-emlékszoba (előzetes bejelentés alapján megtekinthető a MÁV Kerepesi Úti Igazgatóságának épületében). április 16-ig: 100 éves a karburátor.

LÁGYMÁNYOSI KÖZÖSSÉGI HÁZ (XI., Kőrösy u. 17.): Marx Tamás „Búvárfotók". Fux Paulus festőművész kiállítása.

Ma nyílik meg a Józsefvárosi Művelődési házban Varjasi Tamás iparművész bőrmunkáinak kiállítása

BULI VAN

ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONT (VIII., Almássy tér 3.): 3-án 19 óra: Nonszensz Szombat: Ladánybene 27, Ferenczi György és a Herfli Davidson, Cadillac, Takáts Tamás Dirty Blues Band. 4-én 17 óra: Izraeli táncház. 5-én 19 óra: Los Andinos klub.

ÁLLANDÓ PROGRAMOK: szombat 19 óra: Oldream – klasszikusok a régmúltból – Rock and Rolly, Koncert, Filmvetítés, Miegymás. vasárnap 18 óra: SIRTOS görög táncház.

BARLANG (Szentendre, Dunaparti Műv. Ház, Dunakorzó 11/A): 3: Pece Atanasovszky (macedonia), Steven Kotansky (USA) és a Vujicsics egy. KONCERTEK 21 órától.

BILIÁRD FÉL10 JAZZ KÁVÉZÓ (VIII., Mária u. 48.): 2: Kőszegi Force. 3: Zártkörű. 4: Mediterrán duó. 5%: Public Ice. KONCERTEK 20 órától.

EGYETEMI SZÍNPAD (V.. Szerb u. 21–23.): Lásd a színházak műsoránál.

ELSŐ KERÜLETI MŰV. HÁZ (I., Bem rkp. 6.): pénteken 17 óra: Téka táncház. szombaton 20–24 óra között: Török Ádám és A RABB együttes. vasárnap 19–23 óra között: Deák Bill Blues Band.

E-KLUB (X., Népliget, Telefon: 114-1001): Nyitva: péntek-szombat 20.30 órától 05 óráig. Rock Disco: Petőcz.

EÖTVÖS KLUB (V., Károlyi Mihály u. 9.): péntek: 7 óra: Képviselő Funk dzsesszformáció, Imre és a Motívumok blues együttes, Somogyi Tamás Rokonai, Barátai és Üzletfelei jazz smallband. Hétfő: Takáts Tamás Dirty Blues Band. KONCERTEK 20 órától.

FEKETE LYUK (VII., Golgota u. 3.): 2: Deed Metal nap: Fermentation (Eger), Slow Fermenting. 3: Fantom Fesztivál: Escape, Madisson, C.A.S.B. Justice. 4-én 17 óra: Dark klub.

FMK (VI., Andrássy út 112.): 2-án 21 óra: Yep-Madison, 22 óra: Sztriptíz. 3-án 21 óra: Tér-idő, 22 óra: S-Modell.

HOLD (XIII., Hegedűs Gyula u. 7.): 2: Drums. 3: Vidámpark.

INK & DRINK (V., Királyi Pál u. 6.): péntek: Red Boys, szombat: Electric Blues.

JAZZ CAFÉ (V., Balassi Bálint u. 25.): 2: Juhász Gábor zenekara. 3: Golden Era Jazz. 4: Sunday's Standards. 5: Wee Dot. KONCERTEK 20 órától.

JÓKAI KLUB (XII., Hollós u. 5.): 4-én 19.30 óra a The And együttes rock and roll klubja.

KASSAI MUSIC CLUB [XIII., Pannónia (volt Rajk L.) u. 14.]: COUNTRY SÖRÖZŐ: P-Szo: 19 órától 24 óráig: Happy End Band. A Music clubban: Állandó programok. Péntek: Gerendás Péter. Szombat: Palermo Boogie Gang. Vasárnap: Jazz Connection. Hétfő: Salon club.

KŐBÁNYAI GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI HÁZ (X., Előd u. 1.): 3-án 19–23 óra között: Szikla & Zsemle zenekar Rock & Roll klub, (tánctanítás 19–20 óra).

LÁGYMÁNYOSI KÖZÖSSÉGI HÁZ (XI., Kőrösy u. 17.): 2-án 19 óra: Zsarátnok táncház. 3–5-ig 19 óra: ETNO fesztivál. 3-án 20 óra: Makám, Dresch quartett. 4-én 10 óra: Varázsnap gyerekeknek – kézműves foglalkozások és színpadi produkció. 4-én 20 óra: Binder, Pangea, 5-én 20 óra: Szabados, Talizmán.

MADE INN (VI., Andrássy út 112.): Péntek: Bajonett. Szombat: Géniusz. Vasárnap: Aeropolis (Görög est). KONCERTEK 21 órától.

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰV. HÁZ (II., Marczibányi tér 5/A): 2-án 20 óra: Brass Age jazz klub. 3-án 17 óra: Kaláka klub – vendég: Gryllus Dániel. 4-én 17 óra: Hóra – izraeli zsidó néptáncház. 5-én 18 óra: Indiai zene klub – Calcutta trió.

HANGVERSENYEK

BARTÓK EMLÉKHÁZ (II., Csalán u. 29. Telefon: 176-2100): 2-án 18 óra: Bartók vonósnégyes, km.: Körmendi Klára (zongora) – Liszt, Erkel, Mosonyi művek, Erkel és kora (Erkel-emlékestek/1). 3-án 18 óra: Kassai István (zongora), Szecsődi Ferenc (hegedű), Lukács Péter (brácsa), vendégek: Óvári Rozália és Erkel Tibor – Az Erkel család közvetlen közelről. Erkel Ferenc művei (Erkel-emlékestek/2).

FÉSZEK MŰVÉSZKLUB (VIII., Kertész u. 36. Telefon: 122-6081): 4-én 19.30 óra: Fábián Márta és Szakály Ágnes kétcimbalmos hangversenye, km.: Gyöngyössy Zoltán (fuvola) – Händel: d-moll szvit, Bach: Két triószonáta, C-dúr BWV. 529, c-moll BWV. 1079:8, C-dúr szonáta K. 330, Haydn: D-dúr divertimento, Hob IV:1.

LISZT FERENC KAMARATEREM RÉGI ZENEAKADÉMIA (VI., Vörösmarty u. 5. Telefon: 122-9804): 3-án 11 óra: Semmelweis vonósnégyes, km: Nagy Enikő (brácsa), Hepke Péter (zongora) – Liszt és Mozart művei.

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ (VI., Andrássy út 22. Telefon: 153-0170): 5-én 19.30 óra: A Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekarának hangversenye, km.: Zempléni Tamás (kürt), vez.: Lukács Ervin – Wagner: Trisztán és Izolda – előjáték és Izolda szerelmi halála, Mozart: Esz-dúr kürtverseny K. 495, Schubert: 7. szimfónia (Liszt-b. 5.).

MAGYAR RÁDIÓ HATOS STÚDIÓJA (VIII., Bródy S. u. 5–7. Telefon: 138-8388.) 2-án 18 óra: Szakcsi Lakatos Béla (zongora), Vukán Trió, Creativ Art Ensemble, a Magyar Rádió Énekkara és Szimfonikus Zenekara, vez.: Ligeti András – Vukán György szerzői estje – Requiem apámnak, Missa Dominum Jesum Christum – Credo és Sanctus, Volt ami volt, az életem, Két európai Los Angelesben (Belépők igényelhetők a MR Zenei Főosztályán).

MTA ZENETUDOMÁNYI INTÉZET ZENETÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Táncsics M. u. 7. Telefon: 175-9011/164): 3-án 18 óra: László Andrea (gordonka) és Waldemar Schwiertz (nagybőgő) hangversenye. Km: Kovalszki Mária (zongora) – Bottesini, Valentini, Boccherini, Viotti és Rossini művei. 5-én 18 óra: Acsai Gábor (kürt), Havacsek Tihamér (zongora), a Bakfark Bálint Zeneiskola furulyaegyüttese (Oroszlány) – „Versenygyőztesek muzsikálnak" – országos zenei versenyek díjnyerteseinek kamaraestje.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR (III., Kiskorona u. 7. Telefon: 180-5288): 3-án 16 óra: Soltész Anikó csembalóhangversenye – Muffat: g-moll passacaglia, Buxtehude: G-dúr változatok, Bach: c-moll partita. 3-án 19 óra: 8+8 énekegyüttes, km: Csapó Tamás (ének), Maros Éva (hárfa), Virágh András (orgona), Kósa Gábor (ütőhangszerek) – Liszt: Ino a Maria Vergine, Stanford: Három motetta op. 38, Verdi: Pater Noster, Bernstein Chichesteri zsoltárok (Rádiós estek Óbudán). 4-én 19 óra: Korondi Anna (ének), Péteri Judit (csembaló), Kertész István (hegedű), Pertorini Rezső (gordonka) – Olasz barokk zene. Monteverdi, Scarlatti, Fontana, Tartini és Vivaldi művei. (Barokk kamarazene/1).

ZENEAKADÉMIA (VI., Liszt Ferenc tér 8. Telefon: 142-0179): 2-án 19.30 óra: Magyar Állami Hangversenyzenekar, vez.: Kobayashi Ken Ichiro – Csajkovszkij: 1812 – nyitány, Manfred szimfónia (Tavaszi Bérlet B/2).

ZENEAKADÉMIA KISTEREM (VI., Liszt Ferenc tér 8. Telefon: 142-0179): 3-án 19.30 óra: Failoni Donatella zongoraestje – Bach: c-moll fantázia BWV. 906, Schubert: A-dúr szonáta D. 664, Csajkovszkij: Diótörő-szvit, Prokofjev: 3. szonáta op. 28, Hacsaturjan: Toccata.

Paizs Péter festőművész „Arany lépcső" címmel mutatja be legújabb munkáit a budapesti Kempinski szálloda galériájában. A csütörtökön nyíló tárlaton a fiatal művész 14 olaj-, illetve akrilképe látható. Paizs festményeit élénk színvilág, a geometrikus formák játékos alkalmazása teszi egyedivé.

Paizs Péter 1985-ben diplomázott a Képzőművészeti Főiskolán, majd színdinamikát és formatervezést tanult a Budapesti Műszaki Egyetemen. 1991-ben, önálló kiállítása volt a Duna Galériában majd egy évvel később a FÉSZEK Klubban mutatkozott be.

AUTÓTULAJDONOSOK, FIGYELEM!

TAVASZI KÖRNYEZETVÉDELMI AKCIÓT INDÍT AZ ALTERNATÍV ÖNSEGÉLY ALAPÍTVÁNY SEGÍTSÉGÉVEL AZ ALT INVEST TALÁLMÁNYHASZNOSÍTÓ KFT. AZ ÖN KÖLTSÉGE: 3980 FT, MEGTAKARÍTÁSA AKÁR TÖBB TÍZEZER FORINT ÉVENTE!

HOGYAN?

Szavazzon Ön is bizalmat az ***Autran Opto*** elektronikus gyújtásrendszer-családnak, amellyel gépjárművét környezetbarátabbá, energiatakarékosabbá teheti. Lépjen be Ön is a több mint 70 000 gépjármű-tulajdonos közé, akik megvásárolták a fenti terméket.

Előnyei: nagy megbízhatóság, hosszú élettartam. Minimum félliteres megtakarítás 100 km-enként, kitűnő hidegindítás, gazdaságos üzem az új KRESZ-szabályozásnak megfelelően.

Ön négyes sebességi fokozatban, rángatásmentesen, akár 40 km/órás sebességgel haladhat járművével. Ára 6000 km alatt megtérül.

Gondoltunk vagyonbiztonsági szempontokra is, ezért minden egyes termékünket gyújtásblokkolási rendszerrel láttuk el, így is segítve a gépjárműlopási károk megakadályozását.

A készülék szettben megvásárolható vagy megrendelhető LADA, SKODA, DÁCIA típusokra, az ára csak 3980 Ft/db. Postai megrendelés esetén + 200 Ft csomagolási és postaköltség.

A készülékcsalád beszerelésével megszűnik gyújtásállítási gondja, kb. 50 000 km-ig nem lesz szüksége gyújtásállításra.

Minden budapesti vásárlónk, aki 1993. április 1. és július 1. között készülékünket megvásárolja, 1 db, 1 évig érvényes klubkártyát kap, amellyel Budapesten 100 üzletben kedvezményesen vásárolhat, így a klubkártya birtokában akár több tízezer forintot is megspórolhat.
A klubkártya élelmiszerboltoktól kezdve gyermekruházat és egyéb szolgáltatások igénybevételére jogosítja Önt vagy családját.

Ha Önnek is jó tapasztalatai vannak, ajánlja termékünket ismerőseinek, barátainak is, továbbá lepje meg rokonait is a ***FEAN CLUB BT.*** által Budapesten és nemsokára vidéken is felhasználható klubkártyával, amelyről információt biztosít Önnek a **FEAN CLUB BT.** 1115 Bp., Bánk bán út 17. I/175.
Telefonszám: 185-2266/141-es mellék.

Vállalkozásunk gondol a nyugdíjasokra is, ők kedvezményezett egységáron (3500 Ft), a nyugdíjszelvény bemutatásával vásárolhatják meg az **Alt Invest Kft.** címén: 1085 Bp., József krt. 31/B II. 7/A.

Nyitva tartás: hétfőtől csütörtökig 8.30 órától 16 óráig, pénteken 13 óráig. Természetesen nyugdíjas vásárlóinkat is megilleti a FEAN klubkártya 1 éves jogosultsága.

Régi Autran Opto vásárlóinknak is felhívjuk figyelmét, hogy nekik is lehetőségük van a fekete vezérlődoboz cseréjére, egy új gyújtásblokkosra, amely természetesen a garanciát is magában foglalja, mindössze 1500 Ft áfás áron. Ön behozza régi fekete elektronikáját és megkapja a világszínvonalon készített újat, amely csereszabatos.

Előzetes megbeszélés alapján vállaljuk továbbá a beszerelést FIAT, VOLKSWAGEN, VOLVO, AUDI, OPEL, RENAULT, BMW, MOSZKVICS, NYSA és ZSUK gépjárművekbe is. Egységár: osztófejbe történő beszereléssel együtt 5700 Ft.

TAXISOK, FIGYELEM! MOSZKVICS ALEKO gépjárműbe is beszereljük a készüléket. Bizonyára ismert Önök előtt, hogy a jövő év folyamán valószínűleg kötelező lesz katalizátor felszerelése, melynek biztos előfeltétele az elektronikus gyújtásrendszer.
Természetesen nem felejtjük el vidéki megrendelőinket sem, nekik a készülék mellé külön ajándékot biztosítunk.

Röviden ismertetjük 7 éves referenciáinkat: a határőrség teljes állományára felszerelve 1986-ban, a tűzoltóság teljes állományára felszerelve 1989-ben, a Honvédelmi Minisztérium és a Belügyminisztérium, valamint a BRFK részállományára felszerelve 1987–89 között.

Garanciális meghibásodási százalékunk 1 ezrelék, termékeinkre a garancia a vásárlástól számított egy teljes évig cseregarancia, továbbá 5 év szervizszolgáltatás.

Megrendelési címünk: 1085 Budapest, József krt. 31/B II. 7/A. Megrendelését leadhatja *telefonon* is: 134-5916 (16 óra után, üzenetrögzítővel ellátva) vagy 134-1536 (16 óra után faxvonal is).

EXTRA AJÁNDÉKUNK: a tavaszi környezetvédő akció vásárlói között, akik április 1-je és július 1-je között a termékcsoportot megvásárolják, ***6 fő részére*** kisorsolunk egy hőlégballonos utazást, (a repülés helye: CLUB ALIGA ÚDÜLŐCENTRUM) amely látványosságot nyújt, széljárástól függően, a Balaton átrepülésével. A hőlégballon az Alt Invest Kft. tulajdona, Magyarország legnagyobb hőlégballonja. A repülés során Ön is láthatja, milyen károkat szenvedett, szenved környezetünk.

A NYERTESEKET KÜLÖN LEVÉLBEN ÉRTESÍTJÜK A REPÜLÉS HELYÉRŐL ÉS IDŐPONTJÁRÓL. TERMÉSZETESEN A NYEREMÉNYT ÖNNEK JOGA VAN BÁRKI RÉSZÉRE ÁTRUHÁZNI. SZAVAZZON BIZALMAT ÖN IS TERMÉKÜNKNEK, MERT MINDANNYIUNK ÉRDEKE AZ ENERGIATAKARÉKOSSÁG ÉS KÖRNYEZETVÉDELEM!

37696 JP

Rendkívüli ajánlat!

Több mint 20 ok, hogy a Cosmorámával utazzon. Jöjjön és látogasson meg minket, mielőtt lekötné nyaralását.

Kréta
indulás május 2-án, 9-én és 16-án

Szálloda*****	FP	40.000 Ft
Szálloda****	FP	34.000 Ft
Apartmanok	2 fő	22.000 Ft
Szálloda**	FP	27.000 Ft

Rodosz
indulás május 9-én, 16-án

Szálloda****	FP	38.500 Ft
Szálloda***	FP	33.900 Ft

Peloponészosz/Kalamata
indulás május 1-én, 8-án, 15-én

Hotel Elite****	FP	31.500 Ft
Stúdiók	2 fő	19.500 Ft

Peloponészosz/Tolo

Szálloda***	FP	33.200 Ft
Szálloda**	FP	28.500 Ft
Hotel **	R	25.000 Ft
Apartman	2 fő	21.500 Ft

Pieria
indulás május 8-án, 15-én

Poseidon Palace****	FP	27.500 Ft
Kronos***	FP	26.500 Ft
Apartman Zephyros		19.500 Ft

Halkidiki

Szálloda***	FP	25.350 Ft
Stúdiók	2 fő	19.500 Ft

Nyaralás és kirándulás Görögországba repülővel
Elhelyezés 4 csillagos szállodában.
Svédasztalos reggeli, egy étkezés.

– 8 nap klasszikus körút Peloponeszoszon
Kalamata, indulások: május 1., 8., 15., 22., 29.
Látogatás: Olympia-Spárta-Mystra-Dyros-Mykeane-Epidaurus és görög est.
Árak: **33.650 Ft-tól**

– 8 nap Krétán
Kréta, indulások: május 2., 9., 16., 23., 30.
Látogatás: Phaestos-Knossos-Matala-Agios Nikolas-Heraklion-Ierapetra-Sitia-Rethymnon-Chania, görög est.
Árak: **41.245 Ft-tól**

– 8 nap Rodoszon
Indulás: május 2., 9., 16., 23., 30.
Látogatás: Kamiros-Lindos, a pillangók völgyébe. Egy napos hajókirándulás Simi szigetére. Városnézés-görög est.
Árak: **39.910 Ft-tól**

Athén és a görög szigetek
indulás május 8-án, 13-án és 20-án

4 nap Athén és		
– 10 nap Santorini		49.500 Ft
– 10 nap Parosz		47.500 Ft
– 10 nap Naxosz		49.500 Ft
– 10 nap Mykonos		49.900 Ft
2 nap Athén és		
– 5 nap Parosz	+ 7 nap Santorini	49.250 Ft
– 5 nap Parosz	+ 7 nap Mykonos	48.500 Ft
– 5 nap Naxos	+ 7 nap Mykonos	49.650 Ft
– 5 nap Naxos	+ 7 nap Santorini	49.950 Ft

Klasszikus Görögország repülővel
indulás május 8-án, 15-én

15 napos klasszikus Görögország 7 nap nyaralással
– N. Pori, Chrani, Halkidiki, Pieria, Tolo stb. **43.810 Ft-tól**

15 napos klasszikus Görögország 7 nap nyaralással
– Naxos, Paros, Mykonos, Santorini, Aegina, Eretria, Kréta szigetén **50.650 Ft-tól**

Klasszikus Görögország luxus busszal
indulás május 7-én, 14-én

16 napos klasszikus Görögország 7 nap nyaralással
– N. Pori, Chrani, Halkidiki, Pieria, Tolo stb. **32.800 Ft-tól**

16 napos Klasszikus Görögország 7 nap nyaralással
– Naxos, Paros, Mykonos, Santorini, Aegina, Eretria, Kréta **43.175 Ft-tól**

Nyaralások expressz busszal

10 napos nyaralás		
– Halkidiki, N. Pori		8.950 Ft-tól
– Parosz, Naxos, Mykonos, Santorini		26.650 Ft-tól
– Eretria (Evia)	FP	20.800 Ft-tól
17 napos nyaralás		
– 2 szigeten nyaralás		37.725 Ft-tól

COSMORAMA
1065 Budapest VI., Nagymező utca 6.
Tel.: 269 6709 / 269 6710 / 269 6711 Fax: 122 3012.

VARJASI Tamas

Kihez jut a személyi jövedelemadó?

Ezen oldalakon már többször is foglalkoztunk azzal: több kerületi polgármester is fontolgatja, miként lehetne közigazgatásilag leválni a fővárosról.

Erre vonatkozólag több tervezet is létezik, ezekkel már részletesen foglalkoztunk. Lapunkat úgy informálták, hogy például a csepeli képviselő-testület már ez évi költségvetésébe is betervezte az esetleges leválás költségeit.

Az érintett kerületek polgármesterei leválási szándékukat elsősorban azzal indokolják: a közös közigazgatás aránytalan terheket ró egyes önkormányzatokra, hiszen – érvelnek – nem lehet ugyanazon elvek, rendeletek, törvények alapján igazgatni például a Belvárost és Újpestet, amely korábban önálló város volt.

A másik sarkalatos kérdés: a személyi jövedelemadó megosztása. Mint ismeretes, a fővároshoz befolyt bevételt „egy kalapba" teszik, s hosszas egyezkedések után osztják szét a kerületek és a Főpolgármesteri Hivatal között. Ez pedig – állítják az érintett önkormányzatok – ellenérdekeltté teszi a kerületeket, hiszen nem kapnak kézhez akkora összeget, mint amekkora náluk befolyik.

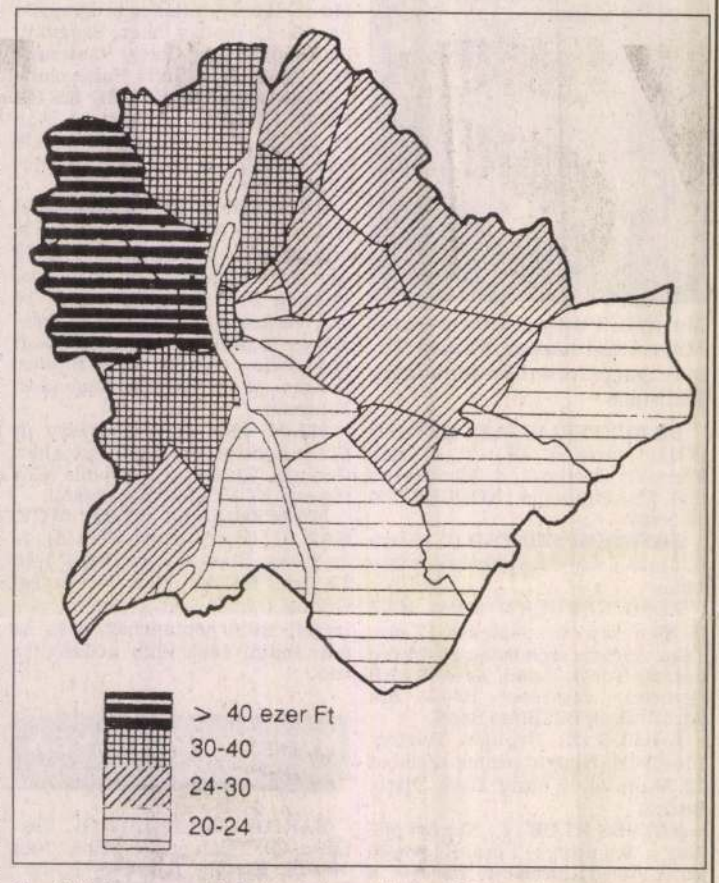

Grafikánk a személyi jövedelemadó egy lakosra jutó összegének kerületenkénti megoszlását ábrázolja

Budapest egyre inkább babilonosodik

Az elmúlt héten zajlott Budapesten az az urbanisztikai konferencia, amelynek fő témájául a városok fejlődése szolgált. Több külföldi szakértő mellett a hazai résztvevőket olyan nevek fémjelezték, mint Ráday Mihály, Konrád György, Vidor Ferenc és Tornai József. Budapest fejlődéséről Konrád György nyilatkozott a Népszabadságnak.

– A János-hegyről letekintve azt látjuk, hogy a főváros jelentős örökséget kapott a múlttól. Budapest nagy fejlődési hulláma a múlt század második felében egészen az első világháborúig tartott. Jól elkülöníthetőek a két világháború között épült övezetek és a hatvanas években létrejött területek is. *A legjobb periódus talán az 1890-től 1990-ig tartó időszak volt, amikor évente közel tízezer lakás épült.* A hatvanas évek technokratikus hulláma nem csapott át a bérházövezetekre, mert szegények voltunk hozzá. Elegendő pénz birtokában az a rombolás, amilyen a Józsefvárosban megindult, kiteljesedett volna.

A hatvanas évek időszaka a lakótelepek építésének kora volt. A lakótelepek sokféleképpen megítélhetők: *Szelényi Ivánnal* végzett vizsgálódásaink arra utaltak, hogy megváltoztatják a város szerkezetét. Oda húzódott ki ugyanis a fiatalabb, dinamikusabb réteg, és a város belső övezeteiben, amelyekhez nem nyúltak, elöregedés, elhanyagolódás, úgynevezett szlömösödés kezdődött el. A lakótelepek már állnak, így kell elfogadni őket. Szerencsére már csak a múlt egy befejezett szakaszát képviselik.

Ami az általános városfejlődést illeti, érdekes fejlemény, hogy ezek a szlömösödésnek indult belső, bérházas övezetek mintha élénkülőben lennének. Az biztos, hogy a Belváros ki fog terjeszkedni a Nagykörútig, sőt azon túl. A világ nagyvárosaihoz hasonlóan szigetekként érdekes foltok jelentek meg: bevásárlócentrumok, mulatóhelyek, kocsmák sűrűsödtek össze. Tarkább lett a város: új, rossz és jó cégérek egyaránt feltűntek, de minden egyéni kísérletből származó kis söröző, boltocska megjelenése a város kimeríthetetlen energiáját mutatja. Budapest be tud fogadni olyan jelenségeket is, mint a kínai vendéglők markáns megjelenése. Természetes, elkerülhetetlen folyamat, hogy „elbabilonosodjon", multikultúrájúvá váljon a város. Ha ez ellen védekeznénk, a főváros kárát okoznánk. A legnagyobb probléma, hogy Budapest ma Európa egyik legbüdösebb városa. Szívesen látnánk, ha például Amszterdam mintájára visszatérnénk a kerékpárokhoz.

G. P.

Intézkedési terv készül a levegő tisztaságának védelmére

Csak füstölöghetünk BOROS JENŐ FELVÉTELE

(Munkatársunktól)

A fővárosi levegőszennyezettség az elmúlt években folyamatosan romlott. A budapesti általános rendezési terv szerint a legfőbb légszennyező forrás a közúti közlekedés.

A közúti forgalommal leginkább terhelt belső kerületekben hozzávetőlegesen 70 000 ember él, s további két-háromezerre tehető azok száma, akik több-kevesebb rendszerességgel ki vannak téve a határérték feletti légszennyezettségnek. Ezért a fővárosi környezetvédelmi program kiemelt fontosságú feladata a levegőtisztaság védelme, amely konkrét intézkedéssorozatot követel Budapest egész területén az emisszió csökkentésére, a helyzet folyamatos ellenőrzésére és további romlásának megakadályozására.

Az ipari emisszió csökkentése érdekében a főváros felül kívánja vizsgálni az ipari üzemek tevékenységét. Szakértők szerint a lakóterületek közé ékelődött ipari üzemekben csak környezetbarát technológiát lehet engedélyezni. Új üzemek létesítése csak környezeti hatástanulmány alapján, az energiafelhasználás, a légszennyező anyagok kibocsátásának mértékére vonatkozó szigorú előírásokkal engedélyezhető.

Évszázados spanyolok

Francisco Arjona Guillen idősödő, pocakos matador volt. Komoly képpel álldogált a fényképész lencséje előtt, bal karjáról művészi redőkben omlott le a köpeny, míg jobbján egy ledöfött, műtermi bika tornyosult, nyaktól felfelé. Anno 1860. Spanyolországot ekkor már egy jó évtizede járták az új művészet mesterei, a fotográfusok. Bóklásztak a városok között, cipelték magukkal a fából, fémből, üvegből szerkentett masinát, arcokat kerestek, figurákat és pillanatokat.

A Néprajzi Múzeum kiállításán bemutatott múlt századi spanyol fotográfiák legidősebbje éppen 1848-ból való: cilinderes urak – a vasutasok – állják körül azt a lokomotívot, amely először tette meg a Barcelona és Mataro közti távot. A portré egyébként is kedvelt műfajnak számíthatott ekkortájt, hiszen tucatszám ismerkedhetünk az ötvenes évek „jellegzetes" alakjaival. Nemes arcélű postakocsis néz le ránk sapkája és jól nyírt pofaszakálla közül, munkás és csendőr, fuvaros és andalúz pásztor ül a műtermekben, a városi utcákon pedig csapatostul sétálnak a fodros ruhát öltött hölgyek.

A hetvenes évek képeiről leolvasható az egész bonyodalmas spanyol történelem. Egymást sűrűn követő királyok, királynők és trónkövetelők pózolnak a kamera előtt, II. Izabella tartása semmiben sem különbözik az ellene 1868-ban forradalmat vezető tábornok délceg homorításától. Természetesen az ideiglenes kormány is lefényképezkedett, akárcsak a Karthágóért harcoló önkéntesek, de fénykép őrzi a vigyázzállásban feszítő halálüteg emlékét is, akárcsak egy toledói vízhordóét.

Nézi az ember belemerülve a fényképeket, csak azt a pocakos matadort nem tudja feledni. Így, egy bő évszázad távolából úgy tetszik, még a dülledt szemű álbika is csak somolygott az egészen.

N. K. J.

Itt a Kék Vonal!

Mint arról már beszámoltunk, új telefonos segélyszolgálat kezdte meg működését. A Kék Vonal munkatársai elsősorban a tizenéves gyermekek problémáin igyekeznek segíteni.

Öt szakember várja a segítségre szoruló gyerekek hívásait. Bármilyen gonddal fel lehet őket keresni, a családi perpatvarokból fakadó problémáktól a szexualitáson át, a mindinkább nyomasztó munkanélküliségen keresztül a külső és belső – pszichológiai – gondokig. Tanácsot adnak a bajokra, a nehézségekre. Fontos, hogy a hívó gyerek anonimitásban maradhat. Vállalják továbbá, hogy más hivatalos intézményekkel is felveszik a kapcsolatot, ha a telefonáló abba beleegyezik. Fő elhatározásuk, hogy mindenki a saját környezetében oldja meg a gondját – nem tanácsot, mint inkább segítséget próbálnak adni.

Nagy előrelépést jelentett a létrehozáskor, hogy a Matáv Rt. felajánlott egy telefonvonalat. A jó viszonyt jellemzi, hogy levelezést folytatnak arról, hogy a Kék Vonalat – mint segélyszolgálatot – ingyen lehessen felhívni, ezzel is segítséget nyújtva a hátrányosabb helyzetű fiataloknak.

A Budapest Bank támogatást ad önkéntesek képzéséhez. Az ő segítségükkel tervezik a 24 órás szolgálat bevezetését. A jelentkezőknek nem kell feltétlenül szakembereknek lenniük, hiszen szeptembertől alapos okításon vesznek majd részt, amelyre már májustól lehet jelentkezni. – Optimizmusra ad okot számunkra, hogy a telefonszolgálat szervezésének egyáltalán nem könnyű munkájában igen nagy segítőkészséget tapasztalunk – válaszolta kérdésünkre *Flaskay Éva*, a Kék Vonal vezetője.

A telefonszolgálat előnye más intézményekkel szemben, hogy az ott dolgozók az összetett gondokkal is meg tudnak birkózni, ellenben a szakosodott tanácsadókkal, akik – legalább is Flaskay Éva állítása szerint – csak egy-egy részproblémát képesek hatásosan kezelni. A Kék Vonal nem igényel személyes kapcsolatot, így a hívó inkognitóban maradhat. Ezenkívül azonnali kontaktusfelvételre ad lehetőséget, s ez a krízishelyzetekben döntő jelentőségű lehet.

A segélyszolgálatot egyelőre csak a munkanapokon lehet elérni a 210-3349-es telefonszámon 12-től 19 óráig. A Kék Vonal szolgálat csak akkor tehet a budapesti ifjúság rászorulóiért valamit, ha tudnak a szolgálat létezéséről, és mernek szembesülni gondjaikkal.

G. M.

CSALÁDI VASÁRNAP
A KERAVILL DISZKONTBAN!
április 4-én vasárnap
9.00-től 15.00-ig!
Vásárral egybekötött árubemutatók:
HOOVER AQUAMASTER porszívó
WHIRLPOOL hűtők és fagyasztók
SOLAC, BRAUN és Szarvasi kávéfőzők
SAMSUNG televíziók
és mikrohullámú sütő
ÁRENGEDMÉNNYEL!
A parkolóban 10.30 és 12.00 között
Dévényi Tibor játékos vetélkedője
Sztárvendégek: SZANDI és KIKI
12.00-től KERÉKPÁR ügyességi verseny
Fődíj: egy BMX kerékpár
Az egész családot várjuk a
KERAVILL
DISZKONT
ÁRUHÁZBA!
Bp. XVIII., Pestszentlőrinc Ipacsfa u. 8.

Optimista SZDSZ-piknik

Meglehetősen furcsa időpontban, április 4-én rendezi immáron hagyományosnak számító, egész napos „optimista piknikjét" az SZDSZ XI. kerületi szervezete a Kelenföldi Szabadidő Parkban, az úgynevezett Bikadombon.

Természetesen nem afféle politikai nosztalgiáról van szó. Néhány évvel ezelőtt, amikor először szerveztek családi pikniket a kerületi szabaddemokraták, úgy döntöttek, hogy azontúl minden év áprilisának első vasárnapján megismétlik a nagy sikerű rendezvényt. Nem gondoltak rá, hogy az a bizonyos vasárnap akár 4-ére is esthet...

Reményeik szerint viszont a program feledtetni fogja felszabadulásunk hajdani ünnepeinek kevésbé kellemes emlékét. A gyerekeket – többek között – bohócműsor, BMX-kerékpárverseny és lovaglási lehetőség várja, az idősebbeket a 13 órakor kezdődő Republic-koncert, majd Bródy János, a politika iránt érdeklődőket pedig az a vitafórum délután 4-kor, amelyen Pető Iványon és Kuncze Gáboron kívül Őry Csaba, a Liga elnöke is részt vesz.

ZABHEGYEZŐK BUDAPESTEN

Tavaszi Gyerekfesztivál

(Munkatársunktól)

Öt teljes napra felfordul minden. Hatszáz gyerek elözönli a várost, várost néz és vetélkedik, dalolni, táncolni se szégyell, barátkozik és ismerkedik, egyszóval pompásan tölti a szünidőt: errefelé ezt Gyerekfesztiválnak hívják.

A 450 vidéki és 150 külföldi gyerek április 3-án érkezik Budapestre, s 7-éig itt is marad. A programok tekintélyes hányadát az újpalotai Kontyfa Utcai Általános Iskolában rendezik, s itt lesz 4-én, vasárnap a nyitott nap is.

A gyerekfesztivál szervezői, a Zabhegyező Gyerekanimátorok Egyesületének tagjai – bonyolult nevük ellenére nem mások ők, mint fiatal programszervezők és pedagógusok – az öt napba igyekeztek mindent belesűríteni, amit csak lehetett: klubokat, múzeumlátogatást, „vízidilit", barlangtúrát, s ezalatt az idő alatt mindenki kiélheti belészorult kézműves hajlamait is.

Új sorozat a Francia Intézetben

Emlékezés Anatole Daumanra címmel retrospektív filmsorozatot indít a budapesti Francia Intézet péntektől. A programban válogatást mutatnak be az Anatole Dauman alapította Argos filmstúdióban készült rövid-, illetve nagyjátékfilmekből. Az előadások 19 órakor kezdődnek a Fő utcában.

Az első vetítésen április 2-án Jacques Rozier: Rómeók és kis szoknyák című rövidfilmjét követően Jean-Luc Godard: Hímnem, nőnem című alkotását tekinthetik meg az érdeklődők. Pierre és Jacques Prévert: Párizs, a gyönyörű, majd Robert Bresson: Vétlen Baltazár című munkáját április első hétfőjén vetítik. Az érzékek birodalma című Osima Nagisza rendezte produkciót kedden láthatják a francia film kedvelői. A negyedik vetítésen Michel Boschet: Holnap a kislány késni fog az iskolából, illetőleg Osima Nagisza: Az érzelmek birodalma című filmek szerepelnek, pénteken.

A húsvéti ünnepeket követő három napon Volker Schlöndorff: Kegyelemdöfés, Wim Wenders: Párizs, Texas, és Andrej Tarkovszkij: Áldozathozatal című filmjét játsszák a Duna-parton.

VÁRKONYI JÁNOS festőművész tárlata nyílt meg Szarvason a Tessedik Múzeumban. A kiállításon a művész olajképei láthatók.

Népszabadság, 1984. XI. 17.

Várkonyi János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1 1021

— Ó. KOVÁCS ISTVÁN bevezetőjével nyílt meg szombaton délelőtt Várkonyi János képeinek bemutatója a békéscsabai 635. számú Ipari Szakmunkásképző Intézet előcsarnokában.

1947-BEN SZÜLETETT BÉKÉSCSABÁN. 1971-BEN SZEGEDEN A TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA RAJZ SZAKÁN SZERZETT DIPLOMÁT. 1982-TŐL A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG MŰVÉSZETI ALAPJÁNAK TAGJA. RENDSZERESEN RÉSZT VESZ HAZAI ÉS KÜLFÖLDI TÁRLATOKON. BÉKÉSCSABÁN ÉL ÉS DOLGOZIK.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:

BÉKÉSCSABA – MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM; BÉKÉSCSABA – MUNKÁCSY MIHÁLY TEREM; HATVAN – HATVANI GALÉRIA; SZEGED – GULÁCSY TEREM; DEBRECEN – MEDGYESSY TEREM; BUDAPEST – CSEPEL GALÉRIA; BUDAPEST – MEDNYÁNSZKY TEREM

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK:

BÉKÉSCSABAI ALFÖLDI TÁRLATOK; VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLATOK; HATVAN – ORSZÁGOS TÁJKÉP ÉS PORTRÉ BIENNÁLÉK; BUDAPEST – CSONTVÁRY TEREM, BUDAPEST – VIGADÓ GALÉRIA

KÜLFÖLDI CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK:

ZRENJANIN (JUGOSZLÁVIA), PENZA (SZOVJETUNIÓ), LIENZ (AUSZTRIA), BARI (OLASZORSZÁG), TOKYO (JAPÁN)

Fk.: Tóth Pál István

VÁRKONYI JÁNOS:
„TRÓFEA" olaj 60×80 cm

Fk.: Toth Pal István • Foto: Nagy Imre

VÁRKONYI János

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

VÁRKONYI JÁNOS

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1989. NOVEMBER 9-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
DR. KUSTOS LAJOS
VÁROSI TANÁCS ELNÖKE

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ:
1989. NOVEMBER 9–18.
KISFALUDI STRÓBL TEREM
ZALAEGERSZEG, KOSSUTH L. U. 17.

NÉPÚJ

Vitaind

Vélemenyek az ol

A hatodik középtávú és az 1981-es év terv-készítésének időszakában vagyunk. Az MSZMP Központi Bizottsága november 13-i ülésén elfogadást nyertek a XII. kongresszus határozata alapján a VI. ötéves terv irányelvei. A megyei pártbizottság pedig december 11-i ülésén adaptálta ezt Békés megyére. Az országgyűlés a héten emelte törvényre VI. ötéves népgazdasági tervünket.

A helyi tervezéshez elengedhetetlen irányelvek tehát minden tervkészítésre kötelezett szerv részére adottak. Most az a nagy és felelősségteljes feladat, hogy ezek birtokában, a helyi és ágazati ismeretek alapján elkészüljenek a helyi tervek. A körülmények változása is jogoss hogyan folyik előremutató, e eredményt ho

A módszer ezért szeretné tervezés legjo közkinccsé tét

Vitát, vélem résztvevői Kis ság osztályvez gyei tanács el Szakszervezete és Józsa Béla, zottság elnöke

Népújság: Milyen tervezői munkák folynak a megyében, és hol tartunk jelenleg?

Kiss Sándor: Tulajdonképpen most vált teljessé a tervezői munka, mert a központi döntések csaknem kivétel nélkül megszülettek az éves és a középtávú tervekhez.

Népújság: Ezek szerint párhuzamosan két tervet kell készíteni; ezeknek mikorra kell elkészülni?

Kiss Sándor: Igen, de bizonyos eltéréssel. Az 1981. évi tervet kell elkészíteni, amit sok helyen még nem csináltak meg, bár rövidesen e szerint kell dolgozni-

fejlesztések eredményességét, célszerűségét javítsuk. Vagyis, hogy az eddigi tevékenységből leszűrhető tapasztalatokat, feltárt lehetőségeket jobban hasznosítsuk, a betervezett feladatokat alaposabban mérlegeljük, jobban éljünk a variációs lehetőségekkel.

Most különösen jelentős a tervkészítés mechanizmusa is. A VI. ötéves terv lehetőségeit tekintve nem tudunk egy teljesen zárt tervet készíteni. Így a tervezői munka folyamatosságára nagyobb szükség van, mint korábban. Az állandó helyzetelemző, -értékelő munka alapján esetleg a kitűzött feladatok

Várkonyi János

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

fotókiállítás

1980 DEC 2 1

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

NÉPÚJSÁG

1021

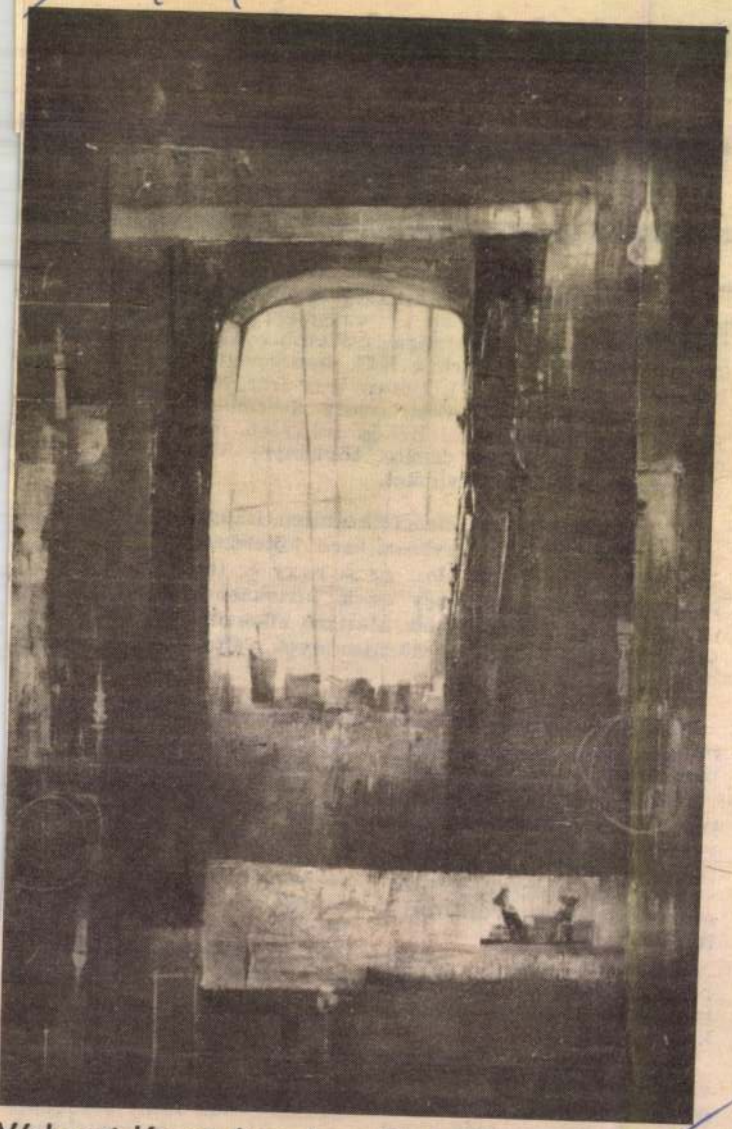

Várkonyi János: Asztalosműhely

... Álom és valóság, múlt és jelen, költészet és látomás: hitvallásom és olybéli reményem, hogy önmagamból tudok üzenni azoknak, akik tudják és keresik azt, ami ebből a világból most „kimaradt"... V. J.

VÁRKONYI JÁNOS 1947-BEN SZÜLETETT BÉKÉSCSABÁN. 1967–1971 KÖZÖTT SZEGEDEN A TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA NÖVENDÉKE. 1982-TŐL A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG MŰVÉSZETI ALAPJÁNAK TAGJA. BÉKÉSCSABÁN ÉL ÉS DOLGOZIK.
JELENTŐSEBB KIÁLLÍTÁSAI:
BÉKÉSCSABA, ALFÖLDI TÁRLAT; HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, DÉL-ALFÖLDI ÉS ŐSZI TÁRLAT; SZEGED, TÁBLAKÉP FESTÉSZETI BIENNÁLÉ; BUDAPEST, FÁKLYA KLUB; ATRIUM HYATT; CSEPEL GALÉRIA; BÉKÉSCSABA, MUNKÁCSY MIHÁLY TEREM; DEBRECEN, MEDGYESSY TEREM.

Fk.: Köteles István

VÁRKONYI JÁNOS:
„Filmrendező" olaj 60 × 80

Fotó: Váradi Zoltán

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

VÁRKONYI JÁNOS

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1987. NOVEMBER 12-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
DR. DÖMÖTÖR JÁNOS
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ
1987. NOVEMBER 12–25.

GULÁCSY LAJOS TEREM
SZEGED, KÁRÁSZ UTCA 17.

Várkonyi János festőművész

VÁRKONYI JÁNOS békéscsabai festőművész alkotásaiból nyílt meg pénteken kiállítás a szolnoki helyőrségi művelődési otthonban. A művész eddigi legsikeresebb műveit tárta közönség elé.

Népszabadság, 1985. 11. 9

Várkonyi János festőművész

BÉKÉSCSABAI KÉPZŐMŰVÉSZEK *kiállítása nyílik meg március 12-én a Fővárosi Pedagógusok Művelődési Központjában. Varga Géza szobrász és Várkonyi János festőművész tárlatát március 26-ig tekinthetik meg az érdeklődők.*

Népszabadság, 1985. III. 6.

Várkonyi János

Varga Géza szobrászművész és Várkonyi János festőművész anyagából nyílik kiállítás ma, március 12-én 17 órakor a Fáklya Klubban (Bp. VI., Csengeri u. 68. sz.). A két békéscsabai művész tárlatát március 26-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Nemzet 1985. III. 12.

VÁRKONYI JÁNOS festőművész munkáiból nyílt meg kiállítás tegnap a Békési Galériában.

Népszabadság, 1984. 1. 11

is művelték, hatvan mázsánál nagyobb átlagtermést ad majd hektáronként az idén a közösen elvetett mag. A kenyeret hozó.

kétszer is a jég a

Csak első és

vetőmagot használ

miután a megelőző

ben jól mutatkozta

Egy régi fellépésen. Akkor még fiatalok is voltak köztük...

tája, már kávét főz. Aztán áthoz egy kis üdítőt, meg sört a kocsmából. Próba lesz. Szép rend van a keze nyomán: az asztalon három fényképalbum, két vendégkönyv meg a róluk szóló újságcikkek albuma. A vázában eligazítja a három pávatollat — új szerzemény, úgy két hete kapták egy ismerőstől — még végignézi, hogy az oklevelek, emléklapok szépen egyenesen állnak-e a falon. Tekintetével utoljára a pávakör 1976-ban kapott miniszteri dicséretét simítja végig. Minden kész, kezdődhet a próba.

— Benkó, András a művelődési ház vezetője érkezik elsőnek. Az új műsorról beszélgetnek. Évente 10—11 alkalommal lépnek fel, egyszer-kétszer itthon is, máskor minősítésekre, találkozókra járnak. Mindig újat kell vinni...

— Marika — fordul Jánosinéhoz —, majd szólok a tagságnak is, hogy gyűjteni kellene, új műsorunk lesz, a szlovák ünnepi szokásokról. Ahhoz kellene anyag, ha kimennél te is a magnóval...

— Pedig most készültek el az Amíg a magból fonál

lesz című számmal. Ma többek között ezt próbálják.

Lassan megjön mindenki. Gyalog, kerékpárral, ki milyen messziről érkezik. Oncsik Pali bácsiék is befutnak, Csorvásról. Ide ment férjhez a lányuk, úgyis jönnének hozzá, és szeretnek itt a pávakörben...

Előveszik a kellékeket, a lenfésűt, a rokkát, a citerák tokja is kinyílik... Amikor megszólal a zene, az ének, megtörténik az egész nap várt csoda: ismét fiatalok. Molnár bácsi rázendít, hogy: „Őrménykúti csikóslegény vagyok én, Hatvanhárom csikóra vigyázok én" — s máris ő a legkapósabb, minden menyecske neki teszi a szépet.

Magukat, régi énjüket adják itt vissza, tiszta szívből.

Benkó András nem szereti a „próba" szót, „összejövetel", így mondja, s igaza van. Nem munka, igazi időjáték megy itt, eleget téve a tízéves jubileumon választott jelszónak: „Dalainkkal, életünket szebbé, másokét boldogabbá tenni, legfőbb feladatunk".

Nagy Ágnes

nemcsak kenyérrel él az ember. A Stemmerék által megalapozott jövő jelen időben húst, tejet is kínál az illatos, meleg cipóhoz. Ha minden jól megy a szövetkezet tehenei az idén az előirányzott 3600 liter helyett talán 4 ezer liter tejet is adnak éves átlagban egyenként. A szövetkezetiek legalábbis úgy számolnak, hogy két és fél ezer hektoliterrel több tejet értékesítenek ebben az esztendőben az eredetileg tervezetthez képest. Húsból pedig hétvagonnyi lesz szerintük a többlet év végéig.

Mindezt Németh Antal, a tsz párttitkára mondta el azon a nagygyűlésen, amelyen most, augusztus 13-án, Elnöki Tanácsunk elnöke tartotta a vitaindítót. A párttitkár számolt be arról is, hogy terveik túlteljesítésének záloga az a 13 szocialista brigád, amely a szövetkezetnek csaknem 200 dolgozóját tömöríti. Ők azok, akik egyhangúlag a kongresszusi és felszabadulási versenyhez való csatlakozás mellett szavaztak, vállalva a közös gazdaság nyereségtervének 3 százalékos túlteljesítését, és azt, hogy több mint 4 millió forinttal növelik az előirányzatokon felül a tsz-árbevételeit.

Igaz, alaposan elkanyarodtunk írásunk indító képsorától. Ám ennek magyarázatát nem e sorok írójának csapongó stílusa adja, sokkal inkább az a három évtized, amely alatt milliók mindennapi zsíros kenyere, az idén rekord búzatermést arató Pusztaföldváron is a múltat némi nosztalgiával idéző csemege lett.

Kőváry E. Péter
Fotó: Veress Erzsi

Várkonyi János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 19

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

festőművész

1021

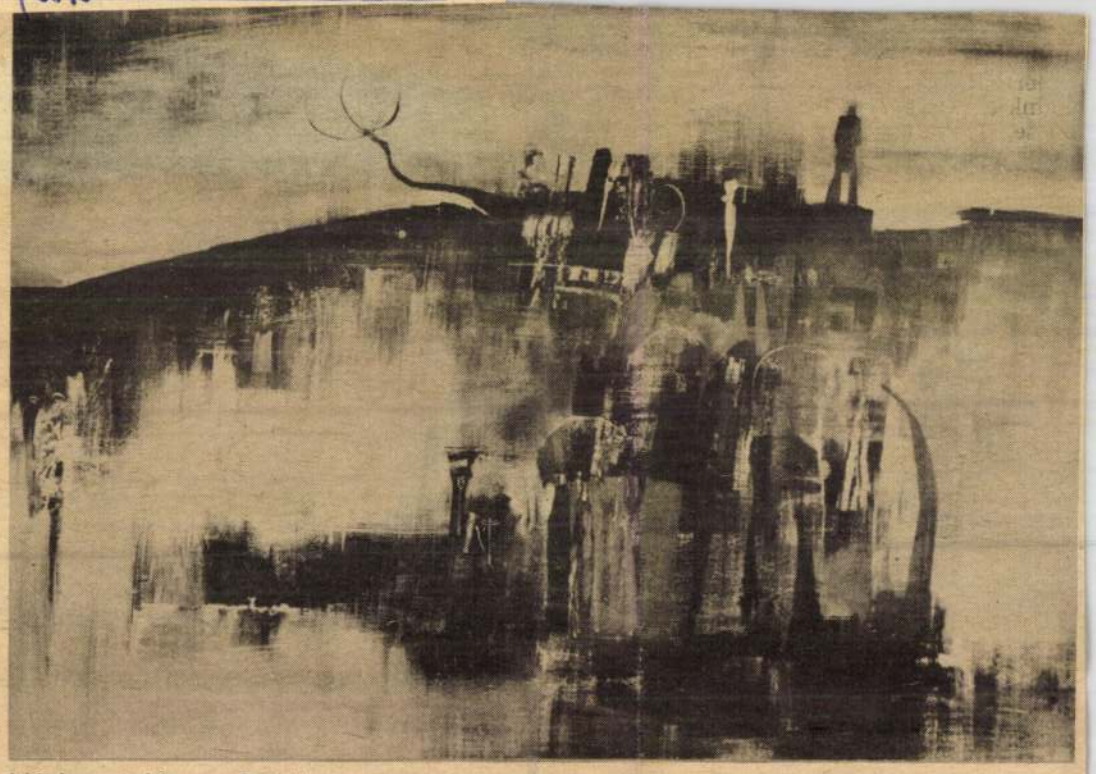

Várkonyi János: Régész

Várkonyi János: Szabóműhely

Laosz
prefeu
lemezl
messz
fejlett
lomtól
(Az
Rizses
szült.)
Ez
ződik

ve-
ün-
dik
párt
ök,
hak
PE
ért
he-
tal-

millió lakosú ország fővárosának, Vientianénak az arculatán is. Vientiane nagypiaca (2-es kép) árugazdag, jól ellátott, a város azonban még sok tekintetben hordozza a múlt emlékeit. Laosz ugyanis súlyos gondokat örökölt az 1975-ben megszűnt mi támasza a legendás Patet Lao, a kommunisták vezette felszabadító hadsereg. (4-es kép) A Patet Lao erői a vietnami felszabadító erőkkel együttműködve, hosszú évek partizánháborúja után szerezték meg a politikai hatalmat.

Várkonyi János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 19

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

festőművész

1021

Várkonyi János: Újságárus

kevesen. És három megyében: Hajdú-Biharban, Békésben, Csongrádban."

Így kezdődik beszélgetésünk a Magyarországi Románok Demokratikus Szövetségének lapjáról, a Foaia Noastráról, melynek szerkesztősége 1971 óta van Gyulán, Budapestről költözött ide, hogy közelebb legyen a román lakta településekhez. Az elgondolás jó volt, bizonyítja később a főszerkesztő, aki azóta váltott életpályát, hogy a lapot idehelyezték. „Méhkeréken születtem, Gyulán érettségiztem a román tannyelvű gimnáziumban, aztán tanár lettem, és amikor Gyulára jött a lap, öten vállaltuk, hogy újságírók leszünk. A bizalom engem tett főszerkesztővé, akkor még nem, de most már látom, milyen embert próbáló feladat ez. Nem rang, vagy cím, hanem szolgálat. Közhely lenne kimondanom, de mégis így a legegyszerűbb: a köz szolgálata. A mi esetünkben egy nemzetiségi csoporté, mely őrizni kívánja nyelvét, hagyományait; keresni történelmének igaz útjait; meg-

[illegible] alapított az [illegible] majd 1957-ben Budapesten szerveződött újjá a lap, akkor már Foaia Noastra fejléccel. Arról már beszéltem, hogy 1971-ben újra Gyula lett a szerkesztőség székhelye, és azóta dolgozom itt. Kezdetben mi is havonta kétszer jöttünk ki, 1978-tól azonban hetilap vagyunk. A szerkesztőség valamennyi munkatársa román szakon végzett egyetemen vagy főiskolán. Van 4-5 állandó tudósítónk, nyolc oldalunkon az élet osztotta be a rovatokat. Az első és a harmadik a községeké, ahol román nemzetiség él, a második a nemzetközi események híreivel szolgál, a negyedik oldal az ifjúságé (sok a fiatal tudósítónk), az ötödik a szépirodalom színtere, a hatodik kulturális eseményekkel foglalkozik, a hetediken elsősorban néprajzi, helyismereti cikkeket adunk, míg a nyolcadik vegyes: divat, rádió- és tévéműsor, itt kapott helyet a „Mozaik" című rovat és a humor. Az előfizetők száma? Amikor Pestről lejött a lap, 6—700 volt. Most 1500, de elértük már az 1700-at is. Tehát a

ként a román iskola tanulói televíziós készüléket kaptak kiadónk, a Lapkiadó Vállalat nemzetiségi lapok olvasószolgálatától".

A Foaia Noastra szerkesztőségének, belső és külső munkatársainak sok tekintetben fordulópont (stílusváltás, ahogy előszeretettel meghatározzák) a szövetség őszi, VI. kongresszusa. A kongresszus után ötéves feladatterv a sajtó tennivalóit is összegzi: *„Legyen (a lap) az anyanyelv megőrzésének, művelésének és fejlesztésének, haladó hagyományaink ápolásának, a nemzetiségi tudat formálásának és erősítésének hathatós eszköze. Tudósítson a román nemzetiségű lakosság munkájáról, életéről, eredményeiről és problémáiról."*

Világos beszéd.

„Így van", mondja a telefonvonal túlsó végén, Szegeden, *Petrusán György*, a szövetség elnöke, a főiskola román tanszékének vezetője. „Mégis kiemelném a feladatok közül azt, ami az anyanyelv megőrzését, fejlesztését célozza. A Foaia Noastrának ez ügyben rendkívül

[illegible] néprajzi antológiával [illegible] eddig is reprezentált."

Hocopán Sándor mondja: „Meggyőződésem, hogy a lap is katalizátor abban, hogy értelmiségünk egyre inkább bekapcsolódik a múlt és a néprajzi hagyományok kutatásába. Ha pedig bekapcsolódik, akkor le is írja azt, mi több: publikálni kívánja, közkinccsé tenni. Még ma is beláthatatlan az a kutatási mélység, ami felderítetlen. Hogy mást ne mondjak, Gyulán, a századforduló idején két román nyelvű lap is megjelent; olyan hagyományok-szokások jöttek napvilágra Battonyán, Méhkeréken és máshol, amire nem is gondoltunk eddig... Szóval 1982 végén megjelent az első Izvorul, jelentős néprajzi anyaggal, 500 példányban.

Az Izvorul szerkesztője Hocopán Sándor, a szerkesztő bizottság aktív, jó testület. A Kritika egyik tavalyi számában írt róluk, elismeréssel. „Módszerünk az, hogy gyűjtünk és közzétesszünk. Nem analizáljuk az anyagot, inkább forrásmunkának szánjuk." A szer-

Garami Veronika [illegible] battonyai Foaia No[illegible]

zőgárda gyorsan b[illegible] sősorban a pedagó[illegible] lalkoznak arra, ho[illegible] munkát kezdjenek, [illegible] ják, amit hallottak. [illegible] számban — például [illegible] za Lucia a kétegyh[illegible] gyógymódokról, a [illegible] szokásairól ír, Mat[illegible] a méhkeréki táncházat, a „zsok"-ot ismerteti, Botye Györgyné pedig pusztaottlakai aratási szokásokat gyűjtött.

És mi az, „ami az Izvorul után következik"?

Megalapozott, indokolt tervezetet olvasok. Az új kezdemény: legyen a hazai románságnak (egyelőre havonta egyszer) megjelenő művelődéstörténeti antológiasorozata, *Timpuri* címmel. Célja: „Feltárni az elődök életét, a nyelvhez kötött kulturális értéket."

Bírják idővel, energiával?

„Aki egyszer erre adta az életét, aki egyszer nekilátott, hogy meséket, szokásokat, helytörténeti eseményeiskolák [illegible] gimnázium igazgatója, *Budai János*, és négy tanártársa, *Gurzó Mária, Ruzsa Éva, Ruzsa Mária és Kozma Tivadar*. Valahogy így összegezhetném: „A diákok is kedvelik a lapot. Nemrég nagy vetélkedőt rendeztünk, közösen a szerkesztőséggel, a hazai románság történelmi, néprajzi hagyományaiból; ha látta volna, hogyan járták a táncokat, és milyen nagy kedvvel énekeltek!"

A főszerkesztőt a nyomdából keresik. Készül a lap, közeledik a lapzárta. Most már minden perc fontos. A Foaia Noastra legfrissebb száma hamarosan megjelenik.

Sass Ervin

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTOFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Várkonyi János,
festő ny

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1984 FEB 11

1021

Várkonyi János: Kirándulás

Várkonyi János: Patikus

Az elektrotechnikai tanszék hallgatóinak gyakorlata **(Fotó: ORBIS — KS)**

Ostrava hatalmas ipari és bányászváros a Cseh Szocialista Köztársaság északnyugati csücskében. Nagy kiterjedésű, kiváló minőségű feketeszén-lelőhely felett fekszik. A szén — a vassal és az acéllal együtt — jelenti azt a tengelyt, amely körül a város élete forog. A város bányászati főiskoláján a jövendőbeli szakemberek ezreit képezik ki. Az 1945-ben Prágából Ostravába települt főiskolának négy kara van: bányászati-geológiai, gépészeti, elektrotechnikai, s végül — a legfiatalabb — a közgazdaságtudományi. Az iskola új, hat évvel ezelőtt befejezett impozáns épületében hat és fél ezer diák tanul. A magas létszám érthető: a bányászatnak és a kohászatnak egyre több képzett szakemberre van szüksége Csehszlovákiában.

—i

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Várkonyi János
festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1980 JÚN 15

1021

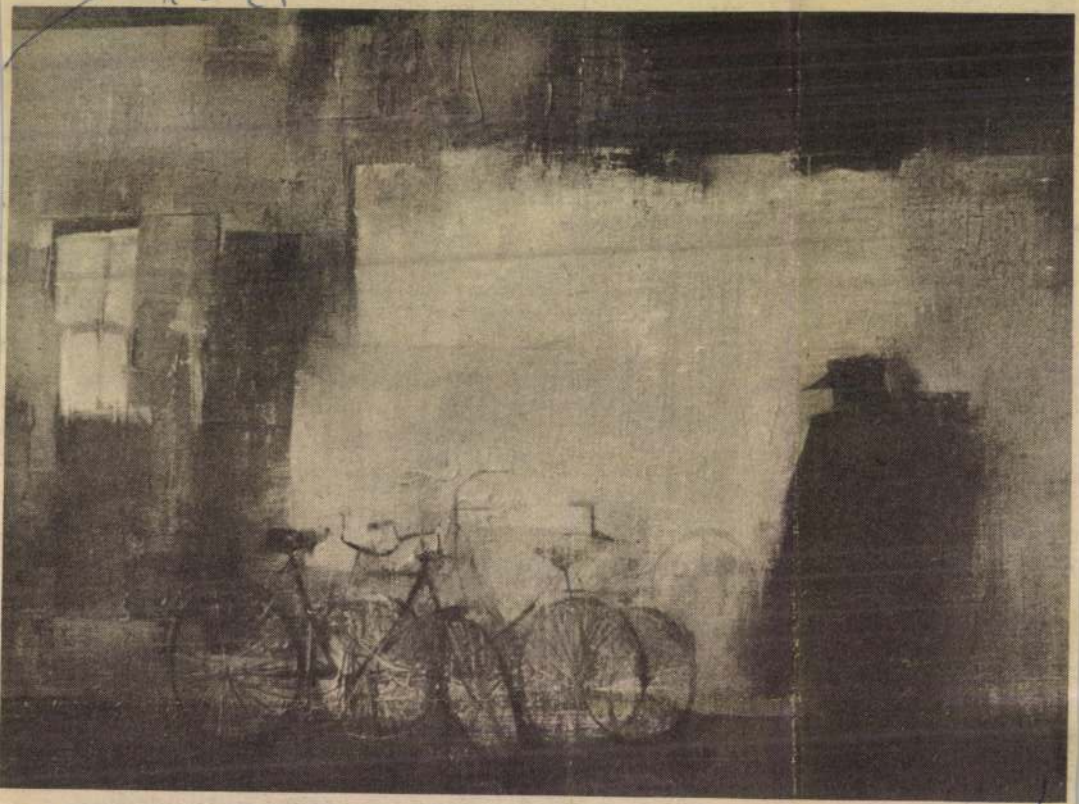

Várkonyi János: Egyforintos élet

Várkonyi János festőművész

VÁRKONYI JÁNOS Békéscsabán élő festőművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás tegnap a debreceni Medgyessy Teremben.

Népszabadság, 1986. v. 28

Várkonyi János festőművész

VÁRKONYI JÁNOS festőművész kiállítása nyílt meg tegnap a békéscsabai múzeumban. A tárlat, amelyen a művész táblaképei láthatók, október 12-ig tekinthető meg.

Népszabadság, 1986. IX. 12

Később is a diákság érdekeit akarják képviselni

A garabonciás napok '96-os diákpolgármestereit már kora délelőtt hivatalukba találtuk Békéscsabán. Tegnap a polgármesteri hivatal személyzeti csoportjával, majd az oktatási, közművelődési, sportiroda vezetőivel ismerkedtek. Délután a köszönőlevelek, előterjesztések készítésével telt az idő. Ma az európaiság jegyében tevékenykednek a polgámesterek hisz az Európa-napi rendezvényeken Göncz Árpád köztársasági elnök kísérői lesznek. Vári János polgármestert és segítőit, Lőrincz Ágnes, Túróczy Zoltán alpolgármestereket terveikről, elképzeléseikről kérdeztük. A diákpolgármester egy évig a városi diákönkormányzat társelnökeként segíti majd a szervezetet munkájában.

— Mindenekelőtt a diákság helyzetének javítása, a diákérdekek védelme és a szoros együttműködés megteremtése a legfontosabb — lendül bele a magyarázatba Vári János. — Szeretnénk erősíteni a városi önkormányzat, valamint a diákönkormányzat közti kapcsalotakot is.

— Egy biztos, a következő évben óriási felelősség hárul ránk a diákok problémáinak megoldását illetően — toldja meg Lőrincz Ágnes —, és kötelességünknek tartjuk adottságainkhoz mérten a legtöbbet nyújtani.

— Terveink szerint bevonjuk munkánkba a másik három iskola jelöltjét is, hisz egységben az erő — szól közbe Túróczy Zoltán. — Szeretnénk létrehozni egy városi diákinformációs és tanácsadó irodát az iskolák közti szorosabb együttműködés érdekében, jó volna, ha az önkormányzat rendszeresen támogatná a diákönkormányzatot. A diákság érdekében terveink között szerepel közös kulturális és szellemi vetélkedők megszervezése, a megyei diákszervezetekkel való együttműködés erősítése.

A versenyek, vetélkedők tegnap is dúltak: volt belvárosi tájékozódási futóverseny, itt fiúk, lányok külön rajtoltak. A leggyorsabban futó fiúk a Trefort Ágostont képviselő Juhász László, Garai Gábor és Merényi Gábor lettek. Lányok közt első helyezést ért el Szűcs Nikoletta (Rózsa Ferenc Gimnázium), második Latorcai Katalin (Rózsa Ferenc Gimnázium), harmadik Benyó Szilvia (Ruhaipari Szakközépiskola). Az amőbaverseny győztese Tamás Bence (Belvárosi Gimnázium), második Hrabovszki Krisztián (Trefort Ágoston), harmadik Leszkó Tibor (Trefort Ágoston) és Csarnai László (Rózsa Ferenc G.) lett. A próza kategóriában első lett Bartyik Bálint (Belvárosi Ált. Isk. és Gimnázium) és Kerepeczki Nóra (Evangélikus Gimnázium), második Baranyai Zsuzsanna (Evangélikus Gimnázium). A diákírók, diákköltők közül Kitka Anikó (Rózsa Ferenc Gimnázium) bizonyult a legjobbnak, második Kotroczó Ágnes (Rózsa Ferenc Gimnázium), harmadik Nadabán György (Gépészeti Szakközépiskola). Dicséretben részesült a Rózsa Ferencet képviselő Frankó Mariann és Aleksza Tímea. Ma „Polgári Európa" műveltségi vetélkedő és este Molnár Dixieland Band-koncert lesz az ifiházban. **(Both)**

Hobbijuk az a
Budapestre érkeztek
nek zürichi tagjai. C
hogy országnak, világ
műveiket, múzeumi
kedvenceiket, s hog
nös gyűjtőszenvedé
természetesen ott t
évek Chevrolet Impa

Békés Megyei Hírlap 1996. dec. 11.

Várkonyi János képei a Folyosógalériában

Régi, szép hagyományt elevenít fel a Békés Megyei Hírlap szerkesztősége, amikor Folyosógaléria címmel kiállítássorozatot indít Békéscsabán, vagy megyénkben élő, illetve innen elszármazott, de térségünkhöz kötődő alkotóművészek számára.

A premiert tegnap tartottuk; dr. Árpási Zoltán főszerkesztő nyitotta meg Várkonyi János festőművész kiállítását, s beszédében méltatta a galéria célját, a szellemi műhely, a művészekkel való találkozás, eszmecsere jelentőségét. A Várkonyi jellegzetes, romantikus, szeretetteljes világát tükröző húsz festmény, valamint a Csuta Györggyel és Zajácz Tamással közösen készített bőrfestmények nagy sikert arattak a szerkesztőség, a lapkiadó munkatársai és a vendégek körében, csakúgy, mint a festőművész kellemes, kedves egyénisége.

Várkonyi képei három hétig teszik hangulatossá, otthonossá a Hírlap székházát, a kiállítást külső érdeklődők is megtekinthetik. Baráti egyetértésben döntés született arról is, hogy következőként Csuta György békési festőművészt hívjuk meg a Folyosógalériába.

N. K.

Várkonyi János (jobbról) kiállítását Árpási Zoltán nyitotta meg (balról), középen az alkotótárs, jóbarát, Csuta György

FOTÓ: SUCH TAMÁS

Egy pengő =

Mindeddig meggyőződéssel vallottam, hogy az eredményeinket szerencsésebb dolog a lehetőségeinkkel egybevetve értékelni, mintsem a múltra hivatkozni minduntalan, ha bizonyítani akarjuk: igenis helyes úton járunk.

Ezért is döntöttem úgy először, hogy nem írok K. Papp Imre bácsiról. Pontosabban arról, amit K. Papp Imre bácsi a körösladányi Magyar—Vietnam Barátság Tsz zárszámadásán mondott el néhány nappal ezelőtt.

Hogy mégis változtattam eredeti elhatározásomon, annak oka K. Papp Imre két sorstársa. Két vésztői tsz-tag. Személyazonosságukról mindössze ennyit tudtam meg abban a vonatkupéban, amelyben az elmúlt kedden együtt utaztunk Pesttől Csabáig. Ezért is kellett végig hallgatnom beszélgetésüket, amelybe csak illendőségből nem szóltam bele. Pedig bele kellett volna. Csakhogy egy kicsit meg is tévesztettek. Mezőmegyerig ugyanis azt hittem — ahogy morgolódásukat hallgattam, — hogy a harcos jóra, illetve még jobbra törekvés adja szájukba a hibákat, az itt-ott jelentkező társadalmi ellentmondásokat ostorozó szavakat.

Csupán mikor Mezőmegyer után „cihelődni" kezdtek, akkor derült ki, hogy nem is annyira a még jobbra, mint inkább csak a „jobbra törekvés", de mondhatnánk úgy is, hogy egy kis avitt „jobboldaliság" fűti őket. Vitájukat azzal zárták, hogy megállapították: ebben az országban nem változott semmi, legfeljebb csak annyi, hogy a múlt rendszerben legalább azt tudta a földműves, mi az, amire számíthat.

Szerencsére (és ezt az előbbi szót hadd hangsúlyozzam) személyes tapasztalatokból nem tudom, hogy a múlt rendszerben mire számíthatott a földműves. Koromnál fogva a jelen rendszerben is az igazított el eddig elsősorban, hogy megtettük-e azt, megtesszük-e azt évről évre, hónapról hónapra, amit megtehettünk, amit megtehetünk? Most mégis csak K. Papp Imre bácsi példáját hoztam fel, két vésztői osztályos társa (bár biztos vagyok benne, hogy Imre bácsi nem fogadná el ezt a két embert osztályos társul) megállapítása ellen.

Imre bácsi a zárszámadás napján arról beszélt, hogy bár a körösladányi Magyar—Vietnam Barátság Tsz rengeteg gonddalbajjal küzdött 1972-ben is, amelyek közül nem is sikerült mindegyiket leküzdeni, egy munkanapra mégis 101 forint jutott egy-egy dolgozó tagnak átlagban. „Ezt — mondta Imre bácsi — csak az tudja igazán értékelni, aki kaszálta már a másét napszámban — napkeltétől napnyugtáig — egy pengőért, egy kiló zsír áráért."

Nem akarom a szót szaporítani a magyarázattal. Egyrészt, mert az elmondottak nem is igen szorulnak magyarázgatásra, másfelől pedig gazdasági építőmunkánk eredményei igazán nem szorulnak az én védelmemre. Annyit azonban hadd jegyezzek meg ettől függetlenül, hogy bár egyre inkább csak az izgat bennünket, csak azt tekintjük lényegesnek, hogy merre tartunk, a fentiekből okulva talán mégsem árt néha-néha visszatekinteni oda, ahonnan elindultunk. Már csak azért is, hogy ne tegyük nevetségessé magunkat azzal, hogy odaadunk 101 forintot egyetlen pengőért.

Kőváry E. Péter

Rózsa Ferencre emlékeztek az RFG-ben

y

Napirende

A közelmúltb
nácskozását Bu
gyasztási Szöve
gos Tanácsa. A
Molnár Frigyes,
nöke mondott v
szágos tanács a
vetkezetek VII.
határozatai ala
legre az ÁFÉS
és lakásszövetk
eredményeit, tá
vetkező időszak
ró tennivalóit.
karékszövetkeze
néhány fontosa
tesszük itt szóv

A VII. kongr
tának figyelemb
állapította az O
szövetkezeti pé
ben 900 millió f
betétállományuk
tette, hogy az
már 5,5 milliár
kezeltek. Ugyan
ta az országos
ben az évben
növekedés eléré
szövetkezetekre.
kezményeként a
kezeti pénzintéz
betétállománya
a 6,5 milliárd fo

Vizsgálat tárg
OFT azt is, hogy
mit tettek a lak
tások korszerűsí
háztáji és kise
termelésfejleszté
gi kölcsönök n
állapította az o
hogy a VII. kon
tározatának val
ben *nem volt k*
évi 325 millió f
ugyanis tavaly
millió forint kö
tak a már emli
hány objektív a
ennek olyan oka
intézetek többs

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 FEB 4.
Békés m. Népújság

Várkonyi János
1021

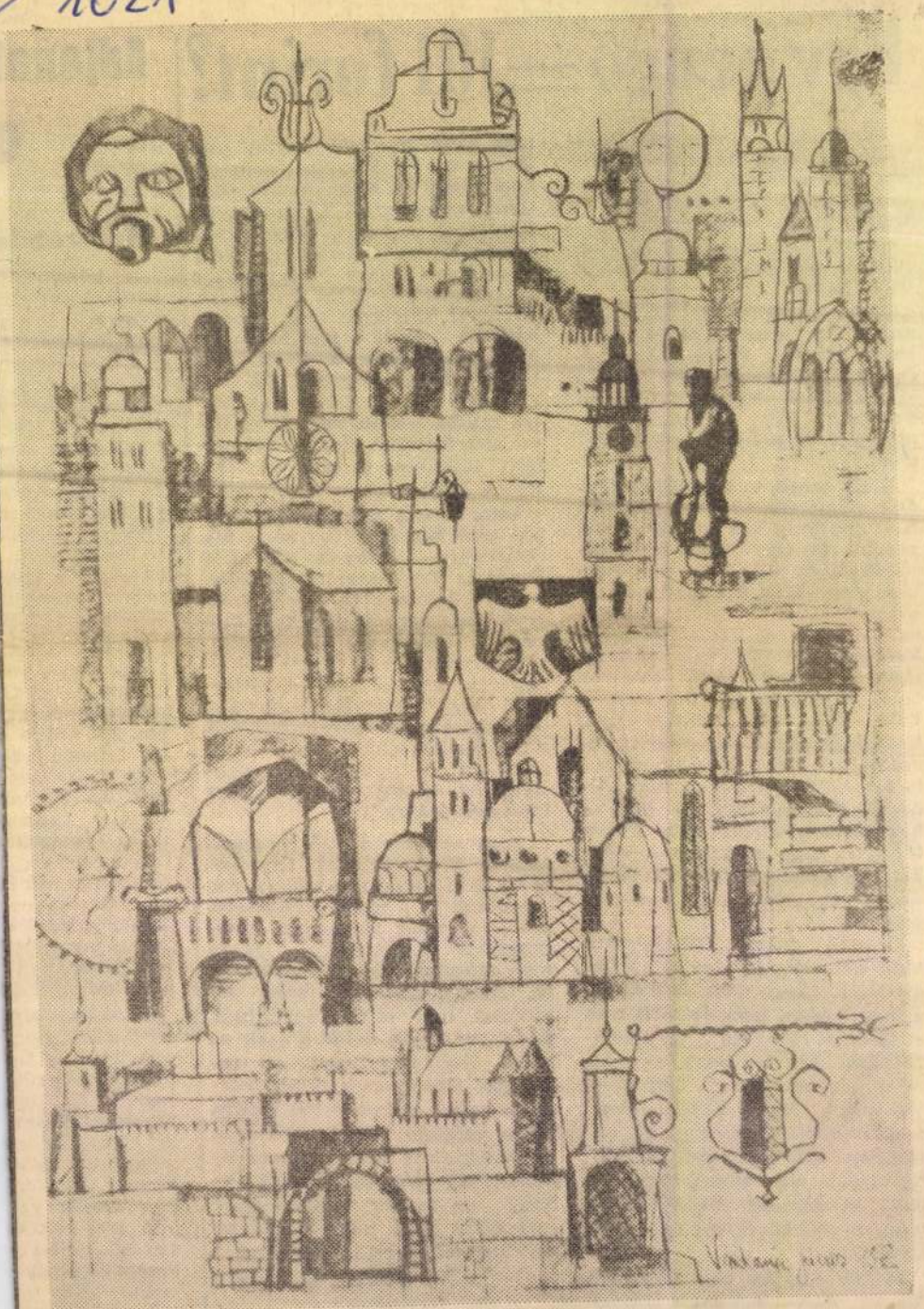

Várkonyi János

Krakkó

Várkonyi János

Népszava
1985. III. 7.

A Fáklya Klub programjából

Gazdag és változatos programot kínál *márciusra* a pedagógusok művelődési otthona, a *Fáklya Klub*.

Március huszonegyedikén *„A Tamás-templom karnagya"* címmel *Johann Sebastian Bach* születésének 300. évfordulója alkalmából *Lukin László* mutatja be a nagy zeneköltő életének és művészetének főbb állomásait. Március tizenkettedikén *Várkonyi János* festőművész és *Varga Géza* szobrász kiállítását nyitják meg; a tárlat március 26-ig megtekinthető. A *„Szombat esti pódium"* című sorozatunkban március huszonharmadikán *„Életre-halálra"* címmel *Jancsó Adrienne Kosztolányi-estjét* hallgathatják meg az érdeklődők.

Két új kezdeményezés: március huszonötödikén, hétfőn este fél hatkor a *Szépirodalmi Könyvkiadó Klubját* rendezik meg: az alkalommal két íróval: *Szentkúti Miklóssal* és *Tamás Menyhérttel*, illetve *Bicskei Tibor* színművésszel találkozhat a közönség. Március tizenkilencedikén este hatkor pedig — hogy más típusú rendezvényt is megemlítsünk — *francia nyelvű filmvetítésre* kerül sor: a *Szabadlábon Velencében* című alkotás révén csiszolhatják francia nyelvtudásukat az idelátogatók.

Sz. Sz.

Hitler-fasizmus ellen.

A kerületi elöljáróságokon folyik az új magyar honvédség tagjainak toborzása. A pesti munkás és polgár egyaránt megértette, hogy miről van szó, és a toborzó tisztviselő előtt egymás után jelentkeznek zászló alá.

Koppány István rendőr áll most az asztal előtt. Szép szál legény. Azelőtt az I. huszárszázadban szolgált. Januárban, amikor a nyilasok a rendőröket Budára parancsolták, „olajra lépett", megszökött. A Vörös Hadsereg bevonulása után újból jelentkezett szolgálatra.

— Most már szívesen átmegyek majd Budára a nyilasokért és a német banditákért.

venyeket a hogy legnagyobb nincs n
megelégedésére. Mi tagadás, cégek f

Határ a csillago

Ötszáz-egynéhány év múlva — jós
mány Los Alamos-i kutatóintézet
Eric Jones — egybillió (!) ember r
szer bolygóira, holdjaira és kisbolyg
csillagrendszerek planétáit is célba
Véleménye szerint még nyolcmillió év sem kell, és utó-
daink meghódítják az egész Tejútrendszert. Téziseit az
amerikai tudományfejlesztési társaság ez évi ülésén ter-
jesztette elő a napokban.

Frank Drake, a Cornell Egyetem csillagászprofesszora azt vetette ellen, hogy a csillagközi utazások nagyon drágák. Ezért nem látogatnák idegen űrhajók a Földre. A terjeszkedés megfelelő tere mindenki számára a saját naprendszere — mondta Drake.

Jones szerint viszont a kozmikus népvándorlás teljesen megfelel az ember kutató, felfedező ösztönének. Ha az ember ilyen feltartóztathatatlanul elterjed a világűrben, akkor nyilván más galaktikák értelmes lényei is, ha léteznek, erre az útra lépnek — tette hozzá a tudós. A Naprendszer szerinte csak az első lépés, az „ugródeszka". Először a Holdat kell felhasználni. Ott kicsiny a nehézkedési erő, viszont hatalmasak a nyersanyagtartalékok. A

nek a távolabbi Naprendsz
csillag lehet, az ide hat f
csupán hatvanéves út lenn
sabb űrhajóval, amely tul
hatalmas ernyői a mikrohu
nálnák ki. És így tovább, a
fesszor.

Kinek van ilyesmire pé
kívülieknek, ha az emberek
kedni. Azon is, hogy van-
fantáziadús tervezgetésekn
mint fegyverekre kidobni
országának kormánya teszi,
rántva. Arról nem is szólv
mességére, vagy értelmetle
het fény, ha mindenekelőtt
a következő ötszáz évet.

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 340-726

Várkonyi János, festő-
művész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1984 JUN 9

1021

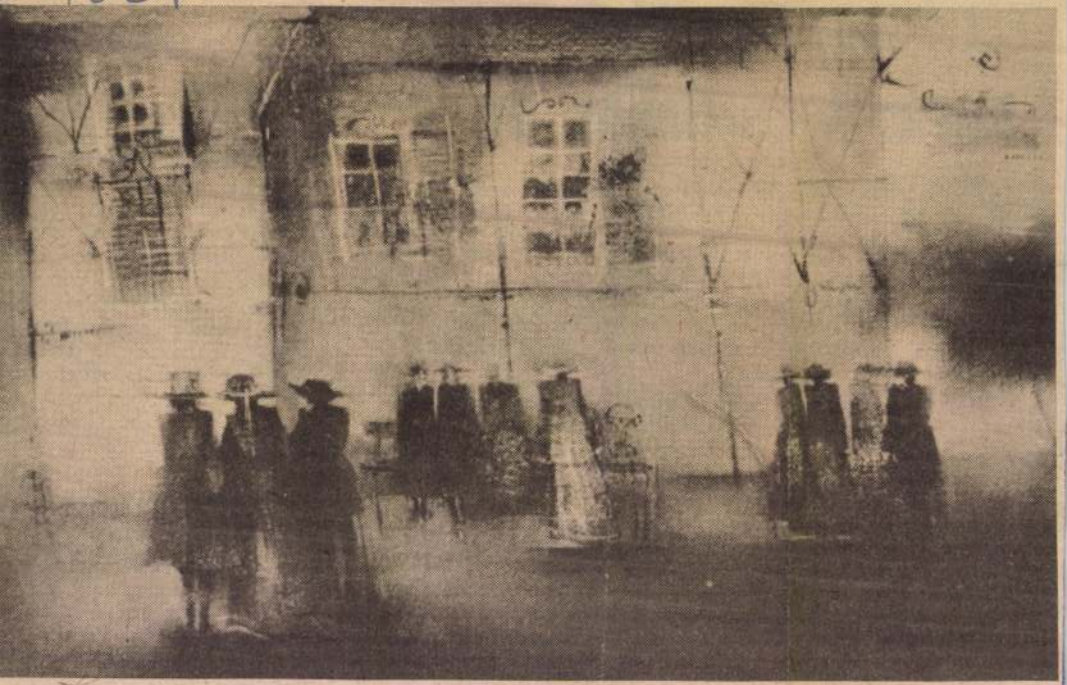

Várkonyi János: Fogadó a Fekete Sashoz

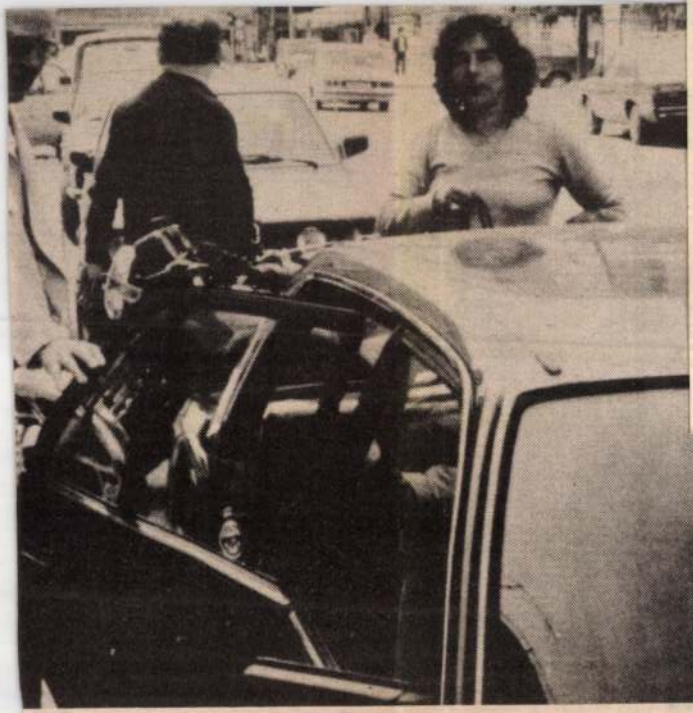

(Foto: a szerző felvétele — KS)

sebb a vásárlóerő, panganak az üzletek nemcsak Veriában, hanem az ország más városaiban, még az idegenforgalommal sokkal érintettebb helyeken is. Szembetűnő a munkanélküliség növekedése, valamint a magas infláció, így a megélhetés egyre nehezebb.

Kerkay László

(Vége)

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Várkonyi János,
Tudó u.
1984 JUL 14

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1021

Várkonyi János: Békés-Tarhos

kapcsolatban igen figyelemre méltó terveket készített, és ezeknek széles körű szakirodalmi hangot is adott. Sokat foglalkozott az Alföld hidrográfiájával, miközben az öntözéses gazdálkodás érdekében is tett javaslatokat.

Temesvárott működött munkaterületét 1868-tól igazgatói be-

Képessy Józsefnek e rövidre szabott méltatás is elismerést, mély tiszteletet vált ki megyénk mai nemzedékeiből, akik száz év távlatából is kellő tisztelettel tekintenek vissza a megyénkből indult nagy vízimérnök egész élet- és munkatevékenységére.

Dr. Bátyai Jenő

harjovval, a szovjet igazságügyminiszter első helyettesével készített a lap munkatársa.

Miért öregszünk? Lassítható-e az öregedés? Sok más kérdéssel együtt ezeket vitatta meg a kijevi III. országos gerontológiai és geriátriai kongresszus. Az egyik magyar küldöttel — dr. Beregi Edit — készített interjú a 26. oldalon található.

Felhívjuk Békéscsaba város lakosságának figyelmét,

hogy a KISZ-tábor mellett épült (K. I—VII-ig) 275 lakás térvilágítását

feszültség alá helyeztük

A vezetékek érintése életveszélyes és tilos!

Békés megyei Állami Építőipari Vállalat
Békéscsaba

A kamuti Béke Mg. Termelőszövetkezet

műhelyvezetőt

keres azonnali belépéssel.

Jelentkezés: a tsz gépműhelyénél, a Petőfi üzemegységben, Lipcsei Imre műszaki vezetőnél.

bemutatója a nézőtér a bad túlzás mindenképp sára megy. mutatkozik egy szinpati téren ülő e bad válaszú kettejük vit jára álljana izguló gyere tatását fele sokra elfecs viszik előre kori közját san hosszú adást. A gy dául a gye nem tudta végét, mert indult a vo

Bizonyár próbálják alakuló gy

Várkonyi János

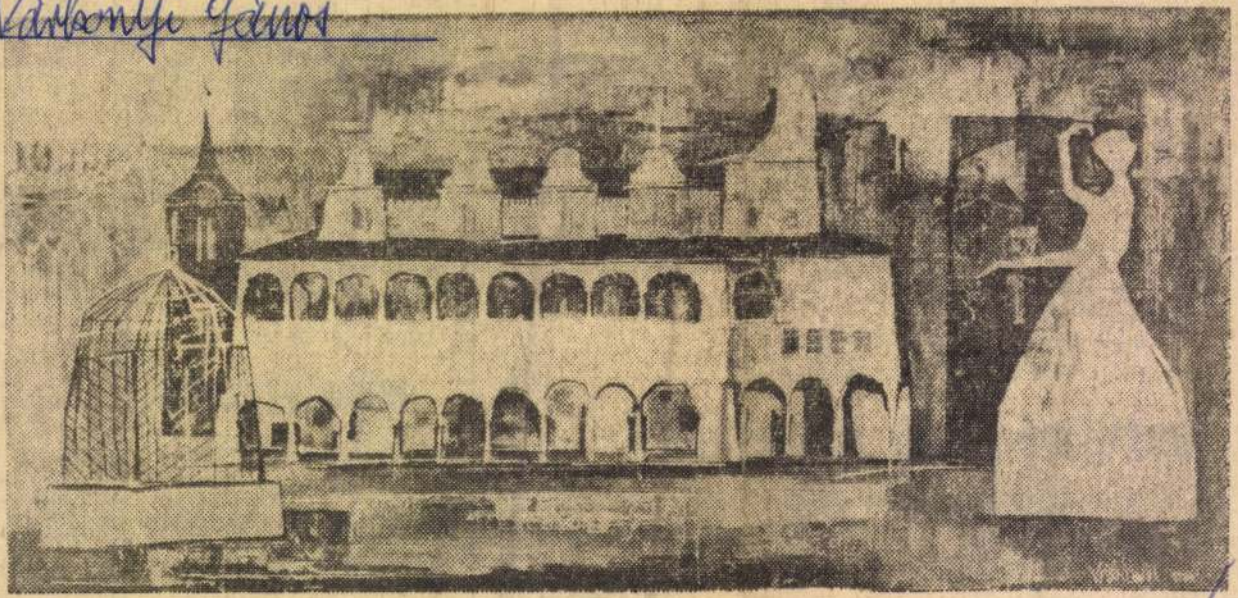

Várkonyi János

Locsei legenda

Békés megyei Népújság, 1976. okt. 24.

NÉPÚJS

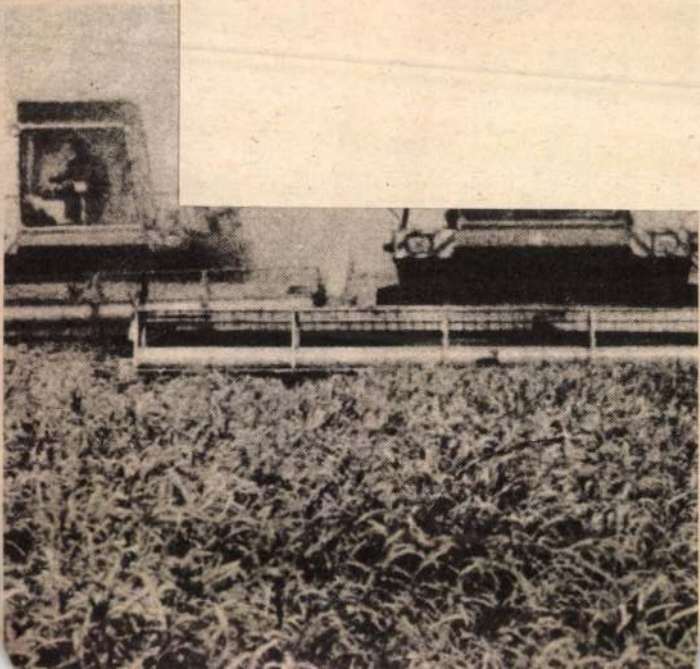

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTOFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 JUL 1 4

Várkonyi János,

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

fertő

NÉPÚJSÁG

1021

Várkonyi János: Kordések

A
szökőévektől eltekintve — mindössze 28 napból áll
mezőgazdasági termelőszövetkezetek zárszámadásán
hónap első felében — kiváltképp megyénkben — s
múlik el termelőszövetkezeti közgyűlés nélkül, am
gazdaságok tagjai ünnepélyesen meghallgatják és n
egészítik és jóváhagyják az ünnepi beszédnek is be
számolót, a vezetőség jelentését az elmúlt gazdasá

Ünnepet emlegettünk, nem véletlenül, mert a
zárszámadása nem egyszerű számviteli mozzanat,
egy megnyilvánulása a szövetkezeti demokráciának
Ezt a többet a szavak helyett magyarázzák most a
ket a békéscsabai Magyar—Szovjet Barátság Tsz
tervtárgyaló közgyűlésén készítettünk:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 FEB 1 3

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1021

Várkonyi János rajza

Kossuth füzetek

A Kossuth Könyvkiadó néhány tucat oldalas, puha kötésű könyveiről van szó, amelyek napról napra egyre népszerűbbekké válnak. Hiszen bárki tapasztalhatja: hazánkban pártunk és a testvérpártok dolgai iránt egyre nagyobb az érdeklődés; saját életünkről, sorsunkról van szó. Ezért is terjednek több tíz- és néha több százezres példányszámban az MSZMP fontosabb, a lakosság tömegeit érintő, határozatait, állásfoglalásait és dokumentumait közlő füzet vastagságú könyvek.

Néhány forintért bármelyik könyvesboltban megvásárolhatóak. Tavasszal még alig zárta be tanácskozását a pártkongresszus, a jegyzőkönyv máris elhagyta a nyomdát. Legutóbb — december első napjaiban — A pártpropaganda soron levő feladatai címmel a Központi Bizottság október végi ülésének dokumentuma került az olvasókhoz. Érdekes módon éppen ebben a kiadványban olvasható: „A Kossuth Könyvkiadó... kiadványaival gyorsabban és igényesebben reagáljon a politikai szükségletekre." „Jól megválogatott, tartalmas művek és segédanyagok megjelentetésével támogassa az önképzést." Igen, ez az iránymu-

Hol volt, hol n
egyszer egy tánco
teve mindig tánco
többiek a karaván
vagy lefeküdtek pi
colt. Menet közbe
ejtette a zsákjait.
táncolt: lábával bö
bi tevét. Végül má
lenné kezdett váln
elkergették.

Ment, mendegélt
szer csak megpilla
egy tevepúpot. A t
szólalt:

— Végy fel!

— Miért kellené
kiáltott fel a teve,
kosgatta a lábait.
púpom lelóg, maga
vagyok, minek nek
teher?

— Ahogy gondo
szolta a tevepúp
vert a földön, me
kinek sem kellett
nül. A mi tevénk
maga útján, míg
totta a cirkuszt.

— Van felvét
a teve.

— Mit tudsz
cirkusz igazgató

— Táncolok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 JAN 30
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1021

Várkonyi János rajza

Művészet 1985/3/60
6-12

Várkonyi János
festőművész.

Várkonyi János kiállítása
Szarvas, Tessedik Sámuel Múzeum,
1984. november–1985. január

Várkonyi János nem törekszik elvont, filozófiai tartalmak megjelenítésére. Kiállított olajképein nem találkozunk formai alapkutatások vagy teoretikus fölvetések eredményeivel. Ő csupán az érvényes, a saját érzése szerint érvényes táblakép megfogalmazására törekszik. A festményein megjelenő jelképek azonnal értelmezhetők, a formák gyönyörködtetik a szemet, simulékonyak. Eszményeiben és eszközeiben tehát a bevált vizuális nyelven kíván a nézőhöz szólni.

Festőisége nem tagadhatja meg az ösztönző stílushatásokat és szellemi kapcsolódási pontokat a vásárhelyi iskolával. Ezt ötvözi a – ma oly divatos – század eleji nosztalgia atmoszférájával. A művek témáját egyrészt a békési táj, másrészt a krúdyas merengések, visszavágyódások adják. Lírával oldott képein a figuralitás mindig jelen van. A motívumok sorával a látványra épít, amit színeivel is fokozni igyekszik. Az egybefogott, szinte sík hátterek előtt szándékosan túlrészletezett alakokat, jelképeket ábrázol, már-már szecessziós vonalkezeléssel. A barnák árnyalataira épített képei tünékeny látomásként mutatnak be emberi sorsokat. Személyes elemek köszönnek vissza róluk, heves vonzódás a Békésben élők valóságához, a saját gyökereihez *(Lépcső, Patikus, Születésnap)*. Ironikusan vetíti elénk a századelő néhány életképét; nemcsak látványt, hanem emléket ébresztve mindannyiunkban *(Kék limuzin Filmrendező, Defekt)*. Festői megoldásokban, valamint kompozíciós egységü-
ben az e témá-

Várkonyi János: Defekt, olaj, 50x80 cm, 1983 (fotó Váradi Z.)

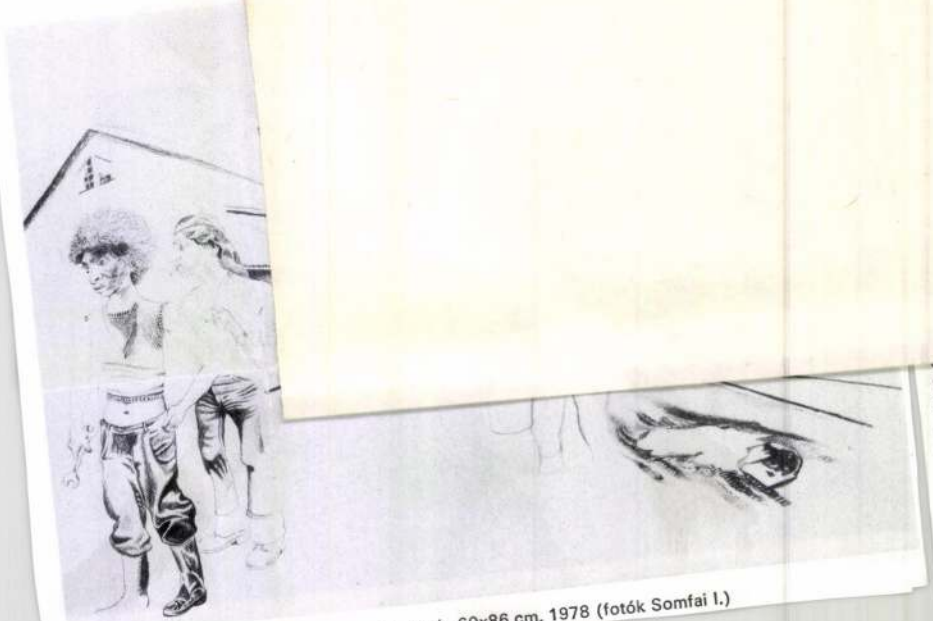

...: Nógrád I. színes cezuza, papír, 60x86 cm, 1978 (fotók Somfai I.)

nyilváníthatják ki jelzéseiket és jelentéseiket, amelyben kisugározhatnak és amelyben magukhoz vonzhatnak. A hatásmechanizmusok – a jelzések és a jelentések sokrétűsége miatt – szükségszerűen sokfélék, szerteágazók napjaink textilművészetében. E világ feltérképezése, birtokba vétele során Droppa Judit is – szívós következetességgel, vívmányait egyre meghaladón – olyan terrénumot tárt fel, amely csak az övé, amely egyetlen kézhez köthető csak. Már a szombathelyi

vége

ségünk: agány

mber még barlangban élt, s min-
pások, és a támadó állatok elleni
talanság ismeretlen fogalom volt.
tak, a létfenntartáshoz szükséges
rőfeszítésük eredménye volt; s ha
együttesen viselték el. Aztán tel-
az egyre kiteljesedő civilizáció —
hetetlen értékek mellett — létre-
ának természetellenes jelenségét:

ban hívták őket: a rigmusfaragó énekmondók, regösök és hegedősök. Attila udvarában tartotta regöseit, minden jóval ellátta őket, de magával is vitte mind a legvéresebb viadalokba, úgymond „hadd szerezzenek költői matériát". Priscos Rhetor feljegyezte, hogy Attila lakomáiról sosem hiányoztak a vendégmulattatók (humoristák). S hogy mennyi volt a honoráriumuk?:

„Lantosok és hegedősök, kiknek bor lelkök,
Tsak borért is elzörgetnek néha szegényök."

Vagyis annyi volt a fizetség, amennyi elüti a rozsdát a torokról.

A regösök és hege-

...nanjának tole. Sz
te riportere volt
maga korának.
vándorolt az esen
nyek színhelyére
hiteles adatokat
tött koszorúba. H
ták szereplésre, h
zafias ünnep, lakod
lom nélküle nem

Az ú
előde

hetett jobb körökb
Meghívásait jólér
sültségének köszö
hette, mert a kós
hírektől félrevezet
magyarság a való

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1976 11 18
Várkonyi János
1021

Várkonyi János

Udvar

Soós Károly Attila ipari minisztériumi államtitkár elismerte

A tavaly megindult növekedés folytatódik

Folytatás az 1. oldalról

– Ha az emberek négy éven keresztül azt hallják, hogy már látszik az alagút vége, akkor nem veszik észre, ha ég a ház. Pedig most már csakugyan felcsapnak a lángok, nincs visszaút, a tüzet oltani kell – mondta az expénzügyminiszter.

Békesi szerint ma már valóban bűvészmutatvány rendbetenni a gazdaságot, mert az országnak kimerültek a tartalékai, fogytán az anyagi forrásai, ráadásul az idő szorításában kell cselekedni: számolva a késlekedés árával, a végérvényes leszakadással. Nem tudni, hol kötünk ki – mondta Békesi –, az azonban bizonyos, hogy 1995–1996-ban eldől, milyen pályára áll a gazdaság. Ekkora már kiderül, túljutunk-e az egyensúlyi krízisen, s megerősödnek-e a pozitív elemek, melyek alapján megkezdődhet az exportbővítő növekedés. Ha az egyensúlyjavulás és egyidejűleg a növekedés nem jön létre, ez stagnáláshoz és visszaeséshez vezet, s az érdemi európai felzárkózás elől elzárja az utat. A célok világosak – mondta Békesi – ezekhez kell mellérendelni a gazdaságfejlesztés minden részkérdését. Látni kell azonban: ha kizárólag a keresleti oldalt sikerül szabályozni, s ehhez nem társul a reálszféra versenyképességének fokozása, akkor csak rövidtávú eredményekben bízhatunk.

A társadalom nincs kellően tisztában a helyzet súlyával, nem eléggé tudatosult, hogy az elérendő fejlődés egyelőre a „katasztrofális rossz" elkerülése. Meg kell őszintén mondani, hogy a stabilizációs csomag az átalakulás első lépéseinek tekinthető. Kérdés, megadja-e azt a kezdeti lökést, amelyre a későbbiekben lehet építeni. Nyilvánvalóan ezt az utat folytatni kell – egyebek közt az államháztartás reformjával – így garantálható az egyensúlyjavítás és a növekedés kettős leckéjének megoldása. Igen nagy baj, ha a társadalomnak nincs fogadókészsége és nem hajlandó kompromisszumokra, ezzel lényegesen nehezebbé válik a problémák kezelése. Sokat árt a hisztéria és a hisztériakeltés, döntő fontosságú, hogy értsük egymást – hangsúlyozta a szocialista képviselő. Szerencsére ez az ország nincs abban a helyzetben, hogy a társadalom széles rétegei úgy érezzék, nincs vesztenivalójuk: ez a körülmény nyilvánvalóan utat nyit az értelmes kompromisszumok felé. A teendők sora hosszú, hiszen a társadalmi-gazdasági átalakulás még nincs befejezve, strukturális és tudati elemei a kelleténél fejletlenebbek, s az egyes elemek kedvezőtlen hatásai egymást erősítik.

Soós Károly Attila az idei esztendő eredményeiről elmondta: az elmúlt évben megindult növekedés folytatódik. Az iparnak megfelelő nagyságú rendelésállománya van, az első két hónapban 11 százalékkal bővült a termelés. Az exportértékesítés 39, a belföldi eladás 4 százalékkal nőtt, s a működőtőke-behozatal is meghaladja az előző év hasonló időszakának mértékét: január–februárban 122 millió dollárt tett ki a készpénzben érkező tőke. A ipari tárca most legfőbb feladatának tekinti a műszaki fejlesztés intézményrendszerének átalakítását, a kis- és közepes vállalkozások támogatási formáinak kidolgozását, s az ipari válságkezelés programjainak végrehajtását.

A bankok előtt álló feladatokról szólva a Bankszövetség főtitkára, *Pulai Miklós* kifejtette, stabilizálásra vár a bankrendszer magyar tulajdonú nagybankjainak helyzete, másrészt meg kell kezdeni a bankrendszer modernizációját. Ez utóbi feltételeként ugyanúgy szükség van a privatizációra, mint a megfelelő jogi- és közgazdasági szabályozók kidolgozására, illetve a háttérintézmények létrehozására és a banki alkalmazottak továbbképzésére.

Sárközy Tamás professzor, tanszékvezető egyetemi tanár arra hívta fel a figyelmet, hogy a társadalmi konszenzus megteremtéséhez a kormányzatnak is megfelelő lépéseket kell tenni, kerülve a hisztériakeltő megnyilvánulásokat. Nem helyes például az államapparátus felduzzasztása, új hivatalok létesítése, miközben a társadalom széles rétegeinek megszorításokkal kell szembesülnie.

(vasvári)

Makrogazdasági fejfájás

Az iparpolitika nem ragadható ki az általános gazdaságpolitika kereteiből, ezért kidolgozása számos tényezőtől függ. Készül az iparpolitikai koncepció, amelyet az is jelez, hogy az Ipari és Kereskedelmi Minisztériumban belső használatra már egy 250 oldalas dokumentummal is rendelkeznek – magyarázkodott tegnap *Pál László* ipari és kereskedelmi miniszter, aki a Magyar Munkaadói Szövetség tagjainak iparpolitikára, valamint a kormány stabilizációs intézkedéscsomagjára vonatkozó kérdéseire válaszolt.

A Magyar Munkaadói Szövetség azt kifogásolta, hogy a kormányzati programokból és megnyilvánulásokból eltűnt az iparpolitika fogalma, így a vállalkozók nem tudják, vajon készül-e iparfejlesztési koncepció – hangzott a szövetség egyik kérdése. Ugyanakkor a márciusi intézkedéscsomaggal kapcsolatosan a vállalkozói szféra kritikai észrevétele az volt, hogy a megszorító intézkedések ugyan azonnaliak, ezzel szemben a versenyképesség javítását szolgáló lépések még kidolgozásra várnak. Az ipari miniszter válaszában utalt rá, hogy a makrogazdaságban mutatkozó „fejfájás" mellett a mikrogazdaságban pozitív jelenségek észlelhetőek: idén kétszámjegyű ipari és exportnövekedéssel számolhatunk. A beruházási tevékenység pedig már tavaly is 13 százalékos növekedést mutatott. A miniszter szerint a kormány vészhelyzetben lévén vezette be a vállalkozások egy részének nehézségeket hozó importvámpótlékot. Az intézkedést egyébként a kormány az Európai Unió képviselőivel június 6-án kezdődő konzultáción igyekszik elfogadtatni. Az év második részében áttekintik, hogyan lehetne az importvámpótlékból befolyt bevétel egy részét exportösztönzésre visszaforgatni. Az eredeti tervek szerint a bevételek 20 százalékát közvetlenül a kivitel, illetve a befektetések ösztönzésére kellett volna fordítani. Erre azért nem került még sor, mert nem látható, mekkora anyagi forrás jött létre az intézkedés nyomán – mondta a miniszter.

Az Eximbank működését gátoló tényezőkkel kapcsolatos kérdésre válaszolva, Pál László elmondta, hogy az Eximbank első szerződését már megkötötték, s egyeztetések kezdődtek 15 nagyprojekttel kapcsolatosan is. A miniszter azt is közölte, hogy 200 millió forintos költségvetési forrással induló kamattámogatási konstrukciót dolgoztak ki, amelyhez az exportálni szándékozók az IKM pályázatán a gazdasági alapból további pénzforrásokat kaphatnak.

T. B. S.

Célpont: az energiaszektor

Az energiaszektor privatizációja a gázszolgáltatók értékesítésével várhatóan néhány hét múlva veszi kezdetét, amikor sor kerül a tenderkiírásra. A Los Angeles központú – és 1994-ben 2,7 milliárd dolláros bevételt realizált – Pacific Enterprise International elnöke már bejelentette a magyar gázszolgáltató vállalatok megvásárlására vonatkozó érdekeltségét – közölte tegnap *Soós Károly Attila*, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium politikai államtitkára, aki kaliforniai látogatásáról számolt be a sajtónak.

Az államtitkár elmondta, hogy a problémák ellenére Magyarország jó hírnévnek örvend a tengerentúli beruházók körében. Kereskedelmi forgalmunkban az ötödik helyet foglalja el az Egyesült Államok. 3,5 milliárd dolláros beruházásaival – ami a magyarországi összbefektetések 40 százalékát teszi ki – pedig első a külföldi partnereink között. Az amerikai exportból 15 százalékot meghaladó részesedéssel rendelkező Kaliforniába irányuló tavalyi kivitelünk 41,9 millió dollár volt: ez az USA-val lebonyolított 900 millió dollárt kitevő éves forgalmunkból a magyar export 10 százalékát teszi ki. Exportunk legfontosabb tételeit Rába futóművek, hőkezelt húsok, konzerváruk, borok, édességek, gumiabroncsok, gyógyszeralapanyagok, textiláruk és kertibútorok adják. Kaliforniából hazánkba tavaly 50 millió dollár értékű árucikk érkezett: ebből 16 millió dollárt elektronikai berendezésekre és alkatrészekre, míg 12,1 millió dollárt computerek beszállítására költöttünk.

Soós Károly Attila utalt rá, hogy a legfontosabb tárgyalásban lévő kaliforniai befektetések hazánkban a Magyar Villamos Művek Rt. és a MOL Rt., valamint a gázszolgáltatók privatizálását érintik, amelyekre érdekeltségüket jelentette be az Occidental Petroleum, a Pacific Gas, a Mission Energy, valamint a Pacific Enterprises. Továbbá zöldmezős beruházás előkészítése kezdődött alumínium keréktárcsák magyarországi gyártására e cikkcsoport vezető amerikai gyártójával, a Superior céggel, amelyik a német Otto Fuchssal közösen 100 millió márkát fektet be hazánkban. Kaliforniai befektetővel történt megállapodás a Csepel Autó privatizálására, melynek az előlegét már ki is fizették. A Gellért Szálló megvásárlására vagy bérbevételére és közös működtetésre vonatkozó igényét jelentette be az Adria International cég, míg a Holiday Inn csoport középkategóriájú budapesti szállóda megvételében, valamint egy nagy bevásárlóközpont felépítésében érdekelt.

Végül az államtitkár beszámolt arról, hogy Strasbourgban a *Peter Leuprecht*-el, az Európa Tanács főtitkár-helyettesével folytatott megbeszélésein megállapodtak a jövő év tavaszán Budapesten a kis- és középvállalatok megsegítését célzó konferencia megrendezésében. Erre az Európai Unió országainak képviselői mellett meghívják a környező államok kis- és középvállalkozóit is.

(békés)

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai

Pénznem	Vételi árfolyam	Közép 1 egységre,	Eladási forintban
Angol font	195,97	197,91	199,85
Ausztrál dollár	89,99	90,89	91,79
Belga frank (100)	420,17	424,47	428,77
Dán korona	22,11	22,34	22,57
Finn márka	28,35	28,64	28,93
Francia frank	24,40	24,65	24,90
Görög drachma (100)	53,64	54,18	54,72
Holland forint	77,27	78,06	78,85
Ir font	199,47	201,45	203,43
Japán jen (100)	143,20	144,66	146,12
Kanadai dollár	92,13	93,02	93,91
Kuvaiti dinár	419,13	423,26	427,39
Német márka	86,47	87,36	88,25
Norvég korona	19,44	19,64	19,84
Olasz líra (1000)	74,73	75,47	76,21
Osztrák schilling	12,29	12,42	12,55
Portugál escudo (100)	82,48	83,31	84,14
Spanyol peseta (100)	99,16	100,16	101,16
Svájci frank	103,70	104,77	105,84
Svéd korona	16,90	17,07	17,24
USA-dollár	125,09	126,30	127,51
ECU (Közös Piac)	159,73	161,35	162,97

VOSZ-bírálat

A Vállalkozók Országos Szövetsége (VOSZ) szerint hibás a kormány felfogása az elvonások növekedéséről, intézkedései szakmailag elhibázottak és ellentétesek a meghirdetett gazdaságpolitikai célokkal. A kormány helytelenül látja, amikor nem tekinti az elvonás növekedésének, ha a járulékkulcsok változatlanul hagyása mellett szélesítik a járulékköteles kifizetések körét (például honorárium, végkielégítés) vagy a biztosítók helyett egyes kifizetéseket (például az első 25 napi táppénz kifizetését) a munkaadókra hárítanak – szögezi le a VOSZ állásfoglalása.

Szokai az ÁV Rt. elnöke

Szokai Imre, az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság igazgatóságának tagja lett az ÁV Rt. igazgatóságnak megbízott elnöke – tájékoztatta az MTI-t hétfőn az ÁV Rt. A miniszterelnöktől kapott megbízás május 15-től hatályos.

A vagyonkezelő szervezet igazgatósága hétfőn ülést tartott. A testület a korábbi döntésnek megfelelően tanácsadót választott a Matáv Rt. részvények értékesítésének megszervezéséhez. Az Igazgatóság úgy döntött, hogy a tanácsadó a Credit Suisse, a First Boston és a Deutsche Bank konzorciuma. A döntést az ágazati minisztérium, a Matáv és az ÁV Rt. képviselőiből álló értékelő bizottság javaslata alapján hozták meg. Az ÁV Rt.-nek 30 nap alatt kell tisztáznia a megbízási szerződés fő kérdéseit. A tanácsadói pályázatra jelentkezett még az NM Rothschild és a Salomon Brothers.

Az ÁV Rt. hangsúlyozza: jelenlegi döntése nem jelent végleges állásfoglalást a Matáv részvények értékesítési módszereire vonatkozóan. A döntés az érvényes kormányhatározatnak megfelelően a privatizáció folytatását jelenti.

Az ÁV Rt. igazgatósága *Angyal Ádámot* javasolja az Ikarus Járműgyár Rt. elnök-vezérigazgatói tisztségére. A vagyonkezelő az elnöki és vezérigazgatói funkció összevonását, az operatív végrehajtó hatalom koncentrációját a válságkezelés alapvető feltételének tartja.

Az igazgatóság elfogadásra fogja javasolni a Hungaropharma Rt. és a Tokaj Kereskedőház Rt. 1994. évi mérlegbeszámolóját és az 1995. évi üzleti tervét. A testület tudomásul vette az OTP Bank 1995. május 19-i rendes éves közgyűléséről szóló tájékoztatót. Javaslat született arról, hogy függesszék fel a Hungalu Rt. hétfői közgyűlését.

Hatalomátvétel a Kereskedelmi Banknál

Folytatás az 1. oldalról

A 229,86 milliárd forint mérlegfőösszegű Kereskedelmi Bank tegnapi közgyűlésén a jelentős személyi változások mellett a részvényesek a jegyzett tőke ötödére történő leértékeléséről is döntöttek. A bank tulajdonát megtestesítő papírok átértékelésére a társaság vagyonának reális megjelenítése érdekében volt szükség. A bank jegyzett tőkéje ugyan 51,9 milliárd forint volt, de az előző évek vesztesége miatt ezt az összeget 42,1 milliárd forint eredménytartalék csökkentette. A részvények névértékének ötödére csökkentése után a jegyzett tőke 10,382 milliárd forintra, a negatív eredménytartalék pedig 602 millió forintra csökkent. A saját tőke továbbra is 10,646 millárd forint, a tőkemegfelelési mutató pedig 8,03 százalék maradt. A bank az idén a nehezdő gazdasági körülmények ellenére addigi veszteséges tevékenységét 13,1 százalékos tőkearányos nyereségességre változtatta és 1,39 milliárd forintos nyereséget ért el. Ebből az 523 millió forint adó megfizetése után a 867 millió forintos eredményét az általános tartalékalap növelésére fordított. A bank törzsrészvényesei azonban csak a 3 milliárd forint körüli tartalékképzés és az elsőbbségi részvények elmaradt osztalékainak megfizetése után számíthatnak osztalékra.

A közgyűlésen a bank igazgatótanácsának tagjai közé választották *Erős Jánost*, az Általános Értékforgalmi Bank vezérigazgatóját, *Gyurák Katalint*, a Pénzügyminisztérium főosztályvezetőjét, *Kékesi Jánost* és *Kovács Pált*, a bank vezérigazgató-helyetteseit, *Láng Lászlót*, – aki a Malév, valamint saját cégének ügyvezetője és a Magyar Hitelbank igazgatóságának tagja –, *Lengyel László*t, a Pénzügykutató Rt. elnök-vezérigazgatóját, *Patkó András*t, egy kisebb magyar-amerikai cég vezetőjét és *Somfai Zoltán*t, a Mafilm gazdasági igazgatóját, valamint jogi személyként a Pénzügyminisztériumot. A bank felügyelő bizottságába pedig *Nemény Judit* és *Köves Lászlóné* helyére *Balogh Ivánt*, a Hunguest vezérigazgatóját és *Kovács Attilát*, Prímexpert Bt. ügyvezetőjét választották meg. A közgyűlés alatt az új igazgatóság ülést tartott, s ezen megválasztották a testület elnökét, elnökhelyettesét és kinevezték a bank új vezérigazatóját. Erős János június 1-jétől veszi át a bank vezetését. *Lenk Géza* azonban egy percig sem maradhatott pozíciójában és addig a pénzintézet irányításával Kovács Pál vezérigazgató-helyettest bízták meg.

G.J.

Június 16-án megszűnik az ÁVÜ

„Minőségi" létszámleépítés

Az Állami Vagyonügynökség és az Állami Vagyonkezelő Rt. vezetői tegnap apparátusi értekezleten tárgyalták meg az ÁVÜ megszűnésével, illetve új privatizációs szervezet felállásával kapcsolatos intézkedéssorozat lépéseit.

Az MTI tájékoztatására *Hatvani Szabó János* elmondta: az új privatizációs törvény az ÁVÜ megszűnéséről rendelkezik ez év június 16-val. A szervezetnél jelenleg 323-an dolgoznak, az ÁV Rt.-nél pedig mintegy 180-an. Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. felállásához feltehetően körülbelül 400 dolgozóra lesz szükség. Az ÁVÜ-nél létszámleépítési bizottságot hoznak létre, amelyben az ügyvezetés és a dolgozók képviselői egyaránt jelen lesznek. A dolgozókat a vagyonügynökségnél működő közalkalmazotti tanács delegálja. A bizottság mindenkivel személyes megbeszélést folytat arról, szükség van-e a foglalkoztatására az új szervezetben. A közalkalmazotti jogviszony megszüntetése a törvényes keretek nek megfelelően folyik majd, ez egyben azt jelenti, hogy nem lesznek külön juttatások sem – hangsúlyozta Hatvani Szabó János.

Az ÁVÜ valamennyi dolgozójának közalkalmazotti jogviszonya megszűnik június 16-val, a továbbdolgozókkal új szerződést kötnek a munkajogviszony alapján. Hatvani Szabó János úgy vélte, jobbára a két privatizációs szervezet jelenlegi dolgozóit foglalkoztatják tovább, de „minőségi cserére" is sor kerül új dolgozók felvételével.

VIVALDI UTAZÁSI IRODA
1073 Bp., Erzsébet krt. 53.
Tel.: 267-9013, 267-9310

'95 NYÁR négy gyönyörű szigeten!

SZICÍLIA
A gyönyörűséges sziget, mely mindenkit elvarázsol.
Szállodák félpanzióval
(2, 3, 4 csillagos) 26 000 Ft/főtől + közl.
Tengerparti apartmanok 11 000 Ft/főtől + közl.
Gazdag fakultatív program, magyar idegenvezetéssel!

MÁLTA
A Földközi-tenger gyöngyszeme,
egy különleges sziget a lovagkor hangulatával.
Szállodák félpanzióval
(2, 3, 4, 5 csillagos) 16 000 Ft/főtől + közl.
Apartmanok 9800 Ft/főtől + közl.
Gazdag fakultatív program, autóbérlés!

KRÉTA
Egy csodálatos görög sziget,
mediterrán nyaralás magas színvonalon.
Tengerparti szállodák félpanzióval
(3, 4, 5 csillagos) 24 000 Ft/főtől + közl.
Tengerparti és úszómedencés
apartmanok 7000 Ft/főtől + közl.

KORFU
A zöld sziget, a legnépszerűbb úti cél.
Szállodák, panziók reggelivel, félpanzióval
(2, 3, 4 csillagos) 9500 Ft/főtől + közl.
Apartmanok (közvetlenül
a tengerparton is) 6000 Ft/főtől + közl.
Gazdag fakultatív program, autóbérlés!

JÚNIUS 15-ig kedvezménnyel!

MÁLTA–SZICÍLIA

Ilyen még nem volt! Egy nyáron két élmény!
KÉTHETES SZUPERNYARALÁS – CSAK NÁLUNK!

Karmesterviadal

Japán győzelem

Az érdeklődő közönség vasárnap este tíz órakor tudhatta meg, kik léphetnek dobogóra az immáron nyolcadik nemzetközi rangú karmesterversenyen. *Izaki Masahiro* japán karmesternek jutott az első helyezés és a vele járó arany karmesteri pálca. Felkészültségéről a gálán vezényelt Csajkovszkij 5. szimfónia is meggyőzhette a kétkedőket. Nagy örömöt jelentett a hazai zenei életnek, hogy a *Petrovics Emil* vezette zsűri két magyar karmestert díjazhatott a második és harmadik hellyel. *Hamar Zsolt* ezüst karmesteri pálcát kapott, és *Wagner* „A bolygó hollandi" nyitányával búcsúzott. A harmadik helyen *Kesselyák Gergely* végzett, aki a gálán *Verdi* „A végzet hatalmának" nyitányát vezényelte. Izaki Masahiro győzelmével harmadszor nyert első helyezést japán versenyző. Ez az eredmény a Japánban működő nagy számú színvonalas karmesteriskolának is köszönhető, ahol a különböző módszereket kiváló zenetudósok, karnagyok adják tovább. Izaki Masahiro nyilatkozataiban azonban elárulta, nagy hatással voltak rá a bécsi zeneakadémián töltött évek, az európai muzsikával való ismerkedés. Nem kell azonban féltenünk Hamar Zsoltot és Kesselyák Gergelyt sem. A két fiatal karmester előtt ígéretes pálya áll. Bizonyítja ezt, hogy röviddel a karmesteri versengés után számos zenekar hívta meg a győzteseket a jövőévi évad zenedarabjaihoz. A magyar karmesteriskola jól vizsgázott, hiszen három magyar résztvevő is döntőbe jutott, igazolva a magyar zenei hagyományok nemzetközileg is elismert színvonalát. Külön öröm, hogy Hamar Zsolt nyerte el a közönség díját is.

(tallai)

Történelem a demokráciáért

232 magyarországi középiskola 1700 diákja nevezett be a *Történelem a demokráciáért* címmel megrendezett tanulmányi vetélkedőre, amelyet az Európai Unió PHARE Demokrácia Programja, a Friedrich Neumann Alapítvány és az olasz Közép-Európa Intézet közreműködésével szervezett az *Európai Utas* című folyóirat szerkesztősége. A történelmi és műveltségi vetélkedő célja az volt, hogy felhívja a középiskolások figyelmét a közép-kelet-európai térség máig ható, mély gyökerű nemzetiségi problémáira, s önálló munkára, a kötelező tananyagon kívüli ismeretek megszerzésére serkentse a versenyzőket, hozzájárulva ahhoz, hogy saját maguk alkossanak képet Magyarország és szomszédai XX. századi történelméről.

A május 20-án véget ért döntőbe 22 iskola 24 diákja jutott be; s a *Kiss Gy. Csaba* történész, a Közép-Európa Intézet igazgatója, *Szarka László*, az MTA Történettudományi Intézetének munkatársa és *Pokorni Zoltán* tanár, a Parlament oktatási bizottságának alelnöke vezetésével működő zsűri szavazásának eredményeként a vetélkedő első három helyezettje: *Kelemen Gábor*, a budapesti Pogány Frigyes Szakközépiskola és Gimnázium; *Maruzsa Zoltán*, a bajai Magyarországi Németek Gimnáziuma és *Elek Péter*, a budapesti Árpád Gimnázium diákja.

A tanulmányi vetélkedő tizenöt legjobb eredményt nyújtó résztvevője júniusban krakkói jutalomkiránduláson vesz részt; ezenkívül az első helyezett tizenötezer, a második tízezer, a harmadik ötezer, a többiek háromezer forintos könyvutalványt is nyertek. A hét végén befejeződött verseny keltette rendkívüli érdeklődés nyomán elhatározták, hogy jövőre nemzetközivé bővítik a vetélkedőt: előbb osztrák, majd szlovén és lengyel iskolák történelemtanárait és diákjait is bevonják a nemes és hasznos versengésbe.

(zs)

A Debreceni Csokonai Színház vendégjátéka

A lélek és a lét bugyraiban

Távol állunk a jóléti államok életesélyeitől, de a lelkek amerikanizálódása már nálunk is bekövetkezett. Ritkulóban a lelki kötelékek, melyek fogódzóul szolgálnak a magukra utaltak válsághelyzetében. Az utolsó jenki, *Arthur Miller Vajda Miklós* fordította új darabja, sajnálatosan időszerű mifelénk is. Impozáns életművel a háta mögött, az amerikai drámaíró a pokolra szállt lélek bugyraitbolygatja,kétdepressziósasszony házassági válságának dermesztően őszinte oknyomozásával. A sikerorientált, pénzfüggő „álombirodalomban" éppúgy kudarcba fúl a dúsgazdag házaspár élete, mint a hétgyerekes, szerény jövedelmű családé. Előbbi esetben karrierhajszának esik áldozatul az elhanyagolt asszony, utóbbiban épp ellenkezőleg, az asztalosmunkából élő „utolsó jenki" (a történelmi család sarjának) élhetetlensége miatt válik lelki beteggé a más légkörben nevelkedett, svéd feleség.

Az egymással viaskodó, egymásba kapaszkodó pár kifinomult „libikóka"-játékát méltányolhatjuk *Szilágyi Enikő* (Patrícia) és *Csíkos Sándor* (Leroy, a jenki) lelki kapcsolatának hullámverésében. A szerény életvitelű, ám alkotómunkájában, családszeretetében harmóniát lelő férfi Csíkos alakításában a visszafogott és árnyalt lélekábrázolás jelességével hívja föl magára a figyelmet, míg partnere, Szilágyi Enikő a lelkibeteg asszony hullámzó kedélyének vibrálásával, a kilábalás örömének, s kettejük sok szálból szövődő viszonyának érzékeny érzékeltetésével kápráztat el (a heves összecsapásoktól az együvé tartozás fölismeréséig). A *Gellért Péter* rendezte előadás másik végletét *Simor Ottó* (Frick), az önzésében érzéketlenné merevedett pénzember ábrázolása és *Kakuts Ágnes* (Karen) már-már élettelen bábuvá stilizált, erőteljes szerepformálása képviseli. A férje közönyének áldozatul esett asszony lelassult színpadi mozgásával, rezzenetlen arcjátékával, mámorosan induló, kudarcba fúló táncjelenetével váltja ki együttérzésünket. A *Mira János* tervezte egyszerű, áttekinthető játéktéren, *Gyarmathy Ágnes* jelmezeiben a lélek őszinte kitárulkozása, a lét kórházi viaskodása kap teret.

„Szorongó komédiát" kínált a Csokonai Színház másnapi vendégjátéka.

A Szív Ernő estéje, *Darvasi László* színjátéka, a hírlapírás tematikájának ingoványos talaján sarjadt. Az önazonosság abszurditásig hajszolt keresése ironikus párbeszédek, jelenetek láncolatán át jut el az öngúnnyal, gyötrelemmel párosuló paroxizmusig. A színműíró köztudott alteregója, Szív Ernő újságíró énjének, lényének megtagadására ítéltetik. És ez az a borzalom, ami minden egyéb valóságos vagy lázálombéli kényszer közepette végképp elfogadhatatlan számára.

A *Pinczés István* rendezte előadás, a lakást-szerkesztőséget képzeletbeli kávéházzá tágítva, mintegy beékelődik a stúdióterem közönségének sorai közé *(É. Kiss Piroska* színpadképe). Magunk is részesei vagyunk a címszereplő *Mertz Tibor* álmot-valóságot eggyé olvasztó tépelődéseinek. A főszereplő partnerei (s ebben a vázlatosság okán a szerző is ludas) már kevésbé képesek átütő erővel reprezentálni szerepüket, a társadalmi stb. közeget, holott markáns jelenségként kellene részt venniök Szív Ernő köz- és létérzésének vergődő alakulásában. Mégis méltányoljuk *Csíkos Sándor* titkokat tudó pincérét és *Kakuts Ágnes* értetlen matrónáját. Az előadás amúgy értelmiségünk létállapotának fanyarul hiteles görbe tükre.

Metz Katalin

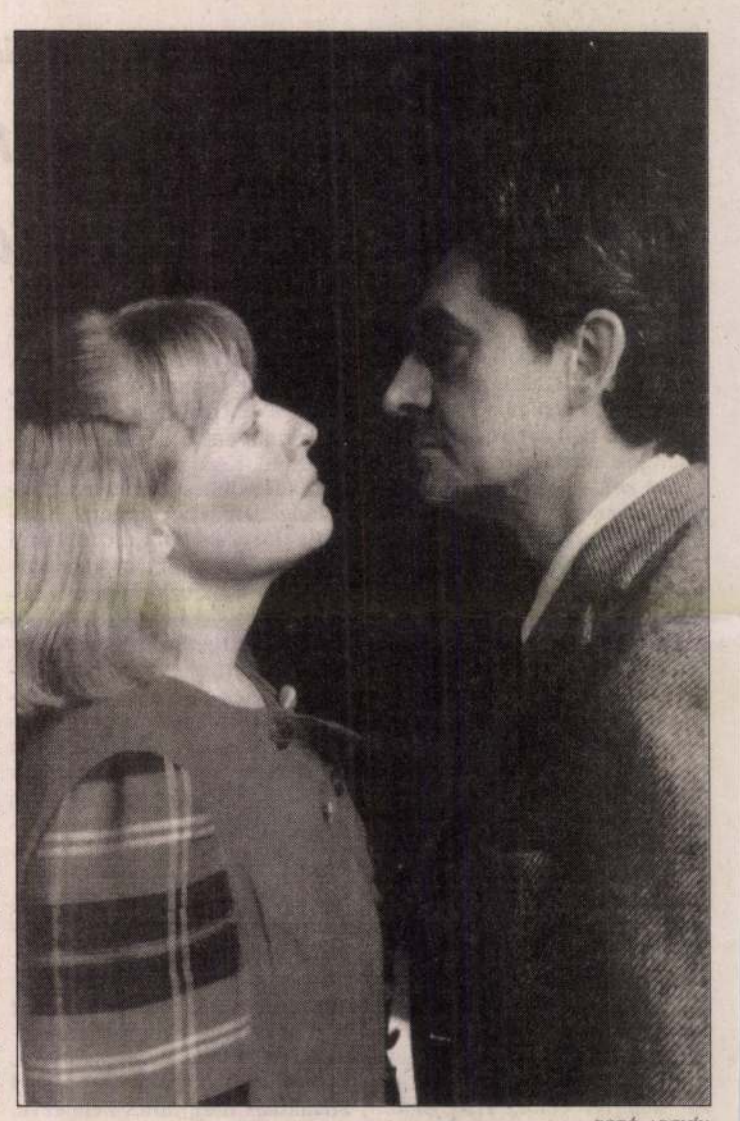

FOTÓ: ARCHÍV

Egymással viaskodva. Szilágyi Enikő és Csíkos Sándor

- Ős-Nagy István, a Svájcban élő magyar származású festőművész 50 alkotásból álló gyűjteményt ajándékozott Sárvár városának. A Nádasdy Ferenc Múzeumban ideiglenesen elhelyezett olaj- és akvarellképek a művész első korszakának alkotásai, s főként erdélyi tájakat, budapesti városképeket és csendéleteket ábrázolnak.
- Ministerio – Szolgálat – címmel kétnapos egyház- és kultúrtörténeti konferenciát rendeznek holnap és holnapután Esztergomban, az Esztergom-budapesti Érsekség, valamint a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat szervezésében. A tanácskozás központi témája az ötven éve elhunyt Serédi Jusztinián esztergomi bíboros-érsek élete és munkássága.

Bőrszobrászat

Fantasztikus alakzatú bronzplasztikában gyönyörködhet a tárlatlátogató *Varjasi Tamás* kiállításán az OTP Bank Galériában (V., Nádor utca 15.). Az ember el sem tudja képzelni, hogyan rakhatta föl a szobrász az agyagot, sőt, miképp formálhatta meg a vázat. A megfejtés: se váz, se agyag. Ezek a szobrok eredetileg bőrből készültek, mint ahogyan a teljesen szokatlan látványt nyújtó, térhatású táblaképek is. A különleges technikát maga a művész dolgozta ki az élet szülte kényszerűségből. A művészt pályájáról kérdeztük.

– Leszerelésem után három évig kínlódtam mint lyukkártyakezelő, a főiskolára politikai okokból nem vettek fel. Végül elfogyott a türelmem. Lesz, ami lesz, a függetlenséget választom. – A nagy fordulatot az jelentette, hogy csont-bőr ékszereket is készítettem, s akkor rájöttem, hogy a csont mellett a másik természetes anyagot is lehet nem szokványosan használni. Persze a „bőrszobrászatot" nem lehet könyvből megtanulni. Irodalma egyáltalán nincs. Magamnak kellett rájönnöm, miképpen érhetem el, hogy a három-öt milliméter vastag merev marhabőrből szobor vagy kép legyen. De nem csak a technikát kellett folyamatosan kidolgoznom, manuálisan is mindent magam csinálok, még a képkereteket is. Ráadásul a bőr nagyon drága, s ezért mindenféle más munkákat is kell vállalnom, hogy megteremtsem az alkotás lehetőségét. Például felújítottam a *Pannonhalmi Apátság* kétszáz gyönyörű, de teljesen tönkrement bőrszékét. Csak a szerszámot csináltam egy évig...

Varjasi Tamás művei – az újakat mindig önálló kiállításon mutatja be – már átlépték az országhatárt. Többek között Bécsben, Grazban, Salzburgban, Münchenben, Hamburgban, Groningenben és Eindhovenben voltak láthatók.

Hivatalosan: iparművész. Ő így nevezi magát: egy ember, aki bőrrel dolgozik.

Morvay István

A megfejtés: se váz, se agyag FOTÓ: SCHICHMANN BÉLA

Semmi, mert semmi

Úgy tűnik, a SEMMI-vel is sikerült megtölteni a Műcsarnokot. A Németországban élő *Tót Endre*, aki a kiajánlás szerint „a legendás 60-as évek magyar avantgárd-underground nemzedékének egyik legpregnánsabb egyénisége", most a Műcsarnokban mutatja be életművét. Tárlata címe: „Semmi sem semmi" – azaz valami. Nos, ez a valami alig több a semminél. Kilenc termet megtölt kilenc ötlet-plágium többek között *Kazimir Malevics* szuprematista művészetéből merítve. Voltaképpen kilenc műremek kiállítása kimerítően reprezentálta volna Tót életművét, mégis végig kellett unatkozni a hatalmas termek mindegyikében azt a geget, amelyik arra a teremre jutott. Az egyik teremben, amelyikben arra a világrengető igazságra építi műveit, hogy egy dolog Y, mert Y (például vízszintes, mert vízszintes), a közönség akaratlanul is arra a gondolatra jut, hogy ez az egész érdektelen, mert érdektelen. Az én meg nem festett képem I.–II.–III., című üresvászon-sorozatot mindjárt meg is magyarázza, hogy: „nem szeretek dolgozni". Nos, ehhez nem fér kétség. Persze kíváncsi lennék azon magyar művészek véleményére, akiket annak ellenére kirekesztenek a nemzet első számú kortárs galériájából, hogy szeretnek dolgozni, energiát fektetnek művészetükbe. A tóti felszólítás, hogy lázadj magyar avantgárd, ma már szerfelett értelmezhetetlen.

A SEMMI-re visszakanyarodva tudjuk jól, ez „retrospektív", magyarul áttekintő, életmű-kiállítás, tehát mondhatni disznóság a részemről, ha a mai tartalmat keresem, amikor e művek korábban születtek. Örök értéket nem is mernék keresni. Így azonban nosztalgiabulinak látszik. Jó poén lehetett két évtizede performanceszal bosszantani a fafejű hatalom fafejű figuráit. Szinte ugyanezek a személyek ma is fafejűek és ma is hatalmasok, csakhogy most már hidegen hagyja őket a művészet. A kultúrpolitika a múlté olyannyira, hogy a kultúra kivégzésére készülnek a tervezett honor-tébéjükkel. Ez lázadásra adna okot, mégis az ország legreprezentánsabb kiállítóhelyén momentán nosztalgiabuli van, egy nem létező mítoszt próbálnak élesztegetni. Június 18-ig tehát a gyönyörű Műcsarnok kilenc felújított terme Tót Endre életművének kilenc korszakát mutatja be, a rendezők érdeme hogy ily módon jól elkülönül az ocsú...a konkolytól.

B. L. A.

Új hagyomány

„A biztonságpolitika helye a politikai tudományok rendszerében" címmel tegnap konferenciát tartottak a Zrínyi Akadémián. Lapunk kérdésére, hogy milyen céllal gyűlnek össze a biztonságpolitika hazai szakértői, *Szabó A. Ferenc*, a Zrínyi Akadémia oktatója elmondta: A tanácskozás célja a biztonságpolitikának mint tudománynak az újszerű értelmezése. A rendszerváltozást követően feltétlenül szükség van erre, hiszen a marxista ideológiája hegemóniájával együtt megszűnt a világ dipoláris szembenállása, felerősödött azonban a kis államok közötti pörlekedés problémája. Az előadók azonban nemcsak értelmezték a diszciplínát, hanem felvázolták a tudomány történetét, rámutatva annak változásaira. A konferencia szervezésében többek között részt vett *Gazdag Ferenc*, a *Honvédelmi Minisztérium Stratégiai és Védelmi Kutatóintézetének* igazgatója, aki előadóként is szerepel. A Honvédelmi Minisztériumot *Kiss János* osztályvezető képviselte, ő biztonságpolitikai szakértőként, elemzőként vállalt szerepet a tanácskozás megszervezésében. A megnyitó előadást *Nagy László* ezredes, a Stratégiai és Védelmi Kutatóintézet igazgatóhelyettese tartotta. A konferencián külhoni résztvevők nem voltak. Az előadások anyagát tudományos kötetben gyűjtik egybe.

T. G.

SaRock

Tisztelet az ősöknek

A *Sacred Spirit* konceptlemez. Amerikai producerek – köztük *Klaus Zundel* – műve, mely a hírek szerint azért jött létre, hogy „az amerikai indiánok immár kihalóban lévő kicsiny közösségén segítsen". Ne firtassuk, mennyi ebből az őszinteség és menynyi a reklám, hiszen bárhogy is gondolták, a lényeg a korongon hallható zene, melyben az autentikus indián zenei hagyományok keverednek a modern tánczenei elemekkel és hangszereléssel. A 11 dalban végig kísérhetjük az őslakos amerikaiak ünnepségeit, a felnövekedést, a megvilágosodást, az ősök tiszteletét és az újjászületést. Egyes számok, mint a Tor-cheney nahana (Téli ünnepség), a Ly-o-lay ale loya (Körtánc), vagy a Ya-na-hana (Ünnepi vadverseny) a természet erői és a minden élet forrását jelentő Földanya előtt tisztelegnek, mások, mint a Dawa (Bölcsődal), a Gitchi-manidoo (Tanács a fiataloknak), a Tas-wasne (Felemelkedés) vagy a Heya-hee (Eső elleni dal) pedig az emberi törekvéseket tükrözik. S bár az albumon a produceroknek ígéretes elképzeléseiket csak részben sikerül megvalósítaniuk, rajta helyenként – meglepő módon – egyszerűen langymeleg szintizenét „nyomnak", az összkép mindenesetre gondolatokat ébresztő.

A Sacred Spiritéhez hasonlóan ősi energiákat ébreszt fel az *Encomium* is. A különböző stílusú és habitusú zenészek – a „tribute-lemezek" korában – ezúttal a kemény rock egyik meghatározó csapata, a *Led Zeppelin* munkássága és zenei nagysága előtt hajtanak fejet. Nagyfokú tiszteletük abban is megnyilvánul, hogy meg sem kísérlik *Jimmy Page*-ék leginkább „eltalált" dalait előadni, hanem inkább a másodvonalból csemegéznek. Nyitányként a 4 *Non Blondes* olyan vehemenciával adja elő a Misty mountain hop című Page–Plant szerzeményt, hogy félve megkockáztatom: jobb mint az eredeti. A *Stone Temple Pilots*, a *Blind Melon*, a *Helmet* vagy *Henry Rollins* szintén izmos és tüneményes, s a sorból talán csak a *Crackers*, illetve *Duran Duranék* lógnak ki. Utóbbiak például olyan hozzáállással adják elő a Thank you-t, mintha *Soltész Rezső* énekelné el a *P. Mobil* Utolsó cigaretta című számát. A végére pedig egy édesnek szánt, de feledhető duett, Robert Plantre és *Tori Amos*ra kiosztva, lenn a tengerpart mellett, dagály és tavaszi zsongás idején.

(jávorszky)

Sacred Spirit (Chants and dances of the native americans). Virgin, 1994; Encomium (A tribute to Led Zeppelin). Atlantic Records, 1995

Hasonlóan „klippes" ihletettségű Vasvári László Sándor munkássága. A „leütések" (akkordok) nem az üres térben lebegő testként, sűrűsödési csomókként jelennek meg, mint Neubergernél, hanem horror vacuisan, azaz alaposan szétterítve. Elemei szőnyegszerűen kitöltenek minden négyzetdecimétert és nem valamiféle ornamentális rend szerint szerveződnek, hanem a montázs természetéből fakadóan különböző téri mélységet illúzionálnak. (Horror vacui = rettegés az ürességtől.)
Vasvári montázs könyveket (vizuális naplókat) és képgrafikákat készít. A korábban főként akció – installáció – dokumentumokból összeállított munkái helyére az utóbbi időben absztraktabb, kisebb és töredékesebb elemekből építkező montázs-technika lépett. Az erre a kiállításra készített A kék lovas álma I–IV. című munkájában kerüli az ábrázolásból adódó képzettársításokat.
Vasvári „ecsetvonásai" színes folyóiratok lapjain várják, hogy kiválasztassanak. (Kis túlzással mondhatná – Michelangelóra való utalással, hogy a kollázsai már készen vannak, csak ki kell őket bontani a folyóiratokból.) A tépett, színes, irizáló felületek rejtett átlók mentén szerveződnek nagyobb egységekké, például paralelogrammává, utalva a szerkezetükben szikárabb, bauhauszos Kandinszkij képekre.

Ähnlich ist das Schaffen des von „Clips" inspirierten László Sándor Vasvári. Die „Anschläge" (Akkorde) erscheinen nicht als im leeren Raum schwebende Körper, als Verdichtungsknoten, wie bei Neuberger, sondern als horror vacui, d.h. gründlich gefächert. Seine Elemente füllen teppichartig jeden Quadratdezimeter aus und organisieren sich nicht nach den Prinzipien einer ornamentalen Ordnung, sondern illusionieren, wie es in der Natur der Montage liegt, unterschiedliche räumliche Tiefen. Vasvári fertigt Montage-Bücher (visuelle Tagebücher) und Bildgraphiken. An die Stelle seiner früher hauptsächlich aus Aktions-und Installationsdokumenten zusammegestellten Arbeiten ist in letzter Zeit eine abstraktere, aus kleineren und fragmentarischeren Elementen gebaute Montagetechnik getreten. In seiner für diese Ausstellung gefertigten Arbeit „Traum des blauen Reiters I-IV." vermeidet er die aus der Darstellung resultierenden Assotiationen.
Vasváris „Pinselstriche" harren auf den Seiten bunter Magazine der Erwählung. (Mit einiger Übertreibung könnte er, unter Hinweis auf Michelangelo, sagen, seine Kollagen seien schon fertig, sie müssten nur noch entblättert werden.)
Die gerissenen, farbigen, irisierenden Oberflächen fügen sich entlang verborgener Durchmesser zu grösseren Einheiten, zum Beispiel zum Parallellogramm zusammen, unter Hinweis auf die in der Struktur kargeren, bauhausigen Bilder Kandinskys.

V A S V Á R I L Á S Z L Ó S Á N D O R

1052 BUDAPEST, DEÁK FERENC UTCA 15. TELEFON: 137-0027

1952. február 3-án született Budapesten. **1981**-ben diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskola typografikai tanszékének könyvművészeti szakán. **1982** óta szerepel képző- és iparművészeti kiállításokon.

Geboren am 3. Februar **1952** in Budapest. **1981** Diplom im Fach Buchkunst am Lehrstuhl für Typographik an der Ungarischen Hochschule für Angewandte Kunst. Teilnahme an Ausstellungen der bildenden und angewandten Kunst seit **1972**.

A LÉLEK EGYETLEN ÉS ÖRÖK TÁRGYA KÉTSÉGKÍVÜL AZ AMI NEM LÉTEZIK: AMI VOLT, ÉS NINCS TÖBBÉ, - AMI LESZ, DE MÉG NINCSEN, AMI LEHETSÉGES, ÉS AMI LEHETETLEN. ÍME EZEK A LÉLEK DOLGAI, DE SOHA NEM, SOHASEM AZ AMI VAN!

Paul Valéry

NEM ÉLETRE ÉBREDTÉL, HANEM EGY KORÁBBI ÁLOMRA. EZ AZ ÁLOM EGY MÁSIK ÁLOMBAN VAN, S ÍGY MEGY EZ VÉG NÉLKÜL. AZ ÚT MELYET ÚJRA BE KELL JÁRNOD VÉGTELEN. . .

J. L. Borges

AZ ÉLET ÉS AZ ÁLOM VALÓJÁBAN EGYAZON KÖNYVNEK LAPJAI: HA SORRENDBEN OLVASSUK ŐKET ÉLÜNK, HA IDE-ODA FORGATJUK ÁLMODUNK.

Schopenhauer

EINZIGES UND EWIGES OBJEKT DER SEELE IST OHNE ZWEIFEL DAS, WAS NICHT EXISTIERT: WAS MAL WAR UND NICHT MEHR IST - WAS SEIN WIRD, ABER NOCH NICHT IST, WAS MÖGLICH UND WAS UNMÖGLICH IST. SIEHE, DAS SIND DIE DINGE DER SEELE, NIE, NIEMALS ABER DAS, WAS IST!

Paul Valéry

NICHT ZUM LEBEN BIST DU ERWACHT, SONDERN ZU EINEM FRÜHEREN TRAUM. DIESER TRAUM IST IN EINEM ANDEREN TRAUM, UND SO GEHT ES ENDLOS FORT. DER WEG, DEN DU VON NEUEM GEHEN MUSST, IST UNDENDLICH . . .

J. L. Borges

Hommage a Kandinsky 2. br Ferenc G. 1991

VÁRKONYI JÁNOS MŰVEI

Menekült	olaj	65× 85 cm
A jegyszedő	olaj	65× 85 cm
Rekviem a fákért	olaj	83× 58 cm
Státus	olaj	50× 70 cm
Lépcső	olaj	60× 80 cm
Horror	olaj	65× 85 cm
B. G. Primadonna emlékére	olaj	60× 80 cm
Vörös postakocsi (Krúdy Gyula emlékére)	olaj	50× 60 cm
Trófeák	olaj	50× 70 cm
A hintó trükk	olaj	85×100 cm
Monsieur de Maupassant	olaj	60× 90 cm
A katona álma	olaj	50× 70 cm
Bodza bácsi	olaj	50× 80 cm
Végrendelet	olaj	50× 80 cm
Életben maradtam	olaj	100× 70 cm
Mementó 1986	olaj	75× 88 cm
A túzok	olaj	58×103 cm
Tehertaxi	olaj	75× 90 cm
Filmrendező	olaj	64×100 cm
Valahol egy katona	olaj	85× 90 cm
Koncert	olaj	80× 93 cm
Az Árpád fürdő	olaj	60× 90 cm
Rekviem „egy Színházért"	olaj	60× 85 cm
Honvágy	olaj	50× 70 cm
Táncsics emlékére	olaj	50× 60 cm
Remete	olaj	65× 85 cm
Zichy emlékére	olaj	60× 90 cm
Pórul járt Boccaccio	olaj	50× 80 cm
Patika az „Arany Rákhoz"	olaj	65× 85 cm
A restaurátor	olaj	65× 90 cm
Gyógyszerész	olaj	60× 80 cm
A nagy vadászat	olaj	50× 80 cm
Kivándorlók	olaj	50× 85 cm
Allegória, 1849	olaj	50× 80 cm
Vacsora	olaj	50× 80 cm

Magamról

1947-ben Békéscsabán születtem. 1971-ben végeztem a Szegedi Tanárképző Főiskola rajzszakát. Mestereim voltak: Cs. Pataj Mihály, Vinkler László, Fischer Ernő. 1982-től a Magyar Népköztársaság Művészeti Alap tagja vagyok, Békéscsabán élek és dolgozom.

Fontosabb kiállításaim: Alföldi Tárlat, Békéscsaba; Vásárhelyi Őszi Tárlat, Hódmezővásárhely; Portré-tájkép biennálé, Hatvan; 1985. Munkácsy M. Terem, Békéscsaba; 1985. Országos Festészeti Biennále, Szeged; 1987. Gulácsy Terem, Szeged; 1986. Országos Festészeti Biennále, Debrecen; 1984. Atrium Hyatt Hotel, Budapest; 1985. Fáklya Klub, Budapest; 1985. Országos Mezőgazdasági Múzeum pályázati kiállítása, Budapest; 1983–86–88. „Ezüstgerely" pályázati kiállítás, Budapest; 1984–85–86–87–88. Honvédelmi Minisztérium pályázati kiállítása, Budapest–Szentendre; 1987. Csepel Galéria, Budapest; 1988. Mednyánszky Terem, Budapest.

Díjak: 1972–75–76–77. Békés Megyei Pedagógus Szakszervezet díja. 1977. Országos Ady-pályázat. 1981. Békés Város „Árvízi emlék" pályázat. 1982. Békés Megyei „Kőröstáj" pályázat. 1983. Bács Megyei Szakszervezetek díja (országos művész-pedagógusok tárlata) Kecskemét. 1984. Bizományi Áruház Képzőművészeti pályázati díja, Budapest. 1986. Székely Bertalan-díj, Szeged. 1986. Honvédelmi Minisztérium „Katonai pályázat" (képzőművészeti) 2. díj. 1987. Magyar Vöröskereszt „Családért" (pályázat képzőművészeti) különdíj. 1988. Honvédelmi Minisztérium „Katonai pályázat" (képzőművészeti) 3. díj.

Mindezek után Anatole France szavaival vallom: Ha választanom kellene a szépség és az igazság között, nem haboznék: a szépséget választanám, mert biztos vagyok benne, hogy az még az igazságnál is nagyobb és mélyebb igazságot hordoz magában. Sőt, azt merem mondani, hogy ezen a világon csakis az igaz, ami szép!

Várkonyi János

Tehetségének kibontakozásában, kézügyességének fejlesztésében nem kis szerepet játszik az, hogy rendszeresen látogatja a Békéscsabán működő Gyopár Klub foglalkozásait. Ezt bizonyítják egyúttal ceruzavázlatai is. A rajzlapokat gondosan összegyűjti egy nagy dossziéban.

Férje, Karasz János szintén nyugdíjas. Jól felszerelt műhelyében falióra-szekrényeket javít, illetve sok régi óraszerkezethez készített és készít körtefából érdekes faragványokat. Kedvenc hobbija a barkácsolás. A népi bútorok tökéletes kicsinyített másától a hangszereken át a kerti traktorig sok mindent ő maga csinált. Szinte irigylésre méltó ez a precizitás, ez az aprólékos munka, s nem utolsósorban a szépre, az ízléses formára való törekvés. A házaspár lakása valóságos kis múzeumnak is beillik...

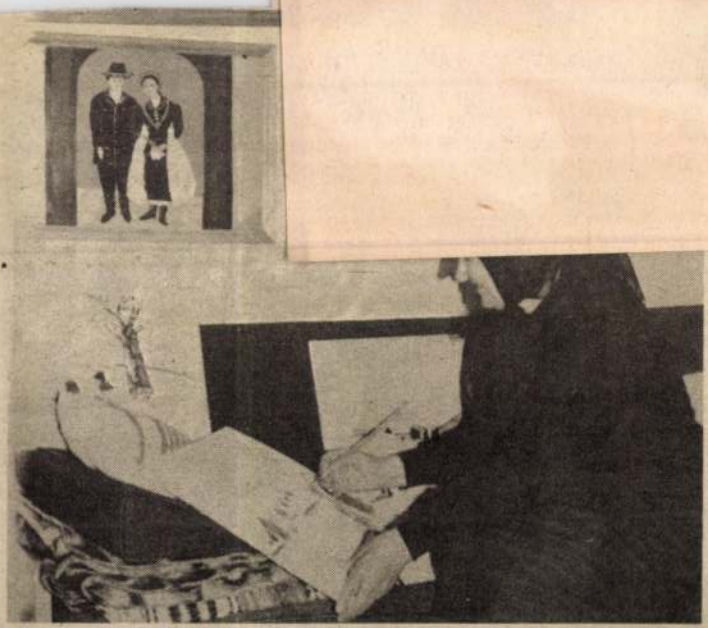

Dénes Anna naiv festő képei előtt

Kép, szöveg: Bukovinszky István

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Várkonyi János
festőművész
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1980 JUN 15
1021

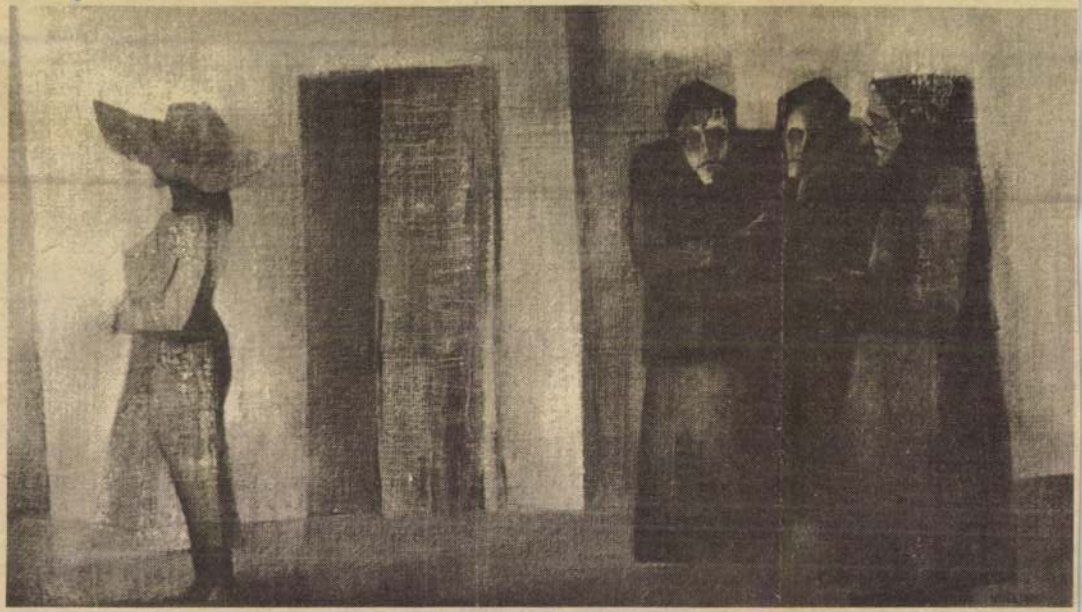

Várkonyi János: Pletyka

Az Ikarus székesfehérvári gyárában megkezdték az IK—256-os luxus távolsági autóbuszok gyártását. Az országúti próbák után még ebben az évben 150 darabot bocsátanak útjára.
(MTI-fotó — Horváth Péter felvételei — KS)

A Gyulai Tejporgyár felvesz:
vizsgával rendelkező

gázkazánfűtőt és hűtőgépszerelőket, segédmunkásokat, valamint tejtöltőgép-kezelőnek

elektronikai műszerészt

Jelentkezés: a főgépésznél.
Tejporgyár, Gyula, Mártírok u. 3.

tériumokat.

2 Hogyan alakul megyénkben az iparfejlesztés jövője?

A XI. pártkongresszus határozatainak figyelembevételével már a tervezőmunka lezárásához vagyunk közel. Most csak néhány főbb vonásról időszerű említést tenni. Vannak már tervszámok is, de a véglegesítés — hozzá a népgazdaság teherbíró képességével arányban álló pénzügyi források megteremtése — és a főhatóságokkal való megtárgyalása újból napirendre kerül. A tartalmas és részletes, megalapozó számításokból, valamint koncepciójavaslatokból érdemes néhány dologra felfigyelni. A me-

[illegible] terményszárítókapacitás, a tárolók bővítése, fejlesztése. Fokozni kell a termékek feldolgozását a kooperációs lehetőségek kihasználásával.

4 Az életkörülmények kedvezőbbé tétele érdekében milyen összefüggő, komplett feladatot kell tervszerűen megoldani?

Az előző tervidőszakhoz képest jelentősebb tanácsi lakásberuházási program valósul meg. A társasházi és szövetkezeti lakásépítési terület előkészítéséhez is kapnak a helyi tanácsok központi pénzt. Külön figyelemmel terveztük a

[illegible] a megmaradó feszültségek nem kerülnek le a napirendről, a velük való törődés a megyei vezetőknek mindig élő témája marad.

Rocskár János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRÓTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 128-068 337-748 340-726

1975 JUN 1

Békésmegyei Népújság

Várkonyi János

1021

Várkonyi János

Pajta

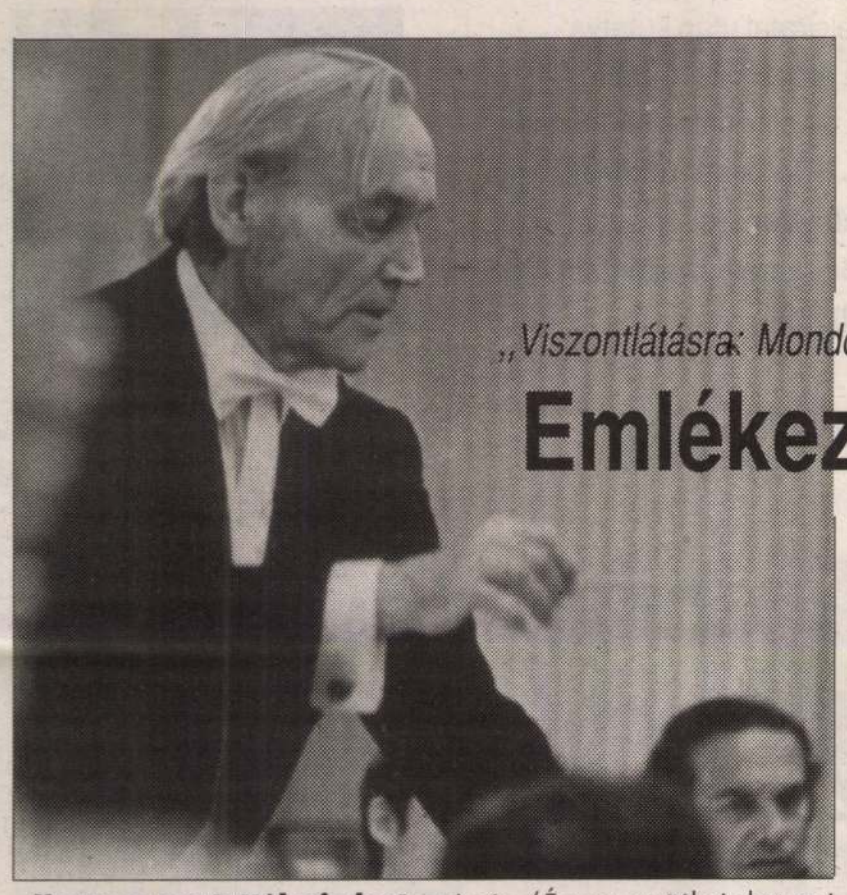

„Hogy megmutattál mindent, ami szép, / És megmutattál mindent, ami rút. / Hála légyen!" (Sík Sándor Te Deum) Archív-fotó

„Viszontlátásra: Mondom mégis, mégis..."

Emlékezés Gulyás Györgyre

Hetvenhét évet élt. Nagyon szerette az életet. Egy éve múlt, hogy örök álmát alussza a debreceni temetőben. Halál... Szomorú dolog, mert az élet végét jelenti. Hiszem, Gulyás György számára az örök élet kezdetét jelentette. Megszűnt a fájdalom, és felragyogott a fény:

„Ama nemes harcot megharcoltam. Futásomat elvégeztem,
a hitet megtartottam. Végezetre eltétetett nekem az
igazság koronája, melyet megád nékem az Úr ama napon."
II. Tim. 4:7-8.

Két életeleme volt: az alkotás és a harc. Munka nélkül nem tudott élni! Alkotott iskolaépületet Bélmegyeren, Énekiskolát Tarhoson (1946—1954). Neki köszönheti Debrecen a Kodály Kórust, a Zeneművészeti Főiskola új épületét, a „Bartók Béla" Nemzetközi Kórusversenyt. Ő hozta létre és tette országos hírűvé a Békés—tarhosi Zenei Napokat.

A harc: számára életszükséglet volt. Harcolt és nem védekezett. Mindig jó ügyet szolgált. Önmagáért nem tudott harcolni. Talán ezért is történhetett meg, hogy az általa létrehozott alkotásokat „valakik" mindig kivették a kezéből.

Körömszakadtáig tudott küzdeni: a vidék felemeléséért, a tehetségek megmentéséért, a minőségért. Álma volt az énektanárok és karvezetők posztgraduális képzése. A mesterkurzusra külföldi professzorokat is meghívott.

Szeretett vitatkozni. Olyan erős volt a hatása, hogy valamilyen ellenhatást mindenképpen kiváltott. Nagy személyiségek joga és sajátja ez. Nélkülük nem lenne fejlődés. Az ilyen nyugtalan, perlekedő emberek viszik előre a világot.

Az idei zenei napokat, sorrendben a tizennyolcadik volt, Gulyás György emlékének szenteltük. A „Jantyik Mátyás" Múzeummal közösen rendeztük meg azt a kiállítást, melynek a „Csak a köszönet hangján szólhatunk" címet adtuk. Fényképek idézték fel a tőlünk eltávozottat. Ezek a fényképek szinte éltek. Volt bennük valami olyan igazság, amely semmivé teszi a halált. Felszárítja a könnyeket.

Ha elmegyek a sírjához, ma már nem a fájdalmat érzem, hanem valami felemelő fényt. Fenyőfa őrzi az álmát. Madárkórus énekel fölötte. Legutóbb kis mókust is láttam a fán.

Vajon ő hol van? Velünk van-e?

Ő, a számunkra egyszerre forrás és delta?...

A kiállításon a fényképek alatt Gulyás György gondolatai voltak olvashatók. Ezeket bocsátjuk most közre kegyelettel, emlékezésül. Szűkszavú, világos mondatok, a magyar paraszt tiszta logikája. Minden szava jelentéstöbbletet kapott azáltal, hogy többé nem írhatja le őket.

Sokat gondolunk rá, mert nem váltunk el tőle. Velünk maradt. Igen, velünk maradt.

Dr. Gyarmath Olga,
a Tarhosi Énekiskola volt tanára

„Alkotni szeretek. Teremteni"

„Az idő, a történelem a »Bűnöket« később »erényekké« igazolhatja át, az utódok számára. Fél évszázad, néha évszázad léptékű lesz ez az igazolás."

Kodály: „...számon kell tartani azokat a helyeket, azokat az intézményeket és városokat, ahova Kodály örökséget hagyott."

A zenéről: „A zene szeretetéhez, tudásához, gyakorlásához nemcsak a hangszeres zeneoktatáson át vezet az út. Az éneklésen is."

„A zene nemcsak megtestesíti azt az emberi harmóniát, amely alapja lehet a műveltségnek, erkölcsnek, a cselekvő emberségnek, az ember viszonyának a másik emberhez, családhoz, néphez, nemzethez."

„Békés-Tarhos után húsz évvel már tudtam, hogy a zene útján el lehet indítani nagy startbeli hátránnyal küszködő egyéneket is, ha visszakapják az elveszett zenei gyermekkort."

Tarhosról (Énekiskola): „Ez az iskola hagyományaiban, szokásaiban, nyelvében azt akarja adni, ami a miénk. Ami a gyermeknek sajátja, amit csak gyermekkorban lehet megtenni annak, aki anyanyelvet akar teremteni."

„Az iskola létesítésének nagy gondolatában az a szándék is benne rejlett, hogy a vidék szegénysorsú tanulói, kiknek módjuk eddig nem volt a továbbtanulásra, lehetőleg ingyenes ellátásban részesüljenek."

„...Egy iskola, amelyik tanítási anyagában a múltba nyúlik le, nevelési elveiben az embernevelés nagy gondolatával foglalkozik a Holnap számára."

A tarhosi szellemről: „Békéstarhos kicsi település, de talán többet megőrzött abból a régi tarhosi szellemből, amelyhez igazán volt közöm."

A posztgraduális képzésről: „...Úgy gondoltam, hogy némileg Tarhos múltjához is kapcsolódva, ott létrehozunk egy posztgraduális képzést, amely közelebb visz bennünket a kodályi örökség megvalósításához."

A vidékről: „Számomra sohasem jelentett problémát vidéken élni, dolgozni, inkább inspirációt, feladatot, lehetőséget."

Amiért harcolt: „A magam érdekeiért sohasem tudtam harcolni, de egy bizonyos ügyért igen. És lehet, hogy ez az ügy a tevékenységem irányát hasznosan befolyásolta. Függetlenül a tiszta önérdektől."

Az alkotó ember: „Nem lehet oda nem figyelni a munkámra."

„Az alkotó ember indulatai az alkotáshoz kötődnek."

„A bátorságon kívül még hit is kell, hogy jól csináljuk úgy, ahogy csináljuk, és jó helyen csináljuk, ahol csináljuk."

„Mindig fogékony voltam az új iránt. Ezért tudtam mindig újrakezdeni az életet."

„Tudom, mi a dolgom a világban, igyekszem azt tenni."

(Gulyás György gondolatai)

Játsszunk együtt!

Kedves Olvasóink! Amikor elhatároztuk, hogy Békési Galéria című képzőművészeti rovatunkkal együtt játékot indítunk Önöknek, amelyben a bemutatott festőművészek kérdeznek, és a helyesen válaszolók között festményeket sorsolunk ki, bizony nem gondoltuk, hogy ekkora érdeklődés fogadja ötletünket. De nagyon jó, hogy így történt. Eddig száznál jóval több megfejtés érkezett címünkre, a legtöbb — talán nem véletlenül — éppen Békésről, Békéscsabáról és Vésztőről, de írtak nekünk a megye legkülönbözőbb településeiről is. Helyes megfejtés: 1. Négy. 2. Ludvig Zoltán, Kalcsó József, Várkonyi János, Csuta György. 3. Koppenhága. Sorsoltunk, és Csuta György festőművész Szakadás című alkotását dr. Tóth Gyuláné békéscsabai olvasónk nyerte. Gratulálunk!

Kérdéseink ezúttal Várkonyi János munkásságával kapcsolatosak.

1. Ki volt Várkonyi első békéscsabai mestere?

2. A külföldi festők közül kik a kedvencei?

3. Mely zeneszerzők műveit hallgatja legszívesebben?

A válaszokat postai levelezőlapon kérjük beküldeni 1994. december 10-éig. Címünk: Békési Galéria, Békés Megyei Hírlap Szerkesztősége, 5601 Békéscsaba, pf.: 111. A helyes megfejtők között Várkonyi János Harangláb című alkotását sorsoljuk ki.

Békési Galéria

Kisemberek érzései a vásznon

Egy késő őszi délelőtt, ragyogó napsütésben nyitottam be Várkonyi János festőművész békéscsabai otthonába. Érkezésemkor épp Malvin néni, János édesanyja látogatta és ajándékozta meg különféle csemegékkel.

— Anyám a legnagyobb kritikusom — őszintén kimondja, amit érez, gondol a születendő képek láttán. Tudod, eleven gyerek voltam, ott nyüzsögtem apám műhelyében — szabómester volt. Ösztönösen, de rendkívül jó szemmel vásárolt és gyűjtött képeket. Nagyon sok kép vett körül, rájuk csodálkoztam. Azt hiszem, engem mégis inkább a sokszínű szövet, a próbababa, a műhely festői hatása ragadott meg. Nagyon sokat köszönhetek apámnak és édesanyámnak, hisz mindketten nagyon szerették a szép képet, a művészeteket. Így korán beírattak Mokos Józsi bácsi csabai festőművész rajzszakkörébe.

— Hogyan látod ma a kulturális és művészeti életet, s annak gondjait?

— Előny, hogy az állami mecenatúra, az ügyeletes festők, festőcsoportok diktálása nincs. Hátrány, hogy teljesen el van felejtve a művészet. Nem a vásárlóerőre, a gazdasági gondokra gondolok, egyáltalán a képzőművészet, a művészetek társadalmi megbecsülésének hiányára. Nem alakult még ki olyan mecenatúra, mint például a sportolóknál, a szponzorok még nem mertek betekinteni e területen.

— Mi lehet a megoldás?

— Ha jövőre valóban bevezetik, hogy a kultúrára költött pénz leírható lesz az adóból, akkor ez egy kicsit segíthet. Talán a szponzorok is jobban támogatják a művészeteket. A képzőművészeknek szembe kell nézni azzal a ténnyel, hogy a polgári réteg tudja eltartani, miután meggazdagszik. Ezért először a gazdaságot kell rendbehozni. Változatlanul aggasztó a művészek nyugdíjaztatásának rendezetlensége. S egyre inkább érezhető, hogy profilt váltanak, vagy megszűnnek a galériák. Kiszolgáltatott helyzet alakul ki. A magángalériák, kft.-k a profitra törekednek, ami nem is baj — de az „érték" rovására mehet. Elég sok zavar van. Az üzletben nem minden résztvevő korrekt — pedig a piacgazdaság lényege ez. Ezen a területen egy működő rendszer még nem lett kitalálva.

— Elmondanád, hogy telik egy napod?

— Általában hat, fél hétkor az állvány előtt állok és dolgozok, úgy egyfolytában hat-hét órát. — Mosolyog. — Nem „aranyifjú életet" folytatok, folytatunk. Ez a rendszerességre, fegyelemre ösztönöz. Mivel nem csak festek, festéket, eszközöket vásárolok, felvágom a farostlemezt, s a munkával kapcsolatos ügyintézést végzem. Levelezés, telefonok, zsűriztetés, ami egyben egy-egy autóutat is jelent Debrecenbe, Budapestre. Az említetteken kívül zaklatottabb a kiállítások megszervezése, meghívók, megnyitók intézése.

— Kedvenc festőid?

— A flamandok, Remrandt, szeretem nagyon a francia impresszionistákat, Renoire-t és Degas-t. A magyarok közül Munkácsyt, Paált, Mednyánszkyt. Ezekből tükröződik, amit én is szeretek. A régi festők determinálják az ember munkáját.

— Milyen zenét hallgatsz szívesen?

— Bach, Schubert, Chopen a meghatározók. Szeretem a korai beatet és az Omegát, nagy omegás voltam. A dallamosságot szeretem igazán.

— Hobbid van?

— A mindennapi erőnlét miatt naponta fekvőtámasz, súlyzózom, tornázom. Gyulára járok salakmotorversenyre. Szívesen nézek meg autóversenyeket és autókiállítást. Úgy érzem, nyitott vagyok minden irányban, politika, könyvek, újság, televízió — ennyi.

— Terveid?

— Önálló és közös kiállításra készülök barátaimmal Szombathelyre, Kishalasra, majd hatvani tájképfestészeti biennáléra. Tiszaújváros, a „négyek" közös németországi kiállításán és közös munkájában veszek részt.

— Nézem a képeidet, a műterem falán a drámaság, lent inkább a lírát vélem felfedezni! Ez miből adódik?

— A témavilágom nem szűkül le egy szoros tematikához, egy szoros gondolathoz. A gondolkodás nyitottsága mellett vagyok, meg kell festeni a régi Csaba karakteres portrét, a kisemberek kiszolgáltatottságát, ironikus történeteket és ugyanakkor az érzékenységemből adódóan a lírai, romantikus, múlt század világát — ami kiegyensúlyozottá tesz. Ez a dráma és a líra kettőssége képeimen.

Ungvári Mihály

„A sokszínű szövet, a próbababa, a műhely festői hatása ragadott meg."
Fotó: Kovács Erzsébet

Ne hagyjátok cserben az éneket!

Énekművész, szellemi szabadfoglalkozású — ez áll Faragó Laura személyi igazolványában. A jeles művész 1970-ben, a Röpülj páva adássorozatán tűnt fel gyönyörű hangjával, tiszta énekével.

(19. oldal)

A halhatatlan kedves

A hagyaték iratai után kutatva találtak rá ama híressé vált üzenetre, a halhatatlan kedvesnek írt levélre. Ki lehetett a címzett, kinek írhatta Beethoven ezt a csodálatos szerelmi vallomást?

(24. oldal)

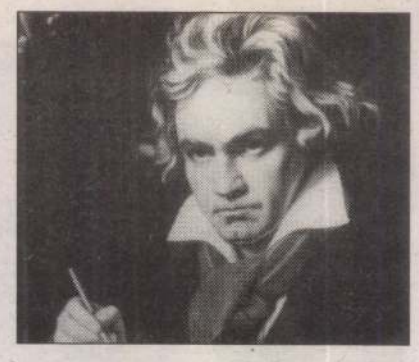

Hétvégi Hírlap-magazin

1994. november 26–27., szombat–vasárnap

Novemberi délután. Ervinnel, negyven év körüli riportalanyommal Katalin nevű, férjezett nőismerősöm lakótelepi lakásán süppedős bőrfotelekben ülünk egymással szemben a dohányzóasztalkánál. Háziasszonyunk aprósüteménnyel, itallal kínál. Ahogy hármunkat elnézem, mind a hárman mások vagyunk.

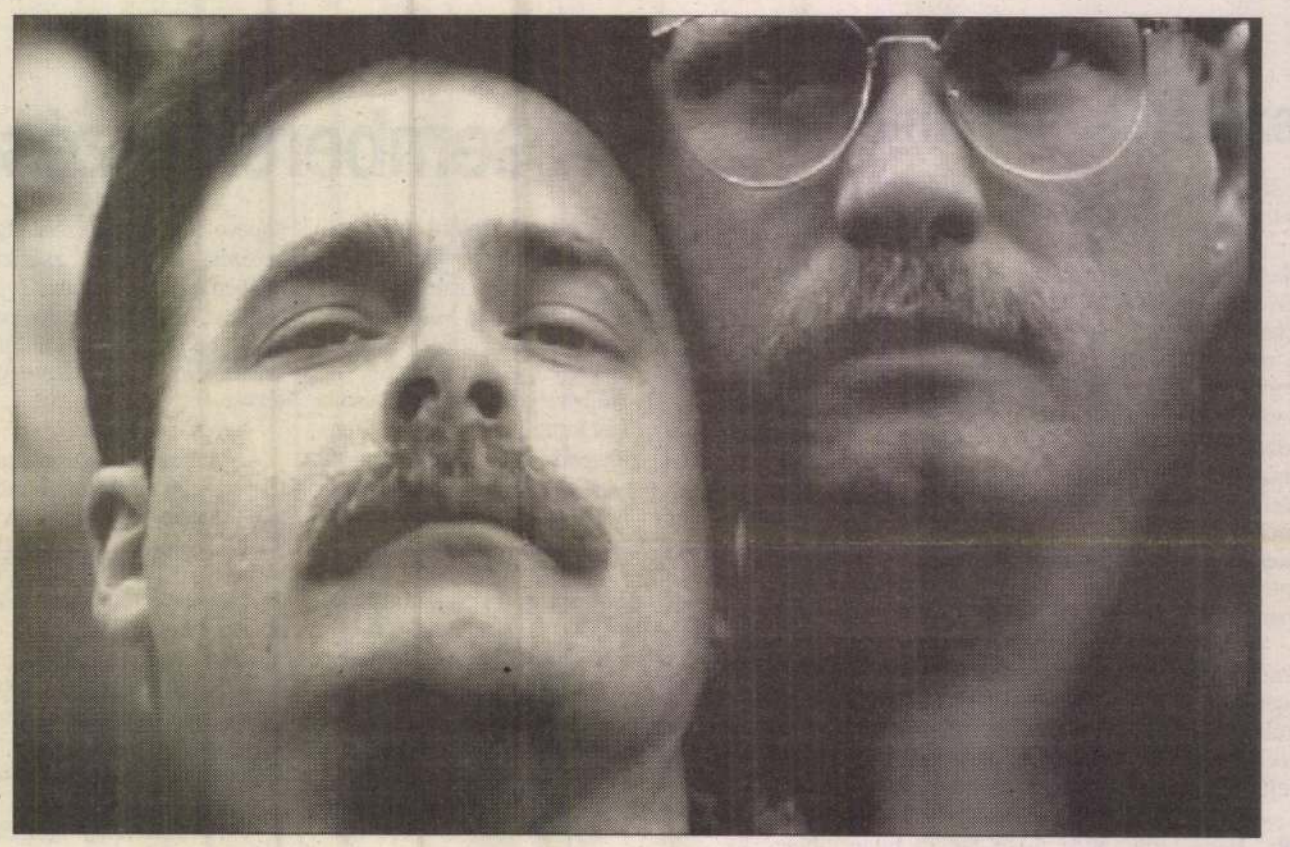

„Ez velünk született hajlam. Miért szilva és miért ringló? Védekezni nem lehet ellene. Már úgy értem, én belülről nem védekezhetek ellene, nem változtathatok rajta"

Férfi a férfivel

Célom, egy homoszexuálissal való beszélgetés alapján tárgyilagosan írni a homoszexualitásról, egyszeriben ködösnek, távolinak és esetlegesnek tűnik.

— Beszélgetésünk elején rögtön kiderült, Ön azért vállalkozott erre az interjúra, mert én a homoszexuálisokról akarok írni, és nem a buzikról. A köztudatban ez a két fogalom egyként használatos. Mi a kü-lönbség a kettő között?

— A buzik válogatás nélkül létesítenek kapcsolatot bárkivel, jó nekik, aki jön, nem kötődnek egy személyhez. Ellepik a wc-k, parkok környékét, megfelel nekik a kapualjban is. Esetenként molesztálják a magányos járókelőket. Az AIDS terjesztésében ezeknek nagy a szerepük.

— Ha buzinak nem, akkor minek tartja magát?

— Olyan férfinak, aki érzelmileg kötődik egy másik férfihoz. Hogy kimondjam a szót: melegséget tud adni neki.

— Mi az amit először megnéz a partnerén?

— A szemét, a száját. A testét. Sportos alkata legyen. Azután persze a fenekét. Az is fontos.

— Mi a legfontosabb?

— Legyen ápolt, tiszta. Öltözzön ízlésesen. Kellemes legyen az illata. Ne legyen a cipője piszkos, és a zoknija háromnapos.

— Miből tudja, hogy kivel érdemes kezdeni? Mivel kezdődik egy kapcsolat?

— Ezt rögtön látni lehet az elején, hogy ki az aki mellé egy cukrászdában érdemes letelepedni. A kapcsolat mindig beszélgetéssel kezdődik. Ha nem megy a dolog, soha nem szabad erőltetni. Így is előfordult már nem egyszer, hogy szájon vágtak.

— Utána mit csinált?

— Elnézést kértem. Én úriember vagyok.

— Melyik típust kedveli?

— A szőkéket, a világos bőrűeket.

— Miért?

— Nem tudom. Ez így volt, amióta az eszemet tudom.

Az unokabátyám már csinálta

— Hogy lesz valaki homoszexuális?

— Ez velünk született hajlam. Miért szilva és miért ringló? Védekezni nem lehet ellene. Már úgy értem, én belülről nem védekezhetek ellene, nem változtathatok rajta.

— Próbálta?

— Csak titokban tartani. De azt sem sikerült. Egy áruházban vagyok kirakatrendező. Tudják a kolleganőim, de megértőek. Egyébként megfigyelhető, a nők sokkal megértőbbek velünk, mint a heteroszexuális férfiak.

— Mit gondol, miért van ez?

— Egyszerű. Egy jó nagy adag valami van bennünk belőlük.

— Az első szexuális élménye is a saját neméhez kötődik?

— Nem. A szomszédunkban lakott egy lány. Már tizenhárom évesen voltak fiúi. Azt hiszem egy kicsit perverz is volt, szerette ha az aktus után a hasára pisilnek. De más lányokkal is lefeküdtem, kettővel jártam is, ami elég sokáig, fél évig tartott. Ez tizenhat éves koromban volt.

— Amit idáig elmondott, abban a pisiszexet leszámítva semmi különöset nem látok.

— Az apámnak voltak pornófilmjei. Szalagon. Egyszer titokban megnéztem egyet, amin férfiak voltak. (Az apám nem volt homoszexuális.) Férfi a férfivel. Különös megszállottság lett úrrá rajtam. Másfajta, eddig sohasem tapasztalt izgalom, gerjedelem. Harmadikos gimnazista voltam, azon a nyáron nálunk vendégeskedett az unokabátyám. Egy év volt közöttünk. Az én szobámban laktunk. Beszéltem neki a filmekről. Kiderült, hogy ő már csinálta...

— Félig-meddig a kíváncsiság vitte bele. Nemdebár?

— Fennkölten fog hangzani amit mondok. Engedelmeskedtem a bennem meglevő hajlamnak, és betöltöttem a sorsomat.

Lányt vitt, férfit szeretett

— De ez még csak biszexualitás volt.

— Sohasem tartottam magam biszexuálisnak. A biszexualitást az unalom, és maximum, az Ön által említett kíváncsiság viszi a kapcsolataiba. Ezáltal több akar lenni.

— Ezek után csak férfiakkal barátkozott?

— Hát húsz fiú után ha akadt egy nő. A látszat kedvéért, mert akkoriban ha Pestről hazamentem — ott végeztem a kirakatrendezői tanfolyamot — Vésztőre, ahol a szüleimmel laktunk, még számított az ilyesmi.

— Ilyenkor lányt vitt magával. Mit szóltak a szülei, amikor megtudták az igazságot?

— Apám katonatiszt volt, de huszonnégy éves koromban meghalt. Ő sohasem tudta meg. Ahogy ismertem, ha megtudja, kettéhasít. Anyám tanítónőként ment nyugdíjba, és jelenleg Kecskeméten él. Huszonhat éves koromban egyszer feljött Pestre, és rám nyitott, amint egy barátommal, egy egyetemista fiúval éppen közösültem az ágyon. Nagy traumát okozott neki, de mindig felvilágosult lélek volt, és ha nem is könnyen, de belenyugodott.

— Ahogy hallottam, három éve együtt él egy önnel egykorú férfival, aki a feleségét és a két gyerekét hagyta ott emiatt a kapcsolat miatt.

— Ez nem igaz. Nem miattam hagyta ott a családját, hanem azért, mert a házasságát már nem bírta elviselni.

— Sok férfi nem bírja elviselni a házasságát, de akkor vagy keres egy szeretőt (nőt), vagy elválik és újranősül. Mit tud ön jobban, mint egy feleség?

— Azt csak az tudja, aki velem él, hogy mennyire figyelmes, kedves tudok lenni. Ezt most nem az ágyra értem, mi nem abból állunk, hogy állandóan szexuális aktust vég-zünk.

— Hanem?

— Ugyanúgy élünk, mint más normális család, ahol nincs gyerek.

— Ki főz?

— Az élettársam, mert ő nemcsak szeret, de tud is főzni.

— A nemi szerepek hogyan oszlanak meg? Két férfiről lévén szó, ki a fiú, és ki a „lány"?

— Az a kapcsolat elején eldől. Egy kapcsolatban az a „lány", akibe beléhatolnak, a végbelébe, és az a fiú, aki a behatolást végzi. Az orális szexre ez nem vonatkozik, az ugyanis az előjáték részeként, kölcsönös figyelmesség egymás számára. Kapcsolatunkban én vagyok a férfi.

Hát ez is egy párkapcsolat

— Az a bizonyos zöldszemű szörny kísért-e Önök között is?

— A félrelépést meg lehet és meg is kell bocsátani, de egyetérteni vele? Hiszen ott vagyok én mellette?!

— Milyen jövőt szán a kapcsolatuknak?

— Minden szerelem a mindörökkévelkezdődik. Aztán öt—hat év múlva nagy veszekedések közepette véget ér. Elkopik a bizalom, érdektelenné válik a másik teste.

— Akár a férfi—nő kapcsolatban...

— Igen. Hát ez is egy párkapcsolat. A mi esetünkben a szokásos korkülönbség egymás mellett tarthat bennünket. A mi köreinkben természetes, hogy egyiknek a fiújára vagy a „nőjére" ráhajtanak, így velem is, vele is megtörténhet, hogy ott hagyom, vagy hagy egy másikért. De mondom, a mi köreinkben a kilengést nem vesszük olyan szigorúan...

—N—

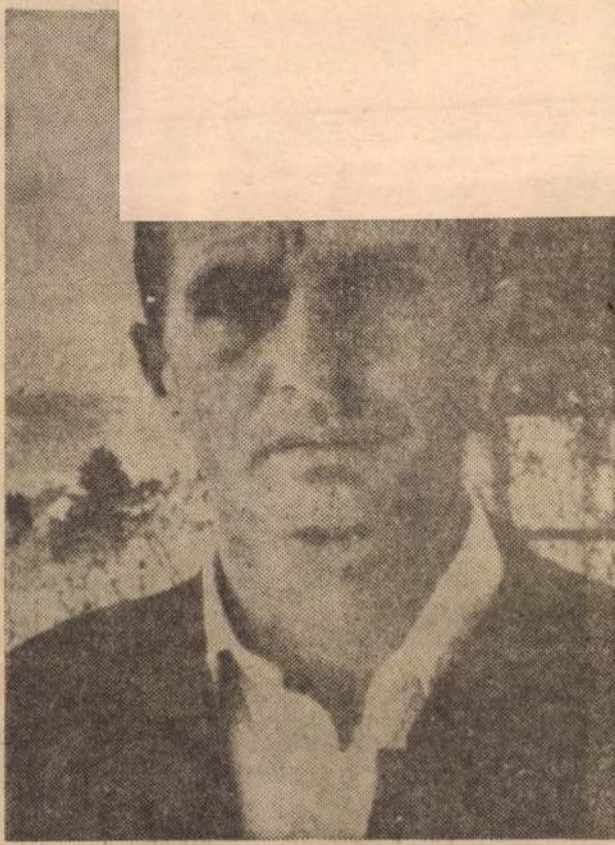

Dr. Holm Habicht, a bajorországi **Tegernsee kórhá**z esztendős sebésze veszi át a nemrég elhunyt dr. Albert S zer híres dzsungelkórházának vezetését a nyugat-afrik bareneban. Képünkön: dr. Habicht tegernseei otthona (TELEFOTO—AP—M

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN - 1

Békésmegyei Népújság

Várkonyi János

1021

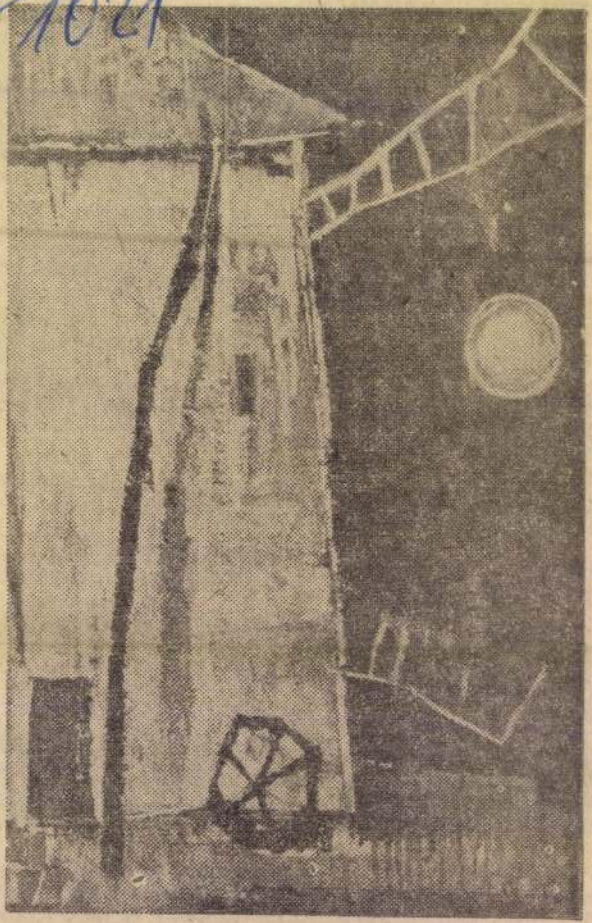

Várkonyi János Szélmalom

Va

VASÁRNAP

Kakasszóra ébredünk.

Nagyanyám lependerül vackáról, felkattintja a villanyt, újságpapírt tesz a kályha elé és zörögni kezd.

Anyósomék közös ágyból kelnek.

— Aludjanak — hallom anyósomat, s érzem, felénk mutat. Miénk a nagyheverő, közöttünk a gyerek.

— Felkelek — mondom.

— Minek? — kérdezik egyszerre.

— Egy nap végigdolgozom a maguk műszakját.

— Mi hasznát veszed?

Harci alakzatba fejlődünk, anyósom a fészerbe megy, a disznók moslékát készíti, apósom hátra, a kazlak felé szénáért, enyém az istálló; kitrágyázni a marhák alól.

Még csillagos az ég, hideg, csípős az idő, nyakunkon a tél.

Pezsdül az udvar. Nagyanyám egyesével engedi a tyúkokat, ellenőrzi, melyik monyos, s azt visszatartja, a többi mehet. A kacsák is kitotyogtak óljukból, gágogva röppennek a libák, s az istállói ágy alól szabadba perdülnek a pulykák.

Nagyanyám rikoltozó kakassal megy a kiskonyha felé. Kést köszörül, messzire száll a hang. A kakassal végezve újra előjön, s a tömésbe fogott kacsák közül elmarkolja a gácsért.

— Csuda szívós — mutat a vergődő kacsára. — Elég lesz-e? — fordul felém. — Vágjak csibét is?

— Ez is sok.

— Elfogy, ne félj.

Vasárnapi ebédeken nagyanyám arról mesél, gyerekkorukban az uborkát négyfelé vágták, hogy jusson, s a jószágnak száraz kenyeret adni halálos vétek volt. Most vagdalja, gyilkolja a baromfiudvart.

Mire végzünk az etetéssel, s anyósom kannákba méri a gőzölgő tejet, kész a reggeli. Kacsamáj sütve, töpörtyű, hagymás vér, kinek mi kell. Savanyúság háromféle: uborka, savanyú káposzta, ecetes paprika.

A gáztűzhelyen forr a leves, sül a kacsa, pirosló lében puhul a kakas. Nagyanyám sürög-forog, már a tésztát készíti, kis tálba tojásokat üt, másikba habot ver, cukrot, sót, lekvárt, diót, mákot porcióz. Siet, kapkod, időnként az ablakon át az égre kémlel: merre jár a nap?

— Ráér — nyugtatom —, mások ilyenkor kelnek.

— Délre kész kell lenni. Nem csúfkodunk délután az ebéddel. Vasárnap van.

Tíz órára kész az első sütés. Tepsiből mutatja magát illatozva a bukta.

— Egyél — kínál nagyanyám messze még a dél.

zet öntött a baron
ba, két-három villa
kapott a tehenek
tovább, a mezők fe

Ilyenkor, vasárn
kön, a kiskonyha sz
ve, nagyanyám bé
gében százszor is f
szek. Megfogadom
váltom ezt a világ
sék megállni, leül
kicsit, hétvégeken
szabadság alatt Ha
ni! Ha máshogy n
adjuk a jószágokat
istállót, a disznóól
fiak helyét. Beveze
zet az utcáról, a re
helyett angol vécé
hajigáljuk a szüet
s újakat vesziink,
Esténként bedurra
dószobába és eller
mindenki lubickolt
ben, különösen ap
lek, az évtizedes
ízületei kikészül
bunkóforma lett, s
bátját veti, szisze
dik.

— Te nem eszel?
ízlik? — Nagyany
tem. — Mámeg esz
— korhol csöndesen

— Dehogyis, man

Nézem bogárszen
böcsörtös ujjait, s a
meddig várok mé
világmegváltással?
hetven éve mázsás
hezedik rám, s ve
ség: és ha holnap

Tizenegy óra. K
nagyanyám pléhtá
főtt húst, a szárn
kat, nyakakat, here
za, majd főtt sárga
lerrel, petrezselyen
a húst.

— Jónapot, nás
nyit ránk nagyap
apja, aki felesége
vasárnapi ebédeket
ti el. — Főz? — k

— Főzök. Egyen
ga is.

Az ablakból látor
som felkaptat az u
dőjén, s az utolsó
cipeli vállára vetett
Anyósom nagy ko
pával követi.

Dél sincs, amiko
teríteni kezd.

— Mehetnek —
apának.

Elfoglaljuk a sz
apám a sarokba k
rengve.

— Jár az idő —
ga elé —, egyik
után.

— Üljön ide — n
nyelmesebb helyet

— Jó ez. Neken
Marad.

Gőzölög a leves
vet. Feleségem
hoz, azt nyomk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 APR 10

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várkonyi János

1021

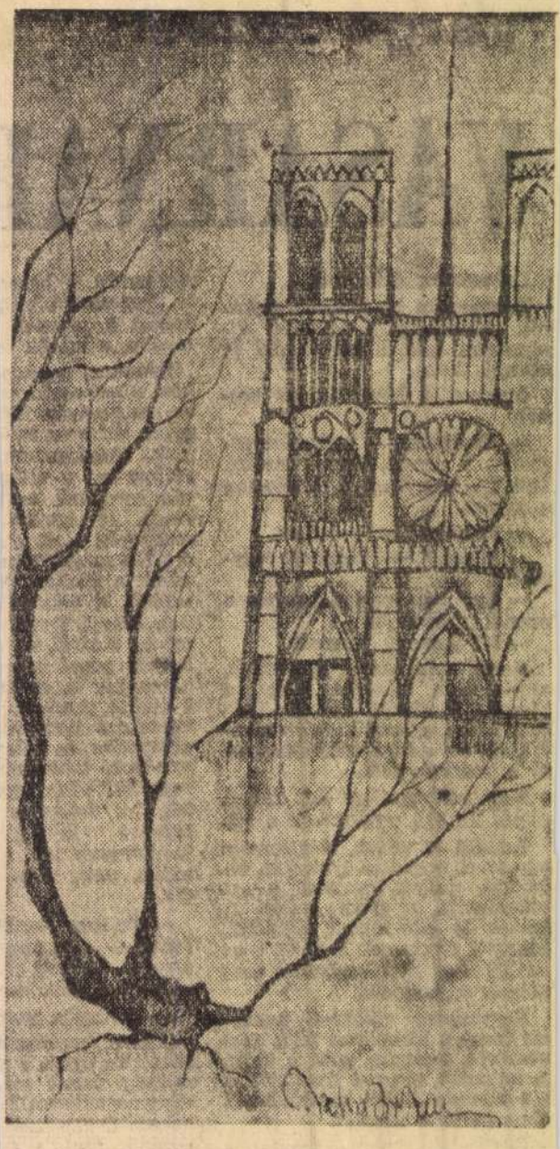

Várkonyi János rajza

Párisban járt az Ősz

Ady Endre

Párisba tegnap beszökött az Ősz.
Szent Mihály útján suhant nesztelen,
Kánikulában, halk lombok alatt
S találkozott velem.

Ballagtam éppen a Szajna felé
S égtek lelkemben kis rózsadalok:
Füstösek, furcsák, búsak, bíborak,
Arról, hogy meghalok.

Elért az Ősz és súgott valamit,
Szent Mihály útja beleremegett,
Züm, züm: röpködtek végig az úton
Tréfás falevelek.

Egy perc: a Nyár meg sem hőkölt belé
S Párisban az Ősz kacagva szaladt.
Itt járt, s hogy itt járt, én tudom csupán
Nyögő lombok alatt.

György Imre, idén váltott ipart az autószerelő szakmára. Műhelye nem volt, szerszámait is kölcsönökből vásárolta, így vágott neki az új esztendőnek, sorra járva a műhelyeket, míg végül Emberger bácsi befogadta.

— Miért ne fogadtam volna be? — jegyzi meg az öreg mester, majd arra hivatkozik, hogy egy ismerőse ajánlotta Györgyöt. Az új iparos jó szakember, több kitüntetése van, nyolc évig segédeskedett egy kisiparosnál és családos ember.

— Nincsen ebben semmi különös. Kifizeti a lakbér felét és kész. Meg azután nem vagyok egyedül, jobban múlik az idő és segítjük egymást.

Igy az öreg mester, és nyomban napirendre is tér ez újabb esemény felett. S miközben szétnézünk a műhelyben, figyelmesek leszünk egy hosszú képkeretbe sorakoztatott ceruzarajzokra, amelyekről különféle portrék tekintenek alá. Az első világháborúban készültek, az olasz fronton. Amerre járt, mindenhová elkísérte őt a rajzfüzete, megörökítette a tiroli kastélyokat, ahová beszállásolták őket, a lövészárkok és géppuska állások fedezékeit, s azt a szép olasz kocsmároslányt, aki olyan jó szívvel volt hozzá.

Talán pályát tévesztett. ... ves festők is felvetették ... akiknek kezében megfor... tak rajzai.

Már Nógrádban is bo... dalmat keltett, lenn az I... mellett Szécsényben, a sz... falujában, kocsigyártó ta... korában. Vizsgáztak éppen

A társbérlő

csizmadia tanuló rámás csizmát állított a bizottság asztalára, a szabók rimóci mellényt hoztak. Mindenki a maga remekművét, ő maga pedig egy hintókereket gyrított be, amibe belekötött egy tekintélyes uradalmi bognármester, mert hogy azokat a csikokat nem tudja egy tanuló olyan tökéletesen meghúzni a kerékagyra.

Az iskola oktatói mosolyogtak az igaza mellett kardoskodó mester véleményén, aztán bemutatták a fiú rajzait, mire megenyhült a szigorú tekintet a mester arcán és nógrádi szó-

arcokra, a palóc szobák bútorainak régi motívumaira és a görbe nógrádi utak tájaira.

Varga Sándor
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1964 MÁR – 5.
MAGYAR KISIPAROS

Foglalkozása cipész: szenvedélye a festészet

1021

Ha a megkérdeznénk az embereket, hogy ki mit csinál szabad idejében, sok érdekes dolgot hallhatnánk. Tudunk emberekről, akik gyufaszálakból palotákat építenek, mások modelleket faragnak, görcsös fagyökerekből szobrokat készítenek, és megint mások az irodalom, a művészet szépségeit kutatják. Mindezt puszta szenvedélyből és időtöltésből teszik.

A cipész-mesterség például távol áll az impresszionista festészettől, mégis akad olyan, aki azt vallja: nincs szebb érzés, mint színekbe formálni a valóságot, hozzátenni a tárgyhoz az ember szubjektív érzéseit. Persze, míg valaki eljut ehhez a felismeréshez, hónapok, évek szaladnak el... S az amatőr művész is igyekszik mélyebbre hatolni az anyag és az anyagi valóság kifejezésének világába.

Rákospalotán, a Bocskai utca egyik cipészműhelyének gazdájáról, *Varga Sándorról* ma már úgy beszélnek a környék lakói, mint ügyes festőről. Pedig az 58 éves mester naponta bizonygatja, nem művész ő: messze van attól, hogy ilyen rangos címet viseljen. Csak egyszerű cipész, aki munkája mellett szereti a szépet. A színek szerelmese. Igaz, mindig is szeretett rajzolni: hat év óta szombat délutántól vasárnap estig többet van a nógrádi hegyek kis falvaiban vagy a bihari tájon, mint odahaza. Néha csak ül szótlanul, nézi az eléje táruló tájat: a zöld mezőt, egy magános facsoportot, a távoli házakat, s a dolgozó embereket... Sokáig gyötrődik, aztán otthon, a kaptafa mellett azon tűnődik, hogyan adhatná vissza ezt a képet úgy, hogy benne legyen a saját érzésvilága is. A műhely falát beborító képek, miniatűrök arról tanúskodnak, hogy Varga Sándor jól tolmácsolja a látottakat. Egyiket olajban, a másikat temperában látjuk. S mindegyik kép az élet egy-egy darabkája: tájkép, csendélet, hangulatos szobasarok, s az alkotó ember egy-egy jellegzetes kifejező mozdulata.

Nemcsak a képek, hanem maga a „művész" is kicsit impresszionista. Már az első pillanatban feltűnik a pangli felett, a falat betöltő kis tárlat, vagy a cipőket és szerszámokat rejtő polc feletti cserépváza, az ecsetcsomóval. Az egész kép olyan, mintha festésre készítették volna elő. Igen... A cipészműhelyben állandóan lakó Cézanne, Van Gogh. Varga Sádor tanul anatómiát, tanulmányozza a régi és a mai festőket és szótárral vagy barátok nyelvtudásának segítségével a német nyelvű Knaurs lexikont búvja, amely a modern művészeket ismerteti.

Néhány éve kiállításon is részt vett. A rákospalotai múzeumban rendezett tárlaton négy képét láthatta a közönség. Sőt! „Az állami gazdaság", a „Palotai cirkusz", a „Nógrádi dombok" című képét meg is akarták vásárolni. Az érdeklődők négyszer jöttek el a műhelybe, kérték a képet, de Varga Sándor nem adta oda egyiket sem. Pedig sok lakásnak lennének díszítői. Szakemberek, festőművészek — akik nála dolgoztatnak — nézték ezeket a képeket és meg is bírálták azokat. Mégsem válik meg tőlük. Örül annak, hogy gazdag koloristának tartják és örül, ha előveheti őket a polcokról — ahol bizony, csak a por lepi őket — de megválni egyiktől sem tud.

Hasznos és szórakoztató idő a festészet Varga Sándornál. De talán épp azért, mert „több van benne" mint szimpla amatőr tehetség — érdemes lenne a közönségnek is bemutatni. Akár egy kisipari lakberendezési kiállítás díszítő elemeiként, akár önálló tárlatként a KIOSZ helyiségében. Akik kedvelik a festészetet — s ilyenek ma már egyre többen vannak az egyszerű emberek között is — szívesen gyönyörködnének ezekben a képekben és örömmel segítenének Varga Sándornak véleményükkel és bírálatukkal.

A. L.

Hazája a filozófia...

Itthoni találkozás egy fakó szigetlakóval

Határ Győző költő, író 1956-ban elhagyta ezt az országot, és megfogadta, hogy amíg a Kádár-uralom tart, haza sem látogat. Ám a sors másképp rendelkezett: 1989-ben, ahogyan mondotta, „még az átkosban", amikor meghalt legkedvesebb költőtársa és barátja, Weöres Sándor, és az özvegye annyiszor telefonált, kérte, jöjjön haza, nem tudott ellenállni.

— Nem akartam jönni, végül beadtam a derekamat. Ha másért nem, hát azért, mert ha valaki, hát Weöres Sándor bátran kiállt mellettem, mind művészileg, mind emberileg. Nem egyszer leírta azt, amit mások nem mertek. Talán sokszor érdememen felül taksálta, amit addig véghezvittem. Ezért úgy gondoltam, ennyit megérdemel — emlékezik vissza a Kossuth-díjas költő, újra itthon, harmadszor, szerdai békéscsabai estje előtt, amikor időt szakított a beszélgetésre.

— Hát, akkor csak úgy jöttem, hogy besurrantam két napra, ott voltam a sírnál, elmondtam a beszédet. Hideg volt, nem havas idők jártak akkor, feleségem mellettem állt, alig találkoztam valakivel, és már szaladtam is vissza a repülőtérre. Ez 1989 januárjában történt.

— *S még ugyanabban az esztendőben, november végén, a 75. születésnapján ismét Gyomán köszönthettük. Akkor jött másodszor haza.*

— Igen, úgy volt. S tudja, amikor először visszatértem Gyomaendrődre, akkor vaksötétben érkeztünk meg, megtartottam az estet, és töksötétben visszamentünk. Nem láttam Gyomából semmit. Másodszor jobb szerencsével jártam, többet láttam, akkor is Szeged felől közelítettük meg Gyomaendrődöt, megmagyarázták, hogyan menjünk. És amikor Gyomaendrőd határába érkeztünk, meg akartuk kérdezni, merre van a városháza. A városka határában egy középosztálybeli hölggyel találkoztunk, én kihajoltam a kocsiból és megkérdeztem: Ugyan volna olyan kedves megmondani, hol van a városháza? A nevemet mondta! „Hát itt van?!" Ahelyett, hogy elmagyarázta volna, rögtön megismert. Nagyon kedves volt. Akkora zavarban voltunk, hiába mondta aztán, hogy merre kanyarodjunk, mégis eltévedtünk.

— *Aztán megtalálták a városházát, és rátalált a régi kedves helyekre.*

— Sok minden történt, látogatás a Kner Múzeumban, nosztalgikus visszakeresése lehetetlen emlékeknek. Hogy milyen az, amikor valaki négyéves korában látott egy városkát és 75 évvel később megpróbálja megkeresni azokat a régi helyeket? Vagy lebontották, vagy beépítették, vagy másképp fest, vagy sehol már. Azért furcsa módon sok mindenre ráismertem, például a Vasút utcára, a vasútállomásra, ami vadonatúj. Mutattak nekem egy fényképet, ráismertem azonnal, hiszen kisgyerekkorom óta izgatott a vasút meg a mozdony, a mozdony volt az Istenem, kis híja, hogy gépészmérnöknek nem mentem, csak egy művészlelkű rajztanár térített el. Azután a régi Kner Nyomdára is ráismertem, és voltak új felfedezéseim. Ki gondolta volna, hogy a legszebb templomot Gyomán egy nagyon nagy építész tervezte, Hausmann Alajos?! Noha fiatal korában tervezte, de a formanyelve olyan tökéletes minden részletében, hogy érdemes felkeresni. Szebb, mint a református, szebb, mint a katolikus, művészi szempontból értékesebb, noha jóval kisebb. Aztán átmentünk Endrődre, ahol újabb meglepetés fogadott; találkoztam egy rendkívül rokonszenves, fiatal plébánossal, akivel azonnal felfedeztük, hogy rokonlelkek vagyunk, mihelyt bevitt a szentek szentjébe, vagyis a belső barlangjába. Ott volt egy nagyszerű computer monitorral, scannerrel meg nyomtatóval, mindennel. Kiderült, hogy mesterien kezeli azt a szerszámot, amit én akkor éppen csak, hogy megvettem és kezdtem tanulni. Elképedtem, amikor láttam, hogy minden programot magyarított, a képernyőn más, mint magyar szó, kifejezés nem jelent meg. Ezt nem hittem volna, mert én magyarul nem ismertem ezeket a dolgokat, nagyon mulatságos volt ez az egymásratalálás.

— *Megtudhatjuk, mi mostani látogatásának célja?*

— Alapítottak egy magyar—olasz költői díjat, a Salvatore Quasimodo-díjat, és a zsűri fejébe vette, hogy miért ne nyerhetném én, nagyon örültem, bár azt hittem először, ugratnak. Aztán a díjátadásra Balatonfüredre hazajöttem.

— *Amennyire műveiből, elmondásaiból ismert, Önnek Angliában is sikerült hazára lelnie, otthont teremtenie. Itt itthon, ott otthon van, mindkét hazában jól érzi magát. Jól mondom?*

— Nagyon jól mondja. Nem az első vagyok a gondolkozók közül, akik úgy tartják, hogy hazám a filozófia, nem úgy, hogy Ibi bene, ubi patria, ahol a filozófia van, ott van az én hazám. Nem vagyok az első szegény, boldog, szerencsétlen, aki belátja, hogy a bölcselet Magyarországon nagyon zsenge palánta, tulajdonképpen nem igazán honos, aki komolyan akarta művelni, az elment ebből az országból. Ha fiatalon ment el, akkor nyelvet változtatott és megírta a maga értekezéseit, könyveit németül, franciául, vagy angolul. Én öreg voltam, túlságosan idős ahhoz, hogy nyelvet változtassak, nem is akartam, mert annyira bennegyökeredzik minden gondolatom az anyanyelvben, erre a nyelvre van az agyam beprogramozva, nem is tudtam volna elszakadni tőle. Inkább azon fáradoztam egyesek szerint, hogy a magyar bölcseletet, a magyar filozófia nyelvét arra a szintre hozzam, amelyen elmondhatom a magyar bölcselet problémáit, megoldáskísérleteit. Hogy ez mennyire sikerült, azt majd mások fogják eldönteni.

— *Törekvéseivel bizonyára összefügg, hogy ilyen gyönyörűen beszéli ma is az anyanyelvünket.*

— Nem tudom, én nem veszem észre.

— *Én viszont észreveszem.*

— Igazán? Ez nekem olyan mellékes kérdés. A computer, a szövegszerkesztő, amibe beleteszem a szövegeimet, annak mindegy, hogy milyen a kiejtésem. A billentyűsort átirattam, magyar billentyűzetet használok, bármilyen nyelven dolgozom. Így aztán talán ennek a szerkentyűnek is némi sejtelme lehet arról, hogy ilyen, köztes Magyarországból szalajtott garabonciás diákkal van dolga.

— *Milyen a magyar költő élete, sorsa, alkotása Angliában, egy világnyelv és -kultúra országában? Egy sokkal ismertebb kultúra hazájában, mint amilyen a magyar?*

— Ez olyan többrétegű és öblös kérdés, hogy legszívesebben könyvet írnék róla, ahhoz pedig szponzor kellene, azt nem találnánk, akkor a könyv nem adódna ki. Hát mit is mondjak? Nagyon nagy szögelfordulás Magyarországról Angliába menni és ott letelepedni; nemcsak a világlátása változik az embernek, nemcsak a világhorizontok szélesednek — hiszen London, Londonország komoly kulturális promontórium, azaz földrész —, hanem átveszi az angolszász irodalom szellemi struktúráját, rangsorolását is. Ott minden másképp van, a fiókozatok máshol találhatóak, és a költészet fiókozata nagyon alacsonyan van, és ha kihúzza, nagyon sekély.

— *Mit jelent az, hogy alacsony fiókozat?*

— Azt jelenti, hogy ott a költőkre nemigen figyelnek. Most próbálják divatba hozni őket, de teljesen sikertelenül, kevesen vannak. Ha többen is összesen, mint Magyarországon, ne felejtsük el, hogy Anglia 60 milliós ország, és ha ugyanannyi költője van, mint Magyarországnak, az azt jelenti, hogy a nép egy hatoda. A költők maguk adják ki a műveiket, saját zsebükből fedezik a költségeket, nem nyomdába szaladgálnak, hanem neves kiadóhoz, akinek az impresszuma jó, s akinek megvan az eladási hálózata, elviszi a könyveket. Nem is hiszi, mekkora örömmel veszi a kezébe egy beérkezett költő a harmadik, negyedik verseskötetét, ami 36 oldal, magyar szemmel akkora, mint egy füzet. Nagyon ízléses, jó papír, jó nyomás, dehát csak egy kis füzet. Nem a tíz ujjamon, még annál is kevesebben meg tudnám számolni, hogy hány költőnek adják ki a munkáit. Ted Hughes-szal kezdődik a sor, udvari költő, divatba jött. Az első tíz között örömmel említhetném a magyar származású Szirtes Gábor Györgyöt is, akit senki sem ismer így, úgy mondják, hogy George Szirtes, kiváló angol költő. Itthon élt pár évig, hogy újra megtanuljon magyarul, mert hatéves kisfiú volt, mikor szüleivel elment. Átsajtolták az angol iskola minden állomásán, leedsi tanári oklevelet szerzett, kitűnő grafikus lett, elvett egy angol grafikusnőt, gyerekeik születtek, angol család lengte körül, az angol élet teljesen megette, felzabálta. Alig tudott pötyögni egy-két szót. Sok mindent fordított, Krúdyt, engem is, igen jól. Most megjelent egy antológia, amelyben számos verssel szerepelek angol fordításban, ezek javát ő fordította.

— *S miért ír a költő Angliában magyar verset?*

— Hogy miért ír verset és más egyebet is? Néha megesik, hogy megszületik az első sor, akkor elgondolkozik, a fülébe sugdosódik valami, akkor a második, harmadik sor is megvan, akkor előveszi a diktafont, belesuttogja séta közben, így születik a magyar vers. Az ember elszakadt az itthoni elvárásoktól, rajta van a személyes érdeklődése, nagyon sok bölcseleti szösszenet, hangulatfoszlány, vagy kérdésgöncöleg, vagy boncolag, az mind ott settenkedik a sorok között, én azonban ezt nem tekintem filozófiának távolról sem. Mindig kétségbe ejt, ha azt mondják, hogy nekünk nincs ugyan filozófiánk, de a magyar gondolati költészet hatványozott mértékben tartalmazza azt, amit bármely más nemzet filozófiában termelt, ez nem igaz! Csak a lusta lelkeknek az elképzelt útrövidítése a filozófiába, ha gondolati költészetet olvasnak, akkor azt hiszik, hogy ők fel fogják falni a filozófiát az indiaiaktól a görögökön át a modern nyugatiakig, ez nem igaz. A gondolati költészet nagyon szép, én is írok néha olyasmit, ami ebbe a kategóriába tartozik, de nem tulajdonítok neki semmi jelentőséget.

— *Hogyan látja, értékeli odakintről Magyarország igyekezetét, hogy mielőbb bekerülhessen az Európai Unióba?*

— Én nem értékelem, de figyelem, hogy az angolok hogyan értékelik, ami sokkal fontosabb. Azt hiszem, elég pozitívan, a lengyelek után Magyarország a legfontosabb. A lengyelek után Magyarországot szeretnék leghamarabb benn látni az Unióban. Ami nagyon nem tetszik az oroszoknak. Reméljük, hogy majd kialakul valami kompromisszum, és az oroszok belenyugodnak azzal a feltétellel, hogy őket is bevonják.

— *Milyen hazánk sajtója a szigetországban?*

— Magyarországnak valamelyest javult a sajtója, de még mindig nem olyan jó, mint a cseheké, vagy a lengyeleké, vagy mint a románoké Franciaországban. Tudjuk, hogy a franciák és a románok között régről tart ez a szerelem, és nem is egyoldalú. A lengyelek szintén vonzódnak a franciákhoz, akik szorgalmazzák, hogy a lengyeleket befogadják a tömbbe. A lengyelek fantasztikus módon előreugortak gazdaságilag. Én arra számítottam, hogy ezt mi fogjuk véghezvinni, sajnos eddig nem sikerült. Isten tudja, hogy miért. Lehet, hogy kisebb falat voltunk és befaltak a multinacionális vállalatok, sok mindent felvásároltak, amit jobban szerettünk volna, ha magyar kézben marad.

— *Kis nemzetek sorsa ez, nem?*

— A magyarnál nagyobb nemzetek is szenvednek abban a szerencsétlen betegségben, hogy Távol-Keletről óriási tőkeérdekeltségek fogják magukat és megveszik a nagy nyugati ország fél autóiparát, ilyeneket csinálnak. Tudja, össze-vissza van most már a világ, valami új struktúra van kialakulóban, amely elnyomja és másodrangúvá teszi a politikai határokat, amelyeken átnyúlnak a nemzetközi nagyvállalatok. Ki gondolta volna, hogy Dél-Angliának a vízellátása mára francia kézben lesz?! Privatizálják a vasutakat a szigetországban, és már egy nagy vonal francia kézben van. Jegyet veszek, és Párizsban tudják, hogy mennyi az évi bevétele annak a vonalnak. Gondolja el, amikor mi kimentünk '57 legelején Angliába, akkor mást, mint angol autót, nem látott az ember. Ha egy francia Citroën valahol felbukkant, akkor körülállták az emberek és megcsodálták. Ma az angol autóipar 38 százaléka japán kézben van, és 2000-re az 50 százaléka lesz japán kézben.

— *Köszönjük a beszélgetést!*

— Remélem, nem ábrándítottam ki túlságosan a válaszaimmal!

Niedzielsky Katalin

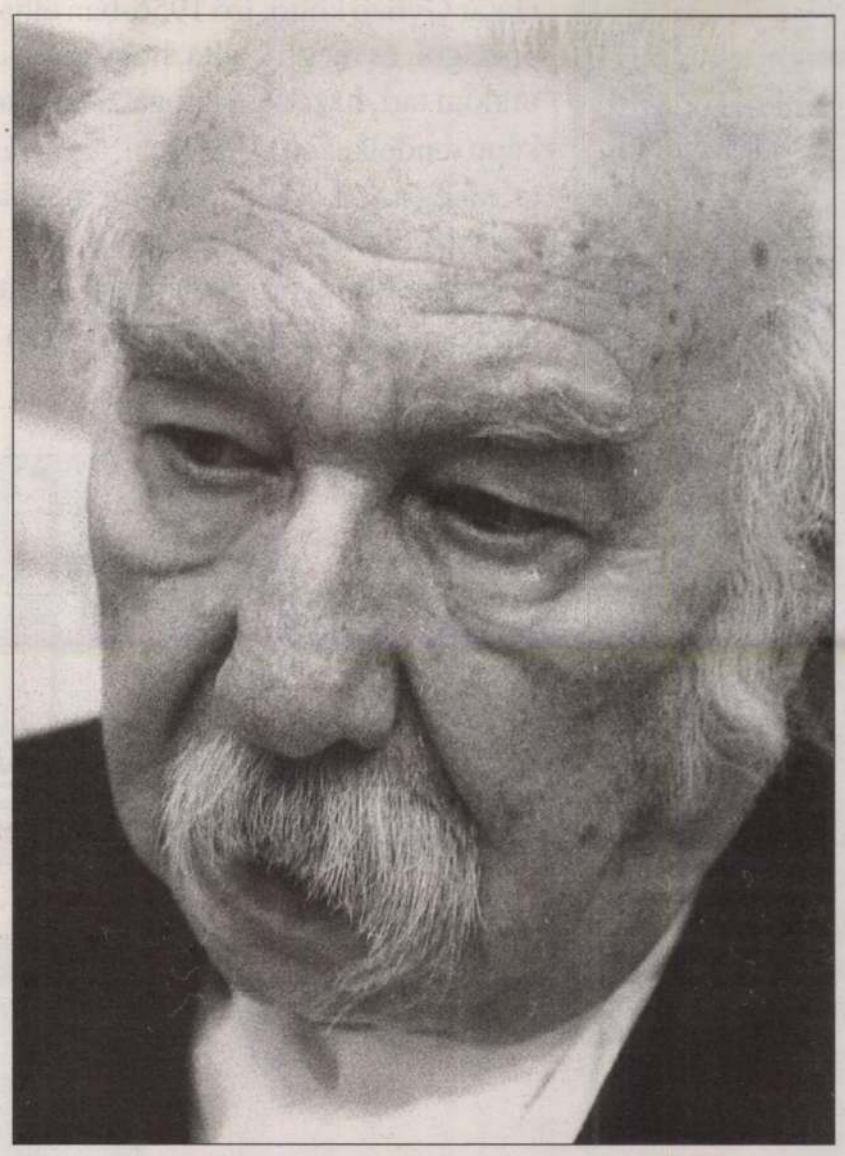

„Én öreg voltam, túlságosan idős ahhoz, hogy nyelvet változtassak..."
FOTÓ: KOVÁCS ERZSÉBET

A költészet kiskátéja

Költészetközpontú országban felségsértés „kiskátét" írni a költészetről. Vaskos egzegéta kötetek elemzik szentírásként kezelt korpuszát az egyetemes költészetnek s ezek egyike-másika olyan különtermi erudíció, ahová csupán az illetékes mandarinoknak van bejárása. Már az is profanizálás, ha egy-két tentatív megállapítással közelebb rukkolunk demarkációs vonalaikhoz — a költőmandarinátus emez „állam-az-államban" enklávéjához; pl. annak elrebegésével, hogy ez a szentírás profán és nem minden esetben szentlélek-sugallta. Pedig hogy a költészet nem megélhetés, hanem valami más, azt a nem-költészetközpontú országokban minden induló költő tudja, keservesen lakolja s odakészíti állát a felkopásnak: elismert, országos hírű költők magánkiadásban jelentetik meg sóvárvyka köteteiket s a közönség a költészetnek hátat fordítva él. De vajon ez olyan átokként nehezedik a költészetre? Olyan maradéktalan áldás, hogy az elsőkötetes ha beverekszi magát a költészet enklávéjába, a második-harmadik-tizedik kötet kigördülő szőnyegén felhaladva — életbiztosításnak tekintheti a lírát? Hogyan lehet a mesterség elkötelezett, ha a költészet nem úgy mesterség, ahogyan a többi? Köztudott, hogy költőnek lenni, azzá válni: egyfajta *calling* — hívás-hivatás-elhivatottság. De hogy történetesen éppen te legyél az a kisemmizett, te, éppen te ez a hívásthiába-váró?...

Fájdalomtan

mikor lesz végem? mikor lesz végem?
minek az olyan aki nem kell magának?!
ott sántikál a tuskólábú réten
s már lefele menet is hamar elfárad

a gondolat szúrólángja lankad
ha a fájás belevisít az idegen
reménykedés hogy gyógyul és felenged
— az üdvösség oly életidegen

a céltalanságán tűnődő hánykolódás
a lázongás a testi nyomoron
a félbetört vigyor ha hangja ódás
— már újra sújt a sajgó metronóm

minek maragdogál ha nincs maradása?
dombtető madárijesztő magányán?
van is válogatós nagy elgondolkozása
a fájdalmak enciklopédiáján

A tegnap emberei

Mi a „tegnap emberei" vagyunk — ó igen. A legkevesebb, amit tehetünk, hogy tisztességgel, tapintatosan — és lehetőleg minden feltűnés nélkül — elvonulunk, eltűnünk és hang nélkül csitulunk el a süllyesztőben.

Ez igaz, ilyennek is kell lenni, mi valóban a „tegnap emberei" vagyunk. De jómagam, ha a „ma embere" volnék, nem lennék olyan biztos a dolgomban és nem követelném olyan hangoskodva ezt a kiebrudalást. Mert mi történik, ha majd beállítanak a „holnapután emberei" — azok, akik a lepénzelések (megvesztegetések) viszontbiztosítások érdekhálózatán már nem akadhatnak fenn és megint csak egy olyan „más nyelvet" beszélnek, amin a „ma emberei" megütköznének, de érteni nem értenek, mi lesz, hogyha a „holnapután emberei" egyenként előszedik a beporosodott annáleszekből az emléknek lepréselt „ma embereit"; mi lesz, ha okos kutaszaikkal megpiszkálják ezt a régmúlt „jelent", és sorra megállapítják róluk: ez pojáca volt, amaz féltehetség, ez szaladt a pénze után, amaz üresfejű sarlatánnál egyéb se volt; ez belefulladt a publicisztika sarába, ahol maga is sárrá vált, amaz meg maga volt a szájmenés — a sváda, és a sváda szó-kócával keze-lába kitöltve, amolyan *Petruska*-forma kócbábú volt...

Hazája a filozófia...

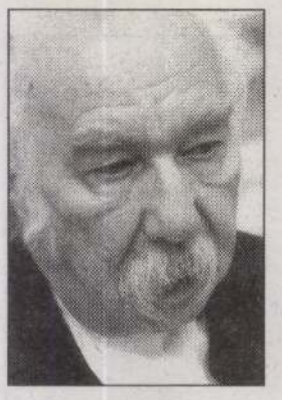

Határ Győző költő, író 1956-ban elhagyta ezt az országot, és megfogadta, hogy amíg a Kádár-uralom tart, haza sem látogat. Ám a sors másképp rendelkezett: 1989-ben, ahogyan mondotta, „még az átkosban", amikor meghalt legkedvesebb költőtársa és barátja, Weöres Sándor, s az özvegye annyiszor telefonált, kérte, jöjjön haza, nem tudott ellenállni. (8. oldal)

Ötödik László tragédiája

„Itt a kehely, igyál, uram, László király!" Rövid szünetelés után ismét egy több mint gyanús, váratlan hirtelen prágai halál. A mindössze 17 éves V. Lászlót (1444—1457) viszi el a végzet tizenkét évi uralkodás után. Ötéves kisgyermekként ültették a trónra. Kortárs szerzők, egykori adatok szerint makkegészséges volt, és menyasszonyát várva a boldog jövendőképeit szövögette. (9. oldal)

Hétvégi Hírlap-magazin

1996. október 19–20., szombat–vasárnap

A Várkonyi

A csabaiaknak ő „a" Várkonyi. Festőművész, negyvenkilenc éves, egy gyermeke van, lánya 18 éves. Békéscsabán él, itt is született. Külföldön több helyen, itthon pedig az ország majd minden szegletében volt már kiállítása. Legutóbbi szerkesztőségünk folyosógalériájában nyílt, épp egy hete. Tárlatát Göncz Árpád is megtekintette. A köztársasági elnök — a szerkesztőség és a kiadó ajándékaként — azóta tulajdonosa Várkonyi János Híd című képének. A festőművésszel lakásán ültünk le beszélgetni.

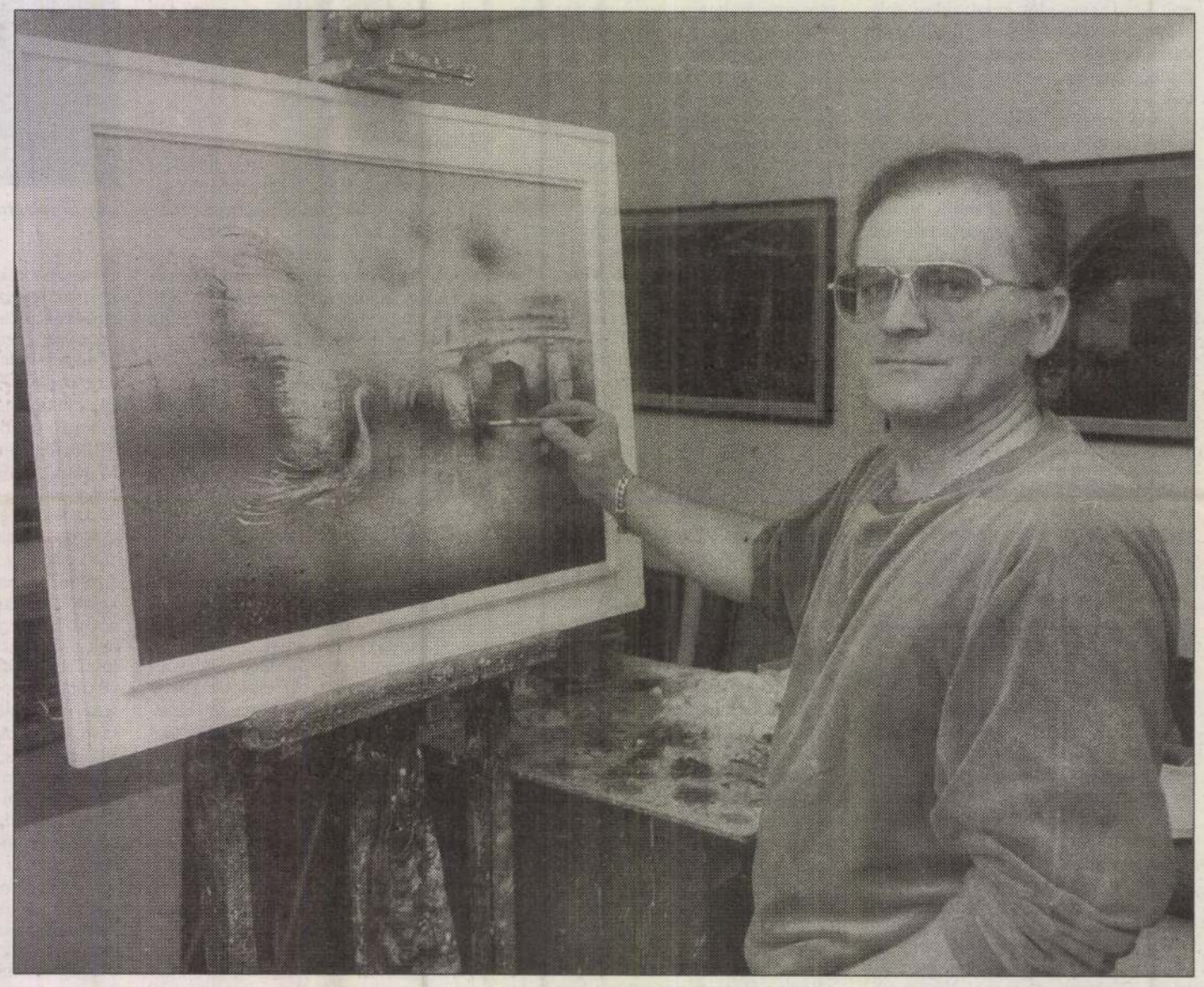

Tősgyökeres csabai vagyok és már attól jólérzem magam, hogy vannak barátaim és tisztelőim, akik szeretik a munkáimat

FOTÓ: LEHOCZKY PÉTER

— Min dolgozik?

— A Körös-part című képemen végzem az utolsó ecsetvonásokat. Két pesti galériának dolgozom, az egyikkel már tíz éve állok üzleti kapcsolatban. Havonta jönnek képért, ők viszik el a Körös-partot. Dolgozom egy bőrfestményen is, egyik barátom rendelte meg, lakásszentelőre szánja ajándéknak.

— Hogy mennek a képei?

— Ma nehéz eladni képet. Válságba került a képcsarnoki rendszer, az új galériák többsége pedig még nem nőtt fel a feladathoz. Sok a megbízhatatlan, amatőr galériás. Eltűntek a korábbi mecénások, lecsúszott az a középréteg, amely megengedhette magának, hogy egy-egy képet vásároljon a lakásába, vagy ajándékba. A mostani újgazdagok meg másba fektetik a pénzüket.

— Éhezik?

— Nem, erről szó nincs. Még meg tudok élni a festészetből. Nem úgy, mint régen, de megélek. A galériák a tizenöt éve megismert nevekkel dolgoznak, én köztük vagyok. Látom viszont, hogy sok tehetséges művész helyzete reménytelen, nem tudnak elindulni a pályán.

— Mennyiért viszik a képeit?

— Bonyolult az árrendszer. Van budapesti, dunántúli és alföldi ár. A budapesti a legmagasabb. A tőlem elvitt képekre száz-háromszáz százalék jutalékot tesznek az ügynökök. Nem panaszkodom, a festő fessen, a kereskedő pedig adja el a képeket. Lehet, hogy eladni ma nehezebb, mint festeni.

— Játsszunk a gondolattal! Megkeresem a képkereskedőt, mert szeretnék tőle vásárolni egy Várkonyi-képet. Mennyit kell kiszámolnom?

— Hatvan-nyolcvanezret. Ez a legtöbb, egy ötvenszer hetven centis képért. Ebből vonja le a 25 százalék áfát, majd számolja le a képkereskedő 100-300 százalékos hasznát. Ami marad, az jut nekem — tokkal vonóval. Vagyis ebből még adóznom kell.

— Ötvenszer hetvenet mondott. Számít a felület?

— Nem, nem a felület határozza meg a minőséget. De nálunk a nagyság is befolyásolja az árat, miközben a kisebb méretű képen több munka van.

— Helyi kereskedők?

— Néha vesznek. Az itteni képcsarnokban mutatkoztam be először a nagyközönség előtt, még 1985-ben, nagy sikerrel. Tősgyökeres csabai vagyok és már attól jólérzem magam, hogy vannak barátaim és tisztelőim, akik szeretik a munkáimat.

— Hogy lesz valakiből művész? Mikor érezte először, hogy festenie kell.

— Apám szabó volt. Mai szemmel talán meglepő, de iparos ember létére szerette a művészetet. Így Rudnay, Újváry, Pállya Celesztin világában nőttem fel. Az ő képeik lógtak a falakon. A művészet szeretete tehát már gyerekkoromban belém ivódott. Szerettem a színeket, megfogni a ceruzát.

— Elég ennyi?

— Kell lenni belül spiritusznak, lüktető erőnek. Bennem volt és máig megmaradt. Amikor aztán odáig jut az ember, hogy kezdi művésznek hinni magát, akkor az dönt, hogy át tudja-e lépni a megszállottság, a művészeti munka sok gyötrelemmel járó küszöbét.

— Kik voltak a mesterei?

— Lehoczky Mihály rajztanár, aki az akvarell és vízfestés bátorságára tanított, Mokos József festőművész, aki fogalom volt Békéscsabán és akinek tudása, egyénisége feledhetetlen. A szegedi főiskoláról Cs. Pataj Mihály, Winkler László és Fischer Ernő nevét említeném.

— Szellemi példaképek?

— Rembrandt és általában a flamand festők, valamint az impresszionisták: Renoir, Degas, Toulouse-Lautrec. A hazaiak közül Munkácsy és Mednyánszky. A megyéből Munkácsy után Kohán, Koszta Rozó és Mladonyiczky Béla.

— Mladonyiczky Béla? Művésztársai ezen felkapják a fejüket...

— Lehet, Bélát akkor is vállalom. Tanárom volt, jól ismertem. Mindig éreztem benne valamiféle sértődöttséget, a másik oldalon pedig nagy-nagy szeretetéhséget. Nehéz ember volt, de a művészetét nézem, amit hátrahagyott.

— Hánykor kel?

— Hatkor, aztán bedobok egy kávét, elolvasom az újságot. Különben dicsérjék meg azt a fiút, aki errefelé kézbesít; még soha nem fordult elő, hogy ne kaptam volna meg hat előtt a lapjukat. Visszatérve a napirendemre: egyig, fél kettőig festek, délután intézem a teendőimet, előkészítem a másnapi anyagot, este utánanézek dolgoknak albumban, vagy másutt, és néha leülök a tévé elé.

— Ha kimarad?

— Nem szoktam kimaradni. Másnap használhatatlan vagyok.

— Barátok?

— Sokan vannak, mindenek előtt művészbarátaim: Csuta Gyuri Békésről, Kalcsó Jóska Kétegyházáról, Ludvig Zoli Nagykanizsáról és Zajácz Tamás Tiszaújvárosból. Családilag is gyakran összejövünk.

— „Civil"-kapcsolatok?

— Iparostól a nyugdíjason és a lelkészen át az üzletemberig és a kórházi főorvosig sokan vannak.

— Miből meríti témáit?

— Minden festő hordoz magában egy belső világot, különösen így ötven felé. Ez a világ benne van a mindennapjaimban, emberi kapcsolataimban, utazásaimban, életem minden mozzanatában.

— Milyen mély ez a „kút"?

— Nagyon mély, sok „víz" van benne. Eddig ki nem merített témák is. Szeretnék például a Bibliából festeni. Vannak ilyen jellegű képeim, háromkirályok, angyali üdvözlet, ezek mind líraiak. Valami mást, egyénit, keményebbet szeretnék.

— Tudja, hogy képei hová kerülnek?

— A legtöbbször nem, de a különleges eseteket elmondják a képkereskedők.

— Például...

— Kezdjük a legfrissebbel: Göncz Árpádhoz. De van képem Tóth István fotóművésznél, nyugati követségeken, minisztériumokban, Luxemburgban, Bulgáriában a sumeni Kossuth-múzeumban, Lázár György egykori miniszterelnöknél és Aczél György KB-titkárnál. Aztán el ne felejtsem: nagy rajongóm Fehér Anna és Pécsi Ildikó.

— Nehéz megválni a képektől?

— Nagyon, mintha életem egy darabját adnám oda.

Árpási Zoltán

mathoz szükséges lépéseket.

A washingtoni diplomácia vezetője úgy nyilatkozott: sikerült „némi haladást" elérnie. Arafatot arra igyekezett rávenni, hogy tegyen többet Izrael biztonságáért, és hangoztatta: a terrorizmus elleni harcot „teljes erőbedobással" folytatnia kell. Izraeltől pedig azt kérte: a hadsereg hajtson végre további „mennyiségi és minőségi szempontból is" bizalmat

egyiptomi külügyminiszter.

*

Vasárnap újrakezdődött Izrae
ben az általános sztrájk, ezért
kormány a stratégiai fontosság
intézmények alkalmazottjaina
katonai behívóparancsot kü
dött. Az eljárás ellen egyre tö
ben tüntetnek. A sztrájk ell
nére a Malév új vasárnapi jára
leszállási engedélyt kapott
Ben Gurion repülőtéren.

Nem megy Csecsenföldre a hírhedt brit terrorellenes alakulat, a SAS néhány volt tagja, akik megerősített londoni hírek szerint két, még a nyáron Groznijból elrabolt brit segélyaktivista kiszabadítására indultak volna a háború dúlta köztársaságba. Brit források közölték: nincs értesülésük arról, hogy a magyar és az angol túszokat esetleg együtt tartanák fogva.

Nem egyoldalú lépésként kívánja Oroszország tovább csökkenteni nukleáris robbanótölteteinek számát – jelentette ki Igor Szergejev. Az orosz védelmi miniszter Borisz Jelcin elnök Stockholmban bejelentett kezdeményezéseivel kapcsolatban azt hangsúlyozta, hogy a további leszerelést csak a START–2 ratifikálása után lehet megvalósítani, a START–3 szerződés keretében.

Az új cseh kormány megalakításával Václav Havel államfő egy hét múlva, közvetlenül a Polgári Demokratikus Párt december 13-án és 14-én tartandó rendkívüli kongresszusa után kíván megbízni valakit – jelentette az elnöki szóvivő

Gyerekek is voltak a sérü

VARKONYI JÁNOS

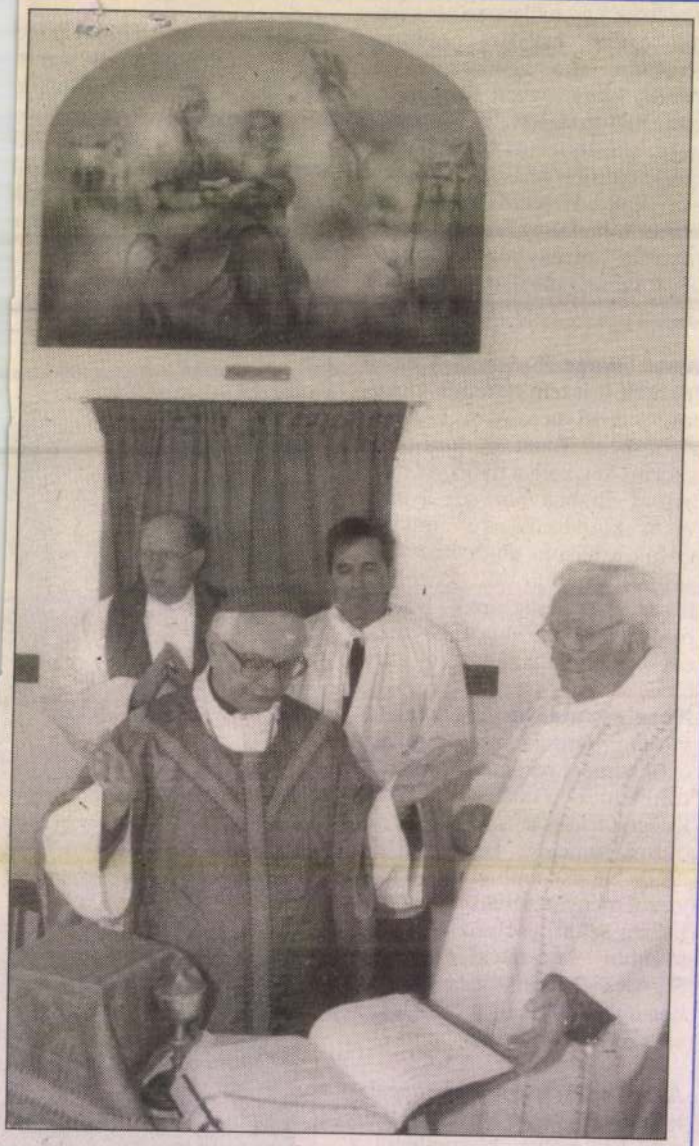

Kápolnaavatás Gábortelepen. (e) A Medgyesbodzáshoz tartozó Gábortelepen széles körű lakossági összefogással kápolnát építettek. (Avatásáról szóló tudósításunk a 3. oldalon)

FOTÓ: LEHOCZKY PÉTER

Vargási Tamás

Egy tanár följegyzései

Első munkahelyem a Szinyei Merse Gimnázium és Általános Iskola volt, akkoriban 12 évfolyamos iskolának is nevezték. Spanyol-magyar szakos tanárként kerültem oda, de egy évig nemcsak magyar nyelvet és irodalmat, illetve spanyolt tanítottam, hanem olaszt és oroszt is. Az iskolában nem volt olasz szakos tanár, és úgy gondolták, hogy aki tud spanyolul, az olaszt is taníthat, s aki két nyelvet tanít, miért ne tanítson egy harmadikat is. Így lettem egy évig orosz szakos tanár. Az ifjúság magabiztosságával elvállaltam a lehetetlen feladatot, ma már nem tennék ilyet. Aztán amikor az orosz szakfelügyelő kiejtésemet dicsérte, kissé megnyugodtam. Ugyanis egyvalamit biztosan tudtam, azt, hogy orosz kiejtésem förtelmes. Később megtudtam, hogy a szakfelügyelő is úgy volt szakfelügyelője az orosz nyelvnek, ahogyan én tanára, valójában francia szakos volt...

A bajokon költő-voltom segített át. A gyerekek hamar felfedezték első könyvemet, az 1962-ben megjelent *Tereld a felhőket* című verseskönyvet, s megbocsátották az orosz és olasz órák tanári sete-sutaságait.

Valószínűleg írói tevékenységem miatt kértek fel arra, hogy legyek a *Tükör* című iskolaújság tanárszerkesztője. Ez a diáklap kilenc évig létezett. Példányai az Országos Széchényi Könyvtárban is megtalálhatók, s valamikor érdekes kordokumentum lehet még, hiszen hitelesen őrzi azt: hogyan gondolkodtak a hatvanas évek diákjai.

Az iskola kamaszírói és költői ettől kezdve engem kerestek meg kéziratikkal. 1965-ben antológiát is kiadtunk írásaikból. Az egyik írójelölt neves közgazdász lett, egy másik Spanyolországban élő pszichológus, egy *szer*: Már várjuk régen Lucifer szentté avatását: / képtelen ártani, ha glória lesz a fején." „*Lusta lírikus sírjára*: Még megváltani sem törekedtem az emberiséget. / Rongy ember vagyok én, vétkem az égre kiált!", „*Isteni faj volt*: Isteni faj volt, többezer évig uralta a Földet. / Sok tudományt ismert, köztük a magfizikát." Még egy fanyar hangú versét idézem:

JAJGAT A KÖLTÉSZET

Jajgat a költészet
Akkor is
Ha nincs miért
Ha másért nem
Hát pont azért
Hogy nincs miért
Jaj, nincs miért

Az egyik diáklány-költő éppen idén ötven éves, születési évét az említett antológiából tudom, azóta sem találkoztam vele. Emlékeimben nagy, kíváncsi szemeket látok, olyanokat, amilyenekről versében írt:

KELEMEN ZSUZSA

HOGY SZÓLHATNÉK?

Néma, nagy, kíváncsi szemem
Mindenre felfigyel.
Ajkam zárva oly régóta már.
Idegen minden, hogy szólhatnék.

FOLYÓN

Hajnal volt
Szürkén borzongatós
Hideg.
S a folyó fölött
Mezítláb állt az ősz.

Még egy diáklány-költőt idézek, akinek verse megrendítő családi háttérről tanúskodik. Őt emlékeimben sem tudom felidézni, csak arra emlékszem, hogy erről a családi háttérről nem akart beszélni, csak a versét adta oda, amely meg is jelent az

Budapesten a hagyományos utcaszámozás mindig a Duna felől indul. A hegyvidéken – egy másik hagyomány szerint – vannak utcák, melyeket a csúcs felől indítanak el. Így aztán előfordulnak a megszokottól eltérő útvonalak, mint például a Mártonhegyi út. Magyarországon sajnos az a megszokott, hogy az idős emberek koruk előrehaladtával egyre magányosabbak, visszahúzódóbbak lesznek, életterük fokozatosan bezárul. De ebben is vannak eltérések, mint például Kissné Tóth Gyöngyi, hetvenbe hajló hegyvidéki nyugdíjas példája. Gyöngyi a Mártonhegyi úton lakik.

A Mártonhegyi út 3. régi, szép polgárház. Ma öt lakásra osztva lakják a családok; Gyöngyi a földszint-alagsor hátsó traktusán pár négyzetméteren. Ha kilép, a felső kertrészen gyerekek zsibonganak, köztük fiától való unokája, alantabb szép, alsó kert gyümölcsfákkal, üvegházzal. („Valahol itt a kertek alján új utat terveznek építeni.") Látja egykori lakása kéményét is, ahol most fiáék laknak, és ahová csak úgy a kertek alatt is át lehet menni, távolabb pedig ellátni Lágymányos felé a házakra, a Dunára, sőt azon túl is. Ihlető hely. Az ilyenek miatt is van értéke a Sváb-hegyen lakásnak.

Élet a hegyen

– Budapesten nincs még egy ilyen jó lakóközösség! – fogad kedvesen vendéglátóm. – Ismerjük, szeretjük egymást, nincse-

Hegyvidéki szomszédaink

Kissné Tóth Gyöngyi

Ezekben a társaságokban – bár férfiak alig jönnek – sokat beszélgetünk, kirándulunk, előadásokat hallgatunk és mi magunk is adunk műsorokat egymásnak. Én már aktív éveimben is szerettem verses-zenés előadásokat szervezni, azokon résztvenni. Azt mondják: szép hangom is van.

Idén tavasszal a Láng Gépgyár kultúrtermében nagyszabású „Nyugdíjas Ki Mit Tud?" versenyre került sor. Nagyon sokan indultak, sok szép produkció született. Csak azt sajnálom, hogy a televízió még egy kis összefoglalót sem adott belőle. Nagyon szép sikert arattam, kiválóra minősítettek és kiemelték, mennyire tetszett produkcióm egésze. Akkor is a magamét mondtam: egy anyák-napi köszöntőt.

Ez nálam úgy született, hogy felnéztem a csillagokra és jött az ihlet. Amikor először léptem fel a Jókai Klubban, a férjem halálát mondtam el, de akkor meg se mertem mondani, hogy ez tőlem való; inkább úgy mondtam, hogy nem ismerem az íróját. Íróját? Soha nem írtam én le semmit, csak mindig a fejemben fogalmazódik meg minden, aztán ahogy elmondogatom, változik itt-ott. Azóta többfelé hívnak és én mindig, mindenhová nagy szeretettel, örömmel megyek megosztani azt, ami belőlem fakad.

Hogy mi alakította Gyöngyit ilyenre? Hívő református, és amíg *dr. Nagy Tibor* lelkipásztor összetartotta a nyáját, jómaga is szívesen lejárt a Böszörményi útra. („Most széthúzás

Nagymama és unokája

keszti mondandóját, mint aki valóban rendelkezik írói képességekkel. Stílusa feszes, tömör, néhány közhelyesebb, romantikusabb fordulattól eltekintve sok saját képet használ. Nem tudom, olvasva mindez hogyan hatna, mert az előadás szerves része a pici pátosszal teli szövegmondás – mintha *Palotai Erzsit* hallanám –, amely igazi előadói erényeket mutat. Gyöngyi tud bánni a színpadi szituációkkal (fény, mikrofon), és pillanatok alatt maga felé fordítja a figyelmet. Művész.

Örülnék, ha minél többen felfedeznék őt: egy *Vitray Tamás*, egy *Friderikusz Sándor* bemutatandó példának, nyugdíjas klubok, társadalmi szerveződések pedig meghívandó közreműködőnek rendezvényeikre. Nem fognak csalódni benne.

„Részesei vagyunk a a hegynek" – fogalmazott nekem szűkebb pátriájáról szólva. Hozzátesszem: és jó, hogy ilyen egyszerű, de értékes kis részek alkotják ezt a vidéket.

M. A.

NAGY TANÉVNYITÓ BULI

JUBILEUMI ENGESZTELŐ GYALOGOS ZARÁNDOKLAT MÁRIAREMETÉRE

1997. szeptember 13-án, szombaton

Gyülekező: 7 órától a Városmajorban
Indulás: 8 órakor – a gyalogos menetet Bíró László püspök úr vezeti
Szentmise: 11 órakor Máriaremetén
Bemutatja: Dr. Paskai László bíboros

Mindszenty József bíboros hercegprímás 50 évvel ezelőtt hirdette meg a „Boldogasszony évé" -t és 100 ezer férfi zarándokot vezetett Máriaremetére.

Varjasi Tamás kiállítása a Lord-Majorban

Varjasi Tamás – aki ezzel a kiállítással ünnepelte 50. születésnapját – rendhagyó személyisége a magyar művésztársadalomnak. Művei a képző- és az iparművészet, festészet és szobrászat határait döntögetik. Készít dísztárgyakat, belső építészeti elemeket, emellett táblaképeket, földomborműveket, kisplasztikákat is.

Tanult szakmájának megfelelően a bőr megmunkálásának lehetőségeit fejlesztette tovább. Néhány esztendővel ezelőtt aztán – írja *Zsolnai Gábor* – egy kiállításán valóságos döbbenetet okozott azzal, hogy bemutatta bronzplasztikáit, melyek valamiféle szimbolikus szobortorzók, organikus formáikkal az élővilág elemeit idézik. Amikor már úgy éreztük – folytatja Zsolnai –, hogy megtalálta a legigazibb kifejezésformáját, elkezdett festményeket készíteni: bőrből készült táblaképeket. A bőr megfestése édeskés megoldásokra csábít, ezt a veszélyt azonban Varjasi kezdettől elkerülte. Képein – ismét Zsolnait idézve – a felület és a tömeg összefüggéseit, a megmunkálás dinamizmusát, frissességét, a leolvasható megjelenítés és a ki nem mondottan absztrakt jelentés arányainak elegyítését kutatja és oldja meg.

20 önálló és számos kollektív kiállításon szerepelt. Nevéhez fűződik néhány értékes épület belső terének és bőrbútorzatának korhű felújítása is. (K)

Ignatz Kolcak (szlovák)...

...és a művész festménye

Pillanatok a nemzetközi művésztelepen

Több mint 20 külföldi és két hazai nemzetiségi művész vett részt az augusztus 23-ig tartó, első ízben megrendezett XII. kerületi nemzetközi művésztelepen. A művészek mondhatni reggeltől estig dolgoztak, hogy a viszonylag rövid időt jól kihasználják. A kerületi önkormányzat ugyanis gazdag programot is biztosított számukra: ellátogattak a Nemzeti Galériába, tábortüzes ismerkedési esten vettek részt, elvitték őket Szentendrére és a Balatonra, csemballó-koncertet rendeztek számukra, s találkoztak a hazai művészekkel. A vendégeket fogadta dr. Udvardy-Nagy István kerületi polgármester is A művészek alkotásai a XII. kerületi Művelődési Központban tekinthetők meg. A tábor résztvevőit és szervezőjét következő számunkban szólaltatjuk meg. (K.)

Madelaine Fléchner (francia) Párizsból

Dora Steiner (izraeli)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

Várkonyi János

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

festőművész

1975 DEC 29

1021

— VÁRKONYI JÁNOS TÁRLATA. A TIT békéscsabai értelmiségi klubjában nyílik meg január 5-én Várkonyi János békéscsabai festőművész kamaratárlata.

...ientes, 6.20 Torna, 6.40 Reklám, 6.45

Tanárok minőségi pótléka

Magyar Bálint művelődési és közoktatási miniszter szombaton az iskolaszékek ezer képviselője előtt ismertette az oktatás előtt álló változásokat. Ezen belül is történelmi jelentőségű döntésnek nevezte a pedagógusok minőségi bérpótlékának bevezetését.

Az Iskola az ezredfordulón című tanácskozáson a miniszter elmondta: a szeptemberben bevezetendő Nemzeti alaptanterv nagyobb teret biztosít a nem hagyományos készségek és ismeretek elsajátítására. Ugyancsak kiemelten szólt az informatikai-felhasználói ismeretek fontosságáról. Európában egyedülállónak nevezte a sulinetprogramot, aminek eredményeképpen már a jövő év közepén minden közép-, valamint számos általános iskolás bekapcsolnak az Internet-hálózatba.

A jövő év szeptemberétől a pótlékalap 25 százaléka, egy évvel később már 50 százaléka a pedagógusok minőségi munkájának díjazására használható fel. Ebből a pénzből valószínűleg a tanárok mintegy kétharmada részesül majd. A kiemelkedő szakmai munka elismerésére rendelkezésre álló források 20 százaléka fölött az iskola fenntartója rendelkezik, s ha jónak látja, az egyes intézményei között – belátása szerint – átcsoportosításokat is végrehajthat. A keresetkiegészítés odaítélésének joga az oktatási intézmény vezetőjét illeti meg.

A minőségi pótlék egy tanévre szól, de a hosszabbításnak nincs akadálya.

Békés Megyei Hírlap

A bejárat mellett tábla őrzi az adományozók nevét

Kápolnaavatás Gábortelepen

Mint szombati lapunkban hírt adtunk róla, a Medgyesbodzáshoz tartozó Gábortelepen temetőkápolnát építettek széles körű lakossági összefogással. A nemes kezdeményezést fölkarolta a helyi önkormányzat, sőt olyanok is, akik távolabbi településeken élnek, de kötődnek Gábortelephez. Beszélgetve a helybeliekkel, megtudtuk, hogy igen nagy szükség volt erre a vadonatúj anyagokból emelt épületre, hiszen idáig az elhunytakat csak a szabadban tudták fölravatalozni. Többen elmondták, hogy tavaszra örömmel vesznek részt a parkosításban is, és bíznak abban, hogy a hűtőkamra berendezését is meg tudják szerezni.

A *Pauló László* és *Tasnádi Károly* által tervezett kápolna mindössze néhány hónap alatt készült el *Mészáros István* kőműves segítségével. A fő falon megyénk neves festőművészének, *Várkonyi Jánosnak* a Szent Anna című alkotása látható, melyet ajándékként bocsátott a kápolnaépítők rendelkezésére. A bejárat mellett tábla őrzi az adományozók nevét, a tiszteletet keltő névsor *Wirschingné Ucsnyik Mária* és fia, *József* nevével kezdődik.

A gábortelepi Szent Anna temetőkápolnát *Gyulay Endre* szeged-csanádi megyés püspök szentelte fel december 7-én. A karácsonyra való lelki felkészülés jegyében bemutatott szentmisén részt vett *Boldvai Antal* plébános (Csanádapáca, Gábortelep), *Bielek Gábor* apát, erzsébethelyi plébános (Békéscsaba), *Fodor Imre* püspöki irodaigazgató (Szeged), *Szigeti Antal* plébános (Újkígyós).

Ménesi György

„Festőisége nem tagadhatja meg az ösztönző stílushatásokat és szellemi kapcsolódási pontokat a vásárhelyi iskolával. Ez ötvözi a — ma oly divatos — század eleji nosztalgia atmoszférájával. A művek témáját egyrészt a békési táj, másrészt a krúdys merengések, visszavágyódások adják. Lírával oldott képein a figuralitás mindíg jelen van. A motívumok sorával a látványra épít, amit színeivel is fokozni igyekszik. Az egybefogott, szinte sík hátterek előtt szándékosan túlrészletezett alakokat, jelképeket ábrázol, már-már szecessziós vonalkezeléssel. A barnák árnyalataira épített képei tünékeny látomásként mutatnak be emberi sorsokat. Személyes elemek köszönnek vissza róluk, heves vonzódás a Békésben élők valóságához, a saját gyökereihez."

Cs. Tóth János
(1985)

„Walt Whitmann költői szentenciája szerint „minden nemzedék érkezik és tette után távozik". Ez a világépítés lényege, hogy nem hagyhatjuk úgy, ahogy találtuk. Bővíteni, gyarapítani lehet festészettel is. Mindez Várkonyi János művészetének is lényege. Senkit nem ismétel, valamit folytat, azt a teremtett világot, mely az Ő birtoka. A birtoklás jussán nyújtja át nekünk élményeit és felismeréseit, melyek bennünk áramlanak tovább, — a véglegesített kép keletkező érzelmeinkben és gondolkodásunkban.
Piktúránk új, kiemelkedő szigete Várkonyi János, aki főiskolai tanulmányainak befejezése után visszatért szülővárosába, Békéscsabára. Ott él és alkot magabiztos szárnyalással, hiszen rajzi alapjai biztosak, erőt és biztonságot adnak az előrehaladáshoz."

Losonci Miklós
(1985)

„Örömét leli a szűkebb, tágabb környezetben, sőt otthon érzi magát a téres, tágas, Kőrös szabdalt Békéscsaba környéki tájban. Modelljeihez legtöbbször személyes szál, barátság, ismeretség, többszöri találkozás kapcsolja. Nem kívánja megváltoztatni a világot, inkább elidőz egy-egy részletén, Móra Ferenc-i módon „lelket keres abban" és a festészet eszközeinek felhasználásával megosztja velünk a látott világ által okozott belső örömöt. Látás- és megjelenítési módja kötődik a realista hagyományokhoz, annak is inkább a lírai, mint drámai vonulatához. Nyomon követhetjük vonzódását egy jobbára elmúlt, némely művén pedig egy soha nem volt világ különös ízeihez, hangulatához, embereihez. E megközelítésben közel áll a magyar festőművészet lassan szintén középgenerációssá váló, szellemi közösséget alkot) csoportjához."

Dömötör János
(1984)

fotó: VÁRADI ZOLTÁN

VÁRKONYI JÁNOS
50X80
olaj
„DOKTOR ÚR"

A CSEPELI GALÉRIA szeretettel meghívja

VÁRKONYI JÁNOS festőművész

kiállításának megnyitójára
1987. augusztus 19-én (szerdán) 18 órára

A kiállítást megnyitja:

dr. Cs. Tóth János a Békés megyei Művelődési Osztály osztályvezető helyettese

A kiállítást rendezte:

Bayer Ilona a Magyar Televízió munkatársa

A kiállítás helye:

XXI., (Csepel) Tanácsház tér 5.
Telefon: 589-516

Megtekinthető:

keddtől vasárnapig 10—18 óráig
hétfőn zárva

A katalógust tervezte:
Molnár József tanár

Megközelíthető:

A Boráros téri gyorsvasúton két megálló a Tanácsház térig.
Utazási idő a Boráros tértől öt perc.

F.k.: Kratzl Béláné

Várkonyi János festő

VÁRKONYI JÁNOS

festőművész kiállítása
1987. augusztus 19 — szeptember 20-ig

OECD-tagság: nemzetközi érettségi bizonyítvány hazánknak

Megszületett a tűzoltótörvény

Történelmi léptékű, minden szempontból előnyös hazánk csatlakozása a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezethez, az OECD-hez. Ebben lényegében egyetértettek a koalíció és az ellenzék képviselői, így valamennyi parlamenti párt támogatta tegnap az Országgyűlésben az ipari miniszter által alig egy hónapja aláírt csatlakozási okmány megerősítését.

Elhangzott: a 26 fejlett ipari ország legfontosabb gazdaságpolitikai egyeztető testületébe szóló meghívás nemzetközi érettségi bizonyítvány, elősegíti csatlakozásunkat az Európai Unióhoz, felzárkózásunkat a világgazdaság élvonalához.

Folytatta a Ház a Budapest Banknak juttatott 12 milliárd forintos állami támogatás vizsgálatáról szóló jelentés vitáját. A koalíció szerint a bizottság ugyan megállapított szabálytalanságokat, de korántsem olyan nagyságúakat, amilyenekről az előzetesen elhangzó vádak szóltak. Az ellenzék azt kifogásolja, hogy bár a jelentés szerint is történtek törvénysértések, a bizottság mégsem kezdeményezett felelősségre vonást. A vitát nem zárták le.

A plénum elfogadta a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló törvényt. Az új jogszabály kimondja, hogy a tűzoltás és a műszaki mentés azoknak az önkormányzatoknak a kötelező közszolgáltatási feladata, amelyek készenléti – hivatásos vagy önkéntes – tűzoltósággal rendelkeznek.

A káresetek megelőzésében, jelzésében és elhárításában az állampolgároknak is jelentős feladataik vannak. Mivel a tűzoltóságok fenntartása önkormányzati hatáskör, a központi költségvetés csak a működési és fenntartási költségeket biztosítja normatív hozzájárulásként. A létesítési és fejlesztési pénzeket a Belügyminisztérium kezeli, s pályázat útján lehet hozzájutni.

Napirend előtt *Dobos Krisztina* (MDF) szóvá tette: aggasztó, hogy idén 9 százalékkal kevesebben jelentkeztek felsőoktatási intézményekbe, mint tavaly. *Magyar Bálint* miniszter rámutatott, hogy míg 1990-ben 46 ezren jelentkeztek nappali tagozatra, addig 1995-ben már 86 ezren. Ehhez képest nem drámai a csökkenés. **S. Á.**

Az azonnali kérdések órájában ismét napirenden a szolnoki ügy

Megerősítette döntését a miniszter

A privatizációs miniszternek a szolnoki Kőolajkutató Rt.-vel kapcsolatban tettek fel kérdést tegnap a parlamentben, az azonnali kérdések órájában.

Varga Mihály országgyűlési képviselő, s várható-e felelősségre vonás ebben az ügyben.

Oroszországban adócsalás mi- vizsgálat folyik, és azzal az

Suchman Tamás megerősítette: arra kérte az ÁPV Rt. igazgatótanácsát, hogy hozzon új d Bízik abban – mon-

VÁRKONYI JÁNOS

MEGYEI KÖRKÉP

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP 1966 IV. 24

Arany-napok Békéscsabán

Várkonyi János festő és művei az Arany-napok rendszeres vendégei FOTÓ: SUCH TAMÁS

A békéscsabai Arany János Középiskolai Kollégium az idén is megrendezi hagyományos névadói ünnepségét, az Arany Napokat. A nyitóünnepségen dr. Szabó Ferenc nyugalmazott múzeumigazgató méltatta Arany János munkásságát, majd műsort adtak a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és a kollégium diákjai.

Tegnap délután divatbemutatót rendeztek a ruhaipari szakközépiskola tanulói saját termékeikből, énekelt a Bartók zeneművészeti leánykórusa. Várkonyi János festő kiállítása nyílt a Lencsési út 136. szám alatti kollégium nagyelőadójában. Néptánc-, karatebemutató, nosztalgiaslágerek szerepeltek még a nap programjában. Ma 16 órától kozmetikai tanácsadás lesz, 17 órától pedig Bartus Gyula színművész és tanítványai mutatkoznak be.

B. Zs.

letmény-[illegible] jelenleg havi 22-24 ezer forint — erre még pótlékok jöhetnek. A szerződésesek 5 év után — ha még 10 év szolgálatot vállalnak — lakhatási támogatásban részesülnek. Az utazási támogatás vagy a szállás biztosított. Természetbeni ellátásként juthatnak fegyverzethez, felszereléshez, ruházathoz, térítésmentes ebédhez. A szolgálatba járás, onnan eljövetel polgári ruhában történik, a szolgálatban az előírt egyenruhát kell viselni. Békés megyéből eddig 900-an érdeklődtek a szerződéses katonai szolgálat iránt, 290-en már kérelmüket is benyújtották, s 60 százalékukkal eljutottak a szerződéskötésig is.

Megtudtuk, hogy a katonai gimnáziumokba január 10-éig, a katonai szakközépiskolákba február 15-éig lehet jelentkezni. Más katonai tanintézményekről a felsőoktatási tájékoztatóban lehet olvasni.

Kiss A. János

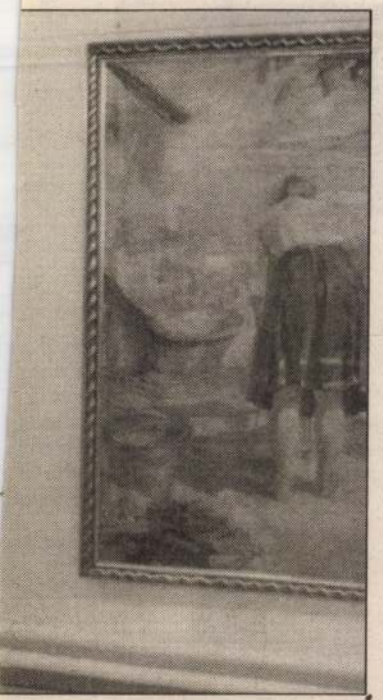

sházán FOTÓ: LEHOCZKY PÉTER

dani 2. számú általános iskola falán.

A névadó ünnepségen dr. Demeter László polgármester és Laurenczyné Kalmár Magdolna iskolaigazgató mondott köszöntőt. Az igazgatónő a tanintézet történetét is felidézte. Az 1926-ban emelt patinás épület evangélikus árvaháznak épült, s 1948-tól lett általános iskola. Jelenleg 610 diák tanul [illegible] ismeretét és vitakultúráját fejlesztő, Soros Alapítvány által támogatott disputa-mozgalomnak. A névfelvételt egész napos gyermekprogramokkal tette emlékezetessé a tanintézet: volt vetélkedő, tanár-diák verseny, teadélután és suli-diszkó. Az iskola a jövőben minden évben október 22-én diáknappal emlékezik majd a névadóra. **(r)**

Show-műsor a csabai sétálóutcán

Szerda délután Show Time címmel szabadtéri divatbemutatót láthatott az utca népe Békéscsabán, a Fortuna üzletház előtt. Mivel a plakátokon esőnapra vonatkozóan az állt, hogy esni nem fog, tuti, hogy szép idő lesz, Frankó Attila, a showműsor főszervezője — saját bevallása szerint — fohászkodott az égiekhez a jó időért. Úgy tűnik, nem hiába, hiszen valóban ragyogó őszi délutánon mutathatta be legújabb őszi, téli modelljeit a 20 éves születésnapját ünneplő békéscsabai vállalkozás, a „Donna és Daniel" üzlet. A modelleket a békéscsabai Double M. Stúdió manökenjei segítségével ismerhette meg a közönség. Mellette remek show-műsoron is szórakozhattak a ráérőbbek, hiszen találkozhattak a neves Milla Trió produkcióval, láthatták a Kőrösi Csoma előadást, a csanádapácai Vátkai Zoltán kókuszdió törő világszámát, és hallhatták Kékegyi István csabai nosztalgiaénekest. A show-műsor (melyet lapunk is támogatott) fővédnöke, Végh László csabai alpolgármester szerint az egyre több sétálóutcai program célja a városi élet felpezsdítése.

—ria

Juhász Gergely a diákpolgármester

Ünneplőbe öltözött diákok szaporázták lépteiket szerdán a déli órákban Orosháza főutcáján.

— Hova igyekeztek? — állítottuk meg a láthatóan sietős gyerekeket.

— Mi a József Attila Általános Iskola tanulói vagyunk és a polgármesteri hivatalba igyekszünk, mert mint a szavazatszámláló bizottság tagjainak az a feladatunk, hogy bevigyük az urnát — mondták hadarva és már indultak is a tovább.

A gyermek- és ifjúsági önkormányzati választás ünnepélyes eredményhirdetéséig nagy volt az izgalom. Délután azonban minden kiderült. Mint azt Puskás Tibortól, az ifjúsági közösségsegítő pedagógustól megtudtuk, a diákság jelesre vizsgázott:

— A felnőtteket megszégyenítő lelkesedéssel vettek részt a választáson a gyerekek. A 2 ezer 24 választásra jogosult 80 százaléka leadta voksát. A 44 képviselőjelöltből 26-ot választottak meg, a három polgármesterjelölt közül a legtöbb voksot Juhász Gergely kapta. Mindenki kíváncsian várja, hogyan működik majd a diákönkormányzat. Először november 3-án találkozunk, ahol a megbízóleveleket vehetik át a képviselők és a polgármester.

(csete)

VÁRKONYI JÁNOS

Hűséges békéscsabai és országhatárainkon túl is szeretik

Várkonyi, a jóakaratú festő

A békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum nagyterme szűknek bizonyult, olyan sokan jöttek el szerdán délután barátai, tisztelői, hogy az ötvenéves Várkonyi János festőművészt születésnapi kiállításán köszönthessék. Az ünneplő közönséget az a 75 festmény vette körül, melyeket hozzáértő, gondos kezek, művészbarátok válogattak össze, hogy ízelítőt adjanak a máris gazdag életmű legjelentősebb fejezeteiből. S ahogyan az ünnepléskor szokás, egymást követték a köszöntők, az elismerő szavak, a méltatások a múzeum, a város, a megye vezetőitől, barátoktól.

— Jó iskola volt Várkonyi Jánosnak a szülői ház, ahol szorgalmat, mély vallásosságot, szeretetet és tisztességet tanult. Apja köztiszteletben álló szabómester, édesanyja városépítő ősök leszármazottja, hűséges csabai, igazi lokálpatrióta — mondta többek között dr. Simon Mihály jegyző, majd az ötven év értelmezéséről szólt. — Öt évtized, fél évszázad a férfi életében sorsforduló, hiszen kenyere javát már megette. Nem úgy a művész életében, aki mostanra beérve, alkotó ereje teljében talán legjelentősebb korszakai előtt áll.

— Elgondolkodtak-e már azon, vajon miért szeretjük ennyire Várkonyi képeit? Miért jönnek el mindig ilyen sokan a kiállításaira, miért utaznak Békéscsabára a képeiért híres emberek Budapestről, külföldi vásárlók olyan messziről? — Ezekkel a kérdésekkel kezdte mondandóját dr. Cs. Tóth János, a Móra Könyvkiadó vezérigazgatója. — Valószínűleg akkor kapjuk meg a helyes választ, ha az emberből indulunk ki: Várkonyi jóakaratú ember, tehát jóakaratú festő. Szeretet sugárzik a képeiből, nem akar mélyre kutatni, nem akarja a világot megváltoztatni, csak furcsa pillanatokat szeretne ironikusan felmutatni, rámosolyogni különös helyzetekre, izgalmas mozzanatokat megfesteni.

Érdekességként hangzott el, hogy Várkonyi amikor dolgozik, a farostot megfordítja, a „rusztikus" oldalra fest; egyik jellegzetessége a pici ablak, amin mindig fény szűrődik be. Kedvenc színe a barna, a föld színe; s minden képén megjelenik az ember, mint a természet része. Szívesen dolgoz fel a film világából ellesett pillanatokat, kulisszák mögötti jeleneteket.

Várkonyi János képei november 16-áig láthatók a múzeumban.

Niedzielsky Katalin

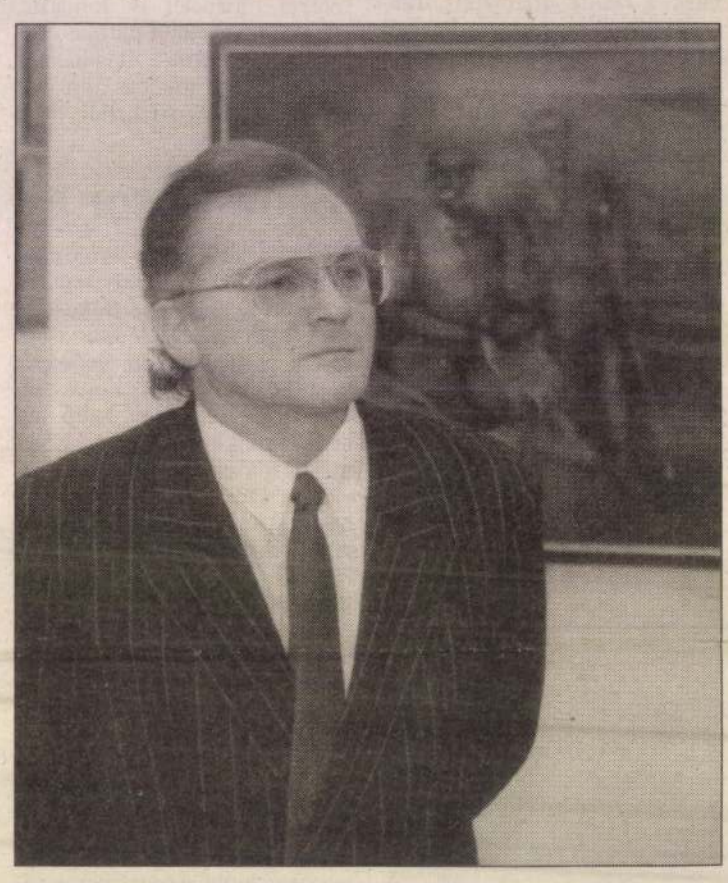

Az ünnepelt festőművész Albert Schweitzer emlékére című képe előtt

FOTÓ: LEHOCZKY PÉTER

BÉKÉS MEGYEI HIRLAP
1997 okt. 24.

Várkonyi János

Békés megyei Hírlap

Óriási érdeklődés kísérte a múlt heti budapesti bemutatkozást. Képünkön Bayer Ilonának nyilatkozik Csuta György, mellette Várkonyi János, a jobb szélen Zajácz Tamás

FOTÓ: KLOTZ MIKLÓS

Bőrfestmények a Mednyánszky Galériában

Három igaz legények. Alkotói szövetségre léptek, dolgoztak, míves, szép munkadarabok készültek műhelyeikben. És most a közönség elé léptek Budapesten, a Mednyánszky Galéria adott otthont Csuta György, Várkonyi János és Zajácz Tamás közös kiállításának.

Üdvözlet minden újszülöttnek! Bár a „bőrfestményeket" létrehozó technika csöppet sem új, inkább csak elfeledett, hiszen már a középkorban is festettek bőrre. Az Országos Találmányi Hivatal most mégis oltalom alá helyezte Zajácz Tamás bőrdíszműves iparművész sajátos eljárással készült kompozícióit, amely több mint egyszerű alapanyag vagy képkeret.

Várkonyi lírai hangulatai és Csuta mozgalmas formavilága olyan természetes egységbe olvad a „vásznak" helyére előlépett bőrökkel, mintha mindig is csak ilyen anyagra lehetett volna festeni. Elegáns, finom, jó kis kiállítás kerekedett a bemutatkozásból. Elképzelem, hogy a nagy falfelületeket igénylő Téli történet vagy a Corpus című alkotások mennyire „megemelnék" egy-egy modern iroda vagy hivatal hangulatát. Otthonomban pedig a Várkonyi—Zajácz: Mese vagy a Csuta—Zajácz: Villon című alkotásokat tudnám elképzelni. Bőséges a választék, reméljük, ehhez hasonló kiállítások megyénkben is lesznek.

Három igaz legények, elindultak szegények. Szegények? Nyolcvanezertől négyszáznyolcvanezer forintig terjed az alkotások katalógus szerinti ára. A megnyitó utáni harmadik napon kérdeztem a galéria vezetőjétől, van-e még eladó kép? Volt... Adná az ég, hogy minél több honfitársunk jusson olyan helyzetbe, hogy vásároljon belőlük. Addig viszont a költő buzdítása adjon erőt az alkotóknak: „föl, föl fiúk, csak semmi félelem".

Andódy Tibor

Várkonyi János: Mese

Csuta György: Corpus

Éva és a hegedű elválaszthatatlan jóbarátok immár nyolcadik éve. A békéscsabai Belvárosi Általános Iskola és Gimnázium nyolcadikos tanulója, Rubus Éva — természetesen zenetagozatos — az óvodában kezdett ismerkedni a zenével. A véletlen úgy hozta, hogy a Bartók Béla Zeneiskolában Hrabovszkyné Nagy Kornélia tanárnő növendéke lett, s Nellike hamar gyermekévé fogadta.

— Rögtön láttam, hogy nagyon ügyes, tehetséges kislány — idézi a tanárnő az első találkozásokat. — De azt is, hogy nagyon érzékeny, csak óvatosan szólhattam bármiért, mert azonnal könnybe lábadt a szeme... A szüleitől egy évet kértem, hogy bízzák rám, és már másodikban megyei hegedűversenyen első díjat nyert a korcsoportjában. Majd egyre több feladatot kapott, sok anyagot elvégzett. A tehetség ott nyilvánul meg, hogy mennyit bír a növendék; ha kevés gyakorlással sokat győz, akkor jó fejű, ügyes a keze. Évikével egyenes út vezetett a B kategóriához, ami a profiképzést jelenti a zenei pályán.

A három év múlva megrendezett megyei versenyen Éva ismét első lett. A korábbi években naponta egy órát gyakorolt, ma már sokkal többet. Az iskolából négy és öt között ér haza, nyolcig hegedül és körülbelül fél órát tanul — ezt csak azért szabad elárulni, mert kitűnő tanuló.

— Okosan él, ügyesen beosztja az idejét — mondja Nellike. — A zenetanulás azért nagy áldozat, mert amíg a többi gyerek a leckéjét tanulja, kikapcsolódik, játszik, szórakozik, addig gyakorolni kell. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy Évike a fél életét a hegedű mellett tölti. De ugyanígy áldozatot követel a zenei pálya a szülőktől is; csak ilyen maximálisan megértő és segítőkész hozzáállással, ilyen háttérrel lehet sikeres a kislány, ahogyan a szülei támogatják.

S áldozat Nellikétől, aki a heti órákon kívül oly sok hétvégét és minden nyáron a szünidőből egy teljes hónapot szentel kedves kis növendékének, hogy folyamatos legyen a tanulás, biztos a siker, ne legyen visszaesés. Mindez persze „csak" növendékkel nem megy; Évike a „szellemi gyermek", igazi családtag tanárnője otthonában.

Aki szereti a zenét, érzett már valamit a varázslatból, tudja, hogy Rubus Éva szép hivatás előtt áll — játékával örömöt szerezhet önmagának és másoknak. Ám az sem titok, hogy a művészpálya nem könnyű sors sosem, s különösen nem az a mai Magyarországon. Decemberben zajlanak az előfelvételik, márciusban a felvételik a konzervatóriumba — most ez a cél. Utána a főiskola, a tanári képesítés, akár az akadémia, a kamaraművészi oklevél. A tanári és a művészi pálya a kislányt pillanatnyilag egyformán érdekli, vonzza.

— Sose bántam a sok gyakorlást, mindig szerettem hegedülni. Kedvenc darabom nincs, minden tetszik, ami szép. Tudom, hogy amíg élek, ezt fogom csinálni. Valahányszor kézbe veszem a hangszert, az mindig más, mindig új.

Évike, sok sikert!

Niedzielsky Katalin

GALÉRIA
OTP BANK

Meghívó

Az OTP Bank Rt. tisztelettel meghívja Önt
1997. december 15-én (hétfőn) 17 órára
az OTP Bank Galériába
(Budapest, Szabadság tér 7-9. Bank Center épület)

DunapART Művészeti Társaság

kiállításának megnyitására és az azt követő fogadásra
A kiállítást megnyitja:
dr. Lovretity Zsigmond, az OTP Bank Rt. igazgatója és
Balázs Árpád, Erkel díjas, érdemes művész, zeneszerző
Közreműködik:
Pege Aladár, világhírű bőgőművész
A kiállítás megtekinthető:
december 15-től 1998. Január 2-ig,
naponta 10-től 18 óráig

Varjasi Tamás

Kiállító művészek:
Baky Péter, Baráth Hajnal, Blaskó János, Bod László,
Bráda Tibor, Csavlek András, Deák Ilona, Duschanek János,
Fabók Gyula, Fábián Gyöngyvér, Fóth Ernő, Hévizy Éva,
Janzer Frigyes, Kádár János Miklós, Lőrincze Miklós,
Madarassy István, Molnár József, Nagy B. István,
Paulikovics Iván, Seregi József, Serényi H. Zsigmond,
Stefániay Edit, Szabó Tamás, Szentgyörgyi József, Szkok Iván,
Szunyoghy András, Thenk László, Tóth Ernő, Albert Trendl,
Varjasi Tamás, Várady Róbert, Végh András, Zala Tibor,
Marosvári György

Családi KÖR

Független hetilap, Újvidék, 1996. március 28.
VII. évfolyam, 13. szám, 3 dinár

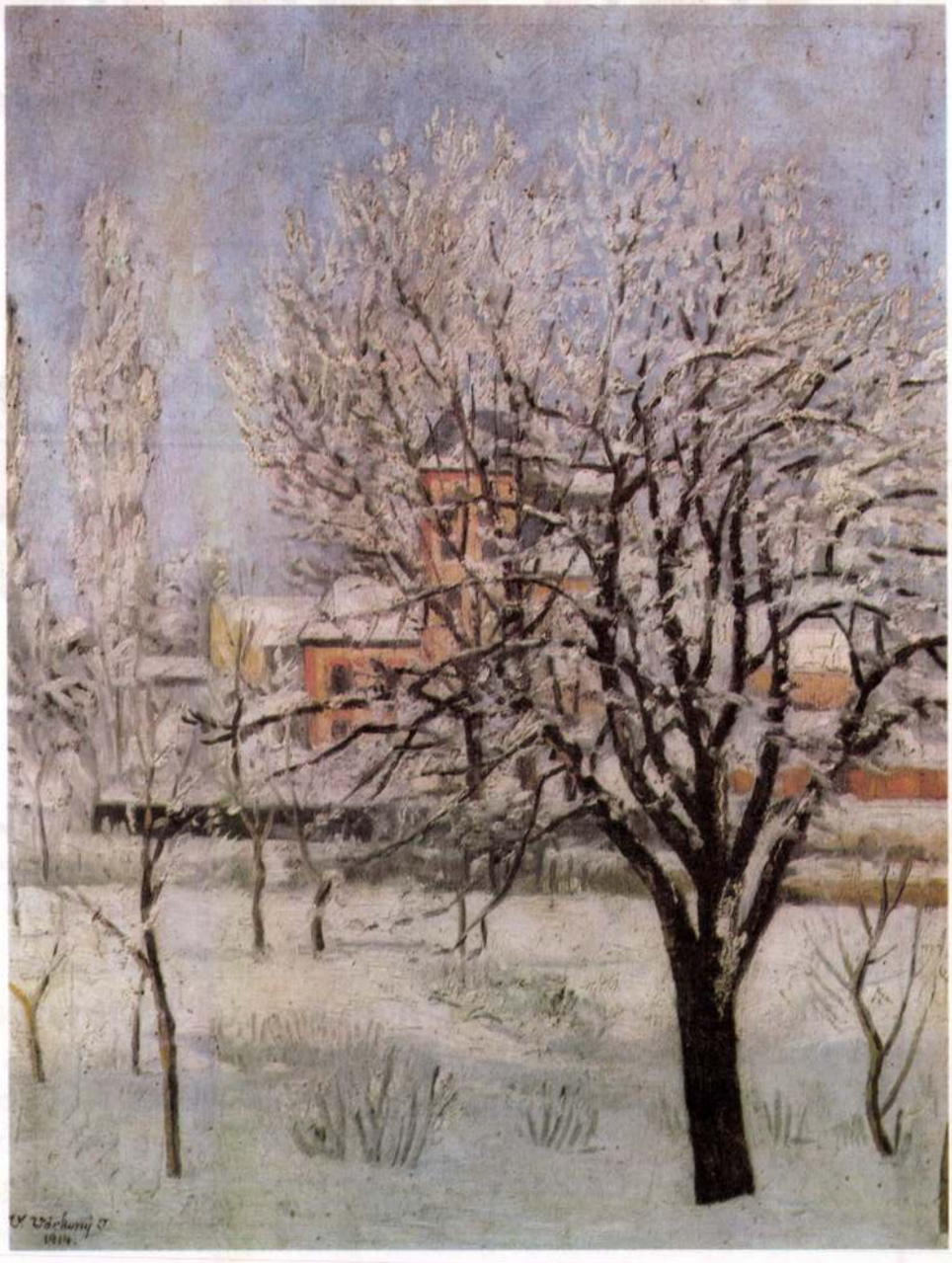

Kapcsolódjon be a tavaszi tárgysorsjátékba!

A főnyeremény: színes televízió

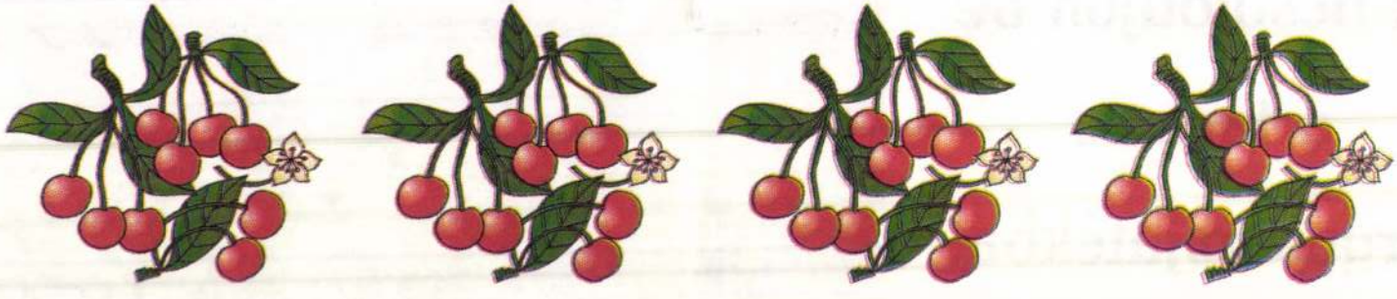

Háziasszonyok figyelmébe!

Emlékeznek-e a nagymama éléskamrájára, ahol nemcsak a befőttes üvegek álltak példás rendben, hanem a polcokat tarka stelázsipapír díszítette? A fentebb bemutatott mintázatú stelázsipapírok megrendelhetők a Családi Kör szerkesztőségében (levélcím: 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1/III.), vagy a 021/57-942-es telefonszámon.

Egy-egy, 70 cm hosszú papírszalag ára 1 dinár.

MŰHOLDAS ADÓK

DUNA TV

8.00 Képes Krónika – tájékoztató műsor
12.00 Déli harangszó. Lapozó
12.20 Gazdakör
13.00 Esti kérdés (ism.)
13.15 Dunatáj
13.45 Betűvető
14.10 Tajgai nomádok – finn dokumentumfilm-sorozat
15.00 A vadon csodái
15.25 **Fejezetek a magyar filmtörténetből** – A kezdetektől a 30-as évekig
16.25 **A falu rossza** – magyar némafilm
17.35 Gyerekeknek
17.55 Műsorismertetés
18.00 Híradó
18.15 **Mesék a járdán** – amerikai némafilm
19.50 Jelképtár – A nyúl
20.05 Régiók
20.45 Esti kérdés
21.00 Híradó
21.15 **Tájkép csata után** – lengyel film
22.55 **Egy törvényszéki orvos emlékei** –dokumentumfilm
23.50 Vers

RTL

5.30 RTL-hírek
5.35 Ismétlések
7.00 Reggeli magazin
7.35 Egymás közt (ism.)
8.05 A Springfield-sztori – sorozat
9.05 **Kalifornia klán** – sorozat
10.00 **Gazdag és szép** – sorozat
10.30 **Soledad, kicsim** – sorozat
11.00 Forró nyeremény – játék
11.30 **Családi párbaj** – játék
12.00 Déli magazin
12.30 Arany lányok – sorozat
13.00 **Gyilkosság a hobbija** – krimisorozat
14.00 Bärbel Schäfer
15.00 Ilona Christen
16.00 Hans Meiser
17.00 **Jeopardy** – agytorna
17.30 **Egymás közt** – sorozat
18.00 Jó estét!
18.30 Sztármagazin
19.10 Robbanékony – magazin
19.35 **Jó idők, rossz idők** – sorozat
20.30 **Bajnokok Ligája**
24.00 RTL – Éjféli hírek
24.30 **Cheers bár** – sorozat
1.00 **Sledge Hammer** – sorozat
1.30 Ismétlések
2.55 Éjszakai hírek

SAT 1

5.30 Németország ma reggel
9.00 **L. A. Law** – sorozat
10.00 Vannak szavaid? – villámgyors agytorna
10.30 Bubi, dáma, Hörig – pókerjáték
11.00 Délelőtti talkshow
12.00 Vera délben – talkshow
13.00 **Trapper John** – sorozat
14.00 Szívtől szívig – krimisorozat
15.00 Űrszekerek – A következő generáció – sci-fi sorozat
16.00 Baywatch – sorozat
17.00 XXO – Fritz és társa – játék
18.00 **Mindent vagy semmit**
18.30 Sporthírek
19.00 Szerencsekerék
20.00 **A König** – sorozat
21.00 **Ők hárman** – krimisorozat
22.00 **Krimináltangó** – krimisorozat
23.00 Harald Schmidt-show
24.00 **A halál keresztútján** – amerikai krimi
2.05 Ismétlések

VOX

7.25 Ismétlések
10.00 Colt minden esetre – sorozat
11.00 Ismétlések
12.55 **Jó idők, rossz idők** – sorozat
14.00 **Külvárosi körzet** – sorozat
15.00 Starsky és Hutch – sorozat
16.00 Colt minden esetre – krimisorozat
17.00 **Chips** – sorozat
18.15 Riportmagazin
19.00 **Vegas** – sorozat
20.00 **Szupergyilkosság** – sorozat
21.00 **Back felügyelő** – sorozat
23.00 **A légy** – amerikai horror
1.40 A Vörös-tenger körül

PRO 7

5.30 Ismétlések
7.55 Rajzfilmek
9.15 Ismétlések
10.45 **Bebe gyermekei** – amerikai animációs film
12.00 **Madárijesztő és Mrs. King** – krimisorozat
13.00 Hangos otthon – sorozat
13.30 Déli magazin
14.00 Talkshow
15.05 **A mi kis farmunk** – sorozat
16.00 Rajzfilmsorozatok
17.25 **Egy fedél alatt** – sorozat
17.55 **Ki itt a főnök?** – sorozat
18.25 **Bill Cosby-show** – sorozat
19.00 **Taff** – napi magazin
20.00 **Bízzál bennem!** – amerikai vígjáték
21.35 Baldy Man – sorozat
22.00 **Édes bűn** – magazin
22.50 **Madridi kapcsolat** – amerikai film
24.45 Ismétlések

EUROSPORT

8.30 Indycar-sorozat
10.00 Különleges játékok
11.00 Párizs–Északi-sark kalandos verseny
12.00 UEFA kupamérkőzések
14.00 Kosárlabda – magazin
14.30 Szabad stílusú világkupa
15.30 Eurofun
16.00 Különleges játékok
17.30 Szörfözés
17.45 A gyorsaság érzése
18.00 Forma–1
18.30 Motorsport magazin
20.00 Hegyi kerékpár
21.00 Trial verseny
22.00 Ökölvívó magazin
23.00 Forma–1
23.30 Tenisz ATP

TNT

6.00 Rajzfilmek estig
20.00 **Férfierő** (Fsz.: Marlene Dietrich, Edward G. Robinson)
22.00 **Szép Brummel** (Fsz.: Stewart Grenger, Elizabeth Taylor)
24.00 **Szerepjátszó** (Fsz.: Elizabeth Taylor, Richard Burton)
2.35 **A V–1 ostaga**

RTL 2

5.40 Rajzfilmek és gyermekfilmek
9.30 Flipper (ism.)
10.00 **Tessék mosolyogni!**
10.30 Ismétlések
11.55 Rajzfilmek és gyermekfilmek
16.00 **Flipper** – sorozat
16.30 A hatmillió dolláros férfi – sorozat
17.30 Családi kötelék – sorozat
18.15 Quinn doktornő – sorozat
19.15 **Mosoly** – bolondos szórakoztató show
19.45 **Tessék mosolyogni!**
20.15 **A kristálytükör meghasadt** – angol film
22.20 **Emberi pajzs** – amerikai film
24.10 A kristálytükör meghasadt (ism.)
2.00 David Letterman-show
2.45 ABC-hírek
3.15 Emberi pajzs (ism.)
4.30 Benson – sorozat

RÁDIÓMŰSOR

ÚJVIDÉKI RADIO

5.00 Reggeli műsor
7.00 Reggeli híradó
8.00 Komolyzenei ébresztő
8.30 Népdalok
9.15 Ismeretek tárháza
9.30 Középiskolások irodalmi műsora
10.05 Délelőtti mozaik
11.30 Matiné C-dúrban
12.00 Déli híradó
12.15 Elfújta a szél
12.30 Magyar nóták és csárdások
13.05 A zene szárnyán
13.30 Népdalok
14.03 Ismeretek tárháza
15.00 Hallottuk láttuk
15.30 Időszerű beszélgetések
16.30 Vajdasági napló
17.05 Chip
17.30 Dzsessz, dzsessz
18.30 Esti híradó
19.30 Híres előadóművészek felvételeiből
21.00 Estéről estére
21.30 Késő esti híradó
22.00 Évszázadok zenéje
23.05 Elmélet, vita, gyakorlat
23.35 Notturno ritmusban
24.05-5.00 Éjszakai műsor

SZABADKAI RADIO

(középhullám)

7.00–10.00 Hangvásár
7.30 Híradó
7.50 Piaci körséta
9.45 Főzzünk együtt
10.00 Szerb nyelvű zenés reklámműsor
13.00 Hírek
13.10 Adventista műsor
13.30 Apróhirdetések
13.40 Népzene
14.05-15.00 Művelődési magazin
15.00 Híradó
16.00 Szerb nyelvű műsor

(URH)

19.00 Popbazár (magyar)
21.30–24.00 Discorama

KOSSUTH RADIO

4.30 Reggeli Krónika
9.05 Napközben
11.05 Lemezbemutató
11.35 Vulkán alatt
12.00 Déli Krónika
12.30 Ki nyer ma?
13.05 Vendég a háznál
13.30 A református egyház félórája
14.05 Klasszikusok mindenkinek
15.05 Beszéljük meg!
16.00 Délutáni Krónika
17.05 Magyarországról jövök
18.00 Esti Krónika
18.30 Ráadás
19.05 Sportvilág
19.30 Jó éjszakát, gyerekek!
20.05 Népdalkörök és citerazenekarok felvételeiből
21.05 Az Omega együttes felvételeiből
21.25 Kossuth-klub
22.00 Késő esti Krónika
22.30 Kopogtató
23.05 Híres zeneművek

PETŐFI RADIO

4.33 Hajnali dallamok
6.03 Reggeli csúcs
7.45 Sportreggel
8.00 Petőfi-délelőtt
12.00 Nóták
14.00 Délutáni valcer
17.05 Petőfi-délután
19.03 Mesejáték
20.00 A rock gyermekei
20.30 Dzsesszportré
21.15 Dokumentumműsor
22.30 A Help című segélyalbum
23.10 Ennyi...
24.15 Sztáróra
2.04 Csak zene
4.04 Csárdásmuzsika

Szerda, április 3. Szerda, április 3. Szerda, április 3.

A fedőlapi képhez

Várkonyi József Nagybánya vonzáskörében

Portré a tájfestőről és a nagybecskereki művésztelep alapítójáról

Száz éve, hogy megalakult a nagybányai művésztelep. Erről az évfordulóról tájaink festőinek bemutatásával emlékezünk meg. E sorozat, a fedőlapon megjelentetett festmények reprodukcióival együtt, hasznos ismeretanyag lehet tanároknak, diákoknak...

Várkonyi József tájfestő Streitmann Antal irányításával lépett a festői pályára. 1878-ban született Csákon (Csákova), ma Románia, de életének javát Nagybecskereken élte le és itt is halt meg 1938-ban. A budapesti Mintarajziskolát mint vendéghallgató az 1897/98-as és 1898/99-es tanévben látogatta. Pályakezdéséről egyik sajtónyilatkozatában vallja: „Mint fiatal művésznövendék részt vettem az Országos Mintarajziskola kiállításain, dolgoztam és sokat tanultam Budapesten, majd Nagybányán, ahol Hollósy Simon volt a mesterem és Münchenben a művészek hazájában. A Nemzeti Szalonban két ízben állítottam ki – a rendezőség felhívására. Jelenleg főleg tájképekkel és figurális dolgokkal foglalkozom." Nevét a nagybányai iskolai névsorok nem jegyzik a kolónián. Ezeket a listákat nem mindig vezették rendszeresen és áttekinthetően, ezért előfordulhatott, hogy valahogyan kimaradt a neve a névsorból. Egy másik forrásmű szerint is Nagybányán, Münchenben és Párizsban folytatott művészeti tanulmányokat. Számunkra meglepő, hogy az interjúban Párizsról nem tesz említést, pedig egy régebbi adat szerint nemhogy csak egyszer, hanem már kétszer is megfordult Párizsban, és a francia fővárosból 1907-ben tért vissza Nagybecskerekre.

Ekkor nevezték ki a vármegye tisztviselőjének. Ebből a tisztségéből 1918-ban nyugdíjazták, később a hitelszövetkezet alkalmazottja lett. A sportélet terén egyéni és csapatversenyekben is jelentős érdemeket szerzett. Sportpályafutását végül edzőként fejezte be. Várkonyinak két szenvedélye volt tehát, a festészet és a sport. Sokirányú elfoglaltsága ellenére a Magyar Közművelődési Egyesület tagjaként ismeretterjesztő művészeti és művészettörténeti előadásaival is támogatta a magyar kultúra ügyét. Nagybecskereken a fent említett kultúregyesület vette kezébe a képzőművészeti élet irányítását, így a kiállítások rendezésének ügyét is.

Várkonyi kapcsolatteremtése Nagybányával az 1876–1902 közötti évekre tehető, azaz a Hollósy-iskola idejére. Ebben az időszakban látogatta Nagybányát, de még inkább Felsőbányát mestere, Streitmann Antal is, és valószínűleg együtt festhettek a kolónián. Hollósy jelszavai a „természet" és az „érzés" volt, ezeket tartotta a művészet lényegének. A festők a természet látványának lírai átfogalmazásával, a saját egyéniségükön átszűrt közvetlen benyomás képpé alakításának problémájával szembesültek Nagybányán. A természetet mélységes szeretettel tanulmányozták, azt a bensőséges kapcsolatot is, amely az embert a természethez fűzi. Mindez Várkonyinak egy életre szóló élményt és útravalót jelentett.

Várkonyi 1904-ben és 1906-ban a Nemzeti Szalon vidéki tárlatain Nagykikindán és Nagybecskereken a magyar képzőművészet jeles képviselői: Munkácsy, Csók, Rippl-Rónai, Glatz, Nyilassy, Szlányi, Vaszary mellett a helyi festők társaságában állította ki képeit. 1911-ben tanárával, Streitmann-nal szintén bemutatkozott Becskereken több kiváló fővárosi festővel közösen. A következő évben egy nagyszabású kiállítás alkalmával negyedmagával alapító tagja volt a Streitmann mester által vezetett „Nagybecskereki Impresszionisták Csoport"-jának. A csoport célkitűzése, azaz programja így fogalmazódott meg: „A festészeti impresszionizmus merev ellentéte a klasszikuskodó tompa, rőtbarna színekkel dolgozó, az antik romokkal dekoráló tájképfestészetnek. Az impresszionizmus erős fényhatásokat keres új, feltűnő előadásmóddal." Tehát a nagybányai alapító nemzedék művészi elveinek és eredményeiknek továbbfejlesztését, a „hagyományos" nagybányai szemlélet impresszionista iránya felé haladást szorgalmazták.

A becskereki csoport tagjai közül egyedül Várkonyinak adatott meg a század első évtizedében, hogy az impresszionizmust bölcsőjénél, Párizsban tanulmányozza. Olyanok is voltak közöttük, akik életük végéig megmaradtak a természetben való festés, a több fény és a tiszta, élénkebb színek használata, azaz a hagyományos nagybányai stílus mellett. Várkonyi ennél valamivel tovább lépett. Az 1914-ben festett **Téli motívum** című tájképén megfigyelhetjük bátortalan útkeresését. Képén érzékelhető a szabadabb pasztózusos ecsetkezelése, a szaggatott széles, pásztás festésmodora, a szögletes formaképzése és a képszerkesztésre, a dekorativitásra való törekvése is. Festményének előterében a park szélén egy domináns fa áll, amelynek egymásba fonódott, összekuszált ágai a rajtuk ülő hópárnákkal egy díszítményt képeznek. Az egymás felé hajló és szétváló ágacskák szálai így a részletek összefogott együttes hatását érzékeltetik. S ezen a havas ágak szövevényén át- meg áttetszik a sötét körvonallal keretbe foglalt havas tetejű, sárga falú, narancsszínnel díszített épületegyüttes sarkosan szerkesztett tömbje – élénkséget vive a fehér, havas – kékes alaptónusba.

A csoport a későbbi évek folyamán is rendszeresen szerepelt a kiállításokon, Streitmann művésztanár halálával megfogyatkozva, de újabb festőkkel bővülve, elnevezésükben következetlenül hol mint becskereki, hol pedig mint torontáli festőkként állítottak ki.

A becskereki Magyar Közművelődési Egyesület kezdeményezésére 1931. augusztus elején mindannyiuk hőn óhajtott álma látszik megvalósulni: megnyílik a becskereki művésztelep, amely a sorrendben második a városban. Várkonyi József Becskerek legfestőibb részén, a Béga partján, a költői hangzású Csókliget szélén emelkedő villájában adott ingyenes otthont a művésztelepnek. A résztvevők a nagybányai festőiskola példájára semmiféle díjat nem fizettek. A korrigáló mesterek Bicskei Péter, Csincsék Elemér, Husvéth Lajos, Oláh Sándor, Schneider Péter, Szemenyei Ferenc, Várkonyi József festők és Bodnár Imre keramikus voltak. „A művésztelep célja: egymás ízlését kölcsönösen fejlesztve a közös munkával megismerni egymást... mindazokat a műkedvelőket, akik képességet éreznek magukban a rajzoláshoz, festéshez, ... hozzásegítsék ahhoz, hogy képességeit fejleszthessék. E célból plein air-stúdiumokat végeznek élő modellek után. Célja továbbá a közönség ízlésének nemesítése és művészeti nevelése, és ennek céljából a művésztelep az itt készült munkákból kiállítást rendez, ezzel is elősegítve a művészek megélhetését" – áll az MKE programjában.

A művésztelep működése augusztustól októberig tartott és december 8-án a Vojvodina Szálloda hangversenytermében nyitották meg a művésztelep kiállítását. A nyolc művész mellett kiállított még Zsenár Emil és Lazecsikov Alekszander. A festőnövendékek is bemutatkoztak képeikkel. A kiállítás élénk visszhangot keltett egész Vajdaságban. A tárlat nem hozott számottevő anyagi sikert, inkább erkölcsi jelentősége volt, továbbvitték a nagybányai művésztelep hatásának folytonosságát. A telep nem teremtett külön festészeti formanyelvet sem, ami vidéki elzártságukkal és hagyománytiszteletükkel magyarázható. Még egyik művész sem volt annyira eredeti, meghatározó tehetség, hogy újítani mert volna. Ez az egy nyáron át létező kolónia, ha nem is hozott valami újat vidékünk művészetében, legalább felkavarta a művészeti élet állóvizét, felébresztette a művészet iránti érdeklődést mind a nagyközönség, mind az újságírók körében. A Kalangya hasábjain az elkövetkező években képzőművészeti írások láttak napvilágot és a fiatal képzőművészek is mindjobban fogják hallatni hangjukat.

GULYÁS Gizella

Családi KÖR

CSALÁDI KÖR: Független hetilap – Alapító és kiadó: Forum – Dolgozók Kft. – Megbízott igazgató: Habram Mária – Szerkesztőség: Fazekas András (felelős szerkesztő), Fehér M. Mária, Habram Mária (megbízott főszerkesztő), Habram Károly, Prikidánovics Andrea, Torok Csaba. – Állandó munkatársak: Bada István, Bagi János, Bálint István, dr. Berényi János, Bozóki Antal, Éri Ilona, Faragó Jolán, Fehér István, Fábri Nándor, Gerlóczy Ferenc, Hatala Zoltán, Hegedűs Erika, Hegyi József, Juhász M. Erzsébet, Kántor Oszkár, Kovács József, Lazukics Anna, Miskolci Magdolna, Nagy Nándor, Németh István, Németh Ferenc, P. Berényi Ilona, Piszár József, Soltis Gyula, Szántó Zoltán, Umek Miklós, dr. Varga Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Tel.: (021) 57-942. Telefax és üzenetrögzítő: (021) 57-359. Telex: 14199 yu forum – Előfizetési díj: negyed évre 39 dinár, külföldre egész évre 500 dinár. Az előfizetés összegét a következő folyószámlára kell befizetni: 45700-601-3-14861. Forum – Terjesztés Rt.

Kérjük előfizetőinket, juttassák el címünkre a befizetésről szóló bizonylatot. – Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. – Egyes szám ára 3,00 dinár. – Folyószámlaszám: 45700-603-8-8061 Családi Kör szerkesztősége – Szedés és tördelés: Scan Studio, Újvidék – Nyomás: Forum Nyomda, Újvidék.

A fedőlapon
Várkonyi József
Téli motívum
című festménye

tevékenységnek. De a gazdaság fejlesztése elsőbbséget élvez a jelenlegi helyzetben, hiszen a szociálpolitikai feladatok megoldása szintén a gazdaság teljesítőképességének alakulásától függ.

Elismerésre méltóak azok az eredmények, amelyeket eddig elértünk, amelyekre építhetünk. Társadalmi juttatásaink kiállják a nemzetközi összehasonlítás próbáját. Jelentős összegeket költünk a jogos igények mind teljesebb kielégítésére. Tavaly összesen 147,3 milliárd forintot fordított az ország társadalmi juttatásokra, éppen háromszor annyit, mint tíz évvel ezelőtt. A társadalmi juttatások megoszlása a következő (millió forintban):

Pénzbeni juttatások	**87 300**
Ebből nyugdíj	**55 979**
családi pótlék	**13 561**
gyermekgondozási segély	**3 913**
táppénz	**8 534**
terhességi-gyermekágyi segély	**1 535**
anyasági segély	**360**
temetési segély	**98**
ösztöndíj	**997**
Természetbeni juttatások	**60 000**
Ebből egészségügyi juttatások	**17 800**

liár
sad
Az
me
let
fize
nek

Töl
és

Rohamosan változó világunkban, a szűkös anyagi erőforrások időszakában felértékelődött az emberi tényező szerepe, növekedett a képzettség, a műveltség, az erkölcsi tulajdonságok jelentősége. A társadalmi juttatások közvetve és közvetlenül segítik az alkotóképességek kifejlesztését, az aktivitás fokozását.

Az alapozást, a munkára, a hivatásra való felkészítést az iskolarendszerű oktatás különböző szintjein és formáiban végzik. Az 1980—81-es tanévben 2 millió 290 ezer lakos tanult.

Mibe került ez az országnak? A ráfordításokat jól érzékelteti az

tatások másik
ségügyi ellátás
szerűek. Az i
ellátást a '70-e
lunk állampo
igénybe vehet
sadalmunk jel
zánk orvosell
közi élvonalb
ellátást nyújtó
gálat dinamik
utóbbi évekbe
1980 végén át
lakost lát el,
vesebbet, min
előtt. Az ápol
ügyi dolgozók
kal nőtt ugy
bár jelenleg is
ápolónővér.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1981 NOV 1

1021

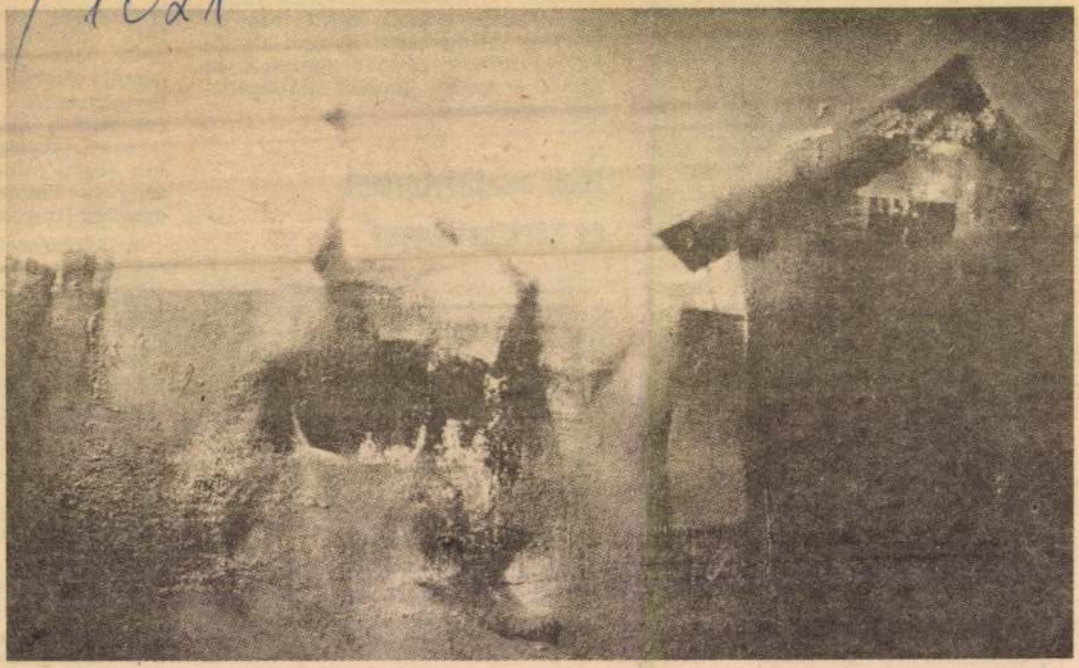

Várkonyi János: Árvíz után

Kétmilliárd líra, s ez csak a kezdet

A Keresztapa kincse

RÓMA – Totó *Ríinát* 1993-ban tartóztatták le Palermóban, több évtizedes „körözés" után. Ő volt a szicíliai maffia eddig utolsó, mindenki által elismert, vitathatatlan főnöke, a *Keresztapa*, a corleonei család feje, akinek a keze az Egyesült Államokig is elért. Állítólagos csókja, amit a nagyhatalmú, volt miniszterelnöknek adott volna, ma is *vádpontként* szerepel *Andreotti* perében. Az utódok, a nemrég őrizetbe vett *Brusca* – kegyetlen gyilkosságaival együtt – hozzá képest csak gyenge utánzat.

Ríina letartóztatásakor azt állította, *összetévesztik valakivel*. Ő egy építkezés egyszerű könyvelője, heti 400 000 líra (250 dollár) fizetéssel. A három éve tartó perben eddig nem sokat tudtak rábizonyítani. Sem a gyilkosságokat, sem a robbantásokat, a terrorakciókat, a politikai intrikákat. Lányát a palermói középiskolában a többi diák *osztálybizalminak választotta*. Amikor az egyik újságban kedvezően nyilatkozott az apjáról, s a vizsgálóbíró elítélte a nyilatkozatot, s kijelentette, hogy inkább szégyenkeznie kellene az apja miatt, a közvélemény a lány mellé állt, s a vizsgálóbíró pályáról való eltávolítását javasolta.

A gyilkosságokat, a bűnszövetkezetben elkövetett többi gaztettet a bíróság közvetetten, a „bűnbánók" vallomása alapján bizonyítottnak tartotta, s néhány ügyben már életfogytiglanra is ítélte, de az állítólagos mérhetetlen vagyont a mai napig nem találták meg. A közelmúltban az egyik pentító (maffiózó bűnbánó) vallomása alapján Castelvetranóban (Szicília) egy villa padlózata alatt *váratlanul megtalálták a maffiafőnök elrejtett kin-*

csének egy rés
dat, több kiló
aranyórákat s
kel díszített k
con lógó med
szerint Ríina
legfelsőbb ir
hordott. A m
milliárd lírár
forint).

A vizsgáló
ban, hogy ez
lószínűleg jel
gyonának.

Még tov
moznak, s
hogy a ki
bon lé
ban, banks

„A vég kezdete"

1956-ról Rómában

Rómából jelenti az *MTI:* Az 1956-os magyarországi forradalom 40. évfordulója alkalmából magyar, olasz és lengyel részvétellel kerekasztal-konferenciát tartottak hétfőn a Római Magyar Akadémián *„A vég kezdete"* elnevezésű konferenciát az RMA a Római Lengyel Kulturális Intézettel és a *MicroMega* című olasz társadalomtudományi folyóirattal közösen szervezte. A jelentős számú érdeklődőt vonzó rendezvényen részt vett és felszólalt *Vásárhelyi* Miklós, *Vitányi* Iván, *Litván* György, *Kende* Péter, *Fejtő* Ferenc. Olasz részről többek között Federigo *Argentieri*, Vittorio *Foa*, Antonio *Giolitti*, Miriam *Maffai*, Umberto *Coldagelli* tartott előadást. Az 1956-os lengyel eseményekről Pawel *Machcewicz* szólt részletesen. A magyar forradalom

Ezúttal a bika volt ü

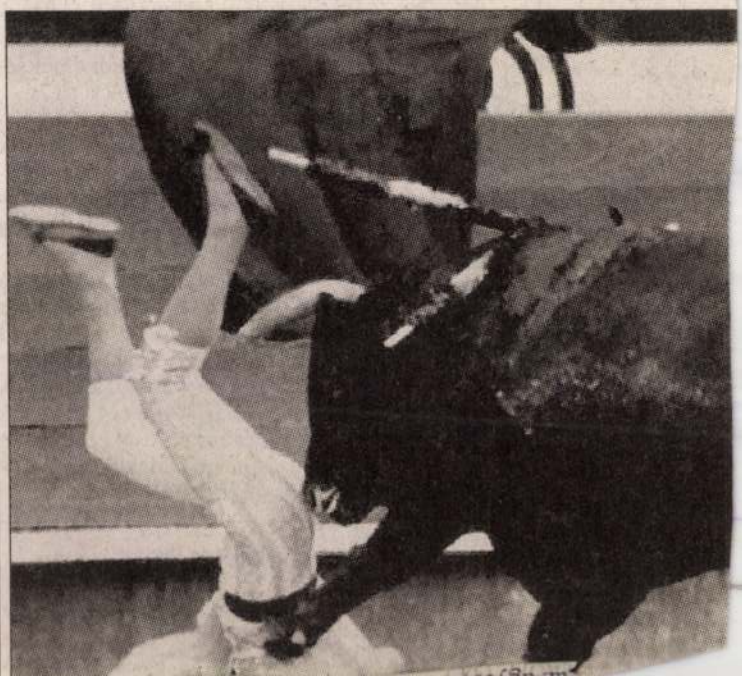

Varjasi Tamás festő 1996. X. 15

– Budapest a helyszíne az idegenforgalmi barlangokkal kapcsolatos világtalálkozónak. Az ezt bejelentő sajtótájékoztatón elmondták: az idegenforgalom szolgálatába állított magyarországi tizenhárom barlang 1995-ben 600–700 ezer látogatót fogadott; az idén várhatóan többet.

A JÖVŐBŐL

Rau Tibor rajza

– Hornok Ildikó elrablóinak büntetőpere hétfőn megkezdődött a Fővárosi Bíróságon. Mint ismeretes, a budapesti diáklányt tavaly májusban a román állampolgárságú Mihály Levente, Mihály Albert, Mihály Árpád és Csender Elemér rabolta el, de néhány nap múlva elengedték.

– Ítéletet hirdetett az Egri Városi Bíróság azoknak a hevesi

Százéves a Svetits

A hét végén ünnepelték a debreceni katolikus Svetits Gimnázium fennállásának 100. évfordulóját. 1882-ben határozta el Svetits Mátyás és felesége, hogy gimnázium építésére ad pénzt az iskolanővéreknek, s végül 1896-ban adták át az épületet. Falai az ötvenes években – vallásukra való tekintet nélkül – menedéket adtak azoknak is, akik származásuk miatt máshol nem tanulhattak. Az ünnepi évfordulón Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát méltatta a gimnázium jelentőségét. Elmondta, hogy a mai önközpontú világban csakis az ilyen intézmények hordozzák a jobb jövő lehetőségét.

(gőz)

– Az 1956-os forradalom szegedi eseményei dokumentumgyűjteményének szerkesztése és kiadása folyamatban van. Ennek szerves része az eseményekkel kapcsolatban elítéltek névsora is. A szerkesztők a személyiségi jogok megsértésének elkerülése érdekében kérik – a felhívás közzétételétől számított nyolc napon belül – mindazoknak a levélbeni bejelentését, akik nevük nyilvánosságra hozatalához nem járulnak hozzá. Cím: Történelmi Igazságtétel Bizottság dél-alföldi elnöksége, 6722 Szeged, Rákóczi tér.

– Jódtablettákat osztanak Franciaországban az atomerőművek közelében élő lakosságnak: e kísérlet első helyszíne a Grenoble közelében lévő saint-albani erőmű, amelynek körzetében a lakosok most hétfőtől kezdve vehetik át tablettáikat orvosuknál vagy a gyógyszertárakban, illetve a polgármesteri hivatalokban. A jódtabletták ugyanis egy nukleáris katasztrófa esetén csökkenthetik a sugárzás miatt kialakuló pajzsmirigyrák lehetőségét.

Fekete hétvége

Vas megyében a hét végén, a jáki italbolt előtt szóváltásba keveredett egy 32 éves és egy 46

50 éve írtuk

Az MTI ismerteti a francia katonai köröknek azt az értesülését, hogy a szovjet kormány nem ellenzi az állandó nemzetközi hadsereg felállítását. Ellenkezőleg: szovjet részről a legteljesebb együttműködés tapasztalható a nemzetközi vezérkari bizottság keretében folyó tárgyalások során.

– Nagyszabású gálaműsorral lepte meg hétfőn nézőit a fennállásának századik évfordulóját ünneplő kecskeméti Katona József Színház. A Harsányi Sulyom László rendezésében összeállított műsorban a nézőket nemcsak a jelenlegi társulat tagjai szórakoztatták, hanem számos egykori kedvencük is, köztük Csomós Mari, Galambos Erzsi, Gábor Miklós, Koncz Gábor, Koós Olga, Moór Mariann, Sass József, Sára Bernadett, Trokán Péter.

– Schéner Mihály Kossuth-díjas képzőművész kiállítása megnyílt Békéscsabán, a városháza Mokos termében hétfő délután. A tárlat november 1-jéig tekinthető meg.

– Jean Fautrier francia festőművész Partizánok című sorozatát mutatják be a Műcsarnokban a ma este hat órakor megnyíló kiállításon. A képekkel a művész az 1956-os budapesti felkelők előtt rótta le tiszteletét. Ugyanott adják elő ma este nyolc és 27-én délután négy órakor Fernando Arrabal A két hóhér című művét.

– Varjasi Tamás képeiből és szobraiból nyílik meg kiállítás ma délután hat órakor a Volán Elektronika Rt. székházában (Budapest XI., Karolina u. 65.). Közreműködik Fülöp Ervin (pánsíp) és Borhi Miklós (gitár). A tárlat október 31-ig, munkanapokon 12–18 óra között látogatható.

Varga Zsófi, gyermekrajzoló

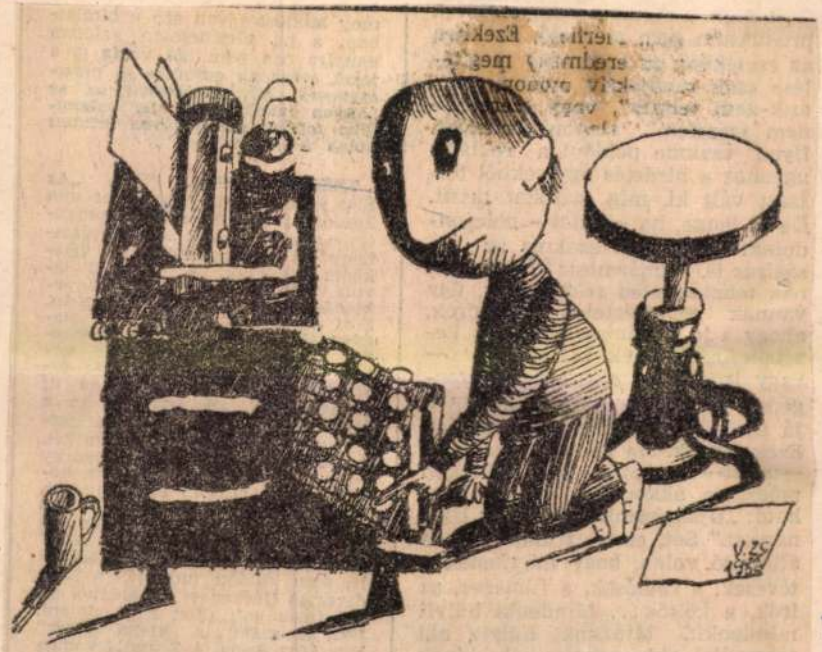

Varga Zsófi rajza

Élet i

1.

XXVII/19

Nem vezet ez túl messzire?
Egy hülyítetlen hülyítő

Irodalom, 1932/14. szám), és erre
válaszolt Vámos Miklós. Csak né-

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
MSZMP SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAGYVILÁG

Főtitkárválasztás az ENSZ-ben

A „nehéz mesterség" jelöltjei

A nemzetközi politika konfliktusai, a világ helyi és átfogó jellegű problémái mellett október végétől egy fontos személyi kérdés is szerepel a Biztonsági Tanács napirendjén: határozni kell a világszervezet főtitkári posztjának betöltéséről. *Kurt Waldheim* megbízatása az év végéig szól, december 31-ig el kell tehát dönteni: ismét meghosszabbítják-e az osztrák diplomata mandátumát, vagy újabb politikust jelölnek.

Természetesen nem pusztán — és nem is elsősorban — személyi kérdésről van szó: az ENSZ szerepe a mai feszült világhelyzetben önmagában is indokolja a választás politikai súlyát. Azok a diplomáciai lehetőségek, az a közvetítő, befolyásoló és

A jelenlegi főtitkár, az osztrák Kurt Waldheim

nem utolsósorban presztízsszerep, amellyel e magas poszt tulajdonosa rendelkezik, azt is megmagyarázza, hogy miért nem igérkezik sima ügynek a mostani főtitkári jelölés. E kérdésben ugyanis — mint cseppben a tenger — éppúgy tükröződik a világszervezet tagállamainak jó néhány ellentéte, mint sok más vitában, heves felszólalásban.

Az ENSZ alapokmánya értelmében a főtitkárt — a BT javaslatára — a közgyűlés választja meg. A jelöltséghez azonban a 15 tagú BT-ben legalább 9 szavazat elnyerése szükséges, mégpedig úgy, hogy az öt állandó tagállam (Szovjetunió, Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország és Kína) egyike se emeljen kifogást. Kurt Waldheim — aki egyébként az ENSZ negyedik főtitkára — 1972. január 1. óta látja el felelősségteljes hivatalát, s nemrég jelezte: kész harmadszor is elvállalni a funkciót. Erre nem volt még példa a világszervezet történetében, igaz, nincs semmilyen korlátozás sem, ami egy újabb ötéves megbízatás ellen szólna.

Waldheimmel szemben viszont hivatalos ellenjelöltet állított az el nem kötelezettek csoportja *Salim Ahmed Salim* tanzániai külügyminiszter személyében. A 95 országot tömörítő tömb képviselői az Afrikai Egységszervezet felhívása alapján úgy vélik: itt az ideje, hogy a fekete kontinens egyik diplomatája nyerje el a megbízatást. (Salim mellesleg viszonylag fiatal kora — 39 éves — ellenére tapasztalt politikus, egyszer már betöltötte az ENSZ-közgyűlés elnöki tisztét is.) A jelenleg 156 tagállamot számláló ENSZ-ben az el nem kötelezettek elegendő többséggel rendelkeznek ahhoz, hogy szembehelyezkedjenek a BT-vel, amennyiben az kívánságuk ellenére mégis Waldheim újraválasztását javasolja. Arra szinte biztosan lehet számítani, hogy Kína — éppen a harmadik világ felé tett gesztusként — vétójával az első menetben mindenképpen megakadályozza Waldheim jelölését, még akkor is, ha Pekingben tudják: Salim megválasztását viszont a BT más állandó tagjainak várható ellenszavazata teszi lehetetlenné.

A bonyolult szembenállás több megoldást is elképzelhetővé tesz. Amennyiben Kína (az 1976-os helyzethez hasonlóan, amikor Peking Echeverria volt mexikói elnököt támogatta) a második szavazási menetben visszavonja vétóját, akkor valószínűleg mégis Waldheim jelölése kerül a közgyűlés elé. Ez esetben kérdés, hogy az el nem kötelezettek saját jelöltjükhöz mennyire ragaszkodnak. Ha viszont a Waldheim—Salim párharc a BT-ben esetleg zsákutcába jut, úgy a megfigyelők nem zárják ki egy kompromisszumos jelölt, feltehetőleg egy latin-amerikai diplomata előtérbe kerülését sem. (Többen emlegetik a perui Javier Perez de Cuellar volt ENSZ-főtitkárhelyettest, de ismét felmerült az argentin Carlos Ortiz de Rozas neve is, aki már 1971-ben is a poszt várományosa volt.)

A jelek szerint tehát nem ígérkezik problémamentesnek sem a jelölés, sem a választás. „Nehéz mesterség" — ez volt Kurt Waldheim könyvének a címe, amelyben oly szemléletesen, sokoldalúan írt a világszervezet főtitkári posztjáról, a feladatával járó gondokról. Láthatjuk: e nehéz funkciónak már az elnyerése sem megy könnyen.

Szegő Gábor

Az el nem kötelezettek jelöltje, Salim Ahmed Salim, tanzániai külügyminiszter

(Telefotó)

Az ENSZ New York-i üvegpalotája — december 31-ig kell dönteni főtitkári posztjának betöltéséről

(Fotó: AP — UPI — MTI — KS)

Jugoszlávia

Olajbogyószüret

Rekord mennyiségű olajbogyótermésre számítanak az idén Dalmáciában. A szakemberek szerint az elmúlt két évtized legjobb termésére van kilátás. A 3 millió fáról várhatóan 2500 vagon olajbogyót takarítanak be, amiből 500 vagon olajat nyernek.

Növekvő pezsgőgyártás

Megkétszereződött a pezsgőgyártás a radgonai kombinátban. Tavaly még százezer, az idén már kétszázezer palack, hagyományos módszerrel készült pezsgő hagyta el az üzemet. A következő szüretig korszerűsítik a kombinát felvásárlóközpontját, ahol az egyéni termelőktől veszik át a szőlőt. Tavaly mintegy 80 millió dinár értékben a borpincék kibővítésére került sor.

Isztriai vendégforgalom

Az idén is sok turista töltötte szabadságát Jugoszláviában. Az ország egyik leglátogatottabb vidéke Isztria volt. Az isztriai szállodákban — Rabactól Umagig — nyolc hónap alatt 11 millió 782 vendégnapot jegyeztek fel, 7 százalékkal többet, mint az előző év azonos időszakában. A legtöbb vendégnapot, több mint 6 milliót a poreci tengerparton töltötték a turisták. A vendégek 80 százaléka külföldi, főleg német, holland, osztrák, angol és olasz turista volt.

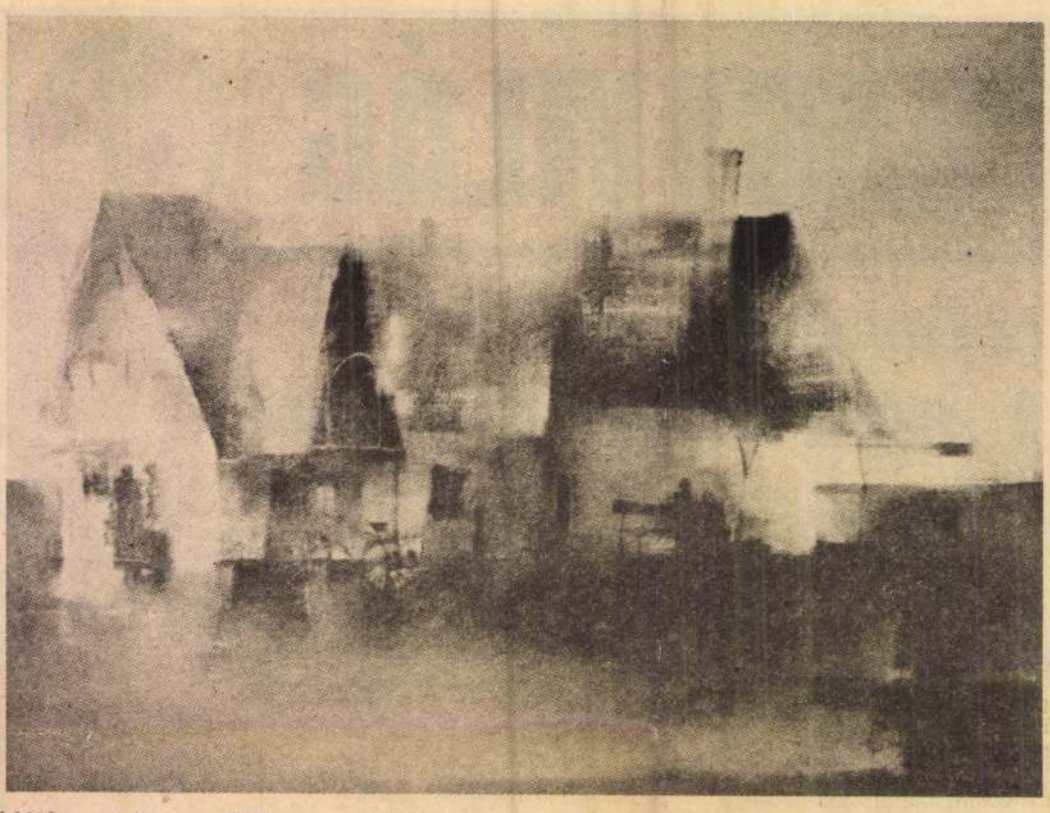

Várkonyi János: Falusi megálló

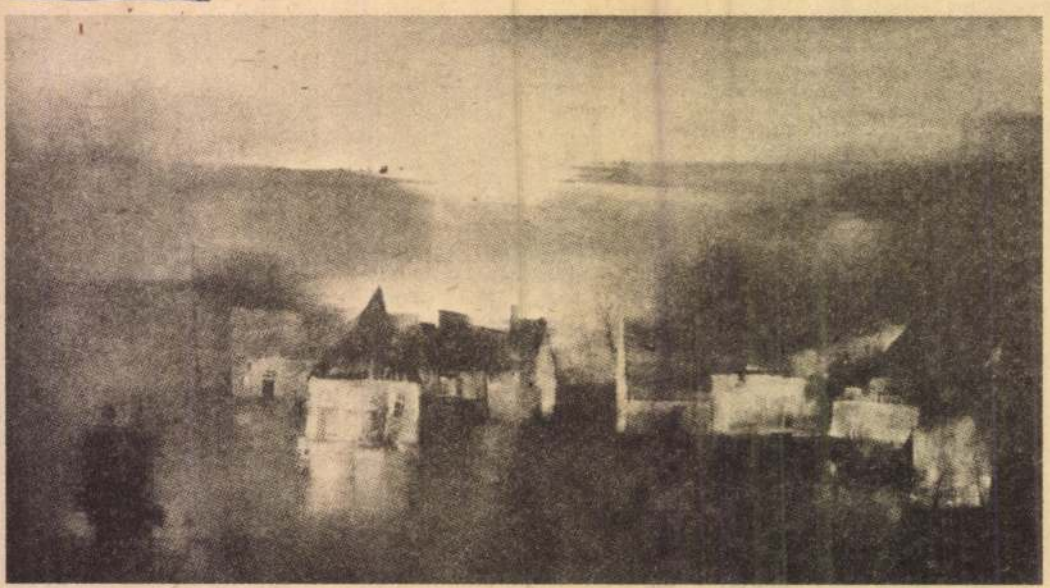

Várkonyi János: Hazatérés

Herceg Árpád:

Ősz se, köd se

Akár a tegnapi hajnal, a tegnapelőtti,
talán már évek óta
bandukolok így a városon át,
egyetlen utcában,
kettéfűrészelt jegenyék között —
öregesen ma is,
mintha valóban ezeréves lennék
s már nem tiltakoznék,
nem lennék szolidáris az ősz
kivégzőosztaga előtt vonagló nyárral,
de nem lenne ősz se,
köd se,
vacogás se,
csak a vibráló idegekben a sejtés,
hogy magunkra maradtunk megint:
én és az ezeréves hajnal
a visszavonuló éjszaka szorításából
kiszakadva.

Képeink

Várkonyi János pedagógus-festőművész képeinek reprodukcióit 1972-ben közöltük először lapunk kulturális mellékletében. A festő 1970 óta szerepel az országos hírű alföldi tárlatokon, 1980-ban ott volt a dél-alföldi tárlaton, a pedagógusok országos kiállításán 1973-ban Pécsett, 1976-ban Szolnokon, 1979-ben Debrecenben; szerepelt Aradon és a jugoszláviai Zrenjaninban is, gyűjteményes kiállításokon. Újabban kultúrtörténeti emlékek foglalkoztatják, ugyanakkor a letűnt múlt emberének élete, bánata, öröme is termékenyen befolyásolja fantáziáját. A napokban zárult szép sikerrel kiállítása a Békéscsabai Konzervgyár klubjában.

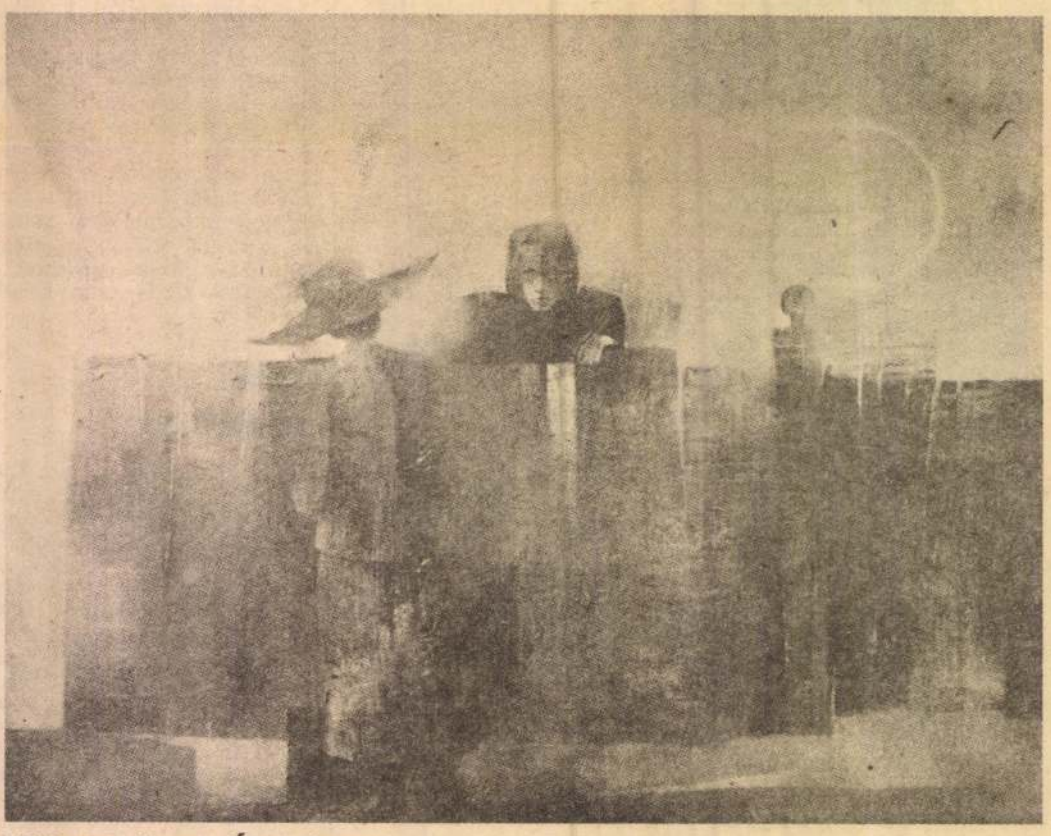

Várkonyi János: Újra elmegy

nány fontos eseményének a felidézésére vállalkozunk abból az alkalomból, hogy a közeli napokban, február 10-én ül össze Havannában a X. szakszervezeti világkongresszus.

Még javában dörögtek a fegyverek a második világháborúban, még tartotta magát a német fasiszta hadsereg, bár a háború kimenetele már eldőlt, amikor Londonban találkoztak a brit és a szovjet szakszervezetek képviselői, akik elhatározták, hogy a háború befejezését követően az egész világ szervezett dolgozóit egyesítő nemzetközi szakszervezeti központot hoznak létre. Ez az elgondolás valósult meg 1945-ben Párizsban, ahol megtartotta alakuló kongresszusát a Szakszervezeti Világszövetség. Sokan „a túlélők nagyszerű seregszemléjének" minősítették ezt a tanácskozást. S valóban, az ülésteremben éppen úgy, mint a találkozó szüneteiben, az interjúkban és nyilatkozatokban is tükröződött, hogy történelmi eseményről van szó: a szervezett munkások mozgalmának történetében először sikerült az egész világot átfogó szövetséget létrehozni.

A nehezen, súlyos tanulságok árán létrehozott egység azonban hamar felbomlott a hidegháború következtében. Elmélyült a szakadék Kelet és Nyugat között, 1949-ben ez a folyamat megosztotta a nemzetközi szakszervezeti mozgalmat is. A nyugati or-

HAVANNÁBAN

Három fontosal
mentum és több
javaslat tervezete
havannai kongres
döttei elé. A fő do
címe: „A nemzetk
szervezeti mozgalo
nyolcvanas évek k
második: „A társa
tosítási charta." A
az SZVSZ alapsz
módosítására von
vaslatokat tartalmazza.

A fő dokumentum alapos áttekintést ad napjaink világhelyzetéről, részletesen elemzi a szakszervezeti dol-

hitet kell tenniük a nemzetközi béke megóvása, a biztonság megteremtése, a fegyverkezési hajsza megfékezése mellett is.

Thurzó Tibor

Gáspár Sándor (jobbról a második), az SZVSZ elnöke Prágában nemzetközi sajtóértekezleten ismerteti a világkongresszus feladatait

(Fotó: MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1982 FEB 6

1021

Várkonyi János: Gondolatok a „Fekete sas"-hoz

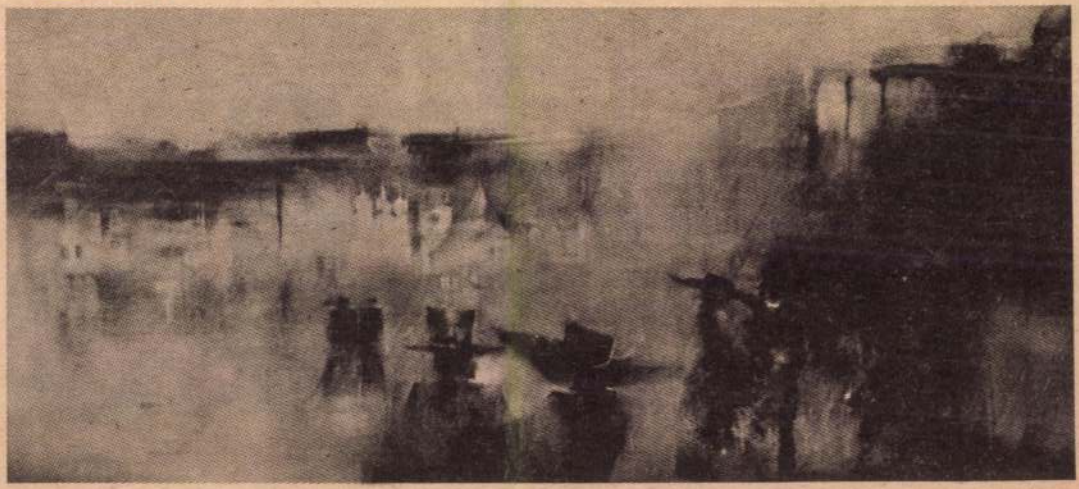

Várkonyi János: Karlsbadi emlék

Várkonyi János

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1982 FEB 6

1021

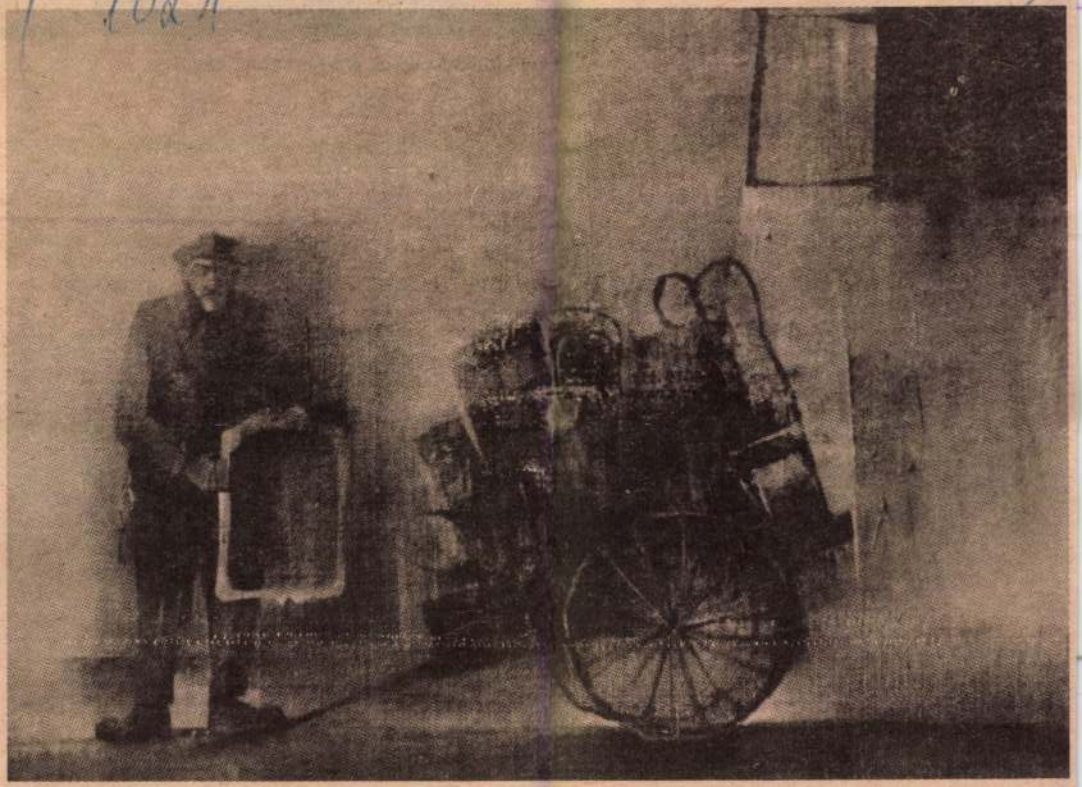

Várkonyi János: Ószeres

nyel, és álnépi tömegáruval árasztják el a piacot. Csinálhatják a közízlés fejletlensége és bizonytalansága miatt. Mit tehetnek ellenük a célszerű népművészet újraélesztésének elhivatott munkásai?

Szervezetet alakítanak, melynek célja a népművészeti és kézműves tárgyalkotás valódi értékeinek védelme, ismertetése és terjesztése. A szervezet tehát mindazokat befogadja, akik azért munkálkodnak, hogy mai valóságos igényeinket szolgálják hagyományaink. Az alakuló egyesület segíteni kívánja tehát az alkotást, de rostálásra is vállalkozik: állandó zsüri működtetését tervezi, amely megakadályozza olyan dísztárgyak piacra kerülését, amelyek elhomályosítják a népművészet lényegét és lejáratják azt.

A múlt év novemberében megjelent miniszteri rendelet meghatározza ugyan azok körét, akik népművészeti vásárokon árusíthatnak, ez a kör azonban túlságosan szűk: nem foglalja magába azokat a tehetséges amatőröket, akik

A népművész

vészeti pályáz
lításokon nev
ból, művésze
ipar- és ké
álló zsűrik k
nyerhetnek. A
Egyesület az
ségek számo
gondozására
mint jogi személy — a rendelet szavaival, „népi iparművészeti tárgyak előállításával és forgalomba hozatalával foglalkozó szervezet" — jogot szerezhet arra, hogy a vásárokat is ízlésnevelő, életmódformáló tevékenysége egyik színterévé tegye.

A népművészeti tárgyalkotás hívei és szakemberei kétnapos konferenciára gyűltek össze a múlt év végén Székesfehérváron. Itt indult meg az egyesület országos szervezése: a megyei szervezők itt kapták az első hivatalos és részletes tájékoztatást az egyesület céljairól, működésének tervezett kereteiről. Egyhónapos munkáegyesület munkájának legfőbb terhét fogják hordozni.

Ezt a tényt nem lehet elégszer hangsúlyozni! Tudni kell ugyanis, hogy a népművészeti alkotók szerveződése a táborok, egyes tanácsok, gazdasági intézmények, múzeumok jóvoltából évek óta tartó folyamat. Vannak olyan szakkörök, amelyeket egy-egy táj egyre több intézménye támogat, fölismervén a népművészeti tevékenység sokoldalú társadalmi értékét. Egy-egy ilyen szakkör a szűkebb haza büszkesége, amelyre ki-ki szívesen áldoz. Az egyesület nem szeretné kiszakítani őket saját társadalmi környezetükből — magyarán nem akarja egye-

1947-ben született Kustánszegen, Zala megyében. Iskoláit 1970-ben fejezte be, – később esztétikai tanulmányokat folytatott.

11 éve foglalkozik iparművészeti tárgyak készítésével.
A formatervezés iránti érdeklődése már egész fiatal korában kialakult.

Elsősorban az ember és az őt körülvevő tárgyi világ harmóniája foglalkoztatja. Szándéka és törekvése hozzájárulni a hétköznapok kultúrájához: a használati eszközöktől a dísztárgyakig célszerűt, és egyszerűt alkotni – a szépség törvényei szerint.

Több száz tárgyat készített már. „Ezek eredendően egyénített sajátos stílusjegyeket hordozó, rusztikus alkotások" (Komáromi Napló)

Használati, berendezési tárgyai és belsőépítészeti alkotásai a környezet díszítésének, otthonossá tételének feladatát vállalják.

Első önálló kiállítása 1973-ban volt Budapesten, azóta számos helyen – 8 kiállításon – mutatkozott be tartalmasan szép tárgyaival, mívességével szerzett örömöt látogatóinak.

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja.

Born in 1947 in Kustánszeg, in the county of Zala. He completed his schooling in 1970 and subsequently studied aesthetics.For 11 years he has been creating articles of artistic craftsmanship. Already at an early age he developed an interest in form-designing.
His interest lies foremost in the harmony of mankind and his environmental worldly material.

His intentions and endeavours are to contribute to the culture of everyday: the creation of practical and simple articles, from implements of everyday usage to ornamental objects, with emphasis on the laws of refinement. He has already evolved many hundreds of objects. „As a result, these are rustical creations characterizing his own individuality" (Komáromi Napló). His commodity appointments and interior decorative creations combine in the evolvement of homely surroundings. His initial independant exhibition was in Budapest in 1973 and since then has held 8 further exhibitions in several locations, affording pleasure with his substantial exhibits to his many viewers.
He is a member of the Hungarian People's Republic Artistic Foundation.

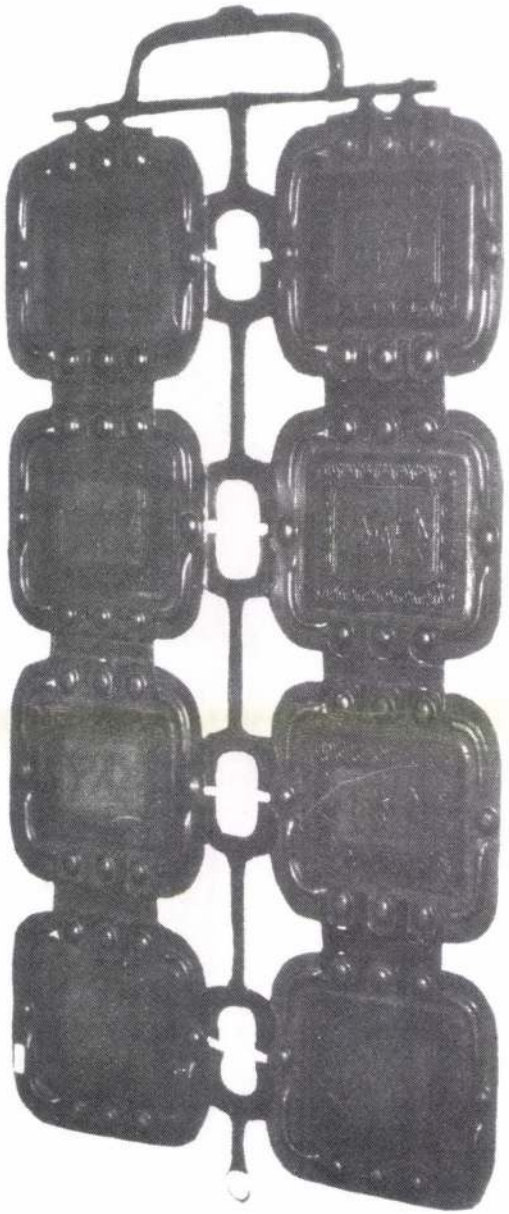

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK
MEGVÁSÁROLHATÓK.

FELVILÁGOSÍTÁS

Budapesten	telefon: 800–777 telex : 22 - 5270
Szirákon	telefon: SZIRÁK 37 telex: 22 - 9298

PRIM REKLÁMSZERVIZ

VARJASI TAMÁS

Iparművész

KIÁLLÍTÁSA

HOTEL KASTELY
SZIRÁK

1987.

június 26 - augusztus 30

NÉP

Miért

Beszélgetés dr. Árvai

a fiatalkorúak ügyész

A Békés Megyei Főügyészségen belül működik a gyermek- és ifjúságvédelmi szakág, mely igen szerteágazó feladatokat lát el. Többek között felügyeletet gyakorol a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények nyomozásának törvényessége felett, közreműködik a bírósági eljárásban, együttműködik a gyermek- és ifjúságvédelem érdekében az állami és társadalmi szervekkel. Dr. Árvai József mint a főügyészség gyermek- és ifjúságvédelmi csoportvezető ügyésze, 25 éve vezeti ezt a szakágat. Vele beszélgettünk a mintegy két és fél évtizedes tapasztalatokról, a fiatalok bűnözésének okairól, és a megelőzésről.

— Két és fél évtizeddel ezlőtt a fiatalkorú bűnözést a eggondolatlan, gyermekes selekmények jellemezték. lsősorban kerékpárlopások, isebb értékű pénzeltulajdoítások, valamint a testi sérések. Azóta az életkörülmények sokat javultak. A csaádok jó körülmények között lnek. Államunk sokoldalúan ondoskodik a fiatalokról. Jgyanakkor megváltozott a iatalkorú bűnözés szerkezee és dinamikája. Napjainkban a nagyfokú gátlástalanság és agresszivitás került előtérbe. A közelmúltban Gyulán egy 17 éves és egy 19 éves fiatal a nyílt utcán súlyos sérüléseket okozva resett. Volt lakásuk, s rendezett családi körülmények között nőttek fel. Az idős embert nem is ismerték. Minden indok nélkül támadtak rá.

— Megyénkben hogyan alakul a fiatalkorú bűnözés?

— Megyénkben, más megyékhez képest, a fiatalkorú elkövetők aránya nem magas. 1980-ban 189 fiatalkorú ellen indult büntetőeljárás, a múlt évben pedig 182-t vont felelősségre a bíróság. A felnőtt bűnözéshez képest számarányuk 7,7 százalékról 7,3-ra csökkent.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1982 FEB 6

1021

NÉPÚJSÁG

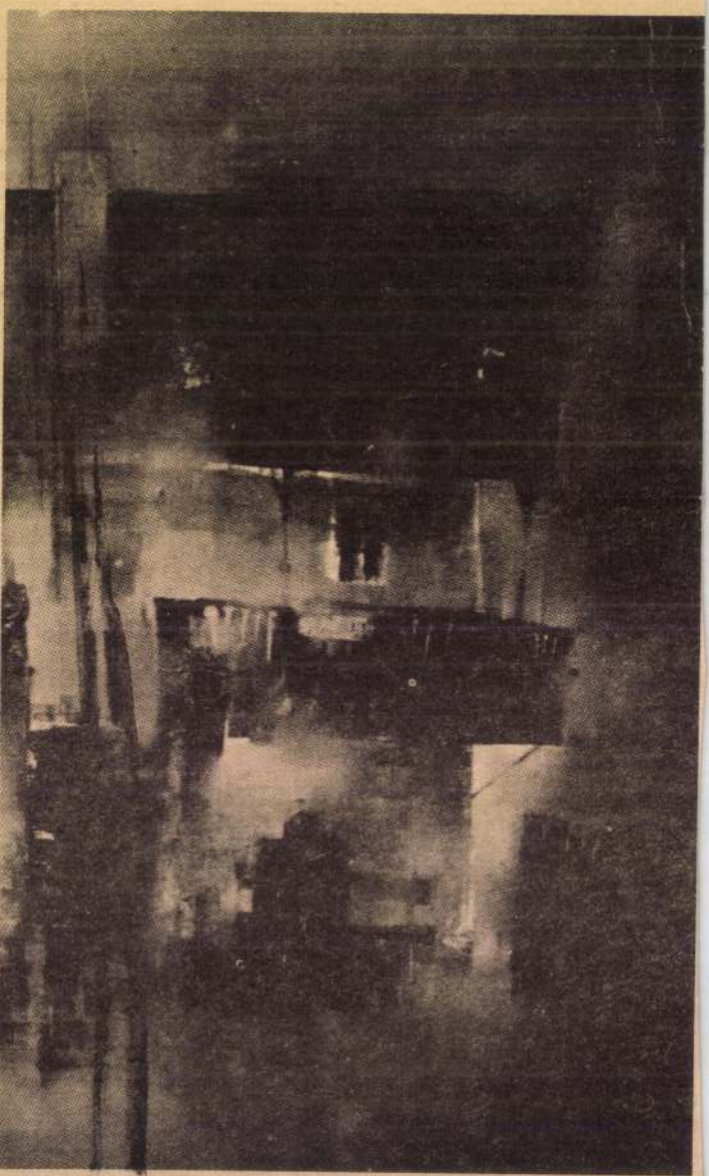

Várkonyi János: Erdélyi ház

Várkonyi József

festő

tájképeiből kollektív kiállítást rendezett Nagybecskereken 1912 dec.

Nagybecskereki festők kiállítása. Torontál 1912 dec. 19.

U. 19

0	275	9.20	265.80

$6 = 10000 \cdot .50\left(1 + \frac{111}{252}\right)^{2\frac{3}{4}}$

$000 - 3077.05 = 6922.95$

6.69×2.25

3 3 8
1 3 3 8
3 3 4 5
1 0 5 2 5

VÁRKONYI *József*, festő, * Csákova 1878 dec. 10. A budapesti mintarajziskolában végezte tanulmányait. Tájképeiből 1912. koll. kiállítást rendezett Nagybecskereken.

K. 5 II 5-681

Sor-szám	Nyerő-szám	A nyerő tag neve	A nyeremény értéke
82	13452	*Kétly Károly dr.	200
83	2147	Boruth Andor	200
84	22565	*Szentkirályi Kálmán dr.	200
85	14123	Korányi Frigyes dr. báró	200
86	18665	Péntek Gyula	200
87	19623	Reinisch Henrik	200
88	23759	Tóthfalussy Gyula dr.	200
89	13936	Kolisch Ede	200
90	15338	Lenner Róbert	200

A fenti nyeremények utalványait a Társulat Igazgatósága ajánlott levél útján küldötte meg tulajdonosaiknak. E nyereményeiket a tagok az utalványon közölt szabályzatok betartásával az 1911 december havában megnyíló Téli kiállításon érvényesíthetik. *Ezen nyereményértékek* ***1912 január 15-ével*** érvényüket vesztik.

A nyeremények érvényesítése végett a tagok *kizárólag a társulat műtárosával* tárgyalhatnak (Műcsarnok, szoborterem, baloldali ajtó).

A *-gal jelöltek nyereményértékeiket már felhasználtak.

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

VARJASI TAMÁS

IPARMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1987. SZEPTEMBER 2-ÁN
SZERDÁN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

ZSIGMOND ATTILA
A BUDAPEST GALÉRIA
FŐIGAZGATÓJA

KÉP CSAR NOK

MEGTEKINTHETŐ

1987. SZEPTEMBER 2–12.

EGRY JÓZSEF TEREM
NAGYKANIZSA, DEÁK TÉR 3.

VARJASI Tamai

MN 1995. dec. B.

VARJASI TAMÁS Kér
mű kiállítása 1996. januá
látogatható a Biblica Worl
leryben (Budapest VII., Wes
lényi u. 13.).

VARJASI TAMÁS

VARJASI TAMÁS munkáiból dr. Feledy Balázs, a Vigadó Galéria művészeti igazgatója nyit kiállítást hétfő délután öt órakor a Magyar Borok Házában (I. kerület, Szentháromság tér 6.). A tárlat július 21-ig tekinthető meg.

NÉPSZABADSÁG, 2000. 06. 26. 31.-o.

korában vagy isk
reznünk, egységbe

Igaz és csak he
az ismeretek élmé
területén igen fo
jelent az élmény?
gadását az ismereteknek, vagyis, hogy a szerzett ismereteket sajátukká, meggyőződésükké tették; tehát igaznak, jónak vagy éppen azzal ellenkezőnek ismerték el a tanulók. De az élményben tettvágy is rejtőzik: „én is ilyen szeretnék lenni, vagy: én azt sohasem cselekszem".

Az osztályfőnöki órán végzett nevelés sikerének tehát egyik feltétele, hogy a tanulók az egyes órákon és más ismeretszerző alkalmakon szilárd, rendszerezett, igaz tudásanyag birtokába jussanak, hogy élményekben gazdagok legyenek.

A tanulókban levő élményanyag felderítése céljából nagyon hasznos írásos válaszokat kérni tőlük bizonyos kérdésekről. Ilyenek például: Mi az életcélom? Miért fogom megtalálni választott életpályámon boldogságomat? Ki a példaképem és miért? Mi a véleményem a munkáról? Milyen az igazi hazafi, mi a tartalma hazafiasságomnak? stb.

Ha a válaszokat rendszerezzük, feldolgozzuk, látni fogjuk, kikkel állunk szemben, milyen nézetekkel kell esetleg megküzdenünk.

Felmerül a kérdés: hogyan, milyen módszerekkel, eljárásokkal szüntethetjük meg tanítványaink élménytelenségét, fejleszthetjük élménygazdagságukat?

A kapott írásos válaszokat alaposan feldolgozva, azokból a tanulságokat levonva, beszéljük meg az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Várkonyi Károly
IPARI TANULÓKÉPZÉS

1963 MÁJ

1021

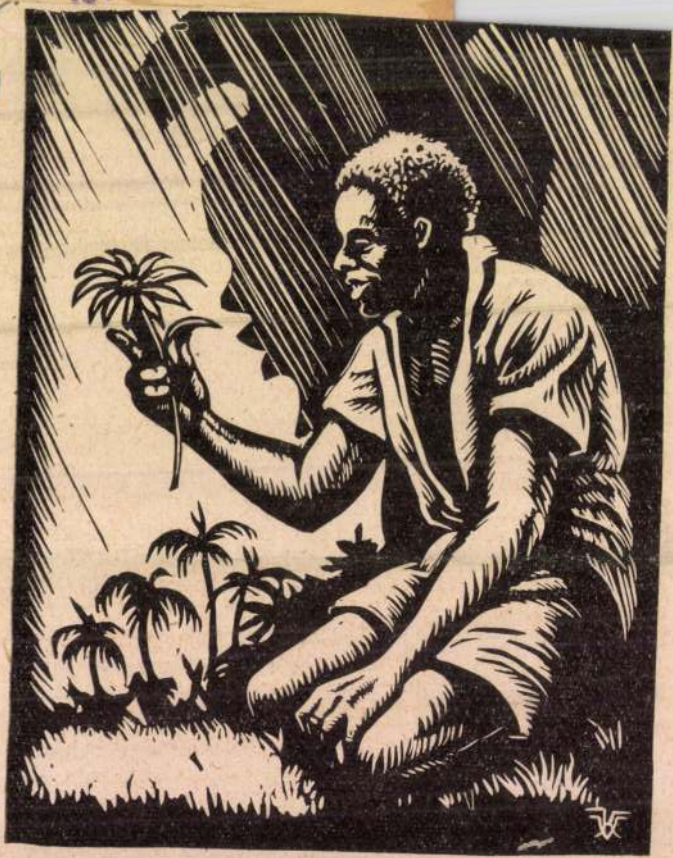

„Megtalált kincs". Várkonyi Károly finómetszete

k és megrongáltak

után a szabadságharcosok visszahúzódtak.

Tegnap több mint kétórás megbeszélést tartott a VDK és az Egyesült Államok Párizsban tárgyaló küldöttségének két megbízottja, *Ha Van Lau* és *Cyrus Vance*. Az eszmecsere *nem* hozott változást,

továbbra sem sikerült kimozdítani a holtpontról a tárgyalásokat.

Ha Van Lau, a VDK delegációjának helyettes vezetője, közleményt adott ki, amely a többi között hangsúlyozza, hogy a tegnapi megbeszélésen előterjesztett amerikai javaslatok *semmi újat nem tartalmaztak*, az amerikai fél továbbra sem adja fel azt az abszurd álláspontot, hogy az érdemi tárgyalások „kétoldalúak" legyenek. Az Egyesült Államok képviselője — állapítja meg a közlemény — különböző indítványokat tesz tárgyalóasztalok *formájá*-és a felszólalások *sor-djére* vonatkozóan,

nyegbe vágó kérdések-azonban nem nyilat-ik.

ánvaló, hogy az lt Államok és a sai-rmány az ügyrendi et a vietnami ren-vonatkozó érdemi k megkezdésének

Győzelem Bogotában

(7. oldal)

Valódiak-e a lopott festmények

Börtön és elvonókúr

(8. oldal)

A FEHÉR HÉTVÉGE

70 KÖZLEK

ÖT EMBER É

A hét végén a hó, a j és figyelmetlenség 70 kö lekedési balesetet okoz az országban. Karambol szerencsétlenségek köv keztében *öt ember éle vesztette, 15 súlyos, könnyű sérülést szen dett.*

Kunpeszér és Tatársze györgy között, a ha út*on, ittasan, a megen dettnél gyorsabban veze motorkerékpárját *Róhr tal* 19 éves építőmunkás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
V., Petőfi Sándor utca 17
Telefon: 188-296, 188-307

1969 JAN 13
ESTI HIRLAP

GY MURILLO-KÉP KALANDJAI

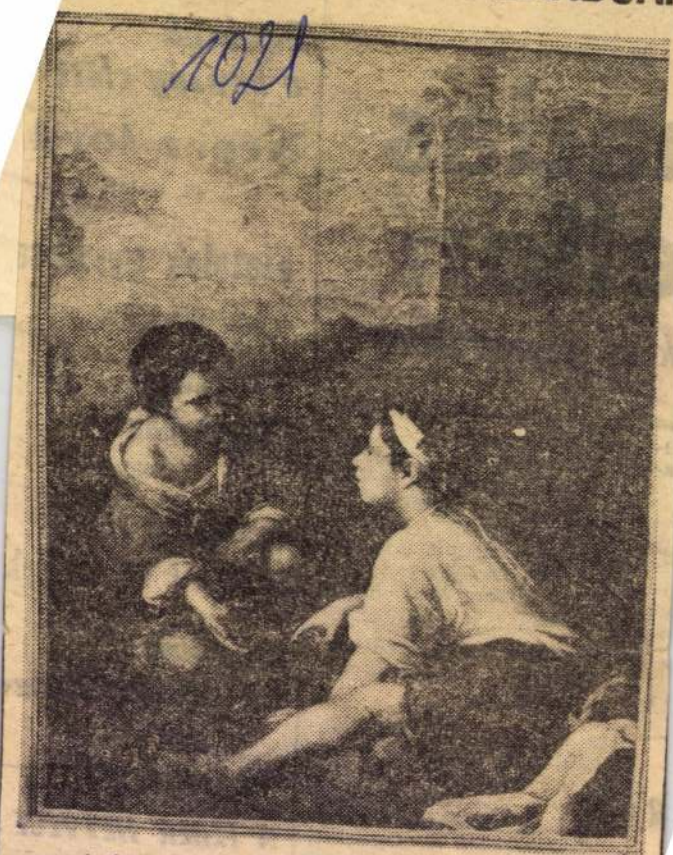

— A kitörő vihar elől egy tanyába menekültem. Tiszakeszi környékén — emlékezik egy húsz év előtti élményére Várkonyi Károly debreceni festő. — Egyszer a konyhaablak rolója véletlenül leszaladt. A roló — ez a kép volt. Kértem a gazdát, adja el. Állt az alku, 400 forintot fizettem érte. Devics Gyula, a Szépművészeti Múzeum főrestaurátora megállapította, hogy a kép Murillo, esetleg a Murillo-iskola alkotása.

A háború végén — a gazda szerint — német tankok maradtak a környéken, s a parasztok elhordták, amit a tankokban találtak. Neki „csak" ez jutott: a „Kockázó koldusgyerekek". A nagy spanyol festő, (szüle tésének 350. évfordulój nemrég ünnepelte a világ többször is megfestette a témát, a bár nevét egy len festményen sem tün te fel, a stílus és a tex alapján szinte kétség záróan meg lehet álla a szerzőséget.

A rossz állapotbar képet húsz évvel kellően restaurálta ceni festő. Most fér az ápolás, am dája nagy gondd hozzá. Terve sze a Déri Múzeum nyozza a nagy ményt.

VARJASI TAMÁS

NÉPSZABADSÁG, 2000. 06. 26.

VARJASI TAMÁS munkáiból dr. Feledy Balázs, a Vigadó Galéria művészeti igazgatója nyit kiállítást hétfő délután öt órakor a Magyar Borok Házában (I. kerület, Szentháromság tér 6.). A tárlat július 21-ig tekinthető meg.

Varjasi Tamás 1947-ben született Kustánszegen. Budapesten érettségizett. 1978-ban esztétikából államvizsgázott.
A belső indítás – már diákkorában – évekig a Ferenczi Károly és a Dési Huber István képzőművészeti szakkörökbe vitte.
Egyre tudatosabbá vált benne, hogy e vonzalom elhivatottság. Útkeresés közben rájött arra, hogy a bőr, mint az egyik legősibb művészeti alapanyag, plasztikusan formálható, esztétikai, emberi tartalmak kifejezésére is alkalmas, ebből akart alkotni.
Az ősi, kultikus szertartásokra vastag bőrből alkotott, még ma is megcsodált álarcok, szobrok, stb. készítésének technikája már régen feledésbe merült.
Évekig tartó munkával olyan technikai lehetőségeket talált meg, fejlesztett ki, melyekkel e természetes anyag szépségeit, tulajdonságait még jobban ki lehet domborítani úgy, hogy azok a művészi mondanivalót teljes hűséggel szolgálják. Keze alatt a merev 3–5 mm vastagságú bőrből díszek, térelválasztók, táblaképek, féldomborművek, kisplasztikák és szobrok formálódtak egyre magasabb esztétikai színvonalon.
Érdeklődése egyidőben a belsőépítészet felé fordult. Az ebben rejlő kompozíciós lehetőségek, a bőrből készült tárgyak újra emberközelbe vitele izgatta fantáziáját. Az Egyetem presszó és az Etoil étterem egyes belső tereinek bőrburkolata, a Pannonhalmi Apátság barokk bútorai egy részének felújítása és az Opera-gyógyszertár régi bútorainak korhű megújítása, mind a fejlődés egy-egy állomása.
Az utóbbi években a térbeli kiterjedés, a három dimenzióban való alkotás gyönyörűsége hozta lázba. Technikai újításai lehetővé tették számára bőrszobrok készítését is. Egy ősi művészeti ág megújulását, továbbfejlődését tárja elénk.
Új alkotásait mindig önálló kiállításokon mutatta be.

Budapesten: Fővárosi Művelődési Ház, Angyalföldi Művelődési Központ, Csili Galéria, Vízivárosi Galéria, Mednyánszky Terem, Várszínház Galéria.

Vidéken: Komárom, Kecskemét, Oroszlány, Sopron, Dunaújváros, Zalaegerszeg, Martfű, Tatabánya, Nyíregyháza, Vác.

VARJASI TAMÁS

Iparművész
KIÁLLÍTÁSA

Várkonyi Károly

l.

Magyar Ex libris

1936. II. évf. 4. sz.

69. l.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

1920 évi 1324. számv. sz.

XIII. ügyosztály

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Müemlékek Országos Bizo

A müemlékek Országos Bi
megvizsgálása alkalmából megállap
litási munkálatokra kiutalványozo
zó pénzmaradvány illetve tulkiadá
lyett, hogy a pénzmaradványok az á
nek illetve a tulkiadások megtéri
lőterjesztés tétetett volna

Ibrányban nyitották meg az őszi megyei könyvhetet

Az őszi megyei könyvhét Szabolcs-Szatmár megyei ünnepélyes megnyitóját pénteken délután Ibrányban tartották. *Kuknyó János*, a megyei tanács osztályvezetője méltatta a fogyasztási szövetkezeteknek a könyvterjesztésben betöltött szerepét. A megnyitóünnepség műsorában fellépett a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház két művésze, *Horváth István* és *Berki András*, valamint az ibrányi gimnázium iskolaszövetkezeti kamarakórusa. Képünkön: könyvkiállítás és -vásár nyílt a megnyitóünnepség színhelyén. **(elek)**

EZREK MENÜJE

A gyermekétkeztetés a fogyasztói tanács előtt

A gyermekétkeztetés helyzetét és a további feladatokat vitatta meg a fogyasztók megyei tanácsa október 19-én.

A fogyasztók megyei tanácsának megállapításai 136 000 bölcsődés, óvodás és iskolás gyermek napi menüjét befolyásolhatják. A vendéglátó vállalatok igazgatói szóltak is: ők miért nem szólhatnak bele abba, hogy mit kapjanak enni?

A hiányosságok felsorolása mellett hangot kaptak a jó kezdeményezések is. A nyíregyházi 19-es „piros" iskola igazgatója a vendéglátó alkalmazottainak közvetlenségét dicsérte, szólt a nagy létszámú oktatási intézményben

Varjasi Tamás
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Iparművész (bőr!)

KELET-MAGYARORSZÁG

1984 OKT 2 01

2 1021

A bőr művésze

Varjasi Tamás: Női fej (bőrplasztika)

Csodálatos munkák születtek már bőrből. Az ősi anyag, s a belőle készült használati tárgyak díszítőművészete feltehetően éppen egyidős a bőr felhasználásának kezdetével. Hiszen az ember, nemcsak gyakorlati értéket adott tárgyainak. Gyönyörű tárgyakat láttam már bőrből, de ezek általában a bőrművesség körébe tartoztak, meghatározott, gyakorlati célokat szolgáltak, vagy arra is alkalmasak voltak. Karcolt, vésett ornamentikával díszített alátétek, cserdítésre már sosem használt karikásokat, bőrbe foglalt tükrök, megannyi hasznos és szép tárgy.

Most azonban, a Benczúr-terem csütörtökön nyílt tárlatát nézve kiderült: a bőr pontosan olyan értékű anyaga az ihletett (és nagy vész a tárlat tanúsága szerint megfejtette: miként lehet a bőr mássá, mint ami, hogyan lehet szobrot, térplasztikát alkotni (és nem csinálni) bőrből. Mert szobrok és domborművek amiket a falakon látunk, csak éppen az anyag más, mint amit eddig megszoktunk. A megmunkálás minősége, művessége azonban egy szóval jellemezhető csak: művészet.

Fény és árnyék játéka, a megmunkálás harmóniája, a kifejezés sokszínűsége, az átmenetek finom megvalósítása egyaránt elismerést érdemel. Mert, csak a példa kedvéért: az egyik női portré olyan mint egy álom, mint egy emlékkép valakiről, aki már

VARJASI TAMÁS

1947-ben született Kustánszegen, Zala megyében. Iskoláit 1970-ben fejezte be, – később esztétikai tanulmányokat folytatott. 11 éve foglalkozik iparművészeti tárgyak készítésével. A formatervezés iránti érdeklődése már egész fiatal korában kialakult. Elsősorban az ember és az őt körülvevő tárgyi világ harmóniája foglalkoztatja. Szándéka és törekvése hozzájárulni a hétköznapok kultúrájához; a használati eszközöktől a dísztárgyakig célszerűt, és egyszerűt alkotni – a szépség törvényei szerint. Több száz tárgyat készített már. „Ezek eredendően egyénített sajátos stílusjegyeket hordozó, rusztikus alkotások" (Komáromi Napló). Használati, berendezési tárgyai és belsőépítészeti alkotásai a környezet díszítésének, otthonossá tételének feladatát vállalják. Első önálló kiállítása 1973-ban volt Budapesten, azóta számos helyen – 8 kiállításon – mutatkozott be tartalmasan szép tárgyaival, mívességével szerzett örömöt látogatóinak. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja.

KÉP CSAR NOK

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

VARJASI TAMÁS

IPARMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGTEKINTÉSÉRE
1984. OKTÓBER 18–27.
BENCZÚR GYULA TEREM
NYÍREGYHÁZA,
DÓZSA GYÖRGY ÚT 3.

F. k.: Köteles István – 84-1638 GENERALART Dorogi Ny

VARJASI TAMÁS

Iparművész

Várkonyi Károly

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 SEP 16

BÉKÉS MEGYEI NEPÚJSÁG
Békéscsaba

— KORUNK címmel debreceni grafikusművész, Várkonyi Károly kiállítása nyílik ma este 7 órakor Gyulán, a Jókai Művelődési Ház KISZ Ifjúsági Klubjában. Az ünnepélyes megnyitót Csoór István Békés megyei író tartja. A kiállított grafikákat, linóleummetszeteket október 1-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

1969

láció, Pasteur, stb.

1947-ben született Kustánszegen, Zala megyében. Iskoláit 1970-ben fejezte be, — később esztétikai tanulmányokat folytatott.

11 éve foglalkozik iparművészeti tárgyak készítésével.

A formatervezés iránti érdeklődése már egész fiatal korában kialakult.

Elsősorban az ember és az őt körülvevő tárgyi világ harmóniája foglalkoztatja. Szándéka és törekvése hozzájárulni a hétköznapok kultúrájához: a használati eszközöktől a dísztárgyakig célszerűt, és egyszerűt alkotni — a szépség törvényei szerint.

Több száz tárgyat készített már. „Ezek eredendően egyéníett sajátos stílusjegyeket hordozó, rusztikus alkotások" (Komáromi Napló)

Használati, berendezési tárgyai és belsőépítészeti alkotásai a környezet díszítésének, otthonossá tételének feladatát vállalják.

Első önálló kiállítása 1973-ban volt Budapesten, azóta számos helyen — 8 kiállításon — mutatkozott be tartalmasan szép tárgyaival, mívességével szerzett örömöt látogatóinak.

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja.

Born in 1947 in Kustánszeg, in the county of Zala. He completed his schooling in 1970 and subsequently studied aesthetics.For 11 years he has been creating articles of artistic craftsmanship. Already at an early age he developed an interest in form-designing.

His interest lies foremost in the harmony of mankind and his environmental worldly material.

His intentions and endeavours are to contribute to the culture of everyday: the creation of practical and simple articles, from implements of everyday usage to ornamental objects, with emphasis on the laws of refinement. He has already evolved many hundreds of objects. „As a result, these are rustical creations characterizing his own individuality" (Komáromi Napló). His commodity appointments and interior decorative creations combine in the evolvement of homely surroundings. His initial independant exhibition was in Budapest in 1973 and since then has held 8 further exhibitions in several locations, affording pleasure with his substantial exhibits to his many viewers.

He is a member of the Hungarian People's Republic Artistic Foundation.

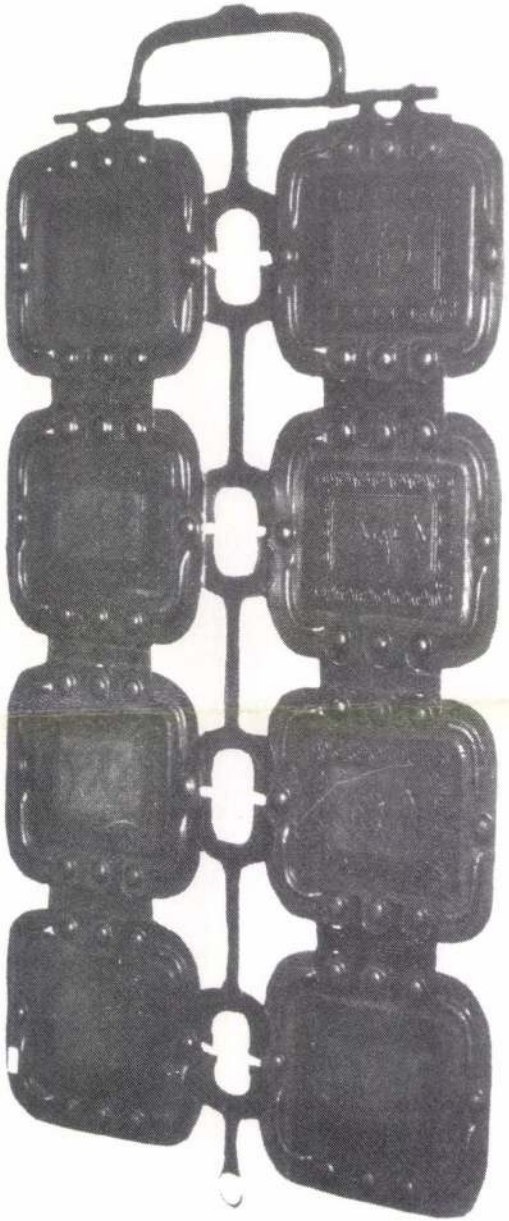

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK MEGVÁSÁROLHATÓK.

FELVILÁGOSÍTÁS

Budapesten	telefon: 800–777 telex : 22 - 5270
Szirákon	telefon: SZIRÁK 37 telex: 22 - 9298

PRIM REKLÁMSZERVIZ

VARJASI TAMÁS

Iparművész

KIÁLLÍTÁSA

HOTEL KASTÉLY
SZIRÁK

1987.

június 26 - augusztus 30

Varjasi Tamás Görípasmúvész

Üdvözlése a Fővárosi Művelődési
Házban január 25-ás nyilt meg

Nógrzava 1973 január 26
2. old.

1021

Varjasi Tamás iparművész

1982.I.19.Televizió 2.Müsor 21.lo
TV Hiradó 2

- Az utóbbi időben megnőtt a nemes anyagok becsülete. Ezzel a mondattal kezdte Pógány Ödön Gábor megnyitóját, a Vizivárosi Galériában tegnap este. Varjasi Tamás fiatal iparművész kiállitása bizonyitotta ezt a véleményt. Nemes anyag, a bőr képezi alkotásainak alapját, a bőr, amelyet sajátos módon dolgoz fel. Domboritással készülnek realisztikus és mégis általános emberi mondanivalót sugárzó portréi. Falboritása 40 x 49 cm-es elemekből áll, s tetszés szerint variálható. Mindennapi életünk kisebb használati tárgyai például a dobozok. Varjasi Tamás számtalan variációban készíti, de mindegyik szép és izléses. Görög ihletésü és mégis modern ez a rendkivül igényes módon kidolgozott térelválasztó. Varjasi Tamás kiállitása január 31-ig tekinthető meg Budapesten a Kapás utcában a Vizivárosi Galéria termeiben.

Várkonyi Károly

1021

Péntek

Művészet az ifjúságért — ifjúság a művészetért

Bravúros technika, a természet és a valóság nagy szeretete, és ismerete a fekete-fehér linómetszetek nyelvén. Ezeket lehetett megállapítani a gyulai Jókai Művelődési Ház és a harisnyagyár kiváló KISZ ifúsági klubjának a napokban megnyitott „Korunk" című kiállításán, ahol Várkonyi Károly debreceni grafikusművész grafikáit és linóleummetszeteit mutatták be.

A kiállítást Csoór István, a Békés megyei Írók Körének elnöke nyitotta meg:

— A Jókai Művelődési Ház és a harisnyagyár KISZ-szervezetének évekkel ezelőtt elindított kezdeményezése, hogy az ifjúsággal megismertessék és megszerettessék a képzőművészetet, igen hasznosnak és eredményesnek bizonyult — mondotta. Felbecsülhetetlen értékű az a munka, amelylyel a művészeti klub céljai elérésére törekszik. Felismerte a fiatalság igényét és igyekszik is ezt kielégíteni. A mai kezdő lépés feltétlenül újabb színnel gazdagítja az ifjúságban eddig kialakult érzésvilágot.

— Ezt az alkalmat fel szeretném használni, hogy köszönetet mondjak Póka György festőművésznek a kiállítás megrendezéséért, és azért a szép jelmondatért és emblémáért, ami hűen és művészi formában fejezi ki a művészeti klub célját és törekvését.

A Póka György magángyűjteményéből megrendezett Várkonyi-kiállítás képeit két csoportba lehet sorolni. Ifjúság és háború. Az ifjúság-sorozatban a munka, a szerelem, a szórakozás a fő domináns, a háború sorozatban minden mű tiltakozás a háború ellen. A felperzselt házak romjai, a felkiáltójelként égre meredő villanyoszlop csüngő drótjai erős hatást gyakorolnak a nézőre.

A kis klubhelyiség zsúfolásig megtelt a sok érdeklődővel. Külön öröm volt az, hogy ellentétben az előző hírekkel, megjelent a kiállításon Várkonyi Károly is, és sokáig maradandó és emlékezetes élményt nyújtott a fiataloknak a művésszel való közvetlen találkozás és baráti beszélgetés.

Reméljük, hogy a most megkezdődött sorozat ezen az úton halad tovább és az ezután következő rendezvények is jól szolgálják majd a művészetek mélyebb megismerését és megszerettetését.

Béla Ottó

Csoór István megnyitja a kiállítást. Mellette Várkonyi Károly.

Az érdeklődő fiatalok egy csoportja.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba
1969 SEP 19
SZABAD NÉPSZAVA
BUDAPEST, IX., Ulloi út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

Blaiber... profesz... te a kor... orvos, az... szívű hor... lönböző vallású, fehér és fekete bőrű megilletődött ember kísérte a maitlandi krematóriumig, ahol végakarata szerint elhamvasztották. Egy ilyen sokszínű menet már önmagában is rendkívül érdekes abban az országban, ahol a fehér és fekete bőrű lakosság teljes elkülönültségben él.

Egy újságíró megkérdezte Barnard professzort,

megérte-e

az operáció a fáradságot? A professzor így válaszolt: „Meg kell kérdezni maguktól a betegektől".

A különböző hírlapi közlésekből az állapítható meg, hogy Blaiberg a választ állandóan hangoztatta „második élete" 563 napja alatt. A fogorvos ezekkel a szavakkal írta le a poklot, amelyből az 1968. január 2-án végrehajtott rendkívüli szívműtét kiszabadította: „Az operáció előtt úgy éreztem magam, mint egy hal, amelyet kihalásztak egy tóból és időről időre egy vödör vízbe merítenek, hogy egy kis élet maradjon benne".

1967 decemberében Barnard odalép Blaiberg ágyához és a következőt mondja neki: „Én becsületes akarok lenni magához. Megoperáltuk az első beteget és meghalt. De úgy véljük, sokat megtudtunk. Azt gondolom, megkísérelhetjük a második szívátültetést". Blaiberg habozás nélkül válaszolt: „Doktor, mikor lesz az operáció?"

Azóta nagyon sok ember feltette magának a kérdést, hogy valójában milyen lehetett

a beteg lelkiállapota

ebben a döntő pillanatban. Beszéltek bátorságról, hősiességről, dilemmáról. Blaiberg egy mondata semmivé oszlatta az okoskodást: „Ez egy olyan választás volt, ahol nem volt igazi választás. Bárki ugyanezt határozta volna".

A fogorvos három nappal az operáció után már szilárd ételt eszik. Január 15-én megteszi első lépéseit, két hónappal később pe-

...al új vezeti en, mo- jjel ket- erdezték ...új szív- ...vel, azt felelte, hogy ...t önmaga lett, amilyen volt szívrohamai előtt. „Jobban értékelem az életet, a szenvedés nélküli életet". Részt vesz hivatalos ünnepségeken, újságírókat fogad, filmet forgat, gyakran szórakozik. Mindez Blaiberg élniakarásának igazolása.

Talán eddig nem hangoztatták eléggé, hogy a sebészek tudományos és technikai felkészültsége Blaiberg dinamizmusában és energiájában pótolhatatlan segéderőt talált. Enélkül sokkal nehezebb dolguk lett volna. A gyógyulás elengedhetetlen feltétele, hogy a beteg teljes szívéből gyógyulni akarjon. S mint a tények igazolják, Blaiberg vitathatatlanul ilyen volt.

1968 júniusában közlemény jelenti, hogy Philip Blaiberg beteg. Hepatitisben, májgyulladásban szenved. Barnard újabb szívátültetést javasol, de Blaiberg bízik új szívében, s visszautasítja a javaslatot. Végeredményben az a szérum menti meg, amelyet az újabb szívátültetés előkészítéseként adtak neki. Mint a többi között a Paris Match írja, a fogorvos ekkor többet szenvedett mint az operáció során. Szeptembertől ismét folytatja előző életmódját.

A betegből író lesz

„Looking at my heart" — Nézem a szívem című művében leírja második életét, bizonyítva azt, hogy megérte. „Abból az időből élek, amelyet kölcsön kaptam, higgyék el, hogy azt a kevés időt, amit még kapok, örömmel fogadom". Az interjúk, fotók, filmek és maga a regény megjavítja anyagi helyzetét és olyan kényelmet élvez, mint azelőtt sohasem. Blaiberg azonban nem hálátlan, bevételeinek egy részét átadja a „donor" fiatal özvegyének, Dorothy Haupt asszonynak.

1969 májusában Blaibergnek újra vissza kell térnie a Groote Shur kórházba. Az orvosok szemére vetik, hogy hajszolja magát, ennek ellenére 10 nappal később otthon van és hosszasan ünnepli

Viktor Picigoj:

A beszámoló

Általában a főnököm készíti az értekezletekre a beszámolót, most azonban nekem kell csinálnom és ezért magához hívatott, hogy néhány útbaigazítást adjon.

— A beszámoló ne legyen nagyon hosszú, de túlságosan rövid se. Körülbelül 20 perces. Konkrét, tömör, ismertesse az eredményeket, de ne hallgassa el a hiányosságokat sem. Bátran lehet bírálni is.

— Egyéneket akar bírálni, vagy csak úgy ál-lalánosságban?

— Természetesen az egyes munkatársakat.

— Ebben az esetben — mondtam neki — megbírálom Frünguce elvtársat. Őszintén szólva egy semmi-ember. Szédelgő, felelőtlen és ráadásul még beképzelt is.

— Ez azt jelenti, hogy gőgös?

— De még mennyire!

— Hm, akkor őt hagyjuk ki. Ismerem az ilyeneket, mondanak nekik valamit és tizszeresével vágnak vissza. Nem, nem lehet.

— Akkor talán Kokardát.

— Mi van Kokardával?

— Fecsegő. Naphosszat jár a szája, ahelyett, hogy dolgozna.

— Na, megint egy!

— Hogyhogy megint egy, igaz

— Ner hogy fec az kelle ilyen ple gunkra sz likürtöli

— Úgy

— Per. Ki kell h locsogókat kor kit b

— Talá hetne. Áll

— Azt az intr

— Úgy véli, h rikákat szó?

— Szó, drág Van nekem elég nemhogy még i kal tetőzzem. ki.

A homlokomo tékcseppek gyön

— Ha így állu gató elvtárs, akk csináljuk a bes kritika nélkül.

Várkonyi Károly

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Debrecen

1974 JUL 2 41

SZŰRŐ és BCG-anomá[illegible] lés augusztus 3. és 15. között szünetel.

A DEBRECENI VÁRKONYI KÁROLY három linométszettel vesz részt Gyulán az augusztus 22-ig nyitva tartó kollektív grafikai tárlaton, melyen tíz képzőművész mutatkozik be műveivel a látogatóknak.

1021

1021

Varjasi Tamás
iparmüvész

1981. VIII. 17. 4.25 Kossuth - Vné

Jó reggelet!

- Nagy Izabella beszélgetésének az az apropója, hogy egyre másra kapjuk a meghivókat iparmüvészeti kiállitásokra, bútor bemutatókra. A televizióban nemrég sorozatot láttunk Izlések és pofonok cimmel a lakáskulturáról.

- Mi a véleménye a mai magyar lakáskulturáról?

- A boltokban kapható termékek meghatározzák a vásárlásokat. Nagyon szép, nagyon sok egyedi iparmüvészeti alkotás kapható, de ezek nincsenek rendszerbe foglalva.

957 SZEP 1 5

610

MŰTEREM LÁTOGATÁS

A falon képek, az állványon kifeszített vászon. Aztán ecsetek és színek, színek mindenütt. Tavasztsajgó zöldek, mámoros aranyak, lányszemszínű kékek, dacos barnák, s még rengeteg színfajták, csupán árnyalatban különbözőek, de ahhoz éppen elegek, hogy az élet összes színskáláját megszólaltassák.

Kicsit mindig csodáltam a festőket, s irigyeltem is őket. Különös szerencséjük, hogy indulatuk színné és hangulattá tud olvadni, s a szenvedélynek minden más művészettől megkülönböztetve, a formáját is meg tudják szerkeszteni.

Első műterem látogatásunkra, a véletlen folytán Várkonyi Károly festőművészhez toppantunk be, Debrecenben, ha festői rangját nem is elegé, de szarkasztikus ötleteit, karikaturisztikus ügyességét annál jobban ismerik. Ezek az apró gúnyrajzok csípősek, szeszélyesek, a vonalakban, a torz figurákban rengeteg szenvedélyesség árulkodik.

A műterem legfeltűnőbb jellegzetessége, hogy igazi műterem. Nemcsak azon a jogon, hogy művész dolgozik benne és képeket fest, hanem rendeltetését tekintve is műteremnek készült. A városi tanács jóvoltából ugyanis az elmúlt évben épült Debrecenben a színházátjáró környékén öt, vagy hat műtermes lakás, s ha lakást nem is, de egy műtermet mégis csak sikerült megszereznie Várkonyi Károlynak.

Az igazság kedvéért itt még annyit kell megjegyezni, hogy a műtermes lakásokból három van festők tulajdonában. A többit „honfoglalók" tartják megszállva.

Természetesen mi nem rendelkezünk egy olyan művésztelepel mint Kecskemét. Azonban örülnünk kell, hogy van néhány műtermes lakása városunknak, amelyet ha az illetékesek rendelkezésére is tudnánk bocsájtani, akkor örömünk teljesen zavartalan lehetne.

A Várkonyi Károly műtermében, ami először megragad az az igényes otthonosság. Van hangulata, levegője és van inspirációja. Lehet benne alkotni, álmodozni.

A könyvespolcon tucatjával találhatók művészettörténeti könyvek. Találomra kihúzok egyet. Címe: Leonardo da Vinci. Aztán felfedezek egy másik könyvet, amelyik nem művészettörténet, de művészet a javából: A romlás virágai.

A falra kiakasztott képek között van egy önarcképe is. A szemekben van valami gyermeki áhitat, cinkos pajkosság, s az arcon derű és huncutság. Ez Várkonyi Károly.

Az állványon egy megkezdett képvázlat. Két női akt. A rubensi nőideál és a ma asszonya. Amott a vonalak lágyak, finomak, itt kemények és inkább izmosak. Az asztalon egy halom vázlat, erdőbényei tájképek. A nagy őszi tárlatra jó néhány elkészül belőlük.

Mikor kikísér, izgatottan magyarázza, hogy Pestről, a képzőművészeti alaptól zsüri érkezett. Képet vásárolnak.

Két nap múlva újból találkozom vele. Érdeklődésemre legyint, s annyit mond: egygyet vettek meg.

Kicsit el van keseredve, de ez nem végleges. Hiszen az alkotásnál a képek eladása csak másodlagos dolog. Az első a kép, a színek, a megálmodott csoda, amelyhez a hivatottság adja a naponkénti ihletet. S ezt megfizetni ugye lehetetlen.

(b. i.)

Őszi DIVAT

Ha naptár szerint nem is, de végeredményben mégis itt az ősz. Ilyenkor, amikor a napfény már csak „ajándékként" adja sugarait, jólesik egy-egy meleg holmi felnőttnek, gyermeknek egyaránt. A kötött ruhadarabok: mellények pulloverek, kardigánok, mindig szép és kellemes külsőt kölcsönöznek nőnek, férfinek, leánykának és ifjúnak egyaránt. Érdemes kötött ruhadarabokat beszerezni, mert amellett, hogy praktikusak, melegek és jól kihasználhatók is. Az itt közölt képek néhány szép kötött ruhadarabot mutatnak be.

SZÜLŐKNEK

Munka és

A gyermeket nem lehet tétlenségre nevelni, viszont szórakozásra, játékra szüksége van. Ezzel úgy látszik, nincsenek tisztában a szülők, mert az egyik gyermeket egyáltalán nem nevelik, csak ruházzák és élelmezik, a másikat pedig valósággal „agyonnevelik" és egy perc szabad időt sem hagynak a számára.

Laci és Jóska osztálytársak. Gyors felfogású, értelmes gyer-

VÁRKONYI KÁROLYT

is munka közben találjuk új műtermében. Ő a Balaton mellett töltötte a nyarat, s az ott szerzett művészi élményeket dolgozza fel. A kiállításra szintén egy képpel készül, témája: a balatoni vihar.

(Ve.)

Hajdu-Bihari Napló 1958 X. 11

Várkonyi János

jan. 5.

VARKONYI JÁNOS festőművész kamaratárlata tegnap este nyílt meg Békéscsabán. A közönség a művész 15 alkotását láthatja.

Magyar Hirlap 1976/1/10

- Ön az iparmüvészetet emlitette, nem véletlen, hiszem Varjasi TAmás iparmüvész. De hát a vásárlók többsége a nagy áruházakban vásárol. Azt hiszem nálunk, hogyha valaki igazán vissza akarja hangolni mondjuk a butort a bútor kárpitot, a függönyt, a paldószőnyeget, a tapétát, a csempét, nagyon nehéz helyzetben van, mert ezt nem produkálja sem az áruház, tehát valahol az iparban dolglzó iparmüvészek, sem pedig tulajdonképpen az iparmüvészeti boltok kinálata, hiszen az iparmüvészek a maguk egyedi tárgyait készitik.

- Ez igy van sajnos, mert az iparmüvészeti boltokban sincs egy olyan összhang a tárgyak között, ami szerint egy teljes garnitúrát esetleg meg lehetne venni vagy be lehetne rendezni egy lakást.

- Nálunk nagyon sok iparmüvész van. Jelzik ezt a ülföldi kiállitásokról hozott dijak. Ugyanakkor ez valahogy nem kamatozik a lakás kulturánkban. És én azért mégsem az egyedi tárgyakra gondolok, hiszen ezek éppen azért, mert egyediek, jóval drágábbal.

- Nem igaz, hogy Magyarországon nincsenek jó, nagy sorozatban készült tárgyak, mert igen is vannak. Baj van, mert nehéz hozzájutni, de készülnek ilyen tárgyak. Olyan probléma lehet, hogy az iparmüvész nem tudja saját munkáját végigkisérni. Hiszen megtervezi a bútort, előirja bizonyos szövetekre. Ha elfogyott a szövet, akkor a müvezető azt mondja, hogy kérem ezt a szövetet kérem rátemi, és azzal a szövettel gyakorlatilag tönkreteszi a bútort. A nagy sorozatban készülő termékeket többnyire nem iparmüvészek tervezik.

- Hát kik tervezik?

- Bárki. Talán azért nem alkalmaznak megfelelő számu iparmüvészeket, mert azt hiszik,hogy ők is meg dudják oldani iparmüvészek nélkül.

- Én ugy gondolom, hogy ezzel a beszélgetéssel a téma korántsincs kimeritve. Hamarjában néhány kérdés. Vajon miért nehéz hozzájutni a szép gyári termékekhez? Azután. Tényleg szükség van-e iparmüvészek közremüködésre a széria gyártásban? Ha igen, akkor miért nincsenek?És végül még valami, bár ez nem kérdés., hane kijelentés. Nem kell ahhoz sem pszichológusnak, sem társadalom tudósnak lenni, hogy megértsük. Mennyire fontos és egyre fontosabb, hogy környezetünk harmónikus legyen, hogy megnyugtató szép tárgyak vegyenek körül.

-o-o-o-

Varjasi Tamás

VARJASI TAMÁS iparművész kiállítása tegnap az oroszlányi városi művelődési központban nyílt meg. Ötven, a lakáskultúrához kapcsolódó bőrből készült alkotás látható a tárlaton.

Magyar Hirlap 1977-131-13

1021

OLIVETTI MICROCOMPUTER

Per le loro dimensioni, il basso costo e la semplicità operativa, i microcomputer Olivetti rendono accessibili a tutti i vantaggi dell'elaborazione elettronica. Modelli da tavolo e da ufficio, per applicazioni scientifiche, tecniche, statistiche, amministrative. Istruzioni di programma registrabili su schede magnetiche, sempre riutilizzabili a tempo indeterminato. Nessun bisogno di operatori specializzati.

Giulia Vanzan

Raddoppiati del MSI negli Enti Lo

Confermata ovunque la fiducia dell'elettorato alla Destra Nazionale

GENOVA, 4.

Sull'onda del successo delle elezioni amministrative del 13 giugno 1971 e di quelle politiche del 7 maggio 1972, il voto amministrativo del 26 novembre di quest'anno, pur nella sua parzialità e nel suo particolare valore legato a fattori contingenti per discontinuità e variabilità, rappresenta una conferma del MSI-DN.

Voto parziale, quindi, di cui ora gli alchimisti della DC stanno cercando di dare tutte le possibili interpretazioni di comodo; voto parziale di cui però esiste una sola chiara interpretazione anche facendone quella semplise assonometria tigrafica (rilevabile in tutti i giornali di sinistra o filogovernativi, assonometria che si configura in uno specchietto dove si riportano a confronto i risultati delle elezioni politiche del 7 maggio con quelli delle precedenti amministrative e delle attuali.

Dalla proiezione di questi dati così diversi su un solo piano si trae la possibilità di confronti con cifre precise e inequivocabili, e da queste cifre risulta evidente come la DC sia in perdita costante tanto nella percentuale dei voti che nel numero dei seggi conquistati così come il PLI che vede ulteriormente punito il suo disimpegno a destra con una spaventosa contrazione di voti tendente a cancellarlo dalla scena politica.

I comunisti, da parte loro, recuperano solo in parte i voti dei socialproletari mentre incontestabili sono i dati che riguardano la Destra Nazionale, perché trovano riscontro in un aumento massiccio dei suoi rappresentanti in tutte le amministrazioni comunali, aumento per di più che nel numero dei consiglieri eletti supera quasi del 70 per cento quello delle precedenti elezioni amministrative.

Infatti queste elezioni hanno dimostrato ancora che c'è una sola alternativa nello schieramento politico italiano, poiché tra la DC, il PCI e il PSI l'elettorato inserisce il MSI-DN come vera forza in continua ascesa.

L'affermazione delle liste della Fiamma Tricolore, pur nei limiti delle poche località in cui aveva luogo la consultazione elettorale, ha trovato riscontro anche in Liguria dove la rappresentanza degli uomini della Destra nei nuovi consigli comunali è, nel totale, addirittura raddoppiata.

Particolarmente significativa a questo proposito è l'affermazione di La Spezia che ha visto eletti nella lista della Fiamma Giovanni Bargone, Luciano Ghirlanda e Giovanni Fusani, mentre la perdita d'un consigliere ciascuno da parte dei dc, dei socialisti e dei socialdemocratici sancisce la netta condanna del centro-sinistra fatta dall'elettorato.

Confermano inoltre i risultati positivi del MSI in Liguria i successi di Lerici dove è stato eletto il consigliere Strambi, di Loano dove si è affermata la lista guidata dall'on. Cesco Giulio Baghino e di Camogli dove la conferma di Bertello premia giustamente una sincera dedizione ed un'intensa attività.

I nuovi eletti infine così come segnano la crescita della rappresentanza del MSI ad ogni livello amministrativo, così come confermano la necessità di una politica nazionale e locale ancorata sempre di più a destra, rappresenteranno nello svolgimento delle loro mansioni la garanzia di un controllo costante ed attento e di un intervento deciso contro tutti quegli scandali amministrativi di cui, già in passato, si sono rese responsabili le giunte dc e di centro-sinistra.

VINCENZO GUBITOSI

Assemblee sezionali di Milano-città

La Federazione di Milano del MSI ha reso noto il calendario delle Assemblee Sezionali della città di Milano, per la elezione dei Delegati al Congresso Provinciale, regolarmente convocate con avvisi che, in conseguenza del disordine postale possono subire prevedibili ritardi. Il calendario è il seguente:

Mercoledì 6-12-1972 alle ore 21

Sezioni 1.-5.-6.-15. in Corso di Porta Genova 26; 2.-7.-8. in Via Sammartini 57; 10. in Via delle Leghe 14; 3.-11.-12 in Via Guerrini 7; 4.-14. in Via Giuriati 15, 17.-18.-19 in Via Murillo 3; 20. in Via Carbonia 5.

CON SCRITTE INNEGGIANTI AGLI ASSASSINI CO

Oltraggiato a Ge l'Arco dei Caduti i

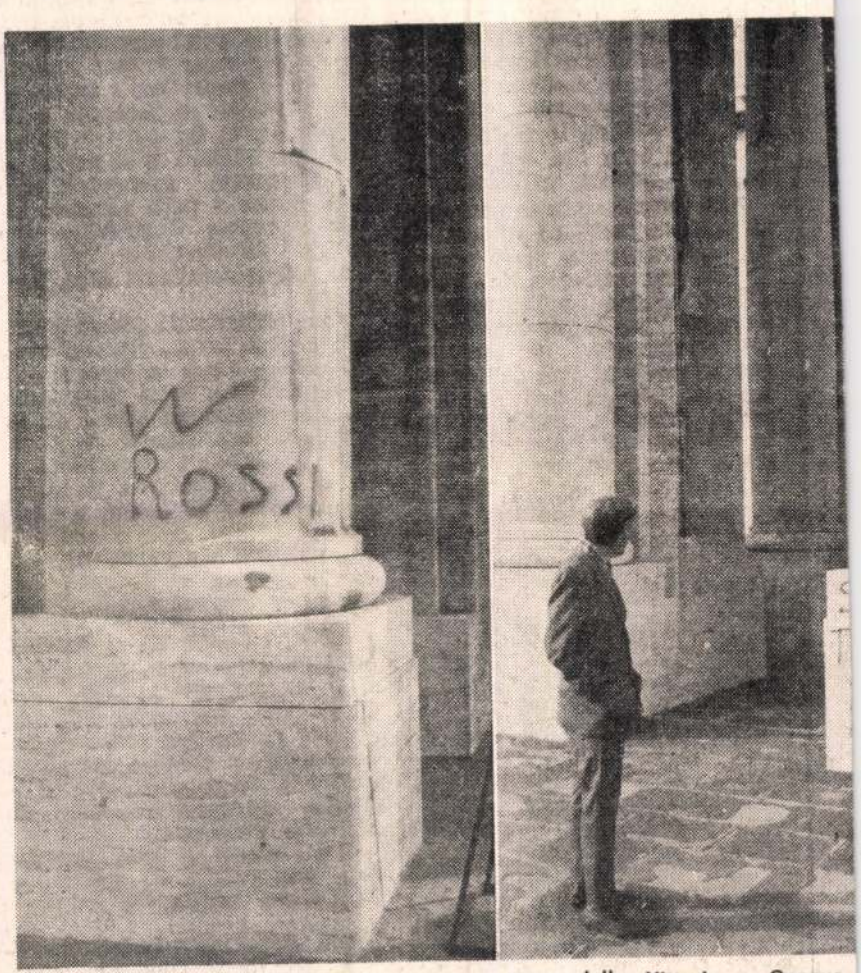

Le colonne dell'Arco dei Caduti in Guerra in Piazza della Vittoria, a Genova, scritte inneggianti all'assassino Rossi della famigerata banda comunista «XXII in questi giorni processati presso la Corte di A

MENTRE SI AGGRAVANO I PRO

Contrasti tra i socia Impossibile riunire il

IN MARGINE AD UN EPISODIO DI CRONACA

DENIGRATORI della Sicilia

CATANIA, 4

Silvano Villani, sul «Corriere della Sera», da una disavventura toccata alla spogliarellista Tamara Baroni (che nel corso di una sua esibizione tutta nuda in un pubblico locale di Catania si buscò un ceffone da uno spettatore capellone, probabilmente offeso e impressionato dalla sua conturbante rappresentazione), ha tratto motivo per imbastire un processo diffamatorio contro la Sicilia e in particolare contro Gela e Catania, colpevoli, a quanto pare, di non essersi adeguati alla concezione psicosessuale di moda e di non gradire spettacoli che se non pornografici certo per educande non sono.

L'episodio capitato alla Baroni è certo un fatto spiacevole; ma si tratta sempre di un banale incidente che può capitare a chiunque per guadagnarsi da vivere è costretto a mostrare la cute e i glutei: squilibrati possono esservene in qualsiasi città. Da questo a trarne spunto per imbastire un atto di accusa contro un'intera regione e in particolare contro due civilissime città, ce ne vuole.

Ma quando si tratta di città come Catania politicamente orientate in un certo modo, ogni occasione è buona per gettare discredito e, quanto più è possibile, veleno. E noi c'è sempre il vecchio luogo comune Meneghino che vuole i meridionali e in particolare la Sicilia ancorati a certi vecchi tabù psicologici. E' forse questa logora concezione che ha giocato un brutto scherzo al reporter del foglio milanese il quale si è lasciato andare a considerazioni del tutto gratuite e, oltretutto, poco serie.

Appena avuta notizia della «barbara aggressione» egli si è dato a inseguire la «dea» spogliarello. E' riuscito a raggiungerla, dopo averla rincorsa attraverso Giarre e Comiso, a Gela «in un alberghetto un po' fuori di città» ove si era nascosta «costernata e impaurita, come del resto i suoi compagni», dopo la recita di uno spettacolo in un teatro locale affollato da una massa «oscura di uomini, solo uomini».

Qui, secondo il Villani, possono verificarsi le reazioni più assurde. Lo spogliarello assicura teatro esaurito, ma le ragazze «pagano con molta paura l'incasso». Lo spogliarello è uno spettacolo, ma è anche uno spettacolo vedere gli uomini giù in platea.

Il nostro tocca il fondo della infamia quando allarga il discorso a tutta la Sicilia e in particolare a Catania: cogliendo una battuta del maestro Pataccini («una volta le compagnie che scendevano in Sicilia rischiavano di sciogliersi perché i baroni sposavano le ballerine. Ora le cose sono cambiate») che non offende ma esalta i sentimenti e le tradizioni della civilissima e romantica isola, commenta: «sono cambiate, e forse più competente a parlarne sarebbe lo psicanalista».

Che a Catania la piaga della criminalità sia vasta e profonda non c'è dubbio: essa nasce, però, nei covi della malavita sinistreggiante e gode di certe protezioni politiche non certo possibili negli ambienti cui allude il signore di cui stiamo occupandoci. Criminalità che rappresenta la prova eloquente della incapacità di un regime che in nome di una malintesa democrazia lascia liberi i delinquenti comuni e mette in galera la gente per bene non conformista. No signor Villani, questo non è il frutto di una concezione antiregime, come ella vorrebbe darla ad intendere se mai è il contrario. Il cittadino catanese, stanco di essere angariato e taglieggiato sia dai delinquenti che dai malfattori e truffatori politici, va a destra e vota MSI anche per questo.

GIUSEPPE MANUELE

71° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
20129 MILANO
Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

IL SECOLO D'ITALIA
Q 00184 ROMA
VIA MILANO 70
DIR. N. TRIPODI e F.M.D'ASSARO (RESP.)

Gyula Varjas

-5 DIC. 1972

MOSTRE ARTISTI E CORRENTI

La visione di Raphäel

Dibattito alla « Canova » sulla Quadriennale Alla Galleria « Qui arte contemporanea » presentazione del volume sulla scultura di Crocetti - Gli aeropittori futuristi a Legnano - Varjas pittore nomade - La figurazione di Pasquale Giuliani - E' uscito « Futurismo oggi »

IL NOME della Raphaël Mafai è oggi un nome d'artista di notorietà nazionale. Se il suo sangue non è italiano, tra noi essa ha trovato un clima e un ambiente, nei quali ha dato e ricevuto così generosamente da conquistarsi di diritto — a parte i suoi legami familiari — una cittadinanza d'onore nel mondo artistico nostrano. Ciò che tuttavia non esime dal cogliere quei caratteri specifici dell'arte sua, così intimamente connessi con la sua origine orientale, il suo sangue ebraico, la sua cultura europea; una singolare commistione di fattori etnici e culturali che concorrono a fondare una visione artistica, più profonda e complessa di quel che non sembri a prima vista, e tale da giustificare certi sbalzi imprevisti del suo cammino; le oscillazioni e gli aspetti contrastanti della sua produzione, gli orientamenti più difformi della sua fantasia, le inquietudini, i pentimenti, le esagerazioni, gli equivoci, gli arresti, le riprese, così frequenti nella sua lunga e travagliata attività artistica».

«Di fronte ad una personalità tanto difficile ed estrosa, ad un temperamento tanto sfrenato ed indipendente, la nostra critica d'arte contemporanea, avvezza e per lo più proclive ad un conformismo di maniera, pur intuendo le doti dell'artista, ha stentato ad individuare le radici poetiche, anzitutto, per le difficoltà di inquadrarla, com'era assolutamente necessario, nel più vasto quadro dell'arte

Una scultura di Antonietta Raphael, esposta alla « Querinas »

europea. E, d'altra parte, cedendo al gusto giornalistico dell'esotico o della scoperta sensazionale, ha preferito sottolineare gli aspetti più appariscenti e meno sostanziali dell'arte sua, insistendo spesso sulla "barbarie orientale" della sua fantasia e cedendo alla tentazione di indagare sulla sua parte alle origini della cosiddetta "scuola romana" nella speranza di poter misurare al centesimo come su una bilancia la partita del dare e dell'avere tra Mario Mafai, Scipione e la Raphaël, in quegli anni tra il '27 e il '30, che videro in un modesto caseggiato di via Cavour la nascita di un sodalizio artistico, di cui sarebbe oggi assurdo cercare di riferire norme, usi e procedimenti che mai ci furono. Restava intanto così fuori tiro la più vera essenza poetica della Mafai. Ed è proprio per questo che nel saggio del '52, pur accennando a quei più antichi rapporti con i due pittori romani, che sono sembrati a torto problematici e misteriosi, rinviavo per diversi ragioni un'eventuale soluzione critica al riguardo, spostando decisamente l'obiettivo dalle poche pitture alle tante e varie sculture della Mafai che erano le cose meno conosciute, indicando in quelle più che altrove una presenza di poesia e di schietta originalità. E c'è da rallegrarsi che l'orientamento critico di quest'ultimi anni, nei casi migliori, abbia dato nuove conferme in tal senso (pur non dimenticando le pitture vecchie e nuove), alla validità della scultrice fino al punto da superare ogni ottimistica previsione».

Così Valentino Martinelli presenta al catalogo Antonietta Raphaël, in occasione della Mostra di sculture e pitture, aperta in questi giorni alla Galleria *Querinas*, a Roma, in via del Babuino 149.

IL *Centro Culturale Canova* ha organizzato un incontro-dibattito sulla X Quadriennale Nazionale d'arte, inaugurata in questi giorni, tra polemiche e discussioni, circa il criterio di voler rinviare nel tempo, in tre distinte fasi, la testimonianza storico-critica dell'arte contemporanea, e circa la scelta delle opere e degli artisti.

Di fronte ad una nutrita partecipazione di artisti, critici e giornalisti, hanno preso la parola il dr. Luigi Tallarico, il prof. Vittorio Scorza ed il prof. Mario Rivosecchi, i quali hanno illustrato, nei diversi aspetti, la situazione dell'odierna edizione della Quadriennale.

E' stato rilevato come il criterio della tripartizione, oltre a distaccare arbitrariamente gli aspetti figurativi da quelli non figurativi dell'arte, che è fenomeno unitario, porti a schematizzare — per voler troppo didatticizzare — quella che è invece tipica funzione di raccordo e di organicità di un corpo vivo ed unitario; mentre il dibattito si è incentrato particolarmente sulle scelte e sulle assenze, alcune perfino clamorose, che hanno caratterizzato la pretesa rappresentatività della Rassegna.

Sono intervenuti pittori e critici, i quali hanno rilevato unanimemente come la facoltà della scelta delle varie commissioni, che presiedono queste manifestazioni artistiche, è stata ormai interamente demandata a un settore politico e finanche al potere dei sindacati, i quali non solo non hanno nulla a che spartire con l'arte, ma quel che è peggio, si servono dell'arte per scopi di sottogoverno!

OGGI, *alle ore 19, nella Galleria Editalia, in Roma,* Qui arte contemporanea *(via del Corso 525), Fortunato Bellonzi e Luigi Lambertini presenteranno l'elegante volume sull'opera scultorea di Crocetti, che si è avvalso dell'apporto critico di Marcello Venturoli.*

Con l'occasione verrà inaugurata una mostra di sculture e di disegni dell'illustre Artista.

SI E' APERTA a Legnano nelle sale della Galleria Civica d'Arte in Palazzo Malinverni la rassegna «L'esperienza dell'aerospazio nella pittura contemporanea» posta sotto l'alto patronato del Presidente della Repubblica Italiana Giovanni Leone.

Alla manifestazione partecipano: Cesare Andreoni, Fedele Azari, Roberto Iras Baldessari, Giacomo Balla, Benedetta Marinetti, Enzo Benedetto, Arturo Ciacelli, Franco Costa, Tullio Crali, Mino Delle Site, Fortunato Depero, Renato Di Bosso, Nicolay Diulgheroff, Tullio d'Albisola, Fillia, Corrado Forlin, Gino Galli, Giovanni Korompay, Mario Lepore, Antonio Marasco, Sante Monachesi, Filippo Oriani, Umberto Peschi, Ugo Pozzo, Regina, Mino Rosso, Gino Severini, Wladimiro Tulli, Tato.

I seguenti artisti sono presenti con più opere: Alessandro Bruschetti, Roberto Crippa, Gerardo Dottori, Lucio Fontana, Venino Naldi, Enrico Prampolini.

La rassegna sottolinea due punti distintivi divisi in due sezioni. La prima ha un significato storico dovuta alla presenza di pittori futuristi, e in particolare aeropittori e aeroscultori legati al movimento marinettiano. La seconda persegue l'intenzione di dimostrare l'attualità dell'esperienza dell'aerospazio all'interno di correnti e movimenti dell'arte dei nostri giorni, anche se le opere di questi artisti investono problemi e altre ricerche continuative, aggiornate da nuove esperienze, sperimentazioni susseguenti, secondo una linea di connessione storica.

DELLA bella personale di Gyula Varjas allestita alla galleria «Lo Scalino» sarebbe molto improprio dire che si tratta di una mostra singolare. Questo pittore ungherese, che può considerarsi un apolide giramondo, se si eccentua una sosta di circa un ventennio nel lontano Perù, non ha mai cercato nonostante l'inquietudine tenace della sua indole, la stravaganza gratuita: si direbbe che proprio gli esiti di stile, per quanto individuali e talvolta ai limiti dell'urto, traducono una interna compostezza, una chiara visione del rapporto estetico, una precisa coerenza di linguaggio. Doti piuttosto rare, oggi, e che non contraddicono certo — e ne confortano anzi la consistenza radicale — la impulsività del temperamento. Senza dubbio non è estranea all'artista, come prospettiva di rigore morfologico, la lezione di un Carena o di un Colacicchi, di cui è stato allievo; ma, una volta scelta la intelaiatura di base, Varjas ha liberato senza remore la sua immaginazione, scaldandola con tutti i fervori sentimentali, ha tentato con successo nuovi ritmi costruttivi e nuove relazioni cromatiche.

In questo senso anche gli elementi esotici del suo nomadismo si spogliano di ogni incidenza folkloristica e si restituiscono interamente al problema pittorico, come accordo emozione-struttura. L'ipotesi di un cubismo attento non solo alla componente plastica ma anche ai valori di gamma che la sostengono acquista significato dal rapido scomporsi e riproporsi, in termini obiettivi di pittura, della realtà. Ecco una grande figura accoccolata, il cui blocco ciclico è arditamente temperato da convergenze acute; una danza india, che elimina la facilità del racconto in un originale processo di cadenze stilistiche; due pellicani in amore, che sembrano vivificati, al di là dell'immagine, in una commossa allegoria. Sono segni di un'esperienza piena, non provvisoria; e nella quale si avverte, d'altra parte, un paziente esercizio di disciplina, inteso a frenare le impennate dell'estro a tutto vantaggio di un più profondo discorso.

ALLA GALLERIA dell'Accademia «Città Eterna» (che recentemente ha assegnato il Premio per la Pittura a Gastone Breddo, nel corso di un'austera cerimonia a Palazzo Braschi, ma ha anche attribuito una significativa medaglia d'oro a Pasquale Giuliani) è stata allestita una personale di una delle più concrete promesse della nuova figurazione. Giuliani, nativo di Napoli, è ancora molto giovane ed in fase di maturazione. I suggerimenti della cultura artistica e le stesse esperienze di

In questi giorni ricorre il 28° anniversario della morte di F. T. Marinetti. Lo ricordiamo, pubblicando l'aeroritratto che R. Di Bosso ha dedicato al geniale fondatore del Futurismo italiano

magistero potrebbero disporre l'artista ad un generico eclettismo, destinato ad inaridire persino l'entusiasmo e tutte le evasioni istintive. Ma è proprio qui la confortante qualità del pittore: pur ubbidendo senza remore all'invito del sentimento e della fantasia, quasi a dare una libertà onirica al profondo avvertire quotidiano, egli riesce a legittimare le visioni con l'uso pressocché costante di un linguaggio severo, sottratto ad ogni arbitrio morfologico. Intendo dire, anzitutto, che i valori letterari, il parossismo di contenuto, le suggestioni di una immagine pronta ad aggredire l'osservatore non hanno mai preso la mano all'artista; che anzi sembra molto pensoso — ed è nei giovani dote assai rara — del problema oggettivo della qualità dell'opera. Il suo forte racconto, sempre legato da una meditazione emotiva e tuttavia come ingentilito da un flusso lirico che ne solleva il dettaglio fino ad una serena decantazione, presenta aspetti strutturali, anche in ordine alle valenze di tavolozza, già vivi ed organici.

Pasquale Giuliani, assetato di conoscenza e mosso dall'invidiabile stimolo della perfezione, farà certamente molta strada. Specie se saprà considerare in tutta umiltà quanto sia difficile l'itinerario della creazione.

R. C.

E' USCITO *il n. 35/36 di «Futurismo-Oggi» (Ed.ni Arteviva, V. Plinio 25, Roma) che contiene: l'editoriale «Quadriennale Figurata» e scritti di: Enea Alquati:* Oggi; *Vinicio Saviantoni:* Punto sull'arte; *Alberto Sartoris:* Mario Radice; *Raffaella Di Ambra:* Mostre a Parigi, *M. Cristina Benussi:* Teatro e pubblico; *Nanni:* Synthèse sans thèse; *Giovanni Lista e Luigi Tallarico:* Monaco futurista?; *Roberto Rosati:* Macchina e uomo. *E' riprodotto anche* Bianca e rosso *di F. T. Marinetti. Notiziario ed informazioni come d'abitudine, poesie di Frida Rota, Edoardo Vitale, Giacomo Fiorio, Gabriella Poluzzi, Arrigo Scagliarini, Giancarlo Caldini e Vinicio Saviantoni. Illustrazioni con opere di Lorena Berg, Mario Radice, Antonio Marasco, Nicola Diulgheroff, Enzo Benedetto, Serafino Babini, Arturo Bonfanti, Graziana Pentich, Michele Perfetti, Vitelia Francalanci.*

A szovjet vasárnap gáztámadással és hatalmas ágyutüzzel megkezdte az offenzivát Mandzsuria keleti határán

A kinaiak Karbinban letartóztatták a szovjet főkonzult és a konzulátus személyzetét — 37 tábori ágyu támogatja a szovjethaderők támadását

A legujabb táviratok az orosz—kinai konfliktus elmérgesedéséről számolnak be. Mind szélesebb mederben dulnak a véres harcok a messzi Keleten és ugylátszik, hogy a háborut, amely kiszámithatatlan ideig tarthat, *senki sem tudja megállitani.* A keletszibériai vasut birtokáért tört ki a háboru *Oroszország* és *Kina* között. A háborut többszörös jegyzékváltás előzte meg *a nankingi kormány és a szovjet moszkvai központja között.* A diplomácia fegyvereivel azonban nem sikerült a két állam között felmerült hatalmi nézeteltéréseket elsimitani. *Oroszország egyre több embert dobott a kinai határra és*

három nappal ezelőtt orosz vörösgárdisták behatoltak Mandzsuriába.

Ezzel a háboru megkezdődött.

Amikor az első határvillongásokról megérkeztek a távirati jelentések *Európába,* ugyszólván az összes nagyhatalmak interveniálni igyekeztek ugy az orosz, mint a kinai kormánynál a háboru megakadályozása végett. *Franciaország, Anglia, Olaszország és Japán egymásután próbáltak békét teremteni a két állam között,* hivatkozással arra, hogy

alig néhány hónappal ezelőtt ugy Oroszország, mint Kina aláirta a Kellog paktumot, amelyet az egész világon, mint a háborut örökre megszüntető szerződést üdvözöltek.

A nagyhatalmak diplomáciai intervenciójának azonban nem volt eredménye, Oroszország ugylátszik teljes erővel a háboru álláspontjára helyezkedett s távol Keleten ujból dörögnek az ágyuk, ujból hullanak az emberek.

Az orosz—kinai háboru legujabb fázisáról a következő, *vasárnap éjjel érkezett legfrissebb táviratainkszámolnak be:*

London, julius 21. **Nankingból jelentik: Hivatalos közlés szerint a szovjethaderők tegnap a Szul-Fen-Ho folyó mentén támadást intéztek Mandzsuria keleti határa hosszában. A kinai csapatok a védelemre szoritkoztak. Az oroszok gázt használtak a támadás folyamán; vállalkozásukat harminckét tábori ágyu támogatta.**

Peking, julius 21. **Az oroszok a keletkinai vasutak egész mozgóanyagát Csitába küldték.**

Karbinban a szovjetfőkonzult a konzulátus egész személyzetével együtt letartóztatták.

London, julius 21.

Sanghajból jelentik: *Wang* miniszter a hirlapirók előtt bizakodó hangu nyilatkozatot tett és sajnálatának adott kifejezést, hogy riasztó hirek kerültek forgalomba. Emlékeztetett arra, hogy Kinának

eltökélt szándéka, hogy mindenáron elfojtja a kommunista propagandát.

Szovjet részről a keletkinai vasutak igazgatását arra használták fel, hogy felforgató propagandát folytassanak Kina kormánya és társadalmi intézményei ellen. Ez a körülmény teljes mértékben igazolja a vasuton elrendelt rendkivüli megelőző rendszabályokat. Teljesen elhibázott dolog volna azonban ebből azt a következtetést levonni, hogy Kina tönkretenné Oroszország érdekeit a kérdéses vasuton. *Sem Oroszországnak, sem más hatalomnak nem kell attól félnie, hogy Kina nem fogja tiszteletben tartani a jogszerü idegen vállalatokat.*

Washingtonból azt a hirt közölték, hogy Stimson államtitkár felhivta Kina, Szovjetoroszország, Anglia, Japán és Franciaország figyelmét arra, hogy mód nyilik a keletkinai vasutak vitás ügyének döntőbiróság elé való terjesztésére, mert ugy Szovjetoroszország, mint Kina csatlakozott a Kellogg-szerződéshez. Ezzel a hiradással szemben a Tass-iroda illetékes helyen kapott felhatalmazás alapján kijelenti, hogy szombat estig az amerikai kormány részéről semmiféle ilyen tartalmu közlés nem érkezett Moszkvába.

Összeégett gyermekholttest az utcán

Egy magára hagyott 12 éves leányka borzalmas tüzhalála

Szeged, julius 21.

(A Hétfői Napló tudósitójától.) Borzalmas szerencsétlenség játszódott le ma a kora hajnali órákban Makón.

Egy tizenkét éves kisleány ruhája meggyulladt, a leányka összeégett és sérüléseibe belehalt.

Nagy György hagymakertész vasárnap feleségével együtt a kora hajnali órákban eltávozott Vámbéry-utca 23. szám alatti lakásáról. A szülők földjükre mentek ki, egyedülhagyott tizenkét éves kisleányuknak, Maricának pedig meghagyták, hogy ruhát mosson. A gyermek begyujtott a kemencébe. *Ruhája tüzet fogott.*

A kisleány ijedtségében a már lobogó ruhában az utcára szaladt és segitségért kiáltozott. Hajnali félnégy óra lévén, az utcán senkisem tartózkodott, a segélykiáltást senkisem hallotta.

A leányka fel-alá szaladgált kétségbeesésében a lobogó ruhában. A lángnyelvek már testét érték s pár perc mulva *eszméletlenül összecsett.*

Hajnali öt óra körül az utcai járókelők a leányka teljesen összeégett holttestére találtak rá.

A nyomozás megindult annak megállapitására, hogy *a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.*

Nyolc szótöbbséggel fogadta el a francia parlament az Unióval kötött pénzügyi egyezményt

Kimondták, hogy Franciaország csak akkor fizethet, ha Németország tizet

Párizs, julius 21.

A kamara szombat éjszakai ülésén a pénzügyi egyezmények ratifikálásának sorsa és ezzel együtt a kormány sorsa hajszálon függött. Végeredményben

a képviselőház 300 szavazattal 292 szavazat ellenében elfogadta Deligne képviselő javaslatát és ezzel jóváhagyta az Egyesült Államokkal kötött pénzügyi egyezmény egyszerü ratifikálását.

A ratifikáló törvényjavaslat a kormány kivánalmának megfelelően egyetlen szakaszból áll, amely felhatalmazza a köztársaság elnökét a washingtoni egyezmény ratifikálására. Ennek a szövegnek megszavazásával elesett a pénzügyi bizottság javaslata, amely magába a ratifikáló törvénybe óhajtotta belevinni a fentartásokat

A Nagybritanniával kötött egyezmény ratifikálását *egyszerü kézfelemeléssel szavazták meg.*

A pénzügyi egyezményekre vonatkozó fentartás ,amelyet külön határozati javaslatba foglaltak, megemlékezik arról a testvéri érzelemről, amely egymáshoz füzi a világháboruban egymás oldalán harcolt nemzeteket, majd kijelenti, hogy Franciaország csupán akkor találhatja meg az egyezmények végrehajtásához szükséges pénzügyi eszközöket — hacsak nem akarja gazdasági helyzetét sulyos zavarnak kitenni —, *ha Németország eleget tesz a vele szemben fennálló kötelezettségnek;* éppen ezért a Ház kijelenti, hogy

a pénzügyi egyezményben foglalt terhek kizárólag azokból az összegekből fedezendők, amelyeket Németország a jóvátételi terhek visszatérítésén tul Franciaországnak fizet.

Ennek a javaslatnak első részét 282 szavazattal 274 szavazat ellenében fogadták el; *a javaslat zárórészét kézfelemeléssel hagyták jóvá.*

Lillaz képviselő inditványára a költségvetési fedezetről külön törvényben fognak rendelkezni. Ezt a törvényt előbb a pénzügyi bizottság vitatja meg és csak csütörtökön bocsátják a Házban tárgyalás alá.

A ratifikáló törvényjavaslatokat már holnap a szenátus elé terjesztik.

Megüresedik a pacsai kerület: Huszár Károly lesz a hivatalos jelölt

Bartos János lemond mandátumáról, mert csődeljárás indult meg ellene — Befejezett tény Huszár Károly távozása az O. T. I. élérol

A Pester Lloyd legutóbbi számában felszólitja *Dréhr* Imre népjóléti államtitkárt, hogy nyilatkozzék: *mennyiben felelnek meg a valóságnak a Huszár Károly önkéntes eltávozásáról szóló hirek.* A *Pester Lloyd* ebben a cikkében Huszár Károly külföldi utjával kapcsolatosan más természetü kérdéseket is felvet és határozott feleletet kér a népjóléti minisztériumtól.

Erre a felhivásra teljes hallgatás a válasz. A *Hétfői Napló* munkatársa *teljesen beavatott kormánykörökből* ugy értesül, hogy a népjóléti minisztérium azért nem válaszol a felvetett kérdésekre, mert maga *Vass József népjóléti miniszter sem tud semmi közelebbit Huszár Károly* elutazásáról. Huszár Károly, az Országos Társadalombiztositó elnöke a népjóléti miniszter tudtával négy hétig Rómában tartózkodott és miután onnan hazatért, *autón ismét családjával együtt külföldre utazott anélkül, hogy külföldi cimét bárkivel is közölte volna.*

Vass József népjóléti miniszter, mihelyt Huszár Károly elutazásáról értesült, azonnali jelentést kért dr. Lengyel Zsolt helyettes államtitkártól, az OTI alelnökétől, aki tegnap tett irásbeli jelentést a népjóléti miniszternek.

Huszár Károly elutazása előtt *Lengyel* Zsoltot bizta meg helyettesitésével és ugyanakkor közölte, hogy külföldi cimét majd néhány nap mulva megirja a titkárjának. Vasárnap délelőtt az a hir terjedt el, hogy *Huszár Károly a távozásáról elterjedt hirek miatt váratlanul visszaérkezett a fővárosba.* Ez a hir — legalább is egyelőre — nem felel meg a valóságnak.

Huszár Károly hivatali környezetében ugy tudják, hogy az OTI elnöke nem óhajt többé visszatérni állásába.

Huszár Károly ugyanis

szeretne visszatérni a politikai életbe.

Huszár Károlynak ez a vágya előreláthatóan már a legközelebbi időben teljesedni fog. Legközelebb

megüresedett a pacsai kerület,

amelynek ezidőszerint Bartos János a képviselője.

Bartos János ellen csődeljárás van folyamatban,

amelynek során kikérik őt a Háztól. Bartos János nem várja meg az eljárás lefolytatását, hanem még az őszi parlamenti kampány megnyitása előtt lemond mandátumáról. Huszár Károly tehát fellép a pacsai kerületben, ahol a kormánypárt vele szemben nem állit jelöltet

Vasárnap este kigyulladt egy villamos a Nagykörúton

Vasárnap este kilenc óra tájban a Király-utca és a Nagy-körut keresztezésénél egy 6-os villamoskocsi, amely a Nyugoti pályaudvarról a Boráros-tér felé igyekezett, *kigyulladt.* A felsővezetékből lángok csaptak ki, amelyek

meggyujtották a kocsi belső és alsó kábeljeit.

Az utasok rémülten ugráltak le az égő villamoskocsiról, óriási tumultus keletkezett a szokatlan tüzeset színhelyén. Az **őrszemes** rendőr értesitette a tüzoltóságot, amely pár perc alatt a helyszinen volt és

rövidesen lokalizálta a tüzveszedelmet. Csakhamar megállapitották azt is, hogy a nagy ijedelmen kivül a tüz következtében senkinek nem történt baja. Körülbelül *husz percig tartott,* amig a normális forgalom helyreállott és a hasznavehetetlenné vált villamoskocsit betolatták a legközelebbi remisbe.

HIREK

Szabóky Alajos lesz Bud János államtitkára a kereskedelmi minisztériumban

Szabóky Alajos utódául Őrffy Imrét emlegetik

A *Hétfői Napló* legutóbbi számában közöltük *Bethlen* István gróf miniszterelnöknek a döntését a kereskedelmi tárca betöltésével kapcsolatban Megirtuk, hogy *Hermann* Miksa kereskedelmi miniszter aug. 1-én szabadságra megy. A kerskedelmi miniszter nyári szabadságát ezuttal is Arosában tölti, ahonnan szeptember végén tér vissza Budapestre.

Augusztus elsején Bud János közgazdasági miniszter veszi át a kereskedelmi tárca vezetését egyelőre ideiglenesen, szeptemberben azonban megtörténik Bud János kereskedelmi miniszteri kinevezése, Hermann Miksa pedig visszamegy professzornak a müegyetemre.

Ugyancsak távozik *Dezsőffy* Aurél kereskedelmi államtitkár is, aki nyugdijba megy. Utódjáról még nem történt döntés. Legutóbb tárgyalások folytak különböző irányban az uj kereskedelmi államtitkár személyének kiszemelése ügyében, több politikust emlegettek a jelöltek között, *most azonban egy olyan megoldás került szóba, amely eddig kivül esett minden kombináción és mégis a legtermészetesebb elintézésnek tekinthető.* Arról van szó ugyanis, hogy

Bud János régi munkatársa, Szabóky Alajos, lesz az uj kereskedelmi államtitkár.

Szabóky Alajos, amikor Bud János átadta a pénzügyi tárcát Wekerle Sándornak, megmaradt államtitkárnak az uj pénzügyminiszter mellett is.

Szabóky Alajos távozásával megüresedik a pénzügyminisztériumi politikai államtitkári állás, amelyre egyelőre *Őrffy* Imre a legkomolyabb jelölt *Őrffy* Imre most már kilencedik esztendeje állandó előadó a képviselőházban a pénzügyi javaslatoknak. Valószinü tehát, hogy *ő lesz az uj pénzügyi államtitkár.*

— **A kormányzó vadásztrofeái a kiállításon.** *Kaposvárról jelentik:* Az augusztusban megnyiló kaposvári ipari, mezőgazdasági és kereskedelmi kiállításnak egyik érdekessége lesz a kiállításnak az a része, amely ben *Horthy* Miklós kormányzó gyönyörü vadásztrofeáit helyezik el. A kiállítást minden valószinüség szerint a kormányzó is megtekinti.

— **Kállay Tibor Nagykanizsán.** *Nagykanizsáról jelentik:* Kállay Tibor, a nagykanizsai kerület országgyülési képviselője szombaton este ideérkezett. A vasárnapot választói körében töltötte s innen indul hosszabb külföldi utjára, ahonnan csak szeptemberben tér haza.

— **Hatalmas szélvihar tombolt Londonban.** Londonból jelentik: Ma este Londonban és a város környékén - hatalmas szélvihar tombolt. Ezt zivataros eső követte. Egy földmivest a villám agyonsujtott, mig néhányan megsebesültek. A viharzó tenger hullámai elérték Hastings város első házait. Egy nő a hullámokban lelte halálát.

— **Egy rendőrfőtörzsőrmeser öngyilkossága.** Vasárnap este a szentendrei rendőrőrszobán *Kokucska* Pál 42 éves rendőrfőtörzsőrmester szolgálati revolverével *mellbe lőtte magát.* A mentők Kokucskát *életveszélyes sérülésekkel* szállitották be a III-as számu helyőrségi kórházba. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Szerencsétlenség a hatvanéves sikló jubileumán.** *Newyorkból jelentik:* Bretton Woodsban (New-Hampshire) a Washington-hegyre vezető sikló 60 éves fennállásának évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen üzembe helyezték azt a mozdonyt, amely legelőször közlekedett ezen a vonalon. A mozdony, amelyet már jóideje muzeumban helyeztek el és ebből az alkalomból hoztak ujra rendbe, felrobbant. *Egy bosztoni ujságiró meghalt. Frost mérnök, aki 1896-ban a vonal felavatása alkalmával elsőnek tette meg az utat ezzel a mozdonnyal, megsebesült.*

— **Kommunista tüntetés készül Párizsban.** Párizsból jelentik: A kommunista párt a moszkvai végrehajtóbizottság utasitására nagyszabásu tüntetést rendez augusztus elsejére. Már május 7-ike óta folynak ennek a tüntetésnek előkészületei. Ma a kommunisták titokban nagygyülésre hivták egybe hiveiket a Párizs közvetlen környékéhez tartozó Villeneuve-St.-Georgesba, hogy megbeszéljék a tüntetés megszervezésének részleteit. *A rendőrség idejében tudomást szerzett a titkos összejövetelről és rajtaütött a kommunistákon.* Összesen száztizenegy kommunista volt jelen. A rendőrök számos okmányt foglaltak le és a résztvevőket egytőlegyig beszállitották a rendőrségre. Közülök kilencvenötöt letartóztatásba helyeztek. Kihallgatásuk most folyik.

Cyánoz nyomnélküli szigeteléssel Ditrichstein 416-54 és 55

Szabadlábra helyezték Sziklai Pált, a Révai-nyomda ügyvezető igazgatóját

A vállalat visszavonta a 200.000 pengős feljelentést

Három hónappal ezelőtt a *Révai Testvérek Irodalmi és Nyomdai Müintézet* vezetősége bünvádi feljelentést tett a nyomda ügyvezető igazgatója, *Sziklai* Pál ellen. A feljelentés szerint a vállalatnál tartott rovancsolás

kétszázezer pengő hiányt

állapitott meg, amely miatt Sziklait vonták felelősségre. A feljelentés alapján megindult a nyomozás és

a rendőrség letartóztatta Sziklai Pált.

Az igazgatót átkisérték az ügyészségre, lefolytattak a vizsgálatot és kitüzték a főtárgyalást. A tárgyaláson a védő a bizonyitás kiegészitését és *védence elmeállapotának megvizsgálását kérte.* A bíróság

helyt is adott az inditványnak.

Röviddel ezelőtt az elmeorvosok beterjesztették véleményüket, amely ugy szólt, hogy *Sziklai nem elmebeteg.* A bizonyitáskiegészités során elrendelt könyvszakértői szemle még tartott, mikor időközben *Földi* Dezső dr. és *Harsányi* Miksa dr. védők

Sziklai szabadlábra helyezését kérték

és kérésüket terjedelmes beadványban indokolták meg. Ugyanebben az időben a Révai Testvérek Rt. viszont

visszavonta a feljelentést,

mire megszüntették az eljárást és elrendelték *Sziklai* Pál azonnali szabadlábra helyezését. *Sziklai* igazgató szombaton kijött a fogházból.

— **Házasság.** *Dénes* Vilmosnak, a *Süss* és *Friedmann* cég beltagjának leányát, *Liviát* eljegyezte *Rédey* Ferenc, a Cordatic Magyar Gumiabroncs Részvénytársaság tisztviselője, Szombathely. (Minden külön értesités helyett.)

— **A Revizios Lobogó avató ünnepélye.** Augusztus 18-án avatják az ügető versenypályán nagy ünnepségek keretében a Revizós Lobogót. Ugyanekkor rendezik *Glock* Tivadar tábornok vezetésével az *Isaszegi Csata* cimü nagy történelmi hadijátékot. Az ünnepi játék három napon át tart.

— **Eltünt tanitónő.** A főkapitányság eltünési osztályán *Sziránkó* Géza müszaki tisztviselő bejelentette, hogy felesége szül. *Prangert* Margit 38 éves fővárosi tanitónő néhány nappal ezelőtt eltávozott Kén-utcai 3. szám alatt lévő lakásukról és azóta nem adott életjelt magáról. Minthogy attól lehet tartani, hogy a tanitónő öngyilkosságot követett el, vagy szerencsétlenség érte, a rendőrség erélyes nyomozást inditott felkutatására.

— **Sulyos autószerencsétlenség Sárváron.** *Zalaegerszegről jelentik:* Sulyos automobil szerencséllenségről történt *Sárváron* az egyik utkereszteződésnél. *Banczi* Gyula és *Keszler* József bérautófuvaroz autói összeütköztek. Az összeütközés olyan heves volt, hogy *Banczi* és fia sulyosan megsebesültek. A nyomozás megállapitotta, hogy *Bancziék* gépkocsiját az *alig tizennégy esztendős ifj. Banczi Gyula vezette,* akinek nem volt sofőrigazolványa és egészen járatlan a gépkocsi vezetésben. *A vizsgálat folyik.*

— **Két öngyilkosság.** Vasárnap délután három órakor a Ferenc József-hidról a Dunába vetette magát *Pester* Ignác 51 éves ügynök. A közelben állomásozó rendőri motoroscsónak legénysége utánasietett és kifogta a vizből. A mentők sulyos állapotban vitték a Rókus-kórházba. Anyagi okok miatt akart öngyilkos lenni. — Pálfi Antal 59 éves malomtisztviselő a Batthyányi-utca 5. számu házban lévő lakásán veronállal megmérgezte magát. A mentők első segitségben részesitették, azután sulyos állapotban szállitották a Rókus-kórházba. Szintén anyagi okok miatt kisérelte meg az öngyilkosságot.

— **Egy erdőőr rejtélyes öngyilkossága.** *Nagykanizsáról jelentik:* A szomszédos *Zsigárd* pusztán, ahol a Batthyány-Strattmann hercegség uradalma van, tegnap holtan találták *Vágó* János fiatal erdőőrt, mellette feküdt kilőtt vadászfegyvere. A csendőrség megállapitotta, hogy *Vágó öngyilkosságot követett el.* Semmiféle bucsulevelet nem találtak nála, csupán két cim volt felirva egy zsebében lévő papirlapra. *A rejtélyes öngyilkosság ügyében a nyomozás folyik.*

— **Erdei banditák kiraboltak Erdélyben egy gyárost.** Bukarestből jelentik: A Brassóból Sepsiszentgyörgybe vezető uton Előpatak közelében az erdőben három bandita utját állta Coveshan sepsiszentgyörgyi gyárosnak, aki automobilján arra haladt. A rablók megtámadták az utasokat s miután megsebesitették a gyárost és soffőrjét, kétszázezer leit zsákmányolva elmenekültek. A banditák üldözését megkezdték.

— **Súlyosan megbetegedett a német kancellár.** Heidelbergből jelentik: Müller birodalmi kancellár, aki gyógyhasználat céljából Mergentheim fürdőn tartózkodik, hirtelen sulyos, lázzal járó, gennyesedő epehólyaggyulladásban megbetegedett. A tanárok haladéktalan műtétet tartottak szükségesnek. Az operációt vasárnap délután öt órakor hajtotta végre Enderlen professzor. A beteg állapotát komolynak kell mondani.

— **Felakasztotta magát elhunyt férje utáni bánatában.** *Pápáról jelentik: Ungár* Mihály pápai terménykereskedő két héttel ezelőtt meghalt. Halála után a felesége buskomor lett. A jómódu 54 éves özvegyasszony *elkeseredettségében vasárnap felakasztotta magát, mire rátaláltak meghalt.*

Szakorvosi rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst Salvarsan-oltás. Rendelés egész nap. Rákóczi-út 37 I. em. 1 Rókussal szemben

— **Polgár bácsi a Csillaggal Nagykanizsára érkezett.** *Nagykanizsáról jelentik: Polgár* bácsi, a világjáró konfliskocsis, aki már egész külföldet bebarangolta *Csillag* lovával, ma Kaposvárról *Nagykanizsára érkezett. Polgár* Sámuel fellobogózott világkörüli konflisát és lovát nagy tömeg vette körül Nagykanizsáról tovább barangol a világjáró konfliskocsis a dunántuli városokban.

— **Halálos fürdés a Sárvizcsatornában.** *Pécsről jelentik: Báta* községben halálos katasztrófa történt vasárnap a *Sárviz* csatornában. *Sümegi* Mihály tiz éves kisfiu több társával fürdött a csatornában, majd hirtelen elmerült. A partról édesanyja utána ugrott, de gyermekét *már holtan láthatta csak viszont.* Miközben az anya gyermekét kereste a vizben, *nem messze tőle felbukkant a kisfiu holtteste.* Az izgalmas életmentés közben az anya is fuldokolni kezdet, mire utánaugrott a csatornába *Girisza* József husz éves gazdálkodó, akinek csak nagynehezen sikerült az anyát kimenteni. *Sümeginét* eszméletlenül szállitották a kórházba.

— **Fürdés közben elmerült a Drávában.** *Nagykanizsáról* jelentik: Tegnap délután a rekkenő hőségben Tarc községben a Dráva folyóban fürdött két vámőr. *Sárdi* István vámőr mindjobban bemerészkedett a folyóba és *beleuszott a fürdésre tilos, alkalmatlan területre, a folyó örvényébe. Az örvény elkapta a vakmerő vámőrt és magával sodorta.* Társa, *Kovács János utánavetette magát, hogy kimentse. A parton nagy tömeg verődött össze.* A partonállok kötelet hajitottak az örvény felé. Sárdi István azonban a kötelet elérni nem tudta, az örvény elsodorta és *elmerült az örvénylő folyóban.* Társának sikerült elkapnia a kötelet és igy kimentették a folyóból. Sárdi István holttestét még nem fogták ki.

— **Szerelmi bánatában öngyilkos lett Vácott egy pesti fiatalember.** Néhány nappal ezelőtt Vácról a budapesti Zsidó-kórházba szállitották *Vas* Imre 27 éves tisztviselőt, aki Budapesten, a Podmaniczky-utca 43. számu házban lakott és *Vácott nagymennyiségü veronállal megmérgezte magát.* A rendőri nyomozás megállapitotta, hogy *Vas Imre szerelmi bánatában követte el az öngyilkossági kisérletet* és azért utazott Vácra, hogy szülei minél később értesüljenek öngyilkosságáról. A budapesti Zsidó-kórházban az orvosok mindent megtettek a fiatal tisztviselő megmentésére, azonban a veronál már annyira felszivódott egész szervezetébe, hogy *nem sikerült őt egy pillanatra sem eszméletre téríteni.* Az életunt fiatalember többnapos halálvivódás után vasárnap délben a Zsidó-kórház betegszobájában meghalt. Holttestét az orvostani intézetbe vitték. Az öngyilkos fiatalember igen jó családból származik, *Vas* Izidornak, a *Mezőgazdák Szövetkezete* igazgatójának a fia.

— **Két ház leégett egy Pécs melletti községben.** *Pécsről jelentik:* Tegnap este *Nagydorog* községben tüz támadt. *Máté* Mihály cipészmester és *Tullner* Géza asztalosmester házai estek a tüz martalékául. A nyomozás megállapitásai szerint *gyujtogatás okozta a tüzet.* A gyujtogatók kézrekeritésére széleskörü nyomozás indult.

— **Autóbalesetek.** *Olt* Gusztáv 42 éves gépmestert, aki a Nagymező ucca 81. számu házban lakik, az Andrássy-ut és a Nagymező ucca kereszteződésénél egy ismeretlen rendszámu autó elütötte. A gépmester lábát törte. A mentők a Rókus kórházba szállitották. — *Farkas* Gézáné 60 éves háztartásbeli nőt, aki a Medve ucca 19. számu házban lakik, a Bp. 81-325 rendszámu autó a Ferenc József-rakparton elütötte. A mentők Farkasnét bekötözték és lakására szállitották.

— **Elütötte a motorosvonat és szörnyethalt.** *Nagykanizsáról jelentik: Németh* József 42 éves vasutast Tapolcza állomáson a motorosvonat elütötte. Németh József szörnyethalt.

Nagy gyakorlattal biró urinő szeretne nagyobb intézménynél **gazdaasszonyi minőségben elhelyezkedni.** Kitünően érti a tömegfőzést és tálalást. Igényei szerények. **S. M. VII., Munkás ucca 13. III. 26.**

Ugyanott egy szép antik ruhaszekrény is eladó.

Két ujabb halottja van a hajmáskéri robbanásnak

A vizsgálat megállapitotta, hogy senkit sem terhel felelősség

Székesfehérvár, julius 21.

(A Hétfői Napló tudósitójától.) A hajmáskéri lőtéren történt gránátrobbanás ügyében kiszállt szakbizottság a helyszinen megállapitotta, hogy

a szerencsétlenség kizárólag technikai okok következtében történt.

A lőveg kezelése szabályszerüen folyt le az óvintézkedések betartásával. A bizottság most azt vizsgálja, hogy milyen technikai okok idézték elő a szerencsétlenséget, amelyért felelősség az eddigi megállapitások szerint *senkit sem terhel.* A hajmáskéri szerencsétlenségnek egyébként

ujabb két halálos áldozata van.

Kovács József tüzér és *Simonits* András műmester a székesfehérvári kórházban *a szerencsétlenség következtében keletkezett sulyos sérüléseikbe pénteken belehaltak. Székesfehérvárott szombaton délután katonai diszpompával temették el őket.*

Felakasztotta magát Várkonyi Károly festőművész

A Toldy Ferenc-utca 6. számu házban vasárnap hajnalban felfedezték, hogy a ház egyik lakója, *Várkonyi* Károly 30 éves festőművész felakasztotta magát. Az egyik mellékhelyiség vizvezeték csövére hurkot font az életunt festőművész és igy követte el az öngyilkosságot. Amikor a házbeliek reáakadtak és levágták a kötélről,

már nem volt benne élet.

A rendőrorvos megállapitása szerint *Várkonyi* Károly éjfél után egyóratájban követhette el az öngyilkosságot és halála néhány perc mulva következett be.

A rendőrség megindította a nyomozást az ügyben és megállapitotta, hogy a fiatal festőművész, aki rendezett anyagi viszonyok között élt és anyagi gondjai nem voltak, néhány hónap óta betegeskedni kezdett,

erősfoku idegbetegség mutatkozott rajta.

ugyhogy gyakran támadtak sirógörcsei. Ez a betegség kergette az öngyilkosságba. A szerencsétlen sorsu festőművész holttestét az orvostani intézetbe vitték.

— **A megbokrosodott lovak felboritották az utasokkal telt kocsit.** Szegedről jelentik: Sulyos kimenetelü szerencsétlenség történt vasárnap Szegeden. *Gombás* István kereskedő kocsiján kirándult feleségével, két nővérével és gyermekével. A lovak az egyik utcán megbokrosodtak s felboritották a kocsit. Gombás Margit és Gombás István *sulyosan megsérültek.* A szegedi közkórházba szállitották őket. A kocsi másik három utasa *könnyebben sérült meg.*

— **Gyujtogatás a szegedi repülőtér közelében.** Szegedről jelentik: A szegedi repülőtér mellett a buzaföldeken vasárnap virradó éjszaka egy nagy szénakazal kigyulladt. A tüzoltóságnak csak nagynehezen sikerült a tüz tovaterjedését megátolni. A közelben vasárnap délben ujabb szénakazal gyulladt ki. A tüzet hosszas tüzoltási munkálatok után sikerült lokalizálni. A nyomozás megállapitotta, hogy *a tüzet gyujtogatás okozta.* A vizsgálat folyik.

— **Motorkerékpár és szekér összeütközése.** Dr. *Gyulay* István 46 éves törvényszéki titkár motorkerékpárjával összeütközött a külső Jászberényi-uton egy kétfogatu szekérrel, melyet Nagy István fuvaros vezetett. Az összeütközés következtében Gyulay gépéről lezuhant. *Sulyos agyrázkódást, belső vérzést és végtagtörést szenvedett.* Életveszélyes állapotban a kun-utcai kórházba szállitották. *Mayer* József 36 éves gépész, a motorkerékpár másik utasa könnyebb sérülést szenvedett. A rendőrség az összeütközés ügyében a vizsgálatot megindította.

— **Borzalmas családi dráma Bernben.** Bernből jelentik: Vasárnap reggel az itt élő orosz Dobrusin-házaspár még meg nem állapitott okból perpatvart kezdett. A férj késsel nekiesett az asszonynak és hosszas dulakodás után elvágta a torkát. Dobrusinné rövid idő alatt elvérzett. A férj erre hálóingben felrohant a ház negyedik emeletére és levetette magát az udvarra, ahol összeroncsoltan holtan terült el.

LEGSZEBB PAPLAN LEGJOBB PAPLAN LEGOLCSÓBB PAPLAN Alapittatott 1858

Kárpitosáru, vas- és rézbutorgyára

Szőnyeg, pokróc, függöny, ágy- és asztalteritők minden kivitelben kaphatók

GICHNER JÁNOS Budapest, Erzsébet-körut 20.

Nagy katalógust 40 fill. ellenében postán bérmentve küldök

Dr. KALDACSY szakorvos rendel 10-4 és 7-8-ig VIII., József-körut 2. sz. férfi- és női betegeknek

Hivatalos árfolyamok

Érvényben: 1995. október 19.

Pénznem	VALUTA Vétel	VALUTA Eladás	DEVIZA Középárfolyam
Angol font	209,17	213,41	210,91
Ausztrál dollár	100,99	103,03	101,44
Belga frank*	455,25	464,39	459,82
Dán korona	24,17	24,65	24,37
Finn márka	31,13	31,75	31,52
Francia frank	26,75	27,29	27,01
Görög drachma*	57,05	58,19	–
Holland forint	83,74	85,42	84,49
Ír font	213,78	218,10	215,66
Japán jen*	132,04	134,72	133,14
Kanadai dollár	99,46	101,46	100,25
Kuvaiti dinár	443,40	452,34	446,84
Német márka	93,78	95,66	94,59
Norvég korona	21,33	21,75	21,50
Olasz líra**	83,28	84,94	83,82
Osztrák schilling	13,33	13,59	13,45
Portugál escudo*	88,70	90,50	89,81
Spanyol pezeta*	108,50	110,66	109,45
Svájci frank	115,39	117,73	116,13
Svéd korona	19,47	19,85	19,75
USA-dollár	133,11	135,79	134,14
ECU (Közös Piac)	172,32	175,78	174,19

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban.
* 100 egység, ** 1000 egység

Pénzintézetek irányadó kamatai

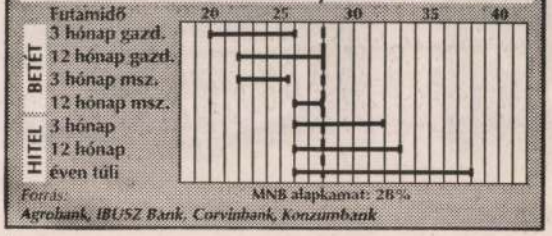

Forrás: *Agrobank, IBUSZ Bank, Corvinbank, Konzumbank*

Debrecen (HBN) – **A Főnix Holding Rt. Mode Team Kft.-je csütörtökön nyitotta meg felújított üzletét a Hatvan utca 1. szám alatt. A Gazelle divatüzletet (volt Lícium üzletház) két hét alatt alakították ki, és a 80 négyzetméteres eladótérben a jövőben – az osztrák Gazelle céggel kötött franchise-szerződés alapján – luxusminőségű fehérneműmárkákat árusítanak**

Fotó: Horváth Katalin

Aranyfinomító Isztambulban

London (MTI) – Isztambul rövid ideje működő aranytőzsdéje úgy döntött, hogy tőkéstársként bekapcsolódik annak az isztambuli aranyfinomítónak a felépítésébe, amely nemzetközi normáknak megfelelő aranyat fog előállítani – jelentette az UPI a Financial Times brit üzleti lapra hivatkozva. A vállalkozásban való részvételről első közgyűlésén döntött a júliusban megnyitott isztambuli aranytőzsde. A tőzsde igazgatója elmondta, hogy ezáltal is ki akarják használni Törökország kedvező fekvését.

Minimális gyorsulás

Budapest (MTI) – Augusztusban a termelői árak 1,3 százalékkal növekedtek júliushoz képest. Az áremelkedés a nyolcadik hónapban minimális mértékben gyorsult.

Decemberhez képest a termelői árak 23,1 százalékkal emelkedtek – közölte a Központi Statisztikai Hivatal.

Az év elején magas volt az áremelkedés üteme. Januárban az ipari árak 6, februárban 3,2, márciusban 3,3, áprilisban 3,3, májusban 2,1 százalékkal emelkedtek. Júniustól kezdve az áremelkedés üteme 1,5 százalék alá csökkent. Júliusban a havi ipari infláció 1,2 százalék volt.

Ehhez képest augusztusban kis mértékben emelkedtek az árak.

A „multiknak" is

Budapest (MTI) – **Számos nemzetközi nagyvállalatnak is javítania kellene a pénzügyi ellenőrzést, mert ezáltal csökkenteni lehetne a veszteségek kialakulásának veszélyét. Ez volt a Price Waterhouse nemzetközi könyvvizsgáló és üzleti tanácsadó cég által végzett felmérés egyik következtetése.**

A Price Waterhouse szakértői 16 ország 386 vállalatánál végezték a vizsgálatot és megállapították, hogy a nagyobb cégek háromnegyede rendszeresen származékos ügyletekkel próbálja csökkenteni a kockázatot. Számos vállalat pénzügyi osztályánál az ellenőrzési szabványok ugyanakkor nem felelnek meg a vállalt kockázatoknak. A Price Waterhouse egyik londoni tőkepiaci szakértője, David Knight szerint figyel elmúlt évek pénzügy sok vállalatnak hatéko reket kellene alkalmaz dálkodásának ellenőr

A felmérés szerin gazdálkodás egyik fe az, hogy felső határt egyes pénzügyi műv ságának. Erre a megk lalatoknál tapasztalt si hiányosságok mia lenne. A felmérés ki dául azt, hogy a vá mint 30 százaléka igazgatóságok nem h pénzügyi politikát, s vállalatok több min kapnak rendszeres t pénzgazdálkodásról.

Sok vállalat nem gyobb összeget áldo tástechnikai fejlesz

Óriáskote kárpótlási

Budapest (MTI) – E egy 150 ezer darab tet is kötöttek kárpó csütörtökön a Bud tőzsdén. Az előbbi utóbbi 210 forintos á létre. A részvénypi „blokk-kötés" volt, galmazotti kategória A Skála-Coop „T"-p 900 darabra szóló üz 2080 forintos árfolyan rinttal magasabb az szintén nagy kötés á A Hajdútej-papírokra millió forint árfolyam a Globus papírjaiból liónyi cserélt gazdát telben.

Hajdú-Bihari Napló 1935. X. 20. (Gácsér)

Várkonyi Károly - grafikus

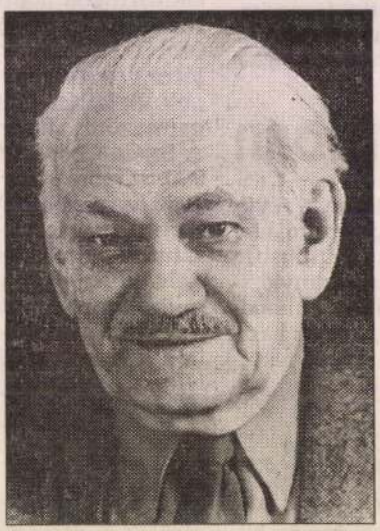

1910-ben született Debrecenben, tanulmányait a fővárosban végezte. 16 évesen rendezte első kiállítását, melynek nyomán Ács Lipóttal és Bíró Józseffel külön tanították. Az Iparművészeti Iskola grafikusi szakán Zombory-Moldován Béla volt a mestere, a Képzőművészeti Főiskolán Benkhard Ákos keze alatt dolgozott. Tanulmányait Berlinben, Münchenben, Franciaországban és Olaszországban egészítette ki. 21 évesen egy londoni emblémapályázaton második díjat kapott. 1935-ben Debrecenben kapcsolódott be az Ajtósi Dürer Céh munkájába, állandó résztvevője volt a kiállításoknak is. A II. világháborút követően előbb Sopronkőhidán, majd nyugati fogolytáborokban raboskodott, ahonnan megszökött, s a haditérképészet után ismét a képzőművészettel foglalkozott, majd rajztanár lett. 1973-ban vonult nyugdíjba. Sikerrel szerepelt az 1968-as New York-i „Avant Gard" világpályázaton, de díjakat szerzett Nancyban (1946), Helsingörben (1972), Pécsett (1976) és Debrecenben (1978). Önálló mappában 1971-ben és '73-ban jelentek meg ex librisei, s a világkatalógusok, tematikus pályázatok nyomán kiadott albumok sora is hosszú. A közelmúltban jelent meg a Hajviseletek a művészettörténet tükrében című könyve.

Kiállítások: (a legfontosabb hazai és nemzetközi tárlatok színhelyei 1967-től) Budapest, Cegléd, Debrecen, Hajdúböszörmény, Jászberény, Keszthely, Leninváros, Pápa, Pécs, Szeged, Veszprém; Helsingör, Bled, Japán, Lisszabon, Lugano, Kanada, Krakkó, USA.

„Az egész életemet végigjátszottam, így természetes is, hogy a munkáimban gyakran felfedezhető a humor, az irónia és groteszk formájában való fogalmazás. A különböző irányzatok ma már nem érdekelnek. Elfogadom a moderneket, de a modernkedés nekem már nem állna jól. Festményeket, szekkókat és »kocsmai falikép«eket még ma is készítek, de a kisgrafika, az ex libris az igazi műfajom. Általuk jutottam el a világba. Az ex libris kiváló lehetőségeket teremt arra, hogy az egyéni sors mellett az élet mosolygós oldala is megfogalmazódjék a metszeteken. Még csak 86 éves leszek, de nagyon meguntam volna az öregséget, ha már nem tudnék eleget nevetni, s így nem érezném magam ma is fiatalnak.

Várkonyi Károly ex librisei Fotók: Napló-reprodukció

1993 MÁR 11

ÉLET ÉS IRODALOM

MAGYAR SZAKÍRÓK SZÖVETSÉGE
1091 BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

CSÁNYI LÁSZLÓ RIPORTJA:

NÉVTELEN TELEFONÁ

Délelőtt telefonál valaki, nem mondja meg a nevét; olvasta egyik írásomat, úgy látszik, szeretem a kényes témákat, hát akkor menjek el J.-be, s keressem B. urat — és nevet, sokat sejtetően, majd hozzáteszi: „Kérdezze csak meg B. úr véleményét. Úgy általában." De miről kérdezzem meg? „Majd meglátja, bár azt hiszem, úgy meglepődik, hogy kérdezősködnie sem kell."

Rendben van, de ki lehet ez a B. úr, akinek nevét sem hallottam? Nem baj, mondja az ismeretlen, megtudom majd azt is. Annyit azért elárul, hogy apja háborús bűnös volt, fölakasztották, de ez sem ilyen egyszerű történet. Ne legyek rest, menjek csak el az említett városba, ahol B. úr az Arany fonál kisipari szövetkezet anyagkönyvelője.

Az ügy gyanús, mindenekelőtt a névtelen telefonáló, aki tréfát is űzhet velem, de az is lehet, hogy egy kétes ügyhöz akar felhasználni. Valami mégsem hagyott nyugodni, másnap is eszembe jutott, harmadnap is. Mintha már hallottam volna ezt a nevet. Bemegyek a megyei könyvtárba, lapozgatok a háborús időkről szóló könyvek között, de a titokzatos B. neve sehol nem szerepel. Megkérem az egyik könyvtáros hölgyet, segítsen nyomozni, de ő sem jut semmire.

Tudunk arról, hogy sok évvel a háború után is lepleztek le bűnösöket, egy tömeggyilkosság résztvevői pedig vagy húsz év után kerültek bíróság elé. Talán közöttük kell keresnem a titokzatos B.-t, akinek fia a távoli városban él, ha ugyan nem buta tréfát űz velem a névtelen telefonáló.

— Hogy is hívták azt az alakot? — Elismételte, a vezetéknév mind a két szótagját külön ejtve, mintha azt remélte volna, hogy így megszólalhat az emlék.

— Te, Laci, mintha gyanús lenne nekem ez a B. — mondta szeművegét igazgatva. — '44 nyarán néhány idegent vezényeltek ide. A helybeliekkel ugyanis nem lehetett volna megcsinálni a deportálást, mert nemcsak arról volt szó, hogy a téglagyárba hajtották a zsidókat, ahol az átmeneti gettó volt. Mielőtt elhurcolták őket, a módosabbakból megpróbálták kiverni, hová dugták el a pénzüket, ékszereiket. Arról például tudok, hogy a gazdag Lessner család tagjait, az öreg Lessnert is, félholtan hurcolták el Tapolcáról.

Jenő bátyám mindent tud a város múltjáról. Megtalálta azt a versezetet is, amit a századforduló bakterei gajdoltak az éjszakai órákban, 44-es emlékei is vannak bőven. — Ezeket kellene részletesen megírnod — biztattam —, mielőtt elmerülnek a feledésben.

Sűrűn töltött: a badacsonyi hegyen, Lábdi fölött van a szőleje.

— Nekem még most is ez a B. jár eszemben — mondta két pohár között, az öregek makacsságával, de ennél tovább nem jutottunk.

Másnap a reggeli vonattal elutaztam J.-be.

★

Olyan csendes a vasútállomás, mintha itt sose dúlt volna háború. Végtére nem is dúlt, „itt mindig átmenő forgalom volt" — mondja az állomásfőnök, aki természetesen örülnék, ha segítene. Összevonja szemöldökét, de nem néz rám, a szőnyegpadló egy pontját vizsgálja, valami folt van ott, talán vörös bort löttyintett ki valaki egy vállalati ünnepségen. — Nem tudom, miben segíthetnék — mondja zavartan —, de akkor sem itt, inkább munkaidő után, meddig is marad az elvtárs?

Azt mondom, nyilván találok valahol szállást, s rögtön maga ajánlja fel a szövetkezet vendégszobáját: bízzam rá, elintézi, alig kell fizetnem valamit. Legjobb lenne, ha este találkoznánk, mondjuk az Ezüst nyárfa vendéglőben.

★

A városkának nincs történelmi hangulata, feljegyzésre érdemes történelme sincs. A határban néhány dűlőnév emlékeztet a törökökre, akik erre vonultak Kőszeg felé, megrögzött lokálpatrióták azzal kérkednek, hogy tiszta időben a Ság teteje is ide látszik. 1944 nyaráról senki nem tud semmit. Van időm, a plébániára is bekopogtatok: a plébános idős, kedélyes ember, legott pálinkával kínál, mert örül, hogy végre valaki rányitja az ajtót. Fiatal papként került ide, jó negyven éve, igen sok mindenre emlékezik.

— 44 nyara tulajdonképpen csendesen telt el. Az ősz volt rettenetes, amikor roppant tömeg hömpölygött át ezen a tájon. A nyár? — és közben újra tölt. — Itt mentek át a tehervonatok a deportáltakkal. Emlékszem, az egyik szerelvény vagy két napig itt rostokolt, kimentem a vasútra, hogy legalább kenyeret, vizet adjak a szegényeknek. Gyalázatosan kegyetlenkedtek velük, a fiatal nőket megerőszakolták, a tisztes öregeket megalázták, végül valamennyit lemészárolták. A háború után a bűnösöket nem kereste senki, mert tanu nem maradt, pontosabban, azt hitték, hogy senki nem élte túl. Nehéz kimondanom. Úgy tudom, az apja is a gyilkosok között volt.

Arcát nem látom, karja eltakarja, ahogy tenyerébe ejti homlokát.

— Hogyan talált rám?

— Erről később, ha megengedi.

— Mit tudok mondani? Apám a háború után tűnt fel városunkban — ne nevezzük meg a várost —, ott ismerkedett meg anyámmal. Összeházasodtak. Mi úgy tudtuk, hogy apám 44-ben megszökött a katonaságtól, bújkált, majd a háború után, amikor már szülei sem éltek, vidéken próbált szerencsét.

— Arra nem célzott, hogy a háborús években merre járt, mit csinált?

— Munkás volt, azt hiszem, Kispesten. Aztán behívták katonának.

— Lehetséges, de azt is fel kell tételeznünk, hogy valamilyen funkciót töltött be a nyilas pártban. 1944-ben egy párház parancsnoka volt. Ezt ki kellett érdemelni, mert komoly rangot jelentett.

— Nem tudom. A pörben csak a párházban történt eseményekről volt szó. Egyébként letartóztatása után többször meglátogathattuk a börtönben. Esküdözött, hogy félreértés áldozata. Anyám elhitte.

— El tudja képzelni, hogy jóval 56 után „félreértésből" fölakasztottak valakit?

— Anyámat meg kellett hagyjárt, vállamra tette kezét: „Tudja, Laci, néha arra gondolok, hogy mi legalább éltünk. De mi vár a fiatalokra?" Bözsi mellettünk állt, átszellemülten mosolygott. A remény oly illékony volt, mint a gramofon recsegő hangja a tóra nyíló teraszon, Éva, aki nekem igazán tetszett, körmendi vőlegényét várta, s felettünk az örökkévalóság jelképeként ragyogott a hold.

B. idegesen cigarettázik, s int a pincérnek, hozzon még egy üveg bort. Bözsin virágos ruha van — talán utolsó pillanatában is erre az estére emlékezett —, közelebb lép karját lassan felemeli, mintha meg akarna ölelni, de egészen másutt jár az eszem, végre meg kellene tanulnom a francia rendhagyó igéket, Hegelt sem olvastam még, nyakunkon a háború, s egyébként is, Éva sokkal csinosabb, de Bözsi azt mondja, „megvárlak", közben a j-i vasútállomáson már két napja vesztegel a deportáltakkal zsúfolt szerelvény, a vagonok ajtaját nem nyitják ki, a falusi pap tehetetlenül járkál a sínek között, míg el nem kergetik, s egy kicsit távolabb még mindig szól a rekedt gramofon.

★

— Említette apja, hogy Tapolcán is járt?

— Tapolcán? — B. tétován forgatja a poharat. — Talán. Néha, amikor ivott, erre pontosan emlékszem, többször is mondta: ha ti tudnátok... Talán Tapolcát is említette. Ha így volt is, nem tudom, mit kereshetett ott. — Gyanakodva fölkapja a fejét. — De mit akar tőlem?

— Már nem is az apja érdekel

a hegyet a szikláit a láncot a sáskeselyűt a tűt a gyümölcsöt a forrás vizét a tollat a vászt a napsugarat a mérggel telt pohárat és ki kérdi meg az embert és ki kérdi meg hogy hol az az igazság az a bűn amiért bűntet s hogy hol az az isten

Varjas Endre

1021

VARJAS ENDRE:

Pogány ikonoszták

DIONÜSZOSZ SZÍNHÁZA FÖLÖTT HÁROM ODÚ VAN A SZIKLAFALBAN. RÁCSOS AJTÓ ZÁRJA EL ŐKET. A KÖZÉPSŐ ODÚBAN APRÓ GÖRÖGKELETI KÁPOLNA VAN. A HAGYOMÁNY SZERINT EZ VOLT SZÓKRATÉSZ BÖRTÖNE. ITT TÖLTÖTTE UTOLSÓ NAPJAIT A HALÁLRAÍTÉLT, ÉS ITT ÜRÍTETTE KI A MÉREGPOHARAT. ITT FOGADTA AZ UTOLSÓ ELŐTTI PILLANATOKBAN BARÁTJÁT, KRITONT, AKINEK SZÉPEN ÉS OKOSAN ELMAGYARÁZTA, HOGY NEM VOLNA ILLŐ DOLOG MEGSZÖKNI A HALÁL ELŐL..

MINDIG KÉRDEZETT EZ AZ EMBER ÉS EZ VOLT A VESZTE

MINDIG KÉRDEZETT EZ AZ EMBER, ÉS EZ VOLT A VESZTE.

„HA ENGEM KIVÉGEZTEK, NEMIGEN TALÁLTOK HOZZÁM HASONLÓ VALAKIT, AKIT AZ ISTENSÉG ARRA JELÖLT KI, HOGY SARKANTYÚ LEGYEN AZ ÁLLAM VÉKONYÁBAN... HOGY EGÉSZ NAP FÁRADHATATLANUL KÖZTETEK LEGYEK, ÉS EGYENKÉNT ÉBRESSZELEK FEL ÁLMOTOKBÓL, ELLENVETÉSEKKEL ÉS SZEMREHÁNYÁSOKKAL..." SZÓKRATÉSZ BESZÉLT ÍGY, PLATÓN SZERINT, NAGY BÜNPERÉNEK TÁRGYALÁSÁN. UTÁNA MEGHALT, KÉNYSZERŰ MÉREGPOHÁRRAL AZ AJKÁN, SZIKLABÖRTÖNÉBEN, A DIONÜSZOSZ-SZÍNHÁZ FÖLÖTT.

A BÜRÖK POHÁR EGY EMBER

Szókratész

Bálint György emlékére

AKI TÖBBET NEM KÉRDEZHET

ÉS EZ VOLT A VESZTE.

MINDIG KÉRDEZETT EZ AZ EMBER ÉS EZ VOLT A VESZTE

KEGYETLEN KÖVETKEZETESSÉGGEL, IJESZTŐ VILÁGOSSÁGGAL KÉRDEZETT, ÉS HASONLÓAN KÖVETKEZETES ÉS VILÁGOS VÁLASZOKAT KÖVETELT... SZELÍDEN, MAKACSUL ÉS RETTENTHETETLENÜL KÉRDEZETT, AMÍG CSAK AJKÁHOZ NEM KÉNYSZERÍTETTÉK A MÉREGPOHARAT. EGYETLEN KÉRDEZÉSI LEHETŐSÉGET SEM MULASZTOTT EL, ÉS AMIKOR MÁR LÁTTA, HOGY TÖBBET NEM KÉRDEZHET, NYUGODTAN KIITTA A MÉRGET. ITT EBBEN A RÁCSOS ODÚBAN...

és ki kérdi meg miféle isten miféle büntetés miféle bűnért miféle jogon miféle igazság szerint és ki kérdi meg a követ

Varini, Ugolino

Egyike Mátyás olasz művészeinek.
Képr. napló. 1879. 94 l.

Színre vitt átváltozások

Önmeghatározása szerint Vári Zsolt cigány ugyan, de mégsem cigány festő – az ő vásznai láthatók most a Roma Parlament társalgójában.

Vári Zsolt: Hommage à Michelangelo II. (részlet)

Sem a harsány színek, sem a hagyományos cigány témák nem lelhetők fel a huszonöt éves festő, *Vári Zsolt* képein. Ahhoz viszont eléggé magnetikusak, hogy az ember ne menjen el szótlanul mellettük. Főleg, miután megtudja, hogy a fiatalember „egy tehetséges, ambiciózus, volt állami gondozott, aki miután felkerült Pestre, elég hamar megállt a saját lábán". Ő azt mondja erről, a nevelőintézetben nem élték át a cigányságukat, mert ott a gyerekek kétharmada az volt. Igazából csak akkor vette észre, hogy különbözik a többiektől, amikor kijött az otthonból. Cigány témájú képeket szerinte az fessen, aki abban a közegben élt, él.

Az ő festészetének a nevelőotthon a háttere, na és Michelangelo vagy éppen egy Babits-vers – mondja. Ezzel két képének keletkezéstörténetére céloz: a Hommage à Michelangelo II.-re, valamint az Atlantiszra. Utóbbin három hónapig dolgozott, számtalanszor olvasta újra a költő sorait, barátjával szavalták el egymásnak, addig gyürkőzött vele, mígnem úgy érezte, sikerült olajba fognia a vers hangulatát. (Ez a kép messze a legdrágább neki. Szó szerint is az: majdnem annyit kér érte, mint amennyit az eddig eladott tizenháromért összesen kapott.)

Mentora, *Hubay Miklós* drámaíró, aki négy éve keresztfiává fogadta, azt mondja, maga sem tudja egyértelműen eldönteni, hogy a festészet, mint az önkifejezés mohó akarása és a fantáziadús spontaneitás – mely szerinte köszönhető annak is, hogy Vári nem tanult festeni – ötvöződéséből született képek nagy reményekre jogosítják-e fel a ifjú művészt. Tehetségében azonban egyáltalán nem kétkedik.

Vári Zsolt színvilágában a sárga és a barna dominál, de még inkább a két színből kikevert különféle árnyalatok. Csak egy pszichológus tudná megmondani, miért használja annyit éppen ezeket a színeket. Sem ő, sem tanára, sem mentora nem képes ezt megmagyarázni. S még az sem lehet ráfogni, hogy ez valami genetikusan kódolt ősi üzenet, mondjuk a roma festők által gyakran felkent szín volna. (Tippemet, miszerint esetleg – az asszimilálódás bűvkörébe kerülve – nem képes igazán eldönteni, hogy melyik oldalhoz tartozik, merrefelé húz, és ez fejeződik ki a két szín legkülönfélébb árnyalataiban, nem hagyta jóvá.)

Aki viszont látta őt személyesen, vagy a kiállítóterem falán lévő beköszöntőszöveghez mellékelt arcképét megnézi, észrevehet, és vászonról vászonra követhet egy igen különös dolgot: hogy hányféle maszkot csinál magáról, magának egy festő. Nem lehet nem észrevenni, hogy a festményalakok majd' mindegyikének az arca egyben a művészé is, nem éppen felismerhetetlenné maszkírozva. Szinte leolvasható a képekről, hová vezetne, vinne az arcokon tükröződő, zsigerekből jövő elvágyódás; hová és minek álmodja magát egy volt intézetis gyerek.

A kiállítás február 19-ig látható, hétköznapokon 10-től 16 óráig a Roma Parlamentben (VIII. kerület, Tavaszmező utca 6.).

M. N. T.

LELŐHELY

A képzett kéménysepről könyvtára

„Aladi Sándor budapesti kéménysepősegéd, szül. 1902-ben Újvidéken. A szakmát is Újvidéken tanulta ki Schultész István ottani kéménysepőmesternél. Felszabadult 1918-ban. Segédi idejének jelentős részét a fővárosban töltötte le. Nős, az országos egyesületnek 1936 óta példás pártolótagja; hosszú évek óta működik a budapesti önkéntes tűzoltótestületben és kötelességtudó tagja szakegyesületének."

Ha hiszik, ha nem, hasonlóan exkluzív információkkal tudok szolgálni Adonyi Józsefről (a kéményseprőkódex hatályba lépése óta „az egyetlen hazai kéményseprőmester, aki pályázat útján kerületcseréhez jutott"), vagy akár Ács Jánosnéról is (elhunyt férje után özvegyi jogon gyakorolja a kéményseprőipart). Csak, könyörgöm, olyan kéményseprők felől ne kérdezzenek, akinek a neve az al- után következne az ábécében.

Rendkívüli tájékozottságomat a Kéményseprők Szakkönyvtára 2–3. (összevont) számának köszönhetem ugyanis, s a kötetben közölt kislexikonban az a-tól csak az alapműveletekig jutottak el a gondos szerkesztők. (Így viszont jutott hely az aggkori gyengeségnek, az agyrázkódásnak – „a mi iparunkban meglehetősen gyakori baleset" – az agent provokateurnek és az adójogszabályoknak.)

A stílusosan koromfekete és fehér címlappal operáló kis kötet a Magyar Kéményseprők Országos Egyesületének kiadásában jelent meg Budapesten, 1944-ben. Egész pontosan 1944 szeptemberében. Az olvasóközönség, amely már februárban kezébe vehette a szakkönyvtár első számát – amaz az 1936-os tűzrendészeti kódex kéményseprőket illető rendeleteivel foglalkozott –, hónapokon át kénytelen volt nélkülözni az újabb információkat. Szerencsére nem végleg: „A munkateljesítményben a szakírót is gátló légiriadós világban munkakedvünket csak a szokatlanul nagy érdeklődés tartotta ébren" – hálálta meg a kitartást a szerkesztő.

A háború persze az alkotók minden erőfeszítése ellenére beszivárgott a füzet gondosan szerkesztett lapjaira. Kénytelenkelletlen tanácsot adtak például arra, hogyan lehet gyógyítani a mustárgázsérülést, az 1940-es építési szabályzatról pedig a következőket olvashatjuk: „...a központi fűtésre berendezett épületeket nem szabad úgy építeni, hogy azokban csupán a központi fűtéshez szolgáló kémény legyen. Ez a rendelkezés azt a célt szolgálja, hogy olyankor, ha a központi fűtés – mint mostanában ismét – akár tüzelőszer hiánya miatt, akár más okból szünetelni kénytelen, a lakások szobakályhák segítségével is fűthetők legyenek."

Mindezek után reményt is kínál a lap a háborús körülmények között sínylődő lakosságnak. A Természettudományi közlemények című rovatban a vízzel mint tüzelőszerrel kapcsolatos kísérletekről írtak: „A mai tüzelőínséges világban elsősorban persze a szegényemberek részére lenne megváltás, ha ki-ki a saját kútjából meríthetné, vagy a lakása vízvezetékcsapjából eresztethetné ki a maga tüzelőszerszükségletét."

A szakkönyvtár célcsoportjának, a „korszerűen képzett, művelt kéményseprők" hadának alighanem letehetetlen olvasmányává vált a lap. Hiszen az információk kimeríthetetlen tárházának bizonyult: nemcsak a kémények célszerű falazási technikáiról, hanem például az egészség megóvásának lehetőségeiről is értesülhettek belőle, a kéményseprő-feleségek pedig bölcs falvédőszövegekhez juthattak általa. (Mert mi másnak szánhatták a szerkesztők az efféle, keretben és vastag betűvel közölt megállapításokat: „A gyakorlat sok mindenre megtanít, de csak akkor lehet eredményes, ha vele párhuzamosan növekszenek elméleti ismereteink is. E két feltétel teljesülése biztosítja tisztes iparunk nagyobb megbecsülését s a benne élők jobb megélhetését.")

Gondolom, ugrásra készen várta hát minden mester és segéd, hogy a szerkesztőség ígéretéhez híven karácsonyra megjelenjen a Kéményseprők Szakkönyvtára negyedik száma is. Az események ismeretében azonban attól tartok, csalódniuk kellett.

N. Kósa Judit

Bp. IX., Könyves Kálmán krt. 12-14 (Lurdy-Ház) tel/fax: 456-1131 ÚJ!
Bp. XV., Szentmihályi út 131. (Pólus Center) tel/fax: 419-4020
Bp. X., Kerepesi út 73. (Park Plazza üzletközpont) tel/fax: 262-3164
Bp. V., Belgrád rakpart 12. tel/fax: 266-5052
Bp. III., Vörösvári út 23. tel/fax: 368-8864
Bp. VII., Dohány u. 37. Számítástechnikai Szaküzlet és Szerviz tel/fax:322-7846
Bp. XX., Kossuth L. u. 33. (Erzsébet Áruház) tel/fax: 285-6004
Bp. II., Gábor Áron u. 74-78. (Rózsakert) tel/fax: 391-5840 ÚJ!

HERTA

Minőség méltányos áron!

Moulinex A15
fém húsdaráló
• 150 W, percenként 0,5 kg húst darál,
• 2 lyuktárcsa, húspogácsakészítő, zöldségdaráló.
13 990 Ft

Moulinex A57
olajsütő
• kondenzátorrendszer,
• kivehető, tapadásgátló bevonatos olajtartály,
• beépített mikroszűrő,
• kapcsolóóra, ablak, hőszigetelt külső fal,
• kívülről leereszthető sütőkosár,
• automatikus fedélnyitás.
32 500 Ft + ajándék jégakku

Moulinex R32
rúdmixer
• 150 W,
• keverőpohár,
• levehető fej.
3990 Ft

Moulinex Y16
tálas mixer
• 150 W, elektronikus sebességválasztó,
• fém habverő és dagasztókar.
6990 Ft

Moulinex Y82
kettős forgótányérú mikrosütő
• 23 l térfogat,
• 900 W mikro teljesítmény,
• 3 sugaras, 6 fokozatú rendszer,
• 4 Optiquick funkció,
• digitális kijelző.
59 900 Ft

Moulinex Q85
presszókávéfőző
• 700 W,
• 0,2 l kávé,
• gőzölő.
14 990 Ft

Moulinex L20
robotgép
• 550 W, automatikusan felismeri a felhelyezett kiegészítőt,
• turbókapcsoló és szakaszos kapcsolás,
• turmixfeltét, dagasztókar, fém habverő, 3 munkatárcsa, gyümölcscentrifuga, citromprés, zöldségaprító.
39 990 Ft

Moulinex BN5
takarítógép
• 1600 W,
• 7,5 l tisztavíztartály kijelzővel,
• 0,5 l mosószertartály,
• 8 l szennyvíztartály,
• 6 l porzsák,
• 5 féle mosószeradagolás,
• fém cső, kábelfelcsévélés,
• különböző tisztítófejek, kiegészíthető ablak és fallisztítóval.
47 500 Ft

Moulinex®
AKCIÓS NAPOK FEBRUÁR 15-IG!

ÁRUHITEL A több csak részletkérdés
OTP BANK
magyar cetelem
Helyszíni hitelügyintézés!

HANGVERSENYEK

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (I., Dísz tér 17.) 9-e, 12 óra: MRT Énekkara. Vezényel: Erdei Péter.
MŰCSARNOK (XIV., Dózsa György út 37.) 6-án 19 órától: Nazália Oboa Quartett.
ÓBUDAI TÁRSASKÖR (III., Kiskorona u. 7.) 5-e, 19 óra: Szirtes Katalin (zongora), Mácsai Pál (színművész). Km.: Fried Péter (ének). 6-a, 19 óra: Ragtime Farsang. Km.: Budapest Ragtime Band. 8-a, 19 óra: Rádiós estek Óbudán – Francia est. Km.: Oross Veronika (fuvola), Polónyi Ágnes (hárfa), Tallián Dániel (fagott).
PESTI VIGADÓ (V., Vigadó tér 2.) 6-a, 11 óra: Nemzeti Filharmonikusok. Vezényel: Hamar Zsolt.
RÉGI ZENEAKADÉMIA – LISZT FERENC KAMARATEREM (VI., Vörösmarty u. 35.) 6-a, 11 óra: Kuthy Dorottya (fuvola), Varga Petra (zongora). Km.: Fazekas Ildikó (hegedű), Km.: Fazekas Ildikó (hegedű), Keresztes Rita (gordonka). 8-a, 19.30: Csalog Gábor (zongora). 9-e, 19.30: Alfredo Perl (Németország) zongoraestje.
ZENEAKADÉMIA (VI., Liszt Ferenc tér 8.) 6-a, 19 óra: MÁV Szimfonikus Zenekar. Vezényel: Gál Tamás, Héja Domonkos, Lukács Ervin, Medveczky Ádám. 7-e, 19.30: Purcell Kórus Orfeo Zenekar. Km.: Csereklyei Andrea, Kiss Noémi, Bárány Péter, Drucker Péter, Kovács István (ének). Vezényel: Vashegyi György. 8-a, 19.30: Erkel Ferenc Kamarazenekar. Km.: Peter Damm (kürt). 9-e, 19.30: Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar. Km.: Mazura János (tuba). Vezényel: Gál –Tamás.

TÁRLATOLGATÓ

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZA (III., Lajos u. 158.) Barbla Fraefel svájci festőművész kiállítása. Játék-Szín-Tér című iparművészeti kiállítás (28-ig).
ÉRINTÉS MULTIART GALÉRIA (XIII., Pozsonyi út 11.) Csik István festőművész kiállítása (március 16-ig).
FŐRDŐS MŰHELYGALÉRIA (III., Bécsi út 81.) Péri József ötvösművész kiállítása (19-ig).
FRANCIA INTÉZET (I., Fő u. 17.) A Comédie Francaise kulisszái – Jean-Eric Pasquier fotókiállítása. Koncz András és Denis Laget kiállítása (28-ig).
HAAS GALÉRIA (V., Falk Miksa u. 13., magasföldszint 2.) Aba Nováktól Zifferig – XX. századi festők művei. A hónap képe: Diener Dénes Rudolf: Erdei séták.
PESTSZENTIMRE 100 ÉVES (Budapesti Városvédő Egyesület Podmaniczky-terme, VI., Eötvös u. 10.) Fotókiállítás Ilku János fotóművész képei és a Széky Társaság fotódokumentumai.
VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.) A Magyar Művészeti Műhely Együtt a térben című kiállítása (21-ig).
VÍZIVÁROSI GALÉRIA (II., Kapás u. 55.) Hans Huwer (Németország) Metszéspontok című kiállítása (25-ig).

PÓDIUM

BÁLINT ZSIDÓ KÖZÖSSÉGI HÁZ (VI., Révay u. 16.) 6-án 19 órától Örkény-est Földes Anna irodalomtörténész és Mácsai Pál színész-rendező közreműködésével. 8-án 18.30-tól Zsidó hagyomány – Egyetemes kultúra. Dr. Schőner Alfréd sorozata. 20 órától Az operától a musicalig – a Budapesti Szalon- és Gálazenekar koncertje.
DUNA MŰVELŐDÉSI HÁZ (XVII., Pesti út 113.) 5-én 18 órától Dürrenmatt: János király – a Rigel Színpad előadása. 7-én 11 órától Halász Judit és az Albatrosz együttes gyerekműsora.
ERZSÉBET–LIGETI SZÍNHÁZ (XVI., Hunyadvár u. 43/D) 6-án 16 órától Zsarukabaré – a Mikroszkóp Színpad előadása.
GUTENBERG MŰVELŐDÉSI OTTHON (VIII., Kölcsey u. 2.) 6-án 14.30-tól Melyiket a kilenc közül? – musical. 18 órától Bolyai János estje – Kocsis István monodrámája (Marosvásárhely).
KOSZTOLÁNYI SZIGET – PINCEKLUB (IX., Mátyás u. 7.) 8-án 18.30-tól Az emberélet szentsége – Molnár V. József előadássorozata.
MAZSIKE KLUB (VII., Garay u. 48.) 6-án 19 órától Popper Péter Vallásfilozófiai érdekességek című előadás-sorozata. 3. rész: Tér és idő a vallásos világképben.
ÓBUDAI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (III., San Marco u. 81.) 5-én 17 órától A sorsforduló évei 1990–2000 – előadás-sorozat.

BULI VAN

ALMA MATER (V., Alkotmány u. 9–11.) 6-án 19 órától Nosztalgia Rock 'n' Roll party.
ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONT (VII., Almássy tér 6.) 5-én 21 órától Cadillac-farsang. 7-én 18 órától Sirtos görög táncház, 20 órától Berkó magyar táncház. 8-án Rece-fice – délszláv, bolgár, görög táncház.
ARATÓ DISCO (V., Váci u. 33.) 5-én Dolly Roll. 6-án Cirmos Kormos Gábor és zenekara.
BELVÁROSI IFJÚSÁGI HÁZ (V., Molnár u. 9.) 6-án táncház, 17 órától gyerekeknek, 19 órától marossárpataki táncok tanítása, 20.30-tól Kalamajka táncház, 23 órától össznépi vigadalom.
CSEKOVSZKY ÁRPÁD MŰVELŐDÉSI HÁZ (XVII., Hősök tere 9.) 5-én 21 órától Doors Emlékzenekar.
CSEREPESHÁZ (XIV., Vezér út 28/B) 7-én magyar táncház gyerekeknek.
DOKK BISTRO (Hajógyári-sziget 122.) 6-án 22 órától Hot Jazz Band.
E-KLUB (X., Népligeti út 2.) 5-én DanceFunk. Nagyterem: házigazda: Mihálszky Tamás, SpigiBoy. Kisterem: zenés, táncos eszméletvesztés. Házigazda: O. J. Sámson, DJ: Duffy. 6-án West Tattoo Farsang. Nagyterem: Dancefloor. DJ's: Dead Mike, AL-X. Under House: DJ's: Vick, Cool. Kisterem: zenés, táncos eszméletvesztés. Házigazda: O. J. Sámson, DJ: Duffy.
EZRES KLUB (XI., Irinyi J. u. 9–11.) 5-én és 6-án 21 órától Richie Disco.
FAT MO'S (V., Nyáry Pál u. 11.) 7-én 21 órától Hot Jazz Band koncert.
FERENCVÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (IX., Haller u. 27.) 5-én 18 órától magyar táncház gyerekeknek, 20 órától felnőtteknek, a Csiduval és az Üsztürü zenekarral. 7-én 18 órától Tunyogi Rock Band Klub.
FONÓ BUDAI ZENEKLUB (XI., Sztregova u. 3.) 5-én 20 órától a Muzsikás együttes és Sebestyén Márta lemezbemutató koncertje. 6-án 20 órától Ír farsang a Bran együttessel. Vendég: Teskó (kelta hárfa).
I. KERÜLETI MŰVELŐDÉSI HÁZ (I., Bem rkp. 6.) 6-án 20 órától Török Ádám és a Mini.
JÓZSEFVÁROSI KULTURÁLIS KÖZPONT (VIII., Orczy út 1.) 6-án 15 órától Busójárás – télbúcsúztató, tavaszköszöntő a mohácsi busókkal. Közreműködik: Zora táncegyüttes (Mohács), Sokci zenekar.
KAMÉLEON JAZZTAURANT (III., Kolossy tér 5–6.) 5-én 20 órától Tomsits Rudolf és Horváth Árpád. 6-án 21 órától Vodku v Glotku.
KOSZTOLÁNYI SZIGET – PINCEKLUB (IX., Mátyás u. 7.) 5-én 19 órától Végső Menedék Klub: Másnap- és Műszaki Hiba-koncert. 6-án 18 órától Total Metal Klub. 8-án 20 órától Népzenei klub – Matakabinde.
MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (II., Marczibányi tér 5/A) 6-án 18 órától Ír táncház kezdőknek. 7-én 10 órától gyerek táncház: Farsangi mulatság. 8-án 19 órától Indiai zeneklub a Calcutta Trióval.
OLD MAN'S MUSIC PUB (VII., Akácfa u. 13.) 5-én Pege. 6-án Mama. 7-én Adam Jazz. 8-án Ferenczy György és a Herfly Davidson.
PETŐFI CSARNOK (XIV., Zichy M. út 14.) 6-án 19 órától Csángó-bál.
SZAKSZERVEZETEK FŐVÁROSI MŰVELŐDÉSI HÁZA (XI., Fehérvári út 47.) 5-én 17.30-tól Téka táncház.

MOZDULJ!

Tollaslabda-oktatás

A Diaboló Tollaslabda Hétvégék rendezvénysorozat keretén belül most vasárnap is lehet tollaslabda-oktatásra jelentkezni a Homoktövis Általános Iskola tornatermében. Cím: IV. kerület, Homoktövis utca 100.; telefon: (06-20) 941-6101. A csoportos oktatást Cserni János örökös magyar bajnok tartja reggel nyolc órától délig.

Kispályás labdarúgás

Budapest legnagyobb kispályás labdarúgó-bajnokságára jövő hétfőtől lehet nevezni. Az esemény április 8-án kezdődik. Akik már az elmúlt években részt vettek rajta, azoknak február 26-ig, akik most szeretnének először indulni a tornán, azoknak 22-ig kell leadniuk a nevezési lapjaikat a III. kerületi polgármesteri hivatal sportcsoportjánál. További információt Takács Józseftől lehet kérni a 368-9227-es telefonszámon.

Hendikep másodszor

Szombaton lesz az 1999. év második Margit-szigeti hendikepje. A „nullidő" délelőtt tíz óra, aki idén még nem futott ezen a versenysorozaton, annak kell ekkor elindulnia a Hajós Alfréd uszoda elől az egy szigetkörös (5,2 kilométer) távra. További felvilágosítás a szervező sportrekreátortól kérhető a 318-6146-os vagy a 329-2788-as telefonszámon.

Úszótanfolyam

Az Orvosegyetem Sport Club hét végi úszótanfolyamot szervez öt-hat éves gyerekeknek. A foglalkozások délelőtt kilenc órakor kezdődnek, párhuzamosan, több csoportban. Az oktatás a Margit-szigeti Hajós Alfréd uszodában lesz, jelentkezni Hegedűs Ágnesnél lehet, a 251-0633 telefonszámon.

Túrák

Szombaton Budakalászról indul a Budapesti Természetbarát és Sportszövetség tizenöt kilométeres túrája. A résztvevők a Lenfonótól indulnak a háromszáz méter szintkülönbségű útra, s Kevély-nyergen keresztül Pomázig sétálnak. A találkozó reggel nyolc órakor lesz a Batthyány téren, a HÉV megállójában. A túravezető *Martyán Lajos.* A Velencei-hegységben vasárnap tizenkilenc kilométeres, négyszáz méter szintkülönbségű túrát vezet *dr. Kéri Gerzson.* A csapathoz reggel fél nyolckor lehet csatlakozni a Kelenföldi pályaudvaron. Velencéig vonattal, onnan Nadapon, Angelika-forráson, és Ingó-köveken keresztül Pákozdig gyalog mennek a természetbarátok. Az utazási költség négyszáz forint. Az időjárástól függő barangolást vezet *Jánoska István* vasárnap a Budai-hegységben. Anynyi azonban már bizonyos, hogy a találkozó reggel nyolc óra húsz perckor lesz a Moszkva téren, az óra alatt. Nagykovácsi, Kutya-hegy, Bükkös-kút és Pilisszentiván környékén kóborol majd tizennégy kilométert a csapat. Az utazási költség kétszáz forint. A Pilisbe *Weigl József* kalauzolja az érdeklődőket vasárnap. A tizennyolc kilométeres, háromszáz méter szintkülönbségű túra Csillaghegyről indul, majd Ezüst-hegyen, Nagy-Kevélyen, Kevély-nyergen, Teve-sziklán és a Bécsi úton halad keresztül. A találkozó reggel nyolc órakor a Batthyány téren, a HÉV megállójában lesz.

Király István Dániel

HORIZONT

ARANY LAJOS

Névtelen „szeretet”

Még mindig gyakorlat, hogy némely olvasók névtelen levélben juttatják kifejezésre egy-egy írásunkkal kapcsolatos véleményüket. Kétszeresen is haszontalanul, mert a közlésnek így nincs esélye (névtelen levelet a világon egyetlen szerkesztőség sem jelentet meg), másfelől a kritizált újságcikk szerzőjének ekképpen nincs módja közvetlenül reagálni. A minap kaptam egy ilyet, „Keserűek” aláírással, a „Szomorúak” utcából.

Miután írója – nem kis bátorságról téve tanúbizonyságot – homályban hagyta kilétét, nem írhatok neki. Ám a gondja közérdekű, így hát amire tudok, megkísérelek itt válaszolni. Üzenve persze egyúttal minden, a nevét nem vállaló levélírónak, hogy bármikor megkereshetnek bennünket személyesen is, írásainkra érkező minden reagálást (bírálót is!) örömmel veszünk, azokra szívesen válaszolunk, ám a név nélkül érkező s az információk hiányában történő odamondogatást, vagdalkozást, igazságtalan sértegetést terméketlennek tartjuk.

A Dabas-Sári ügyről van ismét szó. A levélíró szerint nem írunk a lapban „a felekezeti iskolákban tapasztalható túljelentkezésről”, s arról sem, hogy „a saját tulajdonú egyházi épületeket sehogyan sem akarják visszaadni”. Mind a felekezeti iskolák helyzetét, mind a tulajdonjogi ügyeket folyamatosan figyelemmel kísértük és kísérjük. Aki olvassa lapunkat, annak számára ezt nincs értelme bizonygatnunk. (Egyébként a tulajdonlás jogi kérdés, nem pedig akarati ügy.) Emellett a Naplóban külön Közoktatás és Egyházi élet című oldalakat szerkesztünk, amelyek rendszeresen jelentkeznek, s amelyeken – a levélíró állításával szemben – számtalan egyházi iskolai témájú írás látott napvilágot, többek között arról is, hányan jelentkeznek a vallásos szellemű intézményekbe.

Nem tudom, hogy Pásztor atyának az ügy kapcsán tett kijelentését s viselkedését idézte-e, kommentálta-e „kommunista lap” (ilyet ugyanis nem olvasok), de azt láttam, hogy számos hazai és külföldi, egyházi és világi orgánum igen. S az atya magatartása, némely megnyilatkozása nemcsak a világi oktatást igénylőket késztette megszólalásra, de több helyi gyerek szemében sem volt népszerű, s még azoknak sem tetszett maradéktalanul, akik feltétlenül hívei annak, hogy a hazai egyházi iskoláztatás kapjon méltó rangot. Például nekem sem; éppen arról szóltam az olvasó által inkriminált jegyzetemben, hogy Pásztor Győző idézett megnyilatkozása nem méltó a katolikus vallás közismert értékeihez. (Amely értékeket nagyra becsülök.) E pontokon tehát alaposan félreérti és félremagyarázza álláspontunkat a levélíró. Az, hogy egy (alapvetően bizonyosan jó szándékú) atya nyilvánosság előtt és számára tett kitételeit minősíti egy lap vagy egy arra illetékes személy, egyáltalán nem jelenti azt, hogy őt személyében bántaná, azt meg pláne nem, hogy az egyházi oktatás ellen szólna. Ellenkezőleg: mindnyájunk közös célja, hogy a felekezeti oktatás sok évtizedes kényszerű kihagyás után minden igénynek megfelelve működjön végre.

Pontosan tudom, hogy a megvalósult visszaigénylések ellenére kevés az egyházi iskola hazánkban a világihoz képest. (S a két világháború közötti időszakhoz viszonyítva.) Legyen több! Épp azért, hogy a tolerencia és a demokrácia jegyében ki-ki szabadon dönthessen arról, hogy milyen szellemű oktatásban kíván részesülni. Mert hitet és szeretetet erőszakkal aligha érdemes hirdetni és terjeszteni, s mert ahol nincs egyházi iskola, ott nincs mód választaniuk az iskolásoknak. Szorgalmazzuk közösen, hogy minél nagyobb szellemi és eszmei választék álljon a diákok rendelkezésére! De a sajtó arról nem tehet, hogy X. faluban hány iskola van, s arról sem, hogy azok milyen szelleműek és színvonalúak.

NAGYVILÁG

Szobor Hepburnnek

KŐSZEGHY ESZTER

Antonio Canova világhírű szobrász Három grácia című műve, ami eddig angol magántulajdonban volt, most mégis a kaliforniai Getty-múzeumba kerül. Négy évvel ezelőtt, amikor a tulajdonosváltás nyilvánosságra került, az angol hatóságok megtagadták a kiviteli engedélyt. Miután azonban időközben sem került másik vevő a szoborcsoportra, most mégis kiadták az exportengedélyt. A Getty-múzeum most 7,6 millió fontot fizet a csodálatos szoborcsoportért.

Az ez évben elhunyt világhírű filmsztár, Audrey Hepburn emlékére a holland Arnheim városkában, ahol a művésznő gyermekkorát töltötte, emlékmű felállítását határozták el. Egy bronz mellszobor őrzi emlékét jövő év januárjától a város egyik szép parkjában.

A nagy egész részei vagyunk valamennyien

A Bereményi Géza–Cseh Tamás-turné körbe akarja járni az átlagembert is

VITÉZ FERENC

Debrecen (HBN) – A turné című film a Nullpont kulturális egyesület és a Ködös Utak által szervezett premier előtti bemutatójára érkezett a napokban a Kossuth Lajos Tudományegyetemre az író-rendező Bereményi Géza és a filmben szereplő Cseh Tamás.

– Színészek életét mutatja be a film. Hogyan szólítja meg a mai világot, mennyire veszi figyelembe a magyar valóságot?

B. G.: – Kérdezték már tőlem, hogy a film az országról szól-e vagy a színészekről. Ennek az országnak a színészeiről szól, de nemcsak az intim életükről. Annyit mutat az országról, amennyit a színészek az utazás, a haknizás során látnak és tapasztalnak. A film ebben a formában való elkészítésére az is feljogosított, hogy manapság a színészek nem élnek másképpen, mint az átlagemberek. Ugyanúgy futnak és hajtanak, keresik a kenyerüket, s remélem, hogy a film nagyon hasonlít valamennyiünk hétköznapi életéhez. Sok szatirikus elem van benne a helyzet- és jellemkomikum szándékával. Elsősorban szórakoztató kívánt lenni az alkotás, de nem lehet igazán végigszórakozni, el is kell hogy gondolkodtasson.

Az utazás egy élet

– Az utazásnak, márpedig a turné az, rendelkeznie kell egyfajta többletjelentéssel.

B. G.: – Különösen, ha egy film témája az utazás, többet jelent önmagánál. Minden utazás egy élet. Elbúcsúzunk, elmegyünk és visszajövünk. Ez a társaság is megváltozva tér vissza, de közben elmúlik egy élet. A film negyven napot sűrít magába, kilencven felléptével, de semmilyen szimbolikus jelentést nem szántunk a számnak

Bereményi Géza nem akar illúziót kelteni

Cseh Tamás szeretne újra énekelni Fotók: Horváth Katalin

– az ilyen haknik általában negyven napig tartanak, mert csak annyit bír ki az ember.

– Hogyan került Cseh Tamás a filmbe? A korábbi kapcsolat jellemzője az volt, hogy Bereményi Géza írja a dalszövegeket, Cseh Tamás pedig a zenét.

Cs. T.: – Mint egy szereplő. Felkért egy ember, akivel húsz éve dolgozom együtt. Ragaszkodott hozzá, hogy a kísérő zongorista szerepét nekem kell eljátszani.

B. G.: – Egyszer már felajánlottam egy szerepet, de Tamás azt a maga módján visszautasította.

Cs. T.: – Igen, az Eldorádóban. Úgy éreztem, hogy az nem nekem való.

– Éreztek-e valamilyen nosztalgiát az eltelt húsz év iránt?

Cs. T.: – Részemről nincsen nosztalgia, mert ez a film teljesen új dolog volt, ráadásul kényesebb minden többinél. Sehol sem bírom elviselni a kudarcot, de ha itt vallok kudarcot, az végképp elviselhetetlen.

B. G.: – Ez egy szakszerű vi-szony volt. Eddig kicsit mindig álmodoztunk a munka közben, egy eljövendő műsorra vagy lemezre gondolva, itt pedig minden konkrét volt. Most a szakszerűség keretei között találkoztunk. Közben olykor cinkosan összemosolyogtunk, de mind a ketten egy adott helyzetben voltunk, amihez alkalmazkodni kellett.

Sajátos közérzet

– Milyen általános emberi alapérzéseket tudtok közvetíteni? Szorongást, szeretetet, félelmet vagy egyfajta melankóliát?

B. G.: – Ha az életről szól, mindez benne lehet egy produkcióban. Saját érzéseit egyébként nehezen tudja az ember pontosan kifejezni, inkább érzi. Ha pedig valamit létrehoz, abban kifejeződhet az is, amit a másik ember érez. Illúziót viszont nem akarunk kelteni, mert az hazugság.

Cs. T.: – Kicsit az életben is olyan vagyok, mint a filmben. Kívül vagyok, mint énekes, magányos vagyok, ám életem igen nagy részét töltöm színészek között. S akkor, amikor sokan nevetnek, nekem torokszorító szomorúságaim születnek. A színfalak mögött szeretnek és gyűlölnek, amikor kilépnek a publikum elé, már a munkájukat végzik, mindenáron.

– Érezni lehet a körülöttünk dúló viszálykodás szelét. Sikerül-e odafigyelni a napi politikai eseményekre?

B. G.: – Az ember bármikor, bárhol végzi a dolgát, eljut hozzá mindaz, ami a világban történik. Ha másképpen nem, akkor a közérzet formájában, a többi emberen keresztül.

– Milyen a közérzetetek?

Cs. T.: – Csináló emberek vagyunk, más a hangulatunk, mint azoknak, akik nagyon ráérnek „közérezni”. Mivel éppen valaminek a létrehozásán fáradozom, leginkább a munka ízét érzem, a saját izzadtságomat vagy vérszagomat. Speciális közérzetem van. S persze odafigyel az ember Moszkvára, de engem alapvetően az a dal izgat, ami meg fog születni.

B. G.: – Én sem hiszem azt, hogy Jelcintől függ a világ, inkább Jelcin függ a világtól. Ugyanúgy, mint minden ember. Személytelenebb és nagyobb erők munkálnak, mint egy politikai mozgalom.

– Ha létrehozunk valamit, alakítjuk is a világot. Vagy csak saját világunkat?

B. G.: – Nincs saját világunk. Ennyiben összetartozunk, a nagy egész részei vagyunk valamennyien. Ezen belül csinálja mindenki a maga dolgát.

– A Nyugati pályaudvar is sajátos közérzetet fejezett ki. Lesz folytatása?

Cs. T.: – A Nyugati pályaudvar prózai mű volt, sokat kivett belőlem. Szeretnénk megcsinálni első lemezünk folytatását, a Levél nővéremnek második részét. Én már alig várom, hogy dalok legyenek megint.

KÉPZŐMŰVÉSZETI FIGYELŐ

Magyar jelleg és észjárás a grafikában

TÓTH ERVIN

Várkonyi Károly tollrajz- s fametszet-, rézkarc-ex libriseivel előkelő helyet foglal el Debrecen kisgrafikai életében. A harmincas években berlini és párizsi útjai után végleg e várost választotta működése színhelyéül, sokat foglalkoztatott tagjává vált a Soó Rezső irányította debreceni kollektívának. Mint az Ajtósi Dürer Céh s a grafikusokat tömörítő Mege tagja nemzetközi sikereket is könyvelhet el, hiszen ex librisei és alkalmi lapjai a gyűjtői csereforgalom révén a tengeren túli országokat is bejárják. A második világháború kisodorja ugyan a frontra, de a sok megpróbáltatás után végül visszakerül szeretett városába. Munkásságának java része eleinte az iparművészet és a reklámgrafika területéhez kapcsolja, de kikerül vésője alól néhány kisméretű, illusztratív rendeltetésű megoldás is. Realista megfogalmazással nyúl a művekhez, s ha kell, a szatíra eszközét is igénybe veszi – írja róla Lenkey István műtörténész.

Alkotásai őszinte átélésről és kitűnő technikai készségről tanúskodnak. Témakörében eljut a merkantil- és kisgrafika minden fajtájához. A megrendelők sokirányú ízlését, munkaterét, gyűjtési kedvét és egyéb szenvedélyét nemes értelemben kiszolgáló érdeklődését ex libris-mappákban is megjelenteti, lapjain egy-egy ötlet, gondolat szerencsés tömör megoldása olykor miniatúrszerű finomságokban nyilvánul meg (pl. e tárlaton is látható Csokonai Béka-egér harcához, vagy Fazekas Ludas Matyijához vésett lapjain). Az ex libriseknél nem elég kiragadnia egy-egy utalást vagy mozzanatot.

Várkonyi Károly fametszet-ex librise Fotó: Napló-reprodukció

A rendelő egyéniségét, személyi tulajdonságait tömörítve kell kifejeznie. A falakon évtizedek sorrendjében feltüntetett ex libriseit s alkalmi lapjait harmónia, egyensúly s esztetikai megalapozottság jellemzi. Csak a 90-es évekből nem mutatott műveket, pedig napjainkban is rendszeresen dolgozott, főleg abaújszántói romantikus lakhelyén. Abaújszántó várossá nyilvánításának emlékezetére két freskót festett a lakosságnak nagy megelégedésére a fürdő éttermébe, várostörténeti jelenetekkel. Elkészült részletét augusztus 20-án avatták fel.

Várkonyi Károly magas kora ellenére is rendkívül tájékozott, s tartja kapcsolatait hasonló érdeklődésű grafikus társaival. Így pl. a grafikusként is elismert Margitdán királynővel. De egyéb megtiszteltetésekből is gyakran kiveheti részét. Meghívják Japánba, a kanadai Kelownába, 80. születésnapján a Fészek Klubban fogadhatja az elnöklő Kőnig Róbert köszöntését, Helsingőrben találkozik a világhírű gyűjtővel, az olasz G. Manteróval, a nemzetközi ex libris-kongresszuson, Londonban vendégül látja a nemzetközileg nagyra becsült erdélyi fametsző, Buday György.

Várkonyi következetesen törekszik arra, hogy a népművészetben rejlő magyar jelleget, észjárást érvényre juttassa, s a legkülönbözőbb módon kifejezésre juttassa a nők iránti tiszteletét, az emlékezés és a hála szavait, az újév beköszöntését és ígéreteit, fájdalmának tolmácsolását a világ számára édesanyjának, leányának vagy gyűjtőtársának: Semsey Andornak vagy a kiváló orvos: Szily Tibornak elvesztésekor. S érzékenyen reagál életének minden jelentős mozzanatára. Újévi lapjai rendkívüli ötletességük miatt is a gyűjtők évről évre várt „csemegéi”. Ex librisei nagyvárosaink kiállítótermei mellett helyet kaptak Helsingőr, Bled, Lisszabon, Lugano, Krakkó és más világvárosok tárlatain is, Amerika, Kanada s Japán számos helyén.

Szabad lapjain kötetlenül s megdöbbentő erővel juttatja érvényre antimilitarista érzelmeit, békevágyát (Miért? Ki tudja miért, Menekültek, Soha többé háborút! linómetszetein.

Ma már sok év távlatából, közel hat évtized művészeti tevékenységéből lemérhetjük, hogy mennyire mestere a grafikának. Az az ember, aki abaújszántói otthonában oly lelkesedéssel tervezgetett s számolt a freskó megnövekedett lehetőségeire, mily szívesen időzött a könyvillusztrációk, az ex librisek s signettek apró világában s parányi lapocskák ötvösművészre valló cizellált finomságainál.

Életművéből kétségtelenül a grafikai rész talált a legméltóbb fogadtatásra. Legnagyobb érdeme azonban, hogy felismerte a grafika jelentős társadalmi szerepét, s kötelességének tartotta, hogy küzdjön tömegek világnézeti formálásáért s esztétikai kultúrájának emeléséért. (*DOTE, elméleti galéria*).

Volksbank: a fő célpont a vidék

Budapest (MTI) – Megkezdte tevékenységét a Magyarországi Volksbank Rt. Az Österreichische Volksbanken AG által alapított pénzintézet a magánháztartások megtakarításainak gyűjtésével és a magyar kis- és középvállalkozások hitelezésével kíván foglalkozni – jelentette be Klaus Thalhammer, a Volksbanken AG vezérigazgató-helyettese.

A Magyarországi Volksbank egy olyan nemzetközi bankhálózat tagja lesz, mely 50 ezer bankfiókot működtet, ügyfeleinek száma hetvenmillió. Szűkebb körben az új bank a 200 milliárd schillinges éves forgalmú, 62 önálló pénzintézetből álló osztrák Volksbank-hálózathoz kapcsolódik majd, „csúcsbankja," összefogója az Österreichische Volksbanken AG. A Magyarországi Volksbank segíteni kíván a magyar vállalkozóknak a nyugati – főként az osztrák – tőkéhez és piachoz jutáshoz. Az utóbbit például gyors exportfizetési ügyintézéssel, exportfinanszírozással segíti majd elő. A pénzintézet megszilárdulásával párhuzamosan kockázatitőke-közvetítéssel foglalkozó intézeteket kívánnak alapítani. A bank tanulmányt készíttetett arról, mennyi idő alatt, hol érdemes Magyarországon fiókokat nyitni. Az első fiókok Budapesten nyílnak, a fő célpont azonban a vidék: először Győrben, Pécsen, Debrecenben, Miskolcon és a nyugati határszélen lesznek Volksbank-fiókok.

ÁRFOLYAMOK

Budapest (MTI) – A kis tételben folyó kereskedéstől eltekintve 148 üzletben árfolyamértéken 58,213920 millió forint forgalmat bonyolított le tegnap a Budapesti Értékpapírtőzsde.

A részvények forgalma (122 promt és két opciós kötés) névértéken 11,4900 millió forintot, árfolyamértéken számolva pedig 26,522400 millió forintot tett ki.

A befektetési jegyek árfolyamértékű forgalma 262 050 forint volt. A kárpótlási jegy árfolyamérékű forgalma 8,734600 millió forintra rúgott.

Az államkötvények árfolyamértékű forgalma 1,00890 mliió forintot ért el. A diszkontkincstárjegyek árfolyamértékű forgalma 20,76650 millió forint volt.

Kárpótlási jegy

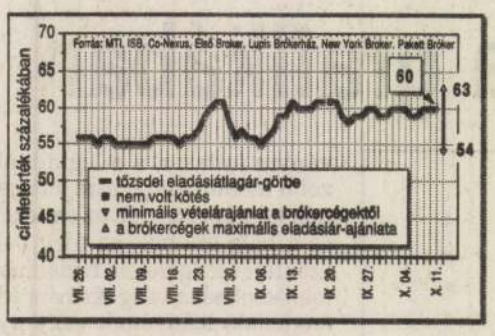

Tőzsde

Index október 11-én: 1167,38, +11,58.

Hivatalos árfolyamok

Érvényben: 1993. október 11-én

Pénznem	VALUTA Vétel	VALUTA Eladás	DEVIZA Vétel	DEVIZA Eladás
Angol font	147,15	149,95	148,26	148,96
Ausztrál dollár	62,93	64,17	63,52	63,82
Belga frank*	276,11	280,77	277,29	278,45
Dán korona	14,78	15,04	14,90	14,96
Finn márka	16,77	17,17	16,89	16,99
Francia frank	17,07	17,35	17,17	17,25
Görög drachma*	40,87	41,71	–	–
Holland forint	53,35	54,21	53,59	53,81
Ír font	140,68	143,28	141,28	141,92
Japán jen*	90,57	91,77	91,01	91,31
Kanadai dollár	71,90	73,30	72,52	72,86
Kuvaiti dinár	320,94	326,44	323,26	324,84
Német márka	59,98	60,94	60,28	60,52
Norvég korona	13,67	13,91	13,76	13,82
Olasz líra**	60,28	61,56	60,98	61,30
Osztrák schilling*	852,56	865,95	857,11	860,51
Portugál escudo*	57,87	58,97	58,30	58,58
Spanyol pezeta*	73,80	74,85	74,16	74,54
Svájci frank	68,40	69,48	68,71	68,99
Tr. és cl.-rubel	–	–	27,43	27,57
Svéd korona	12,02	12,28	12,10	12,16
USA-dollár	95,81	97,37	96,50	96,90
ECU (Közös Piac)	112,95	114,91	113,96	114,46

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban.
* 100 egység, ** 1000 egység

„A régiónk felzárkóztatása elodázhatatlan"

A munkanélküli-ellátásból kikerülőket is a nyilvántartási rendszerben kellene tartani

PETNEHÁZI ATTILA

Debrecen (HBN) – A Hajdú-Bihar Megyei Munkaügyi Tanács és a Hajdú-Bihar Megyei Munkaügyi Központ tavaly először rendezte meg Debrecenben a megyei munkaügyi tanácsok regionális találkozóját. Az idei összejövetelen – melyre október 11–13. között a Nagyerdei Gyógyüdülőben kerül sor – Békés, Borsod, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs, valamint Hajdú-Bihar megye munkaügyi központjainak vezetői, a munkaügyi tanácsok elnökei és titkárai, a tanácsban részt vevő oldalak szóvivői, valamint a debreceni és az Észak-magyarországi regionális munkaerő-fejlesztő és -képző központok igazgatói vesznek részt.

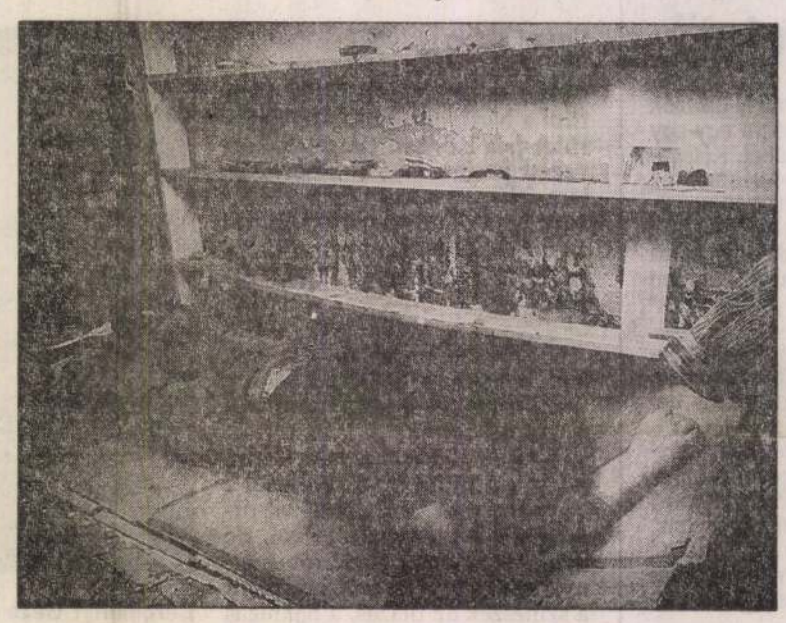

Az ellátásból kikerülők egy része a társadalom perifériájára szorul
Fotó: Nagy Gábor

A tanácskozás első munkanapján az Országos Érdekegyeztető Tanács munkaerő-piaci bizottsága működéséről, valamint az érdekegyeztetés gyakorlatában felmerülő aktuális problémákról Kovács Géza helyettes államtitkár tájékoztatta a jelenlévőket. A témához kapcsolódva Baják Gyula arról beszélt, hogy a munkaadói oldal milyen stratégiát követ a foglalkoztatási érdekegyeztetésben, Pék Zsolt pedig a munkavállalói oldal álláspontját ismertette, melyet a Szolidaritási és Foglalkoztatási Alap felhasználásáról, valamint az elosztás alapvető rendező elveiről alakítottak ki.

A szakmai konferencia ma délelőtt a munkaügyi tanács működési gyakorlatát bemutató előadásokkal folytatódik, melyek kapcsán szó lesz a testületek döntési mechanizmusáról és kapcsolatrendszeréről is. Délután Kiss György, a Hajdú-Bihar Megyei Munkaügyi Központ igazgatója a foglalkoztatás aktív eszközeinek alkalmazásáról, valamint az ennek során felmerülő problémákról tart előadást. A társ megyék munkaügyi központjainak a vezetői pedig arról tájékoztatják kollégáikat, hogy ezek az aktív eszközök milyen hatást gyakorolnak a megyék munkaerőpiacára, illetve a munkanélküliek helyzetére.

A záró napon a tanácskozás résztvevői megismerkedhetnek a Debreceni Regionális Munkaerő-fejlesztő és -képző Központ (DRMKK) tevékenységével, az intézménylátogatás során pedig – Bereczki Ferenc igazgató segítségével – betekintést nyerhetnek a DRMKK fejlesztésének és működtetésének részleteibe is. Szerda délután a szakemberek előadás és konzultáció keretében vitatják meg a munkaügyi tanácsok, a munkaügyi központok, valamint a regionális képzőközpontok és felügyelőtanácsaik kapcsolatrendszerét, illetve az ebből adódó feladatokat és lehetőségeket.

Kiss György, a Hajdú-Bihar Megyei Munkaügyi Központ igazgatója a rendezvény aktualitása kapcsán a Naplónak elmondta: „A lerövidült ellátási rendszerből tömegesen kerülnek ki a munkanélküliek – megyénkben idén 22 ezren –, akiknek csak 50 százaléka válik jogosulttá önkormányzati szociális ellátásra. Ugyanakkor egyre nagyobb arányt képviselnek a munkanélküli-állományból a semmilyen ellátásban nem részesülők..." A szakember szerint létkérdés, hogy az aktív foglalkoztatási eszközök működtetése során olyan szolgáltatási rendszert tudjanak kidolgozni a megyei munkaügyi központok, melynek segítségével az ellátásból kikerülők is a nyilvántartási rendszerben tarthatók. Kiss György szerint ugyanis jobbára ez az egyetlen esély arra, hogy a passzív ellátásból kikerülők az aktív foglaloztatási eszközökkel támogatott munkahelyre bekerülhessenek vagy az átképzésben részt vehessenek.

„Mind az öt megyében fellelhető hátrányos helyzetű kistérség. Régiónk felzárkóztatása már csak ezért is elodázhatatlan feladat. Ezt a célt szolgálja a már meghirdetett – '94-re áthúzódó és kétszer 400 millió forinttal támogatott – központi fejlesztési alap programja. Ezen belül folyamatban van a pályakezdő munkanélküliek „Adj esélyt!" programja, és rövidesen meghirdetik a megváltozott munkaképességűek, a nemzeti és etnikai kissebbség köréből kikerülők, valamint a ellátási rendszerből kikerült legtartósabb munkanélküliek foglalkoztatásának a programját is. Az említett térségi- és rétegprogramok áthatják egymást, ezért nem baj, ha a – döntési jogosultsággal rendelkező – munkaügyi tanácsok közösen gondolkodnak a decentralizált foglalkoztatási alap felhasználásának stratégiájáról és a követendő irányokról..."

Romló egyenleg

Budapest (MTI) – Az idén az első fél évben majdnem a felére csökkent az idegenforgalom dolláraktívuma az elmúlt év hasonló időszakához képest. Az MNB-ben elmondták: június végéig 448 millió dollár bevétel keletkezett az idegenforgalomból, ami 10,6 százalékos növekedést jelez. A kiadások viszont 61,5 százalékkal növekedtek 1992 első hat hónapjához képest. Az aktívum 120 millió dollár volt, tavaly június végén 202 millió dollár. Az aktívum romlásának, illetve a kiadások növekedésének a fő oka, hogy tavaly az első fél évben még csak 50 dollár volt a lakosság évi devizakerete. Idén ez 300 dollárral több. A jegybank szerint az idegenforgalmi aktívum év végére, akárcsak tavaly, 600 millió dollár körül várható.

Szabó: a privatizáció átlátható

Budapest (MTI) – Az utóbbi egy évben áttörés következett be és mostanra a privatizáció átláthatóvá és követhetővé vált. Ebben jelentős szerepe van a megváltozott marketing- és sajtóstratégiának, amely követte a társadalom igényeit. Ha most valaki azt állítja, hogy a privatizáció zártkörű, bennfentes és átláthatatlan, az vagy nem veszi a fáradságot, hogy megismerje a folyamatokat vagy szándékosan ferdíti el a tényeket. Mindezt Szabó Tamás a privatizációért felelős tárca nélküli miniszter mondta azon a sajtótájékoztatón, amelyet hétfőn e témában rendezett a vagyonügynökség.

Közölte: a nyilvánosságnak ára van, ám ha a politika eldöntötte, hogy a folyamatot átláthatóvá teszi, az pénzbe kerül. Az idén az Ávü 400 millió forintot költött reklámra, ebben az az összeg is szerepel, amelyet a különféle napilapoknak fizettek ki a privatizációs hirdetések megjelentetéséért. Ezenkívül 180 millió forintot költött a vagyonügynökség egyéb reklámcélokra. Ez a privatizációs bevételekhez viszonyítva a két százalékot sem éri el. Összehasolításul: a német Treuhandanstalt, azaz a német vagyonügynökség a hozzátartozó vagyon 5 százalékát, évi 3-4 milliárd forintnak megfelelő összeget költ évente e célokra.

A privatizációért felelős miniszter kérdésekre válaszolva közölte: amennyiben szükséges, akár jogszabály-módosítást is javasol a helytelen gyakorlat megváltoztatására. Ezzel arra utalt, hogy átfogó vizsgálat lefolytatását rendelte el az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaságnál (ÁV Rt.) a sajtóban jogtalan kifizetésként bemutatott végkielégítésekről. Emlékezetes, hogy az ÁV Rt. néhány vezetőjétől az új elnök-vezérigazgató megvált, ők végkielégítés címén 23 millió forintot vettek fel. – A vezetőváltásokra egyébként azért került sor, mert sem én, sem az ÁV Rt. új vezetője nem volt elégedett a szervezet működésével – tette hozzá a miniszter.

APEH – változó üzemanyagárak

Budapest (MTI) – Megváltoztak október 5-től az adóhatóság által elismert üzemanyagárak, amelyeket a magánszemélyek akkor alkalmazhatnak, ha számla nélkül kívánnak elszámolni üzemanyagköltséget – adott tájékoztatást az APEH illetékese. Az ólommentes benzinek közül az EN–91-es normál 73,50 forinttal, az ESZ–95-ös 75,50 forinttal számolható el literenként. Az olmozott motorbenzinek közül a 92-es oktánszámú ára 76 forintra, a 98-asé pedig 78,50 forintra változott literenként. A normál gázolaj literenkénti elszámolható ára 61 forint, az AROL–2T motorolajé 76 forint.

KITEKINTŐ

● Kína ipari kapacitásának harmada áll a súlyos energiahiány miatt. Az ország ezért tavaly közel 730 milliárd jüanos (128 milliárd dolláros) bevételtől esett el. Az energiakereslet általában 15-20 százalékkal haladja meg a kínálatot.

A leggyorsabban növekvő gazdasággal büszkélkedő kínai tartományban, Kuangtungban hetente 3-4 napig is állnak a gyárak, mert nem kapnak elegendő áramot. Pekingben már húsz éve nincs elegendő elektromos energia, a helyzet egyre rosszabbodik – vélekednek az érintettek. Kína egy főre jutó energiatermelése tavaly csupán 40 százaléka volt a világátlagnak – az ázsiai ország ezzel csupán a 80. helyet foglalta el az ágazatban világszinten.

Államháztartási reform – fokozatos átállás

Budapest (MTI) – **Az államháztartási rendszer racionalizálása hosszú távú, időigényes feladat. Megközelítési módjai, szempontrendszere azonban sokféle lehet. A sorrendiség nem szakítható el a gazdaság, a társadalom jelenlegi állapotától. A társadalom és a gazdaság nincs olyan helyzetben, hogy elviselje egyes alrendszerek egyidejű átalakítását. Mindezt az a vitaanyag állapítja meg, melyet Nagy Zoltán, a Pénzügyminisztérium államtitkára dolgozott ki az államháztartási racionalizálási bizottság számára.**

E vitaanyag a pedagógusok körében jelentős felháborodást váltott ki. Az illegális úton kikerült anyagból ugyanis a Pedagógusok Szakszervezete azt a következtetést vonta le, hogy a bizottság jelentős elbocsátásokat javasol a költségvetési intézményeknél. A Pénzügyminisztérium ezért az anyagot az újságírók rendelkezésére bocsátotta.

A hatoldalas anyagból a legfontosabb megállapításokat a következőkben adjuk közre. Az államháztartás sikeres szanálása a gazdaságpolitikai és a gazdasági fejlődés egyik kulcskérdése. Azonban már érvényben vannak olyan törvények, amelyek behatárolnak – a társadalombiztosításnál, a közalkalmazottak és köztisztviselők esetében – bizonyos fejlődési pályákat, megszabják egyes alrendszerek működését. Ezek meghatározó, bizonyos értelemben konzerváló hatását figyelembe kell venni, miközben világos, hogy feltehetően nem lehet elzárkózni a megszületett törvények áttekintésétől. A teendők megfogalmazásához azonban alapos elemzést kell készíteni a jelenlegi rendszer alapján működő államháztartási rendszer egészéről.

Ennek elsősorban az államháztartási funkciókra és az azokhoz kötődő pénzügyi eszközrendszerre kell koncentrálnia. Az elemzés során kiemelten kell foglalkozni a következő témákkal: – külügyi szolgálatok, külképviseletek szervezeti felülvizsgálata; – a dekoncentrált szervezetek szerepének és hovatartozásának elemzése; – a minisztériumok és a kapcsolódó költségvetési szervek felülvizsgálata; – költségvetési információs hivatal felállításának lehetősége; – az államháztartási, az önkormányzati, a közalkalmazotti és köztisztviselői törvények felülvizsgálata a feladatok és a finanszírozás szempontjából.

Az elemzésnél figyelembe kell venni az egyes országok tapasztalatait, és érdemes felhasználni az államháztartási reform kapcsán korábban született tanulmányokat is.

ahogy tetszik

Vári Zsolt: Szög a fülben, Gáspár Sándor, 2002

VÁRI ZSOLT

ahogy tetszik – ars poetica

Ars poetica címmel új sorozatot indítunk. Egy-egy darabjával két-három hetente találkozhatnak olvasóink. A kortárs magyar irodalom érdekes, meghatározó jelentőségű, szerethető alakját választjuk ki, „ahogy tetszik" – nekünk. A változatos műfajú bemutató mellé mindegyik költőnktől, írónktól kérünk egy olyan művet vagy műrészletet, amely első ízben itt olvasható.

Gorg

Vári – Vojtovits Zoltán.

festőművész.

— **Vári-Vojtovits Zoltán kiállítása Egerben.** A kaszinó dísztermében, ünnepi közönség előtt nyitotta meg Trak Géza polgármester Vári-Vojtovits Zoltánnak, Felsőmagyarország egyik legismertebb nevü fiatal festőművészének gyüjteményes képkiállitását. Az egri közönség körében őszinte tetszést és elismerést keltett Vári-Vojtovits Zoltán művészete. Képeit a nyugtalan magyar temperamentum, forrongó fantázia, de tisztult izlés jellemzi.

Nemzeti Ujság, 1928. febr. 25.

Vári-Vajtovits Zoltán.

festőművész.

* **Képkiállitás Egerben.** Az egri kaszinó dísztermében ünnepi közönség előtt nyitotta meg *Trak* Géza polgármester *Vári-Vojtovits* Zoltánnak, Felsőmagyarország ismertnevü fiatal festőművészének gyüjteményes képkiállitását. Vári-Vojtovits Zoltán képeit magyar temperamentum, forrongó fantázia, tisztult izlés és az igazi szépért való lelkesedés jellemzik. A változatos, hangulatos képek közül a Bucsusok, a Lelátás az Avasról, a Fenyves széle, a Nehéz út, a Rakodók és az Őszi lombok cimü olajfestmények emelkednek ki elsősorban.

Magyarság, 1928. febr. 25.

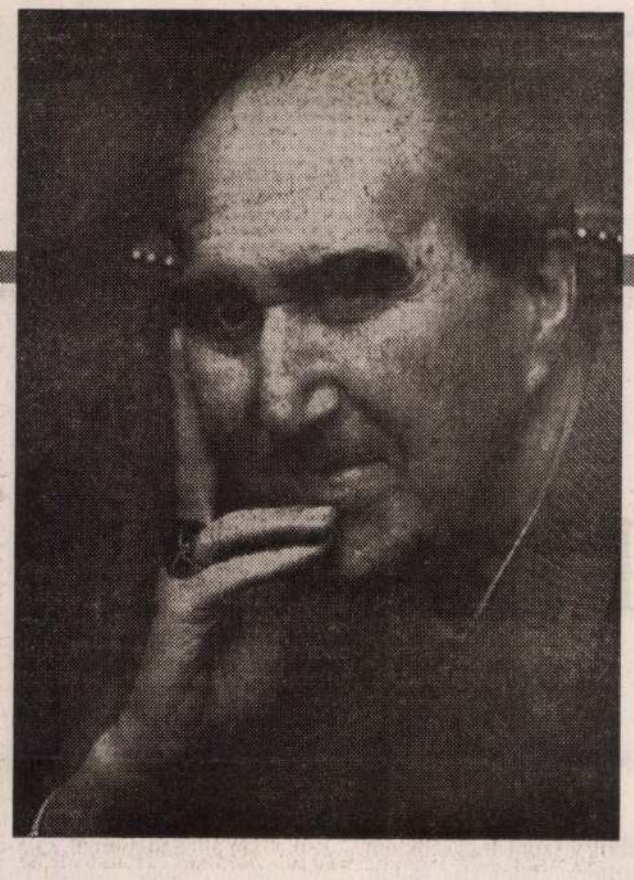

Szentkuthy Miklós

„Ha valaki, óriási fantáziával megáldott lélek, mint ő, bolondtáncot akar járni, azt csak sima platón teheti. Göröngyösön nem. A sima plató pedig az értelem."

TALÁLKOZÁSOK 3

Szentkuthy mécsese

Tompa Mária irodalomtörténész Szentkuthy Miklós utolsó évtizedének közvetlen tanúja, a Kossuth-díjas író hagyatékának gondozója. Örökbecsű a szerepe a kiadatlan művek megjelentetésében. S a kiadottakéban: ő rendezte sajtó alá a Prae második kiadását. A Szilágyi Erzsébet fasori, fővárosi lakásban, az írónak évtizedekig, haláláig élet- és alkotói kuckójában beszélgettem vele – elsősorban – azokról az évekről, amikor már ő is Szentkuthy Miklósnál és feleségénél, Dollykánál lakott. Július 18-án lesz 8 éve, hogy „Szent Orpheusz" örökre elköltözött.

– Mária, idézzük fel, hogyan került kapcsolatba Szentkuthyékkal!

– Tizenhárom évi párizsi életem után, 1976 végén tértem haza; amnesztiával ugyan, de állásba nem kerülhettem. Szerződéssel dolgoztam: magyarról franciára fordítottam zenei, művészeti könyveket. Egy barátnőm – aki közeli kapcsolatban állt Szentkuthyékkal – kérte, látogassam meg őket: Dolly akkor nagyon egyedül volt Miklós tartós, éveken át – 1974-től 1978-ig – húzódó betegsége: súlyos depressziója miatt. Első látogatásomon, 1977 nyarán csak Dollyval találkoztam. Miklós a lezárt belső szobában tartózkodott, a könyvtárbarlangjában. Oda belépés nem volt. Dolly kérte, újra jöjjek el. Még a nyár folyamán kétszer-háromszor ellátogattam hozzájuk. Nagyon jóba lettünk. S egyszer csak kijött Miklós a barlangjából. A maga több mint 195 centijével, amihez mindössze hatvan kiló párosult... Akkortájt már kezdett kikászálódni a bajából, de még nagyon rossz állapotában találtam; különös volt látni ezt az embert, amint erőlködik, hogy felülmúlja magát, legyőzze iszonyatos betegségét. Az első szobában ültünk hármasban, s Miklós folyton csak kérdezett, kérdezett. Többnyire az utazásaimról. Tudat alatt ugyan, de szinte levizsgáztatott. Nem tanárosan; egyszerűen ki akart ismerni engem azon át, amilyen módon az utazásaimról beszámoltam.

– Az élmények és a róluk való beszámoló minősége a Szentkuthy-művek tanúsága szerint nagyon lényeges lehetett számára.

– Látszólag össze nem függő dolgok között talált összefüggésekről beszéltem. Például arról, hogy amikor 1965 táján először tettem hosszabb utat Olaszországban, a római Sixtus-kápolnában megfigyeltem Az utolsó ítélet című képen egy révült tekintettel az űrbe meredő férfit, majd Pompejiben ugyanennek a Michelangelo-alaknak a „mását" véltem felfedezni egy halálfejét vívó gipszfigurában, amelyik egyike volt a Pompejiben elpusztultaknak, akiket később fantasztikus pontossággal rekonstruáltak, gipsszel kiöntve az óriási hő keltette űrt. Döbbenetes élményem volt ez a hasonlóság, amint egy etruszk múzeumban látott medúzafej kísérteties egyezése is Beethoven halotti maszkjával. Mikor aztán este, távozóban mentem lefelé a lépcsőn, akkor döbbentem meg: atyaisten, egyedül én beszéltem, ő egy szót nem szólt magáról, nem kérdeztem tőle, min dolgozik. Nem is mertem volna, olyan rossz állapotban volt. Hogy minden depressziója ellenére figyelt mégis, az később derült ki számomra.

– S máris ott tartunk, annak a páratlan megtiszteltetésnek a kapujában, hogy az író hamarosan munkatársává fogadta.

– 1977 nyarától 1978 tavaszáig kéthavonta fordultam meg náluk. Februárban egyszer csak felhív Dolly: a Magvető Kiadó igazgatója, Kardos György közel ötven év után újra szeretné megjelentetni a Prae-t; vállaljam el a sajtó alá rendezését. Úgy, ahogyan Szentkuthy Miklós akarja. Azonnal igent mondtam. Nem tudom, hogyan vállaltam el! Mert bár addig is olvastam Szentkuthytól néhány művet, de a Prae-t nem ismertem. (Leszámítva azt a nagy előadást, amit a Magyar Műhely konferenciáján a műről nyelvészeti megközelítésben Kassai György tartott, aki egyébként most a fordítója Szentkuthynak.) S mégis elvállaltam valami furcsa ösztönből. Tavasszal a Szilágyi Erzsébet fasorhoz aránylag közelre, az Orsó utcába költöztem. Kéthetenként jöttem „raportra"; beszámolni, mit végeztem, hol tartok. Kérése az volt: osszam a Prae-t fejezetekre, bekezdésekre, építsem a szöveg közé a részek címeiként a mű végén levő tartalommutatót. Hogy ez adott volt, oldalszám szerint is, könnyebbséget jelentett, de azért baromi nehéz volt bekezdésekre, fejezetekre osztani ezt a monolitikus szöveget. Három hónapig dolgoztam rajta. „Kótyagos" lettem tőle – emlékszem közben két súlyos álmomra. Az egyik: hatalmas falanxban kínai katonák jönnek velem szembe, s el kell mennem közöttük. Szavak, szavak, szavak. Minden kínai katona egy-egy szó volt, s elvegyültem, elvesztem bennük... A másik álmom: hatalmas tál makarónit tettek elém, s azt nekem széjjel kellett vagdosnom...

– Elmesélte az írónak ezeket az álmait?

– Nagyon élvezte, ahogyan elmeséltem. Mindig azt mondta: a Prae a kamaszkori brosúrám. Beteg volt még, de elképesztő volt számomra, mennyire tudott disztingválni, amikor a munka menetéről beszéltünk. Pontosan tudta, mi a jó és mi a rossz. És igen határozott utasításokat adott, maximálisan átlátott mindent. Úgy tűnhetett számomra is, hogy a depressziója miatt az agykerekei rosszul forognak, hogy tehát nincs kommunikációs lehetőség közöttünk, de ez csak a látszat volt. Tökéletes dialógust folytattunk. Teljes együttműködésben készült a munka. S Dollyval szinte naponta küldte a levélkéket az utasításaival, hogy még több bekezdés, még több bekezdés. Miközben változatlanul úgy éreztem, szinte lehetetlen ennyire egységes, összefüggő szöveget bekezdésekre szabdalni. Nagyon nehéz volt, de végül megszületett a tagolt Prae, 1978 nyarán.

– Hogy mennyire jól sikerült, arra bizonyság lehet: Szentkuthy a sajtó alá rendezéssel előbb egy régi nagy ismerőjét bízta meg, de akinek a próbaanyag után lemondott a munkájáról. S épp e szakértő gratulált később a nyilvánosság előtt Máriának. Irodalmunk – többek szerint – legnagyobb jelentőségű s legnehezebb művét hányszor olvasta el végül?

– Körülbelül nyolcszor...

– Később az író kilábalt depressziójából. Életrajzi vallomásainak, a Frivolitások és hitvallások-nak (ezt szintén Mária rendezte sajtó alá) az 1983-ban rögzített szövegei egyértelműen erről tanúskodnak.

– A depressziója mély pokoljárás volt, rettenetes szorongásokkal járt. Nem tudott aludni, rémképek gyötörték. De a legmélyebb pillanatokban sem gondolt öngyilkosságra. Megkérdőjelezte az élet értelmét, abba a nihilállapotba került, amitől mindig rettenetesen félt, ám mindvégig nagyon tartotta magát, terveket szőtt, folyamatosan írta naplóját. '78 nyarán tüdőgyulladást kapott, be kellett feküdnie a klinikára, két hónapra. Ezzel olyan fizikai és lelki sokk érte, hogy állítom, ez húzta ki a nihilből. A kórházban nem zárkózhatott a várába, a betegtársakkal együtt kellett élnie. S a kórházban pedig a betegséggel együtt mindig ott az élni akarás. Benn rengeteget olvasott, s diktálta a naplóját. Dolly mindennap látogatta. Egyik alkalommal vihar kerekedett, s bőrig ázva ért a klinikára. Miklós bennlevő ruhájában tért haza este. Hangos hahotára fakadtunk, amikor ez a törékeny teremtés beállított kétméteres férje ruháiban... E humorát Dolly végig megtartotta. S a szerénységét. Angol doktorátusával magántanári praxist folytatott, s még a hetvenes években is csak tíz forintot kért egy óráért.

– Mária 1986 óta lakott náluk véglegesen.

– '79-ben még kéthavonta látogattam őket, aztán mélyült el a barátság. 1980 áprilisában Dolly megbetegedett, hosszabb időre kórházi kezelésre szorult. Orvosa feleségével, egyben barátnőmmel megbeszéltük, segítünk a még mindig depressziós Miklósnak, nem hagyhatjuk magára – maximum kávét tudott egyedül készíteni... Turnusban láttuk el. Így kezdődött a szorosabb kapcsolat. Rozika, a takarítónő látta el hetente kétszer, a szomszédasszony egyszer, jött a barátnőm és jöttem én is. Csütörtök estétől vasárnapig nála voltam, itt is dolgoztam, fordítottam, egy nagy Michelangelo-tanulmányt franciára. Egy-két hónap után Miklós kérte, vegyek neki ezt-azt, segítsek. Dolly még abban az évben hazatért, s felvettek titkárnőnek. Bejelentett ember lettem náluk. Fokozatosan mély együttműködés alakult ki közöttünk. '81-ben kezdte írni a Szent Orpheus breviáriumának IV. részét, a Véres Szamárt. Amikor készen lett, ideadta nekem, s listát írt, mit csinálhatok a még friss kézirattal. Közben Dollyra is, mint nőre, hitvesre is tekintettel kellett lennem: ő volt Miklós egyetlen igazi intellektuális társa, az egyetlen, aki az életművében valósággal benne élt. Miközben Miklós nekem adta ide a Véres szamárt, azzal: amely pontokon túl „Finnegans", írjam át... Sajtó alá rendeztem, megjelent '84-ben. Közben sajtó alá rendeztem tanulmánykötetét, a Múzsák testamentumát. S '83 vízkeresztjén elkezdődött a Frivolitások és hitvallások, az életrajzi vallomások felvétele (s tartott május 7-ig, Dollyka névnapjáig). Ezekben az években rendeztem sajtó alá a Fejezet a szerelemről és Az egyetlen metafora felé című műveit is. A 27 beszélgetés nyomán '87 februárjára készültem el – fáradságos, nehéz munkával – a Frivolitások és hitvallások sajtó alá rendezésével. A könyvbe a magánbeszélgetéseinkből is beépítettem részleteket. Szentkuthy például nagyon szerette mindenben az értelmet. Halász Gáborral azt mondogatták: a bolondéria csak rövid távra jó, hosszú távon a kristálytiszta értelem marad meg. S ha valaki, óriási fantáziával megáldott lélek, mint ő, bolondtáncot akar járni, azt csak sima platón teheti. Göröngyösön nem. A sima plató pedig az értelem... Életem legboldogabb pillanata volt, mikor kiderült: megfelel neki a Frivolitások szövege: ez ő, és nem Tompa Mária. Vállalta, hogy ez ő. Alig javított benne, inkább kiegészített. Még megérte a könyv megjelenését. Eredendően fölöslegesnek érezte, hogy ő ismételten magáról valljon – hiszen naponta írta naplóját –, de végül, mikor elkészült, tetszett neki a könyv.

– Vidám élet folyhatott a Szilágyi Erzsébet fasori lakásban.

– Ahányszor betértem a városba, mindig hoztam nekik valami apró ajándékot. Nagy dolognak tekintették. Reggel elmentem, s mikor délután hazatértem, Szentkuthy mindig úgy várt, fogadott engem, mintha tíz éve nem látott volna... S mindenért hálás volt. A Frivolitások felvételein olykor halálra kacagtuk magunkat. Elmesélte például, hogy amikor '31–32-ben, londoni nászútjukon s egyben egyéves ösztöndíjas útján a British Museumban dolgozott, megismerkedett egy német nővel, s vele bizony elment este. Dolly ránéz, ötven év távolából: – Hát nem egy magyar barátoddal söröztél egy pubban!?... Mert akkor azt mondtad nekem... – De hát Dollyka nagyon megbocsátó volt. Máskor egy nő Miklósnál töltötte az éjszakát. Dolly reggel betolta nekik a reggelit, s fuvolahangon így szólt: – Ne felejtsd el, Miklóskám, hogy ma van Atyika rekviemje... – Tudta, Miklósnak mennyire fontos ez, hiszen nem évente, de havonta volt rekviem a szüleiért. Atyikáért 4-én (november 4. a halála napja), Anyikáért 18-án (ő február 18-án halt meg). S minden olvasmányában aláhúzta ezt a két dátumot. Mikor tudatosult benne, hogy Atyika rekviemje volt a nővel töltött napon, lelohadt azonnal a szerelem...

– A szerelem és a halál mindig összefonódott az életében.

– Miklós halála napján, 1988. július 18-án is dolgozott. Hajnalban egy folyóiratban kétszer is aláhúzta a 18-i dátumot. Anyikáért, s épp aznap volt Dolly nővérének is a temetése, rekviemje. (Dolly nem tudott részt venni, három nappal azelőtt tért haza a kórházból.) Aznap Tatabányára kellett utaznom. Miklós indulásom előtt gyertyát, mécsest kért tőlem, hogy majd a rekviemre meggyújtja. Este a szörnyű halálhírre érkeztem meg. Dolly mesélte: szokásuk szerint ebéd után, aznap is olvasták a Szentek Életét. Miklós jelezte, fáradt, majd este folytatják. A rekviemre meggyújtotta a mécsest. Mire a mécs elaludt, meghalt. Este 6-kor. Később ért az újabb döbbenet, mikor elővettem a Szenteket. Épp a haldoklók védőszentjének, Szent Kamillnak életét olvasta halála napján, s a fejezetben, a könyv lapjának bal oldalára még '68-ban odaírta: „Anyika", a jobb oldalára pedig: „ÉN." Furcsa. Azt is mesélte Dolly: reggel, mikor elmentem, odahívta Miklóst az ágyához, s azt mondta neki: hamarosan meg fogok halni, de ne gyászoljatok; boldogan, nyugodtan halok meg. Erre Miklós halt meg délután. A mécses elalszik, és meghal. Mintha megrendezte volna az egészet. Döbbenetes ez utólag. S még egy furcsaság. Ezt is Dolly mesélte. Somlyó György találkozott vele utoljára a külvilágból, halála előtt két nappal. Kinn ültek a nyitott teraszon. Miklós azt mondta Gyurkának: ő boldog. Dolly majd' elájult, mert ezt életében soha máskor nem hallotta Miklóstól.

Arany Lajos

SZENTKUTHY MIKLÓS

Magvető Könyvkiadó

Frivolitások és hitvallások

RKONYI KÁROLY hajdú B.-i napló '96. júli. 6.

„Nem bántam meg semmit. Imádom Debrecent, ahol a családi és a baráti kör termékeny légkörében mindig azt csináltam, amit a legjobban szerettem."

TERMÉS

LÓVEI SÁNDOR

Középkori szerelmes vers a múzsához

Gerlicém pihegve szállj
a jószagú szellő dalt sodor feléd

egy sóvár tekintetű ifjú elől
ne bújj hát lombok hűvösébe

nyugodt és csöndes ez a délután
s ha te is akarod
a gyönyör zsoltárát búvó szerelmes suhanc
napkeltére érett férfivá cseperedik.

Végül

Elhagytál
mint a tóba fagyott halat
az utolsó buborék...

Búcsú

Már csak a vérbe mártott kés
éles sóhaja maradt

kitekintek árnyékomból
a végleges sötétség előtt.

Összeér

Összeér az arcunk egy pillanatra
csend van
késő éjszaka
széles ajkaiddal takaródzom

szemed csillagai fenyegetnek.

Keresztfád előtt

Fájó bűnöktől aszott arcod
sírkőre mohásodott felejtés.

Írott portré Várkonyi Károlyról

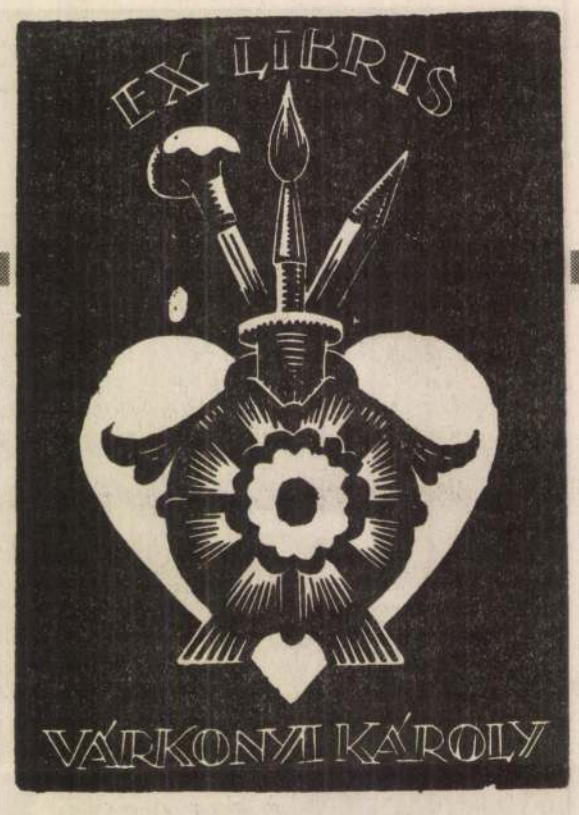

Várkonyi Károly grafikai lapjai

Debrecen belvárosában gyakorta feltűnik egy kis barna ember, arcán barátságos mosollyal. A Csapó utca elején rendszerint betér egy boltba, hamar vásárol ezt-azt, majd ugyanolyan gyors léptekkel folytatja sietős útját haza vagy a műtermébe. Leginkább sapkaviselete árulkodik arról, hogy művészember. Várkonyi Károlynak hívják, grafikusművész. Valamikor gyakrabban lehetett vele és munkáival találkozni kiállításokon, kiadványokban vagy újságokban. Mindenki hangulatos, szívélyes embernek tartja. Magam is ilyen bohémnek tudom vagy harmincöt éve, amióta van szerencsém ismerni. Mondhatom, korunkban kiveszőben lévő ritka emberfajta. Többször elhárította a nyilvánosságot, nem mintha baja lenne a sajtóval, ő világéletében kerülni próbálta a konfliktusokat, de – úgymond – a fiataloknak nagyobb szükségük van a népszerűsítésre. Amikor végre elfogadta a meghívást, dokumentumokkal felszerelve érkezett. Ezeket nézegetve kérdezem, vajon tősgyökeres debreceni-e? Igen is, meg nem is – hangzik a dodonai válasz, amit meg kell magyaráznia.

– Debrecenben születtem, kis híján a Csokonai Színház egyik női öltözőjében, holott a szüleim Budapesten éltek. Édesapám a Népopera zenekari tagja volt. Egy debreceni vendégszereplés alkalmával hozott édesanyám a világra, aki apámat kísérte el a városba. Sokáig Budapesten éltem, a Toldi Reálban érettségiztem. 1926-ban egy tehetségvizsgálati jellegű kiállításon „kiemeltek", ezután Ács Lipót és Bíró József festőművészek különóráira jártam. Aztán elvégeztem az Iparrajziskola grafikai osztályát, ahol Zombory-Moldován Béla tanítványa voltam, ő vezetett be a grafika világába. Nagybátyám segítségével Berlinben és Münchenben is volt módom rövid ideig tanulni, sőt hazatérve egy pár hónapig Benkhard Ágost keze alatt készültem a főiskolán, de azt nem fejeztem be. Debrecenbe kerültem, itt megnősültem, majd hamarosan visszatértem Pestre. Aztán behívtak katonának Debrecenbe. Voltaképpen 1936-tól 1950-ig haditérképész voltam. Erről egykori tiszttársam fia, a fiatalon elhunyt író, Simonffy András emlékezik meg dokumentáris hűséggel a Kompország katonái című könyvében.

– Hivatásos térképész volt?

– Nem, csak mint tartalékos adtam a szolgálatot. Engem hol behívtak, hol leszereltek. Megesett ezért, hogy kalapban is tiszteltegtem... Mindenesetre 1938-ban végleg visszaköltöztem Debrecenbe, azóta itt élek. Persze nem számítva a háborús éveket. Megjártam ugyanis a frontot, de ami utána következett, az számomra nagyobb életveszélyt rejtegetett. Tény, hogy a nyilasok néhány tiszttársammal együtt letartóztattak, Sopronkőhidára, majd Németországba hurcoltak, a táborból amerikaiak szabadítottak ki, az ő fogságukból viszont megszöktem. Ez újabb bonyodalmakba sodort. Egy magyar szerelvényre küzdöttem fel magam, amelynek utasait egyenesen az Andrássy út 60-ba vitték, mert ez volt a csendőrvonat. Végül a honvédség mentett ki a csepeli internálótáborból. 1946-ban jutottam vissza a családomhoz.

A portré pontosságához tartozik, hogy Várkonyi Károly Budapesten a Földművelésügyi Minisztérium kultúrmérnöki hivatalának műszaki tiszviselője volt. Debrecenben is vízügyi beruházások alkalmazásában állt, többek között rész vett a Hortobágy hasznosításának előmunkálataiban. A háború után ezt folytatta, majd az Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat dekorációs osztályán dolgozott. 1957-től kezdett tanítani a szakmunkásképzőben, ahonnan 1973-ban ment nyugdíjba, de óraadóként 1989-ig helytállt.

– Nagyon szerettem az iskolát – mondja többször is. – Tanítottam szobafestőket, fotósokat, fodrászokat, bőrdíszműveseket, nyomdászokat. A tanítványaim ma is nagy szeretettel közelednek hozzám. Ha azt hallom „tanár úr", vagy „Kari bácsi", határozottabban érzem, hogy nem éltem hiába.

Ám a két világháború közötti Debrecen művészeti életéről még nem idézte fel élményeit. Ezekről faggatom.

– Kezdetben idegennek néztek, mégis befogadtak. Barátomnak mondhattam Soó Rezső professzort, a nagy botanikust és műpártolót, Haranghy Jenő festőművészt, már amennyire lehetett vele barátkozni, az áldott lelkű Menyhárt Józsefet, a gúnyoros Mata Jánost. Káplár Miklóssal és Holló Lászlóval kevesebb találkozásom esett, bár Holló néhányszor megfordult nálam, van egy eredeti Murillo-képem, azt megszerette. A régi Debrecenben más volt a művészek életstílusa: összetartóbb, szívélyesebb. Én ma is társasági ember vagyok, megvan a törzshelyem, ahová hétfőnként eljárok, s olyankor megiszom egy liter bort. Alacsony a vérnyomásom – teszi hozzá nevetve.

Könnyedén, a lehető legtermészetesebb hanghordozással jelenti ki a Murillo-kép birtoklását, vagy azt, hogy édesapja kellemes kapcsolatban állt Saljapinnal, szinte ismerősként emlegeti Margit királynőt. Az ember hajlamos azt gondolni, hogy túlzásokra ragadtatja magát, ám nem véletlenül vannak nála a dokumentumok...

Helyzetkép a közelmúltról, Várkonyi Károly szemszögéből:

– 1961-ig aktív tagja voltam a debreceni művészvilágnak, ám akkor érthetetlen támadás indult ellenem. Különösen egy fiatal festőművész, (már nem él Debrecenben, s ma már ő sem fiatal) járt elöl az agresszivitásban. Elhatározta, hogy kilakoltat a város által kiutalt műtermemből. Hosszú, évekig tartó pereskedés után a Legfelsőbb Bíróság tett pontot az ügyre, és megerősített jogaimban. Azok az évek nyomasztóak voltak számomra. Akkor fordultam ismét a külföldi lehetőségekhez, mert itt, Debrecenben mindenütt elgáncsoltak. Szerencsére a külföldi pályázatok, tárlatok, katalógusok stb. kárpótoltak a hazai mellőzésért.

– A grafika az egyedüli kifejezési módja?

– Nem, festettem, sőt festek is. A hatvanadik házassági évfordulónkat akarom emlékezetessé tenni. Ám grafikusként tartanak számon, amit szívesen vállalok. 1928-ban csináltam az első ex librist az ideálomnak, mindmostanáig kedvencem maradt ez a forma. Közel áll hozzám a fa-, a réz-, és a linómetszet egyaránt, de olajjal és akvarellel is dolgoztam. Munkáimról ma sem tudok mást mondani, mint amit Soó Rezső írt 1935-ben: szeretem megjeleníteni kifejező, dekoratív stílusban az élet kisebb-nagyobb mozzanatait, az életvidámságot a magyaros népművészeti motívumok segítségével. Tanárom, Benkhard Ágost mondogatta, hogy aki művész akar lenni, annak kolostorba kell vonulnia. Én az életet is szerettem, tehát nem vonultam kolostorba. Grafikáimnak mindenkor voltak kedvelői, lapjaimat itthon és külföldön is megbecsülte egy számottevő műpártoló kör. Ha megtehetné, utólag minden ember valamit másképp csinálna az életében. Én is. De valójában nem bántam meg semmit. Imádom Debrecent, ahol a családi és a baráti kör termékeny légkörében mindig azt csináltam, amit a legjobban szerettem.

Bakó Endre

Tízen

Kicsit hülyék vagyunk mind, vigyen el a szél mindünket. Előbb még viszünk gyertyát neki mi, tízen. Jaj, a tizenegyedik. Olyan jól tette, hogy meghalt. Mit csinálsz odaát? Röhögsz, ugye? Röhögj csak. Röhögj sokat rajtunk. Mi még mindig rohangálunk, hogy elismertessük, mennyire nagyok vagyunk, becsukjuk a szemünket boldogságunkban, ha valaki megdicsér, és visszadicsérjük őt, mind tehetségesek vagyunk, de senki se annyira, mint én! – üvöltjük tízen.

Na, térdeljünk le előtted. Nagyon szeretünk, nagyon-nagyon. Elhiheted. Hidd el. Én is elhiszem. Ma nevettünk. Vitatkoztunk. Boldogok voltunk, február vége van, elmúlik a sötétség. Nézegettem a szobánkat, hogy miért sötétkékek a székek és miért szürke a szőnyeg, mikor mi egyáltalán nem vagyunk azok – ezen tűnődtem, meg a szombat-vasárnapon, amiről hajlamos voltam azt hinni, kényelmes. Vasárnapig megáll az idő, remek ebédet eszik, utána krémest. Vagy nem áll meg, csak rohan körbe-körbe? Vagy nem is körbe, hátha négyszög alakban szeret futni, nem tudom, pedig vele kéne egyszer interjút csinálni. Nagyon jó kérdésem lenne: mit csinál, ha semmire se ér rá.

Tegnap az értekezleten Krisztina belerajzolt a füzetembe egy mackót és egy lepkét, mert művészi hajlamai vannak időnként. Dühösen visszarajzoltam egy nadrágos macskát. Krisztina higgadtan nézte, mit csináltam a gyöngybetűs jegyzetei közepébe, és kiegészítette felül egy csokornyakkendővel. A bal felét én rajzoltam, a jobbat ő. Aztán feldiktálták a feladatokat. Elnéztem túl az ablakon, és azon gondolkoztam, mi lenne, ha Kosztolányi itt ülhetne. Hogy kontaktust teremtsek vele, megmondanám, hogy írtam neki egy játékkölteményt, amiben az van, hogy Kosztolányi Dide, miért nem adod ide azt a könyvet nekem. Tudja – mondaná Kosztolányi –, rengeteget írtam a halálom után is, nyújtogattam a feleségemnek, a szerkesztőknek, de senki se vett észre. Karinthyval voltam, ott röhögött mögöttem, hogy nekem se sikerül, neki se sikerül, és elszavalta a Mostan más mintákról álmodomot. Olvassuk a mostani lapokat, és csúnyákat kiáltozunk a cikkekről. Mindenfélét mondunk rájuk, időnként el is kapunk pár igazán rossz újságírót, hogy megrázzuk a gallérjukat. Nem tehetjük. Nem megy. Nincs gallérjuk. Pulóverben vannak.

Látod, ilyeneket csinálunk. Te ostoba tizenegyedik, mi nélküled is jól megvagyunk. Mind szeretünk, de te voltál a legtehetségesebb helyettünk. Ezért kapod ajándékba ezeket a gyertyákat, kék, sárga, piros gyertyákat. Mellé kikényszerített a szél egynéhány vízcsöppet a szemünkből. Sosem bírtuk az erős áramlatot. De ez már sós csöpp kék, barna és kutyasárga szemekből. Örülsz? Ég a gyertya, ég. Akarod, hogy el ne aludjék?

Prekáczkó Ágnes

Saljapin dedikációja a művész édesapjának

... anományt, és
... szerezzék be.

A közművelődési könyvtárak funkcióbővülése ...
határok „kiterjesztése" a nem hagyományos dokum...
séges, hogy a nagyobb közművelődési könyvtárak ...
könyvekre és folyóiratokra, elengedhetetlen a hangl...
utóbb a művészi reprodukciók, valamint egyéb ha...
mányba iktatása és lehetőség teremtése használatukra.

Kiterjedt vita folyt és folyik arról, hogy a közművelődési könyvtár kölcsönözze-e ezeket a dokumentumokat. A kölcsönzés ellen érvelők a képes-hangos dokumentumok könnyen sérülő, kényes voltával támasztják alá álláspontjukat. Tekintettel azonban arra, hogy e dokumentumok helyben történő használata olyan technikai berendezéseket igényel, amelyek szükségképpen korlátozzák a használók számát, a hasonló berendezések (lemezjátszó, magnetofon stb.) viszont egyre inkább részét alkotják a mai háztartásnak, álláspontunk szerint *a közművelődési könyvtár ne zárkózzon el e dokumentumok kölcsönzésétől.*

A nagyobb közművelődési könyvtárak fontos feladata a *szakirodalmi információk szolgáltatása,* elsősorban olyan területeken, mint a pedagógia, a mezőgazdaság, a politika és az államigazgatás. E szolgáltatások alapját mindenekelőtt az országos

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KÖNYVTÁROS

Várkonyi Károly

1978 3 grafikus

1021

Németh Andor, Pap Károly, Szomory Dezső, s a ma
Ferenc, Kardos G. György és Csurka István. Ám
tanulmányokat olvashatunk tőle Sütő Andrásról
elkötelezettség íróiról.

Bata Imre inkább ez utóbbi vonulat krónikása
kultúrával, érzékeny műveltséggel rajzolja meg hős
Lászlót és Juhász Ferencet, Kodolányi Jánost, S
Lászlót és Sántha Ferencet. De, hogy érdeklődése és
nyos keretek közé, azt Weöres Sándorról, Pilinsz
írott tanulmányai jelzik. E tanulmányok külön érde
tuitív" és „impresszionista" módszerrel közelednek a kiszemelt alkotókhoz és művekhez, hanem a legmodernebb irodalomfilozófia és nyelvészet elemző eljárásaival. Bata Imre tudós alkat, akinek az irodalmi művek lényeges tulajdonságairól, esztétikai hatásuk titkáról is újszerű mondanivalója van.

A műelemzés elmélete és gyakorlata

Az alább ismertetendő könyvek igen fontos funkciót teljesítenek. Korszerű irodalmi tudatunk ugyanis elképzelhetetlen *az irodalmi művek elemzésében* való jártasság nélkül. Egy művészi alkotás esztétikumát — azt, hogy „miért szép?" — gyakran nem elég impresszionista-beleérző módon meghatározni, hanem elemző munkával is fel

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS

Várkonyi Károly

1974 8

1021

EXLIBRIS
SOMOGYI ZOLTÁN

Várkonyi Károly fametszete

Ára: 6,— Ft
HU ISSN 0450-7886

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Várkonyi Károly
grafikus
1976 3

1021

Várkonyi Károly könyvjegyeiből
(cikkünket lásd a 177. oldalon)

601-es szakszámú

„elektronikai műszerész"

szakmák elsajátítására szakmunkás tanulókat.

A képzés időtartama 2 év

Távollakó fiatalok kollégiumi elhelyezést, teljes ellátást, továbbá minden tanuló a tanulmányi előmeneteltől függően havonta 250—380 Ft-ig terjedő összegben tanulmányi ösztöndíjat, ezen felül — szerződéskötés esetén — 250 Ft/hó társadalmi ösztöndíjat kap.

Szakmunkásvizsga után megfelelő szakmunkakört, modern munkásszállodai elhelyezést és továbbképzési lehetőséget biztosít a vállalat.

Jelentkezés: A 303. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet titkárságán (6 órától 14 óráig).
8184. Fűzfőgyártelep

(618)

Színház

Június 10, csütörtök, Veszprém, „Petőfi" bérlet, este 7 óra
TOSCA
(Pécsi Nemzeti Színház előadása)

Június 10, csütörtök, Várpalota, „Krudy Gy" bérlet, este 7 óra

Június 11, péntek, Veszprém, „Blaha L" bérlet, este 7 óra
VITÉZ LÉLEK

lakatos, autószerelő, esz tergályos és marós szak munkásokat. Felvesz to vábbá nődolgozókat, épü let átadás előtti kulcso munkakörbe. Felvételr Veszprém, Házgyár mun kaügyi csoportnál, il Veszprém, Budapest u. sz, alatt a munkaügyi osz tályon lehet jelentkezni.

A Devecseri Állami Gazdaság székpusztai kerülete felvételt hirdet traktoros munkakörbe. Jelentkezni lehet a kerületvezetőnél, Székpusztán. Lakást biztosítunk.

Árkalkulátori munkakörbe felveszünk képesített építőipari árkalkulátorokat, építésztechnikusokat és közgazdasági technikumot végzett dolgozókat, építőipari gyakorlattal rendelkező műszaki számlázót. Jelentkezés a Veszprém megyei Állami Építőipari Vállalat személyzeti és oktatási osztályán, Veszprém, Budapest u. 5.

Felvételre keresünk üdülőnkbe konyhai dolgozókat, felszolgálókat, cukrászt. Jelentkezhetnek diákok is. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet: Üvegipari Művek Vízisporttelep vezetőjénél, Balatonalmádi, Budatava út 3.

Külszolgálatos üzleti munkakörbe tárgyalóképes érettségizett dolgozót felveszünk, zirci és veszprémi telephellyel. Állami Biztosító Járási Fiókja Veszprém, Münnich F. tér 5.

negyszögöles telket ... nék. „Építési lehetőséggel" jeligére a veszprémi Magyar Hirdetőbe.

Kétszoba összkomfortos családi ház eladó. Veszprém, József Attila u. 53.

Borgátai termálfürdő melletti hétvégi ház eladó. Ajka, Kossuth u. 35. Varga.

Ajkán családi ház beköltözhetően eladó. Szájli, Kilián u. 74. Érdeklődni 16 órától.

Az ATI Veszprémi Iskolája

motorkerékpár-vezetői tanfolyamot

szervez
Jelentkezni lehet: Veszprém, Budapest u. 16. szám alatt.

(203)

„Hunyadi" MG Termelőszövetkezet (8444 Szentgál) alkalmaz

gépszerelőket és Diesel-szerelőket

Jelentkezés személyesen szombaton délelőtt a tsz elnökénél.

(204)

Komarov úti gá adó vagy Stadion kire cserélhető. 250-es újszerű Sp eladó. Érdeklődni rém, KÖJÁL, Józs 36, egész nap. 13-060.

IG Fiat 300-as állapotban eladó. nő, Balatonfüred. u. 19.

Garázs kiadó, V Hóvirág utcában. 11-451.

Most műszaki MZ oldalkocsival Ajka, Kossuth u.

CF 500-as Trab gősen olcsón ela Devecser, Batthyá sz.

Wartburg de Lu rendszámú, rádióv Balatonfüred, Udv

Fehér „Cortina" bőrüléssel olcsón Kozarits, Doba. rium.

UO-s Trabant adó. Csajág, Álta kola.

IK Zsiguli ela Kossuth u. 35. 2 Dr. Nagy.

Köszönetnyil

Ezúton mondol tet mindazoknak lejthetetlen férje

NÉMETH J

temetésén részv sírjára virágot fájdalmamat igyekeztek. Gyá sége Veszprém.

NAPLÓ

az MSZMP Veszprém megyei Bizottsága és a megyei tanács lapja
Főszerkesztő:
Csaba Imre
Napló Szerkesztőség, Veszprém, Irodaház
8201 Veszprém
Telefonszámaink:
Szerkesztőség:
Alközpont (ugyanitt hirdetésfelvétel is!):
13-250, 13-251, 13-252
Főszerkesztő, titkárság, 11-255.
Panaszügyek 12—340
Főszerkesztő-helyettes, gépírók, információfelvétel: 12-649
Sportrovat: 11-244
Esti szerkesztés: 12-254
Kiadja a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó:
Domján Gábor igazgató
Telefonszáma: 11-245

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzemeiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest VII., József nádor tér 1. sz.)
Veszprém megyei Nyomda Vállalat
Felelős vezető:
Steltzer Ferenc igazgató
Készült SUBURBAN ofszet rotációs gépen
Index: 25—061

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-065, 387-746, 340-726

1976 JUN 10

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Várkonyi Károly
grafikus

1021

Újévi üdvözlet

Tisztelgés a fejedelemnek

Pályatárs emlékére

Egy könyvjegy

Várkonyi-kisgrafikák Veszprémben

Realista szépségigény

Elmélyültséget és finomságot, világosságot és lényeglátható tömörséget igényel a műfaj természete a kisgrafikák alkotóitól. *Várkonyi Károly* hivatásának mestere. Humanizmus és optimizmus jellemző bensőséges lapjaira. Értékes művészetét realista szépségigény hatja át.

„A harmonia és egyensúly, filozófikus nyugalom és esztétikai megállapodottság alkotásainak legfőbb erényei" — méltatja találóan *Poór Ferenc*, a veszprémi Eötvös Károly megyei könyvtárban megrendezett kiállítása katalógusában.

A Debrecenben élő művész csaknem ötvenéves munkásságából mintegy nyolc és félezer kisgrafikát ismernek a gyűjtők. Leginkább fametszeteket készít a Dürer-féle felfogásban, de más technikát és anyagot is használ. Ezek engedelmes eszközei, kezében a mondanivaló megfogalmazását szolgálják. Témaválasztásának komolysága és a megformálás játékos változatossága ex librisein, alkalmi és családi grafikáin egyaránt kitetszik.

Rendszeresen szerepel a keszthelyi Balatoni Kisgrafikai Biennálékon és más hazai tárlatokon, díjak sora jelzi külföldi elismerését is. A veszprémi kiállítás anyaga életművéből vett gondos válogatás.

kasszánál nem bírt ellenállni. Azt sem tudta, hogyan tette zsebre az ágy alá esett karórát. Nem is sejtette, melyik munkástársáé. Gondolta, majd otthon. Nyírtelken megajándékozza vele Jancsi fiát. Lefülelték, két hónapot ült érte. Azóta a saját karóráját is eladta, ne emlékeztesse soha az az ostoba időmérő szerkezet. Köszönöm — rebegte a gépkocsivezetőnek, mintha az nem csak kiflit akart volna fizetni. Amannak a szeme azonban nevetségesen kitágult, kiköpte csikkjét és felröhögött:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Várkonyi Károly

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
1976 MÁR 28

VÁRKONYI KÁROLY:
1021 EX LIBRIS

EX LIBRIS
DR DESIDERIUS KERTÉSZ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JAN 11

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Várkonyi Károly

1021

VÁRKONYI KÁROLY:
EX LIBRIS

Jenőfi M. Imre

Gonda Zoltán ex librise

Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 - 9

Könyvtáros

Várkonyi Károly

dományos-technikai ... formációrobbanás", a könyvtár sza

1021

Várkonyi Károly ex librise

jól ismert riporter régi értékein
között azt, hogy nemcsak szenve-
gyanilyen válaszoló is. A kötet első
Sándor kérdéseire. Kivételes alkalom
riporter is elmondja ars poeticáját,
ondd, ne csak a valódit". S ez kife-
z hogyan lehetne Dózsával riportot
Beke az „igazat" akarja, megírni, s
ásig . . . Az „igazat" Beke György a
, és találja is meg. Egyéni módon
történelmi, néprajzi, esetleg nyel-
terjúval. Célját eléri! Az olvasó hús-
edek Eleket, Bod Pétert, avagy Ka-
ándorló gyimesi, vagy moldvai csán-
még egyedivé, máséhoz nem hason-
y még ahol élő gondokról beszélget,
, mély és meleg humanizmust. Beke
kozását talán most adta közre a kö-
nevezhetjük így — sajátos önéletírá-
ásban megfogalmazza költői szépségű
re kötelez. Nem a hivalkodó hűség,
gyszerű kötése". Ez az, amit megér-

amire én is törekednék, ha ma vol-
ó Sándor

LYI LAJOS: KÖZELKÉPEK

974) és ez komoly elismerés a nagy
fogott az interjúkat készítő **Marosi**
szerkesztőségi feladatként megszü-
zért, mert — mint maga is mondja
zottan kialakult koncepciójuk a be-
n „íróink emberi arcát" igyekeztek
bből eredően a beszélgetések téma-
heterogén. Ez pedig hátránya is, de
ezúttal inkább az utóbbiról. Maga a
úsz olyan magyar írót mutatnak be,
kó Imre a legfiatalabb, és heten még
nagyon is e századnak és a kornak
ndolatokat . . . Élen az élő klasszikus
l, akik ellentétes ívű pályájuk elle-
csak azzal is, hogy az egyik rezig-
s Céh munkastílusáról, a másik vi-
ről . . .
et kapunk a sok személyes élmény-

Régen várt kötetben mutat
mok közösségi nevelésének d
neveltek, a volt népi kollégist
GIÁJA című kötet, melyet d
„A fényes szelek nemzedéke
kumentumkötet pedagógiai fej
sában készülő, több kötetes g
gista ajánlotta fel emléktárgy
megjelent pedagógiai külön k
nulmányok, valamint mai val

A NÉKOSZ-ról időnként h
ellenlegendák élnek róla. Sze
eddigi recenziók, kritikák, emlékezések mindenikében is. Egy ellenséges társadalmi légkörben, a merev porosz hagyományokon alapuló régi, magyar nevelési rendszer közepette forradalmi kezdeményezés volt a **Paraszt Főiskolások Közösségének tagjai**tól, hogy megtalálták a módját — az illegális párttag főiskolások közreműködésével — olyan pedagógiai műhely megteremtésének, amelyben szegényparaszt, munkás, értelmiségi főiskolások — közösségben — elsajátíthatták a szakmai tudást, felkészülhettek közéleti, politikai missziójukra. A **Bolyai** Kollégiumban, majd a **Györffy** Kollégiumban a felszabadulás előtt, aztán a népi kollégiumi mozgalomban 1945—49 között a szakmai tanulás és a közéletben való aktív részvétel egybefonódott volta mellett domináló jellegzetesség, sajátosság volt a kisebb közösségek önkormányzata, a kollégiumok, ezeken belül a „szövetkezetek" belső demokratizmusa. A közösségben való művelődés és emberformálódás nagy műhelyei voltak a népi kollégiumok — eleinte kényszerből a történelmi-társadalmi tényezők determináló hatása folytán, de egyre inkább meggondolásból is, ha tetszik, ha nem: történelmi jelentőségű, a szocialista emberformálásra törő magyar pedagógiai kísérletként.

A kötet izgalmas dokumentumokat tár a mai olvasó elé a Bolyai és a Györffy felszabadulás előtti életéből, ismerteti a kollégiumi önkormányzat elveit és gyakorlatát, a nevelési törekvések elvi-elméleti megalapozását, a nevelési célokat. Szerfelett tanulságos egymásután elolvasni **Révai József** ismert, tavaszi fagyként ható beszédét a NÉKOSZ-ról, **Pataki Ferenc** cikkét a Társadalmi Szemle 56 szeptemberi számából, **Gosztonyi János** két nem régi írását. Egyet kell értenünk Gosztonyinak a bevezetőben tett megállapításával: a népi kollégiumoknak „a nép iránt elkötelezett nevelési törekvéseit figyelmen kívül hagyni több lenne, mint egyszerű hiba" . . .

Mozgalmi aktivisták, pedagógusok, szocialista brigádok irányítói nemcsak mint érdekes történetkönyvet lapozhatják e kötetet, hanem javukra válik, ha kihámozzák a közösségi nevelésnek azokat a módszereit, elveit, megszenvedett okulnivalóit, melyek ma is életrevalóak, mással nem pótolhatók. **(Varga Imre)**

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1975 JUN

Várkonyi Károly grafikája

1021

CEGLÉDI TALÁLKOZÓ

A kisgrafikabarátok életéből

Másodszor jöttek össze az ország grafikusai és a kisgrafika gyűjtők Cegléden egésznapos baráti találkozóra. A **Kisgrafika Barátok Körének ceglédi csoportja** rendezte e találkozót a Kossuth művelődési házban. Kilenc óra után egymás után érkeztek külön autóbuszokon, vonaton, gépkocsival Budapestről, Szegedről, Debrecenből, Hajdúszoboszlóról, Szombathelyről és számos más városból. A találkozón mintegy száz résztvevő jelent meg.

Várkonyi Károly (Debrecen) fametszete

Nagy László Lázár grafikus, helyi titkár nyitotta meg a találkozót, majd alulírott méltatta a ceglédiek kezdeményezését. **Semsey Andor** javasolta, hogy Cegléd legyen központja e találkozóknak, de azt is célszerűnek tartaná, ha időnként más városok is megrendeznék ez összejöveteleket. **Szentesi Flórián**, a pécsi kör titkára bejelentette, hogy örömmel rendezik meg jövőre az országos találkozót, a két év múlva következőre **Eger** jelentette be igényét.

A hivatalos aktusok után megkezdődött a délig tartó csere, barátkozás, ezt követően közös társasebéd volt. A ceglédiek **kamarakiállítást** is rendeztek a magyar művészek legszebb alkotásaiból. A találkozóra **Várkonyi Károly** debreceni, **Gulicska Lőrinc** ceglédi grafikusok alkalmi lapokat készítettek.

Réthy István

GYÓGYÍTÁS AZ EX LIBRISEKEN

A hasonló című **debreceni** kiállítás hazánkban az első az e témakörben. Debrecenben harmadízben kapcsolódik egészségügyi könyvhét az egészségügyi világnaphoz. E könyvhétnek kiegészítő rendezvénye a **dr. Török Béla** főorvos kezdeményezésére létrejött ex libris kiállítás. A tablókon a gyógyítással, az orvossal, a gyógyszertárral kapcsolatos kisgrafikai alkotások láthatók. A hazai és külföldi művészek sajátos formanyelvükön fejezik ki élményeiket a gyógyítással foglalkozókról: az orvosokról, ápolókról, gyógyszerészekről.

A kiállítás 153 lapból áll, ebből 9 lap reprodukció. E reprodukált lapokkal mutatják be a kiállítás rendezői, hogy a **régi** hazai és külföldi orvosoknak is voltak ex librisei. A hazai és külföldi eredeti grafikai lapokat hét nagy csoportba osztották. E felosztással a kiállítás átfogó képet ad a gyógyítással foglalkozókról, a gyógyítás mitológiai alakjairól, szimbolikájáról, úgy, hogy mindennek édes, vagy olykor kesernyés humora se maradjon ki. A kiállító grafikusművészek munkái közül maradandó élményt jelentett számomra **G. Szabó Kálmán, Menyhárt József, Várkonyi Károly, Diskay Lenke, Fery Antal, Stettner Béla, Kalasnyikov, Józsa János** munkái. A kiállítás jobb megértését a rendező szervek szép katalógussal segítették.

Lenkey István

FOTOMŰVÉSZET

A fényképezés történetéhez. *Della Porta* olasz természettudós a XVI. század közepén találta fel a *camera obscurát*, a sötét- vagy bűvöskamrát. Azt tapasztalta ugyanis, hogyha egy elsötétített szoba egyik falán kis környílást hagy, úgy az átellenes oldal fehér falán a külső tárgyak fordított képe látszik. Később még arra is rájött, hogyha a kamranyílás elé egy gyűjtőlencsét helyezett, úgy a kép élesebb körvonaluvá lett. Érdekes, hogy a camera obscura hosszú időn át minden gyakorlati hasznos alkalmazás nélkül csak mint érdekes fizikai játékszer szerepelt.

Gyulafehérváron ma is van egy ilyen bűvöskamra, amelyet még 1790 körül építettek. A *Batthyányeum* csillagdának terraszán áll egy kb. négy négyzetméter területű kőház, amelynek piramis alakú tetejéből kis kémény nyulik ki. Ebben egy nagy gyujtótávolságú gyűjtőlencse van elhelyezve, amely előtt egy 45°-ra beállított tükör áll. A kamra közepén levő asztalkán egy fehér rajzlap van kifeszítve, amelyen a külső objektum képe a maga teljes gyönyörű színpompájában látható. A körben forgatható tükör lehetővé teszi, hogy vele az egész látóhatáron széttekinthessünk. Éppen olyan ez, mint a tengeralatt járó hajók periskópja. A vár utcáin történő minden eseményt megfigyelhetünk vele. Éppen ezért a nép között az a babona fejlődött ki erről a *„bűvös"* kamráról, hogy vele mindent meg lehet látni, ami Gyulafehérváron történik, sőt még azt is feltárja a beavatottak előtt, ami más halandó ember szeme elől el van zárva.

A camera obscuráról a XVII.-ik század végén egy fantasztikus francia regényíró művében említett egy igen figyelemreméltó dolgot. Ő ugyanis azt írta, hogyha a kamra látszólagos képét valami nagyon ragadós anyaggal bevont papirra vetítenék, *talán a kép még reá is ragadna.* Az ötlet elsőrangú volt, mert mondhatni, hogy a mai fényképezés csiráját látjuk benne lefektetve. A fizikusoknak és kémikusoknak az iró adott értékes gondolatot arra nézve, hogy milyen irányban kísérletezzenek a kamra vetített képének rögzítése körül. Mert tényleg nem kellett mást tenni, mint a nagyon ragadós anyaggal bevont papirost a fény iránt érzékenyített lemezzel helyettesíteni s ezzel korunk egyik legnagyobb találmányával, a fényképezéssel lephették meg az emberiséget. *K. J.*

A szigetország fotokultúrája. *Anglia fotografiai kultúrájára jellemző számok.* Londonban 48 amatőr és művészi fotografiai egyesület, illetőleg klub működik. Magában Angliában, — eltekintve Skóciától és Irországtól, — további 240 egyesület fejt ki tevékenységet. Igy magában az anyaországban közel 300 fotografiai alakulat működik, mely számok hatalmasan mutatják Angliának e téren is fennálló fölényét.

A kéz ápolásáról. A fényképezésnél használatos fürdők, ha bármennyire is óvatosan dolgozunk velük, ujjainkat érdessé teszik. Különösen az alkált tartalmazó előhívó támadja meg legjobban a kezet. Igen jó védekezésnek bizonyult ellene, ha munkálkodásunk befejeztük, jól megmossuk a kezünket, azután még nedvesen konyhasót hintünk reá s azt egyenletesen szétdörzsöljük. Kezünket végül 4—5 perc mulva bő vízben öblítsük le.

Negatívpapír átlátszóvá tétele. Ha a negatívpapírost ricinusolajjal bekenjük, úgy az átlátszóbb lesz. Az eredmény meglepő. A negatívpapirosoknál előforduló kellemetlen és zavaróstruktura eltompul, a pozitívkép üdébb lesz. A ricinusolaj csakis a papirosoldalra kenendő fel, mert ha a zselatinos oldal is beolajozódik, úgy a pozitív képünk foltos lehet tőle.

A bőrhuzatok tisztítása. A bőralkatrészek a gyakori kézfogástól rendszerint bezsirosodnak. Ezt a zsiros piszkot 25%-os tejsavval távolíthatjuk el. Ha az így megtisztított bőrfelületet olyan Zappon-lakkal vonjuk be, amelyet előbb alkoholban oldott negrozinnal feketére festettünk, a bőr szép fényessé válik. Hogy a Zapponlakk száradás után ne legyen merev és töredező, a lakk minden 50 grammnyi mennyiségéhez 4—5 csepp ricinusolajat öntsünk.

A Hungária-Műöntő, Vignali Rafael mester nagyarányú, kitünő műhelyének legújabb monumentális produktumát, a Műcsarnok téli tárlatán is kiállított „Nemzeti megújhodás" szobrát Szegedre szállították és a közel jövőben lesz ünnepélyes elhelyezése. Művészi szempontból is igen örvendetes körülmény, hogy Vignali mester pompás öntvényei elkerülnek az ország minden részébe.

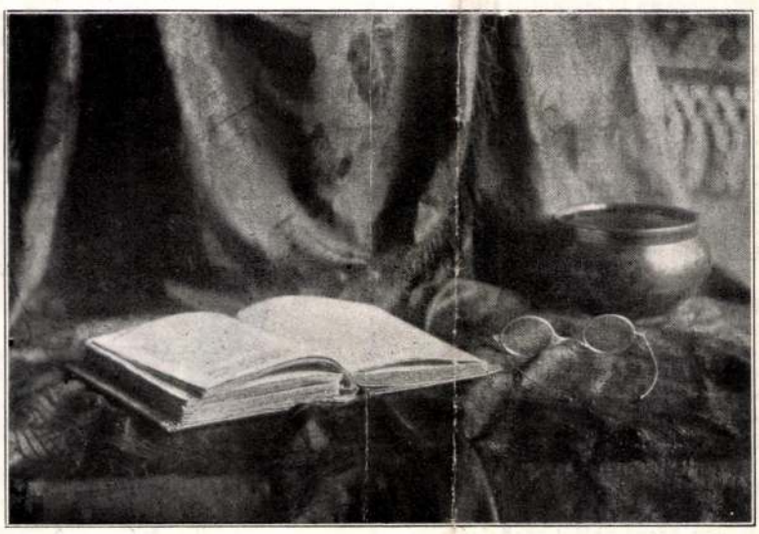

GELLÉRY-GERHARD: ANYÁM JUSSA

H Í R E K

A „Képzőművészet" dupla számot ad a Műcsarnok Tavaszi Szalónja alkalmából. *A Műcsarnok tavaszi tárlata nagy művészi eseménynek ígérkezik. Karlovszky B. tervbevett gyüjteményes kiállításán és az Ady-síremlék díjnyerteseinek bemutatásán kivül, az összes akreditált egyesületek fel fognak vonulni ezen a kiállításon, tehát az egész magyar művészetet reprezentálni fogja a Műcsarnok tavaszi tárlata. Hogy a „Képzőművészet" lépést tarthasson a magyar képzőművészek reprezentáns felvonulásával és az aktuális művészeti eseményeken kivül állandó rovatai ismeretterjesztő misszióját se legyen kénytelen lefokozni, ezúttal dupla számot fogunk az olvasó kezébe adni. Ez a kettős szám előreláthatóan közel száz reprodukciót fog tartalmazni. Ennek a hatalmas reprodukciós anyagnak gondos előkészítése miatt a „Képzőművészet" márciusi száma, a szokottól eltérően, nem a hónap közepén, hanem a hónap végén fog megjelenni.*

Kik pályáztak az Ady-síremlékre? Ismeretes, hogy Ady Endre síremlékének elkészítésére hirdetett művészi pályázat február 7-én járt le. Összesen 81 pályamű érkezett. A pályázó művészek névsora a következő: Andréka József, Baranyay Károly, Beck Ö. Fülöp, Bethlen Gyula, Bokross Birmann Dezső, Berczy Emil, Bődy Kálmán, Csikász László, Csikár Géza, Csorba Géza, Csorba Géza és Pél Hugó közösen, Damkó József, Darabos János, Deutsch István, Farkas András, Fülöp Elemér, Füredy Richárd, Galbács János, Grandner Jenő, Halmágyi István, Hampel Károly, Hock László, Jálics Ernő, Janaky István, Karácsonyi Géza, Kallós Ede, Kaszab Károly, Harmath Ödön, Kisfaludy Stróbl Zsigmond, Krivacsi Miklós, Krisztián Tibor és Sándor, Krisztián Tibor és Darabos János, Kóbor Elek, Koncz Antal és Bodnár László, Koren Pál, Kalotay Ottó, László F. Gyula, Lantos Tenczer György, Leszner Manó és Pászay Pál, Loósy József, Lux Elek, Margó Ede, Markup Béla, Martinelli Jenő, Mátray Lajos, Medgyessy Ferenc, Mindszenthy Lajos, Mostoller Nándor, Nemes György, Nóti András, Ohmann Béla és Weichinger Károly, Olcsvay Géza és Rápolthy Lajos, Orbán Antal, Országh Béla, Patzó Pál, Petry Lajos, Ráb Ferenc, Rajthy József, Róna József, Ruff András, Seregély Dezső, Sidló Ferenc, Sóváry János, Szamossy Sós Vilmos, Tarka Elemér, Szántó Gergely, Szege Sándor, Székely Károly, Székessy Zoltán, Szentgyörgyi István, Sződy Szilárd, Stankó Gyula, Tóth Gyula, Ungváry Kubicka Lajos, Vargha Oszkár, Vass Béla, Vass Viktor, Vastagh Éva, Vörös János, Wesselényi Eszter és Weszely Vilmos.

A székesfehérvári püspök-kút felállítása. Bory Jenő szobrászművész a Székesfehérvár Városház terén felállítandó püspök-kút alakjainak megmintázásával elkészült s már az öntéshez is hozzáfogtak. A díszes művészi alkotás ünnepélyes felavatása valószínűen áprilisban lesz.

Műteremhírek. *Karlovszky* Bertalan a Műcsarnok tavaszi tárlatán legújabb műveiből gyűjteményes kiállítást rendez. Szerepelni fog a porosz kultuszminiszterről festett kitünően sikerült portréja is. *Kunwald* Caesar a bécsi Collegium Hungaricum részére kompoziciót fest. — *Patzó* Pál szobrászművész egy bronz-aktját megvásárolta a főváros.

VÁRI-VOJTOVITS ZOLTÁN: RÁLÁTÁS AZ AVASRÓL

Vári-Vojtovits Zoltán vándorkiállításai. Miskolc, Debrecen, Nyiregyháza, Eger és Gyöngyös városokban rendezi meg szokásos vándorkiállítását Vári-Vojtovits Zoltán, a jól ismert miskolci festőművész a legújabb munkáiból összeállított kollekciójával. A kollekció anyagát nagyrészt színdús, frissen, könnyedén vászonra vetett meleg tónusú tájképek teszik. A tájak érzékeltetése és a tájak kifejező erejének tolmácsolása az a terrénum, amelyen Vojtovits legotthonosabban mozog. Általában a lírai festő jellegzetes figuráját ismerjük fel benne, akinél mindennél fontosabb a rohanó, váltakozó hangulatok gyors lerögzítése. *(hb.)*

Egyesületi hírek. *A Magyar Képzőművészek Egyesülete* képviseletében a Képzőművészeti Tanács tagjaivá kinevezte a miniszter *Nádler* Róbert, *Komáromi Kacz* Endre és *Kukán* Géza festőművészeket. Ugyancsak az egyesület tagjai közül kinevezésben részesültek még *Makoldy* József festőművész és *Sződy* Szilárd szobrászművész. — A *Szinnyei-Társaság* évi rendes közgyülésén új tagjaivá választotta *Kernstok* Károly és *Aba-Novák* Vilmos festőművészeket. Díjaival jutalmazta *Burghardt* Rezsőt, *Aba-Novák* Vilmost és *Simkovics* Jenőt.

A szerkesztésért felelős: DR. GYÖNGYÖSI NÁNDOR.
Társszerkesztő: DR. GÁL ENDRE.
A kiadásért felelős: FÖLDVÁRI DR. NAGY JENŐ.
Hornyánszky Viktor R.-T. m. kir. udvari könyvnyomda, Budapest.

Képzőművészet
1928. 7. sz.

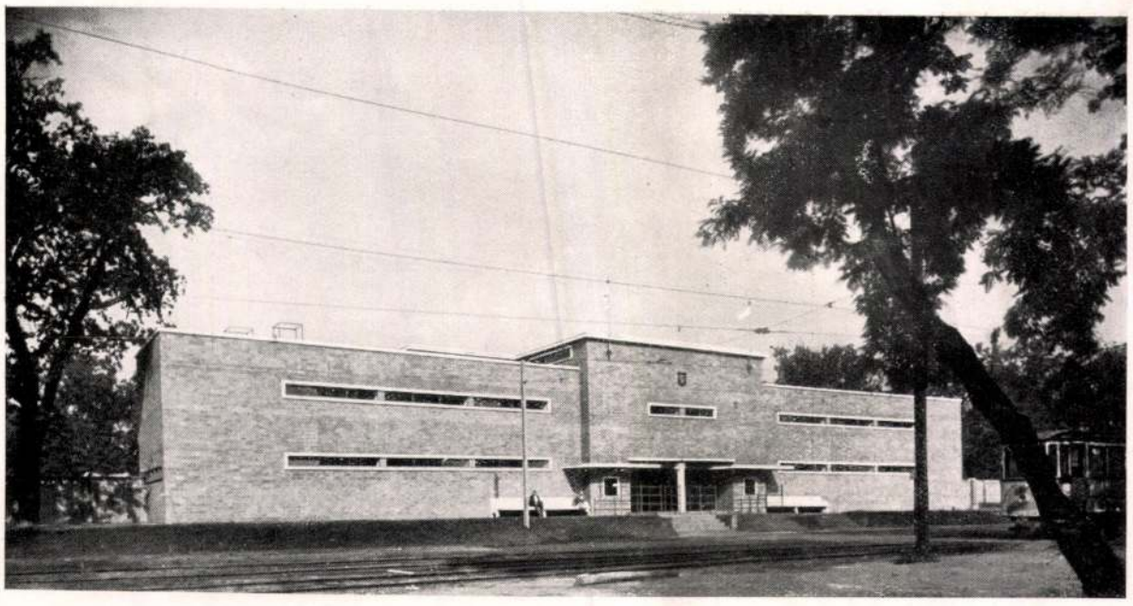

A DEBRECENI NAGYERDEI VÁROSI FÜRDŐ

TERVEZTE: VÁRI-SZABÓ TIBOR

Debrecen, a nagy alföldi metropólis, már földrajzi helyzete folytán is hosszú évszázadokon át igen élénkforgalmú és a fejlődésre predesztinált város volt, mely külsejére igen keveset adott; nyüzsgő piacai, poros, burkolatlan utcái sokkal inkább egy éppen nagyvásárt tartó falu, semhogy város képét mutatták.

A változott viszonyok szörnyű csapást mértek az egész országra; sok-sok idő kellett Debrecennek is, míg kábultságából magához tért. A magyar őserő diadalmaskodott a pusztulás szörnye felett s öntudatára ébredve, bizakodó lélekkel, hatalmas élniakarással vedlett át azzá, ami ma, s amit évtizedek alatt mulasztott, azt pár év alatt boszorkányos gyorsasággal pótolta.

Aki nem is sok évvel ezelőtt látta a homoktengert, ismerte a „köpködőt", nem bír hinni szemeinek, mikor üde pázsittal kísért, kifogástalan

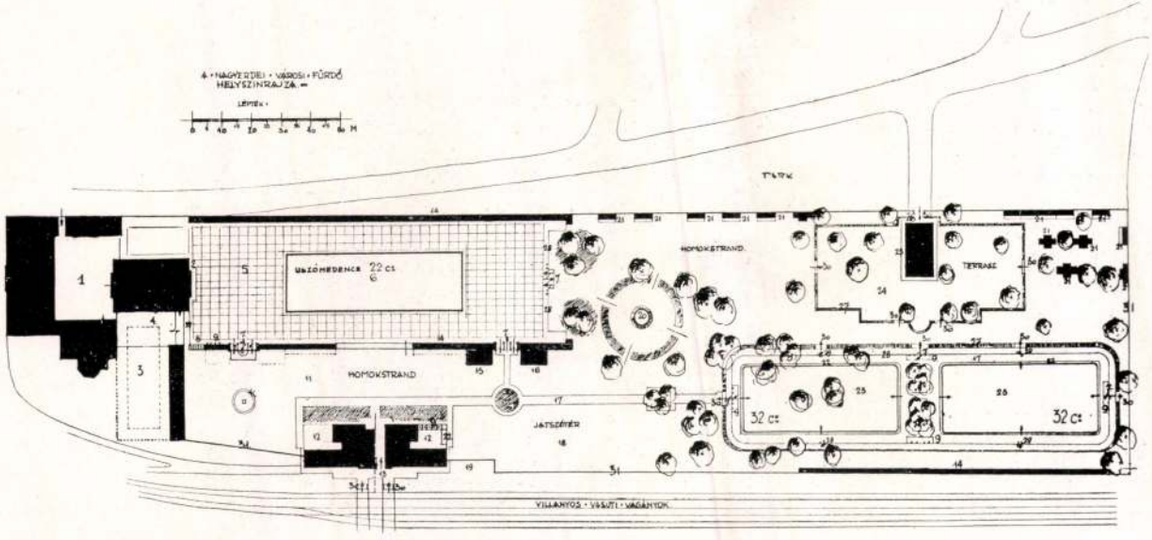

A debreceni nagyerdei városi fürdő helyszinrajza.
Lageplan des Strandbades der Stadt Debrecen. Entwurf Arch. Vári-Szabó Tibor.

Tér és Forma
1939.

Vári-Szabó Tibor. A debreceni strandfürdő bejárata.

burkolatú, fasorokkal övezett utakat, 100 métereken átvonuló pompás szalviákat, cannákat, mindenekfelett tisztaságot és pormentes levegőt talál.

Szebbnél szebb új építmények nőttek ki a földből, szinte hihetetlen gyorsasággal, de igen gondos, előrelátó városfejlesztési politika szemelőtt tartása mellett, észrevéve az igényeket, kielégíteni akarván minden szükségletet.

Egész természetes, hogy mindez a megfelelő vezetésnek köszönhető, ami nélkül sok minden soha létre nem jött volna s a város igen hálás kell, hogy legyen Vásáry polgármester, Zöld helyettes-polgármester és Borsos, műszaki tanácsosnak, kik egész lélekkel szolgálják városukat és fogékonyak minden haladás iránt.

Régi hiánya volt Debrecennek, hogy vízben igen szegény helyen terülvén el, megfelelő fürdőt nem létesíthetett.

Épült ugyan 1926-ban egy 1200 m² úszómedence, körül kabinokkal, mint a városi régi, gőz- és kádfürdő bővítése, ez azonban a drága vízvezetéki vízzel töltődött. A kapott 14—16 C.-fokos víz azonban hidegsége miatt nem válhatott kedveltté, párnapig tartó felmelegedése után pedig az aránylag kevés víztömeg higiénikus szempontból volt kifogásolható.

Ez év elején az állam által végzett mélyfúrásból 1400 m. mélységből, 63 fokos melegvíz tört elő, oly mennyiségben, amely igen biztató kilátásokat tett indokolttá, s önmagával hozta a fürdő kibővítésének eszméjét. A feltörő víz vizsgálata kiderítette, hogy az jód, bróm, nátriumklorid és egyéb gyógysókat tartalmaz, ami azt

Öltözőépület belső oldala.
Kabinengebäude.
(Foto: Seidner)

A debreceni strandfürdő meleg medencéje.

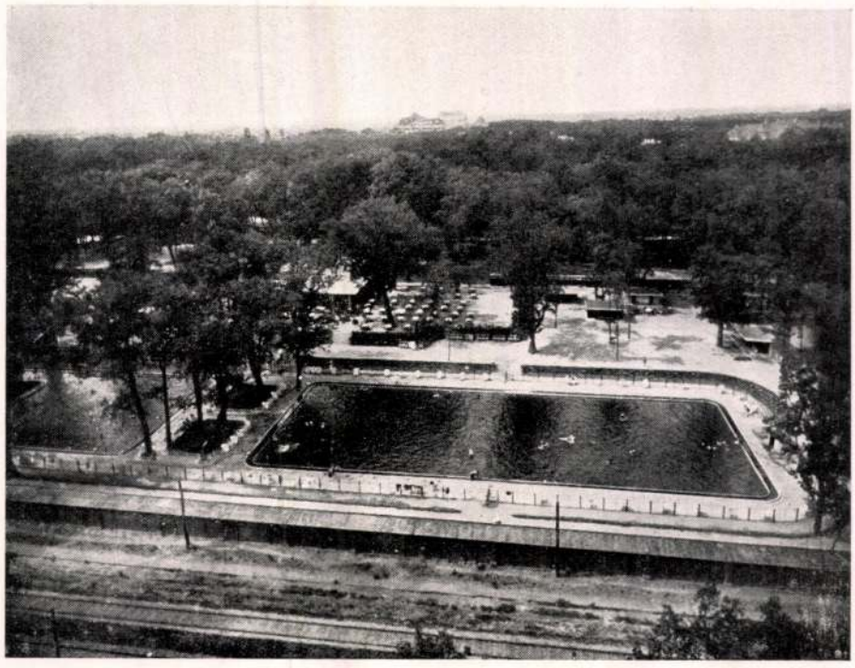

jelentette, hogy oly gyógyfürdő létesítése lehetséges, amely a jódszegény vidéken szinte nélkülözhetetlen, miértis a város vezetősége haladéktalanul intézkedett a technikai keresztülvitel tekintetében.

Sok nehézséggel és megkötöttséggel megküzdve, (pl. a fúrás és bővítendő fürdő közötti 3500 m. távolság, a beépíthető terület út és villanyos vágányok közti meglehetősen keskeny sávja) amerikai tempóban való tervezés és vállalkozás gépszerű együttműködése eredményeként a nagystílű és széles körültekintést igénylő munka június első felében készen állott, a fürdő megnyitása megtörtént.

Fő probléma a meglevő és vasbeton-kabinokkal körülzárt régi rész és új rész összeköttetése volt. A meglehetős értéket reprezentáló kabinok megmentésére a szükséges áthelyezés úgy történt, hogy cca. 10.000 kg-os darabokban szállították át azokat új alapozásra, görgők és csiga-

A három medence madártávlati képe

Die Bassins des Strandlades. (Foto: Seidner)

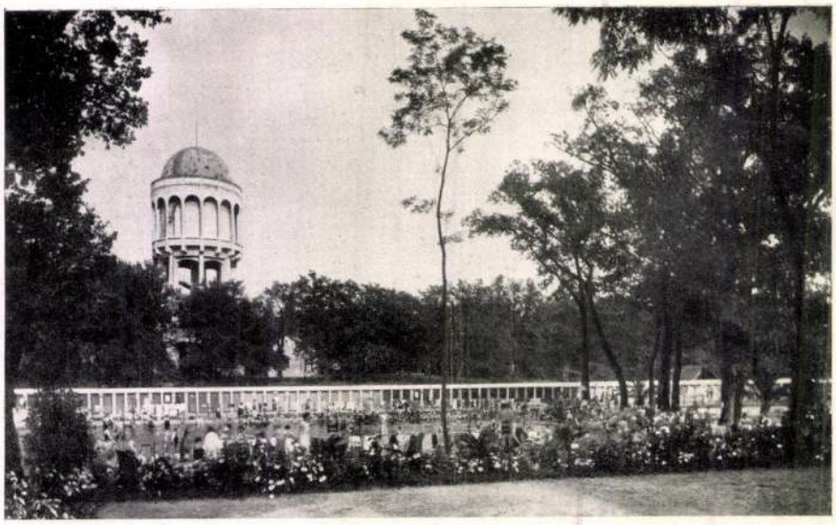

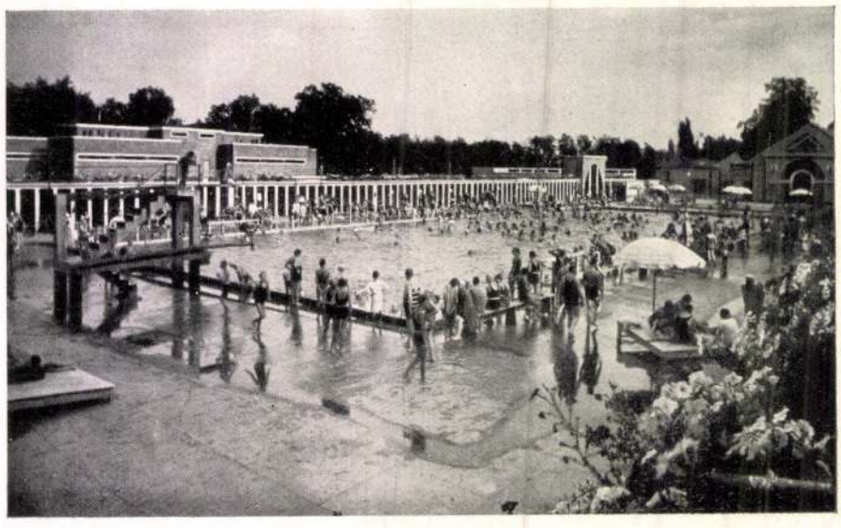

A nagy uszómedence — Das grosse Schwimmbecken

sorok segítségével. Csaknem 75%-os megtakarítás volt így elérhető, az újonnan való felépítéssel szemben.

Az építkezés tengelyében áll a szekrényes vetkőző-öltözőépület, melynek külső megjelenése, tömege a lehető legegyszerűbb: hasábok a termek összetartozódása szerint. Homlokzati kiképzése, portlandcementtel fugázott (közönséges kézivetésű) nyers tégla, élére állított rendszerrel, ami egyrészt olcsó, másrészt érdekes hatású, amit különlegessé tesz a téglákba égetett négyszöges gyári jel is. Hatásosan emelkednek ki a tompavörös, összefüggő nagy sikokat megtörő, hosszú, keskeny, de a szükséges világítást és szellőzést nyujtó, fehérre meszelt, betonkeretezésű ablakok és párkányok. Egyedüli dísz a két kovácsolt vasból készült zászlórúd és oxidált vörösréz-pajzzsal a silhouettszerűen kivágott, nikkelezett vörösréz városcímermotívum.

Egyébként az épület, bauxitcementből készitett vasbetonváz között, hat és fél centiméter vastagságú, éltégla-kitöltő falakkal készült. — Alaprajzi elrendezésénél a középtengelytől szimetrikus női- és férfirészt találjuk, egymástól teljesen függetlenül. A két részt, valamint a két pénztárfülkét a közös fedett foyer köti össze. A pénztártól egyirányban — forgóajtókon átjutva — az ellenőrzőfülke előtt haladunk el, innen jutunk jobbra a férfi-, balra a női-szárnyba, illetve az öltözőkbe. A forgalom irányitásáról gondoskodás történt, amennyiben levetkőzve, a fürdő felé külön ajtókon át

Vári-Szabó Tibor:
A fürdővendéglő

(Foto: Seidner)

lehet kijutni. Úgy a férfi-, mint a női részen 1500—1500 személy vetkőzhet egyszerre is.

A berendezés egymásfeletti két szekrénysorból áll. Ezek mérete speciális meggondolások után, a helymegtakarítás elvét szem előtt tartva, a lehető legminimálisabb. Hogy ennek ellenére a ruhák kényelmesen elhelyezhetők, az a szekrények elhelyezett kabátakasztó, nadrágtartó, kalapfogas és cipő, valamint apróság részére szolgáló polcoknak köszönhető. Egy kettős szekrény magassága 2.05 m. A szekrények előtt kényelmes, alacsony pad húzódik végig, a vetkőzéshez és öltözködéshez; míg a szemérmesebbek részére színes vászonfüggönnyel elzár-

A fürdővendéglő a meleg medence mögött.

Das Baderestaurant hinter dem Termal-Becken.

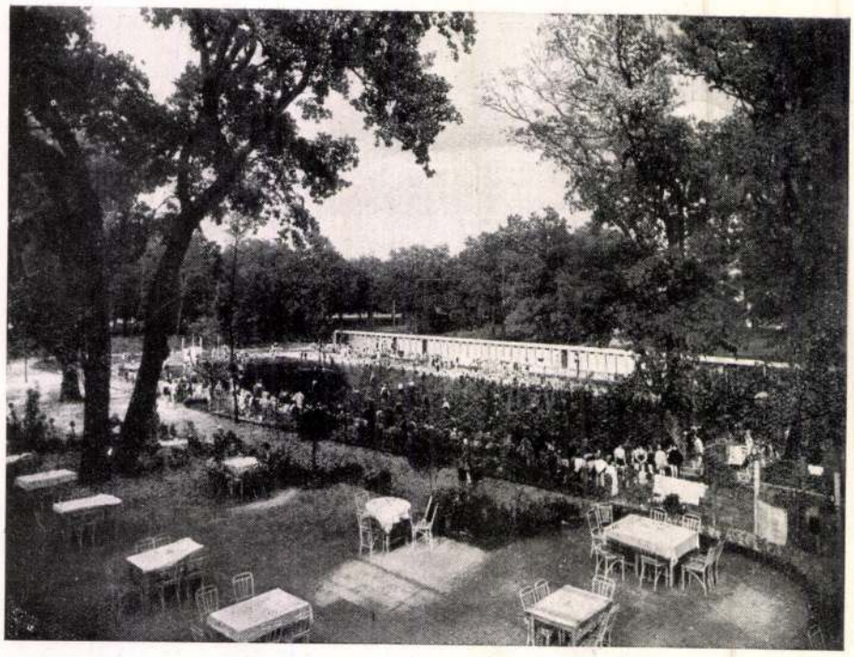

Kilátás az étkezőterraszról

(Foto: Seidner)

ható, húzott, vascsővázas fülkék vannak a szekrények közé, valamint a sarkokba beékelve. Külön vetkőzőjük van a második emeleten a gyermekeknek.

Az első emelet feletti lapos tetőn meztelen napozó van, tömör vasbetonkorláttal, hideg és a hőforrás vizéből kevert meleg-, illetve langyosvizű zuhanyokkal. Az épületben mentő- és telefonszoba, ruhatár, ruhakölcsönző helyiségek, férfi és női W. C. vannak elhelyezve.

Az épületből a fürdő felé haladva, vasastéglával burkolt, kis négyszögletű udvarra jutunk, ennek két határfala az épület, harmadik egy szappannal is használható zuhanysor, míg a bezáróoldalt a tulajdonképpeni kijárat: lábmosómedence foglalja el.

Amint láthatjuk, a fürdő területére csak előzetes lemosás után lehet bejutni.

A fürdőzőt igen változatos kép fogadja: bőséges napos, homokterület váltakozik százados tölgyek által nyujtott árnyas helyekkel. A fák alatti hatalmas virágágyak, üde pázsitok gyö-

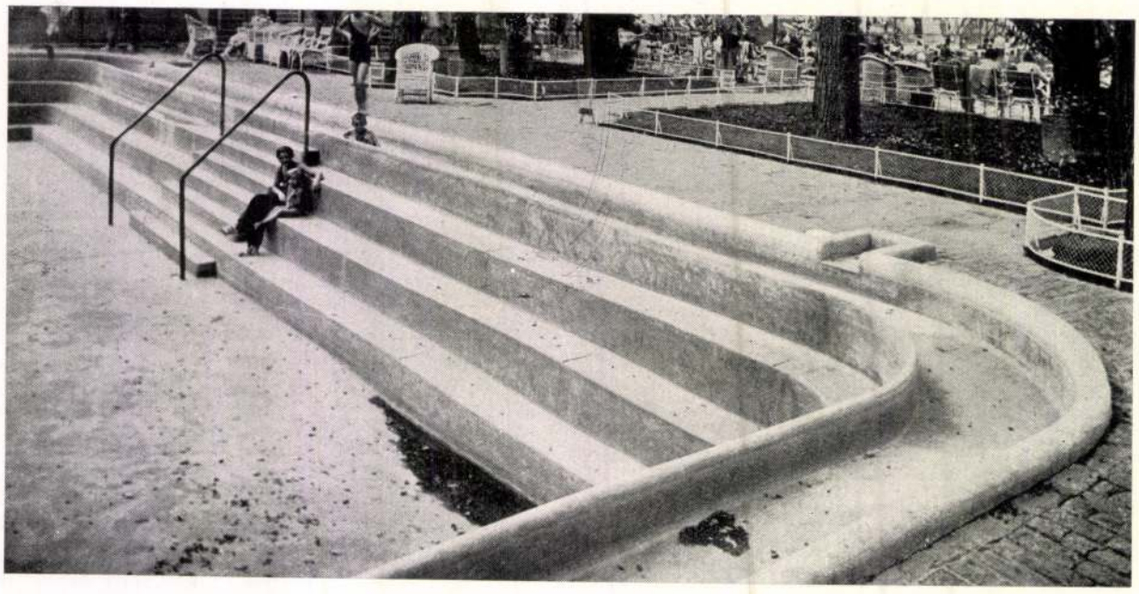

Vári-Szabó Tibor: A medence szélének kiképzése — Gestaltung des Bassinrandes

A langyos medence
Lauwarmes Becken

nyörködtetik a szemet: a fény és árnyék megkapó játéka.

Eredetileg hepe-hupás, vad terület volt, olyan tipikus erdőszélféle. A rendelkezésre álló 4 és fél kat. hold területen adottságok, melyeket tervező igyekezett kihasználni. Elgondolása szerint összefogó vonalat kellett a területbe hozni, hogy az egységességet, a nagy területen szétszórt részek összetartozandóságát mindenki érezze. Ahol domb volt, oda terrasz került, míg a nagy mélyedések helyére szinte önként adódott a melegmedencék helye. Így lehetett elérni, hogy a szakértő szeme által szinte pazarlásszámba vehetőnek hitt hármas földterrasz igen kevés pénzből létrehozható volt. További nehézség a fák megkímélése szempontjából adódott. Egyetlen értékes fát nem irtottak ki, de ahol a tereprendezés úgy kívánta, a fák tövénél, a gyökerek kímélése céljából, keletkeztek a virágágynak kiképezett dombok. A medencék elhelyezésénél is fák állottak útban, azonban a kettő között látható facsoport szinte odakívánkozott, míg az úgynevezett árnyas medencében a körülépített tölgyfák adnak a medencének különleges hatást.

A két új medence vízszintes vetületi felülete összesen 2600 m². Minden medence sodronyhálóval van körülvéve, amely a medencét a parktól elválasztja. Ez a sodronyháló a medencék szélétől 1.50 m távolságra van. Ezen a területen a medencék szélétől 0.80 m távolságra a medence fenekén 0.30 m magas betonfal van, amely a medencét a parktól elválasztja. Ez a betonfal

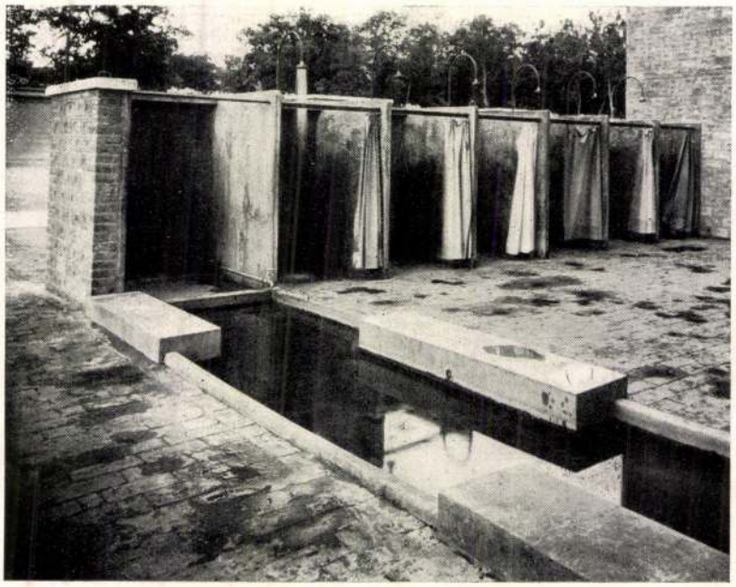

Zuhanyozók a medencénél és az öltözők mellett. **Foto Seidner**

kerítéssel van övezve, ennek vonalát a csak egyirányban használható forgóajtók törik meg. Ezek célja, hogy a homokterületről bejövő a bejárati forgóajtós kényszerzuhanyon mehessen csak keresztül, amely úgy van szerkesztve, hogy forgatásakor automatikusan jön működésbe. A kijáró ajtókon viszont csak távozni lehet. Ezzel a rendszerrel volt elérhető, hogy a fürdőzők amennyire emberileg lehetséges, tisztán léphetnek be a medencébe.

A kerítés a leírt célon kívül fürdőköpenyek elhelyezésére is igen alkalmasnak bizonyult.

A kerítésen belül 3.00 m. széles vasastéglaburkolást látunk, egész a medence pereméig. Célja a homoktól lemosott láb újabb szennyeződéstől való megkímélése. Ami mégis rátapad, azt a 80 cm. széles és a medencéket köröskörül övező sekélyvizű lábmosó van hivatva lemosni. Ez a lábmosó egyszermind túlfolyó is, úgy megoldva, hogy a medence vízfelületén úszkáló könnyű, szennyeződött réteg a víz hullámzása folytán abba átcsapódik, így önmagától tisztul.

A medencék 0.30—1.60 m. mélységűek, egyenletes lejtéssel, a lábmosókkal parallel futó ülő-

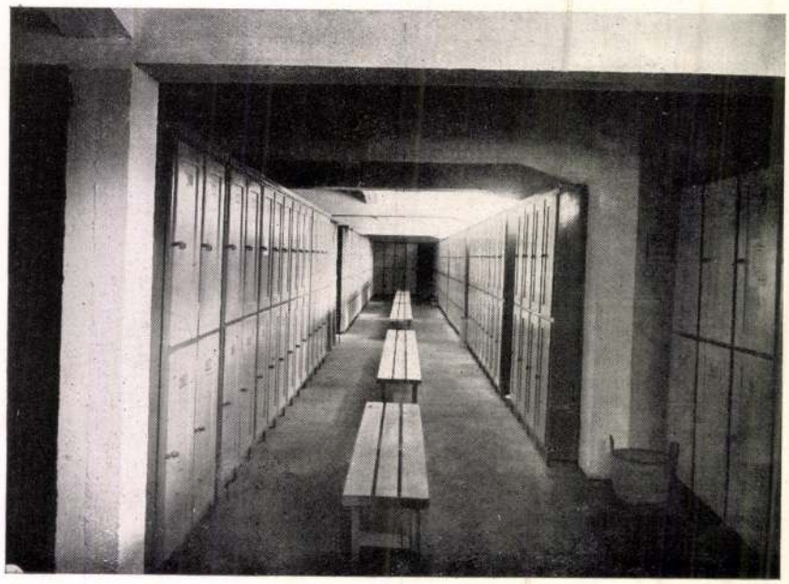

Szekrényes öltözők, szekrény két ruhatartóval, nadrágtartóval és polccal. — Entkleideräume und eingerichteter Schrank.

Vári-Szabó Tibor: Fotoüzlet a debreceni fürdőben

padokkal. Szerkezete vasbeton, felületképzés fa simítós.

A beépített fák a medencékbe ömlő és 58 fokkal érkező melegvíz káros hatása ellen kettős vasbetonfalközti cirkulációs vízhűtéssel vannak megvédve.

Akik a gyógyvízzel telített víz nyomait le akarják mosni, azok részére a kerítésen belül 16 hideg-, langyosvízű zuhany áll rendelkezésre. A kerítés mentén és a két medence között mindenütt kényelmes, fonott karosszékeket találunk.

A medencék kereszttengelyében épült a büffé, cca. 1000 ember részére szolgáló terrasszal. Üde pázsittal képezett rézsüi és virágtól ékes szegélyezése, valamint a felülről élvezhető pompás kilátás igen kedvelt hellyé teszik.

Maga a büffééépület tulajdonképpen csak a konyhákat, ezek mellékhelyiségeit, valamint a söntést foglalja magában; az emeleten személyzeti és rádiószobával, ezenkívül a tánc, illetve zene részére kiképzett lapos tetőterrasszal.

Ügyesen van megoldva az úgynevezett magánkabinok kérdése. A város által adott terv szerint magánosok építették fel, semmi bért nem fizetnek, ezzel szemben négyévi használat után a város tulajdonába mennek át a kabinok. Tarka színük jól emeli az összhatást.

Úgyszólván napok kérdése a már megtervezett és fenti létesítményekkel kapcsolatos fedett, $33^1/_3$ méteres uszoda, illetve gyógymedence; népfürdő megépítése, melyekkel alkalomadtán külön fogunk foglalkozni.

Végül pár adat a fürdőről: Összterület 4 és fél kat. hold. Ebből vízfelület: 4000 m^2. Vetkőző kabin: 410, max. 2000 ember részére. Vetkőzőszekrény: 2800, max. 5600 ember részére. Maximális eddigi látogatottság: 7500 személy naponta. Összépítési költség: a 3 és fél km. hosszú melegvízvezetéssel együtt: 360.000 pengő. Az építési munkákat mintaszerűen végezte a Tóth és Sebestyén r. t.

Vári-Szabó Tibor.

Weekendház a strandfürdőben **(Foto: Seidner)**

„Wie Bauen“ Ausstellung am Badeort Siófok am Balatonsee

„ÍGY NYARALJUNK A BALATONON“

A MMÉE. idei szezónban megrendezett terv-, anyag- és szerkezeti kiállítása, a vele kapcsolatos előadások és az elért erkölcsi eredmény kívánatossá tették ennek a propaganda-munkának a nyári hónapokban való folytatását és pedig olyan területen és helyen, amely a magyar nyaralóközönség előtt évtizedek óta jelszó, ami a munkában kifáradt embereknek vágya, pihenésük életcélja: A Balatonon. Így született meg a propaganda-kiállítás címe és célja és így nyílt meg július 16-án, szombaton Siófokon a balatoni építkezések terveinek, modelljeinek, az egyes cégek épületszerkezeteinek, anyagainak, a balatoni kertészetek produktumainak bemutató szemléje.

Nem színes riport írása a cél, hanem a célkitűzés és az elért eredmények vizsgálata, a hiányok megállapítása, okulásul az eljövendő esztendők hasonló munkájára. Egyet mindjárt leszögezhetünk: A dolgok megindítása

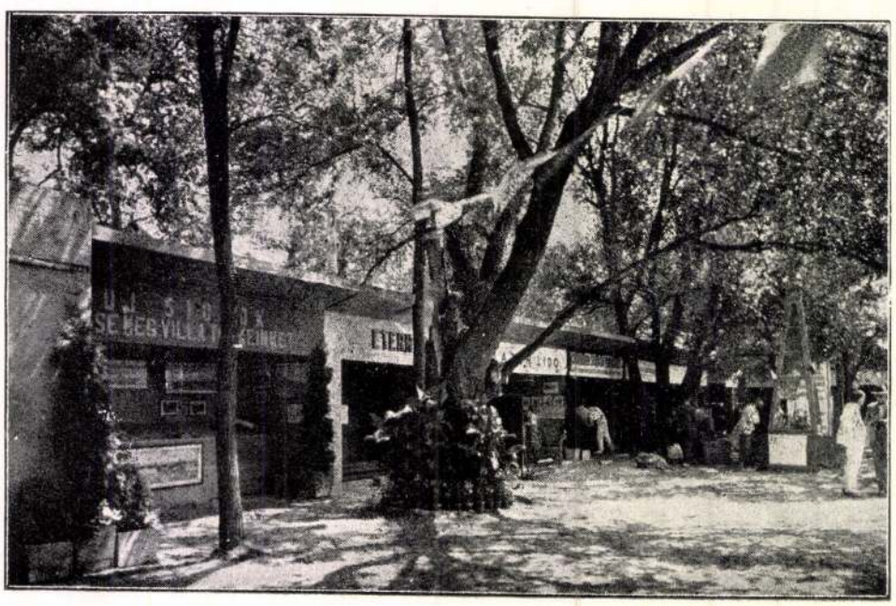

Részlet a kiállitásról
Teilansicht

Építési tanácsadó és tervkiállítás a siófoki kiállításon

Bauberatungsstelle und Planausstellung

mindig a legnehezebb. Ehhez bátorság kell, vállalni az elismerést és a kritikát, fiatalos lendület kell hozzá, amely még akkor is mer cselekedni, amikor látja az előtte feltornyosuló akadályok magasságát. Ez a kiállítás és a vele kapcsolatos előadások sorozata pionírmunka volt. A közönség bevehetetlennek látszó állásait kellett elfoglalni és erre a magyar építészség egyeteme az előkészítő munkára előreküldte a maga fiatal elitepionírcsapatát, az ifjú építészgeneráció gárdáját. Kolonizációs munkát kellett itt is megkezdeni és mint valamikor az amerikai *pionee*-ok szekérkaravánjai előtt lépésről lépésre szorult hátra a prairie és az őserdő, úgy most is a fiatal generáció vállalta azt a hálátlan szerepet, hogy irtást vágjon, járható utat készítsen a magyar építészeti kultúra prairiején és dzsungelein át és jóvátegye — ha még nem késő — az előző generációk mulasztásait. Hálátlan munka ez, jól tudjuk, és az elért eredmények nem állanak arányban a befektetett energiával, a hibákra, az eredménytelenségre hangosan mutatnak reá ilyenkor a mozdulatlanság biztos fedezékében ülők, a kárörvendő mosoly könnyen válik gúnykacagássá — és sokan vannak olyanok, akik már előre látták, előre megmondták, stb., stb. Nem is mondhatjuk meg szóval, mennyire hálásaknak kell lennünk azokkal az idősebb kartársakkal szemben, akik ezeket a fiatalokat árkász-szolgálatukban támogatták, sőt velük együtt haladva, vállalták ennek a nehéz, fárasztó és hálátlan munkának minden ódiumát. Biztosak vagyunk benne, hogy az ő kezdeményezésük örök hálára kötelezte le a fiatal bajtársakat.

Maga a kiállítás a *Vállalkozók Lapja* kezdeményezésére, annak rendezésében, a *Vállalkozók Lapja* anyagi eszközei és munkatársi gárdája segítségével jött létre. *Kende* Ferenc, *Komor* Marcell és *Molnár* József közös tervei alapján épült s a rendelkezésre álló szerény anyagi eszközök dacára is nagyon előnyösen hatott és szinte egyik napról a másikra készült a mólóhoz vezető út nyugati oldalán. Egységes térmegjelenésével, egy oldalon nyitott boxaival bárhol magára vonta volna a közönség figyelmét, bizonyára sokkal nagyobb mértékben, mint az éppen Siófokon sikerült volt. Beszélhetünk ugyan róla, hogy kevés volt a sajtópropaganda, hogy a megnyitás keretei nem voltak eléggé ünnepélyesek, azonban úgy véljük, mindez nem lett volna elégséges arra, hogy Sió-

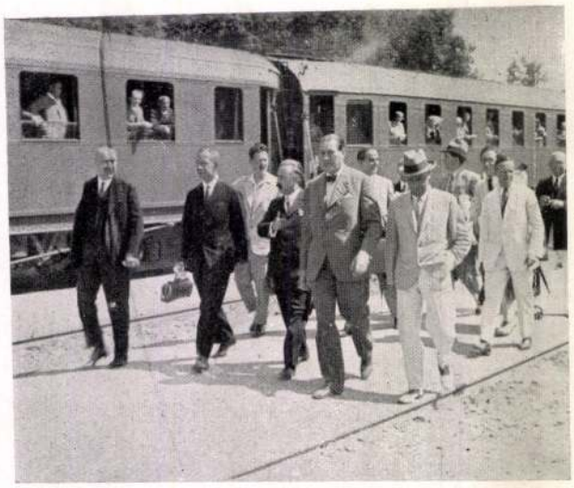

Képek a megnyitásról. — Bilder von der Eröffnung.

fok közönségének a közönye fölengedjen. Bárhol máshol a Balatonon nagyobb érdeklődésre lehetett volna számítani, mint éppen itt. Hiszen ennek a fürdőnek legtöbb látogatója rövid átmeneti időre jön ide, a legtöbb esetben tehetségén felül akar mondain fürdőéletet élni és a tombola, tánc és strand minden idejét annyira lekötik, hogy egyébre nem is ér reá. Ezeknek a fürdővendégeknek nagyrésze nem is gondol arra, hogy állandó telke és háza legyen a Balatonon, sokan pedig a kultúrát összetévesztik a divattal és hiába, az építészet *divatja* még eddig nem érkezett el hozzájuk. Ha a jövőre következtetést akarunk erre vonni, úgy véljük, a legközelebb megrendezendő kiállítás céljára Balatonfüred alkalmasabbnak tetszik. Ennek a fürdőnek közönsége többet sétál, üldögél a parkban és struktúrális összetételénél fogva is hajlamosabb kultúrtörekvések támogatására.

Ha a kiállított anyagot óhajtanók revideálni, úgy ismét az lenne az észrevételünk: nem elég egy tervre reáírni: balatoni nyaraló, attól az még nem válik azzá. Nagyon sok érdekes, jó és kiforrott tervet láttunk, azonban sok volt olyan közöttük, amely a Balaton és az ott folyó nyári élet adottságaival nem számolt. Ezek a tervek is csupán az összes tényezők eredményei lehetnek. A feladatot itt is minden oldalról meg kell fogni: a társadalmi, gazdasági, egészségügyi, természeti adottságok egyenértékűek a szerkezeti és építésziekkel és ezek összessége fogja a tervezet külső formai megjelenését determinálni. Ez pedig azt jelenti, hogy a jövő esztendő kiállításának anyagát hosszú hónapokon át kellene érlelni, fejleszteni, bíráltatni, javítgatni és csak azután kiállani vele a közönség elé.

És ezzel kapcsolatban még valamit: Nem elég a tervek bemutatása. A nagyközönségnek modellek kellenek, perspektivikus ábrázolások, kiszínezve, kiárnyékolva, mert ők az építészek kedvéért nem lesznek hajlandók a műszaki ábrázolás hieroglif jeleit külön megtanulni. Nem ártana az sem, ha — amit a siófoki kiállításnál nélkülöztünk — egy typus-konyhát, tussolót, fürdőt a méretek érzéklése miatt eredeti elrendezésben is bemutatnának.

Mindenesetre nagy érdeklődésre tartana számot a nagy összefüggések bemutatása is. Egész fürdőhelyek kifejlesztése, térbeli egységes kialakítása szintén beveendő a programba, mert anélkül hiába oldjuk meg a balatoni építkezéseket akármilyen tökéletesen, ha az úthálózat, a vizellátás, a parkírozás azokat a kényszerült, csökevényesformákat mutatja, amik a mai állapotot jellemzik. Hiszen a zalai parton még ma is vannak fürdőhely gyanánt reklámozott helyek, ahonnan a vízhez egy gyermekkocsit nem lehet másként letolni, mint a poros mezei úton, vagy a nagyforgalmú autóúton. A nagy fürdőhelyek továbbfejlesztésének problémája szintén égető kérdés, mert ha a tradíciókkal bíró Füred újabb részének önkényes kiépítését, telekeluzsorázását nézzük, bizony nem látunk javulást sehol és a szépen induló kezdet után ilyen kiállítások hasznos szolgálatot tehetnek.

Azután az olyan gyermekmesék ellen is erélyes akciót kell kezdenie az építészi karnak, amely a balatoni szezón tartamát 3—4 hónapban óhajtja megjelölni. Akik ezt propagálják, azoknak a dolgok jövőjére vagy nincsen fantáziájuk, vagy hajlandók belenyugodni abba, hogy a tavasz és ősz mértékenfelüli mennyiségű pénzünket vigye ki Ausztriába, Svájcba és az olasz tavaszhoz, vagy pedig nem ismerik a Balaton környékének ma még ki nem aknázott egyéb szépségeit és erőforrásait.

Ezek a gondolatok váltak elevenné bennünk, mikor a kiállítást végigjártuk és nagyon hálásak lennénk, ha Szerkesztő úr lapjában e pár sornak helyet adna, mint ahogy a magam részéről örök hálával tartozom annak az ifjú építészi gárdának, amely a közöny jegét megtörte és a közönséggel való együttdolgozás útját munkálja.

Kiváló tisztelettel kész híve:

— *x* —

Szerkesztőség megjegyzése: A siófoki kiállítás „Hogyan építsünk" csoportjában kiállított tervek közül egy sorozatot a „Tér és Forma" egyik következő számában fogunk közreadni.

[1981 MÁJ 6]

1021

Várkonyi Károly

A DERŰ ÓRÁI

Találkozás Várkonyi Károllyal

Nézem Várkonyi Károly grafikusművész ex libriseit a Volán-könyvtárban, majd leülök én is, hogy meghallgassam a művész-közönség találkozót. A hallgatóság rendkívül érdeklődő, egyre másra kérdezik, faggatják Várkonyi Károlyt, aki láthatólag élvezettel beszél pályafutásáról, a különböző grafikai technikákról, találkozásairól.

Az idő telik, már a második óra végén járunk, de senki sem mozdul. Miközben Várkonyi Károly beszél, kézről kézre járnak szemléltető eszközei: dúcok, nyomatok, levelek, könyvek, folyóiratok. Például a Klaus Röder szerkesztésében évente megjelenő Internacional Grafik számai, melyek megkülönböztetett módon foglalkoznak munkásságával. Nagyon érdekes az *Erotika a kisgrafikában* című reprezentatív amerikai kiadvány. Ebben Várkonyi Károly munkája azért érdekes, mert elsőnek ábrázolta grafikai lapon, még a harmincas években (s ezzel mintegy megjósolta) a lombikbébi születését.

— Mikor volt legutóbb Debrecenben kiállítása? — kérdezem a művészt.

— Még a háború előtt...

— És máshol?

— Legutóbb Pécsen, azelőtt Veszprémben és Pápán. A Goldmark Károly kisgrafikai pályázaton különdíjat nyertem Keszthelyen. A többi városban ez az életműanyagom volt bemutatva, ami itt is látható. Ebből kitűnik az is, hogy lassan az 1100. kisgrafikámat fogom metszeni.

— Miért negligálják Debrecenben?

— Vagy húsz évvel ezelőtt kétségbe vonták, hogy művész vagyok. Bekérték az igazolványaimat, aztán nem adták vissza őket. El akarták perelni még a műtermemet is. De hagyjuk ezeket, nem szeretek róluk még beszélni sem. Sikerült felülemelkednem az egészen, kielégít a hazai és a nemzetközi érdeklődés, az exlibris-készítők és -gyűjtők megbecsülése. Semmilyen harcba nem bocsátkozom senkivel. Sok debreceni barátom van, nekem ők jelentik a várost.

Aki éveit tudakolja, meglepődik a válaszon, sokkal fiatalabbnak látszik koránál. Mindezt azzal magyarázza, hogy harmonikus egyéniség. Élete a család és a jóbarátok között telt el. Szerencsés alkat, csak a derű óráit veszi tudomásul.

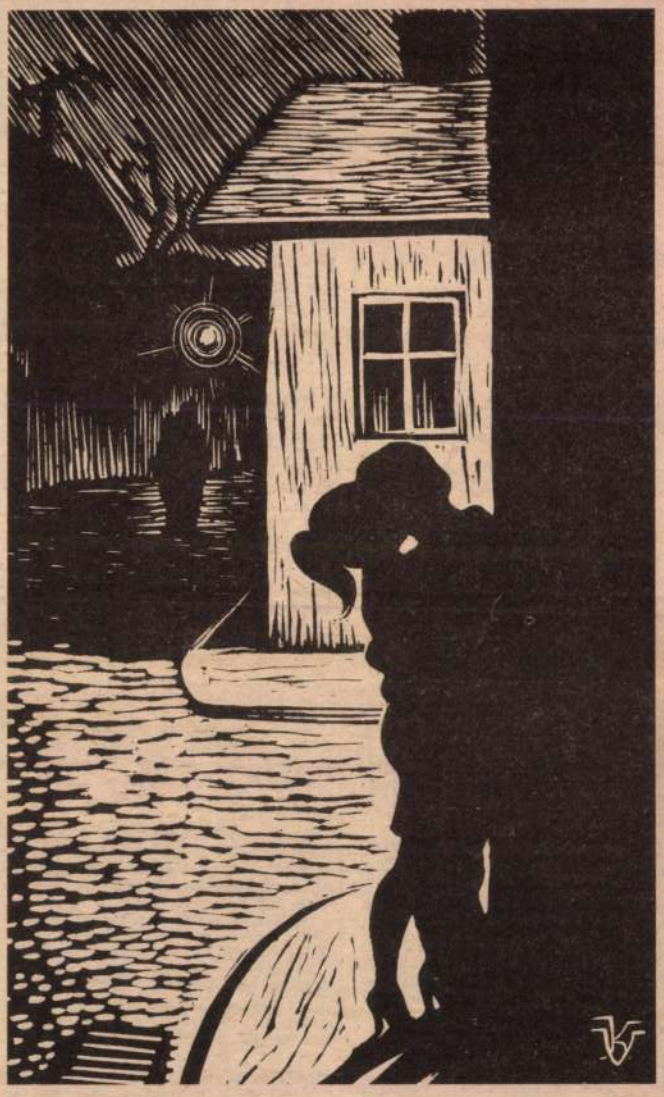

TAVASZI ÁRNYAK

Budapesten és Berlinben tanult, 1932-ben állított ki először. Harminc évig tanított, ma is ad néhány órát, nyugdíjas korában. Tagja volt több művésztelepnek, éppen most olvasom a Honismeret című folyóiratban, hogy a szerencsiek is számon tartják. A nevezetes Ajtósi Dürer Céh utolsó élő tagja. De ezt is csak mellékesen említi, habár büszke rá, ám nem hátratekint sohasem.

Most nyaralót épít valahol Észak-Magyarországon, és újabb kisgrafikai munkákat tervez itt Debrecenben: velük van elfoglalva.

B. E.

SZÉK- ÉS KÁRPITOSIPARI VÁLLALAT

I. sz. telepe

FESTŐ SZAKMUNKÁSOKAT, KŐMŰVES SZAKMUNKÁSOKAT FELVESZÜNK

Debreceni Építőipari Szövetkezet, Hatvan utca 43.

A DEBRECENI ÁLTALÁNOS SZOLGÁLTATÓ IPARI SZÖVETKEZET SAJÁT TERMÉKEIBŐL

KEDVEZMÉNYES GYERMEKSZANDÁLVÁSÁRT RENDEZ

május 9—10-én a

DEBRECENI NAGYVÁSÁRON

Pavilonunk: a csónakázótó mellett található

Várjuk kedves vásárlóinkat!

Közöljük kedves olvasóinkkal, hogy lapunk mai számához 4 oldalas HIRDETÉSI MELLÉKLETET adtunk ki. Az apróhirdetések a mellékletben kerültek közlésre.

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Ikalmaznak

aszalonját,

öinket.

Négy-öt éves gyakorlattal rendelkező belső ellenőrt alkalmaunk, Budapesti Bőripari Vállalat Hajdúsági Bőrgyára, Debreen, Vágóhíd u. 3. szám.

Postaigazgatóság telepi gondoksága, Debrecen, Galamb u. 6., négyórás tálalókat felvesz. (Nem nyugdíjast.)

Női és férfi segédmunkásokat, valamint hatórás fiatalkorú férfi munkaerőt felveszünk. Bútoripari Javító és Használtcikk Forgalmazó Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 23—29.

Asztalos szakmunkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Bútoripari Javító és Használtcikk Forgalmazó Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 23—29.

A Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalat felvesz gyakorlattal rendelkező gyors- és gépírónőt, nem nyugdíjas éjjeliőrt, kőműveseket, kőműves segédmunkásokat, villanyszerelőket és villanyszerelőt villamosmű-kezelő I. szakvizsgával három műszakos beosztás mellett és csomagolásához, feldolgozáshoz női dolgozókat. Jelentkezés: Diószegi út 1., munkaügyi osztály.

Tervezői, illetve termelésirányítói munkakörbe vegyipari gépész-, épületgépész és gyártástechnológus mérnököket vagy üzemmérnököket, villanyszerelő, elektronikai műszerész, csőszerelő, vegyipari és gyógyszeripari szakmunkásokat, betanított és segédmunkásokat, valamint technikust és éjjeliőrt azonnali belépéssel alkalmazunk. BIOGAL Gyógyszergyár, Debrecen, Pallagi út 13.

Felszerszámkésztőket legalább ötéves gyakorlattal, valamint változó munkahelyre kőműveseket, víz-, gázszerelőket, kőművesek mellé segédmunkásokat alkalmaz a FIM Kőbányai Porce-

Felszerszámkésztőket legalább ötéves gyakorlattal, valamint változó munkahelyre kőműveseket, víz-, gázszerelőket, kőművesek mellé segédmunkásokat alkalmaz a FIM Kőbányai Porcelánüzeme faipari gépipari üzemünkbe festő (fényező), esztergályos, marós szak- és betanított munkásokat. Munkásszállítást a szomszédos községekből saját fuvareszközzel megoldjuk. Fizetés: megegyezés szerint. Jelentkezés: Kaba, Vörös Hadsereg u. 2., Vörös Csillag Mgtsz, gépipari főágazat vezetőjénél.

Felvételre keresünk gépipari üzemünkbe festő (fényező), esztergályos, marós szak- és betanított munkásokat. Munkásszállítást a szomszédos községekből saját fuvareszközzel megoldjuk. Fizetés: megegyezés szerint. Jelentkezés: Kaba, Vörös Hadsereg u. 2., Vörös Csillag Mgtsz, gépipari főágazat vezetőjénél.

A H.-B. m.-i Víz- és Csatornamű Vállalat közműtelepvezetőt alkalmaz vízügyi vagy gépipari középfokú végzettséggel Hajdúhadház—Téglás telephelyére. Jelentkezés Debrecen, Hét vezér u. 21. szám, személyzeti vezetőnél.

A Kossuth Tsz apafai fűrészüzeme faipari gépmunkásokat

A Hajdú-Bihar megyei Víz- és Csatornamű Vállalat kútfúrási területre változó, vidéki munkahelyre kútfúró betanított munkást alkalmaz. Jelentkezés Debrecen, Hét vezér utca 21. szám.

Több éves gyakorlattal rendelkező gépkocsivezetőket felvesz a Teljipari Szállítási Szolgáltató és Készletező Vállalat debreceni kirendeltsége. Jelentkezés a kirendeltségvezetőnél, Debrecen, Vágóhíd u. 34.

A H.-B. m.-i Vegyesipari Vállalat püspökladányi gombüzeme felvételre keres mechanikai műszerész vagy lakatos szakmunkást. Jelentkezni lehet Püspökladány, Kolozsvári u. 2., üzemvezetőnél.

A Debreceni Orvostudományi Egyetem Élettani Intézete takarítót, I. sz. Belklinika, II. sz. Belklinika, Szemklinika, Ortopédklinika, Tüdőgyógyászati Klinika takarítónőket, Idegklinika és Bőrklinika férfi beteghordót, I. sz. Sebészeti Klinika és II. sz. Sebészeti Klinika takarítónőket és műtőssegédet, Urológiai Klinika férfi beteghordót és takarítónőt, Gyermekklinika férfi és női takarítót, valamint az elemzési osztály női betanított munkásokat alkalmaz. Jelentkezés a munkahelyeken.

Vízügyi főiskolai végzettséggel vízkormányzási előadót, vízügyi szakközépiskolai végzettséggel vízmérési előadót, közgazdasági

VÁRKONYI KÁROLY

marakiállítás középpontjában maga a gyűjtő áll: rövid, de tanulságos keresztmetszetet kapunk a hatalmas anyagból. A rendezés az eredeti gyűjtési elgondolást és feldolgozást követi: országok szerint, időrendi sorrendben kísérhetjük nyomon az ex libris fejlődését. A műfajt nem kisebb mesterek képviselik, mint Franz von Bayros, Aubrey Beardsley, Jean Cocteau, Walter Crane, René Lalique, Frans Masereel, Kolo Moser, Max Klinger vagy Nagy Sándor. Külön tárlóban láthatók Soó professzor saját ex librisei, melyeket magyar grafikusok készítettek: Menyhért József, Radványi Román Károly, Várkonyi Károly. A kisgrafika más ágaiból is kapunk ízelítőt: régi híres botanikusok rézmetszetes arcképeit, s nem feledkeztek meg Soó Rezső grafikatörténeti munkásságának bemutatásáról sem.

Amikor az Iparművészeti Múzeum 1903-ban először rendezett exlibristárlatot, az akkori főigazgató így írt: „A könyvgyűjtő címer tehát hazai művészeink figyelmére is mindenképp méltó, s megérdemli, hogy közönségünk szintén megszeresse azt." A múzeum ma is ezen fáradozik, amikor kiállításával egyben egyik mecénásának emléke előtt tiszteleg.

(Képünkön Soó Rezső botanikai könyveinek ex librise Várkonyi Károlytól.)

Petneki Áron

illitás.Iparművészeti Muz.

sz. 4. o.

zició elvét ékeli be keményen az
világába."
A novum a térfelfogással kezdődi
vényű struktúráló elv az, hogy a
keresztül értelmezése is a rögz
idő, esemény és látvány ezen az
Alapjában véve még az impresszi
Cézanne ellenben a teret végtel
ja, űrnek a megfestett tárgyak
telével, a kép dinamikája abban
ják ki, a testeket pedig a való
nen származik a festőnek az az
ja, hogy a kocka, a henger és a
...n - folytatja Fül
...l, de hiányzik az
... formává változnék
...tiva, rövidülés rég
Fároszként áll ...ncsenek". A kanti e

kiválasztott
akusztikai környezetben (az ócsai
műemlék templomban) mennyei
tisztasággal és szépséggel szólnak e
XII—XV. századi zenék; parlandóik
beszédessége, rubátóik természetes
lélegzése a magyar népzenén nevel-
kedett előadók tolmácsolásában ritka
élvezetet nyújt. Sőt: áhítatot kelt.

Kerényi Mária

dolgozók részére munkásszállást biztosítunk, lányok részére szállodaszerű elhelyezés munkásszállásunkon. Jelentkezés levélben vagy személyesen, 1045 Budapest, Berni út 1.

Makarenko Kollégium, Béke útja 26. alkalmaz 8 órás áruszállító házimunkást. Lehet nyugdíjas is.

Katonaidőt letöltött villanyszerelő és varrógépműszerészeket keresünk felvételre egy és két műszakos munkakörre, valamint balmazújvárosi lakosú középnyomású kazánkezelői vizsgával rendelkező kazánkezelőket és hajdúhadházi üzemünkbe gyakorlott villanyszerelő szakmunkást. Jelentkezni lehet: Debrecen, Kossuth u. 13. sz. alatt az üzemfenntartási osztályon, a reggeli órákban.

ROZSAK

a legszebb színekben, ezüstfenyők, tuják, küszöfenyők, díszalmák, díszszilvák, orgonák, díszcserjék, élősövények.

Vidéki megrendeléseket postán, pontosan teljesítjük.

Kérje díjtalan, színes nagy árjegyzékünket.

Szalkai Díszfaiskola,

1061 Budapest,

Népköztársaság útja 8.

azoknak, akik fele
halottunk,

DR. TÓTH IS
temetésén megjelent
talára koszorút, vi
lyeztek és mély fáj
ban részvéttel
A gyászoló család.

Köszönetet mondu
azoknak, akik
ÖZV.
SCHACHTNER ÁR
temetésén megjelent
fájdalmunkban
A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett halottunk,

FERENCZ NÁNDOR

temetésén megjelentek, és sírjára virágot, koszorút helyeztek. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

KUN LÁSZLÓ

hamvainak búcsúztatásán megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

ÖZV. CANDONI VILMOSNÉ
Pócsi Zsuzsánna

hamvainak búcsúztatásán megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

azoknak, akik jelen,

HORN ANTAL

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút virágot helyeztek, bánatomban részvéttel osztoztak. Bánatos felesége.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,

SZABÓ JÁNOSNÉ
Kelemen Zsófia

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,

VIRÁG SÁNDOR

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-728

Várkonyi Károly
grafikusművész

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1981 FEB 17

1021

KISGRAFIKAI DÍJ

150 éve, 1830-ban született Goldmark Károly, a múlt század második felének egyik kimagasló és Európa-szerte elismert zeneszerzője. Szülővárosa, Keszthely az évforduló alkalmából róla nevezte el művelődési központját, és pályázatot hirdetett olyan kisgrafikai alkotásokra, amelyek tartalmukkal, mondanivalójukkal Goldmark Károlyhoz kötődnek. A pályázaton huszonkilenc művész — köztük a kisgrafika legszínvonalasabb művelői — vett részt hetvenkilenc alkotással. A zsüri három díjat adott ki. Első díjat nyert Perei Zoltán és Vén Zoltán, a Hazafias Népfront Keszthely városi Bizottságának különdíját pedig Várkonyi Károly debreceni grafikusművész kapta. Képünkön: Várkonyi Károly díjazott alkotása.

A pályázatra beérkezett művekből február 15-én kiállítás nyílt a Goldmark Károly Művelődési Központban. A bemutató március 15-ig tekinthető meg.

- Vári Jenő, építész

5. Sátorhely, beépítési terv (BARANYATERV, 1977. Vári Jenő)

5

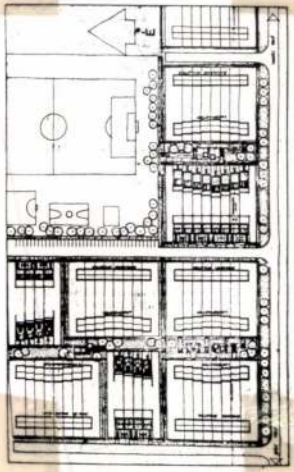

Magyar Építőművészet, 1984. 2. 13-old.

Termőföld-árverési hirdetmények

Az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal közleménye az 1993. szeptember 27-től október 4-ig terjedő időszak termőföldárveréseiről

A megyei (fővárosi) kárrendezési hivatalok 1993. szeptember 27-től október 4-ig terjedő időszakra eső termőföld-árverési hirdetményeit az 1991. évi XXV. törvény 20. § (1) bekezdése alapján az alábbiakban tesszük közzé:

Tájékoztató az árverések fontosabb szabályairól

1. Az ingatlanok tehermentesen kerülnek árverésre, kivéve az 1991. évi XXV. törvény 25. § (1) bekezdésében meghatározott Ak-értékben ki nem fejezett értéknövekedésének állami támogatással csökkentett összegű megtérítésének kötelezettségét.

2. Az ingatlanok adatai és térképe az ingatlan fekvése szerinti önkormányzat hirdetőtábláján és a szövetkezetnél, valamint az árverés helyszínén megtekinthetők.

3. Az ingatlanok Ak-értékben kerülnek árverésre. Amennyiben az igénybejelentés alapján egyezség jön létre, úgy az 1000 Ft/Ak-értékben kerül átszámításra, az egyezség tényét az árverésen be kell jelenteni, ha egyezség nem jön létre, egy Ak-érték az 1991. évi XXV. törvény 22. § (1) bekezdése alapján 3000 Ft/Ak kikiáltási áron indul.

4. Az árverésen a vételre szánt kárpótlási jegyet és (vagy) mezőgazdasági vállalkozást támogató utalványt (banki letéti igazolást) letétbe kell helyezni, amelynek 20%-a az árverési előleg, mely a vételárba beszámít, vagy visszaadásra kerül.

5. Az árverésen az 1991. évi XXV. törvény 21. §-a alapján az őt megillető kárpótlási jegyekkel (utalvánnyal) és a banki letéti igazolással az a kárpótlásra jogosult vehet részt:

a) akinek az elvett termőföldje a gazdálkodó szervezet tulajdonában vagy használatában van;

b) aki a termőföldet árverező szövetkezetnek 1991. január 1-jén és az árverés időpontjában is tagja, illetőleg az árverés időpontjában azért nem tagja, mert tagsági viszonya az Ámt. (1992. évi II. törvény) hatálybalépését követően kiválással, a szövetkezet gazdasági társasággá történő átalakulása vagy a szövetkezet megszűnése folytán szűnt meg (ez a módosítás 1993. január 23-án lépett hatályba);

c) akinek 1991. június 1-jén abban a községben, városban volt az állandó lakóhelye, ahol az árverező gazdasági szervezet termőföldterülete van.

Az árverésen való részvétel jogosultságát igazolni kell, a jogosultságot igazolni nem tudó személyt az árverésen való részvételből ki kell zárni.

Figyelmeztetés

Árverezni a 104/1991. (VIII. 3.) Korm. rendelet 29. §-a alapján személyesen, meghatalmazott útján vagy több kárpótlásra jogosult esetén együttesen lehet. A meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

A 104/1991. (VIII. 3.) Korm. rendelet 33. § (5) bekezdése alapján az árverés vezetője kizárja a további árverésből azt az árverezőt, aki az ajánlat lezárását követően nem él vételi jogával. A kizárt személy az árverési előlegét elveszti. Az elvesztett árverési előleg az államot illeti meg.

A vételi jogot csak az a jogosult gyakorolhatja, aki kötelezettséget vállal a termőföld mezőgazdasági hasznosítására (fertőzésmentes és gyommentes állapotban tartásra), és arra, hogy a termőföldet a mezőgazdasági termelésből öt éven belül nem vonja ki. Amennyiben vállalt kötelezettségét a tulajdonszerzéstől számított öt éven belül megszegi, a termőföld kártalanítás nélkül állami tulajdonba kerül, és árverés útján lesz értékesítve.

A kárpótlásra jogosult tanyatulajdonost a tanyája körüli termőföldre az árverés során elővásárlási jog illeti meg.

A vételi jog alapján szerzett termőföldnek a tulajdonszerzéstől számított három éven belül történő elidegenítéséből származó bevételnek termőföldre fordított értéknövelő beruházási kiadásokkal csökkentett részét teljes egészében az elidegenítés évében kell a tulajdonosnak a személyi jövedelemadó adóalapjául szolgáló összjövedelméhez hozzászámítani. Bevételnek az illetékkiszabás alapjául szolgáló forgalmi értéket kell tekinteni.

Az árverésen bármely okból meg nem jelenő kárpótlásra jogosult később, a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból az árverés eredménye nem változtatható meg.

Árverési kifogást nyújthat be az árverésen részt vevő árverező, továbbá az árverésből kizárt személy az árverés lezárását követő három napon belül az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatalhoz.

A kárpótlásra jogosult az általa megvásárolt termőföld Ak-értékben ki nem fejezett értéknövekedésének állami támogatással csökkentett összegű megtérítésére köteles a földet az árverésen eladó részére.

A termőföld hasznosítását és védelmét szolgáló, s a termőföld értékét növelő meliorációs, öntözési és útépítési beruházások esetében a beruházási költségeknek az állami támogatással és az amortizálódott hányaddal csökkentett értékét kell a földet kiadó részére megtéríteni. A gazdálkodó szervezet által elvégzett számítás helyességét a kárrendezési hivatal ellenőrzi.

A vételi jog gyakorlásával tulajdonba kerülő termőföld új tulajdonosa a földet átadó gazdálkodó szervezet részére köteles megtéríteni az új gazdasági évet előkészítő szükséges, fő gazdasági munkáknak (szántás, talajerő-visszapótlás), a zöldleltári értékeknek (pl. 3 évnél nem idősebb takarmányvetés) a gazdálkodó szervezet táblatörzskönyve alapján számított ellenértékét. A térítés mértékében és módjában az új tulajdonos és a gazdálkodó szervezet állapodik meg.

A vételi jog gyakorlásával tulajdonba kerülő földeket, az annak fekvése szerint illetékes körzeti földhivatal adja birtokba.

A gazdálkodó szervezet hozzájárulásával a földhivatal birtokba adja a termőföldet akkor is, ha a birtokbaadás egyéb feltételei fennállnak, de a jogosult az elismert tartozását nem fizette meg, vagy részletfizetésben sem állapodott meg.

Felhívjuk a tisztelt árverezni szándékozók figyelmét, hogy a tájékoztató az árverés fontosabb szabályairól, valamint a figyelmeztetés az összes termőföld-árverési hirdetménnyel kapcsolatban figyelembe veendő.

Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal

Módosítások

A Fejér megyei Kárrendezési Hivatal közleménye

A Magyar Közlöny 1993/106. számában, az 5577. oldalon megjelent, **Perkáta** községben kitűzött termőföldárverési hirdetmény az alábbiak szerint módosul:

A Fejér megyei Kárrendezési Hivatal **Perkáta** községben a **Magyar–Kínai Barátság Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Perkáta** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Perkáta, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1993. szeptember 1–4., 10 óra (Az árverésre jelentkezés: 1-én, 8 órától.)

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Perkáta		037 a	175 ha 3404 nm	szántó	5401,06	
		040 a	10 ha 1205 nm	szántó	295,35	
		0107 a	53 ha 1319 nm	szántó	1621,19	
		0111/2	176 ha 0885 nm	szántó	4609,54	
		0143	165 ha 6953 nm	szántó	5214,20	
		0153	124 ha 7593 nm	szántó	3617,71	
		0160 a	90 ha 4606 nm	szántó	2299,10	
		0160 b	4 ha 4962 nm	erdő	40,47	
		0160 c	4 ha 9411 nm	erdő	44,47	
		0169	3 ha 3524 nm	erdő	30,17	
		0170	23 ha 9773 nm	szántó	634,77	
		0378/1	95 ha 8817 nm	szántó	3152,10	
Az előző árverésből megmaradt termőföldterületek:						
		016/2 a-ból	29 ha 0676 nm	szántó	737,88	
		016/2 b-ből	5 ha 5706 nm	rét	140,38	
		016/2 c-ből	3945 nm	erdő	3,55	
		016/2 d	7460 nm	árok		
		016/2 f-ből	5456 nm	rét	13,75	
		016/2 g-ből	1 ha 5453 nm	rét	38,94	
		016/2 h	7399 nm	nádas	12,87	
		018/1	17 ha 8571 nm	szántó	440,10	
		052/2 a-ból	65 ha 5999 nm	szántó	2056,47	
		052/2 g	3 ha 1369 nm	erdő	28,23	
		052/2 h-ból	3108 nm	legelő	1,62	
		052 j	4334 nm	szántó	12,05	
		060/3	9 ha 3039 nm	szántó	194,04	
		078/35-ből	86 ha 2348 nm	szántó	2858,82	
		0111/1	45 ha 0758 nm	szántó	1304,98	
		0320/14-ből	15 ha 6102 nm	szántó	421,38	
		0260/1 g	1 ha 9810 nm	gyep, legelő	10,30	
		0260/1 h	2 ha 3386 nm	gyep, legelő	6,55	
		0260/1 j	2226 nm	szántó	4,65	
		0260/2	2 ha 821 nm	szántó	43,52	
		0260/5	3895 nm	szántó	8,14	
		0260/56	1 ha 4545 nm	szántó	30,40	
		0260/57 b	1241 nm	szántó	2,59	
		0260/62 a	48 ha 6716 nm	szántó	720,34	
		0260/62 c	3169 nm	gyep, rét	4,40	
		0260/62 d	12 ha 21,97 nm	gyep, legelő	63,54	
		0260/62 f	2 ha 9029 nm	erdő	26,13	
		0260/62 g	1529 nm	gyep, rét	2,13	
		0260/62 h	1 ha 2923 nm	szántó	19,13	
		0260/62 j	4 ha 5120 nm	gyep, legelő	23,46	
		0260/62 k	2880 nm	gyep, rét	4,00	
		0260/62 l	6 ha 4193 nm	szántó	95,01	
		0260/62 m	11 ha 347 nm	gyep, legelő	62,78	
		0260/65	9564 nm	szántó	19,99	
		0260/66	2 ha 6720 nm	szántó	55,84	
		0262	1 ha 6875 nm	gyep, legelő	8,78	
		0265/3 a	3 ha 169 nm	erdő	37,71	
		0265/3 b	1 ha 4854 nm	gyep, legelő	7,72	
		0265/4 b	1 ha 9832 nm	erdő	24,79	
		0267	5787 nm	gyep, legelő	4,05	
		0273 a	1 ha 6070 nm	gyep, legelő	11,25	
		0273 b	1802 nm	gyep, rét	2,50	
		0273 c	22 ha 5302 nm	szántó	333,45	
		0273 d	6291 nm	gyep, rét	8,74	
		0273 f	1 ha 3129 nm	gyep, legelő	6,38	
		0273 g	1698 nm	gyep, rét	2,36	
		0273 j	2807 nm	gyep, rét	3,90	
		0281/1 a	1 ha 3079 nm	gyep, legelő	9,16	
		0281/1 b	9 ha 5375 nm	szántó	137,06	
		0281/1 c	3025 nm	gyep, rét	4,20	
		0281/1 d	9 ha 6543 nm	gyep, legelő	67,58	
		0281/1 f	20 ha 3407 nm	szántó	325,44	
		0281/1 g	8000 nm	gyep, legelő	5,60	
		0291/6 a	1 ha 2506 nm	gyep, rét	17,38	
		0291/6 c	7 ha 3363 nm	szántó	153,33	
		0291/9 a	3 ha 4686 nm	szántó	51,34	
		0291/9 c	2 ha 2899 nm	gyep, rét	23,81	
		0291/10 a	15 ha 9640 nm	szántó	333,65	
		0291/10 b	5 ha 6719 nm	gyep, legelő	39,70	
		0291/10 c	50 ha 7554 nm	szántó	885,38	
		0291/10 f	1 ha 4742 nm	gyep, legelő	10,32	
		0291/10 g	9805 nm	erdő	12,26	
		0291/10 n	9 ha 3861 nm	szántó	168,72	
		0365 a	21 ha 6746 nm	gyep, legelő	112,71	
		0365 b	5683 nm	szántó	8,41	
Az előző árverésből megmaradt termőföldterületek:						
		0126/1 a	7816 nm	legelő	5,47	
		0126/1 b-ből	4 ha 4342 nm	szántó	123,27	
		0126/1 k	3027 nm	legelő	2,12	
		0126/1 l	888 nm	legelő	0,62	
		0126/1 j	1 ha 1046 nm	legelő	7,73	
		0126/3 a	33 ha 1808 nm	legelő	319,13	
		0126/3 b	1 ha 6843 nm	szántó	46,82	
		0126/3 c	5 ha 656 nm	szántó	74,97	
		033/24-ből	2 ha 576 nm	szántó	58,83	
		0186/1 a-ból	68 ha 8361 nm	szántó	2156,84	
		0186/3 a-ból	4 ha 7834 nm	szántó	166,46	
		0186/3 c-ből	7430 nm	legelő	9,06	
		0260/68 b	5 ha 6025 nm	rét	64,62	
		0260/68 d	9997 nm	legelő	7,00	
		0260/68 g	1 ha 529 nm	rét	21,06	
		0260/68 f	1787 nm	árok		
		0260/68 j	4271 nm	legelő	2,99	
		0260/68 k	9903 nm	mocsár		
		0260/68 l	6262 nm	legelő	3,26	
		0221 a	20 ha 8873 nm	legelő	146,21	
		0221 b-ből	23 ha 6424 nm	szántó	657,26	
		0221 c	4463 nm	vízállás		
		0221 f	5485 nm	szántó	15,25	
		0221 g	1400 nm	szántó	3,89	
		0254 a-ból	2 ha 8265 nm	szántó	78,58	
		0254 b-ből	520 nm	legelő	0,36	
		0265/6	13 ha 804 nm	szántó	256,70	
		0269/1 a	23 ha 9776 nm	szántó	354,87	
		0269/1 b	5203 nm	vízállás		
		0269/1 c	2729 nm	legelő	0,76	
		0269/2 a	3 ha 1373 nm	szántó	46,43	
		0269/2 b	18 ha 6941 nm	legelő	97,21	
		0269/2 c	12 ha 2090 nm	szántó	180,69	
		0269/2 d	2 ha 1010 nm	szántó	31,09	
		0269/3	11 ha 4732 nm	szántó	169,80	
		0290/1 a	22 ha 3997 nm	szántó	354,25	
		0290/1 b	4380 nm	legelő	3,07	
		0290/3 a	2 ha 2290 nm	legelő	15,60	
		0290/3 b	11 ha 6232 nm	szántó	254,16	
		0290/5 a	17 ha 6203 nm	szántó	351,53	
		0290/5 b	6184 nm	legelő	4,32	
		0290/7	2 ha 8198 nm	szántó	70,44	

A Magyar Közlöny 1993/106. számában, az 5580. oldalon megjelent, **Alap** községben, az **Arany János Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Alap** által kijelölt termőföldterületre, 1993. szeptember 6–8-ra kitűzött termőföld-árverési hirdetmény 03977/6 b alrészlete hibásan jelent meg, az alrészlet helyesen: 0397/7 b.

Dr. Györe Attila s. k., hivatalvezető

A Somogy megyei Kárrendezési Hivatal közleménye

A Magyar Közlöny 1993/109. számában, az 5907. oldalon megjelent, **Pusztakovácsi** községben, 1993. szeptember 8-án, 10 órára kitűzött termőföld-árverési hirdetmény kiegészül az **Egyesült Erő Mezőgazdasági Szövetkezet, Pusztakovácsi** által kijelölt alábbi területekkel:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
		0197/1 a	171 ha 8848 nm	szántó	2231,86	
		0197/1 b	2 ha 6025 nm	erdő	7,29	
		0197/1 c	4070 nm	rét	12,01	
		0197/1 d	1 ha 9556 nm	erdő	3,48	

Dr. Matusik Walter s. k., hivatalvezető

A Fejér megyei Kárrendezési Hivatal **Sárkeresztúr** községben, a **Jóreménység Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Sárkeresztúr** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Sárkeresztúr, Kultúrház

2. Az árverés ideje: 1993. szeptember 27–28., 10 óra (Az árverésre jelentkezés: 27-én, 8 órától.)

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Sárkeresztúr		07	6 ha 9002 nm	szántó	191,83	
		013 a	5 ha 9777 nm	szántó	88,47	
		013 c	8 ha 4677 nm	szántó	125,32	
		013 f	13 ha 5904 nm	szántó	325,44	
		013 g	1 ha 60 nm	gyep, legelő	5,23	
		0105/1	7 ha 1839 nm	szántó	206,81	
		0105/2	6 ha 8600 nm	szántó	101,53	
		0109	22 ha 7710 nm	szántó	607,03	
		0116 a	2 ha 6395 nm	gyep, legelő	18,62	
		0116 b	2 ha 308 nm	szántó	56,46	
		0116 c	8100 nm	gyep, legelő	5,67	
		0116 d	2795 nm	erdő	3,49	
		0116 f	1500 nm	gyep, legelő	1,05	
		0116 g	9 ha 4931 nm	szántó	164,90	
		0129 b	3 ha 9991 nm	gyep, rét	61,69	
		0167	11 ha 5633 nm	gyep, legelő	141,07	
		0193 a-ból	104 ha 1725 nm	szántó	3377,12	
		0240/1	28 ha 4188 nm	szántó	593,95	
		0244/6	5988 nm	erdő	7,49	
		0247 a	27 ha 1850 nm	szántó	721,24	
		0250 a	10 ha 6767 nm	szántó	283,01	
		0250 b	1 ha 1049 nm	gyep, rét	22,10	
		0250 c	1 ha 3848 nm	gyep, rét	27,70	
		0250 f	2 ha 8991 nm	szántó	80,59	
		0252 a	2 ha 440 nm	szántó	56,82	
		0252 b	8330 nm	gyep, legelő	5,83	
		0260/1 a	1 ha 5609 nm	gyep, legelő	8,12	
		0260/1 c	1 ha 8533 nm	gyep, legelő	9,64	
		0260/1 f	1 ha 5145 nm	gyep, legelő	7,88	

A Győr-Moson-Sopron megyei Kárrendezési Hivatal **Kapuvár** városban, a **Fertődi Állami Gazdaság, Fertőd** által kijelölt termőföldterületre a második árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Kapuvár, Művelődési Ház

2. Az árverés ideje: 1993. szeptember 27., 10 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Kapuvár	Kistölgyfa	0249/2-ből	7 ha 748 nm	szántó	98,34	
		0251/2-ből	16 ha 6659 nm	szántó	348,15	
	Folyásköz	0333/2	1 ha 2145 nm	szántó	29,51	
		0333/A	45 ha 6633 nm	szántó	1606,82	
	Lápok	0253/2	10 ha 5450 nm	szántó	146,58	
		0265/2	1 ha 7133 nm	szántó	23,81	
	Kendertáblák	0377/A-ból	83 ha 8061 nm	szántó	2189,00	626,00 Ak-ig

A Győr-Moson-Sopron megyei Kárrendezési Hivatal **Balf** községben, a **Micsurin Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Balf** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Balf, Kultúrház

2. Az árverés ideje: 1993. szeptember 27., 10 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Balf	Legelőföld	01538 a-ból	9222 nm	szőlő	56,07	
		01540	2726 nm	erdő	1,72	
		01542	525 nm	erdő	0,33	
		01543 a	1 ha 986 nm	szőlő	66,79	
		01543 b	4549 nm	szőlő	27,66	
		01543 c	6672 nm	szőlő	39,96	
		01543 d	1 ha 42 nm	szőlő	61,06	
		01543 f	9402 nm	szőlő	57,16	
		01543 g-ből	10 ha 3436 nm	szántó	170,67	
	Körtés	01554 b	9080 nm	szőlő	55,02	
		01554 c	1 ha 1150 nm	szőlő	67,79	
		01554 d	1 ha 3350 nm	szőlő	81,17	
		01554 f	1 ha 4600 nm	szőlő	88,77	

A Heves megyei Kárrendezési Hivatal **Halmajugra** községben, a **Magyar–Bolgár Barátság Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Detk** által kijelölt termőföldterületre a harmadik árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Halmajugra, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1993. szeptember 27., 9 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Halmajugra	0121	13 ha 8262 nm	szántó	245,00		
		0131	1 ha 1261 nm	gyep	34,23	
		0172	7 ha 431 nm	szántó	134,52	
		0169/d	4 ha 6763 nm	szőlő	260,00	
		0141/r	2 ha 534 nm	szőlő	100,00	
Valamint a megelőző árverésen meghirdetett és el nem kelt területek						

A Heves megyei Kárrendezési Hivatal **Hevesvezekény** községben, a **Rákóczi Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Heves** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Hevesvezekény, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1993. szeptember 27., 9 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Hevesvezekény		015-ből	36 ha 0612 nm	szántó, gyep	265,00	
		033/59	3158 nm	szántó	3,28	
		033/60	1877 nm	szántó	1,95	
		035/1	2176 nm	szántó	1,22	
		035/2	5999 nm	szántó	3,36	
		035/5	2 ha 6303 nm	szántó	14,73	
		036/4	1956 nm	szántó	1,10	
		036/5	1511 nm	szántó	0,85	
		044-ből	209 ha 0481 nm	szántó, gyep	1821,97	
		050	9146 nm	gyep	3,20	
		054-ből	57 ha 1438 nm	szántó, gyep	608,75	
		059	1 ha 3142 nm	gyep	4,60	
		063	1 ha 1293 nm	gyep	23,60	
		065	5 ha 8850 nm	szántó, gyep	70,84	
		067-ből	45 ha 2447 nm	szt6, gyep, erdő	250,85	
		073/6	25 ha 6778 nm	szt6, gyep, erdő	188,20	
		077	2 ha 0450 nm	szántó, gyep	31,92	
		080	4 ha 5913 nm	szántó, gyep	97,00	
		082	3 ha 8816 nm	gyep	102,12	
		088	5 ha 7089 nm	gyep	31,18	
		090	4 ha 8614 nm	szántó, gyep	39,61	
		092	14 ha 8182 nm	szántó, gyep	75,88	
		0108-ból	38 ha 4931 nm	szántó, gyep	157,96	
		0114/1	26 ha 3761 nm	szántó, gyep	229,34	
		011/10	4546 nm	szántó	7,08	
Valamint a megelőző két árverésen meghirdetett és el nem kelt területek.						

A Komárom-Esztergom megyei Kárrendezési Hivatal **Szákszend** községben, a **Környei Mezőgazdasági Kombinát** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Szákszend, Művelődési Ház

2. Az árverés ideje: 1993. szeptember 27., 10 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Szákszend	V-56	090/1/A	36 ha 8585 nm	szántó	692,00	

A Baranya megyei Kárrendezési Hivatal **Egyházasharaszti** községben, a **Jóbarát Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Egyházasharaszti** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Egyházasharaszti, Kultúrház

2. Az árverés ideje: 1993. szeptember 28., 9 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Egyházas-haraszti		010/C	13 ha 0336 nm	szántó	358,32	
		010/F	1 ha 4070 nm	nádas	1,41	
		018/A	21 ha 7847 nm	szántó	464,57	
		018/F	1692 nm	gyep	1,18	
		018/G	2 ha 5662 nm	gyep	17,96	
		018/K	1 ha 3460 nm	gyep	9,42	
		018/M	50 ha 0253 nm	szántó	959,48	
		03/A	3 ha 5600 nm	nádas	3,56	
		03/B	1 ha 1390 nm	szántó	17,77	
		035/A	18 ha 3397 nm	szántó	307,81	
		057	1 ha 1001 nm	gyep	7,70	
		062/1	12 ha 7311 nm	szántó	180,70	
		067	0666 nm	erdő	0,16	
		070	23 ha 1849 nm	gyep	225,55	
		074	8 ha 8984 nm	szántó	181,92	
		075	6 ha 9856 nm	erdő	16,77	
		077/B	7 ha 7983 nm	erdő	18,72	
		086/1/A	49 ha 2228 nm	szántó	644,60	
		086/1/B	2839 nm	gyep	2,95	
		086/1/D	1 ha 0551 nm	szántó	13,19	
		086/1/F	3 ha 6987 nm	szántó	49,47	
		086/1/G	4407 nm	szántó	5,51	
		088/A	20 ha 9774 nm	szántó	301,72	
		090/A	1 ha 9652 nm	szántó	30,66	

Ki száll be a szállodába?

Tengeri kígyó a Nagykörúton

Mi történt a Royal Szállodával? Átépítik vagy még hosszú ideig zárva marad? Vári György, a kitűnő torontói építész úgy gondolja: elérkezett az idő, hogy ismertesse, mi mindent tett a híres budapesti szálló újjáépítéséért és milyen akadályokba ütközött. Tapasztalatait így összegzi:

– *Töreky Dezső* építész hívta fel a figyelmemet 1990 májusában az első nemzetközi versenypályázatra: a Royal Szálló privatizálására. Nevezetes épület. A Körút egyik régi jellegzetessége, a századforduló igazi budapesti architektúrája, Krúdy, Heltai kedvelt szállója. Elhatároztam, hogy megpályázom, és a CBC francia cég csatlakozott hozzám. Tapasztalathiány, a szabályok bizonytalansága jellemezte a pályázatot. Egyetlen határidőt sem tartottak be, a bírálóbizottság egy tervezőirodát kért fel az értékelésre, amely ugyanakkor az egyik pályázótól kapott megbízást a tervek elkészítésére. *Ráday Mihály* képviselő ragaszkodott a pályázatban nem szereplő régi bálterem felújításához; ezt is utólag kellett belevenni a pályázatba.

26 millió dollár az épületért

– Végül is kemény küzdelem után csak 1991 júniusában írtuk alá a szerződést a HungarHotelsszal és az ÁVÜ-vel. A szerződés szerint 26 millió dollár volt az épület ára. A szállodát az üzemeltetés megszüntetése után, december 1-jén kellett volna rendelkezésünkre bocsátani, telekkönyvileg, tehermentesen bejegyezve a Royal Beruházó Kft. nevére. A szerződés azt a feltételt tartalmazta, hogy a szálloda épületében (nevezetesen: bálteremben) üzemelő Royal Apolló mozi elhelyezéséről nekünk kell gondoskodni. És itt kezdődtek a bajok. Mi a főváros tulajdonában lévő Budapest Filmvállalattal nyomban elkezdtük a tárgyalásokat, és rövidsen elvi megállapodás született, hogy az új épület alagsorában, modern 5 termes mozi céljára épített helyiséget fogunk rendelkezésére bocsátani. A Royal Szálló ingatlanának közöttünk és a Filmvállalat közötti megosztására vonatkozó terveket már augusztus elején elkészítettük.

A nyár folyamán torontói irodámban jelezték a New-York-i *Friedmann* ügyvéd telefonját, aki közölte, hogy ő képviseli ezentúl a fővárost. Az első tárgyalás az Átrium Szállóban történt Budapesten. Friedmann úr tudomásomra hozta, hogy a HungarHotelsnek nem volt joga eladni a szállodát, mert az közös tulajdont képez a Filmvállalattal. Ő tulajdonképpen csak „udvariasságból" tárgyal velem. Az egészet újból kell kezdeni. Új szerződést kell kötni, amelyben a főváros, a HungarHotels, az ÁVÜ, valamint a vevők (mi) közösen megegyezünk mindenben. Az első szerződéstervezetet sok sürgetés után, csupán két hónap múlva kaptuk meg. A tárgyalások megindultak, de állandó nehézségeket támasztott nemcsak a feltételek folyamatos változtatása, henem az is, hogy Friedmann úr állandóan New Yorkban tartózkodott, és heteket kellett várni, míg a közös tárgyalásokon hajlandó volt megjelenni. December 1-jén a HungarHotels nem tudta az ingatlant átadni, mert a telekkönyvi és a cégbírósági szervek a közös tulajdonra hivatkozással, kérelmét felfüggesztette.

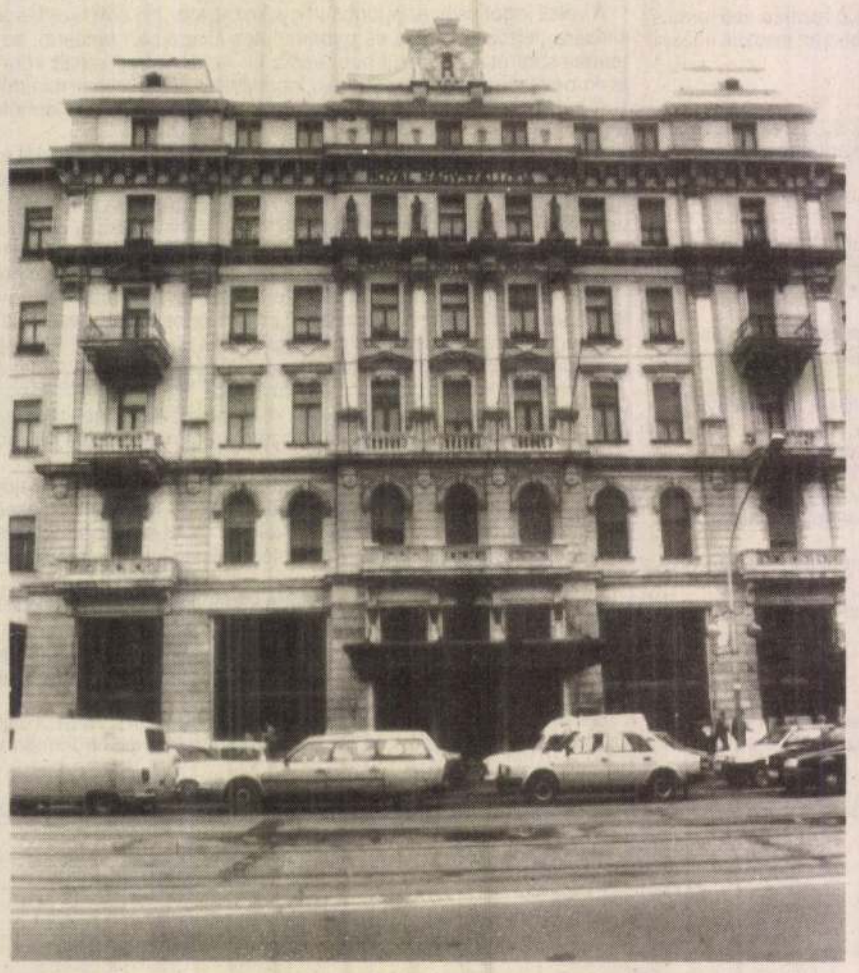

A századforduló igazi budapesti architektúrája Nagy Béla felvétele

Garanciák, átszervezések

Friedmann úr egyebek között még 100 millió dolláros teljesítményi garanciát (performance bond) kért, majd ezzel sem elégedett meg, és ezenfelül készpénzgaranciát követelt vagy a Világbanktól vagy egy nemzetközi banktól, ugyancsak 100 millió dollárra. Meg kell jegyezni, hogy az új mozi felépítési költsége összesen kb. 6 millió dollár lett volna. A szállodát decemberben bezárták, mi a Világbankkal és az Európa Bankkal megegyeztünk kötelezvénylevéllel, a bankok igazgatótanácsának jóváhagyásával a project felépítéséhez szükséges hitelt illetően. Ez 1992 júliusában történt, kb. 135 millió dollár volt az összberuházás, amiből kb. 95 millió volt bankhitel és 40 millió a saját beruházásunk. Az építkezést, ha a fővárossal való megegyezés megszületett volna, szeptemberben lehetett volna elkezdeni.

Csupán 1992 októberében tudtuk végre a szerződést a fővárossal aláírni, és csupán ekkor lehetett megkezdeni az ingatlanmegosztási eljárást. Még az utolsó tárgyalási napon is újabb feltétellel jöttek, hogy a szálloda vételárának egy részét közvetlenül a fővárosnak kell fizetni. Nekünk végül is 40 millió márka külön készpénzgaranciát kellett adnunk a fővárosnak. Az aláírás napján pedig kiderült, hogy a szerződés angol szövege még nem áll rendelkezésre. A franciák csak az én szavamra voltak hajlandók a magyar szöveget aláírni.

Csak ekkor tudtuk bejelenteni a bankoknak, hogy a fővárossal megtörtént a megegyezés. Az EBRD nyomban közölte, hogy a hitelfolyósítás perfektuálható. A Világbank azonban egy darabig nem jelentkezett, majd közölték velünk, hogy átszervezés van, és új személyek veszik át a mi ügyünket. Novemberben azt közölte velünk a Világbank, hogy a megváltozott helyzetre való tekintettel (jugoszláv, orosz események, visszaesés stb.) új piactanulmányt kell készíttetni; ezt a tanulmányt a bank jóváhagyásával az Ernst and Young világcég készítette el. A tanulmány mindenben fenntartotta az eredeti tanulmány elemzését a project piaci helyzetét illetően, azt teljesen pozitívnak ítélve. Közben megtörtént az ingatlan tulajdonjog-bejegyzése, de csupán 1993. január 28-án.

A Világbank ismét hallgatott néhány hétig. Az új emberekkel nehéz volt a kapcsolatot felvenni. Ranken úr, az igazgató, aki ausztráliai volt, kérésem ellenére sem akart Budapestre jönni, és csupán hetekkel később nézte meg a szállodát, amikor kiderült, hogy ez második látogatása; az első alkalmával csak néhány órát tartózkodott Budapesten.

Tárgyalás Londonban

Végül is 1993. január 18-ra hívtak bennünket Londonba az EBRD márványpalotájába. Ott szóban közölték velünk, nota bene, *Ranken* úr, hogy a jóváhagyott feltételektől eltérően a hitelt csupán akkor folyósítják, ha a két cég (Sefri és a CBC) a kb. 90 millió dolláros hitel visszafizetését garantálja. Az eredeti szerződési szöveget, amint Ranken úr mondta, most módosítják, és azt rövidesen megkapjuk. Amikor kézhez kaptuk az új szöveget, abban már az is benn volt, hogy ha a Royal Beruházó Kft. tönkremegy, a kölcsön teljes összegét nekünk kell azonnal visszafizetnünk.

A tárgyalási terem előtti folyosón az Európa Bank képviselője félrehívott, és közölte velem, hogy ők nem ragaszkodnak az új feltételekhez, de mint társbank, nem tehetnek semmit a Világbank ellen. Azóta mindent megkíséreltünk, hogy a Világbank visszavonja ezeket a teljesen jogtalan és lehetetlen feltételeket. Jogászaink azt is javasolták, hogy pereljük be a bankot. Kanada képviselője a Világbankban mindent megtett az eredeti kölcsön feltételeinek visszaállítására. Teljes visszautasítás. Ranken úr és főnöke, *Nassin* úr szerint Budapesten rossz a piac. A Holiday Inn, az Ernst and Young, mindenki téved, csupán ők tudják, mi az igazság. A két úr még életében nem épített szállodát; úgy ismerik Budapestet, mint én Madagaszkárt.

Így óhajtják ezek a bankok a magyar gazdaság fejlődését támogatni. Inkább márványra, első osztályú repülőutazásokra költik az adófizetők pénzét. Végül meg kell jegyeznem; ha a tárgyalások nem húzódtak volna el majdnem két évig, a bankok sem tudtak volna visszalépni. A Royal project már készen lenne, s száz és száz embernek adna kenyeret. Az említettekre vonatkozó iratokat, levelezést stb. bárkinek, kívánságára, rendelkezésére bocsátom.

Lejegyezte: **Molnár Károly**

Aggteleki körkép

Nálunk megállt az idő

Az Aggteleki Nemzeti Park másfél éve kinevezett igazgatója, *Baross Gábor* szerény ember, távol áll tőle, hogy nevét dicshimnuszok övezzék. Nem véletlenül került erre a posztra, hiszen éveken át az Aggteleki barlang igazgatója volt.

– Nyolcvanmilliós támogatást kaptunk a múlt rendszerben az Aggteleki cseppkőbarlang rekonstrukciós munkáira, melyekből már csak a vasszerkezetek festése maradt hátra. Apróságnak tűnik ez a feladat, mégis szinte lehetetlen a végére jutni. A levegő páratartalma 90–95 százalékos, ebből következően csak speciális festékanyag bírja ezt a klímát, viszont az ilyen kritériumnak megfelelő védőanyagot nehéz találni. Az itt szerzett tapasztalatokat a Baradla barlang további rekonstrukciós munkáiban fel tudjuk használni.

– *Az idegenforgalom vérkeringésébe be tudnak kapcsolódni?*

– Talán sokan túlzónak tartják, amikor azt állítom, hogy nálunk megállt az idő. Mi egy tipikus zsákutca vagyunk. Ugyanis még mindig az a megkövesedett elképzelés uralkodik, hogy Aggteleknél csak magyarok, illetve szlovákok kelhetnek át a határon. Ez már nem egy külföldit ejtett csodálkozásba. Gondolja csak el, szervezhetnénk körtúrákat is, amelyekben Szlovákia szépségeit is megmutathatnánk a turistáknak – tehát mindkét ország jól járna –, mégsem változik a bevett szokás. A politikusok időről időre nekigyürkőznek, a parlamentben interpellációk hangzanak el ez ügyben, de végül, valamilyen rejtélyes okból, nem történik semmi érdemleges. Maradjunk azonban csak a határainkon belül, mert azt, hogy a Nemzeti Park északi határai egyúttal országhatárok, pozitívumként is értékelhetjük. Kevesebben ténferegnek erdőinkben, kevesebben pusztítják fáinkat, védett növényeinket, állatainkat.

– *Idefelé jövet láttam, hogy ebben az országrészben nagy divat a mezőket, tarlókat felgyújtani. Aztán hadd vigye a szél, legfeljebb más is leég...*

– Sajnos ennek az országos piromániának mi sem tudjuk útját állni, pedig gyakran egész erdők válnak a tűz martalékává.

– *Úgy hallom, hogy a látogatók nagy százaléka csak Aggteleket szeretné megtekinteni. Nem tudják, hogy a Baradla barlang folytatása, Jósvafő más jellegű szépségekkel kecsegtet...*

– Nagyon szeretnénk ezt az aránytalanságot megszüntetni. De nem ez az egyedüli. Ugyanilyen méltánytalanul hagyják figyelmen kívül a Jósvafő és a Vörös-tó közötti szakasz természeti szépségeit is.

– *Az állami támogatáson kívül milyen bevételekből gazdálkodhat?*

– A Cseppkő Szálló nem a mienk, de az aggteleki Barlang Szállóból, a Baradla Campingből és a Tengerszem Szállóból származó hasznot visszaforgatjuk a természetvédelmi munkákra. A „bennszülöttek" gondolkodásmódjában is gyökeres változásra lenne szükség. Már az is nagy nyereség lenne, ha nem néznék tétlenül a felvidéki tájra jellemző régi házak pusztulását. A helybelieket érdekeltté kell tenni a házaik karbantartásában, hogy a falusi turizmus itt is meghonosodjon. A természetvédelmet errefelé a dolgok kerékkötőjének tartják. Nagyon fontos lenne, ha már az iskolákban foglalkoznának ezzel a pedagógusok. Éppen ezért már az óvodákkal és a kazincbarcikai oktatási központtal is felvettük a kapcsolatot. Például itt van a nyakló nélküli fakivágás. Egyéb bevételi forrás nem lévén, fájó szívvel konstatálhatjuk a tényt: ősi fáink sírnak a fejszék alatt. Aztán amikor eljön a különböző bogyógyűjtések ideje, az atyafiak nem csak úgy, simán szedik le a termést, hanem lefűrészelik az ágakat, és megszületik az új módi, a „szépséges" köcsögfa.

– *Mik a távlati terveik?*

– Az aggteleki–jósvafői beruházást ki szeretnénk terjeszteni a Vörös-tóra. Ugyanis a tó felőli bejáratnál – amennyiben esik az eső vagy zord az időjárás – igen kellemetlen a látogatóknak, hogy nincs hová bemenniük melegedni, nem tudják kulturáltan eltölteni a várakozási időt. Tervezzük, hogy a Baradla jósvafői bejárata körüli létesítményeket egy egységes kialakítási terv szerint, környezethez illően átépíttetjük. A Béke barlang klímája az asztmás betegek zarándokhelye lehetne, de sajnos kevesen tudják megfizetni az ellátást, a társadalombiztosítás pedig nem járul hozzá a költségekhez. Egy gyógyszálló létrehozása is nagy előrelépést jelentene közvetlenül a barlang környékén.

Az Esztramos-hegy éppen úgy néz ki, mintha egy nagy étkű óriás leharapta volna a csúcsát, ugyanis amióta a környékbeliek az eszüket tudják, azóta főleg mészkövet és vasércet bányásznak a felszínéről, illetve a gyomrából. Bár az utóbbi időben mintha ez a láz csitulni látszana. És lám-lám, milyen a sors, épp e természetmegerőszakoló műveletnek köszönhetően bukkantak a szakemberek több, gyönyörűséges barlangra. A privatizációs vajúdások éveiben a kőbányának már harmadik gazdája van. Az elődök csődbe mentek, előtte persze felvették a munkahelyteremtésért járó több milliót.

A privatizáció megjelenése kissé komplikálttá teszi a helyzetet, hiszen a természetvédelemnek az lenne az érdeke, ha minden munkálatot abbahagynának. *Berczik Pál* barlangkutató, magánvállalkozó nagyra törő elképzelései szerint: a kőkorszaki szakik gigantikus kőzúzó és egyéb gépeit, berendezéseit, a vájatokat, valamint minden egyéb eszközt kiállítás formájában kellene a nagyközönség számára elérhetővé tenni, mint ahogy a földtani érdekességekkel együtt a felszín botanikai specialitásait is be kellene mutatni.

A kőbánya jelenlegi tulajdonosának a távlati tervében – ha minden igaz – az idegenforgalom fejlesztése is szerepel. Még egy turistaszálló felépítését is fontolgatja. Vitathatatlan, hogy a nemzeti kincsek megtartásának szándéka: több, mint dicséretes.

Simon Mara

Jellegzetes paraszthház Aggteleken. A falusi turizmus lendíthetne a falvakon

Turisták ... a térkép előtt Székely Tamás felvételei

röviden

Pótírásbeli

● **Budapest (MTI)**

Az Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda a június 10-i érettségi-felvételi pótírásbelire ajánlott levélben hívott be minden olyan jelentkezőt, akinek nevét és adatait a felsőoktatási intézmények eljuttatták hozzá. Amennyiben valaki péntekig nem kapta meg az erről szóló értesítést, szombaton és vasárnap a 06-20-343-406-os telefonszámon érdeklődhet az írásbeli vizsga helyéről és pontos idejéről.

Csaliautó

● **Budapest (MTI)**

Sikeres autótolvaj-elfogási akciót hajtott végre a rendőrség, amikor a Közlekedési Múzeum mögé helyezett „csaliautót" megfigyelve és az esetről videofelvételt készítve tetten érte a tolvajokat, akiket a XIV. kerületi rendőrkapitányságon őrizetbe vettek.

Környezetkímélő gázfáklya

● **Dunaújváros (MTI)**

Évente 50-60 millió köbméter kohógázzal kevesebb szennyezi ezentúl Dunaújváros levegőjét: a felesleges légnemű anyag elégetésére ugyanis számítógép vezérlésű gázfáklyát helyezett üzembe a Dunaferr. A 96 millió forintba kerülő környezetvédelmi beruházást az tette szükségessé, hogy a nagyolvasztók működése közben keletkező [illegible]

● *Szegeden negyedszer:*

Életmentő sörfesztivál

A Vásörváros polgármestere (középen) és a tíznapos fesztivál szervezői a vendégek egészségére koccintottak a Mars téri megnyitón. ***(Fotó: Gyenes Kálmán)***

Immáron visszavonhatatlanul elkezdődött a sörfesztivál, a negyedik Szegeden. Tegnap kora délután tárta ki kapuit a Mars téri Vásörváros, s a vásörpolgármester, Király Levente, újból kellemes időtöltést kívánt a sörisszáknak. Ez alkalommal tíz napig tart a sörünnep.

A városházán protokollkeretek között köszöntötték a IV. szegedi sörfesztivált, majd innen a Széchenyi térre vonulva polgárok előtt is bejelentették: mától kezdve víz helyett is sör folyik csapokból. Fanfárok jelzték, hogy ez az alkalom ünnepi és nemes esemény, majd majorettek felvonulása tette még színesebbé a megnyitót. Ezek után lapunk főszerkesztője, Szeged első embere volt. Úgy vélte, a szegedi sörfesztiválokkal legenda születik, s amikor 100 év múlva a krónikások visszaemlékeznek, akkor imígyen nevesítik az ötletadókat, a három deli legényt: Dél Magyar, Vásár és Piac, valamint Puskás Depó.

A Széchenyi térről a fesztivál helyszínére, a Mars térre indult a menet, élén a bajnok Pickes kézilabdázókkal, akik stafétában egy sörös hordót vittek el odáig, nem kis sportteljesítményt bemutatva ezzel. A sörbarátokat a Vásörvárosban már várta a vásörpolgármester, Király Levente, aki meleg szeretettel köszöntötte valamennyi alattvalóját. Ezt követően ékes és zengzetes beszédet mondott úgy a sörről, mint a fogyasztóiról, s kitért a hab és a csapos szerepére, művészetként jellemezte a sörivást, egyszóval: mértékes ivásra buzdított.

A szervezők, forgalmazók képviselői után azt is megtudtuk, hogy a Vásörvárosnak már alkotmánya is van, mely két szakaszból áll. Az első szerint a vásörpolgároknak jogukban áll nyitva tartás alatt a Vásörvárosban tartózkodni, a második szerint pedig kötelességük annyit inni, amennyi beléjük fér.

A megnyitó ceremónia után már tényleg nem volt más teendő, mint érvényt szerezni az alkotmánynak, s a polgárok és sörissza cimborák megindultak a pultok felé. Igazuk is volt, ne ők habozzanak, habozzon a SÖR.

Arató László

Sza a Szabó

Azt mondja Szabó Iván, Beszélőben: „Mi az M dakoztunk. Egyrészt az ell lődjék a kisgazdáknak, hogy az ellenzék egy túlz uralta tömbbé váljék. Más MDF-be való visszaemelés Demokrata Szövetség tag len."

Nem tudom, hogy az MI a oldódzó bocskorú Magy jainak az MDF-be való vis

Mire ugyanis a Szabó- gyűléséig, addigra az oda részében már az a felelős hogy tévedés volt a kivál sakkmester nélkül? – tájék Ki a Fideszbe, ki vissza az va, csak: ki.

Tény, hogy az elmúlt ho sosdi kudarccal végződöt kisgazdák, megbukott a le dó, dr. Pozsgay Imre, s n sonyszékért a Fideszből ügynek azért nem kell túl ni, hiszek azok is megbuk hova.

Mindenesetre a Szabó gyűlése valójában kongresszus próbaköve v hogy mennyire kíváncsia niük az őszre. Hát, úgy t ősszel ebben a formában nem szakad ki belőlük a Ha igen, annak valószínű nöke, és így fogják hívni: gyar Agráripari Polgárpá

● *Szabó Iván hí*

VÁRI GYÖRGYI

DÉLVILÁG

SZOMBAT, 1996. JÚN. 8.

Sors, Sorsok, Sors-sokk

Vári Györgyi, aki a „kerámiával beszélget" és az erdők, fák, árterek kései „rokona": Ádám Péter a csongrádi Tiszai Galériában. ***(Fotó: Enyedi Zoltán)***

Egy bajai festő, akinek csongrádi rokonsága van és egy pécsi keramikus – Ádám Péter és Vári Györgyi – alkotásai láthatók a csongrádi Tiszai Galériában. Nem nehéz fölfedezni a két alkotó közötti lelki rokonságot, mely abban a természetes témaközelítésben érhető tetten, amivel a tájat és az anyagot élményvilágunkba varázserővel átemelik.

Merésznek mondható az a festő, aki a tájat választja. A Dunát, az árteret vagy egy erdőrészletet. Az árnyak és a fények, a zöld, sárga és a barna színek olyan harmoniában rendeződnek Ádám Péter ecsetvonásaiban. Mintha álmaink, eszményeink erdejében járnánk. A természethez való ősvonzódásunkról árulkodnak ezek a festmények. (Kutyaszorító, Ellenfényben, Hajnalban, Nyárfák, A Mecsekben, Nyírfák.) Nem kavarnak bennünk érzelmi vihart, inkább megnyugvást hoznak, oltalmat adnak, hűs levegőt árasztanak. Nagyon nehéz az erdőt így látni és festeni. Gyakran futok keresztül erdős tájon, ahol félbetört, idejekorán kivégzett, derékbavágott fákat látok szörnyülködni. Nem mindeki tiszteli az erdőt. Vári Györgyi a természettel, az anyaggal, mellyel dolgozik, beszédes viszonyba kerül. Kerámiái nem formai bravúrok, hanem élő tárgyak, melyek mellett nem tud megállás nélkül elmenni az ember. Pécshez kötődik, a pécsi kerámiához, de amit csinál, az önmaga vágyainak és közléskényszereinek a terméke. Igen ötletesek. (Sors, Sorsok, Sors-sokk; egymással szoros gondolati összefüggésben lévő alkotások – a kendőnyi szoba közepén – szinte mágnesként vonzzák a tekintetet.) Olynok ezek a öntörvényűen formált tárgyak, mint az édesgyerekek. Kötődnek holtukig az anyához, aki életre dajkálta őket.

Baky Péter, aki grafikusművész Szekszárdon, azt mondta megnyitó beszéd ürügyén: nem szeret a művekről beszélni; pontosabban a művek helyett. Ehelyett azt sorolta fel, ami a XX. század végén nyomasztja az alkotó, az önálló gondolatra és cselekvésre képes embert. Mi lesz az általunk teremtett értékekkel? „Szükség van-e ránk?"– kérdi az alkotó ember.

Hiszen képzőművészet nélkül üres lenne a világ.

Még nem az.

B. Gy. Gy.

• A hajléktalanok védőszentje oltalmat remél

Lagzi Lajcsi börtönbe megy

Sörfeszt bele, azaz „Mindent bele" címmel kapott a minap egy ajándékkazettát a Délvilág szerkesztőség képviselője Lagzi Lajcsitól, aki ezzel jókívánságait is tolmácsolta a lap újságíróinak. Aztán, valóban mindent bele-lendülettel „dobta fel" a vásárhelyi közönséget az első helyi Délvilág Sörfeszten. Művészi eszközeiről beszélgettünk a népszerű „lakodalmas" zenésszel.

• Jó bulit csinált a vásárhelyi sörfeszten, s vasárnap este a DM- sörfesztivál vendége lesz. Előtte viszont a kalocsai női börtönben lép fel. Ott is lesz vajon „vonatozás"?

– A dolog úgy kezdődött, hogy megkérdezték tőlem: jótékony alapon elvállalnék-e egy fellépést a tököli fiatalkorúak börtönében? Ezt boldogan vállaltam, gondolván: tudok talán egy jó napot szerezni nekik. Mert hisz' ezek az emberek lehet, hogy csak pillanatnyilag csúsztak félre. És azt is tudom, hogy közülük sokan nevelőintézetiek, tehát családi háttér nélkül nőttek fel. Nos, nagy hatással volt rám a fegyelmezettségük. Ezt követően kértek fel, hogy lépjünk fel a női börtönben is. Szívesen megyek, vasárnap.

• Milyenek a börtönlakók, mint közönség?

– Bármennyire bedobom is magam, őket nem lehet lam van egy speciális vonása. Én a hajléktalanokat támogatom. Éspedig azért, mert senkinek nem sikk melléjük állni. Holott gyakran önhibájukon kívül esnek ki a szociális hálón. Nem szabadna ezért őket elítélni. Mert nézze, ha egy férfi elválik, otthagyja a lakását a feleségére, gyerekére, hirtelen elveszti az állását, lehet, hogy egy pillanat alatt hajléktalanná válik. Én például semmiféle alapítványnak nem adok semmit. Sok velük kapcsolatban a tisztázatlan körülmény. Bizonyára hallott róla, hogy a gyermekkórháznak felajánlottam a trombitámat, a harmonikámat; tavaly másfél, ebben az évben két és fél milliót „vittem" az alapítványuk javára. Továbbra is felajánlom majd a hangszereimet, vagy más értékes tárgyaimat; katalizátorként a pénz célbajuttatásához. Viszont, mint ahogy eddig, ezután is szétosztom karácsonykor, a felvonulási téren az ötezer adag gulyáslevest. Ezekben az akciókban az a szép, hogy nem szelektálunk; aki kér, annak adunk, és ugyanakkor bekapcsolódnak az adakozásba mások is. Volt, aki ilyen alkalomra ötszáz kiló almát hozott Szabolcsból, egy néni pedig egy doboz szaloncukrot. Ő azt tudta nyújtani. És, ha én ezzel valakinek jó példát mutattam, akkor már megérte. Nem beszélve arról, hogy aznap meleget ettek azok a szerencsétlen sorsú emberek.

• Ön jól tűri magát a vi-

VÁRI DEZSŐ tipográfus (1874–?)

A Hungária Nyomdában tanult. A Pesti Napló kiadóhivatalának volt a vezetője. Később megalakította a Palladis könyvkiadót (1925).

Magyar könyvművészeti törekvések a századfordulón
MTA MKCS és Petőfi Irod.Muz.közös kiadványa Bp.1975.

Ugyanebben az évben Régi mesterek magyar magántulajdonban címmel százhuszonöt műtárgyat mutattunk be. A gyűjtői tevékenység serkentésére szánt bemutatónak és a szép képes katalógusnak nagy sikere volt.

Harmadik kiállításunkat a hazatért mesterművek gyöngyszemeinek rendeztük 1947 tavaszán. A nyugatra menekített anyag, hála az amerikai és orosz hatóságoknak, Budapestre érkezett, gondosan csomagolva és aránylag jó állapotban. Megállapítást nyert, hogy régi képeinek óriási többsége túlélte a háborút, néhány harmadrendű alkotás kallódott csak el.

Az elmult évben, 1947-ben három kiállítás nyílt meg a múzeum épületében. Az egyiken egy kitűnő magyar szobrász, Beck Ö. Fülöp emlékének hódolt a múzeum, úgyszólván egész oeuvrejének bemutatásával. A másik a XIX—XX. századi francia művészetből adott pompás ízelítőt: 36 kép Delacroixtól Utrillóig, Rodin, Maillol és Despiau szobrai, azonkívül a Majovszky Páltól már régebben megörökölt csodálatos rajz- és vízfestménygyűjtemény java került a közönség elé.

Addig is, míg az egyiptomi gyűjtemény újból megnyithatja kapuit, a rendbehozott helyiségben magyar magántulajdonban lévő antik tárgyakat állított ki a Művészeti Múzeumok Barátainak Egyesülete: néhány márványt, vázákat, bronzokat, terrakottákat és ékszereket. Ebből az alkalomból illusztrált, részletes katalógus is napvilágot látott.

Az épülethelyreállítási munkálatok költségei természetszerűen hátráltatják a Múzeumot új tárgyak szerzésében, bár ez utóbbi téren is az elmult három év szerencsésnek mondható. A következő év legfontosabb feladata a régi és modern képtár állandó kiállításának elkészülte, valamint a grafikai terem alkalmassá tétele váltakozó bemutatások rendezésére.

G. I.

IN MEMORIAM

VÁRI BÁLINT

Az ostrom utáni nehéz idők döntötték ki sorainkból Múzeumunk oszlopos tagját, Vári Bálint metszetkonzervátort. A nagymultú Szepességről származott közénk. Szepesváralján született 1876-ban, szülővárosa után magyarosította később családi nevét (Wandrasko) Várira. Iskoláit szűkebb hazájában végezte, majd 1895-től a Gottermayer Nándor-féle híres pesti könyvkötészetben dolgozott. Nagy gyakorlatát ott szerezte, míg a metszetkonzervátori eljárásokat a berlini Kupferstichkabinetben sajátította el. 1909-ben került a Szépművészeti Múzeumba, melyet több mint harminc esztendőn át szolgált (1909—1941) példás hűséggel, megható ragaszkodással. A ház jó szelleme volt, aki éber lelkiismerettel ügyelt mindenre, kire mindenki mindig biztosan számíthatott. Ezermester ügyességével minden rábízott feladatot kitűnően oldott meg. Metszet- és rajzgyűjteményünk anyagának mintaszerű, remek montirozása az ő műve. E szűkebb feladatkörén kívül egyéb munkákat is szívesen vállalt. Sokat dolgozott festményeinken, főként a képek új vászonra húzásával foglalkozott. Továbbá ő végezte az antik terrakotta-gyűjtemény, valamint a régi (közép- és újabbkori) szobrászati gyűjtemény újjárendezése alkalmával a technikai kivitelezést. Kiállítást rendező tisztviselő nála jobb segítséget keresve sem találhatott. Már puszta megjelenésével megnyugtatólag hatott, zömök, tagbaszakadt alakja szinte a megbízhatóság megtestesítője volt. Mindig kedvvel és végtelen gondossággal dolgozott. Készséges tevékenységéből a munka öröme sugárzott, minden művén, még a legcsekélyebben is, a munka szépsége ragyogott. A régi céhek mestereire emlékeztetett, azoknak komoly szelleme, rendíthetetlen erkölcse élt benne.

Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. Bp. 1948. No 2.

a művész a rabszolgaságról átélt belső élményének szimbolizálásáról van szó, melyhez keresi az alakot és azt a kidolgozás folyamán változtatja, módosítja.

Ezzel ellentétben Rodin rajzán a keresés bizonytalanságának nyoma sem látszik. Az ő művészetről feljegyzett beszélgetéseiből közvetlen megfigyelés és szóbeli fejtegetései útján is felvilágosítást nyerünk munkamódszerérél.[5] Tudjuk, hogy műtermeiben őt állandóan körülvették szabadon mozgó modelljei. Egy-egy érdekesebb mozdulatnál azután gyorsan belémarkolt az agyagba és egy kézmozdulattal formált ki belőle pillanatnyi helyzetet megragadó és lerögzítő vázlatot. Ugyanez volt eljárása a rajzolásnál. Eleinte tollrajzaira fehér és fekete ecsetvonásokat rakott fel. Később — és ebbe a korszakba tartozik most bemutatott rajzunk — irónt használt és azokat testszínű festékkel vonta át. Némelyikükön az egész test egyetlen egy lendületből fakad, egyetlenegy vonalba van foglalva. Ezek a rajzok már nem is vonalak, már nem is színek, hanem maga a mozgás, maga az élet. Itt tehát nem egy belső átélés szimbolizálása történik, hanem egy külső benyomás lényegének megrögzítése, ábrázolása megy végbe. Viszont később azután ugyanezt az Éternelle Idole kompozíciójához, egy belső gondolat kifejezéséhez alkalmasnak találta a művész és szinte minden változtatás, módosítás nélkül átvette, beleillesztette a szobor végleges formájába.

Két vázlat tehát, kétféle viszonyban az elkészült, végleges megoldást nyert műalkotáshoz két különböző útja, folyamata az alkotás menetének.

Aggházy Mária.

BESZÁMOLÓ A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM ÁLLAPOTÁRÓL ÉS MŰKÖDÉSÉRŐL 1945—1947-IG

A bombázások, az ostrommal kapcsolatos harci cselekmények a múzeum épületét súlyos próbára tették. Leszedték a tetejét teljesen elborító üvegfedést, betörték ablakait, beszakították egyik főlépcsőházának fedését. Azóta — hála Ortutay Gyula kultuszminiszter gyors intézkedéseinek — az 5000 m²-es üvegtető újból épségben áll, az ablaküvegek jórészét sikerült pótolni s most már sor kerülhet az emeleti kiállítótermek rendbehozatalára.

Egyelőre négy földszinti helység áll kiállításokra rendelkezésre. A központi fűtés még nem működik s így a közönség számára csak márciustól novemberig hozzáférhető. Első kiállításunk, mely 1946 tavaszán nyílt meg, az előző évi új szerzeményeket mutatta be. Oltványi Imre akkori pénzügyminiszter hathatós segélyével egy csoport nagyértékű képhez jutott a Múzeum: Adriaen Isenbrant szép oltárképéhez és két szárnyképéhez, melyek kitűnően illenek bele németalföldi gyűjteményünkbe, Greco pompás apostolfejéhez, Renoir Női arcképéhez és Claude Monet Bárkák című vásznához. Renoir mosolygós művészete a Múzeumban eddig nem volt képviselve, két Monet-képünket a más korból származó Bárkák szerencsésen egészíti ki. Ugyanekkor került kiállításra a múzeum feledhetetlen főigazgatójának, Petrovics Eleknek hagyománya, pompás magyar képeken (Munkácsy, Rippl-Rónai) kívül Gaudenzio Ferrari és Girolamo da Santacroce egy-egy becses alkotásával.

Azóta újabb szerzeményeink közül kettő fontosabb: özv. Andrássy Gyuláné Courbet nagyvonalúan festett Erdőrészletét hagyományozta a Múzeumnak, csere útján pedig egy 1430 körüli, Szent Dorottyát ábrázoló életnagyságú fafigurát sikerült megszerezni, mely a magyar középkori oltárszobrászat talán legnagyobb remeke. A kultuszminisztérium modern magyar műtárgyak vásárlásával támogatta a Múzeumot, köztük a legújabb nemzedék rajzainak szép kollekciójával.

[5] *Rodin A.:* L'art. Entretiens réunis par Paul Gsell. Paris, 1911. 22. sk. 1., 119 sk. 1; Rin: Beszélgetések a művészetről. Budapest, é. n. 19. sk. 1., 48. l.

Eredményes tevékenység után 1941-ben vonult nyugalomba. Az ostrom után azonban félbeszakította pihenését és a hívó szóra azonnal sietett a feldúlt Múzeum segítségére. Bár ekkor már egészsége az ostrom következtében erősen meggyöngült mégis hónapokig dolgozott grafikai gyűjteményünk helyrehozatalán. A rajz- és metszetlapok újramontirozásával, restaurálásával foglalkozott egészen addig, amíg utolsó, súlyos betegsége le nem verte lábáról. Jólismert alakja újból és most már örökre eltűnt Múzeumunkból, de gondos kezemunkájával mindig találkozni fogunk gyűjteményeinkben.

B. J.

DR. BALOGH ILONKA

1947. december 29-én ragadta el a halál Múzeumunk nagyra hivatott, fiatal tisztviselőjét, dr. Balogh Ilonkát. 1912-ben született, június hónapban, 24-én, midőn a legnagyobb a világosság, legfényesebbek a nappalok. Fényszomjas lelke egész életében a sugárzó napnak, a természet dús virágzásának ezt a korszakát szerette legjobban. A művészet alkotásaival igen korán, kicsiny gyermekkorában ismerkedett össze, képeskönyveit zökkenés nélkül váltották fel a könnyebb, majd komolyabb művészettörténeti szakmunkák. Közben sokat foglalkozott zenével, történetileg jól tájékozott, elméletileg is igen képzett muzsikus volt. Rendkívüli képességei a művészettörténeti tanulmányokban is gyorsan vitték előre. Midőn 1930-ban az egyetemre beiratkozott, csaknem kész művészettörténész volt, jól megalapozott tudással és igen széleskörű nyelvismeretekkel. Egyetemi évei alatt Heklernél, Gerevichnél, Alföldinél, meg Györffy Istvánnál tanult és nagy gyönyörűséggel hallgatta Pauler Ákos logikai óráit. Korán kezdett az önálló kutatáshoz. Főként a magyar művészet kérdései érdekelték, a „honi műrégészet", ahogy régi szóval becézte tudományunkat. Még elsőéves korában kezdett el foglalkozni az Árpádkori művészettel, ekkor írta szép tanulmányát (Adatok az olasz románkori szobrászat magyarországi hatásához. Arch. Ért. U. F. XLVI. 1932—33., Budapest, 1934. 100—115. l.), melyben elsőnek mutatott ki számos konkrét analógiát az olasz és a magyar művészet között.

A harmincas években sokat járt Erdélyben. Ezek az utak új világot nyitottak meg számára. Lelkét csakhamar teljesen betöltötte az erdélyi magyar művészet különleges szépsége. Nagy hatással volt rá az erdélyi mult legkiválóbb kutatója, régi hagyományainak letéteményese, Kelemen Lajos főigazgató is. A kisebbségi élet levegőjében érzékeny lelke teljesen az erdélyi, magyar problémák felé fordult és ahhoz a kérdéshez nyúlt, ami akkor a legégetőbb és a legveszélyesebb volt: a magyar faépítészethez,—amelyhez különben még gyermekkori benyomásai is fűzték. Így készült el igen komoly, elmélyedő tanulmányok után vaskos kötetet kitevő doktori értekezése a Magyar fatornyok. Budapest, 1935. (Magyar Néprajzi Füzetek. Szerk. Györffy István 1. sz.). Professzora, Györffy István mondotta művéről: szebben és jobban nem lehetett volna ezt a témát megírni. Munkájának jelentősége akkor a legszembeszökőbb, ha összevetjük hazai művészettörténészeink ellentmondó, zavaros, tájékozatlan megjegyzéseivel és a külföldiek ellenségesen támadó megnyilatkozásaival. Ő tiszta logikával teremtett rendet a vitatott területen. Világos rendszerezéssel fejtette ki a kérdés problematikáját, művészeti és történeti vonatkozásait és ezzel egyben kivonta a faemlékeket az egyoldalú néprajzi tárgyalás alól. Nagy adat- és emlékanyaggal bizonyította a magyarság részvételét és vezető szerepét a faépítészetben, a középkortól kezdve a legújabb korig, és igen szellemesen rajzolta meg a magyar faépítkezés nemzeti vonásait, valamint viszonyát a nemzetiségek hasonló műveihez. És tette mindezt a legtárgyilagosabb bizonyítékok alapján, a legnobilisabb hangon, kerülve mindent, ami az idegen nemzetbelieket bánthatná. Könyvének nagy sikere volt, az erdélyi magyarság lelkes örömmel és hálával fogadta. Történészeink elismeréséről meg az tanúskodik, hogy munkája új

anyaggal lényegesen kibővítve franciául is megjelent az Archivum Europae Centro-Orientalis-ban (VI. 1940.) és külön kötetben az Études sur l'Europe Centre-Orientale című sorozatban (Les édifices de bois dans l'architecture religieuse hongroise. Budapest, 1941.). Később, midőn a Történettudományi Intézet 1944-es Évkönyvét a magyar-román kapcsolatok megvitatására szánta, a szerkesztőség őt kérte fel az erdélyi faépítészet megtárgyalására. Tanulmányában (Az erdélyi fatemplomok kutatásának mai állása.) még érettebb és fejlettebb formában fejtette ki az egész kérdést. (A Magy. Történettud. Int. Évkönyve. 1944. Magyarok és románok. II. köt. 491—529. l.) Különösen nagy gonddal rajzolta meg az erdélyi faépítészet fejlődését és változatait, miközben fínom intuicióval mutatott rá azokra az elemekre, melyek a nyugati művészettől függetlenek, sőt azzal ellentétesek és így ősi hagyatéknak tekinthetők. További nagy terve, az erdélyi magyar egyházi faemlékek corpusa, a súlyos viszonyok miatt nem valósulhatott meg. 1947 nyarán újból az erdélyi művészettel foglalkozott. Kelemen Lajos legutóbbi művét, az erdélyi XVII. századi mennyezetfestményekről szóló tanulmányát és ezzel együtt szeretett mesterének, úttörő példamutató munkásságát méltatta fínom tollal, megértő lélekkel. (Ethnographia. LVIII. 1947. 318—32.1 l.) Ugyanekkor igen komoly, tárgyilagos bírálatot írt Entz Géza cikkéről és ezzel kapcsolatban — visszatérve régi kedves témájához, az Árpád-kori művészethez — behatóan foglalkozott a gyulafehérvári székesegyház kérdéseivel (Ethnographia. LVIII. 1947. 326—329. l.).

Múzeumi szolgálatba 1945. március 12-én lépett. Először az Országos Levéltárban segédkezett nagy buzgalommal a feldúlt könyvtár rendezésében, majd áprilisban átkerült a Szépművészeti Múzeumba, ahová leginkább vágyott. Ez a Múzeum már gyermekkora óta úgyszólván második otthona volt, hová szüntelen bejárt, amelynek életét közvetlenül ismerte. Később nem egyszer tréfásan emlegette, hogy ő a múzeumi gyakorlatot még Petrovics Elek idejében sajátította el. És valóban a régi, nagy hagyományoktól irányítva élt benne tisztán és erősen a múzeumi gondolat, a múzeum szeretete. Minden múzeumi munkát örömmel vállalt és szívvel-lélekkel végezte. Az első esztendőben Elek Artur könyvtárát rendezte és válogatta ki a múzeumi kutatás érdekeinek legmesszebbmenő szemmeltartásával. Később ugyanő méltatta a Múzeum Közleményeiben (1. szám, 1947.) Elek nagy ajándékát és könyvgyűjtő tevékenységét. Ezután a feldúlt Múzeum különféle gyűjteményeinek rendbehozatalához fogott, önként, felszólítás nélkül és egymásután végezte el nagy energiával és rendszeretettel a nem éppen vonzó feladatokat. Közben átkerült a Grafikai Osztályba, ahová ambíciói és hajlamai vonzották. Itt ő végzett minden folyó munkát, leltározást stb., 1947. októberében meg nagy buzgalommal és fínom ízléssel vett részt a francia rajzok kiállításának rendezésében. De nagyobb céljai is voltka: a Múzeum régi, XV. századi metszetanyagát akarta a modern művészettörténet-tudomány szempontjai szerint feldolgozni és közzétenni. A nem éppen könnyű feladatra nagy alapossággal és komolysággal készült. Kutatásainak első eredménye folyóiratunknak ugyanebben a számában közölt tanulmánya a római fametszetekről. Ezt követte volna a többi, darabról, darabra . . . Másik kedves terve volt grafikai gyűjteményünk olasz vázlatkönyvének kiadása, melyet a Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte számára készített elő nagy ambicióval, de ez a munkája is váratlan halálával félben maradt.

Rendkívüli szellemi képességeit felülmúlták lelki tulajdonságai. Derűs harmónikus lélekkel, élénk napsugaras kedéllyel áldotta meg őt az Úristen. Nevéhez híven házunk fényessége volt mindig. A dédelgető szeretet azonban korántsem tette őt elkényeztetetté vagy önzővé. Az otthon melegében a szülők utolérhetetlen, eszményi példájára a legnemesebben fejlődött ki egyénisége, szülőktől örökölt tehetsége. Csodálatos, önfeláldozó lélek volt, mindent a szülőkért és azután énérettem tett, mintha külön, egyéni céljai nem is lettek volna. Tudományos munkámban, kutatásaimban kicsiny gyermekkora óta állandóan résztvett. Huszonkét éven át az egyre szaporodó, rengeteg gépelést mind ő végezte, a forrásszövegek összeolvasásában, a végnélküli korrekturázásokban állandóan segített. Nagyobb munkáimat, a Mátyás-könyvemet,

de dessins et d'aquarelles, héritée antérieurement de Paul Majovszky, furent présentés au public.

En attendant que la collection égyptienne rouvre ses portes la Société des Amis des Musées Artistiques a exposé dans les locaux réparés des objets antiques se trouvant être la propriété de particuliers hongrois: des marbres, des vases, des bronzes, des terres cuites et des bijoux. A cette occasion un catalogue détaillé et illustré a été également publié.

Les frais de la réparation du bâtiment du musée retardent naturellement l'acquisiton de nouveaux objets bien qu'à ce sujet les trois dernières années peuvent également être considérées comme heureuses. La tâche le plus importante de l'année prochaine est de rendre aptes les salle réparées de l'ancienne et de la nouvelle galerie à des expositions permanentes et la salle des graphiques à des présentations changeantes.

É. G.

IN MEMORIAM

VALENTIN VÁRI

Les temps difficiles qui ont suivi le siège de Budapest ont arraché au Musée son collaborateur dévoué Valentin Vári, restaurateur d'estampes. C'est le comitat de Szepes au passé glorieux qui nous l'avait donné. Né en 1876 à Szepesváralja il avait changé son nom de consonnance étrangère (Wandrasko) en Vári inspiré par sa ville natale. Il fit ses études dans sa contrée pour venir en 1895 travailler à Pest dans le célèbre atelier de reliure de Ferdinand Gottermayer. C'est là qu'il acquit sa grande pratique; quant aux procédés de conservation d'estampes, il se les appropria au Kupferstichkabinet de Berlin. En 1909 il entra au service du Musée des Beaux-Arts qu'il servit pendant plus de trente ans (1909—1941) avec un devouement exemplaire et un attachement touchant. Il fut le bon génie de notre maison à laquelle il veilla consciencieusement. Chacun pouvait toujours compter sur lui. Avec une adresse sans pareille il sut toujours résoudre les tâches qu'on lui confiait. L'excellent montage des dessins et des estampes de nôtre Cabinet est son oeuvre. Mais il acceptait volontiers des travaux en dehors de sa sphère d'action. Il s'occupa de nos tableaux, surtout du rentoilement des peintures; c'est à lui que sont dûs les travaux techniques de l'installation de notre collection de terres cuites antiques et de celle des sculptures médiévales. Celui d'entre nous qui procédait à l'organisation d'une exposition ne pouvait trouver meilleure aide que la sienne. Il apaisait par sa seule présence. Sa figure trapue et ramassée était l'incarnation de la confiance. Il travaillait toujours avec entrain et un soin infini. Son activité empressée rayonnait de la joie du travail; ses oeuvres, même les moindres, resplendissaient de la beauté du labeur. Il rappelait les maîtres des anciennes corporations dont l'esprit sérieux et la morale inébranlable vivaient encore en lui.

A la suite d'une telle activité fructueuse il prit sa retraite en 1941. Mais après la guerre il répondit à l'appel du Musée saccagé et s'empressa de lui venir en aide. Bien

qu'à cette époque sa santé se trouvait déjà, par suite du siège, fortement altérée il travailla quand même des mois durant au rétablissement de notre collection graphique. Il s'occupa du remontage des dessins et des estampes jusqu'à ce que sa dernière et plus grave maladie ne l'eut terrassé. Sa silhouette bien connue a disparu cette fois définitivement du Musée mais le travail soigné de sa main se retrouvera toujours dans nos collections.

Y. B.

HELÊNE BALOGH

La mort nous a ravi le 29 décembre 1947 une des jeunes collaboratrices du Musée, appelée à la plus haute destinée, Hélène Balogh, docteur ès lettres. Elle était née le 24 juin 1912 à Budapest. Dès sa plus tendre enfance elle montra un vif intérêt aux créations artistiques et les ouvrages d'histoire de l'art d'abord simples puis plus compliqués remplacèrent sans secousse ses livres d'enfants. Ses qualités exceptionnelles lui permirent de faire des progrès rapides dans l'histoire de l'art. Lorsqu'en 1930 elle s'inscrivit à l'université c'était déjà une historienne de l'art pour ainsi dire accomplie à l'érudition profonde et aux vastes connaissances linguistiques. Durant ses années universitaires elle suivit les cours de Hekler, Gerevich, Alföldi, Étienne Györffy et se délecta aux heures de logique d'Ákos Pauler. Elle commença très tôt à faire des recherches scientifiques. Les questions de l'art hongrois, l'intéressaient tout particulièrement. C'est encore au cours de sa première année qu'elle commença à s'occuper de l'art à l'époque arpadienne et prépara son bel article intitulé „Contributions à l'étude de l'influence de la sculpture italienne de l'époque romane en Hongrie" (Adatok az olasz románkori szobrászat magyarországi hatásához. Arch. Ért. XLVI. 1932—33. Budapest, 1934. p. 100—115.) dans lequel elle fut la première à signaler de nombreuses analogies concrètes entre l'art italien et hongrois.

Vers 1930—1935 elle voyagea beaucoup en Transylvanie et ces randonnées lui ouvrirent un monde nouveau. Son âme fut rapidement pénetrée par la beauté particulière de l'art hongrois de cette région. Le directeur général Louis Kelemen, l'investigateur le plus éminent du passé transylvain et le dépositaire de ses vieilles traditions exerça une grande influence sur elle. Dans cette atmosphère de la vie de minorité hongroise son esprit sensible se tourna entièrement vers les problèmes hongrois de Transylvanie et elle se mit à traiter la question la plus brûlante et la plus dangeureuse de l'époque, l'architecture en bois hongroise, à laquelle elle était d'ailleurs attachée par ses impressions d'enfance. C'est ainsi qu'après des études sérieuses et approfondies elle prépara sa thèse de doctorat: „Magyar fatornyok", Clochers en bois hongrois (Budapest, 1935.). Son professeur Étienne Györffy affirma à ce sujet que la question n'aurait pu être traitée d'une plus belle ni d'une meilleure façon. L'importance de son oeuvre est la plus apparente si nous la comparons aux remarques contradictoires, confuses de nos historiens de l'art ignorants de la question ou aux manifestations hostiles des étrangers. Elle fit de l'ordre dans ce domaine controversée avec la plus pure logique. Elle exposa d'une manière systématique et claire les divers aspects du problème, ses rapports artistiques et historiques, soustrayant ainsi les édifices en bois à l'examen unilatèralement ethnographique. Avec l'appui de nombreuses données et de multiples exemples elle démontra la participation des hongrois et leur rôle dominant dans l'architecture en bois depuis les debuts du moyen-âge jusqu'aux temps les plus modernes

MI A VÉLEMÉNYE:

Vass Lajosnak:

Fejlődnek-e a Páva-körök?

Vessünk egy pillantást először is arra, miből született ez a mozgalom. Születése azért is érdekes, mert 1969–70-ben a televíziós népdalversenyek lebonyolítását a lehető legprodukciósabb szemlélet hozta létre. Az egyik legvonzóbb kulturális mozgalom a Páva-körök esetében ugyanis, a legtöbb helyen még az a gondolat se merült fel, hogy a tévé előtt szerepeljenek. De a tévé inspirációjára is történt, hogy megérezték, mit lehet ebből hasznosítani a saját maguk örömére, kedvtelésére, a szűkebb és tágabb közösség, a falu, a járás, a megye kulturális életének színesebbé tételére.

Aránylag nagyon rövid idő alatt egy produkció céljára létrehozott valami élő mozgalommá növekedett. Érdekes, hogy elsősorban nem a hagyományos formában működő énekkarokra hatott, hanem új közösségek jöttek létre. Ennek fő oka talán az, hogy megérezték, olyan nótafák is beléphetnek a népdalkörbe, akik énekkarban sosem énekeltek, vagy öreges, recsegő hangjuk miatt karnagy sem látta őket szívesen. Ezek a nyers hangok azonban az egyszólamú népdaléneklésnek olyan értékét, szépségét adják, amiről elmondhatjuk, hogy ez az előadásmód a leghitelesebb, mert ily módon az öröklött, hagyományozott stílust találjuk meg ezekben a Páva-körökben együtt éneklő csoportokban.

Ez az idő, a Páva-körök megalakulása, olyan zenetörténeti pillanata volt a zeneéletnek, amely a lehető legjobbkor érkezett. Bartók és Kodály elkezdték a népdalgyűjtést, munkásságukkal és hatására kialakult a modern magyar zene, van már világszínvonalú kórusmozgalmunk, történtek kezdeményezések arra is, hogy minél többen énekeljenek e hazában, de egy frontot áttörő erő hiányzott. Ez volt a televízió Röpülj páva versenye. Az emberek tömegei megérezték belőle, hogy mennyire hiányzott az éneklés az életükből.

Bartók és Kodály hajdan azt mondta, hogy a néphagyományt kérlelhetetlenül irtja maga az élet. Lajtha László szerint pedig: a népdal akkor éledhet újjá, ha divattá lesz. Szerencsére e jóslatok nem úgy következtek be, ahogyan mestereink hitték. Egyrészt ma is találunk olyan népénekeseket, akik olyan cifrázottan adják tovább a dalokat, mint Bartók és Kodály korának énekesei. Az 1969–70-es Röpülj páva versengésben ugyancsak volt divatszerűségis, de nem az volt a jellemző. Mert ha csak az let volna, akkor a Páva-körök nem erősödnének azóta is szerte az országban.

Közművelődési, életforma-gazdagító szerepük egyre markánsabb és sokoldalúbb. Hadd mondjak erre néhány példát. Tardon 1950 körül megszűnt a fonó. Addig élő hagyomány volt. A Páva-kör úgy jött létre, hogy színpadra vették a fonóban énekelt dalokat. A fonóban megismert tréfás játékokkal együtt. S érdekes módon a próbáik alatt mintegy játékosan újra elkezdték a fonást is. A Kiskunság, Bugac, Matkópuszta hamu alatt szunnyadó dalai újra felszínre törtek. Ennek hatására a kecskeméti likőrgyárban olyan munkásokból alakult citerazenekar, akik azelőtt sosem zenéltek és most egészen magas színvonalon művelik. A Matyóföld központja, Eger és az egri járás korán felismerte, hogy tömegdemonstrációink mennyire hatásosabbak, bensőségesebbek ha az énekesek is jelen vannak. Május 1-én ezer énekes népdalokat, mozgalmi dalokat énekelve nyitotta meg a fölvonulást Egerben. A palócnapokon Parádon az egész palócvidék népdalkörei felvonulnak, énekelnek minden esztendőben. Tehát egy tömegkommunikációs forma teret és lökést adott a népdalköri mozgalomnak.

S amikor ez a mozgalom fejlődni kezdett, azonnal felvetődött az az igény, hogy legyen inspiráló gazdája ennek a kulturális fellendülésnek. A Kórusok Országos Tanácsa vállalta ezt a szerepet, ami abból áll, hogy a vezetők szakmai továbbképzését segíti, másrészt gondoskodik arról, hogy fontosabb központi rendezvényeken, ahol a Páva-köröknek helye van, kiválasztja, meghívja a részvevőket, segíti műsoruk összeállításában, kidolgozásában. Ezt a munkát anyagilag a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa rendszeresen segíti. Számomra: zeneszerzőként, karnagyként bekerülni egy ilyen nagy áramlatba, múlhatatlan élményt jelentett. Megéreztem ezeken a találkozásokon, hogy idegen emberek, csoportok megtanulták egymást becsülni és szeretni, láthattam, hogy a Kodály Zoltán által kitűzött célt, az éneklő ország fogalmát most kezdjük közelíteni.

I. J.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 51
Telefon: 138-088, 337-748, 340-726
1978 OKT 19
Lobogó

A mágikus

Magyar Odüsszeusz

RÓMAI TALÁLKOZÁS GYULA VARJAS FESTŐMŰVÉSSZEL

Eddig csak versekből ismertem az „emberarcú magányt". Most találkoztam is vele. Jelenleg Rómában él, foglalkozása festőművész. Magyar, de igazolványaiban csak ennyi szerepel: hontalan.

Amikor megismertem Varjas Gyulát, azaz Gyula Varjast, 1977 decemberében római kiállításának utolsó napja volt. Tárlata — a Palazzo Altieriben — siker volt. Csakúgy, mint eddig valamennyi. Albumaiból újságkivágások tömkelege tárul elénk: cikkek németül, spanyolul, franciául, svédül, olaszul...

A művész így vall régebbi sikereiről:

— Tizenkilenc évet éltem Peruban. Szinte naponta írtak rólam a lapok, interjúkat kért a televízió... Engem bíztak meg az egyik legnehezebb munkával is: a tengerszint felett ötezer méter magasan kellett a bányászok templomának freskóit elkészítenem. Tudja, milyen érzés ott fent dolgozni, ahol a szó szoros értelmében a madár sem jár? Ahol a csönd szinte belemarkol az ember húsába?...

Negyven év után is tisztán, szépen ejti a magyar szavakat. Pedig senki sincs, akivel gyakorolná a nyelvet.

Nemrég ismét „összejöttünk" egy kis baráti csevegésre, immár nálunk. A sikeres művész arcképe mögül lassanként — mint régi festmények röntgenvizsgálatakor előbukkan az alsó réteg — feltört a szorongató magány.

— Nem ismertem sem anyámat, sem apámat. Nevelőszülők neveltek fel. Csak annyit tudok, Pécsett születtem. De éltem Mohácson — akkor még egészen kis gyerek voltam — fehér, nagyon fehér volt a szobám. Az ágyam, s előtte a szőnyeg is, a falak is... csupa fehér volt minden.

Tizennyolc évesen, 1938-ban hagyta el Magyarországot. Bécsben kötött ki, a Képzőművészeti Akadémián. Később Firenzében tanult. Ott két diplomát szerzett, a harmadikat, a mesterdiplomát ismét Bécsben kapta. Meghívták Svédországba, néhány évet ott töltött és dolgozott. Németország, Olaszország, Dél-Amerika és kilenc éve ismét Olaszország. Ezek bolyongásának főbb állomásai. Kiállítások és sikerek mindenütt.

Képein vissza-visszatérő motívum az anyaság, a gyermek az anyjával, családot szimbolizáló összeboruló alakok... Negyven éve járja a világot — és fest. Minduntalan próbálja „kifesteni magából" az örök, gyötrő magányt. Gyerekkoráról, pályája kezdetéről mesél:

— Hajdúdorogon volt egy nagy harang, amit csak négyen tudtak meghúzni. Ott üldögéltem egyszer a harangozóknál, azok beszélgettek, én meg közben szénnel lerajzoltam őket. Nem sokkal később, a dorogi parkban találtam egy nagy követ. Bicskával Krisztus-fejet faragtam bele. Másnap szaladok ki én is a nagy csődületre — tizenkét-tizenhárom éves lehettem —, hát látom, a falu minden öregasszonya ott tolong a kő előtt, és hányják magukra a keresztet, hogy csoda történt...

Jó darabig csönd. Érzem nem ezt, nem ennyit akart mondani. Valami még feszül benne. De nem találom a kulcsot, amely beszédesebbre nyitná a nyelvét. És váratlanul a rádió hangja töri meg a jeget. Ilyenkor, késő este Rómában is tisztán lehet fogni a Kossuth adót. A zenének vége, az ismert szünetjel hangzik fel. Varjas Gyula magába roskad, összetört tekintetét egyszerre melegség járja át, hatalmasat sóhajtva fújja a levegőbe: „Én ezt hallgatom minden este..." De a felragyogó tekintet azonnal megfakul. Most válik igazán elgyötörtté az arca. Lelke legmélyéről robban a felszínre az évtizedek óta hordozott vágy: „Haza akarok menni!"

Először nem értem, miért nem tette meg eddig is. Csak lassan bontakozik ki a kép: sok-sok éve távol az otthontól, rokontalanul, család nélkül, magyar kapcsolatok híján még él benne a félelem, amit a korábbi nyugati propaganda ültetett el benne. Kimondva, kimondhatatlanul ott bujkál a szorongás: vajon milyen hazát találna, ha visszatérne Magyarországra? Nagyon halkan, szinte csak magának suttogja:

— Csak egy hívó szóra várok... Magyar vagyok, sohasem tagadtam. Az én nevemből nem lett sem Jules, sem Giuglio. Mielőtt befejezném a pályámat, még szeretném, ha otthon is megismernének. Ha nemcsak Gyula Varjas, hanem ismét Varjas Gyula lehetnék...

Hosszú, nagyon hosszú hallgatás után folytatjuk a beszélgetést. Az utolsó három évtized történelmét kell most órák alatt újraélni, átélhetővé, megérthetővé tenni...

Lassan hajnalodik. A Chianti elfogyott, a pohár alján árvul pár csepp. Rekedten a cigarettafüsttől előbb csak dúdoljuk, majd együtt énekeljük a dunántúli, a Tisza-menti népdalokat. És Varjas Gyula hirtelen így kezd egy mondatot:

— Ha hazamegyek, Pécsett meglátogatom Teruska nénit, az első tanítómat...

MÁTÉ JUDIT

Ország Világ 1970 dec-16

...r művész a nagyvilágban

tő, fekete szakállas, baszksapkás, tarkainges férfi, akinek magyar kiejtésén egyáltalán nem érződik, hogy még a harmincas években hagyta el a pécsi otthont, és azóta a világ vándora... azaz tulajdonképpen perui festő, de ott lakik, ahol megrendelést kap vagy ahol kiállítást rendeznek a számára. És merthogy sokfelől kap megrendelést és sokfelé állítják ki a képeit, tehát több mint harminc éve gondtalanul és otthontalanul bolyong a nagyvilágban, jórészt Dél-Amerika, Olaszország és Svédország félföldnyi háromszögében.

– Miért nem jössz haza? Látogatóba... Nálunk is rendezhetnél kiállítást.

Vállát vonja.

– Senki se hívott. Otthon már senkim sem él. És otthon azt se tudják, ki vagyok.

– A képeidből megtudnák.

Mosolyog.

– Mindig megvárom amíg hívnak. De ahová hívnak, oda megyek is. Most már második éve élek Rómában. Tavaly Firenzében volt kiállításom. Azóta itt készültem erre a milánóira. Annak idején Stockholmba is úgy mentem, hogy néhány hétig leszek ott, de annyi megrendelést kaptam, hogy két évig maradtam. Még svédül is megtanultam közben.

Úgy látszik, ragad rá a nyelv. Saját vallomása szerint egyformán beszél magyarul, spanyolul, németül, olaszul, de tud angolul, svédül, franciául, szerbül is, és Peruban megérteti magát az indián idiómákon is. Dúdolgatni munka közben gyermekkorból hozott magyar dalokat szokott, álmodni felváltva magyarul, spanyolul és olaszul, de, ha számolni kell, spanyolul számol – Peruban élt leghosszabb ideig. Nincs otthona, de mégis Limában van otthon, ahol következetesen magyar festőnek mondja és írja magát.

De, hogy kerül oda egy pécsi festő?

Kivallattam.

A harmincas években, még a hitleri lerohanás előtt sihederfővel ment el Bécsbe festést tanulni, de nem volt sokáig ott, jobban megfelelt elképzeléseinek Itália. Firenzében szerzett előbb festőművészdiplomát, majd folytatta a tanulmányait és külön oklevelet szerzett freskófestésből, mert kezdettől fogva vonzotta az emberfeletti méret. 1940-ben „A szegény halála" című nagy kompozíciójával díjat nyert. (Láttam a fényképét: megragadó nagy távlatú festmény lehetett. Annak idején megvették és Angliába került, de azóta nem lehet tudni, mi lett a sorsa). Olaszországból a nagy arányok vágya vonzotta a perui hegyek közé, ahol hamarosan feltűnt és megrendelést megrendelés után kapott. Ott, Dél-Amerikában otthonosak a képóriások, otthonos lett hát az óriásokat festő művész is. Ott ismerte meg a harsogó színek hatását... és az indiánok nehéz életét. Az élet nagy megpróbáltatásai – ezt akarja kifejezni, és jó ehhez minden téma.

– A szentkép is a szenvedő emberről szól, az állatkép is – mondja elgondolkozó mosollyal.

A háború után Peruból látogatott vissza Olaszországba, innét hívták Svédországba. Azóta ez a három ország a támaszpontja. De otthona nincs. Családja sincs. Senkije sincs. Közben vaskos kötetet lehetne megtölteni azokból a különböző nyelven írt tanulmányokból, amelyek a legjelentékenyebbek közt tartják nyilván Gyula Varjas magyar festőművészt.

Amíg beszélt, figyeltem a tekintetét – mosolygott.

És közben néztem az egyik döbbenetes kakasának tekintetét – nagyon szomorú volt.

Érdemes lenne egyszer meghívni, hogy a magyar művész mutassa meg Magyarországon is ezt a harsány színekkel festett, mélységes emberi bánatot.

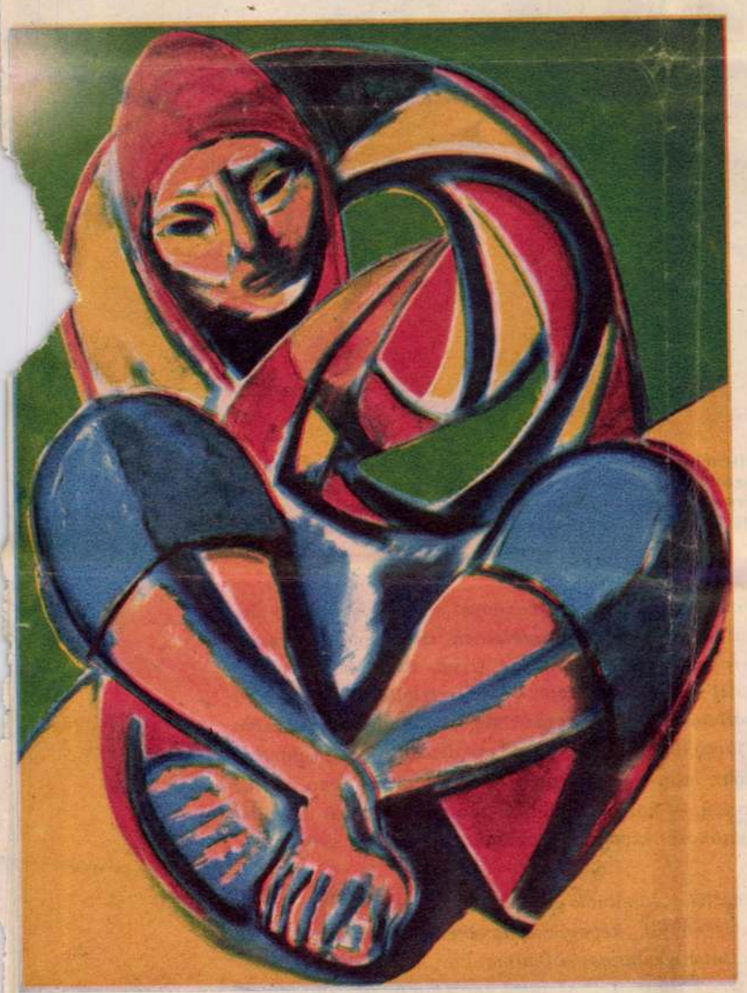

Varjas Gyula óriási méretű festménye: „Az emberbarát" a stockholmi Vöröskereszt falát ékesíti

Milyen a házassági évforduló ünnepi asztala? Például ilyen. Az asztalt damasztabrosz fedi s virággal, gyertyával van feldíszítve. Modern porcelán, kecses poharak, csiszolt kompótostál várja a jó ételeket, italokat

Összecsendül két pohár...

Közelgő házassági évfordulójuk alkalmából arra kért bennünket Simon Jánosné budapesti olvasónk, adjunk tanácsot, hogyan terítse meg az ünnepi vacsorához az asztalt. Külön hangsúlyozta, hogy egyszerű, mégis szép terítési módra gondolt, olyanra, amellyel kifejezhetné: más lesz az a vacsora, mint a többi.

Örök női feladat és törekvés: szebbé tenni környezetünkben a világot s miért éppen azt hagynánk ki, ami életünk szerves része: az étkezést s annak kellemes kellékét: a terített asztalt. Lehetnek (sőt bizonyára akadnak is), akik azt mondják, hogy a mai rohanó, túlhajtott életünk nem alkalmas ünnepi vacsorák elkészítésére, vendégek fogadására. Mások — mint levélírónk is — örömüket lelik abban, ha méltó keretet adhatnak a családi ünnepnek. Ami pedig a vendéglátás anyagi oldalát illeti, nem tartják terhesnek egy vacsora, vagy annak a pohár bornak, teának, feketének, sós süteménynek a költségét, amit egy vendég elfogyaszt.

A terítésnek nálunk évszázados hagyománya van. A háziasszony, amikor gondosan felkészíti az ünnepi étkezéshez az asztalt, nem is gondolja, hogy mintegy 500 éves hagyománynak áldoz. A mai terítési módot — kis merészséggel — leginkább a XV. század gótikus puritánságához hasonlíthatnánk, amikor nem terítettek nehéz, díszes abroszokkal (bár a mai értelemben vett étkészletet sem használták), hanem a simára gyalult vagy pácolt hosszúkás asztalra szőttes futót helyeztek. A dúsan aranyozott, cizellált kelyhek, kupák, ivópoharak használatát Mátyás király udvartartása hozta divatba, s a kanál-kés-villa használatára csak a Rákócziak idejében került sor.

A hideg vacsora készítéséhez felhasználható sokféle étel rengeteg lehetőséget nyújt a háziasszonynak, hogy találékonyságával a belső tartalmat és a külső szépséget érvényre emelje. Színes fajansz- vagy cserépedény és színes háziszőttes szett jó keretet nyújt az ízletes harapnivalókhoz

Egyszerű, mégis szép uzsonázóasztal

Hogyan terít a modern háziasszony, ha vendéget vár, vagy családi ünnepre készül? „Mindig az alkalomnak megfelelően, ízlésesen és egyszerűen" — így feleltek e kérdésre az Amfora Üveg, Porcelán, Kerámia Kereskedelmi Vállalatnál s egyben készletekkel is szemléltették a korszerű terítési módot. Ez a vállalat, amely a hazánkban kapható üveg, porcelán és kerámia többségét forgalomba hozza, hatalmas árukészlettel rendelkezik. Ezért a közelmúltban mintegy hatvanféle — a háztartásokban nélkülözhetetlen üveg, porcelán — köztük poharak, tányérok — árát leszállították, s továbbra is ösztönözni kívánják a gyárakat a termelői árak csökkentésére.

Az üzletek széles választékot kínálnak étkészletekből, üveg- és porcelánárukból, elérhető áron. Reméljük, képeinkkel is sikerült felkelteni a kedvet, hogy ne csak ritka, kivételes ünnepi alkalmakkor, hanem hétköznapokon is a család tagjai elé szépen terített asztalra kerüljön az ínycsiklandozó étel, az illatos kávé, tea, sütemény.

Tóth Emma

Zih Kati

Joós Jutka

Taligás Marika

Esztergály Keve felvételei

HÁROM A KISLÁNY

● Egyszer csak megjelent a tv-ben egy kislány, varkocsba fogott hajjal, mosoly nélküli arccal, valódi gyereklogikával. Egy pillanat alatt közvetlen ismerősünk lett: lessük a képernyőn, figyeljük a rádióban Zih Katit. Az ám! Milyen ez a kislány valójában?...

● Öt évvel ezelőtt a gramofonon elkezdett forogni egy lemez, felhangzott: „Én egy kis öcsikét kérek szülinapra." A bájos gyerekhang szívünkbe lopta magát, keressük az üzletekben az újabb Joós Jutka lemezeket. De hol van és mit csinál a hang gazdája?...

● A tv Csillagok, csillagok népdalvetélkedő több ezer versenyzője közt Taligás Marika kapta a zsüri, a belföldi közönség, a demokratikus országok legtöbb szavazatát. Azóta a KISZ Központi Népi Együttes tagja, hetente tapsol neki a hazai közönség, bemutatkozott a Szovjetunióban, s legutóbb Belgrádban az Európa öröme gyermekfesztiválon aratott sikert. Miért és hogyan?...

● Mindhárman — iskolán kívül is — nagyon sokat tanuló kislányok. Nem csodagyerekek, csak talán többre hivatottak az átlagosnál. Sikerük titka, hogy gyerekek. Figyeljük csak!...

...és szeplős sem vagyok

— Én mindig jövök a mamával és kérdezek. Pedig tessék elhinni: én egyáltalán nem vagyok kérdezős. Én csak a tv-ben kérdezek, mert ezt az egészet úgy kitalálták rám.

— Azt mondták, kell egy olyan kislány, aki mindig boszszantja meg zavarba hozza a mamát, mert folyton kérdez. Amikor a sok gyerek közül kiválasztottak, nem tudtam, hogy mit kell majd csinálnom, és azt sem tudtam, ki lesz a mamám. Csak jött Bánki Zsuzsa, adtak két zacskó cukrot, és azt mondták, zörögjek vele a moziban és rosszalkodjak. Pedig nem is szeretem a cukrot, csak a fagyit meg a csokit, és igazánból rossz sem vagyok, csak verekedős. A hajamat sem varkocsban hordom, hanem leengedve, és szeplős sem vagyok, csak a tv-ben. Annyit raknak rám, hogy sokszor kételkedem, hogy én vagyok. De mit csináljak? Ilyen a szerepem.

— Most már jó lenne valami más. Tetszik tudni, én unok már kérdezni. Az lenne jó, ha legalább egyszer tőlem kérdeznének és én felelhetnék. Akkor megmondanám, hogy szeretnék végre találkozni a papával.

— A múltkor is ültünk az étteremben a mamával, és vártuk a papát... De nekem akkor megint olyanokat kellett kérdeznem, ami felbosszantotta a mamát, és elrohantunk. A mama is mindig csak beszél egy papáról, és én még azt sem tudom, hogy az milyen. Én már elképzeltem magamnak: egy olyan papát szeretnék, aki se komoly, se vicces, se játékos vagy mindegyik.

A rendelést, mindenesetre, feljegyeztem, de azóta is töröm a fejem, hol lehetne szerezni egy ilyen papát?...

A Hofi bácsit nagyon szeretem

— Tulajdonképpen én nem is apuval, hanem Berki Géza zeneszerzővel és Brand István szövegíróval beszéltem össze a testvér ügyében. Ők megírták a számot: „Én egy kis öcsikét kérek szülinapra". Csak az a kár, hogy az a bizonyos legszebb trükk, „...hogy anyukát is meglepjük", nem sikerült. Mert én egy peches vagyok. Hiába énekeltem a rádióban, a tv-ben és hiába voltam jó — apu nem adta meg az öcsikét. Lehet, azért, mert én titokban mindig egy hugikát szerettem volna?...

— Most ezt már nem is énekelem, mert elmúltam tízéves, és jönnek a bús teenager-évek, és azt kérdezem: „Miért kell nekem teenagernek lennem?"

— Apu meg anyu mindig azt mondja, hogy ne ezzel törődjek, hanem tanuljak és gondolkodjam, mi akarok lenni.

— Hát énekes nem. Igaz, hogy most is megyek majd a Hofi Géza bácsival szerepelni, azért, mert őt nagyon szeretem, de legjobban mégis az éneket meg a tornát kedvelem, és gondoltam, hogy balerina, kőfaragó, szobrász, festő, orvosnő vagy régész leszek. Valószínű az utóbbi, mert most jutott eszembe, hogy engem az érdekel, hogyan éltek az emberek. Szeretek múzeumba járni, van igazi római kövem, és elhatároztam, hogy felfedezem Attila sírját. Véletlenül nem tetszett hallani, merre lehet?

Nem hallottam. De kérem, aki tudja, hova temették a hun uralkodót, írja meg Joós Jutkának.

– Nem vagyok szép, csak a szemem fekete...

— Rám mindig azt mondják: milyen huncutul mosolyog ez a csöpp lány. Igaz, hogy az osztályban én vagyok a legkisebb, meg a KISZ-együttesben a legfiatalabb szólóénekes, de én már tizenegy éves vagyok, csak ilyen picike. És én nem huncutkodom. Csak kimegyek a színpadra, aztán nézek, és elkezdem a dalt, mintha magamtól énekelnék. Közben táncolok egy kicsit, intek a kezemmel. Nem sokat! Csak amennyi a nótához illik. Otthon is úgy szoktuk anyuval. Énekelünk és ő választja ki a népdalokat. Azt mondják, azok a huncutosak állnak nekem jól.

— A közönséget soha nem figyelem, nem gondolok arra, hogy színpadon vagyok, és izgulni sem szoktam soha. Csak most voltam egy kicsit szomorú, a jugoszláv út előtt, mert az Ernő elment Szíriába, turnéra. Az Oláh Ernő, az a Rajkó-zenekar egyik primása, ő szokott kísérni. Mindig szépen lehajol hozzám, és a második strófánál penget, és az olyan hangulatos. Az Ernővel felléptem már próba nélkül is, úgy, hogy csak a színpadon találkoztunk. És mégis sikerült minden.

— És Jugoszláviában is sikerült minden. Csak ott egyszer nem értem fel a mikrofont. De nem jöttem zavarba. Intettem a zenekarnak, félretettem a mikrofont, és újból kezdtünk. Csak nem mindjárt, mert előbb a közönség tapsolt.

— Most tanulok virágénekeket meg új népdalokat, mert bővíteni kell a repertoárt. De azért, ha lehet, mindig elénekelem, hogy: Nem vagyok szép, csak a szemem fekete...

Amíg hallgatom ezt a pöttöm kislányt, s azon gondolkodom: honnan van ilyen hangereje? — rájövök, hogy tulajdonképpen csal. Mert nem igaz, hogy nem szép, és a szeme sem fekete, hanem kék.

Kovács Aranka

1021 Varjas Gyula

HEGEDÜS GÉZA: Egy magy

Stockholmban, a Vöröskereszt Kórház dísztermének a falán látható egy óriási méretű festmény; a címe: „Az emberbarát" – festette Gyula Varjas. Peruban, több mint 4800 méter magasságban, a földkerekség legmagasabbra épített templomában gigantikus méretű freskó – festette Gyula Varjas. Milánóban most éppen nemzetközi képkiállitás van, amelyen nyolc képpel szerepel Gyula Varjas. Mindig és mindenütt így: „Gyula" – soha sehol sem Julius vagy Jules vagy Giulio. És a prospektusokban mindig hangsúlyozottan: „magyar festő". A mi művészeti lexikonjaink nevét sem említik, de olasz, spanyol, német, amerikai szakfolyóiratok tanulmányterjedelmű kritikákban vitáznak Varjas Gyula művészetéről. Nemrégiben Rómában véletlenül ott voltam egy hevenyészett kis házitárlatán, amelyen barátai számára bemutatta legújabb képeit. A középpontban 16 festményből álló sorozat volt, amely perui kakasviadal mozzanatait ábrázolja. Állatképek, de úgy, ahogy Lafontaine költeményei állatmesék: emberi magatartások jelképei. Az indulat, a kérlelhetetlenség, a megaláztatás, a megtépettség, a gőg, a diadal élménye tükröződik az egymásnak eső szárnyasok ijesztő mozdulataiból és megdöbbentő tekintetéből. Szemközt jelenetek, jórészt a perui indiánok köréből. Az ember az első pillantásra hajlamos lenne absztrakt színeknek és vonalaknak – harsány színeknek és szeszélyes vonalaknak – látni, de ahogy a szem hozzászokott a sajátos világlátáshoz, kibontakoznak az emberi dokumentumok: fáradt anya két gyermekével, szilaj piaci táncmegfáradt parasztember, görnyedt szegényasszony. Az egyik képe, „Mexikói madonna" az első pillantra mintha piros színű hegyet ábrázolna, de a sziklából kirajzolódik az aggódó anya, akit két kar ölel át kisgyermeke.

Nagyon izgalmas, nagyon erdeti művészet. És a képek előtt művész: Varjas Gyula magyar fes-

Magyar Köztársaság Nagykövetsége

Embajada de la República de Hungría

Perú — Lima

6423/1992.

Adminisztratív!

Lima, 1992, julius 3.

Tárgy: VARJAS Gyula festömüvész akvarelljeinek megvásárlásra történö felajánlása

Melléklet: 1 boríték

...171./adm/1992.

Készült: 3 példányban
Központ: 2 példány
Kélképv.: 1 példány
Gépelte: Tóth Jánosné

A közelmultban felkereste limai nagykövetségünket A.D. úr, perui állampolgár s az alábbiakról adott tájékoztatást:

AZ 50-es években Limában élt egy magyar származású festömüvész, VARJAS Gyula. Abban az idöben külföldi festömüvészként meglehetösen nehéz volt Peruban megélni, s ez a sors jutott osztályrészül Varjas Gyula honfitársunknak is. A.D. úr müvészetpártolásból, barátságból akkor éveken keresztül segítséget nyujtott Varjas Gyulának, aki náluk élt, az Ö limai lakásukban, ök tartották el. Varjas Gyula "ellenszolgáltatásként" idönként egy-egy akvarellt ajándékozott nekik, s ezekböl a képekböl az évek során több tucatból álló kollekció gyült össze. Varjas úr, mint nyughatatlan müvész-lélek az 50-es évek második felében visszament Európába. Elutazása elött úgy nyilatkozott, hogy Párizsba megy, esetleg Rómába, s a megérkezése után majd jelentkezik. A sors úgy hozta, hogy többé nem jelentkezett.

Külügyminisztérium
7. Területi Föosztályának
Budapest.

A.D. úr nagykövetségünkön érdeklödött: nem tudnánk-e segítséget nyujtani ahhoz, hogy Varjas úrnak - ha még él - nyomára tudjon bukkani, s vele kapcsolatban tudjon lépni. A.D. úr feltételezi, hogy miután egy - ismeretei szerint - hires festöröl van szó, a festömüvészettel foglalkozó magyar szakemberek - illetékesek bizonyára tudnak hollétéröl, sorsának alakulásáról.

Varjas Gyula kiemelkedö tehetségének bizonyítására A.D. úr átadott két perui ujságot 1950-böl, amelyek a magyar festömüvész életútját, szakmai tehetségét méltatják. Az említett ujságcikkek szerint Varjas Gula életútja röviden az alábbiakban összegezhetö:

1916-ban született Pécsett. Elsö muráljat 16 évesen készítette, Hajdudorogon, az ottani katolikus templomban. 1935-ben Bécsbe megy tanulni, az ottani Müvészeti Akadémiára. 2 év tanulás után Berlinbe megy, s müvészeti ismereteit ujabb 2 év tanulással ott fejleszti tovább. 1938-ban áttelepül Olaszországba, s 1943-ig Firenzében él. 1939-ben megnyeri a Stefani Ussi nemzetközi festészeti pályázat I. díját - 22 éves fiatal tehetségként - " A szegény halála" cimü festményével. A szóbanforgó alkotás az ujságcikk szerint jelenleg Rómában van, a Velence téren álló Bonaparte- palotában. Varjas 1943-ban visszatér Bécsbe, ahol a Müvészeti Akadémián megkapja a mester diplomáját. A késöbbiekben járt Svédországban, ahol Bernadotte herceg áldozatvállalásáról festett egy nagy murált. Az ujságcikk szerint Varjast fogadta a Pápa is Vatikánban, aki megengedte neki, hogy portrét készítsen róla. "Olyan privilégiumban volt része, amelyböl csak igen kevesen részesedtek eddig." Számos biborosról készített portrét, így Spellmann biborosról, Mindszenty biborosról, Peru biborosáról. "A biborosok és a koldusok festöjének" tartották ismertebb müvész-körökben.

Varjas Gyula festömüvész további életének alakulásáról a bevezetöben már említést tettünk.
A.D. úr felvetette, hogy érdeklödés esetén kész felajánlani megvételre a magyar illetékeseknek a birtokában és tulajdonában levö Varjas Gyula akvarelleket.

Nevezett tájékoztatását megköszönve igéretet tettem javaslatának illetékeseinkhez történö továbbítására. Megemlítettem: a Magyar Köztársaság érdekelt abban, hogy a külföldön élt magyar müvészek alkotásai, vagy azok egy része visszatérjenek a szülöhazába, s kultúrális örökségünk részeként, magyar múzeumokat állandó kiállításokat gyarapítsanak. Megemlítettem: imereteim szerint muzeumaink beszerzési keretei nem túlságosan nagyok, de adományokat szinte minden esetben elfogadnak. Erre a közelmultból is sok szép példát lehetne idézni, Victor Vasarely-töl Amerigo Tot-ig. Utaltam arra, hogy miután Varjas Gyula pécsi születésü, feltehetöleg az ottani városatyák nem zárkoznának el egy felajánlás elöl, s bizonyára megfelelö épületet is tudnának biztosítani egy állandó Varjas kiállításnak.

Kérem sziveskedjenek jelen felterjesztésünkröl a Müv. Min. illetékeseit tájékoztatni, s konkrét álllásfoglalásukról nagykövetségünket értesíteni.

(Tóth János)
nagykövet

Várkonyi templom

gótikus

lárd

homlokzati
torony, 4
fiatorony al
Gotikus Veltsch-
fülke.

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942.

133. l. 140. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

M.D.K.

Várkonyi

Plakátrajza "Kj" emblémával a Körner Kozmetika pipere-szereinek reklamirozására.

Szinházi Élet. Bp. 1938. junius 4. XXVIII. év 24. sz. boritólap hátsó belső felén.

VÁRKONYI GYÖRGY

a kiállitás rendezője

emlitve ld. Bokros Birman Dezső

Heitler László: Szocialista szobrászat. Szombathely, Savaria (sic!)
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/7.sz.3.o.

„Fel kell értékelni a munkát…”

Vámos Tiborral beszélget Baló György

BALÓ GYÖRGY: *Ön a Magyar Tudományos Akadémia elnökségi tagja, az Akadémia Számítástechnikai Kutató Intézetének igazgatója, tehát egy olyan szakmában dolgozik, egy olyan szakma egyik vezető hazai művelője, amely szakmában nagyon pontosan és nagyon tisztán kell látni, hogyan áll Magyarország a világhoz képest a nyolcvanas évek közepén, hogyan állt tíz évvel ezelőtt, ötven évvel ezelőtt, száz évvel ezelőtt, hogyan szélesedik a technológiai szakadék azóta is. Mégis: valahányszor találkozunk, egyfajta derű, optimizmus, jókedv, vagy e háromnak a keveréke sugárzik Önből. Nem értem, miért.*

VÁMOS TIBOR: Erre a régi viccekkel lehetne válaszolni, amiket az ember az optimizmusról és a pesszimizmusról szokott elmondani, hogy ugye, az optimista szerint félig tele a pohár, a pesszimista szerint meg félig üres… effélékkel. Én több okból vagyok optimista. Először is tudom, hogy ha az ember optimistán nézi a világot, akkor valahogy önmagát is, környezetét is egészségesebbé teszi. Az optimizmusnak és a pesszimizmusnak sokfajta árnyalata van: a végletesen pesszimista feladja a partit. Ha én végletesen pesszimista vagyok, akkor nekem az egyetlen logikus lépésem – lévén már úgyis hatvanadik évemben –, hogy befejezem.

– *Vagyis nyugdíjba vonul?*

– Nem. Öngyilkos leszek, befejezem az életemet. Nincs értelme tovább. Tehát ameddig az ember úgy érzi, hogy érdemes valamit csinálni, addig optimista is. Nem

VARKOLY László

A Szegedi Ifjúsági Ház és a
Fiatal Képzőművészek Stúdiója
meghívja Önt

VARKOLY LÁSZLÓ

KIÁLLITÁSÁRA

1983. március 7–26.
Szegedi Ifjúsági Ház
Komócsin Zoltán tér 2/a.

VARKOLY László

1990 1. 34

Új Művészet

Új Művészet

VARKOLY László

A madár [részlet], akril, papir, fémhuzal 25o cm -
199o.1. 3o

Új Művészet

VARKOLY László

DIPPOLD Pál: Ez em nevetség. = Hitel, IV.évf. 11.sz.
1991. május 29. 36.p. ill.

/kiállitásmegnyitó/

Vác, ? 1991. május

VARKOLY László

PRIEGER Zsolt: Nyolc magyar képzőművész Grazban.
= Magyar Hirlap, 1992. február 4. 13.p.

VARKOLY László

8. 60-63. p. + ill

Új Művészet 1992

t. Ernst und Würdig ist nun wohl
Stil auch; die Formen, welche diese
hängen jedoch von Massen und von
s ab, wie wir sie heutzutage kaum
serem Falle herstellen können. Wir
e in der Strenge der Formen allein
ende vermeiden, welches sich im Über-
zbogenstiles zeigt, und ihm den Spott-
r zugezogen hat. Wir können ferner
en, wenn auch nicht durch Material-
pierung hervorbringen, welche die
bedeutenden Nebenteilen hervorhebt,
rordnet; es kann dieser Charakter
te richtige Verhältnisannahme her-
das Gebäude über seine Umgebung er-

Varkoly László, festőművész

Szegő György: Exodus, Stúdió '88 kiállítás az Ernst Múzeumban

Varkoly László a nemzeti trikolór színeiből keveri ki enyhén obszcén vásznának az „Infúzió"-nak tónusait. (említve).

Művészet, 1989., 4., 39-old.

VARKOLY László

Dippold Pál: Ez nem szerelmes. = Hitel, IV. évf. 11. sz. 1991. május 29. 36. p. ll

[Kiállítás megnyitó]

Vác, 1991. május

ződik. Ezek mintájára adtu
Paulinorum három kötetét.
magyar képzőművészet törté
kiadtuk az 1945. év és az
tári iratait, de ez a sorc
szettörténeti meggondolásb
ható.

A Kutató Csoport kezc
arra, hogy - a muzeumokkal
tások kezdeményezésével és
ruljon a hazai művészettö
nak a feltárásához és lehe

VARKOLY László ejaszüvén

POGÁNY Gábor: Dunántúli tárlat,
Ketedner. = Somogy, XIX. évf. 1. sz. 1991
~~96–99~~.p. 98,99.p

Kaposvár, Somogy Megyei Múzeum
Somogyi ~~Megyei~~ Képtár } VII. Dunántúli Tárlat

Varkoly tárló

lásd Koncz Andrásnál

(Graz és Döbling. A Stúdió az Ernst Múzeumban. P. Sincs J.)

Népszabadság, 1988. dec. 17.

Varkoly László

Kiállítás a tatabányai
Kernstock Teremben

Magyar Nemzet 1987 VIII. 1.

Varkoly László diákfestő

A ráckevei Ady Endre Gimnázium, megrendezte a diákfestők országos tárlatát, a költő születési centenáriuma alkalmából. Szerepelt művével és díjban részesült, Barbély Zsolt, Varkoly László és még többen.

Molnár Zsolt: Diákvallomások képekben. Pest Megyei Hírlap, 1977. nov. 23.

Varkoly László, Sátoraljaújhely, Kossuth Gimnázium

Ady Endre születésének 100. évfordulóját a rác-
kevei Ady Gimnázium is megünnepli. Pályá-
zatot hirdettek középiskolai és ipari tanulók ré-
szére olyan művek készítésére, melyek Ady életéből
vagy költészetéből merítik témájukat. Képe, mely-
lyel harmadik díjat nyert, szélkuszálta, rozsdábarna
vonalak, a háttérben kapasz fával: „Párizsban járt az
ősz" (Említve és repr.)

Kovács Júlia: Ady rajzok – Ady Gimnáziumban
Népszava, 1977. nov. 27.

VárkonyimFerenczy László
Falurészlet, vizf.
Ut a Dunához, vizf.

XVI. Tavaszi Szalon. Nemzeti Szalon, 1941, julius.
12 l.

299. kép. *2. Antiphonarium*

Várkonyi Ferenczy László
Sétahajó, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállitás. Nemzeti Szalon, 1940, november, 17 l.

2a—7b lap: Latin nyelvű naptár.

8a lap: (Initium sancti evangelii Secundum Joannem) *I* iniciálé (41×41 mm) fehérdíszítésű kék betű. A betű belsejében *Ev. János* ábrázolása látható, ecsetarany alapon, barnás camaïeu festéssel. A szent gazdag architektúrájú háttér előtt ül és könyvet ír. Fejét kék glória övezi. Mellette sas kék glóriával. (335. kép.)

9a lap: D iniciálé (33×32 mm) fehérrózsaszín betű. A betű belsejében a hosszú szakállú, *Dávid király* mellképe látható ecsetarany alapon camaïeu festéssel.

12a lap: D iniciálé (13×22 mm) ecsetarany alapon rózsaszínnel árnyékolt fehér betű.

16b lap: (Ad Tertiam) *D* iniciálé (23×26 mm) ecsetarany alapon fehér betű, belül zöld levelű piros eperrel.

17b lap: (Ad Sextam) *D* iniciálé (23×24 mm) ecsetarany alapon fehér betű.

18b lap: (Ad Nonam) *D* iniciálé (30×30 mm) ecsetarany alapon barna betű, belül camaïeu festéssel, kuporgó puttó.

NÉMET ÉS OSZT

24. (Mss. II. 5.) PSALTERIUM.

Latin. Quart. 1279.

Várkonyi Ferenczy László

csoportkiállításon szerepelt a Képzőművészeti

Galériában.

NM. 1932. X. 10.

MDK

Várkonyi Ferenc László

Tanulmányfej.

Az Ernst-Múzeum Kiall.CVI.A Munkácsy-cén
II.Reprezentatív Kiall.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 19.1.

MDK

Várkányi Ferenczy László

Szt.Imre.

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa.Bpest.1930.Aug. Nemzeti Szalon.

Várkonyi Ferenczy László.

Az Ernst muzeum 1931-ben kiállitotta müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Várkonyi Ferenczy László, festö

Balaton. Vizf.

Nemzeti Szalon.-MAFE XXIII.kiáll.1938.nov.20.-dec.4.
Kat.

MDK

Várkonyi Ferenczy László, festö

Kiszáradt patak. Olajf.
Ma július.

Nemz. Szalon.-Őszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

Várkonyi Ferenczy László, festö

Pipásember. Vizf.
Budaërsi présházak. "

Nemzeti Szalon.-MAPE XX.Jub.Kiáll. 1935.dec.2o.-1936. jan.6. Kat.

MDK

Várkonyi Ferenczy László, festö

Tanulmányfej. Olf.

Nemzeti Szalon.-
Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Várkonyi Ferenc László, festö

Maca. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1933.junius. hat.

MDK

Várkonyi Ferenc László, festö

Pilisszentlászló. Vizf.

Műcsarnok. IV. Képzőműv. kiáll. "A Magyar Művészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 18.1.

MDK

Várkonyi Ferenczy László. festöm.

180. Falusi kutrészlet. Olf.

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jun.10.-25.-ig.

MDK

Várkonyi Ferenczy László,
festöm.

Szöllöhegy. Vizf.

Zivatar után. "

Nemz. Szal.-VI.Tavaszó Szalon. -1931.ápr. Kat.

Várkonyi Ferenczy László, festőm. MDK

Utca-részlet. Vizf.

Százéves kapu. "

Nemz. Szal. - Tavaszi kiáll. 1941.jun.15-29. Kat.

Várkonyi FerenczyLLászló

Balaton, vizf.
Balatoni naplemente, vizf.
Udvarseprés, vizf.

Őszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1939, szept. 12 l.

KUPELWIESER, LEOPOLD (osztrák festő, 1796—1862)

Maria Immaculata

Félköralakú felső záródással, vászon, olaj, 87×56 cm. — Rényi 24. l. — Maszlaghy II., 360. szám.

LAMPI, JOHANN BAPT., ID (osztrák festő, 1751—1830)

VII. Pius pápa arcképe

Vászon, olaj, 112×86 cm.

Consalvi bíboros

Vászon, olaj, 100×76 cm.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 112. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 846. l. — Maszlaghy II., 277. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 4. l. — Gerevich: A prímási képtár külföldi mesterei. Vasárnapi Újság, 1916., 825. l. (Képe 827. l.) — Gerevich PA, 230. l.

LAMPI, JOHANN BAPT., IFJ. (osztrák festő, 1775—1837)

Ottoboni bíboros

Vászon, olaj, 72×66 cm.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 112. l. — Maszlaghy II., 276. szám. (Ismeretlen.)

MAHLKNECHT, JOSEPH ANTON (német festő, 1827—1869)

Várkonyi Ferenczy László
Áradás után, vizf.
Diófalevelek, vizf.

Őszi tárlat. Nemzeti Szalon, 1940. október, 13 l.

344. kép. *28. Missale. Kálvária. 1471. 24b lap.*

1a lap: „In die nativitatis domini . . ."

24b lap: Egész lapot betöltő (260×170 mm) kánonkép, amely a *Kálvária* jelenetét ábrázolja. A híg festékkel, tompa színekkel színezett barna tollrajz, keret s alapfestés nélkül van a pergamenre festve. Középen, zöld talajon, fehér talpazaton álló barna kereszten függ Krisztus. Tartása nyugodt, arca szelíd. Szakálla s haja barna, fejét zöld töviskoszorú övezi, amely alól vér csurog testére, miként nyílheggyel szögelt sebeiből is. Sárgásrózsaszín teste erős realizmussal ábrázolt, püffedt hassal s vékony végtagokkal. Az arc s a bordák zöldes árnyékolásúak. A kereszttől jobbra áll Mária, piros ruhában, zöldbélésű szürkéssárga köpenyben. Fehér fejkendős fejét szeliden lehajtja. A kereszttől balra, imárakulcsolt kézzel áll a barnahajú János. Ruhája szürkéssárga, piros köpenyének elővillanó bélése zöld. Mindkettő

Várkonyi Ferenczi László

Kertrészlet, vizf.

Nemzeti Szalon 1942. okt.
Őszi tárlat.

MDK

Várkonyi Ferenczy László

Balaton , vizf.

A Magy. Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
XXIII.kiáll.kat.1938.nov.20-tól dec.4-ig.

MDK

Várkonyi Ferenczi László

Kertrészlet, vf.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

MDK

Várkonyi Ferenczy László: János, tanulmányfő, olf.

Nemzeti Szalon, 1936. ápr.
XI. Tavaszi Szalon

MDK

Várkonyi Ferenczy László

Sétahajó, vizf.

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesülete kiáll.katalógusa.1940.Nov.24.-Dec.8.

MDK

Várkonyi Ferenczy László

Festményei a Nemzeti Szalon 1939-es kiall.-
án.

(esszi):Kiállitásokról.

Magyar Nemzeti Művészet,1939.4.sz.95,96.l.

MDK

Várkonyi Ferenczy László

Tanulmányfő, olajf.

Magyar Képzőművészek szegedi reprezentativ
kiáll.1930.Munkácsy-Céh. Kat. 27.1.

Várkonyi Ferenczy László

Csoportkiállításon szerepelt a Képzőművészeti Palotában.

PH. 1932. XII. 7.

Várkonyi Ferenczy László
Gizi
Spanyol férfi

[illegible] 1932. [illegible] 21 l.

MDK

Várkonyi Ferenczy László

Borpincék, vizf.
Misére, "

XII. Tavaszi Szal. N.Szal. 1937. máj.
9 1.

MDK

Várkonyi Ferenczy László

r.sz.i: A N. Szal. kiáll. Uj Magyarság, 1941. jul. 4. 6 l.

Várkonyi Ferenc Károly

l.

Müvén Othon 1929

19. l.

~~Kossuth Lajos~~ VII. 64

MDK.

Várkonyi Gabriella

Riport

Textilélet 1966 dec.12.

Varkony Csalóköz Porsony

k. kompram. ?

Körjöki 1878.

1) alapvonyz 1:100 és tárd-kép délről. várlat
részletek két záróhő és vállkő 1:40.

2) szentely kosmetnet 1:100 ajtó ~~kapu~~ szentvoltárlat 1:20
szentegyház 1:10. kerentkút 1:20.

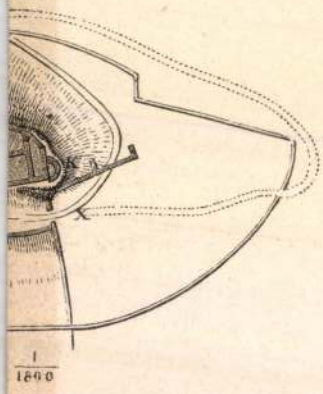

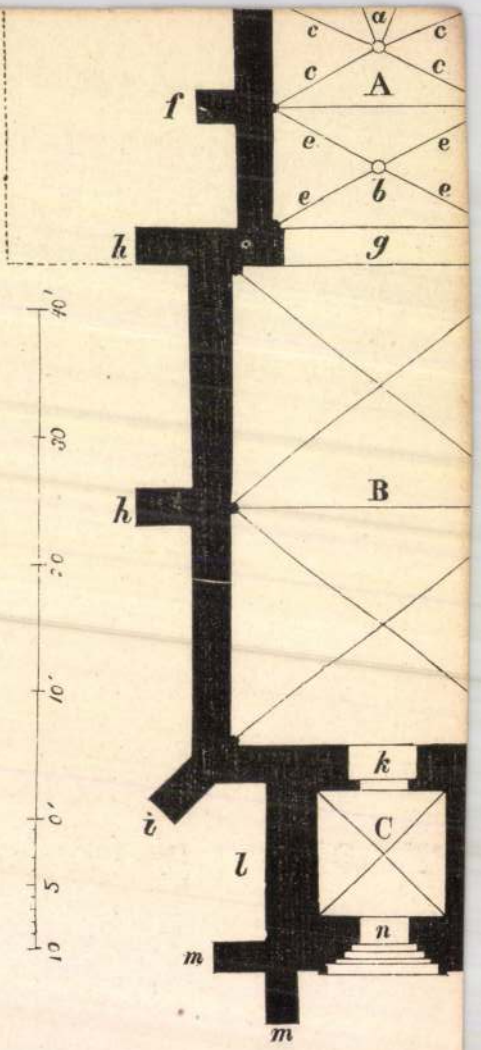

18.

Várkonyi János (Békéscsaba, 1947 –

festő

„Oromfal" litografia 380 x 150 mm

szerepel az Országos Grafikai Műrészteleptet, Békéscsaba

1976-77 műrei között

– katalogus a könyvtárban –

M.D.K.

Várkonyi István

Festőművész kiállitott a Csók galériában.

havas:
Két kiállitás-két kezdeményezés.

Népszava 1960. juni.26. 4.old. 151.szám.

Várkonyi György, művészettörténész

A közelmúltban nyitotta meg kapuit a szombathelyi Savaria Múzeum a „Szocialista szobrászat 1919-1945" című kiállítással. A tárlat összeállítója Várkonyi György művészettörténész mindvégig számol a klasszicizáló irányzat korai és későbbi nagyjainak (Ferenczy Béni, Pátzay Pál, Mikus Sándor) a szoros értelemben vett szocialista szobrászat fegyvertársainak munkásságával.

Tasnádi Attila: Szocialista szobrászat, 1919-1945.

Népszava, 1981. febr. 1.

Várkonyi György, művészettörténész

Február végéig láthatók a felújított szombathelyi Savaria Múzeum első új kiállításán, melynek „Szocialista szobrászat 1919–1945" a címe. Jelképes a hely, ahol Várkonyi György rendező az alaposan összeválogatott és áttekinthetően rendezett együttest bemutatja: Szombathely Derkovits Gyula szülővárosa és örökségének ápolója.

Heitler László: Szocialista szobrászat kiállítása Szombathelyen.

Napló (Veszprém), 1981. febr. 4.

Várkonyi vk.

templom

Pozsony vm.

falképek

Gerecze falképek

518-h.

Próbabélyegek, magyarországi VIII. 26, 27, 29.
30, 33, 34, 41,

Várkonyi György, művészettörténész

„Szocialista szobrászat 1919-1945" címmel látható e hó végéig a felújított Savaria Múzeumban, Szombathelyen. Úttörő vállalkozásba fogott a múzeum és a rendező Várkonyi György, amikor a lehetőségekhez mérten a maga teljességében állította a közönség elé a magyar szobrászat szocialista örökségét. Az áttekinthetően rendezett tárlaton látható művek száma meghaladja a százat.

Heitler László: Szobrászatunk szocialista öröksége.

Csongrád Megyei Hírlap, 1981. febr. 8.

Várkonyi György, művészettörténész

dr. Bándi Gábor a Vas megyei múzeumok igazgatója a készülő képtár terveiről mondja: a kiállítóterek berendezésére, a képek, a szobrok bemutatására programterv készült, amelyről máj. 1-ig adnak véleményt a 20. századi magyar képzőművészet szakértői, Aradi Nóra, Németh Lajos, Kovalovszky Márta, Tőkei Ferencné, Szabó György.
A tervet Várkonyi György készítette.

b. r.: Készül a képtár kiállítási terve.
Vas Néke. 1984. ápr. 1.

Várkonyi Gyula

Harta – Telchi kastély

Népszavr
1986. XI. 6.

A d a m s
festő

Fővárosi Lapok.1869.febr.5. /Fővárosi hirek./

Vaikonyi Ferenczy
László

Út a Dunához,
vízf.

Művészeti Hetek Ungvár
1941.

1905.

~~e~~ gyermek korában.

Leereptett

ıéz. Jobb kezében ostort tart, balját
és szemöldöke barna, szeme ~~szürke~~ kék. Szür-
ellényt, ~~[illegible]~~ bő nadrágot és lovagló csiz-
lap, van csatos szalaggal, a háttérben
z utóbbiak közül az egyiknek törzse jobb-
Lotz K.4.

3 cm.

20578 sz. leirattal 3000 K-án (213-905)

VÁRKONYI FERENCZY LÁSZLÓ

126	Szőllőhegy	vizfestm.	120.
127	Zivatar után	vizfestm.	120.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1931

152. WELLMANN RÓBERT: Radvánszky báró arcképe.

VÁRKONYI FERENCZY LÁSZLÓ
254. Sétahajó, vízf.

Nemzeti Szalon

1940. nov.-dec
MAFE 25. kiáll.

Várkonyi László festő

Vk minki ill. 1943

Dunakanyar, vízf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Várkonyi Ferenczy László

Dunakanyar,
vízf.

Művészeti Hotek Pécs
1941

IV.

KELET

Várkonyi Ferenczy László

Ernst Muz. kiállitásai

CXXXI. 1932

232, 233

Katymár

Várkonyi Ferenczy László

Z vizf -

Nemzeti Salon

MAPE 20-ik jub. kiáll.
kat. 1935. dec. 20 -
1936. jan. 6.

Várkonyi Ferenczy László

Az ivónál, tempera

X. Tavaszi Szalon

1935.

Nagyságos

Dr. Szentiv

a Müemlékek Orsz.

Rákos u 1

Nyomtatvány.

Várkonyi Ferencz
László

MAGYAR MŰVÉSZET
1931 492

Várkonyi Ferenczi László

festő

erőd

Az Est. 1935 máj. 9.

(A X. Tavaszi

Szalon.)

MDK

Várkonyi Ferenczy László

Falusi strand, akv.

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 10 l.

földszintes, kapu és 5 tengely,
zítenek, kapu mellett két oszlop.
é, 1810 körül.

MDK

Várkonyi Ferenczy László, festő.

Az ivónál, tempera.

Neuv. Szal. Műv. E. - Szinyei Társ. X. tav. kiáll. -
1935 V. 8-19. - Kat.

MDK

Várkonyi Ferenc László, festö

541. Dunakanyar. Vizf.

Bp. Műcs.-"A Magyar Művészetért." Képzőm. Kiáll. 1942. jún. 6.-22. Kat. 21. l.

MDK

Várkonyi Ferenczy László

Utkanyar Visegrád felé, vf.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mics. 1940. febr.

9. 1.

MDK

Várkonyi Ferenczy László

Pirostetős ház, vf.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mcs. 1940. febr.

9. l.

Várkonyi Ferenczy László grafikus

Ernst-Muzeum csoportkiállitása - grafikákkal vesz részt

Nemzeti Ujság 1931.IX.20

MDK

Várkonyi Ferenci László, festö.

Ut a Dunához, vizf.
Vörös köszikla, vizf.

Corvin Áruház IV.képzömüvészeti bemutatója. 1941.
Kat.

Várkonyi Ferenc

Katol.Szemle.1931.II.903-10.1.

[illegible]

Várkonyi Ferenc

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Friss vizfestményeivel.

Budapesti Hirlap
1935.XII.21.

Várkonyi Ferenc

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban képe szerepelt.

BH. 929. X. 20.

Várkonyi Ferenc László

Munkácsy-cél II. kiállításán az Ernst Múzeumban tanulmányfeje szerepelt.

PH. 929. X. 20.

Várkonyi Ferenc László

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt

A modernek, vagyis a fiatalok termében, a már említetteken tul még a következő festők munkái keltenek figyelmet: Várkonyi Ferenc László, Basilides Barna, de főként Basilides Sándor, ki szerencsésen visszatalált a termőszéthez, anélkül, hogy érdekes stilusából kivetkeződött volna. Azután Bernáth Aurél, Hollósné Mattioni Eszter, Radnai Miklós (finom csendéletével), Frank Frigyes (245.), Hámor Ilona, akiben finom érzékenység indul meg alkotó munkára, Aba-Novák Vilmos, Miháltz Pál, Péter Mária.

Ujság 929.X.20.

Várkonyi Ferenc László MDK

Dunakanyar, vizf.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Várkonyi Ferenczy László festőművész

Ernst-Muzeum csoportkiállitása - képével vesz részt
Könnyed, gyors, felragyogó akvarellek.

Magyarság 1931.IX.20.

Várkonyi Ferenczi László

festőművész

V.Tavaszi Szalon kiállítás - Nemzeti Szalonban -
képével szerepel. Gyönyörűen megkomponált temperá

Az Est
1935.V.9.

Várkonyi Ferenczy László festőművész

Ernst-Muzeum szezonnyitó kiállitása - képével vesz részt

Magyarország 1931.IX.20.

Várkonyi Ferenczy László festőművész

Ernst-Múzeum kiállitása - képével vesz részt.

Az Est 1931.IX.20.

Várkonyi Ferenczy László

Alkotása, a Szinyei Társ. tav. tárlatán.

Ujság, 931. IV. 5.

Várkonyi Ferency László MDK

Pilisszentlászló, vizf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Várkonyi Ferenczy László festőművész

Ernst-Muzeum évadnyitó kiállitása - képxeivel vesz részt

Magyarság 1931.IV.18.

Várkonyi Ferenczy László festőművész

Ernst-muzeum kiállitása - képeivel vesz részt

Nemzeti Ujság 1931.IX.18.

Várkonyi Ferenczy László festőművész

Ernst-muzeum uj csoportkiállitása - képeivel vesz részt /dunamenti tájak, figurális tanulmányok, önarcképek jól megfestve, csöndes elmélyedéssel/

Budapesti Hirlap 1931.IX.20-

Várkonyi-Ferenczy László festőművész

Ernst-Muzeum évadnyitó csoportkiállitása - képével szerepel. Akvarelljei elég frissek, Szőnyire emlékeztetők.

Pesti Napló 1931.IX.20.

Várkonyi Ferenczy László festőművész

Ernst-muzeum csoport-kiállitása - képével szerepel

Pesti Hirlap 1931.IX.27

Várkonyi Ferenzy László festőművész

Ernst-muzeum csoportkiállitása- képével szerepel
Vizfestményei frissek,pikáns szinhatásuak.

Ujság 1931.IX.20.

MDK

Várkony Ferency László

Náni néni, grafika

Tusrajz, "

Önarckép, akv.

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932. máj.
14 l.

Vásárhelyi Ferenc

Csoportkiállításon szerepelt a Képzőművészeti Szalonban.

EK. 1932. XII. 10.

Várkonyi Ferenczy László
Utca-részlet, vizf.
Százéves kapu, vizf.

Tavaszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1941.
junius, 13 l.

Várkonyi Ferenczy László

Kislányom, olaj
Bogdányi táj, vizf.
Pipáló cigány, vizf.
Borus hegyoldal, "
Balatoni napnyugta,"
Budaörsi sváb, "

Nagy Balogh János Kgy. jub. kiáll. 1939. dec.

MDK

Várkonyi Ferenczy László

Öregasszony, vizf.
Zsák utca, "

Nagy Balogh János Egy. jub. kiáll. 1939. dec.

Várkonyi Ferenczy László festőművész

Kilátás

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
XVI. kiállitása, 1930. decémber V. helyen

Várkonyi József

nül. Csákova (Temes m.)

1878 dec. 10. Rh.

1897/98 I. vendéglát

1897/98 II " "

~~Kós, római V. 247~~

Várkonyi József

szul. Csákován 1878-

1898/99 I-II. vendéglat

Tragor Ignác dr. V. 310.

Várkonyi József

1897/98 – 1898/99

Ferkipzomfoiskivk

145. l.

VASÁRNAP

3

Kath. F. 21. Hubert pk.
Prot. F. 20. Győző

HÉTFŐ

4

Kath. Borom. Károly
Prot. Károly

Izr. 8. Seni böjt

KEDD

5

Kath. Imre herc.
Prot. Imre

SZERDA

6

Várkonyi József

festő

koll. kiáll. Nagybecs-
kereken.

irod

Torontál. 1912. dec. 24.

(Nagybecskereki festők
kiállitása.)

Ismételten volt Páris-
ban. Béga részletet
állitotta ki. Eredeti-
leg helyben Streit-
mann Antaltól
tanult.

698. sz.

Várkonyi Ferenczy László

152. Falusi strand. aquarell

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó 8 lap

Várkonyi József

festő

Becskereken

(reizb vett az alábbi

tárlaton

írod.

Hiradó. 1931. dec. 12.

(A dunabánsági festők

koll. kiállítása Becske-

reken.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Várkonyi József

vásonkeöi

festö

l.

Szépmüvészet

1943. 83. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Várkonyi József, vásonkéöi festő.

A bpesti mintarajziskolaban tanult. Ferenczy Károly, Réti István, Thorma János és Iványi Grünwald Béla tanitránya. Tanulmányait Párisban folytatta, hol müvészettörténettel is foglalkozott.

Az alábbi kiállitáson követ. Kerő kollekcióval vett részt:

Téli delutan (Kertrészlet, olajf.), Begarészlet (olajf.) Nyul-és fácán (csendélet, olajf.), Almák (olajf.), Sötét hegy (olajf.) Szőke Tisza (olajf.), Házak (téli táj, olajf.), Fruskagora (olajf.), Parkrészlet (olajf.), Pipacsos kertrészlet (olajf.), Tanya a Tisza mentén (olajf.), Hegyvidék nagyfával (olajf.), Virágzó fa (olajf.), Tanulmányfej (olajf.), Munkás pipával olajvázlat), Iskolás leány (olajvázlat), Kéregető (olajvázl.), Munkanélküli (olajvázl.), Szegény ember háza (olajf.), Uj telep (olajf.), Marton Lajcsi képmása (olajvázlat.)

A veliki begskerekinünvészteleptelep reprezentativ kiállitásának és mertetője. Zombor (Szombor) 1933. pon. 11-13.

VÁRKONYI Károly grafikus

Szij 1990 88.

ének

helyettes Ur!

eljem az MTA Petőfi-Bizottsága
nvalóvá teszi, hogy eddig sem-
onyiték nem tanusitja, hogy Pe-
a kerülhetett. Ugyancsak mellé-
.ai Bizottsága jelentését másolat-

VÁRKONYI KÁROLY

Kanizsay Dorothya 1526 című fametszetét említik a Sárvár történelmének ikonográfiája cím alatt. (A Zisgrafika egy sárvári magángyűjteményben.)

Kondics József: Sárvár és a sárváriak a magyar Zéprőművészetben
I. sén

Vasi Szemle 1983. 4.

Várkonyi Károly, grafikus

A debreceni grafikusok sorában (Józsa János, Móré Mihály, Szabó László, Várkonyi Károly) mélto helyet vívott ki magának a közelmúltban Székesfehérvárra költözött Révész Napsugár.

Lenkey István: Révész Napsugár.
Könyvtáros, 1982. 2. 108 old.

Vánkonyi Károly grafikus

A pápai várkastélyban rendezett
kisgrafikai kiállításon szerepelnek
a művésznő művei.

Napló /Veszprém/, 1976. márc. 14.

Várkonyi Károly

Debrecenben látható ex libris kiállítás, közös motívuma a virág. A nagy evdő jellegzetes virága, a salátaboglárka látható rajzain.

TV-húradó

1945. VIII 16. 19.30 TV (Szné)

Várkonyi Károly grafikus

A debreceni Pedagógus Nyelvlődész Hadjtási Dürer ex-libris-gyűjtő kiállítása megnyílt, melyen szerepelnek grafikái, „Raszka könyve" (említve) Lapjai a hortobágyi flórát mutatják be. (említve)

L.I.: Virág és könyv.
Pedagógusok Lapja, 1975. szept. 22.

Várkonyi Károly, grafikus

A művesznek az ex libris már grafikai anyanyelvéhez tartozik, hagyományos ezközökkel próbálja kifejezni az új problémákat is, a maradandóság igényével, de erősen konzervatív kicsengéssel. Tekintélyes kisgrafikai termése komoly teljesítmény.

Galambos Ferenc: A XX. századi magyar ex libris.

Heves i Szemle, 1976. 3. 19. old.

Várkonyi Károly grafikus

-y-n: Gyógyításban a libriseken,

Könyvtáros, 1975, ... 9. 547. old.

Varkonyi Károly, grafikus

Pápán, a könyvtárban Varkonyi Károly kisgrafikái, a füredi Galériában Ujhelyi Gábor festményei láthatók.

Napló /Veszprém/, 1976, szept. 15.

Vaihonyi Károly
grafikus

Kiváló delvecini grafikus művész,
aki az ex-libris művelésében ért
el nagy eredményeket.

Galambos Ferenc: Józsa János
Művészet, 1971.julius - 22.oldal

Várkonyi Károly

A Helsingörben legutóbb rendezett ex libris kongresszusra „Magyar kisgrafika 1942" címmel megjelent mappában szerepelt lapja.

Arató Antal: Újabb ex libris kiadványok. Könyvtáros, 1943. jún. 369. old.

Várkonyi Károly

a keszthelyi kisgrafiai bien-
nálén több alkotása szerepel.

Hajdúbihari Napló, 1973. aug. 9.

Várkonyi Károly

Közölt műve:

30. p. „Ex libris Dr. Gombos László,
fametszet X2.

Magyar kisgrafika 1972 Budapest

Várkonyi Károly, grafikus

Nagy Dezső az 1930-as évek óta ex libris gyűjtő. Ő rendelkezik szinte teljes Várkonyi Károly-gyűjteménnyel.

Szabó Ernő: Milyen a gyűjtő?
Hajdu-Bihari Napló, 1977. febr. 10.

amilyen csodás *Őszi fürdés*-e. Kobaltkék kabátot vet le magáról egy folyóparton álló férfi, csak egy mozgás van benne, mely végigmegy egész testén, hátrahajlított derekán s mozgó két kezén, s mégis, ha egy pillanatra lehunyjuk a szemünk, azt hisszük, a következő percben már aktban fog ott állni. Ennek a mozgásnak a nemes tisztasága valahogy klasszikus görög szobrok töredékeit hozza elém, talán Vénuszt, aki lehulló szoknyája után hajol, vagy Apollót, akinek letört karjai helyén még ott érezzük a lantot, amelyből csodás hangok pattannak el. Ez a lant, ez a szoknya, ez a két kabát, egy egyszerű színnel odaföstött színfolt, mely bent fekszik az őt körös-körül átfogó levegőben. – A *Festő és modell* műteremkép, tisztára képprobléma, ami mélység és erő van benne, az mind a festőé, aki szélesen lendülő vonalak ritmikus mozgásába egész formavilágot zár be, egy egész női testet, annak minden tartalmával, külsejével és belsejével, anatómiájával és felületváltozásaival, kemény csontjaival s a hús izgató, gyönyörteli lágyságával. Esti levegő a témája a *Nyári est*-nek, ahol minden a levegő kedvéért van: a bársonyos puha terítő, az álmodozva ülő nő s a fehér nadrágos férfi, aki a vadgesztenyefa lehajló, élénkzöld levelei közé nyúl. A poézis nincs hangsúlyozva, s az érzés természetszerű, mint a valóságban. A főerő: a levegővel bevont tónusok és színek tökéletes beállítása. Ferenczy ma mindent tisztán lát meg, s meg tud csinálni mindent, amit akar.

A PRÓFÉTA ÁLMA

VÁRKONYI Károly

LENKEY István: Ötven év az ex libris művészetben.
= Kisgrafika, 14, 1985, 1. 15 - 16. ill.

Várhonyi Károly

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30. évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni Kisgrafikai Biennálém kiállításának keretében a keszthelyi Balatoni Múzeumban - 1975.

-katalógus a könyvtárban-

Vásárhelyi Károly

Művei szerepelnek a Balatoni Kisgrafikai Biennálén a keszthelyi Balatoni Múzeumban, 1975-ben.

-katalógus a könyvtárban-

Várkonyi Károly, grafikusművész

Lugano 1978-ban már másodízben adott otthont a nemzetközi ex libris kongresszusnak. Az 1978-as kongresszussal kapcsolatos két pályázaton (ex libris citta di Lugano – ex musicis Fondazione Fabio Schaub) igen nagy volt a résztvevők száma. A művész műveivel szerepelt a kiállításon.

Galambos Ferenc: Napjaink európai ex libris-művészete.
Hevesi Szemle, 1979. 3. 3.-old.

Várkonyi Károly grafikus

az ex libris gyűtjők köre 15 forintos tagdíja fejében mindén tag egy-egy grafikát kap tagsági jegyül. Az idén Jóska János litográfiája, jövőre Várkonyi Károly rézkarca szolgál jegyül.

Szocialista Művészetért, 1974. máj.

Várkonyi Kárdy

Badacsonyi Szürkebarát
Héthy E. Lajosné
X2 106 x 59 mm

Második Balatoni Kisgrafikai Biennále
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Várkonyi Károly debreceni grafikusművész

Pécsett márc.-ban megrendezték a Kisgrafika Barátok Körének pécsi csoportja ex libris és alkalmi grafika kiállítását. A, művész alkotása szerepett a kiállításon.

Szocialista Művészetért, 1974. máj.

Várkonyi Károly

Ex libris # Ludovicus Marton
X 2 67 x 99 mm

Második Balatoni Kisgrafika Bienniálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Varrányi Károly

Ex libris Dr. Ladislaus Birli

XZ 89x58mm

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Várkonyi Károly

grafikus

l.

Évk Déri 1941

64. l.

Vaŕkonyi Károly

irod

B. Soó Rezső

Modern magyar kiografiko

MAGYAR MUVESZET

1938. 350. l.

81764 — ATHENAEUM

Dési-Huber István : Kis öreg 331
Dési-Huber István : Dinamikus táj 332
Dési-Huber István : Farakások 332
Dési-Huber István : Napraforgók 333
Dési-Huber István : Stefike 333
Dési-Huber István : Földmunkások 334
Vágújhely építészeti emlékei ..... 335—343
Sz. Mata János : Csokonai-könyvjegy. Fametszet 344
Radványi-Román Károly : Újévi üdvözlet. Fametszet 344
Gara Arnold : Exlibris. Rézkarc 345
Bordás Ferenc : Újévi üdvözlet. Fametszet... 345
Vadász Endre : Exlibris. Rézkarc 345
Divéky József : Exlibris. Rézkarc 346
Kolozsváry Sándor : Exlibris. Fametszet 346
Buday György : Exlibris. Fametszet 346
Bordás Ferenc : Látogatási emlék. Fametszet 346
Menyhárt József : Exlibris. Hidegtű 347
Bajor-Bayer Ágost : Exlibris. Rézkarc..... 347
Haranghy Jenő : Karácsonyi üdvözlet. Fametszet 347
G. Szabó Kálmán : Emléklap. Fametszet ... 349
Buday György : Köszönőlap. Fametszet 349
Kozma Lajos : Újévi üdvözlet 349

I. Dési-Huber : Kind mit Puppe 331
I. Dési-Huber : Dynamische Landschaft 332
I. Dési-Huber : Holzstösse 332
I. Dési-Huber : Sonnenblumen 333
I. Dési-Huber : Stefferl 333
I. Dési-Huber : Erdarbeiter 334
Die Baudenkmäler von Vágújhely ..... 335—343
J. Sz. Mata : Csokonai-Buchzeichen. Holzschnitt 344
K. Radványi-Román : Neujahrsgruss. Holzschnitt 344
A. Gara : Ex libris. Kupferstich 345
F. Bordás : Neujahrsgruss. Holzschnitt 345
E. Vadász : Ex libris. Kupferstich 345
J. Divéky : Ex libris. Kupferstich 346
S. Kolozsváry : Ex libris. Holzschnitt..... 346
Gy. Buday : Ex libris. Holzschnitt 346
F. Bordás : Besuchsandenken. Holzschnitt ... 346
J. Menyhárt : Ex libris. Kaltnadel 347
Á. Bajor-Bayer : Ex libris. Kupferstich 347
J. Haranghy : Weihnachtsgruss. Holzschnitt... 347
K. G. Szabó : Stammbuchblatt. Holzschnitt 349
Gy. Buday : Dankkarte. Holzschnitt 349
L. Kozma : Neujahrsgruss 349

Várkonyi Károly

ex libris-művész

lakik 1937

Bpest. II. Szász Károly

u. 1.

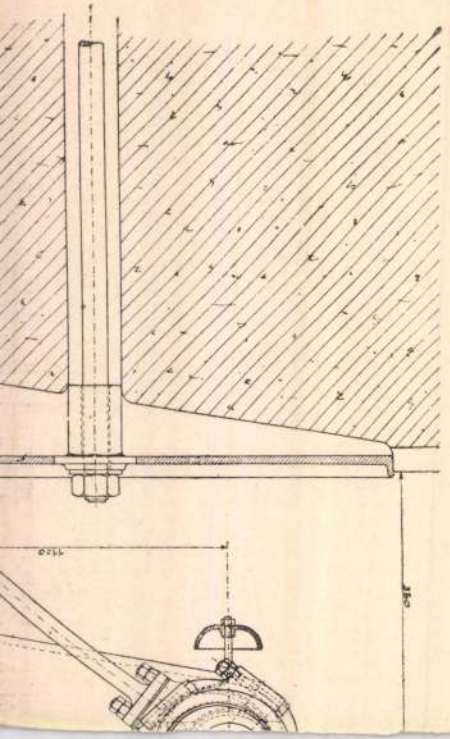
1520
1750

Várkonyi Károly

grafikus

szül. Debrecen 1910

lásd okv

Soódebr graf

24. l.

HDQ

Várkonyi Károly képzőművész

Debreceni művész. Az ő borító terve alapján készült Császár Klára az Alföldi Magvetőnél megjelent Ha már megvirradt című kötete.

Vásároljuk az Alföldi Magvető könyvejt!

Alföld, Debrecen, 1956. 5. sz. (a hátsó borítólap belső felén.)

Várkonyi Károly MDK

Elkészült a debreceni művészeknek a Déri Múzeumban 1956 okt. 7-én kezdődő őszi tárlatára.

Kapusi Erzsébet, Fábián Sándor: Az Őszi Tárlat előtt.

Hajdú-Biharmegyei Néplap. Debrecen. 1956.okt.3.

Várhonyi Károly

Emlékére

Grafikai kiállítás megnyílt
Békés megyei Népújság Békéscsaba
1970. jul 15.

Vaikonyi Károly
grafikus

Konzervatív művekkel szerepel a tárlaton.

Galambos Ferenc: Ex libris kiállítások . . .
Művészet, 1971. március – 34 lap.

Várkonyi Károly

„Soha többé háborút" és „Gyere, öltözz bohóczúhába" c. metszete (eml.)

Szerepel az alábbi tárlaton

[illegible] Cs. J.: Tíz művész tárlata

Gyulán

Békésmegyei Népujság 1970 VIII. 2

Varkonyi Károly

Illusztrációkat kérnit

Magyar Grafika 1968 2/ mell. 10.

Vázkonyi Károly

Szerepel az alábbi tárlaton
Veszprémben

(vsezhát): Az Ex Libris művészei
Kiállítás a megyei könyvtárban

Napló 1969 VII. 18

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 SEP 14

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

VÁRKONYI KÁROLY debreceni grafikus kiállítása nyílik „Korunk" címmel szeptember 16-án Gyulán, a Jókai Művelődési Házban. A kiállításra kerülő grafikák, linómetszetek Póka György magángyűjteményéből valók.

A TOKIÓI EGYETEMEN a

MDK

Várkonyi Károly [grafikusmű-vész ?]

Móricz Zsigmond: Pillangó-jához készített illusztrációival szerepelt az 1954-ben rendezett megyei kiállításon.

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után. Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 49. l.

Várkonyi Károly festő MDK

Szerepelt a tárlaton.

"Tanyarészlet"

Dr. Tóth Ervin: A Hajdu-bihar megyei képzőművészek munkacsoportjának Őszi Tárlatáról.
HAJDU-BIHARI NAPLÓ. 1957. okt. 27.

Várkonyi Károly
grafikus
Bpest

l.
Kisgrafika
1937. 1. n. 5. l.

Csintalan József.

1827.

Nagy Zoltán jegyzetei:

(grafikus?) MDK

Várkonyi Károly ~~(festő)~~

Illusztratív rendeltetésű fametszetei kerültek megemlítve: az Alföldi Nyomda bibliofil kiskönyveihez készültek.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. (204)–205. l.

mdk.

Várkony i Károly grafikus

Fametszetei illusztrálják az Imák a gyermekért c. könyvet. (debreceni Alföldi ny.)

Elek István: A zeretet könyvei
Magyar Grafika 1960, 11 cof. 1. sz 39. l

MDK

Várkonyi Károly (képzőművész)

Menyhárt József együtt illusztrálta az Alföldi Nyomda dolgozóinak társadalmi munkában készült bibliofil könyvecskéit.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 204. l.

Várhonyi Károly Debreceni grafikus M.D.K.

Születési értesítő — fametnet

reprodukálva:

Családi ünnepek a grafika nyelvén. Bp. 1940

Várkonyi Károly grafikus M.D.K.

BUÉK Schäfferék — rajz

" Várkonyiék — fametszet

Bort, Buzát, Bézességet. Bp. 1938. A hagyer, Exlibrisgyűjtők ... kiadványai. VII.

MDK

Várkonyi Károly [festőművész?]

Többek között az ő illusztrációival jelent meg a Túl a Tiszán c. antológia.

Debreceni érők.
Alföld, Debrecen, 1954 telén, V. évf. 4. sz.
(hátsó borítólap.)

MDK

Várkonyi Károly grafikusművész

Erdőbényei tájkép c. olajképével szerepelt a debreceni Déri Múzeumban 1955 októberében rendezett képző-művészeti kiállításon.

Kaldor Zoltán: Debreceni képzőművészek kiállítása.
Alföld, Debrecen, 1955. 6. és 1956. 1. összevont szám. VII. évf. (1956. jan.-febr.) 76. l.

Vaikonyi Károly

laid

Magyar Exlibris

1936. II. évf. 4-7.

6 i. l.

r vármegye.

plom.
strum nyomai.
n.
sz.-kereszti faragványok a

maradványok a faluban.
melléképületének oldalában
szloptöredék.

ldarium.
rium.

n rom.
gát. (?)
sko Maulpertschtől.
k. templomalapfalak.
faragványos kövek a
kertben.
os kövek a mérnöki hivatalban.
os kő a malom hídnál.
os kő a Sas vendéglő belső
latt.
(Karmeliták temploma emeleti

M. D. K

VÁRKONYI Károly

Az Alföldi Nyomda 4 Rötetes bibliotil sorozatomár (Ódár a bebűről kiszi sirotár, Levelek a hitvesher, Imák a gyermekirt) tanulmanyai

Benda Kálmán – Irinyi Károly: A 400 éves debreceni nyomda Bp. 1961.

266. l.

Várkonyi Károly

MDK

Szerepelt a Hajdu-Bihar megyei képzőművészek nek 1957 okt-20-án megnyilt őszi kiállitásán.

Hajdu-Bihari Napló. 1957. okt. 20. és okt 16
/Hiranyag./

Várkonyi Károly (1910,- Debrecen)

Fametszeteket, rézkarcokat és akvarelleket kénít. A 30-as években Debrecen bizgrafikai életében előkelő helyet foglalt el (tollrajz és fametszet exlibrisek) Berlinben és Párisban járt. A Ajtósi Dürer Céh és a MEGE tagja.

A képzőművészetek Debrecenben
1961

84 oldal

Várkonyi Kázely 2

Nemzetközi sikereket arat. A II. Világháborúban a frontra kerül. 1946-ban hazajön, s ugyanabban az évben Nancy-ban nemzetközi grafikai kiállításon oklevelet nyer. Főleg iparművészettel és reklám grafikával foglalkozik, de utóbbi időben fanatsat illusztrációkat is kénít

A képzőművészetek Debrecenben Sholdel 1961

Várkonyi Károly

Illusztrációk: „Magyar kéltők a gyakmakakról"
(rajzók)

A kézrőművészetek
Debrecen bér 1961

121 a, b kép

MDK

Várkonyi Károly

Kubikusok.

Debrecen festőművészetének 200 éve.
Kiállitas a Debreceni Déri Múzeumban 1950-ben.

M.D.K.

Várkonyi Károly

"Vihar" c. képének repr.-ját bemutatja a lap Bardócz Árpád ajánlásával, aki „gazdag fantáziáju illusztrációnak" nevezi a rajzot, amelyet a művész a lap "Tehetségavatás" c. felhivására küldött be.

Szinházi Élet. Bp. 1932. aug. 14-2o. XXII. évf.
33. sz. 97. lap.
34. sz.

Vörkonyi Károly

magyaros jellegű exlibrisekről
készült debreceniben

A képzőművészeti Debrecenben, 1961,
67 oldal

Várkonyi Károly (1910-).

Debreceni festő

A képzőművészetek Debrecenben.
1961.

61 oldal

Vaikonyi Károly

festő

Debrecen

Eötvös u. 41.

MKSz 1947

Winkelbauer Pál ex librise

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 — 11

Könyvtáros

Várkonyi Károly

1021

EX LIBRIS

KOSSUTH
MŰVELŐDÉSI
KÖZPONT

Várkonyi Károly ex librise

Várkonyi Károly festőművén.

Sórai Ujság.
1929. VII. 23.; 7.
(:Hír:)

MDK

Várkonyi Károly (festő)

Debreceni művész. Fokozatban, de nem rendszeresen foglalkozik dúcokról, lemezekről sokszorosítható grafikával.

Póth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 203. l.

MDK

Várkonyi Károly (festő)

Említve: jelentékenyebb grafikai munkássága.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, [redacted] Debrecen 1961. 3. sz. 204. l.

HDK

Várkonyi Károly (festő)

Említve: a harmincas években készült fatrajz- és fametszet-ex-libriseí. Mint az Ajtósi Dürrer Cék és a MEGE [redacted] tagja, lapjai a gyűjtői csereforgalom révén messze országokba elkerültek.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 204. l.

MDK

Várkonyi Károly (festő)

A II. világháborúban kikerül a frontra. 1946-ban visszakerülve részt vesz Debrecen művészeti életének újraindításában. Munkásságának java része az iparművészet és reklámgrafika területére esik. Az utóbbi években is készített néhány kisméretű illusztratív rendeltetésű fametszetet.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből. Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 204. l.

Váthonyi Károly
/1910 - /

Debrecenben működő művész.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József/
1961. Debrecen 61.l

Várkonyi Károly

Illusztrációk a Magyar költők gyermekükről c.
kiadványhoz /repr./

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961. Debrecen Képjegyzék 121.

Várhanyi Károly

Mennyhárt Józseffel illusztrálja az Alföldi Nyomda dolgozóinak bibliofil könyvecskéit.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József/
1961. Debrecen 84.l.

Várkonyi Károly 3.
1910 –

Iparművészettel reklámgrafikával is foglalkozik. Utóbbi években kis illusztrációs fametszeteket készít, így az Alföldi Nyomda bibliofil kiadványait díszítő vignettákat.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József/
1961. Debrecen 84-85. l.

Várhonyi Károly
1910 -

2.

Nemzetközi sikerei.
Háborúból 1946-ban kerül vissza a debreceni művészéletbe, élesztői közt van.
1946. Nancy ban oklevelet kap a nemzetközi grafikai kiállításon.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen 84. l.

Várkonyi Károly

1910. Debrecen 1.

1930 k. Debrecenben kisgrafikákkal, tollrajz és fametszet ex libriseket tűnt ki.
Berlinben, Párisban járt.
Ajtósi Dürer Cela és a Hegy tagja.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen 84. l.

Várkonyi Károly

l.

Kisgrafika

1938. I. n.

10. l.

tatott 2 db.utiszámla visszazárása
ltóságodat tisztelettel értesiteni,
1910 évi okt. 15-16 és december 13-15
sokról szólnak,továbbá mivel a szol-
akként intézkedik,hogy az utiszámlák
ojától számitott 14 napon belül ter-
ező esetben az elkésve beadott uti-
engedélyével érvényesithetők,szóban
táskörömben nem érvényesithetők.
hát Szőts Imre müépitészt felhivni,
gedély megszerzése és az utiszámla
n igazoló kérvénynyel közvetlenül a
duljon.

Budapest,1911.junius hó 6-n.

számv. igazgató.

Várkonyi Károly

l.

Kisgrafika

1941. 3–4. sz.

2 i. l.

440/411 mánkov

Kimu

a pozsonyi Szent-Tán
vének elhelyezése al
kalmazottakról és az
hozott jutalomdíjan

1	Nagrand	Mihály
2	Kaner	István
3	Turkovics	Mihály
4	Bucsics	György
5	Vörös	Károly
6	Utzmann	György
7	Balárs	Mátya
8	Ruff	János
9	Stummer	Károly

Várkonyi Károly

Magyaros iparművészeti formanyelvet alakít ki. Tollrajzok, festészet.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen 67-68.l.

Várkonyi Károly grafikus
Debrecenben él. A gyulai
Fókai művelődési házban
kiállítása nyílt

Socialista Művészetért 1969 okt.

MDK

Várkonyi Károly

Kisgrafika 1941. 1-2. sz. 6.l.

Várkonyi József

festő

U. 698

M.D.K.

Vaszary József
festő

497) Családi jelenet
Somogym. Mur.

Egyéb körtulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke. 32)
Budapest, 1952.

MDK

Várkonyi József

Családi jelenet

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Várkonyi József, festőművész

A kiállítás, melyet a zrenjanini képtárban Vukica Popović műalszettörténész szervezett, 16 műalkotás a múzeum gyűjteményéből, a többi mű magángyűjtők tulajdonából származik. — Akiknek nem volt lehetőségük arra, hogy akadémiákon tanuljanak, nyáron át két hónapot Nagybányán töltöttek. Így például Várkonyi József, aki később saját villájában 6 műtermet rendezett be, ide jöttek a festők 1933-ban.

Ács József: Magyar festőművészek Bánátban.
Magyar Szó, 1980. I. 29.

Várkonyi Károly grafikusművész

Ex Libris-eit kiállitották a debreceni Pedagogus Művelődési Házban

cikket l. „Fery Antal grafikusművész" cimszó alatt

Dr Tóth Evin: „Virágok az ex libriseken" c. cikke

Hajdu-Bihari Napló 1978. VIII. 31

Várkonyi Jekenesi László MDK

Utcarészlet, aqu.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

M.D.K.

Várkonyi József /1878-

497. Családi jelenet. 12.5x17

Elveszett./Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
32. l.
MUMOK. Bp.. 1952.

VÁRKONYI József (1879-1938)

Nagybánya és a Vajdaságról.

Újvidék, 1996

MDK

Várkonyi Jekenesi László

Utcarészlet, aquv.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 22.1.

VÁRKONYI János

sz.e.: Molnár C. Pál művészeti alapitvány.
Uj Ember XLIV. 23. /1988. V.15. / 4.

Az uj alapitvány harmadik díját nyerte.

M e g h í v ó

Az EL KALÁSZI GALÉRIA és a kiállító művész meghívja Önt, családját, barátait és ismerőseit

Várkonyi János

festőművész

Budapest III. kerület, Dereglye u. 1. szám alatt nyíló kiállításának megnyitójára, 1996. október 3-án (csütörtökön) 17.00 órára

A kiállítást megnyitja : CSUTA GYÖRGY festőművész

A kiállítás megtekinthető október 24-ig (szombat és vasárnap kivételével) naponta 9–16 óra, illetve pénteken 9–13 óra között.

VÁRKONYI János

kiáll. Szentes, Tessedik Sámuel Muz., 1984/1985
ism. Cs.TÓTH János = Müvészet, 26, 1985, 3. 61. ŧŧŧv

szerencsés kiképzésében, mint Láng Adolf többi interieur de itt is meglátszik finom detaillozó keze, valamint az eg épület többi részletein is. A városház terén volt egy r Szentháromság-szobor, Láng Adolf ezt restaurálta, me hagyta részben a régi vonalakat, de igen finom barc érzéssel átdolgozta és gyönyörű kovácsolt vasrácsot helyez eléje. A térbe igen szépen beillik ez a szobor és ma m műemlékszerű benyomást tesz, bár a régiből rajta ig kevés maradt meg.

(Vége kö

MINDNYAJAN VEGYÜNK RÉSZ A VI. NEMZETI HADI KÖLCSÖNBEN

(Jegyzeteini június hó 12-ig.)

VEGYESEK.

A lakáskérdésben a Magyar Mérnök- és Építész-Egyl által kezdeményezett meeting előmunkálatait a bizottsá erélyesen tárgyalja; a meeting június hó első felében les vezetésére *Wekerle* Sándort kérték föl.

Az Orsz. Mérnökgyűlés, mely a mérnöki és építész cím használatának és a gyakorlatjognak rendezése dolgá ban akar erélyes nyilatkozatot tenni, és amelynek védnök ségét, mint már jelentettük, a *király* vállalta, előkészítésébe a csatlakozott testületek elnökségei által alkotott szervez bizottság, valamint a rendező bizottság is naponkint tar értekezleteket, és irodája is, melyet *Goda Géza* vezet, egés nap működik (Budapest, Reáltanoda-utca 15.). A minden mérnök és építésznek szóló Fölhívás szétküldését már meg kezdették. A programm is munkában van és mihelyt leg felsőbb helyről a határidő dolgában értesítés érkezik, minden szükséges tudnivalót közöl a rendező bizottság. Értesülé sünk szerint a tárgyalást a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet elnöke *Kájlinger* Mihály és a Magánmérnökök Orsz. Szövet-

Vörkönyi János

Békéscsaba, Munkácsy M. Múz. '85

Losonci Miklós: Vörkönyi János képei.
= Új T. 85. dec. 8. 4. o.

Várkonyi János festőművész

a Békés m.-i képző- és iparművészek kiállítása a gyulai Dürer-teremben látható. Szerepel Várkonyi János több műve: „Emlékezés Székely Aladárra", – „Árpád fürdő", – „Patikus" c. olajképei. /említve/

B. Szíjti Emese: Kiállítási a nosztalgia szellemében?
Békés Megyei Népújság, 1984. jún. 15.

Bárkonyi Tamás.

Alföldi Tájlat Békéscsabán

Ke. Kecskemét
1987. IX. 12.

Várkonyi János, festő

Vidékről a következő kiállításról jött az értesítés: Várkonyi János festő kiállítása, Békésen.

Kiállítási kalendárium.

Szocialista Művészetért, 1984. febr.

Vándorgy János
kiállítás a Fővárosi Pedagógus
Művelődési Központjában

Magyar Nemzet 1985. III. 11.

VÁRKONYI JÁNOS

Losonci Miklós: Várkonyi János képei :
Békéscsaba , Munkácsy Mihály terem. =
Uj Tükör, XXII.évf. 49.sz.1985. 4.p.

INTERNATIONAL DESIGN MAGAZINE 88/2-
INTERIOR DESIGN /Anglia/ 88/1,10 és

Md MOEBEL INTERIOR DESIGN/NSZK/ 82
SCHAUFENSTER /NSZK/ 84/2,86/8,87/
SPIELZEUG/NSZK/ 82/2

DOMOV/Csehszlovákia/82/2,85/4-s szá
DEKORATIVNOE ISZKUSZTVO/Szovjetunio
PROJEKT/Lengyelország/81/6
PROMYSLOVY DESIGN /Csehszlovákia/ 8
TECHNICSESZKAJA ESZTETIKA/Szovjetur
UMENI A REMESLA /csehszlovákia/ 77/

VÁRKONYI János festő

BANNER Zoltán: Az egész látóhatár :
A 35. Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat.
Tiszatáj, 1989.1.sz. 76.p.

vallomásai. [Tanulmányok.] Bukarest, 1968, 275 p. 20 cm.

242/245
BENKŐ Samu: Sorsformáló értelem: Művelődéstörténeti dolgozatok. Bukarest, 1971, Kriterion. 342 p. 20 cm.

243/229
BENO, Ján: A szerelem sétánya. [Novellák.] (Ford. Nóta János.) [Bp.] 1977, Európa. 112 p. 20 cm.

244/234
BENYEI József: A hétköznapok megtalálnak. [Versek.] Bp. (1975), Szépirod. K. 101 p. 19 cm.

Várkonyi János, festőművész

x „Békési árvíz 1980." az volt a célja a pályázat meghirdetőinek, méltó emléket állítani mindazoknak, akik küzdöttek a szennyesár ellen. Békésen, a Jantyik Mátyás Múzeumban megnyílt kiállításon láthatjuk. Nehéz volna eldönteni, mi az, ami Várkonyi János „Otthonkeresők" c. munkájában megkapó. (említve és répr.) Talán a kilátástalanság, a sivár víz, mely a menekülő családot körülveszi, csaknem elmosva tétova alakjukat. — A kiállítás aug. 18-ig látogatható.

N.Á.: Kiállítás a Jantyik Mátyás Múzeumban.

Békés Megyei Népújság, 1981. aug. 11.

Várkonyi János, festő.

A békési alkotótábor négy éves. A békési múzeum két termében aug. 20.-án nyílt meg az ott dolgozó művészek műveinek kiállítása. – A művész „Kombájn" – és „Laci bácsi" – c. művei (említve).

Sass Ervin: Kiállítás a békési múzeumban, Békés Megyei Népújság, 1948. szept. 3.

Vörhonyi János, festő

L. Tóth Ernő

Déri Endre: Új lap a vonóban 74-80

Új Auróra, Békéscsaba, 1981. dec 1981/3

Vázkonyi János, festő

Olajfestmény: Repr.

— : A Petrich-ház 43.

Új Auróra, Békéscsaba 1981. 2. n.

Várkonyi János festő

A Békési Múzeumban okt. 5-én nyílt meg tíz Békés környéki festő kiállítása, melyen Várkonyi János négy képpel szerepelt. „Velence" – „Utazás" c. (emlitve).

Sass Erwin: Tíz békési festő Békésen és a környező községekben.

Békésmegyei Népújság, 1945. nov. 13.

Vaikonyi János, festő

a „Békés '46" c. tárlaton szerepelnek a művész művei: „Toscana-i táj" – „Regölők" – „Békési ház" c. (emulitve) – „Lőcsei legenda" c. (rep. és emulitve).

Sass Ervin: Kiállításról kiállításra. Békés Megyei Népújság, 1976. okt. 24.

Várkonyi János, festő

Jul. 17–31-ig tartott a II. békési alkotótábor, melynek záróaktusa az „alkotótábor 76" c. kiállítás. Szerepelnek a Művész művei: „Régi üzletsor", – „Zenepavilon" c. (említve).

Sass Ervin: Kiállításról kiállításra.
Békés Megyei Népújság, 1976. aug. 15.

Várkonyi János festő

Két berényi festővel beszélget az író: Bartóki József és Várkonyi Jánossal. A festő a Pedagógus Szakszervezet segítségével 10. napot töltött Olaszországban: Velence, Firenze, Róma. Vázlatok tömegével tért, haza és azóta jó néhány alajzománc kép is született erről a nyárról.

Sass Ervin: Két berényi festő.

Békés Megyei Népújság, 1976. jan. 31.

Várkonyi János

Békéscsabán vasárnap nyílik a XVI. alföldi tárlat, melyen művei szerepelnek.

Békés m. Népújság, 1943. márc. 31.

Várkonyi János festő

Zrenjaninban Békéscsaba jugoszláviai testvérvárosában jún. 24.-én a békési táj amatőr festői mutatkoztak be. Műnei szerepeltek e kiállításon.

Békés m. Népújság, 1973. jún. 29.

LENGYEL GÁBOR FELVÉTELEI

Kevésszer éreztem nagyobb örömöt kiskoromban, mint amikor kiboríthattam anyám gombosdobozát. Gombok. Gyöngyházak és csillogó kék üvegek, csontgombok és szerény párnagombok, ezüstpitykék lajbiról, kétlyukú és négylyukú selyemblúzra való mosógombok, strasszgombok és futurista fehérpiros rátétes nyáriruha-gombok. Öreges télikabát-gombok szaruból, vitézkötések bőrből, paplangombok és bámulatra méltóan aranyos katonagombok, horgonyos matrózgombok iskolai egyenruhára, tiszti gombok fényesre dörzsölt címerrel, szívecske és hajó alakú pongyolagombok. Gombozni nemcsak fiú módra lehetett. Emlékszem, alkonyatig rakosgattam ki a gombokból fenyőfát, házat pipáló kéménnyel, tehenet, kutyát, szívet átlőtt zsákvarrótű nyíllal. Aztán jött az első gombvarrási „óra", ahol is a nagy igyekezetemben a párnára öltendő gombot a térdemnél a harisnyámra varrtam.

Zokogtam. A gombvarrással ma is hadilábon állok, de gombosdobozom mindig van, most éppen kettő. Az egyik elegáns pipadohányos, a másik fekete lakk, kínai fadoboz. Néha kiszórom a gombokat és gyönyörködöm. Egy időben azért jártam a tangóra, hogy a zsibisektől gombokat vegyek.

Ezért tudok fenntartás nélkül rokonszenvezni az itt látható „művekkel".

Vargha Tamásné Magay Mária, a volt kunszentmiklósi református tiszteletes felesége úgy vélte, kevés hogy folyékonyan beszél németül, angolul, latinul, kevés hogy felnevelt hét gyereket, és még hetvenéves korában is rendszeresen publikált az egyházi lapokban. Megcáfolva az öregség mítoszát, neki még nagy tartalékai maradtak. Idős korában „teremtett" egy új dinasztiát, a „Gombváry" „Gombházy" vitézek rendjét. Évek során készültek el ezek a kis vitézek gombokból, táskafedelekből, díszmagyarok foszlányaiból, maradék textilekből, elárvult kulcsokból, ócska érdemkeresztekből, kitüntetésekből, bársony- és bőrszattyingocskákból, régen berozsdált vekkerórákból, cipzárakból, magnószalagokból, derékszíjakból, báliruha-bélésekből, zsákvászonból, gyöngyből és báliruha-selyemből.

A kunszentmiklósi gimnázium zsibongója. Itt volt Vargha Tamásné kiállítása 1990 decemberében és 1991 januárjában

És még valamiből, amit úgy hívnak, tehetség, szellemi nyitottság és újító fantázia.

Ebben a világban most minden bizonytalan. A ma, a holnap, a megélhetés, az érzelmeink, a kapcsolataink, a politikai közönyünk vagy elkötelezettségünk.

Egy pillanatra azért megállhatunk! Elgyönyörködhetünk ezekben a mókás, groteszk, kicsit pimasz, kihívó, csipetnyit ironikus gombvitézekben. Kétségtelen tény, hogy semmi hasznunk nincs belőle, sőt ezek a „kollázs"-ok jottányit sem mozdítják előre gazdaságunk megújulását. Édes Istenem! Néha gyönyörködhetnénk úgy is valamiben, hogy kézzelfogható hasznunk semmi nincs belőle.

A politika? Na, jó! Tessék alaposan megnézni ezt a bizonyos „Gombváry Bős"-t. Becsületszavamat adom arra, hogy a vitéz nagyon is hasonlít arra a Vargha János nevű biológusra, akinek múlhatatlan érdemei vannak abban, hogy a bős-nagymarosi vízlépcső nem épül meg. A gombvitézek alkotója 92 évesen így állított emléket... az unokájának.

Seszták Ágnes

GOMBOSDI

KÖNNYEDÉN,

Kényelmes és praktikus, úgyszólván minden alkalomra illik, szolid, de – főleg ha jó minőségű anyagból készül – mégis mindig elegáns: ezért is örök kedvencünk a pulóver. Bár egyre magasabb árakon, de végre nálunk is óriási választékban kaphatók a legdivatosabb modellek: a választás ma már legföljebb csak azért nehéz, mert legszívesebben mindet hazavinnénk! Képeinken a tavaszi kötött újdonságok egyik rafinált irányzatát, a divatra látszólag keveset adó, ám nagyon igényes stílust mutatjuk be, amelyben ismét helyet kapott a hatvanas évek egyik jellegzetes darabja, a V kivágással szabott (és fénykorában tvisztpulóver névre hallgató) fazon. Újra divat a szintén ezer éve ismerős szűk, szorosan a testhez simuló vékony garbó is: blúz helyett kardigánok vagy klasszikus szabású blézerek alatt vi-

GYAPJÚ

A legjobb minőségű fonalat a merinófajta gyapja adja. Ezen belül is megkülönböztethetjük a hat hónaposnál nem idősebb állatok nyírott szőréből készült puhább és könnyebb fonalat: a bárány-gyapjút. A felnőtt állatok gyapjából kétféle minőségű fonal készül. Értékesebb az úgynevezett fésűsgyapjú (a neve németül Kammgarn – ezt a szót egy időben nálunk is használták egyes különleges, sima és fényes felületű, tiszta gyapjú szövetek jelölésére). A fésűsgyapjúhoz csak az 50 mm-nél hosszabb gyapjúszálakat dolgozzák föl – az ilyen fonal rugalmas, felülete sima, vastagsága egyenletes. Alkalmas arra, hogy vékonyabb holmik is készüljenek belőle. A kártolt gyapjú rövidebb szálakból készül, kevésbé rugalmas, a fogása is durvább, néha merevebb, és súlyosabb, tömörebb a fésűsgyapjúnál. Rendszerint vastagabb sportpulóverek anyaga. A gyapjúfonalak általában jól festhetők.

ALPAKAFONAL

A Dél-Amerikában élő lámafajta kétévenként nyírott szőréből készül. Rendkívül könnyű, selymes fogású. Hőszigetelő képessége nagy, ezért a belőle készült holmi nemcsak puha, hanem jó meleg is. Viszont csak mérsékelten rugalmas, könnyen szakad, ezért vékonyan nem köthető. Legtöbbször természetes színeiben (drappos-barnás árnyalatok, fekete, törtfehér) dolgozzák föl.

TEVESZŐR FONAL

Könnyű, mégis erős és tartós. Fésüléssel nyerik, egy tevéről évente csak kb. ötkilónyit. Mivel előállítása is munkaigényes, egyike a legköltségesebb fonalaknak. Elsősorban szövetet szőnek belőle, de pulóvernek, sálnak is alkalmas. Viselése valódi luxus. Általában természetes mélydrapp színében használják.

KASMÍR

Bár újabban ezen a néven sok minden szerepel a kiratkotokban, „kasmírnak" hívják például a keleties mintával nyomott, legtöbbször tiszta műszálas anyagokat is. A valódi kasmír egyike a legnemesebb fonalaknak, amely egy India keleti részén és a Himalája lejtőin tenyésztett kecske szőréből készül. Fésüléssel nyerik, egy állatról mindössze körülbelül évi 100 grammos mennyiségben. Az igazi kasmír ennek megfelelően méregdrága – cserében viszont pilleköny-nyű, tartós és meleg.

MOHER

Tévesen így neveznek minden hosszú szálú, kissé hullámos felületet adó fonalat, amelyek többsége azonban tiszta műszálból készül. Az eredeti moher, hasonlóan a kasmírhoz, kecskeszőr: a fényes, hosszú és hullámos szőrű állatokat az USA-beli Texasban, Afrika déli részén és Törökországban tenyésztik. Jól festhető, rendkívül rugalmas, és nagyon vékonyan is köthető, ezért a moherből készült pulóverek általában könnyűek, levegősek.

ANGÓRA

A hosszú szőrű angóranyúl bundájából készül (állatvédők kedvéért: az igazi angóranyulakat nyírják és nem nyúzzák). A valódi angóra szálainak hossza eléri az 1-1,5 centiméter hosszúságot is. Jól festhető, nagyon könnyű és meleg, de kényes – még a testmelegtől is filcesedik. Angóra néven, sajnos nemcsak valódi angóra-, hanem közönséges házinyúl szőrével dúsított fonalakból is készítenek pulóvereket,

lévén az utóbbi években ez az egyik legdivatosabb fonalak egyike. Ezek felülete kevésbé dús, és gyakran megesik, hogy a sima gyapjú vagy műszál közé kevert rövid szálak már az első mosáskor kihullanak a pulóverből.

VÁSÁRLÁSI TANÁCSADÓ

A gyapjút rendszerint tisztán, a többi említett természetes szálakat sokszor gyapjúval és/vagy műszállal is keverve használják, lévén önmagukban egyrészt meglehetősen drágák, másrészt túl érzékenyek. A tiszta angórából készített fonal például nem mosható, és a belőle készült pulóver már szinte elviselhetetlenül meleg lenne. Ideális az 50 százalék nemes fonal, 40 százalék gyapjú és 10 százalék műszál összeállítás, de még ez is igen költséges. A nálunk kapható, nyúlszőrrel dúsított „angóra" pulóverek többnyire csak 20-30 százalék nemes fonalat tartalmaznak, kezelésük viszont ezért egyszerűbb.

Vásárlás előtt érdemes megnézni a pulóverben lévő anyagösszetételt feltüntető címkét, mert a pontos arányokat pusztán fogásra nehéz megállapítani. Minél magasabb a pulóver fonalának angóra- (vagy moher-, teveszőr- stb.) tartalma, annál értékesebb az áru. Kevert szálú pulóvereknél ügyeljünk arra, hogy a nemes fonal mellett ne a műszál, hanem a gyapjú legyen túlsúlyban – tiszta műszállal kevert kevéske angórából készült holmit nem érdemes vásárolni, mert hamarosan a műszál hátrányos tulajdonságai

életszükséglet számára. Igaz, már nem megy fejjel a falnak – mondja –, a gyerekek lehiggasztották, fogékonyabbá vált a természet, a környezet, az emberek iránt. „A festészetre, akárcsak a szerelemre, az álmokra, szükségem van."

A ma már elismert svájci festőművész tengerre, több fényre, melegre vágyva Ausztráliába utazott. Hamarosan követték szerettei, s ott is ragadtak. Marie Claire nejlonszatyraiból a Sydneyi Iparművészeti és Tudományos Múzeumban rendeztek kiállítást. Az ötödik kontinensen örömmel fedezték fel a hétköznapi tárgyak műalkotássá formálójának ötletét. Ma jobban is értékelik, mint tíz éve. Egy-egy alkotásáért Melbourne-ben, Sydneyben 5-12 ezer svájci franknak megfelelő összeget adnak.

Jelenleg „Az évezred kiárusítása" című képsorozatán dolgozik a festőnő – írja a *Schweizer Illustrierte* magazin. Az újonnan megszülető zacskóképek hátteréből nem hiányzik egy-egy politikai motívum sem. „A művészettől a politikáig minden eladó – vallja. Ehhez a témakörhöz készítek jelképes zászlót."

Láthatóan újabb fogalmat kell megtanulnunk, hiszen nem lehetetlen, hogy Andy Warhol leveskonzervjeihez hasonlóan egyszer M–C–B szatyrai is a múzeum falára kerülnek. Csak nehogy leakasztgassák a Marie Claire-izmus gyöngyszemeit.

AZ ELSŐ (ÉS UTOLSÓ) AMERIKAI NŐI HADIFOGOLY

Melissa Rathbun-Nealy, amerikai katona az eltűntek listájára került. Mivel feltehetőleg ő az első nő a hadifoglyok listáján, felerősödött a vita: alkalmas-e a „második nem" a katonai szolgálatra, elfogadható-e a feministák követelése, hogy a nő a fronton is egyenrangú legyen a férfival.

Leo Rathbunt, Melissa apját a michigani Newaygóban értesítették; lányának teherautója elakadt a homokban, leszakadt társaitól. A hír az egész amerikai közvéleményt megrendítette. Anna Quindlen, a *New York Times* neves újságírója azonban emlékeztet rá: „A férfiak szenvedése a háborúban nem kevésbé szívszorító, mint a nőké!"

Senkit sem nyugtatott meg a bagdadi vezetés nyilatkozata, hogy a női hadifoglyokkal „iszlám szellemében járnak el". Ez európai fülnek kissé rejtelmesen és – a hírek ismeretében – disszonánsan hangzik. Az Öböl-háborúban nem csak orvos- és ápolónők vettek részt. Több, mint 27 ezer katonai szolgálatot teljesítő nő – teherautó-sofőröktől katonai rendőrökön át szerelőkig – tartózkodik az Öböl térségében.

Az amerikai hadsereg 1978-ban integrálta a nőket, azóta számuk gyorsan növekedett. A hivatalos álláspont szerint a hadseregben bármilyen feladatra alkalmazhatók, de ütközetben nem vehetnek részt a frontszolgálatosok. Az amerikai katonák 2,1 milliós seregében 11 százalék a nő, a légierőnél ennél is magasabb, 13,9 százalék. Számos ok készteti a nőket arra, hogy önként vállalják a kiképzést és a szolgálatot: tanulhatnak (költségeiket fedezik), biztos a megélhetésük és a karrierjük, sőt néha a kalandvágy is közrejátszik. Sokszor vállalják pilótaként képességeik megmérettetését. Bombázók légi tankolásában már 1986-ban részt vettek nők, dolgoztak szállítógépeken, 1989-ben pedig a panamai inváziót hőse Linda Bray volt, a katonai rendőrség kapitánya, aki valóságos női Rambóként vezényelte az ütközetben szakaszát. Mellesleg ezekben a harcokban 170 nő vett részt.

Az Öböl-háború megpróbáltatásai valóban egyaránt nagyok férfiak és nők számára. Amerikában felerősödtek az olyan hangok, hogy „nem asszonyoknak való a háború".

Persze hogy nem! A háború senkinek sem „való".

(Lapzárta után vett új fordulatot a „sivatagi vihar". Véget ért a háború. Csak remélni merjük, hogy minden foglya és szabad katonája mihamarabb visszatérhet hazájába.)

„ÜDVÖZLET HOLLYWOODBÓL"

A burokban született ifjú hollywoodi színésznő, Carrie Fisher megjárt mennyeket és poklokat, hogy aztán a drogelvonás lendítse ismét a magasba.

Carrie szinte a stúdióban nőtt fel. Édesanyja Debbie Reynolds, a világsikerű Ének az esőben bájos csillaga. Apja Eddie Fisher, az egykor ugyancsak híres énekes sztár (aki később Elisabeth Taylor férjlistáján is szerepelt). A két szép ember mellett hamar megtanulta a gyerek, mekkora árat kér a szórakoztatóipar az élettől. A szülők viharos válása mély nyomot hagyott benne.

A színészcsemete még bele se nőtt a kamaszkorba, de már a mama mellett állt a színpadon, 18 évesen a Shampoon című filmkomédiában elcsábítja Warren Beattyt, az álomváros Don Juanját. Két év múlva a Csillagok háborújában parádés főszerepet kap, ő a bájos Leia Organa, a világűr hercegnője. Talán a gyorsulás volt túl nagy, talán a sikerrel járó csinnadratta, de a zsenge sztárocska elvesztette lába alól a talajt. Egy reggel a kórházban ébredt, zúgó fejjel – drogtúladagolás miatt.

Nehezen bírta a klinikát. Félelmeinek leküzdésére, magányának feloldására naplót vezetett. Amikor kiengedték, folytatta az írást. A gyógyulást elősegítő önéletrajzból meglepően eredeti mű kerekedett. A Suzanne Vale néven szereplő szerző kokain és erős nyugtatók segítségével próbál az álmok felszabadult világába kerülni. A valóságba visszatérve találkozik egy érdekes emberrel, aki életét új vágányra tereli. Suzanne kétségbeeséseiben, elhagyatottságában, boldogtalanságában Carrie Fisher saját élményeit ábrázolta.

A nagy sikerű Üdvözlet Hollywoodból című regény megfilmesített változata lazán követi az eredeti történetet. Itt a cselekmény középpontjában a híres filmszínésznő és gyenge akaratú, kábítós lányának konfliktusa áll. A regény epizódok, beszélgetések cserepeiből tevődik össze. Egy olyan zárt világ rajzolódik ki, mely illúziókból áll, és sehol sincs a friss levegőre kivezető ajtaja...

Suzanne Vale szerepét Meryl Streep alakítja, az anyát az ugyancsak világsztár Shirley McLaine. Az anya nem tudja elviselni, hogy elszálltak az évek, küzd az öregedés ellen, nem tudja elfogadni, hogy felnőtt a lánya, s hogy a figyelem most már nem őrá irányul. Két ragyogó színésznő vívja meg az idegek háborúját, s mindketten lecsupaszított lé-

JÓ BARÁTNŐK: A SZERZŐ ÉS HŐSNŐJE

lekkel, kimerülten tántorognak ki a szellemi csatamezőről.

Már a három hollywoodi asszony neve – Carrie, Meryl és Shirley – is sokat ígérő. A film „kulcstörténet", a színészek úgy érzik, kifejezetten nekik íródott a szerep. Ha a filmváros híreinek hinni lehet, a három pályatárs között szoros barátság szövődött.

Carrie Fisher azóta új regényt írt, témája szokatlan: a neurotikusok közötti erotika.

Írta és összeállította: Szilágyi Éva